BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
2 0
30

4.— 5. A. 5.

Aelij Anton

matici in latinã grãmaticã i
vltimo tpe impreſſas editio
ſtiores reddite. ⁊ hic inſertos i

¶ Que in alijs habentur

¶ Franciſci ruizij in Antonij ſiluam inte
Liber primus de primis grammatice rudi
Secundus de nomi genere ⁊ declinatio
Tertius de erotymatis partium oratio
Quartus de earum conſtructione.
Liber quintus de ſyllabarũ q̃titate: met
tinum Serranũ virũ hac tẽpeſtate erudi
Barbariſmus donati cum eiuſdem A
Differentiarũ epitome ex elegantijs val
adiunctis decorauimus.)
De punctis clauſularum: quod mult
Quedam partes grammatice mag
Lexicon dictionum que per totum
De litteris ⁊ declinatione grec
Tractatus inſuper Mancini

¶ Addita autem f

¶ Euſdem Aelij Antonij N
De vi atq́ poteſtate litterarum
De earum vocibus corruptis.
Partium orationis ſtructura ſiue or
De orthographia tractatus quidam.
Sapientum grecie dicta metro complexa.
Nonnullaq́ eius ad varios ⁊ aliorum ad eum carmina

¶ Adiunxit quoq́ ⁊ L. Chriſtophorus ſcoba

¶ Eius in quinq́ Aelij Antonij Nebriſſenſis libros expoſiti.
De cauſis corrupte locutionis libros tres
De verbis excepte actionis dialogum peruenuſtum.
De impersonalibus verbis opus abſolutiſſimum.
De fico ſuper Laurentij vallenſis capite expoſitionem.
Uirgo cuius ſit generis diſertiſſimam reſolutionem.
Super gellium de capella homeri annotationes.
De digitorum geſtu ex diuo hieronymo.
De ſuperlatiui nominis expoſitione pro priſciano contra va
Superq́ Laurentij vallenſis caput de facio vt argutam nec
Eiuſdẽ inſup Anto. ad L. chriſto. ſcobar epl'a i qua q
editiõis meminit. Et cũctos a ſui operis emẽdatione ⁊ a
Lexicon vero illiusquod fol. lxvi. incipit ad foliorum nu
pro iuuenum ſubleuamento remittit quod huculq́ n

¶ M.ccccc.xv. Die. xvij. Auguſt

¶ Sunt pter q̃ addita vltra hyſtorias ſuis locis
terlineamenta quatenus ad expoſitiones ſcribẽ
tibus epitomata breuibus totã rei ſuiam
bit ſeries ⁊ ſup hec de ſyllabarũ q̃

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Epiſtola

Chriſtoforus Scobar Bethicus Aelio Antonio Nebriſſenſi preceptori ſuo. S. D.

Ecido an quicq̃ unquam mihi iucundius accepetim conſummatiſſime preceptor: q̃ quas litteras Joannes fluuialis vir vere ingenuus abs te attulit mihi ⁊ pietatis ⁊ eruditionis plenissimas quas nõ ſolũ veneratus ſed deoſculatus ⁊ admiratus: ac nõ ſecus quidẽ q̃ quibus mihi maximo ſplendore viuere contingeret dignitatis tue vel tuende vel augende accuratiſſimo inſpexi in illis q̃ta me cõplectare pietate ⁊ q̃to conatu proſequaris cui omnia debeo iudices ſit cuiuis tendum. Suſcepi igitur perpetuam ꝓpugnationẽ pro eruditione latina tuearq̃ ꝑ ornamentis tuis. Vereor tamẽ ne videar tibi meas Thraſonico more cicatrices enarrare. Dicã tñ rẽ q̃ veriſſimã: plus quinquagies cũ variis latinitatis preceptoribus ⁊ apud ſiculos ⁊ alibi decertaui vbi nullum forum: nullum forum: nulla pulpita nuſ̃ chriſtophoꝝ nõ viderunt tamẽ tñ patria barbarũ: quid mihi ſemper preclaro aſſumpſi honori ingiter victoꝝ: quo ad facere deditionẽ ingenue faterentes tuas latinitatis introductiões ordine breuitate probatione ⁊ ꝑſpicuitate ceteris omnibus antecire. Addo etiã preceptionũ capacitate integerrima perſuaſit iniunctiſſimus ſum. proſectus maxime auctoratus eas impreſſi vel attrectatoribus cõpulſiſſimus ac tandem ſum cõmentus ocioſiſſimus. vt quẽ ocium tpm ad negocium ſummi amoris vix vixerimq̃ꝑ litterarũ deſtruſerit. Adieci nõnulla opuſcula: ſed que ſint ea cape. Laurẽ. Vallẽ. ſors eiuſdẽ Laurẽ. caput de facio vt in eundem Lauren. pro priſcia. ſuperlatiui expoſitio in Alepan. ꝑ tuo noie virgo pulcherrima. Dialogus de exe
longa deſertio ⁊ alia minutiora que oĩa ad te intra pauco
ſuũ adoratura tuáq̃ limã ſubitura opuſculuq̃ tuum de vi
mõ ſed ⁊ itali tanti faciũt q̃ri rei latine antehac de iſtiuſ
gis vnq̃: niſi q latiũ apud hiſpanos renaſci: cũ id videre
tiſſime preceptor. Nã q̃d ad me attinet efficiã plane ſplẽd
ſuboleſcere: qđ ⁊ venerabor ⁊ obſeruabo perpetuo. Vale

Aelius Antonius Nebriſſenſis Gra
bari perq̃ doctiſſimo viro atq̃ iucundo

Oannes fluuiatilis (Liber nãq̃ mihi m
ex eius verbis atq̃ diligentia potui cogn
uit mihi ſepiſſime quanta ingenuoꝝ ad
in iſta totius orbis terrarum inſula pro
ar fuit id mihi periucundũ cum videam
tamen indices. Quod ſi mihi per rei fam
iampridem deſtinatum recipere licet (id
rem profecto vt nõ modo ſiculi ſed vniuerſa italia me
ſertim vindice atq̃ precone. Requiris que ea ſunt long
ta facienda erant. Quoniam eodem omnia quodam
litteris continens rationem nominum hebraicorum.
ſiue locorum ſitam multis annis intactam: vbi depe
rũ in recentiores codices tranſcripti vulgoq̃ recepti. E
mũ deinde reliqui interpretes tam greci q̃ latini ſecu
recte que perperam ſcripta ſit. alterũ opus pertinet ad
con ex ordine alphabetario oĩa que ad illam artem p
ꝓpriã viroꝝ ⁊ feminarũ ſiue ille ſint clari ſiue obſcuri
derit. Quartum eſt vocabularium collectum ex nomini
menſi laboris. quippe quod in ſeptingentas duplices q
rioribus diebus gloſſemata in chriſtianos poetas Sed
aliaq̃ minutiora opuſcula quorum non potui facere ti
eo exemplari ſignata imprimenda tamen ante Kalend
lum de viatq̃ poteſtate litterarum contra communem
te mitto. tu quid de illo quidq̃ aliĩ ſentiant. Primum
perſuadeto te mihi eſſe chariſſimum iucundiſſ. numq̃
thynnia. vj. Kalen. Octobris.

Franciſci Ruizij ad adoleſcentes pu

Soluite vela noto candentia culta iuuentus
Nauigeras ſulcet paruula puppis aquas
Stupea iam laxet preduros ora rudentes
Nam prorera canit grande celeuſma bonus
Caſtora vel fratrẽ aut q̃ ꝑſonat equora concha
Cernite iam faciles non prohibere vias
Conſaq̃ tranquillas leuis deuerteret vndas
Nec trepida tiphis dirigat arte ratem
Ipſe gubernator clauum protendat in equor
Lucida iamq̃ helice iam cynoſura patet
Marcea ceſaream ſedem quam roma vocabat
Capiat ⁊ tutum per freta monſtrat iter

Lito
Ex
Et n
C
Mo
Be
Rau
Qu
Quo
Qu
Boſp
Ne

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Franciſci Ruiſij interpretatio

Sicana nō cecis canibus vallata charybdis
  Vexabit lacere robora fracta ratis
Unus vt immenſas domuit tirinthius hydras
  Atq triumphator victor ab orbe redit
Haud ſecus antoni ſuperaſti noxia lingue
  Monſtra & victrici cuncta ſubacta pede
Gloria nec maior libycis antea cadentem
  Finibus hirſuta complicuiſſe manu
Ter geminiſq ducē heſperiis effundere l armis
  Laus minor & fulmū herbys habere pecus
Genius huic cedat populi qui fama quirini
  Primus ſardoa conditus exul humo
Grecula mallote ſileat iam muſa crateros.
  Grammata romulidis qui decidiſta prior.
Queq palemoniſ pepererunt culta labores
  Hec tribuit larga dogmata certa manus
Atq dioniā venerem depinxit apelles.
  Et macedo vultus ambitioſe tuos
Praxiteles ſcripſit ſpirans & gratia marmor.
  Atq myron viuā duxit ab ere bouem
Sic arpinates. Antonius rettulit annos
  Atq corymbiferi grandia ſerta dei.
Hanc decet heraclea circundare tempora fronde.
  Barbara ſubq graui tondere colla iugo:

Franciſci Ruiſij Vallis olletani in Antonij Syluam interpretatio.

Berrys oppidum nebrissa cognomine ... [handwritten marginal note]

[illegible]. Antonij Nebriſſenſis. Conſueuere ſepenumero hij qui magno excellētiq ingenio pre
'exploxērūt vt immortalitatis ſacerrimo quos dii
ad maiora facilius aſpirēt qbuſdā pludere verſibus.
iſſa epigrāmata & Culicē legimus Maronis dictē
r ore rudi. Et batrachamiomachiā homeri. Uñ ep

Nebriſſenſis ſalutatio ad patriam ſuaʒ mul
nō viſam & memorata infantia ſua facta quo
ione tam lōge more pollicetur poſt emeritos
ionis annos in patriam rediturum.

is preſertim Mancinellus huic ſimillimū carmen
gumentū hoc titulo comprehendit Anto. ꝓprii no
oppido abſurdū certe videret poſt tanti viri vocē ali
o neceſſaria videbunt. queq vir ille ad eādem vtilita
in' verſibus cecinit. Salutatio ꝗ patriā ſalutat acti
m intellige nō ad hiſpaniā aut herbicā. nā ſubdit.
ā vñ orti ſumus. vt Uergi. in buc. nos patriā fugim'
ulli poſt deū ſcōs eſt: auctor eſt Cice. in offi. Sua bo
Scribit antonius in pfatione: illius opis qd lexicon
eritie mee annos laborioſiſſime actos l patria ſub
proribus vt omittā quinq annos quibus Salman
cū eſſem annos natus vndeuiginti me in italiā cō
ditus eccleſiaſticos aut vtriuſq iuris formulas re
hores iā multis ſeculis ab hiſpania exules patrie
rē. qbus ediſcendis cū decē illic annos ꝯſumpſiſſeʒ
Reuerendi ac perinde ſanctiſſimi Alphonſi Fon
. Aut qbus verbis facile colligimus multis annis ꝓ
minatus ꝓ determinato. Multis annis ergo deceʒ
m patria caremus. hinc Oui. i. de pōto. Neſcio qua
ores non ſinit eſſe ſui. Bene ergo multis annis pro

emoriā reducta. atqʒ id certe ꝙ graphice.
noratis: infantia a pfecte loquele priuatione dicta
es. vñ ora infantia. i. nō loquentia dicimus.
r vtile & honeſtū dicens glorioſius quidē eſſe ob ho
ꝙ in ea indoctus ingloriuſq viuere. Tam longe mo
ilationis. Sed non ſunt longa quibus nil eſt quod

in effectiuo ſeu mauis ablatiuo abſolute ponunt:
eliqua polliceor: hoc loco deponēs eſt aliqñ cōmune
3 diues quilibet eſſe poteſt.
otare: id quod fortaſſe ab his qui nuper in galliis
raladuerſum eſt. Fuit enim mos apud priſcos Ro
is artes publice profiterent. et vocationē haberēt
: cautū eſt: vt in. xij. lib. codicis Juſti. l. grāmaticos.
& iuriſperitos in hac regia vrbe pfeſſionē ſuam ex
m in ſe probis moribus vitam eſſe monſtrauerint
erandiq ſubtilitatē copiā diſſerendi ſe habere pa
rint eſtimati cum ad annos viginti obſeruatione
it honorari: et his qui ſunt ex vicaria dignitate
s libro primo oratoriarū inſtitutionum. Poſt im

petratam ſtudiis meis quietam quā p.xx.annos erudiendis iuuenibus īpēderit: qđ etiā eo loco re gius diligenter aiaduertit:ꝙ etiā lex in ſalmanticenſi academia ſanctiſſime obſeruat: vt ꝙ publicis ad profitendū ſcolaſticoꝝ ſuffragiis ſemel electi ſunt. publicis eiſdē honeſtiſſimis ſtipendiis donant qui honos apud Salmaticēſes vita terminat. cū ad.xx. annū puenerint ex quo electi ſunt. vacatio nem habeāt atqꝫ ſtipēdia nihil inde diminuto recipiāt. ¶ Cū ergo ad poeticē ⁊ grāmaticā interpretādam elect⁹ Antoni⁹ a ſalmāticenſibus fuerit. ꝙ honos nulli certe illic ante eū ꝯtigit nā ſemꝑ duob⁹ committebat: vt alter grāmaticā alter poeticā artē pfiterent merito dixit poſt emeritos ſue pfeſſionis annos hoc ē ſi poſt annos.xx. adhuc vita ſupfuerit in patriā reuertar. ¶ Emeriti trāſlatio eſt a militia: illi eni emeriti dicantur ꝙ militia ſunt functi labore ac ſenio cōfecti. Merere eni ſtipēdia facere ſignificat: ⁊ a mercede fit. Luc. li.vj. Sce

Salue parua domus pariter ſaluete penates

Atqꝫ lares ortus conſcia turba mei.

Hic primum roſei vitales luminis auras

Carpſimus. hic nutrix hubera prima dedit.

ua viro nomē caſtroꝝ in plebe merebat ante feras rhodani gētes. Statius li.iij. thebaidos. Non hij tibi ſoli amphiare merēt. Qđ verbū frequēs eſt apud Liuiū hiſtoricū. Moereo ſeu maereo eſt triſtor ⁊ a mar[?]eo deriuat vt Varroni placet. Plini⁹ loquēs de apibus libro.xj. cap.xviij. Rege hac peſte ꝯſumpto meret plebs ignauo dolore. Aliqñ emeritos etiā boues dicim⁹ ⁊ alia aialia. ¶ Sue pfeſſionis. ſui officij ⁊ publici muneris. Eſt aūt pfiteri ſi ad p[ro]ceptorē referas docere humanitatis artes. Et pfeſſio ipſe docēdi: legēdiqꝫ act⁹. ¶ In patriā in nebriſſam. ¶ Reuerſurū. reditur. ¶ Erit igit ordo. Salutatio Antonij nebriſſenſis eſt vel ſequit ad patriā ſuā nō viſam multis annis ex infantia ſua memorata facta ꝙ excuſatiōe tam lōge more pollicet. ſ. antoni⁹ ſe rediturū in patriā poſt annos emeritos ſue pfeſſiōis. ¶ Salue parua dom⁹. Carmē eſt dimetrū diſtrophō elegiacū cōſtat hexametro ⁊ pentrhametro. ¶ Salue. Ab affectu ⁊ veneratione ſalutationē exordit ac ſi diceret o domus tā deſiderata cui⁹ pñtia diu frui nō licuit. Salue. ſic eneas apud Vergiliū poſt diuturnā ac longinquā nauigationē ad Italiā. vij. eñ. Salue fatis mihi debita tellus: voſqꝫ ait o fidi troie ſalue te penates. Salue ⁊ aue venienti quadrāt. Verg. v. eñ. Salue ſancte parēs iterū ſaluete r ꝙ cineres. Aliqñ Salue diſcedēti cōgruit. Verg. xj. Salue eternū mi maxime palla etc ¶ Parua domus modeſte ſanc de ſe loquit. qđ de parētib⁹ alio loco canit. Ingenui ⁊ n ne pares. ¶ Pariter vna ſimul. Penates dij domeſtici ſunt penates, ꝙ domi colunt at Dicet aūt ſunt penates quaſi penes nos nati: alij a penu d[...]uari contendūt. Macrob cū quedā ex nigidio Cornelio. Labeone ⁊ Varrone recitaſſet ſubdit. Sed ꝙ diligētius e penates eſſe dixerūt: ꝑ quos penit⁹ aſpiram⁹ ꝑ quos habem⁹ corpus: ꝑ quos rōnē anin ⁊ in calce illius tituli addit idē Macrob. ex Higinij auctoritate penates vocari deos pa qꝫ Lares. Lares vetuſtas deos vrbiū pſides ediūqꝫ priuatarūqꝫ cuſtodes credidit ⁊ colu dutos canū pellib⁹ effingebāt adhibito ad pedes eiuſdē gñis aiali. Argumēto. ꝓ hij nō ꝑ domib⁹ excubarēt. vt Plutarch⁹ ſcribit. ⁊ ſi Tibullus. dij patrij ſeruare lares. Coliba res ipſo foro ꝙ deoꝝ penatū area eſt: vt Acrō ⁊ Prophirio ſcribūt plerūqꝫ ponunt ꝑ do de amo. dij tibi dent nulloſqꝫ lares inopēqꝫ ſenectā. ⁊ lōgas hiemes ppetuāqꝫ ſitim. hñ ſalutās lares penateſqꝫ ex ethnicorū nō ex ſuo ſenſu Salutauit. ¶ Turba ꝯſcia. i. ꝙ no uitatē natalēqꝫ horā. Eſt aūt oppoſitio ad illud nomē dom⁹. Lares ⁊ penates. vt Ver tinus ille portas troiane gñia gētis. Soci⁹ ⁊ cōſcius grñ poſt ſe deſiderāt. Saluſti. l cati ſidi magis forēt ali⁹ alij tāti facinoris ꝯſcij. Ver. vj. eñ. Tuqꝫ o ſctiſſima vates pſcia vēturi ūrō ꝯſtruit. Oui. l epi. Sapphus. Antra nemuſqꝫ pero tāqꝫ nem⁹ antraqꝫ poſſint. Cōſ la fuere meis Scius e ꝯſci⁹. Noni⁹ differt putat vt ſcius ſecū cōſci⁹ cū aliis ſci⁹ eſt. ¶ Or[...] natiuitatis. Cicero l officiis. Nō nobis ſolū nati ſum⁹ ortuſqꝫ nr̄i partē patria vēdicat partē amici. ¶ Hic primū in hac inqt domo e matris vtero primū in lucē edit⁹ ſum. Hic in hac domo ꝓnomen eſt ꝑ aduerbio Verg. Hic illū vidi iuuenē. Primū in ꝓncipio ſprimis. ¶ Roſei. pulchri ⁊ delectabilis Quid eni luce pulchri⁹ ꝗd delectabili⁹. Verg. j. eñ. Dixit ⁊ auertēs roſea ceruice refulſit Claudia. de raptu pſerpine li. ij. ceruleuſqꝫ ſin⁹ roſeis radiat aliñis. ¶ Vitales auras Periphraſis eſt vite: nihil eni aliud eſt vita niſi reciproc⁹ ſpūs vt docet Serui⁹. ¶ Carpſim⁹ accepim⁹: aut certe capiēdo minuimus qñ viuēdo abbreuiam⁹ atqꝫ id ꝓprie carpe ſignificat quāqꝫ reprehēdo aliqñ ſignificet. Martialis carpe vel noli nr̄a vel ede tua. ¶ Hic l hac domo pmū lacte paſtus ſum. ¶ Nutrix a nutriēdo dicta eſt. de nutricib⁹. Quint. li. j. ora. inſtitutio. Ante oīa inqt ne ſit vitioſus ſermo nutricib⁹ quas ſi fieri poſſet ſapiētes chriſippus optauit certe quantū res pateret optimas eligi voluit. Et morū quidem in his haud dubie prior rō eſt recte tñ etiā loquant. has primū audiet puer harū ꝟba effingere imitādo conabit. Et natura tenaciſſimi ſumus eoꝝ ꝙ rudibus annis pcipimus vt ſapor quo noua imbuas durat nec lanaꝝ colores ꝗbus ſimplex ille candor mutatus eſt. elui pōt. Et hec ipſa magis prinaciter herent. ꝙ deteriora ſunt. Nā bona facile mutant in peius. nā qñ in bonū verteris vitia: hec ille. ¶ Hubera pro la pupillas: vel qđ magis placet lac ex huberibus expreſſum. Ouid. iij. me. Et que dedit vbera nutrix: quantū momenti in lacte ſit oſtēdit phauorinus apud ge. xij. c. Noctiū atticarū: vbi poſt multa que de lacte diſſerit cōcludit his verbis: quāobrē nō fruſtra credit[...] eſt ſicuti valeat ad fingendas animi corpiſqꝫ ſimilitudines viſ: ⁊ natura ſeminis nō ſecus ad eandē rē lacti ꝙ ingenia ⁊ ꝓprietates valere. Neqꝫ in hoib⁹ id ſolū ſꝫ in pecudib⁹ ꝙ aiaduerſum eſt ⁊ poſtea addit In morib⁹ in ꝯſciēdis magnā fere partē ingeniū altricis ⁊ natura lactis ⁊ hec ⁊ plura alia Gelli⁹ ꝙ

Luca. Statius. Varro. Plutarch. Ouiđ. Verg. Ouiđ. Verg. Claudia. Seruius. Martia. Quintil.

Donatus q: longa ſunt.ad eſt curioſum lectorē remittimus:𝓅 alimoniā:nāq lactis ait Donatus:mores pue
Cicero. ris infunduūf:qd ꝛ Ciceroni placet:ꝗ educatiōe oratoris iubet ꝓcipuas adhiberi nutrices eū 𝓅 ob
Uerg. ſequis vubez natura alia in aliā mutet. Hinc illa ad eneā didus exprobatio apud Uerg.iiij.eñ. Nec tibi diua parēs gn̄is nec dardanus auctor ꝑfide ſʒ duris genuit te cantibus horrens caucaſus hirca neq admorūt vubera tigres. ¶ Dedit porrexit admouit ori ſpecilit. ¶ Hic hac domo. ¶ Mibi naſcenti. tps eſt 𝓅 tpe. hoc ē mibi nato. ¶ Riſere riſerūt. Solēt eñ parētes maſculine ꝓlertim ꝓlis ortu maxie geſtire gaudio:at 𝓅 ex Uer. ſumptū eſt i buc. incipe parue puer cui nō riſere parētes. ¶ Parentes pater Joānes ꝛ mater catherina: parēs ꝛ ſi cōis gn̄is dicat apud vetuſtiſſimos tñ gñ oriñ maſculini fuit etiā 𝓅 matre vñ eſt illud Pacuuij. Te ſol inuoco vt mibi pātrē duīs inquirēdi mei parētis.i. Medee. tertius tñ ſcōm cōe ꝓtulit Uer.ij.eñ.
Uerg. Hoc erat alma parēs ꝙ me 𝓅 tela 𝓅 hoſtes. ¶ Uagituſq meos plorātus. ¶ Uagire ꝓpriū puerorū eſt at

> Hic mibi naſcenti primum riſere parentes.
> Uagituſq meos audijt iſte locus.
> Hic fuerant cune:que me ſopiere iacentem.
> Hic cecinit mater carmina dum vigilo.
> Ex collo patris onus hic predulce petendi.
> Et matris gremio ſarcina grata fui.

Hymnographus. Lucreti⁹. Plinius. q infantiū. Uer.j.eñ. Cōtinuo audite voces. Uagitus ꝛ ingēs:infantūq aīe flentes in limine ꝓimo. Et hymnographus. Uagit infans īter arta poſitus ꝓlepia. Sta.li.v. Siluarū cūq tibi vageres teneris infans ꝯ: ꝛ vagor. Lucre. Miſcet funere vagor. Recteq a Plinio ꝛ elegāter dictū eſt in prologo ſeptimo libri naturalis hiſtorie. Hoiēm tm̄ nudū ꝛ in nuda humo natali die abijcit ad vagitus ſtatim ꝛ ploratū:nullūq aīaliū aliud ad lacrimas ꝛ has ꝓtinus vite ꝓncipio:at hercule riſus precox ille ꝛ celerrimus añ quadrageſimū diē nulli datur:ad hoc lucis rudimēto qd ne feras quidē inter nos genitas vincula excipiūt ꝛ oim mēbrorū nexus at hō infeliciter natus iacet manibus pedibuſq deuinctis imparum. ꝛ a ſupplicijs vitā auſpicatur vnā tm̄ ob culpā qi natū eſt. ¶ Audijt 𝓅 eñ. audiuit olporcō:nā audit ꝑſtis tpis nō patitur ratio carminis cuʒ eo loco dactylus. iſte locus metaphora eſt ab inanimali ad aīale. tribuit eñ audiēdi ſenſum loco ꝗ [illegible]g.j.eñ. Jāq aſcēdebāt collē:ꝗ plurimus vrbi imminet. aduerſaſq aſpectat de ſuper hec domus. ¶ Hic expone vt docuimus. ¶ Fuerāt fuerūt:vt ſit tps 𝓅 tpe. Sic eñ vt quotiens ꝓteritū pluſqꝑfectū ꝓterito ꝑfecto nō ꝯparet nihil amplius ſignificat. Ouid. de reme. Fuerat huius amor titulus nomēq libelli: ꝛ ſupra dixit riſere ꝛ in cunabula ꝛ cunabula. Hoc loco 𝓅 lectulis infantes iacēt accipiat:vt cato apud ſenectute ꝙ ſi qs deus mihi largiat vt ex hac etate repuereſcā: ꝛ in cunis vagiam. er. in buc. ipſa tibi blādos fundēt cunabula flores:aliqñ loca vbi naſcant ſignificat cune a ỽbo greco ... qd eſt cunt. vt Seruius putat. Sopiere 𝓅 ſopiuere 𝓅 duxere. Miror vñ verbū mulſere obrepſit:atq calcographis incertū ſit:cū eñ tam auctori:vt qd ille ſcripſit expungat ſubitūq verbū recipiamus. Nā ꝛ ſi nec ſyllabe aſius repugnet vt mulſere legat. reponendū tñ eſt qd Antor:ipſe ſaret ſe ſcripſiſſe, o ante p. Sopio primā hʒ longā Uer.j.eñ. Hūc ego ſopitū ſumno ſup alta cythera ꝛ hecuiar Ou:ꝯ.h.amo. Purpureo iacuit ſemiſopito thoro. idez in epla ariadnes. [illegible]miſopita manus. ¶ Ex quo ſuſpicamur primā hr̄e indifferentē itaq de induſtria quodā in loco vbi parrū ſaluraumus. Hic fuerāt cune ꝗ me ſopiere iacentē: videas ſopiere nō mulſere 𝓅 ſuo agnoſcar:deleas ergo qd male ſe immiſcuit. Hic i hac vt ſit ſenſus hic ne lachrimarer vigilās cantibus a matre mulcebar. ¶ Cecinit cantit. Carmīa cātilenas cantica. ¶ Dū vigilo qñ vel ꝙdiu. ne. ſ vagirē. ne mirū videatur carmine mulceant cū ꝛ alalia ꝗdā muſica oblectent vt de delphino ꝛ arione herodotus li.xvj.ca.xix. ꝛ Plinius li.ix.c.viij. Nā ꝛ pueri quāto magis creſcūt minus dormiunt.
Plinius. Plinius li x.c.vltimo. Homo genitus ꝓmitur ſomno 𝓅 aliquot mēſes:deinde lōgior indies vigilia. ¶ Ex collo pr̄is optimis ornatus varietate ꝯſitus. Collū iugulo ceruiceq cōſtat:ꝗ ex multis vertebratiſq orbiculatiōibus flexilis ad circumſpectū articulorū nodis iungit:gula neruo ꝛ carne ꝯſtat auctor eſt Plinius li.xj.c.xxxvj. Sic ſtatius de filio adoptato li.v. Siluarū ꝯreptātē q: ſolo demiſſus ad oſcula dextra erexi. blādoq ſinus iā iāqꝫ nitētes excepe genas. dulceſqꝫ accerſere ſomnos
Statius. Pr̄is ioānis. ¶ Onus ꝓdulce pōdus amabiliſſimū. eſt aūt oppoſitio ad illud ꝓnomē qd ſub ỽbo pe pendi ſubintelligi ꝯ. ¶ Pepēdi:pendēs ſuſtentatus ſuʒ eſt aūt oratio parhetica ꝛ mō de qua vide
Macro. Macro. li.iij.ſatur. Et mr̄is gremio Seniūs eſt. Jā grādiuſcul⁹ collo pr̄is pendēs matriſqꝫ gremio inſidēs ſtanſqꝫ illis blādiebar. nā gremio ꝓpoſitis infantibus ꝓnatres obſequia tātule erāt neceſſaria miniſtrāt. Hinc ille blādicie ſurgūt hinc amor abūde natos idētidē exoſculātur. ¶ Gremio
Ualla. Uergi. gremiū eſt intra ꝯplexū femorū feminū ve quēadmodū ſinus intra brachiorū ꝛ pectoris ait Ualla lib. iiij. elegan. Uerg.j.eñ. Et totum gremio dea tollit altos. Statius.ij. achilleidos. licet ille ſonantibus aut triſthetidos aduerſe gremio ꝓmatur aquoſe nereos. transfertur tamen ad res alias: ꝛ gremium terre dicimus:vñ eſt illud catonis
Cicero. Plinius. pud Cicero. in libro de ſenectute. ꝙ ꝗ non modo fruct⁹ quidem me ſed etiā ipſius terre vis ac natura delectat:ꝗ cū gremio mollito ac ſubacto ſemē ſparſum accepit. gremiū etiā terre appellauit Plini⁹ li.ij.c.lxv. natu. hiſto. ſic hoiʒ mr̄ illa vt celū dicſqꝫ nos naſcētes excipit. natos alit ſemel editos ſuſtinet ſp nouiſſime ꝯplexa gremio iaʒ ab reliqua natura abdicatos maxie vt mr̄ operiēs hec ille. ¶ Sarcina grata pōdus amabile atqꝫ dulce. Eſt aūt ſarcin

ꝓprie vt̃ ſiliũ ad vſumqꝫ neceſſarioꝝ. Valla li. iiij. gratus ⁊ iocũdus quõ differãt docet laurẽtius. iiij. elegã. ❡ Repſimus hic in hac domo ob plãtaꝝ reliquorũqꝫ mẽbroꝝ ĩbecillitatẽ cũ rectus ambulare neqrẽ repſi. eſt aũt repere ſupra pectus ventreqꝫ gradi hic reptilia dicimus. ❡ Pueri ego antonius puer. niſi velis de illo cũ alijs itelligere qđ nõ placet. ❡ Breuis area. plateola añ domũ vel intra domũ vbi pueri domuꝫ repe cõſueuerũt. Nã loca edificijs pura ĩ vrbe aree dĩr ad ſimilitudinẽ aree vbi

Repſimus hic pueri breuis hec tulit area primum

Quadrupedum teneras ſuſtinuitqꝫ manus.

Hic primum ſteteram bipes ⁊ crepitacula quaſſans.

Blanditias matri bleſaqꝫ verba tuli.

Hic locus infantem paribus colludere vidit.

Perdere ⁊ ancipiti vincere ſorte nuces.

Hic ſerta ludens equitaui in arundine longa.

Atqꝫ trochiſcbus erat maxima cura mihi

Accipe⁊ngſ reducem per tanta pericula vectum

fruges teruntꝫ. Nã ab arco dicta eſt inqt Varro. Oẽm igiꝫ locũ ſine ĩ vrbe ſine ĩ domo edificijs vacuũ areã dicimus vt tradit feſtus. ❡ Breuis anguſta exigua. ❡ Quadrupedẽ ꝗ̃ tuor pedibus gradiẽtẽ atqꝫ ꝓpreptẽ; hic illa cõgſtio pliniana in proemio. vij. natu. hiſt. heu dementia ab hõs initijs exiſtimantiũ ad ſupbiã ſe genitos prĩa roboris ſpes pmuꝫ tpis mun⁹ qdrupedi ſiſtẽm facit. qñ hoĩ inceſſus. qñ vox qñ tu firmũ ab⁹ ꝙdiu palpitas vertex. Summe inter cũcta alalia ĩbecillitatis iudiciũ. ❡ Manus teneras: molles ⁊ delicatas ꝗles puerorum ſunt. ❡ Suſtinuit. ſ. area. Tener nãqꝫ a ... eiuſdẽ ſignificatiõis greca voce deducit in ꝟbis ſyllabis author ẽ Verrius. ❡ Hic primũ. i. in hac domo perfectus iã puer roboratiſqꝫ mẽbris rectus ⁊ erectus ſublimi ſteti. ❡ Steterã ſteti tpꝰ p tpe queadmodũ ex ijs ius Vergilius

Antonij ſilua ſupra memorauim⁹. ❡ Bipes. terreſtriũ ſolus hõ bipes vni iuguli vni humeri. ceteris armis vni vlne Pli. li. xj. c. xliij. na. hiſt. ❡ Crepitacula quaſſans. crepitacula ꝑſtrepẽs ⁊ ꝑſonãs, crepitacula ãt inſtrumẽta ſunt vt ſiſtra alia pueroꝝ crepundia. Mart. ſi ꝗs plorator collo tibi ꝟnula pẽdet hec quatiat tenera garrula ſiſtra manu. ❡ Quaſſans quatiẽs aut ꝗtiẽs. Ver. ĩ buc. floreiꝫ ferulas ⁊ grãdia lilia quaſſans. ❡ Blãdicias dulces aſſentatiões adulatiões. ❡ Bleſa ꝟba ĩpfecta ꝗlia pueri pferunt. Hiero. ad paulã. More ĩfantiũ balbutientiũ ꝗ fari geſtiunt ꝗcꝗd audiũt cũ nõdũ poſſint ad plenũ ꝟba formare. Sũt ãt bleſi ꝗ ĩ pferẽdo lr̃am aut ſyllabã expũgũt: aut vitio aliꝗ ꝟba iuc̃da pferũt: qđ fere vſuuenit pueris. ❡ Tuli dixi: hic loc⁹ ꝟ dom⁹. ❡ Infantẽ me ante nũ puerꝝ. ❡ Parib⁹ eq̃lis atqꝫ eiuſdẽ etatis vt illo trito adagio pares cũ paribus veteri puerbio facillie cõgregãt: nã p ludo ꝗ par ĩpar dr̃ frigidiuſcule dicas. ❡ Colludere ſil ludere. ❡ Vidit metaphora ẽ vt ſupius vagituſqꝫ meos audijt iſte loc⁹. ❡ Perdere amittere ⁊ ludo iacturã facere. ❡ Ancipiti ſorte dubio euẽtu ⁊ fortuna. Ver. iiij. eñ. vetꝫ ãceps pugne fuerat fortuna: ĩdẽ ãceps pugna diu ẽ ei ſors ludi varia ĩceꝛ toꝗ euẽtu. ❡ Vĩcere lucrari. ❡ Nuces lud⁹ nucũ puerilis ẽ de ꝗ plura Serui. Hor. ij. ſer. ſaty. iij. poſtꝗ̃ te talos aule nuceſqꝫ ferre ſinu laxo donare ⁊ ludere vidi. nuces a nocẽdo dicte. Ouid. qñ ſata ludere credor: caltus ĩ extremo margie fund⁹ h̃: Nãqꝫ duro cortice tegũt nuces dicim⁹. Ver. ĩ buc. caſtaneaſ ꝙ nuces mea qs amarillis amabat. ⁊ Pli. li. xv. c. xxiij. nuces vocam⁹ ⁊ caſtaneas ꝗ̃ꝗ̃ accomodatiores glãdiũ gñi; nuces tñ iuglãdea p excellẽtiã dicimus de qb⁹ Pli. lege li. xv. c. xxij. ❡ Hic ſerta ludẽs ſertis redimit⁹ ſerta nãqꝫ corolle ſunt varijs florib⁹ digeſte atqꝫ a ſerẽdo dicta hulꝫ ſeu ver⁹ ĩ triũio florida ſerta lapis: poterit igr̃ abltĩ caſus eẽ ⁊ ſubĩtelligaꝫ corolla ſerta ait ei Serui. ſertũ ⁊ ſerta cuꝫ nihil adñcꝫ dicim⁹ vt hiloco ſi ãt ſertos dixero addo flores ſi ſertas addo coronas. hec ⁊ alia Serui. Luc. x. phar. accipiũt ſertas nardo florẽte coronas. Sin ãt velis ꝯtẽdere. ſerta ĩ pl̃i tñ infectis: ⁊ cẽ acti caſus recte poni h̃t breuis p lõga qñ ĩ ſemipẽtemimeri ẽ. Luca. ij. cũ ſanguis inerat dñ vis mẽſerta pegi. ⁊ Iuue. ſa. vj. Quis neſcit aut ꝗs nõ vidit vulnera pali q̃bus ĩ locis breuis p lõga eſt erit igr̃ diaſtole. Eq̃taui ĩ ar. horatianũ eſt ſumptũ ex. ij. ſer. ſa. iij. Edificare caſas plaſtello adiũgere mures ludere par impar eq̃tare ĩ arũdine lõga. Siquẽ barbatũ delectat: amẽtia verſat: arũdinib⁹ ãt ⁊ priſcis pueri p equis vtunꝫ. ❡ Atqꝫ trochiſcis ſtudia ſunt hec certe puerilia q̃b⁹ maxie intẽti pueri ſũt. eſt aũt trochiſc⁹ diminutiuũ troche ꝟo rota ꝗ ſcutica a puerl agitaꝫ ait Acrõ. dict⁹ ãt troch⁹ a ... qđ rota reuolutio ſeu curſ⁹ interꝑtaꝫ trochũ greci iuenẽrt duct teſt Hor. li. iij. car. ludere doctior ſeu grecõ iubeas trocho flagellis nãqꝫ aguntꝫ. Ver. vij. eñ. ſeu q̃ndã torto volitãs ſub ꝟbere turbo. quẽ pueri magno in giro vacua atria circũ intẽti ludo exercẽt ille act⁹ hẽna curuatis ferꝫ ſpacijs: ſtupet inſcia turba ĩpubeſqꝫ manus mirata volubile buxũ. Tibull⁹ nãqꝫ agor vt p plana citus ſola ꝟbere turbo: quẽ celer aſſueta ꝟſat ab arte puer. ❡ Maxĩa cura ſummũ ſtudiũ ⁊ diligẽtia. Acc pe me ... dicat ꝙuis te o pr̃ia ꝗ aſpectu diutius frui nõ potui redeũtẽ tñ boniſqꝫ ꝗdẽ tñ lr̃is accipe. ❡ Reducẽ a pic̃lis liberatũ ac redeũtẽ. Eos ei reduces appellamus ꝗ a piculis ĩ rutũ reducunꝫ ac picula euadũt. Serui. Ver. j. eñ. nãqꝫ tibi reduces ſocios claſſẽqꝫ relatã. itẽ ĩ codẽ vt reduces illi ludũt ſtridẽtib⁹ alis. ❡ Per tãta picula loc⁹ ẽ a difficultate vt magl̃ oſtñ doctrinãqꝫ ꝯmẽdet. Per tãta picula quãta ꝓfugi apõ ceteras natiões patiunꝫ ⁊ q̃b⁹ tota hoĩm vita vallata eſt Proper. vndiqꝫ circũſtãt ĩcertis fata periculis. Hinc illa excãdeſcẽtia pliniana li. vij. tu ꝗ corpis fidis viribus tu ꝗ fortune mũera ãplexaris et tene alũnũ ꝗdẽ eius exiſtias ſꝫ prĩ. Tu cuius ſemp ĩ victoria meus tu ꝗ te deũ credis aliquo ſucceſſu tumens tãti tñ perire potuiſti. At qui etiã hodie minoris potes quãtulo ſerpẽtis ictu dẽte aut etiaꝫ vt Anacreon poeta acino vue paſſe. ut fabius ſenator pretor in lactis hauſtu vno pilo trãſgulatus ... demũ pfecto vitã equa lance pẽſitabit qui fragilitatis humane memor fuerit.

Vergilius

Plinius

Martia.

Seruius.

Ouidius.

Vergilius

Plinius

Seruius.

Vergilius

Propertius

Plinius

Poſt annos multos accipe me reducem.
Accipe me reducem nec dedigneris alumnum
Qui tibi magnus honos gloria magna fuit.
Nec mihi ſuccenſe pietas patrieq̧ patriſq̧
Quod genitale ſolum viſere letus eram
Quodq̧ tuo carui tam longo tempore vultu
Qui mihi debuerat numinis eſſe loco.
Nam ſi complexu me detinuiſſet inertem.
Dulcis amor patrie: dic quid vterq̧ foret.
Illa quidem multos latuiſſet forte per annos.
Obſcuraq̧ eſſet nomen in orbe meum.
Litterulis vero noſtris nunc viuit vterq̧
Et famam nobis ſecula multa dabunt.
Idq̧ peragrato tantum ſumus orbe ſecuti.

¶ Poſt annos multos hac ē decē tot eñ apud italos fuit vt ex ipſius teſtimonio docuim᷒. ¶ Multos ex deſiderio dixit. ¶ Accipe reducē nec abſentiā ſuā ab honeſto ꝛ vtili ꝯmēdat: dicitq̧ nō ſe eſſe eū quē patria reijciat ſʒ quē tāq̄ de ſe bene merētē amplecti debeat accipe me reducē anaphora eſt
Vergilius atq̧ anadiploſis: vt Verg. j. eñ. Nate mee vires mea magna potētia ſolus nate pr̄is ſūmi. Idē. x. eñ. vrbs etruſca ſolo loquit̄ pulcherrim᷒ aſtur aſtur eq̄ fidēs ꝛ verſicoloɼib᷒ armis. ¶ Nec dedigneris ne indignū reputes dedigneris depo-nēs eſt. Sic Ver. iiij. eñ. Quos ego ſim toties iā dedignata maritos. Alūnū quē tuū indigenā ꝛ a te nutritū paſſiue ponit̄ vt Laurēti᷒ valla ſentit magnos certe aſſertores Laurētius hʒ. Ut ea etiā q̄ in illiʒ acurate mācinell᷒ edidit conant̄ diſſoluere ꝛ in eū ſpicula retorqueāt acerrime aūt ꝛ cū Laurētio raphael regius in q̄ntiliani emaculatiōe ſentit Sed nō nr̄m inter tātos viros tantas componere lites. Nos tñ apud Vergiliū alūnā in carmine ad meſſalā in actiua ſignificatiōe legim᷒ ſi mō Vergilianū ē. Magna queror nec vt illa quidēʒ cōis alūna olbus iniecta tellus tumulabit arena et apō Tacitū l dialogo de claris oratorib᷒ eſt magna inq̄t iſta ꝛ notabilis eloquētia alūna licētie: quā ſtulti libertatē vocāt. ¶ Qui antoni᷒ ¶ Magnus honor decus ſit. Oui.
Ouidius Mantua Vergilio gaudet verona
Quintil. catullo. Pelignę gentis gl̄ia dicor
Terētius. ego. Cōſentieq̧ laus honoɼ gloria
Cicero appellat̄ auctor eſt Quītilian᷒. Hoc certe alūno. O Nebriſſa ſi tā ſtirpe tu᷒ famaſq̧ obſcura iaceres: vt de pr̄e Statius canit. v. Sil. maxima olim ſeculoɼ celebritate laudaberis ¶ Nec mihi excuſat morā honeſtā q̧ vtriq̧ hoc eſt ſibi et patrie maxime q̧ vtilem ne ſuccenſe noli mihi iraſci. Eſt aūt ſuccēſere potioris in re graui ꝛ iuſta iraſci. Donatus ſentit Terētius in phormio. Sʒ parū q̧ nūc olbus ſuccēſet ſenex. ¶ Pietas patrie. Amor cultus ꝛ obſeruātie. Eſt aūt pietas q̄ erga patriā aut parētes aut alios ſanguine ꝯiunctos offm̄ ſeruare docet ait Cic. ſcdo rheto. veteris. Eſt ꝛ cultus erga deū vt Auguſtinus ꝛ Cicero ſcribunt. Ver. vtrūq̧ ꝯiungit. j. eñ. Sum pius eneas rapto propter patrē ſeruatū ꝛ ꝓpter deos agni raptos. Reciproce etiā pietas a dijs in ꝓboles dr̄. Vergil. ij. dij ſi
Laurēti᷒. qua eſt celo pietas q̄ talia curet. ¶ Patrieq̧ patriſq̧ quē erga patrē patriāq̧ habere cogor. ¶ Qd̄ qʒ
Ouidiu᷒. generale ſolū. Patriā in qua genitus alituſq̧ ſum. ¶ Viſere ad videndū ire ſignificat aūt actū corporis nō affectū mētis vt ait Laurēti᷒ cōtra Priſcianū. j. elegantiaɼ. ¶ Letus deſes tardus ſic pene
Plautus. lope Ouidiana. Hāc tua penelope lēto tibi mittit vlyſſi. Erit igitur ordo. O pietas patrie ꝛ pr̄is ne
Martian᷒ ſuccenſe mihi q̧ erā lētus viſere ſolū natale. ¶ Qdq̧ tuo carui. Caremus eñ rebus deſideratis. careo cū ablrō ꝯſtruit̄ aut genitiuo. nā qd̄ Plaut᷒ dixit lanā carere figura ē antiptoſis vt ſcribit Mar
Sedulius cellus. ¶ Tuo vultu. tua pr̄ia facie ꝛ ꝯſuetudīe ponit̄ nōnunq̄ vult᷒ ꝓ viſu vt diuus Sedulius l paſcha diſcite nocturnas extinctis vultib᷒ vmbras. Claudia. li. iij. de raptu. Ergo hāc vt dubio vix tan
Claudia. dē agnoſcere vultu: eualuit. quāq̄ viſu nō vultu multi apō claudianū legāt. ¶ Tā lōgo decēnali mo-
Terētius. ra. ¶ Qui vultus. ¶ Loco numinis tanq̄ nomē. Terē. ſi te in germani fratris dilexi loco reperēdū eſt verbū ſuccēſe q̧ carui. ¶ Nā ſi cōplexu me argumētū eſt a cōparatiōe. ſi māſiſſet inq̄t l patria apō
Cicero. parētes cognatoſq̧ memoria mei vita terminaſſet: nō ꝓ doctria nr̄a: ego ꝛ pr̄ia in eternū viuem᷒. ¶ Cōplexu dulci ꝯſuetudīe. ¶ Detinuiſſet fouiſſet. ¶ Inertē ignauū ocioſū: ¶ Vñ iners dicat̄ q̄re apō Ci. l finib᷒. ¶ Dic q̄d vterq̧ foret acſi dicat nihil. ¶ Illa q̄dē ꝑ expoſitione declarat qd̄ dixit. dic q̄d vterq̧ foret illa patria. ¶ Latuiſſet abſcōdita atq̧ ignorata fuiſſet. ¶ Forte bonū tēperamentū ¶ Obſcurū nō memoratū. ¶ In orbe iter homines. ¶ Litterulis doctrina: pluſq̄ decuit ſe deꝑmit ne palemone arrogāt ie accuſet: eſt ſiquidē vir in oñi diſciplinaɼ gn̄e eruditiſſimus. ¶ Nūc viuit memorat̄ laudat̄. Sic ipſe alio loco debemus patrie plus tñ illa mihi: illa mihi dedit hunc vite mortalis
Arius honorē: ſʒ ſtudijs noſtris illa ꝑhēnis erit. ¶ Vterq̧ ego ꝛ pr̄ia. ¶ Et fama. vñ Ari᷒ luſitanus viuet
Ouidius. in eternū viuet tua fama decuſq̧. antoni etherius dū veheɼ aſtra polus. ¶ Idq̧ pagrato. q̄d co
Plinius modi ex: illa longa extra patriā mora ſit ſecut᷒ exponit honoɼ. ſ. lr̄aɼ copiā. ¶ Peragrato. diſcurſo circūdato. ꝛ perrato: vt Ouid. de cadmo dixit. ¶ Orbe hyperbolicos dictū eſt mundi formā in ſpēm
Seruius orbis abſoluti globatā eſſe nomē imprimis ꝯſenſus in eo mortaliū orbē appellantiū. auctor eſt Pli. li. ij. c. ij. natu. ¶ Vñ pfugi a patria ꝛ ꝓprijs ſedibus lōge poſiti ſunt aūt profugi qui a ſedibus ſuis procul vagātur quaſi porro fugati vt docet Seru᷒. Luca. in. iiij. pfugiq̧ a gente vetuſta galloɼ celtę miſcentes nomē iberis. Saluſt. in catili. qui enea duce profugi incertis ſedibus vagabantur.

¶ Sequitur vñ Hiero. de platone. Deniq̃ cũ ſit ſ gas enaſi toto orbe fugientes pſequit. ¶ Qđ didiciſſe
iuuat delectat. Vergil. ij. eneidos. iuuat ire et dorica caſtra deſertoſq̃ videre locos littuſq̃ relictum. Hierony.
¶ Sed ſi frigida pmittit ſeni morte intercept' fuerit in patriã reuerſurũ atq̃ inter cognatos alas
eſſaturũ. ¶ Frigida mors. ab effectu đr: eo q̃ mortuos frigere videmus. Ver. iiij. eneid. Et cũ frigi-
da mors ala ſeduxerit artus. Idẽ. vj. enei. corpuſq̃ lauant frigẽtes et vngũt. ¶ Mors. eſt aũt mors Vergili.

Dum profugi ſequimur quod didiciſſe iuuat

Sed ſi frigida mors mihi non irruperit annos.

Climaticam legem ſi ſuperare datur.

nil aliđ q̃ anime a corpore ſegrega-
tio. mors aũt a poet(noctis filia đr
qm̃ ei' ſalrẽ diẽ nouit nemo. Hinc Tibullus.
tibullus mortem atrã appellat. Ab
ſtineat mors atra pcors ꝛ Ouidius
de morte deuſi. oĩa ſub leges mors
vocat atra ſuas: de multiplici gñe
mortis plurima apud Gelliũ ꝛ Ma-
crobiũ leges. ¶ Irruperit intercẽ-
perit. abſciderit. ¶ Annos vitã q̃ annis terminat atq̃ p ãnos numerat vel intellige ãnos qb' ali-
quis p naturã viuere põt. ¶ Climaticã legẽ diligẽtiſſim' latini ſermõis indagator necnõ greci idio
matis exuberãtiſſim' interps Aulus Gelli' qđ ſit lex climatica atq̃ annus climateric' vberrime p Au. gelli.
dit lib. xv. c. vij. noctiũ atticarũ. Obſeruatũ inqt gelli' i multa hoim memoria expertũq̃ eſt ſenior'
pleriſq̃ oĩb' ſexageſimũ tertiũ vite ãnũ cũ pĩculo ꝛ clade aliqua venire aut: corporis morbiq̃ grauio
ris aut vite icterit': aut animi egritudinis. Propterea q̃ rerũ vborũq̃ iſtiuſmodi ſtudio tenent̃ eum
etatis ãnũ appellãt. climatericũ. i. ſcalariũ. Nocte q̃ iſta prima. ſupiore quũ librũ epi
ſtolarũ diui Aug. quas ad C. nepotẽ ſuũ ſcripſit legeremus ducerem urq̃ elegãtia orõnis neq̃ mo-
roſa neq̃ anxia: ſed facili hercle ꝛ ſimplici idipm i quadã epla ſup eo anno ſcriptũ offendim' eiuſq̃
eple exẽplũ hoc ẽ. viij. calẽ. octo. Aue mi cai: me' Aſelli' iucũdiſſim': quẽ ſp mediuſſidi' deſidero quia Augusti.
a me habes ſz pcipue dieb' talib' q̃lis eſt hodiern': oculi mei requirere meũ Caiũ quẽ vbicũq̃ hoc die
fuiſti ſpero lectũ ꝛ beniuolẽtẽ celebraſſe q̃rtũ ꝛ ſexageſimũ natalẽ meũ nã vt vides. ¶ Cli-
macteria. i. ſcalariũ cõem oim ſeniorũ tertiũ ꝛ ſexageſimũ euaſim' annũ. Cu' rei rõnẽ qm̃ anu' cli
matericus ſeptenario nũero cõſtat: calcati' exeqtur. Idẽ gelli' li. iij. c. x. Varro i. j. li. q̃ hebdomadas
vel imaginib' ſcribunt̃ ſeptenarij nũeri: quẽ greci hebdomada appellãt pturẽs poteſtateſq̃ miras
variaſq̃ dicit. Is nãq̃ nũeru' inqt: ſeptẽtriones maiores minoreſq̃ facit in celo. Itẽ vgilias: quas
greci pleiadas vocãt. Facit etiam ſtellas quas alij erraticas. P. Nigidi' errones appellat. Varro
Circulos q̃ ait i celo circũ lõgitudinẽ axis ſeptẽ eẽ eqs duos nũmos q̃ axẽ extimũ tãgũt
polos. i. arcos appellaris dicit: ſed eos i ſpa q̃ cicrore. i. lpa ꝑtuſa vocat̃ ppter breuitatẽ nõ in-
eſſe. Atq̃ ipe zodiac' ſeptenario caret nũero. Nã in ſeptimo ſigno fit ſolſtitiũ a bruma. In ſeptio bru
ma a ſolſtitio. In ſeptio eq̃nocriũ ab eq̃nocrio. Dies deide ipos qb' halcynoes hieme anni in qua ni
dulãt: eos q̃z ſeptẽ eẽ dixit. Preterea ſcripſit lune curriculũ ſinci integrũ q̃terſeptenari' dieb'. Nã duo-
detriceſimo luna inqt: ex quo veſtigio pfecta eſt eodẽ reddit. Auctoreq̃ opinionis hui' ariſtidẽ eẽ ſa-
miũ: i qua re nõ id ſolũ aiaduerti debere dicit q̃ q̃ter ſeptenis. i. octo ꝛ viginti dieb' cõficere iter lu-
nã ſuũ ſz q̃ is nũerus ſeptenari'. ſi ab vno pfect': dũ ad ſemetipm pgredit̃: oĩs p q̃s pgreſſus ẽ nũeros
cõprehẽdat ipmq̃ ſe addat facit nũerũ ꝛ octo. xx. q̃t dies ſunt curriculi lunares. Ad hoies adueri le
crot q̃z naſcẽdos vim nũeri iſti': porrigi: ptinereq̃z ait. Nã cũ in vterũ inqt mulieris genitale ſemẽ da
tũ eſt pmis ſeptẽ dieb' ꝯglobat̃ coagulaturq̃z: fitq̃z ad capiẽdã figurã idoneũ. Poſt deide q̃rta hebdo
made qđ ei' virile ſer' futurũ eſt caput ꝛ ſpina q̃ eſt i dorſo iformat̃. Septia aũt fere hebdomade. i.
nono ꝛ. xl. die tot' inqt hõ in vtero abſoluit̃. Illã q̃z vim nũeri hui' obſeruatã refert q̃ añ mẽſem
primũ neq̃ femina ſalubriter ac ſcđm naturã naſci põt ꝛ q̃ hij q̃ iuſtiſſime in vtero ſunt poſt. cclxxx.
dies poſtq̃ ſunt cõcepti: q̃dragefima deniq̃ hebdomade ita naſcũt̃. Pericula q̃z vita fortunariſq̃ ho
minũ: q̃ climateras chaldei appellãt grauiſſima q̃z fieri ſeptenarijs affirmat. Preter hec modũ eſſe
dicit ſummũ adoleſcẽdi hũani corporis ſeptẽ pedes: qđ eẽ magis verũ arbitramur q̃ qđ herodot' hõ
famulator i pri° hiſtoriarũ inuẽtũ eẽ ſub terra ſcripſit. Oreſtis corpus cubita lõgitudinis hñs ſeptẽ
que faciũt pedes duodeci ꝛ q̃drãtẽ. Niſi vt homer' opinat' eſt. Valtiora ampliorã fuerit corpa hoim
antiquor ꝛ nũc q̃ſi iã mũdo ſeneſcẽte: rerũ atq̃z hoim detrimẽta ſunt. Dẽtes q̃z ꝛ in pmis ſeptẽ mẽſi
bus ꝛ ſeptenos ex vtraq̃z pte gigni ait: ꝛ cadere ãnis ſeptenis: ꝛ genios ãnaſci ãnis fere bis ſeptenis
venas etiã i hoib' vl potĩ arterias medicos muſicos dicere ait: nũero moueri ſeptenario: qđ ipſi ap
pellãt rem diateſſerõ ſimphoniã. i. p q̃ternariã ꝯſonãtiã q̃ fit in collatiõe q̃ternarij
nũeri. Diſcrimina etiã piculor i morb' maiore vi fieri putãt i dieb' q̃ cõficiunt̃ ex numero ſeptenarij
eoſq̃z dies oim maxie ita vt medici appellãt. criticos ꝛ criſimos. i. iudicatios vl' iudiciales
cuiq̃z fieri pmã hebdomadã ꝛ ſcđam ꝛ tertiã. Necnõ id etiã eſt ad vim facultateſq̃z eius numeri au-
gẽdas q̃ q̃bus media mori ꝯſiliũ eſt ſeptimo demũ die mortẽ oppetiit. Hec ille. Ex q̃b' elici põt p cẽ
vitã ſeptimũ queq̃z annũ piculoſum eſſe. Sed ex hijs oĩb' duos ãnos climatericos difficillimoſq̃z le-
gim'. Annũ vcz quadrageſimũ nonũ: quẽ ſeptẽ ſeptiens pficiũt ꝛ annũ. lxiij. quẽ nonies ſeptẽ cõpicnt
qm̃ hi duo nũeri decretorij ſunt ꝛ maleſici atq̃z ad vitã ſuccidẽdã pollentes. Meminit ꝛ. Plinius li- Philelph'
bro. viij. ca. xlix. Annũ aũt ſexageſimũ tertiũ climatericũ appellari ꝯfirmat. Philelphus eplar uz li.
xvj. Nec me climatericus ann' quẽ chaldei nolant vlla ex parte fecit ſua inclinatiõe deteriorẽ ꝛ poſt
pauca ſubdit: idẽ Ego. iã tertius ꝛ ſexageſimuſ etatis annũ: qđ ij m rpis cũ ob ſeptẽnariũ nũerũ tum
ob penultimũ cõis etatis hoim ſextũ pythagorici putãt ẽ piculoſum. At ego ſeptenariũ numerum
in vtrãq̃z fortunã vehemẽtẽ exiſtimo hec phi. Nos aũt Antoniũ ſupaſſe hũc annũ cõptũ habemus:
qui ĩã ſeptuagenariũ fere. Salmãtice cõſperimus. Recte igit̃ Antonin' legẽ climaticã dixit hoc eſt
ſcãſilẽ ſeu grãdariã. Climax nãq̃z ſcala đr vñ ſit climatericus ꝛ climaticus. Addidiſſem' ĩ terca ex cẽ
ſorio ꝛ Macrobio multa miſi q̃ ſatis aptũ locũ credimus atq̃z etiã nimis plixe tractãt lib. j. de ſom
nio Scipionis. ¶ Si dat̃ ſi adeo pmittit̃ ꝛ cõcedit̃ a naturali fataliq̃z vi. ¶ Supare trãſcẽdere ꝛ vin

cere. ¶ Climatericã legẽ annũ dimatericã. ¶ Muſis bñãſtãt) diſciplinis. ¶ Trãqlla ſenect' qeta.
¶ Nec pꝑerat expolitio eſt color rhetoricus q̃ fit quũ i codẽ loco manẽtes aliḋ atq; aliḋ dicere vide-
Vergili. mur vt Ver.j.eñ.quẽ ſi fata virũ ſeruãt: ſi veſcit aura ethereã: nec adhuc crudelib' occubat vmbris.
Martia. ¶ Properat accelerat feſtinat. ¶ Lacheſis. Marti.lib.j.epi.Nil dicit pẽſo lacheſis fuſoq; ſororũ ex
Varro. plicat ꝛ ſp de trib' vna necat. Sũt aũt parce tres a partu p lr̃e imutationẽ varro vult ꝛ Aulus gelli'
Darbus lib.iij.cap.xvj. affirmat: vel a parce
Apuleius aut partio qꝫ parciſſime ipartiũt

Si datur emerito muſis tranquilla ſenectus.
Nec properat lacheſis frangere ſeua colos.
Que genuit tellus.que me tulit vbere largo.
Componet cineres excipietq; meos.
Hic vite portus requies hic certa laborum.
Hic mihi defuncto dulce leuamen erit.
Hic vbi caſta iacet mater.pariterq; ſorores.
Quas immaturo funere mors rapuit.

vitã hoibus dicte.vt Darbus autu-
mat. Apuleius tres parce inq̃t: tria
fata ſunt nũero cũ rõne tpis facien
tia: ſi ptãtẽ earum ad eiuſdẽ ſilitu-
dinẽ tpis referas. Nã qḋ in fuſo per
fectũ eſt pteriti tpis hꝫ ſpẽm: et qḋ
torquet in digitis momẽti pñtis in
dicat ſpacia et qḋ nõdũ ex colo tra-
ctuꝫ eſt.ſubactũq; cura digitorũ id
futuri ꝛ cõſequẽtis ſeculi poſteriora
videtur oſtẽdere. hec illis cõditio ex
noim ꝓprietate cõtigit. vt atropos
preteriti tpis fatũ qḋ ne deus qdeꝫ
redderet iſfectũ: ꝛ futuri tpis. Lache
ſis a fine cognomiãta. qḋ etiã hĩs q̃
futura ſũt finẽ ſuũ de' dederit. Clo
tho pñtis tpis hꝫ curã vt ipſi' adie-
ctiõibus ſuadeat ne cã ſolertes reb'
Statius. oĩbus deſit: lacheſin ꝓo dictã voluit a lachiã qḋ eſt ſortiri q̃ppe ſanet ac filũ ducit. clotho q̃ fu-
Claudia ſum torquendo filũ trahit. ꝛ in ipſo fuſo colligit. Nã greca torquere ꝛ circũuoluere clotim di
cit. Atropõ incõmutabilẽ: q̃ indeprecabilis ſit ꝛ a decreto nũq̃ moueat. Si qdẽ grecis atropos
immutabilis eſt. Sta. placitoq; ignara moueri atropos. Claudi.lib.j.de repu. quarũ ſub iure tenen
tur oĩa q̃ ſeriẽ fatoꝝ police ducit: lõgaq; ferratis euoluũt ſecula pẽſis. dicũtur aũt parce habere cãdi
da fila ꝛ nigra cãdida felicitatẽ nigra ifelicitatẽ deſignãt. Papi. Iãq; dies aderat parcarũ cõdit' atro
vellere. Oui. I ibim. Dixerat ꝛ clotho iuſſit pmiſſa valere: neuit ꝛ infeſta ſtamina pulla manu. Mar
tia. Si mihi lanifice ducũt nõ pulla ſorores ſtamina nec ſurdos nox hꝫ iſta deos. Dicũtur aũt crebr
filie. vt ait Cic. de natu. deo ꝓpter obſcuritatẽ ignorationẽq; cauſarũ. Nola aũt latina parcarũ ſunt
Nona. Decima. Morta vel potius ne[illegible] annotauit Parthaſi'. Lacheſim igit̃ p Atropo poſuit. vt
Ouidius. Verg. in buc. quas illi philomena dapes p pgne. ¶ Frãgere rũpe: ſcindere. ¶ Seua: immitis: cru-
delis: iplicabilis: inexorabilis. Martia. lib.j. epi. Lanificas nulli tres exorãſe puellas cõtingit: ob-
ſeruãt quẽ ſtatuere diẽ. ¶ Colos vite ſtamẽ ꝛ pẽſa. ¶ Que genuit in qua genitus ſũ. ¶ Tulit aluit.
Cicero Vergilianũ eſt.iij. eneidos. q̃ vos a ſtirpe parẽtũ prima tulit tellus. eadẽ vos vbere leto accipiet re-
Parra. duces. Vbere leto. fecũditatẽ felici pingui. ¶ Cõponet. cõdet. Ouidi.iij. meta cõponi tumulo non
inuiderĩs eadẽ. ¶ Cineres ex antiquoꝝ more locutus eſt apud quos cadauera cõburebãt atq; colli-
gebant cineres qḋ a romanis factitatũ fuit: vt docet Plini.li.vij.c.liiij. Silla aũt apḋ romanos pri-
mus olim in cornelia domo crematus ẽ timẽs talionẽ: q̃ṫ varius ſepeliẽdi mos fuerit q̃buſq; mõis
id ageret apḋ diuerſos videt Rogũ ſtrabonẽ ꝛ Valeriũ maximũ: vel cineres puluerẽ intellige: vñ eſt
illud nouiſſimũ ſꝫ ſcriſſimũ. Memẽto hõ q2 cinis es: ꝛ in cinerẽ reuerteris. ¶ Excipiet colliget vide
Martia. licet tellus q̃ genuit. ¶ Hic vite portus. Metaphora a nautiſ ſumpta q̃ tũc maxime q̃eti creduntur
atq; ſecuri: cũ portũ tenẽt. Ver.j. georgi. ceu pree cũ iã portũ tetigere carine puppibus ꝛ leti naute im
Vergili. poſuere coronas. dr̃ aũt portus a portãdis exportãdiſq; mercibus. ¶ Reqes hic. Vergilianũ eſt li.iij.
eñ. Is locus vrbis erit reqes ea certa laborũ. ¶ Certa. Secura. ¶ Laborũ q̃bus vita obnoxia ẽ ꝛ ple
na. Hic in patria. ¶ Defuncto mortuo ꝛ ſepulto. ¶ Dulce leuamẽ ſolatiũ. Eſt aũt aliq̃d i patria mo
ri. Hinc Cicero dixiſſe fert̃ moriar in pña ſepe ſuata. ¶ Vbi i qua patria. ¶ Caſta mater cõſumma
Plinius. ta laus in femina. Mar. Caſta ſuo gladiũ cũ traderet aria peto. ¶ Iacet ſepulta eſt: cõdita. Mar.
nõ aliter cineres mãdo iacere meos. ¶ Pariter vna ſimul. ¶ Quas ſorores. Immaturo funere: in-
tẽpeſtiua morte. eſt aũt trãſlatio ab imaturis fructibus. Vergi.vj. eneiḋ. Abſtulit atra dies ꝛ funere
merſit acerbo. ¶ Mors rapuit. Nã mors ex oĩbus diis neq; muneribus neq; promiſſoꝝ ſpe capit̃. vt
Vergili. canit Aſchilus: nec ordinis nec etatis nec fortune rõnẽ hꝫ. Quiḋ. de morte druſi. fata manẽt oẽs ex
pectat auarus portitor: ꝛ turbe vix ſatis vna ratis. tẽdimus huc oẽs ſedẽ ꝓperamus ad vnã. oĩa ſub
Cicero leges mors vocat atra ſuas. Idẽ de morte abulii. ſ. oĩe ſacrũ mors iportuna ꝓfanat omibus obſcu
Martia. ras inijcit illa manus. Hor. li.ij. ſer. ſatyra.vj. Nec vlla aut magno aut paruo leti fuga: q̃ bene cir
Vergili. ca dũ licet in rebus iucũdis viue beatus viue memor q̃ ſis eui breuis. ¶ Rapuit abſtulit violẽter ex-
Aſchilus tinxit. de quo gñe mortis plura Cato apud Cice.li. de ſenectu. ꝛ apḋ Aulum gel. ꝛ Macro. ¶ Nã q̃d
Ouidius. Apoſtrophe ẽ ad extremũ fratrẽ q̃ aloiſe p xp̃i fide pr̃iaq; tuẽda occubuit ab agarenis iter fec' q̃ſi di
cat q̃bus te laudibus q̃ carmine pſequar generoſe xp̃i pr̃ieq; miles cũ inualida pene mea carmina
ſint ad te extollẽdũ. ¶ Ego Antonius. ¶ Dicã narrã laudẽ. Ver.ij. geor. Et q̃ te carmine dicã. ¶ Fra
Vergili. ter. frater dict' eſt q̃ſi fere alter vt argute Nigidius declarat apḋ Aulũ gelliũ. li.xiij. cap.x. ſicut La-
Nigidius beo apud eũdẽ ſoror inq̃t dicta ꝛ q̃ q̃ſi ſeorſum naſcit̃ ſeparaturq; ab ea domo i qua nata eſt: ꝛ i aliã
Gellius familiã trãſgredit̃. ¶ Chariſſime dilectiſſime. ¶ Bene pulchre honeſte. ¶ Religione p fide. Eſt au
Labeo. tẽ religio a religãdo dicta: vt xp̃ianoꝝ eloquẽtiſſimus Lactãtius ait lib.iiij. inſtitutione diui. Hac cõ-
ditione gignimur: vt gñati nos iuſta deo ꝛ debita obſeq̃a pbeamus huc ſolũ noucrimus: hunc ſequa
mur: hoc vinculo pietatis obſtricti ꝛ religati ſumus. vñ ipſa religio nomen accepit non vt Cicero

aſt a relegēdo lib.ij.de nat.deo.hec ⁊ plura Lactā. Cice.ij.rheto. Uer. religio eſt q̄ ſuꝑioris cuiuſda; nature quā diuinā vocāt curā cerimoniāq̄ affert. ¶ Chriſti xp̄s. vt Lactā. lib. iiij. c. vij. institu. diui. ſcribit nō ꝓpriū nomē eſt ſ; nūcupatio ꝑtātis ⁊ regni. Erat iudeis ante ꝓceptū vt ſacrū cōficerēt vnguentū: q̄ ꝑfūgi poſſent hij q̄ vocabant ad ſacerdotiū vel ad regnū. Et ſicut nunc romanis indumētū purpure inſigne eſt dignitatis aſſumpte ſic illis vnctio ſacri vnguēti nomē ac poteſtate regiā cōferebat. Uerū q̄m greci veteres Chriſte dicebāt vngi qd̄ nūc alipheſſe ſicut indicat homericus ꝟſus ille ... con decmoe luſan ... anelcao. i. hūc aūt famule lauerūt ⁊ vnxerūt oleo. Ob hāc rōnē nō eū xp̄m nūcupam⁹. i. vnctū: q̄ hebraicis Meſſias dr̄. hec Lactā.

Cicero

Nam quid ego de te frater chariſſime dicam.

Quid bene pro chriſti reli gione iaces.

Qui bene pro patria cecidiſti informe cadauer.

Ulturibus ſeuis dans animumq̄ deo.

Hic vbi cum proauis et auis pater ipſe iacebit.

Hic vbi permixto puluere tota domus

Ut quoniam vobis carui: dum vita manebat.

Orbatus ſaltem lumine morte fruar.

Lactanti
Lucanus

¶ Iaces extinct⁹ es occubuiſti. Luca. lib. iiij. Ante iaces q̄ dira duces pharſalia cōfert. ¶ Pro p̄ria hic ſi luc. Ci. li. j. of. mēorat ut dignuliim ū Sed cū oīa rōne aīoq̄ luſtraueris olm ſocietatū nulla eſt grauior nulla carior q̄ ea q̄ cū repub. ē vnicuiq̄ nr̄m. Chari ſunt parētes. chari liberi ꝓpinq̄ familiares: ſ; oēs olm charitates p̄ria vna complexa eſt. Pro qua q̄s bonus dubitet mortē oppetere ſi ⁊ ſit ꝓfutur⁹. Informe cadauer ꝓtrahit. Cadauer a cadēdo dictū eſt. ¶ Ulturib⁹ ſeuis ſpēs ꝑ gſic. Ulturꝰ ꝑ q̄buſcūq̄ auit⁹ carniuorū poſuit q̄q̄ cadauera laniat pli. li. x. ca. vj. Ulturꝫ ꝓualēt nigri. nidos nemo attingit: iō etiā fuere q̄ putarēt illos ex aduerſo orbe aduolare falſo nidificant em̄ in excellētiſſimis rupibus fetus q̄dē ſepe cernunt fere bini: tri duo aut ante aut biduo volare eos vbi cadauera futura ſunt. hic illa mr̄is curiali miſerabilis cēqd apud Uergi. li. ix. en̄. Heu terra ignota canibus data ꝑda latinis aliribuſq̄ iaces. Aīmq̄ deo hinc. illud ſaluatoris nr̄i in euāgelio. Nolite timere eos q̄ corpus occidūt aīam aūt nō poſſunt occidere. ¶ Hic repete a ſuꝑiorib⁹. Hic mihi defuncto dulce leuamē erit. Hic inq̄t vt maiores mei totaq̄ familia ſepulta eſt. ¶ Proauis ⁊ auis. ꝑ oīb⁹ maiorib⁹ proauos ⁊ auos poſuit. Eſt ei ꝓau⁹ aui p̄ni vel materni pr̄. Auus aūt p̄ris aut matris pater. ¶ Pater ipſe iacebit ſepultus erit. Iohānes pater. ¶ Permixto puluere. ꝑmixtis corpibus in puluerē redactis ... oīa mors equat: vt canit Clau. lib. ij. de rap. proſ. Sic apud Prudēriū. Hoc perdo ſolū qd̄ ꝑibit oībus regi dicenti pauꝑiq̄ ⁊ diuiti. Sic pernulat ſic ſenatoꝝ caro tabeſcit. Iimmo cū ſepulchro cōdita eſt. Iratis dīs ꝓpitiuſq̄ moriēdū eſt. Hoc bꝫ inter cetera iuſtitie ſue natura ꝓcipuū q̄ cū ad finē ventū eſt. Oēs in equo ſumus. vt ait Seneca. Domus familia. vt Uergil. hic domus enee cunctis dn̄abitur horis. Idē; in. v. dom⁹ ꝫ aūſ ꝓgia nomē. Carui vobiſ p̄tria vr̄a dulciq̄ ꝯſuetudine. Dū vita manebat. ex ꝟgilio ſūptū eſt lib. v. en̄. Nate mihi vita quōdā dū vita manebat chare magiſ. Uita manebat. dū viuebā. Orbatus priuat⁹. Lumine vita. Morte fruar: qd̄ in vita nō potui. Uale. Finis.

Uerg.
Plinius.
Uerg.
Mat. x.
Claudi.
Prudēti⁹.
Seneca.
Uerg.

¶ Ad artem ſuam auctor.

O Mihi per multos caſte nutrita labores

Ars mea: quā genui: tēpus in omne vale

Tp̄s i oēvale: neq̄ em̄ tuus addere q̄cq̄

Sed neq̄ qd̄ genitor demere poſſit habet.

Quem ſua nunc etas opera ad maiora remittit.

Queq̄ ſibi fuerint inuidioſa minus.

Et te iam grandem latebras exire paterni

Liminis ⁊ media viuere luce decet.

Sed ne ſola domo vadas gloſſemata iunxi

Que te circunſtent quolibet ire velis.

His comitata metu poſito contemnere vulgus:

Et detractorum verba maligna potes.

Qui nō agnoſcant cum te: mera ſomnia fingunt.

Qui nihili verſus ſuppoſuere meis.

Ito bonis auibus: tamen impartire ſalute

O Mihi. Alloq̄tur artē ſuā Antoni⁹ q̄ſi filiā; quādā ex ſe genitā: q̄ cū ſit multo iā tp̄e domi caſte integreq̄; ab illo educata iubet ipſam valere atq̄; ex tenebris domeſticis i lucē emittit. Qd̄ tñ ꝟgo ē craſq̄; ludibrio exponeret addit illi gloſſemata q̄ſi comites ſtipatores q̄ illā deducāt atq̄; ab inuidoꝝ iniuria defēdāt: aſſerātq̄;. dat illi ꝓterea mādata: vt ſuo noīe ſalutet diſcipl̄es q̄ſcūq̄; aut vbicūq̄; nacta ſit iperat q̄; illi vel ſ ꝓmis ret. giā domū reuerterēt adeat vbi non oīno erit hoſpes: q̄ppe q̄; illic ſit in ... ſorores: fratreſq̄; ad quas

Anton⁹.

diuertat. Deinde precipit vt ſuis verbis pauca regine ipſi dicat: O inuit ars mea: quam genui. Tranſlatio frequēs eſt: nā eo modo poete opa ſua dicunt gignere atq3 amare quo parentes filios. auctor eſt Ariſto. in libro ethico. viij. ¶ Tempus in omne. i. eternū. ſic Ouid. Effice me meretrix: tēpus in omne tuum. Et Vergi. Salue mihi maxime palla: eternūq3 vale. Tempus in omne iucundum repetitio Sappho poetiſſe frequentiſſima. Tuus genitor. i. auctor pſtatq3 in allegoria: h3 qd poſſit addere: aut demere. Nam in recte factis vt ait Ariſto. ij. ethicorum nec addi nec detrahi quicq̄ poteſt. ¶ Et te iam grandē: ac ſi dicat nubilē ac viro naturā exire latebras. Ubi ante hac latuiſti. Et viuere in media luce. i. verſari in oculis hoīz ac frequētia. ¶ Sed ne ſola. Qd in virgine periculoſum eſt. ¶ Gloſſemata. i. gloſſulas. ſic ei greci appellāt q̄ auctor et lectiōi enarratores de ſuo addunt viua vt aiunt voce. ¶ Que te circūſtēt. i. ſatellitio quodā ſtipēt eodē nāq3 mō gloſſule apponunt lectiōi quo ſtipatores cingūt latus atq3 circūſtant eū quē comitant. ¶ Quolibet. i. in quācūq3 partē. ¶ Comitata his ſc3 gloſſematis. ¶ Uulgus. i. multitudinē3 imperitā. ¶ Uerba maligna ab inuidia detractor3 naſcentia. ¶ Qui ſc3 hoies imperiti et detractores. ¶ Cu3 nō agnoſcāt te. i. intelligāt qd cōtineant. ¶ Mera ſomnia. i. pura 7 q̄ nihil ſignificēt nā ſunt et aliquid ſignificātia. illa que ſunt videlicet pituita purgatiſſima. Martia. ſempl mane mihi de me mera ſomnia narras. Uer. I buc. An qui amāt ipi ſibi ſōnia fingūt. ¶ Uerſus nihil. Ocioſos 7 nulli⁹ momēti. ¶ Suppoſuere meis. i. quaſi ſuppoſititios inſeruerunt.

Multa diſcipuli ſint vbicunq3 mei.
Siue ego quos docui: vel ſi quis doctus ab illis.
Nam licet: 7 fas eſt dicere vtroſq3 meos.
At ſi forte roges. quo primum vertere curſus.
Quamq3 tibi iubeam protinus ire viam.
Te prius ad noſtre hinc Auguſte limina perfer.
Nuſquam tota tibi eſt ianua aperta magis.
Inuenies illic ab eadem ſtirpe ſorores.
Que te ſubcollent excipiantq3 ſinu.
Altera: qua noſtro mutatur ſermo latinus:
Altera que hiſpane nectere verba docet.
Preterea fratres alia: ſed matre gemellos
Inuenies quos tu non aliena petes.
Alter enim latio ſermonem reddit ibernum:
Alter ab hiſpanis verba latina refert.
Si regina tuos repetet voluetq3 libellos:
Atq3 ſolet vultus forte ſerenus erit.
Pauca tu refers memor hec mandata parentis.
Temporibus veſtris non nihil iſte dedit.
Quod ſi tu nobis felicia tempora dones.
Et meus illuſtrat ſecula veſtra parens.

O Mihi p multos. Loquit auctor cū ſua arte tanq̄ filia quā ita pcaſte educauit: vt nihil prorſus: ſed neq3 cult⁹: ſed neq3 diſcipline egere videat quomin⁹ edes patrias exire atq3 in media luce viuere poſſit multo etiā labore ſui cuſtodiēde gubernādeq3 patrē ſubleuabit. Qui reb⁹ momēti maioris: minoriſq3 inuidie iā deinceps eſt ipſe indulſur⁹: ſz ne ſola ipſa pficiſcat domo atq3 car: eſt eni grādiuſcula ſatis aſſectatrices ei largit ancillas. i. cōmentatiōes reuera lucidiſſimas: quarū clypeo detrectator3 oblectamenta facile refellere poſſit etiā vult auctor ſe ſui diſcipulis plurimū eſſe ab ea cōmēdatis. De quo tn̄ adeat poti⁹ quā reginā hiſpanā. iubet vbi 7 inueniet fratres inuenietq3 ſorores oblectatiſſime ſe recepturos. Quid deniq3 ſue pncipi eſt dictura paucis ſubdit auctor. Qd ſi regina de nr̄a tēpeſtate feliciſſime optimeq3merita eſt etiā auctoris lucubrationib⁹ atq3 vigiliis nr̄o tpe hoies erūt lōge eruditiores. ¶ O mihi. i. a me. qm̄ hec ars aliis edita eſt: nō ǭdē auctori. ¶ Per multos labores his ait ad optimū rerū itur finē vn̄ illud maronis: inſignē pietate virū tot adire labores. Quippe ſine his laudē adueniet nemo. ¶ Caſte nutrita: trāſlatio a feminis in ǭb⁹ caſtitas potiſſimū circūſpiciat. ſic etiā in libris ne ǭd viti offidamus vehemētiſſime laborat. ¶ Ars mea. Solēt poete obiter cū ſuis codicib⁹ loq. Mar. lib. iij. Romā vade liber: ſi veneris vn̄ reqret. Emiliane dices de regione vie. ¶ Genui auctores ſepe ſepare libros dicunt Pli. in proemio. opus natū apud me proxima futura. ¶ Tempus in omne vale. Poete etiam ſepenumero ita ſalutant: atq3 extollunt. Ouidius lib. i. de triſtibus. Eſte ſalutanti temp⁹ in omne mihi. Hora. iij. car. in omne virgo nobilis eum m. hec eni eſt anadiploſis figura nam finiſcar minis pcedētis principiū ſequētis eſt. Neq3 eni eſt aūt ordo: neq3 eni tuus genitor h3 ǭcq̄. Qd poſſit addere: ſed neq3 habet ǭcq̄ qd poſſit. ¶ Demere. i. tollere Lector bonus 7 amic⁹: 7 qui in alienis libris nimiū īgenioſus eſt. Uelim īntelligat hoc dici. Quātū ad latinas īntroductiōes attinet: qm̄ ſi ad tot⁹ latinitatis illuminatiſſimū op⁹ ſpectat. nemo eēt adeo delir⁹ q̄ de ſe talia polliceret atq3 pſtaret

¶ Latebras primi luminis. periphraſis gymnaſii eſt. ¶ Gloſſemata. i. cõmẽtarios: gloſſa grece lĩgua
exponiẽ. vñ. Quinti. gloſſemata quaſi voces minus viſitatas interpretaẽ. ¶ Te circũſtent. Lege pa- Quintil.
naſtrophã. i. ſtent circũ te. ¶ Sõnia fingunt illudit vel ad illud Ver. ſibi ſomnia fingũt: vel ad illud Vergili.
Mar. de me mera ſomnia narrãt. ¶ Suppoſuere meis. i. adulterinos atq; ſupervacaneos ſuos ver
ſus meis pro ſib' ſubdiderũt. Quale eſt illud li. iiij. quũ de ablatiuo abſoluto loquiẽ auctor. Rege ferdinã-
do mũda in deditionẽ xpianoꝝ venit. p quo iacobus aloza preceptor me' ſubdidit munda xpianitas
venit: ꝛ id quidẽ ſatis inſulſe. ¶ Suppoſuere meis. ſupponere vero rem adulterinam ſup poſitiãq;
ſignificat Cice. lib. j. de legibus teſtamẽta falſa ſuppoſuere. Vergi. vij. li. qs dedalatrice ſuppoſita de Cicero
matre nathos furatos creauit. ¶ Aut ito bonis auib'. i. auſpiciis felicib'. Antiq; enim ſine augurio
nihil incipiebãt. ¶ Impartire ſalute multa. i. ſaluta meis verbis diſcipulos meos ſic Terẽ. in eunu- Terenti'
cho. Plurima ſalute Parmenonẽ ſummũ ſuuz impertit gnato: vtroq; eñi mõ declinaẽ impertior et
impertio. Utroſq;. ſ. diſcipulos ꝛ diſcipulos diſcipuloꝝ. At ſi forte. Or pmittit auctor artẽ ſuam libere
vagari ſuadet illi vt domũ regiam in primis adeat. ¶ Auguſte limina. i. regine: nã vxores Ceſarum Vergili.
Auguſte appellantur. Verg. j. enei. Perge modo atq; hinc te regine ad limina perfer. ¶ Nuſq;. i. nul
lo alio in loco. ¶ Tota ianua ſic Marti. Nulli tota magis ianua poſt te pꝫ. ¶ Sorores. Duas artes
grãmatice. Alterã: quã ipſius regine imperio e regiõe verſuũ hiſpaniẽſem fecim'. Alterã in qua ſer
monẽ hiſpanũ ſub regulas atq; artis precepta contraximus opus eiuſdẽ regie auſpiciis editũ. Que
te ſubcollent. Humero ꝛ collo ferãt. Varro. in. iij. de re ruſtica. de apib' regem inqt ſuũ ſequunẽ ꝛ feſ- Varro.
ſum ſubleuãt: ꝛ ſi neqt volare ſubcollãt. Sueto. in Othone Donec omiſſa merba ſubcollatus. ¶ Pre Sueto.
terea fratres. i. duo vocabularia. ¶ Alia matre. i. diuerſa vocabuloꝝ materia. Nã alterũ ex ſermo-
ne latino in hiſpanuz. Alterũ ex hiſpano in latinas cõuerſum dictiones. Forma vero eſt quã ars in
ducit. noia ꝛ verba aliaſq; partes orationis quadrãs ad ſermões ſtructurã: vnde ſignãter dixit. Alia
matre: alludẽs ad materiã vocabuloꝝ. ¶ Gemellos: qr ſimul geniti atq; editi ſunt. ¶ Latio. i. lati-
no ſermoni. ¶ Iberũ. i. hiſpanũ. Si regina: qd ipſi regine dicat oſtendit. ¶ Non mihi aliquid ꝛ mo
deſte de ſe loquiẽ atq; ex Martiale ſumptũ eſt. Quod ſi dicis o regina te dare nobis tempora felicia:
et meus parens ſua doctrina facit ſecula veſtra illuſtriora.

¶ Ebri. Ito bonis auibus vt Iune. Quid tã dextro pede concipis: cuius oppoſitum eſt: ſiniſtro pede
ſiue ſiniſtris auibus. Ouid. in epiſto. cui mea virginitas auibus libata ſiniſtris. ¶ Impartire Valla Ouidius.
negat dici poſſe impartior iris: ſed ex licentia poetis permiſſum eſt. ¶ Salute multa: imitatio eſt
ouidiana li. j. de tri. vade liber verbiſq; meis loca grata ſaluta. ¶ Naz licet ꝛ fas eſt: ſepenumero hec
duo fas eſt ꝛ licet cõiungũtur. Oui. li. j. fas ſi licet ꝛ fas eſt vates rege vatis habenas. Martia. lib. x.
Nũc licet ꝛ fas eſt ſub principe diuo. ¶ Auguſte limina perfer. alludit ad illud Vergilij. perge modo Horati.
atq; te regine ad limina perfer. ¶ Nuſq; ianua quaſi difficillimum: vt Hor. li. ij. ſermo. non cui' ho-
mini contingit abire corinthũ. Alluſio eſt ad illud Martia. Nulla magis toto ianua poſte patent.
¶ Subcollent ſubcollo ꝛ excollo atq; decollo compoſita ſunt Colluz. i. que corporis pars eſt notiſſi- Martia.
ma. Altera que ſermo duplicẽ igiẽ editionẽ auctor facit alterã qua ſermo latin': alteram qua hiſpa-
nus continetur: de quarum ſecũda ita auctor ipſe in hoc libro primo loqtur. Quomõ q era que en a
quelle arte en qua puſe de baſo de artificio ellegna ſe caſtellano ꝛ reliqua. Scripſit etiã alteras qua
latinus ſermo exponitur in hiſpanũ de qua auctor ita ſcribit i prologo: veturo: vt introductiões meas
quas de ſermõe latine: ediderã e regiõe pro ſus hiſpaniẽſes faceremus. ¶ Nectere verba. i. lĩq. Oui. li.
iiij. de põto nectere verba iuuat. ¶ Preterea fratres. i. duo vocabularia. Quoꝝ altero latinã altero Ouidius
hiſpanã mutuo linguã exponit. ¶ Alia ex matre: forte qui pfecto dal cãtara nõ quidem regine illos
fratres. i. vocabularia nuncupauit: vel forte q nõ ex grãmatice preceptiue cõſtãt mõ verũetiã olim di
ſciplinarũ vocabulis. ¶ Gemellos: recte hi quos filios appellaueris: fratres inter ſe nũcupabuntur
Ouid. j. faſtoꝝ illic aſpicies poſitos ex ordine fratres. Quos ſtudiũ cũctos euigilauit idẽ. ¶ Hec mã-
data parentis alludit ad illud Ver. li. xj. vadite ꝛ hec memores regi mãdata referte. ¶ Temporibus
veſtris ad illud Mart. li. vij. alludere videtur. Qñ dixeriẽ tẽporibus preſtat non mihi iſte tuis neq;
priuandus me hercule ſua ipſius gloria auctor eſt: nã ſi quid latinitatis apud homines natiões no
ſtre eſt ab hoc auctore acceptum ei tãq; fonti potiſſimũ referri debet.

¶ Finis.

¶ Aelius Antonius Nebriſſenſis iſabelle principi ſre. S. D.

Um introductiones meas preclariſſimo tuo noie recognitas atq; interpretatas edere
cepiſſem: multi a me petierunt: vt illum ipſum prologũ quo ſum celſitudinem tuam pre
fatus enarrarẽ: tum qõ pp ter eas antiquitates: que in eo perſtringunẽ. ſuboſcurus atq;
difficilis cognitu videretur: tum etiã q rei litterarie pfeſſores a prohemio libroꝝ ſemp
auſpicari cõſueuerũt. Et qq multa erãt que me id facere prohiberẽt: tũ q cõmentarios
cõmẽtariis inculcãdo nimio apparatu tps inſumebaẽ: tũ q officiũ interpretis eſt multa in cõmen-
datione auctoris illius dicere: quẽ exponit: tũ deniq; q nullo exẽplo aut perq raro id fieret: vt qſq;
auctor opus ſuum interpretaretur: greſſi tñ illius morem qbus nihil denegare potui. Expoſitionẽ
igitur pfatiõis aggrediamur. Ad optimã eandẽq; maximã. in titulo ſiue indice ſiue inſcriptione cu-
iuſq; operis duo pcipue annotanda ſunt: nomẽ auctoris ꝛ ſubiecta libri materia. Quidã addũt ꝛ p-
ſonã cuius noie opus illud inſcribiẽ: q ſi expreſſa nõ fuerit: nihilominus tñ intelligim' librũ publice
lectorum vtilitati dedicatũ. Auctor igiẽ eſt Ael. Antonius Nebriſſẽ. Grãmaticus. Materia eſt reco-
gnitio cũ cõmentariis introductionũ ſuarũ quas de ſermone latino iã bis ediderat. Perſona cuius
opus dedicaẽ: eſt optima eadẽq; maxima Auguſta iſabela. Titulus nõ vt qdã furore percitu diuinãt: a
titane hoc eſt a ſole dr qr illuſtrat qua de re in alio ope diſputaẽ ſz auctore feſto titulus a tuẽdo: re
nit: qr tueẽ ꝛ prohibet: ne plagearius qſpiã librũ alieno labore partuz p ſuo edat. index vero dr ab eo
qõ ꝛ auctoris nomẽ ſimul ꝛ materiã indicat: ꝛ quaſi digito demõſtrat Inſcriptio quoq; appellaẽ qr pri
ma ſtatim fronte atq; libri initio inſcribiẽ. Sed qq ordo nature deſiderat vt nomẽ auctoris ppo
ni debeat: deinde materia ſubiũgit: tũ demũ pſona: cui' noie opus ediẽ: nos inani quadã ãbitiõe

ſuā omnia inſertimus:poſtponimuſq; qđ fuerat preponendū. Pari ſunt in errore qui in hūc mo
dum loquuntur. Rex ⁊ tu ⁊ ego venimus. Nam ſi verū eſt quod grammatici dicunt,verbum digniori
reſpondere debere eadem ratione dicendum fuit. Rex ⁊ ego ⁊ tu venit. Quod non minus abſurdum
ꝙ ridiculum eſt dicere:quoniam in orationis ſerie non tam rerum dignitas ꝙ perſonarū ordo deſi
deratur. Quare in titulo dicendum fuit potius Aelij Antonij Nebriſſenſis Grammatici prefatio in
recognitionem cōmentarioſq; introductionum ſuarum ad optimā eandēq; maximā Auguſtā. Sed
quoniā auctor eſt Ariſtoteles multitudinis arbitrio loqui oportere:ſentiendū vero eſſe cum paucis in
titulo qui multitudini legendus proponitur. Auguſtam noſtrā antepoſuimus. Ad optimam ean
demq; maximā. Ego non alio potiſſimū dignitatis epitheto dignatus ſum Hiſpaniarum reginam
quā quod antiquitas dedit ſuo ioui quem Grecia in arce diuinitatis cum poſuiſſet. Optimum maxi
mūq; appellauit. Optimū videlicet propter beneficentiam. Maximū vero quia ſupremū gradū in
vniuerſitate rerū obtinere putabatur. Idē prope valeret ſi dixiſſem. Ad altiſſimam eandēq; clariſſi
mam auguſtā. Nam altiſſimū eſt quod in ſummo rerū faſtigio collocatū eſt. Clariſſimum ꝓ eo qđ vir
tutis ſplendore conſpicuum atq; illuſtre redditur. vnde gloria illa reſultat quam Cicero dicit eſſe cō
ſenſum bonorum atq; incorruptam vocem bene iudicantium de excellenti quadam virtute tametſi
in epiſto. ad Lucilium. Seneca gloriam a claritudine diſtare putet:vt gloria ſit conſenſus multorum
claritudo vero tantū bonorū. Quod vero nōnulli reges ſereniſſimos appellant id neq; viſitate neq;
proprie neq; latine dicitur. Nam ſi vultus ſerenitas que animi trāquillitatem promittit:virtus eſt
ſi iuſticia fortitudo:ſerenitas:grauitas:magnitudo animi:largitas:beneficentia:liberalitas virtu
tes regie ſunt. vt Cicero pro rege Deiotaro ſcribit non minus tamen ad ſubditos pertinent. Re
gum igitur propria eſt celſitudo claritaſq;:⁊ ſi ambitioſe nimium Vlpianus in libris digeſto. titu. de
ſenatoribus dicat ſenatores quoq; poſſe claros appellari. Auguſtā. Quēadmodū vxores regum Re
gine ſic imperatorum vt vulgus loquitur non imperatrices ſed auguſte appellantur. Auguſtā igitur
diximus ſiue ab auguſto augurio ꝙ huius auſpicijs res omnis Hiſpania reſtituta eſt:ſiue ab augen
do quia ipſa vires ſubminiſtrante ductu atq; imperio dulciſſimi coniugis reſpublica Hiſpana aucta
propagataq; ſit. Iſabelam. Hiſpanus ſermo nomen hoc a diui ioannis baptiſte matre Eliſabe vt
hebrei dicunt ſiue eliſabet per t exile in fine detorſiſſe videtur atq; vt greci vtrobiq; penultima acu
ta. non Eliſabeth. per th. atq; accentu acuto in fine vt corrupte in omnibus libris legebatur profe
rebaturq; corruptius. Sed quia declinationis latine ratio exigebat vt ab Eliſabet Eliſabeta dice
remus:ac idq; durum tum pleriſq; tum eidē ipſi regine viſum eſt ab eliſabel voce hiſpana nouo nomi
ne iſabelam potiuſq; ex Eliſabeth voce hebraica Eliſabetam fecimus. Huius nominis tertiam. Pri
ma nāq; huius nominis regina fuit ludouici illius filia qui primus in gallia hoc nomine regnauit:
quam duxit vxorem alphōſus ille qui hiſpaniarū imperator eſt cōſalutatus. Secūda fuit huius no
ſtre ex ioanne ſecundo mater feliciſſima Hiſpanie. Hec a grecis ab ibero amne ſiue ab iberibus qui
illam incoluerunt:iberia dicta eſt. A[illegible]rinis vero Heſperia minor eadē ratiōe:qua Heſperia maior
italia eſt a grecis appellata. A iunioribus deinde ab Hiſpali hiſpania vt nominaretur. obtinuit. Ac
inſularū noſtri maris. Quod vulgus. Mediterraneum vocat. latini noſtrum ſiue herculeū mare ap
pellant cum mediterranea potius dicātur loca mari remota:vt ſi dixeris. Toletum eſt vrbs mediter
ranea inſularum vero ambitioſe dixit cū nō omniū ſit regina ſed tm̄ Pityuſarū. Balearium. Sardine
Corſice Sicilie. cū reliquis illi adiacentibus inſulis. Reginā non qua ratione vxores atq; filie regū
a latinis regine dicantur. ſed qꝛ regnū hiſpaniarum illi dotale fuit. Aelij Antonij Nebriſſenſis grā
matici vt aelius ſit prenomen Antonius nomen. Nebriſſenſis cognomē. Grammaticus vero agno
men ex profeſſione ſumptū. Solent multi a me querere cur Aelij prenomen mihi adoptauerim:cū
prenomina gentilia eſſe debeant hoc eſt familie cuiuſq; propria. Quibus ego reſpondendū eſſe opi
nor hoc in loco ſimul omnibus:quod ſum ſingulatim reſpōdere ſolitus. illā videlicet fuiſſe mihi cām
prenomen hoc aſſumendi ꝙ nebriſſe atq; in agro Nebriſſenſi cū plura ſint antiquitatis monumē
ta in quibus Aeliorum atq; Aelianorū familia marmoribus inciſa leguntur. Licuit ergo mihi tan
ꝙ a maioribus meis hereditario quodā iure prenomen hoc adoptare cum preſertim in tota Bety
ca Aeliorum familia fuerit clariſſima ex qua ſunt Ael. Traianus Ael. Hadrianus Ceſarum preſtan
tiſſimi qui mihi fuerunt ꝓpe dixerim cōterranei. Dicet vero quiſpiam. Aelij atq; Aeliani quos tu di
cis Nebriſſam tuam coluiſſe:quoq; falſo maiores tuos fuiſſe iactitas. quod ipſa nomina pre ſe ferūt
Romano fuiſſe conſtat. qui poſt annos circiter ſeptingentos a Gothis Vandaliſq; Nebreſſa pulſi
ſunt atq; rurſus Gothi Roderico rege a Penis Mauritaniſq; quos tandē poſt annos circiter quin
gentos. Ferdinandus tertius omnium gentis gothice regū clariſſimus atq; perinde ſanctiſſimus
tam diuturna poſſeſſiōe deiecit. Quo igitur iure qua ve iniuria tibi inde hereditariū nomē vſurpas
cuius ſtēma totiens interruptum eſt. His ego poſſum illud adhuc ridere. Et ſi fortuna illius oppidi
quēadmodū ⁊ aliarū rerū ſepe mutata eſt licuiſſe mihi tm̄ a romanis patrie quōdā mee colonis quo
rūq; virtutis ſum admirator ſi nō per naturā ſaltē ꝑ adoptionē aut per Pythagore palingeneſiam
hoc eſt regenerationē aut per Anaxagore potius homeomeriā:id eſt omniū partiū atq; mēbrorum
inter ſe ſimilitudinē qua Maro quarto eneidis libro ſignificare viſus eſt cū Eliſſam his verbis im
precantē inducit. Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus vltor:qui face Dardanos ferroq; ſequare colo
nos. Nam quēadmodū. Dido optat atq; precat:vt ex cineribus ſuis aliquando oriatur:q̄ iniurie ſibi
ab Aenea illate ſit vltor. quod Hannibal poſtea feciſſe putatur eadē ꝙ ratiōe poſſum ego dicere me
vnum ex poſteritate romanorum eſſe ex quorum cineribus non minus ego ſim ortus quā Hānibal
fuit ex oſſibus Eliſſe. Antoni⁹ nomē eſt pr̄i mee frequētiſſimū:quo nōe fuit mihi auus atauuſq;
maternū:viuitq; adhuc ſoror Antonia que nōe ꝙ ipſo proauiam refert Nebriſſenſis. De antiq̄tate
illius oppidi q̄ꝫ multa in aliis ꝙ locis carmine ⁊ proſa oratione conſcripſimus illud tm̄ in hoc loco
non eſt diſſimulandū. Nebriſſam que alio nōe Veneraria eſt appellata. Turdetanorū eſſe oppidum
perꝙ vetuſtū in Bethica poſitū a libero patre. quo tpe victor Hiſpaniā luſtrabat:inter eſtuaria Be
tis quēadmodū auctores ſunt Strabo Plinius ⁊ Ptolomeus appellatūq; Nebriſſam a nebridibꝰ

rum pellibus quarũ erat vſus,in ſacris que Bacchus illo in loco inſtituerat, dicente. Sylius punicorum libro tertio. At Nebriſſa dionyſiis conſita tyrſis. Quam ſatiri colere leues redi ꝙ ſacra nebride: ꝛ bortano menas nocturna lyeo. Nam temporibus ſecundi belli punici iam ſic Nebriſſam atq; ſingularem in eo bello operam Hannibali nauaſſe idem Sylius teſtatur. mmaticus. Nomen eſt profeſſionis neq; enim dedignati ſumus nos a profeſſione cenſeri: q no ntum honoris peperit quantum etiam me tacente obtrectatores mei confitentur. Prefatio ue dicitur qui grece prologus ſiue prohemium appellatur in recognitionem cõmentarioſq r vtrumq; fecerit cauſas in ipſa ꝑfatione narrabit. introductionum. tam ab ipſo ſtatim ope rio profitemur noſ non artem grammatice abſolutam ꝛ cui nihil addi poſſit ſed introductio antum latinas ſcriberet ne quiſq; poſſit calumniari nos aliquid omiſiſſe eorum que ad gram tem pertinere exiſtimantur. qđ aſſequi erat infiniti cuiuſdam operis: qđ magis obeſſe ꝙ pro poterat hs maxime quibus introductiones noſtre ſcribũtur. Bis ediderat. priores ad per endum patrem ac illuſtriſſimum dñm Petrum Mendozam. S. R. E. Cardinalem hiſpani qꝛ hominibus carmini Alexandrino aſſuetis non multum placebant. ſcđm adicimus nobi um adoleſcentem. Gutterium a Toleto in qua illa tñ verſibus complexi ſumus que cum fine atq; de rebus minutiſſimis: differentia in promptu pueris habenda erant qđ videtur poſſe us carmen de ſe.

Finis.

Recapitulatio.

macephaleoſis carũ verſũ que i toto hoc grã ices opere cõtinentur.

iber prim' de primis grãmatice rudimẽtis.

e nominum declinatione capi. primum.
ronominum declinatione. capi. ſecũdum.
nominũ grecorum declinatione ca. iii.
nominum barbarorũ declinatione cap. iiii.
quattuor coniugationibus cap. v.
formatione verborum regularium cap. vi.
verbis irregularibus ꝛ defectiuis. ca. vii.
primis puerorũ preexercitamentis. ca. viii.

Liber ſecũdus de genere ꝛ declinatione nom ꝫ de preteritis ꝛ ſupinis verborum.

genere nominum ca. primum
declinatione nominum ca. ii.
nominibus anomalis ꝛ defectiuis ca. iii.
preteritis verborum ca. iiii
ſupinis verborum ca. v.
ſupinis ꝟboꝝ deponentiũ ꝛ cõmuniũ. ca. vi.
verbis carentibus ſupino ca. vii.
varietate quadam verborum c. viii.

Liber tertius: de erotymatis octo membrorũ ꝗꝫ partium artis grammatice.

e grammatice erotymatis ca. i.
e orthographie erotymatis cap. ii.
e proſodie erotymatis ca. iii.
e etymologie erotymatis ca. iiii.
e nominum erotymatis ca. v.
e pronominum erotymatis ca. vi.

De verboꝝ erotymatis ca. vii.
De participiorum erotymatis. ca. viii.
De prepoſitionum erotymatis. capi. ix.
De aduerbiorum erotymatis cap. x.
De interiectionum erotymatis cap. xi.
De cõiugationum erotymatis cap. xii.
De partibus orationis. que alie pro aliis. ꝛ pro ſe inuicem ponuntur capi. xiii.
De ſintaxis erotymatis cap. xiiii.

Liber quartus de cõſtructione partiũ orõnis.

De verborum actiuorũ conſtructione ca. i.
De verborum paſſiuorum conſtructione ca. ii.
De verborum neutrorum conſtructione cap. iii.
De verborum deponentium cõſtructione. ca. iiii
De verborum communium conſtructione. ca. v.
De verbis diuerſorum generum. atq; ſub eodem gñe diuerſarum formarum cap. vi.
De verbis imperſonalibus ca. vii.
De infinitiuo ca. viii
De gerundiis c. ix.
De ſupinis verborum ca. x.
De participiũ conſtructione c. xi.
De nominis conſtructiõe cũ alio caſu c. xii.
De aliarum partium conſtructiõe ca. xiii.

Liber quintus de proſodia.

De quibuſdam regulis generalibus. ca. i.
De crementis nominum ca. ii.
De crementis verborum ca. iii.
De primis ſyllabis ca. iiii.
De mediis ſyllabis ca. v.
De vltimis ſyllabis c. vi.
De pedibus carminum ca. vii.

Finis.

Thales ille mileſius. Hec pfatio in tres partes diſtribuit. Prima enumerat cauſas cur auctor in‑troductiões ſuas iã bis editas recognouerit. Scda cur in illas cõmentarios adiecerit. Tertia cur Iſabele hiſpaniaꝝ regine potiſſimũ dedicauerit. In prima ꝑ fationis parte artificioſa quadã inſi‑nuatione vtiť. Nam cũ incõſtantie ac leuitatis nec minus ignorãtie ſignũ videri poſſet toties idem opus edere: excuſat ſe auctoritate Mileſij Thaletis: qui cũ aliqñ interrogaretur quis eſſet ſapiẽs reſpõ‑dit tẽpus qð oĩa inuenit. Hoc igiť auctor dicit

Ant. nebri. Hic enucto: dicit cur has in‑troductio‑nes ſuas iã bis edi‑tas reco‑gnouerit.

¶ Ad optimam: candemqꝫ maximam Auguſtã Iſa‑bellam huius nominis tertiam hiſpanie ac inſularum maris noſtri Reginã clariſſimã: Aelij Antonij Nebriſ‑ſenſis grammatici in recognitionẽ cõmentarioſqꝫ intro‑ductionum ſuarum: quas de ſermone latino bis edide‑rat. Prologus incipit feliciter.

¶ Epitome in hoc prologo contentorum.

Thales ſeptem ſapientũ grecie vnus: ꝛ qui alij fuere ſapiẽtes qs ſit. Artes liberales ſeptẽ ꝛ circa q̃ verſenť. luxuries qualiter: ꝛ qualiter internodiũ ſumanť. Quintilianus quas fuerit. ꝓoꝑba‑nũ in alterã partẽ ſumať: ꝛ ꝙ greci certaꝝ artiũ ꝓfeſſores ꝑteri‑to imꝑfecto opus etſi cõpletũ ſubſcribebãt: et quare Lyſippus et Polycletus ſtatuarij extimij. Cauſa quoqꝫ editionis tertie: ꝛ qua‑re humili hãc grãmaticã ſtilo ediderit: ꝛ quare illam regine dica‑uit. Illiberiſqꝫ queniã ſit vrbs. Grãmaticeqꝫ inſuꝑ laudes: ꝛ ꝙ gram‑maticales libri ducibus et principibus dicati fuerũt. Latini quo‑qꝫ ſermonis origo ꝛ pueritia et vtilitas ꝛ quos habuit antiquos quos vero modernos authores et preceſſores.

Thales ille Mileſius qui fuit vnꝰ idemqꝫ primus illorũ ſeptem: quos grecia iactat ſapientie ſtudioſos interrogatus aliquan‑do quiſnã eſſet ſapiens. Tempus inquit ſubiecitqꝫ eue‑

quedã opi ſuo adiecille: quedã rurſus detra‑xiſſe. Deinde ſubdit aliã adhuc cauſã opus illud emendãdi. ꝙ inſcitia quorundam atqꝫ ignorãtia impꝛiloꝝ librarioꝝqꝫ multa fuerit ex exẽplari deprauata: q̃ tñ ſuis locis reddẽ‑da ſunt. Dicit igiť ꝓponẽs. ¶ Thales Mile‑ſius. Queadmodũ diogenes laertius ſcribit Thales patriã habuit pleniciã. poſtea vo ci‑uis mileti aſcripꝰ q fuit vrbs Ionia clariſſi‑ma obtinuit vt mileſius potius q̃ phenix co‑gnominaretur. ¶ Ille: hoc in loco emphaſim quandã hꝫ auctore Valla. Qui fuit vnꝰ ex nu‑mero .vij. ſapiẽtũ. ¶ Idemqꝫ primꝰ i ordine. ſ. illoꝝ ſeptẽ. nã cũ adoleſcẽtes ionij iactũ retis a piſcatoribus emiſſent: eſſetqꝫ inter illos de tripode aureo cũ piſcibꝰ educto exorta cõten‑tio: ex Appollinis oraculo: qð iubebat vt tri‑pꝰ ille ſapiẽtiſſimo traderetur: vtriuſqꝫ partis cõſenſu Thaleti datꝰ e. Hic igiť primũ ſophie i. ſapiẽtie nomen exoriť: queadmodũ phia ꝛ pythagora. ¶ Illoꝝ ſeptẽ. hi ꝑpe oĩũ cõſenſu fuerũt. Thales mileſius. Solõ ſalaminius. Chilo lacedemonius. Pittacꝰ mitilenєus. Bias prienẽus. Cleobolus lindius. Perian‑der chorinthius. quẽ Plato in prothagora huius loco miſonem chenẽum numerauit. ¶ Sapientie ſtudioſos. i. ſapientes. non illi quidem ſimpliciter ſapientes illa. ſ. ſapiẽtia quã adhuc mortalis nemo ẽ ꝯſecutꝰ: ſꝫ vt vul‑gus vitaqꝫ cõis loquiť: q̃ appellat ſapiẽtes vi‑ros ingenio doctrinaqꝫ pſtãtes. ¶ Interroga‑tus aliqñ: interrogãdi cauſa illa fuiſſe videť ꝙ cũ ſapiẽtie nomẽ paulo ãte exortũ nuper eſſet inuẽtũ atqꝫ illi ſeptẽ q̃ ſapiẽtes eſſe pu‑tabanť ꝓfeſſionẽ tãti nois recuſarẽt: interro‑gatꝰ thales quis igiť eẽt ſapiẽs. Tẽs reſpõdit: ꝛ ſubdidit cauſam. Quia oĩa inueniat. ¶ Eue‑ſtigio. i. continuo ꝛ ſtatim dictum ab eo ꝙ in eodem veſtigio inſiſtẽtia fit. Deinde ꝓpoſi‑tã ſniam cõmendat ſimul ꝛ exponit dicens. ¶ Preclara me hercule vox: hercule aduer‑bium eſt iurandi: qð tãtũ videť ſignificare ꝑ herculẽ: vel ita me hercules amet. apð nos tñ aduerbiũ ẽ dei obteſtatiõe aliqd affirmã‑tis. Nã ꝙ diuus hieronymus prohibet huiuſ‑modi ſermonibꝰ vti ſcribẽs in illud euãgeliũ de filio ꝓdigo ꝛ frugi. Abſit ab ore chriſtiano iuppiter omĩpotẽs: ꝛ me hercule me caſtor loquẽ‑di modus ille ſua etate fuerit forte periculo‑ſus: cũ adhuc Rome cõplures ex gentilitate ſupeſſent: nr̃o vo ſeculo qs adeo īfirmus eſt vt offendatur ſiue vt greci dicunt ſcandaliſe‑tur: cum audit me hercule: me caſtor: ꝛ quod poeta noſter dixit. Aqui con quien iuppiter tuo tahelo.

Tripus aureus. Thaleti datus.

Sapiẽtes ſeptem

E veſtigio

Hercule.

Hoc primum vti vel nõ vti in ſcribẽdis prohemijs rhetorico artificio pñt auctores q̃ppe id humani ingenij ſolũ refert: laborant igiť auctores artificioſe dicere ſi quid negocij habent: qð artẽ mereri vi‑deatur. Qualis pñs prologus eſt. Quẽ ſi quis attẽtiſſime aduertat: nihil inueniet quod nõ ꝛ arte ꝛ laude digniſſimũ iudicet. ¶ Ad optimã: pauci auctores perſonã ad quã ſiue prologus ſiue epiſtola mittatur pſone mittenti ꝓtulerũt: vt auctor hoc fecit loco. Quãq̃ quẽ imitetur habuit Martialem ad Domitianũ lib. viij. ita ſcribentẽ imperatori. Domitiano Ceſari auguſto Germanico dacio Valerius Mar‑tialis ſalutem. ¶ Optimã candẽqꝫ maximã. Neſcio an ſemel hec duo epitheta optimus maximus in idiomate latino copulenť mediante cõiunctione: quin potius circa cõiunctionẽ offenduť Saluſtius in inuectiuis. Iup‑piter optimus maximus in conciliũ deoꝝ admiſit. Ci. in clodiũ. Reperietis pro patria vocẽ iouis optimi maxi‑mi promouere. Lactantius inſtitutionũ lib. i. Hic iuppiter optimus maximus tãta religione cõſtrictos. Plau‑tus vo in menechis pluraliter ſcripſit quin tu ſint optimi maximi. Valla tamẽ in illiados trãſlatione ita ꝓno‑men interpoſuit. Iuppiter pater idẽ optimus maximus. cũ alĩs vo nominibus aliquid interponere nõ dubi‑

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

taucrim: vt idem in eodē opere. o iuppiter maxime τ auguſtiſſime. Cice. tn̄ lib. iij. de finibus coniunctionē interpoſuit: atq̄ etiā iouē quē optimū τ maximū dicimus quā tn̄ ob rē ioui hec duo epitheta dent. Cicero p do mo explicuit dicens quo circa capitoline iuppiter quē Po. Ro. propter bn̄ficia optimū propter vim maximū nominauit: quū de alijs rebus ṗter iouem loquimur liceat coniunctiōe; vti. Varro de carne loquens lib. ij. de agricultura equis ſuccadias galli optimas τ maximas facere conſueuerunt idē de aſinis ṗcipiens ego inquit: de aſinijs potiſſime dicā: vbi optimi τ maximi fiunt.

ſtigo cauſaz. Q̄ð oia inueniat. Preclara me herculevox τ tali viro digna ſentētia que declarat nullā eſſe artez ex ijs q̄ ſunt humano ingenio adinuente: quē nō tēporis lōginquitas abſoluat. Hinc τ ariſtoteles tēpus inquit rerū repertor eſt adiutorq̄ prob⁹: vn̄ τ artiū facta ſunt additamēta. Quod cuz a Thalete primo deinde ab ariſtotele poſt annos circiter tercentum dictum ſit. Cleobolus Lyndius qui fuit prope Thaleti contemporaneus ad eas artes contraxit que ſunt circa ſermones qualis eſt grammatice: quam nos profitemur. Cuius ea de re verba nos in diſtichon ſic redegemus.

Copia verborum rerumq̄ inſcitia verſat
Mortales: tempus perficit atq̄ ſapit.

Et profecto ita ſe res habet. Nam quemadmodum in frumenti ſatione proximo luxuries illa ſegetum procreatur quam in herba tenera depaſcendam eſſe Maro precipit. Tum calami ad certa quedam internodia

Eademq̄ Cicero ¶ Eadēq̄: dictio cōpoſita ab is ea id τ demū ē: ſignificat aliqñ etiā vt Cice. eſt hic cōiuncta; beneficentia: quā eandē vel benignitatē: vel liberalitatē appellare licet.
Thales ¶ Thales ille: ex Lactantij firmiani inſtitutionū lib. j. excerptū eſt hoc. ait eīn Thales ille mileſius qui vnus ex numero ſeptē ſapiētiū fuit qui primus olim τ reliqua. Sapientie ſtudioſos: idem Lactantius lib. ij. At eīn verecundie cauſa ſtudioſos ſe ſapiētie: nō ſapiētes vocauerunt. ¶ Vox ṗclara. Cicerōis imitatio eſt officiorū lib. iij. Magnifica ṗo vox τ magno viro digna ſentētia: que declarat illum τ in ocio de negocijs cogitare τ ī ſolitudine ſecum loqui ſolitum.
¶ Anto. Tali viro emphaſim habet: quaſi velit dicere illo qui ſit ab oīb⁹ ſapientiſſimus iudicatus. ¶ Humano ingenio. Naz q̄ diuinitus reuelantur. tēporis momēto ṗnt infundi: q̄ṗq̄ τ ille tempoꝝ diuturnitate quibus nō ſint reuelate acquirant. ¶ Abſoluat hoc per accidēs fit. Nam Ariſtotele auctore lib. phiſicoꝝ. iiij. tempus corruptiōis p ſe cā eſt: gn̄ationis vero p accidens. Vn̄ codez teſte puerbiū fuit apud grecos oia tpe ſeneſcere atq̄ corrūpi.
Oia tpa ſe necant. ¶ Hinc τ Ariſtoteles. Superiori Thales ſnīe aſtipulari dicit Ariſtoteles qui pmo de moribus libro ſcribit tp̄s eſſe qð res inuenit adiuuatq̄. ¶ Tempus inuētor adiutorq̄: gn̄a teſte Priſca. maſculina τ feminina vel duoꝝ cōia in or inueniunt etiā neutris cōiuncta vt Verg. x. eneid. Italiā petijt factis auctorib⁹ eſto. Illud quoq̄ figurate dr̄. tp̄s res inuenire cū intelligendus ſit ab hoībus in tpe inueniri. ¶ Vnde. i. a quo tpe. Sic Verg. gen⁹ vnde latinū. i. a quo latino. ¶ Artiū ſiue ille ſint practice ſiue theorice. ¶ Facta ſunt additamenta. Nā ſi artes abſoluunt: ſi noſtris atq̄ alioꝝ inuentis quotidie aliqd addimus. Sed queadmoduz diximus hoc p accidēs fit. nam p ſe tp̄s cauſa eſt obliuionis atq̄ artiū interitus. ¶ Quod cū a Thalete primū. Quod Thales primū: deinde Ariſtoteles in gn̄e dixerunt. Tempus oia inuenire. Cleobol⁹
Artium diuiſio. ppriē ad eas artes contraxit: quas ſermocionales appellant. Nam oēs artes ſiue ſcientie aut ſunt de rebus aut de ſermonibus. De rebus aut ſunt practice quaꝝ finis eſt actio ſiue opus: aut theorice: quaꝝ finis eſt contemplatio quo in gn̄e ſunt Phiſica. Mathematica. Theologia. Circa ſermōes quoq̄ tres vei ſunt. Grāmatica. Dialectica. Rhetorica. ¶ Poſt annos trecētos. Nā floruiſſe Thalete circa olympiada quinquageſimā quo
Thales et Ariſt. quo tpe floruerunt. tpe iudeoꝝ captiuitas fuit Babylonie auctores ſunt Laertius. Diogenes atq̄ Euſebi⁹ pamphili. Ariſtotelē vero circa olympiada centeſimā vigeſimā oēs conſitent. Cleobolus. Hic quemadmodum ſupius memoratū eſt vnus fuit ex numero ſeptē ſapientiū. Euagore filius natus Lindi q̄ fuit vrbs nobiliſſima inſule Rhodi. Sūt qui dicāt hunc nō Lindiū ſed ex Caria fuiſſe: q̄ regio cōtra Rhodiū in Aſie continenti ſita eſt. ¶ Thaleti contēporaneus. Nā ſeptē illi quos diximus olm ppe conſenſu fuiſſe ſapientes ſynchroni hoc eſt cōtemporanei fuerunt: q̄ñquidē circa olympiada quinquageſimā floruiſſe oēs fatent. ¶ Ad eas artes cōtraxit. i. reſtrinxit: τ ex gn̄e ad ſpēm reduxit. ¶ Que circa ſermones. i. q̄s Greci logicas. Latini ſermocinales appellant. ¶ Qualis eſt grāmatice. i. quo in gn̄e eſt habenda: q̄ñ circa ſermonis cōgruitate verſatur quemadmodū Rhetorica circa ornatū. Dialectica circa veri falſiq̄ diſſertionem. ¶ Cuius. Hoc eſt Cleoboli verba: que illa ſoluta oratiōe dixit: nos addita metri neceſſitate redegimus in diſtichon. i. in duos verſus hoc mō. ¶ Copia verborum rerūq̄
Adoleſcētes duab⁹ inuoluūt. inſcitia verſat τc. Quaſi velit dicere homines in adoleſcentia duabus rebus inuoluunt: hoc eſt reꝝ ignorantione τ verboꝝ abundantia: ſed poſtea etate perficiunt τ ſapiunt. ¶ Quā ſententiā ſimilitudine quadaz deinde exponit dicens. q̄ queadmodū in frumento ſato multa ṗcreant: que nihil ad rē ptinēt: quibus neglectis tn̄ ſemina leguntur: ſic homines cū reꝝ inſcitia tenentur: abundant verbis quaſi herbis floribuſq̄ quibuſdam: cum vero incipiunt ſapientie grana legere: verboꝝ illā redundantiā contēnunt. ¶ In frumenti ſatione. i. in frumento iā ſato. ¶ Luxuries illa ſegetū. Que ex macia terre atq̄ anni fertilitate puenit. ¶ In herba tenera depaſcēda. Id debere fieri Plinius lib. ij. naturalis hiſtorie his vbis ṗcepit. Luxuria ſegetū caſtigat dente pecoris in herba dūtaxat. τ depaſte quidē vel ſepius nullā in ſpica iniuriam ſentiunt. ¶ Maro precepit. Ver-

gilij verba ſunt ex .i. Georgicoꝝ lib. Ouid⁹ qui ne grauidis procūbat culmus ariſtis. Luxuriā ſegetū tenera de paſcit i herba. ¶ Tūc calami .i. poſt frumēti herbā calami ꝑcreant. ¶ Ad certa: puta ęterna vl' q̄na ītermedia ¶ Chri. inſatia verſat mortales: verſat frequētatiuū a verto eſt: eſt autem verſare aliquam rem vltro citroq; inuoluere ꝛ verſari in aliqua re aſſiduū eſſe. Pli. iunium lib. iii. ad voconium viuit enī viuetq; ſemper atq; etiaꝫ latius in memoria hominum ꝛ ſermone verſabitur. Vergilius. Multa pectore verſat conſilia.

tum ſpice: quaꝝ gratia nugas illas natura ludens pro‐
duxerat. quaſq; ab agricolaꝝ ſpe .M. Varro dictas eſſe
putauit. tū vo ariſtis folliculiſq; neglectis grana ipſa de
glubunt. ſic in etatis flore: in qua homines rerū ꝓpe om
nium ignoratione tenentur: magis abundant verbis: au‐
dacius loquitur temere aſſeuerāt: vt recte Quintilian⁹
noſter dixiſſe videat: quo quiſq; minus valet: eo ſe magis
attollere ac dilatare conat: quēadmodū ſtatura breues
in digitos erigunt. Cū vo incipiūt aliqd ſapere min⁹:
minuſq; vba effundūt: nihil ſine tēperamēto illo forte af
firmāt: vt iā nullū ſit mai⁹ ſapiētie ſignū q̄ taciturnitas
quēadmodū e diuerſo nullū mai⁹ ignorātie q̄ loquacitas.
¶ Hec idcirco ſunt a me clariſſima princeps tam mul
tis repetita: vt nemo miretur ſi introductionum latina‐
rum editioni ſecunde cui nihil iam addi poſſe videba‐
tur: quedam adiecimus que nobis interim tempus re‐
rum omniū inuictor ſuggeſſit: quedam rurſus detraximus
que videlicet etatis iam ingraueſcenti ratio elimare
ſuadebat. An mihi non liceat in opere preſertim meo fa
cere quod licuit multis ſacrarum atq; ſecularium lrarū
ſcriptoribus qui nō modo in alioꝝ libris quoſdā locos

¶ Antonius. Internodiū appellat illud qd duob⁹ calami nodis hoc eſt geniculis continet. ¶ Tū ſpice .i. poſt calamos procreant ſpice. Quaꝝ gratia .i. cauſa vel fine. ¶ Natura ludēs. Ac ſi dicat ocioſa: q̄ modus loquēdi frequēs eſt. vt apud Pli. lib. ix. cū de cōchis ſcribit: in quib⁹ ait ē magna ludētia nature varietas. Et in ſacris litteris prouerb. c. viii. Ludens corā eo omni tpe: ludēs in orbe terraꝝ. ꝛ illō pſalmographi. Draco iſte quē formaſti ad illudēdū ei .i. cū quo q̄ſi p ociū luderet. Quaſq; ab agricolarū ſpe. M. Varrōis vba ſunt l. i. lib. de re ruſtica. ¶ Spica aūt a ſpe nominata videt. eā enī qd ſperāt forę ſerūt. ¶ Tum vo ariſtis. Eodē auctore ſpica tria hꝫ granū glumā: ꝛ ariſtam: granū a gerendo dictū: q2 vt id ſpica gerat frumentū ſerit: gluma a glubendo: qd eo folliculo detracto deglubatur. hoc eſt detrahatur granū. Nā gluma proprie folliculus eſt eius fici: quē edimus: ꝛ p tranſlationē frumēti ſiliqua vel vagina. ariſta vo dicta: q2 p̄ma areſcit. ¶ In etatis flore .i. in adoleſcentia. vt Iuuena. Flos aſie ante ipſos precio maiore parat⁹. ¶ Ignoratione. Propter rerū inexperientiā abūdant verbis: qd vitiū etatis ꝛ ignorātie eſt. ¶ Temere aſſeuerant .i. ſine cauſa aſſeuerare affirmāt. Quintilianus noſter: vel q2 hiſpan⁹ ex Calagurri citerioris hiſpanie oppide: aut noſter q2 latinus: aut q2 hunc auctoritatē in hoc potiſſimū opere ſecuti ſumus. Verba Quintiliani oratoriarū inſtitutionū li. ii. ſunt. Prima eſt eloquētie virt⁹ pſpicuitas: et quo q̄s ingenio min⁹ valet: hoc ſe magis attollere ac dilatare conat: vt ſtatura breues in digitos erigūtur. ꝛ plura infirmi minant. ¶ Cū vo incipiunt. E cōtrario dicit ola ſeneo facerē. ¶ Minus minuſq;. Cōtra id qd dicit magis abundāt vbis. ¶ Nihil ſine tēperamēto illo forte. Cōtra id qd dicit. Temere aſſeuerāt. ¶ Forte aduerbiū tēperamētū eſt pħoꝝ Academicoꝝ maxime q̄ nihil affirmare audēt. ¶ Taciturnitas. Vn̄ Iuue. de ſimulatꝭ pħis dixit. Rarus ſermo illis et magna libido tacendi. ¶ Loquacitas. Aqua ſermo hiſpan⁹ eleganter: quēadmodū ꝛ multa alia furioſos ꝛ inſanos appellat locos. quaſi loculuſcos ꝛ loquaces. ¶ Hec idcirco. Ex ſuperioribus colligit auctor ſe tpe admonitū q̄dā introductionib⁹ ſuis adiciſſe: q̄dā rurſus detraxiſſe: atq; licuiſſe ſibi i ope ſuo: qd licuit alīs i alieno atq; etiaꝫ in ꝓprio ope facere. ¶ Princeps. Nō p̄ncipiſſa: aut p̄ncipiſſa: quēadmodū neq; duciſſa aut comitiſſa. vt idocti q̄dā dixerūt. cū princeps: dux comes: duoꝝ generū cōia ſint. ¶ Tā mult. Subaudi vba repetita: vl' ſi a lōge petita. ¶ Quedā adiecim⁹. Perpauca illa q̄dē ꝛ q̄ ſuis locis reddēda ſunt. ¶ Que tps ſubicat .i. q̄ inter legēdū poſtea occurrerūt tpe illa ſuggerēte atq; ſubminiſtrāte. Quedā detraxim⁹ ſꝫ hec pauciora ꝛ q̄ etatis ingraueſcētis rōne .i. ſenecta q̄ pleriſq; grauis ꝛ modeſta vr̄ vt Cice. i Cato. maio. oſtēdit. Elimare .i. lima veluti q̄dā detergere. ¶ An mihi nō liceat. Superiorē cōcluſionē a ſiudicio arguēs adhuc cōfirmat. ¶ In ope preſerti meo. Ac ſi dicat ſi licet hoc i ope alieno facere: q̄ multo magis hoc i ꝓprio ope licebit. Sacrarū. Quib⁹ xp̄iana religio cōtinet. Secularium .i. pfanarū. nā q2 pfanū a nr̄is i malā ptē accipit p eo qd nō ē ſacrū ſeclare dicitur: cū ols res aut ſacra ſit aut pfana: ſeclare vo ſit qd ad ſeculū ptiet vt ludi ſeclares: carmē ſeclare. qd verū ꝫ ſacrū ē. ¶ Chri. Quedā adiecim⁹. alludit ad illō Qui. l. ii. i. q̄re i his q̄ libris erūt eadē ali q̄ mutata plurima adiecta: ola vo cōpoſitiora: ꝛ quā nos poterim⁹ elaborata tps ſubiecit. idē hoc pcipit Quint. capite de emēdatiōe. Nec dubiū ē. ait ille optimū eē emendādi gen⁹. Si ſcripta i aliqd tps reponant. nā ꝛ damnāda ſunt q̄ placuerūt: ꝛ inueniēda q̄ fugerūt tps inuētor: ſub hac forma loquēdi neutrū ꝛ maſculinū gen⁹ cōueniūt. Licet nō voce cōueniūt tn̄ ſignificatiōe: nomina aūt vbalia in tor ꝛ in trix ſuapte ſignificatiōe pene ad ictrīa ad neutrū eſſe vident: dicim⁹ enī inuictator: vinuꝫ ꝛ arma victricia Plautus in aulularia: vinum inuictator

Chriſto.
Spica tria hꝫ.
Gluma.
Quintili.
Iuuena.
Plau tus

Vergilius eſt doloſus. Iuuenalis ſaty. vi. Maioꝝ iubis ⁊ capra tere macello. Vergi. li. iij. ene. Victricia arma ſecutus qđ
Quintili. licuit multis Hypocrates clarus medicine arte videt honeſtiſſime feciſſe. Quod quoſdã erroꝛes ſuos ne poſte-
ri errarent cõfeſſus eſt. Cic. etiam ipſe non dubitauit aliquos ſuos iam editos libꝛos dannare vt Quintilian⁹
ſcribit etenim ſupuacuus foꝛet in ſtudijs laboꝛ longioꝛ ſi nihil liceret melius inuenire preteritis. In alioꝝ libꝛis
de hac re ſic optime ſcribit Valla non illi iniuriã fieri: qui repꝛehenditur: ſi modo recte repꝛehendatur.

infamie nota inuſſerũt. verũetiã ĩ ꝓpria opa libꝛos retra
ctationũ edidere. Quod licuit nobis in eos. qui añ nos
artis grãmatice ꝑcepta tradiderũt Qđ deniq̃ poſteris
meq̃ etiã viuo ſentiẽt e ꝑſtib⁹ licebit. vt aliqd velis ope
ri meo addere. nõ nihil ẽt detrahere q̃dã rurſ⁹ ĩ aliũ oꝛ
dinẽ cõmutare. Itaq̃ ego grecoꝝ pꝛudẽtiã quẽadmodũ
ceteris ĩ reb⁹. in hac quoq̃ ꝑte vehemẽter admiroꝛ. qui
ſtatuis ⁊ imaginib⁹ nõ ſcribebãt (vt mos artificũ eſt) Ly
ſipp⁹ fecit aut Polyclet⁹. ſʒ titulo ĩpẽdẽti Lyſipp⁹ aut
Polyclet⁹ faciebat. vt ↄtra iudicioꝝ varietates ſupeẽẽt
artifici regreſſus ad veniã velut emẽdaturo q̃cq̃d deſide
rarẽt ſi nõ eſſet ĩtercept⁹. Quid qđ ⁊ illa. q̃ fuerũt ab im
preſſoꝛib⁹ ⁊ librarijs detoꝛta. cũ ꝓtotypo meo. vñ oẽs co
dices emanarũt. ↄtulit atq̃ ad lineã veritatꝫ qđ aberra-
uerat. quã diligẽtiſſime reduxi. Hos vo ↄmẽtarios edẽ-
di cã illa ĩ ꝑmis fuit. qđ cũ mltꝫ ĩ locis a vulgata ꝑcipie
di via diſceſſerĩ. reddẽda fuit a nobꝫ rõ tũ amicis tũ ẽt
alienoꝛib⁹. cur ãtiquoꝝ iunioꝝq̃ auctoꝛitate neglecta ꝑ-
ceptiões q̃ſdã auſ⁹ ſuꝫ ĩ aliã foꝛmã ↄmutare. ¶ Qđ cũ
poſſemus pluribus adhuc alijs in locis magno huius
doctrine compẽdio facere fecimus id quidẽ modice. vel

¶ Anto. Infamie nota oſtẽdendo libꝛos il
los hereſiꝫ aut falſitatẽ aliquam cõtinere.
¶ Inuſſerũt. Quaſi igne atq̃ cauterio ſi-
gnũ impꝛeſſerũt: qđ huis erroib⁹ aut fugitiuus
fieri ↄſueuit. ¶ Libꝛos retractationũ. Quẽ
admodũ diu⁹ Aureli⁹ Aug. q̃ ĩ opa iã edita li-
bꝛos retractationũ fecit. ¶ In eos q̃ añ nos
id eſt a q̃ꝝ ꝑcept ꝫ atq̃ doctrĩa nõnũq̃ diſceſſi
mus. ¶ Poſteris. i. futuris. ¶ Me viuo ⁊ ſẽ
tiẽte. Ex martiale ſumptũ ẽ: q̃ li. epigrãma
tõũ ꝑmo ſcribit. Cui lectoꝛ ſtudioſe qđ dedi
ſti. Viuẽti dec⁹ atq̃ ſẽtiẽti. ¶ Itaq̃ ego. Su-
perioꝛis adhuc cõcluſiõis rõnẽ exẽplo. Greco
rũ ↄfirmat q̃ in opib⁹ ab aliq̃ arte ꝑfect ꝫ pre-
terito imꝑfecto tpe ſubſcriptiões apponebãt
illõ ſignificare volẽtes: nullũ eẽ moꝛtale op⁹
cui ſi aliq̃d deſit: qđ tpe suppleri poſſit. ¶ In
Statue ex materia ſolida imagies ex coloꝛib⁹ hac q̃ ꝑte. De q̃ ſupꝫ ſtatĩ dicetur. ¶ Statuis
⁊ imaginib⁹. Statue ex materia ſolida ſunt
veluti auro. argẽ. ere. ligno marmoꝛe. Ima-
gines vo ſunt ẽt ex coloꝛib⁹. Vt mos artificũ
eſt. Qui ĩ baſib⁹ ſtatuaꝝ tabulariũq̃ calcibus
nõia ſua ſubſcribere ↄſueuerũt. dũmõ opa il-
la nõ eẽnt publicis ĩpenſis facta. Nã fuit lex
que adhuc hodie extat ĩ codice iuſtiniano: ne
q̃d opi publico liceat ĩſcribere. Et Ci. li. Thu
ſcula. q̃ſtionum pꝛimo. Quid enĩ phidias ſui
ſilẽꝫ ſpẽꝫ icluſit ĩ clypeo Minerue cũ inſcribe-
re nõ liceret. ¶ Lyſipp⁹ fecit aut Polyclet⁹.
Tota hec clauſula pone aduerbiũꝫ ex Plinij
ꝑfatiõe ĩ libꝛos natu. hiſto. trãſlata ẽ. Ex illa
inq̃t nos velle itelligi pingiq̃ ↄditoꝛib⁹ quo-
rũ in libellis his inuenies abſoluta opa. ⁊ illa
q̃ que mirãdo nõ ſatiamur: pẽdẽti ti. inſcri-
pſiſſe. vt Appelles faciebat aut polyclet⁹ tan
q̃ inchoata ſp arte ⁊ ĩpfecta. Vt ↄ iudicioꝝ
varietates ſupereſſet artifici regreſſus ad ve
niã velut emẽdaturo q̃cq̃d deſiderarẽt ſi nõ
eẽt ĩtercept⁹. ¶ Lyſipp⁹ ⁊ Polyclet⁹. Statua
rũ fuerũt q̃ꝝ opa idẽ auctoꝛ illuſtrauit lib.
xxxiiij. ¶ Fecit. Tpe preterito ꝑfecto: ne ſigni-
ficarẽt opa ſua fuiſſe ab illis abſoluta qđ ni-
Plinius. hil illis addi poſſet: qđq̃ ipꝫ magne inuidie
hẽretur: vt idẽ Plini⁹ ẽ auctoꝛ. ¶ Sꝫ titu. im
pẽdenti. Quaſi tpe imperfecto Faciebat. aut
pingebat: qđ faciebãt. Vt ſupeẽẽt artifici re-
Deſidero greſſus ad veniã: id eſt ex eo qđ ppl's de ſuis
opib⁹ iudicaret ipſi opus emẽdarẽt. Artifici
inq̃. Velut emendaturo q̃cq̃d deſiderarẽt. i.
deficeret nã ⁊ hoc quoq̃ ſigt Deſidero. ¶ Si
nõ eẽt ĩtercept⁹: id eſt moꝛte rapt⁹. vt Luca.
in ꝑmo. Abſtulit ad manes parcaꝝ Iulia ſe-
ua intercepta manu. ¶ Quid qđ et illa. Aliã quoq̃ fuiſſe cauſam recognoſcẽdi ſecũdã editionẽ dicit: q: fuerũt
Calcographos. nõnulli q̃ aut ignoꝛãtia: auſu quodã temerario pleraq̃ loca inuerterũt. ¶ Impꝛeſſoꝛib⁹. i. qui libꝛos toꝛcul is
imꝑimunt quos: quidã calcographos appellant. hoc eſt ereis litteris chartas impꝛimendo ſcribentes. ¶ Li-
Librarij ⁊ bibliopole. brarijs. Qui libꝛos calamo vel pẽna ſcribunt: nã qui vendũt bibliopole dicuntur. ¶ Detoꝛta. id eſt a vero exẽ-
plari depꝛauata. ¶ Cum pꝛototypo meo: id eſt pꝛimo illo meo atq̃ archetypo exemplari. ¶ Contuli. id eſt cõ
paraui. ¶ Vt quod aberrauerat: id eſt a via recta depꝛauatum fuerat. ¶ Ad lineam veritatis: id eſt ad regulã
reduci. ¶ Hos vero commentarios. Hec eſt ſecũda pꝛologi pars: in qua duas affert cauſas: cur in introductio-
nes ſuas auctoꝛ hos commentarios ediderit. Quarum pꝛima eſt: quod reddenda fuit ratio: cur ab antiquis
grammaticis aliquando diſceſſerit. ¶ Amicis. Qui putabant a me fuiſſe ſcriptum: quod nec ſuſpicatus quidẽ
ſum aut cogitaui. Alienoꝛibus: id eſt non amicis. qui ſuam ignoꝛantiam ſimul et maliuolentiam in meos li-
bꝛos tranſtulerunt. ¶ Multis in locis. Et qui illi ſint in ipſo commentarioꝛum diſcurſu patebit. Antiquoꝛũ.
Puta Diomedis Phoce. Seruij. Priſciani. Donati. Iunioꝛum. Puta Alexãdri. Ebrardi. Catholici. ⁊ ex
iis qui ſuperſunt. Peroti. Verulani. Nigri. Mancinelli ¶ Sed cũ poſſemus. Sed id ꝑparce dicit feciſſe cũ
poſſet adhuc aliq̃s in locis idẽ facere. ¶ Compẽdio. i. bꝛeuioꝛi via: ſicut diſpẽdiũ eſt vie ambages. ¶ Modice.

...ſam modo. ¶ Ebri. Addere detrahere cõmutare hoc Quinti. preceptũ eſt pmere tumẽtia: humilia extol-
...re: luxuriãtia ſtringere: inordinata dirigere. Soluta cõponere: exultantia cohercere debemus. Si nõ eſſet
...interceptus. Intercipio is nõ poetiã mõ verbũ eſt: ſed ⁊ oratorũ. Quinti. lib. vj. Et ſi me: qȝ equũ ⁊ optabi Intercipio
...e fuit. ſata intercepiſſent: pceptore cũ patre vteref: id quidẽ modice. Nã ſi quantũ de quaq; re dici põt pſe pio
...quamur: finis opis nõ reperief. ¶ Anto. Intra modũ. i. adhuc arctius q̃ i mõ. ¶ Plurimũ intererat. i. ma Quinti.

...ntra modũ potius ne alicuius nouitatis eſſemus au/
...tores: niſi vbi plurimũ intererat hoc vł illo modo pce
...ptiones quaſdã tradi. Deinde qȝ cum introductiones
...noſtre puerorũ eruditioni ſcripte ſint habenda fuit ra
...io vt eſſent quã ſimpliſſime ne q̃ſi ciborũ redũdãtia ſto
...machos: ſic pceptorũ varietas illorũ igenio tumultũ face/
...et Cũ vo iã i litteris aliquãtulũ pgreſſi ſũt: q̃ſi ſolidi/
...or qdã nũeroſiorq; cib' ẽ illis porrigẽd': vt non mõ lac
...pulpamẽtũq; deguſtẽt: verũetiã oſſa neruoſq; poſſint
...obrodere. Quare nõ tã cũ rudib' nouicijſq; rei littera/
...rie pfeſſorib': q̃ cũ puectis vel potius cum magiſtris
...ipſis ſermo mihi in his commentarijs habendus eſt.
¶ Tue vo celſitudini extremũ hũc artis grammatice
laborem meum dedicandi illa ratio maxime fuit qȝ ne
mo eſt qui non intelligat quante ſit tibi cure rempubli
cam hanc hiſpanam cũ ceteris rebus: tum vel precipue
in re litteraria quã florentiſſimã efficere. Quanta dili/
gentia dulciſſimos liberos tuos in hac diſciplina eru/
diendos curaueris. Quã tibi ſit iucundũ quod nõ mo/
do adoleſcentes nobiliſſimi: q ſunt tuo miniſterio de/
dicati: verũetiam reliqui omnes omniũ etatũ atq; or/
dinum hoĩes dent operam vel precipuã litteris: quas
ante hac quaſi nimis delicatas atq; animorũ eneruatri
ces oderant. Quodq; alter ſexus de ſe iam pſtat qȝ vi
ri ante hac votis oĩbus vix audebãt exoptare. Nã qd

gnũ cõpendiũ atq; emolumentũ: ⁊ vt ſic di
cã huiꝰ doctrine lucrũ faceret. Deinde qȝ cũ
Hec eſt ſcḋa cã cur cõmẽtarios hos ediderit.
qȝ introductiões ille fuerĩt ſimplices. q̃ppe q̃
puerorũ eruditiõi ſcripte ſunt. Nũc vo i hoc
opere cũ adultis: vel potius cũ ipſis pceptorib'
ſermo habẽdus eſt. ¶ Ingenio tumultum
faceret Horatianũ eſt. ¶ Stomachoq; tu-
multũ lẽta feret pituita: vides vt pallidus
oĩs cena deſurgat dubia. ¶ Cũ vo iã. q. d.
cũ erãt pueri ac rudes in ſtudio lr̃arũ danda Pueris da
fuit illis doctrina ſimplex ⁊ q̃ſi lac puulis vt da eſt do-
Apl̃us ait. ¶ Sȝ puectis ⁊ in etate pgreſſis ctrina ſim
porrigẽdus ẽ doctrĩe ſolidior q̃dã cib'. i. duri plex.
or. ⁊ nũeroſior. i. magis veri'. ¶ Lac pulpa- Pulpamẽ
mentũq;. Adhuc in trãſlatiõe cibi ad doctri tum
nã ptãt: vt lac pulpamẽtũq; ſit doctrĩa ſim-
plex ⁊ facilis. Nã pulpamentũ eſt corp' ſine
oſſib': qȝ facile mandi cõficiq; dentibus põt.
¶ Oſſa vo ⁊ nerui ſũt difficultates doctrĩe
ſecretioris: q̃ nõ niſi a grãdiuſculis penetra
ri pſpiciq; pñt. ¶ Quare non tã. Ex ſupiori
bus infert cui lectori hos cõmentarios ſcri-
pſerim'. ¶ Tue vo celſitudini. Hec ẽ tertia ps
pfatiõis in q̃ ponunf rõnes cur hoc op' celſi
tudini regie dedicatũ ſit. ¶ Extremũ labo
rẽ. Quia nobis i aĩo eſt poſteaq̃ antiq̃tates
Hiſpaniẽſes abſoluerimus: oẽ reliquũ vite
nr̃e tp̃s in ſacris lr̃is cõſumere. ¶ Quãte ſit
tibi cure. Hec eſt rõ cur frõtẽ pfricuit auctor
vt rẽ tenuẽ atq; ieiunã tante maieſtati dedi
caret: qȝ multis argumẽtis intellexit: q̃ ta
illi cura ſit ne regi Hiſpanie hoc vnũ ſermo
nis latini ornamentũ deſit. tũ q̃ oẽs alicui
putãt ſe rẽ iucũdiſſimã illi facere q̃ dẽt ope-
rã lr̃is pcipuãq; qȝq; iã a feminis expectaf:
qȝ viri antehac vix optare audebant. ¶ In
hac diſciplina. Hoc ẽ grãmatice de q̃ nũc ſcri
bim'. ¶ Adoleſcẽtes. exoletos purpuratos
regios intelligit. ¶ Oĩm etatũ. Qȝ ẽt adul-
ti iã hec aggrediunf. ¶ Alter ſex'. Sȝ a vi-
rili hoc ẽ muliebris. ¶ Nã q̃d ego. Aliud q̃ſi
ſignũ affert. cur huic maxie cure Regine in
tendit. qȝ ad authorẽ dederit lr̃as hũaniſſi
me ſcriptas: q̃bus illũ admonebat: vt intro
ductiões latinas e regiõe verſaſ hiſpaniẽſes
faceret. ad cũ modũ quẽ pſul illiberritanus
illi pſinuaſſet. ¶ Quas litteras. q. d. q̃ comi-
ter atq; clemẽter ſcriptas. ¶ Archiepꝰ. Fer
dinand' a Talabrica regi' Senator atq; illa
tẽpeſtate pſul Albiẽſes. ¶ Illiberritan'. Il Illiberri
liberri vrbs ẽ. q̃ nr̃o ſeclo Granata d̄r: q̃q; an al's Grana
nis ſupiorib' in deditionẽ xp̃ianorũ venit cũ ta.
annos circiter octingẽtos ſub ditiõe penorũ
mauritanorũq; fuerit. ¶ E regione. i. ex op
poſito: hoc ẽ vt ſmo hiſpaniẽſis ſit poſitus
cõtra latinum.
¶ Ebriſſo. Quas ciborũ redundãtia de hac
re ita Quintilianus. Nam vt vaſcula oris Quintili.
anguſti ſuperfuſam humoris copiã reſpuunt.
Senſim aũt influẽtibus vel etiã ſtillantib'

...cõplentur: ſic animi puerorũ: quantũ excipere poſſint videndũ eſt: nã maiora intellectu velut parũ apros ad
percipiendũ aĩos ſubibunt. ¶ Lac pulpamentũq;. Quintilia. lib. ij. ita precipit quin ipſis doctoribus hoc cu
re eſſe velim: vt teneras adhuc mentes more nutricũ mollius alant: ⁊ ſatiari veluti quodã iucundioris diſci-
pline cibo lacteq; patiant. ¶ Abhinc ſeptennũ. Sic frequẽtius q̃ p ablatiuũ. Cicero lib. iiij. in Verrẽ. hori
pater abhinc duos ⁊ viginti annos mortu' eſt. Terẽtius in andria. abhinc triennũ q̃dã mulier cõmigrauit. Teren.

ego referam quas ad me litteras abhinc ſeptennium Celſitudo tua dedit. Quas preterea mihi archiepiſcopus Illiberitanus ex tuis verbis atq; ſentētia reddēdas curauit: vt introductiones meas quas de ſermōe latino edideram: e regione verſum Hiſpanienſes faceremus. Nemo igitur me equ⁹ iudex ambitioſe atq; petulāter feciſſe putabit quod leuiſſimis de reb⁹ ſcribēs vigilias meas auſus ſum maieſtati regie dedicare: cū preſertim quicqd illud eſt qđ elaboramus. tuis auſpicijs tuoq; imperio ſimus aggreſſi neq; vt ille inqt exiſtimari parua debeāt ſine quib⁹ magna cōſtare nō poſſunt. An vero eſt q paruā audeat artē illā appellare qua ſermo latinus continetur in quo religionis nr̄e in primis ſacramenta quaſi depoſitū quoddā fideliſſime ſeruātur. Que cū reliquis oībus diſciplinis ita eſt coagmentata: vt hec ab illis facile ſecerni. ille vero ab hac quemadmodū diſiungant. nec intelligi vllo modo poſſit. Nam oro te atq; per deū immortalem obteſtor. quotā ſibi vite noſtre partē relique oēs diſcipline vendicant. Quotiens in eum ſermonem incidimus: vt de nūeris magnitudinibuſq;. Quotiens vt de vocū aſtrorumq; ratione. Quotiēs vt de moribus rerūq; natura Quotiens vt de medicina deq; ciuilis ⁊ pōtificij iuris ſcientia. Quotiens vt de religione atq; de re diuina diſputemus. At vero grāmatice omni ī loco omniq; tempore ita preſto eſt: vt ſi quid legas. ſi ſcribas: ſi cū alio loqueris ſi deniq; tecum ipſe quid cogites. ſine illa efficere nullo modo poſſis. Atq; vt de illa Fabius veriſſime ſcripſit neceſſaria eſt pueris: iucunda ſenibus dulcis ſecretorum comes. ⁊ cuius amor vt idē auctor ſcribit nō ſcolarum temporibus: ſed vita terminatur.

Hiſpanus Hiſpanienſe ¶ Anto. Hiſpanienſes vero dixit nō hiſpanos q: introductiōes ille in latinū ſermonē nō vſq; adeo migrare potuerunt: vel nō maximā latinitatis partē retinuerint. Nā hiſpanum eſt qđ in hiſpania atq; ex hiſpania eſt Hiſpanienſe vero qđ nō penitus hiſpanū: ſed aut in hiſpania ab externis gerit. vt bellū hiſpanienſe qđ a romanis in hiſpania. aut extra hiſpaniā ab hiſpanis: vt collegiū hiſpanienſe quod eſt Bononie ab immortalis memorie viro Aegidio Albornozio. Sancte Romane eccleſie cardinali hiſpano fundatum. Quā differentiā videtur obſeruare

Mart. Martialis cū in epiſtola. xij. libri epigrammaton ſcripſit ſe nutrire Romā librū iā nō hiſpanienſem ſed hiſpanum. Nā cū ſuperiores libri magna ex parte fuiſſent rome conſcripti: q: ab hoīe hiſpano: hiſpanienſes poterant appellari. At vero duodecimus: q: in hiſpania ⁊ ab hoīe hiſpano: recte hiſpanus dici debuit. ¶ Nemo igit me. Ex ſupiorib⁹ auctoꝝ concludit: ſe nō ambitioſe feciſſe qđ opus de rebus leuiſſimis qualis eſt grāmatice tāte principi dedicauerit: cū preſertim ab ipſa per lr̄as fuerit admonitus: vt iiſdē de

Laus grāmatice. rebus ſcriberet. ¶ Neq; petulāter. Cū grāmatice nō debeat res pua iudicari qđ multis rōnib⁹ ꝯfirmat. ¶ Ambitioſe. Hoc ē qđ nos inſinuauerimus regie familiaritati vt honoris aliqđ bonā grām auciparemur: a qua ſuſpitiōe ſe purgat. cū dicit ſe iuſſū idē de rebus ſcripſiſſe. ¶ Petulanter. i. impudēter ⁊ pcacitate. qđ vero illepidū fuerit donū: qđ eſt de reb⁹ leuiſſimis ⁊ parui precij: qđ tū excuſat oſtēdēdo rei lr̄arie dignitatē. ¶ Ille inqt Quinta. eſt ꝗ oratoriaꝝ inſtitutionū li. j. hoc ſcribit. ¶ An vero ꝗſpiā neceſſitatem ſiml ⁊ dignitatē huius artis oſtēdit. Sermo cōtinet. Nam hoc preſtat ars vt ſermoni vicium aliqđ irrepere nō poſſit. ¶ Sacramēta ⁊ myſteria ⁊ ſacra ſecreta. ¶ Quaſi depo-

Quint. ſitū. Hoc ex Quintiliano quoq; deductum eſt: q de lr̄is ſcribēs ait. Hic eſt vſus lr̄aꝝ vt cuſtodiāt voces ⁊ velut depoſitum reddāt legentibus. Nā depoſitū p ſancte ſeruandū ⁊ cū repoſcit ſumma fide reddendū eſt. ¶ Coagmētata. Cōiūcta ⁊ cōtinuata. ¶ Hec ab illis. Nā l hoc ei⁹ dignitas oſtēdit qđ ab aliis oībus eſt abſoluta. cū reliq ſine illa ꝯſiſtere non poſſint. ¶ Nā obſecro te. Neceſſitatem huius artis demonſtrat: qđ nulla vite ps illius officio vacare pōt. cū relique oēs raro in vſu veniāt. ¶ Quotā. Interrogatiue: ꝗſi dicat minimā: q: raro de illis fit ſermo: cū ſine hac nec momēto: vt ſic dixerim ēē poſſimus. ¶ De numeris. Quid ē Arithmetice opus. ¶ De magnitudinib⁹. Qđ eſt geometrie. ¶ De vocū rōne. De qbus ē muſica ¶ Aſtroꝝ. De qbus eſt aſtrologia. ¶ De morib⁹. Qđ ad ethicē. ¶ De reꝝ natura. Qđ ad phiſicen ptinet. ¶ De re diuina. Que dicit grece Theologia. Ita hſto eſt. i. phs. ¶ Ut qđ legas. Hic loc⁹ ex pxemio. Cic. l libros de officiis trāſlatus ē. ¶ Nulla inqt vite ps ne q publicis ne q priuatis ne q forenſibus: domeſticis in reb⁹: ne q ſi tecū agas qđ: neq ſi cū altero cōtrahas officio vacare pōt. ¶ Fabius. M. Fabius Quintilianus qui oratoriarū inſtitutionū libro primo hoc ſcribit. ¶ Iucunda ſenibus Quia etiā citra neceſſitatē altiſſimam quoq; eruditionem exercere poteſt. ¶ Dulcis ſecretorū comes. Quia via per illā dulces curas cogitationeſq; noſtras lr̄as mādamus. ¶ Cuius amor. i. voluptas: que ex illa percipitur non terminatur: dum in ſcolis verſamur: ſed morte ſola.

Vita hoīs nō pōt eē ſine exercitio.

¶ Chri. Hiſpanienſes ab hiſpania duo illa nomina que differre vult auctor: vt multa latinorum mõſtrãt exempla hiſpanũ ꝛ hiſpanienſe deriuantur: quibus etiam hiſpanicũ libeat addi. Victruuius lib. vij. remicces ſparto hiſpanico religentur. Gellius lib. viij. ſcuto pedeſtri et gladio hiſpanico cinctus contra gallum ſtetit. ¶ Tecum cogites locus iſte ex ſecundo Cice. lib. de legibus pene tranſlatus eſt: qui ait. Nam illo loco libentiſſime ſoleo vti. Siue quid ipſe mecum cogito: ſiue quid ſcribo aut lego. [Vitruuius. Gellius. Cicero.]

Et quiſq̃ eſt adeo ſtupidus ꝛ a cõi ſenſu alienus q̃ audeat hanc artẽ tenuẽ atq̧ ieiunã appellare ꝛ indignam cuius libri Auguſte noſtre debuerint dicari: cũ videamus non modo viros ſummo ingenio ſingulariq̧ doctrina preditos huius diſcipline opa maximis principibus dedicaſſe. verũetiam duces ipſos imperatoreſq̧ in media totius orbis terrarũ adminiſtratiõe occupatos volumina iiſdẽ de rebus ſcripta reliquiſſe. Sed ego demens q̃ de re iãpridẽ celſitudini tue compertiſſima pluribus diſputẽ. Illud mõ tñ hic dicã: qđ alio in loco magna ſcolaſticoꝝ frequẽtia teſtat⁹ ſum. tuũ atq̧ dulciſſimi cõiugis tui ꝑſidiũ implorãs. ¶ Vos inq̃ clariſſimi atq̧ inuictiſſimi principes quoꝝ ductu auſpiciiſq̧ totius Hiſpanie mẽbra diſſipata in vnũ ꝓpe corp⁹ rediere: curate obſecro ne felicitati quam noſtro ſeculo dediſtis: hoc vnũ latini ſermonis ornamentũ deſit ampliſſimũ.

¶ Anto. Et quiſq̃ eſt. Ad ꝑfatiõis epilogũ accedit. ¶ A cõi ſenſu. Nõ quẽadmodũ philoſophi qui potẽtiã illã ſuperiorẽ quibꝫ ſenſib⁹ cõem ſenſuꝫ appellãt. ſꝫ vt Cice. ꝓ eo in quo pleriq̧ oẽs ſapientes conueniũt. Sic Quin. in pmo. Senſuꝫ iſtũ. q̃ cõis dr: vbi diceret ãl ſe a congreſſu ſegregarit. Sene. in epi. Hoc phia ꝓmittit ſenſuꝫ cõem ꝛ hũanitatẽ. Hora. Cõi plane ſenſu caret. Tenuẽ atq̧ ieiunã .i. aridã et ſterilẽ. Maximis pncipib⁹. Vt Julius pollux ad cõmodũ Ceſarẽ de vocabulis atq̧ arte grãmatica. ¶ Duces imperatoreſq̧. Vt Ceſar q̃ de analogia libros ſcripſit. ¶ Cõpertiſſima .i. certa et explorata. ¶ Alio i loco reꝑtitiõe ſcõa: i q̃ de iris diſputam⁹. ¶ Chri. Ornamẽtũ ampliſſimũ. vñ Quint. q̃re ſi nibil a diis orõne meli⁹ accepim⁹. Quid tã dignũ cultu ac labore ducam⁹ aut in q̃ malim⁹ pceſtare hoib⁹: q̃ q̃ ipſi hoies ceteris animalib⁹ pſtent. ꝛ Hercle de⁹ ille pnceps parenſq̧ rerũ fabricatorq̧ mũdi nullomagis hoiem ſeparauit a ceteris: q̃ mortalia eſſicit aĩalibus. q̃ diſcendi facultate. ¶ Suppoſitũ de auctorib⁹ grãmatice latine in quo doctiſſim⁹ quiſq̧ cõſentit. Sꝫ q: vtri ſeculi ſcriptoribus cateri⁹ fides adhibẽda eſt quatenus ea q̃ nobis aſſeriſſe rõne ꝓbauerit: nemoq̧ eſt adeo imperit⁹: q̃ iã nõ intelligat antiq̃s auctorib⁹ ideo aſſentiẽdũ eſſe: q: ſic locuti ſunt iunioribus ꝟo q: qđ nobis ꝑſuadere voluñt illoꝝ auctoritate freti ꝓbare cõtẽdũt neceſſariũ eſſe duxi hoc in loco demõſtrare q̃tũ fidei ſcriptorũ cuiq̧ ſit habẽdũ. Neq̧ eñ oib⁹ illis paſſim atq̧ indiſſerẽter credere debem⁹: ſed illis dũtaxat q̃ floruerũt intra ducẽtos circiter quinquaginta annos ab ortu Cic. ad Anto. piũ. hoc eſt ante xp̄ianũ natalẽ annis cẽtũ cẽ ... [Phia ſenſum cõem et hũanitates promittit. Cur antiq̃s auctoribus ac iunioribus cõ ſentiẽdũ.]

xeſimũ q̃nquageſimũ: ex quo ſalutẽ xp̄ianã naſceram⁹. Nã ꝛ latin⁹ ſermo quẽadmodũ ꝛ cetera mortalia aliqñ incepit: habuitq̧ ſuã infantiã: in qua vix quicq̃ eſſari potuit. Sic locuti ſunt. Aborigines primũ cum ſaunis varibuſq̧. Sic deinceps latini ꝛ albani. Sic poſtea Ro. ad annũ quartũdecimum ſupra q̃ngenteſimum ab vrbe cõdita quo Liui⁹ liui ſalinatoris libert⁹ fabulã prim⁹ latinis verſib⁹ edidit. Hũc ſecuti ſunt ex poetis Ennius Neuius Plautus. Cecilius. Terẽti⁹. Lucillius. Pacuui⁹. Acci⁹. Turpili⁹. Afrani⁹. Titinnius. Lucius. Laberius Põponius. Ex oratoribus Cethegus. Cato. Sex. Aelius. Gallus. Scipiones. Naſica ꝛ duo aphricani. Gracchi pr̃ ꝛ duo filij. Lelius. aliiq̧ cõplures. qu Cicero in lib. de claris oratoribus ad ſua vſq̧ ad tpa cõmemorat. Ex iureconſultis. Papyrius. Appi duo. Coruncanus. Atrilius. Manilius Brutus. Rutilius. Virginius. Antipr̃. L. Craſſus. Q. Mutius. Lucilius. Juuentius. Fuerit itaq̧ hec latini ſermonis pueritiã in qua multa q̃dẽ emẽdate atq̧ diligẽter. pleraq̧ tñ nimis antiq̃ duriterq̧ dicta ſunt. At ꝟo illius iuuẽta in qua et lacertos mouere ꝛ vires ſuas oſtẽtare cepit: cũ Cicerone orta eſt: cepitq̧ cum Ceſare Hadriano conſeneſcere. Hac etate fuerũt auctores illi: q̃ latinã linguã locupletarũt: quoſq̧ imitandos eſſe diximus. Ex poetis. Catullus. P. Varro Lucretius. Ver. Hora. Manilius. Tibullus. Propertius. Oui. Germanicus. Auienus. Macer. Perſius. Seneca. Lucanus. Vale. ſlaccus. Sili⁹ italicus. Martia. Juue. Papinius. Ex oratoribus variarũq̧ rerũ ſcriptorib⁹ Cice. Ceſar. Brutus. Serui⁹. Sulpitius. Pollio. M. Varro. Nigidius. Caro vticẽſis Celius victruui⁹ Columela Celſus igni⁹. Pedian⁹. Feſt⁹. Marcellus. Mela apici⁹. vterq̧ Seneca vterq̧ pliñ. Quin. Ex hyſtoricis ꝟo Saluſti⁹ Nepos. Liui⁹. Vale. maxim⁹. Feneſtella. Solinus Juſtin⁹. Tranquillus. Tacitus Curtius. Florus. Aemili⁹. Ex iurecõſultis. Alphenus. Offilius. Aufidi⁹. Namuſa. Flaui. ꝑaul⁹. Antiſti⁹ Celi⁹ Trebati⁹. Caſteli⁹. Tubero. Capito. Caſſius. Sabini duo. Labeones tres. Nerua pr̃ ꝛ filius. pegaſus. Jabolenus Celſus. Nerac⁹ alburnus. Julianus poſt adrianũ cepit indies latinus ſmo lãgueſcere ꝛ quodã q̃ſi ſenio cõtabeſcere: qđ nimis factũ ẽ ſub aduẽtu Gottoꝝ in italiã regnũq̧ lõgobardoꝝ ad fatalẽ illã totius humani gñis peſtẽ. Mahumethũ: q̃ cũ oibus ingenuis ꝛ bonis artibus ſmonẽ q̃ latinũ intercepit. Hac igit̃ recte diximus latine lingue ſenectutẽ: q̃ cũ annos ꝓpe ducẽtos q̃nquaginta egre ſpũ duxiſſet: tãdẽ cũ imperio populi Ro. extincta eſt. Hoc tp̃is interuallo pauci admodũ reperiũt̃ auctores tolerabiles illi q̃dẽ. ſꝫ q̃ nullo mõ cũ ſuperioribus debeãt cõparari. Ex poetis ꝛ grãmaticis aliarũq̧ rerũ ſcriptorib⁹. Auſoni⁹. Claudian⁹. Serenus Diomedes phocas. gellius. macrobius ac iõ. porphiriõ. victorinus. donat⁹. ſergi⁹. ſerui⁹. priſcian⁹. Apulei⁹. ſocraticus. apuleius. grãmaticus. vegetius. frõtinus. Ex hiſtoricis. Spartianus. capitolin⁹. trebelli⁹. lãpridius. volcatius. voſpicus. eutropi⁹. damaſus. oroſius. Ex iurecõſultis. Arrian⁹. Aphrican⁹. arcadi⁹. caius. calliſtrat⁹ [Latini ſermoni origo et pueritia. Latini ſermonis ſenectus.]

florentinus.largus.hermogenes.martinus modeſtin⁹. marcellus.mala.papinian⁹.paulus.ſceuola. triphoninus:venuleius.vlpianus. Ex his q̄ p religiõe nr̄a ſcripſerũt. Tertullianus. Iuuẽcus. Cyprian⁹. Lactãti⁹. Ambroſius. Hieronim⁹. Aug. Ruffin⁹. Sedul⁹. Lucin⁹. Prudẽti⁹. ſidoni⁹. boeti⁹. caſſiodorus gregorius. iſidorus proper. Qui ſequunt: q̃ ad latini ſermõis rationẽ attinet nec digni quidẽ ſunt: quoꝝ meminiſſe debeam⁹ Qui auctores cum ſint in triplici tẽporũ diuerſitate poſiti. illoꝝ tãtũ auctoritate nitemur: qui fuerũt medij.

Prima declinatio nominis.

Epitome.

Quinq; hꝫ terminationes prīa inflectio hoc tetraſticho enumeratas. Aduena dametas pediles vraniq;. Primaq; dabit ſed in ambarbara flecte minus Aut abraba inclina abrahe magis aut abrahamus. Hec tibi romane flectere quãdo placet.

Nominatiuo hec muſa. Gtõ muſe. Dtõ. muſe. Actõ muſam. Uctõ o muſa. Abltõ a muſa. Pluraliter ntõ muſe. Gtõ muſarum. Dtõ muſis. Actõ muſas. Uctõ o muſe. Abltõ a muſis.

Secunda declinatio nominis.

Epitome.

Sex hꝫ terminatiões ſcđa declinatio q̄ hoc verſu enũerant Dat bonus et templũ pulchre ceruſq; ſecunda. Flectere: ⁊ illius vir potes eſſe ſatur.

Nominatiuo hic dominus. Genitiuo domini Datiuo domino. Accuſatiuo dominũ. Uocatiuo o dñe. Ablatiuo a dño. Plr̄ali noĩatiuo dñi. Genitiuo dñorũ. Datiuo dominis. Actõ dños. Uctõ o dñi. Ablatiuo a dominis.

Nominatiuo hoc tẽplũ. Gtõ tẽpli. Dtõ tẽplo. Actõ templũ. Uctõ o templũ. Abltõ a tẽplo. Plurali noĩatiuo tẽpla. Genitiuo tẽploꝝ. Datiuo tẽplis. Actõ templa. Uocatiuo o templa. Ablatiuo a templis.

De prima declinatiõe. Grãmatice artis inchoãde ratio varia fuit apud auctores. Priſcian⁹ a voce initiũ fecit. Donat⁹ ab octo partib⁹ orationis. Diomedes vero ab ipſius orõnis corpe. Greci a lrīs fere oẽs. Nos a declinatiõe noīs ⁊ verbi auſpicati ſum⁹. Quītiliani auctoritatẽ ſecuti: q̄ oratoriarũ inſtitutionũ li. i. ſcribit. Noĩa declinare ⁊ v̄ba in p̄mis pueri ſciãt neq; eñ aliter puenire ad itellectũ ſequẽtiũ p̄nt. Quare nobis qui latini ſermonis itroductiões p̄ſcri pueris ediſcẽdas pponim⁹ viſuꝫ eſt i p̄ſa huius opis frõte paucoꝝ noĩm cũ pnoĩb⁹ ⁊ q̄ttuor verboꝝ cũ ſuis formatiõib⁹ declinationẽ explicare ex quoꝝ analogia ſiue pportiõe alia q̄ noĩa ⁊ v̄ba declinari poſſint. Adiecim⁹ p̄terea regulas q̄ſdã hīs de reb⁹ q̄ ſolẽt iter prima artis grãmatice rudimẽta nũerari i quo futurus ẽ hui⁹ p̄mi libri finis. Cũ vero declinationes noĩm quinq; ſit poſuim⁹ ex ordine tãq̄ exẽplaria olm quinq; declinationũ redditurũ tñ in ſequẽti libro expreſſim⁹ atq; limitatim⁹ q̄ nũc ɔfuſo quodãmo pueris ediſcẽdũ proponit. Nã q̄ ſemel cognouerit q̄ muſa facit i gtõ muſe idẽ q̄ facile itelliget. q̄ ex terra gtĩuũs erit terre q̃ ⁊ ſi plerumq; fit. nõ tñ vſq; q̄q; verũ eſt cũ ex poetica licẽtia dictum ſit terrai frugi ferax ⁊ Neuius apud Priſcianũ dixerit. Rube⁹ atq; purpure⁹ filij: terras pro terre. Quare iã inde a prin. pueri admonẽdi ſunt i declinãdis noĩb⁹ ⁊ v̄bis nõ ſemꝑ ſed pleriũq; pportionẽ ſequẽdã eẽ: ne poſtea mirent ſi q̄d p̄ter p̄mã rõnẽ illã inuenerint. Sꝫ q2 p̄me declinatiõis noĩm tres reperiũt̃ nrī terminatiõis in as e es. a et in as es oĩa ſũt greca tñ maſculina i a. ptim greca: ptim latia. pti maſculia: pti femĩa: q2 hui⁹ declĩatiõis nulli ẽ neutrũ nomẽ: ponit vnũ feminĩũ terminatũ in a. hoc eſt hec muſa ex cui⁹ pportiõe reliq̄ i as vl i es vl i a terminata declinari poſſint: vt hic eneas enee. hic ãchiſes anchiſe. hic birrhia birrhie. hec terra terre. Sꝫ q̄ret fortaſſe q̄ſpiã q̄d mihi volui cũ nr̄is articulos adiecerĩ: q̄s in aliĩs caſib⁹ ſuppſi aut q̄ fuit cã diſcedẽdi ab oĩb⁹ grãmatic(ãt q̄s ⁊ iunioribꝰ: q̄ noĩa cũ articlĩs p oẽs caſus īſlecter: ſequẽdi vero vnũ iohãnẽ Paſtranã: q̄ etiã nr̄is articlos detraxit. Ego vt i hac q̄one dicã ſemel q̃ ſẽtio: nõ poſſuꝫ ſatiſ mirari cur ſcriptorib⁹ latie grãmatice placuerit noĩa cũ articlĩs declinare: cũ i ſeriẽ orõnis nũq̄ latini articlos admittãt: q̄b⁹ reliq̄ oẽs ligue vtũt̃ aut articlĩ noĩb⁹ p̄poſiti q̄d ad gñis diſtictionẽ cõferre poſſint: cũ muſa nõ ppea femininũ ſit: q2 declĩat cũ h ſꝫ declĩat cũ hec ppea q̄ ẽ femininũ vl rõne ſignificatiois: vel q2 i a terminat̃. Sꝫ video q̄d illos decepit q̃. ſ. cũ grãmatice latie ſcriptores toti ex grecĩ pẽdãt putauerũt eadẽ eẽ gñis rõnẽ apõ vtroſq;. Greci nãq; cũ i ſeriẽ orõnis articlos admittãt. Iterrogãti muſa cu⁹ gñis ẽ: r̄ñdebũt femiñi q2 declĩat ⁊ pfert̃ cũ articlo femĩo q̃ rõ apõ latios nulli⁹ ẽ momẽti cũ latin⁹ v̄mo quẽadmodũ dixim⁹ articlĩs nõ vtat̃. Cũ igit̃ dicet q̄ſpiã articlos nr̄is ꝑpoſuiſti. Nimirũ vt pueris adhuc rudib⁹: et q̄ nſidũ p rglas p̄nt gen⁹ diſtĩguere. hẽant q̄ſi gñis idicẽ illi⁹ noĩs q̃ declĩat̃ idq; i ipa ſtatĩ declĩatiõis prīa poſitiõe ſufficit. cũ in ceteris caſib⁹ ipedimẽto poti⁹ q̄ admĩiclo ſit cũ vero ad ſꝫ hui⁹ opis librũ puenerĩt: nõ placebit mihi iã illa rõ q̄ muſa ppterea gñis ẽ feminĩ: q2 declĩat cũ hec ſꝫ poti⁹ rõne ſignificatiõis p illã regulã. Maſcula ſunto tibi: quaſi maſcla. femineũq; ſit q̃ſ femineum. Aut rõne terminatiõis p illã. Nomẽ q̃ fit in a: femĩnũ dic muliebre.

Quare ſolis nr̄is dederĩt articulos & nr̄is abſtulerit et in noĩbus dari articuli. Maſculina ar. ma. ge. et feminin a ar. fe. ge. ſint.

De ſcđa noĩs declĩatiõe. Scđa declĩatio ſex hꝫ nrī poſitiões er ir vr. um. us. eus diphthõgo: q̄ vltiã terminã tñ grecoꝝ ẽ. ſꝫ i er ir ur tñ ẽ maſ. vt puer pueri. hic vir viri. hic ſatur. ſaturi. i us femioꝝ ⁊ neutroꝝ. vt hec glycerũ glycerij. h̄ tẽplũ tẽpli. In us maſclĩoꝝ feminoꝝ neutroꝝq;. vt hic dñs dñi. hec Pyr⁹ pyri. hoc Pelag⁹ pelagi. In eus diphthõgõ maſclĩna ſunt tñ. vt hic Perhe⁹ perhei. Hui⁹ declĩatiõis duo ponit noĩa alteꝝ maſculinuꝫ ex cui⁹ pportiõe cẽt declĩant̃. Alterũ neutrũ ad cui i ſiĩtudinẽ cẽt pꝑa noĩa feluaꝝ i us terminata i ſinglari declinãt̃. Sꝫ cũ oĩa noĩa prīe declĩatiõis eq̃ſyllabica ſint hoc ẽ pariũ ſyllabaꝝ i ntõ ⁊ gtõ ſcđe declĩatiõis in ir ur ſi uira creſcũt i gtõ vna ſyllaba. In uꝫ us eq̃ſyllabica ſunt. In er eus pti creſcũt i gtõ: pti ſunt eq̄liũ ſyllabarũ.

Seruius. Chri. Nominatiuo hec Muſa. Seruius donatum laudat quod a partib⁹ orationis initium fecit plerisq; Seruius ait artem ſcribentes a litterarum tractu inchoauerunt pleriq; a voce pleriq; a diffinitione artis grammatice: ſed omnes videntur erraſſe. Nõ enim propriam rem officij ſui tractauerunt: ſed communem ⁊ cum oratoribus ⁊ cum philoſophis. nam de litteris ⁊ orator potest. de voce nemo magiſq; philoſophi tractãt diffinitio ariſtoteli communis eſt vnde magis proprie donatus ⁊ docti⁹ q̄ ab octo partibus inchoauit: que ad:

A quo dicendum libri ſumpſerit

grammaticos pertinent buiuſq; ſeruius. Sed ego neſcio cur ſic impendius donatus a ſeruio extollatur qđ a partibus inceperit: que non minus alterius ſunt artificiũ a grãmatico ꝙ littere: vox: autẽ definitio: orationis aut partes in dialetica in arte poetica. Ariſto. querit immo omnes ꝛ dialetici ꝛ oratores. ℭ Quocirca ne do natum quidem artis fundamenta fideliſſime iecaſſe putandũ eſt. Meli⁹ nẽpe anto. reuera Quintiliani au ctoritate ductus ſibi perſuaſit a nominuꝫ verborumq; declinatione incipere. cuius verba ipſe Anto. adduxit moſes ſic fuit vſus latinis non quidem moiſes. Iuuena. tradit archano quodcumq; volumine moſes. Taci tus lib. xxi. Moſes cum ingenti hominum coitu ex egypto ſeceſſiſſe. Sedulius lib. primo de diuinis mirabili bus. Moſes vidiſſe rubum ardere ꝛ non vri. Idem paulopoſt virgam moſe in ſerpentem eſſe mutatam.

Tacitus. Seduli⁹.

ℭ Tertia declinatio nominis.

Nominatiuo hic ſermo Gtõ ſmõis Dtõ ſmõi. Actõ ſmonẽ Uctõ o ſmo. Abltõ a ſmõe Plurali ntõ ſmones. Genitiuo ſermonum. Datiuo ſmonib⁹. Accuſatiuo ſermones Uctõ o ſmões. Abltõ a ſermonibus.

Nominatiuo hoc tẽp⁹. Gtõ tẽporis Dtõ tẽpori. Actõ tẽpus. Uctõ o tẽp⁹. Abltõ a tpe Plurali ntõ tpa. Gtõ tẽpoꝝ. Dtõ tẽponb⁹ Actõ tpa. Uctõ o tpa Abltõ a temporibus

ℭ Quarta declinatio nominis.

Nominatiuo hic ſenſus. Gtõ ſenſus. Dtõ ſenſui. Accuſatiuo ſenſuꝫ. Uctõ o ſenſus. Abltõ a ſenſu. Plurali nominatiuo ſenſus. Gtõ ſẽſuũ Datiuo ſenſibus. Actõ ſenſus. Uocatiuo o ſenſus. Ablatiuo a ſenſibus.

Nominatiuo hoc veru. Genitiuo veru. Dtõ veru Accuſatiuo veru. Uctõ o veru. Abltõ a veru. Plurali ntõ verua. Genitiuo vuũ Datiuo verubus. Accuſatiuo verua. Uocatiuo o verua. Ablatiuo a verubus.

Epitome.

Duas h₃ quarta declinati҆ terminationes ꝗntacq; viiĩ que hoc diſticho ſcribunt. Quarta dabit fructus cornu quoq; flectere cliſis. Ordine dat recto quinta dies.

ℭ Quinta declinatio nominis.

Nominatiuo hic dies. Genitiuo diei. Datiuo diei. Accuſatiuo diem. Uocatiuo o dies. Ablatiuo a die. Plurali nominatiuo dies. Gtõ dieruꝫ Datiuo diebus. Accuſatiuo dies. Uocatiuo o dies. Ablatiuo a diebus.

ℭ De adiectiuis prime ꝛ ſecunde declinationis.

Nominatiuo bonus bona bonum. Genitiuo boni bone boni. Datiuo bono bone bono. Accuſatiuo bonum bonam bonum. Uocatiuo o bone bona bonum. Ablatiuo a bono bona bono. Plurali nominatiuo boni bone bona. Genitiuo bonorum bonarum bonorum.

ℭ Anto. De tertia nois declinatiõe. Tertia nois declinatio terminationes h₃ noĩatiui circiter ſexagita quarũ tñ littere terminales ſunt vndecim: partim maſculinoꝝ: partim femininoꝝ partim neutroꝝ partim cõmuniũ duoꝝ ſiue triũ. In a: e. o. c. d. l. n. a. r. x. vt hoc emblẽma emblẽmatis. hoc mare maris: hic ſermo ſermõis: hec virgo virginis. hic ꝛ hec homo hõis hic lac laċtis: hic bogud bogudis hic ſal ſalis: hoc aĩal animalis: hic titã titanis: hec ſiren ſirenis: hoc nomen nõis. hic ceſar ceſaris: hec mulier mulierĩs: hoc torcular torcularis: hic ꝛ hec pauper pauperis: hic et hec ꝛ hoc paris: hic ſtips ſtipitis hec ſeges ſegetĩs hoc corpus corporis. hic ꝛ hec miles itis: hic et hec ꝛ hoc prudens prudẽtis: hoc caput capitis hic calix calicis: hec pdix pdicis. hic ꝛ hec ꝛ hoc felix felicis. S₃ in hac declinatiõe duo tñ exempla poſuimus. alterum maſculinuꝫ ex cuius proportione feminina quoq; ꝛ duorũ generũ declinari poſſent: alterũ neutruꝫ ad quod reliquã huiꝰ declinationis neutra ſunt referenda. Illud quoq; eſt aduertendũ genitiuos eſſe aut iſoſyllabicos. i. equalium ſyllabarũ. aut peritoſyllabicos. i. pluriũ ſyllabarum qui aut creſcunt vna ſyllaba aut duabus: vt hoc mare maris: hic ſermo ſmonis: hoc iter itineris. Pauca minuũtur vna ſyllaba vt hic iuppiter iouis: quod tamẽ ex hic iuppiter et hic iouis declinatur.

Sexaginta terminatiões tertie declinationis.

ℭ De quarta nois declinatiõe. Hec declinatio terminatiões habet noĩatiui duas in us maſculinoꝝ ꝛ femininoꝝ: in u. neutroꝝ que in ſingulari non declinant in plurali declinabilia ſunt: vt hic ſenſus ſenſus: hec manus man⁹: hoc cornu cornu. plurali cornua cornuũ. Itaq; duo exẽpla poſuimus: q₃ ex ꝑportione maſculinoꝝ feminina quoq; declinant. ℭ De varietate gti qui in uis: vel nis: exit ꝛ datiui qui in u. vel in ui. li. ſequẽti plenius diſputaturi ſumus. ℭ De quinta nominis declinatione. Quita noĩm declinatio poſitionẽ h₃ nĩ vnã tñ ꝛ ſunt huius declinationis noĩa oĩa femi. ꝑterq; hic dies pro ſolis ambitu diurno: ꝛ ab eo cõpoſitum hic meridies. Nam hec dies ꝑ tpe multitudinis numero caret. quẽadmodũ ꝛ cõplura alia hui⁹ declinationis noĩa. Sed cũ duo hui⁹ tñ ordinis reperiant integra ĩ nũero plꝫali hic dies diei. hec res rei placuit maſculinum eligere ex cuius ſiĩtudine reliq̃ oĩa feminina ſunt declinentur in his caſib⁹ quos habẽt de triplici gtĩ diuerſitate. lib. ſequẽti differemus.

Dies pro ſolis ambitu maſculini generis.

ℭ De noib⁹ adiectiuis pͥme et ſcđe declina. Noĩa adiectiua aut ſunt pͥme ꝛ ſcđe declinatio. aut ſunt tertie: q₃ ꝗrtec ꝗnte ſicut nullũ eſt nomen grecum. ita etiã nec adiectiuum Si ſunt pͥme et ſcđe declinatiõis tres hñt varias nĩ terminatiões in us. a. um. vel in e. a. um. vt bonus a. um. tener a. um. Itaq; vnũ ponit huius ordinis exẽplum. per quod reliqua ſimilia noĩa. et pronoĩa ꝛ participia.

Differentia adiectiuorum.

declinent. Si adiectiua ſunt tertie declinationis: at declinant per tres articulos ⁊ unā terminationem: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc prudens. aut per tres articulos ⁊ duas terminatiōes vt hic ⁊ hec breuis et hoc breue: aut per tres articulos et tres terminationes: vt hic acer hec acris: hoc acre que poſuimus quaſi exēplaria reliquorū nominū pronominū et participiorū: que ad tertiā nōis declinationē referuntur. Sed eſt animaduertendū quotiens in vno caſu due ſunt terminationes: priorē generis eſſe maſculini vel feminini: poſteriorem vero tm̄ neutri vt in accuſatiuo prudētem et breuem acrē cōmunia ſunt duorum generum prudens vero breue: acre generis ſunt neutri. Eodē modo in vocatiuo breuis ad maſculinū ⁊ femininū pertinet breue ad neutrū. Eodē preterea modo in nominatiuo ⁊ vocatiuo pluralibus prudentes. breues acres maſculina ⁊ feminina ſunt prudentia breuia acria neutria tantūmodo iungūtur. Ablatiuus tamen cum duas hꝫ terminationes: indifferenter vtraq; tribus generibus copulari poteſt: vt a prudente vel prudenti viro muliere animali. Quod vero in genitiuo plurali quidā dicunt prudentū vel prudētiū prudentū abſciſum eſt a prudentiū ſicut celeſtū ⁊ agreſtū celeſtiuꝫ et agreſtium. ¶ De nominibus irregularibus. Sunt quedā nomina que nō ſequitur proportionē nominū regulariter declinatoꝝ: de quibus libro ſcdo ſumus dicturi ſed ab initio pueri exercendi ſunt in quadam irregularitatis preguſtatione itaq; hoc in loco poſuimus pauca nomina in quibus maxima videbatur eē varietas nominatiuo hec domus: quod tum per ſecundam: tum per quartam: tum per vtraq; nominis declinationem inflectitur. Ambo et duo que ⁊ ſi ad primā et ſcdam nominis declinationē referūtur: magnā tamē ab ea diuerſitatē habent. Plus quoq; tametſi tertie eſt declinatiōis: in ſingulari generis eſt tm̄ neutri in plurali vero communc triū generum reperitur. Gtō domi vel domus: ſed domi vt dicit Valla ſignificat domum vbi quis manet vt ſum domi expecta me domi ⁊ non domus. poſterior vero genitiuus qui ē quarte ipſum edificium: ⁊ corpus ſignificat quod parietibus et tecto conſtat: vt parte domus demolitus ſum pro familia quoq; ſed figurate quarte eſt declinationis vt habeo rationem domus mee id eſt familie. Datiuo domui tantum quarte eſt. Accuſatiuo domū tam ſcōe q̄ quarte. Uocatiuo o domus tantum quarte. Ablatiuo a domo tm̄ ſecunde. plurali nominatiuo domus tm̄ quarte. Genitiuo domoꝝ vel domuum tam ſecunde q̄ quarte. Datiuo domibus tantum quarte. Accuſatiuo domos tantum ſecunde. Uocatiuo o domus. Ablatiuo a domibus tantum quarte.

Ambo et duo.

domi vel domus differunt.

¶ Canto. Nominatiuo plurali duo: hoc nomen: ſicut ⁊ reliqua numeralia caret numero ſingulari nec retinet proportionē adiectiuorum prime ⁊ ſecunde declinationis. Quare viſum eſt hoc nomen cum ſibi ſimili ambo per oēs caſus explicare: vt illorum irregularitas magis appareat. Illud vero quod pro genere maſculino duos vel duo: ambos vel ambo in accuſatiuo poſuimus q: qꝫ rarum eſt teſtimonio indiget. Uer. xj. en̄. Si duo preterea tales idea tuliſſet terra viros Hora. j. ſermo. Duo ſi diſcordia vexet iertes. Idē. ij. ſer. Preterea ne vos titilet gloria iureiurando obſtringā ābo. Et Martia. vij. epigrā. Et ſuū poſſidet ambo tūcꝰ p duos ⁊ ambos.

Vergil.
Hora.
Mart.

Datiuo bonis. Accuſatiuo bonos bonas bona. Uocatiuo o boni bone bona. Ablatiuo a bonis.

¶ Adiectiua tertie declinationis.

Nominatiuo hic et hec et hoc prudens. Gtō prudentis. Datiuo prudēti. Actō prudentē et prudens. Uctō o prudēs. Abltō a prudēte vel prudenti. Plurali ntō prudentes et prudentia. Genitiuo prudentium. Datiuo prudentibus. Accuſatiuo prudentes et prudentia. Uocatiuo o prudentes et prudentia. Ablatiuo a prudentibus.

Nominatiuo hic et hec breuis et hoc breue. Genitiuo breuis. Datiuo breui. Accuſatiuo breuem et breue. Uocatiuo o breuis et breue. Ablatiuo a breui. Plurali nominatiuo breues et breuia. Genitiuo breuium. Datiuo breuibus. Accuſatiuo breues et breuia. Uocatiuo o breues et breuia. Abltō a breuibus.

Nominatiuo hic acer: hec acris hoc acre. Genitiuo acris. Datiuo acri. Accuſatiuo acrem et acre. Uctō o acer acris acre. Abltō ab acri. Plurali ntō acres ⁊ acria Genitiuo acrium. Datiuo acribus. Accuſatiuo acres et acria. Uocatiuo o acres et acria. Ablatiuo ab acribus.

¶ Nomina quedam irregularia.

Nominatiuo hec domus. Genitiuo domi vel domus. Datiuo domui. Accuſatiuo domum. Uocatiuo o domus. Ablatiuo a domo. Plurali ntō domꝰ. gtō domoꝝ vel domuum. Datiuo domibus. Accuſatiuo domos. Uocatiuo o domus. Ablatiuo a domibus.

Nominatiuo plurali duo due duo. gtō duorū duarū duoꝝ. Datiuo duobꝰ duabꝰ duobus Actō duos vel duo duas duo. Uctō o duo due duo. Ablatiuo a duobꝰ duabus duobus

Nominatiuo plurali ābo ābe ābo. Gtō āboꝝ ambaꝝ āboꝝ. dtō ābobꝰ ābabꝰ ābobꝰ. actō ābos vel ambo ambas ambo. Uctō o ambo ambe ambo. ablatiuo ab ambobꝰ ābabꝰ ambobꝰ.

Nominatiuo hoc plꝰ. gtō pluris. dtō pluri. actō plꝰ. Uctō o plꝰ. abltō a pluri. ntō plurali plures ⁊ plura. gtō pluriuꝫ. dtō pluribꝰ. actō plures ⁊ plura. Uctō o plures ⁊ plura. abltō a pluribus.

Anto. De pronominis declinatiõe. Quindecim ſunt pronomina: quorũ nulla eſt dubitatio apud grãmat. eos iuniores. que oĩa ad quattuor genitiui diuerſitates reducunt: vnde facte ſunt quattuor pnoim declinationes. Per prima tria declinant. Ego mei. tu tui. gtõ ſui q̃ tñ apud antiquiores alteros habuere gtõs: q̃ iã exoleuerunt mis. tis. ſis. in quorũ locũ ſucceſſerũt meus. tuus. ſuus. Ennius apud Priſcianũ. Ingens cura mis eſt cõcordibus equiparare. ꝛ Plau. in penul. Da diẽ hunc ſoſpitẽ rebus mis agendis. Tis quoque genitiuo idẽ au-

Mis tis ſis.

Prima declinatio pronominis. Cap. iij.

Epitome.

Primi modi pnomina tria. verſus. Flecte ego tuque ſui tria que pnomina primus. Det modus: ꝛ ſeptẽ pgenuere tibi.

Nominatiuo ego. genitiuo mei.
Datiuo mihi vel mi. accuſatiuo me.
Abltõ a me. Plurali nominatiuo nos.
Gtõ noſtrum vel noſtri.
Datiuo nobis. accuſatiuo nos.
Ablatiuo a nobis.
Nominatiuo tu. genitiuo tui
Datiuo tibi. accuſatiuo te.
Uctõ o tu. ablatiuo a te.
Plurali ntõ vos. gtõ veſtrũ vel veſtri
Dtõ vobis. accuſatiuo vos. Utõ o vos.
Ablatiuo a vobis. Genitiuo ſui. Datiuo ſibi.
accuſatiuo ſe. ablatiuo a ſe. Plurali genitiuo ſui.
Datiuo ſibi. accuſatiuo ſe. ablatiuo a ſe.

ctor in milite glorioſo vtit. Quia tis inquit egeat ꝛ q͛ careat: Atque iterũ in mercatore. Si vero nuſq̃ repent ſuſpicamur, tñ fuiſſe apud antiquiores ex ꝓ potiõe illorũ mis tis Sʒ inter hos binos gtõs auctore Ualla illa nimiꝫ differẽtia fuit q̃ tis. ſis. actiue ſignificabant mei. tu. ſui. paſſiue. vt cura mis qd̃ dixit Ennius. i. cura quaꝫ ego habeo. Cura mei id eſt q̃ de me habetur. Oui. in epi. Laodomie. Sit tibi cura mei. Eadẽ quoque differentia eſt inter noſtrum vel noſtri ꝛ inter veſtrum vel veſtri: q͛ noſtrũ ꝛ veſtrũ actiue accipiunt noſtri et veſtri paſſiue: vt copia noſtri. i. que de nobis habet: vt Oui. iij. meta. Ante ait emoriar. quã ſit tibi copia noſtri. Copiã noſtrum. i. quã nos habemus. Salu. in Catilina. Sepe maiores noſtrũ miſerti plebis Ro. i. quos habuimus maiores. Sed q̃q̃ diximus hoc pnomẽ vctõ carere. Donatus habere illum in plurali opinatur. Diomedes etiã in ſingulari vt ſi exclamãs dixeris: o ego felix. o nos felices. Sed queret fortaſſe quiſpiam: cur ſuſtulimus gen tiuos illos mis. tis. ſis. cũ ab alijs appoſiti ſint atque ediuerſo cur adiecimus in dtõ mi. qd̃ nemo alius fecit. Tam cupidus o Antoni es rerũ nouarum: vt qd̃ alij poſuerũt tollas. addas ve-

Priſcia. Ualla Ouid. Nr̃m ꝛ nr̃i quõ dr̃nt. Ouid. Dona.

ro ſtatim qd̃ nemo poſuit. At que illud reſpondemus: nos tñ ea de rebus precepta tradere: que ſunt in vſu latini ſermonis ꝓbatiſſimo. Nam quẽadmodũ ſupradiximus: gtõs illos mis. tis. ſis. eruditior etas obliterauit in quorum locum ſubſtituit meus tuus ſuus. Plautum vero ꝛ Ennium qui genitiuis illis vſi ſunt: inter priſcos auctores numerandos eſſe alibi teſtati ſumus. Mi vero datiuus erit frequenter in vſu reperiatur nã quoque nonnunq̃ apud idoneos auctores legimus. Uergilius. vj. eneidos. Et mi genus ab Joue ſummo. Jdem in eodem. Non vlla laborum o virgo noua mi facies inopinaue ſurgit. Et Ouid. xiij. meta. Hic quoque mi metuendus erat atque e contrario me in accuſatiuo vſitatum eſt cum apud antiquos tragediarum ſcriptores mehe ab eo quod eſt mihi Fabia. Quintiliani etate vt ipſe dicit ſcriptum reperiretur: ſicut nunc me ab eo quod eſt mi reperitur: vt diximus: quemadmodum ſeculum eruditius mi quandoque recepit: ita me me ab eo penitus repudiauit. Genitiuo ſui: laborat Priſcianus: et quidem fruſtra meo iudicio conaturque demonſtrare cur genitiuo ſui nominatiuo careat: atque in vtroque numero cur eaſdem voces habeat. Sed nos qui vſu omnia probaturi ſumus. ideo nominatiuo carere dicimus: quia in vſu nuſq̃ reperitur. Ideo vtriuſque numeri ſimiles eſſe caſuum voces. quia hoc vſus habet. Uſus autem que melior dari poſſit ratio quam quod vſus eſt ego non intelligo.

Mehe p mihi.

Secunda declinatio pronominis.

Epitome.

Secundi modi pronoĩa quinque. verſus. Jlle iſte ipſe is ꝛ hic pnomina quinque ſecundus. Continet ꝛ quorum dat gtĩs ius. Et velut hec octo declines nomĩa que ſunt vnus que atque alter ſolus ꝛ vllus. vter. Cum ꝙ alius totus quis vel qui compoſitis a totus in his quintum ſolus et vnus habet.

Nominatiuo hic hec hoc.
Genitiuo huius. datiuo huic.
accuſatiuo hunc hanc hoc.
ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc.
Plurali nominatiuo hi he hec
Genitiuo horum harum horum. datiuo his.
accuſatiuo hos has hec. abtõ ab his.
Nominatiuo iſte iſta iſtud. gtõ iſtius. datiuo iſti.
Accuſatiuo iſtuꝫ iſtã iſtud. ablatiuo ab iſto ab iſta ab iſto. Plurali ntõ iſti iſte iſta. Genitiuo iſtorũ iſtarum iſtorum. Dtõ iſtis. Actõ iſtos iſtas iſta. abltõ ab iſtis.

Datiuo ſibi. Quintilianus libro primo ait. Sibe et quaſi ſcriptum in multorum libris eſt. Sed an hoc voluerint auctores neſcio. Titum Liuium ita vſum ex pediano cõperi: qui ꝛ ipſe eum ſequebatur. hec nos J littera finimus.

Anto. De ſecunda pronominis declinatione. Ad hanc declinationem quinque pronomina que hic per numeros et caſus explicantur: et omnia mittũt genitiuum in ius. et datiuum in i preterq̃ huic ab hic hec hoc quod in fine aſſumpſit c. Preterea eſt aduertendum quod in huius et eius. i. conſonans eſt in huic datiuo cum conſonans: tñ vocalis reperitur. Uergilius. i. georg. Huic a ſtirpe pedes nemo protentus in octo ides primo eneid. Huic coniunx. Sicheus erat ditiſſimus agri. quibus in locis i conſonãs eſt quia monoſyllaba particula eſt huic. Diſſillaba vero reperitur aliquando vt apd̃ papinium libro pro primo the. Tetus huic dono videas dare iura nepotes. Plautus in datiuo et in ablatiuo plurali ab hic hibus hec hoc hibus dixit in Curgulione: pa- bis,

Uergi. Papi. P.

NOmiatiuo ille illa illud. Gtō illius. Datiuo illi. Actō illū illā illud. Abltō ab illo ab illa ab illo. Plurali ntō illi ille illa Gtō illorū illarū illorū. Dtō illis. Actō illos illas illa. Ablatino ab illis.
Nominatiuo ipſe ipſa ipſum. Genitiuo ipſius. Dtō ipſi. Actō ipſum ipſam ipm̄. Abltō ab ipſo ab ipā ab ipſo. Plurali ntō ipſi ipe ipſa. Gtō ipſorū ipſarū ipſorū. Dtō ipſis. Actō ipſos ipſas ipſa. Abltō ab ipſis.
Nominatiuo is ea id. Gtō eius. Datiuo ei. Accuſatiuo eum eam id. Abltō ab eo ab ea ab eo. Plurali ntō ei vel ij ee ea. Gtō eorum earū eorum. Dtō eis vel ijs Accuſatiuo eos eas ea. Abltō ab eis vel ijs.

Tertia declinatio pronominis.

Epitome.

Tertiȩ modi pronomina quinq̄. Verſus. Flecte meus tuus et noſter ſuus adijce veſter.

NOminatiuo meus mea meum.
Vocatino o mi mea meum.
Nominatiuo tuus tua tuū. Vctō caret.
Nominatiuo ſuus ſua ſuū. Vctō caret.
Nominatiuo noſter noſtra noſtrum.
Vocatiuo o noſter noſtra noſtrum.
Ntō veſter veſtra veſtrum. Vocatiuo caret.

Quarta pronominis declinatio.

NOminatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc noſtras. Gtō noſtratis. Ntō hic ⁊ hec ⁊ hoc veſtras. Gtō veſtratis. Oīa pnoīa carēt vctō p̄terq̄ Ntō tu.
Nominatiuo meus mea meum.
Ntō noſter noſtra noſtrum. Ntō noſtras.

tiſſimi eſtis hibus p his. Nec eſt ab is. ea id qd in datiuo ⁊ ablatiuo plurali facit eis vel hs in ſyneresim coeū tibus queadmodū in nominatiuo plurali ei vel ij. Cice. in epiſtola. Nam ei cauſam Bibuli valere cupiebāt Iuue. Implet ⁊ ad mechos dat eidē ferre cynedis. De ij ⁊ ijs exempla oībus in promptu ſunt. Nec fuerit ab re hoc in loco illam Valla differentiā annotare: qd hic hec hoc rem prime perſone demonſtrat. iſte iſta illud rem ſecunde. ille illa illud rem tertie pſone: vt hic liber quē ego habeo vel ppe me eſt: iſte liber quē tu habes vel ppe te eſt: ille liber quem aliquis habet aut ppe illū eſt. Vergi. j. eneid. Vaq̄ hanc animā effundere dextra. i. meam. Ci. i. philippicas. Remoue paulisp iſtos gladios. id ē tuos. Verg. j. eneid. Hic illius arma. i. Iunonis de qua pauloante dixerat. Quam iunio ferk Priſcian. inter iſte ⁊ ille hanc differētiā eſſe voluit: qd iſte de ſpacio ppinquiore ille de longiore dr in q̄ audius a Valla refellit: cum hic ⁊ iſte ad primā ⁊ ſecundā pſonā ptineant. que in ſermone quodāmodo ſunt pſentes et prime. Ille qd eſt tertie pſone: de rebus erit abſentibus ⁊ longioribus: vt Vergi. vj. eneid. Hec erat illa fames. i. pſis erat quam ante predixerat Anchiſes. ⁊ Terē. in an. Hinc ille lachryme. Hec illa eſt mīa. Aliquando ille illa illud ponit ad exprimendū dignitatē ⁊ eminentiā alicui⁹: que oēs noſſe debeāt. vt qd diximus alexander ille magn⁹ Thales ille mileſius. Ipſe ipſa ipſum emphaſim quandā hꝫ in ſe ⁊ vehemētiā ſignificat: ⁊ ideo reliqs pnoībus atq̄ etiā noībus ad hoc exprimendū addit: vt egoipſe tuipſe illeipſe: iuipſus: hicipſe: iſteipſe. Anto. ipſe Ce. ipſe homo ipſe. antiquiores p eo qd eſt ipſe in gn̄e maſculino ipſus dicebant. vt Teren. in an. Ipſus damus mihi dixit. Is ea id in eo quoq̄ differt ab hic hec hoc: qd is de rebus remotioribus hic de propinquiorib⁹ dr: vt hic liber quē ego habeo ⁊ quaſi preſentem demonſtroris liber quem tibi miſi: aut quem tibi mittam: quaſi de abſente loquor Ab is ea id in actō in pro cum l legē duodecim tabularū apud Macrob. in. j. ſatur. reperitur. Si nox inquit furtū factum ſit. ſi aliquis occiſit: iure ceſus eſto. De tertia pronominis declinatiōe. Ad hāc referunk pnomina quinq̄: que ex proportiōe nolm adiectiuorū prime ⁊ ſecunde declinatiōis nolm inflectunk ea ſunt meus mea meū tuus tua tuum. ſuus ſua ſuum. noſter noſtra noſtrū: veſter veſtra veſtrum qui ideo per oēs caſus nō explicauimus: quia vt diximus ex pportione nominum adiectiuorū pme ⁊ ſcdē nominū declinationis inflectuntur. Verū aūt ab eo qd eſt meus mea meū exp̄ſſimus ob eā cauſam q2 nō ſequik alioꝝ pportionē in gn̄e maſcu. Nā p eo qd debuit eſſe mee mi dicēdū eſt Terē. in adel. O mi aechine o mi germane. Sꝫ eſt hoc loco ꝯſiderādū illud qd Valla in. ij. li. elegantiaꝝ ſcri. nō bene priſcianū ſenſiſſe: cū putauit nihil intereſſe inter poſſeſſiua pnoīa. et gtōs ſuoꝝ primitiuoꝝ. Nā etſi in noībus ita eē apertū ſit: vt idē auctor ſcapit. q2 tm̄ valet euādri⁹ enſis q̄ttus Euandri enſis. in pnoībus illa ratio nō valet. Nec em̄ idē eſt amor meus qd amor mei. Nam amor me⁹ eſt quē ego habeo. amor mei eſt quē alius de me habet. qd tñ latine potius dr cā mea vel cā mei. Itaq̄ poſſum⁹ dicere rogo te hoc faciaſ cā mea ⁊ cauſa mei: ſed diuerſa in vtroq̄ rō: q2 cā mea eſt vt ſic dixerim respectu illi⁹ amoris quo te pſequor. cā mei ꝟo reſpectu eius amoris: quo tu me pſequeris. Recte igik Laurentius ſenſit: quēadmodū ſupra memorauim⁹ gtōs pmitiuoꝝ pnolm mis. tis. ſis. nr̄m vr̄m latie ſignificare: lꝫ illi ab vſu receſſerit in locū eorū ſubſtituta eē meus. tu⁹. ſu⁹. que actiue ſig̃rēt eadē q̄q̄ rōne nr̄ ⁊ veſter actiue ſunt accipiēda: ſicut ⁊ illa nr̄m vr̄m pmitiua. q̄ tñ in vſu mãſerūt quēadmodū ⁊ illa paſſiua nr̄i vr̄i. De q̄rta pnolm exp̄ſſimus q2 declinank ex pportiōe nolm adiectiuorū tertie declinatiōis. Ad hāc duo tm̄ pnoīa referunk noſtras nr̄atis. veſtras vr̄atis q̄ꝛ tm̄ ntōs et gtōs ſingulares cōia cū alijs duoꝝ tm̄ poſuerint: qd inuenio illa etiā neutris ꝯiuncta: vt Cice. in epi. ad celiū. Putares ne vnq̄ accidere poſſe vt mihi ꝟba deeēnt nō ſolū iſta vr̄a oratoria: ſꝫ hec ēt leuia nr̄atia. Caro ꝯ ceſori⁹. Rex ſeleuc⁹ arma nr̄atia facit. Poſuim⁹ aūt illa triū generum ne ſunt ſiſta cōia ſunt triū generū queadmodū lib. ſeqnti dicturi ſumus. Nec id mirū: cū noīa etiā gētilia l as finita. q2 hec duo pnoīa in fictione ⁊ terminatione. at q̄ ēt noīa tm̄ hr̄e pn̄t vctīu q̄rū demonſtratio diffinit ſcdā pſonā phrē: ⁊ hr̄e fictionem pnolm in vctō. Vrū pꝛe at ꝯ tertie pſone pnoīa vctīu nō hr̄t q̄q̄ Valla priſciano aſtipulak ſu⁹ ſua ſuū poſſe vctīu hr̄e vt ſi dixeris. Bn̄ dicite oēm angeli ſui angeli ſui vctīu eſt. Sed queadmodū ille dicat. ſi nulla hmōi exēpla reperiank ppterea qd raro opus ſit hmōi ſermone. ratio tamē ipſa tam valida eſt vt ea poſſumus eſſe contenti.

Dr̄ia inter hic ille iſte

Iſte de ppinquiore Ille de lōgiore.

Terent.

Cā mea ⁊ cā mei.

Que p nominaūctō careāt ⁊ q̄ non.

Suus hꝫ vctīu

¶ De nominibus per ſecūdā declinationē inflexis. Hec ſunt nouē nōia cum ſuis cōpoſitis: que ipſe diomedes atq̄ etiā omnes prope grāmatici ante donati tēpora ꝓnominibus annumerār. Nō aūt declinationis horum nominū libro ſequēti diſſeretur cū de prima nōim declinationē agem⁹. Sed interim de hoc nomine q̄s vel qui cū ſuis cōpoſitis dicamus atq̄ illud in primis qđ per quis interrogamus p q̄ vero nūq̄ interrogam⁹: ſed referimus. Fuit etiam quis apud antiquiores generis feminini: vt Plau. in aulul. quis ea eſt nam optima et pau

¶ De nominib⁹ per pronominis ſecūdā inflexis.

Nominatiuo vnus vna vnum. vnius vni
Nñtō nullus nulla nullum. nullius nulli
Nñtō vllus vlla vllum. vllius vlli
Nñtō ſolus ſola ſolum. ſolius ſoli
Nñtō totus tota totum. totius toti
Nominatiuo alius alia aliud. alius alij
Nominatiuo alter altera alterum. alterius alteri
Nñtō vter vtra vtrum. vtrius vtri
Nominatiuo neuter neutra neutrum. neutrius neutri
Nominatiuo vterq̄ vtraq̄ vtrūq̄. vtriuſq̄ vtriq̄
Nñtō alteruter alterutra alterutrū alterutri⁹ alterutri
Nominatiuo quis vel qui que quod vel quid. Genitiuo cui⁹. Datiuo cui. Accuſatiuo quē quā qđ vel qd. Abltō a quo q̄ quo vel q. Plurali nōiatiuo q que qua. Genitiuo quoꝝ quarū quoꝝ. Dtō quis vel quibus Accuſatiuo quos quas que Ablatiuo a quis vel a quibus.

¶ Epitome.

Adde. Quarti modi pronomina duo verſus. Noſtras ꝛ veſtras duo ſunt pronomīa quarti. Ter quin. ꝫ hec ꝓſunt nōia certa tibi Declinant tñ Aldus Niger et eorum ſequaces poſt phocam hic et hec nr̄as ꝛ hoc noſtrate. Pluraliter hi ꝛ he noſtrates ꝛ hec noſtratia ꝛ veſtras quoq̄ pariformiter.

¶ Compoſita a quis vel qui. ¶ Epitome

A quis ꝛ qui compoſita hoc tetraſticho ſcribuntur. Que cum quis vel qui poſſunt componere ſunt hec. Sic̄ putas ali. quam. nam. ue. ꝫ. nen. en. q̄. piam. Necnon quis cum quis poteris componere ſed dam. vis. ꝫ ꝛ cum q̄ libet: qui recto adiungere debes.

Nominatiuo q̄ſq̄ queq̄ quodq̄ vel quidq̄
Quiſnā quenā quodnā. vel quidnam
Quiſpiā quepiā quodpiā vel quidpiam
Quiſq̄ queq̄ quodq̄ vel quidq̄
Quiſputas q̄putas qđputas vel qdputas
Quicūq̄. quecūq̄ quodcūq̄ vel quidcunq̄ cuiuſcunq̄
Quidam quedam quoddam vel quiddam cuiuſdam
Quilibet quelibet quodlibet vel quidlibet cuiuſlibet
Quiuis queuis quoduis vel quiduis cuiuſuis
Quiſquis que que. quodq̄ vel quidq̄ cuiuſq̄
Aliquis aliqua aliquod vel aliquid.
Ecquis ecqua ecquod vel ecquid
Nequis nequa nequod vel nequid
Nunquis nunquā nunquod vel nunquid
Siquis ſiqua ſiquod vel ſiquid
Vnuſquiſq̄ vnaqueq̄ vnūquodq̄ vel vnūquidq̄.

lopoſt. dic mihi queſo quis eſt quamuis duce re vxorem: atq̄ ab eo compoſitum quiſq̄ Teren. in eunucho. Tūc oculis noſtrarum quiſq̄ non vidit. Donatus in illud Terentij quā do illarū neq̄ quiſq̄ te nouit. ¶ Quiſq̄ inquit multis exemplis probatur etiam feminino genere veteres ꝓtuliſſe. quia queq̄ dicere abſurdum eſt: in acrō quoq̄ q̄q̄ in gñe feminino nemo dicere audebit. et in li. ſtoꝝ. titu. qui eſt de vbo. ſignificatione. l. cuius initium eſt. Si quis tam maſculos q̄ feminas complectit. ¶ Inter quod etiam ꝛ quid illa eſt differentia: qđ adiectiuum eſt: quid vero ſubſtantiuum: vt ſi dicaꝫ qđ lucrum inde habes: ꝛ illud Socratis apud Cice. Dij boni q̄d lucri eſt emori. non autem recte poſſis econtrario dicere: quod lucri aut quod lucrum nimirū quia qđ adiectiuuꝫ eſt quid vero ſubſtātiuum. eadem quoq̄ ratione dicim⁹ aliquod cōmodum et aliquid cōmodi: quoddā bonuꝫ et quiddam boni ſed cōmodū ꝛ bonū ſubſtātiue accipienda ſunt. ¶ Cui in datiuo tum monoſyllabum tum diſſyllabū repérit quēadmodum de hunc ſupra dicebamus. Nam ſi in i conſonantem deſinit monoſyllabum eſt vt Vergi. j. eneid. Cui pater intactam dederat primiſq̄ iugarat. Tunc vero diſſyllabum eſt cum vtraq̄ vocalis per ſe pronunciatur: neq̄ altera alteraꝫ ferit. vt Teren. in carmine ſoradico apud Priſcia. quod conſtat duobus ionicis a maiori et tribus trocheis verū vt cui ꝫ eſt proximitas loci ſorori. Qui ablatiuus eſt trium generum pro maſculino Teren. in eunu. qui cum parmenone pro feminino. Vergi. xj. eñ. Accam ex equalibus vnaꝫ qui cuꝫ partiri curas pro neutro. Hora. j. ſer. Aut aliqui famoſus magna cum libertate notabant pro neutro quoq̄ ſubſtantiuo. Idem in codeꝫ. Qui fit mecenas vt nemo q̄ ſibi ſortem. Quis vel quibus: non tantuꝫ in ablatiuo. quod alij poſuerunt ſed etiam in datiuo reperitur. Vergi. in eneid. quis ante hora patrū. Troie ſub menibus altis. ꝛ Salu. Quis precepit vti primum veteres amicos magnis muneribus explcant. ¶ Anto. De compoſitis a quis vel a qui. Hec in triplici ſunt differentia: quia quedam reperiuntur: que particulas poſt ſe recipiunt: quedaꝫ ante ſe. ¶ Vnum vero ſibi ipſi preponitur: ꝛ poſtponitur hoc eſt quiſquis queq̄ quodqđ vel quidquid. Que recipiunt poſt ſe particulas: aut componuntur cum quis aut cuꝫ qui cum quis componuntur quinq̄. Quiſnam Quiſpiā. Quiſq̄. Quiſputas. Cum qui quattuor. Quicunq̄. Quidam. Quilibet. Quiuis. ¶ Quiſquis vt dicimus ſibi ipſi preponitur ꝛ poſtponit. Que vero recipiunt ante ſe particulas. componunt cum quis ꝛ ſunt quinq̄. Aliquis. Ecquis. Nequis. Nunquis. Siquis que nominatiuo ſingulari initiūt feminina in a. atq̄ etiam nominatiuū accuſatiuum ꝛ vocatiuū plurales. vt aliquis aliqua aliquod vel aliqđ. Plurali ntō aliqui alique aliqua: accuſatiuo aliquos aliqua aliquas aliq̄ ali j aliqua in vocatiuo ſi mō vocatiuū habet codēq̄ modo reliqua. Hora. j. ſer. Cōdure nūq̄ tibi vitioꝝ inſeruerit olim. Vergi. iij. eñ. Hic tibi nequa more fuerint diſpendia tāti. Idem lib. x. Rhebe diu res ſi qua diu mortalibus vlla eſt. ¶ Vnuſquiſq̄ rurſus componitur ab vnus particula prepoſitiua qui poſtpoſita vt ſit quarta ratio compoſitorum a quis vel qui.

Teren.
Quid et qđ differt
Cice.
Cui diſſyllabum aut monoſyllabum.
Teren.
Vergil.
Vergil.
Vnuſq̄ſq̄
Anto.

Quinti. De prima declinatiõe Grecorũ noim. cap. iiij. Sermo latinus quẽadmodum ⁊ ceterarũ nationũ lingue nõ vſqꝫ adeo purus ẽ. vt nõ aliqͩ ſibi aliũde abſciuerit. Cũ vo magna illiꝰ ps a ſermõe grecoꝝ depẽdeat nõ modo vocabuloꝝ ſiluam ab eo trãſit verũetiam cũ lr̃atura quoſdam caſus mere grecos vſurpauit. vnde Quint. in. j. his verbis ſcribit. Recẽtiores inſtituerũt grecis nõibus grecas declinatiões potiꝰ dare: qͦ tñ ipſe nõ ſemp fieri põt. Mihi aũt placet latinã rõnẽ ſeqͥ quouſqꝫ patit decor.

Itaqꝫ ⁊ nobis quoqꝫ viſuꝫ ẽ: ne declinationes latinas ↄfunderemꝰ cũ grecis i hũc locũ noim grecoꝝ declĩatiõnẽ ↄpingere: nõ illam quidẽ mere grecã ſed ita digeſtã: vt facile appareat quos caſus ex greca declĩatiõe latini vſurpare ↄſueuerit. Sꝫ ẽ i primis ↄſiderãdum oĩa greca gñis eſſe aut maſculini aut feminini: aut neutri: naꝫ cõis duoꝝ rara ſunt referẽdaqꝫ eſſe vł ad primã vel ad ſcðam vel ad tertiã latinoꝝ declĩatiõnẽ. Et qꝛ greca declinatio fere i noibꝰ ꝓpriis grecoꝝ vſurpat̃: quo rarus eſt vſus i nũero plali: tñ ſinglares explicabimꝰ: cum pſertim plalis ad declĩatiõnẽ pleruꝫ latinã referat̃: niſi ꝑ gtĩu plalis: qꝛ grecis ſp terminat̃ in on' aliqñ a latinis

De prima grecorũ declinatione. Cap. iiij.

Nominatiuo hic eneas. Gtõ enee. Dtõ enee. Actõ eneam. Uctõ o eneas. Ablatiuo ab enea

Ntõ hic ãchiſes. Gtõ anchiſe. Datõ anchiſe. Actõ anchiſem. Uocatiuo o ãchiſe. Abltõ ab anchiſe.

Tetragrãmaton. vſurpat̃. Martia. j. epigrã. Tota notꝰ in vrbe. Martia. Argutis epigrãmaton libellus. Et illud nomẽ dei ieffabile qͦ dꝛ. Tetragrãmatõ. i. ꝗttuoꝝ lr̃arũ. Uſurpant̃ quoqꝫ nr̃is actĩu ⁊ vctĩu plalis a noibꝰ grecis maſculinis ⁊ feĩnis: ꝗ creſcũt i gtõ ſinglari: referũturqꝫ ad tertiã declĩatiõnẽ latĩoꝝ: mittũt eoſdẽ caſus i s breuẽ cũ ex rõne declĩatiõis latĩe ſit lõga: ſꝫ ⁊ actĩu in as quoqꝫ breueꝫ: vt hic arcas: hi arcades: actõ arcades vel arcadas: o arcades: hec lãpas hec lãpades. actõ lãpades vel lãpadas o lãpades. Illud pterea ẽ aduertẽduꝫ ꝗn ꝙ cẽ declinatiões

Quinqꝫ declinationes grecorũ ad ſcðã vel tertiã latinoꝝ reducunt̃. grecoꝝ quarũ pme ꝗttuoꝛ ſunt noĩs eqſyllabicoꝝ. i. pariũ ſyllabarũ i gtõ ſinglari. ꝗ oĩa reducũt̃ ad pmã ⁊ ſcðaꝫ declinationẽ latinoꝝ. Ultia ẽ pitoſyllabicoꝝ. i. creſcẽtiũ in gtõ ſinglari ꝗ reducunt̃ ad tertiã latĩoꝝ. Pͥa itaqꝫ declĩatio grecoꝝ ẽ deſinẽtiũ in as ⁊ i es maſcĩnoꝝ tñ ꝗ apͩ illos mittũt gtĩu i u. referũturqꝫ ad pmã declĩationem latinã: vt hic eneas enee. hic ãchiſes ãchiſe. Uſurpat̃ aũt in his nr̃is: qꝛ nulliũ nomẽ latinũ reperit̃ in as aut in es terminatũ ꝙ huiꝰ ſit declinatiõis. Uſurpat̃ quoqꝫ actĩu qñ in n deſinit cũ vocali nõiatiui: vt eneã anchiſen. Nã cũ m eneã ãchiſaꝫ actĩ ſunt latini. Uſurpãt̃ pterea vctõ o enea o anchiſe vel ãchiſa finali ꝓducta. nã latini cẽnt o enea o anchiſa finali correpta. Abltõ ab enea: ab ãchiſe: ꝗ caſu qñ greci carẽt ab enea mere latinꝰ eſt: ab ãchiſe ex grece declinatiõis ſilitudine: ꝗ dtĩu in e longũ emiſit qm ab ãchiſa latinũ cẽt. Ex ꝓportiõe noim i es deſignẽtia declinãt̃ noĩa patronymica maſcĩna finita i des ꝗ oĩa ſunt greca: niſi ꝑ ad imaginẽ grecoꝝ auſi ſunt latini ꝗdã pauca deducere: vt a Scipiõe Uer. fecit Scipiades: a Memio Lucretiꝰ Memiades

Anto. Secũda grecoꝝ declinatio ẽ deſinẽtiũ in e ⁊ i a femininoꝝ tñ ꝗ apud illos mittũt gtĩu in es atqꝫ etiã aliqñ in as cũ. ſ. nr̃is in a lõgũ puriqꝫ deſinit. vel in da. vel in tha. vel in tha. vt hec hermenia hermenias vñ ẽ liber Ariſto. piarmenias. i. de iterpretatiõe. hec leda ledas. hec mera meras. hec martha marthas: ad cuius genitiui ſimilitudinẽ latini quoqꝫ fecerũt familia familias: terra terras referunt̃ aũt ad primã declinationẽ latinã. Sed terminoꝝ in e. latini oẽs caſus vſurpãt: vt hec calliope calliopes calliope calliopen. o calliope a calliope ꝗ caſus ⁊ ſi mere

De ſecunda grecorum declinatione.

Nominatiuo hec calliope. Gtõ calliopes.

Datiuo calliope. Accuſatiuo calliopẽ.

Uctõ o calliope.

Ablatiuo a calliope.

De tertia grecorum declinatione.

Nominatiuo hic androgeos Gtõ androgeo.

Datiuo androgeo.

Actõ androgeo. Uocatiuo o androgeos.

Ablatiuo ab androgeo.

De quarta grecorum declinatione.

Nominatiuo hic logos. Genitiuo logi.

Dtõ logo. Actõ logõ Uctõ o loge vł logos

Abltõ a logo. Noĩatiuo hoc illiõ Gtõ ilij.

Datiuo ilio. Accuſatiuo ilion.

Uocatiuo o ilion. Ablatiuo ab ilio.

Nominatiuo hic tereus. Genitiuo terei vel tereos.

Dtõ terei. Actõ terea. Uctõ o tereu. Abltõ a tereo.

De quinta grecorum declinatione.

Uergi. latinꝰ eſt vt dixímꝰ tamen in terminatione datiuo ſimilis eſt latĩe tñ ſub alia terminatione declinent̃ hec calliopeia. e. Uer. i buc. Orphei calliopeia lino formoſus apollo. Eodem mõ a penelope es penelopeia e. Idẽ in priapeis. Mens erat in cunis penelopeia tuo. Sic pterea helene es. helena e. nymphe es. nymphae. circe es. circa e. Ad horũ ꝓportionẽ declinant̃ noĩa patronymica feminina i ne vt hec nerine es. adaſtrine es. i. filia nerei ⁊ adaſtri. Tertia grecoꝝ atticoꝝ declĩatio que ad ſcðaꝫ latinoꝝ referri poſſimꝰ: eſt deſinentiũ in os lõgũ maſculinoꝝ ⁊ feminoꝝ: et in on. eꝗ lõgũ neutroꝝ mittũtqꝫ apud illos gtĩu ⁊ dtĩu in o. ⁊ actĩu in on: vel in o. Uocatiuus ſimilis eſt ntõ. Ablatiuus dtõ: vt hic androgeos androgeo. androgeo androgeon. o androgeos ab androgeo. Latina huiꝰ declinatiõis vſurpãt ntĩu vt hic androgeos. Uer. in enei. Androgeos offert nobis ſocia agmina credens vbi os. longum eſt. Iuuena. Ueliſicatus athos ⁊ quicquid grecia mendax. Uſurpatur quoqꝫ genitiuus vt apud Uergi. vi. enei. In foribus letum androgeo tum pendere penas. Ubi androgeo eſſe genitiuum.

Uergi. Iuuena. Paulus. Atticum Seruius ibidem oſtendit. Paulus quoqꝫ apoſtolus in epiſtola corinthioꝝ prima hieronymo interprete. Ego quidem ſum Pauli: ego aut apollo: qui genitiuus eſt atticus: neqꝫ eſt indeclinabile: vt quidem in eo loco delirant: ſed declinatur per hanc declinationem. hic apollos apollo apollo. apollon o apollos. ab apollo. Item hiero. ablatiuũ qui datiuo ſimilis eſt protulit in eadem epi. dicẽs de apollo autẽ fratre notũ vobis facio. Accuſatiuũ quoqꝫ atticum protulit in o. Idem hierony. in epi. ad Titum dicens: zenam legiſperitũ et apollo ſollicite permitte. ⁊ Uerg. j. ge. Aut atho aut rhodopẽ atqꝫ alta Ceraunia telo deiicit. Nam ſic legẽdum eſſe

Uergi. ratio ſuadet: cum accuſatiuus in on huius declinationis finalem debeat producere: quia per o mega ſcribit̃ a

grecis:ſed qđ boq́n loco breuis reperiť fit ratione ſequētis vocalis:vt apud eundē in buc.Te corydon o alexi:
trabit ſua quenq; voluptas. Referuntur aūt hmōi noīa ad ſcđam noīs declinationē q̄q̄ appollos declinatio
ne latina apollo apollinis declinať. ❡ Quarta declinatio grecoꝝ eſt deſinentiū in os.maſculinoꝝ ⁊ feīnoꝝ: et
in on neutroꝝ: mittūt apđ illos gtīm in u.⁊ dtīm in o.⁊ actīm in on.vctīm in e.vel in os neutroꝝ vero in on. ab
latiuus ſiſis eſt dtō Latini huius declinatōis frequēter vſurpant noīatiuū.vt hic logos hec abydos.hoc ilion
q̄ꝛ nullū latinū huius ordinis in os.terminať aut in on.vſurpant quoq; actīm.vt logon.abydon.ilion. ⁊ vctīm Logos
vt o loge vel logos o abyde vel abydos.o ilion. Datiuus ⁊ ablatiuus eque greci ſunt ⁊ latini. Noīatiuus plura- Abydos
lis a latinis vſurpatur in e diphthongon. ❡ Cice.de natura deo.iij.dioſcoride p dioſcoridi. Idē actione ſeptīa in
verrem. canephore p canephori. A plinio quoq; multis locis hec terminatio vſurpatur.vt in.iiij.na.inſule in
quit paxe p paxi ⁊ in.ij.golge p golgi.⁊ l eodē ſole p ſoli iterū neure p neuri.taphre p taphri.gynecratumene Sole pro
p gynecratumeni. Referūtur hec quoq; noīa ad ſcđam declinationē latinā. ❡ Quinta declinatio grecorū que ſoli
q̄ creſcentiū in gtō maſculinoꝝ ꝙ feīnoꝝ neutroꝝq; varias habet noīatiui terminatiōes:quoꝝ in eus diphton
gon deſinentia referuntur ad ſcđaꝫ declinationem vſurpať ꝓ a latinis nr̄is q̄ꝛ nullū nomē latinū in eus di
phthōgon deſinit.⁊ gtīs in eos vel in ei.diphthongon:q̄ꝛ in eu ſolutas latinū eſt ⁊ datiuus in ei.diphthōgon
et accuſatiuus in ea.⁊ vocatiuus in eu.vt tereus.pentheus.orpheus. Tereos terei.penth eos pēthei. orpheos
orphei. Teri.penti.orphi. Terea.penthea.orphea. Tereu.pentheu.orpheu. Martialis in diſtichis. Flent phi
lomena nephas inceſti tereos. Et ꝙ Vergilius in buc. Aut vbi mutatos terei narrauerit artus. Idē in eodem
orphei calliopea lino formoſus apollo.et in eodeꝫ orpheaq; in medio poſuit ſilvaſq; ſequentes. Idē.j.ge. Te
ꝑdidit orpheu.quis tātus furor.⁊ Pro.j.ſer.pētheu rector thebanū.⁊ Oui.accipe me capaneu.cineres miſcebi- Penthen
mus inqt iphias.qui caſus ſemꝑ a latinis vſurpatur. Quod vero diximus genitiuos l ei. diphthon. deſinētes
grecos eſſe omnes grāmatici dicunt datiuos eſſe p genitiuis:quare nihil refert genitiui an datiui ſint.

Nominatiuo hec ſapho. Genitiuo ſaphus.
Datiuo ſapho.accuſatiuo ſapho.
Uocatiuo o ſapho Ablatiuo a ſapho.
Nominatiuo hic pan. Genitiuo panos.
Datiuo pani. Accuſatiuo pana.
Uocatiuo o pan. Ablatiuo a pana.
Nominatiuo hec lampas. Genitiuo lampados.
Datiuo lampadi. Accuſatiuo lampada
Uocatiuo o lampas. Ablatiuo a lampade
Nominatiuo hoc epigrāma. Genitiuo epigrāmatos.
Datiuo epigrammati. Accuſatiuo epigramma.
Uocatiuo o epigramma Ablatiuo epigrammate.
Nominatiuo hic paris. Genitiuo paridis.
Datiuo paridi. Accuſatiuo parida vel parin.
Uocatiuo o paris vel pari. Ablatiuo a paride.
Nominatiuo hec geneſis. Genitiuo geneſeos.
Datiuo geneſi. Accuſatiuo geneſin.
Uocatiuo o geneſis. Ablatiuo a geneſi.

❡ Anto. Noīatiuo hec ſappho. Noīa quoq; Sappho
feīna in o.longum deſinentia:q̄ apđ grecos Greca l os
in os.mittūt gtīm:⁊ reliquos caſus maioꝝ vſur gtīm mit-
pantur a latinis in oībus caſib' gtīm tīn ꝑ ſy tentis ali
nereſim:vſurpant in us.vt ſappho ſapphus. ter vſurpē
clio clius.mātho mānthus. dido didus. Oui. tur a lati-
in epi.Sapph': an niſi legiſſes auctoris no- nis.
mina ſapphus. Idē in pro de arte. Nō mihi
ſunt vice clio cluiſq; ſorores. Vergi. Fatidice
mānthus ⁊ thuſci fili' amnis. nā qđ quidā vo-
luerunt hmōi noīa ad tertiā declinationem
referre.atq; gtīm mittere in onis vt declinē-
tur ſappho ſapphonis.dido didonis.calipſo.
calypſonis irridenť a Quint.his ꝟbis. Nec
❡ calypſonē dixerim vt iunonē: q̄q̄ ſecut'
antiquos. C. Ceſar vtitur hac rōne declinā-
di ſed auctoritatē conſuetudo ſuperauit. Pho- Phocas
cas preterea grāmaticus nō cōtemnendus
in declinatiōe greca ſcribit errant qui dido-
nis aut manthonis gtīm dicunt:⁊ vocū aſpe-
ritas ⁊ veteꝝ auctoritas cuiuſmōi declinatio
nem repudiant. Ex hac igitur ratiōe emen
dandus eſt verſus ille in priapeia Vergi. Pe-
nelopes primā didus ſi prima ſequatur:⁊ in
argumento quodaꝫ eneidis vergiliane. Ho-
ſpicioq; viſus didonis cuncta benigne p co
quod eſt hoſpicioq; viſus didus p cuncta beni
gne. Nam in vtriuſq; verſus conſtructiōe didus potiuſq; didonis deſideratur. q̄q̄ Macro.⁊ Serui. Quintilia
ni phoceq; auctoritate neglecta ceſarē cū antiq̄tate ſequunť:dido didonis ⁊ reliq̄ ſillia. ad eundē modū decli
nantes. ❡ Accuſatiuus in o exit vt Hora. Aeolijs fidibus canentē ſappho.⁊ Vergi.iiij.enei. Nomine dido ſepe
vocatū vbi Serui.notat dido poſſe eſſe actīm ⁊ vocatiuū. Idem in priapeia.arbītria dēq; calypſo.et Ouid.in Greca que-
epi.didus. Miſeramq; relinquere dido. ❡ Alia noīa huius declinatiōis mittunt gtīm in os . vt hoc epigrāma gtīm in os.
epigrammatos hic pan panos.hec lampas lampados Datiuū in i.vt epigrāmati.pani lampadi. Actīs in a. mittunt.
os.genitiui mutata in a.in maſculinis ⁊ fe.nā neutra neutroꝝ rationeꝫ ſequunť:vt hoc epigrāma.accuſatiuo
epigramma.hic pan.accuſatiuo pana.hec lampas actō hec lampada. Uocatiuū ſimilem habēt noīatiuo. aut
amittunt s vt o palla vel pallas. Qui oēs caſus a latinis vſurpātur.genitiuus vt Verg.viij.eneīd. Partaſio Vergi.
dictuꝫ panos de more lycei.⁊ datiuus vt Papinius in achilleide. Palladi littore celebrabat ſcyros honorē. Nā
datiuus eſt grecus cū in i.breue terminetur. Accuſatiuus vt Martia. Pallada preterea res agit illa tuas. Uo-
catiuus ab eo qđ eſt pallas pallantos o palla. Verg.in.xj. Quin ego nō alio digner te funere palla ab eo quod
eſt pallas palladis o pallas dicimus in is vero deſinentia que creſcunt in genitiuo.ſi.habent conſonantē an
te os.accuſatiuum in a mittūt vt paris paridos.parida.eupolis.eupolidos.eupolida.nam quod Perſius ait. Perſius.
Iratum eupolidem pregrandi cum ſene pallas:latinam declinationē ſecutus dixit. Mittunt etiā accuſatiuū
in m.parium ſyllabaꝝ cum noīatiuo.vt hic paris parin.hic eupolis eupolin. Quod ſi vocalem habeant in ge
nitiuo ante os.accuſatiuum in in ſemꝑ mittunt.vt adonis adonios adonin.tethys tethyos tethin.cuius ab
latiuum Plautus in epidico theti protulit dicens.tum ille prognatus tethi.geneſis geneſeos geneſin.a gene
ſi horum genitiuus apud latinos par eſt nominatiuo.vſurpatur tamen ⁊ grecus in os.vt Lucanus in primo Lucanus
phar. Thetios vnda vage lunaribus eſtuat horis:⁊ quod citare ſolemus librum Ariſtotelis perigeneſeos. pro
quo ignari declinatiōis grece dicunt perigenos. Ad ſilitudinem mittentiū gtīm in dos.declinanť noīa patro-
nymica feminina terminata in is.vt priamis.priamidis.priamida.o priami.a priamide.

Capitulum quartum de Barbara declinatione. Quod de greca declinatione pauloante diximus cũ nobis grecis plerãq; in latinã migraſſe: idem nunc quoq; de Barbara dicẽdum eſt hebraica maxime: in qua religionis noſtre ſacramẽta iã inde ab initio ſcripta ſunt. Conſtat enĩ ante natalẽ chriſtianum annos circiter bis centũ. iuſſu Ptholomei cognomento philadelphi eius qui poſt Ptholomeum lagi filius atq; Alexandri comitem proximus in egypto regnauit. ſeptuaginta interpretes veteris inſtrumẽti libros ex hebraico ſermõe in grecũ vertiſſe. Cũq; vtriuſq; lingue varia eſſet ratio nõ modo idiomat[illegible] etiã litterarũ quod plerũq; ſunt apud hebreos quarũ voces greci nõ agnoſcunt a[illegible]nt viri illi plane doctiſſimi cum interp[illegible]ntur alias in alias cõmutare. Cumq; hebrei nõ per caſus et declinatione ſ[illegible] prep[illegible]es z articulos noĩa inflectãt auſi quo[illegible]t dictionũ quantitatẽ vaſtitatẽ declinatione accentu greco mollire. Quaſdam vero que illis vice ſunt Paulo contumatiores atq; a greco ſermone plurimum abhorrentes indeclinabiles: ſub accẽtu barbaro iacere pmiſerũt. Hos poſtea imitati ſunt ſcriptores greci atq; latini qui pro religione noſtra nitio plurima opa ſcripſere Quorum aliqui fecerunt adhuc audacius q̃ illi primi. Septuaginta nãq; nõ ſunt auſi et Abrahã Jacob Joſeph Eleazar deq; immutare que iuniores in abrahamus Jacobus Joſephus Eleazarus verterunt. Sed fortaſſe hoc recte: illud omnino intolerabile q̃ dictiones barbaras accentu acuto in fine prolatas auſi ſunt declinarẽ latina eſſe re vt Adam ade. Abraham abrahe. Daniel danielis. Jeſus ieſu. Moiſes moiſi. Quod fieri nullo mõ poſſe Pri. lib. v. his verbis teſtatur. Nomina barbara indeclinabilia non ſolum in am. ſed in alias quoq; litteras terminata nulla latina vel greca declinatione ſunt moderanda: niſi transferantur in aliquam formam declinabilẽ quidam hiſtorici fecerũt. vt Abrahamus ab abraham. Noe quoq; qui dicitur: dicitur ab hebreis a ioſepho hac ratione dicitur noeus. ſicut Cham illius filius chamus. Sed q: hic error adeo inualuit: vt neq; poſſit neq; ſi fas ſit extirpari debeat nos quoq; horum nolũ declinationẽ nõ latinã neq; grecam ſed barbarã adiecimus ne mirentur poſtea grammatici: cum in ſacris litteris legerint ab Adã Abrahã. Vel Dauid Ade abrahe helis dauidis z reliqua his ſimilia.

Anto.

Abrahamus

De barbara declinatione Capi. iiij.

Nominatiuo hic abraham. Gtõ abrahe. Datiuo abrahe. Actõ abraham. Vocatiuo o abrahã. Abtõ ab abraham. Ntõ h paſcha Gtõ paſche Dtõ paſche Actõ paſcha Vo. o paſcha Ab. a paſcha

Ntõ hic ieſus. Gtõ ieſu. Dtõ ieſu. Actõ ieſum. Vocatiuo o ieſu. Ablatiuo a ieſu.

Ntõ hic bel. Gtõ belis. Datiuo beli. Actõ belem. Vocatiuo o bel. Ablatiuo a bele.

Ntõ hic moſes Gtõ moſis Datiuo moſi Accuſatiuo moſem. Vocatiuo o moſes. Ablatiuo a moſe.

Ad primam itaq; declinationem reperitur q̃ in am vel in em terminẽt preter vnũ nequã z tantundẽ a et totidẽ a tũ [illegible]dẽ particula compoſita: que indeclinabilia ſunt quantũ ad terminationẽ attinet. Quid q̃ nõ ſemp noſtri hmõi noĩa declinant ipſa vt opinor: veritatis ratione coacti: quẽadmodum nec q̃ auſi ſunt declinare Cherubim z Seraphim: que pluralia ſunt ab eo quod eſt cherub ſeraph.

paſcha qualiter declinetur

Paſcha preterea ad hanc reduximus declinationem quia nullum nomen neutrum in a prime declinationis reperitur preter vnum polenta. Quod Ouid. ſingulari exemplo ſub hoc genere protulit. Jeſus quoq; ad ſcdam barbarã declinationẽ reduximus. quod etſi partim latine partim grece declinationis ſimilitudiem habet tamen accentu acuto in fine profert. Vel etiam ſicut et michael iſrael ad tertiam reduximus barbaram declinationem: quod accentu acuto in fine proferunt nam latine hic belus beli declinari debuit. Nam bel primus aſſyriorum rex fuit. quem diuinitatis honore dignum antiquiores putauerũt: z quem poſtea belum latina declinatione dixerunt. Verg. j. eneid. Qua belus z oẽs a belo ſoliti. et in eodem. de belo phenicũ rege et didus patre qui a ſuperiori belo ducebat originẽ. Auxilio beli genitor tum belus opimã vaſtabat cyprũ: z victor ditiõe tenebat. Moyſes vero barbarum idcirco fecimus: q: hic moſes moſi moſi moſem o moſes a moſe declinari debuit. Juue. tradidit archano quodcun q; volumine moſes.

Bel.

Vergi.

Christo. Paſcha vnũ duntaxat hoc nomẽ in libris: licet hebreũ ſit generis reperit neutri atq; declinationis prime. Tertie vero declinatiõis omnino eſſe poteſt. Nã hmõi declinatiõis noĩa greca ſunt oĩa: et in ma finiunt. vt emblema thorcuma problema emblema grãma diadema poema que apud grecos a prima pteriti naſcunt pſona: ac paſcho: quod potior ſignificat preteritũ nõ habet q: apud grecos verba in ſcho finita. teſte Georgio valla preteritũ imperfectũ nõ excedũt que etiã ſi preteritũ habet pp̃ter mutationẽ litterarũ paſcha dici nõ potuit. hoc clarius eſt q̃ ſit pluribꝰ diſputandũ. Quo minus Lactantio eſt credendum: qui paſcha a paſchin. i. a patiendo verbo greco putauit deriuari. Sed vt diuus Hieronymus diuuſq; Auguſtinus ſcripſerũt paſcha dictionẽ eſſe hebreã: que apud latinos tranſitũ ſignificat. Neſto. fuſco. Priſc. noluit aſſentiri turia gñis neutri poſſe prime declina. reperiri deinuſq; nõ eſſe. ob hoc tñ recuſari nõ poterit: quin poſſit quẽadmodũ in oĩni re vnũ aliquid reperit tanq̃ crocodilus qui inter cetera aĩalia ſolus maxillã mouet ſuperiorẽ z hermerobius animal ſolus matutino tpe oritur z in veſpera ſemp moritur. ita in omnibus diſciplinis aliquid iure vnicũ inuenit. Sicq; hoc nomen Paſcha quod inter oĩa noĩa prime declinationis reperiatur neutrum. Neq; obſtat polenta quod plane generis eſt feminini. Pli. lib. xxiiij. aque polenta addita mitigatur. Seneca ad Lucilliũ epiſtola. xxj. habemus aquã habemus polentã. Verſiculus vero ille Ouidianus. Dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta nõ minus oſtendit polenta eſſe gñis feminini q̃ generis neutri: qđ plerũq; oẽs affirmant. Quod vero paſcha gñis neutri prime ſit declinatiõis oẽs pene codices ſacri teſtant. Juuenaris lib. quarto Sed vitare dies paſche nec plebe frequẽti. Hieronymus in opuſculo illo cuius titulus eſt de celebratione paſche. Et illud Hymni pro tecti paſche veſpere. et paulo poſt explicuit genus. Jam paſcha noſtrum chriſtus eſt.

Que noĩa in a ſint generis neutri.

Polenta cuiꝰ ſit generis.

Prima coniugatio.

Epitome.

Prima coniugatio ex eo cognoſcitur q̃ ſecũdam perſonam preſentis indicatiui modi. mittit in as z habet a productam ante re finalem infinitiui modi.

Chriſto. Amo as. mirum eſt neq; oĩbus in promptu credẽdum hoc verbum amo as. etiã priſcis

Anto.

pueris rudimētū fuiſſe atq; exēplar ad latinitatē diſcendā propoſitū eque: vt nūc ꝑponit. qđ facile ex Plauto i mercatore cognoſcas. vbi Lyſimacho ⁊ demipho. locarij inducunt quoq; vterq; ita ſermocinant. Demipho. Sed auſim ne ego tibi eloqui. qđ velim Lyſimachus. audacter. Demipho. aīm aduerte. Lyſimach᷒. fiet ſedulo. Demipho. hodie ire in ludū accepi lrārū ternas ſcio. Lyſimachus qđ ternas. Demipho amo ⁊ q̄ ſequunt.

AMo amas amaui. amare. amandi amando amandū. amatū amatu. amans amaturus. Amor amaris. amatus amandus.

¶ Actiua voce indicatiuo modo.

Tempore preſenti amo amas amat. amamus amatis amant.
Preterito imperfecto amabam bas bat. amabamus batis bant.
Preterito perfecto amaui uiſti uit. amauimus uiſtis uerunt vel uere.
Preterito pluſq̄perfecto amaueram ras rat. amaueramus ratis rant.
Futuro amabo bis bit. amabimus bitis bunt.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti ama amet. amemus amate ament.
Futuro amato tu vel ille. amemus tote amanto.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti vtinam amarem res ret. remus retis rent.
Preterito perfecto ⁊ pluſq̄perfecto vtinam amauiſſem ſes ſet. amauiſſemus ſetis ſent.
Futuro vtinam amem es et. amemus etis ent.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore preſenti cum amem ames amet. amemus etis ent.
Preterito imperfecto cum amarem res ret. remus retis rent.
Preterito perfecto cum amauerim ris rit. amauerimus ritis rint.
Preterito pluſq̄perfecto cum amauiſſem amauiſſes amauiſſet. ſemus ſetis ſent.
Futuro cum amauero ris rit. amauerimus ritis rint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti amare.
Preter ito amauiſſe.
Futuro amatum ire vel amaturum eſſe.
Gerundia ſubſtantiua amandi amando amandum
Supina verba. amatum amatu.
Participia preſentis amans.
Futuri amaturus.

¶ Verbo imperſonali.

¶ Indicatiuo modo.

Tempore preſenti amatur.
Preterito imperfecto amabatur.
Preterito perfecto amatum eſt vel fuit.
Preterito pluſq̄perfecto amatum erat vel fuerat.
Futuro amabitur. ¶ Imperatiuo modo.
Tempore preſenti ametur. Futuro amator.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti vtinam amaretur.
Preterito vtinam amatum eſſet vel fuiſſet.
Futuro vtinam ametur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore preſenti cum ametur.
Preterito imperfecto cum amaretur.
Preterito perfecto cum amatum ſit vel fuerit.
Preterito pluſq̄perfecto cum amatum eſſet vel fuiſſet.
Futuro cum amatum erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo

Tempore preſenti amari.

Preterito amatum eſſe vel fuiſſe.
Futuro amatum iri.

¶ Paſſiua voce.
¶ Indicatiuo modo.

Tempore preſenti. Amor aris vel are atur. amamur amini. antur.
Preterito imperfecto. amabar amabaris vel amabare amabatur. amabamur bamini bant
Preterito perfecto amatus a um ſum vel fui.
Preterito pluſquamperfecto amatus a um eram vel fueram.
Futuro amabor eris vel ere itur. imur imini. amabuntur.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti. amare ametur. amemur amemini ament.
Futuro amator tu vel ille. amemur amamino amantor.

¶ Optatiuo modo.

Tẽpe pñti. vtinã amarer eris vel ere etur. emur emini entur.
Preterito amatus ta tum eſſem vel fuiſſem.
Futuro vtinam amer ameris vel amere ametur. amemur amemini amentur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore preſenti. cum amer ameris vel amere ametur. amemur amemini amentur.
Preterito imperfecto. cum amarer amareris vel amarere amaret. amaremur emini entur.
Preterito perfecto. cum amatus ta tum ſim vel fuerim.
Preterito pluſquamperfecto. cum amatus ta tum eſſem vel fuiſſem.
Futuro. cum amatus ta tum ero vel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti. amari.
Preterito amatus ta tum eſſe vel fuiſſe.
Futuro amatum iri vel amaturum eſſe.

¶ Participia.

Participium preteriti. Amatus amata amatũ.
Futuri amandus amanda amandum.

¶ Secunda coniugatio.

¶ Epitome.

Secunda coniugatio ergo cognoſcitur: q̃ ſecundã perſonã preſentis indicatiui modi mittit in es et ha-bet e productam ante re finalem infinitiui modi.

Doceo doces docui docere docendi docendo docendum doctum doctu docens docturus. doceor doceris doctus docendus.

¶ Actiua voce. Indicatiuo modo.

Tempore preſenti. Doceo doces docet. docemus docetis docent.
Preterito imꝑfecto docebã docebas docebat. docebamus docebatis docebãt
Preterito perfecto. docui docuiſti docuit. docuimus docuiſtis docuerunt vel docuere.
Preterito pluſquamperfecto. docueram docueras docuerat. docueramus docueratis docuerãt.
Futuro docebo docebis docebit. docebimus docebitis docebunt.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti doce doceat. doceamus docete docento.
Futuro doceto tu vel ille. doceamus docetote doceant.

¶ ¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti vtinã docerem res ret. doceremus doceretis rent.
Preterito. vtinã docuiſſem docuiſſes docuiſſet. docuiſſemus iſſetis iſſent.
Futuro vtinam doceam doceas doceat. doceamus doceatis doceant.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore preſenti. cum doceam doceas doceat. doceamus doceatis doceant.
Preterito imperfecto. cũ docerẽ doceres doceret. doceremus retis rent.
Preterito perfecto. cum docuerim docueris docuerit. docuerimus ritis rint.
Preterito pluſquamperfecto. cum docuiſſem ſes ſet. docuiſſemus ſetis ſent.

Futuro.cum docuero docueris docuerit.docuerimus docueritis docuerint.
¶ Infinitiuo modo.
Tempore preſenti.Docere.
Preterito.docuiſſe.
Futuro.doctum ire vel docturum eſſe.
Secundia ſubſtantiua.docendi docendo docendum.
Supina verba.doctum doctu.
Participium preſentis.docens.
Futuri.docturus.
¶ Uerbo imperſonali.Indicatiuo modo.
Tempore preſenti.docetur.
Preterito imperfecto.docebatur.
Preterito perfecto.doctum eſt vel fuit.
Preterito pluſq̄perfecto.doctum erat vel fuerat
Futuro.docebitur.
¶ Impatiuo modo.
Tempore preſenti.doceatur.
Futuro.docetur.
¶ Optatiuo modo
Tempore preſenti.vtinam doceretur.
Preterito.vtinam doctum eſſet vel fuiſſet.
Futuro.vtinam doceatur.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore preſenti cum doceatur.
Preterito imperfecto.cum doceretur.
Preterito perfecto.cū doctum ſit vel fuerit
Preterito pluſq̄pfecto.cū doctū eſſet vel fuiſſet.
Futuro.cum doctum erit vel fuerit.
¶ Infinitiuo modo.
Tempore preſenti.doceri.
Preterito.doctum eſſe vel fuiſſe.
Futuro doctum iri.
¶ Paſſiua voce indicatiuo modo.
Tempore preſenti.Doceor eris vel ere etur docemur docemini docentur.
Preterito imperfecto.docebar aris vel are atur.docebamur amini antur.
Preterito perfecto.doctus docta doctum ſum vel fui.
Preterito pluſq̄perfecto.doctus docta doctum eram vel fueram.
Futuro.docebor eris vel ere itur.docebimur mini untur.
¶ Imperatiuo modo.
Tempore p̄ſenti.docere doceatur.doceamur doceamini doceantur.
Futuro.docetor tu vel ille.doceamur doceminor docentor.
¶ Optatiuo modo.
Tempore p̄ſenti.vtinam docerer docereris vel docerere retur.d oceremur emini entur.
Preterito.vtinam doctus docta doctum eſſem vel fuiſſem.
Futuro.vtinam docear docearis vel doceare doceatur.doceamur doceamini doceantur.
¶ Subiunctiuo modo.
Tempore preſenti.cum docear docearis vel doceare doceatur:doceamur amini antur.
Preterito imperfecto.cum docerer docereris vel docerere doceretur.doceremur mini entur.
Preterito perfecto.cum doctus docta doctum ſim vel fuerim.
Preterito pluſq̄perfecto.cum doctus docta doctū eſſem vel fuiſſem.
Futuro cū doctus docta doctum ero vel fuero.
¶ Infinitiuo modo.
Tempore preſenti.doceri.
Preterito doctum doctam doctum eſſe vel fuiſſe.

Futuro doctum iri vel docendum eſſe.

¶ Participia.

Participium preteriti. doctus docta doctum.
Futuri docendus docenda docendum.

¶ Tertia coniugatio.

¶ Tertia coniugatio ex eo cognoſcitur: q ſcdam perſonā preſentis indicatiui modi mittit in is correptam et habet e breuem ante re in infinitiuo.

Lego legis legi legere legendi legendo legendum lectum lectu legens lecturus.
Legor legeris lectus legendus.

¶ Actiua voce. Indicatiuo modo.

Tempore preſenti. lego legis legit. legimus legitis legunt.
Preterito imperfecto. legebā legebas legebat. legebamus legebatis legebant.
Preterito perfecto legi legiſti legit. legimus legiſtis legerunt vel legere.
Preterito pluſq perfecto. legeram legeras legerat. legeramus legeratis legerant.
Futuro. legam leges leget. legemus legetis legēt.

¶ Imperatiuo modo.

Tēpore preſenti. lege legat. legamꝰ legite legant.
Futuro. legito tu vel ille. legamus legitote legūto.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti. vtinam legerem legeres legeret. legeremus legeretis legerent.
Preterito. vtinam legiſſem legiſſes legiſſet. legiſſemus legiſſetis legiſſent.
Futuro. vtinam legam legas. legat. legamus legatis legant.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore preſenti. cum legam legas legat. legamus legatis legant.
Preterito imperfecto. cum legerem legeres legeret. legeremus legeretis legerent.
Preterito perfecto. cū legerim ris rit. legerimꝰ ritis rint.
Preterito. pluſq perfecto. cū legiſſem ſes ſet. legiſſemus ſetis ſent.
Futuro. cum legero ris rit. legerimus ritis rint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti legere. Preterito. legiſſe.
Futuro. lectum ire vel lecturum eſſe.
Gerundia ſubſtantiua. Legendi legendo legendum.
Supina verba. lectum lectu.
Participium preſentis. legens.
Futuri. lecturus lectura lecturum.

¶ Verbo imperſonali indicatiuo modo.

Tempore preſenti. legitur.
Preterito imperfecto. legebatur.
Preterito perfecto. lectum eſt vel fuit
Preterito pluſqperfecto. lectum erat vel fuerat.
Futuro. legetur.

¶ Imperatiuo modo

Tempore preſenti. legatur.
Futuro. legitor.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti. vtinam legeretur.
Preterito. vtinam lectus eſſet vel fuiſſet.
Futuro. vtinam legatur.

¶ Subiunctiuo modo

Tempore preſenti. cum legatur.
Preterito imperfecto. cum legeretur.
Preterito perfecto. cum lectum ſit vel fuerit.
Preterito pluſqperfecto. cum lectum eſſet vel fuiſſet.
Futuro. cum lectum erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti.legi.
Preterito lectum eſſe vel fuiſſe.
Futuro lectum iri.

¶ Paſſiua voce Indicatiuo modo.

Tempore preſenti legor legeris vel legere legitur.legimur legimini leguntur.
Preterito imperfecto legebar legebaris vel bare legebatur. legebamur amini. legebantur.
Preterito perfecto lectus lecta lectum ſum vel fui.
Preterito pluſq̃perfecto lectus lecta lectum.eram vel fueram.
Futuro legar legeris vel legere legetur.legemur legemini legentur.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti.legere legatur.legamur legamini legantur.
Futuro legitor tu vel ille.legamur iminor.untor

¶ Optatiuo modo.

Tempe pñti.vtinã legerer legereris vl'ere.legeret.legeremur.ini.ent
Preterito vtinã lectus lecta lectum.eſſem vel fuiſſem.
Futuro vtinã legar legaris vel are.legat.legamur amini.legantur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tpe pñti.cum legar aris vel are.legatur.legamur ini.legantur
Ptõ impfecto.cũ legerer eris.vel ere.legeret.legeremur ini.entur.
Preterito perfecto.cum lectus lecta lectum.ſim vel fuerim.
Ptõ pluſq̃perfecto.cum lectus lecta lectum.eſſem vel fuiſſem.
Futuro cum lectus lecta lectum.ero vel fuero.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti legi.
Preterito lectus lecta lectum.eſſe vel fuiſſe.
Futuro lectum iri.vel legendum eſſe.

¶ Participia

Participiũ preteriti. lectus lecta lectum.
Futuri.legendus legenda legendum.

¶ Quarta coniugatio. ¶ Epitome

Quarta coniugatio ex eo cognoſcitur.q̃ ſecundam perſonã; preſentis indicatiui modi mittit in is longam.et habet i productam ante re finalem infinitiui modi.

Audio audis audiui audire audiendi audiendo audiendum auditum auditu audiens auditurus.Audior audiris auditus audiendus.

¶ Actiua voce.Indicatiuo modo.

Tempore preſenti.Audio audis audit.audimus auditis audiunt.
Preterito imperfecto.audiebam bas bat.audiebamus audiebatis audiebant.
Preterito perfecto.audiui audiuiſti audiuit. audiuimus ſtis.uerunt.vel uere.
Preterito pluſq̃ perfecto.audiueram ras.rat.audiueramus ratis.rant.
Futuro .audiam audies audiet.audiemus audietis audient.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti.audi audiat.audiamus audite audiant.
Futuro audito tu vel ille.audiamus auditote audiunto.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti vtinam.Audirem ires.iret.iremus iretis irent.
Preterito vtinam.audiuiſſem iſſes iſſet.iſſemus iſſetis iſſent.
Futuro vtinã.audiam ias iat.audiamus iatis.iant. ¶ Subiunctiuo modo.
Tempe p̃ſenti cum audiam ias.at.audiamus iatis iant.
Preterito imperfecto cum audirem ires iret.iremus.iretis irent.
Preterito perfecto cum audiuerim ris rit.uerimus ritis.rint.
Preterito pluſq̃perfecto cum audiuiſſem iſſes.ſet.ſemus.ſetis.ſent.
Futuro audiuero ris.rit.audiuerimus ritis.rint.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti Audire.
Preterito audiuiſſe.
Futuro auditum ire vel auditurum eſſe.
Gerundia ſubſtantiua. audiendi audiendo audiendum.
Supina verba auditum auditu.
Participia. Preſentis audiens. Futuri auditurus.

¶ Uerbo imperſonali. Indicatiuo modo.

Tempore preſenti audiatur.
Preterito imperfecto audiebatur.
Preterito perfecto auditum eſt vel fuit.
Preterito pluſq̄perfecto. auditū erat vel fuerat
Futuro audietur.

¶ Imperatiuo modo.

Tempore preſenti audiatur. Futuro auditor.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti. vtinam audiretur.
Preterito vtinam auditum eſſet vel fuiſſet.
Futuro vtinam audiatur. ¶ Subiunctiuo modo.
Tempore preſenti cum audiatur
Preterito imperfecto cum audiretur.
Preterito perfecto cum auditum ſit vel fuerit.
Ptō pluſq̄pfecto cum auditum eſſet vel fuiſſet.
Futuro cum auditum erit vel fuerit.

¶ Infinitiuo modo.

Tempore preſenti. audiri.
Preterito auditum eſſe vel fuiſſe.
Futuro auditum iri.

¶ Paſſiua voce. Indicatiuo modo

Tempore preſenti. audior iris. vel ire. auditur. audimur. mini. audiuntur.
Preterito imperfecto. audiebar aris. vel are. audiebatur. audiebamur amini. bantur.
Preterito perfecto. auditus audita auditum ſum vel fui.
Preterito pluſq̄perfecto. auditus audita auditum eram vel fueram.
Futuro audiar eris. vel ere. etur. emur. emini. audientur.

¶ Imperatiuo modo

Tempore preſenti. audire audiatur. audiamur audiamini audiantur.
Futuro. auditor tu vel ille. audiamur audiminor audiuntor.

¶ Optatiuo modo.

Tempore preſenti. vtinam audirer eris. vel ere. etur. audiremur audiremini audirentur.
Preterito vtinam auditus audita auditum eſſem vel fuiſſem.
Futuro vtinam audiar audiaris vel audiare audiatur. audiamur audiamini audiantur.

¶ Subiunctiuo modo.

Tempore preſenti cum audiar audiaris vel are. atur. audiamur audiamini audiantur.
Preterito imperfecto cum audirer audireris vel ere. etur. audiremur audiremini audirent.
Preterito perfecto cum auditus audita auditum ſim vel fuerim.
Preterito pluſq̄perfecto cum auditus audita auditum eſſem vel fuiſſem.
Futuro cum auditus audita auditum ero vel fuero. ¶ Infinitiuo modo.
Tempore preſenti audiri.
Preterito auditum auditam auditum eſſe vel fuiſſe.
Futuro auditum iri vel audiendum eſſe. ¶ Participia.
Participium preteriti. auditus audita auditum
Futuri audiendus audienda audiendum.

De formationibus analogia quam proportionem Quintilia. interpretatur in nulla grāmatices parte magis deſeruit nobis ꝙ̄ in verboꝝ ꝯiugatiōe: vt vel ſola propemodū poſſit in hac vna pre ceteris valere ꝑterq̄ in ꝑteritis ⁊ ſupinis. q̄ a proportiōe plerūq̄ diſceſſerūt. Nā ſi amo amas facit in ꝑterito imperfecto indicatiui amabā ⁊ in futuro amabo: poſſis nullo ꝑcepto: ſꝫ ſola analogia duce ab eo qđ eſt porto as. ⁊ ab eo qđ ambulo ambulas facere portabā ambulabā. portabo ambulabo. Cū itaq̄ Quintil.
video grecos ⁊ latinos circa temporū formationē atq̄ etiā ꝑſonarū q̄ a prima verbi poſitiōe deſluxerūt laboraſſe nō omnino ⁊ nos ocioſum eſſe putauim' hac de re ꝑcepta tradere

De formatione verborū regulariū. Cap. vj.

Epitome.

Preteriti imꝑfecti verboꝝ regulariū modi indicatiui doceatur formatio ⁊ deriuatio: ꝑteriti inſuper perfecti pluſq̄perfecti ⁊ futuri eiuſdem modi.

Amo doceo lego audio non formant aliunde quin potius alia tpa formentur ab eis.

Amabam docebam formātur a ſcđa pſona ſingulari preſentis īdicatiui modi ablata s. ⁊ addita bam.

Legebam audiebam formātur a prima perſona ſingulari preſentis indicatiui o mutata in e ⁊ addita bam. ꝑter eo. is. quod mittit ibam. et queo quis quibam.

Amaui docui legi audiui. non formant aliunde. quin potius reliqua ſex tempora que circunloquitur in voce paſſiua formantur ab eis.

Amo. doceo. lego. audio. Cū verboꝝ coniugationes quattuor ſint. quarū diuerſitas colligitur ꝑcipue ex ſcđa pſona pñtis indicatiui ⁊ pñtis infinitiui ꝓponit quattuor verba: q̄ explicata p omnes voces modos numeros ⁊ perſonas exhibent imaginem totius coniugationis. quibus locis illius partes inter ſe cōueniāt. Dicit igit in primis ꝙ prima verbi poſitio. hoc eſt prima pſona pñtis indicatiui nō formant aliunde. q̄n poti' ipſa gignit ex ſe reliqua alia tpa. Eſt ei hec i verbo: qđ in noīe rectus. Et quēadmodū gignēdi caſus in noīe oſtēdit nobis quote declinationis eſt nomē: eodēq̄ modo ſcđa pſona pñtis indicatiui: q̄ primū diſceſſit a verbi poſitione. oſtēdit quote ꝯiugationis eſt verbū. ſiq̄ñ mittūt in as. ſunt prime q in es. ſunt ſcđe q̄ in is breuē ſunt tertie. q̄ in is ꝓductā quarte quā quidā nō quartā ſꝫ tertiā ꝓductā dixerunt. Sꝫ quēadmodū prīa verbi poſitio ſemꝑ terminat in o vel i or ꝑterq̄ i verbis defectiuis ⁊ irregularib' ita ſcđa ꝯiugatio hꝫ ꝓpriā terminationē in eo ⁊ q̄rta ſemꝑ in io. ꝑter eo ⁊ q̄o cū ꝯpoſitis: q̄ cū ſint q̄rte tñ terminant i eo. Sūt ꝑterea pauca vba prīe ꝯiugatiōis q̄ terminant i eo vt meo as creo as nauſeo as ⁊ aliquāto pl'a tertie q̄ terminant in io. vt facio is fodio is fugio fugis. Prīe itaq̄ ꝯiugatōis mittit ſcđam pſonā o mutata i as vt amo as. porto as. Scđe ꝟo mutata in s vt doceo es. ſtudeo es. eſt ꝙ minor vna ſyllaba. Tertie ꝟo cū io deſinit o mutata in s eſt ꝙ minor eē vna ſyllaba vt facio is fugio gis. Alia tñ eiuſdē ꝯiugatōis q̄cūq̄ līa ꝑceſſerit o mutata i is vt ſcribo bis. dico cis ſcđo is lego is. Quarte ꝯiugatōis io vel eo mutat i is vt audio is: polio is. eo is q̄o q̄s. Tertia pſona fit s finali ſcđe pſone mutata i t vt amas at. doces cet. legis git. audis dit. Prīa pſona pl'alis fit mu. iterpoſita īter s. finaleꝫ ſcđe pſone ⁊ ꝑcedētē vocalē vt amas mus. Scđa pſona pl'alis fit ti iterpoſita vt amas tis. Tertia pſona pl'alis i prīa q̄dē ⁊ ſcđa ꝯiugatōe fit a tertia pſona ſinglaris n iterpoſita īter t finalē ⁊ vocalē ꝑcedētē vt amat ant docet ent. In tertia ꝟo ⁊ q̄rta fit prīe poſitiōis o. finali mutata i unt. vt lego gūt. facio iunt audio iūt eo eunt. Eo ⁊ q̄o ꝟbo ꝛꝫ ſcōe ꝯiugatōis formas ſequuntur.

Amabā. docebā. ꝑtitū iꝑfectū prīe ꝯiugatiōis atq̄ ſcđe fit a ſcđa pſona ſinglaris pñtis idicatiui ablata s ⁊ addita bā. vt amas bā doces bā. Legebā ⁊ audiebā. Hoc eſt vba tertie ⁊ q̄rte ꝯiugatōis fiūt prīe verborū poſitiōis o finali: mutata i e. ⁊ addita bā. vt lego bā. facio bā. audio bā. Eo iñ ⁊ q̄o ſequunt rōnē verborū ſcđe ꝯiugatōis: q formāt ꝑteritum iꝑfectū: vt diximꝰ a ſcđa pſona pñtis idicatiui ablata. s ⁊ addita bā. vt eo is ibā. queo q̄s quibā. Ad quoꝝ ſilitudinē antiq̄ores poete ꝑtitū hoc tps formabāt in oīb' verbis q̄rte ꝯiugatōis vt Uer. viij. enei. Tunc mihi prīa genas veſtibat flore iuuēta. Idē in eodē. Cerātis ſcammis ſerpentū auroq̄ polibāt pro veſtiebat ⁊ poliebāt. De ſincopatio.
Scđa pſona ſingularis fit m mutata in s vt amabā bas. Tertia pſona ſingularis fit m mutata i t. vt amabā bat. Prīa pſona pl'alis fit addita us vt amabā bam'. Scđa perſona pl'alis fit m mutata in tis vt amabā batis. Tertia pſona eiuſdē nūeri fit m mutata in nt vt amabā bant.
Amaui docui legi audiui. oīs ꝑteriti pfecti indicatiui modi prima pſona ſingularis deſinit in i q̄ tñ nullā certā ꝓportionē verboꝝ ſequit: a quib' deſcēdit: niſi ꝙ verba prime ⁊ q̄rte ꝯiuga. plerūq̄ formant a ſcđa pſona pñtis indicatiui s ablata ⁊ addita ui. vt amas aui. portas aui. audis diui. polis poliui. ſꝫ de vltimis ⁊ penultimis ſyllabis ꝑteritoꝝ in tertio capite libri ſcđi explicabim'. Scđa pſona ſinglaris fit ſupra primā ſti. aſſumpta vt amaui. uiſti. Tertia perſona eiuſdē numeri fit t aſſumpta vt amaui uit. Prima perſona pl'is fit aſſumpta mus. vt amaui mus. Scđa eiuſdē numeri fit ſtis aſſumpta. vt amas uiſtis. Tertia eiuſdē numeri fit i finali. mutata i e ⁊ aſſumpta rūt vel re. vt amaui rūt vel ere. hoc tps crebras recipit abſciſiões neq̄ id tñ in crimine verſetiā in pſa oōne: maxime in verbis prīe ꝯiuga. q̄ mittūt ptitū in aui ꝑterq̄ laui: qđ ipm videt abſciſſum ab eo qđ eſt lauaui: neq̄ eī poſſem' dicere laſti ꝓ lauaſti: ⁊ in verbis tertie ⁊ quarte q̄ mittūt ptitū in iui: ſed in verbis prime recipit tñ abſciſiones in ſcđa pſona ſingularis: ⁊ in ſcđa ⁊ tertia pluralis vt amaſti ꝓ amauiſti amaſtis ꝓ amauiſtis. amarunt pro amauerunt in verbis tertie ⁊ quarte oēs pſone poſſunt recipere abſciſionem. vt ſapij ſapiſti ſapijt pro ſapiui ſapiuiſti ſapiuit: ⁊ in plurali ſapijmus ſapiſtis ſapierūt vel ſapiere: pro ſapiuimus ſapiuiſtis. ſapiuerunt vel re. audij audiſti audijt: pro audiuimus audiuiſtis audiuerunt vel ere. Et in omnib' cōpoſitis ab eo is ibi. ſemper fit abſciſio: vt ꝑterij potius ꝙ̄ ꝑteriui redij adij inij prodij. poti' ꝙ̄ rediui adiui iniui prodiui ⁊ eodem modo de reliquis perſonis vtriuſq̄ numeri illud etiā eſt aduertēdum in ſecundis perſonis vtriuſq̄ numeri duplex ii abſciſſorum poſſe per ſynereſim coire in vnum i longum vt ſapiſti pro ſapijſti Mar. nubere vis priſco: non miror paula ſapiſti eodē modo dicimus poliſti poliſtis pro polijſti polijſtis. audiſti audiſtis pro audijſti audijſtis facimus etiam ſyncopen in hoc verbo noui vt noſti pro nouiſti: noſtis pro nouiſtis. Ab eo quoq̄ qđ eſt admoueo. Uer. dixit in. iiij. eñ. Hircane q̄ admorūt vbera tigres ⁊ primo enei. ab eo quod eſt accedo acceſti. ideꝫ quoq̄ dixit acceſtis ſcopulos vos ⁊ cyclopea ſaxa. ⁊ ab eo qđ eſt dirigo. direxi. di

Verborū ueri ſitas vñ cognoſcatur.

Quarta cō iugatio tertia ꝓducta ꝯ̄cta eſt.

Martial.

Vergilius

Catullus. Ouidius.

xit in. vj. Dardana q̃ paridis dixerit tela manuſq; Hora. quoq; ab eo qd̓ eſt euado quaſi dicit in. ij. ſer. Euaſti credo metuens docteſq; cauebit. Et catullus ad ortalum. Et tu nõ orbum luxti deſerta cubile: luxiſti a lugeo, ⁊ Ouid. xj. met. Et q̃ pars admonet abſtit pro abſtitit dixit ⁊ Prop. quotiēs raro duxti ſuſpiria morti p duxiſti.

Catullus
Ouid.

Amaueram. docueram: legeram: audiueram: formantur a prima perſona ſingulari preteriti perfecti indicatiui modi mutata in e et addita ram.
Amabo docebo: formantur a ſecūda perſona ſingulari p̄ſentis indicatiui modi ablata s: ⁊ addita bo.
Legam audiam formantur a prima perſona ſingulari preſentis īdicatiui modi o mutata in aui preterq̄ eo ibo queo quis qui bo.

De formatione imperatiui.
Epitome.

Imperatiui modi verbor̄ regulariū docetur deriuatio ⁊ ſuorum temporum.

Ama doce audi formantur a ſcd̓a perſona ſingulari p̄ſentis indicatiui modi ablata s Lege formatur a ſcd̓a perſona preſentis indicatiui modi s mutata in e. Dicimus tamē dic duc fac. pro dice duce face: ⁊ eodē modo de cōpoſitis ab illis. Amet doceat legat audiat ſimilia ſunt tertie pſone ſingulari futuri optatiui modi.

Amaueraʒ docuerā legerā audiuerā. Hoc eſt primū ex circūloquuis vocis paſſiue q̃ formanꝫ a p̄terito pfecto īdicatiui i finali mutata in e ⁊ addita ram. vt amaui amauerā. docui docuerā. legi legerā audiui audiueraʒ Scd̓a perſona fit m mutata in s. vt amauerā ras. docueraʒ ras. legerā ras: audiueram ras. Tertia eiuſdē nūeri. fit m mutata i t. vt amauerat docuerat legerat audiuerat. Prima pluralis fit addita us vt amaueramus. Scd̓a eiuſdē numeri fit m mutata in tis. vt amaueratis. Tertia eiuſdē nūeri fit m mutata in nt. vt amauerāt. Recipit tū hoc tp̄s abſciſionē in verbis fere iiſdē quib⁹ prtū perfectum ras notat. norat. noram⁹ noratis norāt cupierā cupieras cupierat cupieramus cupieratis cupierāt. audierā audieras audierat: audieramus ratis. erant. Adeo quoq; qd̓ eſt recmoueo dixit hora. in. ij. ſer. Verū vbi ſe a vulgo ⁊ ſcena in ſecreta remorā ſed hoc fortaſſe tm̄ in carmine. qd̓ pſa orõ nõ admitteret: ⁊ ab eo qd̓ eſt ſurripio dixit. Idē hora. iiij. car. Que me ſurpuerat mihi p ſurripuerat. Idē ij. ſermone vnū me ſurpite morti p ſurripite. Amabo docebo. Hoc eſt qd̓ futurū idicatiui modi prime ⁊ ſcd̓e ꝯiuga. formaꝫ a ſecunda pſona p̄ntis idicatiui modi ablata s. ⁊ addita bo. vt amas amabo. doces docebo.

Hora.

Scd̓a pſona eiuſdē numeri fit o finali mutata in is. vt amabo amabis. Tertia q̄ fit o mutata in it. vt amabo amabit. Prima pſona pluralis fit o mutata i imus. vt amabim⁹. Scd̓a eiuſdē numeri fit o mutata in itis. vt amabitis. Tertia eiuſdē nūeri fit o mutata i unt. vt amabūt. Legā audiā. Hoc eſt qd̓ futurū idicatiui modi tertie ⁊ quartie. Quintilia. li. j. Quid nõ caro cenſorius dicā: ⁊ faciā dicē ⁊ faciē: eundēq; i ceteris q̃ ſilr cadūt. modū tenuit qd̓ ex veterib⁹ ei⁹ libris manifeſtū eſt. ⁊ a m̄ſala in libro de s lr̄a poſitū. Scd̓a pſona eiuſdē nūeri fit am mutata in es vt legā leges. Tertia eiuſdē numeri fit am mutata in et: vt legā leget. Prima pſona numeri pluralis in am mutata in emus. vt legā legem⁹. Scd̓a eiuſdeʒ numeri fit am mutata in etis vt legā legetis. Tertia eiſdē numeri fit am mutata in ent. vt legā legent. Duo tū̄ verba eo is. queo q̃s miſerūt hoc tp̄s in ibo retinēt q̄ alterū i p vtriuſq; numerū ⁊ oēs pſonas: vt ibo ibis ibit. ibimus ibitis ibunt. quibo quibis quibit. quibim⁹ quibitis quibūt. Antiquiores quoq; ad hor̄ ſilitudinē declinabāt in futuro verba quarte ꝯiugatiōis vt audibo audibis audibit audibim⁹ audibitis audibūt. Cecili⁹ audibis male ſi male dicis mihi. Enni⁹ in thelemone. Vbi malor̄ ſtrepitū audibis. Proper. lenibūt tacito vulnera nr̄a ſono Plaut⁹ aulularí. Teſtudinē tātū gradibo gradiū. De formatiōe īperatiui: ama doce. lege audi. Or īperatiu⁹ aliquātulū diuerſitatis hꝫ i declinatiōe: docet formare oēs pſonas nūeri atq; tp̄is vtriuſq;. Tū aduertēdū ē tria illa dic. duc. fac. receſſiſſe a formatione aliorū: ne ꝯcurrerēt: vt auīt. cū obliq̄s hor̄ noīm dica dice. dux duce. fax face ab eis ꝯpoſita: vt maledic. p̄dic. deduc. adduc benefac. malefac: q̄ apud antiquiores fuerūt dice duce face. Unde ⁊ Verg. antiquitatis amator edicet pro edic dixit. Tu vt inficio infice. Ouid. ij. met. Infice: tabe. tua naturū cecropis vnā: deficio deffice. Verg. vj. enei. Dubiis nec deffice rebus. Illud quoq; al aduertēdū eſt: q̄ oēs fere grāmatici poſuerūt in futuri tertia pſona. plurali eſſe duplicē terminationē: vt amanto vel amantote: docēto vel docētote: ſed terminationes ille ſecunde diſceſſerunt ab vſu: atq; ideo a nobis quoq; ſublate ſunt.

Quinti.
Vergi.
Ouid.
Vergili.

Chri. Dicim⁹ tamen dic duc ⁊ in cōpoſitis Cice. quinto de finibus: qd̓ natura nõ habet induc in animus.

Amemus. Doceamus legem⁹ audiamus ſimilia ſunt prime perſone plurali futuri optatiui modi.
Amate: docete legite: audite: formantur a tertia perſona ſingulari preſentis indicatiui modi addita e.
Ament: doceāt: legant: audiant ſimilia ſunt tertie perſone plurali futuri optatiui modi.
Amato doceto legito audito: formantur a tertia perſona preſentis indicatiui modi addita o.
Amem⁹ docem⁹ legam⁹ audiam⁹: ſimilia ſunt prime perſone plurali futuri optatiui modi.
Amatote docetote legitote auditote. formantur a tertia perſona ſingulari eiuſdem futuri addita te.
Amanto docento legunto audiunto. formantur a ter-

Anto. De formatione optatiui. amarem docerem legerem audirem: hoc eſt q̄ p̄ſens optatiui modi formatur a ſecunda perſona preſentis imperatiui addita reʒ: vt ama vtinam amareʒ doce vtinam docerem. lege vtinam legerem audi vtinam audirem. Secūda perſona fit m mutata in s. Tertia m mutata in t. Prima pluralis addita s. Secunda eiuſdeʒ numeri m mutata in tis. Tertia adhuc eiuſdem m mutata in nt. vt vtinam amarem res. ret. remus retis. rent. Sʒ illa dicerem ducerem facerē ſequuntur regulam antiquaʒ a dice duce face. Amauiſſeʒ docuiſſem legiſſem audiuiſſem. Hoc eſt preteritum perfectum optatiui modi: quod eſt vnum ex circunloquiis vocis paſſiue formatur a preterito perfecto indicatiui modi addita s ⁊ ſem. vt amaui vtinam amauiſſeʒ docui vtinā docuiſſem. legi vtinam legiſſem au

tia perſona plurali pn̄tis indicatiui modi addita o.

¶ De formatiōe optatiui. ¶ Epitome.

☞ Deriuatio ⁊ formatio optatiui modi ⁊ ſuorū tempoꝝ in verbis regularibus hoc capite cōplectitur.

V Tinā amarē docerē legerē audirē formantur a ſecunda perſona ſingulari preſentis imperatiui modi addita rem.

Amauiſſem docuiſſem legiſſem audiuiſſem formātur a prima perſona ſingulari preteriti perfecti indicatiui modi addita s et ſem.

Amē formatur a prima perſona pn̄tis indicatiui modi o mutata in em. Doceā legā audiā. formantur a prima perſona pn̄tis indicatiui modi o mutata in am.

¶ De formatione ſubiunctiui.

¶ Epitome.

☞ Cōiunctiuus modus ſiue (vt a pluribus dicitur) ſubiūctiuꝰ et ſua tempora a quo oriantur.

Amem. doceā. legā. audiā. eodem modo formantur quo futurum optatiui.

Amarē. docerē. legerē. audirē. eodē modo formantur. quo preſens optatiui modi.

Amauerim. docuerim. legeri. audiuerim. formātur a prima perſona ſingulari p̄teriti pfecti indicatiui modi. i. finali mutata in. e. et addita rem.

Amauiſſem docuiſſem legiſſem audiuiſſem. eodē modo formātur quo preteritum optatiui modi.

Amauero docuero legero audiuero formantur a p̄terito pfecto īdicatiui modi. i. finali mutata i et addita ro.

¶ De formatiōe īfinitiui. ¶ Epitome.

☞ Infinitiuus modus verbi regularis bene formatur cū ſuis temporibus hic docetur.

Amare docere legere audire. formant̄ a ſecunda pſona ſingulari preſentis imperatiui modi addita re.

diui vtinā audiuiſſem. Scd̄a pſona eiuſdem numeri fit m mutata I s ⁊ rurſus m mutata in t. ⁊ p̄ma pluralis addita us. ⁊ ſcd̄a eiuſdez m mutata in tis. ⁊ tertia eiuſdē m mutata i nt. vt vtinā amauiſſem ſes. ſet. amauiſſemꝰ ſetis. amauiſſent. Hoc tp̄s atq; etiā preteriti pluſq̄pfecti ſubiūctiui: qd̄ eſt in terminatione illi ſimile atq; etiā preteritū infinitiui qd̄ vtriꝰ m. finali ſubtracta ſimilat̄: recipiūt abſciſſionē in oībꝰ pſonis vtriuſq; nūeri: in verbis prime cōiugatiōis mittētibus p̄teritū in aui a ⁊ u cōſonāte extrito in verbis tertie ⁊ quarte q̄ mutāt p̄teritū in ui. u tn̄ cōſonāte diſploſa aut facta ſyneresi ⁊ u reiectis. vt vtinā amaſſem aut amaſſem amaſſe pro vtinā amauiſſez cū amauiſſem amauiſſe. vtinā cupiſſem vel cupijſſem cū cupiſſem vel cupijſſem cupiſſe vel cupijſſe. p vtinā cupiuiſſez cū cupiuiſſem cupiuiſſe. vtinā audijſſez vl' audiſſem. cū audijſſez vel audiſſez audijſſe vl' audiſſe: p vtinā audiuiſſez cū audiuiſſem audiuiſſe. Sz hę abſciſiōes carmini atq; orōni ſolute cōes ſūt ille tn̄ poetice a viuo vixi vixet pro vixiſſet ⁊ [illegible]. xj. eñ. Uixet cui vitā deꝰ aut fortuna dediſſe. ⁊ ab extinguo is. extingui extinxē. Idē. iiij. eñ. Cū ſic extinxē memet ſuper ipſa dediſſez. Repo is. repſi. repſez Hora. j. ſer. Nūq̄ erepſemus p erepſiſſemꝰ. Idē in eodē naris duuiſſe duobus p diuiſiſſe: ſicut ⁊ alio loco dixit ſeruiꝰ. dū mūtia didit p diuidit. Abceſſez p abſceſſiſſez Syl. li. viij. punicoꝝ. Nec abſceſſez thalamo l magna minatus. Ab eo q̄ qd̄ eſt nouī licet in pſa orōne dicere vtinā noſſez. cū noſſem noſſe illud p̄o qd̄ Hora. dixit. ij. ſer. Diſpereāt ſūmoſſes dēs. lz i carmine tn̄ dicere. ¶ Amē hoc eſt ꝙ verba prime cōiugatiōis formāt futuꝝ optatiui modi o finali pn̄tis īdicatiui mutata in em. vt amo vtinā amē. Doceā legā audiam. hoc eſt ꝙ in ſcd̄a tertia ⁊ quarta cōiugatiōe futurū eiuſdē optatiui fit ab eadē p̄ma ꝯ̄poſitiōe o mutata in am vt doceo doceā lego legā audio audiā. Scd̄a pſona eiuſdē nūeri fit a prima pſona eiuſdē futuri m mutata in s. ⁊ tertia pſona eiuſdem m mutata in t. vt amē amet. Prima pſona pluralis fit a p̄ma perſona ſingulari addita us. ſcd̄a eiuſdē numeri ab eadē prima pſona ſingulari m mutata in tis. Tertia eiuſdē numeri ab eadē prima pſona ſingulari m mutata in nt. vt amemꝰ ametis ament. Uixet pro vixiſſet. Hora. Syl.

¶ De formatiōe ſubiūctiui. Amē: doceā: legā: audiā: q: futurū optatiui ſimile eſt pn̄ti ſubiūctiui modi: nō eſt opus hoc loco ab integro formari. ¶ Amarē: docerē: legerē: audirē. idē dicit de p̄terito ſubiūctiui: qd̄ eſt ſimile pn̄ti optatiui modi: atq; hic nō eſt neceſſe iterū formari. ¶ Amauerī: docuerim: legerim: audiuerī. dicit ꝙ p̄teritū pfectū ſubiūctiui modi fit a prima pſona p̄teriti pfecti īdicatiui modi. i finali mutata I e. ⁊ addita rim vt amauerī: docuerī: legerī: audiuerī. Scd̄a pſona eiuſdē nūeri fit ab eadē p̄ma pſona m finali mutata I s: et tertia eiuſdē numeri ab eadē prima perſona m finali mutata in t. vt amaueris amauerit. Prima pſona pluralis fit a prima ſingulari addita us. ſcd̄a eiuſdē numeri m mutata in tis. tertia eiuſdē quoq; numeri m. mutata in nt. vt amauerimus ritis. rint. Recipit tn̄ hoc tp̄s eaſdē abſciſſiones quas reliqua circumloquia que a preterito indicatiui formantur: vt amarim amaris amarit: amarimus ritis rint. audierim audieris audierit: audierimus audieritis audierint. Hora. ij. ſermo ille qui me commorit. Silius quoq; q̄ memet finibus vnq; amarim auſoniis. ¶ Amauiſſem docuiſſem ꝙ preteritū. p. q. pfectū ſubiunctiui eaſdē abſciſſiones formationēq; habet quā preteritū optatiui. ¶ Amauero docuero. i. futurū ſubiūctiui eodē modo formatur. eaſdemq; abſciſiones habet quas preteriti perfecti ſubiūctiui: niſi ꝙ in preterito addemus rim. in futuro. Que tempora a preterito perfecto formentur.

¶ De formatione infinitiui. Preſens eo modo formatur: quo preſens optatiui: ⁊ preteritū eo modo: quo p̄teritū eiuſdem optatiui vt amare amauiſſe ⁊c. ¶ Amandi: amando: amandum hoc eſt ꝙ gerundia ſubſtantiua formantur a genitiuo ſingulari participij preſentis tēporis tis. finali mutata in di. pro primo gerundio ⁊ in do. pro medio: ⁊ in dū p vltimo: quēadmodū vero participiū ipſum formetur ſtatim dicturus eſt. In finitiui formatio.

¶ Amatum amatu. Qd̄ ſupina nō habent aliquid prius vnde formētur. ⁊ ꝙ de p̄tō perfecto indicatiui modi diximus ꝙ nullā ſequitur proportionem verborū a quibus deriuantur. Et ita videntur in verbo tres eē poſitiones a quibus tota coniugatio deducitur: preſens indicatiui preteritum perfectum eiuſdē ⁊ ſupinum: ⁊ quē admodum a preterito formantur reliqua ſex tempora: que circūloqmur in voce paſſiua: ita a ſupino forma- Tria principia formandi in verbo.

tur participiū futuri temporis actiue vocis ⁊ participiū preteriti paſſiue. ¶ Amans.docens.legens.audiens Hoc eſt participiū pñtis temporis cuiuſcūq; coniugationis formatur a prima perſona preteriti imperfecti indicatiui modi: bam ſyllaba finali mutata in ns.vt amabam amans. Memineris tamen participia duoꝝ verborum eo is: ⁊ queo quis.cum ſuis compoſitis recepiſſe e.mediam ſecundum rationes huius formationis. Ita ꝙ ab eo is.dicimus iens euntis.⁊ a queo is.quiens queuntis: quod magis in eorum compoſitis intelligitur.vt preteriens.rediēs.prodiēs.neqēns

Participia a quo formentur.

¶ Amaturus. Quod participiū futuri temporis actiue vocis formatur ab vltimo ſupino addita rus.vt amatu amaturus amatura amaturū. ¶ Amatus: ꝙ participium preteriti tēporis vocis paſſiue formatur ab eodem vltimo ſupino addita s. vt ab amatu amatus amata amatū. ¶ Amandus amāda amandum. Quod participium futuri tēporis paſſiue vocis: cui gerundia adiectiua per omnia ſimulantur preterꝙ in ſignificatione formatur a genitiuo ſingulari participij preſentis actiue vocis tis finali mutata in dus.da.dum.vt amans amantis amandus da.dum. Antiquiores tamen participia et gerundia tam adiectiua ꝙ ſubſtantiua tertie et quarte coniugationis in undus a.um mittebant. Unde adhuc ſunt apud iuriſcōſultos tituli de cōmuni diuidundo ⁊ finium regundorum et familie herciſcunde ⁊ apud Plautum in noſtris mercimoniis emundis vendundiſq; et his dicundum: ſed hec exoleuerūt: preterꝙ in hoc vbo eo is. ⁊ ſuis cōpoſitis.vt adeūdi.adeūdo adeūdū adeūd⁹a.um

Participia ⁊ gerūdia apud antiquos in undus terminata.

Amauiſſe docuiſſe legiſſe audiuiſſe formantur a preteriti perfecti prima perſona ſingulari addita s ⁊ ſe.

¶ De formatiōe gerūdiorū ſupinorum ⁊ participioꝝ.

¶ Epitome.

☞ Gerundia ſupina ⁊ varia verborū regulariū participia a quibus ⁊ vnde veniāt ⁊ formēt hoc habet caput.

Amandi amādo amādum. Docēdi docēdo docendum. Legendi legendo legendum. Audiēdi audiēdo audiēdum formant a genitiuo ſingulari participij pñtis tis mutata in di.do.dum.

Amatum amatu.doctum doctu.lectum lectu auditum auditu non habent vnde formari poſſint.

Amās docēs legens audiēs.formant a prima perſona preteriti imperfecti indicatiui modi bā.finali mutata in ns.

Amaturus docturus lecturus auditurus formant ab vltimo ſupino addita rus.

Amat⁹ doctus lectus auditus.formātur ab vltimo ſupino addita s littera.

Amādus docēdus legēdus audiēdus formant a gtō ſingulari participij pñtis tis.finali mutata i dus.da.dū.

¶ De formatione indicatiui vocis paſſiue.

¶ Epitome.

☞ Indicatiuus cū ſuis temporibus in voce paſſiua hic formari monſtratur.

Amor doceor legor audior. Formantur ab eadem prima perſona ſingulari preſentis indicatiui modi actiue vocis addita r.

Amabar docebar legebar audiebar .formantur ab eadē prima perſona ſingulari preteriti imperfecti indicatiui modi vocis actiue m mutata in r.

Amabor docebor formant a prima perſona ſingulari eiuſdē futuri indicatiui modi actiue vocis addita r.

Legar audiar.formantur a prima perſona ſingulari eiuſdem futuri m mutata in r.

Indicatiui formatio.

¶ Amo.De formatiōe īdicatiui. Amor doceor.legor audior. Hoc ē prima perſona pñtis indicatiui modi paſſiue vocis addita r.formatur ab eadem prima perſona vocis actiue: vt amo amor. Secūda perſona eiuſdē nūeri formatur ab eadē ſecūda perſona actiue vocis s mutata in ris vel in re.in verbis vō tertie cōiugatiōis eiuſdē perſone is mutata in e. ⁊ addita ris vel re. vt amor amaris vel amare: doceor doceris vel docere.legor legeris vel legere .audior audiris vel audire. Tertia eiuſdē nūeri fit a tertia ſimili actiue vocis addita ur. vt amat amatur.docet docetur. legit legitur. audit auditur. Prima pluralis fit a prima ſimili actiue vocis s mutata in r. Secūda eiuſdē nūeri tis mutata in mini.fit a ſimili ſecūda perſona actiue vocis Tertia vō fit a ſimili tertia perſona actiue vocis addita ur.vt amamus amamini amantur.docemur emini entur legimur legimini leguntur.audimur audimini audiūtur. ¶ Amabar docebar. Hoc eſt ꝙ preteritū imperfectū indicatiui paſſiue vocis formatur a prima perſona ſingulares a ſimili perſona vocis actiue m mutata in r.vt amabar docebar legebar audiebar. Secūda fit ab hac addita is.vel e.vt amabaris vel are.docebaris vel are.legebaris vel legebare.audiebaris vel are. Tertia fit a ſimili tertia perſona vocis actiue addita ur.vt amabatur audiebatur.prima perſona pluralis fit a ſimili perſona vocis actiue s mutata in r. Secūda a ſimili perſona vocis actiue.tis mutata in mini. Tertia a ſimili perſona vocis actiue addita ur.vt amabamur amini.amabantur docebamur bamini bantur.legebamur bamini bantur.audiebamur bamini bantur. ¶ Amabor: docebor. Quod prima perſona futuri indicatiui modi vocis paſſiue in verbis prime ⁊ ſecūde cōiugationis formatur ab eadē prima perſona vocis actiue: vt amabo amabor.a docebo docebor. Secūda perſona eiuſdē nūeri fit ab his o mutata in e addita is.vel e. Tertia vō eiuſdē nūeri a ſimili perſona vocis actiue addita ur.vt amabor: amaberis vel amabere amabitur.docebor doceberis vel docebere docebitur. Prima pluralis fit a prima ſimili actiue vocis s mutata in r. Secūda eiuſdē nūeri a ſimili perſona actiue vocis tis.mutata in mini. Tertia eiuſdē nūeri fit a ſimili perſona actiue vocis addita ur.vt amabimur amabimini amabuntur. docebimur docebimini docebuntur. ¶ Legar audiar. Quod in prima perſona futuri indicatiui modi vocis paſſiue in verbis tertie ⁊ quarte cōiugatiōis formatur ab eadē prima perſona vocis actiue m mutata in r.vt a legā legar.ab audiā audiar. Secūda eiuſdē nūeri fit ab eadē prima a mutata in e ⁊ addita is.vel e.vt legar legeris vel legere: audiar audiaris vel audiare. Tertia a ſimili tertia perſona actiue vocis addita ur.vt legetur audietur. Prima pluralis a ſimili perſona actiue vocis.s mutata in r. Secūda a ſimili perſona vocis actiue.tis mutata in mini. Tertia eiuſdem numeri a ſimili perſona vocis actiue addita ur.vt legemur legemini legentur.audiemur audiemini audientur.

Que tempora a preterito imperfecto formantur

¶ De formatiōe imperatiui: q̄ ꝑſonas oēs vtriuſqꝫ tēporis atqꝫ numeri huiuſmodi ſatis explicate formauimus in ipſa operis lectione ad ſequētia properemus.

¶ De formatione imperatiui modi.

¶ Epitome.

☞ Imperatiuus item vocis paſſiue ⁊ ſua tēpora vnde naſcantur hec littera docet.

AMare docere legere audire. formantur a ſecunda perſona ſingulari preſentis imperatiui modi actiue vocis addita re.
Ametur doceatur legatur audiatur ſimilia ſunt tertie perſone ſingulari futuri optatiui.
Amemur doceamur legamur audiamur. ſimilia ſunt prime perſone plurali futuri optatiui.
Amamini docemini legimini audimini. formantur a ſecunda perſona plurali preſentis imperatiui modi actiue vocis te mutata in mini.
Amantur doceantur legantur audiantur. ſimilia ſunt tertie perſone plurali futuri optatiui.
Amator docetor legitor auditor. formantur a tertia perſona ſingulari futuri eiuſdē imperatiui modi addita r.
Amemur doceamur legamur audiamur ſimilia ſunt prime perſone plurali futuri optatiui.
Amaminor doceminor legiminor audiminor. formantur a ſecunda perſona plurali futuri eiuſdē imperatiui modi actiue vocis. tote mutata in minor.
Amātor docētor legūtor audiūtor formanł a tertia perſona futuri eiuſdē impatiui modi actiue vocis addita r.

¶ De formatione optatiui modi.

¶ Epitome.

☞ Modus explanādi ⁊ q̄ habēt tēpora in verbo paſſiuo ē quo formantur hic habes.

AMarer docerer legerer audirer formanł a prima perſona ſingulari preſentis eiuſdē optatiui modi actiue vocis m mutata in r.
Amer. docear. legar. audiar. formanł a prima perſona ſingulari futuri eiuſdē optatiui modi actiue vocis m mutata in r.

¶ De formatiōe ſubiūctiui modi. ¶ Epitome.

☞ Subiūctiuū cum ſuis temporibus in verbo paſſiuo formabis ſi hanc litteram attendas.

AMer. docear. legar. audiar. eodē mō formanł quo futurū optatiui modi paſſiue vocis.
Amarer: docerer: legerer: audirer: eodē modo formanł: quo preſens imperatiui modi paſſiue vocis.

¶ De formatiōe infinitiui modi. ¶ Epitome

Uerba paſſiua in infinitiuo modo ⁊ illius vnoquoqꝫ tēpore a quo formantur hic docetur.

AMari: doceri: audiri: formantur a preſenti infinitiui modi actiue vocis re mutata in ri. Legi, formatur ab eodē īfinitiuo actiue

¶ Comm. De formatione optatiui. Amarer docerer legerer audirer. Hoc eſt preſens optatiui modi formatur a prima perſona eiuſdē preſentis optatiui modi actiue vocis m mutata in r. vt amarem amarer. docerē docerer. legerē legerer. audirē audirer. Secunda ꝑſona eiuſdē numeri formał a prima perſona addita is vel e. vt amarer ris. vel re. legerer ris. vel re. audirer ris. vl' re. Tertia ꝑſona eiuſdē nūeri fit a prima ſimili ꝑſona actiue vocis addita ur. vt amareł doceref legereł audireł. Pl'a ꝑſona pl'alis fit a pl'a ſimili ꝑſona vocis actiue finali mutata i r. Secūda eiuſdē numeri fit ab eadem ſecunda vocis actiue tis mutata in mini. Tertia eiuſdem numeri fit a ſimili tertia perſona vocis actiue addita ur amaremur. mini renł. doceremur mini. rētur. legeremur. mini. rentur. audiremur mini. rētur. ¶ Amer docear. legar. audiar. Hoc eſt futuri optatiui modi formał a p̄ma ꝑſona eiuſdē futuri actiue vocis. m. finali mutata in r. vt amem er. doceā ar. legā ar. audiā ar. Scda perſona eiuſdē nūeri fit a p̄ma addita is. vel e vt amer ameris vl' amere docear aris vel are. legar aris. vel are. audiar aris. vel are. Tertia eiuſdē nūeri fit a ſili tertia vocis actiue addita tur. vt ametur doceał legatur audiał. Pl'a ꝑſona pl'alis fit a ſili ꝑſona vocis actiue s. mutata in r. Scda eiuſdē numeri a ſimili ꝑſona vocis actiue tis mutata i mini. Tertia eiuſdē numeri a ſimili perſona vocis actiue addita ur. vt amemur amemini. amētur. doceamur. doceamini doceanł. legamur legamini. leganł. audiamur amini. audiantur.

Optatiui formatio.

¶ De formatione ſubiunctiui. Amer. docear. Hoc eſt p̄ns ſubiūctiui eodē mō formał quo futuꝝ optatiui ⁊ p̄tm̄ īꝑfectū eiuſdē ſubiūctiui eodē mō formał quo preſens optatiui.

Subiūctiui formatio.

¶ De formatiōe infinitiui. Amari doceri audiri. Hoc eſt p̄ns īfinitiui modi prime ⁊ ſecunde ⁊ quarte ꝯiugationis formał ab eodem preſenti infinitiui modi actiue vocis re mutata in ri. vt ab amare amari. docere doceri. audire audiri. Legi hoc eſt preſens eiuſdē infinitiui vocis paſſiue fit ab eodem preſenti īfinitiui actiue vocis e mutata in i. vt legere legi. vel breuius a ſcda ꝑſona preſentis īdicatiui vocis actiue ablata s. ¶ Futurū infinitiui. Que rō ſit circūlocutiōe futuꝝ infinitiui tā in voce actiua ꝙ in voce paſſiua li. iiii. cū de infinitiuo diſputabił copioſius dicemus.

Que rō ſit circūloq̄ndi futuꝝ infinitiui tam vocis actiue ꝙ paſſiue.

¶ Circūlocutio vocis paſſiue. Hoc eſt ſeptē illa tp̄a q̄b' ſermo latinus caret. circūloq̄mur ꝑ participiū p̄teriti tp̄is et hoc vbū ſum es fui. Per p̄ns ēm ⁊ p̄teritū pfectū indicatiui circūloquimur ipſm p̄tm̄ pfectū. vt amatus ſum vel fui. Per preteritū imperfectū ⁊ preteritū pluſq̄pfectū eiuſdē indicatiui circūloquimur ipſm preteritū pluſq̄pfectū. vt amatus erā vel fuerā. Per p̄ns ⁊ p̄teritū optatiui circūloquimur ipſum p̄teritum optatiui: vt vtinam amatus eſſem vel fuiſſem. Per preſens ⁊ p̄teritū pfectū ſubiūctiui circūloquimur ipſum p̄tm̄ pfectū ſubiūctiui: vt cū docutus ſim vel fuerim. Per preteritū imperfectū ⁊ pluſq̄pfectū eiuſdē ſubiūctiui circūloquimur ipſum p̄teritū pluſq̄perfectū ſubiūctiui: vt cū amatus eſſem vel fuiſſem. ¶ Per futurū indicatiui ⁊ futurū quoqꝫ eiuſdē ſubiūctiui circūloq̄mur ipſm futuꝝ ſubiūctiui vt cū amat' ero vel fuero. Per p̄ns ⁊ p̄teritū infinitiui circūloquimur preteritū ipſm infinitiui. vt amatum eſſe vel fuiſſe.

vocis ere. mutata in i. Futurū infinitiui modi circunloquimur p primum ſupinū ⁊ hoc verbū ire in voce actiua. ⁊ iri i paſſiua. Circunloquia vocis paſſiue non formantur. ſ; circunloquimur ea p pticipium p̄teriti tpis vocis. ⁊ hoc verbum ſum es fui. Uerbum impersonale ſimile eſt tertijs perſonis ſingularis numeri paſſiue vocis. niſi q̄ in circunloquijs participium eſt quaſi ſubſtātiuum in genere neutro.

In cōiugatiōe verbo⁊ explicāda viſum eſt. q̄dā tpa adijcere ducti: tum antiquo⁊ autoritate tum rōne tū etiā neceſſitate. adiecim' n.q̄ idicatiuo alterū futu⁊ in voce ſile futuro ſubiūctiui. Imperatiuo i vtroq̄ tpe adiecim' voces alteras ſiles futuro optatiui. alteras ſiles p̄terito aut futuro ſubiūctiui. Optatiuo p̄terea adiecim' duo tpa. Infinitiuo futu⁊ p̄priū vltra illa duo circūloquia: q̄ vulgo habent. Qḋ ſi qs dixerit fruſtra hec tpa fuiſſe adiecta cum ad alio⁊ modo⁊ tpa reduci poſſint. Fruſtra igit̄ futurū optatiui ponim': q: ſile eſt i voce p̄ſenti ſubiūctiui. Fruſtra q̄ſdā imp̄atiui pſonas cū ſileſſint eiuſdē ſubiūctiui parib' pſonis. Nō igit̄ p voces diſtinguunt̄ tpa atq̄ modi. ṽbo⁊: ſ; rōne ſignificatōis queadmodū i dictiōibus p caſus declinatis: caſus ⁊ nūeri nō vocibus ſ; ſignificatōib' diſtinguunt̄. alioq̄n ntīs ⁊ vctīs idē eēnt caſus q: plerūq̄ ſilr deſinūt ablatīs ⁊ ſeptimus caſus vtriuſq̄ nūeri. Dtīs q̄ ⁊ ablīus p̄lales q: ſp eodē mō terminātur.

Iohā. paſtrana. Qḋ ſi multo cōmodi' eſt ṽbo⁊ q̄ntates cū ſuis tpibus diſtincte poni: etiā aliqñ interim

Duplex indicatiui futurum. addiſcētibus diſpēdiū fuerit q̄ oia miſcere atq̄ laſcare id qḋ Iohā. paſtrana fecit p̄fundendo modos cū tpibus p̄ſulatimus bono atq̄ patiamur hāc tātulā morā q̄ fit nobis poſtea magnā allatura vtilitatem. Adiecim' n.q̄ indicatiuo tp̄s futurū: qḋ p̄fectū dicimus: q̄m alterū qḋ eſt in vſu frequētiori iperfectū dici op₃. Nā q̄ dicat ego amabo vxorem nihil aliud deſignat q̄ futurū eē tp̄s in quo vxorem amare ichoabit. queadmodū q̄ dicat amo ⁊ amabā. Qui ṽo dicit amauero: nō min' ipoſiturū eē finē vxoris amāde ſignificat q̄ is q̄ dicat ego amaui et ego amauerā: ⁊ ne p libidīe nr̄a hoc dixiſſe videamur. attulim'. M. varronis ṽbo ex ſcḋo de analogia li bro. Quedā inq̄t ſunt tpa impfecta. vt diſco diſcebā: q̄dā ṽo pfecta vt didici didiceram didicero. Uides iter tpa voceſq̄ idicatiui modi a varrone poſitū didicero i futuro perfecto qḋ ē ſimile futuro ſubiūctiui modi. Quare ſi qs dixerit cū didicero buccolica virgilij ceſſabo a labore: ſubiūctiu' ē. Qḋ ſi dixerit ītra decē dies didicero buccolica Uergilij idicatiuus eſt ⁊ queadmodū alibi dixim' pluſq̄ perfectū idicatiui modi poni pro p̄terito

Pñtis imperatiui ſcḋe perſone ſingulare duplices ⁊ varie eius ſignificatiōes. perfecto ſi nō ad aliud p̄teritū referat̄: id nūc diximus de futuro pfecto vt ei' manifeſta ſignificatio appareat idigere altero futuro ad qḋ referat̄. vt Ci. in epi. ad appiū ⁊ ſi cū tu in puīciā veneris. ego annū minus cōfecero. i. ante cōfectū erit. ¶ Imperatiui q̄ modi ſcḋis pſonis pñtis tpis vtriuſq̄ nūeri voces futuri optatiui eaſdē pſonarū ſimiles adiecim' vt ama vel ames amate vel ametis. Teren. in heauton. ſollicitudinē iſtā q̄ te excruciat omittas qḋ tm̄ ſignificat: q̄ntū omitte. Hora. iij. car. Per meos fines ⁊ aprica rura lenis incedas abeaſq̄ paruis equus alūnis: qḋ valet incede ⁊ abi. Iā cū negatione p̄hibēdo frequēs eſt hic dicēdi modus vt ne neges. ne facias ne dicas p ne nega: ne fac ne dic. Nā p̄hibitiuus modus ad imperatiuū referr̄: q̄ prohibere quodāmodo eſt iperare. Sed ⁊ alias ſignificatiōes hic mod' habet. eſt eni p̄catiuus Uer. Parce pio

Uoces futuri ſubiūctiui futuro dare imperatiui. generi ⁊ ppius res aſpice noſtras. eſt ⁊ exhortatiuus: vt o iuuenes tectis ſuccedite noſtris Eſt ⁊ cōceſſiuus: vt I ſequere italiā ventis pete regna p vndas. Eſt ⁊ execratiu'. Iuue. ite quib' grata eſt picta lupa barbara mitra. ¶ In futuro vero imp̄atiui cur oēs voces p̄teriti perfecti ſiue futuri ſubiūctiui preterq̄ prime pſone addiderim res ipſa nō amonuit: nā voces ille p modū impandi frequēter reperiūtur Cice l. ij. de oratore: tu quē admodū his ſatiſfacias videris. Iuue. greculus eſuriens in celū iuſſeris ibit. Perſius dixeris hec inter varicoſus Centuriones: ⁊ illud euſdē verterit hūc dñs: momēto turbinis exit. Marcus dama. Nec eſt neceſſe ſupplere cōiunctionē vt ad modū ſubiūctiuū hmōi cōſtructiones referantur. Iam vero illa ex euangelio: tu videris ⁊ vos videritis: ſatis liquet ad hmōi tēpus pertinere. Cū particula negatiua: frequētius hec cōſtructio reperit̄ Uer. in. eñ. Hic tibi nequa more fuerint diſpendia tanti. Hora. in epi. mācipijs locuples eget eris capadocū rex ne fueris hic tu. Plautus in epidico. Ubi voles pater eſſe. ibi eſto. vbi nolis ne fueris pater. Que voces nō magis ſubiūctiui ſunt q̄ ille qs futuro pfecto indicatiui tribuimus cū nō voces ſed ſignificationē diuerſitas

Pñti imperfecti optatiui cur a pñti extricatum. faciat diſtinctos modos. ¶ Optatiui modi p̄teritū impfectū extricauimus a pñti p̄pterea q̄ in ſermone hiſpano vtrūq̄ tp̄s ſub eadē voce diuerſos habet ſenſus. Tēpus pñi pfectū ſubiunctiui p̄terito ſimile adiecim' ducti tñ diomedis auctoritate tū etiā rōne ſignificatōis qui in vſu frequenter reperitur. Uerg. vj. enei. Hac troiana tenus fuerit fortuna ſecuta. ⁊ Luca. in. ij. Sed cōditor artis finxerit iſta tages. Cice. in libello de fato. Poſſidonius pace magiſtri dixerim q̄dā p̄miniſci. videt̄. q̄ q̄ hic dicendi modus magis videat̄ futuri tpis hmōi q̄ p̄teriti. Eſt quoq̄ figura loq̄ndi. cū officiū p̄termiſſum fuiſſe a nobis aut ab alijs cōquerimur q̄ locuti ad hūc modū referri pōt: qualis eſt illa apḋ Terē. in andria. hem pdiceres. idē in heauton. fortaſſe interim

Que cōiunctiones oibus cōueniunt. quo: erat pateret. Idem in phormione ſumeret vel fenore. Uerg. iiij. enei. faces in caſtra tuliſſem impleſſem q̄ foros flāmis: natūq̄ patrēq̄ cū gñe extīxē memet ſuper ipſa dediſſem. Idem in eodē cadē me ad fata vocaſſes idē dolor ambas ferro atq̄ eadē hora tuliſſet. ¶ Subiūctiuus cū ex eo dicat̄ q̄ aliud verbū ſibi adiūgi deſideret. id ꝑ niſi p p̄iunctionē fieri nō poſſit: nō oēs coniunctiones oibus tēporibus cōueniunt: ſed quedā quibuſdā. Sed ideo hec p̄iunctio cum in verbo ſubiūctiuo p̄ponit̄. q: pleriſq̄ hmōi tēporibus aptari poteſt

Pñti imperfectum mōſtrans ꝑ hs mōſtrant tēpus demonſtrat. Illud tñ aduertendū ſubiūctiui tpa nō eſſe ſatis explicita: nam et preſens magis ſignificat futurū aut inſtans q̄ tēpus preſens: vt ſi dixeris venio vt legā: lege vt intelligā. Preteritū quoq̄ impfectū nōnunq̄ in tpe pñti rē fieri ſignificat. vt Uerg. v. enei. Si nūc foret illa iuuenta. Ide₃ in buc. Nec tuus hic meris nec viueret ipſe menalcas. Futu⁊ q̄ tēpus aliqñ ſignificat. vt Uerg. Tyrias olim que euertere arces. Idem qui mare qui terras omni ditione tenerent. Preteritū quoq̄ pfectū pleriūq̄ ſenſum habet futuri. vt Teren. in andria. Si inde te exemerim ego p te molā. Idē in eode₃ Certe ſi reſciuerint. atq̄ in vſu frequēti eſt: vt ſic dixerim cum aliquid impropie aut barbare loquimur. Quare nō ſine cauſa gellius in ambiguo reliquit an eiuſmodi voces preteriti futuri ſubiūctiui eſſent: eſt ⁊ alia ſignificatio per modū concedendi: que quidē verbi qualitas ab alijs modis diſtinguēda fuit vt eſſent modi ſex. Ci. i academicis. Sed fuerint illa vetera ſi vultis incognita. Idem in ſecundo de finibus. Sed ciſo fecerit ſi ita vis. Uerg. iiij. eneid. Uerum anceps pugne fuerat fortuna fuiſſet. In futuro quoq̄ reperit̄ hic modus vt Ci. in academicis. Age reſtitero peripateticis. ſuſtinuero epicureos et per alterum futurū ſimile preterito. Uergi. ij. geor. Haud alios prima naſcentis origine mūdi

illuxiſſe diceſ aliſ de babuiſſe tenorē crediderim. Idē in cod.̄ Non ego te menſi ⁊ diis accepta ſecūdis tranſie rim rhodia. De infinitiuo tpe futuri ſuo loco dicetur.

Sum es fui. hoc eſt neceſſariū verbū ad circūloquia vboꝝ paſſiuoꝝ aut paſſiuā vocē habētiū declināda. ¶ In imꝑatiuoꝝ Es vel ſis poſuim' ꝙꝙ alias diximus ſis nō eē hmōi vocē ſꝫ es tm̄. Nā ſi hꝫ ſit ⁊ ſimus ⁊ ſite ⁊ ſint. cur nō habeat ⁊ ſis. Et cū virgilius dixit. j. en̄. ſis bonus o felix tuis cur magis ſit optatiui ſis ꝙ deprecatiui hoc eſt imꝑatiui modi. Sed qđ de ſite dixi apud antiquos tm̄ fuit vt apud Plautū i curguliōe. ſite mihi volētes ꝓpie. ⁊ in codē ſite cā mea lydi barbari. Subtilim' vo qđ aliꝗ ꝑperā poſuerūt eſſendi eſſendo eſſendū. que gerundia nuſꝙ apud latinos repiri veriſſime ſcripſit Valla Ens vero ⁊ ſi latīe dici nō poſſe Sene. i quadā epiſtola aſſeuerat. Poſuim' tm̄ illud q: Priſcia. ait apud antiquos fuiſſe ⁊ ab eo cōpoſita abſens preſens adhuc extāt: ⁊ philoſophi neceſſitate coacti vtunṫ eo ad exprimendū qđ ex greco interpretaṫ on. vſa on. ꝑ hic ens. hec ens hoc ens. Futurū quoqꝫ ab alio vbo ſumptū eſt qđ in vſu nō extat hoc ē fuo fuis. a quo etiā mutuati ſumus preteritū ⁊ tpa ꝗ ab eo formanṫ fore quoqꝫ ab eo qđ eſt forē ſumptū eſt. ꝓ eo qđ futurū eſt circūloquiū videlicet futuri infinitiui modi. Cōpoſita vo ab hoc vbo rōnē ſim plicis ſequunṫ. niſi ꝙ poſſum a pos ⁊ ſum. aliqñ recipit mediā vt potes poteſt poteſtis poterāt. In imꝑatiuo poteſte. ſtote. In p̄terito ⁊ tpib' ab eo formatis. s. mutaṫ in t. vt potui. In futuro quoqꝫ indicatiui t. interponiṫ. vt potero. Et in pricipio p̄ntis tpis vt potēs qđ magis nomē eſſe videtur. Inuenim' quoqꝫ poſſetur pro poſſet. Quadrigarius apud Marcellū cū nō poſſet diſcerni vtrius putareṫ victoria. Poteraṫ pro poterat. Celius apud eundē ſine piculo bellū geri poteraṫ. Ver. ꝯ lib. viij. liquido ve poteſteṫ electro dixit. Proſum quoqꝫ a pro cōpoſitū ſequēti vocali. d. recipit.

Sum Ēs imꝑatiui modi Site pro eſte.

Gerūdꝯ ſuꝫ caret. Ens omni genere

Poſſetur. Vergi.

De verbis irregularibus ⁊ defectiuis. Cap. vij.

Sum es fui. eſſe ens futurus.

¶ Indicatiuo modo.

T. p. Sum es eſt. ſumus eſtis ſunt.

P. impfe. Erā eras erat eram' eratis erāt.

P. perfe. Fui fuiſti fuit. fuimus iſtis. erunt vel ere.

P. p. q. p. Fuerā ras. rat. fueramus eratis. erant.

Futuro Ero eris erit. erimus. eritis erunt.

¶ Imperatiuo modo.

T. p. Es ſit ſimus eſte ſint.

Futuro. Eſto tu vel ille. ſimus eſtote ſunto.

¶ Optatiuo modo

T. p. vtinā eſſem eſſes eſſet. eſſemus etis. ent.

P. vtinam fuiſſem fuiſſes ſet fuiſſemus ſetis ſent.

Futuro. vtinam ſim ſis. ſit. ſimus ſitis ſint.

¶ Subiunctiuo modo

T. p. cum ſim ſis ſit. ſimus ſitis ſint.

P. impfe. cū eēm eſſes eſſet. eſſemus eſſetis eſſent.

P. pfe. cum fuerim eris. erit. fuerimus eritis erint.

P. p. q. p. cum fuiſſem iſſes ſet. ſſemus ſetis. ſent.

Fu. cum fuero fueris fuerit. fuerimus eritis. rint.

¶ Infinitiuo modo

Tempore preſenti eſſe. Preterito fuiſſe.

Futuro fore vel futurū eſſe.

Fero fers tuli. ferre. ferendi ferēdo. ferēdum latum latu. ferens laturus.

Feror ferris vel ferre. latus ferendus.

¶ Indicatiuo modo.

T. p. fero fers fert. ferimus fertis ferunt.

¶ Imperatiuo modo.

T. preſenti fer ferat. feramus ferte ferant.

Futuro ferto tu vel ille. feramus fertote ferunto.

¶ Optatiuo modo

T. p. vtinā ferrem ferres ferret ferremus retis. rent.

¶ Subiunctiuo modo

P. imperfe. ferrē res. ret. ferremus ferretis ferrent.

¶ Infinitiuo modo tempore preſenti ferre.

¶ Anto. De vbis irregularib'. Sūt quedā verba: ꝗ non ſequuntur analogiā. neqꝫ formationē verboꝝ regulariū: quedā rurſus ꝗ deficiūt certis tpib' numeris ⁊ pſonis quare viſum eſt hoc loco illa cōmodiſſime debere poni. Atqꝫ in primis hoc verbū ſuꝫ es fui cuius tāta irregularitas eſt vt p̄teritū pfectum indicatiui ⁊ ſex tēpora ꝗ ab eo formāṫ nihil habeant ſimile primeverbi poſitioni. Illud quoqꝫ notādū ſcdā pſonā imperatiui eē nō ſis ſꝫ es Ver. i buc. huc ades o formoſe puer. Idem in codē ope huc adeo o melibee. Site in ſcda perſona plurali p̄ntis imperatiui antiꝗ dicebant. Plautu: in curgulione: ſite mihi volētes ꝓpitie. ⁊ i codē ſite cauſa mea lydi barbari. Subtilim' vo qđ aliꝗ ꝑperā poſuerit: eſſendi eſſendo eſſendū: que gerūdia nuſꝙ apud latinos repiri veriſſime ſcripſit Valla. Ens vo ⁊ ſi latine dici nō poſſe Sene ca i quadā epiſtola aſſeuerat: poſuim' tm̄ q: Priſcianus ait antiquū fuiſſe ⁊ ab eo cōpoſita abſēs et p̄ns adhuc extāt: ⁊ philoſophi neceſſitate vtunṫ eo ad exprimendū qđ ex greco interpretaṫ. on. vſa. on. ꝑ hic ens. hec ens. hoc ens. Futurus quoqꝫ ab alio verbo ſum ptū eſt: qđ in vſu nō extat: hoc eſt fuo is. niſi tātū apd Plautū atqꝫ Terētiū alioſqꝫ ex antiquiorib' a quo etiā fuꝫ es ſumpſit mutuo p̄teritū idicatiui. hoc eſt fui ⁊ reliqua ſex tēpora que formanṫ ab eo. Fore quoqꝫ ab eo qđ eſt forē ſumpſit: qđ accipiṫ pro eo qđ eſt futurū eſſe circūloquiū videlicet futuri īfinitiui modi. Cōpoſita ab hoc vbo rationē ſimplicis ſequunṫ niſi ꝙ poſſum a pos ⁊ ſum. q. cōpos ſum aliqñ recipit mediam vt potes. poteſt. poteſtis poterant ⁊c. Imperatiuo poteſte poteſto poteſtote. in preterito et tēporibus ab eo formatis ſ. mutatur in t. vt potui ⁊c. In futuro quoqꝫ indicatiui t. interponiṫ vt potero in participio preſentis temporis. vt potēs quod magis nomen eſſe videtur. Inuenimus poſſetur pro poſſet. Quadrigarius apud Marcellum cum non poſſetur diſcerni vtrius putaretur victoria. poteratur ꝓ poterat. Celius apud eūdem. Cur iure ſine periculo bellum geri poteratur. Ver. quoqꝫ liquido ve poteſtur electro dixit. Proſum quoqꝫ ſequēte vocali d. mediam recipit. ¶ Fero fers. Hoc eſt alterū ex verbis irregularibus quod cū ad tertiā ꝯiugationē ſit reducēdū pro eo quod eſſe debuit feris in ſecunda perſona ſingulari preſentis indicatiui differen

Ens participium a ſum es eſt an ſit latinum.

Fuo ꝑ futuro deſiit eſt plaut' tm̄. vſus ē.

Fero.

tie cũ abſciſſionẽ fecim⁹ p eo qđ ferit l tertia pſona fert p eo qđ ferit[l ſcða pſona plalis fert[impatiuo q̃ pro eo qđ ē fere.l ſcða pñtis pſona ſingulari dicimus fer.et p eo qđ eſſe debuit ferite l ſcða plali dicim⁹ ferte.

Rõneo ir regulari tatis l hoc vbo fero. ¶ In futuro q̃ euiſdẽ impatiui p eo qđ ē ferito ⁊ feritote dicimus fertoꝛ ⁊ fertote. ¶ In pñti optatiui ⁊ preterito imꝑfecto ſubiũctiui ⁊ pñti ĩfinitiui.p eo qđ cē debuit ferrerẽ ferrere.dicim⁹ ferre. In indicatiuo paſſiue vocis qđ cē debuit ferreris dicim⁹ ferris vel ferre. ¶ In ſcða pſona ſingulari pñtis impatiui p eo qđ cē debuit ferrere dicim⁹ ferre et in futuro p feritoꝛ fertoꝛ.

¶ Aneo.l pñti optatiui ⁊ l preterito imꝑfecto ſubiũctiui p eo qđ cē debuit ferer reris vel rere dicim⁹ ferrer rer[vl' rere. Et l pñti ĩfinitiui p eo qđ cē debuit feri.dicim⁹ ferri. Reliqua tpa ⁊ pſone ſequunt rõnẽ vboꝝ tertie.

Uolo. ¶ Uolo vis vult:volum⁹ vultis p volis volit volim⁹ volitis. ¶ Impatiuo caret quẽ ſupplem⁹ ex futuro optatiui:ab il'i⁹ ꝯpoſito nolo dicim⁹ l pñti noli nolite nolito nolitote l futuro ex ꝓpoꝛtiõe tertie ꝯiugatiõis. Dio.tñ in ſiltari ĩpatiui l ſcða pſona fac velis dicat et totũ pl'alẽ ponit velim⁹ velit[velit. ⁊ ĩfuturo velito velim⁹ velitote velit.

Hora. Hoꝛa.mõ velis q̃ tua vt⁹ expugnabilis ē. ¶ In futuro optatiui ⁊ l pñti ſubiũctiui p eo qđ voli:dicim⁹ velī

Cice. velis velit.q̃p̄ Cic.ñ.de na.deo.dixit q̃ facili. id qđ docere volim⁹ ĩtelligi poſſit:valim⁹ p velim⁹ ſcripſit. Alia tpa ſequit rõnẽ vboꝝ tertie ꝯiugatiõis. Phocas tñ carere boc vbũ dicit gerūdiis ſupinis ⁊ pticipio:ſ; q: vtũtur illis iunioꝛes:iđ poſui Adde q̄ phocã imitati Ald⁹ manuti⁹ ⁊ frãci.niger dicũt cũ vniuꝰ tm̃ hr̃e pticipiũ.ſ.volẽs. ¶ De vbis defectiuis. Sũt q̃dã vba q̃ deficiũt mõis aut tpib⁹ aut pſonis vt es ē.cu⁹nõ mõ pma poſitio deficit:vertũtũ nihil aliđ hr̃ q̄ es ē ceꝫ cẽs cẽt. cẽm⁹ cẽt[cẽt cẽ.ver.iiij.eñ.eſt mollis flãma medullas.iđ pmi geoꝛ.vt mala q̃mos cẽt rubigo:⁊ Mar.ſi vis cẽ ſat nr̄ꝫ potes cẽ priapũ In voce q̃ paſſiua eſtur tm̃ p edit. Adde q̄ Ald⁹ poſt dyo.grecũ dicit edo hr̃e paſſiuum ſicut vocoꝛ devoꝛo ei⁹ ꝯſignificatiua. Es l ſcða pſona ĩpatiui nũeri ſingularis. plaut⁹ l milite.es bibe alo obiecro meã Qui.j.de pðto. Eſtur vt occulta vitiata putredie nauis. Foré res ret rẽt:nc p.n.vſq̃ lectũ ē.forem⁹ foretis ⁊ qđ ē l hoc vbo ſinglari foꝛe p futurꝫ cẽ in futuro ĩfinitiui.oĩa alia vba carẽt hr̄t q̃ ab eo ꝯpoſita a foꝛe ⁊c. ¶ Aio p dico diſſyllabũ caret ꝫ phocã pñs ⁊ preteriti ĩpfectũ ſuſtulim⁹ tñ aim⁹ ⁊ ait[:qđ ex ꝓpoꝛtiõe dicẽdũ erat:qm̃ eas voces videnf aures nr̄e q̃dãmõ refoꝛmidare. Aiebãt l ptõ ĩpfecto. Aias in futuro ex ꝓpoꝛtiõe. Plau.l rudẽte. vl' tu mihi

Cice. aias vl' neges. Ci.de finib⁹ q̃ſi ego id cure qđ ille aiat aut neget. Adiecim⁹ q̃ ſcðaꝫ pſonã

Ai impatiuo de aio v eſt plautus. Es eſt p edis edit. Plautus. ſinglarẽ pñt[ĩpatiui mõi. Ai qđ apđ Plau. repit An nata ē ſpõſa pñtis vl'ai:vl nega vt apđ Terẽ.ſepe.aĩn.qđ Ci.ð pfecto oꝛatoꝛe l teritaf ain p ais ne Aiẽs Apulei⁹. vj.meta. ſic aiẽs cyſtolo dedolatũ vaſculũ tradidit. ¶ CHRJ.Utinã vellẽ:cui⁹ ꝯpoſitũ ē nollẽ: nolim:nolui:dicim⁹ etiã nõ vellẽ nõ velim ⁊ nõ volui dictiõib⁹ tñ q̃buſdã interiectis. Ci. pro gneo nõ auaritie perfugiũ maioꝛes nr̄i in ſocioꝝ atq̃ amicoꝝ tectis eſſe voluerunt.

¶ Paſſiua voce. Indicatiuo modo

T.pñti feroꝛ ferris vel ferre fertur ferimur mini.runt

¶ Imperatiuo modo

Tempore preſenti ferre ferat.feramur.mini. ferantur.

Futuro fertoꝛ tu vel ille.feramur feriminoꝛ ferũtoꝛ.

¶ Optatiuo modo

T.p.vtinam ferrer eris vel re retur remur mini rent.

¶ Subiunctiuo modo

P.imp.cũ ferrer reris vel re retur remur mini rentur.

¶ Infinitiuo modo

T pe pñti ferri.

Alia tpa declinant per ꝓpoꝛtionẽ tertie cõiugatiõis.

Uolo vis volui velle volẽdi volendo volẽdum volitũ volitu volẽs voliturus.

¶ Indicatiuo modo

T.p.volo vis vult volumus vultis volunt.

Imperatiuo modo caret ſꝫ ab eo cõpoſitũ nolo habet in pñti noli:nolite.in futuro nolito tote.

¶ Optatiuo modo

T.p.vtinã vellẽ velles vellet.vellemus etis ent.

Futu.vti.velim velis velit.velimus velitis velint.

¶ Subiunctiuo modo

T.p.cũ velim velis velit.velimus litis velint.

P.imperfecto cũ vellẽ velles vellet vellem⁹ etis ent.

¶ Infinitiuo modo.

T.p.velle. ¶ Alia tẽpoꝛa formantur per propoꝛtionẽ tertie cõiugatiõis. ¶ De verbis defectiuis.

Es eſt p eo qđ edis edit.in ſcða ⁊ tertia perſona. ſingularis indicatiui modi cẽm eſſes eſſet.eſſemus eſſetis eſſent.

In pñti opti et in ptõ ĩperfecto ſubiũctiui.eſſe in pñti infini. Eſtur in pñti indicatiui modi vo.paſſiue.

Que deficiũt ſupplentur ab hoc verbo edo edis.

Foꝛẽ foꝛes foꝛet.foꝛẽt.p eſſem eſſes cẽt eſſent ĩ pñti optatiui modi ⁊ ĩ preterito ĩperfecto ſubiũctiui reperit.⁊ foꝛe p futurũ cẽ in futuro ĩfinitiui. In alijs locis deficit.

Aio ais ait.aiũt.in preſenti indicatiui modi

Aiebam.aiebas aiebat.aiebamus aiebatis aiebant in preterito imperfecto eiuſdẽ modi. Aiã aias aiat in futuro eiuſdem Ai in ſecunda perſona ſingulari pñtis imperatiui modi. Aiens in participio preſentis.

Quin.li.j.Nõ tñ hoc adeo ſupſticioſe cẽ velĩ fieri Idẽ nõocioſas velĩ ſnlas hr̄ant. Sꝫ honeſtũ aliq̃đ ꝯmonẽtes Mauclim etiam pro malim id eſt magis velim veteres dicebãt. Plautus in mercato.amare mauclim quam ſic amare. ¶ Es eſt pro eo qđ edis edit cuius cõpoſitũ comedo analogiã ſeruat:vt comedo comeſt. ⁊ Plautus in epiſtola.Uulpes pirum comeſt.et in paſſiua eſtur. Plautus apud Gellium tunc etiam quod eſt non eſtur. ¶ Foꝛe negat Ualla adiũgi poſſe cum participio ſed ſingulari quodam exemplo Cicero in commentariis cũ participio preſentis adiũxit. Nonnulli etiam Cicero mirabatur cum caſtra moueri:aut ſigna fieri iuſſiſſet

non forte dicto audientes milites. ¶ Alio. ait Diuus Auguſtinus. Uos adñcientes in malo aitius dixit.
¶ Anto. Inqo inqs qꝫ ex ppoſitiõe videaᷓ poſſe declinari p oẽs modos tpa ꝛ pſonas tertie ꝯiugatiõis. nos tñ illa poſuimus q̄ in vſu reperiuntur. hoc ẽ iquio. Ci. de oratore. Aucupari verba oportebit inqo Inqs Perſius hoc iuuat. hic inqs vero quiſq̄ faxinoletus. inqt Iuue. qñ artibus inqt honeſtis. inquiũt Ci. in verrẽ vbi ſunt Pãphile iquiunt ſcipſi Reperitur tñ frequẽtius inquã in pria poſitiõe idicatiui modi dicẽte Diomede Jnquio Diome.

Inquio vel inq̄. inqs inqt. inquiũt in pñti indicatiui. Inquiſti in ſcda perſona pteriti pfecti eiuſdẽ indicatiui. Inquiat in tertia ſingulari futuri eiuſdem indicatiui. Inque in ſcda perſona ſingulari preſentis imperatiui modi. Alijs in locis deficit.

Queſo. queſumus in primis perſonis vtriuſq̄ numeri preſentis indicatiui modi reperitur in vſu.

Inſit pro inqt. ꝛ Ouat in tertijs perſonis ſingularibꝰ preſentis indicatiui modi reperiuntur.

Faxo faxis faxit. faximus faxitis faxint in futuro tñ indicatiui modi. Auſim in prima perſona ſingularis futuri indicatiui modi tantum.

Cedo pro dic. ꝛ cedite pro dicite in ſecundis perſonis tantũ vtriuſq̄ numeri imperatiui modi.

Salue. ſaluete. ſaluere. aue auete auere in eiuſdem ſecũdis perſonis imperatiui et in preſenti infinitiui.

Odi odiſti. Noui. nouiſti. Cepi cepiſti Memini meminiſti in voce tantũ habent preteritũ perfectũ indicatiui et ſex tempora que formãtur ab eo ſignificationẽ vero etiã omnium aliorũ temporum.

Preterito et tẽporibꝰ que ab eo formanᷓ carẽt. Furio is. inſaniui. Fero tuli. Ferio percuſſi. Tollo ſuſtuli. Quatio is. gliſco is. cũ verbis que dicuntur ichoatiua

ꝛ Phoca. Inquã primã perſonã cõtra morẽ olim pfert vtrumq̄ numerũ modi idicatiui pñtis temporis. Iquiſti. Cice. ſcdo de oratore Cice. tu vero inquiſti moleſtus non eris. Inquiat idem ad Herẽnium. Quid enim tibi vis aliquis inquiat. Inque. Terẽ. in phormiõe abs te emittere inuitum eam ſque. pro eo qđ eſt dic. ¶ Queſo: vt dicit Phocas primaꝫ habet Queſo. perſonã ſingularẽ pñtis idicatiui modi. Habet etiam pluralẽ eiuſdẽ temporis vt Cice. i Cicero. primo de legibus. q̄obrem aggredere queſumus. ꝛ Silius lib. xiij. puni. Non ardua regnis queſumus aut honora tuis. ¶ Queſit quoq̄ dicit Lucretius in. j. Ni diuũ pacẽ vatis adit ꝛ prece queſit. apud Saluſtiũ qrere referẽte phoca queſere lectum eſt. Sed quẽadmodũ priorib' duob' vti poſſum': ita his poſterioribꝰ non eſt vtendũ. ¶ Inſit p inqt Inſit. Verg. x. eñ. Tunc pater olporcus: rerum cui Inquit. ſumma poteſtas inſit. et in. xij. ira turbidus inſit. Varro apud Priſ. li. viij. primam ponit perſonam inſio. ¶ Ouat quoq̄ Phoca teſte Ouat. tantũ hꝫ tertiã perſonã ſingularẽ pñtis idicatiui et participiũ ouans. vt Vergil. j. ge. et ouãtes gutture corui. ¶ Faxo fa. Idcꝫ Phocas dicat tñ hẽre futuꝫ idicatiui: noſtrũ inuenim' faxo faxit. faxitis faxit. Ver. li. xj. haud Faxo. ſibi cum danais rẽ faxo et pube pelaſga. et Liuius lib. vj. ab vrbe faxo ne iuuet vox iſta. et Ennius apud Cice. lib. de ſenectute. Nemo me lachrymis decoret. nec funera faxit. et ti. xxiij. Qđ faxitis. deos omnes fortunare velim. faxint frequẽter apud Plautũ et Terentiũ legitur. Auſim primã tñ hẽre pſonã futuri idicatiui modi teſtis eſt phocas Liui. li. j. Nec ſi forſan dicere auſim. Ver. quoq̄. ij. ge. Auſis vel tenui vitra cõmittere ſulco: vbi Seruius exponit auſim p auſus ſum vel audebo. Feſtus quoq̄ Pompe. auſis p audeas Liui. exponit ꝛ auſit. Oui. m. vi. metã. Et nil eſt quod non lopino captus amore auſit. Catullus in epithalamio. Auſim. quis huic deo cõparari auſit ſed hoc rariſſime inuenitur apđ auctores. ¶ Cedo cedite. Cice. de claris oratoribus. Cedo queſo oratiõis ſunt eñ. ꝛ Iuue. in. vj. Cedo ſi breue parui ſortita eſt lateris ſpaciũ. Cedite quoq̄ Cedo. in plurali p dicite Plautus eſt vſus Cette quoq̄ p cedite. Neui' in lycurgo. Apud marcelliũ p induſtria cette regem ppugnatũ patrẽ Ennius in medea ſaluete optima corpora cette. man' veſtras mealq̄ accipite. Acci' in menalippa. eneũ aliq̄s cete in cõſpectũ aut nos vbi eſt ducite ad eum Pacuuius in atalãta. is veſtrum vterq̄ ſit eius ſignũ datũ eſt cete. ¶ Salue ſaluete. Ver. v. eñ. Salue ſancte parẽs. iterũ ſaluete recepti. Salueo tñ in prima poſitiõe dixit Plau. in truculẽto, Salue inqt ſatis eſt mihi tue ſalutis: nil moror nõ ſalueo. Cice. s ad atticũ futuro idicatiui ẽ vſus. ꝛ ſaluebis inqt a meo Cice. ¶ Auete ꝛ auere a phoca tolliᷓ: cũ tñ apđ Martialẽ reperiaᷓ. Mane tibi p me dicit auere liber. ꝛ Quint. dicit in. j. fuiſſe virũ valde iratũ. qui ſalutauerit ſic auere cũ ab vſu iã deſciſſet. ¶ Odi odiſti. Hec v̄ba cũ tñ in pterito ꝛ tpibus ab eo formatis reperianᷓ hñt tñ ſenſum etiã alioꝝ tẽpoꝝ. econtrario ad ea tpa q̄ circũloq̄mur in voce paſſiua. Nã quẽadmodũ mutuamur pñs indicatiui ad circũloquendũ illius ptiñ pfectũ ꝛ ptiñ impfectũ ad circũloquendũ illius pluſq̄pfectũ. ita ediuerſo ptiñ pfectũ accõmodat ſua ſignificatiõe pñti ꝛ ptiñ pluſq̄pfectũ prõ iperfecto. Itaq̄ ptiñ perfectũ hoꝝ verboꝝ hꝫ ſenſum pñtis atq̄ ſui ipſius. ptiñ pluſq̄perfectũ eiuſdẽ modi habet ſuũ ſenſum ꝛ pteriti imperfecti. ptiñ optatiui hꝫ ſuũ ſenſum atq̄ ẽt pñtis. Pluſq̄perfectũ ſubiunctiui ſuũ ſenſũ atq̄ etiã pti imperfecti eiuſdẽ modi. ptiñ perfectũ ſuũ ſenſuꝫ atq̄ pñtis eiuſdẽ ſubiunctiui cũ futuro optatiui. Futuꝝ ſubiunctiui hꝫ ſuũ ſenſuꝫ atq̄ etiã futuri idicatiui modi. ptiñ infinitiui ſuũ atq̄ etiã pñtis. Prõ caret. Furio qđ aliũde aſſumpſit inſaniui. Fero qđ tuli. Ferio qđ a pario ſumpſit percuſſi. ¶ Tollo qđ oli habuit tetuli a ſuſtolo ſuſtuli mutuat' ẽ. Quatio is. qđ i vſu nõ hꝫ pñs: vt diceret' i pñs tertie ꝯiugatiõis. vbi ẽt de gliſco ꝛ ichoatiuis. ¶ Ebri. inquã. Cice. li. v. de finibus tñ a ppoſito: inq̄: oberrãres. Inquiet in futuro idicatiui. Irẽ In ibi ſe nobeatũ inqt etiã beatiſſimũ q̄ppe inquiet. ¶ Auſim. ſꝫ Statius in. xvj. pſtr abſẽtibus auſint iſta dies. dixit auſis. Actius apud Marcelliũ ait cõponere te auſis mihi. vñ feſtus ait: auſis p audeas veteres dixere. ¶ Cedo nõ mõ p dic ſed p da etiã reperiᷓ. Terẽtius i ecyra. ſine purgũ Philippe: cedo ego alam. i. da. Apuleius. ij. Apolo. cedo te epiſtolam: vel potius da ſed p dic idẽ paulo ãte. Redue vxorẽ aut quãobrẽ nõ ſit opus cedo. ¶ Odi qđ habebat hec defectiua oia tẽpora liquet reperiri ſi q̄s crebro optimas euoluat auctores. Cice. lib. primo de legibus: que natio ingratos nõ aſpernatur: nõ odit. Liui' paſſiua voce Tertullianus in apologia frequẽs vtitur: oditur: ait: ergo in hoſtibus: ideꝫ vincimus cum odimur hieronymus in libro prouer. ꝛ impudẽtes odiũt: hunt ſcienciã. Sunt plurima alia verba defectiua que vix apud auctores reperiãtur integra vtq̄ vt lepit. ſuas: poſſetur: poteratur: poteſtur: retinerit: frecebunt: fulris: empit: neũ: r: que iam etate perierunt.

Jnquio Diome. Cice. Queſo. Cicero. Inſit Inquit. Ouat. Faxo. Liui. Auſim. Cedo. Salue ſalueo Quin. Odi cũ ceteris cõpoſitis ſuis hꝫ duplicẽ ſenſum. Furio. Fero Tollo. Quatio. Cicero.

¶ De primis puerorum preexercitamentis. Cap. viij.

¶ Epitome.

E.I. Ex quot latina lingua ſtruatur orationis partibus hoc capite inſtruimur ⁊ primis illarum imbuimur rudimentis.

Partes oratiōis octo ſunt. Nomē. Pronomen. Uerbum. Participium. Prepoſitio Aduerbium. Interiectio ⁊ coniunctio. Quattuor ex his declinantur. Nomen. Pronomen. Uerbū. Participium. Quattuor non declinantur. Prepoſitio. Aduerbium. Interiectio. Coniunctio.

¶ Nomen eſt quod declinatur per caſus ⁊ non ſignificat cum tempore. vt hec muſa muſe.

Partes orationis octo ſunt. Poſt ſimplicē nominis ⁊ cum eo participū pronomina verbiq̧ declinationem ſequens opera pueris adhibenda eſt. vt incipiant partes dignoſcere nō quidē adhuc exacte admodum: ſed quantum illa etas capere poteſt. deinde quomodo inter ſe conſtruuntur: vt iā incipiant quaſi deguſtationem quandam habere eorum que poſtea enodatius tradēda ſunt. dixi igitur in primis ꝙ octo ſunt orationis partes: quas enumerat. Sed nō miretur poſtea cum dixerimus gerundia ⁊ ſupina alias eſſe oratiōis partes ab octo ſuperioribus quodq̧ libro tertio dicturi ſumus alios poſuiſſe tres tm̄ vt ariſtoteles ⁊ Theodectes alios quattuor vt ſtoici. Alios diſtinguiſſe vocabulū ⁊ appellationē a nōie alios adiecisse aſſeuerationē attractioneinq̧. Sed nihil neceſſe eſt pueritie teneritudinem tanta veluti aborꝫ varietate lacerari. tantiſq̧ illi fuerit octo orationis partes diſtinguere: qui numerus primum Ariſtarcho ex grecis. deinde Palemoni ex latinis placuit quos deinde omnes grammatici greci ⁊ latini ſecuti ſunt. Ita tamen ꝙ greci interiectionem partem aduerbij eſſe dixerūt. Latini interiectionē ab aduerbio ſeparant. Articulum vero quia latinus ſermo nō agnoſcat ad pronomen referunt. Itaq̧ omnino partes eſſe octo dicunt. Quattuor ex his declinā tur. Quod ex harum octo partium numero quattuor ſunt declinabiles: ⁊ quattuor rurſus indeclinabiles quas explicat: greci quoq̧ articulū declināt latini quoq̧ gerundiū ⁊ ſupinum: ⁊ q̄ diſtinguūt vocabulū ⁊ appellationē a nomīe: tria illa eodē modo declināt. ¶ Nomē eſt qđ declinat̄ p caſus. hec nō eſt diffinitio nōis: ſꝫ quedā p̄pꝛietas: p quā puer magis veniet in nōis cognitionem ꝙ p diffinitionē. quā libro tertio reddituri ſum⁹. Nomē eſt pars orōnis corp⁹ aut rē p̄prie cōiterue ſignificans: et eodem modo de reliquis partib⁹ orationis: quarū proprietas ponit: p quas poſſint a pueris rudibus īrarū dignoſci poſtea vero libro tertio huius operis illarū diffinitiones: que magis naturam oſtendunt explicabimus.

Quid tm̄ tres orōnis ptes q̄dā tamē poſuerūt.

Quis p̄mo partes in octo diuiſerit.

Interiectio a grecis pro aduerbij parte poſita.

Donatus carpit de obſcuritate.

¶ Ebr. Quattuor ex his declinantur. Marc⁹ aūt Uarro anologie libro primo de partiū orōnis diuiſiōe his verbis loquit̄. Qđ ad ptes ſingulas orōnis deīceps dicā: cui⁹ qm̄ ſunt diuiſiōes plēs nūc ponā potiſſimū ī qua diuidit̄ oratio ſeruāda. vt natura in quattuor ptes vnā q̄ hꝫ caſus: alterā q̄ hꝫ tpā: ⁊ tertiā q̄ hꝫ neutrum. ⁊ quartam in qua eſt vtrū q̧. ¶ Nomen eſt: hec vbi adeo ingenioſa definitio: quā puerorꝫ iners ingeniolum reformidare poſſit ſimillima illi qua vtitur Ariſtoteles extra hōim valeā viri ſapientiſſimi quēlibet tradere qđ nam ſit homo eſt inq̄t bipes animal tanq̄ difficile ſit rerū differētias inertia nr̄a poſtliminio iam exules dīgero p mere. quoniam⁹ ſunt ferēdi īratores illi. Emiſphyſiologi quib⁹ oīno placet ſui nubilū donatelli. in primis grāmaticꝫ rudimētis ſcribētis. nomē ideo eſt. q: ſignificat ſubſtantiā cū q̄litate propria vel cōi: que aūt definitio vel ab ipſo chryſippo vix pciperet: ita ſubſtātia peſſundat̄ inanis ⁊ extra ſcholas eruditorū: aut dicant mihi: ni bilum. nihil. accidens. accidentia nōia quo ſignificant modo ſubſtantiam. Qđ ſi mihi velint extra doctrinaꝫ philoſophari non patiar quidē niſi prius eos appellauere ſapiētes indocte: atq̧ doctos inſipienter. Quocirca verecūdari debuiſſent phiſiologi noſtrates hāc nōis tenellā definitionē vel potius deſcriptionē cauillari cūq̧ minora minoribus nō cōueniāt. cuius ꝯtrariū ſcripſit Quintilianus libro pmo. Minora inquit facilius minores percipiūt. ¶ Cum tpe. pꝑoſitio ſemꝑ ſignificat comitē auctore Ualla. vt tp̄a cū cauſis canā. i. tp̄a et cauſas Ceſar cū pōpeio appulit. id eſt ceſar ⁊ pōpeius. Nomē igit̄ ſignificat id eſt habet ſignificationē: nō cū tpe. i. nō ſignificat ſuā ſignificationē ⁊ etiā tp̄s. Sed duntaxat ſuā ſignificat ſignificationem que aūt ſignificatio ſiue tempus ſiue aliud ſimile nihil obſtat vt dico diem. lapis lapidem repreſentat.

Cū hꝑoſitio ſemꝑ ſignificat comitē.

¶ Pronomē eſt quod ponitur loco nominis proprij. vt ego. tu. ille. ⁊ ſunt illa quindecim tantum.

Uerbum eſt quod declinatur p modos ⁊ tempora ſine caſu. vt amo amas. amaui amare.

¶ Anto. Genera nōim declinabiliū orōnis ptiū elegit q̄dā accidētia: ſine quibus nō pōt fieri illa quā diximus ꝯſtructio in nōie pnomine ⁊ pticipio genus nūeꝝ ⁊ declinationē In vbo ꝯiugationē: vocē: ſignificationē: atq̧ ī oībus hiis pſonā. ¶ De gñe nōim pnoiꝫ ⁊ pticipiorꝫ qm̄ aliis in locis copioſius diſputabitur: qđ ad hūc locū attinet: dicim⁹ gñā eſſe q̄n q̧. Maſculinū qđ declinat̄ cū hic ⁊c. Sed hec ꝙ ſufficiēter dicant̄ ego nō video. Primū vt aliis ī locis dixim⁹: q: nō iđ nomē eſt aut maſculinū qđ declinat̄ cū hic. aut ſemī quđ declinat̄ cū hec. aut neutrū qđ declinat̄ cū hoc. q: ē vel maſculinū vel ſemī vel neutrū. iđ declinat̄ aut cū hic: aut cū hec: aut cū hoc. Deīn ꝙ nōia adiectiua ꝯ pmā ⁊ ſcđaꝫ nōis declinationē inflectunt̄ ⁊ ꝑnōia ⁊ pticipia nō declinant̄ p hic ⁊ hec ⁊ hoc. ſꝫ p ſuas cuiuſq̧ gñi terminatiōes accōmodatas. Preterea qđ dubij ⁊ pmiſcui gñis nullā facit mētionē. Sꝫ vt diximus hec puerꝫ adhuc rudib⁹ pponunt̄ q̄ pueccioribus accurate magis poſtea tradent̄. Nūeri nōim. nūero cōis eſt oībus ptibus orōnis q̄ declinant̄. Caſus vo nōi pnomini ⁊ pticipio tm̄ ſed de his poſtea copioſius dicet̄.

Nōia cur ſiāt gñis ⁊ quare.

¶ Ebr. pronomen eſt. Eſt em̄ pnomen Pomponio teſte id pene quod nomen: niſi ꝙ minus plene ſignificat prepoſitio aūt pro in ꝯpoſitione fere ſemper alicuius ſubſtitutionē arguit vt proconſul: propꝛet. proauus pronepos. pronuba proqueſtor. ¶ Loco nominis ſunt quibus videatur etiaꝫ quis vel qui pnomē eſſe debere vt. Quod loco nominis proprij poſſit poni. diximus enim Plato diſſerit que definit: et euandrius enſis pro euandri: et cum poeta proferatur Uergilium intelligamus latini: atq̧ alia his ſimilia deliria. Quominus hec deſcriptio ꝯuenit quibus fuerat ſatis dicere q̄s vel qui. Euādri⁹: poeta: licet nōis ꝓpꝛij ponāt̄ loco nō tm̄ inꝯtra q̄dē cū illa ſūt q̄ iā antehac vidi p ſe. Sꝫ interī repetam⁹ alit⁹ id qđ d̄r. ¶ Loco nōis ꝓpꝛij ponit̄. Eſt

Pronomē quid ſit.

Pro cōpoſitis in ꝯpoſitione qđ denotat.

aūt longe ſenſis loco nois ꝓprij poni. Quod tñ pnol accidit. ꝙ nomē referre ꝓprium. Quod ⁊ ad nomen ⁊ ad pronomē eque ptinet. Quintil. cū dicimus Plato diſſerit: qui definit. dictio illa q refert Platonē nō quidē Platōnis loco ponit. vt hic capit poni. eſt aūt poni circa relationē aliquid ſubintelligi. Quod darius fore ſpero ſi vtar exēplis. facit te pulſantē fores interrogē quis nā ſis: rñdebis. vt opinor ego. nō aūt qui. at ego ponitur loco nois tui ꝓprij nō qui qd tñ te referre potuiſſet. vt ſi dixiſſes Antonius diſſero qui definio. Eddanius etiā pnomē poni loco cuiuſuis nois ꝓprij vt ego tu. Euādrius vero. aut poeta nō cuiuſuis nois proprij loco ponitur. Sed tñ pro euandro aut Vergilio. Et hoc figurate quidē. Quod ſi quis dicat pnomē ita poſſe nomen ꝓpriū referre vt quis vel qui iā retulit. vt ſi dicas Plato diſſerit: ⁊ ille diffinit. q fier vt ille illa illud pnomē nō ſit pronomē. qñ ita retulit nomē propriū: ſicut paulo ante qs vel qui retulerat: aut fatendū erit eadem rōne quis vel qui pronomē eſſe oporte re. ⁊ qd patet in hoc pnomie ille perliquide in pleriſq etiā pnoībus poterit conſtare vt nola referant propria: que dubitata cauſa fuit cur qs vl' qui pnomē eſſe nō potuit. Sꝫ hec rō nō ꝓcedit. qñ nō dicimus quis vel q ideo pnomē nō eſſe: qñ referat. Sed qd cū referat loco nois proprij poni nō pōt modo aūt ille: iſte: ipſe. ſuus quāuis referant etiā loco nois proprij poni poſſunt. ille diſſerit i. Plato demōſtrato Platone vnde pronomen nō tam dicitur pnomē q2 nomē ꝓpriū referat: ꝙ q2 loco nomis ponat proprij. Sit igit propriū pronois loco nois proprij poni: quo cū caruerit pronomen eſſe non poterit. ¶ Nois proprij: nihil obſtat obiectio illa hō diſſerit ⁊ ipſe loquitur. quominus dictio iſte ſit pnomē tametſi ponatur loco nominis appellatiui ſcꝫ homo non eīn pro natura in ſe: ſed pro hoie quodā ſingulari capitur pe nes que ſunt actus ⁊ operatiões. Ariſtotele authore. ¶ Deriuatur ſemp a verbo ſcribit

Quod ad nomē ad pnomē ptinet.

pronomē qliter loco nomis ponatur.

Ille iſte ipſe et ſuus referētia pro pnoie poni pñt.

Ariſto.

Seruius

Participium eſt quod declinatur per caſus cum tempore ⁊ deriuatur a verbo ſemp: vt amās. amaturus.
Prepoſitio eſt: q ꝑponit nomini ꝑ appoſitionē: ⁊ alijs etiā ptibus ꝑ cōpoſitionem: vt adeo ad cum.
Aduerbiū eſt. quod additum verbo nomini aut participio ſignificationē eius auget. aut minuit: aut mutat vt valde amat. minus amat. nō amat. ſatis doctus.
Interiectio eſt: que aliquem mētis affectum ſignificat voce incondita. vt hei mihi. heu me.
Coniunctio eſt: que diuerſas partes orationis coniungit: vt Pompeius ⁊ Ceſar amat ⁊ docet.
Genera nominum pronominū ⁊ participiorū quinq ſunt. Maſculinū. qd declinat cū hic. vt hic dñs. Femininū qd decliat cū hec: vt hec muſa. Neutrū qd declinatur cū hoc: vt hoc tēplū. cōe duū qd declinat cū hic ⁊ hec: vt hic ⁊ hec homo. Cōe triū qd declinat cū hic ⁊ hec ⁊ hoc. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amans.
¶ Numeri nominum pronominū verborū et participiorum duo ſunt. Singularis qui de vno tantū loqt Pluralis qui de pluribus loquitur.
¶ Caſus noim pnoim ⁊ pticipiorū ſeptē ſunt. Ntūs Gtūs Dtūs Actūs Vtūs Ablatiuus Effectiuus.

Seruius in illud. iij. enei. picturatas auri ſub tegmine veſtes participiū eſſe picturatas ſine origine verbi: qd intelligi putandū eſt. Quatenus ad conſtructionē ⁊ vocē attinet: nō aūt ad formationē ⁊ deriuandi ꝓportionē. picturaꝝ eīn a picturo as. plane ꝓhiſat. ¶ Per appoſitionē ⁊ eſt qñ caſui deſeruit vt apud valē abſq ſtipendio. ¶ Per cōpoſitionē qñ alteri immiſcet parti: vt amens. pnomini vt mecū. verbo vt adeo: participio vt innocens prepoſitioni vt aduerſum. aduerbio vt inde. interiectioni fortaſſe vt apage: cōiunctioni vt quocirca quā ſi neutro inueniamus mō iā nō prepoſitio ſed omno erit aduerbiū vt corā que queritis adſum. ¶ Voce incondita. Anto. capite accentus hoc ee exponit modo. incōdita voce. i. nō plane expreſſa ⁊ precem moti affectus qualitate cōfuſa. ¶ Diuerſas pres oronis vt Ci. ad Trebatiū lib. vij. Quo mitterē aut cui darē neſciebā. vbi aut inter quo ⁊ cui. i. aduerbiū ⁊ nomē incidit. Mela. lib. j. diuinitus ⁊ celeſti igne conceptus vbi coniunctio et cōplectit diuerſas pres oronis. ſ. aduerbiū ⁊ nomen vel diuerſas pres. ſ. diuerſitate indiuiduali. vt Pōpeius ⁊ Ceſar. ¶ Vel diuerſas pres orationis. i. diuerſe oronis pres. vt ego amo ociū ⁊ voluptatē i. amo ociū et amo voluptatē. Quā malueris habeas igitur expoſitionē. coniungit duo nola: vt Pōpe. et Ceſar. duo pronomina. ego et tu. duo verba: vt amat ⁊ docet: duo participia: doctus ⁊ eruditus. duo aduerbia vt Quintilia. cura bene ⁊ velociter ſcribēdi. duas aūt ſiue coniunctiões ſiue interiectiões nec nullo modo niſi materialiter vt logici dicunt cōiungere pōt. Quint. lib. j. Nam ⁊ an ⁊ aut coniunctiões ſunt ⁊ reliqua. ¶ Certius ſunt. autho: Quintiliani exēplo ductus genus dubiū atq epicenū in aliū locum precipienda reicit. Qui ait inſtitutionū lib. j. Nec ſtatim diligentem putabo. que ꝓmiſcua que epicena dicuntur oſtenderit.

¶ Declinatōes noim ad quas etiā reducit pticipiorū declinatio. quinq ſunt. Pria q mittit gtm in ae diphthongon: vt hec muſa muſe. Scda q mittit gtm in i vt dñs dñi. Tertia q mittit gtm in is. vt ſermo ſermonis Quarta que mittit gtm in us. vt ſenſus ſenſus. Quinta que mittit gtm in ei. vt dies diei.
¶ Declinatōes pnoim quattuor ſunt. Prima q mittit gtm in i: vt ego mei. tu tui ſui. Scda q mittit gtm in ius: vt ille illi⁹. iſte iſtius. Tertia ad pmā ⁊ ſcdā nois declinationē refert: vt me⁹ a. um. tu⁹ a. ū. Quarta ad tertiā nois dclinationē refert: vt nr̃as atis. vr̃as atis.
¶ Coniugatiões verboꝝ quattuor ſunt. Pria q hꝫ a

¶ Anto. Declinatiões noim. Sūt aūt qnq tm. qui numerus ex gti diuerſitate colligit: pnola ꝑ duas ꝓprias dclinatiões ⁊ ꝑ duas itē q ad nois declinatiões referunt. Participia ꝑ pmā ⁊ ſcdam ⁊ tertiā nois declinationē variant. ¶ Coniugationes verboꝝ quattuor ſunt hec diuerſitas ex ſcda perſona pñtis indicatiui modi accipiēda erat nā vba que mittūt illā in as ſunt prime cōiugatiois: q in es ſcde q in is correptā tertie q in is productā qrte. quā qdā tertiā productā appellāt ſed q2 pueri nōdū pcipiūt qd ſit ſyllaba producta qd correpta in fine dictionis viſū eſt hanc diuerſitatem ex infinitiuo diſtinguere in quo accentus pōt oſtendere q ſyllaba ſit longa q breuis in penultimo loco: vt q vero

Quinq nominis declinationes

Quattuor verboꝝ coniugationes.

ba habent a ꝓductā ante re finalē ſunt ꝑme. hoc eſt q̄ hn̄t accentū in penul. ⁊ eodē mō de reliq̄s cōiugatiōib⁹

Tres ꝟbi terminationes.

℄ Uoces ꝟboꝝ tres ſunt. Quia nōdū pueri ſunt capaces ſignificatiōis verboꝝ q̄ in actiuā paſſiuā neutrā de ponentē cōemq̄ ſpargit̄ de q̄bus lib. ii o. dicturi ſumus hoc loco tm̄ adm onendi ſunt tres eē verboꝝ voces Actiuā vt amo as. at. Impſonalē vt amat̄ hal, bitur. paſſiuā vt amor a is. vel are. loquor loq̄ris vel loquere

Quinti.

Quelibet rurſus vox diuidit̄ in quinq̄ modos quos Quintilia. qualitat s appellat. Indicatiuū: quo indicamus aliq̄d fieri: vt ego amo. tu doces: ille legit. Imꝑatiuū q̄ imꝑamus vt o vergili audi Optatiuū quo aliq̄d ꝯptam⁹: vt vtinā veniret antonius. Subiunctiuū. quo verbū ꝟbo ſubiūgimus: vt ſi legeris ſoluā tibi mercedē Infinitiuū q̄ indiffinite aliq̄d dr̄ qd̄ altero ꝟbo diffiniendū eſt. vt opꝫ nos legere. bonū eſt nos audire. Modus iterū diuidit̄ in tpa

Sex tēpora eē indicatiuo.

q̄n. p. hoc eſt pn̄s qd̄ rē inſtantē ſignificat vt ego lego. P̄teritū impfectū: quo demōſtramus ꝙ aliq̄d faciebam⁹: ſnō diximus an pfectū ſit vt ego legebā. P̄tm̄ pfectū q̄ oſtēdimus aliq̄d fuiſſe pfectū. vt ego legi. P̄tm̄ pl⁹ q̄pfectū: q̄ ſignificam⁹ añ factū fuiſſe aliq̄d poſteaq̄ aliq̄ res facta fuit: vt iā ego legerē cū tu veniſti. Futurū quo oſtēdimus aliq̄d faciēdū eē: vt ego legā.

ꝓductaꝫ ante re in infinitiuo: vt amo as. amare. Sc̄da
que hꝫ e ꝓductam añ re in infinitiuo. vt doceo ces ere.
Tertia q̄ hꝫ e correptā añ re in īfinitiuo: vt lego is ere.
Quarta q̄ hꝫ i ꝓductā añ re ī īfinitiuo: vt audio is ire
Uoces verborū tres ſunt: actiua vt amo amas. Impſonalis vt amatur. Paſſiua: vt amor amaris.
Modi verborū quinq̄ ſunt. Indicatiuus. Impatiu⁹ Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.
Tpa verboꝝ quinq̄ ſunt. Preſens P̄teritū impfectū. P̄teritū pfectū. preteritū pluſq̄pfectū ⁊ futuꝝ.

Meminiſſe aūt dꝫ puer nō oīa tpa eē in oībus modis: ſꝫ in indicatiuo ⁊ ſubiūctiuo oīa q̄nq̄ ī optatiuo ⁊ infinitiuo tria preſens p̄teritū ⁊ futurū. In imperatiuo duo tantum. preſens ⁊ futurum.

℄ Tri. Habet a ꝓductā hoc cū ꝑpe verū eſt ſemp preterq̄ in do das. ⁊ tribus ex eo compoſitis circūdo: venundo: peſſundo. Uerg. vi. lib. teretes circūdare truncos. Nam ſecare a ſedo as. eadē ꝓducatur: ſi nō a ſe ⁊ do cōponatur vt auctor lib. v. in primis ſyllabis oſtendit. ℄ Cum de vno tantū loquimur. Ego vero dicerem ſingularis quo de vno tantū loquimur: nos cū homines loquimur p aliquē numerū: nō quideꝫ numerus ipſe Martialis. hoc ſub principe ſi ſapis viator verbis Roma prioribus loquaris.

℄ Anto. Tpa pticipioꝝ tria ſunt tm̄ pn̄s p̄teritū ⁊ futurū. P̄teriti impfecti tpis. ⁊ p̄teriti pluſq̄pfecti ad vocē participij tpis p̄teriti reducit̄: vt Uerg. i. enei. Erā vetus abbas: ⁊ qua grādeu⁹ alethes qd̄ exponit Serui⁹. i. q̄ vehebat̄: q2 nos pticipio p̄teriti impfecti caremꝰ. qd̄ tm̄ greci hn̄t. ℄ Perſone noim̄. Perſona ꝓpriū accidēs ē ꝓnois ⁊ ꝟbi: ſꝫ nomīa ⁊ pticipia cū ſint tertie pſone oīa. vocatiūs tm̄ ab oībus illis ē ſc̄de pſone: vt paulo poſt dicturi ſumus. ℄ Ois ntūs eſt tertie pſone: ac ſi dicat ois dictio q̄ p caſus declinat̄: hoc ē nomē, ꝓnomē ⁊ pticipiū eſt tertie pſone: ⁊ facta regl'a ex his q̄ ſunt plura. facit exceptionē hui⁹ ꝓnois ego qd̄ ē p̄ie pſone atq̄ iteꝝ hui⁹ ꝓnois tu. qd̄ eſt ſc̄de pſone atq̄ hui⁹ ꝓnois rōne excipiunt̄ oēs vcī in q̄bus ſubintelligit̄ tu i ſingulari: vos i plurali. nā quēadmodū ꝓnomen ponit̄ loco nois ꝓpꝛij ita ntūs olm priū q̄ p caſus declinant̄ ponit̄ loco hui⁹ ꝓnois tu. Nomē ſubſtātiuū eſt: q̄d ſit nomē ſubſtātiuū oſtēdit ex quadā illi⁹ ꝓprietate hoc eſt q2 declinat̄ per vnū articulū vel duos tm̄. Adiectiuū ꝟo ex alia ꝓprietate oſtēdit q̄d ſit. hoc eſt q2 declinatur p tres articulos vel per tres diuerſas terminatiōes hoc nō ē docere ſꝫ quaſi p quedā ſigna vel ꝓprietates oſtēdere quid ſit nomē ſubſtātiuū: quid adiectiuū. Sed ſi ꝯſideremus qualē diſcipulū inſtituim⁹, nulla potuit aptior diffinitio excogitari ⁊ ex qua magis poſſit diſtinguere adiectiuū a ſubſtātiuo. Nā quēadmodū alio loco dicturi ſumus. nō ꝓpterea eſt nomē ſubſtantiuū qd̄ p vnū vel per duos articulos declinatur. neq̄ ideo adiectiuū. q2 p tres articulos vel per tres diuerſas terminationes inflectitur. ſed q2 illud ſubſtātiuo hoc adiectiuo accidit. Accidētia aūt que ſubſtātie notiora ſunt pueris preſertim rerū olm ignaris lib. tm̄ tertio plenius hac de re inſtruent̄. ℄ Relatiuū etiā aliā nois differentiā oſtendit. Aliud namq̄ ē relatiuū aliud antecedēs. Et quid vtrūq̄ ſit oſtendit. Ex quo manifeſtū eſt relatiuū ⁊ antecedēs noīa eē ad aliq̄d dicta. poſito eñ relatiuo: neceſſe eſt poni añs ⁊ ex diuerſo neceſſe eſt poſito añcedēti poni relatiuū. ℄ Adiectiuū ⁊ ſubſtātiuū. Ponit tria p̄cepta: q̄ nō ſermōis latini ꝓpria vel rectiā oībus linguis cōia publica ⁊ quodāmodo naturalia ſunt ſiquidē naturale: vt inquit Ariſto. quod apud oēs gentes idē eſt. Primum itaq̄ preceptum naturale ⁊ cōtra quod, ſi quis peccauerit: non tm̄ indoctus ſed plane barbarus habeatur: eſt q̄ adiec-

Illa, quin eꝫ ꝓnola rectos a q̄ referūt̄ in ſuas pſonas trahunt.

Subſtātiuū q̄d ſit. Adiectiuū quid ſit.

Subſtātiuū nomē quare ſit. Relatiuū ⁊ añs qui ſint.

Tēpora pticipioꝝ tria ſunt: preſens vt amans. preteritū vt amatus. futuꝝ vt amaturus: amandus.
Perſone noim̄ ꝓnoim̄ ⁊ verboꝝ tres ſunt ꝑma vt ego amo: ſc̄da vt tu amas. tertia vt ille amat. Uergi. docet
Ois ntūs eſt tertie pſone. preterq̄ ego: qd̄ eſt p̄ie: ⁊ tu qd̄ eſt ſc̄de: ⁊ oēs vocatiui: qui ſunt ſecunde perſone.
Nomē ſubſtātiuū eſt: qd̄ declinat̄ p vnū articulū vel p duos tm̄: vt hic dn̄s: hic ⁊ hec homo. Adiectiuum: qd̄ declinat̄ p tres articulos vel p tres diuerſas terminationes: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. bonus bona bonū. Relatiuuꝫ eſt qd̄ refert aliquod antecedens. Antecedens vero eſt: quod refertur ab aliquo relatiuo.
Adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū in tribus cōueniunt in genere numero ⁊ caſu. vt vir bonus.
Relatiuū ⁊ antecedens in tribus cōueniunt in genere numero ⁊ perſona. vt ego amo qui doceo.
Nominatiuus ⁊ verbū duobus conueniunt in numero ⁊ perſona. vt ego amo. tu doces.
Oē ꝟbū actiuū vel actionē ſignificans exigit añ ſe ntūm p pſona agēti. ⁊ actm̄ vel aliū caſum p pſona patiēti.
Omne ꝟbū paſſiuū vel paſſionē ſignificās exigit noīatiuū pro pſona patienti: ⁊ ablatiuuꝫ cum prepoſitione a vel ab pro perſona agenti.

tiuum ⁊ ſubſtantiuū in tribus ꝯuenire debēt: in genere numero ⁊ caſu: hoc eſt qð vtrūq; ſit eiuſdem gn̄is numeri ⁊ caſus. Quādo tn̄ hoc preceptū exceptionē patiaꝛ ſuis locis dicemus. ❡ Relatiuū ⁊ an̄s hoc eſt ſecundus preceptū naturale ꝙ relatiuū ⁊ anteceden̄s in trib⁹ ꝯueniunt: in genere numero ⁊ pſona: hoc eſt ꝙ vtrumq; ſit eiuſdem gn̄is numeri ⁊ pſone. De rōne aūt cui⁹ ꝯueniēt lib. iiij. copioſius diſputabitur. Nt̄ı̄s verbum. Hoc eſt tertium preceptū naturale: ꝙ nt̄ı̄s ⁊ verbū conueniunt in duob⁹ hoc eſt numero ⁊ pſona. i. ꝙ ambo debēt eſſe eiuſdem numeri ⁊ pſone. Figurate tn̄ aliqñ videtur eſſe diſconuenientia inter nt̄ı̄ ⁊ verbum: quēadmodum lib. iiij. cum de figuris conſtructionis agetur: plenius dicendum eſt. Omne verbum actiuum: ſubaudi pſonale: qð habet vocem actiuam: vel actionē ſignificans quale eſt deponens ⁊ cōe ea parte qua ſignificat actionem exigit ante ſe hoc eſt in rōne ſuppoſiti nt̄ı̄ p pſona agenti: ⁊ actm̄ ſed non neceſſario pro pſona patienti: vel aliū caſum: ſed tunc paſſio illa non recta tranſitiua ſed obliqua eſt. Omne verbum paſſiuum qð etiā de perſonali intelligendum eſt: vel paſſionem ſignificans: qualia ſunt illa exulo: vapulo: veneo: fio: liceo nube exigit nt̄ı̄ pro pſona patienti atq; in ratione ſuppoſiti: ⁊ ablatiuum cum prepoſitione a vel ab: vel etiam datiuum pro perſona agenti: vt ego amor a te vel tibi. exulo a rege: vbi non auſim dicere regi pro a rege.

Relatiui ⁊ antecedē-tis ꝯueni-ēria. Natura ṽbi actiui natura ṽ-bi paſſiui.

❡ Ebni. Preter ego qð eſt prime nō aūt Preter me qui ſum prime. nā hoc in loco ego vocē non quidē pſonam ſignificat. idcirco aūt intelligiꝛ de tu. ❡ Tres diuerſas ſignificationes: cū tn̄ ſit eadem ſignificatio: ⁊ ea ōdēs adiacens rei. vt̄ pennus penna pennū. ſpicus ſpica ſpicū adiectiua nō ſunt. ❡ Tres articulos in quib⁹ etiā requiritur vna eadēq; ſignificatio. vt hic hec hoc acus p piccacus p purgamento acus eris. p inſtro illo ad ſuendum acus us. ❡ Relatiuū ⁊ an̄s de hoc lege op⁹ nr̄m de cauſis corrupte locutiōis: vbi āpliſſime rē diſſeruim⁹.

Gerūdia ſupina ⁊ participia exigunt poſt ſe caſum cū quo conſtruitur verbum a quo deſcendunt.

Prepoſitiōes actō deſeruiētes ſunt. Ad: apud: ante. aduerſus: aduerſum: cis: citra: circū: circa: circiter: cōtra: erga: extra: iter: intra: infra: iuxta: ob: per: ppter: prope: propius: proxime: pridie: procul. poſt: preter: peues: ſupra: ſcdm. ſecus. trans. vſq;: vltra.

Prepoſitiōes abltō deſeruiētes ſunt: a: ab: abs: abſq; cum: corā: clam: de: e: ex: pro: pre: palā: ſine: tenus q̄ aliquando genitiuo iungitur.

Prepoſitiones accuſatiuo vel abltō deſeruientes ſunt in ſub: ſuper: ſubter.

Prepoſitiones que tantum in cōpoſitione reperiūtur ſunt an: cō: dis: di: re: ſe.

❡ De regimine ⁊ caſuum intitulatione.

❡ Epitome.

Caſus hoc capite inſeruntur nōia ⁊ vbiillorꝝ quoq; ſingulū regatur orōnis quatenus latine ſit nobis leuior formatio.

Nominatiuus ſemp regitur a ṽbo expreſſo vel ſubintellecto in ratione ſuppoſiti.

Gtūs plerūq; regiꝛ a nōie ex vi poſſeſſiōis nō nunq; ex natura nominis vel verbi.

❡ Anto. Gerūdia ſupina ⁊ pticipia. De gerūdijs qð dixim⁹ intelligēdū eſt de gerūdijs ſubſtātiuis actionē ſignificātib⁹: vt veni cā legēdi Vergiliū: ⁊ inſeruiēdi amicis: carēdi voluptatib⁹. ⁊ miſerēdi viduarū. De ſupinis pter ea intelligendū eſt de primis: nā vltima cū nullo caſu poſt ſe ꝯſtruunꝛ quēadmodū lib. iiij. dicturi ſum⁹ vt eo venatū feras: ſeruitū amicis. Participia vero ſiue illa ſint actiue vocis ſiue paſſiue eādē rōnē ſeruāt. Nā pricipia pn̄tis tpis cū actionē ſignificāt ꝯſtruunꝛ poſt ſe cū actō: vt amās virtutes: aut dtōe: vt ſeruiēs amicis: aut abltō: vt carēs voluptatibus aut gtı̄: vt miſerēs filiorꝝ. Eodē mō de pricipio tpis futuri vocis actiue. Participia quoq; vocis paſſiue paſſionē ſignificātia conſtruunꝛ cū abltō ⁊ ꝓpoſitiōe a vel ab: aut dtō vt amat⁹ a te: amād⁹ ab illis. ❡ Prepoſitiones actō deſeruiētes. Prepoſitiōes aūt ſepabiles ſunt aut inſepabiles. Sepabiles ſunt q̄ pn̄t apponi caſib⁹. Inſepabiles ſunt q̄ nūq; reperiunꝛ niſi in cōpoſitiōe. De ſepabilibus itaq; ponit primā regulā. Quot ꝓpoſitiones actō deſeruientes ſunt. ad apud: ante ⁊c. q̄ ſequunꝛ. Deinde ſubdit ꝓpōnes abltō deſeruientes: atq; mox q̄ ſunt vtriq; caſui deſeruientes: ⁊ demū ponit ꝓpoſitiōes q̄ nūq; reperiuntur niſi in cōpoſitiōe: cū reliq̄s ptib⁹ orōnis. Sed hec vberi⁹ explicabunꝛ lib. iiij. vbi de ꝓpoſitiōe diſſerem⁹. Enumerauim⁹ aūt hic ꝓpoſitiōes: vt pueri haberēt illas in promptu cū incipiūt pres orōnis inter ſe ꝯnectere. ❡ Nt̄ı̄s ſemp regiꝛ a ṽbo. Regere aliā dictionē ab alia: nihil aliud eſt ꝙ eſſe appēdicē illius: vt in ordine ꝯſtructiōis aliqd ſignificet. Sed cū verbū vt ait Ariſto. ſit orōnis forma: neq; ſine verbo poſſit eſſe illud qð greci vocāt axioma qð Boeti⁹ enunciationē. Cice. tn̄ pronūciatū tn̄ ploquiū interpretatus eſt: cōſequēs eſt vt oēs pres orōnis a verbo regant immediate vel media aliqua pte orōnis. Dicit igitur imprimis qð nt̄ı̄s a verbo. Nam vt verbū pſonale nunq; pōt eſſe ſine ntō: ſic nt̄ı̄s ſine verbo pſonali eſſe non pōt. ergo merito ab illo regiꝛ tanq; ab orōnis forma ⁊ dat illi ſuppoſitū tanq; accidēti. Gt̄ı̄s Preter illam eādem ſignificationē: qua regitur a nōie appellatiuo ex vi poſſeſſionis. Aliqñ regitur ex natura ſpālı̄ nominis: vt vini plenus: vel verbi vt impleo vini vaſa. a nomie in qua appellatiuo qꝛ ſi pprio iūngatur appellatiuum ſbi ſubintelligitur. Verg. j. ene. vnius ob noxā ⁊ furias aiacis oilei. Vbi ſeruius notat ex figura greca dictum eſſe: qua vtimur circa patres ⁊ maritos tn̄: vt aiacis oilei. intelligimus filium deiphobe glauci intelligimus filia hectoris andromache: intelligimus vxor. quinimmo hec figura latius pt̄ı̄ ⁊ Euſeb. pāphili dictus eſt ſubaudi amicus. ⁊ Terē. in andria. huius birrhiā: ſubaudi ſeruū: nā pronomē loco nōis ppri ponitur. ❡ Ebn. Tantū in cōpoſitione: ne intelligas tn̄ has ꝓpoſitiones in cōpoſitione inueniri: velut Preter eas nulle ſint alie compoſitioni obnoxie. cū ſint plures: vt de: ad: poſt ⁊ relique. Sed ꝙ he ſex prepoſitiones nuſq; niſi compoſite ſint reperte. Quid quod Valla his tres alias adiunxit: por. pol: pot: vt portendo: polliceo poſſideo. Quibus etiam periculo iudicioq; noſtro vnam addidimus ve: vt verror: veſtigo: ⁊ quando interponitur enim vt vendico ab. Que etiam cum datiuo coniuncta reperitur: vt ve tibi: ve ſoli. Quod ſi quis mihi obiecerit ve eſſe coniunctionem encleticam: vt Cicero legit ſcribit ve. ⁊ cum dicimus ve tibi interiectionem eſſe non quidem prepoſitionem. Huic vero pari ratione dicere poſſum: an cum ſit coniunctio nil impediri quominus ſit prepoſitio compoſitiua vt ambigo: ambio. Quocirca eque de alterutra iudicandus cenſemus. ❡ Nominatiuus ſemper regitur. Seribuntur varia lingue latine regimina: ꝓrorum primum nominatiuus eſt. Regitur

Vltima ſupina cum nullo caſu ꝯſtruitur.

Prepoſitiōnes ſepabiles ⁊ inſeparabiles.

Regi dictiones ab alia: qd ſit.

Axioma.

Vergi.

Teren.

autem niſi ſemper a verbo. Quod ſi non apparuerit in clauſula, per eclipſim vt ſubintelligatur oportet vt Uerg. dolus an virtus: qs in hoſte requirat. ſubintelligitur ſit. ¶ Gtiis plerũq; ponuntur tria genitiui regimina: quorum primũ ex natura poſſeſſionis fit. ideo tm̃ a noie regitur. Sed placet hoc in loco ſcribere qđ de

Ualla.

hoc regimine annotauit Ualla reliquit. gtiis oĩs. ait ille (vt taceam ſi qui ſunt alii modi) aut actiue aut paſſiue accipiuntur. addo etiã poſſeſſiue: qđ pene pro actiue accipio. actiue vt prouidentia dei: bonitas dei. Paſſiue timor dei. cultus dei. ibi dei prouidet: ꝛ benigne agit non ipſi prouidetur ꝛ benigne fit. Hic timetur ꝛ colitur: non timet nec colit. poſſeſſiue vt ſedes dei: regnum dei: atq; in huiuſmodi oratione intellectus apertus: atq; vnus eſt: ita in illis ambiguus ꝛ anceps: amor dei. Caritas patris ſuſpirio vxoris: dubium eſt de vtro loquaris: an de amore: quem deus in nos habet: an de eo quem nos in deuz. de charitate patris in filios: an filiorum in patrem. de ſuſpitione maritali: an de ſuſpitione vxoris. hucuſq; Ualla regitur preterea genitiuus ex quadam ſpeciali nominis ſignificatione vt ſimilis regis. Teren. dñi ſimilis es. Regitur etiam ex certa quorundam verborũ ſignificatiõe. Que per oĩa verborum gña ſpargitur: vt indigeo pecuniarum. Cice. pro roſcio quis eſt in hac cauſa qđ defenſionis indigeat. Addamus etiam huic triplici regimini aliud quod ex vi prepoſitionis fit: vt pridie iduum poſtridie nonarum. Apuleius lib. j. Floridorũ. Aquila cum ſe nubium tenus altiſſime ſublimauit etiam ab hac dictione ergo cum pro cã accipit: cuiuſmodi illud maronis eſt illius ergo venimus. Liuius Apollinares ludos victorie non peſtilẽtie ergo fuiſſe conſtitutos ſed hic poſſeſſiue poteſt capi.

Gtiis actiue paſſiue et poſſeſſiue capiuntur.

Gtiis qb' modis regitur.

Negat valla in apologia contra pogium ſcribens vſquã gtm̃ ex aduerbio poſſe regi. qđ aliqñ fit virtute ſuperlationis in aduerbio latentis atq; ſit eius ipſius Laurentii exemplum lib. elegãtiarum primo dicẽtis Ceſar potuit maxime oim. Aliquando etiam ab aduerbio locali. Saluſtius in iugur. ergo eo miſericordiarum venturus erat. Reperitur etiam gtiis ſepenũero in cõpoſitione: vt in preſentiarũ vbi vis gentium: interea loci tunc tpis aliqñ ex vi ſuppoſiti verbi imperſonalis vt cum diximus illius dici venit in mentem pro ille dico. Quam rem latiſſime patefecimus in opere illo noſtro de verbis aproſopicis mirũ eſt neq; ratio ſuppeditat neq; auctoritas fallit duos genitiuos circa cõiunctionẽ ab eadem dictione regi poſſe ex vi poſſeſſionis Iuuc. vnde illa priorum ſcribendi ſimplicitas ꝛ que interponuntur. Cuiuſmodi eſt illud Luce capite primo Hieronymo interprete. Eliſabeth impletuz eſt tempus pariendi. Ubi Eliſabeth genitiuus barbari eſt: vt ſit ſtructura tempus pariendi Eliſabeth impletum eſt quale fuit illud Iuue. ſimplicitas ſcribendi priorum.

Gtiis ab aduerbio regitur cõtra vallã.

De dtõ.

Datiuus plerunq; regitur a verbo ex vi acquiſitionis. nonnunꝙ vero a noie ex ſpeciali ſignificatione.

Accuſatiuus plerũq; regitur a verbo ex vi tranſitionis vel a parte ante ex natura infinitiui: vel media prepoſitione nonnunꝙ etiam a nomie adiectiuo vel verbo vel participio ex vi ſynecdoches.

Uocatiuus ſemper regitur a verbo ſecunde perſone imperatiui modi. in ratione ſuppoſiti.

Ablatiuus plerũq; regitur a verbo media prepoſitione nonnunꝙ ex ſpeciali nois vel verbi ſignificatione.

Effectiuus plerũq; regitur a verbo vel participio ex vi inſtrumenti. quo aliquid fit. aliquando ex vi comparationis. aliquando ponitur abſolute.

¶ Anto. Datiuus plerũq; regit a vbo ex vi acquiſitionis: atq; etiaz cuiuſcunq; rei attributionis ſiue illa ſit vtilis ſiue dãnoſa ſiue indifferẽs regit etiã nõnunꝙ a noie ex ſpeciali ſignificatione; vt vtilis amico difficilis vxori. incidus familiaribus. ¶ Actiis plerũq; regit a verbo ex vi trãſitiõis: vt amo vxorẽ: vel a parte ante ex natura infinitiui: vt opz me amare: vl media prepoſitione: vt ad forũ vel ex vi ſinedoches a nomie adiectiuo vt niger oculos. vel a verbo vt expleri mẽtẽ nequit. vel a participio. vt nodoq; ſinus collecta fluẽtes. ¶ Ucatiis: hec regula multũ nouitatis attuliſſe vr. his q̃ dicebant vctiũ aliqñ poni abſolute. qđ eſt cum oratio ex recta fit obliqua. Hoc eſt cũ ex ſcđa pſona ad quã loqmur fit trãſitus ad tertiã de qua loqmur. vt ſi dicas o Ceſar legat põpe. intelligitur ibi audi vel auſculta vel intẽde: qđ ita eſſe facillime probatur ex interpretatione pſalmi. xxj. cuꝰ initiũ eſt apud hebreos id ipm qđ dñs noſter atq; ſaluator dixit in cruce hoc eſt hely hely lamazabachthany. qđ euãgeliſta interpretat. deus meꝰ deus meus vt qđ dereliquiſti me. At vero ſeptuaginta interpretes verbũ ſubintellectũ. vñ vctiis ille regebat expreſſerũt dicẽtes. Deꝰ deus meus reſpice in me q̃re me dereliquiſti. aut que ratio fuit aliquid addendi: quod in hebraico nõ legebatur. ſi nõ erat in illis ipſis verbis incluſuz. illud qđ adhuc maiꝰ eſt auſim affirmare: etiã ſi exprimat ſcđa imperatiui modi pſona adhuc aliud verbũ qđ attẽtionẽ ſignificet ſubintelligẽdũ eſſe a quo vctiis ille regat. Quale eſt illud qđ Marci. capite. v. legimus. dicẽte dño thabita cumi. qđ interpretat puella ſurge. ac euãgeliſta cũ interpretat. tibi dico interpoſuit. qđ tm̃ valet q̃tũ audi: qđ erat incluſum in eo qđ dixit puella ſurge. neq; eñi Saluator noſter dixit tibi dico: ſz aliqđ more adiecit: qđ fere ſemp facimꝰ quotiẽs vocatiuo vtimur vt auditor: paret ſe ad ea q̃ dicturi ſumꝰ. Nã ꝛ vctiis a grecis rectꝰ dr quẽadmodũ ꝛ ntiis: q2 vterq; recte ſtans rectã ſubſtantiã ſignificet: vñ ꝛ verbo ſuppoſitũ dare pñt. ¶ Ablatiis regit a verbo media ꝑpoſitiõe aut ex ſpãli nois vel verbi ſignificatiõe. vt plenꝰ vino. impleo vino. ¶ Effectiuꝰ. de quo plura lib. iij. cũ de caſibꝰ nominũ diſputaturi ſumꝰ dicẽda ſunt plerũq; regitur a verbo vt malo me galathea petit. ceſus ferro ꝑ petitꝰ. regit etiã ex vi cõparationis: vt doctior illo. aut ponit abſolute. vt ducẽte deo expedior. ducẽte deo nõ regit: q2 ꝑ ſe orationẽ quodã mõ facit. Iz iꝑfectã: ſũ ſtis eſt ſubiunctiui modi: in q̃ reſolui ꝯſueuit: vt nato Ieſu in Bethleẽ ꝑ quo Hiero. vertit cũ natꝰ eſſet Ieſus i Bethleẽ

Ualla.

Uctiũ ſi aliqñ ponitur abſolute.

Marc.

Uctiis a grecis rectus dicit.

De effectiuo.

¶ Chri. Datiuus plerumq;. duplex ſcribit datiui regimẽ. Eſt eñi alterũ a verbo ex vi acquiſitionis vt Uergi. quas penas turne mihi dabis vel ex acquiſitione quadam cõi oĩbus verbis conceſſa. Non ſoli ſibi poſtulat te viuere. Cice. in verrẽ. Accuſauit eum cui. Iuue. emit ſibi dixit. Nonnunꝙ vero a nomie Ouidi. in ibin. meti s miſerabilis vllũ. ꝛ qđ paulo ante dicebamus ad hoc regimen aſciſcamur. Hic mihi hei tibi. ¶ Actiis plerumq; Quadruplex accuſatiui regimẽ aſſignatur: primũ quoq; duplex eſt quoddã gñale: vt arma virumq; cano. Alterum quorundã verborũ ſpeciale vt Tertullianus in apologia. Innocentia a deo docti ſumus. ¶ Natura infinitiui ſubintellige pſonalis. Cice. amicitiã noſtrã non egere teſtibus nam gtiis ille verbor imperſonaliũ regule prime nõ mutatur. Trãquillus in Iulio non tã ſua ꝙ reipublice intereſſe arbitrabatur. Et neq; ablatiis Cice. puto aũt mea non nihil intereſſe. A parte ante plurimi carpunt hunc loquẽdi modum a parte autẽ a

Cicero.

A parte ante ꝛ a parte poſt an ſit latina locutio.

parte poſt pro quo dicendū putār.a parte anteriori ⁊ a parte poſteriore. Sed pōt excuſari ſingulari maroīs exēplo cū enei.ii.j.dixit. Ne.ꝫ enī ignari ſumus ante malorꝫ: p anteriorꝫ malorꝫ. ¶ Media ꝓpoſitiōe.ſub cu-
Vergilius
ius rōne intelligi velim ⁊ interiectiōes quaſdā ⁊ aduerbia.Verg.iiur in antiquā ſyluā. vah bolem nequam
Apule.
o curas bolm.ecce bolem.Var.apud Marcellū apage a domo noſtra iſtā inſanitatē ⁊ reliqua. ¶ A nole ad iectiuo.hoc vero poetis frequētiſſimū eſt.Verg.in.geor.facie ꝑprior tauro.Sed aliqñ proſa orōne ſcribētes id ſibi vſurpāt raro tñ Gellius frontonē grauiter pedes agrū Apu.lib.j.aſini aurei.Manus in feſtis huma no cruore. ⁊ li.j.regū hieronymo interpte laſſa vete ⁊ cōſperſus puluere caput.Nā illud Pomponii.Melle brachari toni corpus: ⁊ idē paulo poſt.niſi qua videni: etiā ora veſtiri dictū eſt ex ſpeciali verborū tranſitiōe: quā expoſuimus ſupra.Vtuntur etiā hyſtorici ſenecdoche: ſed in eſſectiuo. Saluſtius. ¶ Antonius pedibus eger in ꝑlio adeſſe nequibat.Orones ꝓ pedibus egris dixiſſent atqꝫ poete pedes eger canerent. grāmatici
Synecdo
tandē nō ambigerē ꝓpoſitionē ſubdere in pedibus eger. ⁊ vt oia colligā dō grāmatice. Vir ſummus ingenio
che q̄ ⁊ qñ
poetice vir ſummus ingeniū.hyſtorice vir ſummus ingenio.oratorie vero atqꝫ elegāter vir ſummo ingenio.
vtuntur.
¶ Verbo.Apuleius viſcera quatior. ¶ Participio.Verg.iiij.enei.Animū labefactus amore. Aduertendū ſynecdochen fieri nō poſſe in his rebus que ſunt extra nos poſite.nō eī dicimus potēs diuitias: ſed diuitiis nō diues agros ſed agrorꝫ vel agris.nō ꝓfuſus pecunias ſed pecuniarꝫ.nō cupidus honorē ſed honoris. Ho
Vocatiuus a q̄
ratius tñ ſingulari exēplo aliter ſcripſit in ſermonibus pueri ait ſuſpenſi loculos. ¶ Vocatiuus ſemper regit ſi
regatur.
cut ntīs q̄ ⁊ rectus eſt ſine verbo eſſe nō pōt ita eque ⁊ vocatiuus qui etiā rectus eſt: regit igitur vocatiuus a ſcōis tñ pſonis īperatiui modi vtriuſꝫ numeri. Martialis li.xij.ſaltē ſemi ſem garriſſe ſolue mihi. Aliqñ vocatiuus re
Alexādri
gitur ſed a verbo ſubintellecto idē Qui nullū fieri te theopōpe coquū ſubaudit autē ſiue audi ſiue attēde. In-
carpitur. ⁊
ſtat alexandri ſectatores vocatiuū nullo mō regi poſſe.ſed ꝓnomē tu in vocatiuo latenter: vt qñ dō garrice ſolue mihi
cōe ciuſdē
illud garrice nō ordinetur cū verbo ſolue ſed ꝓnomē tu.nā garrice aiunt abſolutū eſt.Qd inuentū q̄ꝗ fuit
ctiū ꝓ bar.
nihili pendentes: nos exactiamus quo nuper iuuentus cauillatores eorꝫ refellamus: fatetur peruberet Alexandrinū ntīm regi oportere. Sed ntīm diffitentur prorſus.cur igitur diffitentur: qñ ſubintelligitur tu i vocatiuo virtute regat. At q̄ quoꝗ tu ſubintelligit in aliis ſcdis perſonis aliorꝫ modorꝫ: immo ⁊ ntīs oīs pōt ſic ſubintelligi.vt ego in pma pſona: tu in ſcda: ille in tertia: quo nun ntīs aliquis regi deberet.Martia.Vna vocat lucera.i.ego. Verg.vj.enei.ipſa canas oro.i.tu: que pſone ſepe explicant.Hora.i arte. Ego poeta ſalutor. Martia.tu dabis ipſe nihi etiā ⁊ in imparatiuo ides Martialis. Tu pallas ceſariana veni. vñ nulla rō eſt cur tu lateat in vocatiuo ideo vocatiuū regi debere. Quod idē tu in aliis ſcdis pſonis latens nō impedit. Quominus nōtiui regant.dicimus aūt preceptor doceo te.i.ego preceptor.doces me.i.tu preceptor.docet nos.i.ille vel aliqs. Quod ſi noīa regi nō deberēt: qm ꝓnoīa illic latentia ſunt que regūtur pari rōne ꝓnoīa illa regi nō debuiſſent. Sed noīa ꝓpria latētia intra pronoīa. Quandoqdē pronomē nihil aliud eſt niſi id qd loco nois proprii ponitur. Si tantope latebris vel latibulis ſiue laternis pſpicere volebant. Sed hos nebulones in ſuis latebris committamus: neꝫ digni quidē ſunt quorꝫ meminiſſe debeamus. Eſt tñ cauſa vt ad diuerticulū redeamus cur vocatiuus regi atꝫ conſtrui debeat. Nā ſi ntīs ſemp regit ab aliquo verbo: ergo ⁊ vocatiuus ſemp regetur etiā ab aliquo verbo. Vocatiuus tñ ſine ntō intra vocatiuū exiſtenti eſſe nō poteſt. qꝗ quomodo poſſumus vocare quē.ꝓ: ſine ſua ipſius nolatione qua nominatur. In vocatione enī alicuius dūmodo p nomē fiat ſemp nolatio inibi eſt. Quocirca ⁊ in vocatiuo ſemp ntīs ꝑmanet colligamus igitur. Quod ſi ntīs regitur: ⁊ regitur vocatiuus qui ſine ntō eſſe nō pōt. At dicet quiſpiā regitur vocatiuus fateor. Sed nō ſua ſolius virtute ſed virtute nominatiui latentis in vocatiuo: cui adhuc reſponderi pōt. ¶ Quod aliud nolumus preterqꝫ qd vocatiuus regatur: nā de virtute cuius regi poteſt nunc nō diſputamus. Quāqꝗ quomodo vocatiuus non poteſt regi quū vocatiuus ipſe ſit rectus
Vnioram
ſemper ⁊ erit nō apud latinos modo: ſed etiā apud grecos. Virtus aūt vñ vocatiuus ſecundis perſonis imperati
apud lati
ui modi adhereat eſt nulla alia preterꝗ idiomatis latini conſuetudo: que vt auctor eſt Quintilianus eſt cer
nos ꝗ gre
tiſſima loquendi magiſtra. An ſi latini oēs ita eſſent locuti dominum doce.garricum ſolue. non ⁊ nos pari
cos ē rect⁹
ter loqueremur. Loqueremur nempe imo domine doce garrice audi vel ſolue. Soloeciſmus eſſet manifeſtatius. Eſt aūt tāta inter ntīm atꝫ vocatiuū ſimilitudo nō terminatiōe modo: ſed ⁊ conſtructione vt latini auctores nō reformidarunt vtro ꝓ aliqñ indifferenter vti.ntīs quod pro vocatiuo ponatur. Iuuenalis.Saty.vj. Tarpeium limen pronus adora pro prone: idem Saty.ix.temerarius aſpice portus pro temerarie. Ver.vj.ene. proiice tela manu ſanguis meus pro mi: ⁊ illud pſalmographic audi populus meus legem meam pro mi popule. Sed vocatiuus pro ntō frequenter ponitur. Verg.iii.vicinos ignare paras inuadere portus. Seruius ait ignare p ignarus.aliquādo vocatiuus ⁊ nominatiuus ſimul. Martialis. Secretuſꝗ tua cum lauaris aqua Perſius ſatyra.iii.cenſorem ꝫ tuum: vel quod trabeate ſalutas pro trabeatus vbi eſt aduertendum vocatiuum poſſe iungi per omnes caſus certum a verbo ſubintellecto. Cicero libro.vj.de republica grates inquit tibi ſumme ſol ago.vobiſꝗ reliquis celites. Martialis clamabunt oēs te liber eſſe meum. Sillius lib.j.te
Ablatiuus a
ſurgente puer matres recuſant producere partus. ¶ Ablatiuus plerumꝗ regitur. tripliciter regitur ablatiuus.virtute prepoſitionis ⁊ hoc indifferenter a verbo quocunꝗ.Ouidius multa de te rogatus abiit altero
quo regit
modo virtute nolatiuus: ſed mediante prepoſitione idem Ouidius ſi melius numeras a ioue quintus eris.regit tandem alio modo virtute verbi ſed mediante ꝓpoſitione expreſſa.Quintilianus lib.ij.neꝗ a nobis negligenter locus iſte tranſibitur.vel prepoſitione ſubintellecta. Martialis lib.viij.diligeris populo non propter premia.Ceſar.i.a populo niſi malis eſſe damnum. ¶ Effectiuus plerū ꝫ tria etiam effectiui ſcribuntur regimina.eſt enim primum virtute inſtrumenti ſemper a prepoſitione abhorrentis: ⁊ hoc a verbo ⁊ a participio eſſe poteſt.Quod vel ex vno exemplo Verg.iiij.eneid.liquet his dictis animum incenſum inflāmauit amore Ecce inflāmauit animum dictis.animum incenſum amore.actiuus aliquando effectiuo equipollet vt Pomp. Mella.lib.j.latum inter manus farinam calcibus ſubigunt in hoc loco repetendum eſt quod de duplici ⁊ datiuo ⁊ actō diximus pauloante.ſ.cōmuni ⁊ ſingulari identidem effectiuum fore duplicem ſingularem Martia.lib.j.templa vel archano demens ſpoliauerat auro: generalem atꝫ omnibus verbis communem. Vergi.iiij.huc curſum iliacas vento tenuiſſe carinas. Sed vtriuſꝗ effectiuum. Laurentius in inuectiuis.pofuit ſummus ait pontifex quingentis me papilibus aureis ſua manu donauit. ¶ Ex vi comparationis. Iuuenalis ſaty.i. Ego poſſideo plus palante. ¶ Aliquando ponitur abſolute. Ouidius primo de arte. poſcente magiſtro.Verberibus iuſſas prebuit ille manus.

¶ Finis.

Anto.

Liber ſecundus in ſupiori libro iacta ſunt prima artis grãmatice fundamenta rudia illa quidẽ ⁊ inelaborata ſed q̃ paulatim elimanda ſunt cũ puerorꝫ etate coaleſcere debent. Quale eſt illud qḋ de gñe noim. pnoim ⁊ pticiporꝫ dicebamus: maſculinũ ẽe qḋ declinaẗ cũ hic. femi. qḋ declinaẗ cũ hec. neutrũ qḋ declinaẗ cũ hoc. In ſermõe nãq; greco: hebraico. punico: aut deniq; cuiuſq; alteri' lingue q̃ articulis vtitur: pceptũ illud ſufficiens erat. cũ in ſerie orationis noĩa plerũq; articulos habeant coniũctos. At vo latinis qui ex idiomate articulos ignorãt: regſa illa nõ ſuffragatur: neq; ob aliã cãm fuit pPoſita: niſi vt pueri cõfuſam quandã gñis haberẽt cognitionẽ. Nã ſi puero interrogãti: muſa cui' generis? ẽe feminini reſpõdeas q: declinaẗ p hec ſubiiciet ille rurſus quare declinatur p hec? Reſpõdebis opinor q: gñis eſt femi. & circulũ feciſti: qḋ in doctrina ꝙ ſit vitioſum Ariſto. in poſterio. analeticis pclare demõſtrat. Quũ ſi femininũ idcirco eſt q: p hec declinaẗ ⁊ rurſus p hec declinaẗ q: ẽ femininũ: nũq̃ oĩno ſcire poterimus muſa cui' gñis ẽ. Quare nõ pueri diutius a nobis eludãtur tradẽde ſunt illis regule: qbus nõ per articulos q̃ in ſermõe latino nulli ſunt: ſed p ſignificatiões aut terminatiões poſſint gña noim cognoſcere. Sꝫ queadmodũ ſupra memorauimus' idcirco noim gen' cũ declinatiõe ⁊ verborũ pterita cũ ſupinis. hoc eſt capita quattuor ſumus carmine pſecuti: qḋ in tota grãmatices arte nihil eſt tã variũ: tã multiplex. tã lubricũ ⁊ labile: ſed neq; qḋ magis in pmptu ſit habendũ: quã rem facilius carmĩe aſſequi poterimus. Illud aũt mihi in hoc loco pfandũ eſt. nõ eſſe carmina hec talia ex quibus laudem mihi poſſe cõparari ſperem quippe q̃ ſunt his de rebus quas muſe plurimũ auerſantur atq; reformidant. ⁊ quas plerũq; ꝓpter ſyllabarꝫ cõtumaciã verſus heroicus quo facilius res hmõi ſcribuntur nõ admittit: vt attragẽt comparatiua inchoatiua in quibus ſyllaba breuis duabus clauditur longis. Circuitione vero cũ eſſemus vſi res ipſa obſcurius diceretur: qḋ fecimus in illo hemiſticho. Et qḋ dat ſeruio nomen pro eo qḋ eſt ſeruitus quod heroicũ carmẽ nõ recipit. Cumq; nulla dictio latina per eu diphthongon ſcribi poſſit: nos ita hoc nõ nunc neuter neutra neutrũ: vſi ſumus pinde ac ſi grecũ eſſet. Nã eu diphthongon corre ſepe fecimus: niſi malis id p ſinereſim poſſe fieri. Cum em̃ ſcripſi neutra ſilet. robur: ſi eu non cocat aut p diphthongon aut per ſinereſim primus pes pceleumaticus eſt: que hic verſus recuſat. Cum vero dixi. Dictio nõ nomẽ pro nomĩe ſit tibi neutra: anapeſto vſus ſum: q̃ paria habet tpa cũ ſpondeo ⁊ dactylo.

Latini articulos ignorãt.

Ariſto.

Circuitio obſcuritatem parit

Liber ſecundus de genere ⁊ declinatione nominũ et de preteritis ſupiniſq; verborum.

Caput primũ de genere nominum.

Epitome.

Genus ſit quotuplex in nomine aliiſq; orõnis q̃ p genus declinantur partibus. hic habet inuenies: ⁊ quo vnũquodq; diſcrimine ab alio ſecernet.

Femina maſq; genus nullo mõſtrante reponunt.
Maſcula ſũto tibi q̃ſi maſcl'a femineũq;
Sit quaſi femineum. Mars eſt pro teſte Venuſq;.

Femina maſq; genus. Premittit regulas gñales que colliguntur ex noim ſignificatiõe gñali: ⁊ que terminationũ regulis pferende ſunt Eſt igitur prima ſignificatiõis regula: ꝙ nomina ppria ſiue appellatiua ſexus alterutrius ſi ſunt maſculinorum. gñis ſunt maſculi. Si feminarũ: feminini: quarum re ſolum natura duce poſſumus intelligere: etiã ſi nobis id monſtrauerit nemo. Nã vt Priſcia. ait duo gña ſunt q̃ ſola rõ nature nouit. maſculinũ ⁊ femininum Neq; id ſolum in humana ſpecie. vt hic vir: hec mulier. hic papa: hec obſtetrix: hic byrrhia: hec glicerium. ſed etiã in aliis rebus in quibus p genitalia mẽbra aut certa quedam ſigna marem a femina ſeparamus: quemadmodum equum ab equa. aſinum ab aſina: ceruũ a ceruã: canẽ ⁊ bouem mares ⁊ feminis genitali. gallum vero a gallina cũ criſta: tũ etiam cauda: tũ etiã calcaribus: atq; alias animantes certis quibuſdã inſignibus natura diſtinxit. In quibus vero ſub altero tm̃ gñe ⁊ terminatione vtriuſq; ſexum intelligimus qualia ſunt illa que greci epicena: latini promiſcua cõſueuerunt appellare: ſi neceſſe habuerimus ſexum diſtinguere: addiramento id facere poſſumus vt qm̃ perdix gñe feminino ſemper latini ſermonis vſus pfert: ſi fuerit grãduſcula aut calcaribus armata: aut feminã inierit: aut aliud quiddã fecerit: qḋ ſit maris pprium: recte poſſumus dicere hic perdix maſculus eſt. Ambro. quoq; in epi. ad ireneũ tractans illud Hieremie. cap. vii. clamauit perdix cõgregauit que nõ peperit: ſemper perdix gñe maſculino pronũit eodem modo aquila maſculus piſcis femina. Ouid. in. ii. de ar. Iuuenit in media femina piſcis aqua. Et varro fabiũ pictore ſecutus lupum feminam dixit quẽadmodũ Quint. in. i. li. refert. Maſcula ſunto tibi. Secunda ſignificatiõis regula eſt ꝙ noĩa earꝫ rerũ q̃ ſexum diſcretũ nõ habent ſi res illas tales imaginamur ⁊ fingimus aut de illis ita loquimur quaſi ſint maſculi aut femine gñis ſunt maſculini aut feminini: vt hic Mars. hec venus. ſic em̃ de diis gentium poete fabulantur quaſi ſexum habeant: ⁊ ꝙ mars venerẽ adulterauit: quoq; illa ex anchiſe eneam genuit: ⁊ talia quedã que in naturã diuinã cadere nullo mõ poterant. Sic pterea illũ pingunt armatum et viriles pugnas tractantẽ quẽadmodũ ⁊ illã fluxiori veſte ⁊ munditiis muliebribus deditã. Quãq̃ varro in pncipio librorꝫ de re ruſtica. Venerẽ inter deos mares poſuit: qḋ etiã Verg. ſignificare viſus eſt. cũ. ii. enei. Ducẽte deo. i. venere: flãmam inter ⁊ ignem expedior. Idem quoq; lib. ſaturnaliorꝫ primo. Macrobius cõfirmat auctoritate Calui: leuini: ariſtophaniſq; poetarꝫ. Eadẽq; rõne angelorum quedã propria nomia gñis ſunt maſculini: vt michael: gabriel: raphael: ⁊ cacodemonũ. vt belzebub ſathanas lucifer. Nã appellatiua partim ſunt maſculina vt angelus. archangelus: thronus. partim feminina: vt virtus: dominatio: poteſtas. partim neutra. vt demoniũ: cherubin ⁊ ſeraphin: que in numero multitudinis noſtri genere neutro protulerunt: cũ tamẽ auctore Priſciano in quinto libro hebraica lingua genus neutrum nõ habeat. ſed forte fecerunt vt oſtenderent ſpiritus illos nõ habere ſexum diſtinctum quemadmodum oſtreum. ſcortum: mãcipium: ſeruitium: famulicium ſub quibus vtrunq; ſexum intelligi voluerunt. Dicit ergo ꝙ nomina quaſi maſculina ſunto. i. ſint maſcula. i. gñis maſculini. ⁊ nomen quaſi femineum: ſit femineum. i. generis feminini. Mars deus belli. ⁊ Venus dea amorum ſint pro teſte. i. pro exemplo. Quod ſi per metonymiam: Mars pro bello accipiatur. Lar pro domo. Neptunus pro mari. aut rurſus venus pro libidine. Ceres pro frumento. Tellus p terra que figura frequens eſt apud poetas nihilominus ſuum genus retinent.

Prima regula generũ noim.

Perdix q̃liter i gñe noſcatur.

Lupus a varrõe femia dict'.

Scda regula p generibus noim.

Liber ſecundus de genere. Hic incipit liber ſecundus. vbi autor a doleſcentulo grammatico quattuor vndiq neceſſaria ſe pollicetur monſtraturum: ſcȝ nominis genus ⁊ declinationem: verbi vero preteritum atq ſupinum. Quocirca liber hic biceps erit: duas eñ orationis partes explorat: ſcȝ nomen ⁊ verbum. Quas nemo ambigit. vt dialetici monſtrant in ſermone loquẽdo obtinere principatum. vnde Horatius in arte. Verba nominaq inuenerunt quib⁹ voces ſenſuſq notarent pars prior hinc protenditur vſq. ¶ De preteritis ſupiniſq verboꝝ. Ubi nominis plus neceſſaria accidentia enodantur ſunt autem genus ⁊ declinatio. Sed q: ſunt quedam nomina monſtroſe cuiuſdam nature. Quo minus bonas preceptiones capere poſſint: que anomala. i. irregularia dicuntur ideo hanc priorem partem bifariam deduximus: qm̃ prius de regulari: conſequẽter autem de irregulari nomine agetur. Sed nos nec genus quidem aggredicmur exponendũ. niſi pri⁹ diſcuſſerimus: genus ne declinatione: an declinatio genere debeat eſſe poſterior. Sunt eñ quos delectet quibuſdam q̃ſi argutijs cauillari: declinationem generi omnino eſſe preferendam. Argumentantur autem illi huiuſmodi illud autem ſtatim preferri: atq anteponi debet. Quod ſi auferas in reliqua vlteriora nullo pacto poteris deuenire. Auctor tuus (aiunt iſti) niſi precognitis declinationibus genus intelligere non poterit. Quas iam p̃cognitas ipſe in ſuo gñe ſatis oſtendit dicẽs. Quod declinatum dat tertia dicito neutrum. Vis declinatum per quartam ſiue ſecundam dic maribus iunctum ⁊ plura alia: in quibus ſatis indicat: illorum nominum genus cognoſci non poſſe. niſi priorem cognoueris eorundem declinationem. Eſt etiam altera adhuc cauſa cur gñe prior eſſe debeat declinatio ⁊ hoc Quintiliani auctoritate qui ita precipit nomĩa declinare: ⁊ verba imprimis pueri ſciant neq eñ aliter peruenire ad intellectum ſequentium poſſunt: hec ille. Ecce in primis nomina declinare ſciant: non genus cognoſcere. non parte diſtinguere precipit. Quintilianus omnium preceptorũ ⁊ optimus ⁊ maximus. viſo igitur quid nonnulli ſenſerint: ⁊ videamus viciſſim. Quid ſit eis reſpondendum: etiã cur auctor hanc rem ſic inuerterit. erit intuendum. Sed primo: pari argumentiolo monſtremus genus declinatione eſſe prius. Quod ſic probatum iri confidimus. Nrĩs quam genitiuus prior eſt. Quare ⁊ declinatione genus prius erit. Nemo eñ ambigit genitiuum a nominatiuo exoriri. nunc vero nrĩs genus genitiuus autẽ declinationem monſtrat: prius ergo eſt genus. Quid a nominatiuo. quam declinatio que a genitiuo ſignif.

Declinatio ĝrta dici dȝ ante genus.

Gñis a nrõ orit.

Eſt animaduertendum pro huius rei conſideratione. Quod duorum: que maxime opus ſunt. illud prius licȝ ſomni. quo reȝ longe ⁊ citius ⁊ melius efficiam⁹: vt ſi cui eueniat prorſus veſtes exuto. totumq linquenti ambigere vtram rem prius capiat in ſolo tamen ſtans ſub baculum. vt eſt ſolitus. An calceos quos non ſolet ſit calciatus. At ego ſi ei eſſem conſulturus. Cũ ſolo ſtans dictum eſt mouerem vt ſe primo calciauiſſet. cõſequẽter cetera de more induiſſet. illic autem potiſſimum cauendum eſt. vnde maximum damnum proſilire poteſt dicunt enim medici nemini licere pedum plantas diluculo frigefacere. Maiora autem. ac multo crebriora errata latino occurrunt ſermoni ex generis inſcitia. Quaȝ ex declinationum ignorantia. Quippe ſi generis cognitionem amoueas. naturales illas preceptiones adiectiui ⁊ ſubſtantiui relatiui ⁊ antecedens perimi neceſſe eſt. Cõſtat enim potiſſimum genere confederato. Lõge vero difficilius eſt cuilibet nomini ſuum cueſtigio adiectiuum impingere quam tris quattuor ve declinandi terminationes expromere. Videmus autem hos: q̃ longas habent orationes: ſepius genere: quam declinatione [illegible]. Qui inter querẽdum adiectiuum ſuo generi compar vel inſolentes temporis moras: vel varios vultus colores obtexunt. Quo angore inuiſus mihi quidam amicus nuper laborabat. erat autem amicus veteri adagio dictus eſt. Fronte claro ſed corde triſti. Qui dum porphirii iſagogem dialeticam exponebat me interueniẽte: cepit arduis ſupercilijs interpretari illas eſſe falſam entymemam pro illum eſſe falſum entymema: ⁊ paulopoſt: hec ſunt inquit predicabilia in arbore quodam repoſita: pro arbore quadam que cum intuliſſet: nihil prorſus neq tam illepide ſed neq tam acerbe dici poteſt tutuderat aures meas illinc me me ſurripui. Vicem illius admodum dolens: ⁊ latinitatis naufragiũ contemplatus ex homine amplius audire neglexi. Eſt preterea animaduertendum. Quod ſepiſſime in diſſerentium circulis deducitur quo magis aliquid eſt prius modo quodam: eo vero alio modo reperiri poſterius vt de ouo atq gallina in Macrobio eſt. Nemini dubium eſt declinationes genere eſſe ſiue priores ſiue poſteriores dummodo differentie conſiderentur. Unde Ciceronem libro ſecundo ad Herennium recte dixiſſe putandum eſt. Nihil eſt inquit. Quod aut natura extremum aut doctrina primum inuenerit. Declinationum autem duplex doctrina extat. altera in capite ſequenti vbi de vniuerſis declinationum caſibus: ⁊ de ſingulis vltimis caſuum ſyllabis plane diſſeritur: quam declinationum acceptionem videntur argumentationes cuȝ genere comparaſſe. Sed nihil obſtat: quominus genus ſciri poſſit neglectis ⁊ omnia caſuum appendicibus terminationibus quarum acerius generi cognoſcendo potius obeſſe quam prodeſſe poterit. Et altera declinationum conſideratio illa ſuperiore multo ſimplicior. Qua nomen quodcunq cuius ſit declinationis tantum apprehendimus: vtſi mittat genitiuum in e eſt prima ſi in i. eſt ſecunda ⁊ cetera. Hanc vero declinationeȝ rudem atq tenellaȝ doctrinaȝ exigit genus non ſemper adhuc. Sed in illis dumtaxat exemplis. In quibus prius eſt argumentata ratio. Quamq̃ iam auctor generi pretulit capite proximo cum pleriſq alijs puerorũ preexercitamentis ea enim genus indigebat. Quod vero ex quintiliani auctoritate altera colligit argumentatio: vt imprimis pueri declinare ſciant: nihil ad autoris ordinem qui recte poterit dicere ſe id iam libro primo feciſſe: atq adeo imprimis maxime verbis quando dixit nominatiuo hec muſa. Declinatiõis igiẽ caput gñis capite colligimus eſſe poſterius.

Gñis inſcitia pluriũ eſt errato rũ tãq̃ declinationũ ignoratio.

Declinationũ nominũ duplex cognitio.

¶ Femina maſq genus. Duo ſunt genera que ſola nature ratio nouit ſcȝ maſculinum ⁊ femininum. cetera vero nõ ſunt gña: ſed hominum vſus ⁊ auctoritas conſlauit. vi. de Ver. in culice. Et mas quicum [illegible] eſt illic ſua femina iuncta: mutata igitur nois ſignificatiõe plerumq mutaẽ ⁊ genus: vt hic patina: hic ſtella: hic ſchola. Martialis lib. viij. Fecit hyperborei celebrator ſtella triumphi: nam ſi ſtella nomẽ eſſet femininum dixiſſet Martialis celebratrix ſtella nõ celebrator. Eſt eñ hic ſtella. nomen proprium viri. Hic patina. Cic. pro milone niſi publium patinam familiariſſimũ ſuum rogaret. Hic ſchola idẽ Cic. pro milone. Caĩ. Caſſii cognomine ſchola familiaris meus. Que autem nomina terminationis aſpectu ⁊ in alia ſignificatiõe gñis ſunt feminini. Verg. ij. eneidos. Lapſa per vmbras ſtella multa cum luce cucurrit. pueri ergo in genere cognoſcendo duplici egent cura vel ſignificationis: vt hic feneſtella: vel terminationis: vt hec feneſtella. ⁊ ſub terminatione um. maſculina ⁊ feminina ſignificati ratione reperiuntur. Plau-

Maſculinũ ⁊ femininũ natura rõne cognoſcim⁹.

nus in truculẽto: quis eſt iſte a ſchaphium: idẽ in ciſtillaria ſequere me mea. Silleninm. Quũ vero dixit femina maſcꝫ genus: vbi mari feminã prętulit naturaliter ordinẽ peruertit teſte Quintiliano lib. ix. Eſt naturalis ordo: vt viros ac feminas: diẽ ac noctẽ: ortum ⁊ occaſum dicas potius quã ⁊ retrorſum. Sed poetas metri ratio excuſat. Oratores vero obſeruantius ſcribunt. Plinius iunior. Adnotaſſe video facta dictaqꝫ virorum feminarumqꝫ: ⁊ q̃ ſequuntur: vbi autor potuit dicere feminina virqꝫ genus. Sicut Martialis. li. viii. non aliter ſiunt femina virqꝫ pares. Sed autor fortaſſe non ſolũ ad hemiſes verſiũ etiã ad ceteros naliũ ſpecies reſpexit.

Poete ordinẽ peruertentes magni excuſantur rõne.

¶ Maſcula ſunto res quas maſculinas contemplamur gñis ſunt maſculini. Quas aũt femininas feminini vt hic Atblas. Tiber. charon. hec moros daphne. artes. idiomatis cuiuſcũqꝫ precepta ſunt recepta vt boſes loquuntur de rebus: nõ quidẽ vt ſe habẽt res poete vero vt ſunt libertini de arboribus: de mõtibus: de fluminibus: de ſyderibus: de ipſis deniqꝫ noſbus eque ſunt locuti: atqꝫ ſi oĩa illa eſſent boſes vt caput: vt faciem vt mentũ: vt actiones: effectus ⁊ proprietates humanas ſint conſecute res hmõi ſepenumero cõfringunt: nomina preterea inſtrumẽtorum q̃ ad imaginẽ rerũ naturaliũ cõſtructa ſunt eiuſdem generis ſunt cuius eſſent naturalia: vt hic aries pro tigno illo cuſpide ferrato: hic equus pro machina illa troiana ⁊ pleraqꝫ id genus Luc. li. i. Hic aries actus diſperget ſaxa lacertis. Verg. ii. eneid. equum diuina palladis arte edificãt. Spiritum etiã noĩa de quibus auctor meminit gñis maſcu. ſunt reperta. Numeri capite. vii. Qd erat ſuper archam teſtimonii inter duos cherubim tradit tñ diuus Hieronymus in diuinis neqꝫ ſexum neqꝫ genus eſſe ſpectandum ſi quidem a latinis ſpũs ſctũs maſculino genere dicitur a grecis neutro ab hebreis feminino.

Lucanus Vergilius

Tertia generis nominũ regula.

¶ Auto. Eſt duplici genere. Tertia ſignificationis regula eſt: q̃ noĩa que ex ipſa rerũ ſignificatione ad mares ⁊ feminas pertinent cõia ſunt duorũ generũ: vt hic ⁊ hec paup hẽs: teſtis. Noĩa preterea q̃ ex ipſa rerũ ſignificatione ad mares ⁊ feminas ꝑtinẽt atqꝫ etiã neutris iungi pñt cõia ſunt triũ generũ: vt hic ⁊ hec ⁊ hoc prudẽs. ſapiẽs felix. Sed qm̃ hec regula ad innumeras prope dictiones ꝑtinet: in quib⁹ aliqua fuerit difficultas: quo gñe ſint ꝑ ferẽdeꝫ regulas terminationũ facil⁹ explicabit. Dicit igit̃ illud nomẽ eſt duplici gñe. i. duplicis gñis. ſeptimus caſus ꝑ gtẽ: qd vterqꝫ ſexus: hoc eſt maſculinus ⁊ femininus recipit. Et illud nomen eſt cõe trium generum: qd ad hec ideſt vltra duo illa genera iungis neutro. q: maſculinis ⁊ femininis ⁊ neutris iungi poteſt.

Eſt duplicis generis recipit qd ſexus vterqꝫ.

Eſt cõe trium. quod ad hec iungis quoqꝫ neutro.

¶ Ibi. Eſt duplici illa noĩa q̃ marius dixit eſſe maſculina atqꝫ feminarũ femina ſeorſum nunc vero dicit. Qd ſi ſimul in vno noĩe reperirentur illud tale nomẽ duorũ generũ eſſe cõe: vt hic ⁊ hec agricola: parens exul: comes. Eſt aũt animaduertendũ eſſe aliqua noĩa adeo ꝑtinaciter maſculina vt ex illo gñe ad aliud gen⁹ nũq̃ mutent̃: vt hic ſermo: culter: limen: axis. Sunt ⁊ alia q cũ ſint ꝓprie maſculina facile mutant̃ in feminina vt hic ⁊ hec homo: nemo: ſacerdos: nauta agricola: pug. bos: ⁊ ſimilia. Que apud grãmaticos indifferẽter dicuntur cõia. Sunt aũt alia ita duorũ generũ cõia. Qd ſi neutro gñi adhcierũt cõfeſtim exurgũt etiã neutra ⁊ adiectiua: vt diues: locuples. pauper: teres: vetus: cõpos: cultor: vber: precox: degener. Legim⁹ aũt diues ſolum: locuples: templũ: pauꝑ: tugurium: teres: membrũ: de quib⁹ paulo inferi⁹ latiſſime dicet̃. Duplicia igit̃ ſunt noĩa cõia quedã ad femininũ genus: quedã ad neutrũ ꝑtinẽt: de oĩbus tñ in hoc loco precipit auctor. Solẽt plerique in hoc loco querere an ſit aliqd nomen cõe duorũ generũ maſculino ⁊ neutro aut feminino ⁊ neutro: vt maſculino ⁊ feminino accidit. Quibus rñdendũ arbitror tale nomẽ reperi poſſe ſed nõ ſub vna aut ſignificatiõe aut terminatiõe aut latinitatis etate. Dicimus aũt hic hoc auxur qm̃ eſt maſculinũ. Iouẽ imberbẽ: qm̃ vero neutrũ oppidũ quoddã ſignificat. pariter dicimus hic ⁊ hoc ſpinter: p viro ⁊ mũdo muliebri. Dicimus etiã hec ⁊ hoc acus. Qd ⁊ ſignificatiõe ⁊ declinatiõe diſſat: hic ⁊ hoc ſal. guttur q̃ etate diuulerũt. Qd ſatis ex auctorib⁹ cõmentariis ꝯſtat. Et illa q̃ fuerũt a ſua determinatiõe detorta: vt cornus olim: nũc vero cornũ: oleaſter ⁊ oleaſtrũ: apiaſter ⁊ apiaſtrũ. Colus ⁊ colũ: baculus ⁊ baculũ. Sed in noĩbus potius res eſt cõis duorũ generũ q̃ nomen: nã cũ res eſt vna eiuſdẽ rei noĩa ſunt duplicia: vñ nomẽ cõe maſculino ⁊ feminino ſi diuerſe ſignificationis aut etatis aut terminatiõis fuerit tale nomẽ nõ duobus gñibus dicetur cõe vt hic ⁊ hec eunuch⁹ tyeſtes: ſtrum ⁊ criſtallus. frõs. Sepes ſepa ſpecus. ſpeca. Gñe. niſi auctor ſe exponeret perſanctẽ iurarẽ: nõ gñe ſꝫ gñi ſcriptũ fuiſſe. Nec ſuus eñ legitimo nõ ꝯſtat metro: nã gñe tribrachus eſt quẽ pedẽ verſus exameter nõ percipit. Eſt igitur ectaſis figura. Cum ex breui longã ſyllabã porrexit. Sic etiã Verg. Oĩa vincit amor ⁊ nos cedamus amori: quã penthemimerim heroicã poete frequẽter ꝓducũtur. Eſt cõe triũ. Nomen triũ generũ eſſe dicit: cui preter genus maſculinũ ⁊ femininũ etiã acciderit neutrũ: vt hic hec hoc prudẽs: vetus: ſimplex: vt hic hec altilis hoc altile: mitis ⁊ mite: vt hic ſilueſter hec ſiluettris hoc ſiluetre: acer acris acre. Qd ſi neutrũ genus diuerſam habuerit ſignificationẽ. iã tale nomen nõ erit adiectiuũ: nedũ triũ generũ cõe. Quale eſt hic hec vber pro fertili ⁊ hoc vber pro vberatiõe interiore mamille: aut ſi ſuam genus quodqꝫ ſeorſum nanciſcetur ſignificationem: vt hic hec hoc acus pro piſce. acu ⁊ ſcobe: vt hic hec hoc ſpecus. Que ⁊ ſi nõ ſignificatiõe aut certe declinatione ſatis differunt. Quibus addantur prunus pruna prunum: pyrus pyra pyrum: amiculus amicula amiculum: ⁊ ſimilia. aut ſi ſubſtantiuam nõ admiſerit ſignificationẽ: vt ſpicus. a. um. pro ſpica illa nota farcinus a. um. pro nucleolo illo fructuum. Sed iſta potius videtur res cõis tribus generibusquã nomen ſint diximus de re cõi duorũ generũ. Aduertendũ eſt latinorũ codices nullũ nomen vt ita dicã actu trium generum habere cõe. Quod ita facile perſuaſum iri cõfidimus. Cũ nomen omne triũ generũ capax adiectiuum eſt: nũc vero adiectiuum nomen illius gñis ſemper eſt cuius ⁊ ſubſtantiuũ cui adheret: erit igitur vel maſculini vel feminini vel neutri vel cõis duorũ. Quippe ſubſtantiui nomen gñis alius eſſe non poteſt. Quodqꝫ ſi adiectiuum nomen abſqꝫ ſubſtantiuo mãſerit. Iam nulli dubiũ quin tñ neutrũ cenſeatur. Martia. lib. v. durum eſt perdere ferias niſi volueris orationem loco noĩs poni. ſ iurare tamen vnũ tale nomen tria vniuerſa gñia complecti poterit calceum togam ac iuramentum perdidi quibus ecco nã illud quibus oĩa genera ſe pñt in gñe ⁊ terminatione vna. Sunt que nomen qm̃ vel quin ꝫ etiam pluribus generibus cõmuniſcuntur cõe eſſe oportere. Quãdoquidem maſculino ⁊ feminino ⁊ neutro cum dubio ⁊ epiceno poſſit eſſe cõe. Quibus facile reſponſum eſt gñis acceptione: nõ vt dicã eſſe ſeptem. ſ. maſculini feminini neutri cõis cõis dubii ⁊ epiceni at genera tantum tria profitemur: ꝗ maſculinum femininum ⁊ neutrum non eñ aliud genus vſquam legitur. Quamquam quis nõ videt ſiue dubium ſiue epicenum ſiue maſculino aut feminino eſſe non poſſe.

Purũ notabile.

Nomẽ cõe duorũ an ſit aliqd.

Ectaſis figura.

Gñia quot ſunt

¶ Tertio. Menses cũ fluuiis. Quarta r͠la significationis ẽ q͞ꝛ q͞ꝛ mẽſiũ g͞nis ſunt maſcu. nõia q̃ mẽſiũ g͞nis ſunt maſcu. vt hic aprilis: iunius ſextilis: ſeptẽber. Preterea q͞ꝛ fluui' g͞nis eſt maſcu. nõia quoq͞ꝫ fluuioꝛũ g͞nis ſũr maſcu. vt hic arar: garũna: betbis: arar. Proper. li. ij. Teſtis arar rhodanuſq͞ꝫ celer: magnuſq͞ꝫ garũna. Mar. ria. betbis oliuifera crimẽ redimite corona. Idẽ in codẽ. Quẽ tremerer foꝛti milite victus arar. Sequunť tñ aliq̃ gen' terminatiõis. luca. in vi. Et dãnata diu romanis allia faſtis. Oui. in j. faſt. Clauiger ꝛ tanto eſt al bula pota deo. nã albula is eſt q̃ poſtea. i. ty bris fuit appellat'. Mar. tñ li. xj. maſ. vtitur o. Cur recro: aquaꝝ albula nauigerũ p fre ta tendit iter. Luca. neutro g͞ne dixit. Nã vi

Quarta regula generatis nominũ.

Prop.

Luca.

Menſes cum fluuiis ſexu diſtingue virili.

deo ĩre hoc carmẽ qð iſte ex. ij. luca. citat cruſtuminũ poꝛt' deſcẽdiſſe ſit neutri ibi eſſe g͞nis q̃ maſcu. ai cruſtuminũ nñ ibi ſit caſuscau' adiectiuũ capax maſculinũ põt eque eſſe ac neutrũ. Lib. ij. Cruſtuminũq͞ꝫ rapax. et iunco ſapis iſauro. Idẽ in iiij. Et rapidũ in molles zephiros diſcurrit iader. cruſtuminũ ꝛ iader etiã ratione ſignificationis poſſunt generis eſſe neutri: nã flumina intelliguntur: qð hoꝛa. exp͞ꝛeſſit. in poetria d. aut flu mẽ rhenũ aut pluui' deſcribit arcus. Idẽ ĩrto carmine. Teſtis metaurũ flumẽ ꝛ hãnibal deuictus. nã teſti et neutris iũgi poſſe ſuo loco dicem'. ¶ Lbꝛa. Menſes cũ fluuiis. ꝛ cauſe mẽſiũ nõia cũ fluuioꝛũ noĩbus ſexu viri li. i. g͞ne maſculino ſꝫ fluuioꝛũ noĩbus paulo inferius reiectis nõia mẽſiũ in hoc loco penanť: hic maius octo ber: ſextilis: ꝛ ſextiũ duo illa pꝛioꝛa terminatiõe dignoſci p͞nt. Menſium nõia oĩa aut deriuatiua vt a iano. Ia nuarius: aut cõpoſita ex imbꝛe ꝛ octo october ſunt deducta. Aduertendũ eſt. Ceſarẽ ſuo nõie iuliũ mẽſẽ q̃ antea quintilis erat appellari ediuiſſe vt octauianũ ſextile auguſtũ noĩaſſe: apꝛilis vt nere: epte: ber: vt ger manice: xtober vt domitian' a ſuis noĩbus dicerenť edixerũt. Quib' hoĩm viſus viſus eſt refragari. Sꝫ ad rẽ noſtrã. Mar. li. ix. Quũ mereris natales ouidi tuos apꝛiles. Hoꝛa. j. epi. Sextilẽ toti mendax deſiderabꝛ dicimus aũr hoc ſuit mẽſe auguſto ꝛ mẽſe auguſti. Iune. Auguſto recitãtes mẽſe poetas. Ci. p lege agraria cõ ſtituti aut in mẽſes ianuarii. ¶ Cũ fluuiis. põpo. mella li. j. Multurba ille quẽ dixim' ãnis fluuioꝛũ nõia ge neris eſſe maſcu. poterãt iri pbatũ r͞la illa maſculina ſũro tibi quaſi maſcula. Quidẽ de fluuiis pinde atq͞ꝫ de hoib' latini oĩm ſũt locuti. Oui. j. met. de fluuio eridano ita ſcribit. Eridanuſq͞ꝫ tener ꝛ itali. ſꝫ ſcrib' auget aquaꝛ nata miſerrim' Io luget vt amiſſas vita ne fruať auctoꝛ tñ iõ ſe itiit. vt dari' patrimet documẽti: Lyus. hic lyris dga betis. Aeas. Menãder. Mar. l. diſtichis. Cerule' nos lyris amat. Luca. ij. li. capſaſꝫ coheret. Et iu ga rapax verit' vt fluuioꝝ nõia g͞nis ſit maſcu. ita ꝛ vẽtoꝝ atq͞ꝫ mõtiũ vt hic erbeſſas. Boꝛeas. Erix ꝛ grãgas C. ix. epi. l. ipſos ſcripſit erbeſſas. Mar. li. viij. Nec Boꝛeas ipſe ſic manere velit. Sch. i. Hercu e fuꝛẽti dciup ge nuit iuni' ſaras erix. Ver. iij. eñ. Ardu' ide aggregat olleꝛat. Sequiť tñ aliq̃ terminatiõis gen': vt hec etna octa. Hoꝛa. iij. li. car. Nec pedir ſpoſirã celer ignis etnã. Luca. vij. Si tota eſt herculis octa. Hec etiã frequen tius rõne ſignificatiõis maſculina. Sch. in Hercule fureti: euect' equis. Cirã ſummũ pſpicit ocram.

Lyus.

Lauga.

Arboꝛis eſt nomen muliebꝛe. Sed excipiatur:

Hic rubus ꝛ dumus foliiſq͞ꝫ oleater amarus.

Neutra ſiler. robur. cum ſubere. iunge laburnũ.

Inſula cincta mari. nauis. cũq͞ꝫ vrbe poema.

Feminei generis ſunt cauſa ſignificati.

Dictio non nomen pꝛo nomine ſit tibi neutra.

Neutras pone notas ſeu grecas ſiue latinas.

Sepe tamen pꝛofert muliebꝛes ſermo latinus.

¶ Tertio. Arboꝛis eſt nomẽ. Quita r͞la ſignifi catiõis ẽ q͞ꝛ q͞ꝛ arboꝛ g͞nis ẽ femi. nõia quoq͞ꝫ arboꝝ g͞nis ſunt femi. vt hec prunus: pyrus: ſoꝛb': pin': laur' pplus. Excipiunť g͞nis ma ſcu. hic rub': hic dum' : ſꝫ rub' q͞ꝛ frutex poti' eſt qð ad arboꝛis altitudinẽ nõ aſſurgit. Ver. in buc. ſterat ꝛ rubus alper amonũ. q̃p te rent' femininũ etiã ptulit di. Mandiť apta rub' gignis. dum' vo q͞ꝛ nõ tã certũ quoddã genus fruticis: q̃ fruticem ipſum ſignificat ¶ Oleaſter quoq͞ꝫ q͞ꝛ degenerat ab oliua ma ſculino g͞ne quaſi frutice ptulit Ver. ij. geoꝛ. Indicio ẽ tractu ſurgẽs oleaſter eodẽ pluri mus. Qð võ dixit amarus foliis alluſit ad il lud Verg. foliis oleaſter amaris. Calphur ni' tñ neutro g͞ne ptulit in eglogis. Me re neras ſalices iuuat aut oleaſtra putare: aut põt et ab eo qð ẽ hoc oleaſtrũ: ſic et poſſum' dicere oleaſter oleaſtrũ: ſicut a pin' pinaſter ꝛ pinaſtrũ: a pyr' pyraſter ꝛ pyraſtrũ. Pli. li. xv. pinaſter nil aliũ ẽ: q̃ pin' ſilueſtris copioſaꝫ dat hec materiã g͞ne fe. dixit hec Theopbꝛaſt' quoq͞ꝫ eodẽ īterprete Theodoꝛo gaza. li. iiij. de ſtirpib' ſicut pinaſtri inqt q̃ l locis vmbꝛoſis naſciť. Idẽ quoq͞ꝫ auctoꝛ eodẽ īterpꝛete ſub alia terminatiõe in g͞ne neutro ptulit in pꝛlo eiuſdẽ opis pinaſtrũ inqt ãpliſſimũ pulcherrimũq͞ꝫ a priſcis locis emigrat. Idẽ l. ij. Erit ex piro viciatũ piraſtri: cũ alias piraſter ſepe dixerit. ¶ Spin' ſpini. Seruĩ' talliõ Ver. ij. geoꝛ. ſpin' et et pꝛima ferẽtes g͞nis eẽ maſculini dicit. ¶ Neutra q̃ ſunt ſiler: robur: ſuber: laburnũ. Ver. ij. geoꝛ. Molle ſi ler lentoꝛ genitſe vbi Seruius notat genus neutrũ raro de arboꝛe inueniri. Theopbꝛa. li. iij. ð ſtirpibus theo doꝛo īterpꝛete: qdã robur ꝛ nucẽ auellanã floꝛere exiſtimãt. Idẽ eodẽ interpꝛete li. j. Suber etiã viride leue eſt niſi foꝛte hic de ligno locutus neutro g͞ne eſt viius. Nã pli. li. xvi. maſculino g͞ne dixit. lerotino aũr germine malus tardiſſimus ſuber. Idẽ in eodẽ inglãdeꝛ caſtanee: ꝛ aburnũ alpina hec arboꝛ. nec vulgo notaꝫ q̃ cũ ſola materia cenſeať merito g͞nis eſt neutri: pſertim cũ g͞nis neutri terminatiõẽ habeat quiadmodũ. Verg. de materia hebeni dixit. nigrũ fert hebenũ. Idẽ li. a. euiſdẽ opis ꝛ toꝛno raſile buxũ. Et. vij. eneĩ. Mirata volu bile buxũ. Oui. j. de amoꝛ. Aut nuper vide fuiſſis acer. Multa pꝛeterea arboꝝ peregrinaꝝ nõia quaꝝ mẽti ria tñ ad nos peruenit. neutro g͞ne inueniunť ab auctoꝛibus plata: vt bdelli: balſanũ: cinamomũ. ¶ Inſula cincta mari. Sexta regula ẽ q͞ꝛ q͞ꝛ inſula nauis: vrbs fabula: pꝛoema g͞nis ſunt femi. nõia quoq͞ꝫ inſulaꝝ nauiũ vrbiũ: fabulaꝝ e rõne ſignificatiõis g͞nis ſunt femi. Itaq͞ꝫ quattuoꝛ: teo ptinet. Pala ẽ q̃ nõia inſulaꝝ femi nina ſunt: et ſamos: chios leſbos Vergi. j. eñ. Poſt habita coluiſſe ſamo Hoꝛa. j. epiſt. Quid tibi viſa chios bullari nota: leſbos. Sequitur tñ aliq̃ genus terminatiõis vt Oui. xj. met. Et mitileneſ potuiũ litroꝛe leſ. Hoꝛa. igiť et rõne ſignificatiõis ptulit. leſbos g͞ne feminino Ouiõ. eñ. reſpiciẽs terminationem gene re maſcu. Nauiũ quoq͞ꝫ nõia g͞nis ẽ femi. poetaꝝ viſus oſtẽdit vt cẽtaurus piſtris ꝛ argo Ver. v. eñ. Centauro in uebiť magna ſcilla. doꝛſbus cerulea ꝛ ibidẽ p͞rẽ roſtro pmit emula piſtris. Idẽ in buc. Erit altera q̃ vebat

Quinta g͞nis no minum r͞la.

Rubus

Dumus

Oleaſter

Pinaſter

Spinus

Siler

Suber

Quedã ar boꝝ nõia neutra.

Sexta r͞la g͞nis

Nõia

Samos

Et bien muthlene

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

argo delectos heroas. Nola preterea vrbiũ gñis ſũt feminini: vt ſeſtos. abydos: ſaguntos caſtulo pneſte. Oui. in epi. leãdri vel tua me ſeſtos vel te mea ſumat abydos. Silli' li. j. Seu tota ſaguntos igne miſcet. Idẽ li. iii. Fulger pcipuis parnaſia caſtulo ſignis. Uer. viii. eñ. Preneſte ſub ipſa. et Iuue. qs timet aut timuit gelida preneſte ruinã. Idẽ tñ. j. geoꝛ. terminationẽ reſpiciẽs dixit: põtus et oſtriferi fauces tentant abydi. Luca. li. iii. Obſeſſum peno geſſit qd marte ſaguntũ. et Iuue. atq; coꝛonatũ et petulãs madidiq; tarentũ. Uer. vii. eñ. Quiq; altũ preneſte viri. Silli'. iii. puni. et celebꝛe oceano atq; alternis ſluctib' hiſpal. et Mar. ſluct' paſſeris atq; ſuprius auxit q oppidũ etiã gñe neutro ptulit Hoꝛa. j. ſer. Impoſitũ ſaxis late cãdẽtib' auxur. Nola q poema-
Nola poemarũ gñis ſemi. — tũ hoc eſt comediarũ: tragediarũ et fabularũ poeticarũ gñis ſunt femi. vt eunuchus. Heautontimerumenos. thyeſtes. eneis ilias. Teren. caſſe nõ negat pſonas trãſtuliſſe in eunuchũ ſuã. Idem hodie ſum acturus heautontimerumenon: duplex q ex argumẽto facta eſt ſimplici. Et ſi cũ Quint. dicã varij tyeſtes cuilibet grecorũ cõparãda eſt. papi. xii. the. neq; tu diuinã eneida tẽtã et Perſius. nullã tibi vẽdo iliada. Qd vo Iuue. dixit. Scriptus et in tergo necdũ finit' oꝛeſtes: ad virũ potꝰ illũ q ad fabulã reſpexit. Sũt q dicãt nomẽ fabule cũ eſt appellatiuũ debere eẽ gñis femi. Cũ vo ppꝛiũ retinere gen' ſuũ. Nã q Uer. buc. geoꝛ. neutro gñe ſcripſit alia figura dictũ eſt: cũ neq; illa ppꝛie poemata dicant: q ariſto. aucto. in li. de arte poe. dixit eſſe vni' rei et cõti-
Septima rĩa gñis nois. — nuare. ad qd videt alluſiſſe. Oui. cũ in principio ſue metbamoꝛphoſeos ſcripſit. Primaq; ab origine mundi ad mea ppetuũ deducite tpa carmẽ. Dicat igit inſula cincta mari: ad differẽtiã inſule vrbane: hoc eſt nola inſularũ. et nauis. i. nola nauiũ. et poema. i. nola inſularũ cũ vrbe. i. cũ nolb' vrbiũ ſunt gñis femi. ex rõne ſignificationis. ¶ Dictio nõ nomẽ. Septima rĩa eſt: q dictio q a pꝛima poſitiõe ſua nõ eſt nomẽ ſi ponatur p noie
Terẽ. Ouid. participia cuius ſint generis. — gñis eſt neutri dictiões aũt hmõi aut ſunt vba: aut pticipia aut aduerbia vt hoc amare viuere: aue: ſalue: vale. Terẽ. i eunu. Extrema linea amare nõ nihil eſt. i. amoꝛis Perſi' aũt gen' expſſit i pꝛima ſaty. Nrm illud viuere triſte aſpexi. i. nrãm iſtã vitã triſtẽ. Mart. aue latinũ dicere nõ põt greci exprimere. Oui. in epi. Laodomie: vix illud potui dicere triſte vale. ¶ Participia q vt hoc incõuenies accidẽs: cõtingẽs antecedẽs: cõſequẽs. Intelligo aut de participijs q nõ iũgunt ſubſtãtiuis maſcu. aut femi. ge. exprimunt: aut cũ ſupprimũt: nã illa oꝛiẽs occidẽs maſcu. ſunt qꝛ ſubintelligit ſol: pfluẽs: pfluẽs toꝛrẽs eq maſ. qꝛ ſubintelligit fluui'. Aliqñ tñ aq pfluẽs dr: vt apud Liuiũ pmo ab vrbe pueros in pfluẽtẽ aquã mitti. Cõtinẽs vo femi. eſt qꝛ terra ſub-
Octauum in dogma p pnolbus noim. — intelligit: pſonãs: qꝛ littera. ſꝫ de his cũ de gñe pticipioꝝ diſſeret plura dicem'. Aduerbia quoq; gñis ſũt neutri: vt decẽte: belle euge: ſophos. cras. Perſi' qui optes tepidũ hoc audire decẽter. Idẽ euge tuũ et belle nã belle hoc excute totũ. Idẽ ecce aliud cras: egerit hos ãnos Mar. Audieris cũ grande ſophos dũ baſia iactas. Idẽ alio loco. Qd tã grãde ſophos clamat tibi turba togata interpꝛetat autẽ ſophos ſapiẽter. ¶ Neutras pone notas. ¶ Octaua rĩa ſignificatiõis ẽ: q nola litteraꝝ grece et latine gñis ſunt neutri: et hoc qꝛ grece grãmata dicunt latine vo elemẽta vt hoc alpha. betha. iota. thita. Mar. eſt operepciũ diſcere thita nouũ et perſi' et potis es vitio nigrũ pfigere thita. Hiero. in euãgelio. Nõ ptrãſibit neq; vnũ iotha: neq; vn' apex: eadẽ quoq; rõne dicem' omicrõ: ypſilõ: et vnũ a duo b tria c. Ex rõne q ſignificationis qꝛ lrã gñis ẽ femi. litteraꝝ nola aliqñ gñe femini. pferim': vñ alias appellam' vocales: alias ſemiuocales: alias mutas: alias liq̃das. Dicit igit
Rubigoꝝ oppidũ. Inſularũ nauiũ vrbiũ et fabularũ nola gñis femi nini. — neutras pone notas. i. litteras hoc eſt lrãꝝ nola: ſiue ſint greca ſiue latina: et ſunt indeclinabilia.
¶ Cbꝛi. Arboꝛis eſt nomẽ: dicit arboꝝ nola gñis eſſe femi. vt hec querc': capꝛific': coꝛylus. Salix. Terẽ. i adel. eſt capꝛific' magna. Uerg. i buc. Hic inter dẽſas coꝛylos. ¶ Hic rub'. A. Gel. li. xviii. et li. xvij. Rubi nãq; eiruari gracilitate deficiũt. Uidit foꝛtẽ vicinũ rubos late alteꝝ arburos excidẽtẽ. Nã rubi ruboꝝ oppidi nomẽ ppꝛiã eſt Hoꝛa. in epi. inde puenim' feſſi rubos. ¶ Oleaſter. Pau. ad Roma. Hic. interpꝛete. Quũ eſſes oleaſter: tu aũt inſert' es. Hac etiã rõne plura arboꝝ nola i r ſinita maſcu. eſſe poſſunt: vt hic pinaſter: apiaſter: piraſter. Que Ualla meminit elegãtiarũ ſuarũ li. j. imitationẽ poti' q diminutionẽ ſignificare. ¶ Inſula cincta mari quartuoꝛ regularũ. Hoc diſtichõ capax eſt. Qd inſularũ. Qd nauiũ: p vrbiũ qd fabulaꝝ nola gñis ſunt femi. vt
Dictio nominis officio fũgẽs neutri generis. — hec ſycion: rhodos: celox: argo. Hiſpal. tarraco: amphitriõ tieſtes. Iuue: vnctãq; coꝛinthũ. Mar. tarraco: cãpano tñ ceſſura lyeo. Manili' li. j. tũ nobilis argo ſubducta cucurrit. ¶ Poema. i. nomẽ fabule pene de hac re ita. Quĩti. li. j. qdã tñ ſunt q faciẽ ſolocaſmi hñt et dici vitioſa nõ poſſunt: vt traiedia tieſtes et luce floꝛalia. Sequunt interim hec nola terminatiõis gen' Hoꝛa. ſed vacuũ thybur placet. ¶ Nola pꝛuinciarũ aliqñ etiã femini. ſunt ſignificatiõis rõne vt hec egypt'. Cice. p lege agraria. Quid alexãdria cũctaq; egypt' Luca. li. x. calida medi' incognit' axis. Aegypto. Hiero. in pſalmoꝝ trãſlatione letata eſt egypt' in pꝛectione eoꝝ. ¶ Dictio nõ nomẽ ſcipit dictionẽ q officio nois fungit eẽ neutrã. Qd in vbo participio atq; aduerbio ſolũ auctoꝛ cenſet foꝛmali vt ſic dixerim ſignificatiõe duct' ad nos nõ in ſingulis oꝛationib' ptib' mõ: ſed in oꝛone ipſa et ſyllabis atq; litteris ita vt verſus inferioꝛ in pñti rĩa cõtineri poſſit: pbatũ volum' materiali: vt dialetici dicũt ſignificatiõe pſuaſi. Nõ tñ ſum ignarus ſeruiũ ſup illud. v. eñ. hac celebꝛata ten' ſcripſiſſe ois eñ ps oꝛonis: quũ deſierit eſſe id qd eſt in aduerbiũ migrat. Qd maxime de pꝛepoſitionibus intelligendũ eſt: vt coꝛam quẽ queris adſum. Qd nomẽ p voce tñ gñis ſit neutri multiplicia pbãt exẽpla Luca. li. vii. hodie põpei' erit miſerabile nomẽ. Idẽ lib. ii. liceat tumulo ſcripſiſſe catonis. Mar. Pli. iunioꝛ ad grauiũ Arianus maturius: altinatũ eſt princeps. cũ dico pꝛinceps nõ de facultatibus loquoꝛ Diuus iohã. capite euãgelij pꝛimo hyero. interpꝛete et inuenimus meſſiã qd eſt interpꝛetatus xps: et illud qd apud grãma. frequẽtiſſimũ eſt: repon iro inter dux facies cõe addito remex: et plura alia p linitẽ ducẽ: regimẽ. Pꝛonois qd ponat loco nois: duplex ẽ intellectus alter qñ nõ exuitur ſignificationẽ pnois. vt ille ego q quõdã: tu tytire lẽtus i vmbꝛa: tñc eñ pnois quattuoꝛ gña eſſe poſſunt: de qbus ſatis li. iii. dicet: alter i quo pter voce oia pnola amittit. Quale exẽplũ in pꝛõptu eẽt illud auctoꝛis i capite pcedẽti. Ois nriũs eſt tertie pſone pter ego qd eſt pꝛime et tu quod ẽ ſcdẽ. vbi ego et tu nõ p me et te: ſed p illis vocib' tu et ego ſcriptũ eſt: cuius vel femiũ eſſe põt. qd ſi p ſignificato foꝛmali
Participium p voce gñis neutri. — maneret. ita eſſet ſcriptũ pter ego q ſum pꝛime: et tu q es ſcdẽ: hoc igit mõ p nomẽ ſemp neutrũ eſt. Uerbum nõ mõ vt Quinti. li. viii. dicit qñ p appellatione ponit: vt illud perſi. Noſtrũ iſtud viuere triſte: atq; ver. Pulchꝛũ p moꝛi ſuccurrit in armis Mar. velle tuũ nolo dĩdime nolle volo: et illud hymni ſacri. Sumẽs illud aue et alibi dicit dñs fiat fiat. Sed etiã qñ appellationẽ ſe exuit et p voce tñ manet neutrũ eſt. vt Quin. li. j. vtiq; per nolo hꝫ pdictã. Ouid. in epi. Qd deducta meta lrã fecat amo pticipio idẽ accidit vt p voce tñ gñis neutri ſit. Quinti. li. pꝛãſus quoq; atq; potus diuerſum valẽt atq; indicãt: vbi pꝛãſus vl potus p voce tñ ſcribũtur et neutra ſunt nola. De partib' indeclinabilibus nemo dubitabit iã idẽ cẽſeri. Terẽ. i eunu. aut dixit nihil moꝛoꝛ. Mar. Cras iſtud quãri dic mihi poſſit emi Terẽ. i adel. Quid iſtud pꝛſus ẽ tãctũ i his potius ſignifica

rio ſonat.quā tm̄ vox.Sy.li.xvij.optimū deu nomen melius mauiſq̄ triſphis. Amos hiero.inici pcere In
cincruq̄ foꝛe ſunt dicetur vc.Sed nunc de lrīs ſyllabis ꝛ oꝛone ipſa exempla ponamus:atq̄ pꝛio de lrīs.Qḋ
apparet ex Cice.de oꝛato.qui ait inſcriptas fuiſſe lrās in parietibus.terra cine tria.l.l.l.duo.m.m. Uerg.in
ꝑiape.Qui mediū.o.vult ſcandere pictus erit.Reperif ꝛ femininū.Quinti.li.j.cū p.q.et duas ſequētes. u.u.
ſcriberef ac de grecis neutraliter.Iuue.hoc diſcunt oēs ante alpha ꝛ betbe puelle.Mar.vnū de titulo tolle
re iota potes.Hiero.in ꝓlo.Helter alphabetū ex minio vſq̄ ad theta lrāꝫ fecimus. ❡ Notas ꝑ lrīs. Qui.in
epi.his arcana notis terra pelagoq̄ feruntf:q̄ etiā elementa appellanf.Hoꝛa.ſaty.j.pueris dāt cruſtula bla
di doctoꝛes.elemēta velint addiſcere pᵐa:hac rōne neutrū illa ꝓ femininū nomē lre eſt. De oꝛōne ita
auctoꝛ ſcribit in impſonalibus verbis.Sed oꝛo in terra pōt dare ꝟbo paſſiuo ſuppoſitū. vt apḋ Qui.xv.me
ta.Querif,interea qs tanta pondera mollis ſuſtinere queat:ſed qḋ pateſcat eſſe neutrū.Teren.in adelphis
vxoꝛē nunq̄ habui.Quod foꝛtunatū iſti putant.quod.ſ.me habere vxoꝛem.

❡ Epitome.

❡ Noia in a terminata dēptis aliquot officioꝝ et grecis noſb' ꝛ per tertiā declinationē: infiexis q̄ ſint gñis feminini liquido monſtratur ꝛ cuius ſint alia quoq̄ nomina generis.

Nomen quod fit in a finitum dat muliebꝛe
Accedūt marib':popa vēt:ſcriba:laniſta
Scurraq̄ cū lira:ſin' adria vacia panſa.
Uernaq̄ cū tabula:caculaq̄ agrippaq̄ iunges.
Et qḋ ab es greco conſtat veniſſe latinum.
Cuius femineum plerūq̄ fit in tria vel in tis.

❡ Auto. Nomē qḋ fit in a.ꝑpoſitis regulis gñalib' adcognoſcendū gen' nolm ex rōne ſignificatio.nūc qḋ reliquū eſt:qḋq̄ ſub nulla ex illis regulis cōtinef.ꝑ terminatōes oꝛdinis alphabetarij diſpoſiti. ſic tm̄ vt pꝛius vocales: deinde conſonātes digeranf. Dicit itaq̄ in pꝛimisq̄ noia termi.in a gñis ſunt femi.vt hec muſa.grāmatica terra foꝛtuna Excipiunf pauca gñis maſcu.popa cū ꝑ vētre ꝑpingui accipif: nā gñis ēē maſcu. Phocas teſtaf. Dixit aūt popa venter alludēs ad illud Perſij aīt illi tremit omēto popa venter:nā ꝑ pingui gñis eſſet femi. Pope etiaꝫ dicebanf miniſtri ſacroꝝ ſiue victimarij.pꝛoper.li.iiij.ſuccinctiq̄ calēt ad noua ſacra pope.Spartian' i geta.Perculſit inq̄t hoſtiaꝫ popa noīe Auto.Perſi' itaq̄ nō tā ꝑ pingui ꝛ obeſo q̄ pꝛo phagone ꝛ beluone venter dixit.Aīt illi tremit omento popa venter. Popa pꝛo vētre pꝛo pingui.

❡ Scriba:laniſta:ſcurra:lira:q: noia ſunt officioꝝ ad ſolos mares ptinētia.ideo ſub gñe tm̄ maſ.ponunf Adria.
Adria quoq̄ pꝛo mari ſiue adriatico ſinu ſemp maſculinū reperif.Lu.in.v.ſonat ionio vag' adria pōto. Ho. mare venetis.
ij.car.Adria diuiſus obiectꝰ remittas qrere.ꝛ in.iij.impꝛobo iracūdioꝛ adria ꝛ in codē:dux inquieti turbidus noia a grecis i es de
adrie Sen.in thyeſte.Aut ſeuo rapidus freto vētoſi tumoꝛ adrie. Pꝛiſ.in ꝑiheꝫgeſi:necnō ſimul adria vaſtus. ſcendētia
❡ Uacia:pāla:verna:tabula:cacula:agripa:ꝛ ſi rōne ſignifi.ad mares ſpectent feminaſq̄ ptinere ꝑñt:nūq̄ tm̄ niſi de Hoꝛa.
maſculi.dicunf. Noia q̄ greca venientia a noſb' terminatis in es.q̄ apud pꝛimā nois decli.latinā referuntur Cice.
gñis ſunt maſcu.quēadmodū ꝛ apud grecos erāt vt hic ſcythes e.hic nautes e.nauta e. hic ſophiſtes e.ſophiſta
e.ꝛ hic poetes e.poeta e.hic ꝓphetes e.ꝓpheta e.hic theauſtes e.theauta e.hic ſarmates e.ſarmata e .hic ge
tes.a geta e.āmonites e.āmonita e.moabites e.moabita e.Hoꝛ.ij.car. Quid bellicoſos cātaber aut ſcythes.
Cic.v.thuſ.Scythes anacarſis potuit ꝑ nihilo pecuniā ducere.Itē i academicis:at qs ē iſte ſophiſtes. Sic eſt
appellaf q̄ oſtētatiōis aut q̄ſtuſcā philoſophanf.Uer.in.v. Conſiliſpare q̄ nunc pulcherrima nautes dat ſe
nioꝛ:nautes:cū naute interpꝛetanf.vñ ꝛ Pꝛop.nauta cognominatus eſt.q: ex familia nautarū fuit. Deute
ro.xxiij.ammonites ꝛ moabites etiā poſt decimā gñationē non intrabūt eccleſiā dñi ꝛ codē mō de reliqs:que Ouidius.
oīa ſub hac terminatōe gñis ſunt maſculini nā feminina in tis vel in tria exeunt vt ſcytha e.ſcytis idis. Qui. Perſius.
v.met.Exercere artes ſcythides memoꝛanf eaſdē.Eodē modo nauta e.nautis idis. ſophiſta e.ſophiſtis idis
poeta e.poetis idis.pꝛopheta e.pꝛophetis idis.vel pꝛophetiſſa. Perſius Coꝛuos poetas ꝛ poetidas.nō poetri
das.vt quidā codices hñt Iſraelita e.iſraelitis idis.Leuiti.xxiiij..Ecce aūt egreſſus filius mulieris iſraelitidis
quēꝫ pepererat de viro egyptio inter filios iſrael iurgatus eſt i caſtris cū viro iſraelito. Pꝛudentius q̄ leuita le
uitis gēs dixit in paſchali.Ambꝛoſius quoqꝫ i euāgeliū luce cū loqueref capitulo quarto de Helizaber ꝛ Ma
ria cognata inq̄t:q: ambe iſraelite erāt:ſed ſuſpicamur mendū eſſe:q: idē paulopoſt dixit:vtiqꝫ ruth intrauit
in eccleſiā ꝛ facta eſt iſraelitis. Madianites madianitis. Numeri.xxv. Mulier madianitis q̄ pariter inter
fecta eſt vocabaf coꝛbi:ꝛ pauloante q̄ occiſus eſt cū madianite.Ieꝫraelita ieꝫraelitis. Carmelita carmelitis.
Paralip.pꝛimi.capitulo.iij.Dauid habuit pꝛimogenitū amon ex achinoem ieꝫraelitide:ſcōm Daniel de abi
gal carmelitide.Iudicū.iiij.Erat aūt delboꝛa pꝛophetis:ꝛ lucas codeꝫ interpꝛete erat Anna pꝛophetiſſa. A
moabita quoqꝫ idē Hiero.facit moabitis idis.libꝛo ruth.ſepe vt hec eſt moabitis:q̄ venit cū noemi de regio ſauroma
ne moabitide:ꝛ Sauromata ſauromatis. Pōponius mella libꝛo tertio. Amazones quas ſauromatide ap ta.
pellabūt ꝛ a ſarmata ſarmatis idis. Mar.venit ꝛ epoto ſaramata paſtus equo. Ouidius pꝛimo de pontho. Amazo
Terreat ꝛ manes ſarmatis vmbꝛa meos. Dicimus tm̄ a cytbariſtes cytbariſta e.cytbariſtria e. tympaniſtes nes.
niſta e.tympaniſtria e.pſaltes pſalta e.pſaltria e.cymbaliſtes ſta e.cymbaliſtria e.ſambucyſtes ſambuciſta e.
ſambuciſtria.e. Liuius ab vꝛbe condita li.xxxix. Tūc pſaltrie ſambucistrie ꝛ conuiuialia ludionū oblectamē
ta. Iuue.que pſaltria penē maioꝛē intulerit. Quinti.maſculino vſus eſt libꝛo pꝛimo. Si pſaltes inquit ꝛ geo
metres multa dicit dediſſe:ab eo quoqꝫ qḋ ē tympaniſtes tympaniſtria fecit Hieronymus i pſalmo. In me Nullū la
dio inquit iuuencularū tympaniſtriarū. Illud etiam cōſiderandū eſt nullū eſſe nomē latinū quod in iſta ter tinū i iſta
minetur:vt ignari latini ſermonis dicūt iuriſta.artiſta.terminiſta.licet tm̄ a grecis huiuſmodi denominati termina
ua foꝛmare vt hic canoniſtes vel canoniſta.oꝛigeniſtes vel oꝛigeniſta.quoꝝ femi.mittunt in tis.vt canoni tione.
ſtis idis.oꝛigeniſtis idis. Rōne quoqꝫ ſignificationis inueniuntur noia mōtium in hac terminatione gene
ris maſcu.Ouid.in ibin.Et qs dedit ſaltus e ſūmo theſſalus oſſa ꝛ in codē. Plurima quā flāmas ſicanus etna
uomit idē tamē alibi terminationē reſpexit d. ingeſtaqꝫ olympo ardua deuexum pelion oſſa tulit.
❡ Ebꝛi. Nomē qḋ fit in a.nomina in a. finita pꝛeter pauca oīa ſunt feminina.vt hec culcitra vina polenta.
Martialis nulla regit fractos nec inanis culcitra lectos.Uer.lib.vj.infoꝛmi limo glaucaqꝫ exponit in vina

Polēta cu-ius gñis. Pli.li.ix.c.xv.polēta greci nō alienā pferūt:nā qđ carmē illud ouidij mōſtrat:nihil eſt quo minus polenta gñis poſſit eſſe femi. Vñ dixit: dulce dedit teſta qđ coxerat ante polenta:ſi ita fiet:in ordinabis polenta dedit dulce teſta:q̄ dulce coxerat.ſ.polenta. Simili aūt mō alter eiuſ illud carmē cū liq̄do mixta pfudit. diua polēta vñ iatis illud mixta polēta monſtraī gñis eſſe femini popa et eſt nomē ꝓpriū viri. Ci.p milone. Quinctiū audiendus eſt popa licinius ſignificat etiā popa miniſtrū altrariū qui altero victimat. Vñ trāquillus in caligula ſuccinctus inḡr popari habitū. ¶ Scriba. Hora.ij.ſer.pleriq̧ recocturus ſcriba coruū deludet hiantē. Mattheus capite.viij. Hiero. interprete. Accedēs vnus ſcriba ait illi. ¶ Laniſta. Ceſar.li.vj.carta.cōplura multoſ p laniſtas retraxit ⁊ ad cordubā ſe recepit. Cice.pro roſcio.hic aūt nuper ad deū ſe cōtulit laniſtā qui ſupauit. Eſt aūt laniſta gladiatoꝝ pfect᷑. ¶ Scurra in triēnio. Ciues quos ſcortas vocāt. Iuue.ſaty.iiij. purpureus magni ructaret ſcurra palati. Idē ſaty.xiii. fugitiuus ſcurra catulli cuius diminutiuum ſcurrula e.l. Apu.li.x.aſini aurei q̄dē deniq̧ ait phs ſcurrula. ¶ Lixa. Saluſtius in iugurta lixe permixti cū militibus die noctuq̧ vagant. Auſonius in gratiarū actiōe:miniſteria p duoꝝ inſtaurare lixarū. Scribit feſtus lixā que ſtus grā exercitū ſeq̄. ¶ Adria. Hora.li.ij.carminū fractuſq̧ rauſi fluctibus adrie. ¶ Vacia. Marcus Varro li.ij.analogie. Si q̄s cōſuetudine ambulādi factus ſit vacia cōpert᷑. ¶ Pāſa. Qđ ⁊ nomē ꝓpriū viri etiā ē Iuue.ſaty.j. Quū pāſa eripiat quicquid tibi nata reliquit. ¶ Verna. Mar.li.xij. Nec velit ablatis dānatus verna lacertis. Qđ aliq̄n tāq̄ adiectiuū ponitur. Mar.li.ix.gallū vincere verna liber. Quod etiā in diminutiuo latis cōſtat Iuue.ſaty.xiiij. vnus vernula tres domini eſt etiā adiectiuū vernus a um.auere Pli.epi.iij.lib.j. Quid illa porticus verna ſemp. Mar. arbore qđ verna luxurioſus ager. ¶ Rabula. Cice.apud Nonium: non cū declamatorē aliquem aut rabulā de foro querimus. A.Gel. Nā quum ille inq̄t rabula.audaculus ita poſtulaſſet. ¶ Cacula ſunt aūt cacula ſerui militū. Plau.apud feſtū. Video caculā quēdam militarē. ¶ Agrippa Quint.li.j.caſu naſcentium hic agrippa dixit. Pli.li.vij.in pedes naſcentem pcedere cōtra naturam eſt ex quo argumēto eos appellamus agrippas. Hoc ille mulier tamen ita naſcēs agrippina appellaī. Colliguntī plurima cognomina apud auctores in a terminata gñis maſculini:q̄ mihi aſcribere huc oportunū apparuit. Sylla.ſyllabā frequēter legebat. Seneca q̄ſi ſenex creatus ē Catilina:q̄ſi ſellator erat actor timide incedebat vitio pediū. Fuca voracē ſignificat ppena lardo deditū Panſa expāſis capillis:neruua fortitudine veſtigij. dolobella a dolendo publicola a pplo cultus.murena a neruoſo corpe:meſſala a meſſana deuicta galba a colore lurido:gallicola q: gallos colebat. Lappa ab inculto capite coacta torui ſignificat. Sura a neruoſitate ſuraꝝ.babala ab oris halitu. Caracalla q: callid᷑. Capella a capilloꝝ piloſitate. Secuola:q: ſiniſtra plus valebat. Feneſtella erat eīn caluus.columella a corporis ꝓceritate.a ruma corporis pinguedie pergula q̄ſi in pergula latuit aſina ab īgenuitate corpis Mamula papilloſus erat. Merēda a meridiana cena. Merrula a velocitate. Naſica a naſo curuo. Muſca a corpis breuitate. Porcina a pulpoſitate. Barbula a magnitudie barbe. Norma a mediocritate. Lecca meretricioſus. Vappa a vapore. Occila a paruis oculis. Fulta humilis. Barbyra dentēs. Bargina q̄ſi barbare loquebaī. Lamia vorax.nocticuba q: fortis dormitat. Iaccria deformis:galba inſulſus:⁊ plera q̧ alia id genus maſculina q̄ aliq̄n efferuntur ꝓpria. Et qđ ab es greco Iſarorum hucuſ q̧ octo aut nouē exceptis noībus in a maſculinis diſtraxit p quā īncedebāt glorabundi. Quoꝝ puerus ſecus mōſtrari nō potuit. Quā quo viſus n[illegible] auctor eſt. Ordo:accedit maribus latinū.ſ.nomē in a finitū.i.latina ⁊ declinatiōe variatū qđ ꝯſtat veniſſe.i.deriuatū eſſe ab es greco.i.a nomie greco in es finito.vt hic dinaſtes e.hic dinaſta e. Alethes Aletha e.acuſtes acuſta e.pſaltes hic pſalta e.galates galata e. anagliptes anaglipta e. Et Bibliopoles bibliopola e. Sicophātes ſicophāta e.cometes cometa e.⁊ alia innumera.q̄ magno codice vix caperent. Ci.li.vij.in verrē. Quāobrē iſte pyrata celat᷑ eſt qđ grece pyrates e terminaī:⁊ cometes te. Id᷑ li.ij.de diuinatione vidiſti ⁊ claro tremulos ardere cometas. Sed ⁊ latinis codicibus aliq̄n etiā grece ſcribiī. Diuus Hieronymus interpres li.iij.regū:⁊ diuulgauerunt ciuitatē in qua ſenex ille ꝓphetes habitabat idē in ſalomonis eccleſiaſte ſapiētiſſimus eccleſiaſtes docuit. Boetius in diuiſionibus in lib. Platonis q̄ ſophiſtes inſcribiī. Lactā.tñ inſtitutionū lib.iiij.femininū ſcripſit. Dicent ſybillā inſanā mendacē denuā reminiſcentur mei ⁊ nullus poſtea inſanā mendacē ſed dei magnā ꝓphetē vocabunt me niſi maluerit tropicos dictū eſſe vt illud Terentij in Phormione.virū ne natam vallem dixit Soſtrata.

¶ Anto. Qđ declinatum dat tertia ꝙ tertie declina. noīa in a terminata gñis ſunt neutri vt hoc emplemma atis:rorcuma atis.periperaſma peripetaſmatis.ſchema ſchematis Antiquiores tñ per primā declinationē ſub feminino gñe protulerit vt Plau.in perſa:cū decora ſchema. Liberius nec pythagorcā dogmā doctus:⁊ Pomponius diademam dedit Ouid.tñ ſingulari exemplo polenta poſuit in genere neutro cum ſit latinum declinationis prime at cū metha.v. dulce dedit teſta quod coxerat ante polenta.⁊ paulopoſt eā liquido mixta perfudit diua polenta. Tolerabilius noſtri māna:mamona:⁊ paſcha neutro gñe protulerunt:cum ſint barbara ⁊ indeclinabilia:q̄q̄ ſunt q̄ paſcha declinari contendāt tū per primam tum per tertiam.

Quod declinatum dat tertia dicito neutrum.

¶ Ebr. Quod declinatū dat tertia:hec noīa ⁊ ſemp terminātur in ma.⁊ greca ſunt omnia; vt hoc diadema atis.pegma atis.poema atis.diploma atis.apotema atis.dilema atis.thema tis.ſchema tis. aroma tis.clima tis. Iuue.ille crucē preciū ſceleris tulit hec diadema. Hora.ſcribimus indocti doctiq̧ poemata paſſim aliquando tñ hec noīa ⁊ feminina ⁊ declinationis prime declinarunt.vt Apuleius lib.x.aſini aurei caput ſtringebat diadema candida.

¶ Anto. Compoſitum a verbis. Quod nomina a verbis cōpoſita. quorum ſignificatio ad mares ⁊ feminas pertinet cōia ſunt duorū generum ſub hac terminatiōe. vt a gigno is.hic ⁊ hec terrigena e.alienigena e. a colo colis hic ⁊ hec celicola e. a venio venis hic et hec aduena aduene.auena e.a ſequor ſequeris hic ⁊ hec aſſecla e. pediſſequa e. a fugio is.hic hec tranſfuga e.ꝓfuga e.ab ago is.hic hec auriga e.a cedo is.hic hec homicida e.parricida e.a lego as

Compoſitum a verbis eſto commune duobus.
Neutrum nomen in e. Muliebria ſint tibi greca.
Vnum nomen in i.ſed neutrum ponito gūmi.

hic hec collega e. Phocas. ſub gñe poſuit maſculino pleraq; ex his: vt aſſecla. col'ega tranſfuga. perfuga. homicida. parricida. quaſi nō ꝛ ſequi aliū ꝛ eſſe ex corpore alicuius collegij. ꝛ trāſfugere ad hoſtes ꝛ parentem occidere ad feminas etiā multomagis pertineat ꝙ aurigā eſſe cū Uer. li. xij. eneid. dicat nec currus vſq; videt aurigāq; ſororē. Quod vero quidam dicit verbigenā ex ratione ſignificationis eſſe tm̄ generis maſculini: q2 vnus tm̄ Chriſtus Jeſus eſt verbigena nihil ad grāmaticā pertinet qui recte poterit dicere. ſolem verbigenā. lunā verbigenā. Qui quod nec Chriſtus verbigena eſt: ſed neq; debet appellari. cū non ſit verbo genitus quin potius ipſe ſit verbū genitū: q2 generatione interna ē a patre ꝛ per qd̄ reliqua oīa creata ſunt dicēte ſancta ſcriptura verbo dñi celi firmati ſunt ꝛ alio loco ipſe dixit ꝛ facta ſunt. Omnia ergo preter vnū xp̄m ſunt verbigena. i. verbo genita. q̄nquidē a gigno cōpoſita illo mō ſignificāt: terrigena ex terra genitus. martigena ex marte genitus. Junonigena. iunone genitus ex ꝓportione igitur verbigena verbo genitus quod de xp̄o facere falſum impiū atq; ſacrilegū eſt. Inueniunt̄ q̄dā ex his nominib' neutro gñi adiūcta: vt qd̄ pauloante diximus omnia ꝟbigena: ſed figurate vel potius qd̄ antiquiores hmōi noīa ꝑ tres terminationes ꝛ tria genera declinabāt. Pacuuius Caprigeno gñi gradibus greſſio eſt. ꝛ Cic. in ꝓnoſticis. Caprigeni gñis cuiſcus. Actius ex taurigeno ſemine ortā fuiſſe hac rōne. Vale maxi. in. j. li. dixit. duo eiuſdē generis alienigena exēpla. ¶ Neutrū nomē in e. Qd̄ nomina latina terminata in e. gñis ſunt neutri. vt hoc mare. cubile. monile. ꝛ a noībus adiectiuis duoꝝ generū cōibus ſub terminatione is. vt hic hec breuis ꝛ hoc breue: hic alacer hec alacris hoc alacre vel hic hec alacris hoc alacre. Greca tm̄ gñis ſunt feminini. vt hec libye es. ſynecdoche es. pentecoſte es. neutrū nomē in i. Qd̄ nomina in i. deſinētia gñis ſunt neutri. ꝙ ꝙ Priſcianū ſecutivnū tm̄ poſuimus hoc gūmi. Pli. li. xiij. Gūmi optimū eſſe ex egyptia ſpina cōuenit. vermiculatum purū detersus ex amigdalis amaris peſſimū ex prunis. Columela lib. xiij. de re ruſtica gñe feminino eſt vſus ſub terminatione is ſatius eſſe inquit noua dolia gūmi liquida pluuere ꝛ infra ſerias graſſa humi linerūt: ꝛ iterū talis marcidas. qualis eſt gūmis. Eodē modo ſinapi gñi neutro poſuit Phocas vt ſerenus. Sepius ergo docet mordax haurire ſinapi' atq; in hunc modū ſemꝑ vſus eſt Cornelius celſus. Reperitur tamen ꝛ ſinapis gñe feminino. Plau. in pſeudolo. Terit ſinapis ſcelerata ꝛ columela. Sec ꝛ laceſſanti ſleta factura ſinapis. ami. quoq; moli nicli. ꝛ q̄dam alia noīa ꝑegrina ſub hac terminatione in gñe neutro reperiuntur plura. Pli. li. xx. Eſt cumio ſimilim qd̄ greci vocāt ami. q̄dā vero erixopicū cuminū. Uer. in priapeia. Quē cur moli vocant mētula moli fuit meli quoꝝ qd̄ mel interpretat̄: huiꝰ gñis eſt ſed nō reperit̄ apud nos niſi in cōpoſitiōe. vt melilothos melimelū. Nihil ꝓ hmōi ꝛ huiuſcemōi qui ſunt caſus ab eo qd̄ ē nihili ꝛ modus quēadmodū frugi ex mācipi datiui ab eo qd̄ eſt fruges et mācepS. vñ apud Plautum ſepe legimꝰ eſt vir bone frugi. Ergo hec noīa nō ſunt cōia triū generum vt dixit Phocas ſed quēadmodum Priſ. obliqui caſus figurate cum omnibus caſibus adiuncti.

Phocas reſpōdit.

Uerbigena ad que gñā adaptatur.

verbigena appellari nō dʒ chriſtus.

ꝙ pħr verbigena oī cū in e terminatā in i terminata ſinapi.

Nihili huiuſcemōi. Phocas reſpōdit.

in o terminata.

O finita dabis maribus velut vnio gemma.

Femineis iunges per io. nec habentia corpus.

Additur atq; caro. cenatio. portio. quodq;

Deſinit in do. go. Tamen hec ſunt maſcula pedo.

Ordo. pedo. comedo. ſpado: vdo. cardoq;. cerdo.

Et cudo. burdoq;. harpago. mango. ligoq;.

¶ Antro. O finita. Qd̄ noīa in o deſinentia gñis ſunt maſculini vt hic ſmo hiſtrio vnio pro gēma vel margarita potius grādior: nā pro vnitate ſi vſpiam reperiretur: gñis eſſet feminini. ergo addidit gēma vt ſignificaret ipſius rem corporeā ſed auctore Phoca i qn te o habentia que rē incorporeā ſignificāt: gñis ſunt feminini: vt hec religio: rebellio: ratio: perduellio: et que dicuntur verbalia vt lectio auditio. Caroq; gñis ē feminini: q̄m antiquiores hec carnis declinabāt. Liuius in odiſſea carnis ait viuiſq; qd̄ libant. Liuius ꝛ xxvij. ab vrbe con. carnis q̄ dari dʒ data nō fuerat. ¶ Cenatio ꝓterea. i. locus vbi cenamus ꝛ ſi rē corporeā ſignificat nihilominus tm̄ gñis eſt femi. Mar. Mica vocor q̄d ſim cernis cenatio gula. Portio ꝙ q̄n rei corporee pars eſt corpus ſignificat tm̄ ſemꝑ gñis eſt femi. ſupiorib9 ē annumerant̄ deſinētia in do vel in go. hec albedo: fortitudo: formido: farrago: fulgo: virgo quā nemo vnq; apud auctores idoneos legit maſculino gñe. etiā ſi ꝛ ioha nne euangeliſta nr̄i dicāt ꝙ illi virgini Chriſtus virginē matrē cōmēdauit. Ab hac exceptoria regula ruſus excipiuntur pauca noīa. q̄ duobus verſibus ꝯtinent̄ q̄m gñis ſunt maſculini vt hic pedo ꝛc. ordo inis. pedo onis. eſt q̄ pedes haber grādiores. comedo onis. q̄ nimiū cōedit. ſpado onis. vdo onis. Mar. i diſticho. cuius titulus ē udones alices ꝛ in digeſtis titulo de auro ꝛ argento legato. l. argumento. alia inq̄t eſt cū vdonum q̄ vſum calciamēroꝝ preſtāt. Cardo inis. cerdo onis. cudo onis. Sylius lib. viij. punico. Spicula. bina gerūt capiti cudo ne ferino capitis eſt armamētū ex corio. burdo onis etiam his iūgitur. vt digeſtis titulo de lega. iij. l. itē legato ſella inq̄t vel burdones. iiij. quoq; regū lib. cap. v. harpago onis. Liui. l. xxx. ab vrbe condita aſſeres ferreo vnco prefixos harpagones vocant milites. Plau. Noui ego hos arpagones. ¶ Mango onis. ligo ligonis.

Videndum eſt qui ſint.

Harpago quid.

¶ Liui. Cōpoſitū a ꝟbis eſt cōmune duobus hec regula i ſubſtātiuis tm̄ a noībus vera videt̄. vt hic hec collega e. terrigena e. omnigena e. Luca. lib. iij. aut ſi terrigene tentarent arma gigātes. Gel. li. iiij. Dar mihi librū grādi volumine omnigenis diſciplinis ſcaturientē. Nā ea que adiectiua ſunt: quū in a finiuntur tantū ſunt feminina: cuiuſmodi ſunt: a verbis gero ꝛ fero cōpoſita vt armiger a. um. claniger a. um. oliuiger a. um lucifer a. um. ꝛ a lego vt ſacrilegus a. um. Ouid. in ibin. ſydera preceſſerūt falciferiq; lenis. Idē in epiſt. ſumi ferā tracē q̄ regat alter erit. Idē in eodem ope cornigerūq; caput pinu precinctus acuta. Vale. maxi. Alienigena ſtudio dixit. Capito acteus apud Gel. li. b. Neq; vino alienigena: ſed patrio vſurus de hac dictione ſacrilegus a. um. Teren. legenti exempla ſunt in promptu. Sed ea nomina q̄ a dictionibus grecis cōponunt̄ tm̄ ſunt feminina vt orthographia ab orthos rectū ꝛ grapho ſcribo. ¶ Neutrū nomē in e. hoc mānle is. venerabile lis. Mar. lib. xb. mānle e menſa ſurripuit. Hermogenes. Juue. ſaty. xiij. tā venerabile erat precedere quatuor annos. ¶ Multicibus ſunt tibi greca. hec calpe es. Juue. ſaty. xiiij. Sed longe calpe relicta. Quinti. lib. inſtitu. pre. tri. nec citra muſicē grāmatice pōt eſſe pfecta. ¶ Unum nomē in i hoc gūmi. Qui in medicamine parte minus cerra directū cortice gūmi. Columela tm̄ femininū ꝓtulit. Noſtrū tēporū agricole exiſtimant̄ nouā dolia liq̄dā gūmi perluere idē multi cū ſemel dolia vl' ſerias craſſa gumi liuerūt. Sed nūc potius a gumis

Ouid.

Tri a compoſita nomina a grecis deſinentia.

lo ꝙ a gumi i. deducit. Nam qđ diome. a ſcrit frugi vnicā eſſe dictionē: ac ꝑ oēs caſus variari putandū eſt ꝙ ꝗ̄ attinet ad cōſtructionē nō aūt ad formationē: quippe a frux frugis declinat̃ frugi. Ennius dictū factiꝗ̄ ſuat frux. Ci. in epl. viiĩ hoīe frugi ꝛ tibi amicū exiſtimabā. Sue. claudio frugi equo fallerato itenuerat. Mar. rā frugi Iuno vellet hēc tonē. ℭ O finita dabis maribus. vt hic vnio pero vmbo. Mar. li. viiĩ. Nō iurat gelia ſed plurimos hos amplectit̃. hos oſculat̃. Uer. vii. eñ. cruduſꝗ̄ egi altera pero. Luc. galeāꝗ̄ extēſus protegit vmbo. ℭ Femineis iūges ꝑ io. vt hec virio. legio. oratio. Iuue. pſila hec ē virio. Qđ ſe iudice nemo nocēs abſoluit̃: ea vo noīa ꝗ̄ corpus hn̄t in io. finita maſculina ſunt: vt hic puſio: ſcorpio: morier: veſpertilio. Apu. ſi aſ. adulter belliſſim⁹ ille puſio. ℭ Hec caro. Iuue. ſaty. ii. Supmaiā cultris abrumpere carnē. vñ carſicula dedu citur. Ci. li. ii. de diuinatione: carſicule vituline ꝙ imperatori veteri credere. ℭ Cenatio qđ ſim cernis cenatio parua. Mar. ait. ℭ Portio Iuue. breuiſſima vite portio. ℭ Quod deſinit in do go. Uer. in ludo vexat mētes veſana libido Lu. li. vii. ſua quēꝗ̄ pmit terroris imago ne te decipiat. Alex. hec noīa dicēs ſemp eē ꝑ bata que in io ſunt feminina. Cu⁹ oppoſitū ꝗ̄ cognoſcas vt hic ratio rebellio. Gel. li. xix. Nolo hoc ignores hāc ꝙ ē in talionē. Qđ ꝟgo vñ ſit gnīs feminini latiſſime opuſculo illo nr̄o. Qđ legas ops diſſeruim⁹. ℭ Predo. Luc. x. felix ꝑdo iacet terrarū vindex ſanct⁹. ℭ Ordo Iuue. ꝛ comitū lōgiſſim⁹ ordo. ℭ Pedo. Sed pleriꝗ̄ nomē ꝑ ꝓuī eſt Mar. parua tui dom⁹ pedōis. ℭ Comedo Uarro apud gel. comedōes ab edēdo putat dictos Lucili⁹ apud nonū vin ire leucōes comedones viuire vērres. ℭ Spado Iuue. dña fact⁹ ſpado Eccleſiaſtico. cap. xx. Hiero. interꝑte. Sicut ſpado cōplectus ꝟginē ꝛ ſuſpicis. ℭ Cardo Lu. li. iiii. ꝛ ſumm⁹ olīpi cardo. ℭ Cerdo. Mar. ſutor cerdo dedit tibi culta Bononia mun⁹. ℭ Cudo hūc exiſtimāt plurimū verū eē cudēdē a teꝗ̄ mone tā faciēdē. Syllius eñ li. xvi. ꝑ caſſide crudi corū poſuiſſe vr̄. Scipio contorꝗ̄ues haſtā cudōe comātes diſicat. ℭ Mago. Mar. li. viiĩ. Sꝫ mytilenei roſeus māgōis ephebꝰ. Qđ pli. nomē femininū poſuit li. xxxii. ita pue ros negauit mago obſtetrix. vñ māgoniū ꝙ artificio māgōes ꝛ māgonino. i. cōpono ꝛ redconuo ad alliciēdos emptores. ℭ Ligo. Lu. lib. i. vomere auor paſſa ligonū. Ioelis capite. iii. Hiero. iterꝑte ꝯcidite aratra vr̄a in gladios: ꝛ ligōes vr̄os in lāceas. duo adhuc alia noīa in do legūtur maſculina macedo onis. et mēdo onis.

ℭ Ante. Ad duo communis hō. Qđ hec tria noīa hō inis. nemo inis. latro onis. communia ſunt duorū generū. Uer. eñ. Nec vox hominē ſonat odea certe. Terē. i and. Hoc ego ſcio vnū neminē: peperiſſe hic Tintin⁹. Qđ

Ad duo cōmunis homo nemo. iunge latronem.
Eſt commune triū preſto quod ſum comitatur.

rogas neminē decet bonū. Latro quoꝗ̄ a neotericis cōis duoꝝ generū ponit̃ cū apđ idoneos autores nūꝗ̄ femi. gnīe reperiat̃ ſicut nec leo: ꝗ̄ꝗ̄ dicat ſeruı⁹ eē cōe duorū generū ꝛ ſullo cū eodē autore non mittat femi ninū in a. niſi ſit vſurpatū. Nec diſſimuland⁹ ē hoc in loco error⁹ quē ꝑter vnū phocā grāmatici oēs fecerūt in gnīe ſupponētes declinationē in declinatione genus. Nā quomodo reliqui oēs grāmatici ꝑcepta tradiderūt nūꝗ̄ oīno ſcire poterimus noīa in do. vel in go. deſinētia cui⁹ ſunt gnīs: aut quēadmodū mittūt gnīa. Eſt cōe triū ꝑſto. Qđ hoc nomē indeclinabile ꝑſto cōe eſt triū gnīm ꝛ ſemꝑ iungit̃ huic ꝟbo ſum es fui. vt ꝑſto ſum ꝑſto fuit pro pñs ſum pñs fui. Ci. in epiſt. ad [illegible] Fabius legat⁹ mihi ꝑſto fuit reperit̃ ēt ꝑſto eſt ꝑ efficax eſt vt Celſus lib. vi. ℭ Neꝗ̄ medicamentum preſto eſt i. preſens ꝛ efficax. Pſeudo propterea nō poſuim⁹ quia nuſꝗ̄ eſt niſi in compoſitione. vt pſeudo prophetas. pſeudoſtomos. pſeudographia.

Cicero. ℭ Ĉbn. Ad duo cōis hō. Ci. ꝑ cuēria quū de eius matre loqueret̃ cui ea ſtultīcia eſt vt eam nemo hoiem appellare poſſit. Idē in epiſtolarū li. iiii. ei moriēdū fuit. qñ hō nata fuerat hō ꝗdā mun⁹ ꝙ vir ſignificat Ci. ad ceſarē li. vii. epiſt. phiorē hoiem meliorē virum prudētiorē eſſe neminē idē li. vii. nā pr̄e ei⁹ claro hoīe ꝛ for

Nemo. ti viro plurimū vſi ſumus. ℭ Nemo. Terē. in cunu. Quā nemo ſpecret vitro ad eā venies āriqui figurare hō ꝛ nemo frequēter ꝯiūgebāt. idē in adel. neminē hoiem artiū magis principē. Ci. li. ii. de natu. deoꝝ. Nemo ho

Latro. minē hō agnoſceret. ℭ Latro nis. oſec. capite. vi. Hiero. interpꝛete quaſi fauces latronuꝫ viroꝝ hinc colligi

Preſto. pōt forte aliquē feminā eſſe latronē. Qđ nuſꝗ̄ offenditur. ℭ Preſto Cice. ad herē. ita vt hirūdines eſtiuo tꝑe preſto ſunt frigore pulſe recedūt. ita falſi amici ſereno vite tꝑe ꝑſto ſimul atꝗ̄ hyemē fortune viderint deuo

Fontiū et pogiū car pit. in u terminata. lant oēs Uer. in ceīa ꝑſto ſunt examina ſemꝑ. preſto ꝙ ſum comitatur: non recte ergo ſed neꝗ̄ fonti⁹. Sed neꝗ̄ pogius. Quoꝝ vterꝗ̄ cū aliis ꝟbis adhęrerit ille in tertia ſatyra perſū nō preſto occurriſſe hic vero ego ad vos preſto veniā vtrobiꝗ̄ ꝑſto pro celeriter: ꝓpere: cito: quāprimū poſitū eſt.

ℭ Ante. Neutrū nomē. Qđ noīa in u deſinē tia gnīs ſunt neutri. vt hoc cornu: veru: pecu: gelu: genu: tonitru. Ouiđ. ix. meta. rigidus fera dextera cornu dū tenet: declinat̃ ꝗ̄ hic cornus us. gnīe maſcu. Luca. i. vii. Corn⁹ tibi cura ſiniſtri. Celſus li. vi. Ceruini corn⁹ cōbuſti: ꝛ paulopoſt q: cornum haber pli. ꝗ̄ multis in locis hoc gnīe declinatiōis eſt vſus

Neutrum nomē in U. cornu eſt pro teſte geluꝗ̄.

C. D. neutra dabis. reperis tamen hec quoꝗ̄ rara.

Al neutrum pones. tamen hic ſal debet habere.

Et duo ſunt neutris cum melle fel annumeranda.

Nil nichil eſt neutrum. Uigil et puzil eſto duorum.

Pecu et. Pecus. ℭ Dicim⁹ ꝗ̄ hoc pecu. ꝛ hoc pecus oris. pli. li. viii. natu. hiſto. equnoctio ꝟno ꝛc. pecua ad mittit̃. ab eo qđ eſt pecu dixit pecua. hoc gelu ꝛ hic gelus. Lucre. li. vii. q: ſcue gelu qđ cōtinet in ſe mittit. Acci⁹ in ꝓmeteo. ꝓfuſus flamine hiberno gelus. ℭ Hoc genu ꝛ hoc gen⁹ i. Uer. i. eñ. nuda

Genu et genus genu nudoꝗ̄ ſinus collecta fluentes. Idē in. v. genua egra trahēdē. Cic. in arato. iā dextrū genus ꝛ dextrū lu

Lacti feminimum ꝗ̄d denotat. mine ſurā. Idē in eodē tertia ſub cauda ad genus ipſum lumina ꝑdit. ac rurſus ibidē vel ꝓpter leuū gen⁹ ol ex ꝑte locatas. Hoc tonitru: ꝛ hic tonitrus. pli. li. xxxvi. Tonitru ineſt terribile exiſtat. Ouiđ. i. meta. humanas motura tonitrua mētes. Idem primo de tr̄ib⁹ hoc mihi nō omīl ſibie tonitruſue ſiniſtri. Syl. li. iii. puſ. fluminaꝗ̄ ꝛ tonitrus ꝛ nymbos cōcutit aer. ℭ C. D. neutra dabis. Quod nomina deſinētia in c vel in d. gnīs

Halec ꝗ̄d ꝛ qualiter inſcerat̃. ſunt neutri: vt hoc lac. alec: aliud qđ ꝗdē ꝛ de ꝓnolb⁹ id: illud iſtud. nec alia fere inuenies. Antiꝗ̄ores eñ hoc lacte in. declinabāt a quo vr̄ abſciſſum fuiſſe lac. Plau. in menecbmis. neꝗ̄ lacte eſt lacti mihi crede viꝗ̄ ſimilit⁹ hec lactis aliud ſignificat. eſt eñ inteſtinū: ꝑ qđ labitur cib⁹. Tintin⁹. ℭ Craticula: cerebellū: lactis agnipa: ꝗ̄ magis vtimur in plurali. pli. li. xi. A vētriculo lactes in hoīe: ꝛ oue ꝑ quas labitur cib⁹. Pō. Orate ꝑ lactes

mas.halec quoq; ⁊ hec halecis poſſe decli.priſ.auctoritate ꝓbi grāmatica cōfirmat.id qđ nos fatemur ſ; qđ
vtrū ſ; putat nomē eſſe piſcis:id nos aſſeuerare negamus.cū halex piſcis ſit.ex quo ſale macerato exudabat
ſanies qua vtebat̄ p ſalſamēto qđ dicebat̄ halec.ſed de piſce.Mar.halecē ſ; quā xtinus illa vorer.Cato de
re ruſtica:vbi olee coniece erūt.halecē dato.Columella diminutiuo vſus eſt dicēs:in eſcā piſciū p̄beri cōue-
nit halleculas putreſq; ſardinā:⁊ paulo poſt halecula inquit mō capta.Theodorus in libris de alalibus halecē
interp̄tat̄ menā.Halec vo p ſalſamēto poſuit Hora.in.ii.ſer.Silex.halec.fecula coa.⁊ in.ii. ¶ Ego fecē pri-
mus ⁊ halec.Halex quoq; ḡne feminino poſuit.Pli.li.ix.Mar.apicius mđre iecore mulorū halecē excogita Halex
re puocauit.cuius ntis nō ē halecis.vt priſci.putauit:ſed halex.vt Pli.li.xxxi. ¶ Unguiū ſcabricia tollit ha
lex.⁊ ibidē vitiū gari ē halex īpfecta nec colata fex.Al neutrū pone.Qđ nōia in al deſinētia ḡnis ſunt neutri In al.ter-
vt hoc tribunal.ceruical.vectigal.aial.lupercal.vnū tm̄ reperit̄ ḡnis maſc.Hic ſal Pli.li.xxxi.aiunt cētes non minata.
erodi nec putreſcere:ſiquis quotidie mane ieiunus ſale; p̄guſtat:donec liqueſcat.Salu.in iugurtha.Nec ſa Sal
lē alia irritamēta gule q̄rebāt:⁊ illud Terētii in eunucho.Qui h; ſalē qđ in te eſt.i.q̄ res.ē.ntiquiſſimi ſi et
iuniores neutro ḡne p̄tulerūt:vt Affranius.Quicq̄d loq̄mur:ſal merū eſt.Seren⁹ ſal nuncii ſumēs herbicus
qđ noīe dicunt.Et Lucas Hiero.interp̄te:bonū ſal eſt.⁊ Aug.qđ ſi ſal infatuatū fuerit. ¶ Et duo ſunt neu
tra.qđ in el.duo tm̄ reperiunt̄ nōia ḡnis neutri.hoc mel hoc fel. ¶ Nil nihil eſt neutrū:ꝙ hoc nomē nihil Nil et Ni
arq; ab eo abſciſſum nil ḡnis ſunt neutri. ¶ Uigil ⁊ pugil cōia ſunt duoꝝ generu; ex rōne ſignificādis etſi hil Pugil
Phocas et Priſcia.pugile; ſub ḡne tm̄ maſculino poſuerunt. Auguſtinus in libello de grāmatica in l littera
ntrās cxiēs in cōibus vigil ⁊ pugil.afferēq; illud Terē.in eunu.Si quis paulo eſt habitior pugilē eſſe aiunt.Nā
⁊ feminas pugilari exerceri ſolitas Iuue.oſtēdit in ſcđa ſatyra.Luctantur pauce comedunt coliphia pauce:
⁊ in ſexta.Aſpice quo fremitu mōſtratos perferat ictus.⁊ quanto galee curuetur pondere:⁊ que ſequuntur.
Mugil illis.⁊ mugilis mugilis declinatur.Phocas mugil declinat:vt Pli.li.ix.naturalis hyſtorie mugil ⁊ lu Mugil et
pus mutuo odio flagrant.Iuue.quoſdā moechos ⁊ mugilis intrat. ¶ Sil neutro genere p̄ie ntēti genus eſt mugilis
de quo multa Pli.lib.trigeſimoquarto ſil inquit ceruleū.ſil p̄p̄ie limus eſt. Sil
¶ Chri.Neutrū nomē in u.vt hoc veru:genu:cornu.Iuuena.ſaty.xiiii.genua incerare deoꝝ.Ecl.li.xvi.Itaq;
¶ E.D.neutra dabis.Uer.in bucco.lac mihi nō eſtate nouum nō frigore defit.Iuuena.Sa
geis cōcretū eſt. Rome roſtrata pleraq; nōia in d.finita:vt me- merīd et
tyra.i.aude aliq̄d ſi vis eē aliq̄d.Quinti.affert.ex columna. ſi neutrū pones vt hoc minutal:bidental.lupercal. Iuue.ſaty. dulced.
rid.dulced.p eo dicim⁹ meridies dulcedo. ¶ Al neutrū pones vt hoc minutal:bidental.lupercal. Iuue.ſaty. dulced.
xiiii.Heſterni nō ſolitus ſeruare minutal ¶ Hic ſal.Hora.q̄ đñt ligna ſaleq;.Uitruuius li.x. Salē addi neceſ Hora.
ſe eſt:⁊ extenuari.Sed in alia ſignificatiōe.Luca.lib.x.equoreoſq; ſales longo nuteſcere tractu etiam p face
tus.Mar.lib.iii.lepore tinctos attico ſales narrat.Luca.nō ſolitos ludere ſales.Seruius putat ſalſalis pro Seruius.
cōdimento in ſingulari declinari:p iocis vo in plurali tm̄ repiri ꝙ ſatis cōſtat exēplis. ¶ Neutris cum mel
le fel.Mar.in diſtichis nectareū turbantis mella phalernū.Sen.In medea.fel meduſa tacitum. ¶ Nil ni Nihil ad-
hil.Mar.lib.x.Qui ſcribit nil ⁊ tunc poeta eſt.Agreti⁹ putat nihil aduerbium eſſe. Sed nihili eſſe nomen. uerbiū et
Uigil.Iuue.ſaty.xiiii.⁊ vigilē ponendi ad caſtora numi.Idē ſaty.xiii.vigile cum febre pati dolorem. ¶ Pugil nihili no
Cel.lib.iii.Diagoras tris filios habuit adoleſcentes pugilē alterū uiū cratiaſtē:tertiū luctatorē. Plus p̄ōti men.
fex maxim⁹ in oratione quadā:diſcordiarū manū pugilē ſcripſit.Imerſi phocas maſculinū tātū eſſe cōtēdit

Solus in ol.eſt ſol.Hic conſul dicitur eſſe.

Sed tamen a duo ſunt communia preſul et exul.

Sit commune trium tibi nequam.nec variatur.

Um neutris iunges.exemplo ſit tibi templum

Grecum nomen in an.⁊ in in ſit ſemper.et eſt mas.

En dabitur neutris.ſed ſunto maſcula lichen.

Ren.ſplen atq; lien.atagen.cum pectine flamen.

Addis hymen.⁊ quod cano componit tibi nomen.

Nomen in on.grecu; tibi ſit.maribuſq; repones.

Barbiton et ſindon ſunt femineis adbibenda.

¶ Anto.Solus in ol.eſt ſol ꝙ in ol.vnū tan In ol.ter-
tum eſt maſculinū hic ſol.Unum quoq; eiuſ- minata.
dem generis in ul.vt hic conſul.⁊ qđ ennius
apud nonium dixit mortalem ſummū fortu
na repente reddidit ſummo regno famul.vt
optimus eſſe pro famulus famuli.dixi ea nā
ꝙ dignitas virorum tantum fuit. ¶ Preſul. Preſul
tamen ⁊ exul communia duoꝝ generu; Ma neutrum.
crobius primo ſatur.Lunā qꝛ corporum p̄ſul nequam.
eſt.Sed ⁊ ſedulius in paſchali etiā neutro ū
ſit:ligno preſule dicens. ¶ Sit cōe trium ti
bi nequam:ꝙ in am.vnum tantum reperit̄
nequam:quod eſt commune trium generu;
⁊ eſt indeclinabile:quod ipſum argumento
eſt nullum nomen in an terminatum poſſe
declinari. ¶ Um neutris iunges quod in u;
deſinentia generis ſunt neutri:vt hoc tem-
plum:regnum:donum:bellum:tectum.Gre
cū nomen in an ⁊ in in.quod nomina in an
⁊ in in deſinentia omnia ſunt greca generis
maſculini:vt h pean.acarnā delphin. Pean
igitur pro phebo manifeſtum eſt generis eē
maſculini:ſed pro hymno apollinis eiuſde;
generis eſt.Uerg.in.vi.Letumq; choros pea In an gre
na canentes ⁊ Syllius.Herculeu; peana ca ca. Pean.
nunt.acarnam pro populo epirotarum Uer Acarnan
gi.quinto Enei.quoꝝ vnus acarnā Delphin Delphin
q̄ a delphis ⁊ frequēti⁹ delphinus dicitur Per delphinis
ſius ⁊ qui ceruleis dirimebat nerea delphin. ⁊ delphin⁹
Feſtus in arato. ¶ Tum curuus caudā ſubit inter ſydera delphis.Iuuen.Quantū delphinis balena britā
nica maior. ¶ En dabit̄ neutris qđ nōia termi.in en.ḡnis ſunt neu.vt hoc fulmē:flumē nomē:femē:gluttē: In en ter-
munimē:ſolamē.Maſcu.tm̄ ſunt hic lichē.Mar.li.xi.nec triſte mentū ſordidi vel lichenes interp̄tat̄ alii ipeti minata.

go. Pli.lib.xx. impetiginẽ inquit ⁊ ſcabiẽ: quã pſoram ⁊ lichenẽ vocant. Uerũ quoq́ hoc nomẽ Hippocrates in amphoriſmis. Hic ren. Celſus li.iiij. Renes diuerſi: q̃ lumbis ſub imis coſtis inherent a pte caũ riſum õr quoq́ hic rien tẽſtibus Phoca ⁊ Priſciano: Hic ſplen hic lyen vel lyenis. Celſus li.iiij. Lyen ſub ipſo ſepto a ſiniſtra pte ⁊ ibidem. At lyenis vbi affectus eſt. ¶ Attagen auis.que ⁊ attagena õr. Horatius in epodo. Nec

Attagen auis

attagen ionicus iucundior. Martialis cõmemorat duobus attagenã: ⁊ in diſtichis ionicaꝝ guſtus attagenaꝝ: atᵹ ſe ea. Hierony.in epi. ⁊ ñ attagen ructas. ¶ Pecten ꝑ piſce ⁊ pube ⁊ inſtrumento quo lana ⁊ capilli pectũtur: ſub ꝗ ſic maſculino poſuerunt oẽs grãmatici. Plinius in.ix. Pectines in mari ex eodem gñe habentꝰ recõditi ⁊ ipſi in magnis frigoribus Seruius in illud Uerg.in.vj enei. iã pectine pulſat eburno pecten pro plectro gñis ẽ neutri dici. Nã qđ Iuue.in.vj.ſatyra dixit. Inguina traduntꝰ medicis iã pectine nigro ꝑ pube. ⁊ Uer. in.vij.enei. Arguto tenues percurrens pectine telas pro inſtrumẽto textorio: nõ põt diſtingui genus cũ eadẽ ſit terminatio maſculini ⁊ neutri in ablãõ ſecunde declinatiõis. ¶ Flamen pro ſacerdote maſculino. Suetonius in Ceſare flamẽ dialis deſtinatus nã ꝑ femina flaminea vel flaminia dicimus. Flamẽ vero ꝑ vẽto gñis eſt neutri. Cice.in arato. Inferior paulo ẽ aries ⁊ flamã ad auſtri. ¶ Hymen ꝑ deo nuptiarũ ꝯſide gñis eſſe maſculini vel ex ſignificatiõe gñali poteſt intelligi eiuſdẽ quoq́ gñis eſt ꝑ tenui illa mẽbrana: qua infantes aliquando naſcuntur inuoluti.pro membrana etiam poſuit Ariſto.in ſcđo de aĩa libro. ¶ Et qđ cano componit quod ab hoc verbo cano canis compoſita ſub hac terminatione maſculina ſunt quia oĩa mittunt femininũ per a. vt hic tibicen hec tibicina: tubicen tubicina. fidicen fidicina. lyricen lyricina. ſiticen ſiticina oſcen quoq́ oſcinis ex proportione oſcina mittet femininum. Horatius in car. Oſcinem coruum prece ſuſcitabo ſolis ab ortu. ¶ Nomen in on grecum. Quod nomĩa in on deſinentia greca ſunt oĩa generis maſculini vt hic canon: demon: daphnon: platonon: lacon: horizon: biſon. Pli.lib.xxiiij. Quem canona artifices vocant lineamenta artis ex eo petentes. Plin. iunior in epiſto. quid platonon opaciſſimus. Mar. daphnonas platonas ⁊ aerias cypariſſos. Idem ceſus matre iuuenem lacon. cuius femininum eſt lacena. ignibus horizon circulus appellatur is qui terminat ea que perſpici aut videri non poſſunt. Martia. Ceſſerunt illi bubalus atq́ biſon. Pli.lib.viij. Inſignia boum ferarum genera biſontes iubatos. Duo tñ ſub hac terminatione reperiuntur feminina barbiton ⁊ ſindon. Ouiđ.in epiſto.ſapphus. non facit ad lachrymas barbiton vlla meas: ſic enim habent oẽs codices antiqui pro quo neoterici ſuppoſuerunt barbitos: a quo Horatius ꝑtulit vocatiuum in odis. ¶ Age dic latinum barbite carmẽ. Reperitur quoq́ barbiton in genere neutro. Idem plectra inquit ⁊ barbita conde. et iterum leſboum refugit tendere barbiton. ¶ Non itaq́ nego aptius coire: vt dicamus in carmine illo. Ouiđ. Non facit ad lachrymas barbiton vlla meas: quaꝫ barbiton vlla cum in on ſecunde declinatiõis omnia propemodum ſint neutra: ſed durum atq́ periculoſum eſt expũgere dictionem que vno conſenſu in omnibus libris reperitur. ¶ Sidon generis eſſe feminini. Martia. libro.xj. demonſtrat cum dicit. Quo tu quolibet ocioſe tendis cultus ſindone non quotidiana: et illud ex euãgelio Mat.xxvij. Inuoluit eum in ſindone munda. Sydon vero vrbis nomẽ ad regulã generalẽ referendũ eſt. Lucanus in.iij. precioſaq́ punice ſydon.

Barbiton ⁊ ſindon

In on terminata.

Sol oppi ſi nomen

¶ Theo. Solus in ol eſt ſol. Sol pro planeta illo quarti celi ſingularis eſt: pro diebus tamen poetice pluralis. Ouiđ.in ibin. Nec tibi ſol clarus nec ſit tibi ſplendida phebe. Uer.lib.eñ. Tris adeo incertos ceca caligine ſoles. Reperitur ſol nomen propriũ oppidi. Mella lib.j. Sol ad mare aliquando ignobilis. ¶ Conſul Luc.v. Conſul vterq́ vagos per munia partes eſt etiam muchril.is.flu.africe. ¶ Preſul ⁊ exul. Iuuena.ſaty.j. Exul ab octaua marius bibit. Ouiđ.in epiſto. Exul hypermeſtra preciũ pietatis iniquum. ¶ Nequam Uarro apud gelliũ meminit. Quod ex nõ ⁊ volo ſit nolo: ita ex ne ⁊ quiſnã media ſyllaba extrita componitur nequã. Ar theus capite.vj. Hieronymo interprete. Si oculus tuus fuerit nequã iuue.ſaty.vj. Uox blanda ⁊ nequam digitos habet. Gel.lib.vij. hoc entimema nequã ⁊ vitioſum eſt. ¶ Grecum nomẽ in an ⁊ in in. Martia.lib.viij. Sic ni ...ileneo gauiſus oriente delphin variatur etiam delphinus i. Iuueñ.ſaty.x. Quãto delphinus balena britanica maior. Seneca in hercule furẽti: titanas auſos rumpere imperium Iouis. ¶ En dabitur neutris hoc lumen. agmen. Uer.j.eñ. longũ per valles paſcitur agmen. ¶ Ren. Quale eſt ſacrũ illud vre igne ſancti ſpiritus renes noſtros. Flamen. Quod per ſincopen a filamen deducitur. quodq́ a filo ſit generis eſt maſculini. Tranquillus in iuli.o. Flamen dialis deſtinatus. Diuus Hiero.in Iouinianũ. nullũ ſacerdotem bigamũ nullũ flaminẽ bimaritũ. ¶ Hymẽ. Uer.in culice. Sic hymẽ prefatus dedit cõnubia mortis. Ouid.in epiſto. vt ſubito noſtras hymen cantatus ad aures. ¶ Quod cano cõpoſuit hic tibicen nis. Quinti.li.j. in qua ponitur tibicen: qui ſacrificanti phrigiũ cecinerat. pertziriator feſto auctore: tibicen olim appellabatur. ¶ Nomẽ in on grecum. hic acmon: typhon: ethion. Luca.li.vj. ⁊ trabibus mixtis auidos typhonas aquarũ. Hic agõ. Pli. iunior. ad ſempronium. gymnicus agon. Apud vienẽſes ex cuiuſdam teſtamento celebratum. Tertulianus in apologia: neſciris genios demonas: ⁊ inde dici diminutiua voce demonia hec ſindum. Martia.li.iiij. In tyria ſindone tuus eris. Laurentius in herodoti interpretatione. Sindoneq́ byſſina alligauerunt.

delphin ⁊ Delphinꝰ

Flamẽ vñ

Greca ĩ on

Eſt neutrum quod non declinat tertia nomen.

Nomen in ar neutrum. ſed par debet tria habere.

Er finita tibi ſint maſculina. neutra tamen ſunt

Spinter. iter. ruder. laſſer. piper. atq́ papauer.

Et cum vere ſiſer. huber. cicer. adde cadauer.

¶ Antro. Eſt neutrũ qđ nõ. Cũ nomĩa ĩ on deſinentia aut ſint ſcđe declinationis: aut tertie aut indeclinabilia: ⁊ quẽadmodũ diximus tertie declina. nõia oĩa ſint maſculina preterq́ ſindon: reliquũ eſt vt ſecunde declinationis oĩa ſint neutra: vt hoc ilion epirhedon antirheton. Uerg.ñ.enei. Ceciditq́ ſuperbũ ilion: quod etiam ſub alia terminatione femininũ reperitur vt apud Ouiđ. ſed nihil quid prodeſt veſtis diſiecta lacertis. Ilios et q̃ noſtri non ſunt auſi declinare generis ſunt neutri vt diapaſon: diateſſeron: diapentidion. ¶ Nomen in ar. neutrum. Qđ nõia in ar deſinẽtia gñis ſunt neutri: vt hoc puluinar: nectar: torcular: lſtar: laquear: lacunar: iubar: qđ En. apud Priſcia. maſculino gñe ꝑtulit dicens: interea fugit albus iubar hyperionis curſum. Lar quoq́ pro do

Ilion.

Nomẽ ĩ ar terminatũ

mo p metonomiã: vt diximus gñis eſt eiuſdẽ: cuius τ decus. Par ꝓo τ ab eo ꝯpoſita cõpar: impar diſpar: ſup- Par cũ cõ
par: ſeparꝫ: ex rõne ſignificatiõis cõia ſunt triũ generũ. Reperit̃ ꝙ par ſubſtantiuũ in gñe neutro. Luca. iii. vi. poſitis.
Par ꝫ ſuũ vide deci. τ Ho. ii. ſer. Ludere par impar: eqtare i arundine lõga. Hepar grecũ eſt: qđ ad nos nõ pti
net. ¶ Er finita tibi. Qđ nõia in er deſinẽtia gñis ſunt maſculini: ſiue illa ſint ſcđe ſiue tertie declinatiõis. In er fini
vt puer eris. magiſter tri. aſſer eris. paſſer eris. veſper eris. nuſꝗ eñ ꝙ ego etiã gñe neutro reperit̃. qđ pleri- ta.
ꝙ ex iunioribus grãmaticis dixerũt. Uer. i. ge. Deniꝗ qđ veſp ſerus vehat. Idẽ e. iii. Cũ frigidus aera veſp tẽ
perat. Ual. flaccus. iiii. argonautice. Iã frigidus ethere veſp. Idẽ in. vii. Te quoꝗ teſſalico iã ſerus ab ethe-
re veſper. Neutra vero ſunt .i. hic digerunt̃. ¶ Spinter eris qđ fibulã ſiue armillã in mundo muliebri ſigni- Ether
ficat. Plau. i menechmis. Iubeas ſpinter nouũ recõcinnarier τ ibidẽ. Spinter nouũ nũꝗ repies. Pro cogno Spinter.
mẽto tñ lẽtuli ſpinteris: Romani ciuis ex ſignificatiõe gñis eſt maſculini. Iter qđ etiã itiner đr ab antiquori
bus. Maniliꝰ. in. i. Aſtronomicõ fecit: τ igniꝰ iter cõmertia terris. ¶ Ruder qđ frequẽtius rudꝰ eris. dedi
naf: nã ruder adhuc nõ legi ꝓterꝗ apđ grãmaticos. ¶ Laſſer eris. Pli. li. xxx. laſſerpitium inqt qđ greci ſili
phiũ vocãt in cyrenaica ꝓuincia repertũ: cuiꝰ ſuccũ vocãt laſſer. Et in libris digeſtoꝝ. de penu legata. l. nõ ꝯẽ
pip lyguſticũ τ carreũ. τ laſſer. ¶ Papauer eris. pip eris. vl̃ cris. ſiler eris. Pli. li. xx. Siler erraticũ ſatiuo ſile
eſt effectu. τ colũ. iã ſiler a ſſyrio venit ꝙ ſemẽ radix. ¶ Huber ꝓ mãma τ ꝓ nimia agri fertilitate. Hor. Quo Huber
ꝙ aliena capella gerat diſtẽtiꝰ huber. Uer. in. vii. eñ. nõ vobis rege latino diuitis huber agri troie ve opulẽtia
deerit. ¶ Cicer cri. ꝑſi. Cicer ingere large rixãti ꝑplo. ¶ Cadauer eris. zinziber eris. hãc alii gingiberim
Pli. li. xii. zingiberim appellat. ¶ Ebri. Et neutꝝ hoc ſimbolon: diſtichõ: diapaſon. Quint. li. i. Inuenit̃ ſim
bolon qđ eſt nota. Martia. li. iii. Ab diſtichon in te factũ eſſe putas. Macro. li. ii. de ſom. ſci. de duplo aũt dya
paſon ſimphoniã naſci diximus. Nomen in ar neutrũ. Qđ nõia finita in ar neutra ſunt oĩa. vt hoc ſubligar: Iubar
calcar: caipar. Iuue. ſaty. vi. tenẽt τ ſubligar acci. Iubar aris. Conſtat maſculinũ fuiſſe. Uer. in erna. Surgat
iubar aureus oſtro. Par cũ ꝯpoſitis adiectiuũ triũ generũ ꝯꝯ cõe eſt. Uerg. in buc. cãtare pares τ rñdere para-
ti. Luca. i. lib. pares aquilas τ pila minãtia pilis. Teren. in eunucho. par pari refertoꝛ de compoſitis. Cice. de
amicitia. Diſpares eñ moꝛes diſparia ſtudia ſequuntur. Idẽ in epi. Summa defenſio. Sed cõtentio diſpar.
Epar tñ. latine fuiſſe vſũ vel inde apparet. Quod Plautus eius deriuatiuũ ſcripſit. ait eñ i gurgulio. Te igit̃
moꝛbus agitat epatarius. Er finita tibi ſunt maſcula. vt hic culter: ager: imber: balter. Luca. li. iiii. Preſſus
inceđatur tribus ager hic veſper. Uer. viii. Deucto interea ꝓpioꝛ fit veſper olympo. Idẽ in culice τ piger au-
rato veſper. Auſonius extinctus caſus lumine veſper. Statius lib. x. theba. Sed veſper opacus lunares iam
ducit equos. Reperitur etiam τ veſpera veſperũ. Cice. in amicitia. reductus eſt ad veſperam a patribus. Idẽ
in ſenectute. Cui ſit exploꝛatum ſe ad veſperum eſſe victurum. puer ri. vero duoꝝ generũ fuiſſe olim nomen Veſper
cõmune conſtat. Et qꝛ de maſculino ambigit nemo: de feminino exẽpla ponamus. Luc. apud Priſcia. San Veſpera
cta puer filia Saturni regina. Neuius apud eundẽ: ꝓma incedit cereris ꝓſerpina puer iter. Quint. li. i. Pri- Veſperus.
ma etas manifeſtum iter ad ingenũ lumen oſtendit. Laſſer. Uitruuius in architectura. lib. i. Nec cyrenum
laſſer in ferulis naſcetur. ¶ Piper. Martia. in diſtichis. Cerea que patulo lucet ficedula lumbo. Quum tibi
foꝛte datũ ſi ſapis adde piper. ¶ Papauer. Uer. in buc. paſcẽtes v[illegible]las τ ſumma papauera carpẽs. Quod no-
men clarum eſt fuiſſe olim maſculinum. Plautus in trinummo. [illegible] obſitas foꝛmicas papauerẽ. ¶ Uer veris.
Idẽ. ii. ge. illud erat ver: τ ver magnus agebat oꝛbis. ¶ Cadauer. inibi. Reſpuet inuiſaꝫ iuſtã cadauer humꝰ.

zinziber. et tuber cum matre repoſito lynther.

Commune eſt pauper cum pubere. degener. huber.

Ir. maribus iunges. ir gadir ſint tibi neutra.

Maſcula ſunt τ in oꝛ Muliebꝛis ponitur arboꝛ.

Neutra dabis tñ coꝛ. adoꝛ. cũꝗ equoꝛe marmoꝛ.

Collatiua duplex retinent genus. τ memoꝛ auctoꝛ

Et quod componit coꝛpuſꝗ. coloꝛꝗ. decuſꝗ.

¶ Anto. Tuber pꝛo terre callo. ſic Plinius
lib. xix. appellat. vbi dicit Lartio licinio ac Tuber
cidiſſe. vt moꝛdẽti tuber dephenſus inde de
narius pꝛimos dẽtes inflecteret. Pꝛo tumo
re ꝗꝫ Ouiđ. x. meta. in modico ꝓdibant tu
bere tali. τ Ho. i. ſer. Qui ne tuberibus pꝛo
pꝛiis offendat amicũ poſtulat. ignoſcet ver-
rucis illius nam ꝓ re tumida τ ꝓ arboꝛe ad
regulas generaleſꝗ recurrendũ eſt: pꝛo illius
arboꝛis pomo. Martia. gñe feminino vſus
eſt dicens. τ verne tuberes quid tibi cũ liby-
cis. Suetonius tamẽ maſculino. niſi i alter
utro mendum eſt: ait namꝗ in domiciano
cum ablatos tuberes ſeruare iuſſiſſet in cra
ſtinum. ¶ Cũ matre repoſito lynther: acſi
dicat ꝙ lynther gñis eſt feminini: quẽadmo Lynther.
dum et mater. ſed mater ratiõe ſignificatio
nis. lynther ratione terminatõis. Liuiꝰ. vi.

ab vrbe iã in alteũ expulſa lynthere. ¶ Cõe eſt pauper. Qđ quattuoꝛ hec nõia pauper. puber. degener. huber Pauper
communia ſunt duoꝛum generum tametſi figurate poſſint etiaꝫ neutris in obliquis maxime iungi. Uer. in
buc. Pauperis τ tuguri congeſtum ceſpite culmen. et. vi. enei. Curibus paruis et paupere regno. Idem. iiii.
eneidos. Degeneres animos timoꝛ arguit. Lucanus in pꝛimo. degenerem patiere togam. ¶ Puber eris ſic Puber
eñ iubet Ceſ. declinare in libris de analogia. cũ Pꝛobus pubus puberis decliner. ¶ Huber eri. Lucre. iii. vi. De gñe et
ſequitur grauis imber τ huber. Cato in originibus res vber anteꝗ vaſtaſſent regiones. Idẽ quoꝗ de tuber vber gñis
dicendum. ¶ Ir maribus iunges. Quđ nõia in ir. deſinentia generis ſunt maſculini: vt hic vir. treuir. et in i gñe neu
yr ꝑ y pſilon vnum reperitur hic martyr τ ab eo compoſitum ꝓthomartyr. τ que apud grecos tñ gñis ſunt tro licen-
maſculini: noſtri tamen eo quaſi duoꝛuꝫ generum communi vtuntur. Abadir ſiue deus: ſiue lapis ille quem tiur.
ſaturnus dicitur deuoꝛaſſe: ad regulam generalem deferendus. Duo tamen reperiuntur neutra hoc ir. τ ga Inter ter-
dir. quod neutro genere pꝛotulit Saluſtius. ii. hiſto. tarteſſum inquit ciuitatem quam nunc tyrii mutato no minata.
mine gadir habent. Maſcula ſunt et in oꝛ. ꝙ nomina in oꝛ deſinentia generis ſunt maſculini: vt hic amoꝛ
doloꝛ. timoꝛ: coloꝛ. ¶ Arboꝛ tamen generis eſt feminini que etiam hec arbos arboꝛis decli. Uergil. ii. geoꝛ.
Herculeeꝗ arbos vmbꝛoſa coꝛone: ſic et plura ex maſculinis vt vapos. colos labos. pꝛo vapoꝛ. coloꝛ. laboꝛ. ſo
roꝛ ꝓterea τ vxoꝛ ex ſignificatiõe feminina ſunt. Quattuoꝛ vero hec nomina coꝛ. adoꝛ. equoꝛ. τ marmoꝛ neu-
tra ſunt. ¶ Comparatiua vero ſub hac terminatione cõmunia ſunt duoꝛum generum: nam neutrũ termi

nationem habet propriam in ius. vt hic hec nobilior hoc nobilius. Antiquiores etiã genere neutro terminatione in or inuenerunt. Valer. antias. prior bellum qđ cum his geſtum erat. Idẽ ꝯmemorãt gracco fedus por non eſſe ſeruandum. Senior. Priſcianus dicit tm̃ generis eſſe maſculini: cũ etiã Corne. celſus in. v. quaſi a cõparatiuo dixerit: corpora ſeniora tentantur. & Pli. xj. natu. hiſto. de apibus dixerit: ſeniores intus operãtur que flores comportant prioribus pedibus: nihil ergo prohibet ſenior generis eſſe cõis duorum. cũ preſertim ſenex etiam feminino genere ſit repertum apud Varronem. His adduntur memor & auctor. Quod vnum cũ videatur verbalis formam habere femininum plerumq; reperitur. Verg. xij. ene. auctor ego audiendi. Macrobius. vj. satur. natura huius fabrice auctor & nutrix. Neutro etiã iungit Luca. in. v. Italiã ſi celo auctore recuſas. & Ver. x. ene. dicens. Italiã petiit ſacris auctoribus eſto queãdmodũ & memor. Idẽ. iij. ene. ſi quod nõ equo federe amãtes cure numẽ habet. iuſtũ memorq; p̃catur. & in. ix. nulla dies vnq; memori vos eximet euo ſed figurate ſic iungi Priſcianus in. vij. dicit. ¶ Compoſita quoq; a corpore: colore & decore duorum generũ cõia reperiuntur: diſcolor: concolor. vt decolor. dicolor: bicolor. Ouid. etiã neutro ꝯiunxit. ij. elegi. dicit diſcolor agmen equis. Aul. gel. li. vj. noc. acti. tunica muliebri indutus et pallio verſicolore. A corpore tricorpor fecit. Verg. in. vj. & forma tricorporis vmbre. A decore quoq; Verg. indecor: & Saluſt. dedecor fecerunt.

Senior & duorũ gñis ꝯ Priſcianũ.

Memor & ꝯpoſita d' corp' & color i or terminata cõia ſunt.

¶ Vbi. Vber idem. iiij. meta. Vix circumeant diſtentũ cruribus vber. Martialis libro. j. aſſer cicer tepidũ conſtat & aſſe venus. ¶ Tuber. Iuue. ſaty. xiiij. qui credere tubera terre; boletũ cõdire didicit. ¶ Pauper. Iuue. ſaty. xiiij. nulla exẽpla beati pauperis eſſe putat. Luca. v. Quice tuta facultas pauperis. ¶ Puber. Varro apud Marcellum. puerũ puberem cepiſti. Diuus Bernardus puberes diuitias ſcripſit. Sed Horatius neutraliter dixit impube corpus. Huber. Auſonius in epigrãmatis. Ego voluo libros huberes. Gel. li. vj. pecuniã q; enumerat ex eo queſtu vberem. His Phocas addit iuberis commune nomẽ ſicut Alexander illis ſuperioribus ſotularis maſculinum. Qđ nomẽ apud diuũ Hieronymum in Iouinianũ reperio. Sed hic ſotular vobis elegans et nouus videtur in cuius ſignificato apud latinos calceus i. frequẽtiſſimum eſt. Gadir etiam reperitur ratione ſignificatiõis femininũ. Auienus in aratris. Gadir prima fretum ſolida ſupereminet arce. ¶ Maſcula ſunt & in or. hic clangor nitor paſtor. Verg. ij. Ene. gelidusq; per ima cucurrit oſſa tremor. ¶ Arbor idem lib. vij. Gemina ſuper arbore ſidunt. idẽ in buc. Quod non ſua ſeminat arbos. Sed de hac terminatione in os ita ſcribit Quintilianus lib. j. arbos labos vapos clamos etatis fuerunt. Hoc cor. Martialis lib. tertio. Cor ſolus habes ſolus et ingeniũ. ¶ Equor ris. Ver. j. geor. Ignotũ ferro ſcindamus equor. ¶ Marmor ris. Conuulſa marmora clamant. Iuuena. Saty. j. ¶ Comparatiua duplex retinent genus. vt hic & hec iuſtior. Ouidius in epiſto. Iuſtior eſt animo ventus & vnda tuo. ¶ Memor. Ouidius in epiſtolis. At bene cautus eras & memor ante mei. Vergilius pmo enei. memorẽ iunonis ob iram. ¶ Auctor. Iuue. ſaty. x. Auctor qui vertere ſolum. Ouidius in epiſtolis. An niſi legiſſes auctoris nomina ſapphus.

Phocas.

Sotular an ſit latinum.

Cõparatiua cuius ſint gñis.

Vr neutrale dabis. ſed maſcula ſint tibi quinq;

Turtur auis piſcis. vultur ſatur aſtur & antur.

Communis generis tria ſunto fur lygur augur.

Femineum pones quod in as finitur vt eſtas.

Sed iunges maribus as aſſis: vas vadis et mas.

Neutra tamen dices vas vaſis. faſq; nefaſq;.

¶ Anto. Vr neutrale. Quod nomina in ur deſinentia gñis ſunt neutri. vt hoc ſulphur murmur. Quod maſculinum protulit interpres Ioan. vij. murmur multus in turba de chriſto. iecur: fulgur: guttur: quod etiam maſculino genere protulit Plaut. in aulularia ne obturat gutturẽ inferiorẽ. Maſculina vero ſunt hec qñ q; turtur pro aue Ouidius. ij. elegi. tu tamen ante alios turtur amice dole. Idẽ de philomena & caſtus turtur atq; columba gemunt. Idem i epiſtola Sapphus. Et niger a viridi turtur amatur aue. Plautus quoq; tibi ob iſtos turtures dicit de piſce quoq;. Iuuenã. cariturus turture magno maiorumq; iubis. Nec audiendus eſt Seruius qui dixit poſſe eſſe generis feminini turtur qđ pbare nititur carmine illo Verg. in buc. Nec gemere aeria ceſſabit turtur ab vlmo. cũ aeria ex rõne carminis aptius vlmo q; turturi iungatur quaſi nõ aerius p altus frequẽtius replaſ: q; qđ ille vult p aerij coloris vt Ver. in buc. Aerij ſpecula demõtis inundas. Idẽ. iij. eñ. aerie quercus aut corniſere cypariſſi. et Martialis daphnonas: platonas & aerias cypariſſos. ¶ Sed turtur pro piſce apud vnum tantum ex his qui auctoritatẽ habent Ambroſium in exameron legitur. atq; ibi genere tantum feminino decepius eſt ex eo quod in Baſilio: vnde opus illud interpretatus eſt: trygon legitur: quod tum apud grecos tũ piſcem tum auẽ ſignificat: apud latinos: tamen nuſq; legitur turtur pro piſce ſed paſtinaca: neq; eſt quã vulgus opinatur trucca. ſed ex genere piſcium planorum & cartilaginorum. ¶ Vultur quoq; qui et vulturius et vulturis ab antiquioribus eſt appellatus. Catullus lingua exerta auido ſit data vulturio. Idem ſuſcitat a cano vulturum capite. Ennius apud Priſcia. vulturis in ſyluis miſerum mandebat homonem. ¶ Satur. Iuuena. Satur eſt cum dixit Hora. euoe cuius femininum ſatura et neutrum ſaturum eſt. Terẽ. in eccyra. Sed tu cum ſatura atq; ebria eris puer vt ſatur ſit facito. ¶ Aſtur. Luca. in. iiij. Erat impiger aſtur. Syllius. j. puni. auarus viſceribus lacere telluris veſcitur imis genus vero femineũ ad poſſeſſiuũ potius eſt referendũ: vt Idem li. xvj. Celius aſturica rapidos de gente iugales. ¶ Anxur. Mar. vj epigrã. Fluctus paſſeris aut ſuperbus anxur. Idem alio loco. candidus anxur aquis quod etiã neutro genere poſuit. Hor. in pri. ſer. impoſitũ ſaxis late candentibus anxur. vtrumq; p oppido ponitur nam cum anxur iouem imberbem ſignificat ex ratione ſignificatiõis maſculinum erit. Furfur poſuit Serenus in genere maſculino numeri ſingularis o. additur exceſſus niuea ſimilagine furfur. pleriq; tamen in numero multitudinis furfures legimus. atq; ideo inter pluralẽ numerũ tm̃ habentia poſuimus. ¶ Cõis generis duorũ tria reperiuntur. fur. Horatius Iuli' et fragilis pedacia fur q; vocam' femininũ nõ facile reperias. ¶ Ligur qđ etiã lig' declinaſ. Luc. in. j. & nũc rõſe ledur quondã per colla decore. Salu. in iugur. Forte qdã lyg' ex cohortib' auxiliariis. Ver. xj. eñ. vane lig' fruſtra q; aĩs elate; fugbis. Perſi. mihi nũc ligus ora intepet. Salu. ij. hiſt. corſa nole lig' mulier. ¶ Augur cuz

In ur terminata.

Turtur.

Seruius reprehendit.

Ambroſi' reprehẽdit.

Satur Anxur

Ligur & ligus.

Augur.

nomẽ dignitatis eſt: ad viros tm̃ pertinet: quoꝝ fuit Rome collegiũ: cum vero officiũ augurandi ſignificat: cõmune eſt duoꝝ. Uerg. iiii. eñ. Nunc augur apollo licie ſortes venere recte dixerimus augurẽ: cum in. j. eñ. ipſa dicit. Ni fruſtra augurium vani docuere parentes. ¶ Femineum pones qd̃ in as. Quod noĩa in as. deſinẽtia gñis ſunt feminini: vt hec etas. bonitas. pietas. probitas. auctoritas. honeſtas. Maſculina vero ſunt as aſſis. Priſcia. de ponderibus: ſiue aſſe ex quo qd̃ capimus prohibemur habere. ¶ Uas vadis. Cice. iii. officioꝝ. Uas factus eſt alter alterius ſiſtẽdi. Idem. v. thuſcula. cum alterũ vadẽ mortis accepiſſem feminiñũ vero nuſꝙ reperitur: ꝓpterea qd̃ femininis iure interdictũ eſt vadimoniũ figurate tñ poſſumus dicere femina nõ poteſt eſſe vas ſicut neꝙ cõſul. neqꝫ pretor nec edilis. ¶ Mas maris qd̃ ratiõe ſignificatiõis ſolis cõuenit maſculis: nã femine ſimiles maribus maſcule potius dicunt. vt apud Horatium temperat alcei muſa pede maſcula ſappho ¶ Neutra vero ſunt tria. vas vaſis. vt Hora. Sincerũ eſt niſi vas. ¶ Fas ⁊ ab eo cõpoſitũ nefas Uerg. j. geor. Quippe vbi fas verſum atqꝫ nefas tot bella per orbem.

Uas.

¶ Ebri. Ut neutrale dabis. vt hoc murmur: ieatr. Iuue. ſaty. vj. Illis lacrimis meditataqꝫ murmura preſtãs Martia. Aſpice quã tumeat magno iecur anſere maius. ¶ Turtur Oui. in Sappho. Et niger a viridi turtur amatur aue. Martia. in diſtichis. Dũ mihi pinguis erit turtur. lactuca valebit. ¶ Uultur Iuue. ſaty. xiii. nec ſacrũ aut vulturis acri. ¶ Fur ris. In gñe feminino. Plaut' i penulo. fures eſtis ambe. ¶ Femineũ pones qd̃ in as finitur: vt hec etas dignitas deitas Iuue. ſaty. xiii. Nona etas agit: prioraqꝫ ſecula ferri: admoneo: nunc ſilius qd̃ Ualla in ſuis elegãtiis precepit. hec noĩa in as finita nõ a ſingulis noĩbus deriuari: ꝙdam' aiũt a deus deitas. a bonus bonitas. Sed nõ a diuus diuitas a mal' malitas. Quo ſunt illi minus ferẽdi ꝗ indifferenter hec noĩa extorſerũt: quales ſũt Raimũdani phiſiologi dicũt eñ a lapis lapiditas: ab alter alteritas: ⁊ reliꝗ: niſi forte id fecerũt nimis priſcoꝝ exẽplo ducti. Acci' apud Marcellũ. Neqꝫ dici põt pro magnitate. Uarro apud eundẽ dep̃rehẽde frondẽ autumnitatis. De his aũt ita precipit Quintilia. Nec crebra ſint vetera nec manifeſta. Neſcio tñ venuſtiore quo Cic. modo in ep̃lis dixit rectiſſime putant vllã appietatẽ ⁊ lentulitatẽ valere p' apud me ꝙ ornamẽta virtutis. Etiã pollio apud Quintilianũ dep̃rehẽdit i Liuio patauitatẽ. Quos philelph' imitat' dixit. Quintilianũ neſcio quã ſapere hiſpanitatẽ. Hic as aſſis. Mar. li. ii. Si plebeia ven' gemino tibi vincit aſſe. ¶ Hic vas dis. Ci. in officiis. Uas fact' eſt alter: vt ſi ille nõ reuertiſſet moriẽdũ eſſet ſibi. ¶ Mas ris. Mar. li. ix. Tãtaqꝫ ſydereos vix capit aula mares. ¶ Hoc vas ſis. Hiero. in ꝓlogo Abacuc. vt vas fragile curtale vel tale ſit diſputare. ¶ Fas atqꝫ nefas. Iuue. ſaty. xiii. Quid fas atqꝫ nefas ſapiunt ſentire ꝑ actis criminalibus idem ſatyra decimaquarta. Credebãt hoc grande nephas ⁊ morte piandum.

Phas cũ cõpoſitis.

Raimũdi ſequaces rep̃hẽdit.

Sit commune trium nomen gentile. Dabuntur

Partim feminea tibi partim maſcula greca.

Eſto nomen in es. muliebre Uirilia ſunto.

Limes pes fomes termes cum palmite trames.

Et gurges. merges verres cum poplite magnes.

Et paries aries ſtipes ceſpesqꝫ ſatelleſqꝫ

Atqꝫ dies mediuſqꝫ dies pro tempore certo.

¶ Antro. Sic cõe triũ. Qd̃ noĩa gentilia cõia ſunt triũ generũ vt hic ⁊ hec ⁊ hoc arpinas: ꝓuernas: ſarſinas: caſinas: toloſas: capenas: Iuue. arpinas ali' volſcoꝝ in monte ſolebat Mart. meuiaqꝫ lactis ſarſinate de ſilua: vnde ⁊ Plaut' ſarſinas eſt dict'. Liui'. xxvi. vt ſe in agrũ caſinate ducat Silli' lib. viii. pu. priuernatũqꝫ maniplos. Mar. lib. xii. Nec quadra deerat caſei toloſatis. Qd̃ vero phocas ⁊ Priſcia. hec noĩa ſub cõi duoꝝ gñe poſuerũt. refellunt auctoritate Cice. q ſcribẽs ad atticũ ait: in quo fuit' eſt ad iter arpinas. Idem in alio loco vt veni i arpinas. i. in agrũ arpinatẽ: noĩa eñ ſdioꝝ ꝓpe aliqd̃ oppidũ ex noĩe poſſeſſiuo illi' oppidi in gñe neutro figurabũtur: vt hoc tuſculanũ i. formianũ i. albanum albani cumanũ i. eodẽ mõ hoc arpinas arpinatis ꝑdiũ iuxta arpinũ. ſiue i agro arpinati Plini' li. xiiii. priuernatia vina dixit quẽadmodũ ⁊ Luciliꝰ oleũ caſſinas: atqꝫ vt in declinatiõe ꝓnominũ diximus. ex hoꝝ ꝓportiõe. Cice. in ep̃lis ad celiũ verba noſtratia dicere nõ reformidat. ¶ Dabunt ptiz feminea Qd̃ noĩa greca ptim ſũt maſculina: vt adamas adamãtis elephas elephãtis gigas gigãtis arcas arcadis. Iuue. Adamas notiſſim' ⁊ beronices fact' in digito ꝑcioſior. Hora. ii. ep̃la. ſiue elephas alb' vulgi cõuerteret ora. Uerg. de cuadro nõ equidẽ extimui danaũ qd̃ ductor ⁊ arcas ⁊ oĩa noĩa ꝗ ad primã declinationẽ latinã referũtur. vt tiaras e. Uerg. vii. eñ. ſacerqꝫ tiaras ꝗlia etiã ſunt verboꝝ vt boreas bore ecraſis ectreſe eccias eccie apartias partie. Plini'. li. ii. apartias ⁊ boreas dici ⁊ ibidẽ pflant dieb'. xl. quos eccleſias vocãt Gelli' li. ii. Eſt etiã ventus quẽ noĩe vocãt eccia. Partim ſunt feminina: vt hec olympias olympiadis hellas helladis monas monadis. decas decadis. ¶ Eſto nomẽ in es. Qd̃ noĩa tertie ⁊ quinte declinatiõis terminata in es gñis ſunt feminini: nã vt diximus p̃tine declinatiõis oĩa ſunt maſculina: vt hec vulpes vulpis proles prolis ſeges ſegetis teges tegetis. res rei progenies progeniei ſcabies ſcabiei. Maſculina vero ſunt: ꝗ hic geruntur. Limes limitis. Uerg. xii. ene. Limes agris poſitus litẽ vt diſcerneret agris. ¶ Pes pedis cuius cõpoſita cõia ſunt triũ generũ vt hic hec hoc bipes. tripes alipes preterꝙ vulpes tẽpes. ¶ Fomes itis. Luca. in. viii. excitat i validas admoto fomite flãmas. ¶ Termes termitis. Gelli. li. iiii. Palme termes ex arbore cũ fructu auulſus ſpadix dicit nã qd̃ Serui' ſcribit i illud Uerg. i. geor. Aut tẽpeſtiuã ſiluis euertere pinũ: ꝑportuno tpe arbores cefe cito termites faciũt opin nõ debere ſcribi teredines: cũ teredo ꝓprie ſit ligni vermis. nã termes ſurculus eſt arboris Hora. in epodo. germinat ⁊ nunꝙ fallẽtis termes oliue. ¶ Palmes itis. Gel. li. xviii. Uberrimos vitiũ palmites decidit. ¶ Trames itis. ver. v. eñ. Nulli viſo cito decurrit tramite virgo. ¶ Gurges itis. Idẽ. i. eñ. Apparent rari nãtes i gurgite vaſto. ¶ Merges itis. ꝗ teſte Seruio in illud Uerg. ii. georgico. Cerealis mergite culmi. manipulus ſpicarum eſt. ¶ Uerres is que ratione ſexus ⁊ geniture maſculini generis eſt. ¶ Poples itis. Lucanus in. iii. niſi poplite lapſo vltima curuari procederet vngula tauri. ¶ Magnes etis. cum aliis grãmaticis cõe duoꝝ poſueramus nũc vero maſculinũ eſſe dicimus tum ꝙ nuſꝙ femininũ reperit: tum etiã ꝙ eius femininum i magneſſa ⁊ magnetis erit. quemadmodus i fine capitis huius dicet. ¶ Paries etis. Oui. iiii. meta. Fiſus erat tenui rima quã duxerat olim cum fieret paries. Aries etis rõne ſexus ⁊ geniture maſculini generis

Gentile nomen.

Phocas ⁊ priſcian' rep̃hẽdit.

Adamas.

Eccias.

In es terminata.

Pes cũ cõpoſitis.

Uerres.

¶ Chri. Et greci ꝑmet: hic ſophiſtes ꝓphetes pſaltes. Cice. in q̄ſtionibus academicis. Quis eſt inq̄t hic ſophi- ſophiſtes
ſtes. Diuus Hiero. in ꝓlogo amos. Solus ipſe erat ꝓphetes. ⁊ illa q̄ ꝑonymica ſunt. vt hic tindarides e. Se- ⁊ ꝓphe-
ne. in hercule furēti huic clara gemini ſigna tindaride meant. Uerg. ij. enei. dardanide infenſi penas cū ſan- tes.
guine poſcunt. Uel q̄ꝺ dat tertia nomē. Uerg. iiij. eneid. hodon cosꝫ lebetes dixit. ¶ Comes tis. Martia. li. ij.
Sū comes ipſe tu' timidicꝫ ante ambulo regis. Cic. in rhetoricis. cupiditas dicendi pacis eſt comes. ¶ Mi-
les tis. Luca. li. vij. Tunc miles inuulneratus ſequitur. Ouid. in canace ⁊ rudis ad partus ⁊ noua miles erā.
¶ Superſtes tis. Gel. li. v. Illico concidit ⁊ dn̄i iā ſuperſtitis alam expirauit. Sene. in orheo. facra ſuperſtes
philomena ſuis. Antiſtes tis. Iuue. ſaty. ij. ſacroꝝ antiſtes conducendiſcꝫ magiſter. Uale. maxi. lib. iij. eſt ſa-
croꝝ antiſtes philoſophia: in hac ſignificatiōe olim ꝑſtes precharis dixerūt feſto auctore. ¶ Diues tis. Iuuen.
ſaty. vij. nā didiſci diues auarus. idē ſaty. vi. intolerabilius nihil eſt ꝙ femina diues. ¶ Soſpes tis. Luca. lib.
ij. ſoſpes ⁊ ſyrthicis craſſus victor remeaſſet ab oris. Uergi. in culice. Soſpes debita felices memoretur vita p Soſpes
annos. ¶ Pedes itis. Luca. iiij. Sic pedes ex facili nullo vrgente receptus. Uer. xj. pro camilla poſuit enſe pe- Heres
des nudo puracꝫ in tertia palma. ¶ Interpres tis. Martia. li. j. locoꝝ abſit noſtroꝝ ſimplicitate malin' in-
terpres. Iuue. ſaty. vj. Interpres legū ſolymarū ⁊ magna ſacerdos. ¶ Heres heredis. Iuuen. ſaty. xiiij. Lu-
dit ⁊ heres bullatus. Ouidius in epiſtolis. heres laudis amica tua eſt.

Et teres: ⁊ prepes: locuples: et perpes ⁊ ales:

Inquies et vates. Quot format pes ſedeocꝫ.

Eſt quocꝫ nomen in is muliebre. Sed eſto virile.

Corbis ⁊ edilis faſcis quocꝫ piſcis et axis.

Et collis: vermis ⁊ callis. follis et enſis:

Mēſis cum vectis. poſtis: glis: fuſtis et anguis.

¶ Anto. teres etis. q̄ꝺ neutris quocꝫ iungi- Teres
tur. Uer. vij. cū ſꝫ hec tereti mos eſt aptare
flagello. Colum. aut teretis mali aut tere-
corrice grādis. ¶ Prepes ꝑpetis. Luca. l. ix.
de perſeo ⁊ ſubit' ꝑpes cillenida ſuſtulit har-
pē. Cū neutro etiā iūxit Ennius apō Ma-
crobiū. vj. ſatur. Nec reſpirandi fit copia p̄e- Locuples
pete ferro. Locuples etis. Iuuen. Uidua eſt
locuples: que nupſit auaro. quod etiā aucto-
re Priſciano neutris iūgi poteſt. ¶ Perpes
perpetis pro perpetuus ⁊ continuus. Iuſti.
libro quinto. Perpeti nocte fortunas publi-
cam queſtibus iterant: ⁊ in hymno perpes
corona preſulū. poteſt etiam quemadmodū
⁊ ſupiora neutris aptari. ¶ Ales itis. Uerg. Ales
in moreto. Excubitorcꝫ diem cantu predixe-
rat ales. Martia. Alitis eximie cauda ſuperba fuit. Inquies triū genēꝝ eſt teſte Priſcia. Gel. li. viij. labor hic
vigiliaꝝ inquies. Salu. apud Priſci. in. j. hiſt. vitio humani ingenij: quod inquies atcꝫ indomitū ſemp. Eius
quocꝫ ſimplex apud antiquiores reperitur trium generum. Ennius. Namcꝫ eius mentem fecerat fortuna
quietem. Licinius. Non minimopere milites quietes volebant eſſe. ¶ Uates is. Iuuena. Sed uātē egregiū
cui nō ſit publica vena. Uerg. ij. enei. Aut quem tunc vates caſſandra moneret. ¶ Que format pes ſedeocꝫ.
Quod compoſita ab hoc nōie pes pedis. ⁊ ab hoc verbo ſedeo ſedes. ſuperioribus annumeranda ſunt. ſed de Pes cū cō
cōpoſitis a pede paulo ante diximus: ⁊ a ſedeo hic ⁊ hec preſes idis: reſes idis. obſes idis. deſes idis. Lucanus poſitis.
lin. ix. natura deſide torpet. ⁊ a ſedeo quocꝫ Martianus capella preſtes itis. deduxit. ait namcꝫ de philologie
nuptijs geniū preſtitem ꝙ preſit gerundis omnibus vocauerunt. Macrob. l. j. ſatur. Deos preſtites homini
naſcenti quattuor eſſe. ¶ Eſt quocꝫ nomen in is. Quod nomia in is deſinentia feminina ſunt: vt hec auis.
puppis: claſſis: nauis: meſſis. ¶ Maſculina vero ſunt que ponuntur in ſerie quincꝫ verſuum ſequentiū. hic In is ter-
corbis is. Seruius ſr̄. j. geor. femineum eſſe dicit. Cice. auctoritate qui ait meſſoria ſe corbe contexit. ¶ Edi- minata.
lis is. quod magiſtratus nomen ad viros tantum pertinet. ¶ Faſcis is. Uer. in bucco. Ego hoc te faſce leua-
bo. ¶ Piſcis is. p femina. Oui. in. ij. de arte dixit. Inuenit in media femia piſcis aqua. ¶ Axis is. Idem. ij.
me ta. durcus axis erat. ¶ Collis. is. Uer. Collem qui pluribus vrbi imminet. ¶ Uermis is. cuius diminuti-
uum vermiculus maſculinum eſſe oſtendit. ¶ Callis is. Uergil. in. vj. ſecreti celant calles. ¶ Follis is. a quo
diminutiuum eſt folliculus paruus follis. ¶ Enſis. Iuue. Enſe velut ſtricto quotiēs Lucil. ardens. cuius di-
minutiuum enſiculus et enſicula eſt. ¶ Menſis. Uergi. totoſcꝫ ex ordine menſes. ¶ Uectis is. ¶ Poſtis is.
Uerg. Poſteſ ꝑ ſub ipſos nitiūtur gradibus. ¶ Glis iris. Martia. Somniculos ille porrigit glires. ¶ Fuſtis
is. a quo diminutiuū declinatur fuſticulus i. ¶ Anguis is. Uerg. ij. enei. Gemini immenſis orbibus angues. Uergilius
Uale. maxi. in femininum protulit hec anguis.
¶ Chri. Teres tis. Uergi. in viro bono. mundi inſtar habens. Tereſꝫ rotundus. idem ſtatim teretes collu-
dere guttas. Sed neutrum etiā inuenitur. Tranquillus in Iulio fuiſſe traditur excelſa ſtatura: colore candi-
do teretibus mēbris. ¶ Locuples tis. Marti. li. ij. facturus ſi fiam locuples. Iuue. ſaty. xiij. pauper locupletē
optare podagram ne dubitet. ¶ Prepes ꝑpetis. Gel. li. viij. tu portu illo indito: quē prepetē appellanit. idēꝫ
in ibim. ex quo eſt coniectare prepetes appellatas Auſonius autem in epigrammate neutruꝫ ſcripſit digeſti- Prepes
faſtos ⁊ nomina prepetis. xiij. ¶ Perpes itis. Cyprianus ait gubernacula ſpiritus perpetis. Pacuuius apō Perpes
marcellum. vt perpetem probitatem conſeruetis et illud hymni ſacri. Infirma noſtri corporis virtute fir-
mans perpeti. Uates vatis. Lucanus. vj. tibi certior omnia vates ipſe canet. Uergilius. iiij. eneidos. inſanā
inquit vatem aſpicies. ¶ Quod format pes. vt hic bipes. tripes: cornipes: planipes: compes. Iuuena. ſatyra
ix. atcꝫ alium bipedē ſibi querit aſellū. Uale. apud Nonium bipedem beluam dixit. ¶ Sedeo id eſt compoſi-
ta a ſedeo es. vt hic hec preſes: obſes: deſes: reſes. Martialis. li. vj. nec ſpado nec mechus erit te preſide ceſar. Sedeo cū
Gel. libro quinto a domino terre illius preſide tutiores latebre forēt. Uergilius. xj. eneidos. armipotēs belli cōpoſitis.
preſes tritonia virgo. Quintilia. libro. x. Quem preſides ſtudijs dee audirent: ſunt aliqua nomina in es finita
generis neutri. vt Elcodes. Satyrites. cacoetes. Celſus libro q̄nto Elcodes tenus ſubalbidū. ¶ Eſt quocꝫ
nomē in is muliebre: dicit quod nomina que in is finiuntur. ¶ Eſt quocꝫ. ſcilicet vt nomina finita in is. fe-
minina ſunt om̄ia. vt lis: cuſpis: geneſis: pixis: vis. Martia. libro. vi. Decidit repente magna de ſinu clauis.
Iuuena. ſaty. iiij. nuta mathematicis. geneſis tuo. ¶ Sed eſto virile. xxix. nomina excipiuntur cū nolbus in-
nis ⁊ ab aſſe deducta maſculinis. ¶ Corbis is. Ceſar li. vj. geſtorū: lapidibus plenos corbes dimiſit. ¶ Edi- Corbis
lis Gellius libro. vj. cumꝫ pro tribu edilem curulē renunciarēt. Enni' tn̄ apud Marcellū femininū ꝓtulit.

Antiqua edilis fide cuſtos corpis. ¶ Piſcis. Iuue. ſatyra. iiij. Nõ dubitari fugitiuũ dicere piſcẽ. ¶ Axis. horri
da viráda eſt hiſpania gallicis axis. & etiã axis aſſiſtiſſa cuitas oitalie. Proper. Scãdẽtaq axis ꝯſurgit vertice
Collis ce mõtis. ¶ Collis. Ver. i culice. Lurida quã patulos velabãt grãmie colles. ¶ Vermis. Pli. li. xxx. medenk
Callis vermes terreni ex aceto illic. ¶ Callis. Iohel Hiero. interpꝛete cap. ij. ſinguli calle ſuo ambulabant. ¶ Follis.
Menſis Iuue. ſaty. vij. Tūc imenſa cani ſpirãt mẽdacia folles. ¶ Enſis. Lucanus. v. pectoris arma ſonant confracti
in pl. enſibus enſes. ¶ Mẽſis. Mart. li. iij. Quã retecit ſexto mẽſe ſupba venus. Menſis in plꝰ mẽſtruũ etiã ſigni
ficat muliebꝛe. Plini. li. vj. mẽſes ciet hypericis veſtis. Vitru. li. x. vectes ferreos coegerit. Nã cap. ix. Hiero.
interpꝛete. deuorauit ignis vectes tuos. ¶ Hic poſtis. Ver. in cyri. caſtos altaria poſtes. ¶ Glis. Auſo. in mo
noſyllabis. Somno qs opimioꝛ eſt glis laberius apud Nonũ. me optimus atq ſummꝰpmit glis. ¶ Fuſtis.
ratius. ij. ſer. poꝛrectus vigilet cũ longo fuſte ¶ Anguis. Martia. li. xij. cernimus gelidum ſoꝛbet hic ſtitus
anguem: ex diminutiuo. Cice. li. iiij. de finibus. Serpere anguiculos: nare anaticulas dixit.

Torris ¶ Anto. Torris is. Flaccus tertio argonau
tice. viuoq reuixit toꝛre focus. ¶ Caulis. q
etiam collis dicitur: vnde colliculus. Hoꝛ. ij.
ſer. Colle ſuburbano q ſiccis creuit in agris
¶ Toꝛquis: qd frequẽtius genere feminco
Toꝛquis. reperitur. Gellius libꝛo. viij. Toꝛques ex au
ro quam ex hoſte quez occiderat detractum
induit. & paulopoſt. Toꝛquem detraxit. eãq
ſanguinolentã ſibi in collũ impoſuit. Iuſti
nus lib. xliij. Toꝛque aurea donatus. Apul.
ſecundo floridoꝝ. Circulo mineo veluti au
rea toꝛqui. Hiero. quoq multis in locis vt
indicam. viij. pꝛeter toꝛques aureas camelo
rum: ſed et maſculinum reperitur: vt apud

Et toꝛris caulis lapis vnguis toꝛquis & oꝛbis
Et ſanguis cucumis iunges cum vomere puluis.
Queq ſilent alij lybis atq canalis aqualis.
Et quibus n pꝛeit is. Et quod componis ab aſſe
Adiectiua dabis cõmunia. iunge tricuſpis.

Sillium quarto puni. Colla viri fuluo radiabant lactea toꝛque. & Liuius ſeptimo ab vrbe condita: intanctũ
Lybis ca vno toꝛque ſpoliauit: quem reſperſũ cruoꝛe; collo circundedit ſuo. Suetonius in augu. Lapiu delibatum au
nalis et reo toꝛque donauit. ¶ Queq ſilent alij. Cum omnes grãmatici lybis: & canalis & aqualis cuius ſint gñis ſi
aqualis luerint: dicat q generis ſunt maſculini. Nam cum lybis gentile ſit poſſet quiſpiã putare q eſt cõmune duoꝝ
generum: nos dicimus nuſq reperiri niſi genere maſculino. Martialis. & lybs in longo puluere ſudet eques
Seruius & Lucanus in. vj. cum iaculum parua lybs amentauit arena: eius femininum lybiſſa et lybiſtis: vt infra dice
carpitur mus. Canalis quoq cum oẽs ſub genere feminino reliquerint: tum Seruius grammaticus id expꝛeſſit: ait
enim in illud Vergilij. in. geoꝛ. currentẽ ilignis potare canalibus vndã: canalis melius genere feminino ꝓ
ferimus. Ego contra dixerim vſitatius genere maſculino eſſe proferendum. vt Vergi. in enea. qd ſi diuerſos
emittat canales. & verũ: nec tamen in rigidos exit contenta canales: atq iterum adhuc pꝛeſſoq canali huc
illuc ageret ventos. Seneca. iij. natu. q. Amiſſo canali ſuo flumina pꝛimum refunduntur. Idez in. iiij. tandẽ
tenuiſſimos canales tenent. per quos anguſta rupium effugiunt. Idem in. iij. Sulphuratam aquam circa
canales ſuos durari: & in eodem quibus toꝛrens in canali ſuo curſus eſt. Plinius libꝛo. viij. ſanguiſuga vbi in
Celſus. ipſo amne canali ſe fixit. Liuius. xxiij. ab vrbe vtraq in capitolio eſt canali vno diſcreta. Celſus libꝛo tertio.
Vulua recta continuataq ceruice: quem canalem vocant. Sene. in epi. cviij. Illum turba per longi canalis
anguſtias tractum. Apulei. vj. meta. Canali directe pergas ad ipſam oꝛci regiam: & ibidẽ anguſti canalis ex
erto cõtecti tramite. & in libꝛis digeſtoꝛum titu. de riuis. l. ſeruus: ſi quis nouum canalem vel pꝛhitulã. Eius
quoq diminutiuo vſus eſt Celſus lib. viij. Excipienda ſunt ex ferula facto canaliculo. Nõ inficioꝛ ego apd an
tiquioꝛes inueniri aliquando etiam femininum. vt apud Catonẽ & apud Varronẽ: ſed ego de optimoꝝ vſu
loquoꝛ: nam Catoni et Varrõi quantũ auctoꝛitatis haberi debeat: initio teſtati ſumus. ¶ Aqualis ꝑterea
nemo eſt qui ex regulis traditis nõ dicat eſſe generis feminini: ſed quomodo Varro dixit de oꝛigine lingue
latine. ab aqua aqualis eſt dictus. vnde etiam per diminutionẽ aqualiculus fit: quod ipſum argumento fue
rit aqualis eſſe generis maſculini. Et quibus n pꝛeit is. q nomia habentia n ante is. generis etiã ſunt ma
ſculini: vt hic panis: cinis: ignis: funis: quod gñis eſſe maſculini Quint. ix. illius diminutiuo funiculus oſten
In is ter dit. Tametſi Lucilius feminino ſit vſus apud Gelliũ lib. xij. Aures de celo ſubmiſit funis et arua. ¶ Clunis
minata n. is. Iuue. ad terrã tremulo deſcendunt clune puelle. Hoꝛa. tamen. j. ſer. femininum eſſe oſtẽdit quod pulchꝛe
pcedente. inquit clunes. Amnis quoq antiquioꝛes genere feminino dixerũt. ¶ Et quod cõponis ab aſſe. q ab aſſe cõ
Ab aſſe cõ poſita ſub hac terminatione generis ſunt maſculini quẽadmodũ & as aſſis. vt ſemis: cẽtuſſis: beſſis: treſſis:
poſitis. octuſſis: decuſſis: bigeſſis. In libꝛis digeſtoꝝ titulo de vulgari & pupillari ſubſtitutiõe. l. ſi pater vt vnus ſemis
In is ad apud te maneat. Perſius. Certo centuſſe licetur. & Lucil. apud Gellium libꝛo. ij. Fauni centuſſeſq miſellos.
iectiua cõ ¶ Adiectiua dabis cõmunia. q nomina adiectiua ſub hac terminatione cõmunia ſunt duoꝝ geneꝝ: vt hic &
munia du hec nobilis: foꝛtis: breuis: tricuſpis quoq & ſi nõ habet genus neutrum tricuſpe: pot tñ in obliquis caſibus
oꝝ geneꝝ etiam neutris iungi. Ouid. j. meta. Poſitoq tricuſpide telo.
Vnguis ¶ Obꝛi. Toꝛris. Actius apud Nonũ vbi toꝛris interfectus eſſet flãmeus. ¶ Caulis. Iuue. ſaty. v. Palludus
Oꝛbis effertur tibi miſero caulis. Lapis. Ver. j. enei. pariusue lapis circumdatur auro. ¶ Vnguis. Perſi. ſaty. ij. nec
Cucumis pluteum cedit nec demoꝛſus ſapit vngues: ex diminutiuo Cice. li. iiij. de finibus vnguiculoꝛum omnium de
foꝛmitatẽ. ¶ Toꝛquis. Vegetius li. ij. toꝛquis aureus: ſolidus virtutis pꝛemiũ fuit: eſt etiam interim, feminĩ
nũ vt apud litteras ſacras Hieronymo interpꝛete Danielis. v. Toꝛquẽ aureũ habebis in collo. ¶ Oꝛbis. Ver.
x. tot circũſtantẽ leuos equitauit in oꝛbes. ¶ Sanguis. Luc. vj. Hic alitur ſanguis terras fluxurus in oẽs.
¶ Cucumis. Ver. in copa & pẽdet vinco cerulꝰ cucumis. ¶ Vomis. Ver. ij. ge. parietes vomeris vnd. ¶ Pul
uis. idẽ. ij. eñ. mixtoq vndantẽ puluere fumũ. ¶ Hic lybis. Martia. li. iiij. hic quondã lybis impius pꝛofun
do. ¶ Canalis. Verg. in enea. Quod ſi diuerſos mittat terra canales. Idem in codez ope. Nec tñ in rigidos
exit contenta canales: & paulopoſt: materiã ſyluamq ſuam pꝛeſſi canalis. Vitruuius li. vj. regule habentes
exceſſos caniculos digitales: idẽ lib. v. Sunt ad canalem: qui excipit aquam celeſtem. Frontinus in opere de
aquis canalem conſuetũ pduxerunt. Coꝛnelius celſus li. j. Largo canali quotidie debet ſubñcere: ſed varro
feminino vſus eſt li. iij. de re ruſtica. per canales anguſtas ſerpere. his nominibus poteſt addi apis pro Tau

ro. Luca.viij. Sacer ⁊ in cineres magnus mactabiť apis. Herodotus Laurentius interprete. Apis quē greci epaphon vocant. ¶ Et quibus n pꝛeit;is.vt hic funis:amnis:ignis:crinis:ciuis:panis:finis:penis:intelligē da ſunt ſubſtantiua:qm̄ adiectiua duoꝝ generū ſunt cōia:vt ſtatim dicetur vt hic ⁊ hec iuuenis ſolēnis:bipen nis:inanis Iuue ſat.iij.primos cū ianus colligit ignes.nam qđ Uer.li.vij.dicit.⁊ ols rauca ſonans:rauca ad uerbium eſt non nomen. ¶ Et qđ componis ab aſſe.vt hic ſemis treſſis vigeſſis. Perſius nō eſt treſſis agaſo. Uictruuius li.iij.ex duobus aſſibus:⁊ tertio ſemiſſe ſeſtertium vocatur Cice.ad atticum lib.xvj.de tulliano ſe miſſe maximam adhibebis.

Sannis dis.iuuenis.ciuis.teſtis.canis.hoſtis.

Nomen in os.dabiť maribus ſed femineis ſunt

Hec addenda duo dos.cos.neutr is.epos argos

Et chaos.atq; melos.iunges.os oris.⁊ oſſis

Eſt cōmune duū bos.cuſtos atq; ſacerdos.

Eſt que cōponit potis et pote compos ⁊ impos

Us declinatum per quartā ſiue ſecundam

Hic maribus iunctū Sed femineis referantur.

¶ Anno. Sānis itis. nō ſolū vtriq; ſexui ap tari pōt auctoꝛe Ceſare i libris de analogia verūetiā antiquioꝛes hoc ſamnite ꝓtulerūt vt Neuius in carmine belli punici. Li.cū li.x ab vrbe nō eſt auſus gn̄ feminino aptare:cū nuſq̄ reperiať niſi maſculino:ait em̄ coboꝛ tiū ſamnitiaꝝ pauliſper recruduit pugna. ¶ Dis ditis.qđ etiaꝫ neutro iunctū inueniť Hoꝛa.j.ſer. Bruto ꝓꝛe tenēte dite aſiā Lu. in.viij. Nō illic lybici poſuerūt ditia gētes tē plaq; etiā i ſinglāli hoc dite:qđ priſcia.negat reꝑire poſſe. Flacc' in.ij.argonautice. Nō po pulos nō dite ſolū nō vlla parēti regna pero Teſtis plerūq; gn̄is neutri cōiunctū rep eriť. vt Luc.in.ix. Teſte tulit celo victi decus oꝛo nis ⁊ Hoꝛa.teſtis metaurꝫ flumen:⁊ Pꝛop. ſydera teſtes. ⁊ Hiero.ad cuſtochiū. Teſtis ē tribunal ante qđ iacui. Sunt q̄ putēt his ꝓce ptionib' deeſſe pauca nola q̄ iunioꝛes gram matici poſuerunt. bipennis.altilis.molaris Sed opinoꝛ hi nō putabāt hec nola triū ge neruꝫ eſſe cōis:qđ ſi vſpiam quaſi ſubſtātiua reperiāť illius erūt gn̄is cuius eſt ſubſtātiuū

qđ ſubintelligitur:vt hic ⁊ hec bipēnis ⁊ hoc bipenne declinať Uerg.xj.eň. Ferro ſonat acta bipēni fraxinus Idem tñ quaſi ſubſtātiuū poſuit ſcđo enei. Coꝛrepta dura bipenni roboꝛa perfrigit. eodē modo hic ⁊ hec altilis ⁊ hoc altile declinatur Pli.li.xij. Heu prodigia neutris.ecce altiles ſpectanť aſparagi. Idē in.ix. Codices altiles ganeā implerēt. Cū vero Iuue. dixit ad nos iā veniet minoꝛ altilis.gallina intelligiť qđ Martia.expreſſit in diſticho cui' titulus eſt galline altiles. Eadē q;z rōne hic ⁊ hec molaris declinať:nimirū a mola poſ ſeſſiuū:ſꝫ cū dixit. Iuue. ꝓſſoq; diu ſtridere molari intelligiť dens:cū Papi.v.theba.vaſteq; ſudes fractiq; mo lares:intelligūtur lapides:qđ Uer.expreſſit in etna.q̄ppe molaris illi' incēdi lapidis ⁊ paulopoſt:ardēdi lapi dem cūm eſſe molarē. Greca nola ſub hac terminatiōe feminina ſunt plerūq;.ſed reperiunť aliq̄ maſculina vt apud Uer.iij.geoꝛ.⁊ lapidis arua rimaui. ¶ Nomē in os. Qđ nola in os.finita gn̄is ſunt maſculini.vt ros. mos.flos.labos.vapos.lepos.colos.ꝑ eo qđ coloꝛ. Pli.li.xxxv. Glebis ſu' coloꝛ:⁊ fere nunq̄ aliter in caſu no minādi vtiť. Heros is cui' fem̄ eſt heroina vel herois vel heroiſſa. Fela ꝓ ſūt tria. Arbos is.ū,dos doris hec cos coris:q̄ alio modo hec caures cauris declinatur ꝓpter eā affinitatē q̄ eſt iter au.diphthongū.⁊ o. Sed neu tra ſunt hoc epos.epi gen' carminis Hoꝛa.j.ſer. Foꝛte epos acer vt nemo varius ducer Mar. Scribebamus epos cepiſti ſcribere ceſſi. ¶ Argos i. Ouid.j.de remedio. Uacuū limb' argo erat. Lu.in.vj. Ubi nobile quon dam nūc ſemꝑ argos erāt. ¶ Chaos i.idē in.ij. In choas antiquū ꝯfunditur. ¶ Melos i. Perſi' cantare cre das pegaſeiū melos q̄q̄ rōne carminis nō melos ſcđm carmē recipiat. ¶ Tu dic.ꝑ imo:grece cū ꝓpter ſmu tabilē liquidā vel vocalē natura breuē q̄q; ꝓtrahitur. ¶ Os oris. Uer. virginis os habituq; gerēs. ¶ Os oſſis Cato ſi q̄s membroꝝ rupit vt os fregit.qđ etiā oſſum i.antiquioꝛes declinabāt:ſic Pacu.oſſum inhumanuꝫ dixit. Cōia duoꝛum generum ſunt bos bouis. Uer. ille meas errare boues. ¶ Cuſtos odis.cōe duoꝝ eſſe cum oēs fatentur:tñ maxime ſeruius exponens illud Uer.vj.eň. Cernis cuſtodia q̄lis nam cuꝫ de tiſiphone poeta loqueretur:cuſtodia pro cuſtos vſurpatum eſſe dicat Iuue.etiam neutro iūxit.d.tituliq; cupido heſuri ſaxis ci nerum cuſtodib'. ¶ Sacerdos otis. Uer.j.eň. Donec regina ſacerdos marte grauis Gel.li.ix. femininū pꝛotu lit ſacerdotiſſa:eedē inq̄t cerimonie ſunt:quas flaminias ſacerdotiſſas diales ſeoꝛſum aiunt obſeruitare. Su pioꝛibus etiam iunguntur ab hic hec potis ⁊ hoc pote compoſita ſunt aūt duo.hic ⁊ hec ꝯpos otis impos otis Ouid.j.de arte. I ſequere ⁊ voti poſt modo compos eris. Hoꝛa.in poe. Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia cō pos Gell.in.j. Non idoneus ad dicendum:ſed ad tacendum impos. ¶ Us declinatum. Qđ nola ſcđe ⁊ quarte declinationis in us.finita gn̄is ſunt maſcul.vt hic deus i.dn̄s domini ſenſus us.auditus us. Feminina vero ſunt q̄ hoc loco explicātur hec aluus i. Uer.ij.eň. In latus inq; feri curuam cōpagibus aluum. Actiūs maſculi num pꝛotulit. Maia nemus retinens grauido concepit in aluo. ¶ Humus i.qđ gn̄is feminini ſemꝑ reperi tur. ¶ Uānus i. Uerg.j.geoꝛ. Et myſtica vannus iachi.

¶ Chꝛi. Iuuenis. Apul.li.vij.viſa q̄dā honeſta iuuene. ¶ Nomen in os:vt hic flos tros mos. Uer.i roſa dum flos nouus ⁊ noua ꝓles Ouid.i epiſt. In te fingebar troas iuros. ¶ Hec dos. Cato apud noniū.mulier ma gnā dotē dateꝝ magnā pecuniā retinet Plau.apud eūdē diuitiis maximus dote altili ⁊ optima. ¶ Hec cos ti s Uic.li.vij. Cote deſpumata reddiť ſpēs Ho.li.ij.car. Sagittas acuēs cote cruēta. ¶ Argos ver.vj.eň. eripiet il le arbos agamēnonaſq; mecenas Lu.li.xj. Subirī dānauit ꝓceribꝰ argos. ¶ Caos. Lu.j. Antiquū repetēs ite rū chaos. Melos Qui.li.j.vocis rōnē Ariſtoxem':muſic' diuiſit i rhytmū ⁊ melos ⁊ cunctū. ¶ Os oris.ver.vj oraq; centū ⁊ ferrea vox. ¶ Os oſ. Quin.li.j.oēm ſeccā ingenii bibiſt ⁊ oſſa detegūt. ¶ Eſt cōe duū bos. Iuue. ſaty.x.ruit aū arā ſumi iouis vt vetul' bos. Mart.li.vij.heſperias tuſco lauit i amne boues. ¶ Cuſtos Ci.li. iiij.de finib'. Sapiētiā toti' hois eſſe cuſtodē Iun.ſaty.ij. Quis cuſtodiat ipſos cuſtodes Lu.vj. Iuſtos ꝓciose vi

Samnis.

Dis.

Teſtimoniū.

Altilis.

Molaris vnde.

In os ter minata.

In us ter minata.

Uannus

Cos.

Os ⁊ bos.

Cuſtos.

pera conche. Sacerdos Ver.vj.ei.rex hoīz phebiq́ꝫ ſacerdos Iuue.ſa.iiij. Sanguine adhuc vino terrā ſubitu-
ra ſacerdos. ❡ Potis ꝛ po. Mar.li.viij. Quid pote ſimplici⁹: cū ꝯpoſita ſunt cōpos ꝛ impos Terentius. aim ne
gandi impotē. Pla.apud Noniū. Manū miſeriaꝝ impotē. Cornel.tā tacit⁹ neutrū poſuit: aureū inq̄t ſecūlū
Logos in — oratoꝝ ꝛ criminū ipos fuit in eo ṗo qð Alexā. logos neutrū p̄cipit: ipſe viderit: at boni auctores nuſq̄ꝫ eo noīe
quo Alex. — neutro vſi ſunt Cic.p catili: ꝯſcio oēs logo q̄ ludis dicti ſunt. Quin.li.vj.dialogos dedit legēdos inquirēde veri
rep̄hēdit. — taris. Gel.li.iij. delectabileſq́ꝫ dialogos ꝯment⁹ eſt. ❡ Us declinatū p quartā. Qð gn̄is maſculini ſunt nomia ꝛ
ſcðe ꝛ quarte declina.in us finita vt hic ramus. calceus: ſenatus: arcus. Ver.vj. Aureus ꝛ foliis ꝛ lento vimine
ramus. Ouid.iii epiſt. parce precor teneros corripere febribus artus.

Ficus. — ❡ Anto. Ficus i. vel ficus us. qð p arbore ex
Cicero. — gn̄ali ſignificatiōe ſcðe ꝛ quarte declinatōis
Plinius. — femininū repit. Iuue. ad q̄ diſcutiēda valent
Sueto. — ſterilis mala robora fici. Cic.de orato. vxores
Lual. — ſuā ſe de ficu ſuſpēdiſſe dixit. Pro pomo ꝗ re
perit vtriuſq́ꝫ declinatōis gn̄is feminini: ali
qn̄ etiā maſculini: ſꝫ ſcðe declinatōis tm̄ Sue
Mar. — to.in Augu. Caleū bubuli manu preſſum ꝛ
Varie de — ficus biferas petebat. Pli.ꝗ li.xv. ficos ꝛ fic⁹
hoc noīe — ſub gn̄e feminino ꝓtulit p pomo. Varro in
ficus; opi. — j. de re ruſt. Fici inq̄t quē edimus ꝛ Lucillius
apud Noniū Marcel. ficum cū p̄mos ficos p
pala recētes ꝓtulit ꝑcio ingēti dat primitus
Georgius — primos. Pro morbo vero gn̄is eſſe maſculini
merula re — atq́ꝫ ſcðe declinatōis teſtat Mar. cū primo epigrā.li.ſcri.dicemus ficos ceciliane tuos: quē verſuꝫ ego nō igno
p̄hēdit. — ro a diuerſis auctoribus aliter atq́ꝫ aliter legi. Priſcia. etiā p morbo quarte declinatōis eſſe putat gn̄is maſcu
lini: atq́ꝫ ita legit dicemus ficus ceciliane tuos valla p morbo gn̄is maſculini Priſcia. aſtipulat: ſed de declina
tiōe ab eo diſſentit ꝯtēditq́ꝫ ſic debere legi carmē. dicimus ficos ceciliane tuos Georgius meru. nō putat Mar
tialē in eo loco de morbo ſenſiſſe: ſed de ipo arboris pomo. Neq́ꝫ eñi vt ait illi erat cū ceciliano cōtentio. niſi de
nomīs declinatiōe: quēadmodū voluit Ariſto. interpres in lib. elencoꝝ ac ſi poeta voluiſſet dicere. nos dicem⁹
ficus: quas ſcimus in arbore naſci. ſed dicemus ficos tuos. i. quēadmodū tu ſentis qð ſcꝫ ficus p pomo gn̄is ſit
maſculini. Nā qð galeotus martius expoſuit. dicemus ficos tuos. i. ſeruos ꝛ familiares ficoſos: ridiculum eſt.
Quod vero Geor. putat. Martialis nō fuiſſe adeo impudentē: vt tā illoto atq́ꝫ illiberali loco vteretur. ego nō
intelligo cui tam bene de illo ſentiat cū ſint illius poete alij loci multo turpiores. Neq́ꝫ in eo merule aſſentio.
qð putat ficū pro morbo nō ꝑtinere ad anni circulū: ſe tm̄ ad caput eūq́ꝫ eſſe quē greci ſycoſin vocāt. cū Mar.
idē atq́ꝫ Verg. in priape. in illū podicis morbū ſepe iocent: qð de morbo capitis frigiduſcule diceret. Groſſos
quoq́ꝫ pro fico cū pomū ſignificat tum gn̄is maſculini tum feminini repitur Celſus lib.v. Groſſi inq̄t in aqua
cocti. Pli.li.xv. Deprehēdaſq́ꝫ in his hyeme groſſos Domus quoq́ꝫ col⁹ vtriuſq́ꝫ declinatōis repiunt: ſed de do
mo li.j. diximus de colo Iuue. Sed graue tardas expectare colos. Cice.ij. de ora. Quō ad me venis cū tua colu
ꝛ lana. ❡ Porticus us. tribus us. acus us. manus us. feminina ſunt quarte declinatōis niſi qð acus i. p piſce
gn̄is eſt maſculini declinatōis ſcðe. Martialis ꝛ q̄ vertentes: qð nola greca in os. finita q̄ tranſeunt ad nr̄aꝫ
declinationem os. mutata in us: pleriq́ꝫ ſunt feminina: vt hec papyrus i. Mar. Perdite niliacas: muſe mea
damna papyros: hec biblos biblus i. Luca.in.iij. Nondū flamineis memphis contexere biblos. Cryſtallos cri
ſtallus i. Verg.in priape. Riger dura barbata iuncta criſtallo. Coſtos tus i. Catul. regia ſuauis expirantis coſt⁹
Biblos ꝛ — odores. ꝛ Luca.in.ix. Eoaq́ꝫ coſtus: ſmaragdos ſmaragdus i. Pli.li.xxxvj. Smaragdus in qua exculpta fue
biblus. — rat amymone q̄q́ꝫ idem auctor frequentius vtitur genere maſculino: quemadmodū ꝛ Martialis ſcitas ſma
ragdos appellauit. Phaſellus quoq́ꝫ ꝛ ſi gn̄is ſit feminini apud grecos Catullus gn̄e maſculino dixit. Phaſe
lus ille quē videtis hoſpites: aiunt fuiſſe nauium celerrimū. Dicit igitur tu repones pleruq́ꝫ in hoc gradu. i. i
ter feminina illa nola q̄ vertentes. i. interpretes qui ex ſermone greco in latinū interpretātur q̄nq́ꝫ termina
tionem latinā reſpicientes repones illa marib⁹. i. inter maſculina. vt in illo verſu. Inſula cincta mari diximꝰ
Tria vero reperiūtur gn̄is neutri: hoc virus i. Mar. virus vt hoc alio fallax ꝑmutet odore. Vulgus i. Verg.ā.
eñ. Scinditur in certū ſtudia in contraria vulgus. in eodē quoq́ꝫ maſculino gn̄e protulit dicens: ꝛ ſpargere vo
ces in vulguꝫ ambiguas Salu. in iugurta. Vulgū effuſum oppido cedere. Pli.li.viij. ad vulgū credidiſſe video
Pelagus pelagi. Specus quoq́ꝫ antiquiores tum gn̄e feminino: tū neutro protulerunt. Gel.li.vij. Specū quā
dam nactus remotā tenebroſamq́ꝫ penetro. ꝛ Pacuuius. Aduenio in ſcrupuloſam ſpecū Cato. Speca oppoſi
Phaſillus — ta quo aqua deuia abiret: frequētius tn̄ maſculinū repitur Hora.iii.car. quos ago in ſpecus Ouid.iii. meta.
eſt ſpecus in medio ſiluis ꝛ vimine denſus. Genus i. pro eo qð eſt genu: quēadmodū ſupra de noībus in u. ter
minatis diximus: gn̄is eſt neutri. ❡ Penus i. penus us. p ſcðam ꝛ quartā gn̄is maſculini vel feminini. hoc pe
Vulgus. — nus oris: tertie ſemp eſt neutrū. Plau. in pſeudolo. Niſi mihi annuus penus ab amatorib⁹ cōgerit. Lucillius
Magna penus paruo ſpacio cōſumpta peribit. Eſt preterea titulus in libris digeſtoꝝ de penu legata: ſed ibi
Specus. — dem frequentius hoc penus oris. legimus quēadmodū apud Hora. porter frumenta penuſq́ꝫ Affranius quo
q̄in penus herile dixit ab eo qð eſt hoc penus. Sexus quoq́ꝫ neutro genere. Plau. in rudēte protulit. o. virile
ſexus nunq́ꝫ vllum habui.
Pen⁹ ſcðe — ❡ Chri. Hec aluus: q̄ vt ſeſt⁹ vult tm̄ mulieꝝ eſt ad alendū ntm̄ nomē Ouid. in ibim vt quos dimiſit vaſtā po
ꝗrte infle- — liphem⁹ in aluū repit interim maſculinū. Manili⁹ li.iii. Si qs erit q̄ materno exceſſerit; aluo idē medioq́ꝫ te
ctionis. — nus diſtinguitur aluo. ❡ Hec humus. Mar.lib.xij. Sciſſa nec ad manes ſed cita diues humus. ❡ Ficus. Iu
ue. ſaty.xiiij. Si vis aliam decerpere ficuꝫ. Matheus caꝑ.viij. Hier. interprete precoctas ficus deſiderauit aīa
mea cuius noīs ratione lege plura in opere noſtro de ficu ſupra vallam. ❡ Domus Luca.vj. O miſeranda do
mus tota nihil in orbe videris. ❡ Colus Ouid. in epiſt. ꝛ minuet penus ſtamine noſtro colos Martia. lib.
Aluus. — vij. ꝛ raptas fatis reddidit ipſe colos. ❡ Porticus Iuuena. ſaty.vij. Porticus in qua geſtetur domin⁹ quotiēs
Colus. — pluit. ❡ Tribus Aſconi⁹.ij. verrinaꝝ p has tribus totus. p.r. diuidebatur. ❡ Hec acus us. Mar.li.ij. annul⁹
Porticus. — incerta non beneficus lact. ❡ Manus. Sene. in heraule furenti tecū ꝯſeruit peſtifera manus ❡ Et que ver-

Aluus. humus: vannus: ficus: domus. et colus: addis
Porticus atq́ꝫ tribus coniungis. acuſq́ꝫ manuſq́ꝫ
Et que vertentes permutant greca latinis.
Hoc pleruq́ꝫ gradu. maribus quandoq́ꝫ repones
Hec tria neutra facis: virus vulgus pelaguſq́ꝫ.

greca latinis: vt hec tropus: periodus: abiſſus: eremus. Quin. li. viij. plerique has tropos eē exiſtimauit. idē li.
xi. deīceps periodos: quas ſi ad illud modū ptexbes Luca. iiij. cōſerit bibula mēphytis cimba papiro. Mar.
li. iij. madida regas papyro. Diuus Hierony. I pſalmoꝝ trāſlatione iudicia dei abiſſus multa: idē mittet cri
ſtallū ſuā ſicut buccellas. ¶ Marib' quoque repones hoc erit rōne terminatiōis. Sed nō ita frequēs eſt maſcu-
nū vt femininū apparebat: hic hyppodromus. Mar. lib. xij. pulueriſque fugax hyppodromū vngula plaudit. Hyppo-dromus.
¶ Hoc virus. Mar. lib. j. mirtū diaplaſmate virus. Uulgus. Luca. lib. vj. in ſegetē culmiuus cernit miſerabile
vulgus. ¶ Pelagus Iuue. ſaty. viij. cōtempſit pelagus famam contempſerat olim.

Tertia quod nomen declinat dicito neutrum
Sed duo maſcula ſunt lepus ⁊ mus. Attamen iſta
Feminco genere ſunt virtus atque iuuentus.
Et palus atque ſalus: ⁊ quod dat ſeruio nomen.
Atque pecus pecudis. incus ſubſcuſque ſenectus.
Sint coniuncta tribus vetus intercuſque duobus
Sint coniuncta tibi tria tantum ſus. lygus. ⁊ grus.
Maſculus eſt hic pres. Sed neutrum dicitur hoc es.
Et duo feminea. laus laudis. fraus quoque fraudis
S. muliebre datur: ſi conſona iungitur illi.
Attamen eſto mas fons. dens. pons. vulnificus ſeps.

¶ Anto. Tertia qō nomē. Qō nōia in us de- In us ter-
ſinentia tertie declinationis gñis ſunt neu- minata.
tri: vt hoc tempus oris. corpus corporis: ſy-
das eris. vulnus eris: rudus eris. qō vt dixi- Lep' oris
mus ruder quoque ruderis declinatur. ¶ Ma- Mus
ſcula vero ſunt duo. hic lepus oris: hic mus muris.
muris. ¶ Feminina ſunt octo tm̄: hec virt'
virtutis. iuuētus utis. palus udis: ſalus utis
et qō dat ſeruio nomen. i. verbale ſiue parti-
cipiale nomē ab hoc v̄bo ſeruio is. hoc ē ſer-
uitus utis. Pecus udis: p vna tm̄ gregis ani-
mante: nā pro toto grege hoc pecus oris. di-
citur. Incus udis. Senectus utis. Subſcus
udis: femininū quoque eſſe oſtendit Pacuu'
apud feſtum dixit: nec vlla ſubſcus probibet
compagē: require indeclinatione. ¶ Sūt cō- Uetus et
iuncta tribus: quia huius ordinis duo nomia veter.
reperiūtur cōmunia triū generū hic hec hoc intercus.
vetus eris pro quo antiquiores veter eris. di-
cebāt. Acci'. Ueter fatoꝝ termin' ſic iuſſerat
vnde etiā ſuperlatiuū declinat veterrimus.
Intercus quoque intercutis cōmune triū eſt
Gellius li. xviij. Liberatū ſe eſſe atque intercu-
tis morbo. Idē lib. xj. In tercutibus ipſis v- Grus.
tis madentes: quēadmodū ⁊ Cato dixerat
intercutibus ſtupris inquinatus. ¶ Duob'
ſint cōiuncta. quia duoꝝ generū cōia. tria tm̄ reperiunt. hic ⁊ hec ſus ſuis. Uer. iij. geor. Denteſque exacuit ſabel-
licus ſus. Idē. iij. enei. Inuenta ſub ilicib' ſus. Lygus vel ligur vt ſupra diximꝰ cōis duoꝝ generū eſt: ſed vt ego
ſuſpicor lygur generis eſt maſculini: lygus p̄o cōmunis duoꝝ. G... grus gruis. Uer. j. georgi. Strymonieque grues. In is s p̄-
Hora. ij. ſer. diſcerpta ferentes membra gruis ſparſi. ¶ Maſculus eſt hic pres. Quod in es diphthongon finita ccdēte.
duo tm̄ reperiuntur. hic pres predis maſculini: hoc es eris. neutrū. ⁊ in aus quoque diphthongon. Idē duo fe- Frons.
minina: hec laus laudis ⁊ hec fraus fraudis. ¶ S muliebre datur. quia nōia finita in s habētia cōſonātē ante
s generis ſunt feminini. vt hec puls pultis hyems is. glans glandis. ars artis. frons frōdis pro arboris folio
quod etiā hec frons frondis declinatur. frons frontis. Uer. j. enei. Fronte ſub aduerſa ſcopulis pendentibus
antrū. idē iij. vj. Sed frons leta parū ⁊ deiecto lumina vultu Ecl. tñ. lib. xiiij. Tñ ſic ratione analogie tñ auctori
tate antiquorū cōtendit recti' debere proferre frons in genere virili: quia I feminino citatque Celiū qui ait: nā
ſi ſunt inimici peſſimi fronte hylaro, ⁊ Catonem in. vj. originū dicentē poſtridie ſignis collatis. equo frōte pu-
gnauit. Proba etiā ex proportionis ratione qz oia nōia in ns terminata ſi adiectiua nō ſunt maſculina ſem-
per reperiuntur: vt hic mons: pons: fons: dēs: que pauldubio maſculina ſūt. ¶ Seps quoque ſepis maſculinū Seps.
eſt pro ſerpente: addidit igitur vulnificus alludens ad illud Luca. li. x. Oſſaque diſſoluens cū corpore vulnificus
ſeps. hunc Pli. li. xx. Sepa ſepe in genere feminino poſuit. Multipedem greci vocāt oblongā: piloſis pedib';
pecori precipue nociuā. idē. xxx. ſeraſtem. aut quas ſepas vocant.
¶ Chri. Tertia qō nomē: hoc littus: opus: pecus: fortius: mauis plus. Marti. lib. viij. tā leue nec bombix pen-
dulus vrget opus. ¶ Lepus oris. Qō genus diminutiuū ſatis indicat. vt Uarro apud Noniū. Lepuſculi time-
tes hoc quadrangulū. ¶ Hic mus. Iuue. ſaty. vj. Sibi cōſcius vñ fugiat mus. ¶ Hec virtus. Luc. vij. romana
que virtus erigitur. ¶ Iuuentus idē inibi. regū auxilijs collecta iuuētus. ¶ Paulus. Mar. li. xij. illinc paludis
malcator hiſpane. ¶ Salus. Uer. ij. enei. vna ſalus victis nullā ſperare ſalutē. Incus. Iuue. ſatyra. xiiij. incu-
de aſſidua ſemperque ardente camino. Seruitus. Cice. in paradoxis. An eoꝝ ſeruitus dubia eſt: qui cupiditate Salus.
peculij nullā cōditionē recuſarint duriſſime ſeruitutis. ¶ Pecus. Uer. vj. raptaſque ex oibus agris iugulāt pecu- Pecus
des. olim vero quarte fuit declinationis. Plautus in rudēte. Schamoſa pecu dixit. ¶ Subcus. Uictru. lib. x.
Schodacas ſubſcudes in capitibus implūbauit. ¶ Senectus. Iuue. ſaty. xiiij. iam torquet iuuenē lōgo et ſer-
uina ſenectus. Saluſtius vero apud noniū vt adiectiuū protulit oibus ait qbus ſenecto corpore anim' eſt mi-
litaris. ¶ Hic hec hoc vetus. Uer. j. eñ. implent bacchi veteris pīguiſque ferine. Iuue. ſaty. xiiij. ⁊ mōſtrata di-
veteris trahit orbita culpe. idē ſaty. xiij. Ueteris qui tollūt grandia pocula repli. vetus aſit nō ad ſenectutē: ſz
ad antiquitatē refert. Cice. p plāco. Factū ait a iuuene vetere quodā olim tñ veter ris dixerit. ¶ Enni' apō
ſeruiū. Quū veter occubuit priamus ſub marte pelaſgo. ¶ Intercus tis. hoc nomē adiectiuū eſſe vel qdā lucil-
lij apud Noniū auctoritas mōſtrat. Aquā inqt hēre intercutē. ¶ Sus is. Mar. I diſti. ponat ⁊ ocabolo deſidi-
nes edat: idē lib. j. grauidā cū leuis ſuē haſta manu. ¶ Hic pres. Ci. pbi. ij. pancus predes tuos venderet. Au-
ſonius I monoſyllabis. Quis cū lis fuerit nuncrataria dabit pres. ¶ Hoc es eris. Mar. li. iiij. es dabo nugis Laus.
et e mātua carmina famis. ¶ Hec laus. idē. li. vj. ⁊ patrias laudes ſentiat eſſe ſuas. ¶ Hec fraus. Oui. in epi. Fraus.
Cūque mea patria fraus tua iſcta iacet. ¶ S muliebre datur: vt hec glās: mens: pars: fors. Uer. ij. ge. Frōs te- Pons.
nera imprudēſque laboꝝ. ¶ Hic fons. pſi. ſaty. j. Nec fonte labra pluit caballino. Hic dens. Mar. li. j. ſeua ferūt
rapido lacerauit dente leonē. ¶ Hic pons tis. Iuue. ſaty. vj. Quū tibi vicinus ſe prebeat emilius pons.

Et cum monte: calybs ⁊ arabs. Poliſſyllaba iunges.
In quibus ante venit. p. littera qđ probat hydrops.
Et partes aſſis. tñ eſt commune duorum.
Celebs. et princeps infanſq; bifronſq;. parenſq;.
Adiectiua tribus iungunt ſua ſignificatā.
Neutrum pone caput git ſinciput occiput adde.

❡ Anto. Calibs. bis: ſiue pro illis poſiti ꝓpe paphlagoniā ꝑplis ſiue ꝑ metonymiā ꝑ ferro. Uer. j. geo. At cha
Calybs. libes nudi ferri: qđ ex ꝓpoꝛtione eo mō facit femininū chalybiſſa: quo arabs arabis. biſſa. Hiero. j. ꝑ Job. ⁊
lybs accipit vxoꝛē arabiſſam. Lib. ꝙ ꝑ ventro quē latini aphꝛicā appellāt: ex ſignificatione generali maſculini ge-
poliſſylla neris eſt: vt reliqua vēroꝝ noīa. ❡ Poliſſyllaba iūge. Qđ noīa pluriū ſyllabarū ī ps deſinētia maſculini gñis
ba in ps. ſunt: vt hydrops hydropis. merops meropis. epops opis. erops opis. cyclops opis. adeps ipis. manceps ipis.
Foꝛceps Aethiops opis. cuius femininū Hieronym⁹
partes poſuit ethiopiſſa c. Numeri. xij. locutaq; eſt
aſſis. maria ⁊ aarō cōtra moyſen ꝑ vxoꝛe ei⁹ ethio
piſſa. Reperit tñ foꝛceps genere feminino
vt apud Oui. xij. meta. Quē foꝛcipe curua cū
faber duxit. Perſi. Tabefacit ēt foꝛcipe adun
ca. ❡ Et partes aſſis. Qđ partes aſſis ſiue ꝑ
libꝛa duodecim vnciarū ſiue pro ſolida here
ditate gñis ſunt maſculini: vt hic triēs entis
quadrās antis. quincūs uncis. ſextās antis.
ſeptuns cis. dodrās tis. dextās antis. decūs
uncis. deuns uncis. Iuue. Nec habꝫ quā poꝛ
rigat oꝛe triētem. Martialis. Et quadrās
mihi nullus eſt in arca. Priſcianus de pōde.
Septuncem dēpto quincunce vocauerunt.
Dodrātem reliquum vocant retracto. At ſi
dextātem retrahas erit ille deunces. Tñ eſt cōmune duoꝝ. Quod quinq; noīa que vno verſu cōplexus eſt cō-
munia ſunt duoꝝ generū Celebs. Hoꝛa. de ſeipſo. iij. car. martijs celebs qđ agā kalēdis. Idē. j. epi. Nil ait eſſe
Pꝛīceps prius melius nil celibe vita. ❡ Pꝛinceps. Iuuena. Cytaredo pꝛincipe natus. Uer. x. enei. Tu mihi nūc pugne
pꝛincipiſ- pꝛinceps. tu dura ſecūdo. Pꝛo quo iunioꝛes dixerūt pꝛincipiſſa: ſicut a dux duciſſa: a comes comitiſſa. Infans
ſa nō dr pro puero ⁊ puella: qui per etatē nōdū fari poſſunt nā pro nō loquente cōmune eſt triū generū: ⁊ ſic dicimus
nec duciſ- oꝛa infantia ⁊ homo infantiſſimus. ❡ Bifrons duas habens facies. Uergi. xij. enei. ianumq; bifrontē et ſic
ſa aut co- rem quāpiam bifrontem poſſumus dicere: ⁊ dianam trifrontē quēadmodum Uergil. iiij. enei. Tria virginis
mitiſſa oꝛa diane. ⁊ eiſdem ianum quadrifrontem autoꝛe Macrobio ⁊ Martia. Parens vterq; id eſt pater ⁊ mater
latine. Uerg. v. enei. Salue ſancta parens. Idem in. ij. Alma parens confeſſa deam. ❡ Adiectiua tribus. Quod no-
mina adiectiua ratione ſignificatiōis cōia ſunt triū generū. vt hic hec hoc prudēs: ingēs: diſcoꝛs: iners: inops:
et a capite cōpoſita vt biceps: anceps. ⁊ a capio capis vt particeps municeps: ꝗꝗ in plurali vix poſſent neu-
Nefrēs tris iungi. quod aliud ſignificare viderentur municipia participia: ſed manceps ipis. vt diximus generis eſt
maſculini quod tantū viris eius ſignificatio competit quēadmodum ediuerſo foꝛceps generis eſt maſculini
caput cū tāetſi a capio declinatur. Quod vero de toꝛrens quidam obijciunt. i. mihi non videntur intelligere quid toꝛ
cōpoſitis rēs ſignificet: neq; tñ eſt fluuius tēpoꝛarius. ſed etiā quicquid fluit: vt apud Iuue. toꝛrens dicēdi copia ⁊ alio
loco ipſe o inquit toꝛrentioꝛ. Uerg. in buc. Toꝛrentia flumina dixit. Nefrens quoq; pro ablactato poꝛcello ab
eo edictus: vt Uerg. in. iiij. de re ruſti. ſcri. quod nondū fabam aut glādem frendere hoc eſt frangere poteſt ex
Araba ratione ſignificationis nunꝗ reperitur niſi generis maſculini quia ſemper ſubintelligitur poꝛcellus nec de
alia re dicitur. ❡ Neutrū po. ca. In t. neutrum reperitur hoc caput itis. duo compoſita ab illo ſinciput pitis
occiput pitis. nam intercipur quod quidā dixerunt non eſt latinum. Iuue. comedam ego flebile nati ſinciput
Infans ⁊ Perſius. Occipiti cecoꝛ poſtice occurrite ſanne. Plini⁹ ⁊ Celſus nunꝗ occiput: ſed ſemper occipitium appel
lant: ⁊ Suetonius in caio. comatos quotiens ſibi occurrerent occipitio deturpabat. Duo quoq; reperio neutra in
declinabilia hoc git frit. Plinius. lib. xx. Git ex grecis alij melantium alij melam ſemꝑ modo vocant optimū
Parens ꝗ excitatiſſimi odoꝛis: ⁊ ꝗ nigerrimi. Eſaie. ca. xxviij. ſeret git ⁊ ciminū ſparget. Uarro. j. de re ru. Illud autē
in ſumma ſpica iam matura: quod eſt minus ꝗ granum vocatur frit.
Bidens ❡ Chꝛi. Calibs id. Luca. vij. extremū maculāt calibem carmine nullo. ❡ Hic arabs. idem li. ij. me domitus
cognouit arabs. Uergilius tñ. li. vij. arabus declinauit: hircaniſq; arabis ve parent ſeu tendere ad indos: hy-
drops: coꝛ. Celſus lib. v. hydrops autem eſt peioꝛ multus. Et par. aſ. vt hic quincūs: ſextuns deuns quadrās
Git Martialis. lib. vij. Septem vomit meros deunces. Mar. ca. v. Hieronymo interpꝛete donec reddas nouiſſi-
Auſoni⁹ mum quadrantem. ❡ In qui. ante ve. p. litterra vt hic cyclops: etops. Gel. libꝛo. viij. cyclopas eſſe voca bulos
poete ferunt. Uer. in culi oꝛbus epops. mereret volucres euectus in auras. ❡ Hic hec ce. Sen. in medea: ſi ſacri
eſt tibi: celebs eſt iaſon. Bias apud Gel. debes ne tradere vxoꝛem an vitam viuere celibem. Pꝛinceps. mar. li.
v. cenſoꝛ maxime principumq; pꝛinceps Iuue. ſaty. xiij. arguit ipſoꝛum quos littera geminaq; pꝛinceps. P li.
iunioꝛ ad geminum pantominos fouebat effuſius ꝗ principi femine conueniret. ❡ Infās. Iuue. ſa. xiiij. Sꝫ
peccaturo tibi obſiſtat filius infans. Hoꝛa. li. ij. ſer. puella velut ſi luderet īfans. Et aliquādo in foꝛ. aris. par
ticipium. Gel. li. v. filius creſſi regie. Quū iam per etatem fari poſſet infans erat. Hoꝛ. j. li. ſer infans nāq; pu
doꝛ ꝓhibebat plura pꝛofari: eſt nūc triū generū cōe. ❡ Parēs. Uerg. iij. eñ. agnouit ꝓlem ambigua geminoſ-
q; parentes Stati⁹ li. j. achilleidos. Quaq; fida parēs. aſſueta q; pectoꝛa mauult: ē etiā a pareo es. pticipium
trib⁹ gñib⁹ cōe. Uer. xj. Uenulus dicto parēs. i. obediēs. ❡ Adiectiua triū vt hic hec hoc īſolēs: ingēs phs. Sal.
in cati. anim⁹ īſolēs maloꝝ rerū. Pacuui⁹ apō Noni. ꝙ egritudo inſolēs mētē attētat tuā. Ci. apō Gel. ſugiēs
īnauditū ī at. ꝑ īſolēs vboꝝ. Sūt p̄terea ꝗdā noīa ꝙ ſuapte natura ſūt cōia triū gñꝫ. Sꝫ ex latini idiomatis ꝓ
prietate reperiunt maſc. vt hic tonās: rudēs: toꝛrēs: nefrēs: ſerpēs: bidēs: tñ femininū frequēs ē ꝑ oue coꝛda
rino⁹: poꝛcello: colubꝛo: hoſtia Iuue. ſaty. xiij. an dubitet ſolit⁹ totū ꝯflare tonātē. Idē ſaty. vj. ⁊ duros gaudet
tractare rudētes. Idē ſat. eadē q̄tus illi meri veteris ꝑ cura madētia toꝛrēs. Idē tñ ſat. v. adiectiuū poſuit: ri
parū pignus toꝛrēte cloaca Uer. vij. Centū lanigeras mactat rite bidentes. in coꝛ̄o qđ dixit ſi venit. p. lr̄a in
poliſyllabis maſculina eē illinc excipi debēt oīa compoſita a capite ⁊ capio atq; ope que adiectiua ſunt vt hic
hec hoc anceps: pꝛīceps: biceps: pceps: inops: municeps. Mar. li. j. hic leo cōfugeret pceps Uarro apud Noniū
pꝛecipitē ciuitatem fecit. Sene. in tielle ſcelus alternum dedit in pceps. ❡ Caput Martia. in diſtichis ne ca
dat in miſerū noſtra ruina caput. ❡ Git. Auſo. in monoſyllabis: eſt inter fruges moꝛſu piper. equiparāt git

¶ Canto. Si monoſyllaba. quae noīa monoſyllaba ī x deſinētia gnīs ſūt feminini: vt hec pax: falx: lex: nix: nox: In x monoſyllaba
Maſcula pro ſunt hic thrax. Ho. Thrax eſt gallina ſyro par eius femininū eſt thracíſſa: nō threciſſa. nā ai diphtō
gus ē greca q ſoluit: nō ei. vt notauit Geor. meru. ī illud Vergi. j. eneid. vel qlis equ' traiſſa fatigat harpalice.
¶ Phrix gis cui' femi eſt phrygia Ver. ix. en. o vere phrygie neqꝫ eīm phryges: hoc ē o vos feie troiane ꝫ nō tro Rex Grex
iani. ¶ Rex regis. grex gregis. calx calcis. p Calx
ea pedis pte q terrā calcam'. vt Serui. inqt
in illud Ver. v. en. Calceqꝫ terit iā calce dio
res. Apu. vi. met. Expugnata patiētia mea
calces validos extulerā. Reperit etiā femini
nū in hac ſignificatōe. Verg. ix. ene. qdrupe
deqꝫ citū ferrata calce fatigat. Cice. j. tuſcu.
nunc video calcem ad quā cū ſit decurſum.
Gel. li. xiiij. Curſus eoꝝ ad eandem virtutis
calcem tendentiū nā vtrobiqꝫ p tranſlatio
nē pro fine ſiue extrema alicuiuſrei pte acci
pit. ſicut plāta corpis eſt termin'. Calx quae p Caius ce
lapide ī cineres ignibus ſoluto qua vtimur ſar Senece
inſtructuris. gnīs eſt feminini. ido dixit hec dicendi ge
calx ſtringit arenā: qꝫ ſine calce intritum ex n' arenā
terra ſiue argilla facile ſoluitur. vnde Cai' eē dicebat
Ceſar auctore tranquillo Senece genus di ſine calce.
cendi aiebat eſſe arenam ſine calce. Duoꝝ
generum commune eſt hic ꝫ hec dux. Ver. j.
Dux femina facti p quo vt ſupra memorauī
mus quidā perperā dicunt ducíſſa. Coniunx
quoqꝫ duoꝝ generū cōe eſt qd extra ordinē ī
ter monoſyllaba poſuit: qꝫ ſolū cū duce in ge
nere conueniebat. Sūt poliſyllaba ī ax. quae noīa

Si monoſyllaba ſunt et in x finita referto

Feminco generi. ſed thrax: phrix maſcula rex grex

Et calx cum pedis eſt. nam calx hec ſtringit arenam.

Ad duo dux facies cōmune: huic adijce coniunx.

Sunt poliſyllaba in a tibi tātum maſcula thorax

Nyctycorax limax dropax cum ſtorace abaxqꝫ

Et duo feminca tibi ſunt cum ſmilace fornax.

Ex finita tibi ſunt maſcula. feminea halex

Et forpex: vibex: carex: imbrexqꝫ ſupellex.

poliſyllaba in ax deſinētia pauca reperiuntur: hec fere thorax acis. Syllius lib. iiij. Paſſurus dextras atqꝫ irri
ta vulnera thorax. ver. xj. eneid. Bis ſex thoraca petitū perfoſſumqꝫ locis. ¶ Nicticorax. acis. quod generis ē
maſculini apud grecos quēadmodū ꝫ corax vñ deriuatur. interpretatur eīm nicticorax coruus noctis. ¶ Limax
acis. Columē implicitus conche limax hirſutaqꝫ cape. ¶ Dropax acis. Seremus necnon appoſito curant dro
pace membra. Mar. lib. x. Leuis dropace tu quotidiano. ¶ Storax acis. Ver. in ciri. Non ſtorace ideo flagrā
tes picta capillo. Declinatur etiam Styrax ſtyracis: ꝫ ſtyrace ſtyraces. ſed hoc vltimum genere feminino.
¶ Abax acis. quod teſte Priſciano idem eſt qd abacus. I. iabolenus lib. xxxij. digeſtoꝝ. qui eſt de legatis tertio Abax.
l. heres: cui corinthia inquit vaſa legata eſſent abaces quoqꝫ co[illegible] vaſoꝝ collocandoꝝ cauſa paratos videri p
quo in oībus fere codicibus extrita'a littera baces nihili verbum reperitur. Duo quoqꝫ dicit feminina reperi
ri. ¶ Smilax acis. ſpēs hedere eſt vt refert Plinius li. xvj. in quam puella dicitur fuiſſe cōuerſa dicēte. Ouidio Smilax.
quarto meta. ꝫ crocon in paruos verſum cum ſmilace flores. ¶ Fornax fornacis. ¶ Ex finita tibi. quae noīa de In ex nomina.
ſinentia in ex maſculina ſunt. vt hic pulex: vertex: polex. vertes. Feminina vero ſunt halex halecis. nam p pi
ſce ꝫ pro garo gnīs eſt feminini: quēadmodum probauimus cum de noībus in e finitis dictum eſt. ¶ Forpex
quoqꝫ ſicut ꝫ forceps gnīs eſt feminini: nam alterum ab altero per antitheton dictum eſt. ¶ Vibex vibicis. Per Vibex.
ſius. Si puteal multa cautus vibice flagellas. ¶ Carex caricis. Vergi. iii. geor. Et carice paſtus acuta. ¶ Im
brex imbricis. Plinius lib. xxxv. Primuſqꝫ perſonas regularum extremis imbricibus impoſuit: q inter initia
prototypa vocantur Seruius in illud Verg. iiij. geor. Auguſtiqꝫ imbrice tecti licet inqt hic imbrex tectū ſit me
lius ſm Plau. hec imbrex dicit eīm fregiſti imbrices meas Plautus in milite quae meas fregiſti imbrices ꝫ tegu
las. Supellex lectulis. Perſi' notis quae ſit tibi curta ſupellex. Culex. Plau. in caſſina. ego tu nihili cana culex.
¶ Thri. Si monoſyllaba ſunt in x. vt hec lanx: pax: crux. Ver. x. Juppiter ipſe duas equata examine lances Culex
¶ Thrax ꝫ Ouidius in epiſto. at mea deſpecti fugiunt cōnubia thraces. Martia. ix. phryx puer alterius gau Thrax
dia [illegible] iouis. ¶ Rex. Ver. primo enei. Rex erat eneas nobis: quo nō preſtantior alter. ¶ Grex. Juuenalis.
ſatyra. [illegible]nga pauca boum ꝫ grex paruus equarum. Hic calx. Vergilius. xj. quadrupedemqꝫ citum calce fer
rato. P[illegible] ſat. iiij. in portam rigidos calces extendit. ¶ Hec calx. Victruuius li. ij. Niſi vti ſaxum in forna
ce ad calcem coquendam vtatur. ¶ Hic ꝫ hec dux. Vergilius. vij. enei. dux indute teucrum. Cicero. lib. iij. de fi
nibus ſuā deniqꝫ cuiqꝫ naturam eſſe ad viuendum ducem cōſtat. ¶ Coniunx. Vergil. j. eneid. Huic coniunx ſi Cōiunx
cheus ditiſſimus erat. Martialis lib. ū. ſint non ditiſſima coniunx. ¶ Trux tamen trium generum eſt cōe Trux
licet ſit monoſyllaba dictio. Seneca in oedi. Gemina pernaſi arx ſonitum trucem dedit. idem paulopoſt: tru
ces teguntiras. Neuius apud Nonium Trux munimentum inerunt omnes. ¶ Sunt poliſyllaba ī ax maſc.
hic tho. Martialis lib. vij. Accipe belligere crudum thoraca minerue. ¶ Nicticorax: huius ſimplex. Cic. li. ij. Dropax
de oratore ſcripſit. Quare inquit coracem iſtum veſtrum patiamur nos. ¶ Dropax. Auſo. in epigrā. Inguina
quod calido leuas tibi dropace cauſa eſt. ¶ Limax: quam dictionem a limo Nonius Feſtus deductam putat
eſſe: nam quando eſt a limo as. verbo adiectiuum eſt. Plautus apud Nonium viri limaces atterant ꝫ conſu Vatrax
mant tria adhuc nomina reperio: vt hic catax: vatrax: ꝫ blax. Nonius Marcellus catax dicitur: quem nūc co
xonem vocamus: ſed Feſtus exponit catax. i. claudus. Vatrax vero eodem Nonio auctore ē pedibus vitioſus
ita vt blax id eſt cupidus. Verbalia vero que plurima ſunt omnia: vt hic hec hoc capax: vorax: dicax: pertinax
mendax: rapax: loquax. Luca. vj. Abrupris catilina minax fractiſqꝫ carhenis. Idem lib. vij. arcu turba minax Halax.
nilqꝫ repere ſagittas. Seneca ī thebā. Et minax vaſti ſpoliū leonis. ¶ Ex fi. tibi ſunt maſ. vt hic famex. ver
tex. pulex: apex. Martia. lib. viij. Inferiore tenet nube ſerenus apex. ¶ Halex. idem halecem: ſed quae proxim'
illa voce. cuius diminutiuo Columella vſus eſt ī eſcam cit. halecula putreqꝫ ſardinam. Sunt etiā in ex ad
iectiua plurima: vt hic hec hoc ſimplex: duplex: triplex: multiplex.

in ix. ter minata. ¶ Anto. Qđ fit in .x. ꝓ nõia in x deſinẽtia feminina ſunt vt hec ɋdix: cornix: filix: lodix. Juue. Magne mẽtis opus nec de lodice paranda. quãꝗ̃ Aſinius pollio ſermonis latini auctor exactiſſimus hos lodices genere maſculino ꝓtulit vt Quin. li. j. refert. Maſcula vero ſunt: hic fornix icis. Auie. ī arato. demittat gemino ſe fornice circulus.
Cilix. ¶ Cilix icis. Luca. O nūꝗ̃ pacate cilix a quo femininū eſt ciliſſa. Oui. j. faſtoꝝ. Et ſonat acceſſis ſpica ciliſſa focis.
phenix. ¶ Phenix icis. ꝓ aue. ⁊ ꝓ vẽto ⁊ ꝓ quacũꝗ̃ re maſcula ex phenice regione: nã femininū mittit pheniſſa. Uer. j. enei. Huc pheniſſa tenet dido. ⁊ in. iiij. enei. At nõ infelix animi pheniſſa.

Quod fit in x nomen eſt femineū. Excipe fornix
Atꝗ̃ cilix phenix ⁊ onyx maſtix ⁊ iapyx
Atꝗ̃ calix: ⁊ oryx: natryx: calixꝗ̃ varixꝗ̃.
Que dantur maribus: voluox quoꝗ̃ iungitur illis.
Femineis addes ſolox celoxꝗ̃ phalanxꝗ̃.
Sirynx et menynx et lynx. ſed maſcula ſunto
Thominx thomininicos ſpelynxꝗ̃ pharynxꝗ̃ larynxꝗ̃

¶ Onix chis. Lu. in. x. Toraꝗ̃ effuſus in aula calcabat onix. ⁊ Mar. vnguentū qđ paruus onyx ⁊ ab eo cõpoſitus ſardonyx: vt ſtatim dicem' etiã femininū reperit. ¶ Maſtix gis. qđ flagellū interpretat: a maſtico vł
Homero maſtix. maſtizo qđ eſt flagello as. hinc dicit' homeromaſtix: vergiliomaſtix. Ciceromaſtix: homeri. vergilij. Ciceroniſꝗ̃ reprehẽſor ſiue flagel-
iapix. lū. Pli. in ꝓemio lib. natura. hiſto. vt obiter hos fugiā homeromaſtigas. Gellius lib. xvj. Lacertius lacinius cuius liber etiã fert inſando titulo. Ciceromaſtix. ¶ Japyx gis ꝓ vẽto qui ſpirat ab apulia. Hora. in. iij. car. Ne ꝗđ
Orix. albus peccet iapix. ¶ Calix icis ꝓ vaſe potorio. Jdẽ frangendi calicesꝗ̃ nõ fecere diſertū ¶ Oryx igis. Juue. ⁊ getulus oryx ⁊ phenicopterus igẽs. ¶ Natrix icis. ꝓ ſerpẽte. Lucanus in. ix. ⁊ natrix violator aq̃: quãꝗ̃ Lucilius in. ij. ſaty. femininū ꝓtulit di. ſi natibus natricẽ impſſit craſſã ⁊ capitatã. ¶ Calix icis. ꝓ echino glãdis ſiue caſtanee. Pli. li.

¶ De genere dubio. ¶ Epitome.

Et Ambigui generis pauca nõia hoc caput complectitur: atꝗ̃ maſculina quedã que feminina ſua in is aut in terminant.

Ambigui generis tibi tradunt pauca poete.

xv. Armatū his hechinato calice vallū: dr aūt calix a calipto qđ eſt velo as. vñ eſt apocalipſis reuelatio. ¶ Uarix icis. Celſus li. ij. At varix ort' vel ꝑ ora venaꝝ ſubita ꝓfuſio ſanguinis. ¶ Spadix icis. Uerg. iij. ge. Honeſti ſpadices. Gel. li. iij. Palme termite ex arbore cū fructu auulſus ſpadix dr. ¶ Bõbix ꝓ materia illa ex q̃ fiūt
Bombix. veſtes gñis eſt fe. vñ ⁊ Pli. li. xj. caput inſcripſit de bõbice coa. ⁊ l eodẽ aſſyriã aũt bõbice femininis credim':
Uoluox ꝓ verme tñ ad gen' gñale referri dz: vt hic bõbix vermis: hec bõbix lanugo illa. Marti. Bõbix pẽdulus vrget opus. ¶ Uoluox ocis. ex terlatis in ox. tñ maſculinū eſt: eſt eñ vermis q̃ ⁊ ꝓuoluolus ⁊ inuoluolus dr. ¶ Fe-
Phalanx. minina vo ſunt ſolox ocis. ꝓ lana hirta: ꝗ̃ꝗ̃ põt etiã triū geneꝝ eē cõe apđ Lucil. mõtano hirto atꝗ̃ ſoloce. ⁊ Tintin'. lana ſoloci ad purpurã data. Celox ocis. ꝗ̃ qđ eſt gen' nauis apđ Pli. in. vij. aliosꝗ̃ auctores. Pha-
nõim gñia q̃t ſunt. lanx ꝗ̃ addit ſupiorib'. Uer. ij. eñ. Etiã argiua phalãx inſtructis nauib' ibat. ⁊ Juue. Jlicetꝗ̃ vmbone phalãges. ¶ De gñe dubio. Septẽ ſunt gña nõim quẽadmodū li. in ſeqnti dicturi ſum'. Maſculinū: fem: neutrū cõe duoꝝ: cõe triū: ꝓmiſcuū: dubiū: ſꝫ de ḡnꝫ poꝝib' hucuſꝗ̃ dictū ẽ. Promiſcuū ẽt ad genus terminatõis refert.
talpa ⁊ dã ma maſc. Nūc vo de gñe dubio dr eē pauca nõia q̃ auctores alio gñe auſi ſūt ꝓferre ꝗ̃ vſus atꝗ̃ grãmatices regl'e exigebãt. vt talpa dãma cū rõne terlatõis ge. ſunt fe. vt apđ Hora. j. car. ⁊ ſupiecto pauide natarūt equore dame. Uer. auctoritate ſua vtrūꝗ̃ ſub gñe maſ. ꝓtulit: vt in buc. Cū canib' timidi veniẽt ad pocula dame. ⁊ j. geor. aut oculis capti fodere cubilia talpe. Quint. li. ix. fiunt ⁊ circa genus figure l noſb' nã ⁊ oculis capti ⁊ dame timidi a Uer. dicunt. ſꝫ ſubeſt rõ: q: ſexus vterꝗ̃ altero ſignificatur. ¶ Chri. Qđ fit in ix nomẽ vt hec filix ſlo dix: cetera. Perſi. Sꝫ tñ iſta filix nullo mãſueſcit aratro. ¶ Hic fenix. Mart. xij. nigri fenicis ebrium poetas ḡras. Cilix. Luca. vij. armenij cilices poſt ciuilia bella. ¶ Phenix idẽ. vij. cos poſiti phenicis in ora. ¶ Onix.
Maſtix. Mar. xij. calcatuſꝗ̃ tuo ſub pede ludet onix: idẽ tñ li. vij. fẽlm poſuit. vnguentū fuerat: qđ onix pua gerebat. ¶ Maſtix. Uitruuius li. vj. zoilus q̃ adoptauit nomẽ vt homeromaſtix vocaret. ¶ Japix. Uer. li. xj. Ex quo iapige fert. ¶ Calix. Mar. li. ij. nulli calicẽ tuum ꝓpinas. ¶ Orix. Mar. in diſtichis. Seu' orix ꝯſtat qđ mihi morte canū. ¶ Natrix. Marcell' putat anguẽ eſſe natantẽ. Duo nõia maſculina his etiã addi pñt: ſc; hic bõbix ⁊ medix. Mar. li. bõbix pendul' vrget opus. Proper li. ij. Que arabico lucet bõbice puella. Ennius apud Feſtū. ſumm' ibi capit meddix. ⁊ occidit alter. Sūt ꝓterea in .ix. adiectiua plurima. vt hic hec hoc felix. ꝑnix. appẽdix: ⁊ verbalia i plurali tñ. vt victrices ⁊ victricia: vltrices ⁊ vltricia. Uerg. iij. eñ. arma eñ victricia dixit. Marphe'. xiij. eñ. numine iuſta miſerīt vltricia penas. ¶ Et in obliquo Põpo. li. j. Cõpedū paſſus victriciū armoꝝ dedec': idẽ li. ij. gotti victricib' ſignis Cõſtãtinopolis obſidẽt. ¶ Celox cis. Uar. apud Marcellū. Naue remiuagã mouẽt celocẽ. ¶ Phalanx Uer. xj. tūc meſta falãx teucri ſequunt: Macedones dicunt teſte Curtio
Celox. phalangẽ peditū ſtabile agmẽ. Sūt ⁊ in ox plurima adiectiua nõia vt hic hec hoc velox: atrox: ferox. q̃ ſignificatõis gñe dignoſci pñt: equa atꝗ̃ ea q̃ in ax ⁊ in ex finiunt. Sūt igit in ax. ex: ix: ox: ux. Plurima nõia adiectiua triū gñm cõia: vt duax vorax: ſimplex duplex felix apẽdix: atrox velox trux. Que oĩa vno ſum' ꝯpleri verſiculo. Sūt tribus ox ux raro aſt ax ex ix. ꝗ̃ plura. ¶ Ambigui gñis his. xxij. nõibus duo etiã nõia adiungi pñt: ꝗ̃ indifferẽter fere vel maſculina vel feminina

Cum talpa: dãma: cardo: panthera, cupido
Et margo. bubo finis cum puluere clunis.
Torquis ſtirps. ⁊ adeps cum ſcrobe ſpecuſꝗ̃ penuſꝗ̃
Cortex atꝗ̃ ſilex cum pumice. linxꝗ̃ laterꝗ̃
Et nomen lapidis: quod gignit ſardus onyxꝗ̃.

offenduntur ſcilꝫ ſerpens ⁊ alcs. Ouidius in metamorpho. Ceruleus ſerpens horrẽdaꝗ̃
Serpẽs ⁊ alcs ambi gui gñis. ſibila miſit. Solinus li. j. Serpẽs neꝗ̃ naſcitur neꝗ̃ viuit inuecta Uerg. i Jetna. Taurus in europẽ in ledã cãdid' alcs Sene. in edipo Seua in viſceribus ueis incurrit alcs.
¶ Anto. pãthera nuſꝗ̃ niſi ge. fe. legi. vt apđ
Pãthera. Hora. ij. epiſt. Diuerſa ꝯfuſum gen' pãthera
Cardo. camelo. apud grecos tñ pãther eris. maſ. eſt ¶ Cardo inis. cū pleriꝗ̃ poẽma. ge. ꝓtulerit

Graccus in atalāta ꝓportionē ſeciꝰ dixit o grata cardo regiū egreſſum indiciis. ¶ Cupido inis ꝓ deo amo ris gn̄is eſt maſculini vel ex regula ſignificatiōis gn̄ali cōpertū habemꝰ: nā ꝓ cupiditate femininū eſt rōne terminatiōis. Ho. tñ in hac etiā ſignificatiōe maſculinū ꝓtulit .ii. carminum dicens cupido ſordidus aufert. Cardo.
¶ Margo q̄ rōne terminatiōis feminini eſt: vt apud Iuue. ſummi plena iā margine libri. Papi. tñ .ii. thebaidos dixit. Soluerat heſpī deuexo margine pōti. ¶ Bubo ediuerſo gn̄is eſt maſcu. Oui. v. met. Ignauꝰ bubo dirū mortalibꝰ omē. Idē in .xv. eiuſdē ſtygius dedit ola bubo. Pli. li. x. Bubo funebris ⁊ maxime abhominatꝰ. Ver. tñ .iiii. ene. auctoritate ſua femininū ꝓtulit dicēs. Solaq̄ culminibꝰ ferali carmine bubo. ¶ Finis ⁊ clunis ideo ſunt maſculina. quū n̄ hn̄t aſi is. Ver. tñ .ii. ene. Feſſiq̄ ſub ipſā finē aduētabāt. ⁊ Iuue. ad terrā tremulo deſcēdūt clune puelle. Ver. th. ii. enei. dixit hec finis priami fatoꝝ. ⁊ Ho. i. ſermo. Qđ pulchre clunes breue qđ latus. Miror q̄ Seruiū in illud Ver. hec finis priami putaſſe neq̄ dici poſſe hic finis neq̄ hec clunis. ait nāq̄ his verbis ola lata nola inanima ſimplicia a ꝟbis nō veniētia in nis. ſyllaba terminata maſculina inſunt inanima ꝓpter canis. ſimplicia ꝓpter bipēnis. a ꝟbis nō venientia ꝓpter finis. ergo Iuue. hn̄ dixit tremulo deſcēdūt clune puelle. Hor. male qđ pulchre clunes. ¶ Puluis etiā maſculinū eſt Hora. i. carminū. Aut pulue re troico nigrū merionē: qđ etiā ab illo diminutiuū cōfirmat puluiſculus. Apuleius ꝓ magia temere cidiſ cū nobilē puluiſculū. Propter. tñ li. elegiarū .i. femininū ꝓtulit dicēs. Sit mihi precipue puluis etruſca dolor Idē li. iii. Et duo ſint ꝟſus q̄ nūc iaceat horrida puluis. ¶ Torq̄s etiā: vt ſuo loco dixīmꝰ frequētius femininū q̄ maſculinū reperit. ¶ Stirps quoq̄ ꝓ arbore tū maſculinū tū femininū eſſe teſtaſ Seruius in illud Ver. vii. enei. quorq̄ an ſtirpe nepotes: ſtirpē inq̄t cū de gn̄e dicimus: tñ femininū ē. vt idē in eodē. Heu ſtirpē inuiſam. ſcil de arbore maſculini ⁊ feminini gn̄is inueniūſ. Hora. Stirpes raptas ⁊ pecudes ⁊ domos. Sꝫ de maſculino Ver. ii. geor. Admorſo ſignata in ſtirpe cicatrix. Idē lib. xii. Sꝫ ſtirpē Teucri nullo diſcrimine ſacrum

Margo. Bubo. Clunis et finis maſcula etiaꝫ ſunt cōtra ſeruium. Stirps Adeps. Scrobs.

¶ Adeps ipis. Apud Corneliū Celſum ſemꝑ femininū reperio: vt. v. libro adipis anſerine: apud Pli. ꝟo ſemper maſculinū: niſi qđ me fallit niſi q̄ cū aliter loquiſ. niſi adeps anſerinꝰ: verrinꝰ: hyrcanus: ⁊ li. xxviii. adiuto anſeris adipe ſeuoq̄ taurorū. Scrobs bis. ex gn̄ali regula femininū eſt. Luc. li. viii. Exigua poſuit ſcrobe. q̄ Seruiꝫ dixiſſe cōtra artē poſuiſſe Luca. miror: cū etiā Oui. vii. metā. dixerit Scrobibꝰ tellure duabꝰ: ait nāq̄ in illud Ver. ii. ge. ſcrobibꝰ mādet mutata ſubactis. nos ſcrobes dicimꝰ gn̄e maſculino ſed Luca. dixit cōtra artē exigua poſuit ſcrobe: neq̄ cū q: Plautus in amphitriōe dixit ſcrobes effodito ſexagenos. paruꝫ latine Luca. Ouidiūq̄ dixiſſe putādi ſunt: immo magis ex arte ſcrobē feminino gn̄e protulerūt. ¶ Specus penus de vtroq̄ ſatis multa i gn̄e diximꝰ. ¶ Cortex icis. ſilex icis. pumex icis. latex icis: rōne terminatiōis maſcu. ſunt. Ver. Raptus de ſubere cortex. ⁊ Martia. Cortice depoſito mollis echinꝰ erit. Iuue. Nec melior ſilicē pedibꝰ q̄ cōterit aruū. Ver. v. eñ. Latebroſo in pumice nidi. Idē in .i. eñ. Laticēq̄ lieū. ⁊ in .iii. geor. Latices infundere cornu lineos. Inueniūſ tñ authores etiā gn̄e feminino ꝓtuliſſe Ver. in buc. Muſco circūdat amare corticis vbi Seruius ait maſculino potiꝰ eſſe vtendū. In illud quoq̄ Ver. viii. eñ. Stabat acuta ſilix. his verbis ſcribit pene oēs hāc ſilicē dixerit. Nā ⁊ Varro ⁊ Lucre. ita dicūt. Tāta tñ eſt Ver. authoritas vt perſuadeat nobis etiā hāc ſilicē dici idē quoq̄ Ser. ſcribit i illud Ver. Ecce maris magni claudit nos obice potꝰ melius inq̄t dī hic obex q̄ hec obex. Oui. quas obice firmo clauſerat iliades: ſꝫ de hoc noie in defectiuis dicet atq̄ ea cauſa hic nō poſitū eſt eo mō Catullus poſuit ſub gn̄e feminino punicē quēadmodū ⁊ Enniꝰ laticē. Linx preterea cū ex rīa femininū ſit vt apud Ver. iii. ge. Quid lynces bacchi uarie. Ho. tñ in .ii. car. maſculinū ꝓtulit dicēs. Nec curat orrō leones aut timidos agitare lynceas. ¶ Et lapis nomē q: ſardonix hec genus carminis nō recipit: circuitione vtiſ dicēs: q̄ ille lapillus cuius nomē eſt cōpoſitū ex ſardus ⁊ onyx eſt gn̄is dubii. Iuue. Radiāt teſtudine dēſi ſardonices. Idē tñ alio loco dixit atq̄ iō cōducta Paulus agebat ſardonice. Alia fortaſſe reperiūſ noia generis ambigui: q̄ ſcriptores authoritate ſua freti cōtra vſum arteq̄ ꝓtulerūt genere diuerſo ſed nos hec tñ annotaſſe ſufficiat.

Cortex. ſilex pumex latex ſardonix quid ſit et a q̄ veniat

57

De noibus maſculinis que ex diuerſis terminationibꝰ mittunt feminina in a. vel in is Draco dracena Leo. leena vel lea. Caupo. caupona. Fullo fullona

¶ De noibus maſculinis. Cū regula illa ſignificatiōis: quā p̄ncipio huiꝰ libri poſuimꝰ q̄ noia q̄ ad mares ptinēt gn̄is ſunt maſculini: ⁊ q̄ ad feminas feminini ⁊ q̄ ad vtrūq̄ cōis duoꝝ nimis cōfuſe atq̄ iſufficiēter fuit poſita. parti explicata eſt a nobis p̄ rīas terminationū: parti etiā hoc loco explicaſ. Nō dico nūc de his noibꝰ q̄ hn̄t vtriuſq̄ ſexus diſtictas terminatiōes vt magiſter magiſtra: lupus lupa. Romanꝰ romana: ſed de illis q̄ cū poſſint eſſe gn̄is feminini ex rōne terminatiōis atq̄ illo ſignificato ad vtrūq̄ ſexū ptinere tñ hn̄t p alterutro ſexu diuerſas terminatiōes vt ecce dracō rōne terminatiōis ita potuit eſſe cōe duoꝝ generū: quēadmodū hic ⁊ hec hō. ⁊ quaſi epicenū ſub gn̄e maſculino cōprehēdere femininū maſculū tñ appellamꝰ dracone femina ꝟo dracenaꝫ eodē mō de leone lea vel leena dicimꝰ Oui. iiii. meta. vt lea ſeua ſitim multa cōpeſcuit vnda. Ver. i buc. torua leena lupū ſequiſ. Strabo ſtraba teſte Priſ. i. iiii. carmine facit. Et caupone quoq̄ fullone ⁊ latrone: q: nūq̄ niſi de viris dicūt vſurpātur. vt inq̄t Seruius feminina in a. vt caupona: fullona: ſꝫ latrona caupona in vſu eſt fullona ⁊ latrona non dū legi: ſed ſi mihi eēt neceſſe illa noiare, q̄ nobis ſiuꝰ hec polire ſolet: ego potiꝰ fullonā q̄ fullonē appellareꝫ qū qđē fullo maſculoꝝ eſt ꝓpriū: ⁊ eodē mō latronā feminā potius q̄ latronē etſi cū grāmaticoꝝ vulgo ſupra dixit: vt hō nemo iūgc latronē. ¶ Chri. Draco dracona pueris rudibus ⁊ q̄bus p etatē analogiā adhuc diſtinguere neſciūt: hoc eſt ſcriptus documentū. ¶ Draco dracena. Seneca in hercule furenti: primus ſagittas imbuit phebi draco. Actius apud noniū: vt dracenā hac ſocruꝫ effugies. ¶ Leo. Seneca in troade: at ille ſeuus matre ſemota leo. Daniel is. vii. Hiero. interprete quaſi leena ⁊ alas habebat aquille. Lucillius apud nonium. Irritate lee iacebāt corpora ſatri. ¶ Caupo. Iuue. ſatyra. vii. an ſaga vendenti nubat caupone relicto. Ci. ii. Philippicarū. delituit in quadā caupona ⁊ ibi occultās per ociū.

feminina in aquare a pleriſq̄ vſurpatū. Draco. Leo. caupo.

Latro latrona. Lacon lacena. Tubicen tubicina. Tibicen tibicina. Lyricen lyricina. Fidicen fidicina. Siticen ſiticina. Cornicen cornicina. Oſcen. oſcina. Flamen fla

¶ Anto. Lacon tantum ſignificat. marē ex lacedemone vrbe. Martia. vel non eſt ceſus adhuc matre iubente lacon. femininū ab eo Vergil. ꝓtulit. ii. enei. Nec tibi tyndaris facies inuiſa lacene. ¶ Cōpoſita quoq̄ a cano is. i cen. finita maſculina ſunt feminina ve

minica. Aſtur aſturica. Antiſtes antiſtia Sambuciſtes ſambuciſtria. Cytbariſtes cytbariſtria. Cymbaliſtes cymbaliſtria. tympaniſtes tympaniſtria. pſaltes pſaltria. Propbetes vel propbeta propbetis. propbetidis vel propbetiſſa. Poetes vel poeta poetis poetidis vel poetiſſa. Scytbes vl' ſcytba ſcytbis ſcytidis. Sarmates vl' ſarmata ſarmatis idis. Magnes magnetis vel magneſſa. Cres etis. vel creſſa. Moabites vel moabita: moabitis idis. Hoſpes hoſpita. Soſpes ſoſpita. Sacerdos ſacerdotiſſa. Cuſtos cuſtodia. Nepos neptis. Heros heroiſſa. Lybs lybiſſa. Arabs arabiſſa. Calibs calybiſſa. Aetiops aetiopiſſa. Trax traiſſa. Cilix ciliſſa. Pbenix pbeniſſa. Pbrix pbrigia rex regina.

ro mittit in a: vt ſupra diximus cum de nominibus terminatis in en diſputaremus.

Flamen. ¶ Flamen inis. ſacerdos cum de viris dicitur ſacerdotiſſa flamica a flaminia d2. ¶ Aſtur

Aſtur. cum maſculinum eē diximus p feminino aſturica dicimus. ¶ Antiſtes cum ſub cōi duoꝝ generū poſuerimus: nihilominus tū p femina antiſtita potius appellamus: quemadmodum ſuis in locis dictū eſt. ¶ Sambuciſtes e. vel

Sābuci ſtes vel ſā bucista. ſambuciſta e. femininū mittit ſambuciſtria cymbaliſtes vel cymbaliſta cymbaliſtria. cytbariſtes vel cytbariſta cytbariſtria: tympaniſtes vel tympaniſta tympaniſtria: pſaltes vel pſalta pſaltria. ppbetis vel ppbeta ppbetis ppbetidis vel ppbetiſſa. poetes vel poe-

Poetes poeta. ta poetis idis. qdā etiā dixerūt poetiſſa. Scytbes vel ſcytba ſcytbis idis. Sarmates vel

Sarmates ſarmata. ſarmata ſarmatis idis de quib' oībus complura diximꝰ cū de gñe noīm in a terminatorū diſſerebamus. ¶ Magnes etis. ſemp ſub hac terminatione maſculinū reperit̄ ſiue p lapide ſiue p populo theſſalie. nā femininū mittit magnetis magnetidis. vel magneſſa. Oui. i epiſtola medee. Cur vnq̄ colchi magnetida vidimus argo. namq cū ſit nomē feminini gñis eſt. Hora. iij. car. Magneſſam hippolitem. dū fugit abſtinens. Pari ratione. ¶ Cres etis

Crete cretidis: vel creſſa e. mittit femininū. Sillius. ij. punico. Cres erat criſonius curetū aduectus ab antris

rex ¶ Tibullus de dedalo lib. iiij. Phebo gratiſſima dona Cres tulit. Auſonius quoq̄ in monoſyllabis ꝙ dedalo cres poſuit. Ouid. de arte Creſſa thieſteo ſi ſe abſtinuiſſet amore. Uer. v. enei. Creſſa genus pholoe gemini circū vbera nati. Juue. nec minus ſbonobea ꝙ creſſa excidunt: Hoſpes preterea ꝛ ſoſpes quāq̄ ſub hac terminatiōe cōia ſunt duoꝝ generū: femininū etiā mittūt in a hoſpita ſoſpita quemadmodū ſuo loco diximꝰ. Ex terminatis in os: ſacerdos ſacerdotiſſa: cuſtos cuſtodia: heros heroiſſa vel heroina vel herois idis. tros troas adis. nepos neptis. Que vſurpata eſſe teſtatur Ser. in illud Uer. vij. enei. Cernis cuſtodia qlis loquēs cū de Tiſiphone inqt. cuſtodia eſt q̄ cuſtodit vſurpatū ē aūt ſicut hoſpita ꝛ neptis. nā hic hec cuſtos facit. hec eni

Lybs lybiſſa ꝛ lybitis. que finiuntur in o. vt ſullo. in os vt nepos. in es vt hoſpes feminina ex ſe nō faciūt: ſ aūt ſuenimꝰ vſurpata ſunt. Ex termiatis i bs. Lybs lybiſſa vel libytis idis. Uer. v. ene. horridus i iaculis ꝛ pelle libyſtidis vrſe. Syl

Thrax. liꝰ li. 4. Turbeq3 libyſſe iſignis ſagulo duris certare māiplis. Arabs arabiſſa. Calybs calibyſſa. ꝛ i ps. ethiops ethiopiſſa. quēadmodū i gñe terminatorū in bs ꝛ ps dictū eſt. Ex terminatis i x. ¶ Thrax traiſſa. cilix ciliſſa phenix pheniſſa. phrix phrigia. rex regina. Oia ſuo quoq3 loco in genere terminatoꝝ requirenda ſunt.

¶ De quinq3 noīm declinationibus. Cap. ij.

¶ Epitome.

☞ Deriuata hoc capite mōſtrat ſuoꝝ imitari naturā pmitiuoꝝ preter pauca quedā: ꝛ ꝙ nomia neutra ſcdē tertie ꝛ quarte inflexionis accuſandi caſum ꝛ vocādi nolatiuo habent in vtroq3 numero ſimiles: ꝛ vocatiuus recto eſt vt plurimum ſiliſ: datiuuſq3 ablatiuo ſemp in numero plurali.

NE ſit opus toties eadem precepta reſumi:

Accipe que teneas in oībus variandis.

Cōpoſiti formā ſimplex ꝛ compoſitiuum.

Simplicis obſeruāt. Ex anguis dat tibi ſanguis.

A pede ſit vulpes: ꝛ apes: nec regula ſeruit.

Inpubis dat eris ſed pubes dat tibi pubis.

Eſt requies quinte declinat tertia ſimplex.

Quartus cum quinto ſemper recto ſimilantur.

In neutris: ſed in a pluralem ponis vbiq3.

¶ De quinq3 noīm declinationibus. Cap. ij.

Jam puer eo videtur adoleuiſſe: vt qd antehac faciebat non debeat inflectere noīa per proportionē illoꝝ: q̄ i pricipio huiꝰ opis poſita ſunt: cū declinādi modus ille ſit paulo incertior atq3 confuſus: ſed p regulas ꝛ p̄cepta que in hoc ſecūdo capite traduntur. Pricipio itaq3 ponit documēta oībus quinq3 declinationibus cōia deinde ſingulatim de vnaquaq3 illarū q̄nq3 declinationū regulas proſequitur. Dicit igitur ꝙ ne oporteat auctorē ſepiꝰ candē preceptionē repetere. hoc eſt in qualibet declinatione idē dicere. o auditor: accipe que memoria teneas in nominibus variandis: id eſt in declinando nomina.

¶ Citi. Flamē. Aulus gelliꝰ li. x. c. xv. eo quo flamine dialē religio eiuſdē rarenter flamen dialis creatus cōſul eſt. Flamina: id eſt ignē eflaminia. i. flaminis dialis domo niſi ſacrificus vō eiuſdē flaminicas. ¶ Sacerdotiſſas dialis ſeorſū aūt obſeruitare. ¶ Ne ſit opꝰ. Secūturas diximus genus declinatiōis de hinc cōſtat exordiri: poſitis tū toti declinationi qbuſdā gñalibus documētis. Quoꝝ primū eſt analogias in declinādo ſimplex ꝛ cōpoſitū mutuo ſeq̄ oportere. Qd ſi dixeris hu-

Grāmatica rōne nō nitit ſed exemplo dogma p cōpoſitis. cula c. phanū i. cor cordis: ſenſus us. dicos. ei. neceſſe eſt tantidē dicas. Subbucula. e. proſanū i vecors dis: cōſenſus us. meridies ei. Quodq3 ſi notum eſt tibi efferat: infeſtus. i. loripes dis. occaſus us. ſuperficies ei. huiuſcemodi mittere gtōs etiā intelligas eoꝝ ſimplicia pariter declinari. ſ. fera e. feſtus i. pes dis. caſus us. facies ei. ¶ Cinto. Cōpoſiti forma. Primū p̄ceptū ad analogiā grāmaticos ptinet: q̄ vt ait Quin. nō rōne nititur ſed exemplo. ꝛ ex certis in certa pbare nitit̄ vt cū exploratū habueris ꝙ iber facit i gtō iberi intelliges ꝙ celtiber cōpoſitū a celta ꝛ iber facit i gtō celtiberi. Atq3 ediuerſo ſi exploratū tibi ſit ꝙ celtiber facit celtiberi. intelliges etiā ꝙ iber facit i gtō iberi. Hec regula q3 declinationi ſeruit maxime: viſum ē auctori hoc loco illā ponere. Dicit itaq3 ꝙ nomē ſim

plex ſeruat formā cōpoſiti.i.pporionē: ⁊ cōpoſitū ſeruat ecōtrario formā ſimplicis. Hꝫ tñ regula exceptionē q: nō vſq̄quaq̄ vera ē. Sanguis n.ꝑ gtm̄ facit ſanguinis vna ſyllaba creſcēte. ¶ Exāguis ꝟo facit exanguis pariū ſyllabaꝝ. Preterea cū vulpes ⁊ apes a pede cōpoſita videant: qm̄ vulpes auctore Quin. quaſi volipes di cta eſt. apes ꝙ vel q: ſine pedib⁹ naſcant: vel pot⁹ ꝙ pedibus ꝑ mutua nexis: vt Uer. vij. eñ. att. in vue modū pendeāt: debuerūt facere in gtō vulpedis: ⁊ apedis ſꝫ amiſſa vna ſyllaba fecerit vulpis ⁊ apis quāq̄ ꝑ expletio ne apedis ꝙ facit. Lepus ꝙ ſi vt auctor eſt Quintil. quaſi leuipes dr̄ lepedis debuit facere: ſed fecit leporis. ¶ Pubes quoq̄ mittit gtm̄ pariū ſyllabarū: ſed ab eo cōpoſitū ipubis vt pbus ⁊ phocas voluerūt vel ipuber vt Ceſar in libris de analogia ipuberis in gtō facit. Ci.iiij. inuectiuarū ꝑ illū ipuberē legatū a patre miſſum. Uer. tñ regulā ſecutus impubis iuli dixit ⁊ Hora.ii.car. Nec impubē parētes Troilū. ⁊ Oui.ix.meta. Facteꝙ viros ipubibus annis. Quies etis.ꝑ terca cū ſit tertie declina. ab eo cōpoſitū reqes quīte reperit: vt apud Uer. iiij.enei. Tps inane peto requiē ſpaciūq̄ furori quāq̄ ⁊ qes qꝫ antiquiores etiā ꝑ quītā declinabāt. vt Afranius. Sollicito corde corpus nō potis nūc qe ⁊ Neuius. Cōpleto ſomno corpora opūint ac ſuaui quie. Atq̄ contra rio Cicero in Catone maiore dixit. Ut mee ſenectutis requiete oblectamēti ꝙ nolcatis. Macro. quoq̄ i.i. de ſomnio Sapidis: q: ⁊ de illa inqr reqetis eſt inſcia. Multa qꝫ alia ſunt q̄ nō ſequunt ſimplicium declin. vt centimanus giges dict⁹ eſt ab Horatio: ſꝫ in gtō cētimani gige dicemus. ¶ Quart⁹ cū quīto. Scōa regula ē ꝙ nola neutra ſcōe tertie ⁊ quarte declinatiōis qm̄ pme ⁊ quīte nullū eſt neutrū hñt actm̄ ⁊ vctm̄ ſimile nolati uo: ⁊ in plurali ſemꝑ terminantur in a. vt hoc tēplū tēpla. hoc corpus corpora. hoc veru verua.

Eſtq̄ vocatiuus recto ſimilis prope ſemper

Preterq̄ quinte pluralibus in genitiuis

Syllaba nonnūq̄ colliditur u capitales.

Tertius ⁊ ſextus plurales aſſimilantur.

¶ Eſtq̄ vctīus recto ſiliis. Tertia regla eſt ꝙ vctīus olm qūq̄ declinationū i vtroq̄ nume ro ſilis eſt nrō. Sed dixit nō ſemꝑ: ſꝫ ppe. i. quaſi ſemꝑ pp̄t nola ſcōe declatiōis termi nata in us q̄ alio mō exeūt ⁊ ꝑpter nola gre ca de q̄bus ſuo loco differemus. ¶ Preter q̄ quīte. Quarta regula. ꝙ gtīs pluralis olm declinationū preterq̄ quīte pōt recipe ſyncopā hoc eſt abſciſſione: vt i.j. eneadū ꝑ eneadarū: graiugenū ꝑ graiugenaꝝ. Uerg. j.enei. q̄s genus eneadū. quis troie neſciat vrbē. Idē in.viij. Optime graiugenū: cui me fortuna precari. In ſe cunda virū ꝑ viroꝝ. diuū ꝑ diuoꝝ. Uer.j.eñ. Arma virū tabuleq̄. Idē in.ix. Turne qd̄ optāti diuū ꝑmittere nemo. In tertia agreſtū ꝑ agreſtiuꝫ. celeſtū ꝑ celeſtiū. prudentū ꝑ prudentiū. mēſum ꝑ menſiū. Oui.xij.me. ta. Et qs ſuſtinui bis mēſum quinq̄ labores. Uer.j.ge. ⁊ vos agreſtū pñtia numina fauni. ⁊ Oui.j.meta. Ultima celeſtū terras aſtrea reliqt. In q̄rta paſſum ꝑ paſſuū. nurū ꝑ nuruū. currū ꝑ curruū. Mart. Sꝫ duo ſunt q̄ nos diſtinguūt milia paſſum. Luci. apd̄ Macro.j.ſatur. Hūc mille paſſum q̄ vicerit atq̄ duob⁹ Cāpanis ſo nipes. Idē li.xij. Cinctaq̄ adeſt ꝟga matrū ꝑ nuruūq̄ caterua. Uer.vj.eñ. Que gr̄a currū armoꝝq̄ fuit vi uis. Nec ꝟ ſolū in carmie fit hui⁹ caſus abſciſio verūetiā in pſa orōne. vt Cice. in orōne ꝑ ſeſtio. veſtraꝝ inqt ſedium tēploꝝq̄ etiā in nominibus numeralib⁹. vt duū ꝑ duoꝝ. q̄dragenū ꝑ q̄dragenoꝝ. tricenū ꝑ tricenoꝝ ediuerſo ales in gtō pl̄i u ſuſcepit tñ metri cā: vt dixit Serui. in illud Uer.viij.eñ: Alituū pecuduꝫ genus. aliuū eñ ꝑ epēthesim ꝑ alitum poſuit. ſicut ⁊ manili⁹ in vitio aſtronomicō. alituūq̄ genus ſtudiū cēſuſq̄ vocabit. Tertius ⁊ ſext⁹. Cū datīs ⁊ ablatīs nūeri plīo in terminatiōe ſimiles ſunt in oībus quinq̄ declina. Itaq̄ cū ſemel datiui terminationem poſuerimus ablatiui etiā candē eſſe intelligimus vt drō muſis ablrō a muſis. ¶ Cbri. Exanguis dat tibi ſanguis. Ab hac regula cōplura nola demuntur. vt ſtatim dicet. Sed exempli rō ne expiunt. in q̄ ſꝫ exanguis is. apes is. vulpes is. impubis eris. requies ei. Quorū analogiā ſimplicia non ſequunt. ¶ Exanguis gtm̄ habet exanguis quū ſanguis inis. declinet. Hora. viderē exangue cyminū. olim ꝟo ſanguis ſanguis ſangui ſanguē a ſangue flectebat. Lucre. apd̄ Seruiū viſcus gigni ſanguēq̄ creari. Marcus Cato apd̄ Gelliū li.iij.ca.vij. atq̄ ſpirauerē qd̄ ſanguē deflexerat. ¶ A pede fit vulpes. Perſius ſeruas ſub pectore vulpē. Uer. apib⁹ quāta ſit experiētia parcis. ¶ Impubis dat eris. variatur ipubis eris. a puber eris ⁊ impubis ipubis a pubes. Licet Caſſius pubes puberis declinauerit. vñ Hor. ipubē corpus dixit. Idem alibi nec impubem parētes Troilū. Uarro apud Marcellū puerum puberem cepiſſi.

Ueꝓſi rñ / apes vñ. — Reqes. — Scōa rīa ⁊ tertia regula. — Quarta regula. — Epenthe ſis figura — Exāguis.

¶ De prima nominis declinatione.

¶ Epitome.

¶ Quinq̄ habere terminatiōes pñs docet lr̄a nolatiuuꝫ tres gtm̄ quattuor. dtm̄ duas. caſum vero accuſandi vnā. vocādi vero ⁊ auferendi caſus in a deſinere plurales vero rectos in e. gtm̄ in arum dtm̄ ⁊ ablatiuū in os paucas demptis q̄ in abus termināt ⁊ accuſatiuum in as deſinere.

Uin ſint quinq̄ puer declinādi tibi forme

Quas vnus varijs ex rectis dat genitiu⁹

Prima fit in as. es. ſed grecis atq̄ latina.

Eſt genitiuus in e. dipthongon ſed tamen ai

Dat tibi nonnunq̄ dat et as. ſed et id quoq̄ raro

Octo trium generum ſunt nomina: que dat in ius.

De prima nolā declinatione. Forme declinationum vt quibuſdā diebus de referēre viſum eſt: ſeptē ſunt. Nam ex ſecūda noſtra: duas fecerūt: alterā eoꝝ q̄ gtm̄ in i ſimplex alteram eoꝝ q̄ in i duplex terminantur Duas quoq̄ ex quarta noſtra: alterā eoꝝ q̄ mittit gtm̄ in us: alterā ex aptotis i u deſinē tibus que nō declinātur i numero ſingulari Qui declinationū numerus ad quinariū redactus eſt. quoniam tot videbantur eſſe generum diuerſitates. Dicit igitur ꝙ prima nominis declinatio terminatiōes habet nomīnatiui tres: in as es a. Sed in as ⁊ in es tñ grecoꝝ vt Eneas enee. Archias archie. Anchiſes āchiſe. Plancres plāncre. In a ꝟo tam grecoꝝ ꝙ latinoꝝ. vt muſa muſe. Helena helene terra terre: fabula e. Itaq̄ dixit a latina nō ꝙ oīa nola. j. declina. i a deſinētia latina ſint: ſꝫ ꝙ cū in as: ⁊ i es oīa ſint greca i a finita ſint ēt latina. eſtq̄ illud ēt h̄ loco reperē.

Forme declinationū nolm quot ſunt. — Quīq̄ ſūt tm̄ declinatiōes.

dum ꝙ in capite ſuꝑiori dictũ eſt: ꝙ noīa huius declinatiōis in as. ⁊ in es. finita oīa ſunt greca ⁊ maſculina in a. vero partim greca: ꝑtim latina: partim maſculina: partiꝫ feminina. nã neutrũ nullũ eſt prime declinatiōis ꝓterꝙ qḋ Ouid. v. incta. His poſuit in neutro gñe polēta id ꝫ ſingulari vt dixim' exēplo: quē ẽpinor nõ ſecuti ſunt: cũ hoc paſcha paſche ĩ neutro gñe poſuerũt. Et gtũs in e. diptbongõ. Qḋ noīa prime declinatiõis a q̃cũ ꝫ veniãt nõiatiui poſitiõe mittunt gtĩ in e diphthongon. vt eneas enee. Anchiſes anchiſe. muſa muſe. terra terre. ara tñ vt gtũs ſit parilũ ſyllabaꝝ. Poete vero aliqñ ſoluũt diptbongõ illã in ai. ſyllabas Uer. in. eñ. Aulai in medio libabant pocula bacchi. Idẽ in. vj. Aurai ſimplicis ignẽ. ⁊ in. ix. Diues pictai veſtis ⁊ auri. Cic. in arato. Atꝫ oculos vrget pedibuſpectuſꝗ nepai. pro aule. aure. picte. nepe. ſed hoc poetis tñ licitũ fuit neꝗ oībus quidẽ ſed antiquioribus aut antiquitatũ amatoribus: quales fuerũt Uerg. Lucre. Cic. x. ʒuit etiã hic gtũs in as. ſed id ꝙ apud antiquos: ⁊ quidẽ raro. Liuius andronic': atꝫ eſcas habem' mentionẽ pro eſce ab eo qḋ eſt eſca. Neuius rube' atꝫ purpure' filitteras ꝑ terre vñ etiã nunc paterfamilias: materfamilias. filiuſfamilias dicim' pro familie: qḋ antiq̃ ſic loquebant. Deinde dicit ꝙ illa noīa adiectiua q̃ ꝑ primã ⁊ ſecundaꝫ noīs declinationẽ inflectunt: mittunt gtĩ in ius. a quacũꝗ nõiatiui terminatiõe exeant ſiue prime ſiue ſcḋe ſint declinatiõis. Ea ſunt. Unus vna vnũ. vnius vni. Ullus vlla vllũ. vllius vlli. Nullus nulla nullũ. nulli' nulli. Solus ſola ſolũ. ſolius ſoli. Totus tota totũ. totius toti. Alius alia aliud. alius alĩ. Alter altera alterũ. alterius alteri. Uter vtra vtrũ. vtrius vtri. Et ab his cõpoſita. vt Neuter neutra neutrũ. Uterꝗ vtraꝗ vtrũꝗ. Uterlibet vtralibet vtrũlibet. Uteruis vtrauis vtrũuis. Uterq̃ꝗ vtraq̃ꝗ vtrũq̃ꝗ. Alteruter alterutra alterutrum. q̃ oīa mittunt gtĩ in ius ⁊ datiuũ in i. Sequunt tñ aliqñ ꝓportionẽ noīm adiectiuoꝝ prime ⁊ ſcḋe declinationis. Cice. nõ vne rei. ſed oībus cõſuli putet: pro vni. Idem ad Herenniũ non res tote rei neceſſe eſt ſimilis ſit pro toti. Terẽ. in heautõti. Altere dum narrat forte audiui. pro alteri. Idẽ ĩ eunucho. Mihi ſole ridiculo fuit. pro ſoli. Celius. nulle nationi tot victorias tam breui ſpacio datas arbitror: pro nulli. Sꝫ in hoc noīe neuter frequentius reperitur gtũs regularis: ꝑ genitiuus in ius ⁊ datiuus in i.

In ai. genitiu' prime declinatiõis noīꝫ

Et in as

Cicero.

Teren.

¶ Cõr. Quũ ſint quinꝫ cuncta latinitatis noīa eo tẽdunt: vt quinꝫ ſinib' tantum reperi poſſint. quos grãmatici declinatiões appellãt. ¶ Quas vn' dat gtũs. i. vn' caſus q̃ gtũs ẽ: q̃ ⁊ q̃ntuplex eſt. ¶ Sꝫ tñ ai. Lucretius nũc q̃ mobilitas ſit reddita materiai. et Uer. vetuſtat̃ amator vt apud Quin. legit. aulai ⁊ pictai ſcripſit Quã vetuſtatẽ vt nimiã ⁊ verboꝝ aſpiratẽ. Martialis notãs dixit. Attonituſꝗ legis terrai frugiferai: acci' ⁊ q̃cquid pacuuiuſꝗ vomũt. ¶ Dat ⁊ as. Ci. epi. li. v. q̃ tot igenuos matreſfamilias ſtupraret Uer. xi. Nec ſolũ' memor nec aures qḋ etiã dicim' familie Colume li. iiij. nã ⁊ prſamile libẽti' ad ſpectaculũ rei ſue deſcẽdit. Et et apud latios gtũs grec' ĩ es. frequẽter recept'. vt libie libies. calliope es. Lu. li. j. vidim' ⁊ martẽ lybies: curſumꝗ furoris. ¶ Octo triũ generũ ſimplicia. Nã cũ cõpoſitis ſunt lõge plura. Quib' q̃nꝫ cõpoſita ex q̃s vel q̃ etiã adiungi pñt. ſ. aliꝫ alius'. Si ꝫ ſicui' neꝗ necui'. eꝫ cui'. cũ ꝑ noībus illis illa illius: ipſa ipſius. iſta iſti'. ea eius. In eo ꝟo qḋ auctor in cõmẽtarijs ſcribit a neuter frequẽti' gtñ neutri ꝙ neutrius reꝑiri: forte cauſa illa eſt Quod olim Priſciano teſte: neutrius declinabat: eius regularis gtũs neutri eſt ſed ⁊ irregularẽ etiã gtũ reperimus. Quinti. lib. x. in eloquẽdo neutrius equare virtutes.

Vetuſtas quinꝫ placet.

Dtũs noīꝫ prime declinationis.

Acctis.

Uctis.

Pone datiuis e. diptbongon: ſed genitiuus

Cum tibi fiet in us. us. rapta pone datiuum.

Omnibus ex rectis finitur in am: tibi quartus.

Atꝗ vocatiuus fit in a cui iungito ſextum.

Rectus pluralis fit in e. genitiuus in arum.

Atꝗ datiuus in is. finitur. Pauca tamẽ ſunt

Que faciunt abus. velut eſt equa. filia nata.

Mula. dea. liberta: ambabus iunge duabus.

Accuſatiui plurales as. tibi mittunt.

¶ Tḗxt. Pone datiuus e. Qḋ dtĩs in e. diphthõgõ terminat: ſimiliſꝗ eſt gtõ. ¶ Neu tñ q̃ miſerit gtĩ ĩ us. ablata us. faciũt dtĩ ĩ i. vt vn'. vni'. vni. ¶ Oĩb' ex rect̃. Qḋ actĩs prime declinatiõis a quacũꝗ exeat terminatione ntĩ in am. deſinit: fitꝗ a gtõ e. diphthõgõ mutata ĩ am. vt muſa muſe muſam. Sed in noīb' grecis actĩs grecus plerũꝗ a latinis vſurpat: q̃ẽadmodũ ĩ declinatiõe greca dixi mus. ¶ Atꝗ vetĩs ſit in a qḋ vetĩs ĩ a. terminatur etiã cũ venit a noībus grecis in as et in es. deſinẽtibus. vt eneas o enea. Anchiſes o anchiſa. atrides o atrida. Uer. x. eñ. Uigilas ne deũ gẽs enea vigila. Idẽ. iij. eñ. Cõiugio anchiſa veneris dignate ſuꝑbo. Hor. ij. ſer. Ne q̃s humaſſe velit aiacẽ atrida vet' cur. Ablatĩs ꝙ ſimilis eſt vetõ ĩ terminatiõe Sed qḋ de actõ diximus. idẽ quoꝗ de vetõ ⁊ ablatõ dicendũ eſt: frequẽtius in noībus grecis in as ⁊ in es deſinẽtibus vſurpari caſus grecos diximus. ¶ Rectus pluralis fit in e. Quod nominatiuus pluralis huius declinationis in e. diphthongon deſinit eſt ſimilis genitiuo et datiuo numeri ſingularis. ſicut muſa muſe. pluralis nominatiuo muſe. ¶ Genitiuus in arum. Quod genitiuus pluralis in arum terminatur fitꝗ ab ablatiuo ſingulari addita rum. vt ntõ hec muſa a muſa muſarum. Atꝗ datiuus in is. ꝙ datiuus pluralis terminatur in is. fit ꝫ ab ablatiuo ſingulari a mutata in is. vt muſa muſis. excipiuntur tamen pauca que differẽtie cauſa faciunt datiuum in abus. et que ſunt illa ſubiũgit: equa equabus. filia filiabus. nata natabus. mula mulabus. dea deabus: liberta libertabus. ambe ambabus. due duabus. Priſcianus inter hec numerat aſina aſinabus. quod Ualla poſſe dici denegat. Antiquiſſimi quoꝗ ab is ea id. eabus dixerunt. Caſſius. Hemina pontifici qui cum eabus ſtuprum fecerat. Iuniores etiam ab anima animabus dixerunt. vt Seruius multiſꝗ in locis et noſtre religionis authores. Neꝗ diſſimulandus eſt hoc in loco illorum error: qui non intelligentes verba Priſciani quod ille de paucis nominibus ſcripſit ad infinita vere nomina extendunt. Dicit enim libro. vij. vbi de datiuo ⁊ ablatiuo pluralibus prime declinationis diſſerit. Inueniuntur tamen pauca generis feminiq̃ue ex maſculinis transfigurãtur non habentibus neutra: que animalium ſunt demonſtratiua naturaliter diuerſum ſexum habentia. que differentie cauſa in ablrõ ſingularibus aſſumpta faciunt dtĩ ⁊ ablatiuũ plurales. ⁊ que ſunt illa pauca ſubdit. natabus. filiabus. deabus. mulabus. libertab'. aſinabus. ambabus. duabus. Iſti vero dum putant ſe latinũ ſermonẽ locupletare funditus euertunt: cũ artis grãmatice pre

Actĩs plĩs

Rectĩs plĩs

Datiuus.

Que terminãtur in abus.

Quoſdam in etia dãnet.

pta contrahenda atq limitãda potius ſint ꝙ ampliãda. Quis eñ vnꝗ apd auctores idoneos legit qd iſti fa ciũt ab agnus agna agnabus. a iuuencus iuuẽca iuuẽcabus: a lupus lupa lupabus: a ceruus cerua ceruabus. ⁊ alia innumera q̃ ſolẽt ſine auctoritate in exẽplũ deducere. Quid qd neq illa ipſa: q̃ Priſc. qꝫ alia dicit exi re in abus. ſemꝑ ita faciũt niſi tñ dr̃ie cã: q̃ ſi aliũde papi põt: nihil neceſſe eſt illa ne ia i abus terminari: vt equa rõne diſcriminis potuit mittere equabus. Vñ ⁊ Varro in. ij. de re ru. fecit caput de equis ⁊ equabus. vt vtriuſq ſexũ ꝯplecteret. At vo Papi. li. xxij. digeſt. titu. d viuris ⁊ fructibus. l. equis. equis inqt ꝑ fidei ꝯmiſſuʒ Varro.
relictis poſt morã ſetus q̃ ꝑtabunt. Ulpianus in titu. de variis ⁊ extraordinariis cog. l. de viu. Jtẽ de equis alienis a ſaciente poſſeſſis ſetuſq eaꝝ: nõ dixerit eabus: qꝛ de ptu eaꝝ vteꝙ iureconſultus mentionẽ fecit ne Ulpianus
ꝙ ambiguũ erat de q̃ ſexu loquerent. Colu. q̃ li. vij. de re ru. cũ de amiſſura equoꝝ in equas loqueret: admiſ ſaꝝ inqt ceteris equis facit inimicũ. Qd ſi ex adiunctis. nõ ſatis cõſtat de quo ſexu loquimur. equab' potius ꝙ Seruius
equis dicemus. vt Seruii. ij. geor. Equabus inqt ei' immiſit furorẽ. ¶ Filia p̄terea dr̃ie cã potuit facere filia bus. Ennius tñ in andromeda dixit filiis ꝑpter te innocens obiecta ſum nerei: nõ dixit filiab': qꝛ de nereidi bus loqbat. Plau. q̃ in diſticho ego intrabo ⁊ gratulabor aduentũ vr̃m filiis: nõ dixit filiab': qm̃ Antipho ſe nex de duab' filiis panegyri ⁊ pyrnatio ad generos duos loqbat. Hiero. quoq interpres Geñ. cap. xxxj. Quid poſſum facere filiis ⁊ nepotibus meis. cũ labã de lia ⁊ rachel de p̄benſis loqret. ¶ Nata quoq eẽſi dr̃ie cauſa poteſt aliqñ exire in abus. Papi. tñ in achilleide dixit. Chariſq para cõnubia natis: quas tibi ſydereis diua vultibus equas ſors dedit: nõ dixit natabus. qꝛ lycomedes rex ſyri filias tñ habuit: cũ ꝑſertim vt ſexus am biguitatẽ tolleret adiunxit quas equas vultibus diuaꝝ. Ouid. quoq. xiij. meta. Eubon duabus ⁊ totidẽ na tis andros fraterna petita eſt: qꝛ duabus dixit nihil neceſſe habuit natabus dicere. Qd vero Lauren. aſina Priſciano
a b hac regula excluſerit: illa forte rõ fuit: qd nõ habuit auctores: quoꝝ teſtimonio fretus auderet dicere aſi quatũ ſit
nabus p̄ter vnũ Priſci. cui nõ ſolet multũ fidei adhiberi. Pli. li. xj. Aſinis inquit a fetu mãme dolẽt. ideo ſex credendũ.
to menſe arcẽt partus nihil neceſſe fuit dicere aſinabus qꝛ ſtatim ſubiungit de mãmaꝝ dolore atq illaꝝ fetu Jn pmo etiã lib. regũ Hiero. interp̄te legimus ⁊ de aſinis quas ꝑdidiſti ne ſollicitus ſis nõ dixit aſinabus qꝛ ſtatim adiecit quas ꝑdidiſti. Eadẽ p̄terea rõne Cice. ſcribens ad filiã ⁊ vxorẽ dixit duabus animis ſuis non alabus: qꝛ illud adiectũ duabus tollebat ſexus ambiguitatẽ. Nã qd Seru' atq religiõis nr̃e auctores dicũt ab aia aiab'. ne coincideret cũ animis qd eſt ab anim': recte id feciſſent ſi auctoritate niterent. Et quod a dña quidẽ faciũt dñabus facile refellitur teſtimonio. Q. curtii q̃ de vxore ⁊ filia darii ſcribens dixit actũ eſt de dñis niſi forte velit dicere ꝙ qꝛ hiſtoricus de feminis loquebat: ideo dixit dñis. nunꝗ tñ illi auctorẽ idoneũ mihi monſtrabũt: q̃ vnꝗ dixerit dñabus. Nã qd nõnulli afferunt ex ep̃la diui Hiero. ad Demetriadẽ dñab': ille nõ dñabus ſed dñis ſcripſit incedentibus inqt dñis: ancilla virgo ꝑcedit ornatior. Atq vt vno verbo colli gam qd ſentio tũc vtemur deo ⁊ ablrõ in abus. cũ põt eſſe dubiũ de quo ſexu loquimur. neq id paſſim: ſed de illis tñ nobus: in quibus optimi auctores hoc fieri voluerunt. Ambe vo ⁊ due ꝯtris nulla ſimili differentie cauſa cogẽte. vt Priſcianus ait. habent datiuum ⁊ ablatiuum ambabus duabus. ¶ Accuſatiui plurales. Qd actũs numeri pluralis exit in as. Addita s. ablatiuo ſingulari. vt a muſa muſas.
¶ Chri. Omnibus ex rectis nã grece ⁊ in an ⁊ en effertur. Uer. Aene. j. ſimul eneã in regia ducit. idẽ. vj. Quem regio Anchiſen haber. ¶ Ucriũ fit in a. in grecis vero in e. Uer. vj. Dux anchiſiade nec me deus equore mer ſit. Faciunt abus illud vero. Quod auctor nuper cõperit. Hec nomina nõ terminari in abus niſi differentie cauſa ⁊ digniſſimũ inuentu ⁊ obſeruatiſſimũ eſt. Cice. pro rabirio. a Joue optimo ceteriſq dñs deabuſq pre cor. ꝙ q̃ diuus Hiero. j. regũ cap. j. Reputes ancillã tuã quaſi vnã de filiabus: nõ de filiis tranſtulit. Lauren tius in herodoti trãſlatione Darius ait. auſpicatus ſit ductis duabus filiabus. Philelphus in ep̃lis. ſed mul tomagis filiabus: quas vna cum genero in vrbe dimiſeram.

¶ De ſecunda nominis declinatione.

¶ Epitome.

Sex etiam habere terminationes in nominatiuo ſecundã inflectionem hoc inſtruimur capite ⁊ alios caſus vt mittant, et ſtatuant docet ſole clarius.

Litera dat rectis tibi. ſex. er. ir. ur. vel us. aut um.
Atq eus diphthongon: ſed et hanc tan tummodo grecis.
Fit genitiuus in i. Sed rectum non ſuperabit.
Excipias gibber: lacer: ⁊ ſocer: aſper: adulter:
Preſbyter: atq liger: miſer: ⁊ gener ⁊ tener addes.
Et proſper: dexter. puer: ⁊ quod ſit tibi nomen.
A gero: ſiue fero vir treuir: iunge ſaturq
Liber ⁊ ingenuus bacchus: cui iungis iberum.

Ae ſcda nois declinatõe. Scda nois declinatio terminatiões haber nri ſex. er. ir. ur. um. us eus. q̃ oẽs mittũt gtĩ in i. vt puer pueri. caper capri. vir vi ri. treuir treuiri. ſatur ſaturi. qd in ur ſolũ reperit. nã matur latine nõ dr̃ etiã Priſciano auctore: q̃ dicit in ur. vnũ tñ repiri ſatur. Tẽplũ tẽpli. regnum regni dñs dñi. Deus dei. Jn eus diphthongon finita oĩa ſunt greca. vt Pentheus penthei. Or pheus orphei. Reperiunt etiã due termina tiones in os et in on. nolm tñ grecoꝝ: q̃ ad hãc declinationẽ referunt quẽadmoduʒ in declinatione greca diſſeruimus vt hic logos logi. hoc ilion ilii. Sed rectuʒ nõ ſuperabit. Oẽs gtĩos ſcde nolm declinatiõis in i ter minari diximus. ſed qꝛ ꝑtim creſcit vna ſyl laba ꝑtim ſunt equaliũ ſyllabaruʒ. vt tollat hãc ambiguitatẽ. dicit ꝙ gtĩs hui' declina tiõis eqlis eſt ſuo ntõ in nũero ſyllabarũ: vt hoc tẽplũ tẽpli. hic dñs dñi. Excipit pauca nola q̃ hic numerant. Gibber gibberi. Sue tonius de orbilio grãmatico. gibberoſos ſe de ſole in vmbrã trãſferre reſpõdit. erat eñ Maurena gibber. Plinius lib. viij. ſyriacis nõ ſunt palearia ſed gibber. p gibbo põſuit Martialis in diſtichis. ſigillũ gibberi fictile pro gibberoſo. Nã quẽadmodũ gibbus tum

ipſum tumorē ſignificat ſiue dorſum naſi. vt Iuue. Medioꝗ in naribus ingens gibbus: cū rem ipſam gibbū habenti: vt Martia. Nō aliter rideſ atlas cū corpe gibbo. ⁊ Celſus lib. iiij. Extrinſecus gibbū intrinſecus cauū eſt tecur. ſic gibber. rū ipm dorſi tumorē deſignat rū cū q̄ tumorē habet: quē gibberoſum appellat vt cō ſultus in titu. de edilicio edicto. l. vel pecrui vel gibberoſi. ¶ Lacer laceri. Verg. vj. en̄. Lacerū crudeliter ora. ¶ Socer ſoceri. qd̄ etiā p eundē. ij. en̄. Ad ſoceros ⁊ auo pueꝝ aſtyanacta trahebat. ¶ Aſper aſperi: qd̄ etiā p ſincopā obliquos hꝫ aliqñ equales. Ver. ij. en̄. Improuiſum aſpris veluti q̄ ſentibus anguē pſſit. ¶ Adulter adulteri. ¶ Liber liberi. p eo qd̄ eſt bacchus: ⁊ p eo qd̄ eſt ingenuꝰ ſiue nō ſeruus. Nā p libro ſcripto ⁊ p cortice libri facit. Iber iberi. p hiſpanꝰ. Luca. in. vj. Si tibi durus iber aut ſi tibi terga dediſſet. Ver. in. geor. aut implacatos a tergo horrebis iberos. nā p flumine iberus iberi poſuit Luca. in. iiij. Qui ſitat terris aufert ſibi nomē iberus. ¶ Iber iberis p tertiā ppl's eſt ſeptētrionalis iuxta armeniā. Ab iber iberi fit celtiber celtiberi nomē cōpoſitū a celtis ⁊ iberis. Luca. in. iiij. Galloꝝ celte miſcētes nomē iberis: nō vt hiſtoriographi nr̄i delyrant dicti Iſi cetus tubalis. ¶ Preſbyter teri. p eo qd̄ greci dicūt pſbyteros i. interp̄taturq̄ ſenior apud nr̄os p eo qd̄ eſt ſacerdos quēadmodū ⁊ abbas p eo qd̄ eſt pater. ⁊ papas p eo qd̄ eſt auus nōia ſunt honoris ¶ Liger ligeri nomē eſt celebre apd̄ Ver. x. en̄. Fraterq̄ liger: ſed frater anhelos flectit eq̄s ⁊ paulopoſt gn̄ti expſſit dicēs. veſani talia late dicta volant ligeri. ¶ Miſer miſeri. gener generi tener teneri. neceſſitate ordinis traꝝ creſcunt vna ſyllaba in gt̄o qm̄ n vel s. nō pñr in eadē ſyllaba r lr̄am pcedere. ¶ Proſper pſperi. qd̄ etiā pſperꝰ dixit Ci. in. vj. de rep. ſcribēs. Deinde hoim gn̄i pſperus ⁊ ſalutaris. ¶ Dexter dexteri. qd̄ etiā p ſincopen dextri facit in gt̄o. ¶ Puer pueri p q̄ antiquiſſimi puerus pueri faciebāt. Ceciliꝰ age puere duce me ad patrios fines. Afranius o puere puere ſine me pſpicere mihi. Et nōia cōpoſita a gerendo ⁊ ferendo: vt armiger armigeri. ſetiger ſetigeri. corniger cornigeri; furcifer furciferi: armifer armiferi. ¶ Uir viri. ⁊ ab eo cōpoſita duumuir duumuiri: leuir leuiri. ¶ Treuir treuiri ppl's eſt gallie. Luca. in. j. Tu quoq̄ letatus cōuerti pelia treuir. ¶ Satur ſaturi. Iuue. ſatur eſt cū dicat Hora. euoe. Minuunt etiā gt̄i vna ſyllaba p ſincopē: ſiue magis apocopen quotiēs gt̄us in ij duplex deſinit: altero eñ ex illis detracto gt̄us vna ſyllaba decurtatur. vt Antonius antoni p antonij. Peculiū lij. p peculij. tugurium rij. p tugurij. Iuue. Antoni gladios potuit cōtēnere ſi ſic oia dixiſſet. Ver. i. buc. Nec ſpes libertatis erat nec cura peculi. Idē in eodē ope pauꝑis ⁊ tuguri cōgeſtū ceſpite culmē. ¶ Ebri. altera dat rectis. Sex he terminatiōes rectū ſingularib' claudunt. m. r. s. x. ē pliū: puer: vir: ſatur dominus: orpheus. ¶ A gero ſiue fero: vt corniger: celifer: hec aūt nōia preterq̄ raro niſi apud poetas inueniās vt Cicero in oratione poſt reditum: quem habuit ille peſtifer annus. Et maxime fidelem.

¶ Anto. Sed diphthōgus in eus: q nōia in eus diphthōgon deſinētia q̄ oia dixim' eſſe greca: duplicē hn̄t gt̄m in ei diphthōgon copulatū vel in ei: ſyllabas diuiſum. Adde qm̄ q in ei diphthongon gt̄is ſcd̄e inflectionis deſinit grecus eſt ac ſi in os terminaret; greca ſunt Diomedes Phocas ⁊ aldus. Nam in eos mere grecus eſt: vt tereus terei; vel terei vel tereos; pmetheus thei vel thi. vel pmetheos. Vergi. in buc. ant vbi mutatos terei narrauerit artus. Idē in eodē opere: cau caſeaſq̄ refert volucres furtiꝗ pmethi. Martia. Flet philomena nephas inceſti tereos et que. ſed hic gt̄us ex greco vſurpatur. quare in ſuū locū referēdus eſt. Ambiguꝰ o q̄ſpiā mulciber quō mittet gn̄m. Nā ſi mulciberi facit turpe eſt a nobis fuiſſe pretermiſſum cū ab aliꝭ quibuſdā grāmaticis hoc in loco poſitū ſit. Ad qd̄ illud eſt rn̄dēdū hoc nomē

Sed dipthongus in eus ei dat vel ei genitiuo.

Atq̄ datiuus in o. dabitur: cui iungito ſextum.

Accuſatiuo um dat declinatio noſtra.

Us recti mutans in e. caſum pone vocandi.

Sed dices fili: fluuius: deus: atq̄ latinus.

Si tamen proprium eſt per ius. tunc us rapiatur.

Rectus pluralis fit in i. Genitiuus in orum.

Atq̄ datiuus in is. Sed dat tibi dij deus ⁊ dijs.

Priſci. teſte duos hr̄e gt̄os: ſed vtrū p tertie mulcibris et mulciberis quēadmodū ſuo loco dicemus. Cice. tn̄ h. rhu. mulcibri dixit in ſcd̄a declinatiōe. qd̄ colligit ex rōne carminis ſenarij qd̄ ex Eſchilo poeta greco vertit in latinū ſermonē in huūc modū. Iouiſq̄ numen mulcibri aſcituit manus: vbi neq̄ mulcibris neq̄ mulciberis: ſed neq̄ mulciberi eſſe pōt vt in q̄buſdā codib' legit neceſſe ē eni vt iābus ſit in q̄rto loco. Cōferte obſecro vos nūcq̄ alios auctores admirari ſoleris breuitatē noſtrā ſimul ⁊ facultatē ⁊ copiā cū alioꝝ preceptis inextricabilibus: ⁊ cū multa verboꝝ perplexitate diminutis. ¶ Atq̄ dt̄us in o. q dt̄us ⁊ ablt̄iūs ſingularis in o.

datiui ter minatio terminatur: fiuntq̄ a gt̄o i finali mutata in o: vt dn̄s dn̄i dn̄o: a dn̄o: puer pueri puero a puero. Actm̄ qd̄ accuſatiuus in um deſinit: fitq̄ a gt̄o i finali mutata in um. vt dn̄i dominū. pueri puerū: qd̄ de nōibus latinis aut grecis latine declinatis eſt dicendū: atq̄ ideo adiecimus declinatio noſtra. i. latina. Nā ſi queſieris a me theſeus quēadmodū mittit actm̄: rn̄debo theſeū vel theſea: ſed theſeum declinatiōe latina: theſea declinatione greca: qui caſus vt alias diximus: a latinis vſurpatur. Vergi. in. vj. Quid theſea magnū: quid memorē alcide. Cicero de natura deoꝝ actm̄ latinū protulit. Theſeum inquit ⁊ hyppolitū. ¶ Us recti mutans: q ſuperius

Vcatiꝰ poſuit regulā generalē q vtt̄s eſt ſimilis nt̄o: immo apud antiquiores idē fuit in terminatione. atq̄ a grecis vterq̄ rectus appellatur: ⁊ q in regula illa gn̄ali adiecimus temperamentū ppe nūc preceptū illud liminans dicit. q cū nt̄s terminatur in us. vtt̄s exit in e. us nominatiui mutata in e. vt dn̄s o dn̄e. Marcus o marce. Patitur tn̄ regula illa exceptionē: qm̄ hoc nomē ſilius debuit facere filie ⁊ facit o fili. quod etiā apud antiquiores o filie fecit. Liuius Andronicus. pater noſter ſaturne filius. fluuius quoq̄: deus et latinus atq̄

Liuiꝰ Andronicus. etiā ſi vis populus ⁊ fortaſſe alia hmōi nōia apud antiquiores in vtt̄o ſimilia nt̄o reperiuntur. Verg. viij. en̄.

Vergilius Corniger heſperidum fluuius regnator aquarum. pro fluuie. Idem in priapeia de cera facta dat tibi poma deus. ſed hoc nomen de antiquitate nihil videtur mutaſſe. nemo enim dixit o dee. Idē ſocer arma latinus habeto pro o latine. ſic quoq̄ Lucanus dixit in ſcd̄o. Degener o populus vix ſecula longa deorum: et quod in

Propria in ius. re diuina quotidie audimus. Agnus dei qui tollis peccata mundi. pro agne. et alio loco attēdite popule meus: pro o mi popule. ¶ Si tamen eſt propriū. q nomina propria in ius finita mittūt vtt̄m in i abiecta us.

nolatiui: vt Vergili⁹ o vergili. Mercurius o mercuri. Lari⁹ o lari. qui lacus eſt italie de quo Verg. ii. geor. Te la ri maxime teqꝫ fluctibus aſſurgẽs. Geni⁹ qꝫ ꝗ ſi nomẽ eſt appellatiuũ plures eniꝫ ſunt genij hoim ꝗ locoꝝ: tñ q̃ ſi nole ꝓprio Tibullus vocat eũ li. iiij. magne geni cape thura libẽs. Antiquiores tñ qꝫ de filias diximus. hec quoqꝫ nola in e. terminabãt: vt Ver. o vergilie. Mercurij⁹ o mercurie. Illud quoqꝫ a laduertẽdũ eſt: vetiũ hũc q̃ñ ꝗ deſinere in i vocalẽ: q̃ñ ꝗ in i ꝯſonantẽ. nã ſi in nrõ i ꝯſonãs eſt ante us. ablata us. relinquiꝉ in fine i cõ ſonãs: vt vultei⁹ o vultei. Hora. i. epiſt. Durus ait vultei nimis attẽtuſqꝫ videris: vbi vultei diſſyllabũ eſt rõne carminis. ergo in i ꝯſonantẽ deſinit. Nã in actõ ꝗ nrõ par eſt in numero ſyllabaꝝ: vulteiũ triſyllabum poſuit dicẽs vulteiũ nole meni. ¶ Qꝫ ſi ante us: in nrõ eſt vocalis in vtõ quoqꝫ ablata us: vocalis erit. vt cai⁹ o cai. Martialis. Qꝫ petro da cai nõ peto ꝯſiliũ. Nã in nrõ triſyllabũ poſuit idẽ auctor alibi dicẽs. Caius vt fiat Iu lius ꝗ paulus. Qꝫ vero Ouidi⁹ Põpei triſyllabũ poſuit li. iiij. de ponto cũ dixit. Accipe Põpei deductũ nomẽ ab illo eadẽ rõne potuiſſet Põpeius in nrõ quadriſyllabũ ponere. Qꝫ ſi rect⁹ triſyllab⁹ eſt: vt apud Lucanũ Põpeius vel pari: neceſſe eſt vtiũ duaꝝ eſſe ſyllabaꝝ. ¶ Rect⁹ ꝑlalis. ꝙ nrĩs ꝑlalis ſcðe declinatiõis in i ter minatꝉ. eiꝰ in terminatõe ſiliis gtõ ſingulari: vt dñs dñi: ꝑlali dñi. ¶ Grĩs in orũ. ꝙ grĩs eiuſdẽ numeri ꝗ de clinatiõis in orũ terminatꝉ: fitqꝫ ab ablõ ſingulari aſſumpta rũ. vt a dño dñoꝝ. ¶ Atqꝫ dtĩs in is. qꝫ dtĩs ꝑla lis eiuſdẽ declinatiõis terminatꝉ in is. fitqꝫ ab ablõ ſingulari o finali mutata in is: vt a dño dñis. Ambo vero ꝗ duo ꝗ nola ad hãc declinationẽ potiſſimũ referũtur. quẽadmodũ in aliis qꝫ locis dixim⁹. in hoc caſu ambob⁹ ambabus: ambobus fecerũt. Sꝫ deus in nrõ atqꝫ ꝯſequẽter in vtõ pluralib⁹ facit dei regulariter: ꝗ dij ꝑ ſyne reſim. atqꝫ eadẽ rõne in datiuo deis vel dijs. Luca. in. ii. o vtinã celiqꝫ dies herebiqꝫ liceret.
¶ Chri. Sꝫ dat tibi ꝓpter dei ꝗ deis: figurate dij ꝗ dijs. Mar. li. ix. O dilecta dies magnis Ceſaris arbor. Luc. vij. Crede dijs longo fatoꝝ crede fauoritiã in proſa orõne li. ij. c. viij. Veniã quoqꝫ a deis petimus. idẽ lib. j. cap. vij. erũ aliqua obſcena pro dijs habent. — Lucanus. Idem.

Accuſatiui plurales os tibi mittunt.

Nominibus neutris in a. vertitur i genitiui.

¶ De tertia nominibus declinatione.

¶ Epitome.

¶ Duo de ſexaginta nolm tertie inflectiõis terminatiões hic cõſtat. quarũ recti qualiter ꝗ obliquum vtroqꝫ numero finiatur hic liquido cernes.

Tertia diuerſos dat declinatio fines.
Et ꝑꝑ varie: tamen erit in is. genitiu⁹
Ex a. ponit atis. Ex .e. facit is genitiu⁹.
Onis ab o. fiet. per inis. nõnulla dabuntur.
Cardo. ordo. turboqꝫ homo nemo iunges apollo.
Et quot feminei generis datur in do. vel in go.
Vnedo dat onis. ſeu pomum ſiue ſit arbos.
Aſt anio ꝗ nerio dant enis dat caro carnis
Lac tibi dat lactis. balec balecis habebit.

¶ Acti. Acti qꝫ acctĩs in os terminatur fit qꝫ ab ablõ ſingl̃ari addita s. vt a dño dños ¶ Nolb⁹ neutris. Qꝫ in ꝑncipio hui⁹ ſcði ca pitis dictũ eſt qꝫ nola neutra tres caſus ħñt ſiles. nrĩ acti ꝗ vtĩ ꝗ in ꝑlali terminabã tur in a. hic regula illa ꝯtrahitur magis at qꝫ limitatur. dicitqꝫ formari a gtõ ſingulari in i finali mutata in a. Nã ſi gtĩs in i duplex deſinit. neutra ꝑlalia in a purũ i vocali an tecedẽte deſinũt. vt hoc auguriũ. hec auguria hoc pculiũ. ij. hec peculia ſi ꝟo in vnico i deſi nit gtĩs ſingularis: ꝑlalia neutra ſ a mixtũ cũ ꝯſonãte qꝫ pcedit illud i deſinũt: vt hoc tẽ plũ tẽpla hoc donũ i. dona. ¶ De ter. no. de cli. quẽadmodũ ꝑla declinatio tres habuit nrĩ terminatiões. ſcða vero ſex ita tertia hꝫ multo plures: qꝫ oẽs mittũt gtĩm is. atqꝫ ideo dicat tertia diuerſos dat declinatio fines: qꝫ qꝫ ꝑ lrẽ terminales hui⁹ declinatiõis ſint vn decim. a. e. o. c. d. l. n. r. ſ. t. x. terminatiões qꝫ quaginta ſunt ꝗ eo amplius quas cũ de gtõ diſputauimus: ex ordine proſequimur. ¶ Adde duodeſexaginta eſſe nolꝫ tertie infle ctiõis terminatiões quas cũ de illi⁹ inflectio ne. ſ. aperieꝉ hexaſtico mõſtrauimus. ¶ Ex a po. atis. qꝫ nola tertie decli. in a deſinẽtia ſup a. nrĩ tis. aſſumpta mittũt gtĩm ſ atis vt hoc toreuma atis. ſcema atis. pegma tis. ſyꝛ ma tis. pneuma tis. hec antiqores etiã ꝑ pꝛi mã declinabãt: ſuntqꝫ oia greca vt in gñe di ximus. ¶ Ex e facit is. gtĩs qꝫ huius decli natiõis nola in e finita mittũt gtĩm e muta ta in is. vt hoc mare ris cubile lis. mãtile lis ſuntqꝫ oia neutra atqꝫ latina: nã greca femi nina ſunt. reducũtur ad pꝛimã declinationẽ latinã. ¶ Onis ab o fiet qꝫ nola tertie declinatiõis in o deſinẽtia mittũt gtĩm in onis. ſup o nrĩ aſſumpta nis vt hic ſermo nis. harpago nis. vnio nis. porphyꝛio onis. ¶ Per inis. nõnulla dabũtur: qꝫ hec nola qꝫ vno ꝟſu ꝯplectiꝉ mittũt gtĩm nõ ſ onis. ſꝫ ſ inis. hic cardo inis. ordo inis. turbo inis. ꝑ ventoꝝ ꝟtiginezaut ꝑ pueroꝝ trochiſco Verg. in. j. turbine corripuit: ſcopuloqꝫ infixit acuto. Hora. in epo. Citiqꝫ retro ſolue turbine. Nã cum propꝛium eſt nomen gladiatoris cuiuſdã gñalẽ regulã ſequitur idẽ. ii. ſer. Rides turbonis in armis ſpũ. ¶ Homo inis. ꝗ nemo inis. qꝫ ab homie cõpoſitũ eſt: apud antiquiores gtĩm miſit in onis. Ennius apud Pꝛi ſci. Vulturis in ſyluis miſerum mandebat homonẽ. Ipſe quoqꝫ gtĩs neminis antiquus eſt. quo vix vti poſſu mus. Plautus in captiuis. Neminis miſereri certuꝫ eſt. ꝗ Lual. neminis ingenio quemqꝫ confidere opoꝛtet. ¶ Apollo inis. cuius gtĩs atticus eſt apollo. vt Plau. in epiſt. ad corin. pꝛima Hiero. interpꝛete. Ego quidem ſum Pauli. ego aũt apolo ſed de hoc indeclinabile greca dicimus antiquiores quoqꝫ feſto auctoꝛe apollinis di cebant. ¶ Et quod feminei generis: ꝙ nola etiam deſinẽntia in do vel in go. que ſunt gñis feminini mittũt gtĩm in inis. vt hec teredo inis. formido inis. virgo inis. vligo inis. Vnedo tamẽ pro arboꝛe ꝗ pꝛo pomo ꝗ ſi ge neris eſt feminini: gtĩm fecit vnedonis. Pli. libꝛ. xvj. quibuſdam arboꝛis cortex caditꝫ vt malo vnedoni. Idem

Marginal notes: Hora. — Pompe. — Gtĩs ꝑlis — Lucanus — Idem. — Acti ter minatio. — Termina tiões nolꝫ tertie de clinatiõis — In o finita. — Apollo in gtõ aliter faciat ſm antiquos

li. xv. de vnedone arbore ipſa fruticoſa cui nomē ex argumento ſit vnū tm̄ edendi. Mendum eſt in credibili cōſenſu in oībus libris receptū. qđ a me primū eſt reprehenſum in expoſitiōe Seruii ſup illud Ver. j. geor. Arbuta ſacre deficerent ſilue ait nāq arbuta ſunt rubra poma ſiluarū: que Pli. oredones vocat. ꝙ aſperitate ſua plures edi nō poſſunt. Atqui pli. nō oredones ſed vnedones appellat. Ergo vel meo periculo emendādus eſt ille locus: atꝙ fidei priſtine reſtituendus. ¶ Alt anio ꝛ nerio: qđ hec duo nōīa hic anio vel aniē ꝛ hec nerio vel neriē. mittūt gtīm in enis vt anienis. nerienis. Hora. car. j. ꝛ preces anio ac tiburti lucus qđ antiquiſſimi hm analogiā declinabāt anien. enis. Cato. Nō minus ꝙ quindecim milia aniē abeſt. Papi. etiā in ſiluis priſcos imitatus ꝑces aniē dixit. Declinaꝭ etiā hic anienus. vt Silius li. puni. j. Qua pater acceptis anienis dulcior vndis: ꝙꝙ pōt eſſe gtīus anienis: ſiue igitur prīma ſiue poſitio ſit anio ſiue aniē: ſiue anienis gtīm h; anienis Lu. ij. Gelidas anienis ad vndas Oui. xiiij. meta. Quaq anienis aque curſuq breuiſſim' almo. Nerio ꝗ vt A. gel. li. xij. noctiū atticarū ſcribit a veteribus ſic declinabaꝭ quaſi anionē pinde inq̄t vt anienē: ſic nerienē dixerunt tertia ſyllaba pducta Plaut' in truculē. Mars pegre adueniēs ſalutat nerienē vxorē ſuā. Mar. in nuptiis philologie: certū ꝑ eiſe gradiuū nerienis cōiugis amore torreri. Declinaꝭ etiā hec nerienes is. vt Varr. in ſaty. menippea: nerienes inq̄t mineruā fortū ac cereo. ¶ Caro ꝑterea a regula excipiꝭ facitꝙ in gtō carnis: qm̄ apud priſcos hec carnis is. declinabaꝭ Liu. andro nic': carnis ait viniꝙ qđ libāt. T. Liui. xxv. ab vrbe laurēcib' carnis ꝗ dari cōs data nō fuerat. Itaq ab eo qđ eſt caro caruncula: ꝛ ab eo qđ carnis carnicula diminutiua declinata ſunt. Aaduertēdū hoc i loco qđ i grecoꝝ declinatiōe dixim' nōīa greca feminina in o. lōgū deſinētia i onis fecisse gtīm apud priſcos atꝙ reliquos caſus ꝯſequēter vt io onis. calipſo onis. dido onis. Plau. in aulularia. Argus quē quondā ioui iuno cuſtodē dedit Li. andro. apud nymphā atblātis filiā calypſonē. Enni' penos didone oriūdos. Sꝫ hmōi declinatiōe iā nō eſſe vtēdū oſtēdit Quint. li. j. his vbis: mihi aūt placet latinā rōnem ſeq̄ quouſꝙ patiꝭ decor: neꝙ eī calipſonē dixeri vt iunonē: ꝙꝙ ſecut' antiquos ceſar viriꝭ hac rōe declinādi. Illud ꝑterea eſt annotādū maſculina greca in on. finita i hāc terminationē plerūꝙ a latinis referri: vt tarchō tarcho. raphō rapho. agamēnō agameno. Uer. x. eñ. Hic tarcho ꝛ tyrreni ruta tenebāt. Idē in. x. ꝑcmiſꝙ rapho: ꝛ pdurū virib' corſen. Papi. i achi. Stimulatꝙ agameno volētes. ¶ Lac tibi dat lactis qđ i c. duo tm̄ nōīa repiūꝭ hui' declinatiōis hoc lac lactis qđ antiq̄ſſimi hoc lacte lactis declinabāt Plau. i menechmis: nec lacte eſt lacti viſꝙ ſimilius nā lactes in plali: vt alias dixim' ſunt inteſtina p q̄ labiꝭ cib': vt ſcri. Plu. li. xj. natu. hiſt. Singulariter quoꝙ lactis in ntō dixit Pōpo. inſerēti nati. cerebellū inq̄t lactis agnina. Halec quēadmodū i gtīe memorauim' ſalſugo erat ex piſciculis halecib' ſale maceratis ꝯfecta: qđ etiā garū vocabaꝭ: facit i gtō halecis quēadmodū ꝛ halec halecis. vt infra dicemus: ſꝫ halec caret numero multitudinis quēadmodū ꝛ alia multa huiuſmodi nomina.

Anio ꝛ nerio.

Anienis.

Nerie.

Greca in o lōgum terminata.

Lac.

Halec.

¶ Chri. Tertia di. d. d. ſi. ꝑtranſ eā eſſe fines circiter. lx. i a. Tēna tis. in e. mare ris. in o. ſermo nis. ac lac tis halec id. Dauid dis. ud. bogud is. al. Sal is. el. mel lis. il. vigil is. ol. ſol is. ul. ꝯſul is. an. titā is. en. nomē is. i delphin is. on. canō is. ar. par. is. er. pr is. ur. marty: is. or. amoꝛts. ur. gurtur is. as. eſtas tis. es. miles is. is puſcis. os. dos tis. us. virt' tis. es. ꝑs dis. aus. laus is. abs. arabs is. ebs. celebs is. obs ſcrobs is. ibs. calybs is. ꝛ beubs is. is. puls tis. ms hyems mis. ans. [illegible]ans tis. ens mēs tis. ins. thyrins is. ons fons tis. unx. Arunx qđ aliī aciſx ſcribūt. aps. daps is. eps. ꝯceps is. ips. ciniphs ciniphs ops. lops is. rps. ſtirps is. ars. pars. ers. ſolers is ors. mors tis. ax pax is. ex lex gis. ix. nix: is ox. vox is. ux. crux. is. alx. falx is. anx. lanx is. inx. meminx is. unx. coniunx is. arx is. ers merx is. ut. caput itis. ¶ Lū exit is. i gtīs: ſꝫ in grecis qm̄ ntīm ſuperat gtīus plerūꝙ exit i os. Ouid. j. meta. Archados hinc ſeſtes ꝛ in hoſpita tecta tyranni.

¶ Anto. Bogud format vdis: qđ i d vnū tm̄ repiriꝭ nomē hui' declinatiōis bogud ꝗ fuit rex mauritanie. facitꝙ i gtō bogudis Li. apud Priſc. li. xiiij. ab vrbe ꝯdita. Caſſi' inq̄t ꝛ bogud caſtra adorti. Idem in eodē bogudis eū exercitū in aphricā traſicere conat' ſit. Opi' in ꝯmētariis: rex bogud ꝯiunctis ſuis copiis ꝛ cognito regis ſubegreſſu ꝛ ibidē pauloante picet' ab vtica in mauritaniā regnūꝙ bogudis eſt ingreſſus. ¶ Noſtri dic. da. ac ſi dicat ꝙ hoc nomē dauid cū ſinalē ſyllabā acuat: neꝙ poſſit declinari: q: barbaꝝ eſt tm̄ nr̄is: hoc ē regiōis xp̄iane ſcriptores aliq̄n auſi ſunt hic dauid dis. declinare penul. in gtō lōga: q: dauid vltimā acuit ergo neceſſe eſt vt gtīm hēat penul. pdu. vt michael elis. daniel lis. ¶ Addiꝭ is. p. l. qđ hui' declinatiōis nōīa in l. ſa: finita faciūt gtīm aſſumpto is. ſup ntī terminationē vt hoc aīal lis. tribunal lis. vectigal lis. michael lis. vigil is. ſol is. ꝯſul is. Deinde dicit qđ hec duo nōīa mel ꝛ fel i gtō aſſumūt lis p is. ita gtīs ꝛ reliq̄ caſus q̄ pendēt a gtō duplici l ſcribunꭍ. vt mel lis. fel lis. melli felli. a melle a felle. Nomen qđ ſit i n. finita mittit gtīm is aſſumpta vt hic titā nis. hec ſyrē inis. delphin nis. cano nis. ſꝫ quēadmodū in gtīe diximꝰ in an. ꝛ in in. ꝛ i on. finita oīa ſunt greca i en. vero ꝑtiꝫ greca ꝑtim latina. ¶ Men ſi. q: ſupior regula tm̄ finali ſyllabe gtī ꝓſpexit. dixit nūc qđ nōīa terminata i men vt hoc fulmē numē q̄l cen. vt ꝯpoſita a cano nis. Alia ſiunt tubicē ſidicē: eū hiſ dētibꝰ noib' vnguē pectē: inguē: glutē: mutāt e. ntī i i. vt fulminis. numinis: tubicinis: ſidicinis ꝯunguinis: pectinis ſanguinis glutinis. q: Pli. li. vij. glutinū dixit. glutinū inq̄t p pēdiculū ꝛ terebrū. Hymē ꝑo quō mittit gtīm nō expreſſit: qđ nuſꝙ eī' obliqui reperti ſunt qđ ſi declinareꭍ nihil dubium eſt qn hymenis gtīm faceret: ꝛ reliquos caſus cōſequenter. ¶ In on vero q̄ vt diximus oīa ſunt greca partim mittunt gtīm in ontis. vt lacoon ontis.

Bogud.

In is terminata i pēdēte. i n termlata.

In on finita.

Bogud format udis noſtri dixere dauidis.
Additur is poſt l. ſed lis: mel: felꝙ recipit.
Nomen quod ſit in n. aſſumit is in genitiuo.
Men finita dabunt inis. ꝛ quod deſinit in cen.
Atꝙ vnguē. pecten. iūges cūꝙ inguine gluten.
Et quandoꝙ datur ex on genitiuus in ontis.
Is poſt r. iunges tamen r. tibi far geminabit.
Eris dat acer. volucer alacer bris accipit imber
Et ſua compoſita celeber quibus adde ſaluber.

demophon ontis. hippocon ontis. hippomedon ontis. phaeton ontis. acheron ontis. charchon ontis. biſon ontis. partim i onis. demon onis. canon onis. daphnon onis. ſindon onis. ſidon onis. hieron onis. Eui q̄ nui de bacchi noibus auctore Priſcian. tis in gtō aſſumit diamuſq̄ cuātis. Papi. v. the. ꝛ a ſummis audiuis montibus euan. Ster. vj. eñ. Illa choros ſimulās euātis orgia circū. Ser. principii eñe vult euātis ſīt bacchātis.
Is poſt r, inqens. ꝙ hui' declinatiōis noia in r lrām terminata aſſumūt in gtō is. qualiq̄ vocali p̄cedente. vt pulunar ris. torcular ris. anſer ris. paſſer ris. gadir tris. amor ris. decor ris. murmur ris. fur ris. Far p̄o accepit in gtō ris itaq̄ p r duplex ſcribit farris. ꝛ reliq̄ ꝓſequēter caſus q̄ a gtō formant: farris aūt ideo putāt r in gtō ſumpſiſſe: ne coincideret cū ſcda pſona hui' v̄bi for faris. Deinde dicit ꝙ tris noia in cer deſinentia mittūt gtm̄ cer mutata in cris: ea ſunt acer acris p fortis ꝛ vehemēs ꝛ acutus. nā p arbore aceris i gtō facit. Soli. de thure ſcribēs ramis uiqt ad aceris equalitatē. Volucer vl' alacer cris. Deinde ꝙ hoc nomē imber ꝛ ab eo ꝓpoſita ſeptēber october nouēber decēber mulciber formāt gtm̄ ber mutata in bris: vt imbris: ſeptēbris. octobris nouēbris decēbris. mulcibris. nā a mulcēdo ꝛ imbri ꝓpoſitū videt ꝛ recte ſimplicis declinatiōes ſeruat. ſed Ouid. in. ii. de arte mulciberi poſuit dicēs mulcibris capti martiq̄ ve : uſq̄ dolis. Cic. vt in. ij. declinatioe dixim' gtm̄ mulcibri ꝓtulit. ii. li. tuſ. Celeber q̄z ꝛ ſaluber gtōs faciūt celebris ꝛ ſalubris: poſſunt aūt hec duo noia adiectiua cū illis trib' acer volucer alacer: ꝛ cū illis q̄ terminant in ſter. etiā ſub terminatiōe in is p gn̄e maſculio ꝛ femio declinari: vt h ꝛ hec alacris ꝛ hoc alacre. h ꝛ hec acris et hoc acre. Uer. vj. eñ. Anchiſes alacris palmas vtraſq̄ tetēdit. ꝛ Enni' apd̄ Priſcia. Sōmus repēte in cāpo poſſum nobiliſſimus pauli acris. Chri. Bogud format udis. Aſinius polio li. x. epi. Cice. traiecit in regnū bogudis bene pecuniatus. No ſtri dixere dauidis: quale eſt illud ſacrū: qd ramorū dñica die cantat. Tu es rex iſrael ꝛ dauidis inclita proles. Baptiſta in prhenice pria declinationē greca ſecutus dixit: Sic dauida p̄r tulit Ezechiaſq̄ manaſſes. Per e. ſ. p. hic potuit excipi vnū nomē qd̄ apud auc. freq̄ntius eſt rudis cris. Pli. li. xxxvi. c. xxv. decim̄ rudus in quo due q̄rte calcis: ide in ibin: ꝛ ruderi nouo tertiā p̄te addi. Col. li. vj. ſicut in africa rudere nō regulis regunt.

Baptiſta mātuan'.

In tris plura dabis. frater: mater: pater: vter:
Accipiter: venter: linther quod deſinit in ſter:
Iuppitris atq̄ iouis dat iuppiter. O facit ex u.
Femur: ebur: robur: iecur at cor dat tibi cordis.
Suſcipit atis. ab as. genitiuus. Demitur inde.
Uas vadis ꝛ vaſis as. aſſis mas maris. Atq̄
Grecum ponis adis. genitiuo ponit ꝛ antis.
Cum ſit in es. nomen mas aut commune duorum
Dat genitiuus itis. Sed verres dat tibi verris.
Et vates vatis. Dat etis parieſq̄ arieſq̄.
Perpes ꝛ interpres teres indiges prepes. hebeſq̄.
Inquies ꝛ locuples. magnes. Hereſq̄ dat edis.
Pes pedis. Atq̄ nomen dat idis. quod de ſedeo fit.

Anto. In tris plura dabis qd̄ in ter deſinētia noia multa reperiunt mittētia gtm̄ in tris. nō tm̄ oia: vt quidā putauerunt: qm̄ greca oia mittunt gtm̄ in eris. vt ſoter ſoteris: pēther pentheris: character characteris. phyſeter phyſeteris: ſtater ſtateris. later lateris. ſpinter eris. nō ſpintris: ꝛ cōplura de quibus lib. v. cū de crementis noim dicetur plenius diſſerendū eſt. Que vero in tris mittūt gtm̄ hec ſunt fere. frater fris mater matris. pater p̄ris: ꝛ ab eo ꝓpoſita: vt dieſpiter dieſpitris. marſpiter marſpitris. opiter opitris. iuppiter iuppitris quod etiaz iouis facit: ſed hoc a nrō iouis eſt quemadmoduz iuppitris a iuppiter: qua declinādi rōne Igitur frequenter vtit. vt vter vtris. accipiter accipitris. venter vētris. linther linthris: et ſi greca ſit. Et noia adiectiua p gn̄e maſculino deſinētia in ſter. mittūt quoq̄ gtm̄ in ſtris. vt Syluester tris. qd̄ cū eſt viri ꝓpriū ſylueſter ſylueſtri. p ſcdam declinat. rureſter ſtris eq̄ſter equeſtris. pedeſter ſtris. paluſter ſtris. campeſter ſtris. ſequeſter ſtris. qd̄ etiaz p ſcdam ꝛ primā declinat. ſequeſter tra. trum. Sed q̄ret fortaſſe q̄ſpiā cur nō fecit mentionem hoc loco huius nois iter. Ad qd̄ illud dicimus hoc nomē in vſu noſtro ex duob' recti conſtare hoc eſt iter iteris. ꝛ itiner itineris: ſed in nrō et duobus reliquis caſibus: q̄ neutris noibus ſunt nrō ſimiles magis eſt in vſu. in reliquis obliq̄s magis eſt itiner: ſed de hoc infra itez dicemus cū de habentibus duplex crementuz diſſeretur. Eade rōne: cū iuppiter ꝛ iouis in nrō dicatur: atq̄ in gtō iuppitris ꝛ iouis: iuppiter in nrō magis eſt in vſu q̄madmodū ꝛ iouis in gtō: qui eſt ab eo qd̄ hic iouis. Cecilius apud Priſcia. Nō nobis quidez deus raptus eſt iouis: ꝛ Actius apud eundē lucifera lāpade exurat iouis arietē. O facit ex u. ꝙ hec quattuor nomina femur: ebur: robur: iecur. etſi regulā ſequūtur terminatorū in r. q̄ntū ad ſyllabā gti terminalē attinet: tn̄ in penultima mutant u nel in o. dicimuſq̄ femoris: eboris: roboris: iecoris: quod etiā in gtō iecinoris vel iocinoris facit: ꝙ ꝙ videatur ab eo qd̄ eſt iecinus vel iocinus declinari. Perſi. Rupto iecore exierit caprificus. Liuius. viij. ab vrbe caput iocinoris a familiari parte ceſum. Antonius gnifo quē Cice. poſt fori laborem frequēter audiebat: ab eo qd̄ eſt ebur ꝛ robur ebora ꝛ robora faciebat. auctor eſt Quint. in. j. Deinde dicit ꝙ hoc nomen cor accepit d lrām mediā: fecitq̄ in gtō cordis. Hepar vero qd̄ apud grecos hepatos gtm̄ facit. ideo nō poſuit: q2 hoc nomen a latinis receptū nō eſt: cū ꝓpriū hēr iecur: ꝛ qd̄ ex antiquioribus grāmaticis null' poſuit: qd̄ ipm argumento eſt eo non eſſe vtendū. Lar q̄ p rege Uegentiū qd̄ Priſcia. poſuit facere gtm̄ lartis. ego nō poſui. ꝙ huius nois tn̄ obliquos reperio. Liuius . . . Larte columnis rege vegentorū. ꝛ Ouid. Larte ferox ceſo coſſus opima tulit. Suſcipit atis ab as. Noia tertie declinatiōis in as finita mittunt gtm̄ in atis. s nrī mutata in tis. vt pietas atis: ſanctitas atis. ciuitas atis. veritas atis. et noia gentilia: arpinas atis. alrinas atis. toloſas atis. q̄ antiquiores p is ꝛ e declinabant: vt arpinatis nate. alrinatis nate. Excipiunt q̄ttuor monoſyllaba: q̄ aliter exeūt in gtō. ea ſunt vas dis. Cice. ib. offi. Uas factus eſt alter eius ſiſtendi. Hora. j. ſer. Ille datis vadibus q̄ rure extractus in vrbē. Uas vaſis. qd̄ etiā antiquiores hoc vaſum vaſi de

In r terminata.
Far.
Mulciber.
Alacer et alacris.
Que gtm̄ i tris mittunt.
Iter
Iuppiter.
In ur terminata.
Lar vegētiym rex.
In as finita.

clinabant: atq; ideo in pl'i tm̃ ſede repit̃ declinatio. Cato apud Gel. li. xij. noc. attic. neq; vaſum neq; veſtimentũ vllũ eſt in manu pcioſũ. ¶ As aſſis p libra duodecim vnciarũ ſiue p ſolida hereditate. ¶ Mas maris p maſculino in ſuperiori ſpecie. qd̾ aliqñ figurate etiã neutris iũximus q̃ maſculinũ nõ ut r fclm verſus heroicus nõ recipit. itaq; aliqñ nomẽ i as aliqñ: maſculinũ diximus qd̾ vitiũ p improprium eſt. ¶ Cetera greca ponit adis. q

Greca in adis gtm̃ mittunt.

nõia greca prim mittũt gtm̃ in adis. vt arcas adis. pallas adis. monas monadis. odoas adis. hellas adis. orchas orchadis. prim in antis. vt pallas antis. calchas antis. rhoas antis. elephas ãtis. gigas gigãtis. adamas antis. arbias antis. peas antis. Sed q̃ ſunt illa q̃ mittũt in adis. q̃ in antis. a declinatiõe greca petendũ eſt: nã q̃ illi mittũt in ados. nos in adis q̃ illi in antos nos in antis vertere debemus. ¶ Cũ ſit in es no

In es terminata

mĩa: q nõia maſculina aut cõia duorũ generũ terminata in es mittũt gtm̃ in itis. e nẽt mutata in i. t s. mutata in tis. vt hic ſtipes ſtipitis. hic trames tramitis. hic t hec miles itis. hic t hec ſoſpes ſoſpitis. Excipiuntur duo: hic vertes: hic t hec vates. q̃ formãt gtm̃ es mutata in is: vertes vertis: vates vatis. In etis vero mittunt gtm̃ vndecim nõia q̃ ſequunt. paries etis. aries etis. ppes etis. interpes etis. teres etis. indiges etis. preces etis. hebes etis. inquies etis. locuples etis. magnes etis. manſues etis. qd̾ apud priſcos fuit. Accius in meleagro. nũa mãſues ſit. Plau. in aſinaria. reddã ego te fera fame mãſuetẽ. Apul. in. meta. mãſuetes ac manſues inde factos. Idẽ in. xj. vide t vtlam mãſuem. ab eo qd̾ manſuis e. videt̃ fciſſe vbiq;. impes impetis gtm̃ in ablatiuo ſiue ſeptimo caſu reperit̃ atq; ideo ad defectiua nõia reiecimus apud Colu. quoq; reperi in ſcdo de re ru. cõpitib' ab eo qd̾ eſt cõpes cõpitis. e vepribus inde cõpitibuſq; cõgeſta colligere. Duo tm̃ ponit mittẽtia gtm̃ in edis. heres heredis. Compoſita q̃ a ſedeo es. exeunt in idis. vt obſes obſidis. reſes reſidis. pſes pſidis.

In es terminata.

¶ Ebri. Iuppitris atq; iouis dat iuppiter. Uar. li. ij. ana. nõ videt. Quur negẽt illi caſus obliq; dieſpitris t dieſpitre a tre. niſi q min' e tritũ l cõſuetudine q̃ dieſpiter: nũc vero dieſpiter t iuppiter candẽ rõnẽ obtinet.

Grecum nomen in es genitiuum mittit in etis.
In proprijs ex es. facit is: quandoq; dat etis.
Es tibi femineum cõuertit in is genitiuus.
Sed teges atq; ſeges. abies quieſq; dat etis.
Merces mercedis facit in ceteris ceres exit.
Is finita tibi mittunt ſimilem genitiuum.
Cuſpis format idis. caſſis: lapis additur illi.
Semis ſemiſſis. dat ſanguis ſanguinis. et que
Dant etis. vt cucumis. vomis. t cinis addito puluis.
Impubis iunges glis gliris. liſq; dat itis.
Samnis ſamnitis. dis ditis adde quiritem.

Tapes tis qd̾ t tapete t tapetũ

Propria in es teriata in gtõ es. in is. mittunt.

¶ Antro. Grecũ nomẽ in es. q nõia greca in es finita pleruq; mittũt gtm̃ in etis. vt tetes tetetis. lebes etis. tapes tapetis. qd̾ etiã hoc tapete. vel hoc tapetũ declinari poteſt. Syl lius. iin. punicorũ. illũ ſydonio fulgentem ar dore tapeta. Uergi. in. ix. eñ. Pulchroſq; tapetas. Pli. lib. viij. In tapetis antiquiſſima gratia. t digeſtis in titulo de auro t argento legato. l. argumento. tapeta inquit veſti cedunt: q̃ aut ſterni aut inici ſolent. Nam qd̾ Uerg. ix. eñ. dixit. q̃ foꝛte tapetibus altis: ab eo quod eſt tapes taperis vl' tapete tapetis eſſe poteſt. Nõia vero ppꝛia viroꝛ quandoq; mittũt gtm̃ es mutata in is. vt ioannes ioannis. Diomedes diomedis. vlyſſes vlyſſis. achilles achillis: q̃ q; mittunt gtm̃ es mutata in is atq; etiã in etis. vt dares daris vel etis. thales thalis vl' thaletis. chremes chremis vel chremetis. thanetis. pheres ris. vel pheretis. Uerg. v. eneiõ. Ualtis cum viribus effert ora dares. Atq; iterum precipitẽ darẽ ardẽs agit: t paulopoſt: feſſumq; dareta eripuit mulcens dictis. Iuuena. Et mire thaletis ingenium. Teren. in andria. Puerum inde abiens conueni chremis. Idem in eadem: chremetis affinitatẽ effugere potero. Uerg. ix. eñ. Eurialus phaleras rhannetis t aurea bullis. Papi. ix. the. inde pheres: acerq; tichus: ſed caſſa pheretis. ¶ Es tibi femineũ. q nõia feminina in es deſinentia mittunt gtm̃ es mutata in is. vt apes apis

In es feminina.

vulpes vulpis: proles prolis: ſoboles ſobolis. Quattuoꝛ vero feminina que hic explicantur mittunt gtm̃ in etis ea ſunt. ¶ Teges tegetis. ſeges ſegetis. abies abietis. quies quietis. qd̾ vt ſupra diximus veteres p equitam nõis declinationẽ pferebant. Merces facit mercedis: et ceres cereris. Quod vero iunioꝛes ab eo quod eſt agnes agnetis in gtõ fecerunt: arte exemploq; caret: nullum eñ grecũ femininũ eſt huius declinationis

Agnes agne nõ agnete dicẽdum eſt.

qd̾ facit gtm̃ in etis. t diuus Ambroſius q̃ nobis vitã atq; hyſtoꝛiã beate agnes ſcriptã reliquit: cũ frequẽter nomẽ virginis repetat: nuſq; agnetis agneti agnetem ab agnete dixit: ſʒ agne agnes: t reliquis caſibus grece declinationis ſemp vſus eſt. Nam cum agne nomẽ ſit grecũ: interpretatur nãq; caſta aut declinatiõe greca flectendũ eſt agne agnes. aut latina agna agne. vt Hora. j. ſer. Delectat veluti balbinũ polypus agne. Quid q in codicibus antiquis atq; fidei pbatiſſime in q̃bus res diuine miſtica pertractant̃ cũ virginis martyriſq; cõmemoꝛatio fiat. nõ agnetis t agnete. ſed agnes t agne legitur. Quã ſcripturã adhuc retinent viri religioſi atq; antiquitatũ vereq; lectionis diligentiſſimi indagatoꝛes qui habitu moꝛibus t vite ſanctimonia diuum nobis Hieronymũ repreſentãt. ¶ Is finita tibi mittunt. q nõia in is deſinentia hñt gtm̃ ſimilẽ nto. vt panis panis. ignis ignis. nauis nauis. claſſis claſſis. Tria tñ nõia mittunt gtm̃ in idis. ¶ Cuſpis cuſpidis. atq; ab eo cõpoſitũ tricuſpis idis. Ouid. j. meta. poſito tricuſpide telo. ¶ Caſſis idis. quod etiam hec caſſida. Uerg. lib. xj. dixit. Aurea vati caſſida. ¶ Lapis lapidis. a quo Ennius in. vij. caſu fecit lapi. o. occũbunt multi letum ferroq; lapiq;. ¶ Semis: preterea fit ſemiſſis. vt in digeſtoꝛ libꝛis de vulgari et pupillari ſubſtitutione. l. etſi p bonoꝛ poſſeſſionem ſemis [illegible] fit. Nam poſuit Priſcia. de ponderib' et menſuris. d. poſt hec ſemiſſis ſolidi pars maxima fertur. Cũ vero nõ ſex vncias aut aſſis medietatẽ: ſed tm̃ alicui' integri dimidium ſignificat: ſiue ſit aduerbiũ: ſiue ſit nomẽ indeclinabile eſt. ¶ Sanguis ſanguinis: a quo exanguis cõ

Cucumis t cucumer

poſitũ exanguis fecit in gtõ exanguis: vt ſupra memoꝛauimus. ¶ Et que dant etis. q quinq; nõia q̃ hoc in loco explicant̃ mittunt gtm̃ in eris. ¶ Cucumis cucumeris. Uerg. in copa. t pẽdet iunco ceruleus cucumis. declinatur etiã cucumer cucumeris. immo quantũ ſuſpicamur hec nõia duplices habuere caſus et duplici no

minatiui terminatiõe pfectos: cucumer vel cucumis: cucumeris vel cucumis. cucumeri vel cucumi. cucumerẽ vel cucumin. Pli.li.xix. Cucumin ꝓo ⁊ in colore ⁊ odore ſimilẽ. Idẽ li.xx. cucumin ſiluestrẽ eſſe dicũt multo infra magnitudinẽ ſatiui. ⁊ paulopoſt cucumin ꝙ magnificãt. ¶ Vomer vel vomis eris. Seru.i.ge. Vomer in ꝗt vel vomis ab vtroq₃ vomeris. Et eodẽ mõ. Ciner vel cinis ris. pulner vel puluis ris: Ipuber vel Ipubis ris. quẽadmodũ in pncipio hui' libri dixim' Ceſar, in li. de analogia puber puberis declinare pcepit. Probus ꝓo grãmatic' eruditiſſim' pubis ris. Nos tñ cũ apud Cic. in.ii. de ora. legam'. Qđ niſi puberẽ te inqt haberem ⁊ apud Salu. I iugur. deinde oẽs. puberes numidas atq₃ negociatores Iterfecit. ſuſpicamur ex analogia quã hñt inter ſe dictiões ſimplices ⁊ ab eis ↄpoſite duplices fuiſſe nolatiui terminatiões. atq₃ vtraq₃ reglarẽ habuiſſe gtĩ puber ris. a quo fit ↄpoſitũ Ipuber eris. quẽadmodũ Ci.in.iiii. inuecti. dixit filiũ ei' Ipuberẽ legatũ a pre miſſum: ⁊ hic ⁊ hec Ipubis ⁊ hoc Ipube: quã declinãdi rõnẽ Ver. ſecut' ait Ipubis iuli. ⁊ Hor.ii.car. Impubẽ pa rẽtes troilũ: ⁊ idẽ in epodo. tremẽti ꝗtus ore ↄſtitit puer Ipube corp' Glis gliris aĩal notũ eſt: de quo Mar. in buhico cui' lẽma: glires inqt. Tota mihi dormit hyems ⁊ pinguior illo tpe ſum: quo me nil niſi ſomn' alit. Qđ vero quidã gliris ⁊ gliſſis ab eo qđ eſt glis fecerũt: adhuc nuſ ꝗ legi. ¶ Lis litis. ¶ Sãnis itis. dis tis. gtĩ in tis miſerũt. Quirites ꝙ qđ phocas in numero tñ multitudinis declinat: ex ꝓportiõe ſingulari quiris ꝗritis declinari pỹ: quã rationẽ Ouidius ſecut' in elegħs dixit an ſi pulſaſſem minima de plebe quiritẽ. ⁊ Perſius Ouidius vna quiritem vertigo facit. — Vomer vł vomis ci ner vel ci nis. — Glis. — Samnis.

Grecum mittit idis. ſymois pyroiſq₃ dat entis.

Quot fit in in. ⁊ in is dabit inis. iungito pollis.

Otis nomen in os. mittit tamen exit in oris.

Ros: flos: moſq₃: lepos: os: tranſit in oris ⁊ oſſis.

Cuſtos cuſtodis dat. bos bouis. Et tamen ois.

Greca dabunt vt tros. thos. minos. additur heros.

Vs. tibi mittit oris. per eris. ſed plura dabuntur.

Vulcus acus viſcus. fedus cum pondere ſydus.

Vellus. boluſq₃ ſcelus funus genus addito vulnus.

Munus onuſq₃ latus vetus. atq₃ opus ⁊ tamẽ udis.

Dant ſubeus. incus. palus. ⁊ pecus hec muliebre

Telluris veneriſq₃ dabunt telluſq₃ venuſq₃.

¶ Ante. Grecũ mittit idis. Qđ nomia greca hui' declinatiõis termi nata I is. mittũt gtĩ in idis. vt paris dis. adonis idis. eupolis dis doris idis. theris idis. iaſpis idis. Aliqñ hñt gtĩ parium ſyllabaꝝ tũ ſcꝫ gtĩs apud grecos in is purũ deſinit: vt paris parios. paris pa ris. adonis adonios. adonis: neapolis nea polios neapolis neapolis. Pleraq₃ tñ ex his ꝙ greci terminãt in ios. in gtõ mittũt apud gtĩ in idis: vt tigris tigrios. tigris tigridis. — Greca I is

¶ Symois piroiſq₃. Qđ hec duo nõia greca pyrois ⁊ ſymois requiũt apud latinos facere gtĩ in entis pyrois pyroẽtis. ſymois ſymoẽ tis. Oui.ii. met. Interea volucres pyrois eo' ⁊ ethõ. Valeri. flacc' in.v. argonautice. ⁊ for midantẽ eatrios pyroẽta dolores. Ver.i. eñ. Vbi tot ſymois correpta ſub vndis. Idem in eodẽ. Alma venus phrigiã genuit ſymoentis ad vndã. ¶ Qđ fit in in. qđ nõia greca que I nrõ duplicẽ hñt terminationẽ hoc eſt in in. vel is. mittunt gtĩ in inis. vt eleuſin eleuſis eleuſinis. ſalamin inis. vel minis. trachin vł trachis trachinis. delphin vł delphis delphi nis. phorcyn vel phorcys phorcynis. Ouid. in epi. phedre tpe quo nobis inita eſt cerea lis eleuſis. Idẽ. vii. meta. Cerealis eleuſis ire rum dixit Seruí' in illud Verg.i.ge. Vomis ⁊ inflexi primũ graue robur aratri. greci inqt delphin ⁊ delphis dicũt eleuſis. ſed veri' in n deſinũt: qđ in obliqs hñt n: delphinos eleuſi nos dicitur etiã ⁊ eleuſina. Iuſtin' lib.v. Tyrãnos inqt eleuſina emigrare iuſſerat. Ouid. xiiii. meta. Hñc ſub imagine ſignũ. Seruat adhuc ſalamis. Hora.i.car. Teucer ſalamina patreq₃ cũ fugeret. trachyn a trachys. qđ interpretat aſpera. vrbs eſt boetie. Luc. Trachyn preciosq₃ nephãde lampados ⁊ Oui. in.ix. met. Herculeã trachina iube. Qđ vero dicit iungito pollis. ꝗtũ ad terminationẽ is. intelligendũ eſt: nã illa in inis. penul. lõ ga faciũt hoc penultima breui: illa pterea greca ſunt: hoc latinũ declinat etiã pollẽ pollinis. auctores probo ⁊ Ceſare in lib. de analogia: phocas vero ⁊ cariſius pollis pollinis declinãt ſed quẽadmodũ de recto non ſatis cõſtat. ita de obliqs exploratũ eſt. Serenus Prodest ⁊ madida frumentum polline turgens. Celſus lib.ii. ex pollini infirmiſſimus ſilabarius panis. Pli. lib. xxxiii. Illinut inqt cum polline. ¶ Otis nomen in os. Aliĩ hãc reguĩã de terminatis in os. aliter poſuerunt dicentes mittere frequentius gtĩ in oris. nos aũt illam intuen tentes dixim⁹ generaliter facere gtĩ in otis. qđ plura in otis. facere repiuntur quam I oris. vt rhinoceros otis. monoceros otis. niceros otis. egoceros otis. heros otis. phileros otis. nepos otis. dos dotis. cos cotis. ſacerdos otis. compos otis. impos otis. Mar. in primo. que non promiſit prelia rhinoceros. Idem in eodẽ. Et pueri naſum rhinocerotis habent. Plinius lib. viii. Aſperrimam aũt feram rhinocerotẽ. Luc. humidus egoceros nec plus leo tollitur vrna. Mar. Cum placeat phileros tota tibi dote redemptus ⁊ paulopoſt: ppe tuam oḃ te faciant phileroitis amicam ⁊ in libris digeſtoꝝ titu. de fideicom.I. Lucius. eros eroti liber tñ non dedit. In oris vero exeunt pauca ꝙ hic enumerat. ros roris. flos floris. mos moris. lepos leporis. os oris ⁊ ꝙ terminantur etiam in or. vt arbor vel arbos ris: color vel colos ris. vapor vel vapos poris. ordor vel odos ris. honor vel honos honoris. Verg. in bucco. Nunc omnis parturit arbos. Plinius. xxxv. Glebis inquit ſuus co los. atq₃ ibidem ſepius ea declinatione vtitur Lucre. libr.v. Et volitans permanat ad hos friguſq₃ vaporq₃. Plautus in captiuis. Cuius odos ſub baſilica nos ois adegit in forum Ver.i. eñ. Hic pietatis honos: ſic nos in ſceptra reponis. Timor etiam vel timos apud Marcellũ legitur. Os quoq₃ in aliã ſignificatiõe oſſis facit. ¶ Cuſtos cuſtodis. bos bouis. Et tñ ois. Quod quedam nõia greca repiuntur mittentia gtĩ in ois. vt mi nos minois. tros trois, heros herois. ab eo qđ eſt minos minois fecit Saluſtius apud Priſcianũ in.ii. hiſto. — Greca I in ⁊ in is. — Ouidius. — Iuſtinus. — Trachin ⁊ trachys. — Termina ta in os. — Phileros

Dedalus inq̄t e ſicilia pfectū quo minois fugerat ira. ſed pōt eſſe hic grſis ab eo q̄ð minon. Uer. j. eñ. Tros ti ruluſq̄ mihi nullo diſcrimine aget. Et in eodē troas reliquias danaſi: troes te miſeri ventis maria: oia vecti

In us ter minata. Pli. li. viij. Nā troes luporū id genus eſt. ¶ Uis tibi mittit ſepe. de hac quoq̄ regula imuertēda cogitauim⁹: pro pterea q̄ð aliq̄ſi plura excipiebant: q̄ꝫ ↄtinebat: ſed ne ſimus tante nouitatis auctores dicam⁹: q̄ð huius decli natiōis noīa terminata in us. mittūt gtīn in oris ea fere ſunt. Corpus corpis: decus is. lepus is. littus is. fe nus fenoris. frigus ris. nemus nemoris. pectus ris: pignus is. pecus is. ſtercꝰ is. tempus tpis. tergus tergoris facinus oris. Et noīa cōparatiua ſub terminatiōe us. vt nobiliꝰ oris. breuius oris. Excipiunt̄ vero ſeptēdecī

Ulcus. noīa q̄ tribus verſibus cōtinent̄: q̄ꝫ gtīn mittūt in eris. ¶ Ulcus ulceris: acꝰ aceris: viſcus viſceris: fedus ris: pondus ris: ſydus ris. velus ris. holus ris. ſcelus ris. funus ris. genus ris. vulnus ris. munus ris: onus ris latus ris. vetus ris opus ris. Illa quoq̄ duo pignus ⁊ fenus etiā in eris quoꝫ exeūt. Iuue. milia fenus pigne ribus poſitis. a fenere quoq̄ feneror ⁊ fenero declinata ſunt. ¶ Et tñ udis. q̄ð huius declinatiōis quattuor tñ noīa exeūt in udis. ſubſcus udis. incus udis. palus udis. pecus udis. Quattuordecī anni ſunt. ex quo hāc regalā magno honoris noſtri periculo cepimus edere vt alioꝫ auctoꝫ pplexitatē fugerem⁹: q̄ hac in parte ge nus cū declinatiōe atq̄ vtrūq̄ cū ſyllabaꝫ quantitate ↄfundunt̄ in quo quāto breuiores faciliores q̄ fuerim⁹.

Subſcus regulis tra ditis non continet̄. ꝙ ceteri: addo etiā copioſiores: etiā maleuolis iudicandū relinquo. Sed in tanto tp̄is interuallo ex frequen ti libroꝫ lectione: quos lexici mei grā exauſi vnū tñ reperiri nomen q̄ð regulis a me traditis nō cōtinebat̄. cuiꝰ neq̄ aliī quoq̄ grāmatici mentiones fecerāt. Id erat ſubſcus ſubſcudis. Ennius apud feſtū: neq̄ vlla ſub ſcus phibet cōpagen. Cato de re ru. ſubſcudes. ilignas ab indito. Q̄ð vero dixit pecus hec mulie bre. dictū eſt propterea ꝙ hoc pecus pecoris facit in genitiuo.

Cetera feminei generis mittuntur in utis.
Que pollſyllaba ſunt monoſyllaba dantur in utis.
Grus ⁊ ſus dat uis. intercus utis tibi mittit.
Grecum nomen in us. genitiuum mittit in untis.
De pus. erit odis. tibi ſit pro teſte melampus.
Dat dipthonbus in es. pres dis. ⁊ es dabit eris.
Dat dipthōgꝰ ī aus. fraus fraudis. lausq̄ quoq̄ laudis
Si b. p. phi. p̄cit s. mediam dabis i. genitiuo.
E. mutatur in i. quando preponitur illis.
Si polliſyllaba ſunt: tamen aucupis erit ab auceps.
Ponit hyems hyemis. plus pluris mittere debet.
Si p̄cit n. aut r. mediam dat ti. genitiuus.
Lens lendis. mittit: frons frondis. glās quoq̄ glādis.

¶ Anto. Cetera feminei gñis: ſunt autē tñ quinq̄: vt in gñe diſputauimus virtus virtu tis: ſenectus ſenectutis: ſalus ſalutis: ſeruitꝰ

Monoſyl laba in us ſeruitutis. ¶ Monoſyllaba dantur q̄ð noīa monoſyllaba huius declinationis termina ta in us. mittūt gtīn in uris: vt mus muris. ius iuris: crus cruris: thus thuris: pus puris quo frequēter etiā in obliq̄s Celſus vtitur. ¶ Grus tñ facit gruis ⁊ ſus ſuis. Lygus vero nōnē monoſyllaboꝫ ſequitur aut gtīn ab al tera terminatiōe hoc eſt lygur accepit: facit q̄ cū illo lyguris. ¶ Hoc nomen intercus t. in gtō accepit ppterea q̄ð ab inter ⁊ cutis cō

Greca ī us ponitur. ¶ Grecū nomē in us. q̄ð noīa greca terminata ī us. mittūt gtīn in untis. vt ama thus untis. ſipꝰ untis. phycus untis. hierīcꝰ untis. opus untis. trapezꝰ untis. hydrꝰ untis phlius untis. Uer. x. eñ. Eſt amathus: eſt cel ſa mihi paphos. Ouid. met. At ſi forte roges fetā amatūtha metallis. Luc. in. vij. Eſt ſub dita ſipus mōtibus. Silius. ix. punicoꝫ. Ter ras ⁊ littora ſipus: vrbs eſt apulie q̄ poſtea ſi pōthus dicta eſt. Pli. in cyrenaice deſcriptiōe pmontoriū inq̄t phicꝰ p creticū mare excur rit Luc. in. ix. Semeſi pmōtoria phicūta ruinas ſparſit. Ptholomeus in paleſtine deſcriptiōe hieriāus in recto poſuit: actiū vero Pli. li. v. Hierūtē inq̄t palmetis cōſitam fontibus

Sipus et ſipōthus. irriguā. Opus opuntis oppidū a ptholomeo pon. ī in achaia Oui. l. j. de pōto. Cede puer

Opus un tis. facta patroclus opunta reliquit Pli. libr. vi. A phenice centū milia paſſuū trapezꝰ ⁊ pau

Trapezus lo poſt a trapezunte inq̄t centū quadraginta mille. p. Curſius regionē eam vſq̄ ad trapezunta defendere Luca. in. vij. Quas etiā hydrus antiquuſq̄ ha res. Pli. in. iij. Ad hydrunte. imprimis italie portu nobili. Cice. in epi. Ad hydruntē inquit ludibundi perue

A pus cō poſita. nimus. Phlius quoq̄ a ptholomeo in ſicionia ponitur Pytagoram vero ad leontem phliunta veniſſe legunꝰ. ¶ De pus erit odis. q̄ð noīa cōpoſita a pus podos grece q̄ð interpretatur pes mittūt in odis: vt trepus odis nō tripos odis. vt indocti grāmatici dicūt edipus odis. Martia. Qui legis edipodē caligantēq̄ thieſtē Plau. ī penulo p ſcōam ocdinauit. Iſti inq̄t orationi edipo opus eſt cōiectore. Suetonius quoq̄ in Ceſare eadē decli natione vſus eſt. Papinius etiā in primo Thebaidis. cū dicit Edipode confuſa domus. ab eo q̄ð eſt hic edipo des ode. ¶ Melampus odis. hic diuinus fuit amithaonis filiꝰ: a quo melampodiū herba dr̄ reperta. ¶ Dat

In es. dip thongon terminata. dipthongus in es. ꝙ duo reperiunt̄ noīa in es dipthogon finita hoc eſt q̄ð facit in gtō eris. ⁊ hic pres q̄ð facit predis. ¶ In aus quoq̄ duo. hec laus hec fraus: q̄ð vtrunq̄ facit gtīn in dis. fraudis. ⁊ laudis. ¶ Si b. p. phi. p̄cit s. quod noīa habētia b. aut p. aut ph. que a grecis dicitur phi. ante s. formāt genitiuum interpoſita i in ter b. p. ph. ⁊ s. vt arabs arabis. plebs plebis: calybs calybis: ſcobs ſcobis: vrbs vrbis: lelaps lelapis: ſeps ſepis ſtirps ſtirpis. lops lopis: gryphs gryphis: cinyphs cinyphis: qui fluuius eſt aphrice ad garamantes. ¶ E mu tatur in i. hec regula ad genitiui penultimam pertinet: diciṫq̄ ꝙ nomina plurium ſyllabarum habentia e ante bs. aut ps. mutāt illud e. in i. in gtō vt celebs celibis. princeps principis. Q̄ð ſi monoſyllaba ſunt nō mu tant e in i. vt plebs plebis. ſeps ſepis. Auceps tamen neq̄ fecit aucepis: neq̄ fecit aucipis: ſed aucupis. Pro

bus tñ eos dicit errare q̄ dicūt auceps aucupis: cū dicēdū ſit aucupes aucupis. Sed ego neſcio q̄d ſibi voluerit vir doctiſſimus: cū nūq̄ aucupes: ſed frequēter auceps reperiat: vt apud Oui.xj.met. Laqueis quos callidus abdidit auceps. Ponit hyēms is. qd̄ in ms. vnū tñ reperit nomē hec hyems qd̄ facit hyemis: ⁊ in is. vnū q̄ hec puls qd̄ facit pultis. Pli.li.xviij. videt tñ puls ignota grecie fuiſſe: q̄ italie polēta. Iuue. Et grādes fumabāt pultib' olle. ❡ Si p̄cit n. aut r. q̄ noīa hñtia n. aut r. āte s. mittūt gtīn. Iteꝑoſita ti lter ns. aut rs. vt hic bodrās ātis. ſextās ātis. ſapiēs entis. mēs entis. tirynis tirynthis: qd̄ th aſpiratū recepit frōs frōtis. arūs tis. In dis tñ gtīn faciūt q̄nq̄. Lēs dis. aīal illud ſiue beſtiola: q̄ in capillis palpebriſq̄ naſcit. Seren' vnda ma rīa lēdes capitis decutit indī's. pli. li. xxx v. Itē lēdes in palpebris tollit. ❡ Lēs ꝟo cū facit lētis legumē ē notū. ❡ Frōs frōdis. Ver. .g. ge. p̄cipue dū frōs tenera vbi Ser. ait verā lectionē eē frōdis ſi a frōte ⁊ a frōde venit eē num. Varro q̄ i libris de re ru. ēt frōs i nrō ꝑtulit: cū ꝟo facit frōt ꝑtē capit: aut faciē alicuius rei ſigt. ❡ Glās glādis. Oui. xiiij. me. Mi iſſa ſolet medio glās irabeſcere celo. ⁊ Ceſar i cōmētarijs. eodē tp̄e glās miſſa eſt iſcripta: ⁊ digeſtis de glāde legata: glādis nois ois fructus cōtinet. Ver. tñ pluit ilice glādis dixit.

Nefrens nefrēdis. Qd̄ pend cq̄ libraq̄ gignit.

Vt cor dat cordis. ſic que componis ab illo.

Vncia quod nomen componit mittit in uncis

Dat capitis caput in cipitis ſua compoſitiua: et

Que dant cremētum tibi duplex. Adde ſupellex

Atq̄ iter aut itiner. dant lectilis hec in eriſq̄.

X finita dabunt x. rapta cis genitiuo.

E mutatur in i. quando preponitur illi.

Dum polisyllaba ſint: vervex. halex q̄ dat ecis

In gis. mutata dabis lex rex. grex. addito remex

Inq̄ petix. ⁊ frux. a coniunx coniugis exit.

Illex ac aquilex. maſtix. menix q̄ lelex q̄.

❡ Antro. Nefrens idis ꝑ porcello: vt in ghe diximus q̄ cū abſtrūs ſit nōdū tñ fabam aut glādē frēdere hoc eſt frāgere pōt ⁊ Libripēs libripēdis: qd̄ a libra ⁊ pēdo is. a quo eſt appēdo ⁊ ſuſpēdo. Pli. li. xxxiij. Stipis ponderāde pēſatores dicitur libripendes Liui. andronicus apud Priſ. impubis libripēs eē nō pōt. ❡ Vt cor dat cordis qd̄ etiā cōpoſita a corde faciūt in gtō quēadmodū ſimplex cor cordis: vt cōcors concordis. diſcors diſcordis vecors vecordis. ſecors ſecordis. prauicors dis. miſericors dis. ❡ Vncia qd̄ no. qd̄ compoſita ab vncia mittit gtīn in uncis: vt q̄ncūs uncis. ſeptūs uncis. decūs uncis vnus uncis. Sunt q̄ ꝑ x. in fine ſapiant ſcribere: quīcūx: ſeptūx: decūx: deūx: illa opinor rōne ducti. qd̄ ꝓprium eſt deſinētium in x. mittere gtīn in cis. Dat capitis caput in t. finitum nomē qd̄ declinatur vnū tñ reperitur nomē caput qd̄ facit in gtō capitis et duo ab illo cōpoſita ſinciput et occiput faciētia gtīn in cipitis ſincipitis: et occipitis. Dicit preterea in cipitis mittere gtīn cōpoſita a capite: habētq̄ duplex gtī cremētū: vt biceps bicipitis / triceps itis. anceps itis. ꝓceps itis. q̄ ēt antiq̄ſſimi āriceps tis. ⁊ ꝑcipes itis. declinabāt Plau. apd̄ Priſc. in cōmorientibus ſaliā in puerū miſiſti ꝑcipes. Idē in rudēte altrin ſecus eſt ſcauriaila ancipes. atq̄ ediuerſo ꝑcipes cipis. atq̄ anceps cipis. declinabāt. Liui. andronicus apud Priſ. Seq̄ in alta maria ꝑcipem inceps dedit et Ennius apud eūdē. Intra muros aut extra p̄cipe ci. Superioribus quoq̄ annumerātur duo noīa duplex cremētū hñtia: ſupellex ſupellectilis: ⁊ iter eris: ſecūtur vt ſupra diximus: iteris facit: quēadmodū itiner itineris: ex q̄bus duob' eruditior etas vnū ꝯflauit. iter itineris. itaq̄ nō dicim'. itiner i recto: neq̄ iteris iteri itere in obliq̄s. Supellex ꝟo ideo facit ſupellectilis qd̄ antiq̄ores hec ſupellectilis declinabāt. ſic Cato apud Priſc. quaſi ſupellectilis inquit ſoleꝛnūc ꝟo hec ſupellex dicimus: vt Hora. cāpana ſupellex. ⁊ Perſius quam ſit tibi curta ſupellex. Ver. .j. geor. Virgea p̄terea celi viliſq̄ ſupellex: vbi ait Seruius Supellex vſurpatū eſt. nā artis ſupellectilis eſt: q: gtūs aut par eſſe debet aut maior vna ſyllaba: ſi duab' cōtra artē id eſt. ❡ X. finita dabūt qd̄ noīa deſinētia in x. faciūt gtīn ablata x. ⁊ cis addita vt hec pax cis. fex cis. merx cis. pix cis. vox cis. lux cis. Deinde dicis qd̄ ſi noīa pluriū ſyllabarū terminata in x. habuerint e. ante x. illud e. mutat in i. vt hic index cis. pollex cis. iudex cis. ilex cis. vindex cis. cortex cis. qd̄ ſi vnī' tñ ſyllabe ſunt nihilomin' e. retinēt: vt fex cis nex cis. Duo quoq̄ noīa ponit q̄ cū ſint pluriū ſyllabarū nihilominus in gtō ⁊ in reliquis obliq̄s: q̄ ab eo format e. retinēt. ea ſunt veruex cis. Iuue. Suror ⁊ eluri verueeis labra comeditur alio loco. verueeum in prima craſſoq̄ ſub aere naſci. Halex halecis de quo require ſupra qd̄ in capite gnīs nolm terminatorū in e. dixim'. Duo preterea reperio terminata in ex. q̄ gtīn eque mittunt ecis. ſed ideo non poſui: q̄ſi apud auctores rara ſunt inuenta: ea ſunt myrmex myrmecis ꝓprium ſerui nomē apud Apule. ix. lib. meta. Reſex ecis quo vtitur Colu. in libris de re ru. pro ſubſidiario palmite. ❡ In gis multa dabis: qd̄ ⁊ ſi noīa i x. finita mittūt plerūq̄ genitiuū i cis. multa ſunt tñ q̄ in gis exeūt ea ſunt fere. ❡ Lex legis. ❡ Rex regis. ❡ Grex gregis. ❡ Remex remigis: qd̄ ſecutū eſt rōnē habētiū e ante x. pluriū ſyllabarū. Impetix impetigis: ꝑ eo qd̄ eſt impetigo impetiginis auctore feſto: quā nos impetiginē dicimus greci. lichenē dicatq̄ ab impetendo. Sed q: ſyllaba breuis poſita eſt inter duas lōgas: vſi ſumus epētheſi hoc eſt ſyllabe interpoſitione vel potius themeſi. ❡ Frux gis. Enni. dictū factūq̄ facit frux. Idē ſi iam data ſit frux. Auſo. quoq̄ burdegalenſis inter monoſyllaba poſuit frux frugis. o. Ante equidē cāpis q̄ ſpicea ſuppeteret frux. ❡ Coniunx cō. quod a cōiungo cōiungis venit. ſed in genitiuo n amiſit dīce ci. ❡ Illex illegis. p l. duplex q: ꝑ vnū l. arbor eſt: cū ꝟo fecit genitiuū illicis eſt res blādiētis ⁊ illecebris ad ſe trahēs: at ꝟo cū legib' inobediētē ſignificat: atq̄ g. ſimplicis vñ cōponitur ret. nec. Plau. in pſa. ipure ilionēſe: inurie illex. Eadē quoq̄ rōne exlex gis. facit. Ci. ꝑ ductio: nō quod illi exlegē ſi ſyllabā arbitrentur. ❡ Aqlex aqlegis. Varro hoc pacto inquit vtilio: thuſcus aquilex. Sch. in. iij. na ru. q. ſudorem aquileges vocant q: guttē quedam vel perſura loci eliduntur vel eſtu euocātur. Pli. xxvi. Tuſſilago vbi naſcitur ſubeſſe aquas credūt: hoc habent ſignum aquileges ſunt aūt putearij: hoc eſt q̄ putei effodiendi certis in

Nefrens quid ſit

cōpoſita ab vncia.

cōpoſita a caput.

ſupellex

X. ter minata

Velex

In gis mutãtia genitiuũ.

Frux

Illex

locis rõnẽ hñt. Maſtix ĩgis. qḋ flagellũ interpretaṫ: vñ homeromaſtix ĩgis. Ci. maſtix gis. Vergil. maſtix eſt quẽadmodũ in capite gñis dictũ eſt. ¶ Menynx gis. p cerebri pãnicula: quã dictionem media corruptã hñt menynx. menynx ꝗ̃ Lothophagoꝝ terra fuit: vt inq̃t ſtrabo: cui᷒ Omer᷒ ĩ odyſſea meminit: fuit ꝛ nympha ibidem ad quã vlyſſes deuertit homero teſte. Syl. li. iii. ſpectaṫ. Marte coaſpes maritia menynge ſat᷒. Pli. ĩ deſcriptiõe inſulaꝝ aphrice clariſſima e᷒ inq̃t menynx ab eratoſtene. Lothophagites appellata oppida hꝫ duo menyx rẽ ꝛ gnan. ¶ Celex lelegis. Oui. viii. met. naricinſꝙ lelex. Ver. viii. eñ. hic lelegas carraſꝙ.

¶ Ebri. Nefrẽs dis dicit ſcil᷒. Arites dici nefrẽdes ꝗ dẽtib᷒ frẽdere nõ pñt ali) dicit nefrẽdes ĩſãtes eẽ nõdũ peluis. frẽdẽtes. i. frãgẽtes: hoc ſcil᷒. ¶ In gis. his ẽt nolb᷒ ꝑt addi biturix gis. Lu. i. li. ꝛ biturix lõgiſꝙ leues aronce in armis. Cetera ꝟo apud. hi ꝗ̃uis leges. Biturriges iocos ꝛ arbos pelnis. Vale apud Mar. amore cecidi tãꝙ̃ blacta ĩ pelui apõ eundẽ Ci. ĩ venatore. Pelui ſibi popoſcit Fe. ꝑ õpo. dicit polluboꝝ eẽ peluiũ vas nos peluim appellamus. apu. eñ. ix. a ſini aurei peluẽ ſcripſit aq̃ inq̃t recẽtis cõplerã peluẽ offerens potu meo.

Spinx phryx. atꝙ phalãx. ſtinx ſyrinx ſtrix ꝛ iapix.
Allobrox ꝛ oryx cum pompholige erit iazix.
Et reges galli. quorum ſit rectus in orix.
Nix niuis. atꝙ ſenex ſenis infert. nox quoꝙ noctis
Et duo dant actis hipponax. aſtianaxꝙ
Suſcipit h maſtix ꝛ onyx: bryaxꝙ dat atis.
Fitꝙ dtũs in i. ſi tollas s. genitiui
Accuſatiuus ſit in em. Sed in im tibi mittunt.
Et ſitis ꝛ tuſſis vis. buris peluis. at iſta
Dantur in em. vel in im. reſtis turriſꝙ ſecuris
Et puppis. febris. Sed in im tantummodo greca ꝛ
In quibus eſt recto non diſſimilis genitiuus.
Que mittis ꝛ in in. plerunꝙ vt naſo carybdim.

Spinx. ¶ Anto. Spinx gis. aĩal fuit ꝛ monſtrũ ſolitũ viatoribus enigmata ꝓpõere ab edipode interfectũ. ¶ Phryx gis. Ouiḋ. in epi. paridis: phryx erat et nro genitus de ſanguine. Vergi. i. eñ. Nec phryges iſtaret curru criſtatus achilles. ¶ Phalãx angis. Idẽ. ii. eñ. Et iã argiua phalãx ĩſtructis nauib᷒ ibat: ꝛ ibidẽ agamẽnonicꝙ phalãges. ¶ Strix gis ꝑ

Sirinx palude inferoꝝ ꝛ filia thetidis ꝛ oceani. Syrinx gis. nympha fuit in calamũ paluſtrem ꝟſa. de q̃ Ouiḋ. i. me. nais vna fuit: nymphe ſyringa vocabãt. ¶ Strix gis. auis nocturna. Seren᷒. ꝑterea ſi forte premit ſtrix atra puellos. Tibull᷒ ꝛ e tectis ſtrix violẽta canat Oui. vii. me. Strigis ꝛ infames ipſis cũ corpibus alas. ¶ Iapix iapigis vẽtus q̃ ſpirat ex

iapix. apulia. de quo Hora. i. car. Ventoꝝꝙ regat pr̃ obſtrictis aliis ꝑter iapyga. Idẽ rectuꝫ ꝑtulit in tertio car. Ne q̃d albus peccet iapix.

Allobrox ¶ Allobrox allobrogis. Hora. in epodo. nouiſꝙ rebus infidelis allobrox. Iuue. rurſus q̃ toties Ciceronẽ allobroga dixit. ¶ Orix orygis. Mar. Seuus oryx cõſtat quot mihi morte lanii. Pli. Orygẽ inquit appellant cyprus. ¶ Põpholix põpholigis. Pli. lib. xxxiiii. etiã nũc in erarus reperiunt q̃ vocãt põpholigẽ ꝛ ſpondion dr̃a. ꝙ põpholix lotura paraṫ: ſpõdios illota eſt: hiſpãe dicamus atura. ¶ Iazyx. iazygis. iazyges. populi ſunt ſe

Diorix ptentrionales. Ouiḋ. iiii. de põ. ipſe vides onerata ferox vt ducat iazyx idẽ in. i. eiuſdẽ aut q̃d ſoꝛomate faciant: q̃d iazyges acres. Dioryx quod foſſa ſiue alueus interpretatur. Pompo. lib. iiii. tum manu factus amnis ideoꝙ referendus qñ ex nili alueo dioryge adductum. ¶ Et reges galli: q̃ḋ etiã nomina quorũdã reguloꝝ gallie in orix finita mittunt gtĩũ in origis: vt orgẽtorix igis. dũnorix igis. ambiorix ĩgis. vercingentorix igis. Ceſar in cõmentario belli gallici primo nobiliſſimus ꝛ ditiſſim᷒ fuit orgentorix. ꝛ paulopoſt orgentorigẽ ex vinculis cã dicere coegerunt idem in eodem Dũnorix gratia ꝛ largitione apud ſequanos plurimũ poterat ibidem legatos ad dũnorigẽ heduũ mittũt: reliqua ad hũc in modũ in eodẽ opere frequẽter declinata reperies. ¶ Aux. quoꝙ apud iuniores grammaticos reperitur mittens genitiuũ in gis. ſed correpta eſt dictio aux augis: pro abſis abſidis: qua Pli. vtitur fre-

nix niuis quẽter ĩ ſcḋo natu. hiſto. li. ¶ Nix niuis: ꝛ ſenex ſenis pꝛeter alioꝝ pꝛopoꝛtionẽ amiſerũt gtĩũ. Nox preterea quod in gtõ t. ſuper c. accepit; dicimuſꝙ noctis: atꝙ ab eo compoſitum ꝑnox pernoctis. Sed ꝛ nix apud anti-

Senex ſenecis quioꝛes ningis fecit. quos imitatus Apuleius in hermagoꝛa dixit. Oĩa ninge cãdebãt. Et ab eo quod eſt ſenex ſenecis in gtĩũ protulerunt: vt in ciſtellaria. Plautus ꝛ Docto. belliſſimi negocioli ſenecis ſolet eẽ: noctis quoꝙ gtĩũs a grecis pendet. q̃ nix nyctos dicitũr. ¶ Et duo dant actis qḋ duo hec nomia hypponax et aſtyanax mittũt gtĩũ in actis. aſſumpta t. ſup c dicimuſꝙ hypponax hypponactis: aſtyanax aſtyanactis. Rurſus vtitur hypponax hoc metro ſepius auctor. Pli. li. xxxvi. Quod hipponax indignatus: ꝛ ibidem hipponactis etate poete: itaꝙ iterum hipponacti notabilis feditas vultus erat. Oui. xiii. meta. Mittitur aſtyanax illis de turribus. Idẽ ad liuiã: ꝛ pater ꝛ coniunx aſtyanaxꝙ puer. Ver. iii. eñ. O mihi ſola ſemel ſuper aſtyanactis imago: ꝛ in ſecũdo eiuſdẽ. puerũ aſtyanacta trahebat: bibrax quoꝙ apud Ceſarẽ in cõmẽtariis bibractis ſecit in gtõ. oppidũ eſt gallie. Duo quoꝙ nõia dicit aſſumere in gtõ ch. aſpiratã. maſtix maſtychos qḋ etiam maſtiche maſtiches. declinatur: ꝛ onyx onychis: ꝛ ab eo cõpoſitũ ſardonyx ſardonychis. ¶ Briax briaxis. Plinius lib. xxxvi. A ſeptẽtrione celauit bryax a meridie thimotheus: ꝛ ibidem ſcopas habuit emulos bryaxin et thimor. ¶ Fitꝙ dtĩus in i. qḋ dtĩus ſingularis tertie declinationis in i. terminaṫ: ſitꝙ a gtõ eiuſdẽ numeri ablata s vt patris patri. corporis corpori felici. ¶ Actĩus ſit in em. ꝙ actĩus eiuſdẽ declina. atꝙ numeri terminatur

Accuſatiuus grecoꝝ ĩ em. in em. ſitꝙ a gtõ ſi mutata in em. vt patris patrem. felicis felicẽ. bolis bolem. Quedã tñ: q̃ hic explicantur: mittunt actĩm in ea ſiunt. ¶ Sitis ſitim. Verg. in buc. Dulcis aque ſaliente ſitim reſtringuere riuo. ¶ Tuſſis tuſſim. Pli. xxvi. Tuſſim. ſedat bechion. que ꝛ tuſſilago dr̃. ¶ Vis vim Vergil. vi. eneiḋ. Nec vim tela ferunt ¶ Buris burim. Idem. i. geor. Domatur in burim ꝛ curui formã accipit vulnus aratri. ¶ Peluis: peluim: oẽs dicũt mittere actĩm in im. ſed exemplũ nõ mihi ſuccurrit. At ꝟo in em ſimul. ꝛ in im faciunt hec. ¶ Reſtis reſtem: vel reſtim. Terẽ. in eunu. At reſtim mihi quidẽ res redijt: ꝛ ab eo quod eſt reſtẽ reſte fecit in ablatiuo

Juuena.dicẽs. Puteus ne longa reſte mouẽdus. ℭ Turris turrem vel turrim.Ver.ij.eneid. Turrim in precipiti ſtantem. ℭ Securis ſecurẽ vel ſecurim. Idẽ in eodẽ.⁊ incertã excuſſit ceruice ſecurim. ℭ Puppis puppim Idẽ.j.en.Ingens a vertice pontus in puppim ferit. ℭ Febris febrẽ vel febrim. Mar.non habuit febrim ſ; magne:nũc habeo. De terminatione em vbiq; reperies exẽpla. Ver.ix.en.eratã quatiẽs tarpeia ſecurẽ Juue. Ducendã ſtatue.reliq; ſequunt. Aqualis quoq; apud Plautũ.Date inquit.Jlli ſedẽ. vt ſedeat ⁊ aqualiũ cum aqua. ℭ Sed in im.tãtũmodo greca qñ nõia greca terminata in is bñtia gtĩn ntõ ſimilẽ mittunt actõs in im vt ecrypſis ecrypſis ecrypſim.leucaſpis leucaſpis leucaſpim mephitis mephitis mephiti.opis opis; opim magudaris vel magudaris magudarim vel magudarim.Ver.vj.en. Leucaſpim ⁊ licie ductorem claſſis orõtes. Idẽ in.vij.Seuã ⁊ exhalla ſopaca mephitim.Idẽ.in.xj. Velocẽ interea ſuperis in ſedibus opim Pli.lib.xix. Alterũ genus ſupponi cit:qñ magudaris notatur Columella.li.vij. Radix inquit quã greci vocãt magudarim noſtra cõſuetudo laſerpitiũ appellat:qñ ſi grecũ eſt qd opus fuit a grãmaticis iter nõia latina explicari: cũ ad regulã grecoꝝ potuerit reduci.vero Ver.in bucco.dixit ad ararim parthus bibet:aut germania tigrim ara rim non eſt ab eo quod eſt arar:ſed ab eo quod araris.nã in vtrãq; terminationem deſinens reperitur. Sed in im accuſatiuus latine declinationis eſt im.in vero per n greca declinatio eſt vt ſuo loco diximus:aut charybdis charibdis charybdim acis dis.vel acis acin.Ouid.de ponto charybdin adeci.Idẽ.xiiij.metamorpho. Non animas preteriq; meis amplexibus acin.

In is greca gtĩn ntõ ſiue bñtia acc̃uſatiuus l im.mittunt. Arar et araris. Charybdis.

ℭ Chri. Sed in in tantũmodo greca vt charybdim oxẽrim. Luca.iiij. Tauromimitanam vincit feruore charybdim. Jnue.ſaty.ſeptima. Ducit ante cibum rabidã facturus oxẽrim. ℭ Que mittis ⁊ in in.vt tropin capan. Mar.lib.xj. Tumore fere ipſe tropin deſecet lagene.verũtamen qñ nth gtĩn ſuperat in a.etiã eſſert accuſatiuus grecus.Lic.ad appul libro tertio epiſtola.nõ ſolum pallada. Sed etiã appiada nominabo. Oxẽris.

Nomen in e vel in al vel in ar.modo fit tibi neutrum.
Erit in i ſexto ſed in e perpauca dabuntur.
Far.preneſte:iubar ſoracteq; gauſape nectar
Mittis in i.menſes ⁊ in a gẽtilia iunges.
Et q; fecerunt vel in im vel in in.tibi quartum.
Nam que dantur in im vel in em dãt e vel i ſexto.
Ciuis auis.nauis.Clauis.iungatur ⁊ anguis
Vnguis.et amnis.vectis poſtis.neptis ⁊ ignis.
Strigilis ⁊ claſſis pugil vigil atq; ſupellex.
Additur bis imber.verbaleq; quod facit in trix.

ℭ Anto. Nomẽ in e. Ablatiuus tertie declinationis: quoniam in e.vel i. deſinit primo ponit regulas nominum deſinentium.in is tantam aut in e.:vel in i. deinde terminatoꝝ in e tantum. Dicit igitur in primis. q; huiꝰ declinatiõis nõia deſinẽtia in e.vel in al vel in ar.ſi gñis ſunt neutri mittũt ablm̃ in i. tantum.vt hoc mare a mari hoc rete a reti que ipſa etiã antiquioꝛes in e terminabãt vt Plautus in rudente. Dicant in mare q̃ cõmuni captos. Ouidius.v.faſtoꝛum. Cur tibi pro lybicis clauduntur rete leonis. Suetonius quoq; in Nerone rete aurato dixit. Quãq; videri poſſit ab eo quod eſt nominatiuo hec retis quod Plautus in truculento genere poſuit maſculino dicens.non vides proferre me vbidum retem.et ibidem iterũ vt dimiſit retem atq; hamus. ℭ In e tamẽ ablatiuum mittunt que ſequuntur. ℭ Hoc far a farre. Juuenalis. Cum farre et vino ianum veſtamq; rogabat. ℭ Preneſte a preneſte. Vergilius octauo eneid. Quiq; altum preneſte viri at idem in octauo. Cuꝫ prima aciem preneſte ſub ipſa ſigurare enim ad vrbem retulit ſub ipſa. Jubar a iubare Vergilius quarto eneid. It portis iubare exorto delecta iuuentus. ℭ Soracte a ſoracte.q̃q; Plinius lib.vij.maſculino genere dixit qñ ad montem ſoractem nam Hora.hoc ſoracte ſoractis dixit in primo carmine.Ut alta ſtet niue candidũ ſoracte. ℭ Gauſape a gauſape. Perſius. Balantũ gauſape pectis Hora.ij.ſermo.Gauſape purpureo menſam pretерſit. ℭ Nectar a nectare.Verg.j.en.dulci diſtendunt nectare cellas. ℭ Mittis in i.menſes.Quod nomina menſium que per tertiam declinationem inflectuntur:mittunt ablatiuum in i.vt quintilis a quintili ſextilis a ſextili ſeptember a ſeptembri december a decembri. Juue. Medio ſeruare minutal decembri. Idem alio loco:toto viuũ neſci re decembri. ℭ Et in as. Quod nomina gentilia terminata in as mittunt etiam ablatiuum in i.vt arpinas ab arpinati.caſſinas a caſſinati. Nam ⁊ Priſcianus lib.vij.inquit perfecta eoꝛũ reperiuntur apud antiquos in tis.deſinentia vnde neutra quoq; eoꝛum in e.deſinunt:⁊ ablatiuum in i.moꝛe eoꝛum que in is deſinunt ⁊ in e.que etiam apud priſcos in e.terminare ablatiuũ reperimus.vt apud Ouidium i epiſtola paridis .hoc mihi nam recolo foꝛe vt a celeſte ſagitta. ℭ Et que fecerunt vel in im. Quod nomina mittentia accuſatiuũ in im per m.vel in in.per n.mittunt ablatiuum in i.que vero fecerunt in em vel in im mittunt e vel i.vt charibdis charibdi a charibdi.puppis puppem vel puppim a puppe vel a puppi. In e preterea ⁊ in i mittũt ablatiuum nomina hic poſita. ℭ Ciuis a ciue vel ciui. Juuena.quid illo ciue tuliſſet. Lic.in philippicis in principe ciui non eſt ſatis. ℭ Auis ab aue vel aui. Hor.j.car. Fata mala ducis aui domum. ℭ Nauis a naue vel naui. Terentius in andria. Naui facta apud andrum. ℭ Clauis claue vel claui.Vergiliꝰ in moꝛeto. Et reſerat clauſa que precuideꝛ oſtia claui. ℭ Anguis ab angue vel angui.Hora.j.epiſto. Alter militie rexrã canet peius ⁊ angui. ℭ Vnguis ab vngue vel vngui. Idem in eodem. Lacrantis acuto ne ſecer vngui. ℭ Amnis ab amne vel amni.Verg.j.geoꝛ. Proꝛo rapit alueus amni. ℭ Vectis a vecte vel vecti. Teren.in eunucho. In medium huc agmẽ cũ vecti. ℭ Poſtis a poſte vel poſti.Ouid.v.meta. Rogtaq; de dextro robuſta repagula poſti. ℭ Neptis a nepte vel nepti ſupioꝛibus annumerat.ſed exemplũ non ſuccurrit. ℭ Ignis ab igne vel igni.Ver.iiij. en. Vulnus alit venis.⁊ ceco carpitur igni. ℭ Strigilis a ſtrigile vel ſtrigili.Ho.ij.ſermo.Qui puer vuã furti-

De ablatiuis tertie inflectionis.

Mare in ablatiuo.

Que in e tñ ablm̃ mittunt ꝗ.

Soracte.

Que in i tñ mittũt

Ouidius.

ua mutat ſtrigili. ¶ Claſſis a claſſe vel claſſi. Uerg. viij. eñ. Aduecrū eneā claſſi victoſq́ penates. ¶ Pugil. z vigil a pugile vel pugili: a vigile vel vigili Juue. Preterea lateris vigili cū febre dolorē. Supellex a ſupellectile vel ſupellectili vñ eſt in libris digeſto4 titul' de ſupellectili legata. ¶ Imber imbre vel imbri. Uer. in buc. Juppiter et leto deſcēdet plurim' imbri. ¶ Uerbale. p qð facit imtrix. Qð noīa verbalia ſiue pricipialia feminina terminata in trix mittūt etiā ablm̄ in e vel in i. vt victrix a victrice vel victrici. Luc. in. j. in ſua victrici cōuerſum viſcera dextra. vñ etiā in plurali tm̄ figurate: neutris cōiungim'. Uictricia z vitricia dicimus idē in codē. Tollite iampridem victricia tollit. ſigna Uerg. iij. eñ. Reo agamē nonias victricia arma ſecutus.

Verbalia terminata in trix.

Terminatio ablatiuo4 adiectiuorum

Adiectiua trium generum vel in i. vel in e pones
Dummodo neutra per e. non declinet tibi rectus
Que ſit declinās per i. tm̄ mittere debes
Degener z pauper. huber. cumq́ hoſpite ſoſpes
Dant ablatiuos per e tm̄ plus quoq́ pluri.
Aſt ablatiuos per e ſolum cetera mittunt.
Rect' pluralis fit in es. cui iungito tertā
Qð mittis in ium pluralib' in genitiuis
Accuſatiui quandoq́ per is tibi fient.
Cum dedit i ſextus. p ia. tibi neutra dabuntur.
Comparatiua tamē p a ſolum mittere debes
Plus z apluſtre. vetuſq́ adduntur comparatiuis.
Dat genitiuus ium. ſi fecit in i. tibi ſextus.
Tolle vigil pugil. z ſupplex opiferq́ vetuſq́.

¶ Antro. Adiectiua triū. Qð noīa adiectiua huius declinatio. nō hñtia gen' neutrū in e terminatū mittūt ablm̄ in e vel in i. vt hic z hec z hoc prudēs a prudēte vel prudenti. felix a felice vel felici: velox a veloce vel veloci. Qð ſi gen' neutrū hñt in e mittūt ablm̄ in i. tm̄ vt hic z hec breuis z hoc breue. a breui h acer hec acris hoc acre. ab acri. Deinde dicit q́ nomina q̄ in. p. vno verſu explicata z ſi neutriū ſigi pñt: queadmodū in gñe diximº. ablm̄ tm̄ p e. tm̄ mittūt: vt degenera degenere. paup a paupe huber ab hubere hoſpes ab hoſpite: ſoſpes a ſoſpite. Illud etiā aiaduertēdū noīa ppria ab adiectiuis ī is. z in e deſinētibus deducta mittere etiā ablm̄ in e. tm̄ vt Juuen. a Juuenale. ab eo qð eſt hic z hec Juuenalis z hoc Juuenale. Eodē mō Mar. lateretiſis annalis. Mar. cū Juuenale meo q̄d me cōmittere tētas Ci. p plautio. Cōſtitero in laterēſe ſumma ornamēta eē. Idē p ſiidanio apð pruſ. Nō hoc mō a Julio annale facilī pbari pōt. Reperiunt q̄q́ adiectiua ī is: z ī e deſinētia mittere ablm̄ in e. Oui. xv. meta. Finez ſpecie celeſte reſumpta lucrib' impoſuit. Idez in epi. paridis, fore vt a celeſte ſagitta. Idez quo. p a faſtis annue pēnne lateris anna perenna vocor. Aſt ablros. Qð reliqua oīa hui' declinatiōis noīa mittūt ablm̄ ī e. a q̄ ... q́ veniūt termiatiōe vt emblēma ab emblēmate ſermo a ſermone: lac a lacte Aſdrubal ab aſdrubale titā a titāe. Ceſar a ceſare pietas a pietate. caput a capite. par a pace.

Mar.
Cicero.

Terminatio nominatiuo4 pluralium.

Rectus pluralis fit in es. Qð noīa tertie declina. maſculina vel feminina: vel cōia duo4 generū mittūt nōm̄ z accuſatiuū atq́ etiā cōſequēter vocm̄ plurales in es is genitiui ſingularis mutata ī es. vt hic pater pris. hi patres prēs o patres. hec mater matres o matres: hic z hec breuis breues o breues. Illa vero q̄ fecerūt gtm̄ in yos. vel in ys. diptōgō a noibus deſinentibus in ys. mittūt pluralē in yes. vt hic libys libyos vel libys. plurali libyes. hec erinnys erinnyos vel erinnys. erinnyes. Propertius. li. ij. Tū me vel tragice vexēt erinnyes. Saluſt' in iugurtha. Aphricā in initio habuere getuli z lybies. Reperiunt etiā pauca noīa greca mittentia ī di ctos caſus in is. vt hec trallis: ſyrtis: alapis: ſardis. Euſe. interprete hiero. Trallis ingēt terremotu conciderūt Hora. in epi. Quid croeſi regia ſardis. Qð ſi mittis ium. Qð noīa huius declinatiōis mittentia gtm̄ pluralē in ium. quo4 gtūs ſingularis nō creſcit ſup nōm̄ plerūq́ mittūt acm̄ pluralē in is. vt hic z hec oīs gtō pluralī omnium. actō omnis: ho4 rōnē ſequunt pluraliter declinata: que ſi haberent numez ſingularē ex illorū pportiōe declinarentur. vt pli nō tres actō tris. Uerg. j. eñ. Tris notus arreptas in ſara latentia torquet et paulopoſt. Tris curus ab alto in breuia z ſyrtes vrget. Eo mō dicit tris quo Salu. in Catilina. Omīs hoīes qui ſeſe ſtudent ceteris pſtare animātibus. ¶ Cū dedit i ſextus. Hec regula limitatio eſt illius quartus cum quinto ſemp recto ſimulāt in neutris. vbi dixit neutra in plurali tribus in caſibus terminari in a nūc pro dicit q́ noīa illa q̄ fecerūt ablm̄ in i. accepta a hñt in pli i ante a. vt a puluinari ria. a breui breuia. Que pro fecerūt ablm̄ in e. tm̄ mutāt illud e in a. vt a tpe tpa. ab embleumate embleumata. Deinde dicit q́ noīa cōparatiua q̄q́ fecerūt ablm̄ in i. nō tm̄ in plurali mittūt neutra per ia. ſed tm̄ per a. vt a breuiore vel breuiori nō breuioria ſed breuiora dicimus. Preterea hoc nomē plus qð etſi quantū ad vocē cōparatiuū nō videat quantū ad ſignificationē conſtructionēq́ attinet cōparatiuū eſt. cū fecerit in ablrō pli neutro nō tantū pluria z compluria. qð apð antiq̄ſſimos frequenter legimus: ſed etiā plura z cōplura dicimus. ¶ Apluſtre q̄z qð in ablrō facit apluſtre: nō tm̄ apluſtria: ſz z apluſtra fecit in nūero multitudinis. Syl. li. x. pu. Lacero q́ apluſtria vero. Cice. in arato. Nauib' aſſumptis fluitāria querere apluſtra. ¶ Uetus qð facit vetere vel veteri: nō veteria ſed vetera facit. Dat gtiūs ium. Qð noīa q̄ fecerūt ablm̄ ſingularē in i. mittūt gtm̄ pluralē in ium. vt ab aīali animaliū. a prudēte vel prudenti prudentiū: q̄ tm̄ plerūq́ abſciſſionē recipiūt vt ſupra diximus et dicimus hoc mō verba ſapientū reſponſa prudentū p ſapientiū z prudentiū. ¶ In um vero mittunt ea q̄ ſunt hic poſita a vigili vigilū. Uer. ix. eñ. interea vigilū excubiīs obſidere portas. Ex pportione quaq́ a pugili pugilū dicemus. ſupplex a ſupplici ſupplicū ne coincideret cū hoc noīe ſupplicium ſupplicii. ¶ Opifex ab opifice opificum ne coincideret cū hoc noīe opificium opificii. Cice. pro ligario. nos iacentes ante pedes ſupplicum voce phiberis. Uerg. j. enei. Artificūq́ manus inter ſe operumq́ laborem.

Regula

alia regla

Apluſtre.

Uetus

¶ Vbi. Adiectiua triũ generũ vel in i. vel in e. pones Septimus vero caſus abſolute potius in e ꝙ̃ in i. finit vt Li. a ſtãte fortuna. Plin. pluuia. impẽdẽte receſſit; etiã qñ feminina nõia iungunt cõparatiuis: vt meliore rõne clariore ſtella. ¶ Cõl ocdit i. ſext' in e. ꝓ Oõ ⁊ Priſ. Quẽ ⁊ imitat Alex. abſtulerint hic ludicra credẽtes a ludicris ⁊ ludicre formari. Satis id Laurẽ. li. j. refutat. nã ludicra a ludicr' a. um. ſatis cõſtat deriuari. Põpo. mella. li. j. Ludicris virginũ inter ſe decertãtiũ celebrãt. Tertu. i apologia riſimi' inter ludicras meridianorum crudelitates. idẽ paulopoſt ludicra iſta ſunt. vale. maxi. ludicria aris deniq; ad ſatyrarũ modos perrexit.

Artifici memor. ⁊ conſors addatur inopſq;

Preter ꝙ̃ pluri iungũtur comparatiua.

Et que de capio componis iungere debes.

Ablatiuus in e. ſi deſinit um. tibi mittit.

Sed ꝑ ium dabit as. mas. vas. vadis. ⁊ caro. cor q;.

Os. nix. nox. ſamnis. lis. dis. glis. adde quiritem.

Et que dantur in es. nec creſcunt in genitiuo.

Excipias tñ hec iuuenis. paniſq;. caniſq;. Et

Que monoſyllaba ſunt quibus. ob. precuenit aut p.

Et quibus. l. aut n. aut r. ſubit s. ſubit aut x.

Nomen in es tantum pluraliter variatur:

Mittit ium. ſed et um. penitus ſi conſulis aures

Atq; boum dat bos. ſed bobus pone datiuo.

Datq; datiuus ibus. dat atis. ſed cum dat a rectus

¶ Anto. Memor q̃ a memori non memoriũ ſed memorum facit: ⁊ conſors a conſorti nõ cõſortiũ ſed cõſortũ. ⁊ inops ab inopi nõ inopiũ ſed inopũ. Et nõia cõparatiua: vt a breuiori breuiorũ: a meliori meliorũ. Preter ꝙ̃ plus qḋ cũ ſit cõparatiuũ qua rõne ſupi' diximꝰ feceritq; in ablrõ plurali. in grõ plurali nõ plurũ: ſed pluriũ facit ⁊ ab eo cõpoſitũ cõpluriũ negociorũ. A capio etiã cõpoſita: ꝗ̃uis ablrm in e. ⁊ in i fecerint in grõ plurali nõ in um: ſed in ium. faciũt vt pĩceps a participe vel participi pĩcipuũ ne coincidat cum hoc nõie pĩcipiũ participiũ. Municeps *municeps* a municipe vel municipi municipũ: ne coincideret cum hoc nõie municipium municipiũ. Mãceps mãcipe vel mãcipi mãcipum ne coincideret cum hoc nõie mãcipium mãcipũ.

¶ Ablatiuus in e. ſi deſinit. Qḋ nõia q̃ fecerũt ablrm ſingularẽ in e. mittũt grm pluralem in um. e ablatiui mutata in ium. vt a torcumare torcumariũ. a Cicerone ciceronum a cõſule cõſulũ: a nõie nõim: a Ceſare ceſarũ: a ſacerdote ſacerdotũ: a capite capitum: a fornace fornacũ. *ria genitiui plu.* ¶ In um vero facuit: vt vult Priſ. nõia latina in as. finita vt ciuitas ciuitatũ: ꝓbitas ꝓbitatũ: bonitas bonitatum: ſed ꝑ ſyncopã facere bonitatum ciuitatũ ꝓbitatũ q̃ḋ ego nõ auderẽ dicere: cũ illa *in as terminata latina.* ſuperiora nũq̃ legerim: hoc vero inferiora pleriq; reperiẽtur. ¶ In iũ vero mittũt genitiuũ pluralẽ ꝗ̃uis miſerit ablrm i e. que ſequuntur as aſſis ab aſſe aſſium: mas maris *in s termi. non creſcẽtia.* a mare amariũ: vas vadis a vade vadium. nã vas vaſis in plurali ꝑ ſcḋam declinationẽ efferẽ vaſa vaſorum. ¶ Caro carnis a carne carniũ. cor cordis a corde cordiũ. Os oſſis ab oſſe oſſiũ. Nix niuis a niue niuium. Nox noctis a nocte noctium. Sãnis ſannitis. a ſannite ſannitiũ. Lis litis a lite litiũ. Dis ditis a dite ditium Glis gliris a glire glirium: ⁊ ex analogia. Quiris quiritis a quirite quiritũ. ¶ Et que danẽ in s. Qḋ nõia in s deſinentia nõ creſcẽtia in grõ ſingulari q̃ ſunt fere in es. ⁊ in is. finita grm pluralẽ mittũt in ium. licet ablatiuũ ſingularẽ in e. fecerint. vt hic verres a verre verriũ. hic vates a vate vatiũ. hec edes a ede edium: hec ſedes a ſede ſedium. hic collis a colle colliũ. hic menſis a menſe mẽſiũ: q̃ vt ſupra memorauimus aliqñ ſyncopã recipiunt: vt Cice. ꝑ ſextio veſtrarũ ſedũ tẽplorũ cũ Verg. iiij. eñ. Heu vatũ ignare mẽtes qḋ vota furentẽ. Ouid. v. faſto. cum tua ſint cedãt ꝗ tibi cõfinia mẽſum. Ab hac rurſus regula exceptoria excipiũtur hec pauca mittẽtia grm pluralẽ in um. panis a pane panũ ſi modo panis numerũ hʒ multitudinis. iuuenis a iuuene iuuenũ. canis a cane canũ. ¶ Et que monoſyllaba ſunt. Ab illa q̃ regula ablrm in e. excipiunẽ nõia mono. termi. i bs. aut ps. aut ls. aut ns. aut rs. aut lx. aut nx. aut. rx. deſinẽtia q̃ eciã fecerit ablrm in e. nihilominus tñ mittũt genitiuũ pluralẽ i ium. vt hic trabs a trabe trabiũ. plebs a plebe plebiũ. ſcobs a ſcobe ſcobiũ. vrbs ab vrbe vrbium. ſtirps a ſtirpe ſtirpiũ. puls a pulte pultiũ. glans a glãde glãdiũ. gẽs a gẽte gẽtiũ. mõs a monte mõtium. ars ab arte artiũ. ſors a ſorte ſortiũ. falx a falce falciũ. lanx a lãce lãciũ. linx a lince linciũ. arx ab arce arcium. merx a merce merciũ. *Monoſyl. in s termina.* ¶ Nomẽ in es tñ ꝙ nõia huius declinatiõis pluraliter tñ declinata mittunt grm in ium. vt hi manes maniũ. penates ium. caſſes ium. he vires viriũ. fores foriũ. tres triũ. Dicit tñ ⁊ hec alia cõplura poſſe mittere grm in ium. ſi grũs ille in ium. foret abſonus. quare dicit cõſulendas eſſe aures penitus id eſt profunde: ſed non quorũcũq;: ſed tñ eruditorũ: q̃ucadmodum ⁊ muſici facere cõſueuerũt: que nõ oĩa ꝑ mittunt rõnibus ⁊ arti: ſed aliqḋ etiã ſenſui auditus putãt eſſe tribuẽdũ. Ego nãq; potius dicere penatum et procerũ ⁊ ciuitatuʒ ꝙ̃ penatium ꝓceriũ ciuitatium. *in es terminata.* ¶ Atq; boũ dat bos. ꝙ hoc nomẽ bos cum i ablrõ abiecerit debuit facere grm pluralem bouũ ⁊ facit boũ u. cõſonãte extrita. Preterea cũ ex aliorũ ꝓportiõe in datiuo ⁊ ablrõ debuerit facere bouibus. expuncta vi ſyllaba facit bobus aut bubus q̃ucadmodum apud Catonem. Varronẽ Columellã ⁊ Pliniũ ſepe legimus. Ver. iij. eñ. Leta boũ paſſim cãpis armẽta videmꝰ. ⁊ Hora. in epo. paterna rura bobus exercet ſuis. *Dat. ⁊ abl. plu.* ¶ Datq; datiuꝰ ibus. ꝙ datiuus pluralis huius tertie declinatiõis in ibus terminaẽ. ſitq; a grõ ſingulari hu. intericcta inter i. ⁊ s. finales. vt bois hominibus patris patribus. Sed nõia in a deſinẽtia: q̃ oĩa greca eſſe diximus. hũc caſuʒ nõ in ibus: ſed in atis. pleriq; mittũt: vt hec periparaſma piperaſmata atis. poema poemata atis. Cice. in ver. Tũc de piperaſmatis quẽadmodũ expedias nõ habes. Idẽ in eodẽ. Scaphia inqt cum emblẽmatis. ⁊ in. iij. ad herẽniũ de ornãibus aut poematis. Sed ꝙ̃ꝙ̃ hec declinatio videatur eſſe ab eo quod eſt in nrõ hoc peripetaſmatũ peripetaſmati. emblematum emblemate. poematum poemati illud eſt certiſſimũ auctores idoneos potius vſos in his nõibus tertie declinatione atq; et ablatiuum in atis. potius ꝙ̃ in ibus. terminaſſe.

¶ Ebr. Dat atis. Quinti.lib.vj.earū dictiones hic velut emblematis exornent. Cice. qđ in poematis ⁊ picturis viu euenit. Terminent etiam hec noīa in ibus. Tranquillus in othone etiam diplomatibus primiſq; epiſtolis ſuis ſcripſit Gel.li.j.theorematibus nugalibus et puerilibus iſagogarū cōmētationibus oblatrantes.

Quarte declina. terminationes noīatiui.

¶ Auto. Quarta dat us recto. Qđ q̄rta nominis declinatio duas hẑ nrī poſitiones in us ⁊ in u. ſed in us maſculinoꝝ ⁊ femininoꝝ. in u neutroꝝ: tn̄ que cū in ſingulari aptota ſint in plurali per hanc declinationē inſlectitur: vt hic ſenſus ſenſus: hec man' man' hoc cornu cornu. plurali cornua cornuum.

Gtī terminatio.

¶ Gtīo in us. tibi fiet: qđ gtūs huius declinatiōis in us terminatur. eſt & nrō ſimilis in terminatiōe litterarū: nō tn̄ in tēpore vt ſuo loco dicemus in u. vero finita: vt oīꝑ nius nō declinantur. Nam qđ luca. in .vij. dixit Corn' tibi cura ſiniſtri lenrule. ⁊ Cel. li. vj. ceruini cornus cōbuſti. ⁊ paulopoſt: q꞉ cornū hẑ ⁊ Pli. multiſ ī locis nō eſt ab eo qđ cornu in ntrō ſ3 potī' ab eo qđ ē hic corn' us. Reperit ꝙ gtūs huius declinatiōis ī ui. ſyllabam terminaris vt apud Terētiū ī heautō Eius anuis opinioꝛ cauſa: q̄ erat mortua. Caro auuis eū vt ſanguis deterioꝛ. ſic ⁊ lac. Varro ſecundo de re ruſtica. Eius ſaluā eſſe fructuis vetere. ꝑ anus. et gtūs ille eſt a quo exit datiuus in ui. vt ſtatim dicemus.

Teren. Caro Varro.

Termiatio dtī

¶ Sepe dtūs ui. qđ dtūs hui' declinationis in ui. ſyllabas terminatur. vt hic ſenſus ſenſus ſenſui hec man' manus manui. Exit tn̄ aliq̄n in u. vt Verg. iiij. geoꝛ. Nā3 alie victu inuigilāt ⁊ federe pacto ⁊ paulopoſt. qđ nec cōcubitu indulgēt ꝑ victui ⁊ cōcubitui dixit ſeruius. Ver. poſuiſſe. Idē. j. eñ. Flectit equos curruq; volās dat lora ſecho vbi Serui' his verbis ſcribit. ¶ Ars antiqua volebat qđ ntūs pluralis regat gtīū ſingularē: vt he muſe hui' muſe: ⁊ dtīus ſingularis regatur a gtō ſingulari: ergo hi currus huius currꝰ facit ⁊ huic currui. nos huius currus huic curru hoc modo irregularia ſūmꝰ. Equi vſus obtinuit vt gtō currus frequenter curruis raro et dtō curru raro currui frequenter dicamus. Gel. cñ. lib. iiij. noc. aſſirmat. M. Varronē. ⁊ P. Nigidiū viros illos ſeculo olim doctiſſimos nō aliter fuiſſe locutos atq; etiā ſcripſiſſe: ꝙ ſenatuis. domuis. fluctuis in gtō ab eo qđ eſt ſenatus. domus. fluctus.

¶ De quarta nominis declinatione.

¶ Epitome.

¶ Quod duas habeat quarta declinatio terminatiōes ⁊ quali'e obliquas terminet ⁊ rectos hec littera monſtrat.

Quarta dat us recto. dat ⁊ u. ſed hic vas
Plurali tn̄. Gtūs ī us tibi fiet. (tiui
Sepe datiu' ui. ſed ⁊ u. non ſepe reponit.
Actō dabis um. Dabis u. quoq; ſexto.
Rectus pluralis fit in us. cui iungito quartum.
Dat genitiuus uum. Sed ibus. tu pone datiuo.
Dant ubus. hec tantū ficus. tribus arcus. acuſq;
Et partus portus. lacus. ⁊ quercus. artus.
Cunq; veru queſtus. qđ quero dat tibi nomen.

Actī terminatio

¶ Accuſatiuo dabis um. qđ actūs huius declinatiōis in um deſinit. nominatiui. s. mutata in. m. vt hic ſenſus ſenſum. hec manus manū. ¶ Dabis u. quoq; ſexto: quod ablatiuus huius declinationis finitur in u. ſit q; a ntō ablata s. vt hic ſenſus a ſenſu. hec manus a manu. ¶ Rectus pluralis quod ntūs ⁊ actūs plurales quarte declinationis terminantur in us. ⁊ ſunt ſimiles gtō ſingulari vt hic ſenſus: hi ſenſus ſenſus: hec manus he manus manus. ¶ Dat gtūs uum. qđ gtūs pluralis ī uum. terminatur ſitq; ab ablō ſingulari. addita um. vt ſenſu ſenſuū. a manu manuū. ¶ Sed ibus tu pone datiuo. qđ dtūs pluralis in ibus terminat ſitq; ab ablō ſingulari u mutata in ibus. vt a ſenſu ſenſibus a manu manibus. Pauca tn̄ nomina q̄ hic explicant. excūt in bus ablatiuū u. retenta: ea ſunt ficus ficubus. ſed in hac terminatione adhuc nō lego: ſed neq; ficub': ſed tn̄ ficis p ſcdām: ſed idcirco poſui: qđ video artis grāmatice ſcriptores ficub' poſuiſſe. ¶ Tribus tribubus. Sueto. in auguſto legauit populo Ro. quadrigēties tribub': quinqes: tricies ſeſtertiū Sene. in epi. ꝙ putas eſſe iucūdū tribubus vocatis. ¶ Arcubus ab eo qđ eſt arcus: ideo ſic exire grāmatici dicunt ne colliderer cū arcibus ab eo qđ eſt arx arcis ſed cur arcubus ab eo qđ eſt acus acus nō fecit acibus q̄n quidē a nulla alia nrī poſitione venire poterat. Nimirū q꞉ totū hoc vſu cōſtat. Partus partubus: quēadmodū Ser. iiij. geoꝛ. exponēs illud. Ver. aut ferus nibus edūrmixibus ꝑ gtub' exponit. Hora. in epo. Si vocata partubus lucina ꝑis deſiuit. Portus portubus Pōpo. l. ij. de coſmographia: mare caſpiū omne atrox ſine portubus. Priſc. in pibegeſi. auris difficiles nautis vel portubus apte. ¶ Lacus lacubus. Oui. iij. faſt. Premia de lacubus prima multa tuis. Idē. cij. meta. qđ forcipe curua cū faber eduxit lacubus demittit. Querc' quercubus cū oēs ſic exire dicāt: nullius auctoris mihi ſuccurrit exēplū. ¶ Specus ſpecubus. Verg. in. geoꝛ. ipſi in defoſſis ſpecubus ſecura ſub alta. ¶ Artus artubus Ser. in illud Ver. iij. geoꝛ. micat auribus ⁊ tremit artus artus ꝑ artub' exponit. Veru verubus. Idē. j. eñ. Verubuſq; trementia figūt. ¶ Queſtus q̄ſtubus a q̄ro q̄ris. nā a q̄roꝛ eris. q̄ſtub' exire vnq̄ nemo dubitauit. Ver. ix. eñ. Ceiū de hic q̄ſtibus implet. Idē. iiij. geoꝛ. Integrat et meſtis loca late q̄ſtibus implet. Sen. in thyeſte. Faſq; oē ruptū q̄ſtibus vanis agis. Flac. li. ij. argonauticeꝛ: til voce deos: tū q̄ſtibus implent. Idē li. j. queſtibus magni ⁊ numē maris excitat belle. Idē in. vij. Cōmotis queſtibus eſtus ⁊ in eodē. hic celū q̄ſtibus implēt. Juſtinus li. v. perpetim nocte fortunā q̄ſtibus iterāt. Ego nō inficioꝛ repiri ſemel apud Ciceronē de artificijs ⁊ q̄ſtibus: ⁊ iterū apud Oui. iiij. faſto. multa ꝑceſſurū q̄ſtibus: apta. Sen. de vita bea. opes ſue tāq̄ iniuria ꝑtas ſine ſordidis queſtibus ab eo qđ eſt q̄ro is. Si aut nr̄a vel potius Laur. differētia nihil eſt: aut credibilius: eſt vnū aut alterū ꝙ cētū locos fuiſſe depꝛauatos.

¶ Ebr. Quarta dat us recto. illud vnum admoneo: tn̄ in hoc loco dicere plura noīa q̄ nunc quarte ſunt declinationis apud veteres fuiſſe ſcde. Qđ vnicuiq; ex nonio cōpertū eſſe pōt: vt hic portus i. partus i. fructus i. luxus i. exercitus i. aſpectus i. genitus i. ſenatus i. queſtus i. Turpilius in certo itinere porti indigētes. Plau. in aulularia tn̄ gemiti hic dico attulit. ¶ Sed ⁊ u. nō ſepe. Terē. in andria dauī ſuaſu nō repugnat pāphilus ¶ Cū ꝑ veru. Ver. li. v. Subijciūt verubus prunas ⁊ viſcera torrent. Idē geoꝛ. Pinguiaq; in verubus torrebimus exta colurnis. Iuue. verubus longum vſq; adeo tardum.

¶ Quinto. Quinta dat es tm̄. ꝑ q̄nta nois decli. vnā tm̄ hꝫ nri termina. in es. ſꝫ feminīoꝝ preterq̄ in vno ma- Erī et dei
ſculino hic dies ⁊ eius cōpoſita hic meridies. Cui' gtīis ⁊ dtīs ſemp exeūt in ei. vt hec ꝑgenies ꝑgenici. hec q̄nte decli
materies ei. hec ſpecies ſpeciei. Antiq̄ores tm̄ huic gtīi tū in e. tū in es. tū in ij duplicē terminabant. Saluſt. na. termi
dubitauit acie pars ꝑ aciei. Uer. j. ge. Libra die ſomniq̄ pares: vbi fecerit horas. Ubi Seruī' dicit hunc eſſe natio.
gtīm regularē. q: vt paulo ante diximus nrīs pluralis dꝫ regere gtīm ſingularē. vt cū eo ſit parui ſyllabaꝝ. A.

¶ De quinta nois declinatione. ¶ Epitome.

☞ Unicā cum habeat quinta declinatio terminationem qua liter caſum vnumquēq̄ mittat hoc edocet caput.

Quinta dat es. tm̄ rectis: gtūs in ei.
Atq̄ dtūs erit. Em q̄rtis e. dato ſextis.
Rect' pluralis fit in es. cui iūgito q̄rtū.
Erū ebuſq̄ dabis genitiuis atq̄ datiuis

¶ De noibus anomalis Cap. iij.

Sunt q̄dā noia q̄ dicunt anomala. hoc ē irregularia. aut q: mutāt gen' aut declinationē aut carent altero nūero. aut deficiunt certis caſibus in vtroq̄ numero ¶ Maſculina i neutra.

☞ In enūeratiōe anomaloꝝ noim q̄ maſculinū gen' i neutrū in plāli mutāt autho: q̄m noſter q̄dā omiſit illa hic ilerere indi- canimus nō indecoꝝ. Addit ergo Aldus Taygetus taygeta mēs ⁊ vrbs laconic. Maſſicus maſſica mons cāpanie optima vina ferens ⁊ infernus inferna. note ſignificationis.

Menalus i. menala orum. Iſmarus i. iſmara orum
Gargarus i. gargara orum. Dindim' i. dindima orū
Tenarus i. tenara orum. Tartarus i tartara orum.
Auernus i. auerna orum. pileus. i. pilea orum.

Gel. li. viij. noc. attica. multis teſtimoniis ꝓbat atq̄ affirmat huic gtīm in es q̄ ⁊ duplex ij. aliq̄n extitiſſe. Ennī' poſtrema longinqua dies cū fecerit etas ꝓ diei. Cic. ꝓ ſextio equites daturos illi' dies penas. Adducit q̄ꝫ Gel. tentes qui dicebāt ſe vidiſſe librū Uergi. idiographū. i. propria manu ſcriptū in quo legebatur libra dies ſomniq̄ pares vbi fecerat horas atq̄ euſdē. Uer. manu fuiſſe ſcriptū. j. eñ. miſera leticiāq̄ dij: non dei vt quidā legunt neq̄ die vt Ser. ſed dij ꝓ diei. nā ſic dies dij a veterib' declinabat: vt fames famij Seruius carpitur.
ꝑnicies pernicij. ſpēs ſpecij. ꝑgenies ꝑgenij luxuries luxurij. acies acij. Cato. pueri atq̄ mulieres. extrudebant famis cauſa ꝑ famicinā ꝑ q̄ntā hoc nomē antiqui declinabāt cui' ablatiū adhuc in vſu repit. Lucil. rugoſum inq̄t atq̄ famis plenū. Siſenna. Romanos ferēdi pnicij cā veniſſe ꝑ pnicie. Cic. etiā pro ſextio. quoꝝ nihil pnicij cā diuino gcilio ſꝫ ipſa ⁊ magnitudie rerū factū putam'. Pacuuius pater ſupreme nre ꝓgeniei. Nacuius aīt mancat ſpeciē ſimulachrū in morte ſilētium. Gracch' ea luxuriē cā aiūt iſti mi. ꝓ luxuriei. In drō q̄ꝫ eodē Gell. teſte. q̄ puriſſime locuti ſunt nō faciei: vt nūc dz ſꝫ facie dixerūt. Lne. ⁊ p:imū inq̄t facie honeſtas accidit. Idē q̄ te diligit: erat faciēq̄ tue ſe fautorē oñdit. Em quart' qō actīis ſingu. i em. deſinit e. nrī mutata in m. vt hic dies diē hec ſpēs ſpēꝫ. ¶ E dato ſextis. qō ablrīis in e. terminat. ſtq̄ a nrō ablata s. vt hic dies a die. hec ſpēs a ſpē.
¶ Rect' pl̄is fit i es qō nrīs ⁊ actīs pl̄es. hui' Actīuo.
ius declinatiōis i es terminant: ſuntq̄ ſiles Ablīuo.

nrō ſingulari: vt hic dies. hi dies. ¶ Erū ebuſq̄ dabis. qō gtīis pl̄is in erū deſinit: ſtq̄ ab ablrō ſinglari aſſum Ntiīs pl̄is.
pta rū. vt a die dieꝝ. Dtīis in ebus deſinit ſtq̄ ab ablrō ſinglari aſſumpta rū. vt a die dierū. Dtīs in ebus deſi- Gtīis.
nit ſtq̄ ab eodē ablrō addita bus. vt a die dieb'. a re reb'. Nā hec duo noia tm̄ hñt numeꝝ pluralē integrū. vt Dtīis.
alio loco dixim'. ADDITIO. Adde noia huic monoſtico inſerta hñe pluralē. Res ſpēſq̄. dies. facies. ſpēs. ꝓgenieſq̄. ¶ De noib' anomalis. Ca. iii. Anomaliā voco oēm varietatē: aut gtīis aut declinatōis: aut caſuū defectus. Nā dictiōes aliq̄ inueniunt accidētibus q̄buſdā orbate: qō ſit aut ſignificatiōis repugnātia neq̄ eñ dicimus puerper': queadmodū dicim' puerpera. aut incōſonātia ſiue lraꝝ incōſequētia: vt ab eo qō eſt curſo: nō recte dicim' curſtrix. nec a nutritoꝛ nutritrix. vt fas nō hꝫ gtīm faris aut fatis aut faſſis. ne cum alijs dictionibus coinciderent aut deniq̄ q: in vſu nō ſunt. Itaq̄ cū ſupioꝛa duo capita ad noia regulariter atq̄ ſolide inflexa ptinerēt in hoc. iii. capite de illoꝝ irregularitate atq̄ defectu ptractabit. atq̄ declarabimus in q̄bus noib' aliqua eſt declinatiōis diuerſitas. qō ſit aut q: genus a ſingulari in pl̄em mutat. vt hic menalus hec menala aut q: mutat declīatio. vt hoc vas hec vaſa: aut q: vtrūq̄ mutat. vt hic euētus us. hec euēta orū. aut q: carent altero nūero. vt acetū pl̄i. ⁊ manes ſingulari. aut deficiūt caſib': vt tabi tabo. ¶ Maſculina in neutra. Sūt q̄dā noia i ſinglari maſculina. i plurali ꝟo neutra: q̄lia ſunt q̄ hic deſcribunt. ¶ Menalus i. menala orū. Uer. Menal'
in buc. Menal' argutūq̄ nemus pinoſq̄ loq̄ntes. Idē. j. geoꝛ. Pan ouiū cuſtos tua ſi tibi menala cure: mōs Gargar'
eſt archadie. ¶ Iſmarus i. iſmara orū. idē i buc. nec tm̄ rhodope mirat ⁊ iſmarus orphea. Idē. ij. geoꝛ. Iuuat Didimus.
iſmara baccho cū cerere atq̄ olea igētē veſtire taburnū. ¶ Gargarus i. gargara orū gargar' auctoꝛe Macro. v. ſatur. Urbs ē i imis radicib' ide ſiue poſita. Gargara aūt ſunt ipſa mōtis capita Uer. ge. Ipſa ſuas mirat gargara meſſes. ¶ Didimus i. Oui. iiij. met. Didimum zabelē teſte plo. mōs ē phrygie: quē ēt i pl̄i didima appellāt. Uer. x. eñ. Alma parēs idea deū cui didima cordi ⁊ Sil. li. xvij. puni. gemino q̄ didima mōte. ¶ Tenar' i. mōs ē lacōie q̄ ēt i pl̄i tenara orū. dz. Lu. i. ix. ⁊ apta tenarū vmbris. ¶ Tartarus i. tartara orū. Uer. vj. eñ. Cū tartar' ipe bis ps i ꝓceps tm̄. Idē l. v. nō me ipſa nāq̄ tartara hñt. Auern' i. auerna orū. Idē l. vj. Inde vbi venere ad fauces graue olētis auerni atq̄ ibidē ⁊ auerna ſonātia ſiluis. ¶ Pile' i. pilea orū. declinat aūt hic pileus i ſingulari teſte Seruio. ij. eñ. q̄ dicit tyara phrygi' pile' ē. ꝓpter Laure. taudeiem negat ghe maſu. repiri Pileus.
⁊ apud feſtū legimus albo galer' capitis pileū eſt. hic igit Perſius dixit hec mera libertas hāc nobis pilea donāt ⁊ Mar. totis pilea ſaranis redemi. ¶ Cbri gtīis i ei eſt ēt apud poetas frequēs gtīis in e. vt dies die facies e. Iu. ſaty. v. Et glacie aſpſum maculis. Oui. iij. me. fide vocis q̄ rate tēramina ſumpſit. Idē Oui. vj. Fide pignus dextras vtraſq̄ popoſcit. Doctiſſimus aūt porphirio in hora. cōmētatiōibus dixit veteres ea fortaſſe rōne Achillei ⁊ vlixei ptuliſſe. Oz ⁊ in noibus q̄nte declina. dz dici ſufficici. ¶ Sūt q̄dā noia q̄ dicunt carere altero nūo totū hoc exerptū ex Quītiliano ē q̄ lib. i. ita ſcribit. Accidit vt q̄dā pluraliter nō dicitur: q̄dā contra ſingulari nūero: quedā caſibus carcāt: quedā poſitionibus ſtatum mutentur.

Celſus. ¶ Anto. Intybus i. intyba orū. Celſus.li.ij. Radicula intyb' ocymū. Uer.j.georgi. Et amaris intyba fibris
¶ Balthcus i.balthea orū Uer.xij.eñ. Infelix humero cū apparuit alto balthcus. Iuue. Quotiēs rumorib'
vicilaſtur balthea. ¶ Sibilus i.ſibila orū Uer.in buc. Nā neq me tantū venientis ſibilus auſtri. Idē.ij.enei.
Sibila lābebāt linguis vibrātib' ora. Seruius tñ in buc.res inqt ipſa ſibilus eſt:ſibila vo principaliter acci-
pitur p ſibilantia. ¶ Supparus i.ſuppara orū. Luc.in.ij. Suppara nudatos cingūt angusta lacertos. ¶ Ce
Suppar' tus i.cete indeclinabile. Auien' in arato. Di
ſtantē andromedā plixo tramite mūdi per
terret cet'. plu.li.ix. Hoc gen' ſolū vt ea q̄ ce
te appellāt aīal parit. 7 Uer. Immania cete
Locus. ¶ Locus i.loca orū. Uergi.j.eneid. Loca fe
ta furētib' auſtris.idē in codē. Deuenere lo-
cos:vbi nūc ingētia cernis menia. ¶ Iocus
i.ioca orū. Oui. 7 cū iunone remiſſos agitaſ-
ſe iocos. Salu.in iugurtha. Ioca ſeriaq cū
hūilimis agere. ¶ Permiſſus us. permiſſa
orum. vt in digeſtis ti.de acquirendo rerum
do.l.in laqueū permiſſu inqt eius cuius fun
dus erat. ¶ Iuſſus us.iuſſa orū a quo eſt ēt
iniuſſus us. vt Ci.in.vj.de rep. Neq iniuſſu
Euētus eius a quo ille eſt vobis datus. Euentus us.
euenta orū. Oui. Quiſquis ab euentu facta
notanda putat. Non tñ dicimus in plurali
permiſſibus iuſſib':euētib': ſ3 pmiſſis iuſſis
euētis vt Ualla oſtendit. Uer.in buc. Accipe
iuſſis carmina cepta tuis. Cice. in libro de
oratore. Ex aliorum factis aut dictis 7 euē-
tis. Idem ad Lucretiū. Fabulam rex euētu
rūq meoꝝ ad cuius ſimilitudinē. Oui.dixit
ij.meta. Succeſſoriſq minerue indoluit qd
vtriſq reperit etiā ārte. ¶ Feminina i neu
tra ſunt pterea q̄dā noīa in ſingulari femi-
nina:7 in plurali neutra.vt paſcua e.paſcua
orum.vt in pſal.xxij. Hiero.interpte. in lo-
co paſcue ibi me collocauit. Ouid. ij.meta.
Axe ſub heſperio ſunt paſcua ſolis equoꝝ:m
¶ Carbaſus carbaſi. carbaſa carbaſorum.
Uergi.viij. Glauco velabat amictu carbaſus
Lucanus in.iij. Flura coloratis aſtringunt
carbaſa gemmis. ¶ Supellex ſupellectilis.
ſupellectilia ſupellectilium quod Diomed.
inter plurali numero carentia enumerat 7
adhuc reuera nō memini me legere. ¶ Per
gamus pergami.pergama pergamoꝝ.ſed
qꝑq̄ hoc nomē inter etherodita ponatur a
grāmaticis reuera nō eſt. Eſt eñ pergamus
ciuitas in aſia minori: que fuit attali regis
7 cuius meminit diuus Ioan.in apoca. per
gama vo phrygie vrbs fuit:regis priami .de
qua Uergi.nāq videbat vti bellātes pgama
circū. Repio tñ apud vnū Sene.i troade per
gam' p pgama poſitū. ¶ Neutra i maſc. Qd
ſunt q̄dā noīa i ſingulari neutra :7 in nūero
multitudinis maſculina:vt hoc porrū porri.
porri oꝝ. Iuue. Quis te cū ſectile porrū ſutor
a quo etiā i plurali porra neutro gñe reperit
apud ver. Imorero ait eñ 7 ſiſer 7 capiti no-
mē debētia porra. Codices tñ Uergiliani q̄s
nō dubitarē caſtigatiores eſſe ſic hñt. Hic ci-
cer 7 capiti debentes noīa porri:ſic ediuerſo apud Celſum.porr' in ſingulari gñe maſculino legim'. Ait eñ li.
Raſtrum iiij. Porr' cū pullo gallinaceo coctus ſit. ¶ Raſtrū raſtri.raſtri orū. Uer.in buc. Nō raſtros patiet humus non
Frenum. vinea falcem. ¶ Celū celi.celi orū. Celū qr vnū tñ eſt numero multitudinis carere. Ceſar i li.de analogia ad
Cice.ſcrib.referente Gel.lib.xviij.noc.atti. Uarro.tñ i plurali vſus eſt i origine lingue latine dicens. Celi di-
cuntur loca ſupera 7 ea deoꝝ. Lucre.quoq dixit. Quis totidē vertit celos. ¶ Argos argi.argi.argoꝝ. Luc. vbi
nobile quōdā deſuper argos arāt Uer.ij.eñ. Si patris vnq remeaſſem victor ad argos. ¶ Frenum freni fre
ni orū. Cice.de claris oratoribus: alteri ſe calcaria adhibere.alteri frenos Uergi.tñ.iij .georgico.dixit Frena
plectonij lapithe giroſq dedere. Eodem mō diximꝰ capiſtrū capiſtri.capiſtri orū. 7 capiſtra orū. Filum fili.fi-
la filoꝝ. Clauſtrū i.clauſtri oꝝ.vel clauſtra clauſtroꝝ. ¶ Neutra feminina. Qd reperiunt quedam in ſingula
ri neutra.in plurali vero feminina.vt hoc epulū epuli.epule epulaꝝ.quāq auctore Ualla. Epulum ſit conuiuiū
numeroſis ciuibus paratū Gel.li.xj. Solenni die Ioui epulū libaretur 7 Iuue.vñ epulū poſſis centū dari py-
tagoreis. Epule vero ſunt etiā ſingulis nō mō hoſtibus:ſed 7 reliqs animātib' parate. Uer.iiij.enei. epulaſq

Intybus i.intyba orum. Balthcus i.balthea orum.
Sibilus i.ſibila orum. Supparus i.ſuppara orum.
Locus i.loca orum.vel loci. Iocus i. ioca orū vel ioci.
Cetus i.cete indeclinabile. Euentus us euenta orum.
Iuſſus us.iuſſa orum Permiſſus us.permiſſa oruꝫ.

¶ Feminina in neutra.

¶ Epitome.

☞ Qui ſit et quedā auctor noſter hec inſerere mēbra q̄ ex Uallē et alioꝝ grāmaticorum ſentētia hoc tetraſticho perſtrinximus
Intybus 7 topice 7 xenia paſcua necnon Arbute bucolice iunge
altilis atq ſupellex. Ethica rhetorice georgica pergamus. 7 ſunt
ſingula feminei generis pluralia neutra.

Paſcua e.paſcua orum. Carbaſus i.carbaſa orum.
Supellex.ſupellectilis.ſupellectilia ſupellectilium.
Pergamus pergami.pergama pergamorum.

¶ Neutra in maſculina.

¶ Epitome.

☞ Preter hic enumerata habes eliſium qui eſt locus fortuna-
torum in medio inferorum:7 filum fili vel a. orum neutra que
in maſculina vertuntur.

Porrum i.porri orum. Raſtrum i.raſtri orum.
Celum i.celi orum. Argos i.argi orum.
Frenum i.freni orum. Capiſtrum i.capiſtri orum

¶ Neutra in feminina.

¶ Epitome.

☞ Neutra hic que in feminina vertitur, ſi poſt phocam idgis
amigdalon.

Epulum i.epule arum. Delicium ij.delicie arum.
Balneū i.balnee arū. Cepe indeclinabile cepe arum.

draconi q̄ dabat. ¶ Delitiū delitī. delitie deliciaꝝ. Catullus. Paſſer deliciū mee puelle: atq̄ illum imitatus Martia. Stelle delitiū mei columba. Verg. in buc. delitias dn̄i: nec q̄d ſperaret habebat. Reperit̄ tn̄ etiā apd̄ Plau. delicia in ſingulari mea inq̄t voluptas mea delicia. ¶ Balneū ei. nec. artī. Gel. li. ix. paꝝ cito balneas ſibi traditas ꝛ eſſe paruū lautas fuiſſe. dn̄r etiā balnee. vt apd̄ Pli. li. xxxiii. Stratas argento mulierū balneas. Reperit̄ etiā in plurali balnea ab eo qđ eſt balneū. Juue. ꝛ crudus pauonē in balneas porta. ¶ Cepe indeclinabile in ſingulari. Gel. li. ix. Cepe inquit reuireſcat: ꝛ congerminat decedit luna. Juue. Porri ꝛ cepe no Cepe
fas violare ꝛ frangere morſu. declinat̄ ꝛ̄ ſepa pe. Ver. in moreto cepa rubens ſetiliſq̄ fame domat area porri. ¶ Ebri. Euētus us. a. oꝝ. hoc forte de viſu frequētiore preceptū ei. qm̄ ꝛ euētus us. lectū eſt. Lucre. li. j. euētū dici poterit qđcūq̄ erit. actū. Verg. li. vj. Cecoſq̄ voluitat euentus. Ood̄q̄ etiā de iuſſu dici pōt. ¶ Anto. Varie declinatiōis noīa. Reperit̄ etiā varietas in declinatiōe: qm̄ quedā noīa reperiunt̄ alterius declinatiōis in ſingulari alterius ī plī. Preterea q̄dā reperiūt̄ p duas atq̄ etiā plures declinatiōes intera ꝛ ponit aliqua cum alia multo plura reperiant̄. Dicit igit̄ in primis. q̄ iugerū ī ſingulari ſcđe eſt declinatio Jugerum
nis. Varro in pꝛio de re ruſtica iugeꝝ dictus qđ q̄dratos duos actus habet. Jdē de origine lingue. Jugerū dictū iunctis duobus actib' quadratis. ꝛ Columela. duo actus iugerum efficit. Et ibidē actus duplicat' facit iugeꝝ. Jn plī vo eſt tertie. Martia. ꝛ caſa iugerib' nō oneroſa ſuis: ꝛ illud iureconſulti: ex mille iugeribus q vnū iugeꝝ p indiuiſo ſolidū hs. Reperimus tn̄ in ſingulari etiā tertie apud Propertiū. Ut multo innumerū iugerē paſcat ouē. E contrario vas vaſis in ſingulari Vas vaſis
tertie eſt declinatiōis: in plī ſcđe: q̄q̄ etiā in ſingulari apđ antiquiores reperit̄ ſcđe. Cato apud Gelliū duodecio noctiū atti. ne. p vaſū neq̄ veſtimētū vlū eſt ī manu p̄cioſū. ¶ Penus penoris vel penus. Specū ſpeci. vel ſpecus. De gn̄is atq̄ declinatiōis varietate in his duobus noībus: cū de genere nominum terminatoꝝ in us. differebamus abunde dictū eſt. ¶ Laurus lauri. hec nomīa que ſequuntur ꝛ ſecunde ꝛ quarte declinatiōis reperiunt̄ in vtroq̄ numero: ſꝫ q̄dā ſunt caſu in Penus penoris ꝛ penus

¶ Varie declinationis nominā
¶ Epitome.

☞ Que noīa ſm declinationes variantur hic habetur eadem tamen ſignificatiue retenta.

Jugerū i. iugera um. Vas vaſis. vaſa orū. Pen' oris pen' pen'. Specū i. ſpec' us. Laur' i. laurus us. Pinus i. pinus us. Querc' i. quercus us. Cornus i. corn' us. Ficus i. ficus us. Colus i. colus us. Dom' i. dom' us. Lac' i. acus us. Arc' i. arcus us. Faſti oꝝ faſt' uū.

¶ De maſculinis plurali carentibus.
¶ Epitome.

☞ Que noīa maſculina plurali carēt hic enarratur ſi tn̄ poſt pvocā ꝛ ſiddā iungis heſperus: ſal oris condimentū puluer viſcus aer ꝛ ether.

Sangnis inis. Limus i. Fumus fumi Fimus fimi.

alterutro frequētiores. Verg. in buc. Et vos o lauri carpā ꝛ te p̄xla myrthe. ꝛ ibidē. Fraxinus incēde bitimile laurus. ¶ Pinus pini. vel pinus pin'. Ver. ī buc. Menalus argutūq̄ nem' pinoſq̄ loquētes. Jdē in. xi. altas Pinus
ad ſydera pinus. ¶ Querc' q̄rci vel q̄rcus querc'. Ci. in Oron oꝛ̄pbia. ibi q̄rcoꝝ rami ad terrā iacēt. Ver. viii. eñ. Arma ſub aduerſa poſuit radiātia q̄rcu. ¶ Corn' corni. vel cornus. Seren'. vel corno ex arbore ſerrī. Papi. vij. thebā. Cornu depſſus acbius. ¶ Ficus fici vel ficus ꝯ hoc multa ī gn̄e diximus. ¶ Lacus i. vel lac'. Sene. iiij. na. q̄ſtio. cōtinuatis adq̄ ī facie laci ꝛ turbidi maris. ¶ Colus coli vel colus. Ver. viii. eñ. Qui tolerare Domus
colo vitā tenuiq̄ minerua. Papi. vj. the. Extra iā colu ſila dat̄ ordo. ¶ Dom' domi vel domus. De varietate declinatiōis ꝛ q̄s ex vtraq̄ caſus hīt. li. j. dixim'. Neq̄ ab re fuerit hoc loco dicere qđ Suetoni' trāquillus aladuertit in epl̄is Auguſti ceſaris ſp in gn̄o ſingulari domos ꝛ nūq̄ domus ſcriptū qđ eſt ꝯſentaneū epitaphio antiq̄tatū multaꝝ pleno. qđ anno ſupiori Rome eruderatū eſt. cui' etiā mihi copiā fecit amicus haꝝ reꝝ curioſus indagator. ſcriptio aūt fuit hmōi. ¶ C. MAN. F. inferno. plutoni tricorpori vxori chariſſime pſerpine tricipiti que cerbero munus mecū ferens dānatā cedo alam viuā. One hoc me cōdo monimēto. Ne obitis domos lapſu filiis ſex. Quos p. ſcipio patris camertibus a ſale ex libia incolumes reſtituerat in deſolata orbitate ſupſtim miſera vixi annos. lvi. M. j. d. v. horas ſcit nemo. vale vita.

¶ Quod eſt. Caia manlia Caī māliī filia inferno Plutoni tricorpori vxori cariſſime proſerpine tricipitiq̄ cerbero munus mecū ferens damnatā dedo alam viuā q̄ hoc me condo monimēto: ne obitis domos lapſu filiis ſex quos P. ſcipio patris camertibus a ſale ex libia incolumes reſtituerat: in deſolata orbitate ſupſis miſera vixi annos q̄nquaginta ſex. menſem vnū. dies q̄nq̄ horas ſcit nemo vale vita. ¶ Acus aci. vel acus. Martia. ꝛ Statius tenuē ducere credis acus. ſed hic p diſce. Juue. emerita que ceſſat acu. ¶ Arcus arci vel Arcus
arcus. Cice. in. iij. de natu. deo. Cur arci ſpecies nō in deoꝝ numero reponatur. Ennius apud Priſci. arcus vbi aſpiciūt mortalibus que perhibentur. ¶ Faſti oꝛum. faſtus uum. vtrūq̄ in plurali tn̄ p libro in quo cōtinentur annales. at ꝯ faſti ꝛ profeſti dies vn̄ Oui. opus illud ſuū faſtoꝝ inſcripſit. Luca. in. x. p quartā prom hic dicens nec meus eudoxi. vincetur faſtib' annus. qđ ex errore ſcripſiſſe Lucanū teſtatur Ser. in. iij. li. eneidos Vergiliane. Ceterū ipſe fallitur. cū Hora. ꝯ in. iij. carminū dixerit: p memores genus ōe faſtus Varro ꝑterea in ephemeride cū iuliī ceſaris quo faſtus porrexit: mēſis iuli' appellat' eſt faſtus ſingulari ſupbiā ꝛ arrogantiam ſignificat. De noībus plī carentibus ꝛ primo de maſculinis. ¶ Sanguis ſanguinis cuius pluralis eſt abuſus frequenter in ſacris lr̄is. vt in pſalmo. Libera me de ſanguinibus. ꝛ alio loco. Virū ſanguinium ꝛ doloſum abhominabitur dn̄s. ¶ Limus limi. ¶ Fumus fumi quo in numero multitudinis vſus eſt in cōmentariis Ceſar. p ſignis illis que in hobes per diē fumi ſolent fieri quēadmodū per noctē ignibus: Mar. Fumus
quoq̄ in alia ſignificatione dixit. Cedere nec vanos circum palacia fumos. Fimus fimi.

¶ Ebri. Jugerū i. videt̄ hoc nomē in ſingulari numero etiā vt in plurali tertie eſſe declinatiōis. Pōponius Mella. li. j. Plus iugeris ſpacio ſublimis. Tibullus iugere paſcat ouem. Domus us. aliq̄ hoc nomen in genitiuo domos habuiſſe ſingulari. vel ex Vergilij carmine cognoſci poteſt. Qui Octauiano gratificaret ſic lo-

loquenti in culice dixit. Si nitar auri ſublaqueare domos pro domus.
Muſcus. ¶ Anto. Muſcus muſci. Mundus mūdi: q: cū nō ſit niſi unus mūdus: merito caret numero pl'i: ſicut ſupra
Veſper. de celo diximus: ſed figurate dicit Pli. in. i. na. hiſto. alios innumerabiles tradidiſſe mundos. ¶ Pōtus ponti
Nemo neminis. Sol ſolis. Veſper veſpis. qđ de celo ⁊ mundo diximus. idē de ſole ⁊ luna ⁊ veſpe ⁊ phoſphoro
⁊ reliquis ſtellarū planetarū ꝙ n̄ obus dicendū eſt q: ſingulares ſunt nūero multitudinis carētes: ſed figurate
poſſunt hr̄e. Ver. i. eñ. Quid tm̄ oceano pꝑerēt ſe tingere ſoles hiberni: ⁊ qđ legimus tris ſoles Rome ſimul
ortos paulatim i enodē coiſſe orbē. ⁊ Pli. li.
ii. totidē tm̄ ſoles totidē ꝙ lunas. ⁊ Claudia.
in cutropiū. binaſq; polo cōcurrere lunas ⁊
Genius. geminos ſoles mirari deſinat orbis. Addit
quoq; ſuperioribus Phocas genius geniū cū
Pli. li. ii. dixerit totidem faciat Junones ge
nioſq; adoptādo ſibi. Alii addunt veſper ve
ſperis et veſperus veſpi q̄ pro ſtella ſiue dici
parte carent plurali. nā veſperi veſperoꝝ qđ
ſiti dicunt: qua rōne poſſet dici ego nō video
ſed neq; veſpere veſperaꝝ. cur potius dicere
debeam' illos pſalmos veſptinos: q: veſpe
canunt: has horas veſptinas: q: eo tp̄e agit
aut agi debebat res diuina q̄ veſp ꝑpter ſo
lis occaſū incepit apparere. Nā multa hmōi
q: in ꝯpendiū ſcripta ſunt dū ppl's aut ſacer
dos in pſona ppl'i corpus xp̄i Jeſu degultat
qđ cōicare a nr̄is dr ⁊ p eo qđ impiti legunt
poſt cōicanda. ds legi poſt cōmunionē hoc ē
orō illa quā ſacerdos in pſona ppl'i ante ſua
recitat. Eodē mō dicūt pxſa p eo qđ eē dz
pſa: nā diſtinguitur a verſu et capitula p ca
pitulū: ⁊ alia cōplura de q̄bus in annotamē
Carcer. tis q̄ ꝑpediē edituri ſumus copioſius diſpu
tabit. ¶ Carcer eris. p loco vbi detinent in
cōpedibus noxii nūero multitudinis caret
nā carceres in pl'i paulo poſt dicemus aliud
ſignificat. ¶ Feminina pl'i carētia Phocas
⁊ Diomc. pauca huius ordinis nola ponūt
alii multo plura: q̄ reperiunt plerūq; in nu
mero multoꝝ. vrvita p aīa. Ver. vi. eneī. Te
nuis ſine corpore vita ⁊ p viuendi mō Laer
tius ſcripſit vitas philoſophoꝝ. Hier. vitas
patrū. Glorias q̄ in pl'i dixit. Gel. lib. i. Has
inqt ille glīas cū iactaret. Plau. in triniimo
baſane in me ꝑpter res maledictas famas
ferūt. Et eodē mō de reliqs q̄ ſequūt: q̄ etſi
raro inueniat in nūero multitudīs aliqū tm̄
autrores vſi ſunt vt Luca. li. vii. Eoaſq; pre
mūt tētoria gazas. ⁊ Se. i. herclē furēti gaſis
Arenas inhias q̄ c̄ ꝯceſſo paup in auro. ¶ Arenas
quoq; etſi ceſar in li. de analogia ad Cicero
nē dicat vicioſi dici in nūero multitudinis:
Luca. tm̄ li. x. dixit. Et diraſcalcauit ceſar a
renas. Mortes quoq; in pl'i dixit. O pius ſi
nc hurti' in cemētario hiſpaniēſi. mortibus
inqt mortes exaggerabāt. Aug. li. iii. de ciui
ta. Nc minus hr̄et mortiū Roma q̄ vicerat.
Et iteꝝ lſra Se. i. natura. q. ergo tu i tātis erroribus es. vt exiſtites deos mortiū ſigna ꝑmittere. ¶ Par etiā
Par etſi Dio. ⁊ phocas ſcribāt pl'i carere. Hora. tm̄ l. i. epi. dixit. Bella q̄s ⁊ paces lōgū diffundit i euū. ⁊ Plau. i pſa.
etiā pacibus dixit. Sicut pbi dicūt: tres eē labes reꝝ publicaꝝ: cū grāmatici dicāt labē carere nūero pl'i. Neu
tra pl'i carētia Dio. tm̄ ponit hec pauca inter ea q̄ nūeꝝ pluralē nō habēt. virus i. pus puris barathrū i. alliū
allii croci i. ingenū ingenii. alec cis. iuſtitiū ſinapi: ſꝫ alliū ⁊ ingeniū i frequēti vſu hn̄t pluralē. Crocū ⁊ ſinapi
ad res q̄ mēſurant ptinēt. Melec p ſalſamēto caret pl'i ſicut ⁊ garū. halec q̄ p eo qđ halec etiā pl'i caret nā p
piſce numerū multitudinis habet. Phocas addi cocuū i. feniū i. lurū i. viſcum i. euū i. vulgus i. pelagus i. pen'
penoris. ſiue penus i. vel penus us. ſolum quoq; ſoli plerīq; his annumerāt. cū Ver. i. geor. dixerit de ſatura
re fimo pingui pudeat ſola. Sic Apule. in. iiii. meta. Jn aſini. inquit faciem fena rodebamus.
Chaos ¶ Chaos. Mūdus. Sꝫ figurate Luca. vi. Et chaos et innūeros auidus cōfundere mūdos. Lactā. in lib. de ira
dei. Sed cōcedā vt impune de mūdis delyrauerit. ¶ Fama. Plau. pl'i vſus eſt in triniimo ꝑpter res maledi
ctas famas ferūt. ¶ Parſimonia aūt auaricia ē. q̄ eſt viciū. Sed ꝯtus quedā. Quā acron Horatū cōmētator
ſic exponit. Parſimonia ē ꝯtus q̄ cauemus ne qđ diſpendiū fiat vltra modū ⁊ res familiaris q̄ad poterit ſie
Soboles. ri ſine caruſ. p iniuria cōſeruet. vñ Hora. ipſe in odis de pſimonia antiqꝫ ſcribit multa. ¶ Soboles. Cornel
ſius pl'r ſcripſit in li. de filioꝝ educatiōe oēs ait familie ſoboles cōmittent. ¶ Nihilū. Dictio cōpoſita ex ni. ⁊
Inſtar hilū i. vt auctor eſt Feſtus. Hilum aūt illud qđ fabe grano adheret. ¶ Inſtar ⁊ cōparantiā ⁊ ſiilitudinē ſignī
ficat. Cice. in Verrē libro ſeptimo. Nauis inſtar vrbis ita magna videretur. Vergi. in viro bono. Mundi inſ
ſtar habens teres atq; rotundus. ¶ Juſticium ii. Lucanus libro. ii. Juſticium latuit plebeio tectus amictu

Muſcus i. Mundus i. Pontus i. Nemo inis. Sol ſolis Verſper eris. Carcer eris.

¶ Feminina plurali carentia.

¶ Epitome.

⁊ Hoc membrū que feminina plurale nō habēt continēt. Sꝫ tm̄ cū Aldo. Adde ſales lues ſoboles ſiti ulcra ſatiſq;. Gloria res fides et quinte pluria eluſis veſpera cū rabie Jūcta eſt ſcabieſq; iuuentus plura quoq; inuenies ſed ſinit ſatiſq; iſta ſuperq;.

Vita e. Gloria e. Fama e. Gaza e. Juuenta e. Senecta e. Cholera e. Fuga e. Culpa e. Proſapia e. Memoria e. Elegantia e. Sapientia e. Diligentia e. Socordia e. Negligentia e. Parſimonia e. Auaritia e. Vecordia e. Stulticia e. Inſania e. Amentia e. Dementia e. Arena e. Humus humi. Mors tis. Fames is. Sitis is. Lux cis. pax cis. pix cis. ſalus ſalutis lues is. Tabes tis. labes is. Proles is. Soboles is. Indoles is. ſtrues is. Tuſſis is. bilis is. pauptas tis. fides ei. rabies ei. pernicies ei. caries ei. dies ei. pro tempore.

¶ Neutra plurali carentia.

¶ Epitome.

⁊ Neutris pl'i carētibus hic inſertis. Adde ſolū dictis nitrūq; penūq; croconq; Mā̄mona. q̄ vīges nō declinabile virus manenaq; cū paſca vulgus pelaguſq; geluq; lac ador addant que vix pluralia ſeruant.

Vulgus i. pelagus i. vir' i. pus puris barathrū i. fenuꝫ i. cenū i. viſcū i. euū i. iuſticium ii. letum i. lutum i. ſoliū ii. ſeniū ii. ſalū i. Ador fas nefas indecli. nihil nihilum i. inſtar. vitrum i. neceſſe ceſſum. halec cis. ver veris.

Plurali preterea numero carent nomina deorum pro pria hoim montiū: ſyluarum: fluuiorū. inſulaꝝ: vrbium ceterarūq; rerū niſi q̄ pluraliter declinātur. Dicimus tamen ſcipiones: fabios: metellos: ſed tūc appellatiua potius q̄ propria dicenda ſint.

Nomina quoq; elemētorū vt aer: ignis ether ⁊ metallo rum: vt aurum argentum plumbum: ⁊ ſignificātia res aridas ⁊ liquidas q̄ in pondus ⁊ mēſurā referuntur vt triticum cicer: oleum acetum. Que tamen nonnunq̄ pluraliter efferuntur: maxime cum partes illarum rerum ſignificare volumus.

De maſculinis ſingulari carentibus

Epitome.

Hec ſunt plīa maſculina q̄ ſingulare nō hñt ⁊ hec hec. Ad dantur proceres manes quiritiſq;. Ancyales tuoci faces car pi ꝑ lareſq;. Inſontes ſonteſq; ſimul vult iungier Aldus.

Cani orum. Cancelli orū. Dii orum. Faſti orum. vel faſtus uum. Superi orum. Inferi orum. Loculi orum Liberi orum. Poſteri orum. Pugillares rium

Tanto plurali preterea carent noīa propria duoꝝ: vt iupiter mars vulcan⁹ hoīm vt priam⁹. hector achilles mō tiū vt apennin⁹: pyrene⁹: cemerianus: ſiluarū vt ida. hercina fluuioꝝ vt athas tagus. inſulaꝝ vt ſardinia. ſicilia vrbiū vt corduba. hiſpalis: ceterarūq; rerū. vt canū equoꝝ boū. capraꝝ. vt apud Oui. lelaps apud ver. rhoebus. Inueniunt tñ q̄dā ppria ex his pluraliter declinata. ⁊ tūc carēt nūero ſingulari: vt gades gadiū. balcares iuni. athene aꝝ. celene aꝝ: cytbera oꝝ. Aliqñ etiā ſub diuerſis gñib⁹ inueniunt declinata i vtroq; nūero vt ſupra di ximus menalus i. menala orū. tenarus tenari. tenara. tenaroꝝ. Aliqñ etiā ſub eodē gñe vt mycene es. mycene aꝝ. Uer. v. enei. Et coli cere mari dephēſus ⁊ vrbe mycene. Idē in. ij ⁊ nūc q̄ patrias vcto petiere mycenas. Sꝫ cū dicimus ſcipiones: fabios: metellos: camil los curios: ſcauros. iā deſinūt eſſe ppria ⁊ ici piūt eſſe appellatiua. Nā cū ſit nomē ppriū q̄ de vno dr appellatiuū q̄ de plibus cū di co ſcipiones itelligo plures ex ea familia. vt eneid: publiū ſcipiones ergo ſcipionū appel latiuū eſt: cū de oībus illis dicat. Hic Iuue. di cit q̄ curios ſimulāt ⁊ fictos continuāt ſcauros Et Luc. ad ſyllas marioſq; redis. Noīa ele mētoꝝ carēt etiā nūero multitudinis vt aer aeris. ignis ignis. dicim⁹ tñ i plī ignes igniū pro particulis ipſius elemēti vt apud Vergi. crebris micat ignibus ether ⁊ alio loco. aut ignib⁹ egra dedere. Et noīa metalloꝝ vt au rū argentū plumbū: neq; eñ dicimus in plī aura argenta plumba dicimus tñ era i tri bus caſibus pro rebus ex illa materia fabri catis. vt paulopoſt dicturi ſumus. Et noīa ſi gnificātia res aridas ⁊ liq̄das: q̄ i pōdus ⁊ mē ſurā referūtur vt triticū cicer piper: crocū ne q; eñ dicimus tritica cicera pipa: croca. Dici mus tñ ordea vt Verg. i bucco. Grādia ſepe q̄ bus mādauimus ordea ſulcis ꝑ granis ordei ſic etiā dicimus fabas lupinos. ⁊ piſa ꝑ gra nis illoꝝ leguminū. Iuui. Spirāteſq; crocos ⁊ in. vina ꝑpetuū ver ꝑ flores. Uinū q̄ ⁊ mu ſtum: ſapa. defrutū paſſum lac ſeril amomū ⁊ alia hmōi liq̄da nūero plali carēt plerūq; dicimus tñ in plali vina muſta defruta mel la balſama. cinnama: cū ptes aut gña illarū reꝝ ſignificam⁹. Uer. in bucco. Uina nouum fundā calathis aruiſia nectar. Idē. iiij. geor. Aut igni pinguia multo defruta. Idē. j. enei. Redolētq; thymo fragātia mella. Iuu. Spi rāt opobalſama collo q̄ tibi Mar. cinama q̄ redolēt. Hec ſerui⁹ in. ij. Geor. dicit in plī tm̄ hēre tres caſus. Nā Oui. nimis licenter in plī muſtis dixit ab eo q̄ eſt muſtū. Ita q; in hmōi nob⁹ multominus ſignificat plis nūerus q̄ ſingularis. Nā cū dixit terrā: totū elementū itelligo: cū vo terras ꝑticulas quaſdā aut terre gña. Uer. ij. geor. difficiles primū terre colleſq; maligni multo ergo min⁹ dixiſti cū dicis habeo duas aut tres terras: q̄ cū dicis habeo terrā. Eo. dē quoq; mō aera dicim⁹. vt Mar. Aera ſꝫ a cunctis vteriora petis. Cato q̄ vt īqr feſtus aeribus dixit. De maſculinis ſinglari nūero carētib⁹. ⁊ prio ponit maſculina: quoꝝ pleraq; etiā i ſingulari apud auctores reꝑiūt vt ꝑ eoq; q̄ eſt fori orū ꝑ pte illa nauis q̄ a ꝓra in puppis diſcurrit. Enni⁹ dixit multa foro ponēs agea q; lōga repleſt. nā verg. in plali. dixit li. vi. deturbat laxatq; foros. Faſti orū vel faſtus faſtuū icōe ⁊ ſrte declinatō ē vt paulo ante diximus: ſingularē numeꝝ nō hꝫ ꝑ eo q̄ eſt liber annaliū. Supi oꝝ ⁊ inferi oꝝ ꝑ diis celeſtib⁹ ⁊ īferni. Liui. tñ andronicus i odyſſea dixit inferus an ſuperus tibi fert deus funera vlixes. Et loculis quoq; Mart. Locellus in numero ſingulari fecit dicēs in diſtico cuius titulus eſt loculi. Ipſe libellus erit. Liberi orū q̄q; in ſinglari liber aum. cū adiectiuū eſt declinetur ꝑ filiis ac ꝓnepotibus plī dicitur attñ etiā de vno tñ vſq; adeo reformidat numeꝝ ſingularē. Idē quoq; de poſteri orū. dicimus ⁊ ſi poſterus a um. declinet. Pugil lares quoq; ꝑ tabellis: lꝫ hic ⁊ hec pugillaris ⁊ hoc pugillare dicamus pro re q̄ pugillo cōtineri pōt aut pugilli magnitudinem equat. Codicilli orum pro teſtamento illo ſecundario nam pro paruo libro; vel ligno etiā ſingulariter dici pōt. Cato de re ruſtica. in tabulato condito codicillos oleagenos.

Deoꝝ. Plurali nūero deoꝝ. vt Iupiter apollo. Hoīm Iulius nero. Montiū vt agragas etna. Silua rū. micana ʒona. Fluuioꝝ hebris. Methaurus. Inſulaꝝ rodus. Sicilia. Urbiū hiſpa. roma. Ce teraꝝ rerū: vt canis lelaps: eq̄ ebes. Naſte pelias. Niſi q̄ plali efferunt. vt thebe aꝝ. gades iū. Oui. li. j. de tri. Quum taciti thebas vulnera fratrū. idē in epi. atq; aliq̄s doctas iā nunc erat inq̄r athenas. Fori oꝝ. Li. i. de ſene. alii malos ſcandunt: alii per foros cū ſitenc curſus diminutiuum forulus i. in vtroq; numero ꝑ librorū ſcrinio accipit. Aetius apud nonium pleniſſimū corio picto forulū. Iuue. ſaty. iij. hic dabit libros ⁊ forulos. Cancelli deriuatū a caurio. Apul. li. vj oraicaurios iā ipſos adheſiſti. Li. ꝑ Quinti. extra hos cācellos egrē di conabor. Pugillares. ſꝫ idē Iuue. Adiecitis ſaty. xj. dixit nec pugillares defert i balnea rancus teſtamōs

Propē pre nou hir.

Nota.

Nomen ꝓ prium q̄ ſit.

Luca.

Uerg.

Nota q̄ in pondus vl mēſurā ca dunt.

Uinum.

Uerg.

Faſti.

Libel.

Codicilli.

Cancelli pugillares

arũ.exequie arũ.a phocа ꝛ Diome.ꝛ Frontone in hoc nũero ponunt.Uer.in.iiij.ene. Excub ias diuũ exter-
nas ꝛ in eodẽ dulces epulae dum fata deusq; sinebant.ꝛ in.vj.ar pñs exequiis eneas rite solutis. Ambros°

Juducie arum. Insidie arum. Idus iduum. Latebre arum. Lactes ium Littere arum. Mine arum Manubie arum. Nundine arum. Nuge nugarum. Nuptie arum. None nonarum. Nenie arum nares arium.opes opum. Palee arum. Prestigie arum. Plage.arum. pro reti. Primitie primitiarũ. Quisquilie arum.

in euangeliũ luce.ca.xij. Nõ eñ sollicitã de-
us cure numeratis intendit excubiã in sin-
gulari dixit. ℂ Ferie arũ. a phoca ꝛ Dio. et Ferie
Gellio nunq̃ nisi in pluratiuo nũero efferri
dicunt nostri tñ aliter accipiũt cũ dicunt fe
ria scda: feria tertia: feria quarta. ℂ Fece-
ne arũ.phocas inter hec nũerat Diome.fo-
res forium. Hora.tñ in.j.ser.dixit.exclusus
fore cũ longarenus foret intus. ℂ Fortune
arũ.p diuitiis ac fortuna pspera: vt apd Te
rẽ.I an. Laudare oẽs fortunas meas.in sin
gulari:media est et ad bonam ꝛ ad malam.
ℂ Gene genarũ. Phocas inter hec posuit.
Ouidius in epistola oenones.expaui rupiq;
genas ꝛ pectora planxi. Diomedes vero gin
giue arũ.possis tamen si opus fuerit dicere hic habet genã dextrã eminentiorẽ sinistra. ꝛ Juuena.dixit fran
gendus misero gingiua panis inermi atq; eiᵘ diminutio. Apuleius p magia est vsus cõplanatorẽ inqr tumi Phocas
de gingiuule. Qd vero cesar in libris de analogia atq; Diome.ꝛ phocas dicit inimicitias in plurali tñ decli- Diome
nari putãt:ego tñ vt ille apd Gelliũ ait nõ video cur nõ eadẽ rõne dicamᵘ inimicitiã qua iniuriã: impotẽriã des
iniuriã.vt Cice.thusca.la.iiij.dixit. Inimicitia est ira vlciscendi tps obseruãs:atq; ibidẽ sepe singulari vtitur
numero. ℂ Illecebre arũ.ab oĩbus grãmaticis fere ponuntur in hoc ordine. Cice.tñ in.j.de legibus dixit:q̃
ꝛ si illecebra turpitudinis.ꝛ Gel.li.ij.atq; audiendi quedã illecebra induit. Plaut.in asina.atq; ecclesia illece-
bra exit tandem. ℂ Inducie induciarũ. Insidie insidiarũ. Idus iduũ.quẽadmodũ ꝛ kalende arũ. ꝛ none arũ.
semper pluratiua reperiuntur. ℂ Latebre latebrarũ:phocas superioribus annumerat. Cice. tñ in epistola Latebre
ad appiũ:ne in tabelle quidẽ latebra abscondirã maleuolentiã ꝛ Gel.li.xj.dixit impunitatẽ ex ea latebra spe
rarent. ℂ Lactes lactium pro intestinis hominũ atq; ouium per quas labitur cibus.vt supra ex Plinii ver Lactes
bis annotatũ est cum de hoc nomine lac disserebamus. ℂ Littere arum.pro epistola vt dicit Diomedes nu- Littere
mero tñ plurali vtimur excusantur tñ poete carminis necessitate.vt Ouid.in epistola briseidis. Quã legis
a rapta briseide littera venit.vnde fit vt qꝛ heroicum atq; elegum carmen littere arum.in plurali nõ recipit
frequẽtius vtamur eius diminutiuo litterule arum. Mine arum.manubie arũ semp pluratiua reperiunt.
quẽadmodum ꝛ nundine arum.ꝛ nuge arum.et nuptie arum. Nam nenie arum.ꝛ nares narium.etiam in
singulari declinantur aliquando. Hora.prima epist.an puerorum: nenia que regnũ recte facientis offert.
in odis dicetur merito nox quoq; nenia. Oui.v.meta. Acta retro naris medioq; est fixa palato. ℂ Opes opũ
p diuitiis.nã in singulari opis opẽ.ab ope.vt infra dicetur:auxiliũ significat. ℂ Palee arũ: qd etsi a grãma
ticis inter noĩa pluratiua ponitur. Uergi.tñ in singulari eo vtitur.j.georgi. ait Pinguis palee teris area cul
mos vbi Seruĩ. notat paleam dictam esse singulari numero cõtra artem:qꝛ vt dicit q̃ ex pluribus constãt
numeri sunt tñ plis.vt cancelli bige scope.prestigie.arũ.phalere arũ. Plage arũ. p reti. Primitie arũ. huius
eẽ ordinis Diome.ꝛ phocas testantur. Nã qd Oui.xiij.meta.dixit.primitiũ rorẽ ab eo qd est primitiuus.a.um
adiectiuũ substantiue tñ exceptũ p rẽ pinicia primicie arum.declinatur. ℂ Quisquilie arum.p purgamẽto Quisqui-
atq; re parui ꝛ nullius pcii ꝛ q̃ proiicienda est quasi inutilis. Apu.j.meta. At has quisquilias quanti parasti: lie.
de piscibus minimi pcii dixit:quisquiliã vero p arbuscula siue frutice que coccum procreat dixit Plin.lib.xvj.
Omnes inqr has dotes ilex solo puocat cocco granis hoc primoq; seu species frutices paruos aquifolie ilicis
quisquiliã vocant. ℂ Cbri. Excubie. Propertius li.j. Supplicis a longis tristior excubiis. ℂ Facetie. Quint. Facetie.
li.v.in narrando. Ci.consistere facetias putat. ℂ Inferie. Uerg.li.viij. Absenti ferat inferias: decoretq; se-
pulchro. ℂ Idus uũ. Martia.li.xij.idus sepe colas:ꝛ has et illas:sunt q̃ dicant tñ pridie idus nonas kalẽ. Mine
dici posse. Sed Ci.ad atticũ li.ix.tri.epi.tuas accepi postridie idus dixit. Mine. Prop.li.j.nec memini pone Nundine
re minas. Manubie. Cice.p lege agraria cuncte:cuiusq; fuerũt manubie. Nundine:vñ nundinor aris. Cic.
vt in li.iij. in verrẽ q̃ ab isto ait.ad vtilitatẽ nundinarent. Nuge. Juue.saty.xi.nõ capit has nugas humilis
domus. Nuptie:hic dies nuptiis dictus est. Terẽ.ait. None. Ci.o none ille q̃ me consule fuistis. ℂ Nenie arũ.
Diuus Hiero.in plogis:nenias liberias dixit. Hora.tñ in singulari nũero scripsit sepe vt hoc nomen. ℂ Na
res. Uer.li.vi.ꝛ truncas inhonesto vulnere nares. ℂ Prestigie. Hiero.in vigilantiũ has pstigias demonũ ee
9fingas. Plage. Oui.j.de ar. Capies tu mõ tene plagas: Ci.in vtroq; nũero vsus fuit in li.de ami.tẽde pla-
gas ꝛ statim in eadem significatione tanq̃ plagã ponas dixit.sed Quint.p vibice li.j pbl.ts.etiã ait ad pla-
gas durabitur. ℂ Quisquilie. Diuo Hiero.interpre. Amon cap.viij.et quisquilias frumenti vendemus.

Reliquie arũ. Sortes iũ p oraculo. Sordes iũ. Scope arum. Scale arũ. Suppetitie.arũ. Sentes iũ. Terme arũ. Tenebre arum. Ualue arũ. Triche arum.

ℂ Neutra singulari carentia.

ℂ Epitome.

Neutra pluralia que singulare non habent hic complectuntur preter Seria cum raltris addasq; ceraunia tempe. Libaq; cum spoliis charchesia rostra Cythera Classica serta simul: sic essara bactraq; et exta. Namq; Diomedes hec iungit nomina et Aldus.

ℂ Anto. Reliq̃e arũ superioribus a phoca ad
dit. Apul.tñ p magia dixit Cõuerritore pal
diane reliq̃e: ne q̃ visat terra labes sordium
sꝫ pt excusari qꝛ ẽ carmẽ nã in psa ofone vix
dici posset. ℂ Sortes.iũ.p oraculo atq; deo Sortes
rũ rñso.a Diome.ꝛ phoca inter hec noĩa po Scale et
nit:ea tñ significatõe etiã singulari dictus scala
est illud ex actibᵘ aplorũ. cecidit sors sup ma
thiã.i.spiissei oraculũ:quo aplis est declara-
tus. Neq; eñ de tãta re viri sctissimi sortirẽt
sed potiᵘ expectare debuerãt.q̃ in ea re diui
na erat volũtas. ℂ Sordes iũ p auaritia ꝛ
p immundicia. ℂ Scope arũ.ꝛ scale arũ.a Ce.
Gel.phoca. Dio.ꝛ Ser.inter plr declinari nũe
rant. Hic.altero vsus ẽ in singulari li Esaia

alcero in lib. geneſe os. ïurecõſultus in digeſt :is tit. de fur. l. ſi prius armariũ nĩgt vel ſcalã Suppetie alum. immo ꝓo ſuppetias tñ in acrõ pli cũ his verbis ſero ⁊ mitto. vt valla putat. Ce. etiã in cõmẽtariis ait venio vcinis iunxit dicens auxilia magna equitatꝰ oppidanis ſuppetias venire. ℭ Sentes iñ. Tenebre arũ. Tei me arũ. Triche az. Ualue az. nũcꝙ niſi in multitudis nũero repiunt. Neutra fin. c. Di ma oz. qđ id Priſci. nũero ſingulari carere putat: ꝙ varias res hoc nomẽ ſignificat dz ſingula habent ſua noia. vt ſcutũ. galea. tibiale.

Caſtra ℭ Caſtra orũ. p exercitu. aut exercitus ſtatiuis: qđ ẽt de ſilibus ẽ dicendũ vt eſtiua oz. hiberna oz. ſtatiua oz. Caſtrũ in ſingulari idẽ eſt qđ caſtellũ: vt apud Uer. in. vj. caſtrũ

crepũdia. inuiboliqꝫ corãq. ℭ Crepundia orũ. Ciba

Seruius carpitur. ria oz. quoz plus inter huius ordis noia poſuerũt Diome. ⁊ Pho. poſterius Diome. tñ quẽadmodũ ⁊ exta oz. Pho. ſolus. ℭ Cunabula orũ. ⁊ incunabula orũ. ſemp plra repeiunt. ℭ Ilia tñ nã qđ Ser. dicat hoc ile ilis in ſingulari declinari. nõ magis reperiẽ in plu. ꝙꝙ Marylus mimographus eode ſermo referẽte ſed fabulã alludẽs dixit. tu vt hectoꝛ ab ilio nũꝙ diſcerris. ℭ Iuga oz. p mõtiũ ſũmitate. Uer. tñ li. vj. ſupate iugũ dixit ℭ Iuſta orũ. p exequiis nũero ſingulari caret. Flac. in. v. argo. Tũc comiti pia iuſta tulit. Salu. in iug. Poſtꝙ ille more regio iuſta magnifice fecerãt. Luſtra orũ. p ferarũ atqꝫ meretriciũ latibulis. Uer. ij. ge. Nõ abſunt il hic ſaltus ac luſtra ferarũ: p lupanari apud Plaut. ꝙ ſepiſſime. In ſingulari ꝓ quatuoz annoz ſpaciũ ſignificãt q̃ grece dz olympias

Menia. Menia iũ. magalia uj. ⁊ mapalia iũ. ſp pluralia ſunt. ℭ Precordia orũ, nõ pcordiũ. ſic tñ apud Celſum preconia ſpolia orum. licꝫ

Arma orũ. Caſtra orũ. Crepũdia orũ. Cũabula orũ.
Incunabula orũ. Cibaria orum. Exta orũ. Ilia iliũ
iuga orũ. Iuſta orũ. Luſtra orũ. Menia menium.
Magalia magalium. Mapalia mapalium.
Precordia oz. Spolia orũ. Serta orũ. Sponſalia orũ
Tripudia orũ. Teſca tempe. tot. quot. pondo.
Feſtorũ quoqꝫ noia vt ſaturnalia orũ. vel Bacchanalia orũ. vel ium. Uinalia orũ. vel ium. agonalia orum vel ium. Quinquatria orũ. vel ium. neptunalia orum vel iũ. Uulcanalia orum. vel iuz. Lupercalia orum vl ium. ⁊ eodem modo de reliquis.

Uer. in ſingulari ſpoliũ dixerit. ℭ Serta orũ p corona ex floribꝰ. Serta e. in ſingulari poſuit Cato de re ru: p herba quã greci meliloton: media ſertulam campanã vocant. Ait nãqꝫ iris aride cõtuſe heminã ⁊ ſertã campanicã. ℭ Sponſalia orũ vel ium. Gel. li. iiij. Hoc ius ſponſalioz obſeruatum dicit. ⁊ de ſpõſalibus eſt titulus apud iureconſultos. Tripudia orũ. Teſqua orum. Tẽpe indeclinabile ſicut tot quot ⁊ pondo. cuius ſin

Tempe. gulare vt phocas dicit in librã eſſerẽ. Itaqꝫ dicamus vna libra: ⁊ nõ vnũ pondo: ⁊ econtrario duo et tria pon

Feſtoꝛũ no mina. dora ⁊ nõ due aut tres libre. ℭ Feſtorum quoqꝫ noia. at Saturnalia orum vel ium. ſed quẽadmodũ Macro. in. j. ſatur. deducit in gtõ pli frequentius vtimur ſcđa declinatiõe: in datiuo ⁊ ablt̃õ frequẽtius tertia. Nam ſaturnaliũ ⁊ ſaturnaliis vix poteſt dici at vero ſaturnalioꝛũ ⁊ ſaturnalibus fere ſemper. Uerrius flac. ſaturnaliũ inqꝫ dies apđ grecos quoqꝫ feſti habentur. Atqꝫ iterũ idẽ de conſtitutiõe ſaturnalioꝛũ ſcripſiſſe arbitroꝛ. Itẽ Iulius modeſtus de feriis ſaturnalioꝛũ inquit ferie. Hora. ij. ſer. quid fiet ab ipſis ſaturnalibus huc fugiſti. Eadẽ rõne Salu. apud Celium li. iij. hiſtoꝛiarũ bacchanalioꝛũ dixit cuius ſingulare Plau. in bacchidibꝰ protulit dicens: q̃ bacchis bacchas metuo ⁊ bacchanal tuũ. Marſurius quoqꝫ ſabinus vinalioꝛũ inqꝫ dies Ioui ſacer eſt ⁊ valerius antias agonalioꝛũ repertorẽ numã põpiliũ refert. Eodẽ preterea modo quinquatria

Quinquatria. orum. quinquatribus. Hora. ij. epiſtolarũ Teſtis quinquatribus olim. ⁊ Iuue. totis quinquatribꝰ optat. Ci. in epiſto. ad celium. ita tumultuoſe conciones: ita moleſte q̃nquatrus afferebanẽ: niſi forte mẽdũ eſt quinq̃ triis p quinquatribus. At ꝓo econtrario diximus potius floraliũ ꝙ floralioꝛũ liberaliũ ꝙ liberalioz: lucariũ ꝙ lucarioꝛũ. Varro ferialium inquit dies a ferendis in ſepulchra epulis dicti. ⁊ idẽ alio loco: floralui nõ floralioꝛum dixit. Maſurius quoqꝫ ſabinus liberaliũ inqꝫ dies a pontificibus agoniuz martiale appellaẽ: ⁊ idẽ alio loco eam noctẽ deinceps in ſequentẽ diem: q̃ eſt lucarium: erant autẽ lucaria feſta. in quibus fiebãt lucorum ſacra. ℭ Cbri. Sortes. Martia. in diſtichis. alternis pauperes accipe ſortes: nam p eo qđ dz vulgo loca

Sortes. riali ſingularẽ habet. Teren. heu mihi etiã de ſorte nunc venio in dubium. ℭ Sordes. Iuue. ſaty. j. Quis ferat has ſordes luxurie. ℭ Scope. Sueto. in nerone in ſingulari numero dixit alterius inquit collo ſcopa deligata. Nã ſcopa e. nomẽ ꝓpꝛium viri eſt. Uerg. in priape. Non praxiteles ſcopa ſume fecit: nam ſcopa regis viole ſpecies eſt Pli. li. xxj. c. vj. nõ leuioꝛ ei ꝙ ſcopã regiam appellant. Scale a Uergi. ij. eneidos. Scale parietibus herent. idem. viij. et ſcalis aſcendere muros. Et paulo poſt: et ſcalas in menia poſcit. Iuuena. ſaty. vij. et ſcalarum gloria palme. Machabeoꝛum libꝛo. j. Hierony. interprete erat populus portãtes ſcalas. Aliqñ tamen et in ſingulari repertum eſt. Corne. Cel. libꝛo. viij. neceſſaria eſt ſcala lignea. Caius. libꝛo. vij. vt ſcalam ſitiens commendauerit. ℭ Sentes. Uergilius in culice. teneras fruticum ſente rimatur. Idem. ix. maſculinum poſuit: ſi modo codices mendoſi nõ ſunt. Horrida ꝙ deus comperunt vndiqꝫ ſentes. Therme Iu

Triche ue. ſaty. vij. dũ petit aut thermas aut phebi balnea. ℭ Triche. Martia. in diſt. Sunt apine triche: et q̃d viliſſimis. ℭ Ualue. Iuue. ſaty. iiij. Facili patuerunt value. Incũs. Cice. ij. de legibus: gaudeo igiẽ me incunabula mea tibi oſtendiſſe. ℭ Cunabula. Uer. iij. eneidos. Et gentis cunabula noſtre. ℭ Sponſalia. Iuuenalis ſa

Tempe ty. vj. Conuentum et ſponſalia paras. Teſqua. Hora. me reqꝫ deſerta et inhoſpita teſqua. ℭ Tempe. Uergi. in culice. O pecus o panes o gratiſſima tẽpe. ℭ Saturnalia. Martia. li. xj. clamant ecce mei ſaturnalia verſus. De re. vt Comitia floralia compitalia. Lucaria: feralia: orgia: parentalia. Perſius ſaty. v. noſtra vt floralia poſſint. Diomedes vult lumina pro oculis carere etiã numero ſingulari. Ouidius in epi. Reſpice laertes

Uergilius vt iam ſua lumina condas. Uergilius tñ. iij. eneidos. ter ſingulariter dixit. telo lumen terebamus acuto. Id Cernimus aſtantes lumine toruo: idem monſtrum horrendum. Informe: ingens cui lumen ademptũ: ſed in his locis poteſt admitti: nam loquitur de cyclope qui vnoculus erat.

Libri quoqꝫ coꝛuꝫ qui grece: aut ad imaginem grecoꝛū opera ſua inſcripſerunt. vt rhetoꝛica oꝛum. economica oꝛum. ethica oꝛum. Buccolica oꝛum.

Communia triū ſunt generum noīa numeralia carent numero ſingulari preterꝙ vnus a.uꝫ. qꝺ caret nūero multitudinis. niſi cū iungiť noībus plr declinatis.

Sunt autē oīa indeclinabilia vſqꝫ ad centum preterꝙ tria pꝛīa hoc eſt vnus a:uꝫ. duo due duo. tres tria.

Singulari preterea numero carent noīa diuidua ſiue p certos numeros diſtributiua. vt ſinguli e.a. bini e.a. terni e. terna. quaterni. e.a. quinqueni. e.a.

❡ Nomina certis caſibus deficientia.

❡ Epitome.

❡ Quedā noīa ꝙ certis caſibus carēt hoc capite continentur.

Uctō carent noīa interrogatiua vt quis qualis quātus cuꝫ interrogatiue pferunť. Et infinitiua vt quidā aliquis ꝛ relatiua vt qs qualis ꝙtus. cum aliqd referūt. Et negatiua. vt nullus. nemo. et diſtributiua vt ambo vterqꝫ et ꝙ ſupꝛa memoꝛauimus bini e.a. terni e.a.

Jus iuris. rus ruris. os oris: mare maris. ꝛ noīa quinte declinationis: preterꝙ hic dies. et hec res genitiuo datiuo et ablatiuo pluralibus deficiunt.

❡ Anto. Libri quoqꝫ coꝛū: vt rethoꝛica. oꝛuꝫ nā ſi de arte rethoꝛica plēs libri pꝛiales ſſit· rethoꝛicoꝝ īſcribitur ī nūero multitudinis ſin tñ eſt vnꝰ vnus. rethoꝛicꝰ poťꝰ in ſinglari dr. Sic eñ citare ſolemꝰ Ariſt. in rethoꝛicis ad theodecteū: ꝛ ī rethoꝛico ad Alexā. q2 noīe illiꝰ tres libꝛos de arte rethoꝛica ſcripſit. ad hūc ꝟo vnū dūtaxat libellū. ❡ Duos ṗterea quos de re familiari libꝛos ſcripſit: vt economicoꝝ appellauit: at ꝟo xenophō ꝙ ea de re vnū ꝯpoſuit economicō īſcripſit. vt Micro. ī Euſebñ īterpꝛtationē de tpībꝰ. cū aratū īnqt hexametris verſibꝰ romanū feciſſet. in xenophōtis economico luſit. Sic ṗterea dicimus buc. Uer. q2 decē ſint: ꝛ geoꝛgica q2 ꝗtuoꝛ libꝛos opꝰ illud ꝯtinet. At ꝟo cū de vno loquimur dicemus ꝛ citabimus. Uer. ī.j. vel.ij. buc. ❡ Cōia.t. Carēt etiā nūero ſingulari noīa numeralia ṗterꝙ vnꝰ vna vnū: qꝺ caret nūero multitudinis: niſi cū iungiť noībꝰ plaliter declinatis. Sal. ī catilinario. hi poſtea ꝙ in vna menia ꝯuenere: idē ī iugurtha vbi vnē et altere ſcale ꝯminute ſunt: ꝛ ī digeſtiōi. de dāno īfecto. l. ſi edibus. ꝛ ſi vnas inqt edes codē Nā vt ſupꝛa diximus menia ſcale edes plaliter declinanť. Noīa ꝙ diuidua ſiue ī ſinglari diſtributiua carēt nūero ſinglari vt ſinguli e a. bini e.a.ꝛc. Ut ſi dicas pdices cūt ſingule. aut bine aut terne dicis ꝙ ꝗlibet īcedit ſingularis aut ſolitaria aut ꝗlibet tres īcedūt: aut ſi rurſus dixeris ciuibus diſtribuunť ſinguli aut bini: aut terni aurei: dicis qꝺ cuilibꝫ ciui dať vnus aureus: aut duo aurei aut tres aurei. Poete tñ aliqñ ponūt diſtributiua p numeralibus: Uer. j. eñ. Bina manu lato criſpans haſtilia ferro. bina dixit p duo. ꝛ Luc. ī viij. gurgite ſepteno dixit p ſeptē gurgitibus Jungunť etiā hmōi noīa diſtributiua noībꝰ plr declinatis eo mō quo vnus a. um cuꝫ plr declinatur vt Cice. binas lrās tuas accepi ꝛ Uerg. viij. eñ. Terna arma mouēda: ter loco ſternēdus erat. Noīa cer. ca de. Dictū eſt huc uſqꝫ de noībus integris. aut altero numero deficiētibus: nunc de illis agit ꝙ certis caſibꝰ deficiūt. Dicitqꝫ in pꝛimis ꝙ noīa īterrogatiua ꝛ infinita ꝛ relatiua ꝛ negatiua ꝛ diſtributiua ſiue diuidua carēt vctō. Oīa eñ hec vctm hr̄e nō pñt. q2 vt Pꝛiſ. ait vctūad aliquā pñtē pſonā atꝗ finitā fit ad quā ſermo diriǵť. ❡ Jus ris. Oꝺ hec quattuoꝛ noīa cū noībus ꝗnte declina. ṗterꝙ hic dies ꝛ hec res carēt. gtō dtō ꝛ ablTō pluralibus Pli. tñ iunioꝛ in epi. fontibus ruribus ꝛ agro dixit Uer. viij. eñ. Cōponēs manibuſqꝫ manus atqꝫ oꝛibus oꝛa: ꝛ rurſus li. x. Quīquaginta oꝛibus ignē pectoꝛibus arſiſſe. Ce. in ꝯmētariis. paulo latioꝛes inqt ꝙ ꝗbus in reliꝗs maribus vtimur. Eiſdē quoqꝫ caſibus deficiūt noīa quinte declinatiōis. Nec eñ dicimus ſpecierum ſpeciebus: facierū faciebus: ꝙꝙ apud antiquos ꝛ antiquarios legamus ꝛ hec alia hmōi. Apule. ī li. de mundo pſeuerātia inquit amicitie inter ſe dedit elementis ſpecieꝝ ipſaꝝ pacticio. Cato cenſoꝛius apud Priſcianū carū facierū ſigna domi pꝛo ſupellectili ſtatuere. iunioꝛes quoqꝫ nō dubitāt dicere faciebus ꝛ ſpēbus: qꝺ Cicero refoꝛmidat: ſcribit eñ in topicis. Jn diuiſiōe foꝛme ſunt quas greci ideo vocāt noſtri ſi ꝗ hec foꝛte tractant ſpēs appellāt. Nō peſſime id quidē: ſed inutiliter ad mutādos caſus in dicēdo: nolim eñ niſi latine dici poſſit ſpecieꝝ ꝛ ſpeciebus dicere. ꝛ ſepe his caſibus vtendum eſt: at foꝛmis ꝛ foꝛmatum velim.
❡ Cbꝛi. Quū aliqd referunt. Oꝺ ſi ſecus acciderit vocatiuū interim habebūt Uerg. in buc. Talia ſecla occurrite ſuis fuſis dixere parce expes. Perſius ſaty. ij. Jam dabitur. iamiam donec deceptus ꝛ expes.

Satias vel ſaties tantū nominatiuuꝫ habet ſingularis

Preſto vtriuſqꝫ numeri nominatiuum.

Expes o expes noīatiuuꝫ et vocatiuuꝫ tm̄ habet.

Foꝛs ō foꝛs a foꝛte. nominatiuum vctm̄ et ablatiuum

Uis vim o vis a vi. ntm̄ actm̄ vocatiuum et ablatiuuꝫ

❡ Anto. Satias ꝛ ſaties nas vtriūꝗ legitur noīatiuū tm̄ ſingularē hr̄e dici Phocas Sylius. iiij. punicoꝝ. Nec finis ſaties vel noui ſ ſanguinis ardoꝛ. ꝛ Gellius li. vij. Quoꝝ ſatias nūꝗ eſt Acuſatiuū tñ ſecuti ꝯpoſitionē fecimus in quodam diſtichoꝝ in quo ſolonis celebꝛem ſententiam compleri ſumus diuitie gignunt ſatiem ſatieſqꝫ ſuperbum. ❡ Preſto quoꝗ pꝛo eo qꝺ eſt pꝛeſens. Ualla dicit ſemꝑ iungi cum verbo ſum eſ. Qui in vtroqꝫ numero ī ratiōe ſuppoſiti. Cicero pꝛo mure

Xenophōtis economicon.

Nūeralia noīa ſingulare nō hñt ṗter ꝙ vnus.

Noīa diuidua ſinglāri carent.

Jus.

Satias vel ſaties.

Ualla carpitur.

Habet tantum in plurali vires viriuꝫ viribus integrũ

eſt ſiue ſit a vi ſiue aliunde.

Tabi a tabo genitiuum ꝛ ablatiuum tantum habet.

Dicionem a dicione. Laterem a latere vicem a vice

Accuſatiuum ꝛ ablatiuum ſingularem habent.

Laterem vero ꝛ vicem in plurali integra ſunt.

Tantundem ꝛ tantidem nominatiuum ꝛ genitiuum ꝛ

accuſatiuum ſingularis tantum habet.

O macte ꝛ me :ti tantum in vocatiuo vtriuſqꝫ numeri

reperiũtur.

na laboꝛanti: pꝛeſto multis fui. Idem ad he rẽniuꝫ: virundines eſtiuo tpe pſto ſunt: hye me pulſe recedũt. Memini me tñ legere in accuſatiuo pſto cũ infinitiuo hui⁹ verbi ſum es fui cõſtruerũ. idqꝫ notauerã opinoꝛ i ep lis familiarib⁹ Cicero. ¶ Expes. pꝛo eo qḋ eſt ſine ſpe nominatiuũ hꝫ ꝛ cõſequẽter vocatiuũ tñ. Boratius in poetria. Quid hoc fracris cnarat expes nauibus. ¶ Foꝛs nõiatiuũ hꝫ
Foꝛs. ꝛ vocatiuũ ꝛ ablatiuũ tñ. In nomiatiuo ab auſonio inter monoſyllaba numerat̃. Terẽ. vocatiuũ poſuit dicens. o foꝛs foꝛtuna. Uer. ablatiuũ pꝛi. eneid. foꝛte ſua libicis tẽpeſtas
Vis. appulit oꝛis. ¶ Uis gtõ ꝛ datiuo caret in no
Phocas ꝛ diomedes repbẽdũt minatiuo. Uerg. j. geoꝛ. Ni vis humana quo tennis. ꝛ Saluſtius in catilina. Ois noſtra vis in animo ꝛ in coꝛpoꝛe poſita eſt. Uerg. vj enei. Nec vim tela ferũt: ꝛ in pñ. Ui ſuperũ ꝛ ſeue memoꝛẽ iunonis ob iram. In numero
Macte. multitudinis vires viriũ virib⁹ vires o vires a viribus dicimus: ſed an ſit a pꝛima poſitio ne nominatiui ſingularis hoc eſt vis an no men p ſe pluraliter declinatũ ſiue ab alia po ſitiõe numeri ſingularis q̃ nõ ſit in vſu: grã
maticı dubitare vident̃. Nã Lucreti⁹ antiquitatẽ ſecutus has vis in plãli dixit. ¶ Tabi a tabo. Phocas ꝛ dio
Phocas iterũ carpitur. medes hoc nomẽ ablatiuũ tñ hre dicit: ꝛ reuera genitiuũ nõ memini me legere. ¶ Tabes vero in nõiatiuo accuſatiuo ꝛ ablatiuo tñ reperi. Itaqꝫ ſi genitiuo eſſet op⁹ poti⁹ vteremur tabi q̃ tabis: datiu⁹a neutro ẽ. ¶ Di cionẽ a dicione: hec tria nõia duos tñ hre caſus accuſatiuũ ꝛ ablatiuũ numeri ſingularis Diomedes ꝛ pho cas teſtantur. diciones tñ in gtõ ꝛ dicioi in datiuo frequẽter vtitur Hieronymo interpꝛete ſacrarũ litterarũ
Impete. quẽadmodũ geneſeos. cap. xxxvij. Nunqḋ rex noſter eris aut ſubiacemur dic iõi tue. ¶ Lateres quoqꝫ ꝛ late
Pꝛeſto. ribus vtit̃ Plini⁹ li. xxxv. Lateris inqt nõ ſunt e ſabulo: ꝛ ibidẽ. Luto ꝛ later h⁹ crudis extrui qs ignoꝛat. Idẽ quoqꝫ ab eo qḋ eſt vicẽ a vice plurali dicim⁹ vices vicũ vicib⁹. Tantundẽ a tñ ꝛ dem particulacõpoſitũ in nõia tiuo genitiuo ꝛ accuſatiuo ſolũ reperit̃ nemo eñi tantodẽ dixit. at tantidẽ ſepe reperias. vt apud Terentiũ in adelphis. tantidẽ emptã: ꝛ iu digeſtis titu. de diuoꝛtio. tantidẽ eſtimata traderes.
Laterem. ¶ O macte. Eſt aũt mactus vt ſic dixerim cõcroꝛe feſto magis auctus. ſed nunqꝫ reperit̃ niſi in vocatiuo cũ exhoꝛtatiõe quadã ad virtutẽ ꝛ gloꝛiã. Uerg. ix. enei. Macte puer virtute noua ſactur ad aſtra. ꝛ Boꝛa. j. ſer. Macte virtute eſto inqt ſententia dia catonis. ꝛ in plãli. Plinius. li. ij. Macti ingenio celi interpꝛetes. Spõte ablatiuũ tñ hre phocas dicit Uerg. ij. geoꝛ. Sponte ſua veniũt. Si Seru⁹ dicit: nomẽ eſſe nõ aduerbiũ: qꝛ iũ ctum eſt ei genus cũ dixit ſua. Sed ꝛ Gellius li. xij. genitiuũ poſuit dicẽs. ſpontis ſue moꝛtẽ ꝛ Colu. li. xij. de re ruſtica. Neqꝫ ſue ſpontis. aquã miniſtrare patit̃. Spons quoqꝫ in nõiatiuo. Auſonius poſuit inter monoſylla ba. Impete idẽ phocas ꝛ cũ eo alij cõplures grãmatici in ablatiuo tñ plurali poſuerũt. Ouiḋ. ij. metamoꝛph. Impete nũc vaſto ſeu concitus imbrib⁹ amnis fertur. Idẽ in. viij. Sic impete vulnific⁹ ſus fertur. Genitiuum etiã pꝛotulit Syllius. li. vj. punico. Nec fruſtra rapidi ſtimulãte doloꝛe fuiſſet impetis. ꝛ Lucreti⁹ li. j. Ablatiuũ pluralẽ poſuit. d. quamliber in partẽ tradunt res ante ruuntqꝫ impetibus crebris.
¶ Ciiij. Pꝛeſto. Exempla cõplura monſtrant hoc nomen accuſatiuũ vtriuſqꝫ numeri habere Terẽtius i an dria. Hem adeo pſto video adeſſe cum dauo. Ci. li. j. de finibus videat virtutes eſſe pſto vt ancillas. Idẽ i Uer rem li vij. exiſtimatis hos quadruplatoꝛes ad fretum pꝛeſto fuiſſe idem paulopoſt. Si tantulum oculos deie cerimus pꝛeſto inſidias eſſe videmus: idem in eodẽ opere. Sed pꝛeſto futurum dixit idem. Philippi. xiiij. a im pꝛeſto intelligitis. Lentulus lib. xij. epiſtolarũ Ciceronis claſſem. inquit foꝛe pꝛeſto. Plautus in rudẽti equi dem tibi me dixerã pꝛeſto foꝛe ad veneris templũ. Cic. li. vj. ad toꝛcũ. Ego poſſim me tibi saluti tue liberiſqꝫ tuis ſummo cum ſtudio pꝛeſto ſemper futurus. idem ad atticum libꝛo decimo illum rogati pꝛeſto clientes eſſe Laterẽ neutrũ ꝛ femininũ inuenitur. Uarro apud Marcellũ. Flumen air. tulit aureum later. Ezechielis q̃r to caplo. Hiero. interpꝛete ſumes laterem tibi. Si pones eam coꝛam te. ¶ Tantundẽ in nominatiuo Iuue. ſatyꝛa tertia. Tacitus vt recedas tantundem eſt: in accuſatiuo Lactantius libꝛo. j. Quod tantundem poteſta tis capiat poſteritas.

Sponte Impete Natu Obijce Noctu diu ablatiuum

tantum habent numeri ſingularis.

Suppetias ꝛ inficias accuſatiuum tantum pluralem

Grates nominatiuum actũ vocatiuum plurales

Opis opem ab ope ntõ ꝛ datiuo ꝛ vocatiuo caret

Uerbere tñm abltõ plãli verbera um. integrũ eſt.

Natu. ¶ Tanto. Natu ꝫ qḋ vr̃ eſſe ab eo qḋ eſt nat⁹ natu in ablatiuo eñi repit̃: vt cũ dicim⁹ gran
Noctu. dis natu maioꝛ natu minoꝛ natu. pꝛo eo qḋ eſt etate. ¶ Obijce: inter ablatiuũ tñ hrĩs
Diu. poſuit phocas in numero ſingl'a. Sillius tñ li. ij. punicoꝝ dixit in actõ plĩ ꝛ firmos cer tant obices arceſſere ſilua. ꝛ ablĩm eiuſdem numeri. Uer. poſuit. ij. geoꝛ. d. qua vt maria alta tumeſcant. obijcibus ruptis. Noctu diu cũ q̃ ablatiui nõ ſunt a nox ꝛ dies ſed ab alia foꝛſan poſitione venerunt que in vſu nõ eſt: ſed neqꝫ ſemp aduerbia ſunt qñuis aliqñ ad uerbialiter poſita repiant̃. Enni⁹ apud Gel. q̃ galli furtim noctu ſũma arcis adoꝛti menia

cōcubia ex duobus igitur adiunctis nocte & cōcubia colligitur noctu eſſe nomē. Id quoq̄ in.iij.annaliū. Hac noctu filo pendet hetruria tota. Et etiā quadrigarius apud eundē Gelliū. Senatu de noctu plurima conuenire: noctu multa domū demitti. Illud ad hoc qđ oēm ſuperat antiq̄tatē reperi in quadā lege duodecī tabularū. Si nox inḋr furtū factū ſit: ſi ira aliq̄s occiſit: iure ceſus eſto. nox poſuit pro noctu vel nocte. De diu nō ita ſuccurrit exēplū vt ex adiūctis poſſit oſtēdi eſſe nomē. Nā illud Saluſtij diu noctuq̄ laborare: et illud Gellij li.xvj. fumare noctu etiā flāmigare. Ser. in.j. geor. aduerbia eē dicit. ¶ Suppetias & inficias: vt ait Val la ſemp̄ ī acc̄ō plurali reperimꝰ ſ; illud cōſtructū fere cū his v̄bis fero mitto: et venio: hoc vero cum eo is iui. Plau. tū in epidico. auxilia mihi & ſuppetie mihi ſunt domi inficias ire idē eſt qđ īficiari & negare. ¶ Grates in pl̄ali tm̄ reperit: nemo tū vnq̄ legit gratū & gratib᷑. ſ; grates. Uer.j.eñ. Grates p̄ſoluere dignas. Et ſi diceris magne grates habēde ſunt bñfactori' q̄ꝙ̄ Laurē. hoc nomē poeticū eē dicat. & ſi Ci.li.vj. de repu. ſcripſit Grates tibi ago ſumme ſol. ¶ Opis opē ab ope. gtīuꝫ acc̄ꝫ & ablt̄ꝫ ſinglares inueni᷑. p eo qđ ē auxiliū. Uer. j.eñ. Nō opis eſt noſtre dido. & in ſcd̄o. Nec ſpes opis vlla dabat. In plurali v̄o pro diuitijs: vt auxilio turos diuitū opibuſq̄ iuuabo. Opis opis: eſt Cybelle ſaturni vxor. Opis opis nympha. de q̄ Uer. iiij. geor. Atq̄ ephyre: atq̄ opis. Idē.xj.eñ. Ueloce interea ſupis in ſedib' opim. Uerbere ab eo qđ eſſe debuit verbere ris. tantū in ablatiuo numeri ſingularis reperitur: nā plurali verbera verberū verberibus integrū eſt.

Saluſt. Supperi-as & īficia. Grates. Opis.

¶ De preteritis verborum. Caput.iiij.

¶ Epitome.

Compoſita q̄ in preteritis formam ſuorum ſimpliciū imitentur hec littera docet.

Compoſiti formā ſimplex & compoſitiuum
Simplicis obſeruat verbū qđ pōis vbiq̄
Preter venūdo. circūdo. do quoq̄ peſſū
A do compoſitum declinat. tertia iūges
Qu od lauo quodq̄ cubo cōpoñes mittit in vmbo.
Et mico dat micui. ſed dimico mittit in aui.

Compoſiti formā ſimplex. Qđ in p̄ncipio declinationis noim̄ p̄poſi.it: nōia ſimplicia ſeq̄ rōnē compoſitorū: atq̄ ediuerſo cōpoſita rōnē ſimpliciū: idē q̄ꝫ nūc in declinatione verbo᷑ reperit videlꝫ q̄ v̄bū ſimplex ſeruat rōnē cōpoſiti: & ecōtrario cōpoſitū rōnē ſimplicis vt ſi exploratū habueris q̄ implico eſt ſcd̄e cōiuga. & facit in p̄tō plicui intelliges etiā q̄ plico es. qđ verbū nō eſt in vſu ſuit: eiuſdē cōiuga. & fecit in p̄tō plicui. At q̄ ecōtrario ſi exploratū habueris qđ ſono as. qđ eſt verbū p̄le cōiugatiōis fecit in p̄tō ſonui intelliges etiā q̄ inſono as. eſt verbū eiuſdē cōiugatiōis facit in p̄tō inſonui. Habet tū hec regula exceptionē q̄ ptim hoc in loco: partim in capitib' p̄teritoꝝ & ſupinoꝝ ſequētibus explicāda eſt. Principio itaq̄ excipiūtur cōpoſita ab hoc v̄bo do das dedi qđ cū ſit p̄me cōiugationis: oīa cōpoſita ab illo ſunt tertie: vt addo is. didi. trado is. didi. perdo is. didi. vēdo is. didi. credo is. didi. ſequunē tū ſimplicis rōnē tria tm̄: venūdo as

Regula. Exceptio

venūdedi. circūdo as. circūdedi. peſſundo as. peſſundedi. Compoſita quoq̄ a lauo lauas: quod eſt p̄me coniugationis oīa ſunt tertie. vt alluo is. allui. perluo is. perlui. diluo is. dilui. interluo is. interlui. pluo is. plui. Cōpoſita p̄terea a cubo as. qđ ē etiā p̄me cōiuga. ſi recipiūt m̄ inter u & b hoc eſt ſi finiūtur ī umbo: oīa ſunt tertie: vt incūbo is. incubui. pcūbo is. pcubui. accūbo is. accubui. q̄ ſi m nō recipiūt nihilominꝰ ſequūtur ſimplicis rōnē: vt incubo as. incubui. pcubo as. pcubui. accubo as. accubui. ¶ Et mico dat micui hoc v̄bū mico as. in p̄tō fecit micui & ab eo cōpoſitū emico as. emicui. Luc. in.j. q̄liter expreſſū vētis p nubila fulmē emicuit. ¶ Dimico tū qđ ab eo cōpoſitū eſt facit dimicaui. qđ Priſ. auctoritate Liuij p̄bat q̄ lib. xxiij. ab vrbe cōdita ſcribit. iuſta quoq̄ acie & collatis ſignis dimicatū eſt qđ nō potuit dici: niſi a dimico fuiſſet p̄tm̄ dimicaui & ſupinū dimicatū. Oui. tū ſimplicis rōnē ſecutꝰ in ſcd̄o elegiaꝝ dixit. Hac ti. ſ ſit pugna dimicuiſſe ſatis.

Cōpoſita a cul o.

¶ Ebr. Inficias. Teren. in adelphis. Si inficias ibit: teſtis eſt anulus. Diuus Hieronymus in commentario epiſtolarum diui Pauli ad Gallathas. Litterati ac ſanctiſſimi viri fuere cōplures nequaq̄ ibit inficias. ¶ Tabi. Lucanus.vj. Stillantis tabi ſanies: idem ibi. taboq̄ medulas dixit. ¶ Uerbere. Lucanus primo li. Mox vbi ſeua ſtimulauit verbere cauda Ouidius in arte. Uerberibus iuſſas prebuit ille manus. Uergili.iij eneiđ. Quum ſuper incudē numeroſa inverbera fortes.

Tabi verbere

Dat manco manſi. ſed in e pro pre minuit dant
Atq̄ oleo dat. ui. ſed in cui compoſitiua
Et cio vel cieo ciui. ſed compoſitiua
Semper ſunt quarte. lego legi ſed tamen exi.
Hec tria dant intelligo. diligo. negligo tantum.
Dat ſapio ſapere. ſed reſipio reſipire.
Quod trahis a pario infinitū mittit in ire.
Quod ſi preteriti geminetur ſyllaba prima.

¶ Ante. Dat manco māſi. q̄ manco es. facit in preterito manſi quā rōnem ſequūtur cōpoſita ab illo vt permanco p̄māſi. remaneo remāſi. Que vero in cōpoſitione mutāt a in i: mittunt preteritū in ui ſyllabas vt p̄minco es. p̄minui. emineo es. eminui. immineo es imminui. p̄emineo es. ui. preterita illa mittunt ſupina in ſum. vt manco ī ſupino habet manſum: p̄manco p̄māſum: remaneo remanſum: emanco emanſum. hec vero carent ſupinis: qđ vero dicit ſed in e. pro. pre intelligit q̄ cōpoſita a manco cū illis prepoſitionibus ſi modo mutant a in i faciūt p̄teritū ī ui ſyllabas. ¶ Atq̄ oleo dat ui. q̄ oleo oles vt īfra dicemus mittit preteritū in ui. ſyllabas: tū ab eo cōpoſita maxime que mutant ſignificationem: mittūt preteritū ī cui

manco. Oleo.

Verbaq̃ cōponans. ex illis tolle priorem.

Quam retinet poſco cū diſco: ſtetitq̃ deditq̃.

Hic pupugi cum re: ſed cū pre pone cucurri.

vt ādoleo es. eui. aboleo es. eui. ſoleo qđ ab eo cōpoſitū videt̃ ſolitus ſum vel ſolui triſyllab: i fecit. Salu. ī. hiſtori. Nec ꝑ ſubſidiis vti ſoluerat a quo rurſus cōpoſitū obſoleo obſoleui: fecit. ¶ Ex ſcio vel cieo: ꝗ ab hoc verbo cio cis. qđ eſt quarte cōiugatiōis vel cieo es. qđ eſt ſcōe: oīa cōpoſita ſunt quarte cōiugationis: vt cōcio is. cōciui. accio is. acciui. excio is. exciui. Plautus ī milite. Ego illū ꝓbe iā oneratus huc acciebo dixit. ¶ Lego legi: ꝑ hoc verbū lego legis cū ſuis cōpoſitis mittit pteꝛ in egi: vt lego legi ꝑlego ꝑlegi. relego relegi. colligo collegi. ¶ Tria tñ mittunt preteritū in xi. vt intelligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi. Quāꝗ emylius macer ſimplicis rōnem ſecutus dixit: olm noſtrū neglegerit auctoritatē. ꝑ neglexerit. ¶ Hac ſapio ſapere: ꝑ hoc verbū ſapio is. tertie cōiugatiōis eſt atq̃ ab eo cōpoſitū. deſipio is. deſipere. reſipio tñ auctore Diomede nō reſipere. ſed reſipire facit: ac ſi ꝑ quartā verboꝝ cōiugationē declinet̃. ¶ Dū trahis a pario. ꝗ apario pario cōpoſita q̄uis ſuū ſimplex ſit tertie cōiugationis: ipſa ꝑ quartā declinant̃: vt cōperio cōperis cōperire. reperio repis repire. operio opis operire. ¶ Dū ſi preteriti. ꝗ v̄ba cuiuſcūq̃ cōiugationis geminātia in prō ſyllabas pmas cū in cōpoſitionē veniūt amittūt ex illis priorē: vt ſpōdeo es. ſpopōdi. reſpondeo es. rñdi. deſpōdeo es. deſpōdi. pēdeo es. pepēdi. depēdeo es. depēdi. tōdeo es. totōdi. detōdeo es. detōdi ꝑ quo antiq̄ores etiā detotōdi ꝓtulerūt. Var. detotōderat forpicib⁹. ¶ Sūt aūt verba geminātia primas ī prō ſyllabas: niſi qđ me fallit tria ⁊ viginti prime cōiugatiōis duo: do das dedi. ſto as. ſteti. ſcōe q̄ttuoꝛ: mordeo es. momordi. ſpōdeo es. ſpopōdi. tōdeo es. totōdi. pēdeo es. pepēdi. Reliqua oīa ſunt tertie. Pario is. peperi. diſco is. didiſci. poſco is. popoſci. parco is. pepꝯ. cado is. cecidi. cedo is. cecidi. pendo is. pepēdi. tēdo is. tetendi. tūdo tundis tutudi. tāgo is. tetigi. pūgo is. pupugi. pāgo is. pepigi. fallo is. fefelli. pello is. pepuli. tollo tollis tetuli. cano is. cecini. curro is. cucurri. ¶ Scindo q̄ apud antiq̄ores ſciciđi faciebat. Affranī⁹. Satis fortiter paulo v̄ras ſcicidiſtis colus. Accius. Nō ergo vt predicit ſciciderat pectus. Neuius. Imo qđ ſcicidera: cōlandas atq̃ abiicia. Enni⁹ cū. ſaxū ſciciderit. Poſteriores tñ ſcidi facit. Lu. l. iii. Qua mare telluꝛē ſubitis aut obruit vndis: aut ſcidit. Papi. viii. the. ⁊ viride ſcidit horrida veſtē. Siue igit̃ geminet pteꝛ cōpoſita priorē ſyllabam amittunt: ſiue nō geminet rōne ſimplicis ſequitur vt abſcindo is. abſcidi. cōſcindo is. cōſcidi. reſcindo is. reſcidi. Deinde dicit ꝗ ab hac regula excipiunt̃ cōpoſita a poſco is. popoſci: ⁊ a diſco is. didici: q2 in prō priores ſyllabas nō amittūt: vt depoſco is. depopoſci. repoſco is. repopoſci. addiſco is. addidiſci. dediſco is. dedidiſci. Preterea cōpoſita a ſto ſtas ſteti. ⁊ do das dedi. retinent etiā priorē illā ſyllabā in prō. niſi ꝗ mutāt e in i. vt reſto as. reſtiti. cōſto as. cōſtiti. preſto as. preſtiti. trado is. tradidi. reddo is. reddidi. credo is. credidi. Sed a do cōpoſita q̄ tñ ſimplici ꝑ primā cōiugationē declinant̃: nō mutant in prō a in i. vt venūdo as. venūdedi. circūdo as. circūdedi. peſſundo as. peſſundedi. Pūgo pungis qñ cōponit̃ cū re repupugi facit. Vñ caper apud Priſc. cum ei qui nos pupugit talionē. i. vicē a nobis redditā oſtendimus repupugi dicimus: cū aliis ꝓpoſitionibus cōpoſitū alterius preteriti hoc eſt punxi rōnem ſequitur: vt expungo is. expunxi: diſpungo is. diſpunxi: cōpungo is. cōpunxi. Curro q̄ cū pre etiā eandē retinet: vt Plautus in ſticho. ¶ Precucurri vt nunciarē nūciū exoptabilē. Teren. in eūa. tuiā illarū interea ꝓpere precucurrit. Alias vero eādē amittit. Ver. iiii. en. Ecce fere ſummo deiecte vertice capre decurrere iugis Liuius viceſimo ab vrbe condita ⁊ ſi fortius procurriſſent.

Cieo et cieo. — Lego cum cōpoſitis. — Sapio et ſua cōpoſita. — Que pmā preteriti gemināt. — Regula ꝑ preteritis cōpoſitoꝝ verborū. — Curro et cōpoſita.

¶ De preteritis prime coniugationis.

E preteritis prime cōiugationis. Cū ſupra dictū eſt in cōiugatione v̄boꝝ ꝓportionē eē ſe quēdā illoꝝ quattuoꝛ q̄ ī pmo libro ꝑ modos tpa numeros ⁊ perſonas explicam⁹ atq̃ inſuper neq̄d ī ea re fallere nos poſſet formationē adiecim⁹. iā tpꝯ eſt vt de preteritis v̄borū atq̃ ſupinis differam⁹: q̄ ipa ab analogia verboꝝ aliquāto diſceſſere: ⁊ quodā mō alterē v̄boꝝ poſitiōes habēde ſunt. Nā a prō ſex illa tpa formant̃ q̄ in voce paſſiua circumloquimur: ⁊ a ſupino tum participia q̄dā tñ nola participialia formari docem⁹. In primis illud animaduertēdū eſt pteꝛ pfectū indicatiui modi aut participiū eſſe ſyllabarū cum prima pſona pñtis eiuſdē modi. vt iuuo iuui. lauo laui. doceo ui. habeo ui. lego legi. ſcribo ſcripſi. audio audiui. munio muniui. Aut minuit̃ vna ſyllaba vt fauco faui. facio feci. cōperio cōperi. Aut creſcit vna ſyllaba. vt amo amaui. cado cecidi. Preterea exit pteꝛ in varias terminatiōes in bi. tñ tertie. vt bibo bibi. In ci etiā tertie. vt facio feci. In di. vnū tñ prime do dedi. ſcōe plura vt ſedeo ſedi. tertie adhuc plura vt ſcādo ſcādi. In gi tñ tertie. vt fugio fugi. In li tertie q̄ tñ: vt fallo fefelli. In mi. vnum tñ tertie: emo emi. In ni tñ tertie: vt cano cecini. In pi. tertie tñ: vt rūpo rupi. In ri tertie ⁊ q̄rte: vt pario pepi. cōperio cōperi. In ſi ſcōe tertie ⁊ quarte: vt fulgeo fulſi: ludo luſi. fulcio fulſi. In ti tñ tertie: vt verto ti: atq̃ vnum prime. ſto ſteti. In xi ſcōe tertie ⁊ quarte. vt lugeo luxi. dico dixi. ſancio ſanxi. In ui ſyllabā olm quattuoꝛ cōiugationū: vt amo amaui: fauco faui. ſino ſiui. audio audiui. In ui vocales etiā oīs quattuoꝛ: vt ſeco ſecui. doceo docui. colo colui. amicio amicui. Igit̃ prime cōiugationis verba mittūt pteꝛ perfectū indicatiui modi in aui fiuntq̃ a ſecūda perſona pñtis indicatiui modi numeri ſingularis s finali mutata ī ui. vt amo as. amaui. ambulo as. ambulaui. Explicunt̃ q̄ pauca mittentia preteritū in ui diuiſas ea ſunt. Crepo as. crepui. ⁊ ab eo cōpoſita. vt diſcrepo diſcrepas diſcepui. Ci. iii. de ora. nū ſenē ad rē ptinet ſi qua in re diſcrepuit ab antonii diuiſione Hora. in poetria. Nō diſcrepuit ſentētia delphis. ¶ Concrepo concrepui. increpo increpui: quod apud Plautum reperitur increpui. Perſius ſi increpuit ceſſas nugatoꝛ. ¶ Nexo nexas nexui. vel nexo nexis nexui: nā prime ⁊ tertie cōiugationis reperit̃. Ver. v. eñ. Nexantē nodis ſe ꝑ in ſua membra plicantem Liuius Andronicus apud Priſ. Nexabāt multa internexu nodorum dubio. Vergi. v. eneid. Et paribus palmas amboꝝ ū innexuit armis. ¶ Thxi. Preteritū prime. ſingula verboꝝ prime cōiugationis preterita quattuoꝛ ſyllabis ſepiuntur ſcilicet ui ui vt amaui. in ui ſyllabas. vt domui. in ti vt ſteti. in di vt dedi.

Varie terminatiōes preteriti. — Crepo. — Nexo.

¶ Epitome.

¶ Verba prime inflexionis qualiter preterita ſua terminent datur certa regula de quoq̃.

Reteritum prime facit aui Demito pauca.

Que mittunt in ui diuiſas: vt crepo nexo.

Et cubo cunqȝ tono ſono.iunge domoqȝ vetoqȝ
Et ſeco cunqȝ mico frico.ſed duo dant ⁊ in aui.
Hec explicat atqȝ necat.ſed de iuuat accipe iuui.
Preteritum do go miſere ſtetiqȝ dedi iqȝ.

¶ Anto. Cubo as.cubui.⁊ ab eo ꝯpoſita.q̄ ſunt prime atqȝ etiā tertie ꝯiugatiōis.vt accubo bas.accubui.accū bo is.accubui. Plau.in menechm.o regulā ſequut' dixit pradi potaui ſcortū accubaui. Apule.vi.incia.Europa ingt auro ſupcubaiſſe.Hiero.q̄ in Eccle.c.c.viij.etiā ſimplex in aui fecit q̄re mater tua ꝯcena inter leones cuba uit. ¶ Tono as.ui.⁊ ab eo ꝯpoſita.vt p tono as.pronui.intono as.intonui. Sono as.ui. Mālius tū.v. aſtronomicō regulā ſequtus dixit. aura p extremas reſonauit ſtebile ripas. Apuleius quoqȝ in.i.metā.aciem directe et claſſicum perſonauit. Domo as.domui.perdomo as perdomui.indomo as.indomui.Ueto as.ve tui.Seco as.ſecui.Mico as.ui.Ouid.vij.me ta.Nec ꝑ eā micuerūt ſydera ſtellra.Dimico tū vt ſupra diximꝰ ⁊ dimicaui ⁊ dimicaui facit ¶ Frico as.fricui.Sed duo dant ⁊ in aui.ꝙ hec duo v̄ba plico as.⁊ neco as.mittunt p̄te ritū nō ſolū in ui ſyllabas:ſed ēt in aui.tū di cit:ſed duo dant ⁊ p etiā in aui.vt plico as.pli cui vel plicaui:⁊ ab eo cōpoſita:vt explico as. ui vel aui.implico as.ui. vel aui.applico as. ui.vel aui.Supplico tū duplico:triplico:mul tiplico ⁊ ſimilia cū nominibus numeralibꝰ a pli co cōpoſita mittūt p̄teritū in aui.ſemper.vt ſupplicaui.duplicaui. multiplicaui. ¶ Neco as.ui.vel aui.De iuuat accipe iuui ꝙ hoc ver bum iuuo relicta ꝓportione verborū prime cōiugationis mittentiū p̄tm̄ in ui diuiſas ⁊ i iu ui miſit p̄tm̄ extrita ſyllaba fecitqȝ iuui.q̄ꝙ Mani.in.iiij. aſtronomicō etiā iuuo aui di xit.ſyllabā q̄ expūxit lauo ae:qd̄ fecit laui: quāqȝ ⁊ lauaui apud auctores reperiat: p̄ter ea diuerſum in modū exeūt hec duo v̄ba ſto ſtas qd̄ fecit ſteti.⁊ do as.qd̄ fecit dedi.de cōpoſitis illorum paulo ante diximus.

Cubo. — Hierony. — Tono. — Ouidius. — Iuuo.

¶ De preteritis ſecunde coniugationis.

¶ Epitome.

¶ Sc̄de inflexionis verba q̄uter in preterito deſināt ꝑ numiuſ cuiuſqȝ verbi terminationē dogmata hic dantur.

Preteritum per uivocales pone ſecunde.
Ardeo mulceo rideo ſuadeo torqueo dant ſi
Algeo mulgeo fulgeo tergeo turgeo urgeſ
Urget ⁊ indulget manet heret ſorbeo ſorpſi.
Siue bui.iubeo iuſſi:quodȝ s geminauit.

De preteritis ſc̄de cōiugatiōis:ꝙ ver ba ſc̄de cōiuga. mittūt p̄tm̄ in ui diuiſas.vt debeo es.debui.noceo es.nocui.ſtudeo es.dui.vigeo es.ui.doleo es.ui.tumeo es.ui.teneo es.ui.ſtu peo es.ui.delitqo es.ui.doceo es.ui.pareo es.ui. Ardeo mulgeo. ꝙ in ſi mittūt p̄tm̄ v̄ba q̄ hic ponūtur. ardeo es.arſi.exardeo es.exarſi.mulceo es.ſi.ꝑmulceo es.ſi.Enniꝰ apud Priſ.mulſerat huc nauē cōpulſaȝ fluctibꝰ pontū. ¶ Rideo es.riſi.derideo es.deriſi.Suadeo es ſuaſi.ꝑſuadeo es.ſi. Torqeo es.torſi.cōtorqeo es.ſi.algeo es.alſi.mulgeo es.mulſi.qd̄ ēt miſit p̄tm̄ cōe cū mulceo.Uer.iij.geor.Qd̄ ſurgēte die mulcere horiſqȝ diurnis. ¶ Fulgeo es.fulſi.qd̄ ēt fulgo is.p tertiā declinat.ver.in.vj.Ille ait paribꝰ iis fulgere cernit i armis. ¶ Ter geo es.terſi.qd̄ ēt tergo is.p tertiā dē. ¶ Turgeo es.turſi.Enniꝰ.apud Priſ.cyclopis venter velut olim turſe rat alti carnibus:humanis diſtentus. ¶ Urgeo es.urſi.quāqȝ phocas de hoc verbo dicat neſciri quō p̄tm̄ mit tat. ¶ Indulgeo es.ſi. Iuue.Et ventri indulſit nō oē legumē. ¶ Maneo es.mānſi.de cuiꝰ cōpoſitis in ſuperio ribus dictū eſt. ¶ Hereo es.heſi.adhereo es.ſi.Sorbeo es.ſorpſi.abſorbeo es.pſi.exſorbeo es.pſi. q̄ mittunt etiā p̄tm̄ regulare i ui diuiſas.ſorbui abſorbui exſorbui Luc.i.iiij.Abſorpſit penitꝰ rupes ac tecta ferarū.Ci. in philip.Sanguinē ciuilē exhauſit vel potius exſorbuit. ¶ Iubeo es.qd̄ in p̄tō iuſſi per s.duplex fecit. ¶ Cbui. Preteritū p ui vocales ſecunde cōiugationis quecūqȝ preterita in aliqua ſyllabarū quinqȝ finiuntur in ui.ſyllabas.vt habui.in ui.vt ſleui.in di.vt vidi:in ſi.vt arſi.in xi.vt mulxi.

Iubeo

In xi pretereunt.hec frigeo conniueoqȝ
Augeo mulgeo lugeo luceo. Quattuor in di
Mittunt preteritum que ſint videoqȝ ſedeoqȝ
Strideo ſeu ſtrido cum prandeo. Sed tū addes
Quorum preteriti geminatur ſyllaba prima
Hec ſunt mordeo ſpondeo pendeo tondeo tantum.
A leo ſiue pleo deductum mittit in eui.
Adde fleo atqȝ neo. Sed dat cieo tibi ciui.
Dic oleo per ui diuiſas.ſed ueo dat ui.

¶ Anto. In xi p̄tereūt.ꝙ v̄ba q̄ hic ponunt mittūt p̄tm̄ in xi.vt frigeo es.xi.nō vt qdā di cit frigui. Iuue.ē ſi ꝑfrixit cātat hū. Mart. que fecifſt ꝑfrixiſſe tuas q̄ſta eſt ꝑfatio fauces. ⁊ Terē. p̄tm̄ in xi. refrigerit res. ¶ Cōniueo es cōnixi. Turpi. apd̄ Priſc.Dū ego cōnixi ſomno. ¶ Augeo es. auxi.adaugeo es.xi.mulgeo es xi.qd̄ quēad modū paulo añ diximꝰ:fecit ēt mulſi. ¶ Lu geo es.xi.atqȝ ēt luceo es luxi p̄tm̄ hēt cōe. ¶ Quattuor in di.ꝙ q̄ttuor v̄ba q̄ hic expli cant mittūt p̄tm̄ in di.ea ſunt video es.vidi. ꝑuideo es.di.ſedeo es.di.deſideo es.di.ſtri deo es.di.vel ſtrido is.p tertiā qd̄ ēt facit di. prādeo es.di. Plau.i menechmis. prādi potaui ſcortū accubaui.qd̄ et prāſus ſuȝ facit quēadmoduȝ ⁊ illa gaudeo ⁊ audeo q̄ apd̄ antiq̄ſſimos fecerūt prā uiſi ⁊ auſi ſuī: gauiſus ſuȝ ⁊ auſus ſū dicimꝰ. Liui.andro.apd̄ Priſ.qm̄ audiui mīqȝ pacē gauiſi. Caro cēſor apd̄ eūdē ex illo die nō auſi recuſare. ¶ Sȝ tū addes ꝙ q̄ttuor v̄ba q̄ hic ponunt mittūt ēt p̄tm̄ i di.gemināt. qȝ ꝑmas p̄ti eiuſdē ſyllabas.ea ſunt mordeo es.momordi qd̄ ēt vt auctor eſt Gel.vij.noct.memordi fecit apud antiquores.Enniꝰ.at ſi me canis memorderit.⁊ laberiꝰ de integro ꝑtrimonio meo cētū milia nūmū memor di. Nigidiꝰ. Serpēs ſi memordit gallinā deligit. ¶ Spōdeo es.di.qd̄ ēt ſpepōdi fecit.Graccꝰ q̄ſtor māncino in hiſpania fuerat:⁊ ceteri q̄ pacē ſpepōderāt. ¶ Pēdeo es.pepēdi.tōdeo.es.totōdi.q̄ȝ alteȝ e habet ab altero tetōdi nō repit. ¶ A leo ſiue pleo:ꝙ ꝯpoſita a leo es.⁊ pleo es:q̄ v̄ba nō extāt: mittunt p̄tm̄ in eui. vt deleo es.deleui.releo es.releui.ſuppleo es.ſuppleui.cōpleo es.cōpleui.Duo q̄ v̄ba mittūt ēt p̄tm̄ in eui.fleo es. fleui.neo nes neui.Cieo es.ciui.Uer.j.enei.Bella ciens primaqȝ vetāt cōſiſtere terra.Idē in.vi.lachrimaſqȝ cie bat:⁊ in eodē exciere viros martēqȝ accendere cantu.⁊ in.iiij.tonitru celū oē ciebo. Reperiſ etiā per quartā. Lucretius:exarū cimus ad ortus ⁊ illud ex hymno qui inter diuina ca nit.Ieſum ciamus vocibus.Pli.ēt fre

Que in di termināt p̄tm̄. — Geminantia p̄ti p̄mā ſillabā — Cōpoſita a leo et pleo.

quenter hac ratione declinandi vtitur dicens. aliuí cit. ruiná cit. Cōpoſita vt diximus ſemꝑ ſunt quarte cōiuga. vt accio is. acciui. excio is. exciui. Oleo es. olui. Hora. j. epiſto. Vina fere dulces oluerunt mane camene. Mart. atq̄ oluere lares comeſſatore lyeo. q̄ṗ ꝛ oleui poſſe facere ex analogia cōie: tamen. q: fecit in ſupio oleui. Perſius. vero quiſq̄ facit olent. Nā ab eo cōpoſita ea maxie que mutāt ſignificatonē a ſimplici: in eui mittunt preti: quēadmodū ſupra diximus. Sed veo dat ui. ꝙ verba deſinentia in veo mittūt preti in ui ſyllabā veo mutata in ui. vt moueo moui. foueo foui. ferueo ferui. voueo ui. caueo ui. paueo ui. cōniueo ui. Craſſus in iliade. Nam conniui ego oculos deinde ſopore. quod etiā conniri preteritum fecit.

Nota.
Mart.
Terminata in veo.

De preteritis tertie coniugationis.

Epitome.

Tertia inflexio qualiter preterita que ſm eam inflectuntur terminet his preceptis conſtat.

Tertia preteritum diuerſo fine reponit
Dat iacio ieci. facio feci. Tamen eri
Allicio mittit ꝛ pellicco illicioq̄.
Quod ſpicio verbum cōponit fungit illis
Elicio dat ui diuiſas meioq̄ minxi.
Dat fodio fodi ſed dat fugio quoq̄ fugi.

De preteritis tertie coniugationis ꝙ verba tertie cōiugatōis mutant preti in multo plures terminationes q̄ aliaꝝ triū cōiugationū ꝛ primo ponit ptā verborū habentiū i ante o in prima poſitiōe deinde pſequetur de habētibus cōſonātes ante o. Dicit igit in primis. ꝙ duo reperiunt verba deſinētia i cio mittētia preti in eci. ea ſunt iacio ieci. facio feci: cū ſuis cōpoſitis. vt abiicio eci. deiicio eci. pficio perfeci. cōficio eci. Et cōpoſita a licio is. et ſpicio is. q̄ verba nō extant: que mittūt preti in exi. vt allicio is. xi. pellicio is. exi. illicio is. exi. q̄ etiaꝫ in ui ſyllabas reperiunt. vt Piſo apud Priſci. animo vnius premio multorū alliciuit animos. ꝛ Uarro deinde vbi pellicuit dulcis leuis vnda ſaporis. Elicio pō tm̄ eliciui facit Ti. li. iiij. ab vrbe egreſſa ad colloquiū vare eliciuit. de cōpoſitis a ſpicio is. aſpicio exi. reſpicio exi. ſpicio exi. inſpicio exi. circūſpicio exi. Meio meis qd hꝫ i cōſonantē ante o minxi facit in preterito. nec eſt ab eo qd mingo qd nuſq̄ reperit. Hora. j. ſer. Ditior aut forme melioris meiat eodem. Mar. Metalla culto rupta latere meibat. Idē minxiſti currēte ſemel pauline carina meire vis iterū: iam palinur⁹ eris. ꝛ Iuue. cui⁹ ad effigiē nō tm̄ meiere fas eſt: pricipiū q̄ pftris poſuit. Catullus dicēs. Meientis mule animus olere ſolet. Nā qd in ſacris lr̄is legitur ſepe nō relicit vſq̄ ad mingentē ad parietē: aut mendum eſt. aut nō ē latine. Dat fodio fodi. ꝙ in dicendi tm̄ reperit verbū fodio is. qd facit fodi ꝛ ab eo cōpoſita. vt defodio di. effodio di. Unū quoq̄ in gio fugio fugi. ꝛ ab eo cōpoſita. vt cōfugio gi. refugio gi. In pio reperiuntur Rapio is. rapui. ꝛ ab eo copoſita vt corripio pui. eripio eripui.

Nota.
Mart.
Terminata in cio.
Meio.
Aduerte.

Chri. Quoꝝ preterita geminat ſyllaba prīa ꝛ q̄ nō dicim⁹ ſpopodi: totodi: momodi: pepedi: ſed ſpopōdi: totondi: momordi pependi: quocirca cenſeat auctor: mai⁹ recte precepiſſe. vereri debuiſſent: q̄ dns nugis laborāt nā auctor maiorē ſyllabe partē p tota ſyllaba ſcripſit: tedet eni aliqn̄ vſq̄ ad precordia reſecari nā vt ait Quintilian⁹ inter virtutes grāmatica habebit aliqua neſcire preterim ꝙ aliqua ſunt interpreti relinquēda. Tertia preteritum. Tertia cōiugatio quindecim preteritorū ſyllabis vltimis varioꝝ eſt capax. Quippe finiſtur aut in ui ſyllabas vt rui. aut in ui vt periui: aut i bi. vt bibi. aut in ci vt feci aut di vt pādi aut gi vt fugi. aut liter fefelli. aut mi vt emi. aut ni vt cecini: aut pi. vt rupi. aut q̄ ro liq̄: aut ri vt verri. aut ſi vt clauſi. aut ti vt verti: aut xi vt ſtruxi.

Sapio.

Anto. Sapio ui vl' iui. plau. i rudēte. pol magis ſapuiſſes: ſi dormiuiſſet domi. Affrani. eadē nūc reſipui: poſtq̄ pectus leticia ē onuſtū. Neui⁹ qn̄ ego plus ſapiui. q̄ fullonē cōpſi. Sꝫ reſipio quēadmodū diximus: ad q̄rtā cōiugationē ptīet auctore diomede. Cupio is. iui. qd ēt antiquores p quartā declinabāt. Lucretius. Affingere vt arte nature pmi⁹ ꝛ rerum claustra cupiret. Capio is. cepi ſine diptōgō. Nā cepi p e diptōgō ab eo qd eſt cepio is. venit qd nō ē in vſu. q̄ṗ ē apud Terē. i adel reperit: pri⁹ inq̄t olfeci: Tenet q̄ ille q̄cq̄ cepere p inciperet. Plau. in menechmis. Ne. a pugnas veliti cepio. Caro. Cepiā ſcelerioſa verba loq̄i ab hoc cōponitur incipio incipis ſecūda pducta. qd facit in preterito cepi p e diptongō: nā a capio is. incipio incipis

Capio.

Dat rapio rapui ſapio ſapui atq̄ ſapiui.
Et quatio quaſſi gemino ſ. Cupioq̄ cupiui.
Dat pario peperi. Sed dat capio quoq̄ cepi.
Cepio dat cepi venit inde incipio verbum.
U ſi vocalis preuenerit o tibi purum.
Preteritum per ui diuiſas ponere debes.
At fluo dat fluxi. ſtruo ſtruxi ſed pluo pluui.
Si tamen u liquidum precit o tunc preterit in xi.
Ut tingo lingo coquo: ſed dat linquere liqui.
Quattuor in uo ſunt hec voluo ſoluoq̄ caluo.
In ui preteritum mittentia. Uiuoq̄ vixi
Bo finita dabis in bi. ſed nubere nupſi.
Scriboq̄ dat ſcripſi. Per ui que de cubo ducis.
In ui preteritum mittit quod deſuit in ſco.

S tamen ablata. De poſco mitte popoſci:
De diſco didiſci. Sed preteritis caruere
Gliſco cum verbis que dicunt inchoatiua:
Aut certe capiunt a verbis vnde trahuntur.

ſecundam breuiat: ⁊ in preterito incepi ſinē diphthōgo facit. Interpoſuit quoq; duo verba alterū in rio: hoc eſt pario quod facit in preterito peperi: quod veteres per quartam etiā coniugationē pferebant: vt Ennius. oua parire ſolet pennis genus cōdecorātū. Alterum in tio: hoc eſt quatio tis. qd̄ fecit quaſſi per duplex s qd̄ preteritū ⁊ ſi in vſu nō eſt reperiſitur tn̄ cōpoſita ab illo vt cōcutio concuſſi percutio percuſſi: diſcutio diſcuſſi. Furio is. quāq; a grammaticis inter verba carentia preteritis numeretur Sedulius tamen dixit. Nec minus ⁊ darij furuerit iuſſa tyranni. ¶ U ſiue vocalis. v littera apud latinos tripliciter fungitur officio: nā aut eſt vocalis aut liquida aut conſonans. Uocalis eſt cum ſequentem vocalem non ferit: vt ruo ruis. Liquida cum neq; ſonum habet vt vocalis: nec ſequentem vocalē ferit: ſed quēadmodū in pronunciatione langueſcit: vt tinguo tinguis. Conſonās eſt cum vocalem ſequētem ferit: vt ſoluo ſoluis: triplex ergo ponitur regula verboꝝ habentiū u litteram ante o finalem. ¶ Prima nāq; eſt ꝙ verba habentia u vocalē ante o purū. id eſt cum nulla conſonante mixtum: nam vocalis pura dicitur a grecis: quam nulla conſonans ferit: mittunt preteritū in ui diuiſas: vt acuo is. acui. imbuo is: imbui. induo is. indui. metuo is. metui arguo is. argui. nuo is. nui. ¶ In. xi. vero mittunt preteritū duo ex illis fluo is. fluxi. ⁊ ſtruo is. ſtruxi. ¶ Pluo quoq; aliū in modum miſit preteritum. hoc eſt pluui. Liuius. ij. ab vrbe. Lapidibus pluuiſſe: et iterum. xxiij. ſanguine pluuit. ¶ Si tamen u liquidum ꝙ verba u liquidum ante o habentia mittūt preteritū in xi: vt tingo is. tinxi. extinguo is. extinxi. vngo is. vnxi. linguo is. linxi. ningo is. ninxi. coquo is. coxi. ſtinguo is. ſtinxi Linquo tamē amiſſa u littera: diuerſum in modum miſit preteritum hoc eſt liquit ab eo cōpoſita: vt delinquo deliqui: relinquo reliqui. ¶ Quattuor in uo ſunt. ꝙ habentia u conſonātem ante o: tria mittunt preteritū in ui ſyllabā: hoc eſt voluo is. volui: ſoluo is. ſolui. caluo is. calui. Saluſtius. iij. hiſto. apud Priſcianū infinitiuum paſſiuū protulit dicens contra ille calui ratus: pro decipi ſed deponens protulit Plautus in caſſina vbi domi ſola ſum ſoror. manus caluit id eſt decipitur: inter hec poſſe numerari cauo cauis cam pro eo qd̄ eſt caueo caue: neq; enim ſecūdā perſonā imperatiui modi ſingularis numeri in e breuē terminaret niſi huius eſſet ordinis. Propertius. Tu caue ne triſti cupias pugnare puelle: ⁊ Hora. Tu caue ne minuas: tu ne maius facias id. ¶ Unū vero miſit preteritū in xi. viuo viuis vixi. ¶ Bo finita habis in bi. Incipit diſſerere de preteritis verboꝝ habētibus conſonantē ante o finalē: ⁊ primo de deſinentibus in bo ⁊ dicit ꝙ mittunt preteritum in bi. bo mutata in bi. vt bibo is bibi. ſcabo ſcabis ſcabi. glubo glubis glubi. lābo lābis lābi. Ouid. vi. meta. Uerbaq; ebiberat auidi lactantia nati Lucillius. Iucūduſq; puer: qui lāberat ore placentas. idē ſcaberat vt porcus cōtritis arbore coſtis. ¶ In pſi vero duo verba mittūt preteritū nubo is. nupſi. ⁊ ſcribo is. ſcripſi. Cōpoſita vero a cubo cubas q̄ accepta m littera p hāc cōiugationē inflectūtur extrita m mittunt preteritū in ui diſiūctas: de quo in principio capitis huiꝰ dictū eſt. ¶ In in preterito ꝙ verba deſinentia in a in ſco mittunt preteritū in ui ablata s ⁊ co finali mutata in ui: vt paſco paſcis pauī: cuius cōpoſita q̄ mutāt a in e vt ſtatim dicemus in ui ſyllabas mittunt preteritū cōpeſco cōpeſcis cōpeſcui. diſpeſco diſpeſcis diſpeſcui. creſco creſcis creui. noſco noſcis noui quieſco quieſcis quieui. ſueſco ſueſcis ſueui. ſed duo verba gemināt I preterito p̄mas ſyllabas mittunt n preteritū in ci. ea ſunt. poſco poſcis popoſci. diſco diſcis didiſci. Antiquiores tn̄ vt Gellius li. vij. noc. atti. ſcribit. peποſci p popoſci dicebāt. Valer. antias. in annalibus dicit. Q. Martio pretore popoſcit. Deinde dicit ꝙ verba q̄ ab aliis grāmaticis dicuntur inchoatiua a Laurentio continuū incrementum ſignificantia carent preteritis. Lauren. tn̄ illa preterita magis propria eſſe dedit inchoatiuoꝝ q̄ primitiuorū vt caleſco is. calui: cuiꝰ opinioni videtur Nonius Marcel. qui dicit hoc verbū caleſco ſcis. apud antiquores ſcaſſe caleſci. inducit p Catonem cenſorem de bello Carthaginenſi dicentē. Aures nobis caleſcerūt ad iniurias Vario aūt Valle in hoc ſtat ꝙ cū inter macreo ⁊ macreſco illa ſit differētia ꝙ cū macreo ſignificet macer ſum macreſco macer fio: macrui in preterito potius ſignificat macer factus ſum ꝙ macer fui. ⁊ eodē modo de ſimilibus. Dicit annumerari hoc verbū gliſco is. qd̄ ipſum cū inchoatiuū nō ſit. formā tn̄ inchoatiuoꝝ habet antiquiores gliſcor eris. declinabant: vt marcellus auctoritate Semproniū probat.

Ennius. — Furio. — U vocalis apud latinos quas vis habet. — Regula. — Regula. — In bo terminata. — Verba inchoatiua — Gliſco.

Compeſco dat ui. diſpeſco iungitur illi.
Ico dat ici. Uincoq; vici. Parco peperci
Seu parci. Dico dat dixi. Ducoq; duxi.
O mutatur in i. ſi verbum deſinit in do.
N tamen amittunt tria ſcindo: findoq; fundo.
Sed geminat tundo tutudi: cedoq; cecidi
Pendo pependi dat. cecidi cado pedo pepedi.
Atq; tetendi dat tendo. Sed di geminatur.
A do compoſitis. bis: cedo vendoq; iunges.
In ſi preterennt hec claudo: diuido: plaudo.

¶ Anto. Cōpeſco is. ⁊ diſpeſco is. ⁊ ſi compoſita ſint a paſco is. paui. cōpeſcui ⁊ diſpeſcui fecerūt. Ico dat ici. de nō habētibꝰ s ante co dicit: ꝙ hoc ꝟbū ico icis facit ꝑteritū ici. Celius apud priſcianū q̄ cū his ita ſedus iciſtis ¶ Uinco preterea ablata n facit vici. ⁊ parco qd̄ in preterito primā geminauit peperci Luca. in. ij. ſanguinis effudit iugulo. flammis ꝑ pepcit. facit etiā parſi: vt apud Terē. hāc ante ego vnam parſi pdere. Plautꝰ. Duo ego holm labori parſiſſem libens. fecit ꝙ apud antiquores parcui. Neuiꝰ apud Marcellū: nemo parcit ſuo labori. Duo ſunt facientia ꝑteritū in xi. dico is. dixi. duco is. duxi. ¶ O mutatur in i. ꝙ huiꝰ cōiugationis ꝟba ſinita I do mittūt ꝑteritū o finali mutata in i. vt ſcādo is. ſcādi. pādo is. pādi. deſendo is. deſcēdi. offendo is. offendi. aſcēdo is. aſcēdi. deſcēdo is. deſcēdi. qd̄ ꝑ feciſſe deſcēdidi finali ſyllaba geminata cōfirmat Gel. auctoritate Valleri antiatis q̄ dixit deide. Funere locato ad forū deſcēdidit. Laberiꝰ quoq; in cera

Cōpeſco — Uinco. — O in I verborū I do termina toꝝ mutatur in preterito.

Et ludo:ledo:cum rado:rodoq; trudo.
Et vado cudo dat cuſſi.cedoq; ceſſi.
In go quod verbum finitur preterit in xi.
Spargo ſparſi:mergo merſi:tergoq; terſi.

lario apud eūdē Gelliū. Ego īquit mirabar. quomodo māme mihi deſcēdiderāt. ¶ Sīdo is. Priſcianꝰ dicit ſe preteritū nō reperiſſe:ex ꝓportione tñ ſidi debuit facere: quēadmodū ⁊ ſtrido is:vel ſtrideo es ſtridi. Ab edo es:ꝓ eo qđ eſt comedo. Martialis fecit edi in ꝑtō boletus inquit qualem claudius edit edas:nā ꝓ eo qđ eſt publicare:edidi facit: cū a do das cōpoſitū ſit. Deinde dicit ꝙ n litterā in ꝑtō diſpīgūt tria verba. ſcindo is. ſcidi. findo is. fidi. fundo is. fudi. Sꝫ Gelliꝰ. vii. noc. atti. a ſcindo is. ꝑtm̄ dicit fuiſſe ſciciđi prima ſyllaba geminata. id ꝯ Priſcia. Aciū auctoritate confirmat dicēs. nō ergo aq̄la vtī prędicāt ſciciderat pectus:qđ ⁊ aſſimoniꝰ in arte quā ad Cōſtantinū Ceſarē ſcripſit: ſolū in vſu eſſe putat:cū Lucanus li. iii. dixerit. Tellurē ſubitis aut obruit vndis aut ſcidit. ⁊ Martialis. Vnguētum fateor bonū dediſti cōuiuis here ſed nihil ſcidiſti. Deinde dicit ꝙ ſex verba ꝗ hic explicant gemināt primas preteriti ſyllabas:vt tūdo is. tutudi. qđ n in ꝑtō amiſit:quēadmodū ⁊ tertia ſuperiora. cedo is. per e diphthongū ꝓ eo qđ eſt ferio:qđ facit cecidi penultima lōga:nā cado is. cecidi. ꝓ eo qđ eſt labor penultimā breuiat. ¶ Pendo is. pepēdi. ꝓ eo qđ eſt ſoluo pēſionē ſiue ſuſpendo. habet ꝑtm̄ cōmune cū hoc ꝟbo pēdeo es. qđ ſignificat ſuſpēſum eſſe. Pedo is. pepedi. Hora. quārū veſica pepedi. ¶ Tēdo is. tetēdi. Compoſita ꝗ a do das dedi. que per hāc cōiugationē declināt: gemināt finales preteriti ſyllabas. vt addo is. addidi. perdo is. perdidi. trado is. tradidi. ꝓdo is. ꝓdidi. ſed quēadmodū facile apparet vt a do das ꝟba eſſe cōpoſita cū ꝑ poſitione ita nō ſatis liquet an credo ⁊ vēdo ſint cōpoſita illud a cretus ⁊ hoc a venū eſt eñ credo q̄ſi cretum do: ⁊ vēdo quaſi venū do. Prendo ꝗ quaſi a do cōpoſitū geminauit Cicero. in. xxi. afferre iuſſit de piſahꝰ quos prendidiſtis. ¶ In ſi preterit ꝙ verba ꝗ hic enumerant mittūt ꝑtm̄ in ſi. vt claudo is. clauſi. qđ etiā cludo is. cluſi. declinat ꝓpter illā affinitatē: ꝗ eſt inter au diphthongū ⁊ u. Martialis. Video: mihi meo iure facturus: ſi epiſtolā ꝟſibꝰ cluſero. ¶ Diuido is. diuiſi. Plaudo is. plauſi. cuiꝰ cōpoſita mutāt au in o ꝓpter affinitatē ꝗ eſt inter au ⁊ o:vt cōplodo is. cōploſi. explodo is. exploſi. diſplodo is. diſploſi. Ludo is. luſi. ledo is. leſi. cuiꝰ cōpoſita mutāt e diphthongū in i lōgā:vt collido collidis colliſi. illido is. illiſi. allido is. alliſi. Rado is. raſi. Rodo is. roſi. Trudo is. truſi. Cudo is. cuſi. ſm̄ Diomedē Cariſiū ⁊ phocā. At ꝟo Priſci. in illud Ver. i. ẽn. Ac primū ſilicis ſcintillā excudit achates: excudit inq̄t tā pñtis ꝗ preteriti eſt: ſed q: Vergilius ſuſcepit ſubiūxit, melius preteritū poſt intelligi. id ꝯ etiā Seruius cōprobat exponēs illud ꝟbū excudit inq̄t: id eſt faciendo eiecit. ¶ Cedo preterea ꝓ eo qđ eſt do locū ceſſi facit. ⁊ ab eo cōpoſita:vt recedo is. receſſi. cōcedo is. cōceſſi. ꝓcedo is. proceſſi. Cedo vero pro eo qđ eſt labor eris. cecidi facit:vt pauloante diximus. differentia ꝙ hoc primā breuiat. illud producit eandē. nā cedo ꝓ eo qđ eſt ferio per e diphthongū ſcribit quemadmodū mō dicebamus. ¶ In go ꝙ verba huius cōiugationis deſinētia in go mittūt ꝑtm̄ in xi. vt pingo is. pinxi. cingo is. cinxi. ango is. anxi. rego is. rexi. cōpoſita in pñti mutāt e in i. vt corrigo is. correxi. dirigo is. direxi. porrigo is. porrexi. qđ etiā per ſyncopā porgo is. porrexi facit quēadmodū pergo is. perrexi. ꝓ porrigo is. diximus ꝗ ſurrigo is. ſurrexi. ⁊ per ſyncopā ſurgo is. ſurrexi. Deinde ponit exceptionē di. ꝙ tria verba huius terminationis mittunt preteritum in ſi. vt ſpargo is. ſparſi. cuiꝰ cōpoſita quoq; mutant a in e quandoq; non mutant: vt diſpargo diſparſi: vel diſpergo gis. diſperſi. cōſpargo conſpargis conſparſi. vel conſpergo conſpergis cōſperſi. reſpargo is. reſparſi. vel reſpergo is. reſperſi. Mergo is. merſi. Tergo tergis terſi. quod etiam ſecunde reperit vt ſupra diximus.

Edo es.

Que ꝟba n lr̄as i ꝑteritoabijciunt.

Que ꝟba geminant primā preteriti.

In ſi pretiti.

Cedo.

Egi mittit ago:lego:frāgo:pangoq; iunges
Quod dedit ⁊ pepigi vel panxi:pungoq; punxi.
Sed dabit ⁊ pupugi:tetigi ſed dat tibi tango.
A vebo dic vexi:ſed de trabo dicito traxi.
Lo finita lui mittunt. dat fallo fefelli.
Et pello pepuli. tollo tetuli dedit olim
Percello tibi dat perculſi:perculeratq;
Excellit excello. de ſallo dic quoq; ſalli
Vello dat velli vel vulſi:pſalloq; pſalli.
Mo tibi mittit ui diuiſas:ſed dabis in pſi.
Quattuor hec como cum demo:ſumoq; premo
Sꝫ duplici preſſi premo dat:ſed emo facit emi.
Pono dat poſui:gigno genui:cecinitq;
Dat cano:ſed per ui que componuntur ab illo.

¶ Anto. egi mittit ago:ꝑ ꝟba ꝗ tribus verſibus explicant mittunt preteritū in gi ſꝫ variis modis:nā ago facit in preterito egi:cuiꝰ cōpoſita mutant in pñti a in i. vt redigo is. redegi. adigo is. adegi. exigo gis. exegi. cogo is. coegi. a littera diſpuncta ab ago agis et n a cōpoſitione:quēadmodū in redigo redegi d littera interpoſita. ¶ Lego legis legi. cuiꝰ cōpoſita quedā mutant i in e: vt colligo colligis collegi. ſeligo is. ſelegi. quedam nihil mutāt: vt relego is. relegi. ꝑlego is. perlegi. Ex his vero que mutāt e in i quedā etiā mittunt preteritū in exi. ſunt aūt vt ſupra in ꝓncipio huius capitis dictū eſt tantum tria: intelligo is. intellexi. diligo is. dilexi. negligo is. neglexi que ⁊ ipſa aliquā miſerūt preteritū cū ſimplici. ¶ Frango is. fregi. cuiꝰ cōpoſita in preſenti mutant a in i. vt infringo is. infregi: cōfringo is. cōfregi. refringo refringis refregi. Pango pangis pegi. Pacuuius apud Priſci. in medio tonſulas pegi ieto in littore abiecto. cōpoſita in pñti mutāt a in i. vt cōpingo cōpingis cōpegi. Luca. in. v. Fortune qđ te noſtris impegit arcuis: facit quoq; ſꝫ Cariſiū

Ago.

Lego.

Frango.

Lucanus.

pepigi τ panxi. ſed auctore Quintilia. pepigi non eſt a pango is. ſed a pago is. ſcribit enim orato. inſtitu. lib. j. Memoria repeto cõuictos a me q̃ reprehẽderãt φ hoc v̓bo pepigi vſus eẽm: nã id q̃dẽ dixiſſe ſũmos auctores cõfitebant̃: rõnẽ tñ negabãt pmittere: q2 prima poſitio paciſcor cũ haberet natura paciẽdi: faceret tpe pꝫte rito pact⁹ ſum nos prer auctoritatẽ oratoꝝ atq3 hiſtoricoꝝ analogia hoc quoq3 dicerẽ tuebaſ. Nã cũ in. xij. tabulis legerem⁹ ni ita pãgũt inueniebam⁹ ſimile huic cadũt: inde pma poſitio etiã ſi vetuſtate exoleuerat: ſ apparebat pago vt cado. τ ñ nõ erat dubiũ ſic pepigi nos dicere: vt cecidi. Quid qd̃ Ci. in. ij. ad herẽnium eo v̓bo eſt vſus qd̃ Quin. exoleuiſſe dicat rẽ inq̃t vbi pagũt oṕone pagũt. Deinde dicit φ hoc v̓bũ pũgo facit in ptõ p rſa; pũxi. a quo ſunt cõpoſita diſpũgo is. diſpũxi. expũgo is. expũxi. cõpũgo is. cõpũxi. facit etiã pũgo pupugi a quo eſt repũgo is. qd̃ p eo qd̃ eſt retaliare facit repupugi: facit p̃terea pũgo pupugi qd̃ Gelli⁹ li. vij. noc. atti. Acci auctoritate cõfirmat dicẽtis in edilitio: ſi pupugero meruet. Quin. ad uerte. ¶ Tãgo q̃ tetigi facit: cui⁹ cõpoſita mutãt a in i τ ã pñti φ in p̃terito: vt cõtingo is. cõtingi. attingo is. attigi. Pũgo. ¶ A clãgo is. Hiero. fecit clãgui in lib. Nu meroꝝ ca. x. Si ſemel inq̃t clãgueris: venient ad te principes. ¶ A vebo dic vexi. duo reperiunſ v̓ba in ho deſinẽtia q̃ mittũt p̃teritũ in xi. vebo is. vexi. τ trabo is. traxi. ¶ Lo finita lui. φ huius cõiugatiõis v̓ba finita in lo mittũt preteritũ in lui. vt colo is. colui. molo molis molui. alo is. alui. volo vis volui. cõſulo is. cõſului. occulo is. occului. Tria v̓ba geminãt in ptõ primã ſyllabã ea ſunt fallo is. fefelli. pello pellis pepulli. tollo tollis tetuli: qd̃ pñi nõ eſt in vſu: ſed cõpoſitũ ab eo qd̃ eſt ſubtulo ſubſtuli. Terẽ. referere Diomede huc inq̃t retulli ſem pedẽ: τ Catullus ad ortalũ: ſi reditũ retuliſſeris: aut in tẽpore lõgo. Plaut⁹ in amphy. me ſalutauiſti τ ego te oſculũ retuli tibi. Terminata in lo ¶ Percello duplex hꝫ pñi ꝑ culſi τ peuli. Terẽ. in andria perculſit ilico animũ. Ver. v. eñ. Tollo. perculit τ fulua moribũdũ extẽdit arena: τ queadmodũ pcello fecit perculi. ita etiã ex analogia excello is. excului debuit facere nã excellui ab eo eſt pñi qd̃ excello es. Ci. i. epi. ad filiũ. quare eſtice τ elabora vt excelleas. ¶ Sallo is. Lucillius apud Priſci. ſallere murenas merce infrigidaria ferre. Reperiſ etiã p quartã vt apud Celſum li. ij. de medicina. piſces inq̃t q̃ ſalẽ nõ patiunſ ſolidi ve ſaliunſ. ¶ Vello is. velli vel vulſi. Ver. i buc. Cinthius aurẽ vellit τ admonuit paſtorẽ. Luca. in. iiij. caſtroꝝ ſiccas de ceſpite vulſerat herbas. ¶ Pſallo is pſalli. Baſſus calliope princeps ſapiẽti pſallerat ore. Plau. i amphy. ne ego hõ infelix fui: q nõ interuelli alias Pſallo. ¶ Mo tibi mittit ui diuiſas. φ v̓ba finita in mo mittũt pñi in ui ſyllabas vt vomo is. vomui. gemo is. gemui. tremo is. tremui. fremo is. fremui. Quattuor tñ v̓ba q̃ ſequũt mittũt pñi i pſi. como is. cõpſi. demo is. pſi. ſumo is. ſumpſi pmo is. pmpſi. Premo tñ facit in ptõ preſſi. cuius ꝯpoſita in pñti mutãt e in i. vt cõprimo is. cõpreſſi. imprimo is. impreſſi. reprimo is. repreſſi. ¶ Emo emis facit in ptõ emi. ſed ab eo cõpoſita mutant e in i in pñti. vt redimo is. redemi. perimo is. peremi. adimo is. ademi. dirimo is. diremi. qd̃ euphonie et r mediũ accepit: queadmodũ redimo τ adimo d lrãm acceperunt. ¶ Coemo is. coemi. nõ mutauit e in i. ¶ Pono is. poſui. φ in no deſinẽtia reperiunſ pauca v̓ba. q̃ q2 nõ pñt ſub regulã colligi: ſingulorꝝ ptã. expliantſ. Itaq3 dicit φ pono ponis facit i ptõ poſui. p q̃ antiquiores poſiui dixerũt. Plau. apd̃ Priſci. i viridularia Pono virulũ ſequeſtrũ poſiuimus. τ Apule. in hermogara cibarũ quẽ iucũdũ eſſe vobis a iaduerterãt cũ apposiuerũt. ¶ Gigno is. genui. qd̃ veteres [illegible] is. genui declinabãt. Varro i andabatis: ſꝫ φ hec aliud genunt. τ Lucreti⁹ in. iiij. totũ poſſe extra corp⁹ durare. geniq3 p gigni poſuit in [illegible]finitiuo. Signo. ¶ Cano is. cecini. cui⁹ ꝯpoſita mutãt a in i mittitq3 pñi in ui ſyllabas: vt cõcino is. cõcinui. ꝑcino is. ꝑcinui. occino is. occinui. qd̃ Saluſt. i. j. hiſt. ita ꝯpoſuit. vt a in i nõ mutaret: iuſſu inq̃t metelli cornicines occanuere. Cano ¶ Antonius. Temno temnis tempſi. cuius cõpoſitũ contẽno ꝯtẽnis ꝯtẽpſi magis eſt in vſu. Temno ¶ Sino ſinis ſiui. Teren. in adel. q2 nõ ſiuit egeſtas. Diomedes etiam ſiui in preterito poſſe facere dicit auctoritate publij qui de vita ſua ſcribẽs inq̃t: φ ſi me inuitũ abire ſiuiſſet: melius tñ vt ait dicimus ſiui queadmodũ Varro ꝯplexionũ. iij. ad mortẽ nõ ſiui me pducẽs. Plau. i ciſtellaria. niſi ego hãc viduã atbare ſiui. Cõpoſitũ q̃ ab eo deſino is. deſini facit non deſiui. Sino. ¶ Cerno is. creui. Plau. i ciſtella. Cũ ego te amaui mea anti phila: τ mihi amicã eẽ creui⁹ p eo qd̃ eſt vidi Sterno. ¶ Sperno nis. ſpreui. Sterno is. ſtraui. Lino is. triplex hꝫ p̃teritũ liui: liui: vel leui: ſꝫ liui vel liui raro ſunt i vſu: vt apud Varronẽ de re ruſtica. cũ oliuerit vaſa. i cui v̓o potius ab eo ſimplici naſciſ qd̃ nõ eſt i vſu. leo les leui. a quo ſunt deleo deles deleui. releo es. releui. dicim⁹ q2 a lino linis relino relinis releui. vt apud Terẽ. i heautõ. Releui dolia oĩa. Simplex etiã ꝓtulit Hora. l. j. carminũ. Cõditũ leui datus in theatro cum tibi plauſus Lino obſe rum v̓buz ¶ In po pauca dabis. φ huius coniugationis verba in po deſinẽtia pauca ſunt mittẽtia preteritum in pſi. vt carpo carpis carpſi. cuius cõpoſita mutãt a in e. vt decerpo is. decerpſi. cõcerpo concerpis concerpſi. diſcerpo is. diſcerpſi. repo repis repſi. ſerpo is. ſerpſi. ſcalpo is. ſcalpſi. a quo eſt cõpoſitum τ ſcalp In po terminatum

Temnoq3 dat tempſi. ſino ſiui. cernoq3 creui.

Et ſperno ſpreui: ſed ſterno mittit in aui.

De lino dic liui vel liui: dic quoq3 leui.

In po pauca dabis mittentia preteritum in pſi.

Sed ſtrepo dat ſtrepui. de rũpo fit tibi rupi.

Dat verro verri vel verſi: dat gero geſſi.

Mittis ab vro vſſi. de curro mitte cucurri.

Quero queſiui. tero triui. dat ſero ſeui

Cuius compoſitum per ui mittatur et eui.

So tibi dat ſiui. Tria dant s viſo capeſſo.

Atq3 faceſſo. ſed de pinſo pinſui erit.

Xi duo dant plecto cum flecto. Sed duo dant xi

Siue xui. necto cum pecto quod τ iui.

Dat mitto miſi. De verto ponito verti.

Stertuit a ſterto. meto meſſuit atq3 petiui

po exculpis exſculpſi. depo depis quod raro inuenit̃. depſi facit in preterito. ¶ Strepo ſtrepis ſtrepui. atq̃
In ro deſinentia. rumpo rumpis rupi aliu ̃in modum ꝙ ſuperiora preteritũ mittere. ¶ Dat verro verri. in ro verba deſinẽtia
cũ nõ poſſint in vnã quandã regulã cõtrahi eoꝝ p̃terita ſingulatim explicauimus. Nã verro ſm̃ Seruiũ verſi
ſm̃ Cariſiũ verri facit. qd̃ magis vſu pbat̃. Licinius. hiſce etiã reliquas auerterunt. ⁊ publius. cellas inquit
ſeruoꝝ cõuerri. ¶ Gero geris geſſi. vro vris vſſi s duplex in pr̃o acceperunt. ¶ Curro curris primã geminãs na
ſyllabã cucurri facit. Verg. ii. eneid. Eclidusq; per ima cucurrit oſſa tremor. facit etiã concurri auctor eſt Gel
lius lib. vi. noc. atti. dicit ꝙ probũ annotaſſe verba Tuberonis ad Oppiũ ſcribentis ſi generalis ſpecies occe
currit pro eo qd̃ eſt occurrit. ¶ Quero queris queſiui: cuius cõpoſita mutãt e diphthongon in i longã. vt cõ
A ſero cõpoſita. quiro conquiris cõquiſiui. acquiro acquiris acquiſiui. requiro requiris requiſiui. ¶ Tero teris triui. Sero ſe
ris ſeui. antiquiores quoq; ſerui per ui diuiſas dixerunt. vt Ennius quã tanto ſtudio ſeruit. ſed cõpoſita a ſe
ro ſeris cũ retinẽt ſimplicis ſignificationẽ faciunt in eui. vt conſero conſeris cõſeui. inſero inſeris inſeui. aſſe
ro aſſeris aſſeui. Hora. i. ſer. Nunq̃ tibi vitioſũ inſeuit olim natura. Quod ſi mutant ſimplicis ſignificatio
In ſo terminata. nẽ in ui ſyllabas mittunt preteritũ: vt cõſero conſeris conſerui. inſero inſeris inſerui. aſſero aſſeris aſſerui.
¶ So tibi dat ſiui. ꝙ verba huius coniugatiõis in ſo deſinentia mittũt p̃teritũ in iui. vt acceſſo acceſſis ac
ceſſiui. Laceſſo laceſſis laceſſiui. queſo queſis queſiui. p eo qd̃ eſt rogo: a quo iã nõ extat aliud ꝙ queſo ⁊ que
ſumus. Saluſtius in primo hiſtoriaꝝ. Curione inquit queſiui vti adoleſcẽtior ⁊ populi ſuffragiis integer era
ti concederet mamerti. ¶ In ſi eũ mittunt preteritum tria verba ſm̃ Diomedẽ ⁊ Cariſium. viſo viſis viſi.
capeſſo capeſſis capeſſi. faceſſo faceſſis faceſſi. Cice. in diuinatiõe. Innocenti periculũ faceſſeris. frequentior
tñ vſus habet vt verba hmõi mittant p̃teritũ in ſiui vt Cicero apud Auguſtinum in ſecundo libro de ciuitate
dei. Eichuices inquit cum adoleſcens tragedias actitaſſet: rempublicam capeſſiuit. Saluſtius apud Priſcia
num in libro ſecundo hiſtoriarum. diuerſa ſolet vti rebus perditis capeſſiuit. Idẽ in. iii. legiones pridie in
monte poſitas laceſſiuit. Et Cicero pro Roſcio. Acceſſiuit inquit aliquẽ. ¶ Pinſo pinſis in p̃terito pinſui
Probus auctoritate Pomponii affirmat dicentis. Neq; molis molui neq; palatio pinſui. ¶ Xi duo dant ple
Preteritũ in xi. cto. Cum verba huius coniugationis deſinentia in to non poſſint ſub vna regula comprehendi oĩa aut ple
raq; ex illis explicat ſingulorum preterita dicens: ꝙ in xi mittũt preteritum hec duo verba plecto plectis ple
xi. flecto flectis flexi. Liuius Andronicus apud Priſcianum: inſoluto plexi munere. Vergilius ſecũdo eneid.
nec prius amiſſam reſpexi animumue reflexi. Duo quoq; mittunt preteritũ in xi. ſimul ⁊ in xui. necto nectis
nexi vel nexui. Saluſtius in primo hiſtoriarũ. Nexuit inquit catene modo. Vergilius quinto eneidos. Et pa
ribus palmas amboꝝ innexuit armis. Propertius. At tibi qui noſtro nexiſti retia lecto. ¶ Pecto pectis pe
xi vel pexui. Mecenas in octauia. Pexui capillum nature munerib' gratum. Facit quoq; Capro auctore pe
ctiui a quo Columela fecit ſupinũ pectitum: ſed penultima breui vt ſuis locis dicemus. ¶ Mitto mittis mi
Mitto. ſi. Verto vertis verti. In ui ſyllabas duo mittũt preterita. ſterto ſtertui. Perſius. poſtq̃ deſtertuit eſſe meoni
des quintus. ¶ Meto metis meſſui qd̃ in preterito s duplex accipit. Cato apud Priſcianũ. In campo inqt
tiburti vbi ordeũ demeſſi. Peto petis petiui
¶ Anto. Sed ſiſto ſtiti mitti hoc verbũ ſiſto
is. aut actiuũ eſt facitq; in pr̃o ſtiti. aut abſo
lutum neutrum facitq; ſteti quẽadmodũ e
ſto ſtas cui ſimile eſt genere ⁊ ſignificatione
ab hoc cõpoſita mittunt preteritũ e mutata
in i vt obſiſto is. obſtiti. reſiſto is. reſtiti. cõſi
ſto is. cõſtiti. Iſiſto is ſtiti. quẽadmodũ ⁊ cõ
poſita a ſto ſtas. vt obſto as. obſtiti. reſto as
reſtiti. cõſiſto as. cõſtiti. inſto as. inſtiti. Quo
piacſo mihi ſatiſfacere pñt q̃ p eo ꝙ ego ſa l
pſi. ſiſto ſtiti. p ſtiti ſtatui. ſuppoſuerit forte
illa rõne ducti ꝙ legerãt apud Priſciã. ſiſto
qñ actiuã hꝫ ſignificationem in pr̃o deſtcere
ita p vt verbi defectũ reſarcirẽt: a ſtatuo is. p̃
teritũ ſtatui mutuati ſunt itaq; mihi accidit
Gellius. tale qddã hoc i loco: ꝗ̃ narrat̃ a Gellio acci
diſſe. Marco Catoni cũ pueris ꝗbuſdã ſuo
rũ operũ emẽdatorib'. Nã ego cũ ſtiti hoc i lo
co ſcripſerim id qd̃ in archetypis emẽtatis
meis adhuc monſtrare poſſum audaculi iſti
emẽdatores p ſtiti ſtatui poſuerunt. Verba
Gellii ex li. ii. noc. attica. hmõi ſunt i libro ve
teri. M. Catonis q̃ inſcribit̃ cõtra Tiberiũ
exulẽ iſcriptũ q̃dẽ ſic erat. qd̃ ſi vadimoniũ
capite obuoluto ſtitiſſes. recte in q̃ ille ſtitiſ
ſes ſcripſit: ſed falſi emẽdatores e ſcriptoꝝ li
bros ſtitiſſes: fecerũt tãq̃ ſtitiſſes vanũ ⁊ ni
bili verbũ eſſet; in poti' ipſi nec ⁊ nihili ſũt
q̃ ignorãt ſtitiſſes dictũ a Catone: q̃ ſiſtere
tur vadimoniũ nõ ſtaret. ¶ Nexo preteritum
ꝙ duo verba reperiunt̃ finita in xo. mitten
tia p̃teritũ i ui diuiſas. nexo is.
Nexo. xui. texo is. xui.

A peto ſed ſiſto ſtitit mittit ſteteratq;
Nexo preteritum per ui dat texoq; iunges.

¶ De preteritis quarte coniugationis.

¶ Epitome.

☞ Preterita verboꝝ quarte coniugationis qualiter deſinant
in quã ſyllabã per hec ſcripta noſce lector.

Quarte preteritũ ꝓpe ſemper mittit in iui
In xi preterirent duo ſancio: vincio tantuz
Dat ſalio ſalui micui facis ex amicire.
Sepio dat ſepſi. ſed ab haurio mittit̃ hauſi.
Quorum preteritum plerumq; reponis in iui.
Fultio: ſartio ſartio rauſio. ſentio dant ſi.
Et venio veni. Sed que pario tibi format
Preteritum per ui diuiſas mittere debent.
Comperio dat eri. cui iungitur ⁊ reperire.

DE preteritis quarte coniugationis: qd̃ verba quarte coniugationis mittunt preteritum in iui ſe
cunde perſone p̃ſentis indicatiui modi s finali mutata in ui. vt audio audis audiui. munio mu
nis muniui. inſanio inſanis inſaniui. ſcio ſcis ſciui. nutrio nutris nutriui. Deinde dicit quod duo

tamē verba mittūt ptm̄ in xi.ſancio ſancis ſanxi.Hora.ii.epi.tabulas peccare vetantes quas biſquinq; viri ſanxerunt. ¶ Uincio vincis vinxi.p eo qḋ ē vincul' aſtringere.Duo q̄ dicit reperiri v̄ba huius cōiugatōis mittētia pt̄m in ui.diuiſas ſyllabas ſalio ſalis ſalui.Ouid.i.faſto℞. Per flāmas ſaluiſſe pecus ſaluiſſe colonos cuius ꝯpoſita mutāt a in i.vt inſilio is.inſilui.deſilio is.deſilui.pſilio is.pſilui. Luca.in.iiij.inſiluit ſolo nocturus pōdere.Uer.v.enei.Haud mora pſiluere oēs.Idē in.xi.po:tas regina ſub ipſis deſiluit. ¶ Amicio is. Diomede auctore amicui quoq; facit.vt Brutus in laudatiōe Appij claudij.toga inquit p̄texta amicuit. apd̄ Ueterū quoq; lectū eſt ab amicio amicis amixi in prō. ¶ Sepio ſepis ſepſi.haurio hauris hauſi. Uer.i.eñ. At venus obſcuro gradientes aere ſepſit. Idē in.iiij.et vocē his auribus hauſi.ſed hec oīa verba ex ꝯpoſitōe verbo℞ quarte coniugatiōis mittūt aliqñ ptm̄ in iui.vt ſancio ſancis ſanciui:vincio is. vinciui.ſalio is.ſaliui. amicio amicis amiciui. Pomponius ſecūdus ſancierat ius vtile ciuitati:p ſanciuerat. Papi.ix.thebaexclu ſi ſalierāt cuſpide dentes:p ſaluerūt.Uer.iij.geo:.mollibus in pratis vnctos ſalicre p vtres.p ſaluere.Uarro ad Cice.ci idē q̄ haurierit p hauriuerit dixit. Eſa.cap.v.Hiero.interpre.Sepiuit eā ⁊ lapides exegit. Deinde dicit q̄ d n ꝫ v̄ba q̄ vno verſu cōplectunt mittunt p̄terita in ci.ea ſunt fulcio fulcis fulci.Oui.in epl'a deyanire hercule ſuppoſito ſydera fulſit athlas. Phocas tn̄ hoc v̄bū in xi.dixit exire fulxi. ¶ Sarcio ſarcis ſarſi farcio farcis farſi.cui' ꝯpoſita mutāt a in e.vt refercio refercis referſi.differcio differcis differſi.Ci.ij. thuſculanarū:cuius verbis etiā oīa referunt. ¶ Raucio raucis rauſi. Cice.j.de oratore eſopū etiā ſi paulo irrauſerit explodi. ¶ Sentio ſentis ſenſi.Uenio venis p̄ter morē verbo℞ q̄rte ꝯiugatōis facit ptm̄ veni. Deinde dicit q̄ a pario paris cōpoſita mittunt ptm̄ iñ ui ſyllabas. aperio aperis aperui.operio ris operui. cooperio ris cooperui.Duo tñ a pario ꝯpoſita miſerunt p̄terita in eri.comperio eris.comperi.reperio reperis reperi. ¶ Ebri.Quarte preteritū ppe ſemper.Scribit quarte cōiugationis p̄terita ſex terminationibus concludi In ui ſyllabas vt amiciui.in ui.vt audiui.in ni.vt veni.in ri.vt cōperi.in ſi.vt ſenſi.in xi.vt ſancio ſanxi. ¶ Preteritis in bi.Supina oīa quattuo: tñ finibus ſeptuntur.tum.num.ſum.xum.in tum vero q̄ ſi finiūtur oim̄ ſunt coniugationu℥ cōſonāte interim. interim quidem vocali precedente: vt amo amatum: impleo impletum.ſterno ſtratum:audio auditū.Sed qḋ p̄cedat ꝯſonans.neco nectū:doceo doctū:rego rectum: ſancio ſanctū.in num vnū tñ finitur verbū quarte coniugationis.Uenio venis venum. In ſum ſupina a tribus ſolum cōiugatiōibus pficiſcuntur alijs preter primam.vt ſuadeo ſuaſum:curro curſum: ſentio ſenſum. Due tandem coniugationes in xum ſupina miſerunt prima.vt nexo nexum. Tertia vt pecto pexum. vico eo cui. etum expapi oportuit in ſecunda coniugatione Plautus in mene.y in tu illi oculos viere.

Vindo
Sepio
Uergilius
Sentio
Pario cū cōpoſitis.
Preterito rū q̄rte coiugatiōis terminationes.

¶ De ſupinis verborum.Cap.v.

¶ Epitome.

¶ Qui verbo℞ actiuo℞ ⁊ neutrorum ſupina noſſe vult illa ſcitis preteritis facile his perpendet regulis.

Preteritis in bi.tum iuncta pone ſupinū.
In ci.finitis:ctum debes ponere ſemper.
Dat parſi parſu℥:peritū ſ℥ mitte peperci
Ex di.preteritis in ſum trāſmitte ſupina.
Dum deo preſentis dio vel do in ſum variatur.
S.geminat ſedeo ſeſſum:fodio quoq; foſſum.
Scindoq; ſciſſum:findoq; fiſſum:pandoq; paſſum.
N tamen amittunt cum fundo tondoq; tuſum.
Dat tamen ⁊ tunſum:de tendo dicito tenſum.
Uel tentum:ſed edo dabit eſum mittit ⁊ eſum.
A do pone dat um:ſed que componis ab illo.
Si non ſunt prime:per itum miſere ſupinum.
Actum mittit ago.cum pango.tangoq; frango.
Dat fugitum fugio:lego lectum.pūgoq; punctum.
Dat fallo falſum.ſallo ſalſum atq; ſalitum.

¶ Ascen. De ſupinis verbo℞ cap.v. Tota cōiugationis difficultas verſatur in cognoſcenda p̄ma verbi poſitiōe deinde preterito: tu℥ demū ſupino: ſed q: ſupina ex p̄terito plerūq; naſcitur viſum eſt ex preterito℞ variatione ſupina oīm ſimul coniugationū cūcte ſeruato littera℞ ordine. Dicit igitur in primis q̄ verba q̄ fecerūt p̄teritū in bi.mittunt ſupina in itū.ſup i. finalē addita tū:vt bibo is.bibi bibitū.glubo bis.bi.bitū. Lambo lābi.⁊ ſcabo ſcabi ſupinu℥ carēt. ¶ In ci.finitis.q̄ v̄ba q̄ fecerūt p̄terita in ci.mittūt ſupina in ctum.ſunt autē duo p̄cipue:facio cis.feci factū.iacio cis.ieci iactū.quorum cōpoſita in ſupinis mutāt a in e.ſi in p̄ma poſitione mutauerūt a in i.vt pficio cis.perfeci.pfectū.inficio cis.infeci infectū.reficio cis fectū. ¶ Ico cis.ho℞ rōnē ſequēs q: fecit in p̄terito ici.in ſupino quoq; ictū facit. At v̄o parco cis.q: duplex hꝫ p̄teritū pſi ⁊ peperci. parſi facit parſum.a peperci pcitū. Pli.lib. xxxiij.natu.hiſto. Itali e parcitū eſt vetere in terdicto patrū. ¶ Ex di.preteritis q̄ verba q̄ fecerunt p̄terita in di.mittūt ſupina in ſu℥: ita tñ q̄ v̄ba ſcdē cōiugatiōis terminata in deo.⁊ tertie in dio.vel in do. mittunt ſupina deo vel dio vl' do mutata in ſum.vt mordeo morſum.tondeo tonſum:fodio foſſum: ſed hoc s geminauit vt ſtatim dicemus. Scādo ſcanſum:cado caſum' cedo ceſu℥. Deinde dicit q̄ quinq; verba hic poſita hn̄t duplex s. in ſupis.ea ſunt ſedeo ſeſſum:fodio foſſum: ſcindo ſciſſum.findo fiſſum' pando paſſum: que℞ tria poſteriora amittunt n in ſupinis quēadmodū ⁊ duo q̄ addit. fundo fuſum' et tundo tuſum.qḋ euphonie cā Seruius atq; Priſ.dicunt eſſe factū.ſz in ꝯpoſitiōe huius v̄bi tundo n ſemp exterit.vt ꝯtūdo ꝯtuſum retundo retuſu℥'ptundo ptuſum l ſimplicitate potius retinet.vt apd̄ Uerg.j.eñ. Suppliciter triſtes ⁊ tuſe pectora palmis. ¶ Tēdo is duplex hꝫ ſupinum tēſum ⁊ tētum.Lu

De ſupis verbo℞.
Ico
Regula.
Cōpoſita a tundo

catus in .j. ꝛ varias tenſo dedit aere formas. Idē in .ij. tenſiſq; rudentibus acte. Uer. in pape. tentaq; ad exēplū ſit ſua turba dei. In ꝯpoſitis ꝙ̃ veri ꝑ reperit. vt oſtēdo is. oſtentū vel oſtenſum. Protendo protentū vel protenſum: intendo intentū vel intenſum: extēdo extentū vel extenſum. Edo is. duplex hȝ etiā ſupinū eſſū ꝛ eſum. qḋ magis in ꝯpoſitis apparet: vt comedo comeſtū vel comeſum. Cice. p cluentio. potius comeſtū ꝙ̃ epotū in venas atq; oſſa ptes corpis pmaneret: ꝛ Saluſtius referēte Diomede. Comeſta inqt patrimonia. Iuue. ꝛ cato rapturus de nobilitate comeſa qḋ ſupereſt. alia potius in eſum ꝙ̃ in eſtuȝ mittunt vt ambedo ambeſus. adedo adeſus. exedo exeſus. Uer. in .iiij. enei. Ambeſas ſubigat malis ꝯſumere menſas. Idē in .ix. ꝛ poſtib' beſit adeſſo. Idē .j. ge. Nigris exeſa chylidris. ¶ A do pone datū qḋ hoc ṽbū do das dedi facit in ſupino datū. et ab illo ꝯpoſita ſi ſunt pͥme ꝯiugatōis hñt etiā ſimplicis rōnē: vt circūdo as. circumdedi circumdatū. Si ṽo ſint tertie: mittunt ſupina i itū. vt trado is. tradidi traditū: vēdo is. vendidi venditū. credo is. credidi creditū. abſcondo is. abſcondidi abſconſum vel abſconditū. ſed quēadmodū Diomedes ait melius dicimus: abſcōditū. ¶ Pedo is pepedi: aut caret ſupinis aut peditū facit. Catullus. ſubtile ac leue peditū ubonis eſt. ¶ Actū mittit ago in gi. reperiunt tm̄ ſex ṽba facientia ptm̄. qꝛ ſupina ſingulatim explicat. ea ſunt ago is. egi actū. tago is. tetigi tactū. pango gis. pegi. vel potius pago is. pepigi pactū. frango gis. fregi fractū: q̄ duo in ſupinis euphonie cauſa n. lrām extruxerunt. ſed ab eis ꝯpoſita etiā ſi in pt̄ti mutāt a in i. in ſupinis illud a retinēt. vt ago is. egi actū. redigo is. redegi redactū. adigo is. adegi adactū. tango is. tetigi tactū. ꝯtingo is cōtigi contactū: attingo is. attigi attactū. frango is. fregi fractū. infringo is. infregi infractū. pfringo is. pfregi pfractū. pango is. pepigi pactū. impingo is. impegi impactū. fugio quoq; qḋ in ptō fecit fugi in ſupinis fecit fugitus. Lego is. legi fecit lectū. ꝯpoſita ṽo ab illo q̄ mutāt e in i. retinēt illud e. vt colligo is. collegi collectum. ſeligo is. ſelegi ſelectū. pungo is. pupugi punctū. tā ab eo qḋ eſt pupugi ꝙ̃ ab eo qḋ punxi. ¶ Dat fallo falſum in ſu. preteritū mittētia hec fere reperiunt mittentia ſupinū in ſum. fallo is feſelli falſum. ſallo is: p eo qḋ eſt ſalem infundere alicui rei. tertie cōiu. cum eſt. fecit in preterito ſalli: atq; inde mittit in ſupino ſalſum. hinc Munius dixit: ubi hec ſum multo ſale ſalſurus et dicimus holes ſalſos ꝛ inſulſos. Reperitur etiā qrte ꝯiugatiōis ꝛ tunc facit in preterito ſalui ꝛ ſupino ſalitum qḋ frequētius repitur ꝙ̃ ſalſum. Liuius adronic' ſaliturus ubi hec inqt mutāt ſalē. Corne. ſeuerus ad quē ſaliti pomiliones afferebantur. idē alio loco diſtractos atq; ſalitus. Saluſt. apḋ Diomedē in .iiij. hiſto. reliqua inqt cadauera ſalita. Itaq; cū tertie ꝯiugatiōis eſt primā pducat poſitiōe l. duplicis: vt facile apparet ex Lucilli poete ṽſu illo. Sallere murenas mercē l frigidaria ferre. itaq; ea rōne l. acceperit duplex qua relligio ꝛ relliquie. Cum ṽo eſt qrte q: nuſq; in carmie reperitur p l. ſimplex ſcribi debet ſalio is. Dio. putat ſalitus a ſallo nō ſalio deduci. ſcribit eñi bis ṽbis veteres ambiguitatē appellationis vitātes ꝛ analogiā ſalitus ſum dixerunt a ſallo is. nō a ſalio. nos tñ cum apḋ Celſum lib. .ij. de medicina legerimus piſces q̄ ſalē nō patiuntur. ſolidine ſaliuntur. ꝛ apud lucā Hierony. interpte qḋ ſi ſal euanuerit in quo ſalietur. vtrāq; verbi poſitionē in vtraq; coniugatōe poſuimus reperitur etiā ſalleo es. ſcḋe ꝯiugātiōis apud fabianū referente Diomede cum caro ſallet diuturnior eſt inquit.

Terminata in do.

Salitus a ſalio nō a ſallo vt Diomedes putat venit.

Vello vulſum. pello pulſum. tolo q; latum.
Precello celſum dabit: excello quoq; excelſum.
Emptum mittit emo. Venio ventum. cano cantum.
Et rumpo ruptum. capio cum cepio dant ptum.
De curro curſum: de verro ponito verſum.
Dat pario paritum vel partum. Compoſitumq;
Quod venit a pario: ſemper mittatur in ertum.
In ſi. preteritum plerūq; reponitur in ſum.
S. geminat miſſum: de mitto cedoq; ceſſum.
Et cudo cuſſum iubeo iuſſum: premo preſſum.
Indulſi indultum dat ꝛ indulſum: gero geſtum.
Tortum vel torſum dat torqueo. At vro dat vſtum.
Sartio ſartum: fartio fartum. fulcio fultum.
Hauſtum vel hauſum dedit haurio. Cambio campſum
Quod ſi preteritum dat pſi ptum pone ſupino.
Statum ſiue ſtatum dat ſto cum ſiſto. ſed illud
Quod ſto componit dat itum. quādoq; dat atum.
Quod tibi dat ſiſto per itum miſere ſupina.

Vello

¶ Ante. Vello is. duplex hȝ preteritum velli vulſi. ſed ab vtroq; miſit ſupinū vulſum. pro quo antiquiores dicebāt volſum. Martia. ſed mēs eſt pānice volſa tibi. ¶ Pello is. pepuli pulſum. Tollo is. qḋ apḋ antiquores vt diximus fecit tetuli. in ſupino debuit facere latū: ſed cum in vſu nō ſit quēadmodum loco tetuli poſuimus ſuſtuli ita p eo qḋ eſſe debuit latū: ſuffecimus ſublatū. ¶ Percello is. duplex hȝ preteritum pculi perculſi: ſed ab vtroq; miſit ſupinū pculſum vt apud Verg. quarū ſacra fero ingenti perculſus amore. ¶ Excello is. cului ſum. nā cū ſcḋe ꝯiuga. eſt excelleo vix habere pōt ſupinū ex ppoſitōis rōne. A pſallo is li. ſupinū nō repiuntur iō nō meminit hoc in loco. ¶ Emptum mittit emo qḋ vnū mō verbū reperitur qḋ facit preteritum in mi. emo is. emi. facitq; in ſupino ptū. cuius ꝯpoſita retinēt e pti in ſupinis vt redimo redemi ptum. adimo ademi ptum. ¶ In ni duo tm̄ reperiuntur feciſſe ptm̄. venio is. veni qḋ fecit ventū. et cano is. cecini qḋ fecit cantum. Apo. tm̄. viiij. caniturū dixi. Et rūpo ruptus in pi. tria verba mittunt preterita. rūpo is. rupi qḋ facit ruptū. capio is. cepi captus. cepio is. cepi a quo tm̄ eſt in vſu: ptm̄ cepi ꝛ tpa que formātur ab eo facitq; in ſupino ceptum. ¶ De curro curſu quod tria ṽba q̄ hic ponuntur mittētia ptm̄ in ri. mutunt ſupina varius in modū. nā curro is. cucurri facit curſum. verro is. verri facit verritū vel verſum. ſed ab eo qḋ eſt verſi videtur eſſe verſum ab eo qḋ verri verritum. Ver. i. eñ. verſa puluis inſcribitur haſta qḋ priapuſ teſte Seruio ibidē nō a verto is. ſed a verro is. deducitur: quēadmoduȝ et Plautus dixit in ventū ois verſa. Apul. in apologia p ma-

Pſallo
Emo

Vergilius
Plautus.

gio ab eo qđ eſt ꝯuerto is. ꝯuerti ꝯuerritū dixit ꝯuerritorē rimide gingiuule. ¶ Pario is. qđ ex deriuatiuis ab eo poſſumus intelligere: duplex hꝫ ſupinū partū ⁊ itum. nā a partu dicim⁹ partus a um. partus us. parturio is ab eo qđ eſt paritū. Papi. x. theba. dixit argboli veniat parito maritura. ¶ Compoſita vero a pario q̄ oīa vt diximus q̄rtę ſunt ꝯiugatiōis ſiue mittāt p̄tꝫ in ri. ſiue in rui. ſemꝑ mittūt ſupina in ertū vt aperio is. cōperi cōpertū. reperio is. reperi repertū. aperio is. aperui tū. operio is. operui tū. ¶ In ſi p̄titū qđ verba faciētia p̄teritū in ſi. mittūt ſupina in ſuꝫ vt mulceo es. mulſi mulſum. vn̄ Ci. apud Priſc. ꝑmulſa atqꝫ recreata. ⁊ Var. apud eundē capite ꝑmulſo dixit Salu. in. iiij. hiſto. poſtera modo die liberalib⁹ verbis ꝑmulſi ſunt. ¶ Ludo is luſi luſum: ledo is. ſi leſum. ſentio is. ſenſi ſum. raucio is. rauſi ſum. Lucil. Rauſuro tragicus: ꝗ carmina ꝑdit ocelle. Quin qꝫ tñ verba q̄ hic ponunt̄ gemināt s. in ſupinis ea ſunt mitto is. miſi miſſum. cedo is. ceſſi ſuꝫ. cudo is. cudi vel cuſi cuſſum ab vtroqꝫ p̄terito facit in ſupino cuſſum iubeo es. iuſſi iuſſum. premo is. preſſi ſum. Indulgeo es. indulſi ex ꝓportiōe facit indulſum: ſed ⁊ indultus dixit Marcell⁹ tanq̄ licētia inq̄t crudelitati indulta. ¶ Gero is. geſſi ſtum. Torqueo es. torſi tortū vel torſum. ¶ Uro is. uſſi vſtuꝫ. Sartio is. ſi. ſum. vn̄ ſartores ⁊ ſarta tecta dicunt̄. ¶ Farcio is. ſi. tum. a quo fartus a um. ⁊ fartores dicti. ¶ Fulcio is. ſi. tum. Iuue. Nos vrbē colimus tenui tibicine fultā. ¶ Haurio is. ſi. vel hauriui hauſtū vel hauſuꝫ vel hauritū. Uer. iiij. eñ. q̄ bella exhauſta canebat. Idē in eodē ſupplicia hauſuꝫ ſcopulis ⁊ noīe Dido ſepe vocaturū. Apule. ſi. meta. La gena inq̄t facilis hauritu. Idē in. iij. haurito pluſculo vino corpis mei mēbris ꝑfricui. ⁊ in. iij. rorē rigentem hauritum illa ꝯfeſtim diſerto vnnula. ¶ Cambio is. nūq̄ niſi in apuleio ꝓ magia legi opus inq̄t. tuas cū vicinis cibias. cuius p̄titū referēte Priſc. Chariſi⁹ ꝓtulit cāpſi: qđ ideo nō poſuim⁹: q: nuſq̄ inuenim⁹. Itaqꝫ ſupinū hoc in loco extra ordinē poſuim⁹: qm̄ ab eo deriuat̄ frequētatiuū cāpſo as. q̄ Enni⁹ vſus eſt. Leucatā inq̄t cāpſant ⁊ iuniores ab eo fecerūt cāpſorē oris. Qđ ſi p̄tm̄ verba illa q̄ fecerunt p̄titū in pſi. mittūt ſupina in ptū. vt nubo is. ſi. ptū. como is. cōpſi ptū. ſorbeo es. ſorpſi ptū. nā ab eo qđ eſt ſorbui tum. ſit vn̄ eſt ſorbitio: ⁊ ſorbitiūcula. Perſi⁹ ſorbitio tollit quē dira cicute. ¶ Statū ſiue ſtatū. In ti. tria verba mittūt p̄tm̄: ſto ſteti. ſiſto ſteti vel ſtiti. verto ti. qđ ſine ꝯtrouerſia facit in ſupino verſum quēadmodū ⁊ verro is. ri. Sed ſto ſteti facit ſtatum prima indifferēti qđ ſignificat̄ cū dicit ſtatū ſiue ſtatū dat ſto. nā in p̄ori ſta ꝓducit̄ in poſteriori ſta breuiat̄: in ſimplicitate tñ ſemꝑ ſtat⁹ a um. breuiat̄ ſtatur⁹ ꝓducit̄. In cōpoſitiōe ſi a mutat̄ in i. breuiat̄ vt p̄ſto p̄ſtitum inſto inſtitū ſi manet integra ꝓducit̄. vt p̄ſto p̄ſtatū. inſto inſtas inſtatū. Sed de his li. v. diſſerem⁹. Nunc vero tñ dicam⁹ qđ a ſto ſtas ꝯpoſita mittūt ſupina in itū: vel atū. vt cōſto as. itū vel atū. aſto as itum vel atus p̄ſto as. p̄ſtitū vel p̄ſtatū: a quo frequēter in libris digeſtoꝝ legim⁹ p̄ſtatio. Siſto is. cū abſolutū eſt eādē rōnem ſequit̄ in ſupino quā ſto ſtas cū quo verbū p̄teritū ⁊ ſupinū habet cōe vt ſiſto is. ſteti ſtatū: ſed cōpoſita ſemꝑ exeunt in itū: vt circumſiſto is. circūſtiti circūſtitū. aſſiſto is. aſtiti tū. ¶ Siſto is. ſtiti cū actiuū eſt: ego nō abnuerim habere ſupinū in atum. ſed prima producta a quo eſt ſtator pro eo q̄ ſiſtit aliquē coꝛā p̄tore vel magiſtratu: ſed de his ſuo loco diſputabitur.

Pario cū ſuis deriuatiuis ꝯpoſitis.

Ludo.

Fulcio.

Haurio.

Stat⁹ prima eſt indifferens.

Siſto.

Uertoqꝫ dat verſum de xi. ctum mitte ſupina.

Ai. tamen abijciunt hec pango ſtringoqꝫ fingo:

Ringoqꝫ cum meio. ſunt qui dicant quoqꝫ mingo.

Necto fluo figo. cum pecto. flectoqꝫ dat xum.

Mittit itum: quod ui diuiſas preteritum dat.

Sed necui nectum. fricui frictum. ſeco ſectum.

Cenſeo cenſum: miſceo mixtum torreo toſtum

Et doceo doctum: teneo tentum pateoqꝫ

Dat paſſum careo cariturus dat quoqꝫ caſſus.

Si preſens dat uo. diſiunctas exit in utum

Sed ruitum ſemper ruo dat. Que ducis ab illo

Dant tibi ſemper utum. rapio raptum meto meſſum.

Conſulo conſultum colo cultum. excelloqꝫ celſum.

Deqꝫ alo dic alitum: dat ⁊ altū. aſt occulto cultum.

Pinſo piſtus: texo textus: nexoqꝫ nexus:

Pectoqꝫ dat pexus ⁊ pectitus: ⁊ tamen entum

¶ Anto. De xi. ctum mitte ſupina qđ verba q̄ fecerūt p̄terita in xi. mittunt ſupina in ctuꝫ vt lugeo es luxi luctum. dico is. dixi dictū. vincio is. vinxi vinctū. ſancio xi. ctum. nam ab eo qđ eſt ſanciui ſancitum diximus. Lucret. qđ porro nequeas ſancitum quandoquidē extat. ¶ Quinqꝫ tñ verba que hic ponuntur amittūt n. in ſupinis ea ſunt pingo pingis pinxi pictum. ſtringo is. ſtrinxi ſtrictum. fingo is. xi. ctum. ringo is. xi. ctum. qđ etiaꝫ ringor eris. declinat̄. meio is. minxi mictū quod nōnulli mingo is. declinauerunt: ſed quemadmodum ſupra dixi ego nuſq̄ legi. Deinde dicit q̄ altera quinqꝫ verba q̄ fecerūt p̄terita in xi. mittūt ſupina in xū. ea ſunt necto is. nexi vel nexui nexū ſiue eſt̄ ſit a necto nexi vel nexui ſiue a nexo as. vel nexo xis. xui. ſemꝑ facit in ſupino nexū. ¶ Fluo is. fluxi xuꝫ. vn̄ fluxas veſtes ⁊ fluxa corpora dicim⁹ ⁊ fluxus aquaꝝ. Antiquiores q̄ aucto. Priſc. fluxuꝫ a fluo is. dixerūt: vn̄ eſt adhuc fluctus us ⁊ mutetua flucta. ¶ Figo is. xi. xū. q̄uq̄ Scaur⁹ apō diome. ſagitta ꝯfictus dixerit. ¶ Pecto is. xi xū. nā a pectiui itū. fecit: a pexui eque pexuꝫ. ¶ Flecto is xi. xū. Plexi q̄ ab eo qđ ē plecto is. quodqꝫ ſum⁹ pene obliti plexū in ſupino facit. Catul. hos illi inctis plexos tulit ipſe corollis. hic eſt ab amplector xus a ꝯplector x⁹. ¶ Mittit itū. q̄ vba faciētia p̄tm̄ in ui. ſyllabas mittūt ſupina in itū. penultima breui: vt domo as. domui itū. q̄uq̄ ab eo qđ eſt domatū. Tibull⁹ li. iiij. dixit: Te duce nō alias conuerſus terga domator ⁊ domatio nomē ꝑncipia le. ſalla formauit. ¶ Sono as. ſonui ſonitū. ⁊ ſi ab eo qđ ē ſonatū. Hora. dixit magna ſonaturum des nominis huius honorem. ſicut a tono as. atum. Idē in epodo dixit. Si

Preterita in xi mittē tia.

Figo.

Flecto.

Catul.

Preterito rū in ui diuerſa ſupina.

Sono.

Hora.

quos coīn intonata fluctibus hyems ad hoc vertit mare. Seneca in .ſ. na. q. Illa vt ſic dicam geminatio τ ronatio ſine ictu. ¶ Neco tñ cū duplex hʒ preteritū necui τ necaui ab eo qḋ eſt necui facit necrū ab eo qḋ eſt necaui necatū. Sed inter nectus τ necatus nō eſt illa differētia quā putauit Priſcia. vt necatus ſit ferro: nect⁹ vo alia vi peremptus. ſed potius necatus eſt oīno extinctus: vt Cicero veneno necatus dixit τ Quintil. fame necatus: nectus vero quaſi exanimat⁹ τ mortuo ſimiſ. Cice. ſ. tuſcu. Enectus ſiti tantalus. τ Hora. in epiſt. bos eſt enectus arando. ¶ Frico as. fricui fricuī. Iuue. ſi prurit frictus ocelli angulus. ab eo tñ qḋ eſt fricatū. Pli.
Celſus. li. viij. dixit pantheras p carnes fricatas aconito venanſ barbari Celſus li. vj. ante oleo pfricatus. τ Marce. vertice fotus reuocatus vulua fricata. Seco as. ſecui ſectū. Verg. j. geor. Via ſecta p ambas. Pſalc. j. meta. A ſecatu dixit imperij ueli pſecata gula. ¶ Cenſeo ſes. cēſui cenſum: qḋ ſm analogiā facit etiā cenſitū. ¶ Miſceo
Torreo. miſces miſcui mixtū p x: qḋ etiā marmorib⁹ antiqs p s. miſtū legimus. Torreo es. torrui toſtū. Doceo es. docui doctū. Teneo es. tenui tentū. Pateo es. patui paſſum: qḋ etiā a pando pandis: τ patior eris. ſupinum eſt cōe. Verg. j. enei. Crinibus iliades paſſis peplūqꝫ ferebāt. qḋ a pando vel pateo eſſe pōt. ¶ Careo es. carui ca
Terminata i uo. diuiſa. ritū vel caſſum. Sʒ a caritu formaſ participiū futuri in rus. caritur⁹ Iuue. caritur⁹ turture magno muloꝛūqꝫ mullis. a caſſu formaſ pticipiū pteriti caſſus. Verg. ij. eñ. Nunc caſſum lumine luget. Si pñs dat uo. diſiunctas qḋ verba tertie cōiugatiōis deſinētia in uo. vocales mittūt ſupina in utum: vt nuo nuis nui nutū. ſuo ſuis ſui ſutū. acuo is. acui acutū. arguo is. argui argutū. Plau. in pſeudulo. Argut⁹ ſiq uir maloꝛ facinoꝛ. Saluſtius tñ apud Priſcianū in ſcdo hiſtoꝛia. Arguitur⁹ quaſi ab arguitu dixit: multi inde ex hirbinia volētes occurrere
Ruo. falſus ſtiuī arguituri. ¶ Ruo ruis rui. ſemp facit ruitū in ſupino. Luca. in. iiij. Ruituraqꝫ ſemp ſtat moles ab illo vero cōpoſita oīa exeunt in utū. obruo is. obrui obrutū. diruo is. dirui dirutū. eruo is. erui erutū. Rapio is. rapui facit raptū. ¶ Meto metis meſſui p s. duplex facit etiā ſupinū. ¶ Cōſulo is. cōſului cōſultū: occulo occului occultū. Excello excellis excellui ſiue excelli excelſum. ¶ Alo alis alui alitū facit p regulā aliqñ ſed frequētius altus reperiſ. Saluſtius in iugur. Oēm inde cratē arpini alt⁹ reperiſ etiā altoꝛ τ altrix ab altu foꝛmata vergil. in eñ. Et terrā altricē dixi execramur vliſſi. ¶ Occulo occulis occului occultū. Pinſo pinſis pinſui piſtum a
Alo.
Pecto. quo eſt piſtoꝛ piſtoꝛis. ¶ Texo texis texui textū. Nexo nexis nexui nexū. Pecto pectis pexi vel pexui pexū. Nā ab eo qḋ eſt pectiui pectitū exit. Colu. li. xiij. Pparate ſine τ pectite lane. Idē etiā de cura hoꝛtoꝛ ver. vbi iā puro diſcrimine pectita tellus: ſed qꝛ penultimā breuiabit pōt videri ductus ab eo qḋ eſt pecto pectis pectui. qḋ nullus vnqꝫ poſuit. Cōpoſita vero a cano canis mittunt ſupina in entū. vt occano occanis occanui occentū. cōcinno is. concinui concentū. accino accinis accinui accentum.

Quod cano componit. Pario τ ſero mittit in ertum.
Amicui dat ctum. dat amici: datqꝫ amiciui.
In vi preterito vi ſemper vertitur in tum.
Poto dat potum. lauo lotum. τ vtreqꝫ dat atum.
Et caueo cautum. faueo fautum: ſed adultum.
Mititur ex adolet. de paſco mittito paſtum.
Dat gnitus agnoſco. cognoſcoqꝫ dat ſero ſatum.
Inſitus inſeui. conſeui conſitus atqꝫ.
Dat vtum. ſoluo cum voluo. veneo venuʒ.
Et ſalio ſaltum mittit ſepelire ſepultum.

Pario cū cōpoſitis ¶ Anto. A pario is. cōpoſita tā illa q̄ fecerūt in ri pteritū: de qbus pauloante diximꝰ: qꝫ illa q̄ in rui: de qbus nūc agimus mittūt ſupina in ertū. vt aperio aperis aperui apertum operio operis operui opertū. ¶ A ſero ſeris quoqꝫ cōpoſita q̄ mutāt ſimplicis ſignificatiōnem que p diximus facere pteritū in ui. ſyllabas mittūt ſupina in ertū: vt diſſero is. diſſerui diſſertū: aſſero is. aſſerui aſſertū. cōſero cōſerui cōſertū. ¶ In vi. pterito ſemp vertitur
Regula exceptio. in tū: qḋ verba faciētia pteritū in ui. ſyllabā mittūt ſupina in tum: vt amo amas amaui amatū. moueo es. moui motū. cupio cupis cupiui cupitum: audio audis audiui itū. Excipiunſ vero pauca verba mittētia ſupinū aliter: ea ſunt poto potas potaui: qḋ facit potū. Ver. j buc. Huc ipſi potū venient p prata iuuēci: τ ibidē: τ potū paſtas age tityre τ inter agendū. Luca. in. v. potare te nile grauēs. Terē. tñ pportionem ſecut⁹. dixit in phoꝛmione: nā apud me potatur⁹ eſt. ¶ Lauo as. laui lotū vel lautū
Lauo. ppter eā affinitatē q̄ eſt inter au. τ o. vel lauatū. Terē. j eu. abeūt lauatū Oui. ij. faſtoꝛ. Sacra lauaturas mane petebat aqs Hora. ē vbi me feſſū ſol acrioꝛ ire lauatū admonuit ep nimis lect er dū putat. Ver. in. ge. ¶ Caueo caues caui cautū. faueo faues faui fautū ab illo ē caut⁹ τ cautio: ab hoc fautoꝛ: qꝫ Plaut⁹ i amphitriōe regulā ſecut⁹ dixit fauitoꝛ. ¶ Adoleo vel adoleſco adolui vel adoleui adult⁹. ¶ Paſco paſcis paſtū qḋ ſolū i ſupino s retinuit. Agnoſco agnoſcis agnoui agni
Agnoſco.
tū. cognoſco cognoſcis cognoui cognitū. Iuue. Agnit⁹ accipies. iuber a pcone vocari Luca. j. iij. calida mihi cognit⁹ axis egypto. Saluſti⁹ tñ regulā ſecut⁹ in. ij. hiſto. dixit neqꝫ inermes ex pplio viros quēquē agnoturoꝛ. Se-
Sero. ro ſeris ſeui ſatū. cui⁹ cōpoſita retinētia ſimplicis ſignificationē q̄ fecerūt pterita in eui mittūt ſupina in itū: ea ſunt inſero inſeris inſeui inſitū. cōſero cōſeris cōſeui cōſitū. Verg. ij. geoꝛ. Mutataqꝫ inſita mala ferre pyrū Cicero quoqꝫ in Verrē ab eo qḋ eſt obſero is. obſeui dixit: vt cū obſitū leoncinū agrum vidiſſes: τ ab aſſero aſſeris aſſeui aſſitum. ¶ De facientib⁹ pterita in ui. pauloante diximꝰ mittere pteritum in ertum. ¶ Soluo ſol-
Soluo. uis ſolui: τ voluo voluis facere ſupina ſolutū τ volutum u. cōſonāte in vocalē mutata τ extrita l. atqꝫ ex hoꝛ p-
Venco. poꝛtione caluo is. debuit facere calutum: niſi qḋ in vſu nō eſt. Veneo venis veniui venum p eo qḋ eſſe debuit venitum. nunqꝫ reperiſ niſi cōiunctum aut cōpoſitum cum hoc verbo do das dedi: dicimuſqꝫ venundo venundas venundedi. ¶ Sepelio: ſepelis ſepeliui ſepultum. Vergi. ij. enei. Inuadunt vrbē ſomno vinoqꝫ ſepultam. Cato pro poꝛtionem ſecutus dixit mortuus eſt ſepultus eſt.

¶ De ſupinis verborū deponentiū ⁊ cōmuniū cap. vij. Quoniã in capite ſuperiori expoſuit regulas ſupinoꝝ deductas a preteritis verboꝝ actiue vocis: hoc in loco oſtendit qua rōne a verbis deponētibus ⁊ cōibus formari debeant ſupina. Itaq dicit in primis ꝙ ſi volumus ſcire ſupinū alicuius verbi deponētis aut cōis debem⁹ ex analogia fingere vocem illius verbi actiuā ⁊ p regulas ſuperius traditas formare ſupina. vt ecce letor leta ris ex pportione deberet facere letaui. faciet igitur in ſupino letatū per illā regulā in vi preterito vi ſemp vertitur in tum. Preterea vereor vereris ex pportione debuit facere in prō verui. ergo in ſupino faciet veritū per illā regulā mittit uū. qȝ ui. diuiſas preteritū dat. ¶ Fungor eris. ex pportione debuit facere in prō funxi: faciet igitur in ſupino functum p illā regulā de xi ctum mitte ſupina. Quedā tñ verba nō ſeruant regulas atq pportionē: vt ruor rueris qȝ debuit facere rui. atq in ſupino ruitum facit tamen ratū. Verg. ij. eneid. Nos abiſſe rati et vento petiſſe mycenas. ¶ Miſereor miſereris qȝ debuit facere in preterito miſerui ⁊ in ſupino miſeritū: fecit tñ miſertū. ¶ Fateor eris. debuit facere in preterito fatui: ⁊ in ſupino fatitū: ⁊ fecit faſſum. ¶ Gradior eris. ex pportione huius verbi fodio is. debuit facere gradi in preterito: ⁊ in ſupino graſſum. et fecit greſſum. ¶ Patior pateris fecit paſſum ſecutus pportionem huius verbi quatio is. qȝſi quaſſuꝫ potius ꝙ huius potior potiris. qȝ fecit potit⁹. ¶ Loquor eris. ex proportiōe huius verbi linquo is. debuit facere loctum ⁊ interiecta u. fecit locutum: eadem quoq rōne a ſequor ſequeris: ſecutus ſecutum. q. mutata in c. pꝑter affinitatē vtriuſq littere. ¶ Fruor eris. debuit facere in preterito frui: ⁊ in ſupino frutum ⁊ interiecta c. fecit fructum quēadmodū ſtruo ſtruis ſtruxi ſtructū. Cice. in hortenſio. antiquitate ſumma fructus eſt Vulpianus tamen fruiturus dixit in participio futuri tēporis ſignificatiōis actiue. ¶ Labor laberis. debuit facere in preterito lapſi ⁊ in ſupino laptum: ſicut ſcribo ſcripſi ſcriptum: ⁊ fecit lapſum. ¶ Comminiſcor cōminiſceris debuit facere cōminiui comminitum: ⁊ fecit commentum.

Supina pboꝝ deponētiū ⁊ cōmuniuꝫ qualit formantur.

¶ De ſupinis verborū deponentiū ⁊ cōium. cap. vij.

¶ Epitome.

☞ Verba deponentia ⁊ cōmunia qualiter in ſupinis deſinant hic inſtruitur inuenis.

DEponētiuꝫ ⁊ cōium verboꝝ ſupina fiūt ex pportiōe vocis actiue: vt lector aris. letor as. letaui. atū. vereor eris vereo es rui itum fungor eris. fungo is. funxi functuꝫ Pauca tñ q̄ ſequūtur aliṫ mittūt ſupina
Reor reris ratum. Miſereor eris. miſertum.
Fateor eris. faſſum. Gradior eris. greſſum.
Patior eris. paſſum. Loquor eris locutum.
Sequor eris. ſecutum. Fruor eris. fructum vel fruituꝫ
Labor eris. lapſum. Comminiſcor eris. cōmentum.

Proficiſcor eris. profectum. Naciſcor eris nactū. Paciſcor eris. pactum. Adipiſcor eris adeptum. Vlciſcor eris vultum. Obliuiſcor eris. oblitū. Expergiſcor eris experrectū. defeciſcor eris. defeſſum. Queror eris q̄ſtuꝫ Vtor eris. vſum. Nitor eris niſum: vel nixuꝫ. cōplector eris. cōplexū. Amplector eris amplexū tueor eris tut⁹ vel tuitus. Tuor eris. tut⁹ vel tuit⁹. Ordior ordiris orſum. Experior experiris expertū Metior metiris menſum. Morior eris. vl' iris. mortu⁹. moritur⁹. Orior eris vl' iris. ortus oritur⁹. Naſcor naſceris. nat⁹ naſciturus

¶ Anto. Proficiſcor eris. debuit facere proficiui. itum. ⁊ fecit pfectuꝫ. ¶ Naciſcor eris. debuit facere naniſciui nãciturū: ⁊ fecit nactū. ¶ Paciſcor eris. debuit facere paciui. itum. et fecit pactū. ¶ Adipiſcor eris. debuit facere adipiui adipitū: ⁊ fecit adeptū. ¶ Vlciſcor ris. debuit facere vlciui itum. et fecit vltum. ¶ Obliuiſcor ris. debuit facere obliui iturū ⁊ fecit oblitū. ¶ Expgiſcor eris. debuit facere expgiui itū. ⁊ fecit experrectū. ꝙꝙ Lucil. penultima breui expgit⁹ dixit e ſomno pueros cū mane expgit⁹ clamas. ¶ Defeciſcor eris. quo verbo viſus eſt Teren. in phor. neq defeciſcar vſq adeo experier. idē quoq participiū fecit defeſſus dicens defeſſus ſum iam ambulando cū ex pportiōe debuerit facere defeciui defectuꝫ. ¶ Queror ris. potius fecit tū eſt pportionē hoꝝ verboꝝ gero geſtū: ⁊ vro vſtū ꝙ huius verbi q̄ro q̄ſitū. itaq dicimus q̄ſtū. ¶ Vtor eris. ſic fecit vſum: ſicut verto ti. verſum. ⁊ nitor eris. niſum vel nixum. ſicut verto ti. verſuꝫ. ⁊ flecto ti. xum. Amplector ⁊ cōplector. ideo amplexū ⁊ cōplexum fecerunt q: illoꝝ ſimplex plecto is. plexi plexum fecit. ¶ Tueor is. p eo qȝ eſt defendere: tuitū. tuor tueris p eo qȝ eſt cernere tuitū facit. habentq idē infinitiuū teſtibus Marcello atq Priſciano: hoc eſt tueri. ſed ab eo qȝ eſt tueor. manifeſtū eſt exire tueri. Ouid. de arte. Nō minor eſt virtus ꝙ querere parta tueri: ab eo vero qȝ eſt tuor eris. infinitiuus eſt tui. Pomponius apō Marcellū incepi inquit contui. Turpilius apud eundē. Oculi longe intercapedine apertū cupide contui. Sed ⁊ in aliis modis ⁊ temporibus tuor p aſpicio fere ſemper tertie coniugationis reperitur. Plautus in aſinaria. Nam ego illud argentum tam paratum filio ſcio ꝙ me hunc ſcipionē contui. Papi. in achilleide. Namq modo enſem ſos vero mihi contuor enſes. Sene. in hyppolite hyppoliteo tales intueor vultus tuos. nō intuor vt omnibus legitur libris: qȝ ratio carminis iambici reformidat ⁊ apud Terentiū in heauton. Hic adoleſcēs qui intuitur nos. Lucre. lib. iiij. Cum tuimur miſeri abſynthia tangit amaror. Idem in eodem contuimur miras ſimulachraq luce carentum. Ergo quantum ego ſuſpicor: tueor pro defendo ſemper eſt ſecunde coniugationis: tuor p cerno ſemper eſt tertie: ſupina vero habeant mutua. nã a tuor tueris tutus tutor ⁊ tuitio reperiť Macrob. in ſatur. ſi tacere talia vis videri tuitione pudoris: atq e diuerſo a tuor tueris dicimus intuitus et obtutus. Verg. j. enei. Dū ſtupet obtutuq manet defixus in vno. ¶ Ordior iris. debuit facere ordiui itū. ⁊ fecit orſum. ¶ Experior iris. debuit facere experiui experitum et fecit expertum. ¶ Metior iris debuit. facere metiui metitum: ⁊ fecit menſum. vnde eſt menſor ⁊ mēſura. ¶ Morior eris. vel moriris. quod tam tertie ꝙ quarte coniugationis reperitur: habetq ſupinum moritum a quo eſt participium futuri temporis moriturus mortuus vero pro eo quod eſſe debuit moritus participium eſt aut nomen potius pro participio tem-

Proficiſcor

Defeciſcor

Vtor

Tucor

Seneca.

Terenti⁹.

Lucreti⁹.

poris preteriti. Eodē mō orior oreris. vel orior oriris. tertie ⁊ q̄rte cōiugatiōis reperit̄. habetq̄ ſupinū ortū a quo eſt orturus participiū tp̄is futuri: ⁊ ortum a quo eſt participiū tp̄is preteriti. ¶ Adorior adortus facit vel adorſus niſi forte ab adorior deſcendit: ſed euſdē ſignificatiōis reperit̄. ¶ Naſcor quoq̄ naſceris ſupinū habet naſcitū: a quo eſt participium futuri tp̄is naſciturus ⁊ natū a quo eſt p̄ticipiū p̄teriti temporis.

¶ De verbis carentibus ſupino. Cap. vij.

¶ Epitome.

☞ Que v̄ba actiua ſupino carēt: q̄ ēt neutra ⁊ q̄ deponētia hic habes ad oculū. datur q̄ in oīb⁹ dignoſcēdis inuiolabile dogma.

Actiua verba ſupinis carentia ſunt hec. Arceo es. cui. Urgeo es urſi. Timeo es ui. Metuo is tui. Luo is lui. Reſpuo is. pui. Lingo is. xi. Linquo is. qui. Caluo is. ui. Lambo is bi. Scabo is bi. Cōpeſco is cui. Diſpeſco is cui. Diſco is. didici. Scando is di. Ango is xi. Ambigo is egi. tollo is tuli. Pſallo is pſalli. cerno is creui.

¶ Neutra ſupinis carentia ſunt. ¶ Mico as micui. Eſtuo as. aui. Ardeo es arſi. Strideo es di. Algeo alges alſi. Fulgeo ges fulſi. Turgeo turges turſi. lugeo ges xi. Frigeo es xi. Conniueo es xi. Conquiniſco is xi. Sido is di. Rudo is di. Dego is gi. Satago is. gi. Sterto is tui. Obedo is diui. Et verba ſcōe coniugationis mittentia preteritū in ui ſyllabas: vt Rubeo es bui. Palleo es lui. pauca tn̄ huius ordinis habent ſupina hec fere. placeo es cui. placitū. Noceo es cui itum. Ualeo es ui itum. Doleo es ui. itū. Caleo es lui. itum. Soleo es. lui itum. pateo pates patui paſſum.

¶ Deponentia verba ſupinis carentia ſunt. Reminiſcor eris. Ueſcor eris. Medeor eris. Operior iris. Liquor eris. Liceor eris.

Carent etiam ſupinis oīa verba preteritis carētia: vt aio ais. Furio ris. Fido is. ferio ris. ſiſto is. Quatio is. Gliſco is. Et verba que dicuntur incboatiua.

¶ Auto. De ver. ca. ſu. c. vij. Sunt quedam verba a quibus ſupina in vſu non reperiuntur. qualia ſunt ex actiuis. ¶ Arceo es arcui quod ex proportione debuit facere arcitum ſed non eſt in vſu: niſi in cōpoſitis ab illo vt coerceo es. cui. citum. exerceo es. cui. citum. ¶ Urgeo es. urſi qō debuit facere urſum. timeo es. timui. qō itum. metuo is. tui. quod metutū. Luo is. lui. quod lutū. reſpuo is. reſpui qō reſputum. Lingo is. linxi qō linctū.
Linquo q̄q̄ apud celſum linctus us. legimus. ¶ Linquo is. liqui. qō debuit facere lictum: ſed nō reperit̄ niſi in cōpoſitiōe: vt delinquo liqui. ctum. relinquo is. reliqui relictum. derelinquo is. dereliqui. derelictū. ¶ Caluo is. calui. qō ex p̄portiōe atq̄ Priſcia. auctoritate debuit facere calitum. ¶ Lambo is. lambi
Scabo qō lambitū. ¶ Scabo is. qō ſcabitum. compeſco is compeſcui. diſpeſco is. diſpeſcui. que verba Priſcianus ex ratione proportionis dicit facere compeſcitum quēadmodū diſco is. didici diſcitum. et poſco poſcis popoſci poſcitum. Sed in vſu non ſunt. Scando is. di. quod debuit facere ſcanſum. a quo eſt ſcanſilis: et ab eo compoſita aſcendo is. aſcenſum. deſcendo is. deſcenſum: conſcenſum. ango is. anxi. quod debuit facere anctum: ſed quēadmodū inquit Diomedes in voce paſſiua tp̄a deficiētia circūloquimur p̄ anxius. a. um. loco participij. ⁊ per hoc verbum ſum es fui. Ambigo is. ambegi. qō debuit facere ambactū: tollo is. tetuli. qō debuit facere latum: ſed nō reperitur niſi in cōpoſitiōe ſublatum. Pſallo is. pſalli: qō pſallum. ⁊ cerno is. creui qō cretum: ſed in hac ſignificatione nō reperitur. Neutra ſupinis carentia ſunt mico as. micui. et ab eo compoſitum emico as. emicui. dimico tn̄ vt diximus alio loco di
Eſtuo micatum facit in ſupinis. ¶ Eſtuo as. aui. a quo quaſi ab actiuo eſtuatum fecit Hieronymus in fine eccleſiaſtici: in medio inquit ignia nō ſum eſtuatus. ¶ Ardeo es. arſi. qō ex p̄portiōe diximus feciſſe arſum. algeo ges. alſi. qō alſum. fulgeo es. fulſi qō fulſum: turgeo es. turſi qō turſum. Strideo es. vel ſtrido is. ſtridi. Cōniueo es xi. qō debuit facere conniuitū. ¶ Cōquiniſco xi. qō verbū fuit apud antiquos ſignificabatq̄ caput inclinare ⁊ q̄ſi cōniuere. Pōponius ad eū cōquexi: interim mulieres conſpiciunt. ¶ Sido is. ſidi qō verbū ſupina a ſedeo es mutuat̄ vel potius caret illis. ¶ Rudo is. di. qō debuit facere ruſū. dego. is. gi. qō dactū. ¶ Satago is. gi. qō ſatactū q: cōpoſita ab ago agis egi actū. Sterto is. tui. qō ſtertitū. obedio dis. diui. quod obeditū: a quo Pli. li. xvij.
Sterto natu. hiſto. obediturus dixit ramo inquit olee q̄ maxime ſequaci atq̄ obedituro. Et verba neutra ſcōe coniugatiōis faciētia p̄teritū in ui ſyllabas q̄ debuerant mittere ſupina in itū: vt habeo es. habui. flacceo es. cui.
Que v̄ba ſupina nō habent. ſtudeo es. ſtudui. vigeō es vigui. oleo oles. olui. ab eo tn̄ Perſius fecit oletū: vt ſuo loco diximus. tumeo es. mui ſeneo es. ſenui. a quo antiquiores ſenectus ſenecta ſenectū participiū fecerunt. Pauca tn̄ huius ordinis v̄ba habent ſupina. ea fere ſunt. ¶ Placeo es cui. placitū: a quo ſunt p̄ticipia placitus p̄ placēs et placiturus. noceo es. cui. nocitū: a quo etiā nocitur⁹. Iuue. nocitura toge nocitura petunt̄ militie. valeo valui valitū: a quo
Pateo teſte Priſciano valiturus fecit Cice. ¶ A doleo es. dolui dolitū reperit̄ doliturus. ⁊ a caleo es. calui caliturus a ſoleo es. etiā ſoliturus a. um. reperit̄ nec p̄ etiā vſq̄ lectū eſt ſolēs aut ſoliturus. Hoc verbū pateo es. patui vt aliis in locis diximus cōe habet ſupinū cū pādo is. ⁊ patior eris. Illud hic quoq̄ notandū eſt hoc v̄bū fio fis nec hr̄e ſupina nec p̄ticipia: neq̄ etiā vſq̄ reperit̄ fiens neq̄ fiendus: vt inquit Diome. nā fact⁹ a um. atq̄ faciendus a um. a facio is. ſcā mutuatū eſt. ¶ Deponētia ſupinis carētia ſunt. Reminiſcor eris. qō debuit facere reminitū: ⁊ Ueſcor eris. qō debuit facere vetū. ⁊ medeor eris. qō debuit facere meditū. operior iris. quod
Deponentia ſupinis carentia. debuit facere opertū: quoꝝ circūloquia vt inquit Diome. aliunde ſupplent̄. reminiſcor eris. recordatus ſum. veſcor eris. paſtus ſum. medeor eris. medicat⁹ ſum. operior iris. opertus ſum. liquor eris. quod debuit facere licitū: in circūloquiis dicimus liq̄factus ſum vel fui: liq̄factus erā vel fuerā ⁊c. ¶ Liceor eris. qō debuit facere licitū. quod cū in vſu nō ſit ab eo tn̄ factū eſt licitor aris. eiuſdez p̄pe ſignificationis v̄bū p̄ quod ſupplentur circūloquia ſui primitiui. Carēt etiā ſupinis oīa verba preteritis carentia. nā cū ſupina ex preteritis quēadmodū pendeāt: merito deficientibus preteritis deficiāt etiā ſupina. ¶ Ea ſunt aio ais. quod a dico is. preteritum mutuatur. ¶ Furio is. qō ſupplet̄ ab inſanio inſaniui. ¶ Sido is. quod Priſcianus preterito dicit

carere mutuat͡ illud tñ utputa a ſedeo ſedi.atq͡ ↄſequēter ſupinū vt paulo ante dicebam⁹ ferio is. qđ a percu‑
tio mutuat͡ p̄teritū perculi. Ambo tñ de obitu Theodoſij imperatoris a ferio feritur⁹. Fecit Iſaac inqͬ p fidez nec Phocas &
gladiū feriturī patris expauit. ❡ Sisto is.cp p̄terito carere auctores ſunt Phocas & Priſ.nos tñ Gellij & Ca‑ Priſcianū
tonis auctoritate pſuaſi cū actiuū eſt ſtiti.facere dicim⁹:& in ſupino ſtatū cū abſolutū ſteti & eque ſtatū l ſupino. carpit.
❡ Quatio is p̄terito carere dixit Phocas:qꝛ ex analogia quaſſi & quaſſum facere ex ↄpoſitis manifeſtū eſt di‑
cimus eñ concutio is.concuſſi ſum.percutio is.percuſſi ſum. p̄teritis etiā caret vt ſupra dictū eſt:hoc verbo gliſco
is.& verba inchoatiua q ex cōſequenti ſupina non habent.

❡ De varietate quadam in verbis. Ca.viij.

❡ Epitome.

Verboꝝ qđdā diuerſis inflectunt͡ ↄiugatiōibus eiuſdē tñ re‑
manēt ḡnis.alia p illā ↄiugatiōis varietatē gen⁹ alia gen⁹ & ſigni
ficationē:& alia genus & ↄiugationē immutāt. P̄terita inſuper
inſeritur quedā a diuerſis verbis exeuntia:& quorundā verborū
duplicia p̄terita & de ſupinis idem.

Verba diuerſis ↄiugatiōib⁹ declinata ſunt
Lauo as.Lauo is.Arto as.artio is. So‑
no as.ſono is.Denſo as.denſeo es.Cōpoſita
a Cubo as.vt accubo as.accūbo is.pcubo
bas.pcūbo is.Nexo as.nexo is.Strideo es
Strido dis. Fulgeo es.fulgo fulgis. Tergeo terges.
Tergo tergis.Claudeo claudes claudo claudis.
Conniueo es.cōniuo is.Caueo es.cauo is.Ferueo
ferues.feruo is Oleo es.olo is. Rideo es.rido is
Excelleo es.excello is.Cieo es.cio is.pareo pares.
parere pario paris parire.
Potior eris.potior iris.in infinitiuo potiri.
Orior eris.vel orior iris.in infinitiuo oriri.
Morior eris.vel morior iris.in infinitiuo mori.
❡ Complura alia verba reperiunt͡ diuerſarum coniu
gationum.ſed diuerſi ḡnis & diuerſe ſignificatiōis vt al
bo albas.albeo albes Duro as.dureo dures.
Liquo as.liqueo liques.liqueſco is.liquor liqueris.
Miſereor miſerearis.miſereor miſereris.
Medico medicas.medeor mederis.
Tueor eris.tutus vel tuit⁹.tuor eris: tutus vel tuitus
❡ Uarie ſignificationis & coniugationis verba.
Mando mandas mandaui.mando mandis mandi.
Fundo fundas fundaui:fundo fundis fudi.
Dico as.aui.dico is xi. Predico as aui. p̄dico cis.xi.

❡ Anto. De varietate qđdā v̄boꝝ cap.viij. Et
ſi de hac verboꝝ varietate ſparſim p ſinglas
ↄiugatiōes aliqđ p̄ſtrinxim⁹:viſum tñ eſt hoc
in loco ſimul de oīb⁹ hmōi verbis dicere. Po
nit igit͡ in primis v̄ba prie atq͡ aliaꝝ ↄiuga‑
tionū. ❡ Lauo as.lauo is.p tertiā Uerg.iij.
eñ.Fluidū lauit inde cruorē. Idē in.x. Lauit͡
proba teter ora cruorē:p̄ſētis eñ īdicatiui eē
vtrobiq͡ ex q̄ntitate ſyllabe dep̄chēdim⁹: nā
in p̄ſēti p̄ria breuiat͡:in p̄terito pducit͡. ❡ Ar Arto.
to as.artio artis iuī.quarte ↄiugatiōis. Ne‑
uius apud Marcellū. Artiuit linguā in pala
tū cepit labia ſuggere. Idē apud eū conat⁹ in
q̄t artuit mater. Sono as.ſono is.p tertiā.
Lucre.in caligare oculos ſonare aures. Idē
alio loco littora lata ſonit. ❡ Denſo as.den
ſeo es.p ſcđam Uer.ix.eñ. Extremi adeſſent
acies:ſic eñ legēdū eē Priſcian⁹ teſtat͡. Idē
i.geor. Denſes erāt q̄ rara mō q̄ dēſa relaxat
❡ Cōpoſita a cubo as:qđ aliīs ī locis dicim⁹ Cōpoſita
p primā & tertiā declinant͡:habēt q͡ p̄teritū a cubo.
cōcꝛet incubo as.incūbo is.accubo as. accū‑
bo is.pcubo as.pcūbo is. recubo as.recūbo
is.dicim⁹ tñ ſecubo as , nō ſecumbo is.atq͡
e diuerſo ſuccumbo is.& nō ſuccubo as. ❡ Ne
xo as.& nexo is.ver.v.eñ.nexātē nodis ſeq͡ ī Nexo.
ſua mēbra plicantē Liui. Andronicus apud
Priſc.nexebāt multa interſuṗu nedorū du‑
bio. Deinde ponit verba ſcđe & tertie ↄiuga.
❡ Strideo es.ſtrido is.de quo in ſcđa ↄiuga
tiōe diximus. ❡ Fulgeo es.fulgo is.Uer.v.eñ.
ductores auro effulgēt. Idē in.viij.auroq͡ ef
fulgere ſuē⁹. ❡ Tergeo es.tergo is. Iuuen. Tergeo.
vaſa aſpera tergeat alter. Hora.quā gallina
tergere palatū.de tertia ↄiugatiōe nō ſuccur
rit mihi exēplū atq͡ idcirco de īduſtria Hor.
verſum illū imitati quodā in loco diximus. Si
placare famē tibi veteris oluſcula poſſent:n ō
tua ſordidior tergeret ora cib⁹. ❡ Claudeo
es.claudo is. p eo qđ eſt claudico as. Cecili⁹
aut vbi nos ſitis ibi cōſiliū claudeat Salu.h.
hiſto. Cōiuratiōe claudit p eo qđ claudicat.
❡ Cōniueo es.ↄniuo is. Calu⁹ cū gratia in Cōniueo
gēti ↄniuere pabula ſomno Perſi⁹ ve niſi cō Ferueo
niueo. ❡ Ferueo es.feruo is. Uer.i.eñ. Fer‑
uet opus:redolētq͡ thymo fragrātia mella. Idē in.viij.feruere leucatē:auroq͡ effulgere fluc⁹ Lucili⁹ q̄ apud
Quintil li.j.oratoriaꝝ inſtitutionū. Feruet aqua & feruet: feruit nūc feruet ad annū. ❡ Caueo es.cauo is.nā
tertie ↄiuga.etiā fuiſſe ſupra notauim⁹:cū de v̄bis in uo ſyllabā deſinētib⁹ dictū eſt. ❡ Oleo es.olo is. Plau.ī
cornicula apud Diome.olūt edes arabicas. ❡ Excelleo es excello is.de quo ī tertie ↄiugatiōis v̄boꝝ p̄teritis
diximus. ❡ Rideo es.rido is. Brut⁹ de patiētia apud Diome. Irridūt hoꝝ lachrymas. ❡ Cieo es.cio is.quēad Cieo & cio
modū in ſupioribus dictū eſt:tā ſcđe q̄ q̄rte ↄiugatiōis rep̄it͡ in ↄpoſitiōe v̄o tñ q̄rte:qđ etiā de pario is.& ſuis
cōpoſitis dicēdū eſt:nā p tertiā dixit Terē.in phor. Nec parere hec iā diu p etatē pōt:& p quartā. Ennius oua
parire ſolet genus pennis ↄdecoratū. Cui⁹ ↄpoſita oīa ſunt q̄rte ↄiugationis. ❡ Cupio pis.cū plerūq͡ tertie Teren.
rep̄iat͡ Lucre.in.j.dixit. Portaꝝ clauſtra cupiret. Atq͡ e diuerſo cū venio is.p quartā ppe ſemp rep̄iat͡ Ennius Cupio.
apud Marcellū dixit ſenex ſum:& mortē occupē priuſq̄ euenat:q̄ſi p tertiā eueno euenis.declinet͡. Seduli⁹ q̄
in paſchali ſcđam pſonā p̄ñtis īdicatiui modi numeri ſingularis q̄ in q̄rta ↄiugatiōe ſemp in fine pducit͡:pinde
ac ſi eſſet tertie breuiauit dicēs:puenis ad xp̄m.nō xp̄s puenit ad te. ❡ Potior eris.potior iris.tertie ↄ iuga‑ Potior.
tiōis plerūq͡ rep̄itur:nō nūq̄ etiā quarte maxīe in infinitiuo Uer.iij.eñ.polidoꝝ obtrūcat:ꝫ auro vi potitur
Ouid.xiij.meta. Tu q͡ tuis armis:nos te poteremur Achille. Neuius apud Priſ.ſcđe penetrat penitus thala
moq͡ potitur. Lucillius apud eundē. Deficit alma ceres nec plebes pane.potit͡ in infinitiuo nō poti ſed potiri
ſemp facit. ❡ Morior moreris.& morior moriris. Luc.in.iiij. Nō gratis morit͡ iugulo q̄ puocat enſem Uer.ij. Morior.
eñ.nūc morere. Enni⁹. Nūc eſt ille dies:cū gl̄ia maxia ſeſe nobis oſtēdat ſeu viuim⁹ ſiue morimur Terē.l eunu
cho. Riſu emoriri oēs:frequētius tñ in īfinitiuo mori q̄ moriri rep̄it͡. ❡ Orior ris.orior oriris. Uerg.ij.eneid‑

Noſtroꝝ obrnimur ortuꝗ miſerrima cedes an⁹ infinitiuuꝫ ſemp rep̄ies ꝗrte ꝯiugatiōis oriri. ℭ Cōplura alia verba reperiuntur diuerſaꝝ ꝯiugationū: ſed diuerſi gñis ⁊ ſignificatiōis: vt albo albas p̄ime ꝯiugatiōis actiuū eſt: ⁊ albeo es. ſcd̄e neutrū: eodē modo nigro as: nigreo es. duro as dureo es. atꝗ etiā tertie albeſco is. nigreſco cis. dureſco cis.

Liquo. ℭ Liquo as. p primā actiuū eſt Perſi⁹ Uatū ⁊ plorabile ſi q̄d eliquat Uer. in moreto. Foraminibuſꝗ liquaꝭ emundata ceres. ℭ Liqueo es. p ſcd̄am ⁊ liqueſco liqueſcis p tertiam neutra ſunt abſoluta

Miſeror. ℭ Liquor līqris deponēs eſt abſolutū. Miſeror aris. p primā: ⁊ miſereor miſereris p ſcd̄aꝫ: p̄terea medico as ſiue medicor aris. p primā ⁊ medeor eris p ſcd̄am ſola ꝯſtructiōe ⁊ ꝯiugatione differūt: ſed de ꝯſtructiōe ſuo loco diceꝭ. ℭ Tueor eris: p eo q̄d eſt defendo: tuor eris p eo q̄d cerno: ꝯiugatiōe ⁊ ſignificatiōe differūt vt ſupra

Dogma. dixim⁹. ℭ Uarie ſignificatiōis: ſunt q̄dā verba q̄ cū eādē habeāt poſitionē ꝯiugatiōe mutata mutēt etiā ſignificationē: vt mādo as. mādaui: q̄d eſt ꝑpemodū ꝯmendare. Mādo mādis q̄d eſt dētib⁹ ꝯficere: cū illud ſit p̄ie ꝯiugatiōis: hoc eſt ꝟo tertie. Eodē mō fundo as. p eo q̄d eſt fundamentū iacere: fundo fundis p eo q̄d eſt ſpargere. ℭ Dico as. p eo q̄d eſt appropriare ſiue ꝯſecrare. dico is. p eo q̄d ē artificioſe loq̄. ℭ Predico as. p eo q̄d eſt laudo: p̄dico is. p eo q̄d ſi diceꝭ ſiue diuinare

ℭ Anto. Uolo as .i. ad aues ptinet: volo vis ad hoīes atꝗ deos imortales. ℭ Lego as. ē mittere legatuꝫ aliquo ſiue teſtamēto aliq̄d poſt mortē aliaui relinquere. Lego is. eſt col

Sero as. ligere furare ⁊ libros legere. ℭ Sero as. eſt clauſtra adhibere. ſero is. eſt ſemē ſpargere. ℭ Educo as. p eo q̄d eſt nutrire. educo is. p eo q̄d eſt extra vel ſurſum duco. Appello as. ⁊ ꝯpello as. p eo q̄d eſt alloquor ſiue voco: cōpoſita ꝟba appello as. q̄d ī vſu nō eſt. Ad ꝟo appello is. ⁊ ꝯpello is. ꝯpoſita ſunt a pello is pepulli ſignificatꝗ illud applicare hoc ꝟo cogere ſiue adiuuare. ℭ Eadem preterea eſt ⁊ alia in ꝟbis ꝯſideratio: q̄d q̄dā ſunt p̄terita a diuerſoꝝ poſitiōib⁹ deriuata: vt aceo es: p eo q̄d eſt acidū eſſe ⁊ acuo is. p eo q̄d eſt acutum facere: idē atꝗ cōe hñt p̄teritū atꝗ eodē mō

Uerba duplex p̄teritum hñtia. de reliq̄s ꝟbis q̄ hic ponunꝭ. Preterea duplicia ab eodē ꝟbo. Sūt ecōtrario q̄dā ꝟba duplex hñtia p̄teritū vt plico as. plicui: vel plicaui: ⁊ ab eis cōpoſita vt explico as. explicui: vel explicaui ſꝫ de his copioſi⁹ in capite p̄teritorū diſputatū eſt. ℭ Eadē ſupina a diuerſis ꝟbis: vt verro is. ⁊ verto is. q̄d vtrūꝗ facit in ſupino verſum ⁊ pateo es. patui. pādo is. pādi patior eris. q̄ oīa cōe hñt ſupinum paſſuꝫ. ℭ Supina duplicia e diuerſo ſunt q̄dā verba q̄ duplicia ſupina hñt vt torqueo es. tortū vel ſum. Sꝫ de his oīb⁹ in capite p̄teritoꝝ ⁊ ſupinoꝝ plenī⁹ dictū eſt nūc tñ voluim⁹ lectoreꝫ admonere queadmodū in ꝟbis diuerſitates hmō ī reperiantur.

D E cōpoſitiōe verboꝝ. Prepoſitiōes ꝯponunꝭ cū reliq̄s oīb⁹ fere ōronis ptib⁹: ſed cū ꝟbis frequētiſſime. Itaꝗ viſum eſt hoc in loco pauca de ꝯpoſitiōe verboꝝ ⁊ aliaꝝ ptiū ōronis cū p̄poſitionibus annotare. Cū igitur p̄pōnes veniūt in ꝯpoſitionē cū verbis aut corrūpuntur verbi integritate manēte vt appono is. ſui. cpaū ex ad p̄pōne ⁊ pono is. ꝯponiꝭ: corrūpitur ad d mutata in p. ipſo ꝟbo manēte in

Prepōnes in cōpoſitiōe ꝟbis manēte. tegro. Aut corrūpunꝭ verba ipſis p̄poſitiōibus manētibus itegris: vt pficio is. pfeci q̄d ex p p̄pōne ⁊ facio is. ꝯponiꝭ ꝟbū corrūpiꝭ a mutata ī i. p̄pōne itegra manēte. Aut p̄poſitiōes ſimul ⁊ ꝟba corrūpunꝭ: vt efficio is. q̄d ꝯponiꝭ ab ex p̄pōne ⁊ facio is. corrūpiꝭ ex x. mutata in f. ⁊ facio verbū a mutata in i. Aut prepōnes ſimul ⁊ verba manent integra. vt deamo as. q̄d ex de prepōne ⁊ amo as. cōponiꝭ. Sꝫ q̄ꝗ de p̄poſitionū corruptione in ca pte q̄ eſt de orthographia copioſi⁹ diſputetur ne hoc a nobis tractū oīno relinquaꝭ. libuit pauca deliberare prius tñ de p̄poſitionibus deinde de ꝟbis diſſerem⁹. igiꝭ p̄pōnes in b,

Uolo volas volaui. volo vis volui. Lego legas legaui
Lego legis legi. Sero as. aui. ſero ſeris ſerui vel ſeui.
Educo educas educaui. educo educis eduxi.
Appello appellas appellaui. appello appellis apuli.
Compello as. aui. compello compellis compuli.

ℭ Eadem preterita a diuerſis inſtantibus.

Aceo aces acui: acuo acuis acui.
Frigeo friges frixi: frigo frigis frixi.
Luceo luces luxi. lugeo luges luxi.
Fulgeo fulges fulſi. fulcio fulcis fulſi.
Cerno cernis creui. creſco creſcis creui.
Paueo paues paui. paſco paſcis paui.
Pendeo es. pependi. pendeo pendis pependi.
Fero fers tuli. tollo tollis tetuli vel tuli.
Sto ſtas ſteti. ſiſto ſiſtis abſolutum ſteti.

ℭ Preterita duplicia ab eodem verbo.

Plico as. ui. vel aui. neco as. ui. vel necaui.
Sorbeo ſorbes bui. vel pſi. ſapio is. ſapui vel iui.
Parco is. peperſi vel perſi. pāgo is peperſi vel pāxi.
Pūgo. is pupugi. vel pūxi. vello is. velſi vel vulſi.
Lino is. lini vel liui vel leui. ſino is ſini vel ſiui.
Uerro is. verri vel verſi necto is. nexui vel nexi.
Pecto is. pexui vel xi. vel pectiui ſiue pectui.
Sancio is ſanxi vel ſanciui vincio is. vinxi vel vinciui.
Salio is. ſalui vel ſaliui. amicio is. amicui vel iui.
Sepio is ſepſi. vel ſepiui. haurio is. hauſi vel riui.

ℭ Eadem ſupina a diuerſis verbis.

Uerro verris verſum verto vertis verſum.
Pateo es pando is. patior eris paſſum.

ℭ Supina duplicia ab eodem verbo.

Torqueo es tortū vel torſum. Tendo is. tētū vel tēſuꝫ
Abſcondo is. abſconditū vel ſum. alo is. alitū vel altū
Figo is. fictum vel fixum. nitor eris. niſum vel nixum.

ℭ De compoſitione verboꝝ cū prepoſitionibus.

ℭ Epitome.

☞ Que verba in ꝯpoſitiōe p̄teritis iungunꝭ. q̄ a in u. mutāt q̄ a vel e. in i. q̄ au in e. o. vel v q̄ inſuper a in v. q̄ e in u. ⁊ poſtremo q̄ x. in e. ⁊ alihs quibuſdam verboꝝ conſiderationes.

P Repoſitiones cum veniant in compoſitionem cum verbis aut corrumpuntur verbi integritate manente aut ipſis manentibus integris verba corrumpuntur: aut inuiceꝫ

prepoſitiones ⁊ verba corrumpunt ⁊ corrumpunt aut vtraq; manet integra. Sed quēadmodū corrūpātur ꝓpoſitiões in ea pte.q̄ eſt de orthographia diſſerit nunc quēadmodū ꝟba corrūpāt dicem⁹ monētes in primis.

deſinentes ſunt.ab ob ſub:ſed ſi cõponatur ab cū dictiõe incipiēti a vocali exili vel aſpirata integra manet vt abactor oris aberro as. ambigo is. abominor aris.abundo as. aboreo es.Cū incipientibus a b.nõ cõponitur.nā abbreuio ⁊ ſi cū b.ab aliquib⁹ ſcribať ex ad: nõ ex ab.cõponiť: qđ etiā de adbibo dicendū eſt.Cū incipientib⁹ a c.abs cõponiť — Ab in cõpoſitione
vt abſcedo is abſcõdo is.Cū icipiētib⁹ a d manet integra vt abdico as.abdo is.abduco is.Cū icipiētib⁹ ab f.
partim manet integra:vt abfui abfuturus:abfore partim b.mutatur in u vocalē vt aufero aufugio.Cū incipientibus a g.nõ cõponiť.Cū incipiētibus ab l.manet itegra vt ablato ablego abluo.Cū incipiētib⁹ ab m.
nõ cõponitur ꝓterq̄ cū hoc nõie matertera.dicimuſq; abmatertera.Cū incipientibus ab n. manet integra
vt abnego:abnepos:abnuo.Cū incipiētibus a p.nõ cõponiť preterq̄ cū hoc nõie patruus dicimuſq; abpatruus.Cū duobus verbis b mutatur in s porto as.⁊ pello is.dicimuſq; aſporto as.aſpello is.Cū incipiētib⁹
ab r b.aliq̄n mutatur in r.vt arreptus a um.arripio aliq̄n manet integra vt abrado abrego abrumpo.Cū
incipiētibus ab s.integra manet:vt aſſumo abſorbeo.Cū incipiētibus a t. abs cõponitur:vt abſtraho abſtergo abſtineo.Cū incipiētibus ab x.vel a z.nõ cõponitur.Cū icipiētibus ab i cõſonāte manet itegra.vt abiuro
abiudico. Cū incipiētibus ab u.cõſonāte nõ cõponiť ab:ſed a vt auoco as.auerto is. Ob ꝓpoſitio q̄n; — Ob ꝓpoſitio in cõpoſitione
manet integra.q̄nq; trāſit in cõſonātē q̄ ſeq̄tur q̄nq; abiicit b.Cū incipiētibus a vocali manet itegra vt obaudio oberro.obitus oborior obumbro.Cū incipiētibus a b.manet integra vt obibo is. Cū incipiētibus
a c.recipit.ſ.mediā aliq̄n vt obſcurus:qđ ex ob ⁊ carus cõponiť obſcenū:qđ ex ob ⁊ cenū obſoleo qđ ex ob et
oleo.aliq̄n b mutatur ī c.vt occūbo is.occurro is occido is.Cū incipientib⁹ a d.manet integra vt obdo is.Cū
incipiētibus ab f.b mutať in f.vt offido is.ex ob ⁊ facio offendo is.ex ob ⁊ fendo:qđ ꝟbū nõ eſt in vſu dicim⁹
q̄ ab ob ⁊ ſum obſum obes obfui in prõ.cū incipiētibus a g.b.mutať in ipſam:vt oggānio is.ex ob et gānio.
Cū incipiētib⁹ ab l.manet integra:vt oblatus oblecto obligo obloquor oblector. Cū icipiētibus ab m.partim manet integra:vt obmurmuro partim b.obteritur: vt omitto omuteſco ſunt q̄ ſcribāt p b. obmuteſco.
Cū incipiētib⁹ ab n.manet integra:vt obnitor eris.obnuo is.obnoxius.Cū incipiētib⁹ a p b.mutatur ī ipſaz rē:vt oppono is.oppugno as.Cū incipientib⁹ a q.nõ cõponiť.Cū icipiētib⁹ ab r.manet itegra:vt obrado is.
obrepo is.obruo is.Cū icipiētib⁹ ab s.manet integra:vt obſido obſto obſtupeo obſtrepo.Cū incipientib⁹ a t. — Sub ꝓpoſitio incõpoſitione.
manet integra:vt obtineo obturo obtēpero.in q̄b⁹ auctore.Quin.potius p.q̄ b.ſonat vnde ſunt q̄ putēt per
p.ſcribēda eſſe.Cū incipiētibus ab i.vel cõſonātibus manet integra:vt obiuro as.obiurgo as.obiicio is.obuerto is.obuio as.Cū incipiētibus ab x ⁊ z.nõ cõponiť. Sub ꝓpoſitio in cõpoſitione aliq̄n manet integra
aliq̄n b mutať in cõſonātē q̄ ſeq̄ť.Cū icipiētib⁹ a vocali manet itegra:vt ſubaudio is ſubeo is.ſuborno as.Cū
incipiētib⁹ a b.manet integra:vt ſubbibo is:ſubblādior iris.Cū icipiētibus a c.trāſit b in c:vt ſuccurro is.ſuccumbo is.Cū incipientib⁹ a d.manet integra:vt ſubdo is.ſubduco is.Cū incipientibus ab f.trāſit b in f.vt
ſuffero ſuffers.ſufficio is.ſuffundo is.Cū incipiētibus a g.trāſit etiā in ipſam:vt ſuggero is.Cū incipiētibus
ab l.manet integra:vt ſubleuo as.ſubligo as.ſubluo is. Cū incipientib⁹ ab m b.trāſit in ipſaz: vt ſummitto
is.ſumminiſtro as.ſummoueo es.Cū incipiētibus ab n.manet integra: vt ſubnecto is.ſubnitor eris. Cū incipientibus a p.b.mutatur in ipſam:vt ſuppono is.ſupprimo is.ſupputo as.Cū incipientibus a q. nõ componitur.Cū incipiētibus ab r.manet integra:vt ſubrado ſubrepo:ſubruo is. Cū incipiētibus ab s.manet integra:vt ſubſano as.ſubſideo es.ſubſuz es aliq̄n abiicit ſ.vt ſuſpiro as.a ſub ⁊ ſpiro niſi forte a ſurſum componitur.quēadmodū ⁊ ſuſpicio is. Cū incipiētibus a t.manet integra:aut ſubtexo is.ſubticeo es. ſubtraho is.
cum hoc verbo teneo s.accipit loco b:vt ſuſtineo:niſi mauis a ſurſum ⁊ teneo compoſitū eſſe. Cū incipientibus ab i ⁊ u.cõſonātibus manet integra:vt ſubiūgo is.ſubuenio is.Cū incipiētibus ab x.⁊ z.non cõponitur.
Ad prepoſitio in cõpoſitione:aliq̄n manet integra q̄nq; trāſit in cõſonantē q̄ ſequiť.q̄nq; penitus exteriť
cū dictionib⁹ a vocali exili vel aſpirata incipiētibus manet integra:vt adamo as.adeo is.adoro as.aduro is. — Ad ꝓpoſitio in cõpoſitione
adhereo es.adhortor aris.Cū incipientibus a b.manet integra:vt adbibo is.adbreuio as.Cū incipiētibus
a c.tranſit in ipſam:vt accurro is.accõmodo as.Cū incipiētibus a d.manet integra:vt addico is.addo is.adduco is.Cū incipiētibus ab f.tranſit in ipſam:vt officio is.affero ers.Cū incipientibus a g.tranſit in ipſam:
vt aggero as.Cum incipientibus a gn.d.penit⁹ expungitur vt agnoſco is.agnitus agnatus.Cū incipientib⁹
ab l.tranſit in ipſam:vt alleuo as.allodo is.alludo is.allubeſco is.ꝟbo frequenter vtitur. Apule.atq; nõnūq̄ Martianus cappella.cū antiquitate d.quoq; retinuit.Cū incipientibus ab m.itegra manet:vt admitto
is.admoueo es:admurmuro as. Cū incipiētibus ab n.trāſit ī ipſaz:vt admiror reris. admoro as.adnſero
as.Cū incipiētibus a p.trāſit in ipſaz:vt apparo as.appero is.Aperio is.qđ ex ad ⁊ pario cõponiť d extriuit.
atq; p̄mā breuiāt.Cū incipientibus a q.d.trāſit in c.vt acro is.acqeſco is.Cū icipiētibus ab r.d. vertitur in
ipſum:arridio es.arrogo as.cum incipiētibus ab s.d.tranſit in ipſum:vt aſſumo is.aſſimulo as. Qđ ſi cõponať cū dictionibus ab ſc.⁊ ſp.incipientibus d.penitus exteritur:vt aſcēdo is.aſciſco is.aſpicio is. aſpergo is. — Dis ⁊ di ꝓpoſitiones in cõpoſitione
aſpernor aris.cum incipientibus a t.in ipſum vertitur:vt attero is.attingo is.attono as.cum incipientibus
ab i.⁊ u.cõſonantibus integra manet.vt adiuuo as aduerto is.aduoco as. Dis: di ꝓpoſitiones inſeparabiles cõponuntur aliquādo integre manētes.aliquādo s mutata in ſequētē conſonātē.cū dictionibus a c.p.q.
f.t.incipiētibus cõponitur dis:vt diſcalcio:diſcedo:diſputo: deſpicio:diſq̄ro:diſſono:diſſuo:diſturbo: diſtraho.
cum incipientibus a d.g.l.m.r.di cõponitur:vt diduco is.digero is.diluo is.dimitto is.diruo is.cum incipientibus ab f.s.mutatur in f.vt diffido is.diffundo is.cum icipiētibus ab i cõſonāte dis cõponitur vt diſiūgo is.
diſiicio is.cum incipientibus ab u.cõſonāte di cõponitur:vt diuerto is:diuendo is. Ex prepoſitio in compoſitione aliq̄n manet integra:aliq̄n x mutať in cõſonātē q̄ ſubſequitur.aliq̄n x.exteritur:integra manet cū dictionibus incipiētibus a vocali exili vel aſpirata:vt exaudio is.exero is.exigo is.exoro as.exudo as.exhaurio
is.exheredo as.exhibeo es.exhorreo es.integra quoq; manet cum dictionibus incipientibus a c.vt excrucio
as.excurro is.a.p.vt expello is:expungo is.a.q.vt exquiro is.⁊ a.t.vt extendo is.extrudo is.cum incipientibus ab f.x.mutatur in ipſum vt efficio is.effugio is.cum incipiētibus a reliquis cõſonātibus e.componitur:
vt ab ebullio is.edico is,egero is.eluo is.emitto is.enumero as.erudio is.euado is.cum incipientibus ab s.

Prepoſi- integra manet: ſꝫ exterit s. ne duo s. in cōcurrerent: alterū qd́ ī x. vbꝫ implicitū. alterū ipſi᷒ dictiōis cū qua cōponi-
tiones q̄ tur.. vt exanio as. exequoꝛ eris. exicco as. exudo as. reliq̄ue oēs ꝓpoſitiones cū in cōpoſitiōe veniūt fere inte-
dā in con gre manēt: niſi qd́ ⁊ in ⁊ cō cū dictionibus ab m. p. incipiētibus cōpoſite n. mutāt ī m. vt imbuo is. immitto is.
poſitione imputo as. cōbibo is. cōmuto as. cōputo as. Cō etiā cū dictiōibus a vocali incipiētibus cōpoſita exterit n. lit
integre terā preterꝙ̄ in hoc ꝟbo comedo qd́ ex cō ⁊ edo cōponit u mutata in m. ⁊ in hoc verbo comburo: in quo b. eſt
manent. aſſumpta poſt m. Nā ex cō ⁊ vro componit. ſi
cut āburo ex an ⁊ vro cū dictionib᷒ ab r. inci
pientib᷒ n. mutat ī r. vt corrigo is. corruo is.
aliqñ etiā detrahit lr̄a vt demo is. qd́ a de et
Lr̄a aliq̄ emo cōponit. debeo es. qd́ a de ⁊ habeo pre-
in cōpoſi beo a p ⁊ habeo dego is. qd́ a de ⁊ ago. cogo
tione de is. qd́ a cō ⁊ ago. a rego is. ſurgo is. porrigo
trabitur. is. pgo is. aliqñ addit lr̄a: vt redamo as. qd́
a re ⁊ amo redigo is. qd́ a re et ago redimo
Prepoſi is. qd́ a re ⁊ emo. Deīde notat ꝓpoſitiōes in
tiōes alī cōpoſitione cū ꝟbis aliqñ augere verbi ſigni
qñ verbo ficationem. vt deamo deamas. id eſt valde
rū cū q̄b᷒ amo demereoꝛ eris. p valde mereoꝛ aliquā-
cōponūt do minuere vt dedocco es. quod eſt falſum
augent ſi oſtēdere quod alius docuit. deficio is. ab eo
gnificatū quod factum eſt diminui. Aliquando in to-
tum mutare. vt mico as. ſignificat ſplende-
Verba in re. dimico as ferro decertare. emico as. cum
cōpoſitio pro exilio accipitur. Vergil. in. vi. Iuuenum
ne corrī manus emicat ardens littus in heſperium.
puntur. ¶ De verbis mutantibus a in e. Superiori
parte diximus queadmodū ꝓpoſitiōes ī cō-
poſitione cum verbis corrūpuntur nūc dicit
ꝙ etiā verba in cōpoſitiōe corrūpūtur: vt la
cto as. qd́ eſt lac prebere componitur cum
ad dicimuſꝙ ablacto as. quod eſt depellere
atꝙ a lacte remouere ſed in illa compoſitio
Lacto. ne nihil immutatum eſt. ¶ Lacto as. per-
tranſlationem eſt blanditiis delinire: vnde
eſt illud ſalomonis. Hierony. interprete fi
li mi ſi te lactauerint peccatores: ne acquie
ſcas eis: ab hoc verbo in hac ſignificatione
componuntur oblecto as. et delecto as. pro
eo quod eſt voluptatib᷒ demulcere. Eodem
modo de reliquis verbis que hic ponuntur
que cū in cōpoſitione veniūt nō ſemper mu
tant litteras alias in alias. vt mando as.
demando as. remando as. commendo as.
hallo as. exallo as. anhello as. apto as. ad-
apto as. ineptio is. detracto as. ptracto as.
retracto as. detracto as. obtrecto as. Spar
go is. diſpargo is. vel diſpergo is. conſpargo
is. vel conſpergo is. reſpargo is vel reſpergo
is. paſco is. depaſco is. vel depeſco is. compa
ſco is. vel compeſco is. diſpeſco is. quod eſt
quaſi a paſtu arcere. itaꝙ compeſcere et di-
ſpecere ſi originem vnde deriuātur aſpicias
proprie eſt pecudes a paſtione prohibere: ſꝫ
per tranſlationē accipiūtur pro eo quod eſt
frenare. ¶ De mutantib᷒ a vel e in i. vt ami
verba ī cō co amicas: inimico as. que compoſitio prius
poſitione facta eſſe videtur in amicus et inimicus. ſed
lr̄as mu nihil refert. Maneo es. cū his prepoſitioni
tantia. bus per re. cō. nō mutat a in i. vt permaneo
es. remaneo es. cōmaneo es. cū his prepoſi
tiōibus e. in p pre mutat in i. vt emineo: p
mineo: immineo: premineo dicimus tamē
emaneo es. ⁊ immaneo es. ¶ Placeo es cō
poſitum cum dis. mutat a in i. vt diſpliceo
es. cum con vero non mutat: vt cōplaceo es.
Cōpoſi ¶ Anto. Facio facis cōpoſitum cum prepo-
ta a facio ſitionibus mutat a in i. vt afficio afficis cō
cū ꝓpoſiti ficio conficis. cum alio verbo nihil mutat: vt
onib᷒ a ī i tepefacio tepefacis. calefacio calefacis frige
mutant. facio frigefacis. pro eo quod eſt facere ali-

Prepoſitiōes ī cōpoſitiōe aliqñ augere ꝟbi ſigtionē vt
amo as. deamo as. aliqñ minuere vt docco es. dedocco
es. aliqñ in totū mutare. vt mico as. dimico as.

¶ De verbis mutantibus a in e.

Lacto as aui. delecto as. oblecto as.
Mando as. aui. commendo. as aui.
Patro as. aui. perpetro as aui. impetro as. aui.
Hallo as. aui. anhello as aui.
Sacro as. aui conſecro as. aui. execroꝛ aris.
Damno as aui. condēno as aui. indēno as aui.
Apto as aui. ineptio is vel ineptioꝛ iris.
Tracto as. detrecto as. obtrecto obtrectas. contrecto
contrectas.
Arceo es. cui. coerceo es. exerceo es. aberceo aberces.
Pario pis pepi cōpio cōpis. repio repis opio operis.
Paſco is paui. compeſco is. diſpeſco is.
Scando dis ſcādi. aſcendo aſcendis. deſcendo deſcēdis
conſcendo conſcendis.
Parco is parſi vel peperci. deperco is. deperſi
Fatiſco is. caret preterito a quo defatiſcoꝛ eris.
Spargo is. diſpergo is. conſpergo is aſpergo is
Carpo carpis carpſi decerpo decerpis concerpo con-
cerpis diſcerpo diſcerpis.
Paciſcoꝛ eris pactus depeciſcoꝛ eris depectus.
Partioꝛ iris partitus impertioꝛ iris diſpertioꝛ iris.
Gradioꝛ eris. greſſus congredioꝛ congrederis digre-
dioꝛ digrederis.
Patioꝛ eris. paſſus perpetioꝛ eris perpeſſus
Farcio farcis farſi. cōfertio confercis: refercio is. differ
cio differcis.

¶ De mutantibus a vel e in i.

Amico as amicaui. inimico as inimicaui.
Maneo manes māſi emineo emines immineo immi-
nes. promineo promines.
Taceo es cui. conticeo es reticeo es obticeo es
Placeo es ui. diſpliceo es. complaceo non mutat a.
Habeo habes habui. cohibeo cohibes. adhibeo adhi-
bes. prohibeo prohibes.
Lateo lates latui delitco delites delitui
Fateoꝛ fateris faſſus. confiteoꝛ confiteris
Profiteoꝛ profiteris. diffiteoꝛ diffiteris
Iacio is ieci proiicio proiicis reiicio reiicis
Obiicio obiicis. abiicio abiicis
Facio facis feci proficio proficis. reficio reficis.
Officio officis. afficio afficis.
Sapio ſapis ſapui. deſipio deſipis reſipio reſipis vel re

Reſipiſco reſipiſcis.
Sapio is ui. diripio is corripio is. arripio is.
Capio is cepi. concipio is. accipio is recipio is.
Cado is. cecidi. occido is recido is incido incidis.
Cedo is. cecidi concido is. recido is incido incidis.
Ledo is leſi collido is. allido is illido illidis.
Quero ꝗris ꝗſiui cõqro cõqris. diſquiro is. requiro is.
Ago agis egi. redigo is adigo is.
Prodigo is. exigo exigis.
Frago gis egi. ꝯfrigo is perfrigo ꝑfringis infringo is.
Tãgo tãgis tetigi. attigo is ꝑtingo is cõtingo ꝯtigis.
Pãgo is pepigi vel pegi impingo is compingo is.
Cano is. cecini cõcino is precino is accino is.
Salio is. ſalui deſilio is aſſilio is. reſilio is.

quas rem tepere calere frigere. niſi mauis a nolbus ꝛ verbo cõpoſita eſſe vt ſit calefacio. frigefacio tepefacio calidum frigidũ tepidũ facio. Cum quibuſdam nolbus cõpoſitũ mutat a in i. ſed mutat coniugationẽ atq; exteriteſuus. i. amplifico amplicas. magnifico as. candifico as. fortifico forſicas. pro eo qḋ amplũ magnũ candidũ. fortem facio. ¶ Cado is. ꝛ cedo is. in compoſitis ſuis eãdem habẽt litteraturam. differunt tñ accentu. nã a cado compoſita breuiant ci vt occido dis. producunt eandem vt occido occidis occidi. penultima breui cado is. occido occidis occidi; penultima longa a cedo cedis. Ago agis egi. cũ per compoſitum nihil mutat vt perago pagis peregi cum reliquis prepoſitionibus mutãt a in u.

Cõpoſita a cado cuꝫ eo accẽtu diſtinguit.

¶ De mutantibus au in e o u.

Plaudo dis plauſi. cõplodo cõplodis
Explodo explodis. diſplodo diſplodis.
Claudo is. clauſi includo is.
Excludo excludis. recludo is.
Flaudo fraudas fraudaui. defraudo as.

¶ De mutantibus au in e. vt audio obedio obedis: nã ex ob ꝛ audio cõponitur reperitur etiã obaudio obaudis: ſꝫ in cõtraria ſignificatione ei qḋ eſt obaudio. Defrudo ꝑ eo qḋ eſt obedio. Defrudo ꝑ eo qḋ eſt diminuo: vñ eſt vinum defrutum dictuꝫ quod ſit decoctione defrudatum id eſt diminutum.

Au ſ e mutantia.

¶ De mutantibus a in u.

Quatio quatis quaſſi. cõcutio concutis. diſcutio tis excutio tis.
Salto as ſaltaui inſulto inſultas. reſulto reſultas. aſſulto aſſultas
Calco as aui. inculco as proculco proculcas. exculco exculcas.
Scalpo is ſcalpſi exculpo is inſculpo is.
Capio capis cepi occupo as occupaui.

¶ De mutãtibus a in u. Scalpo is a q̃ ſunt exculpo ꝛ iſculpo. nã ſculpo ꝛ ſculptile. quod in aliquib' libris legimus mendũ eſſe ſuſpicamur: ꝑ exculpo ꝛ exculptile: aut ꝑ ſuis ſimplicibus ſcalpo ꝛ ſcalptile.

A in u q̃ mutãt.

¶ De mutantibus e in i.

Teneo tenes tenui. contineo contines pertineo pertines retineo retines.
Sedeo ſedes ſedi. reſideo reſides reſedi. conſideo conſides conſedi deſideo deſides.
Rego regis rexi. corrigo corrigis dirigo dirigis erigo erigis.
Lego legis legi colligo is deligo is intelligo is.
Emo is emi. adimo is redimo is perimo perimis.
Premo premis preſſi reprimo is. comprimo cõprimis imprimo imprimis.

¶ De mutantibus e in i. Sedeo ſedes cum ſuper cõpoſitũ nihil mutat: dicimuſq; ſupſedeo ſuperſedes ſuperſedi: cũ reliquis mutat e in i. Lego legis. cũ ꝑ ꝛ re. nihil mutat: dicimuſq; perlego perlegis ꝑlegi. relego relegis relegi: cum reliquis mutat e in i.

Que e in i verba mutant.

¶ De mutantibus u in e.

Iuro iuras iuraui. peiero peieras peieraui. deiero deieras deieraui.

¶ De quibuſdã verborum cõſiderationibus alijs.

Si in prima verbi poſitione fuerit a. etiã ſi in preterito mutetur. ſemper manet in ſupinis vt do das dedi datum. ſto ſtas ſteti ſtatum. pario paris peperi partum tango tangis tetigi tactum. fallo fallo feſelli falſum.

¶ Ant. De quibuſdam alijs verborum cõſiderationibus. Reperiuntur adhuc in verbis alie cõmunes conſiderationes qualis est illa quod ſi in prima poſitione: hoc eſt in prima perſona aut ſecunda preſentis indicatiui modi reperitur a. etiaꝫ ſi in preterito mutetur in ſupino ꝗ redditur. vt ſto ſtas ſteti ſtatum. do das dedi datum. ꝛ facio facis feci factum. iacio iacis ieci iactum. capio capis cepi captum. pario paris peperi partum. cado cadis cecidi caſum. ago agis egi actum. frango frangis fregi fractum. pango pangis pepigi pactum. fallo fallis feſelli falſum: cano canis cecini cantum. Gradior tñ in ſupino a mutauit i e. dicimuſq; greſſus nõ graſſus.

Quedam ꝟboꝝ cõſideratõces.

Si in cõpoſitione verbi a mutatur in i aliquando in p̄terito manet e ſimplicis et a in ſupinis vt frango fregi fractum infringo infregi infractum aliquando a vertitur in e. vt a facio feci factũ. inficio infeci infectũ.

Sunt verba que in cõpoſitione mutant coniugationẽ vt do das dedi. reddo reddis reddidi. cubo cubas cubui incumbo incumbis incubui. facio facis feci. amplifico amplificas amplificaui.

Sapio ſepis ſapere. reſipio reſipis reſipere.

Sunt etiam que mutant genus in compoſitione vt eo is. quod eſt neutrum pretereo is. adeo is et fere omnia compoſita ab illo. que ſunt actiua.

Facio cis. quod non habet facior faceris. Perficio perficis. habet perficior perficeris. et verſificor aris. quod eſt deponens.

Sunt etiam que reperiuntur tantum in compoſitione Clino clinas. inclino as. reclino as. declino as. Cuſo cuſas. accuſo accuſas recuſo recuſas incuſo incuſas. Sipo ſipas. diſſipo as. frigero frigeras refrigero refrigeras. fragor aris. refragor ris. ſuffragor ris. Pleo ples. impleo imples. compleo cõples. depleo deples. Leo les. deleo deles. releo reles. ſpicio ſpicis. deſpicio deſpicis. conſpicio conſpicis reſpicio reſpicis. Licio licis. elicio elicis. pellicio pellicis allicio allicis. illicio illicis. fendo fendis offendo offendis. defendo defendis. Pedio pedis impedio cõpedio prepedio.

¶ Si in compoſitione alia conſideratio eſt quod in compoſitione verbum mutat a in i aliquando in preterito manet e ſimplicis vt iacio iacis ieci. conijcio conijcis conieci. proijcio proijcis proieci. Facio facis feci. conficio conficis confeci. proficio proficis profeci. Capio capis cepi. concipio cipis cepi. recipio recipis recepi. Frango frangis fregi. cõfringo cõfringis cõfregi. Ago agis egi. exigo exigis exegi. cogo cogis coegi. Pãgo pangis pepigi vel pegi. cõpingo cõpingis cõpegi. impingo impingis impegi. tango tangis tetigi. et cado cadis cecidi. ſequũtur in p̄terito regulam geminantium primas ſyllabas. In ſupinis vero quando retinent a ſimplicis. vt frãgo fractũ. infringo infractũ. perfringo pfractũ tango tactum cõtingo cõtactum. intingo intactum. pango pactum. impingo impactum compingo compactum. ago actum. redigo redactum. adigo adactum. cado caſum. occido occaſum. recido recaſum. ¶ Quãdoq̃ a. vertitur in e. vt iacio iactum. conijcio coniectum proijcio proiectum. facio factum conficio cõfectum. proficio profectum. rapio raptum corripio correptum. diripio direptum capio captum. concipio conceptum. cano cantum. cõcino concentum. accino accentum fateor faſſum. profiteor profeſſum. confiteor confeſſum ¶ Sunt verba que in compoſitione alia cõſideratio eſt quod quedam verba ſunt q̃ compoſita mutãt cõiugationẽ ſui ſimplicis: ſed de hoc i principio capitis qđ eſt de preteritis dictum eſt. ¶ Sunt q̃ mutãt genus alia cõſideratio eſt quod q̃dã ſunt verba q̃ cõpoſita mutant gen⁹ ſui ſimplicis: et ponit exẽpla [illegible]: cõpoſitis ab eo inter facio facis. ¶ Sũt que reperiunt: alia cõſideratio eſt quod ſunt q̃dã verba que tñ in cõpoſitione reperiunt: vt appello appellas. et cõpello cõpellas. a pello pellas cõponuntur qđ v̄bũ nõ ĩn vſu. et codẽ modo de reliquis verbis que hic explicantur

¶ Finis.

Dic mihi quã artẽ ꝓfiteris. Poſteaꝗ̃ libris ſuperioribus inſtituti ſunt a nobis pueri in declinatio- ne noīs ⁊ verbi: in qua velut in quibuſdã cardinib' tota ꝑpẽ res literaria verſat iam paulatim ẽſt manu ducẽdi ſunt p oẽs artis grãmatice partes vt a preceptorib' interrogati ſciãt rñdere: quid de quaq; re ſentiãt. Nã ⁊ hoc cõtra dialogoꝝ rõne fecimus: in quib' terũ de q̃b' diſputatur min' eruditi doctores interrogare cõſueuerũt. illiq; aſſentiũt: nos ꝟo p̃ceptorẽ induximus p contrãe de interrogatis diſcipulus ſentiat. Tũ q: illud ipſum Quin. oratoriarũ inſtitutionũ. li. j. iubet pre ceptores facere: vt crebro pueros interrogẽt hīs de reb': crebraſq; ab illis opas exigãt. tũ q: in hac re lõge difficilius ẽ interrogare ꝗ̃ rñdere: tũ etiã q: pueriores iã aliquãto diſcipulos interrogam'. Dicit igit̃ preceptor diſcipulũ interrogãs quã artẽ ꝓfiteris. i. diſcis nã ſi ad p̃ceptorẽ referas ꝓfiteri eſt docere ſi ad diſcipulũ ẽ diſcere. Cui diſcipul' rñdet grãmaticã ſubaudi ꝓfiteor. Et eadẽ rõne ſunt interrogata ⁊ rñſa q̃ ſequuntur. ¶ Quid eſt grãmatica. Queſtio an antiqua res ſit: quẽadmodũ inq̃t Ariſto. reliquas oẽs q̃ſtiones precedere debet. ſequẽs ꝟo eſt q̃d res eſt. Sz q: nemo ẽ vt Qui. de rethorice ait adeo nõ non ab eruditione mõ: ſed ab hõibus ſenſu remotus fabricãdi ⁊ tenẽdi ⁊ e luto vaſa fingendi artẽ putet grãmaticẽ vero exiſtimet ſine arte venire poſſe. Reliqua ẽ illa q̃ſtio q̃d ſit grãmatica q̃ q: de ſubſtantia grãmatices inquit diffinitione demonſtrandũ eſt: quod querit. ¶ Grãmatica eſt ſciẽtia recte loquẽdi: ⁊ q: vt Quin. ait ſcribẽdi ratio cũ loquẽdo cõiũcta eſt: vt rẽ magis explicaret: ſubiũxit recteq; ſcribẽdi. ¶ Ex doctiſſimoꝝ virorum vſu hoc adiecimus ad illorum temeritatem coarguendam: qui putant in hoc aliud eſſe artem aliud vſuz conſuetudinemq;. Dicunt enim aliquid ex arte poſſe dici: quod vſus reformidet. Atq; ediuerſo aliquid ex vſu poſſe dici: quod ars repudiet. Non enim vt Quintil. ait cum primũ fingerentur homines analogia miſſa celo formam loquendi dedit: ſed inuẽta eſt poſt ꝗ̃ loquebãtur: ⁊ nota tñ in ſermõe q̃d quoquo mõ caderet: ita non rõne nitit̃: ſed exẽplo. An ꝓpterea homo facit in grõ hoĩs: q: nos ita dicere ars docuit: an potius hoc in artem reductũ eſt: q̃ vſus frequẽtior doctiſſimorum in ſermone latino virorum hoc h3. Nã quo tpe Ennius poeta dixit. Vulturis in ſiluis miſerum mandebat homonem: ne quis putet ex arte fuiſſe dictum tam vſus tñ illius ſeculo dicere homo hominis. quam noſtro homo hominis: ſed quẽadmodũ diximus alio loco: priſcus ille vſus ab eruditiori ſeculo eſt explo ſus: vt vel inde homines intelligãt totã hãc rõne vſus cõſtare quez penes arbitriũ vis eſt ⁊ norma loquendi. Sed de quo vſu intelligam' ſubiũgit. Doctiſſimoꝝ viroꝝ. Nã indoctoꝝ potius abuſus ꝗ̃ vſus appellandus eſt. Et q̃ ve pulchre Quintil. ait cõſuetudo nõ ex eo accipienda eſt: q̃ plures faciũt nã hec rõ periculoſa eſſet non modo in ſermõe verũetiã in vita humana: ſed ex eo q̃ optimus atq; ſapientiſſimus quiſq; exequutur ſit cõſuetudo ſermonis eruditoꝝ: queadmodũ viuendi cõſenſus bonoꝝ. Sed licet quiſpiã. ſi res literaria vſu conſtat. quid mihi ars cõferret. Hoc loco repetendũ nobis eſt q̃ ſcripſimus in principio illius artis in qua ſermonẽ hiſpanum ſub regulas atq; precepta cõtraxim'. Artẽ licet ſit collecta ex vſu doctiſſimoꝝ viroꝝ ꝓhibere tñ apud hoĩes ꝓbati vſus imperitos ne abuſus irrepere poſſit. vt latinũ ſermonẽ corrũpat. Nã q: vſus loquendi multo indiget tpe neq; facile niſi ab hĩs q̃ ſunt in tenera etate cõparari põt. excogitata eſt ars q̃ nõ mõ ſit vtilis latine lingue imperitis verũetiã peritis imperitis inq̃ vt p ea ipſa p̃cepta in vſum illũ facili' deducantur. Peritis ꝟo vt ea que ſunt ꝑpe infinita. vt ſparſim ex lõgo vſu ſciũt ſub paucis regulis atq; preceptis cõplectantur.

¶ Aelij Antonij Nebriſſenſis grãmatici introductionum latinarum liber tertius: qui eſt de erotymatis hoc eſt interrogationibus quibus pueri de omnib' grãmatice partibus interrogandi ſunt.

¶ De erotymatis grãmatice. Cap. j.

¶ Epitome.

☞ Prima rudimẽta grãmatice p queſtiones puero traduntur et cuiuſq; illius partis ab ipſis litteris duc̃ particula.

Dic mihi quam artem profiteris.

Grammaticam.

Quid eſt grammatica. Scientia recte loquendi recteq; ſcribendi ex doctiſſimorũ virorũ vſu atq; auctoritate collecta.

Dic mihi. hec Quinti. p̃ceptio eſt dicentis. Nec ſolũ debebit docere p̃ceptor. Sed ⁊ frequenter interrogare. ¶ Dic mihi. i. indica ſiue rñde mihi. Vergil. dic mihi dameta cuiuz pecus. Dicere cũ apud poetas etiã cãtare eſt Ver. Alterni dicetis amãt alterna camene. Oratorib' ꝟo dicere elegãter ⁊ facũde loq̃ eſt. Quinti. li. ix. Nã mihi ne dicere q̃dẽ videtur niſi qui diſpoſite ⁊ ornate copioſeq; dicit. ¶ Profiteri. i. palã fateri: publiceq; polliceris ſtudendo ſiue docẽdo. Quod idez ipſius preceptoribus cõuenit legẽdo quos profeſſores appellamus. Quinti. li. ñ. nec inficiabor aliquẽ et hĩs qui grammaticẽ profitentur. i. docent. ¶ Grãmaticam non grãmaticalem. Quod grammatiſte dicunt ſiti non logicalem: non theologalem: nõ rhetoricalem: ſed legalem medicinalem: iuriſdicialem diſciplinam poſſumus appellare nõ eñ a grecis a latinis noſtris hec noĩa in alio afferri ſolẽt. preter pauca vt brutalis triumphalis. Tranquillus in Julio. dolobellã cõſularẽ virũ ⁊ triumphalem repetundarũ poſtulauit. ¶ Sciẽtia recte loquendi hec recta locutio nõ habitu cõcluſiõis p demõſtrationẽ acq̃ſita: vt auctor eſt Ariſto. ethicorum. lib. vj. Sed conſuetudine que eſt optima loquẽdi magiſtra. vt teſtis eſt Quin. lib. inſtitutionum primo conſtat que ars vt i pſe idem. quin. ſcribit tenuis a fonte ſumptis poetarũ hiſtoricũ virib' pleno. Jam ſatis alueo fluit. Que p̃ter rõnem loquẽdi recte non parũ alio qui copioſam prope omniũ maximarũ artiũ ſcientiã amplexa ſit recte loquendi ſermo rectus: vt auctor eſt quinti. ⁊ ſm naturam enunciatus nihil habere ex ingenio videtur. ¶ Doctiſſimum virum. Ambigenti quinam libri primo legendi ſunt. quinti. reſpõdit. Ego optimos quidem ⁊ ſtatim ⁊ ſemper. Sed tamen eorum candidiſſimum queq; et maxime expoſitum velim. ¶ Vſu. vſitatis. quinti. auctore. Tutius vtimur noua non ſine quodam periculo fingimus. ¶ Auctoritate. auctoritas vt idẽ auctor eſt quinti. ab oratoribus vel hiſtoricis peti ſolet. nã poetas metri neceſſitas excuſat. ¶ Collecta de huiuſmodi collectione ſic quintilianus ſcribit homines enim ſicut in medicina quum viderent alia ſalubria alia inſalubria ex obſeruatione eorum effecerunt artem: ita quum in loquendo alia vtilia alia inutilia deprehenderent: notarunt ea ad cuitãdũ: imitandum ⁊ quedam ſcdam rationem eorum adiecerunt ipſi hoc autem cõfirmata ſunt vſu.

Anto. interrogans quid cõferat.

Grãmatica q̃d ſit.

ars vſus ⁊ cõſuetudo an ſint eadem.

Chriſ. Ducere q̃d ſit.

Nemſa ſit alis vſi veniant.

quĩ auctores primo legẽdi ſiũt.

Medicia qualiter perſiſt.

Unde dicitur grāmatica A grammates hoc eſt a litteris quaſi ſcientia litteraria.

Quotuplex eſt grāmatica. quintiliano auctore duplex Hiſtorice q̄ in enarrādis auctoribus verſaf ad imitationē ꝓpoſita. Et methodice q̄ artis ꝑ̄cepta cōtinet.

Quot ſunt partes preceptiue grāmatice. Quattuor Ortographia. cui reſpondet littera. proſodia: cui reſpondet ſyllaba. Etymologia cui reſpondet dictio. Syntaxis. cui reſpondet partiū orationis conſtructio

Grāmatica vn̄ dicat. ¶ Anto. Vn̄ dr̄ grāmatica. ſequēs q̄ſtio eſt vn̄ dr̄ grāmatica. hec q̄ſtio eſt ad eos q̄ aliqua de re diſputāt prīne-
re ꝓmiſit vt ingrāt vn̄ id dicaf: de quo diſputāt tū maxie ad grāmaticā: cui' officio eſt demōſtrar vn̄ cuiuſq; di-
ctionis origo ſit ſi mō aliūde dicaf. ¶ A grāmatis grece rn̄det: qḋ eſt a litteris latine: vt ſit grāmatica ſciētia
vel ars litteraria: nō vt indocti dicebāt a grāmia lr̄a ⁊ tica ſciētia grāmaticā eſſe dicētes: nā in grāmatica tica nō
Cicero. plus addit: ꝙ̄ vt Ci. ait in topicis timus infinitim' legitim': aut enſis i hiſpalenſis cordubēſis italicēſis: neq;
cū in illis dictionibus timus ⁊ enſis aliud
ſunt: ꝙ̄ ꝓductiōes nolz deriuatiuoꝝ a fine le
ge. ede hiſpali. corduba italia. Sz hoies gre
carū lr̄arū ignari occaſionē errādi habuerūt
ex eo qḋ inueniebāt ꝑ grāmatica īterpreta
tū in latinū termone ſcientia vel ars littera
ria ꝑ dialetica ſciētia vel ars diſputatiua ꝑ
rhetorica ſcīa vel ars oratoria. Nā ſciētiarū
noīa q̄ ſunt greca pleriq; a latinis in hunc
modū verti cōſueuerunt. vt politice reipub.
economice res familiaris. georgice. res ruſti
ca. ⁊ eodē mō grāmatice res lr̄aria. ¶ Quo-
Grāmatica quotuplex eſt. tuplex eſt grāmatica. Aſi velit dicere grāma-
tica in gn̄e accepta in quot ptes ſiue ſpecies
diuidif. Huic q̄ſtioni rn̄det ex Quin. auctori
tate q̄ oratoriarū inſtitutionū. li. i. his verbis inq̄t. Et finire q̄dē ſunt ptes duę. iſs hec pfeſſio pollicef. i. rō lo
quēdi ⁊ enarratio auctoꝝ. quarū illā methodicē. hāc hiſtoricē vocāt. Idē ⁊ Diome. grāmatic' ſentit aliorū vbi
Hiſtoricē gręce latine interpretor. dicēs. Grāmatice partes ſūt duę. altera q̄ vocaf exegetice altera hiſtorice. nā tota grāmatica ꝯſiſtit ꝑ̄ıpue intelle
ctu poetarū ſcriptoꝝ ⁊ hiſtoriarū prompta expoſitiōe ⁊ recte loquēdi ſciētia. Quā ergo grāmatices ptē Quī.
vocat hiſtoricē. i. narratiuā: q̄m hiſtorio grece īterpretaf narro hāc eādē Diomedes exegeticē nominat: q̄ eq̄
narratiua interpretatur. Quā rurſus. Quin. methodicē appellat. i. doctrinalē: q̄m methodus doctrina inter
pretatur. eā ipſam Diomedes vocat hiſtoricē. i. diffinitiuā. q: horizo grece eſt latine diffinio ſiue determino.
Ergo recte dixit hiſtoricē ſiue exegeticē v̄ſari in enarrandis exponēdiſq; auctorib'. ad quoꝝ imitationē poſt
artis precepta ſe dn̄t pueri cōponere. Methodicē vero ſiue hiſtoricē v̄ſari circa eadē ipſa artis precepta: que
vt diximus ex optimo auctoꝝ vſu collecta ſunt. ¶ Quot ſunt partes ꝑ̄ceptiue grāmatice. Omiſſa altera grā
matice pte: quā dixim' hiſtoricē ſiue exegeticē. q̄ nō eſt huius cōſiderationis. rurſus interrogat quot partes
Methodices ſiue hiſtorices hoc eſt preceptiue grāmatice. Et rn̄det eſſe quattuor: illius ptes q̄ vero ille ſint.
Johānes paſtrana carpitur. et q̄ cui ꝑ ſubiecta materies enumerat. Nā orthographia diſputat de littera. ꝓſodia de ſyllaba. ¶ Etymo
logia de dictione. Sintaxis de partiū ſiue dictionū inter ſe cōſtructione. Ex quo Johānis paſtrane cōuicitur
erratū atq; artis dialetice ignorātia: q̄ in principio illius operis: qḋ in pnicie ſermōis latini caſſo labore com
poſuit ſcripſit ptes orōnis eſſe quattuor: quas nos ptes grāmatices eē diximus lr̄am: ſyllabā: dictionē: oratio
nem. Aliud ē em̄ grāmatica aliud orō illius ptes ſunt cōſiderate de lr̄is qḋ eſt minimū in orone aut de ſylla
bis q̄ litteris cōſtāt. aut de dictionib' q̄ ſyllabis cōficiunf. aut de oratiōe q̄ ex dictionib' cōſtruif. huī' v̄o par-
tes ſunt ptes in qua orō ipſa diuidif. Quēadmodū aliud eſt rhetorica: aliud eſt oratio qḋ ē opus rhetorices.
Nā ptes rhetorice ſunt inuētio diſpoſitio elocutio memoria pnūciatio. Oratiōis v̄o exordiū narratio parti-
tio cōfirmatio cōfutatio cōcluſio. Quēadmodū em̄ nulla eſt ps oratiōis rhetorice in qua nō cōſiderem' qbus
litteris ſcribēda ſit q̄ accētu q̄q; ſyllaba enūciāda: q̄d dictio ſignificet. ⁊ q̄ habeat accidētia ⁊ q̄ rōne in cōſtru-
ctiōe oratiōis veniat. Nō recte igif paſtrana cōfundit ptes oratiōis cū partibus grāmatices. Quēadmodū et
em̄ dialetici diffiniūt ⁊ vſurpaf a Ci. in .ii. li. de finibus bonoꝝ ⁊ maloꝝ vitioſum eſt in diuidēdo ptē i gn̄e nūe
rare: qḋ hic noſter facit. q̄ litterā q̄ ps ſyllabe eſt ⁊ ſyllabā q̄ ps dictiōis. ⁊ dictionē q̄ ps orationis ſub vno gn̄e
hoc ē rōne ex quo diuidit. qḋ ē vt Ci. v̄bis vtar. nō ptiri: ſed frāgere. nō aliter quaſi q̄s aīalis corpus diuidat
in caput oculū ⁊ pupulā cū pupula ps oculi ſit oculus capitis. caput v̄o totius corporis.
¶ Chri. A grāmatis meli' q̄ ceteri. Qui a grāmatō dixerūt: ꝓpoſitio em̄ ablatiū: nō q̄dē gtm̄ exigit. ¶ Litte-
Lr̄a vn̄. raria lino lini dedit linū. linū v̄o litura. litura ꝑ additionē atq; immutationē peperit litterā inde poſtremo
litteratus ⁊ litterator atq; litterar' pluxerūt. ¶ Duplex nō tn̄ defuerūt q̄ triplicē grāmaticā aſſignarunt ex
huiſmodi eſt georgius Valla cuius hec verba leguf grāmatica. igif noſtra q̄dē ſola in tres diuidif ptes. Me-
thodicē hiſtoricē. ⁊ mediā. Methodice ē q̄ preceptis cōſtat hiſtorice v̄o oratorū ⁊ poetarū amplectif narratio
nē media v̄o inter vtrāq; pcedit: q̄ nō vti narratiōibus ꝑ̄ceptiſq; admodū cōſtat: ſed particularia ſingularia
q; magis cōſecraf: tū exponēdo. tū pſcribēdo ac potius cōe faciēdo. Sed his vlterioribus grāmaticis in aliū
locū reiectis ſolā auctor Methodicē pollicef: cuius adhuc ptes ſunt tres locutio ſcriptura pronūciatio locu-
tio v̄o litterā ſyllabā dictionē atq; orationē ſiue cōſtructionē habet partes.

¶ De erotymatis orthographie. Cap. ij.

¶ Epitome.

Orthographia ⁊ illius partes hic diſcerinf litterarū ⁊ ſyllabarū poſtmō q̄ et cōſuetinatis dictiōibus ſit daf poteſtas.

Quid eſt Orthographia. Scia docēs qb' litteris q̄q; dictio ſcribēda ſit. vn̄ dr̄ Orthographia. ab orthos qḋ ē rectū ⁊ grapho ſcribo. quaſi ſcia recte ſcribendi

Quid eſt lr̄a. Vox q̄ ſcribi pōt indiuidua

Unde dicitur littera. A lituris q' antiqui tabulis ce

¶ Anto. De erotymatis orthographie. Totū
artis grāmatice negocium Quinti. auctore
in duobus maxie conſiſtit in recte loquendi
recteq; ſcribendi rōne. Recte loquēdi regu-
las ptinet. pſodia. etymologia ſintaxis. Re
cte ſcribēdi v̄o ea quā greci orthographiam
vocāt: ⁊ a q̄ potiſſimum tota grāmatice no-
men aſſumpſit. Querit igitur i pmis. Quid
orthographia q̄d ſit. eſt orthographia. Cui rn̄det. Scia docēs q̄-
bus lr̄is q̄q; dictio ſcribēda ſit. Breuius ⁊ for
taſſe melius dixiſſet ſcia recte ſcribendi. Cu
iuſ rō vt inq̄t Fabius nō in hoc poſita eſt vt
nouerimus q̄b' neq; ſyllaba lr̄is cōſtet ſz to
ta eius arti ſubtilitas verſaf circa rectā ſcri-
ptionem dictionū grecarū atq; etiā latiarū

ratis ſcribere ſolebant et poſtea delere.

Quot ſunt littere in vſu apud latinos Due ⁊ viginti ⁊ b que non eſt littera. ſed aſpirationis nota.

Quot ſunt genera litterarum. Duo quedam enim ſunt vocales quedam vero conſonantes.

q̄ nō ſunt in vſu frequenti. ⁊ q̄ diphthōgo: q̄ vocalibus aſpiratis aut ꝯſonātib⁹: q̄ p y pſi lon ſcribant. Nā ſi Ariſto. auctoꝛe. virius et Ariſto. ars circa difficile verſan̄t. hic laboꝛ hic tota difficultas oꝛthographie ꝑlat. Que enī ꝯſue tudini ſeruit: ideoq; ſepe mutata eſt: quēad modū ait Quint. illā tñ ſcribēdi rōnē ſeque mur in q̄ doctiſſimus quiſq; cōſentit. atq; vbi illi inter ſe varij ſunt: in qō plꝰs illoꝝ ꝯuenit. Ruꝛſus q̄rit vn̄ dr̄ oꝛthographia: ⁊ q: greca dictio atq; ꝯpoſi ta eſt. Rñdet. q ab oꝛthos qō interp̄taꝛ recte ⁊ grapho qō ſcribo ꝯponit: vt ſic q ipa oꝛthographie diffinitio explicat ſcia recte ſcribendi. ¶ Quid eſt lr̄a. Q: vt diximus oꝛthographie circa lr̄as q̄ſi circa ſubiectā materi am verſat. ideo q̄rit q̄d eſt lr̄a. Memineris aūt lr̄as ab elementis auctoꝛe Priſc. differre. q lr̄e ſunt ducꝰ ſiue characteres q̄ ſcribunt. Elemēta vo ſunt pnunciatiōes ipe q̄ ſcribunt ꝯfundunt tñ auctoꝛes hācoꝛiam al terū p altero accipiētes. Rñdet vero ex diffinitiōe Priſc. dicēs. ¶ Littera eſt vox indiuidua q̄ ſcribi pōt. hic Littera lr̄am p elemēto accipit. ſed q: vt inq̄t Fabius ſic: quidq; ſcribendū eſt: quēadmodū ſonat: q: hic eſt vſus lr̄aꝝ quid ſit. vt cuſtodiant voces. ⁊ velut depoſitū legentibus reddāt: qō de lr̄a plata diam⁹ de ſcripta quoq; eſt intellige dū. Recte igit̄ Priſc. diffinit lr̄a eſt vox q̄ ſcribi pōt indiuidua. Si enī ſcribi pōt q̄les ſunt volucrū voces: et mugitus boū: ⁊ gemitus hoīm q̄s Priſc. illitteratas vocat: illa nō recte appellabit̄ lr̄a. Indiuidua aūt ſubie cit: q: vt alia diffinitiōe Priſc. oñdit. Lr̄a eſt minima ps vocis ꝯpoſite. minimū aūt eſt qō amplius diuidi nō pōt cuiuſmōi eſt lr̄a. Ex q̄ infertur pſi. litterā apō grecos. ⁊ x. apō grecos ⁊ latinos nō eſſe lr̄as: q̄nquidē altera in ps. altera in cs. vel gs. diuidit: ꝫ potius dicendū eſt vtrāq; figurā binaꝝ lr̄aꝝ eſſe ꝯpendiū. ¶ Vn̄ dr̄ lr̄a rñdet ex Priſciani verbis lr̄am dici a lituris. Verba Priſc. ſunt dr̄ aūt lr̄a q̄ſi legitera eo q legēti iter p̄beat. vel a lituris vt quibuſdā placet. q pleriq; antiqui in ceratis tabulis ſcribere ſolebant ⁊ poſtea delere. Jō aūt ex hac rōne. t. geminauit: q: litura primā ſyllabā breuiat: q̄ in lr̄a lōga eſt: ergo hic de lr̄a ſcriptili reſpondet. ¶ Quot ſunt lr̄e in vſu: hic q; de numero lr̄aꝝ q̄ ſcribunt inquirit: ¶ Neq; enī recte duo ⁊ viginti rñdiſſet cum apud latinos ſex ⁊ viginti ſunt pnūciatiōes lr̄aꝝ diſtincte. ⁊ totidē ꝯſir debeāt eſſe lr̄e: quēadmodū paulopoſt dicem⁹: ⁊ exacti⁹ diſputatū eſt i repetitiōe: quā de lr̄is habuim⁹: ⁊ in ope illo qō de ſermonis hiſpani grāmatica fecim⁹: q̄bus i locis deductū eſt octo eſſe vocales apud latinos: ⁊ duo de viginti ꝯſonātes. Ergo figure lr̄arū q̄ ſequunt̄ due ſunt ⁊ viginti ⁊ h. q̄ ⁊ ſi q̄tū ad figurā lr̄a ſit: atq; in oꝛdine lr̄aꝝ ponat: nō eſt elemētū: q: nō ſonū ſed tm̄ ſpm̄ ſiue flatū h̄: vn̄ ⁊ illā flatilē plꝰs dixerūt: q̄ cū addit̄ lr̄is c p t. quodāmō ſonū illaꝝ alterare videt̄: ⁊ aliud gen⁹ lr̄e efficere q q: in vocalib⁹ ⁊ r. lr̄a nō apparet. greci c p t. aſpiratis diuerſos caracteres dederunt r vero nō dederūt: q: aſpiratio illi nō coheret. ſed potius vocali q̄ ſequit̄ vocabulis q: in illis nō eminet atq; iō greci vocalib⁹ aſpiratis apices aſpirationē deſignātes ipoñūt. ¶ Quot ſunt gn̄a lr̄aꝝ ac ſi dicat lr̄e in quot p tes ſiue ſpēs diuidunt̄: vt lr̄a ſit gen⁹ ⁊ q̄rat de eius ptibus ſiue ſpēbus vt dicunt dialectici. qō tñ Cice. dicere re formidat. Rñdet q; duo eſſe gn̄a: alterum vocaliū: alterum conſonantium. Querit inde.

¶ Vbi. Quibus lr̄is queq; dictio grāmati eſt cognoſcere q̄bus lr̄is q̄naq; ſcribatur dictio. vt ſi interrogeris q̄ bus lr̄is ſcribitur muſa dicas opoꝛtet duplici vocali u ⁊ a. atq; totidē ꝯſonātibus m ⁊ s. Nā quo plus lr̄is illis q̄ aliīs ſcribat̄. Muſa ſi q̄ratur: idipſum infra grāmati officium eſt. non enī quare ſic ſcribitur muſa ſed quo ſcribatur nō grāmaticus nouit. ¶ Indiuidua neq; eſt qō auctoꝛi noceat in eo qō ſcripſit ipſo ſtatim libꝛi q̄n ti initio. Cū dixit oēs lr̄as vocales apud latinos eſſe cōēs: ī. e. eſt poduci ⁊ breuiari poſſe. Quod ſi producant̄ dicet quiſpiā duo tpa in illis conſumuntur. vn̄ ⁊ in duo tpa queq; vocalis diuidi poterit: atq; ſubinde diuidnā vocem non indiuiduam lr̄am quidē eſſe inſuadebunt. Quibus facile rñdemus vocalem duo tempoꝛa conſu mere poſſe non ea rōne qua lr̄a eſt: ſed qua ſyllaba tp̄s enī ſyllabe non quidem lr̄e accidens eſt. ¶ Tabulis ce ratis. pli. li. xiij. de hac re ita ſcripſit palmarum foliīs ſcriptitabant q̄ſq; etiam in arboꝛum libꝛis. vnde libꝛi dicti ſunt interdum ⁊ in plumbeis voluminibus ⁊ in linteis ⁊ ceteris ſcriptum eſt: ex papyꝛo autem pꝛia cō fectio fuit. Quod in plauſtribus locis egypti gignitur. ¶ Quedam enī ſunt vocales hoc ex Quintiliano ſum ptū pene eſt ait enī ne quis igitur tāq; parua faſtidiat grāmatices elemēta: nō q: magne ſit opere cōſonātes a vocalibus diſcernere ipſaſq; eas in ſemiuocaliū numerum mutariſq; partiri.

Vocales latine in differētes ſūt ⁊ cōes.

Quinti.

Quid eſt vocalis. Littera q̄ p ſe ⁊ pura pnunciari poteſt vnde ⁊ vocalis dr̄ qō per ſeipſam vocem habeat.

Quot ſunt vocales. ſex a. e. i. o. u. y. pſilon.

Quid eſt cōſonās. Littera que niſi feriat vocalem pronunciari non poteſt. vnde ⁊ conſonās dicitur q cum vocalibus ſonet.

Quot ſunt cōſonantes. ſexdecim reliq̄ a vocalibus

Quot ſunt ſpēs ꝯſonantiū. Due. nouē mute. b. c. d. f. g k. p. q. t. Et ſeptē ſemiuocales l. m. n. r. s. x. z.

Quare dicuntur mute. Quia computationē vocaliū et ſemiuocalium nihil pꝛope ſonent.

¶ Auto. Quid eſt vocalis. Rñdet vero ⁊ q̄d ſit ⁊ vnde dicat̄. Eſt eī vocalis lr̄a q̄ p ſe ⁊ pu ra. i. nulli alteri lr̄e admixta pnūciari p̄t vt Vocalis cū dico a ſic ſonat pura ⁊ ipmixta vt a nulla quid ſit. vndiq; alia lr̄a feriat̄. Ex q̄ diffinitiōe oꝛige nē vocalis oñdit dicēs q vocales eo dr̄ qō p ſeipſam vocē habeat. ¶ Poſtea de nūero vo caliū inq̄rit dicēs. Quot ſūt vocales. Rñdet aūt eſſe ſex. A. E. J. O. V. ypſilō. ex quo faci le apparet q̄ſtionem hāc de vocalibus eſſe: q̄ ſcribunt̄ nā qui rēpectātis noſtre hominib⁹ Vocaliū enunciant̄: quiq; ſunt tantū que vero ab an plano. tiquioꝛibus: ⁊ certo a e i o u. y pſilon. ⁊ due alie vocales altera que ſonat inter e ⁊ i. altera in ter i u. quēadmodū in repetione ſupius me moꝛata ſatis copioſe deduximus. Jllud tñ interim non eſt diſſimulandū vocales illas omnes in eadem gutturis parte foꝛmari: ſꝫ oꝛis laboꝛūq; diſtoꝛtionem facere illarum diuerſitate. vt ex eo vel facile intelligi poſſit cū innumere ſint oꝛis laboꝛumq; figure infinitas quoq; eſſe poſſe vocales ne dum octo illas quas ſupꝛa memoꝛauimus: differen tias tamen illarum ſentiri. Nam quēadmodum in arcu celeſti: qui vt Vergil. ait. Mille trahit varios aduer ſo ſole coloꝛes oculi nō percipiūt niſi tres tm̄: ⁊ inquit vt Oui. ait: mirāt̄ cū ille coloꝛes. trāſitus ipſe tamē ſpe

crantis lumina fallit. Uſq; adeo qḋ tangit idem eſt. tñ viriа diſtant codē mō cū aures nře tñ voca'es quin ꝙ ſentiūt rō tñ intelligit tot eſſe quot poſſunt eſſe oris diuerſitates. Nā ⁊ mathematici dicūt quātitatē cōtinuā nō hīre finē in diuidēdo. ❡ Quid eſt cōſonās: ⁊ rñdet eſſe lrā que ꝑ ſe nō pōt enūciari niſi vocalē feriat vt ſi ve lis pnūciare. b. nō poſſis efficere niſi vocalē: ſequētē aut ṗcedētē feriat: pō: tamen ſequētē media altera cō ſonāti ferire. Et ex hac cōſonātis diffinitiōe infert originē vñ dicat: q: ab eo ꝙ cū vocalib' ſonet. ❡ Qō ſunt con ſonātes q: de nūero ꝗſiuit: rñdet eſſe ſedecim reliquas a ſex vocalib' cū tñ ſint aliquāto plures quēadmodū euc, tigio ocdeceinus. ❡ Qō ſunt ſpēs cōſonātiū. Querit adhuc an cōſonās ꝗ erat lrē ſpēs: poſſit in partes di uidi. Et dicit eſſe duas adhuc cōſonātiū ſpēs: alterā mutarū alterā ſemiuocaliū. Sed cū dixit nouē eſſe mutas et ſepte ſemiuocales: manifeſtū eſt de ſimplicib' lrarū figuris rñdiſſe: nā pnūciationes vt dixim' duodecim eē ſunt duodecim mutarū ⁊ ſex ſemiuocaliū: qḋ ſic ꝓbari oħr. Ait Pli. li. natu. hiſto. vi. Latinos hīre vim olim lrarū: quas greci hñt. nā dictiones grece cū lratura in latinū ſermonē trāſferre placuit. Illi itaq; nouē habēt mutas in triplici differētia poſitas. p. c. t. ſubtiles. ph. ch. th. craſſas. b. g. d. medias quarū ſubtiles et medias hñt latini: hñt quoq; ⁊ ſpūlatſed tñ in dictionib' grecis vt phia: choꝛus: thalamus quas q: figuras nō habe mus ꝑ ſubtiles aſpiratiōe adita repſentam' cū tñ diuerſe oino ſint ab illis multoꝗ magis in pnūciatiōe di ſtent: ꝙ ab illis quas dixim' eſſe medias. Cū ergo diuerſitas lrarū nō in figuris ſed i pnūciatiōe ſit manife ſtum eſt. ph. ch. th. alterius eē gñis ꝙ. p. c. t. cū nō aſpirant. Habēt ṗterea latini tres mutas quas ignorāt ēt f. i. u. cōſonātes: vt. n. alio in loco ꝓbauim' inter f. ⁊ ph. rara eſt dña: vt inter duas lras eiuſdē gñis nulla ma ioꝛ eſſe poſſit f vero mutā eſſe oēs grāmatici teſtant a qua nō multū ip pnūciatiōe differt u. cōſonās: qḋ anti quiores digama colicū appellabāt i. cōſonās. quē habeat ſonū fateoꝛ me ignorare. nam quēadmodū cōprtas habeo nō eū eſſe quē hiſpani pferūt quēq; ego cōtēderim nō aliūde ꝙ a penis hiſpaniā accepiſſe: ita ſuſpicoꝛ pꝛoxime accedere ad ſonū i vocalis. niſi qḋ i ſibiipſi inſidet reliquaſ. ꝑ vocales frāgit. Sed interim reuciamus illā in numeꝝ mutarū. ❡ Colligamuſq; duodecim eſſe mutas tres grecoꝝ ꝓpꝛias. ch. ph. th. tres latinoꝛum f. i. ⁊ u. conſonātes ſex cōes grecis ⁊ latinis. b. c. d. g. p. t. Nā k. r. ⁊ q. ocioſe ſunt cū eundē ſonū habeant. quēq; hz c. nec lrarum diuerſitas debeat numeꝝ augere litterarū. Sz tñ eē ſemiuocales diximus cū reliq oēs grā matici greci ⁊ latini dixerint eſſe ſeptem et quē fecimus rñdentē diſcipulū ſeptē ꝙ eſſe dixit. Sz hi oēs de fi guris loquunt lraꝝ nos vō de illaꝝ vi poteſtateq; diſſerimus cuius rō ꝯuinci x nō eſſe lram. ſed vt ſupra me moꝛauimus duaꝝ lraꝝ cōpendiū quaꝝ altera hoc eſt c. vel g. ad mutas altera hoc eſt s. ad ſemiuocales referē da eſt. Quare dicant mute. Cui qſtioni: rñdet: mutas iō dici nō: q: ille ptes vocis nō ſint. ſz q: ꝯparatiōe vo caliū ⁊ ſemiuocaliū. nihil ꝑpe ſonēt. ❡ Qō exēplo Priſ. oñdit ſic. quēadmodū infoꝛmis dr mulier nō ꝗ careat foꝛma: ſz q: eſt male foꝛmata ſic etiā muta dr: nō q: oino caret voce. ſz ꝙ exiguā ptē vocis habeat. Immo vō poſſem ego dicere mutas idcirco eſſe appellatas: ꝙ ꝑ ſe nulla rōne poſſint enunciari. cū in ea oris pte foꝛmēt ꝗ nullo mō poſſit vocis eſſe iter. Nā p. b. ph. oꝛe clauſo labiiſ. ꝑ hiſis effingunt t. p. th. lingua lter dētes cōpſſa pꝛori pte c. g. ch. ipſius arterie faucib' clauſis f. vero ⁊ u ꝯſonās poꝛibus dētib' inferioꝛi labꝛo impſſis niſi qḋ ⁊ Quint. ait ꝑ dentiū diſcrimina erroꝛſum efflat. u vō ſpū quodāmō attracto. i vero ꝯſonās quā habeat vocē iā confeſſi ſumus nos ignoꝛare. Cū igit hiis bis locis ea ſit oris figura. ⁊ nulla rōne vox exire poſſit: q: per ſe nō poſſunt enunciari niſi vigoꝛe obtraxat vocaliū merito dicuntur mute ꝗppe que nullā ꝑ ſe vocē habeant. ❡ Ebꝛi. y pſilon. Qō y pſilon ſonū lōge aliū quēꝗ i. Iota tenet habeat Quint. auctoꝛ eſt ꝗ inſtitutiond lib. xii. ſic ſcripſit. Qō cū ꝯtingit neſcit quō hilarioꝛ ꝓtinus renidet oꝛo vt in zephirus zophiruſq;: ꝗ ſi noſtris lit teris ſcribant: ſurdū quidē ⁊ barbarū efficiēt ſonū. ❡ Feriat vocalē. Quint. li. j. Conſonātium nulla niſi vo calē frangit. Quare dicantur mute. de hac re feſtus Pōpo. ita ſcribit. mute dicantur lrē ꝗ poſite in vltimis ptī bus oꝛōnis obmureſcere cogant loquentes.

Coſonās quid ſit.

Coſonantes quot ſunt et que eorum ſpecies.

Quid inter ſe differāt f. ⁊ ph.

Mute duodecim

mute que dicantur.

Quint.

y pſilō ⁊ i. qd inter ſe ſono referant.

❡ Anto. Quare dicantur ſemiuocales. Reſpondet ideo ſic appellatas: ꝙ in ſonoꝛitate pꝛoxime ad vocales accedant. Nam vt ait Priſcianus ſic appellate ſunt: q: plenam vo cez non habeant: vt ſemiuiros appellamus non ꝙ dimidiā partem habent viroꝛuz ſed quia pleniuiri non ſunt. Cur autem magis ꝙ mute. minus autem ꝙ vocales ſonent. Ratio eſt quia in ea oris parte figuraq; foꝛ mantur in qua hoc effici poſſit. Naz oꝛe ſem iabiſq; ſemi adapertis lingua ad palat celū q; ipm illiſa ſemiuocales enunciantur pꝛeter ꝙ in que ⁊ ipſa potius inter mutas enume rari deberet ꝓpterea qḋ in pronunciatione ad h. ꝓxime accedat niſi qḋ h labiis clauſis in quodam modo ꝑ nares efflatur. ❡ Quod accidunt littere. Poſteaꝗ dixit qd eſt lra at q; illā in partes diuiſit ꝗrit quot ſunt illius accidentia. Rñdetq; eſſe quinq;. Nomen eſt quo vna ꝗq; appellat. Figura qua deſcribit. Poteſtas qua pnunciatur. Cognatio quaz cum alia habet lra. Oꝛdo quo cum alia lra. ſyllabificatur. ❡ Quid eſt nomē i littera: vo cabulum inquit: quo vnaqueq; appellatur vt quam greci vocant alpha: hebꝛei aleph. poeni alipha. nos ipſius vocis nomine ap pellamus a magna profecto vtilitate illoꝝ

Semiuocales que dicant ⁊ ꝗre minꝰ ꝙ vocales et mute ſonent

Que ſūt accidentia.

Nomē in lra qd ſit.

❡ Que dicuntur ſemiuocales. quia in ſonoꝛitate pꝛo xime ad vocales accedant.

Quod accidunt littere. quinq;. Nomen Figura. Pote ſtas. Cognatio Oꝛdo.

Quid eſt nomē in littera. Uocabulū quo vnaqueq; ap pellantur ad aliarū litterarum diſcretionem.

Quid eſt figura in littera. Eius deſcriptio certis linea mentis terminata puta longa breuis rotunda.

Quid eſt poteſtas in littera. Ipſa littere pronunciatio propter quā ⁊ figure ⁊ nomina ſunt inuenta

Quid eſt cognatio i littera: qdā affinitas ꝗ alia in aliā cōmutatur aut per interꝑtationē vt a lida leda. aut per deriuationē vt a tego toga. aut per cōpoſitionē vt ab amicus inimic'. aut ꝑ declinationē vt a facio feci.

Quid eſt oꝛdo in littera. Ratio demōſtrās ꝗ ꝓponi ꝗ ſubſequi debeat in pronunciatione.

Quis eſt oꝛdo in vocalib' quod cū in diphthongō co eant quedam ſemper pꝛeponuntur. vt a. o y. quedam ſemꝑ poſtponuntur. vt i u. quedam aliquādo ꝓponū tur. aliquando poſtponuntur. vt e.

qui ex litteris incipiunt ſyllabas coniungere. Nam grecis hebreis ⁊ penis euaneſcunt poteſtates litterarum cum in ſyllabicando illas longo circuitu nominū ſuoꝝ appellāt ex quo fit: vt hac vna re multo plus latini triduo proficiant ꝙ illi menſe. ℂ Quid eſt figura in littera. Deſcriptio inquit: ſiue linearum ductus certis lineamentis et caracteribus terminata quod exemplo declarat. vt l. longa i. breuis o rotunda. et compoſita ex longa ⁊ rotūda b.d.p. ex breuibus m.n. et eodē mō de reliquis. Illud mō memineris lineamētoꝝ varietatem nō facere diuerſitatē lr̄arum. ℂ Quid eſt poteſtas in littera. Ipſa rn̄det littere pronunciatio. Nā quē admodum lr̄arum diuerſi ductus atqꝫ tractus nō diuerſificant litterā: ita econuerſo ſi vna littere figura plures ſoni repreſententur plures quoqꝫ lr̄e illā vnā eſſe intelligemus. ℂ Quid eſt cognatio in littera. hanc lr̄e accidentiam Quint. precepit vt pueri ſciant. Scribit enī his v̄bis. Quare diſcat puer q̄d in litteris proprium quid cōe: que cū quibus cognatio. nec miretur cur ex ſcāno fiat ſcabellū neqꝫ has mō nouerit mutatiōes q̄s afferunt declinatio aut ꝑpoſitio. ſed ⁊ q̄ rectis caſibus etate trāſierunt. Quibus in verbis quattuor modos mutatiōis lr̄arum in alias litteras tangit deriuationis cum dicit. cur ex ſcāno fiat ſcabellum q: ꝓpter eā cognationē q̄ eſt m. cum b. declinationis. vt cum ſubdit ſecat ſecuit. ꝑpoſitionis ꝑ quā intelligim' cōpoſitionē: q: ꝑpoſitiōes plerūqꝫ veniunt in compoſitionē vt cum ſubdit cado excido. De interꝑtatiōe ſiluit tn̄ adiecit aliū modum cognationis cum dicit. que rectis caſibus. id eſt manente prima nois poſitione: etate. id eſt tēporis vetuſtate: tranſierunt id eſt alie littere in alias mutate ſunt valeſij et fuſij. in valerios et furios s. mutata in r. Ergo a lida leda i mutata eſt in e. a tego toga e mutata eſt in o. ab amicus inimicus a mutata eſt in i. a facio feci a mutata in e. ꝓpter eā quā diximus lr̄arum cognationē cuius conſideratio. q: latiſſime patet ſatis erit in ꝑſentiaꝝ pueros admonuiſſe cognatiōis lr̄arum. ne poſtea mirent̄ cur alie in alias trāſeant. Quid eſt ordo in littera. Accidit ꝑterea littere ordo non quēadmodū Iſido. ait q̄d a ponit̄ ante b. ⁊ b ante c. ⁊ c ante d. q̄m ille ordo litterarum eſt que ſcribuntur. nihilqꝫ ad grāmaticum pertinet. ſed querit de ordine litterarum enunciatarum cum in vnā ſyllabam colliguntur iō reſpondet ordinem in littera eſſe rationem que demonſtrat que preponi que ſubſequi debeat. non in ſcriptura: ſed in ꝓnunciatione. Sed q: littere aut ſunt vocales aut conſonantes. querit primo de ordine vocaliū dicens. Quis eſt ordo in vocalibus: q: tn̄ vocales in ſyllabam coire poſſunt niſi diphthongo. reſpondet ꝙ cum in diphthongon coeunt quedam ſemꝑ preponuntur. quedam ſemper poſtponuntur quedam aliq̄n preponuntur aliquando poſtponuntur. Cum enī apud latinos ſex in vſu diphthongi ſunt ae. au. ei. eu. yi. oe. facile colligitur o. a. i. prepoſitiuas eſſe i. u. poſtpoſitiuas e vero cōmunem. nā in ei preponitur in ae poſtponitur.

Figura in lr̄a q̄d ſit.

Quid poteſtas in littera.

Quid lr̄a des cognatio.

Ordo lr̄e accidit.

Iſidorus.

Diphthōgi latiče ſex

ℂ Ebu. In ſonoritate. melius nempe vocalitatem dixiſſet. Quo vocabulo: ⁊ ipſe Quinti. vtitur. Sola inquit que notari poſſit velut vocalitas. Nam ſonoritas quo etiā perperā vtitur. Priſcianus non niſi de magno ſono dicitur a ſonorus ſicut canoritas a canorus. ℂ Quis eſt ordo hoc. P. Nigidij apud Gellium eſt que huic erotymati his verbis reſpondet a. ⁊ o. ſemper principes ſunt i. ⁊ u. ſemper ſubdite: e ⁊ ſubit et preit. In curipo preit. In Aemilia ſubeſt. hoc ille.

ℂ Quid eſt dipthongus. conglutinatio duarum vocalium in eadem ſyllaba ſuam vim retinentium.

Unde dicitur dipthongus. A dis q̄d eſt bis ⁊ pthongus ſonus quaſi duplex ſonus.

Quot ſunt dipthongi quibus vtūtur latini ſex. ae vbi ſupprimit̄ a: ⁊ profertur e. vt muſae. au. vbi profert̄ a: ⁊ rapit̄ u. vt audio. ei vbi ſupprimit̄ e. ⁊ profertur i. vt pēthei eu: vbi profert̄ e. ⁊ rapitur u. vt pēthe'. yi. vbi vtraqꝫ vocalis in lōgū ꝓfert vt harpyia. oe vbi ſupprimitur o ⁊ profertur e. vt poena.

Quis eſt ordo in cōſonātib'. Quod pluresqꝫ tres non poſſunt precedere vocalē: nec plures ꝙ totidē ſuccedere vt ſcrobs. ſtirps: ⁊ quid ſi ſequens ſyllaba incipiat a vocali neceſſe eſt precedentem in vocalem deſinere.

Qō ſi precedens ſyllaba in conſonantem deſinit: neceſſe eſt ſequentem a conſonante incipere. Quodqꝫ non eſt neceſſe ſi ſequens ſyllaba a conſonante inceperit precedentem quoqꝫ in conſonantē deſinere.

Que regule ſunt vere in dictionibus ſimplicibus non tamen in compoſitis.

ℂ Anto. Quid eſt diphthongus? Occaſione habita ex eo q̄d diphthōgi meminit: querit rurſus q̄d eſt diphthōgus. Cui rn̄det eſt cōglutinatio. i. cōſtricta q̄dā ⁊ ferruminata cōiunctio duaꝝ vocaliū. nā tres Quint. auctore nunqꝫ poſſunt coire in ſermōe greco aut latino cū tn̄ in hiſpano frequenter coeant: quēadmodū alio loco ꝓbauim'. ℂ Qō ſi q̄s obiecerit has q̄ntitas: q̄ quero me vecordia dicimus in priorib' illis. u. nō eē vocalē: ſ; vocalē liquidā. in poſterioribus vō eſſe ꝯſonātē: q̄ō. n. Hora. in. i. car. dixit. Nunc mare nunc ſyluę: vbi u. ex rōne carmin' s vocalis eſt dicimus factā eſſe illic ſolutionē. at u. iā nō ꝑtineat ad diphthongon que ſequit̄: ſed per ſeipſam ſyllabā efficiat. Et ſubiungit deinde in eadem ſyllaba ſuam vim retinentium: quod ſi verum eſt idqꝫ omnes grammatici antiqui ⁊ iuniores fatentur. ego non video cur tāta iniu[ria d]ebeat fieri vocalibus illis que exterunt. vt olno illas ſupprimam'. Qō ſi Quinti. ⁊ cū illo oēs qui de orthographia ſcripſerunt recte dixiſſe putantur cum aiūt ſic ſcribendū eſſe vt pronunciamus atqꝫ ediuerſo ſic pronunciandum vt ſcribimus ego nō intelligo quid ad rē ꝑtineat diphthōgos ſcribere ſi ꝓferende nō ſunt aut ſi in eadem ſyllaba ſuam vim retinent: cur ambe ille vocales enunciari non debeant. Quod vō quidam dicunt illam ſuam vim retinentiū debere intelligi ꝙtum ad ſyllabe quantitatē ridiculū eſt cum vel ex ipſa diphthongi deriuatiōe facili appareat vtranqꝫ vocalem debere enūciari. ℂ Dicitur enim diphthongus vt ſtatim ſubiungit a dis grece quod eſt bis latine ⁊ pthongus ſonus quaſi duplex ſonus. Sed quod ego hac de re ſentiam in ſequenti erotymate declarabo. ℂ Quot ſunt diphthongi. Sex diphthongi ſunt in vſu apud latinos ae. au. ei. eu. yi. oe: quoꝝ tres ei. eu. yi. in dictiōibus tn̄ grecis reperiunt̄ reliq̄ tres ae. au. oe. in grecis pariter ⁊ latinis. Sed quēadmodū vocales in diphthōgis ꝓnunciari debeāt: ſignificauimus in hūc modū vt in ae. ei. oe. priores vocales ſupprimant̄. id eſt paululū q̄dā atqꝫ obſcuriū ſonent q̄ mō Quid. i. me. dixit. ſupprimit ex triplo vocē ſequentes vō vocales plene enūcient̄. In reliquis vō trib'. au. eu. yi priores vocales enunciant̄ integre ſequētes vero ... penit

Diphthōgus.

Vocales q̄ exterunt olno ſupprimi nō debent.

Diphthōgus vn̄ dicitur.

Diphthōgi q̄ ſunt

pferatur vt inter ſupprimere ⁊ rape faciamus differentiã quantũ ad hunc ptinet locũ qđ ſupprimere ſit mi nus ꝙ rape: queadmodũ ⁊ rape minus eſt ꝙ pnunciare ſiue enūciare ſiue pferre. Qđ vero in yi. diphthõgon diximus vtran ꝙ vocalẽ in i longũ pferri volebamus ſignificare ꝙ cum i ſubtilis ſonus ſit nobis incognitus i vero latini oĩbus notus vtra ꝙ vocalis in ſonũ nobis cognitũ ꝯfundebaẽ: queadmodũ vt diximus y. greci ex

Ordo i cõ ſonãtibus quis ſit. pſſa pnunciatio ab hoĩbus nři ſeculi nõ papiaẽ. ¶ Quis eſt ordo in cõſonãtibus: hec qſtio perꝗ vtilis eſt: tũ librarijs tũ incipientibus pmas lřas in ſyllabã cõiungere. tum deniꝗ ipſi pnunciatoĩ cuius cũ ⁊ libri ſcribiẽ ⁊ lřas legimus. Librarijs inꝗ ⁊ reliqs ſcriptoribus qđ cũ in fine lineaꝝ dictiões lõgiuſculas diuidere neceſſe eſt neſciunt quas cõſonãtes in ſeqñtẽ lineã trãſferant ꝗs relinquãt in quẽ errorẽ ne Auguſtus Ceſar incur reret cõſtituit lineas cũ dictiõibus finire. Scribit enĩ Tranquillus in vita illius his vbis. Notaui ⁊ in Ciro grapho eius illa pcipue nõ diuidere verba nec ab extrema pte verſuũ abundantes lřas in alterũ trãſſerre: ſꝫ ibidẽ ſtatim ſubijcit circũducat ꝙ. Hoc quoꝗ obſeruam⁹ hodie fieri ab hebreis ⁊ penis qđ Sueto. dicat augu ſtum obſeruaſſe. Prodeſt etiã pueris ⁊ hoꝝ pedagogis: vt in ſyllabicando ſciãt quas cõſonãtes pcedẽti voca li quas in ſequẽti cõiungere debeant. Confert quoꝗ ad pnunciationẽ: vt in pferendo ſciamus q̃ cõſonans cui vocali adhereat. Qđ plures ꝙ tres. Ponit pmo huius negocij regulas quaſdaꝫ gñales deinde ſubiungit pticulares. Pma igitur regula eſt ꝙ in eadeꝫ ſyllaba nunꝗ poſſunt pcedere vocalẽ plus ꝙ tres cõſonãtes. vt

Cõſonanti icõbinatonẽ noſcere ad pnũtionẽ cõfert multũ. ſcribo ſtratũ ſcrobs: nec rurſus poſſunt ſubſequi vocalẽ pluſꝙ totidẽ vt ſtirps. Et qđ ſi ſequẽs ſyllaba. Scđa regula eſt. ꝙ ſi in dictiõe plurium ſyllabaruꝫ ſequẽs ſyllaba incipit a vocali neceſſe eſt pcedentẽ in vocalẽ de ſinere vt deus tuus. Rõ autẽ huius eſt qꝛ aut inter duas vocales nihil eſt medium aut eſt vna conſonans: aut due aut plures ſi nihil eſt medium habet locum ſcđa regula. Si fuerit media vna tñ conſonans: habet locum quarta regula: quoniam illa ſemper pertinet ad vocalem ſequenteꝫ preterꝙ in dictionibus cõpoſitis vt ſtatim differemus. Si vero plures fuerint conſonãtes aut pertinent ad ſequentẽ ſyllabaꝫ oẽs vt ſcriptus reſcribo aut quedã etiã ptinent ad pcedentẽ vt forte pſcribo. quo in caſu habet locum tertia regula. Si qñ cõſonãtes ptinent ad vocalẽ pcedentẽ qñ ad ſequentẽ ſtatim explicabimus. Dicit tñ regulas ſupiores eſſe ve ras in dictiõibus ſimplicibus: qm̃ in cõpoſitis cõſonãtes erunt illius vocalis cuius fuerãt ante cõpoſitionẽ: vt inimicus cõponiẽ ex in ⁊ amicus. cũ ꝗ ius n. cõſonãs ſit in medio duaruꝫ vocaliũ deberet ꝗ ex rõne regule ſu perioris ad vocalẽ ſequẽtẽ ptinere: ex hac limitatiõe nõ ptinet niſi ad pcedentẽ eodẽ mõ ſi fuerint plures cõ ſonantes vt reſto reſcribo: que cõponunẽ ex ſto ⁊ ſcribo cum hac ꝓpoſitiõe re manifeſtum eſt oẽs illas cõſonã

Obſeruatio ẽ in diuidendis vbis habẽda. tes medias ptinere ad ſe. ntes vocales. Quint. li. j. Eſt etiã in diuidendis vbis obſeruatio mediã lřam cõ ſonantẽ poſt an ſequẽti adiungas ſyllabe. Aruſpex enĩ qꝛ a ſpectãdo ps eius poſterior eſt s. lřam tertie dabi mus, alterius qꝛ ex abſtinẽtia temeri cõpoſita vox ẽ pme retinqẽ. ſꝫ videamus qñ in dictiõibus ſimplicibus cõ ſonãtes medie ptinẽt ad vocalẽ ſeqñtẽ: qñ ad pcedentẽ: ꝗ de re hmõi reglas dabim⁹ an qđ⁹ etiã oñdem⁹ que cõſonãtes añ ꝗs eſſe pñt in pncipio ⁊ in medio dictionũ. B. põt poni añ d. vt bdelliũ abdera. añ l. vt blãdus byblã. añ r. vt breuis: fabrica. añ ſ. vt abſyrtus. C. poni põt añ l. vt clarus: amidas. ante m. vt pyracm õ. añ n. vt cnidos racne. añ t. vt creſipbõ doct⁹ añ s. hs ſonũ q̃ nũc p x. repſentaẽ. D. põt poni ante l. vt abodlas. añ m. vt admet⁹. añ n. vt cidn⁹. añ r. vt draco. cedrus. F. põt poni añ l. vt flagellũ pflo. añ r. vt frãgo. refringo. G. põt poni ante l. vt gladius egle. añ m. vt agmẽ. ante n. vt gnauus. ignis. ante r. vt gratus pigritia. L. añ nul lã ꝯſonantẽ poni põt. ſed ipſa poſtponiẽ. b. c. d. f. g. p. t. M. ante nullã cõſonantẽ poni põt pterꝙ n. vt mne moſine amnis. ſomn⁹ ſolẽnis cõtẽnoꝝ p q̃ impiti huius rõnis. p. interiecta ſcribebãt ſompnus ſolẽpnis. cõtẽ pns. N. añ nullã cõſonãtẽ poniẽ. ſed ipſa poſtponi põt aliis. P. põt poni añ ſ. vt placeo: duplico ante n. pneu ma. ſpẽs. añ r vt prauũ capra. añ s. vt pſalm⁹ ſcripſi. ante t. ptolome⁹. ſcriptus. Q. añ nullã cõſonãtẽ poni põt qꝛ ipſa ſp poniẽ añ u. liqdã. R. ante nullã cõſonãtẽ poniẽ: ſꝫ iñam reliq̃ pcedũt. S. põt poni ante b. vt albeſtos añ c. vt ſcribo. aſcra. añ l. vt ſtatari⁹. ante m. vt ſmaragdus. añ p. vt ſpaciũ aſpis. ante q. vt ſqualor. añ t. vt ſta tus iſte. T. poni põt añ l. vt tlepulem⁹. atlas. añ m. vt tmol⁹. ante n. vt etna. X. añ nullã cõſonantẽ poni põt. ¶ Cbri. Nõ tamẽ in cõpoſitis. Ne intelligas velim hoc documentũ gñaliter eſſe pceptũ. Nam hee regule ſe penumero in dictiõibus compoſitis maxime vere ſunt. vt admoneo vbi pcedens ſyllaba ad deſinit in conſo nantem: at ꝗ ſequens ſyllaba nõ tantundem a co ſonante incipitꝫ quod licet aduerſas in compone: diſpu tor: ambuloꝫ atꝗ in ſeorſum vbi ſequens ſyllaba or. incipit a vocali cum tamẽ pcedens in vocali deſinat. Qđ licet aduertas in preco anteit deorſum atꝗ in derogo. vbi ſequens ſyllaba incepit a conſonante ro. non ta mẽ oportuit precedentem in conſonantem deſinere: deſinit enĩ in vocali. ſ. de. Quod etiaꝫ patet amplissime

Proſodia quid ſit. vt in repeto: ſeduco eligo: prepono. igitur dicendum eſt. vt caullis caucanus: nõ tñ aliquando in cõpoſitis.

¶ De erotymatis proſodie. Cap. iij.

¶ Epitome.

Proſodiam hoc eſt accentũ cuiꝗ dictioni vel monoſyllabe hoc caput diſtribuit ⁊ ꝗ quot ſyllabe.

Quid eſt pſodia. ſcientia demõſtrans quo accentu queꝗ dictiõis ſyllaba pferatur Unde dicit pſodia: a pros qđ eſt ad ⁊ ode cantus quaſi accẽt⁹. hũc latini tũ voca latiõeꝫ tũ tenorẽ: tũ tonũ iterptati ſunt.

Quid eſt ſyllaba. Comprehenſio litteraruꝫ enunciata que vno accentu et vno ſpiritu indiſtanter profertur.

Unde dicitur ſyllaba. a ſyllabin. qđ eſt cõprehendere.

Quot accidunt ſyllabe. quattuor. tenor. ſpiritus. tem pus ⁊ litterarum numerus.

Quid eſt tenor in ſyllaba. Modus quo aut eleuatur aut deprimitur. Aut eleuatur ſimul et deprimitur

Accentum habet qlibet dictio ¶ Auto. De pſodie erotymat. Scđa ptitio ne grãmatices q̃ ſupi⁹ vſi ſum⁹ hẽ ſcđa ps in q̃rit de pſodia ⁊ de ſyllaba hẽ materia cir ca quã pſodia vſaẽ. Et pncipio q̃rit qđ ẽ pſodia. Sciẽtia inqt demõſtrãs q̃ accẽtu q̃ꝗ dictiõis ſyllaba pferaẽ. Nã in vnaꝗꝗ dictiõe vt paulopoſt dicem⁹ ẽ vna ſyllaba i q̃ eſt accẽ tus pdominãs. acut⁹ vl circũflexus reliq̃ oẽs pferunẽ accẽtu graui. Un̄ đr pſodia. Rñdet a pros ꝓpoſitiõe greca qđ ẽ ad. ⁊ ode odes qđ interptaẽ cãtus: vt ſit vbũ ex vbo: accentus quẽ latini vt auctor ẽ Gelli⁹ tũ vocilatiõeꝫ: tũ tenorẽ: tũ tonũ interptati ſũt. Nã queãdmo

Carmen inter cãtilenã ⁊ ſmonẽ ẽ mediũ. dũ ait Boetius i arte muſica poetaꝝ carmẽ inter ſermõeꝫ ⁊ cãtilenã ẽ ac ſi velit dicere ꝙ hõ cũ loq̃tur ⁊ poeta cũ in carmine quoſdaꝫ flexus facit: ⁊ muſicus cũ cãt⁹ modulaẽ oẽs ſuo mõ cantãt. igitur qꝛ q̃ loq̃tur: q̃ſdaꝫ in di ctiõibus attollit voces. quaſdã deprimit quaſ dam circũflectit quodãmõ videtur canere. ⁊

Syllaba quid ſit. hmõi modulatio ẽ accẽtus hoc eſt quaſi can tus. ¶ Quid eſt ſyllaba. ¶ Ad diffinitionẽ

priſciani addit enunciata ⁊ diſtīcte: ⁊ tollit qḋ ille dixit ↄſequēs. Ait em̄ ſyllaba eſt ↄꝓhēſio lr̄aꝝ ↄſequens ſub vno accētu ⁊ vno ſpū ꝓlata ↄꝓhēſio inqˢ lr̄aꝝ nā ſi vna vocalis ſyllabā facit p ſe lr̄aꝝ nō appellabit̄ ꝓprie ſyllaba cū ethymologia ⁊ diffinitio ſyllabe nō ↄueniāt illi: q eſt ſyllaba eſt ↄꝓhenſio lr̄aꝝ enunciata inqˢ q: ſyllabe forma enūciatio eſt. nō ſcriptio: qḋ perſcia. addit ↄſequēs magna ex pte explicat ſyllabe diffinitiones: q: ſi lr̄e nō ſint ↄſequētes .i. nō ꝑſit ſyllabā ari: nō erit ſyllaba ꝓlata ſub vno accētu ⁊ vno ſpū q: vt dixi mus q̄libet ſyllaba hȝ vnū accentū q eſt forma illius ſyllabe adiecimus aūt unitātem: q: oēs ille lr̄e colligende ſunt ſub vnū vocis ictū. ¶ Vn̄ dr̄ ſyllaba. Et q: originē hȝ grecā: dicit ꝙ a ſyllabin grece qḋ eſt ↄꝓhēdere latine. vt ſi q̄d ipſa diffinitio demōſtrat ↄꝓhēſio lr̄aꝝ. ¶ Quot accidūt ſyllabe q̄ttuor eſſe rn̄det ſyllabe accidentias: ds enūerat atq; lr̄eꝫ de ſingulis illaꝝ q̄rit. Et p̄mo. ¶ Quid eſt tenor in ſyllaba. Diximꝰ ſupra quē accētū gramaticoꝝ vulgus appellatum vocilationē tū tenorē tū tonū a viris doctis ſuiſſe vocatū ⁊ rn̄det eſſe modū ſiue modulationē: quo ſyllaba eleuat̄ cū ꝓfertur accētu acuto aut deprimit̄ cū ꝓfert̄ accētu graui: aut eleuat̄ ⁊ deprimitur cū ꝓfertur accētu circūflexo ſimul aūt dixit nō qḋ eodē tpe eleuat̄ ⁊ deprimitur ſed qḋ prior pars dictionis ſyllaba eleuatur poſterior vero deprimit̄ ⁊ ita fit quaſi quidā flexus a ſindum oculum. — *Syllaba vn̄ dicat̄.* — *Tenor in ſyllaba.*

Quot ſunt tenores. Tres acutus. grauis. ⁊ circunflexꝰ Acutus enim eſt quo ſyllaba eleuat̄ Grauis quo ſyllaba deprimitur. Circunflexus. quo ſyllaba partim eleuatur. partim deprimitur.

Quid eſt ſpiritus in ſyllaba. qualitas quedā qua aſpere vel leniter ſyllaba profertur.

Quid eſt tempꝰ in ſyllaba. Duratio vel tractꝰ in quo ſyllaba pronunciatur.

Quotuplex eſt tempꝰ in ſyllaba Duplex quia aut habet vnum tempus in quo profertur. ⁊ dicitur. breuis aut habet duo tempora ⁊ dicitur longa.

Quid eſt numerus in ſyllaba. Comprehenſio litterarum ſyllabam conſtituentium.

Quot poſſunt eſſe littere in ſyllaba vt multū ſex vt minus vna ſed tunc proprie non dicitur ſyllaba cum plures litteras non comprehendat.

¶ Commento. Quot ſūt tenores: q: dixit q̄d tenor eſſet: q̄rit rurſus de numero partiūꝫ illius. Rn̄det ꝑ eſſe tres ⁊ nolatim exprimit q̄d vno q: illoꝝ efficiat̄: ſꝫ q: hoc negociū ad quīti libri diſpoſitionē ꝑtinet q hoc loco curſim tetigimus in illum rencīēda ſunt vbi copioſius diſ putabunt̄. ¶ Quid eſt ſpiritus in ſyllaba ex q̄ttuor ſyllabe accidentibus. ſpiritus ꝑtinet ad qualitatē: tenor ⁊ duratio ad quātitatem ↄtinuā numerus lr̄aꝝ ad quātitatē diſcretā. Itaq; rn̄det ſpm̄ eſſe qualitatē qua ſyllaba aſpere vel leniter ꝓfert̄. Aſperum em̄ ⁊ ꝓꝑ ſunt differētie tangibiliū transferunt̄ tn̄ ad ſonos q ꝑueniūt ad aures demulcēdo aut exaſperādo ſenſum auditꝰ. ¶ Quid eſt tp̄s in ſyllaba hic de lōgitudine durationis l ſyllaba q̄rit quēadmodū de tenore interrogatus de ſyllabe ꝓfūditate q̄rebat. ⁊ q: ꝓmaior q̄nti libri eſt de hac re hic tn̄ dicit eſſe durationes ſiue tractū ſiue extētionē ſiue porrectionē l qua ſyllaba pronunciatur. ¶ Quotuplex eſt tp̄s in ſyllaba. Qḋ eſt ſatis puero nondū in re ſcrupuloſa erudito rn̄det eſſe duo tp̄a breue ⁊ longū. libro tn̄ q̄nto dicturi ſumꝰ alios iſta exiſtiſſe diſtinxiſſe in q̄ntꝫ tpm̄ diuerſitates hoc eſt vnū. vnū ⁊ ſemis duo. duo ⁊ ſemis tria. ¶ Quid eſt numerꝰ in ſyllaba hic de ꝙtitate ſyllabe diſcreta q̄rit. hoc eſt quot lr̄is ↄſtat. Nā quēadmodū lr̄e indiuidua eſt ita ſyllaba in lr̄as diuidit̄ itaq; rn̄det ex ſyllabe diffinitiōe eſſe ↄꝓhēſionē certi numeri lr̄arum ex quibus ſyllaba ↄſtituit̄ ⁊ rurſus q̄rit de numero. Rn̄det ꝑ eſſe poſſe ſex cum plurime ſunt vt ſcrops. ſtirps. ꝑſt eſſe vna minus vt trans. ꝑſt eſſe q̄ttuor vt trā. ꝑſt eſſe tres vt tra. ꝑſt eſſe due vt ra vt minimū pōt eſſe vna. vt a ſed vt ſupra memorauimꝰ tunc proprie nō dicitur ſyllaba cum neq; diffinitio neq; ethymologia ſyllabe conueniat. — *Tenores quot ſunt* — *Spūs in ſyllaba q̄d ſit.* — *Tp̄s in ſyllaba q̄d ſit* — *Quotuplex ē l ſyllaba tp̄s.* — *Nūerꝰ in ſyllaba q̄d ſit.*

¶ De erotymatis etymologie. Cap. iiij.

¶ Epitome.

Que dictiones ſit origo q̄ ſuius partes ⁊ accidētia ⁊ q̄ oratio nis q̄ ex dictionibus ſtruitur. hec docet littera.

Quid eſt etymologia. Scientia oſtendens verā dictionū originem cum reliqs accidētibꝰ Unde dr̄ etymologia. Ab ethymon quod eſt verū et logos ſermo: quaſi veri loquiū qḋ Cice. reformidans notationem appellat. Hec ab Ariſtotele ſymbolum. a quibuſdam originatio dicitur.

De erotymatis ethymologie Ca. iiij. ¶ Quid ē ethymologia. Incipit inquirere de tertia grāmatice parte hoc eſt de ethymologia: q circa dictiōes ſingulas verſatur. Ethymologia ꝓꝑie querit de origine dictionum vnde ſint deducte. et an celebs dicatur: q: celeſtis eo qḋ onere grauiſſimo vacet vt vult Gabinius: an ab eo vt putauit. Modeſtinus: q: celo Saturnus genitalia abſtulerit: hoc nōie appellatū qui vxore caret ſed conſiderat etiā de reliquis accidentibꝰ ſingularū partiū orationis vt dictionū ſubſtantiā ꝑtineat quid ſignificent ⁊ vnde dicant̄ reliqua vero ſint aliaꝝ accidentia. Quō aūt ethymologia. q eſt accidens dictionis demōſtret ſubſtantiā ipſam ⁊ accidentia illiꝰ nihil ad grāmaticū pertinet. q pinguiori minerua res hmōi cōſiderare debet. ¶ Vn̄ dicitur ethymologia. Ab ethymo qḋ ex greco interpretatur verū ⁊ logos ſermo quaſi ſit latine veriloquiū hic locus ex Quintilia. ſumptus eſt qui libro primo inſtitutionum oratoriarum ait his verbis. Ethymologia q verborum originem inq̄rit: a Cicerone dicta eſt notatio: q: nomen eius apud Ariſto. inuenitur ſymbolum: quod eſt nota. Nam verbum ex verbo ductum. i. veriloquium ipſe Cicero qui finxit reformidat. ſunt qui vim potius intuiti originationē vocent. Hec Quintilianus. — *Ethymologia ad q̄d valeat* — *Ethymologia vn̄ dicatur.*

¶ Libri. Quid eſt ethymologia. huius autē grāmatice partis parū certitudinis eſt. Nam in quocunq; idioma te vt multum ancthoritatis exigitur. ita rationis minimum. rationes vero: vt eſt auctor. Quintilianus. analogia ꝓꝑie ꝑſtat. nōnunq̄ ⁊ ethymologia. de cuius cōditio ita Cic. li. iii. de na. deo ſcripſit. In enodādis autē nominibus. Quod ſit miſerandum laboratis. Saturnus quod ſe ſaturat annis. Mars quia magna vertat Minerua quia minuat aut quia minuatur. Uenus quia veniat ad oīa. Qua pernitioſa conſuetudine in multis etiā nobus herebitis. Quid ne ioui facies. Quid vulcano: ꝙ ꝙ q̄m neptunū a notādo putas: nullū erit no — *Quinti.*

men:q̃ nõ poſſis vna lr̃a explicare:vñ dictũ ſit in quo quidã magis tu mihi natare viſus es quã ipſe neptun⁹ Hec C.i.vij Quĩti.de ethimologia ꝑcipiẽs ita ſcripſit.Quidã nõ dubitauerũt ethimologie ſubijcere oẽm nõis cãm:vt ex habitu quẽadmodũ dixi lagos ⁊ ruffos pleraq; ⁊ his ſimilia q̃ ſine dubio aliũde originẽ dicãt. Quo circa Marcus Uarro li.ij.de analo.ita ſcripſit:primũ qḋ aiunt qui bñ loqui velit ↄſuetudinẽ ſequi oportere nõ rationũ ſimilitudinẽ illud tandẽ hoc in loco ſcribere admoneor.Qḋ Seru⁹ in.xi.enei. annotauit nullũ grecum nomen latinaꝫ recipere ethimologiã.Deus aũt a theos greco profluxit:quare ipſi viderint.qui dans omnia ſuis deus interpretatur.

Cicero.

Uarro.

Quid eſt dictio. Minima pars orationis cõſtructe. in ordine compoſite.

Dictioni quot accidunt.quattuor. Significatio. Etymologia Figura ordo.

Quid eſt ſignificatio in dictiõe. Illud quo breuiter oſtẽditur quid dictio ſignificet.

Quid eſt etymologia. Dixi eſſe ſcientiam qua oſtenditur vera dictionum origo.

Quid eſt figura in dictione. Forma qua dictio ſimplex a compoſita diſtinguitur.

Quid eſt ordo in dictione qualitas que in oratione alia ſemper preponitur alia ſꝑ poſtponitur:alia modo preponitur modo poſtponitur

Partes orationis quot ſunt.octo nomen pronomen: verbum participium.prepoſitio:aduerbiũ interiectio coniunctio.

Quot ſunt partes orationis declinabiles.quattuor nomen. Pronomen. Uerbum. Participium.

Quot ſunt partes oratiõis indeclinabiles .q̃ttuor: prepoſitio. Aduerbium. Interiectio Coniunctio.

Dictio q̃d ſit.

Dictiõi acc-idẽtia.

Ethimo-logia q̃d ſit.

Figura q̃d ſit.

Ordo q̃d ſit.

¶ Anto.Quid eſt dictio.Cũ ethimologia circa dictiões verſat̃:q̃rit q̃d eſt dictio. Rñdetq; ex priſciani ꝟbis l hũc modũ diffiniẽtis.Dictio eſt ps minima orõnis ↄſtructe.i. l ordie ↄpoſite.Pars lquit.priſci.cũ ad totũ itelligendũ.i.toti⁹ ſenſus itellectũ:q: ſi dictio diuidat̃:nõ ad totũ intelligẽdũ hec ſit diuiſio. vt ſi diuidas vires l vi ⁊ res. nihil partes ille ſignificãt:quantũ ad toti⁹ rõnẽ pertinet.Et quẽadmodũ vna lr̃a ꝓprie nõ facit ſyllabaꝫ cuꝫ ſyllaba ꝓprie ſit ↄprehẽſio lraꝝ ſic nec ſyllaba dictioneꝫ cũ debeat dictio ↄſtare ſyllabis.nec dictio orõneꝫ q̃ oꝫ cõſtare dictiõibus q̃ ſunt partes orõnis . põt tñ vna lr̃a facere nõ mõ ſyllabã ſꝫ dictioneꝫ ⁊ orõnem vt ſi dixeris in ſcða iperatiui perſona ab hoc verbo eo is iui.ſꝫ nõ inq̃ntũ eſt lr̃a aut ſyllaba aut dictio.ſꝫ q̃tenus orõnis hꝫ vim. ¶ Dictiõi q̃t accidũt:ac ſic dicat dictiõis ſic in gñe acceptę quot ſunt accidentię Rñdetq; eſſe quattuor quas enumerat:⁊ rurſus de ſingulis q̃rit:⁊ ꝑmo de ſignificatiõe quã dicit eſſe illud q̃ breuiter oſtẽdit̃ q̃d dictio ſignificet hoc per diffinitionem maxie exprimit̃:ſed qḋ ad grãmaticaꝫ ſpectat ſatis eſt digito:vt a uir.q̃d queq; dictio ſignificet oñdere quã partem aſſecuti ſumus in octo codicibus quos de vocabuloꝝ ſignificatiõe partim edidimus partim ſũt edẽdi. Querit rurſus.Quid eſt ethimologia Ethimologia hic ꝓprie accipitur ꝓ illa.ſ.alꝫ grãmatices pte q̃ oñdit verã dictionũ originẽ:⁊ tũc pars ſiue ſpẽs eſt ei⁹ ethymologię:quã ſupra diffiniuimus ad quã pertinet ↄſiderare nõ ſolũ dictionũ originem ſꝫ ⁊ ſignificationem ⁊ alias cunctas dictiõis accidentias. ¶ Quid eſt figura.Quã ꝑ figura oĩbus accidit orõnis partib⁹ ꝑcipue de illa differemus in capite extremo tã nõis ⁊ verbi:q: numeroſior eſt illic figure diſputatio.Quid eſt ordo.De ordine q̃ pauca diximus li.j.non nihil etiã dicendũ eſt in fine hui⁹ tertij cũ de ſintaxi agemus.Nã tot⁹ liber quart⁹ hac de re eſt.Dixit igit̃ quaſdaꝫ dictiões ſemꝑ ꝑponi vt nomen ꝟbo.adiectiuo ſubſtãtiuũ.relatiuo antecedẽs. Prepoſitio dictiõi q̃ ꝑ caſus declinatur.verbũ aduerbio.Sꝫ hic ordo nõ ꝓ ſerie partiũ orõnis accipit̃ ſed ꝓ ordine quo in diſponendis clauſulę cuiuſq; dictiõib⁹ vtimur.Nã in ſerie orõnis ſola ꝑpoſitio.⁊ cõiunctio aliq̃n ꝑponit̃.vt ad apud ⁊ at.aliq̃n poſtponit̃.vt tenus verſus.q; q̃ aliq̃n ꝑponitur ⁊ poſtponit̃.vt cõtra .cũ ergo itaq;. Interiectio ⁊ ꝑponi ⁊ poſtponi pꝫ:q: idcirco dicta eſt interiectio q: interponit̃ reliq̃s ptibus orõnis quaſi ſeriẽ põt obrũpere. ¶ Quot ſunt ptes orõnis.Cũ dictio nĩl aliud eſt q̃ ps orõnis:q̃rit de numero partiũ orõnis:ac ſi velit dicere:quot ſunt gña dictionũ ex q̃bus veluti ex q̃buſdã partib⁹ integralib⁹,orõ cõſtruit̃. Rñdet aũt eſſe octo . q̃ numer⁹ Ariſtarcho primũ placuit quẽ deinde ſecuti ſunt greci ⁊ latini artis grãmatice ſcriptores.Sꝫ quẽadmodũ li.j dixim⁹ greci interiectionẽ aduerbio annumerãt.articulũ vero a ꝓnõie diſtinguũt quẽ latini q: agnoſcũt in ꝓnomẽ reiecerũt.Fuerũt tñ q̃ pauciores orõnis partes q̃ octo poſuerũt fuerũt etiã q̃ plures.Nã referẽte Quin.Ariſtot.⁊ theodectes verba modo ⁊ nõia ⁊ cõiunctiões tradiderũt vel q; in verbis ſermonis formã:in nõib⁹ materiam in cõiunctiõib⁹ aũt eoꝝ cõplexũ iudicauerũt.Dialectici ceteras orõnis ptes a nõie ⁊ verbo ſyncathegoreumata vocãt.i.cõſignificãtia. Paulatim deinde a philoſophis auct⁹ eſt numer⁹. Stoici nõi verbo ⁊ cõiunctiõi ꝓnomen ⁊ vocabulũ addiderũt articulũ ꝓnomini annumerãtes poſt adiecte ſunt ꝑpoſitiões nõib⁹ appellatio deinde ⁊ participiũ deinde mixtũ verbo.Sꝫ vt dixim⁹.Ariſtarch⁹ octo partes orõnis poſuit.Nomẽ. Pronomen. Articulũ.Uerbũ.Prepoſitionẽ. ¶ Aduerbiũ.Cõiunctionẽ.Palemon vincẽtinus apud latinos itẽ octo. Nomen, Pronomẽ.Uerbũ. Participiũ. Prepoſitionẽ.Aduerbiũ.Interiectionẽ.Cõiunctionẽ.hũc ſecuti ſunt auctores grãmatice q̃ poſt illũ fuere.Hic eſt ille palemõ:q̃ iterrogat⁹ q̃ diſtaret gutta a ſtilla gutta inq̃t ſtat:ſtilla cadit q̃ꝑ dixit Uer.de ſevaticinatũ dixiſſe i buccolicis.Audiat h̃ tñ vel q̃ venit ecce palemõ:ꝓpt multas i grãmatica enodatu⁹ erat q̃õnes quẽadmodũ ille iudex arbitrat⁹ fuit inter dametã ⁊ menalcã diſceptãtes. Qui vocabulũ a nõie diſtinxerũt nouẽ faciũt q̃ rurſus appellationẽ a vocabulo decẽ vt nomẽ eſſet tñ id q̃õnes ꝓpriũ diximus.vt Ceſar Pompeius.Uocabulũ qḋ ſignificat rẽ corporeã viſu tactuq; manifeſtã:vt aqua lapis Appellatio.cui alterũ deeſt.vt celũ aer vel vtrũq; vt deus virt⁹.Fuerũt q̃ addiderũt aſſeuerationẽ.vt heu heu q̃dam attractionẽ.i.cõtractionẽ.i.cũ aliq̃d per multa trahit̃ vt viritim alij ĩfinitiuũ:qḋ quidã nomẽ ĩfinitiuũ quidã verbũ infinitiuũ dixerũt.Sed nos appellationem ⁊ vocabulũ ad nomen aſſeuerationẽ ad iteriectionẽ attractionẽ ad aduerbiũ infinitũ ad verbũ reduxim⁹ gerũdia vero ⁊ ſupina alias ab octo ſuperiorib⁹ poſuim⁹

Partes orõnis q̃t ſunt.

Nõies ſm aliquos ſunt partes.

¶ Anto. De erotymatis noim; cap. v. Muſa q̄ ps oꝛonis eſt? Incipit de erotymatis noim differere ⁊ cū inter roganti muſa q̄ pars oꝛonis eſt? Rn̄diſſet nomē: ſubiecit rurſus. Quid eſt nomē? Rn̄detq; iā nō tanq̄ rudis in arte vt pmo lib. nomē, eſt qđ declinatur p caſus ⁊ nō ſignificat cū tpe. Sed nomen eſt pars oꝛonis declinabilis coꝛpus aut rem ꝓpꝛie cōiterue ſignificans. hec eñ diffinitio dialectica eſt cōſtans ex gn̄e ⁊ gn̄is differentijs. declinabilis aūt dicit ad dr̄iam indeclinabiliū: coꝛpus aūt aut rē dixit: vt ſub hac diffinitiōe ꝯphendat vocabulū ⁊ appellationē ꝓpꝛie cōiter ve ſignificans: vt intelligamus nomē nō tm̄ dici de ꝓpꝛio qđ faciebant q̄ vocabulū ⁊ appellationē a noīe diſtinguebant. Coꝛpus aūt a re diſtinxit: perinde ac ſi coꝛpus nō ſit res quēadmodū et iuriſconſulti diſtinguūt actionē in rei ⁊ in ꝑſonā quaſi perſona nō ſit res: ſʒ hi rem accipiūt ꝓ eo qđ quiſq; poſſidet. in diffinitiōe ꝟo noīs ꝑ re intelligimus oē illud qđ nō eſt coꝛpus; nā oīs res aut ē coꝛpoꝛea aut incoꝛpoꝛea: res coꝛpoꝛea dr̄ coꝛpus. res Icoꝛpoꝛea q2 nō hʒ nomē appellat̄ noīe ſui gn̄is qđ multis in locis fit. vt cuʒ ſpēs caret noīe gn̄is nomē accipiat. Donatus in diffinitiōe adiecit cū caſu. Dio. cū caſu ſine tpe. vt diſtingueret nomē a verbo ⁊ pticipio. Pꝛiſ. paulo obſcurius ſʒ tm̄ verbis ideʒ ſignificātib⁹ diffinit: nomē eſt ps oꝛonis q̄ vnicuiq; ſubiectoꝛū coꝛpoꝛū ſeu reꝝ cōem vel ꝓpꝛiā qualitatē diſtribuit. Vn̄ dr̄ nomē? Et rn̄det ducere origīnē ex greco: illi eñ onoma: a quo dicitur a q̄ detracta o poſt fecimus nomē inis. Pꝛiſcia. maluit a nemeo qđ ē diſtribuo deducere: qđ ipm̄ verbū in diffinitiōe noīs expꝛſſit. vel potius a noſco dicta nomē vt ait Seruiꝰ ab eo ꝙ res notas efficiat. vt ſit nomē quaſi notamen media ſyllaba Diome. inq̄t per ſyncopā ſubtracta. ¶ Quotuplex eſt nomē: inq̄t de quadā differentia q̄ ad noīs diſtinctā cognitionē ē neceſſaria. Reſpōdetq; eſſe duplex nomē. ſubſtantiuū ⁊ adiectiuū. ⁊ ſubiungit ſubſtantiuū eſſe q2 ſubſtantiā vel q̄ſi ſubſtantiā ſignificat vt homo albedo. Adiectiuuʒ vero eſſe qđ adiectū ſubſtantiuo ſignificat in eo aliqđ accidens atq; ideo adiectiuū dr̄ ꝙ adiici ſolet nominibus ꝓpꝛiis aut appellatiuis ſubſtantiam ſignificantibus ad manifeſtandam eoꝛū qualitatē aut quantitatem: que augeri vel minui ſine ſubſtantie conſumptione poſſunt vt bonus homo. arboꝛ ꝓcerioꝛ. albedo intenſa. nigredo remiſſa. Videſq; quēadmodū pueritiam dedignatus eſt reſpondere ex eo qđ libꝛo pꝛimo didicit. Nomen ſubſtantiuū eſſe qđ declinatur ꝑ vnū articulū vel per duos. adiectiuum vero eſſe quod ꝑ tres diuerſas terminatiōes. Neq; enim ꝓpterea eſt nomen ſubſtantiuū vel adiectiuum quia illo vel illo modo declinatur ſic vel ſic quia eſt ſubſtantiuum vel adiectiuum. Nam q2 adiectiuum poteſt iungi noībus ſubſtantiuis que ſunt aut maſculīa aut feminina aut neutra. ideo eſt cōmune trium generum: declinaturq; vel per tres articulos. vel per tres diuerſas terminatōes. ¶ Muſa igitur quale eſt nomen? Reſpondetq; eſſe ſubſtantiuum ex eo quod ſupꝛa dixerat cauſam reddit cur ſit ſubſtantiuum: quia inquit ſignificat rem per ſe ſubſiſtentem obnoxiamq; accidentibus: vt muſa: docta: pulchꝛa: canoꝛa. ¶ Nomini quot accidunt? Cum nominis accidentias alij aliter enumerauerint. reſpondet eſſe ſex accidentias ſiue obſeruationes nominis. vt ait Diomedes qui cum donato numerat inter eas comparationē, ſilet ſpeciē. Pꝛiſcia. tollit comparationē ⁊ addit ſpeciē, qui qualitatē quaſi ꝓpꝛietatē quandā: in noīs diffinitionē reiecit. ¶ Quid eſt qualitas in noīe? Per qualitatē noīs voluerunt grāmatici ſignificare illud ꝑ qđ nomē ꝓpꝛiū diſtinguitur a cōi ſiue appellatiuo ⁊ rurſus q̄renti qđ eſt nomē ꝓpꝛiū. rn̄det eſſe qđ vni tm̄ conuenit. i. q̄ res indiuidua demōſtrat̄ denoīaturq; vt calliope eſt nomē ꝓpꝛiū: q2 eo deſignamus vnā ex noue muſis hoc ē pꝛincipē illā ſui choꝛi. Sed eſt aduertendum quattuoꝛ eſſe ꝓpꝛij nominis ſpecies. pꝛenomen. nomen. cognomen. agnomen. Pꝛenomen eſt qđ ꝑponit̄ nomini gentilico: vel dr̄ie cauſa: quod plures in eadē familia vno noīe vocabant̄. vt. P. Scipio. L. Scip. vel potius in ſignum nobilitatis aut honoꝛis. vt Hoꝛa. ij. ſer. Quinte puta aut publi. gaudēt ꝑnoīe molles. vn̄ ⁊ ſerui ꝑnoīa nō habuerunt vt colligimus ex Perſij carmine hic dama eſt nō treſſis agaſo. ⁊ ſequit̄ momento turbinis exit. Marcus dama. hui Marco ſpōdente recuſas credere tu nūmos quū potius male meritis de republica ignotaʒ ignominie ꝯᵗuis eſſent nobiles detrahebat̄. vt M. manlio qui capitoliū defenderat. affectati regni crimine dānato conſtitutū: ne q̄s in illiꝰ familia. Marci ꝑnomen haberet. Scribunt̄ aūt ꝑnoīa in cōpendiū ſingulis. aut binis. aut ternis lr̄is. ſingulis ſi a vocali aut ſimplici conſonāte incipiat. aut. A. ꝑ aulus. C. ꝑ caius. D. pꝛo decius. L. pꝛo. lucius. M. pꝛo Marcus. P. pꝛo publius. Q. pꝛo quintus. T. pꝛo titus. Binis. vt Cn. ꝑ gneus. Sp. pꝛo ſpurius. Ternis ſi a conſonāte incipit pꝛimam pꝛenoīs ſyllabā ⁊ in conſonantē deſinit. vt Sex. ꝑ ſextus. Tul. ꝑ tullius: qđ fit dr̄ie cauſa ne ſi pꝛimas tm̄ lr̄as poneremus: aliud poſſit intelligi vt ſi ꝑ Tullio T. poneremꝰ q̄ſpiā legeret nō tullius ſed titus. ¶ Chꝛiſto. Ab onoma: immo ab onomate. Nam qđ greci dicūt onoma tos. latini nomē inis. dixerūt. itaq; ab omate ſicut paulo añ a grāmaticis. dicēdū fuit niſi hic onoma ꝓ voce acceperis tm̄ nō q̄dē ꝓ re ſignificata. ¶ Anto. Nomē ꝓpꝛiū eſt vniuſcuiuſq; ꝓpꝛiū. vt Pꝛiſcia. inquit: addit Diomedes eſſe gentilium. id eſt originem gentis vl' familie declarat. vt: poꝛtius. Coꝛnelius. Julius. Et aduertendum eſt nomē quod pꝛius erat genus ad pꝛopꝛium nomen et appellatiuum

Nomen quid ſit.

¶ De erotymatis nominum. v. Cap.

¶ Epitome.

De nomine eiuſq; varietate ſpecie quoq; et figura vt alijs ꝑ rebus puer interrogans hoc ſit capite certus.

Muſa que pars oꝛationis eſt. Nomen

Quid eſt nomē. Pars oꝛatiōis declinabilis coꝛpꝰ aut rē ꝓpꝛie cōit̄ ve ſignificās

Unde dicit̄ nomē. Ab onoma grece: qđ latine interpꝛetatur nomen.

Quotuplex eſt noīe: duplex ſubſtātiuuʒ. ⁊ adiectiuū

Quod eſt nomen ſubſtantiuū. Quod ſubſtantiam vel quaſi ſubſtantiam ſignificat: vt homo albedo.

Quod eſt nomen adiectiuum: quod adiectiuum ſubſtātiuo ſignificat in eo aliquid accidēs: vt homo bonus.

Muſa igitur quale nomen eſt. Subſtātiuuʒ ſignificat enim rem ꝑ ſe ſubſiſtentem obnoxiāq; accidentibus

Nomini quot accidunt. Sex qualitas: ſpecies: genꝰ numerus: figura: caſus: cum declinatione.

Quid eſt qualitas in noīe. Accidens per quod pꝛopꝛium nomen a communi diſtinguitur.

Oīs res aut coꝛpoꝛea aut incoꝛpoꝛea eſt.

Nomē vn̄ dicitur.

Nomē q̄tuplex ſit.

Subſtātiuū q̄d ſit ⁊ quare.

Nomini accidētia

Quid eſt q̄litas i nomine.

Pꝛenoīa q̄r ſcribāt

Quid eſt nomen pꝛopꝛium. Quod vni tantum conuenit: vt caliope vni ex noueʒ muſis.

Quid eſt nomen commune. Quod pluribus conuenit vt muſa caliope: vranie: clio.

Nomē pꝛopꝛiū q̄d ſit

nunc eſt nois ꝓprij ſpecies. Cognomẽ eſt totius cognatõis ⁊ familie cõe vt Scipio. Ci. ſubiungiturq; ſemꝑ gentilitijs noibus. Agnomẽ eſt qḋ ab aliquo euentu imponit̃: vt Aphricanus ponticus. iſauricus. qui aphricã potentẽ iſauros deuicit. deq; eis triũphauit: vt ſi dixeris. P. Cornelius Scipio aphricanus. P. prenomẽ eſt. cã differentiã: ſiue ad nobilitatis inſigne monſtrandũ. Cornelius nomẽ ꝓpriũ: qḋ originẽ cornelie gentis oñdit. Scipio cognomẽ qḋ in ea familia ſic oẽs cognoiabant̃: qḋ in illo p̃mo ſcipione fuit agnomẽ qui ſcipione. i. baculo innitebatur. Aphricanus aũt agnomẽ a deuicta aphrica. Eodẽ mõ. M. portius. Cato cẽſorius. M. Tullius Ci. arpinas ſiue orator. Eſtq; illud aiaduertendũ noia ꝓpria aliqñ poni ꝓ appellatiuis: et ediuerſo appellatiua ꝓ ꝓprijs vt vetus ꝓ venuſtate aut libidine. Bacchus ꝓ vino ⁊ cupido ꝓ illo deo amorũ ꝓſide. Donatus felix macer ⁊ fere nullũ eſt nomẽ ꝓpriũ qḋ nõ fuerit aliqñ appellatiuũ: niſi qḋ in pleriſq; originem neſcimus. Eſtq; hoc mirũ in hebraico ſermone oia ꝓpria eſſe appellatiua: cũ ꝑſertum antiquior ſit greca ⁊ latino. Ponũt quoq; p̃noia ꝓ noibus ꝓprijs ⁊ cognoia ⁊ agnoia pro ſeinuice. ¶ Qḋ eſt nomẽ cõe. Querit de altero diuiſionis mẽbro qḋ eſt nomẽ cõe: qḋ alij appellatiuũ appellant dicitq; eſſe illud qḋ pluribus cõuenit. i. de pluribus dr̃: aut quẽadmodũ dialectici dicunt de pluribus p̃dicat̃: vt muſa q̃ dr̃ de q̃libet ſoror: cõe eſt calliope: vranie: clio: melopomone: hõ cõe eſt. Ceſari: Põpeio: Marcello ⁊ reliqs indiuiduis ſub ſpẽ hũana cõtentis.

Propriũ nomẽ quãq; ꝓ appellatiuo ponitur. *Hebraica noia ꝓpria oia ſiit appellatiua.* *Nomẽ cõe quid ſit.*

Quid eſt ſpecies in nomine. Illud quo primitiuũ nomen a deriuatiuo ſeparatur.

Species nominũ quot ſunt. Due. primitiua que aliũde non trahitur vt mons. Deriuatiua que aliunde deriuatur. vt mõtanus a monte.

Muſa igitur cuius ſpeciei. deriuatiue ſpeciei dicit̃ eñ a moſo quod eſt inquiro.

Deriuatiuorum noim quot ſunt differentie. Nomen Patronymicum. Poſſeſſiuum. Denominatiuum Diminutiuũ. Comparatiuum. Superlatiuũ. Uerbale Participiale. Aduerbiale.

Quod eſt nomẽ patronimicũ. Quod ſignificat filium vel filiam nepotem vel neptem vel aliquem ex poſteris illius a quo deriuatur. vt priamides filius vel nepos vel aliquis ex poſteris priami.

Quid eſt ſpecies in nomine. ¶ Quid eſt ſpẽs in noĩe. Inq̃rit de ſcḋa noĩs accidẽtia. i. de ſpẽ ⁊ p̃mo querit q̃d ſit ſpecies in noĩe: nã cũ ſpẽs multis modis dicatur: q̃ntũ ad grãmaticã attinet. ſpecies in noĩe accipitur ꝓ illo quo p̃mitiuũ a deriuatiuo diſtiguitur. Itaq; occaſione inde accepta q̃rit de nũero vt ſic dixerim ſpeciez diciťq; eſſe duas. primitiuam et deriuatiuaz vt ſit p̃mitiua q̃ nõ trahitur. i. deriuat̃ aliũde vt mõs ſcala. Deriuatiua q̃ aliũde deriuatur. vt montanus mõtuoſus a monte: ſcolaris ſcolaſticus a ſcola. Sz cũ nullũ ſit nomẽ nõ mõ apḋ latinos: verũetiã vt Plato i cratillo deducit apḋ grecos: qḋ nõ aliũde ducat̃. dicim᷑ tñ illud nomẽ eẽ p̃mitiuũ ſiue vt valla dicit p̃migenitũ. cuius deriuatũ nõ eſt in ꝓmptu: cũ forte a greco oſco vel epico vel deniq; alterius lingue vel antiquioris vel icognito vbo deriuetur. ¶ Muſa igitur cuius ſpẽi eſt: muſa aut p̃mitiuũ eſt aut a moſo qḋ eſt interrogo vł inq̃ro deriuatur: vt ſint muſe quaſi inq̃ſitrices rez aut inuẽtrices. ¶ Deriuatoz noim. i. noim q̃ aliũde deriuant̃. q̃t ſunt ſpecies ſiue differentie ſiue modi. Rñdetq; eſſe nouẽ. quas p̃mo enumerat. deiñ ꝓſeq̃tur de ſingulis earũ. ¶ Quod eſt nomẽ patronymicum: q̃rit de prima nominum deriuatoz ſpẽ. qḋ eſt patronymicũ dictuz ex plerumq; a nominibus patrum formatur. Reſpõdetq; eſſe illud qḋ ſignificat filiũ vel filiam. nepotem vel neptem vel aliquem ex poſteris et vt ſic dicam deſcendentibus ab illo vnde nomen patronymicũ formatur eacides ſignificat filiũ eaci hoc eſt peleum vel nepotẽ hoc eſt achillez vel aliquẽ ex poſteris. vt pirrhum achillis filium. ⁊ pyrrhum regem epyrotarum: qui ab illo ducebat originem formantur etiã patronymica a noibus matrum. vt ab ilia iliades romulus. a maia maiades mercurius. a phyllira phylirides chiron. Ouidi. xiiij. meta. Quas obice firmo clauſerat iliades. fit etiam a noibus fratrum. vt. Uergi. in bucco. Tum phaetontiadas muſco circundat amare corticis. i. ſorores phaetontis. Et Oui. j. meta. Mala tanta phoronydos vltra. i. eius que fuit ſoror phoronei et a filiis vt althea meleagris ab imbico dicta eſt referente Diome. fiunt preterea a noibus principum. vt Cecropide ⁊ theſide dicti ſunt athenienſes a cecrope primo vrbis conditore et a theſeo illorum quoq; rege. Patronymica maſculina in nominibus prime declinationis formantur a genitiuo e mutata in des. vt eneas enee eneades e. maia maie maiades e. In nominibus ſecunde declinationis fiunt a genitiuo addita des. vt eacus eaci eacides e. priamus priami priamides. Que tñ in eus diphthõgon terminantur cum duplicem habeant genitiuũ in ei. alterum ſolutas et in ei diphthongon alterum formatur ſe patronymicũ ab hoc ſcḋo gtõ addita des. vt prometheus promethei vel promethi promethides e. theſeus theſei vel theſi theſides theſide. Oui. j. meta. Inde ꝓmethides placidis epimetida dictis et Uergilius. ij. geor. Premiaq; ingentes pagos ⁊ compoſita circum theſide poſuere. In nominibus tertie declinationis patronymica formantur a datiuo addita des. vt Neſtor oris. ori. neſtorides. antenor oris. ori. antenorides. Uergilius. vj. eneidos. Tris antenoridas cereri ſacrum polyboten. Sed hec regula non eſt vſq̃quaq; vera. nam auctores aliq̃ñdo addunt aliquid aliquando detrahunt. vt athlas antis. anti. athlantiades. amphytrion onis. oni. amphytrionides. Ouidius. Riſit athlãtiades et me mihi decipis inquit. Uer. viij. ene. Amphytrionide magno diriſq; ferebat. Ouidius. in epi. penelopea ſiue meneciadem falſis cecidiſſe ſub armis. Ab eneas quoq; fecit Uergilius. viij. eneidos. Sit ſatis eneide telis impune numanum. Idẽ quoq; ſcipiades fecit pro ſcipionides dicens. duo fulmina belli ſcipiadas. ⁊ Hora. ij. ſer. Uirtus ſcipiade et mitis ſapiẽtia leli. ⁊ Ouidius deucalides ꝓ deucalionides. declinanturq; omnia per primã nominis declinationem. Patronymica feminina fiunt a patronymicis maſculinis ablata de. vt priamides e. priamis idis. colides e. colis idis. Aliqñ tamen aliter eunt. vt ab eneades e. eneis idis. a theſides e. theſeis idis. Papi. libro. xij. the. Uiue precor nec tu diuinã eneida tenta. Et Iuue. Uexatus totiẽs rauci theſeide codri. declinanturq; ꝑ tertiã nois declina. Repiunt̃ q̃ñ noia feminina p̃ronymica terminata in ne. ꝑ p̃mã nois declina. variata vt nerine filia nerei. adraſtine filia adraſti. acriſione filia acriſij. Uer. I buc. Nerine galathea thymo mihi dulcior hyble. Patronymica non ſunt in vſu apḋ eos q̃ in orõne ſoluta ſcribunt. ſz tñ apud poetas ⁊ raro q̃dẽ a noib᷑ latinis: nã illa q̃ videnť p̃ronymica iuſtin᷑ iuſti filius. albinus albi fili᷑. lõginus lõgi fili᷑ potius dicẽdũ eſt eſſe poſſeſſiua ꝓ p̃ronymicis ſicut ediuerſo ponuntur patronymica ꝓ poſſeſſiuis. vt vergiliana eneis ꝓ opere illo Uergilij.

Deriuatiuũ nomẽ ⁊ eius ſpẽs. *Patronymicũ nomen quod ſit.* *Patronymicum a quibus fit.* *Patronymica in es.*

¶ Anto. Qđ eſt nomē poſſeſſiuū: ſcđa ſpēs noīm deriuatoꝝ eſt eoꝝ q̄ dr̄ a grecis cretica. a latinis poſſeſſiua di cta vt diſcipul⁹ ex priſciani verbis rn̄dit: qđ cū gtō principali. i. illi⁹ nōis vn̄ deriuat̄ ſignat aliqđ ex his q̄ poſſi- dent̄. ¶ Et cū gtīs poſſeſſionē pleruq̄ ſignificet nomē qđ dr̄ poſſeſſiuū equipollet gtō illi vn̄ deducit̄ vt qđ ver. x. eň. dixit. Nā tibi tymbre caput euādri⁹ abſtulit enſis p inde eſt ac ſi dixiſſet euādri enſis. Sūt etiā q̄dā nōia poſſeſſiuis ſīlia hoc eſt q̄ cū nō ſint poſſeſſiua ꝓprie tn̄ hn̄t formā poſſeſſiuoꝝ. vt Quin. Iulian⁹. Gētilia ꝗ̄ poſ- ſeſſiuis ſīlia ſunt vt roman⁹ hyſpan⁹. ¶ Exeūt aūt hmōi poſſeſſiua ſiue gētilia i varias ter- minatiōes i eus penultima breui vt erbere⁹ a. um. neſtoreus a um. tereus a um. I eus pe- nultima e. dipthōgō ſcripta vt thebeus a um achēus a um. athēus a um. q̄ ꝓpria ſunt gre coꝝ I ius penultima breui perſeus a um in ius penul. lōga vt dius a um. chius a um. phi nius a um. q̄ ꝑ ipſa ꝓpria ſunt grecoꝝ I ous. q̄ greca ſunt vt argous a um. herous a um myr- rhous a um. In us quaſi ꝑ ꝑcedēte ꝯſonāte vt arabus a um. I ibicus a um. indus a um. Exeūt ꝑterea nōia gētilia pleruq̄ in enſis. vt ab ithaca ithacēſis ab athenis athenien ſis a carthagine carthaginēſis. Exeūt in as. vt a ceſena ſnas. atis. ab arpina arpīatis. a ſaſina ſaſinatis. Exeūt I er is e vel is. ꝛ e vt capeſter ſtris vel ſtre. ſylueſter ſtris ſtre. eq̄ſter ſtris. vel ſtre. a cāpo ſylua equo. ¶ Qđ ē nomē denoiatiuū. Rn̄det ex priſci. vbis. Denoīatiuū nomē eſt qđ a nōie deriuat̄. ꝛ q: patronimica ꝛ poſſeſſiua: de q̄ bus ſupra diximus diminutiua ꝯparatiua ꝛ ſuplatiua. de q̄bus īfra dicendū eſt a nōie deriuanē poſſet aliq̄s illa rō ne ductus appellare denoīatiua ſubdit neq̄ denoīat̄ ab aliq̄ ſpāli ſignificatiōe. Nā patronymicū ex eo dr̄ qđ a nōie pn̄is deriuat̄. poſſeſſiuū ex eo qđ ſignificat aliq̄d ex his q̄ poſſident̄. Diminutiuū: qđ ſignific̄t diminutio- nē ſui pn̄cipalis. ¶ Cōparatiuū. qđ cū intellectu poſitiui ſignificat magis aduerbiū. Suplatiui qđ oīb⁹ ſup ponit̄ At vero denoīatiuū nō ab aliq̄ hmōi ſpāli ſignificatiōe ſed tm̄ a gn̄ali appellat̄ denoīatiuū q: vt ſepe diximus quotiēs ſpēs nomē nō hz neceſſe eſt vt nōie gn̄is appellet̄. Exeūt itaq̄ denoīatiua I a. vt a iuſtus iuſticia a pru dens prudētia a cautus cautela a cātus cant⁹ cātilena. Exeūt itaq̄ vt a capite capito. onis. a naſo naſo onis a fronte frōto onis. Exeūt in al vt a ceruice ceruical. a tribuno tribunal a puteus puteal. In il. vt pugillus pu gil. In ium vt a ſole ſolariū. a roſa roſariū. In etū vt oliuetū ab oliua corilletū a corylo. In bulū. vt a canis cu nabulum. a veſta veſtibulū. In ar. vt a lupa lupanar a lacu lacunar. In er. vt ab olea oleaſter. a pyro pyraſter. ¶ In as vt a bonus bonitas. a probus tas. In es. vt ab equus eques a pes pedes. In is vt fides fidelis. a cru dus lis. In os vt a lepus lepos. In us vt a tribus tribunus. In ceus. a um. ꝛ in eius materiā ſignificāt. vt triti ceus arundinaceus. cemēticeus. ex materia tritici arundinis cemēti. In eus. vt terreus. aureus. frōdeus. ar- bureus. ex materia terre auri. frōdis arbuti. In oſus habitationē ſiue copiā ſignificāt vt animoſus ſaxoſus. h. hn̄s al vehemētiā ꝛ copiā ſaxoꝝ. ¶ Quid eſt diminutiuū. Ex priſc. ꝑpemodū verbis rn̄det diminutiuū eſt qđ diminutionē ſui pn̄cipalis ſiue primitiui demōſtrat. vt a rege regul⁹. a frater fraterculus. Priſ. addit abſolute ad ꝯparatiuoꝝ dr̄iam q: cōparatiua aliq̄n minuūt vis primitiui: ſed nō abſolute ſꝫ ꝯparatiue. Exeūt diminutiua i varias terminatiōes: ſed pleruq̄ in ulus a um. vt a frater fratercul⁹. a ſoror ſororcula. a munus munuſculū a bonus bellus bellulus a um. a bimus bimulus a um. Exeūt aliq̄n in io. vt ab hole homūcio. a ſene ſenecio. ¶ Aliq̄n in aſter ſtra ſtrū. q̄ ꝓprie nō ſunt diminutiua: ſꝫ imitationē quādā ſignificātia: vt a pyro pyraſter. a fi lia filiaſtra. a mēta mētaſtrū. Exeūt ꝛ I olus a um. vt a ſergio ſergiol⁹. a corona corola. a pallio palliolū. Aliq̄n in ellus a um. vt a cane catellus a puera puella. a ſcanno ſcabellū. a tener a um tenellus a um. Aliq̄n in illus a um. vt a pugnus pugillus ab borreſte borreſtilla. a paruo puſillus a um. Aliq̄n in eus vt ab equo equuleus. Aliq̄n in iſcus. vt a pan paniſcus a petrus petriſcus. a ſyro ſyriſcus. ſed hec forma eſt a nōibus grecis. Sunt q̄ dam q̄ cum formā diminutiuoꝝ habeant diminutiua nō ſunt vt auunculus i. cuniculus i. maſculus i. ꝑ nerno ſa tọroſitate. pediculus i. oculus i. ciceracula e. nouacula e. lenticula e. acicula e. auricula e. mētula e. fidecula e. cubiculum i. curriculum i. vmbraculū i. crepitaculū i. q̄ videntur deducta ab auo. cunno. mure. pede. cicere no- uo lente. acu. aure. mente. fide. cubili. curru vmbra. cubitu.

¶ Anto. Qđ eſt nomē ꝯparatiuū. Cōparationē vt ſupra memorauim⁹ Diome. ꝛ donat⁹ īter nōis accidētia nūerāt. nos aūt pleroſq̄ grā- maticoꝝ ſecuti ꝯparationē I ſpēi ptes reiecim⁹ illa pſuaſi rōne: qđ ex oībus ſꝫ certi cuiuſdā gn̄is ꝛ ſignificatiōis nōibus accidit cōparatio. Cui⁹ grad⁹ cū ſint tres hoc eſt poſitiu⁹. ꝯpa- tiuus ꝛ ſuplatiuus. omiſſo poſitiuo hoc eſt p mo ꝯparatiōis gradu a quo tāq̄ a ꝑla poſi tiōe reliq̄ duo formant̄. tria de quolibet. illo rū ꝗrit primū q̄ ſint ꝯparatiua ꝛ ſuperlatiua Scđm a q̄bus nōibus deriuant̄. Tertiū quō debeāt formari. Cū q̄bus caſib⁹ ꝯſtruant̄ ii. iiii. dicturi ſum⁹ igit̄ īterrogāti qđ eſt nomē ꝯparatiū: rn̄det̄ nō q̄d eſt: ſꝫ q̄d ſignificet dicēs ex priſciani vbis ꝯparatiū eſt qđ cū intellectū poſitiui. i. vltra illud qđ ſignificat nomē poſitiuū: aut aliquo participe ſenſus poſitiui. i. q̄cūq̄ alia pte orōnis q̄ ponit̄ loco nōis poſitiui puta vbo pri cipio. ꝓpoſitiōe aduerbio a q̄bus mox dicet̄. Cōparatiua pn̄t deriuari ſignificat aduerbiū magis vt fortior ma- gis fortis. Nā oīa ꝯparatiua I magis ꝛ ſuū poſitiuū reſolui pn̄t ꝑterq̄ ipm magis qđ cū ſit ꝯparatiui aduerbiū ab eo qđ eſt maior ꝛ maius īfaꝝ facta mutatiōe non pōt in aliq̄d aliud reſolui. Qđ vero Laurētius ait cōpa tiua cū poſſe reſolui in plus vehemētius. ꝛ validius vt fortior plus fortis. vehementius fortis. validius fortis nō infinicior: ſed ea ipſa rurſus in magis reſoluunt̄. vt plus. i. multo magis validius, magis valide. vehemēti⁹

Quod eſt nomen poſſeſſiuum. Quod cum gtō ſui prin cipalis ſignificat aliquid ex his q̄ poſſidētur vt euan- drius enſis pro euādri enſis.

Quod eſt nomē denoīatiuū. Qđ a nōie deriuatur neq̄ denoīatur ab aliqua ſpeciali ſignificatione vt a iuſtus iuſticia. ſapiens ſapientia.

Quod eſt nomē diminutiuū. Quod ſignificat diminu tionem ſui principalis. vt a rege regulus.

Quod eſt nomē ꝯparatiuū. Quod cū intellectu poſiti ui vel aliquo pticipe ſenſus poſitiui ſignificat magis aduerbiū. vt iuſtior magis iuſt⁹ inferior magis infra.

Cōparatiua vn̄ formāt̄. A nominib⁹ adiectiuis q̄ poſ- ſunt icremētū diminutionē q̄ ſuſcipere vt a bon⁹ a um melior. Et a vbis vt a detero deterior et ab aduerbijs et prepoſitionibus vt a pridē prior. ab vltra vlterior.

Poſſeſſiuum nomē qđ ſit.

Gentile et poſſeſſiuū ſīlia ſunt.

Qđ ſit nomē denoīatiuū

Diminutiuum qđ ſit

Qđ nomē eſt cōparatiuum.

Cū q̄b⁹ ca ſib⁹ cōpa- tiuus con ſtruatur.

Valla in- creditate ampliat.

magis vehemēter.ipm magis in aliud nō pōt .nam iſto modo null' in reſoluendo termin' occurreret. Sed cū cōparatiuus aliqd addere velit poſitiuo:quotiēs reperit abſolutū hoc eſt nō cōparatuz aut idem valet qō poſitiuus dicere Quintilia.i.inſtitutionū.vtimur vulgo cōparatiuis pro poſitiuis.vt ſi qs ſe infirmiorē appellans.non dixit pro min' ꝙ infirmus.Aut etiā minus ſignificat ꝙ poſitiu'.vt Priſcian' exponēs illud Vergi. i.enei. Triſtior ⁊ lachrymis oculos ſuffuſa nitentes:triſtior: inqt pro ex pte triſtis.Seruius ꝑ triſtis tm̄:hoc eſt pro poſitiuo exponit.Neqȝ aſſentior valle q̄ auidiuſcule reprehendit Seruiū ⁊ cū illo Varronē Pliniūqȝ dicentes ſenior ⁊ iunior eſſe cōparatiua ꝑ imminutionē vt ſi ſenior nondū aut nō ſatis ſenex.iunior nō ſatis iuuenis.Qui mihi recti' ꝙ Valla ſentire vident.Quotiēs nāqȝ non exprimit is ad quē fit cōparatio quēadmoduȝ ſupra memoratum' cōparatiuū min' ſignificat ꝙ poſitiuū aut tantundē vt Verg.vj.enei.de carone. Jam ſenior ſȝ cruda deo viridiſqȝ ſenectus.Quid em̄ amplius deſideramus.cū ipſe Verg.exponat qd ſit ſenior ſubijciēs:ſed cruda deo viridiſqȝ ſenect'.hoc ē nō adulta aut decrepita:ſed viridis ⁊ cruda hoc eſt incipiēs. Qō v̄o Laurentius affert ex Ouidio de triſtib' ſoſpite ſic te ſit natus quoqȝ ſoſpes ⁊ olim imperiū regat hoc cū ſeniore ſenex. Non videt homo auiditate carpēdi ſecus ſignificationē hoc loco ſenioris augeri:q2 fit cōparatio ſenioris ad ſenē. Priſcianus autē Serui' Varro ⁊ Plini.de abſoluto nō de cōparatiuo intelligebāt. Eadē quoqȝ rōne cōparatiuus vt mox dicet:pōt tranſcendere ſuperlatiuū ſi illi ſupponat.vt ſi dixeris.Hector fuit fortiſſimus ſed Achilles fortior.idē quoqȝ dicendū eſt de eo qō affert ex Quintiliano de Jſocrate eoqȝ iā ſeniore octauū em̄ ⁊ nonageſimū cōpleuit annū manifeſtū eſt em̄ cōparari Jſocratē iam ſeniorē ſibipſi ſeni vt ſi dicat ſenex ad decem annos ſum futur' ſenior. Cicero in fine tertij officio2. Vale mi Cicero tibi.ꝑ ꝑſuade eſſe mihi cariſſimū ſed multo fore chariorē ſi talib' monumētis ꝑceptiſqȝ letabere. ¶ Cōparatiua vn̄ formāt. Rn̄detqȝ nō paſſim ab oībus partib' orōnis formari ſed tm̄ a nominibus adiectiuis:q̄ pn̄t incrementū diminutionēqȝ ſuſcipere.aut quēadmodū aiunt Diomedes ⁊ Donatus q̄ qualitatē aut quātitatē ſignificāt. Nā qō ad ipſe ipſa ipm Plaut' fecit ipſiſſim'.⁊ in penulo nullus me eſt penus penior ⁊ q̄ a Nerone neronior a lapide lapidior fecerūt nimis licēter abuſi ſunt ꝯparatiuo ⁊ ſuperlatiuo. A participio futuri in rus ſiue in dus cōparatiua ⁊ ſuplatiua non formant niſi qō Plaut' more ſuo in rudēte finxit a peritur' periturиſſime:cedo inqt ſis mihi talentū magnū argēti periturиſſime:⁊ qō iuniores dicūt reuerēdiſſimus ⁊ obſeruādiſſim'. Ex quo infertur cōparatiuū nō poſſe formari a noībus quo2 ſignificatio nō pōt creſcere:qualia ſunt ingens vnicus ſumm'.unus oīpotens ꝙꝙ Macrobius dixit oīpotentiſſimus. Sunt quedā cōparatiua ⁊ ſuperlatiua ſine poſitiuo.vt ocior ocyſſimus.

¶ Chri. Juſtior magis iuſtus ſunt nōnulle dictiones q̄ equipollent dictioni magis qualis eſt eque Plautus in epidi. Nullū opinor eſſe agrū eque feracē:quā hic eſt:⁊ pter pro magis ſiue maxime Cicero ꝑ Gneo Pom. ⁊ ſemꝑ appetētes glorie pter ceteras gētes:auidi laudis fuiſtis.i.magis ceteris gentib':vel maxime ceterarū gentiū Hora.in ſer. Hoc iter ignaui diuiſimus.altius ac pcinctis vnū vt ſit ſtructura.vnus iter.i.iter vnī' dici eſt precinctis altius ac nos.i.quā nos ſumus Supple. Animaduertendū hanc dictionē ſubaudiendam eſſe in dictione cōparatiua magis ſepenumero referri aliq̄ dictionē.non aūt ad illam in qua latere putatur.vt ſi velis dicere. Jl eſt plus honeſte de armer la ſcience q̄ la richeſſe.recte dicas latine honeſtius eſt doctrinā quam opes colere. Saluſtius rectius eſſe videtur ingenij quā viriū opibus gloriā querere.pro eo qō quiſꝙ dixiſſet. Recte eſſe videtur magis querere gloriam ingenij ⁊c.

Cōparatiui formatio.

Comparatiua quō formātur. Jn omnib' adiectiuis ſecunde declinationis formantur a gtō terminatio in ī addita or.vt albus albi albior.

Jn nominibus v̄o tertie declinationis a dtō addita or vt fortis forti fortior. A nominibus habētib' vocalē ante is.vel us.comparatiua non formantur ſed ſupplentur ex hoc aduerbio magis ⁊ poſitiuo vt tenuis magis tenuis:arduus magis arduus.

Quod eſt ſuperlatiuū nomē qō ad plures ſui generis cōparatum omnibus ſuperponitur vel per ſe prolatum ſignificat quantuȝ poſitiuum cum hoc aduerbio valde vt plato grecorum doctiſſim'.⁊ plato doctiſſimus.i.valde doctus.

Superlatiua vnde formantur. Ad eiſdē noībus adiectiuis vnde formantur comparatiua.

Superlatiua quō formantur Jn noībus adiectiuis in er deſinentibus ſuperlatiua formantur addita rimus vt tener tenerrim' paup paupimus.alias v̄o aut poſitiua ſunt ſcōe declinationis aut tertie. Si ſcōe declinationis. ſuperlatiua formantur a gtō terminato in i. addita s ⁊ ſim'.vt alb' albi albiſſim'. Si tertie formātur addita ſimus tm̄ vt fortis is fortiſſimus.

Patiuntur iſte regule exceptionem. Nimirum patiū-

¶ Anto. Cōparatiua quō formātur. Rn̄det ꝙ cū noīa adiectiua ex qb' pn̄t cōpatiua formari aut ſint pme declinatiōis ⁊ ſcōe aut ēt tertie in illis priorib' formātur a gtō terminato in i poſterioribus addita or .a ꝓpōne aduerbio ⁊ verbo nullā certā rōnē ſequuntur.

Suplatiuū nomē quod ſit.

¶ Qō eſt nomē ſuplatiuū. Querit rurſus ſui gn̄is q2 cōpatiu' etiā ad vnum ⁊ ad plures diuerſo2 gn̄m pōt cōparari oībus ſupponitur i.oēs in ſignificato ſuplatiui tranſcēdit Plato grecoȝ longe doctiſſimus. Plato em̄ cum ſit grecus ad reliquos oēs comparatus oīb' ſupponitur.neqȝ em̄ recte atqȝ latine diceretur. Plato latino2 doctiſſimus cuȝ Plato latinus nō fuerit. At vero ꝑ cōparatiuū recte dixeris greci doctiores ſunt latinis ⁊ Plato eloquentior Cicerone ⁊ addit vel per ſe prolatum.i.non facta comparatione ſed abſolute poſitū. ſignificat quantū poſitiuū cuȝ hoc aduerbio valde.vt Plato doctiſſimus.id eſt valde doctus.quod inepte a Priſcia. exponi Valla is verbis oſtendit quid inquit abſurdius ꝙ cum exponamus comparatiuum per comparatiuū exponere ſuper latiuum ꝑ poſitiuum ſed quemadmodum hoc auidius: ita illud iuſtiſſime rephēdit qō Priſcia. exponit fortiſſimus grecoȝ fuit Achilles .i.ſuper oēs grecos fortis eſſet enim ſuper ſe fortis. Achilles cum ſit grecus. Jtaqȝ infert exponendū fuiſſe potius Achilles fuit grecoȝ maxime fortis:q̄n quidē fortior exponit magis fortis:ſȝ de graduū comparatione li. iiij. qō reliquū eſt dicturi ſum'. ¶ Suplatiua vnde formant. Ab eiſdē rn̄det noībus adiectiuis

Priſcia. a Valla carpitur.

Suplatiua vn̄ formantur.

Marginal notes, top: Quinti. — Serui' cōtra vallaȝ defendit. — Verg. — Compatiua vn̄ formantur. — Dictiōes q̄ equipollēt dictiōi magis.

a quib' formant cõparatiua: hoc eſt ab hís q̃ incremẽtũ diminutionẽq; pñt recipere. Suplatiua quo forman
tur: ⁊ quẽadmodũ formẽtur ſatis explicite demõſtrat. Regule tñ ſuperioris q̃ de cõparatiuis ⁊ ſuplatiuis tra
dite ſunt patiũtur ex pte aliqñ exceptionẽ vt in his bon' a.um. a q̃ debuit eſſe bonior boniſſim'. ⁊ dicim' me
lior optim'. mal' a.um. p melior maliſſim' dicim' peior peſſim'. magn' a.um. p magnior magniſſim' dicim'
maior maxim'. puus a.um. p puior puiſſimus. dicim' minor minim'. mult' a.um. p multior multiſſimus di
cimus plus tñ gñe neutro in ſingulari ⁊ in plurali plures ⁊ plura cõe triũ; gñm ĩ cõparatiuo et ĩ ſuperlatiuo
plurimus a.um. Dexter dextera dexterũ qd' etiã p ſyncopã dexter dextra dextrũ dicitur: p dexterior dexteriſſi
mus vel dexteriſſim' dicimus dexterior: dextimus. Saluſt. in iugurthã. Sylla cũ eqtatu apud dextimos. Uar
ro de herediſb' a pmo cõpito dextimã viã munit. Eadẽ q3 rõne a ſiniſter ſiniſtra ſiniſtrũ p ſiniſtrior ſiniſtriſſi
mus. dicim' ſiniſterior ſiniſtim'. Senex ſenis cũ ſit ſubſtãtiuũ gñis maſculini fecit ex ſeſe cõparatiuũ tñ ſeni Nequã ide-
or: quẽadmodũ ⁊ iuuenis iunior p iuuenior. neq; tñ dicim' ſeniſſim' ⁊ iuueniſſimus. Nequã cũ indeclinabile clinabile.
ſit tñ ex pportiõe regularũ formauit nequior nequiſſimus. Maturus a.um. debuit formare ſuplatiuũ maturiſ
ſim' fecit maturrim' vt Ci. de ora. q̃ppe qui olm maturrime ad cãs publicas acceſſerim quãq; idẽ in. v. ad bre
ren. dixit. in etate maturiſſima velint cõparare. Eadẽ q3 rõne vetus formauit ſuplatiuũ veterrim' pro vete
rimus. Uerg. ij. eñ. Ingẽs ara fuit iuxtaq; veterrima laurus q̃q; videri põt eſſe deriuatiuũ ab eo qd' ãtiquores
veter dicebãt. vt Enni'. Cũ veter occubuit Priam' ſub marte pelaſgo. Magnific' et reliq̃ hui' forme a facio
cõpoſita q̃lia ſunt munificus: mirificus: maleficus: bñficus a formatiõe alior diſcedẽtia fecerũt cõparatiuum Cõpoſita
in entior ⁊ ſuplatiuũ ĩ entiſſimus. vt magnificus magnificẽtior magnificẽtiſſimus munificus entior. entiſſi- a facio in
mus. mirificus entior. entiſſimus. maleficus entior entiſſimus. beneficus entior. entiſſim'. Antiquores tñ p- icus.
portionẽ ſecuti magnificiſſimus ⁊ bñficiſſimus dicebant. vt Cato de Ptolomeo rege bñficiſſimo. Actius ma-
gnificiſſimo excellẽtiſſimoq; honore. ⁊ Terẽ. ĩ Phor. qdnã arbitrare neſcio atq3 q̃ mirificiſſimus. Maledicus
quoq3 bñdicus. veridicus in hũc modũ gradus formãt maledicẽtior maledicẽtiſſimus bñdicẽtior bñdicẽtiſſi
mus. veridicẽtior veridicẽtiſſimus. Beniuolus. maliuolus ad ſuperior formã beniuolẽtior beniuolẽtiſſimus
et maliuolẽtior maliuolẽtiſſimus faciũt. Uaniloquus multiloquus ⁊ ſimilia a loquor eris. cõpoſita eodẽ mõ
mittũt cõparatiuũ ⁊ ſuplatiuũ: vt magniloquus magniloquẽtior magniloquẽtiſſimus: multiloquus multilo
quẽtior multiloquẽtiſſim'. vaniloqu'. entior. vaniloquẽtiſſim'. Facilis: agilis: humilis: gracilis: ſimilis ſupla
tiuũ miſere in limus: vt facilis imus: agilis imus: humilis imus: gracilis imus: ſimilis imus. A verbis duo ve
nerũt cõparatiua ⁊ totidẽ ſuplatiua. quãq; ſunt q̃ illa eadẽ a nolb' deriuare cõtendãt. a dexter qd' in vſu non
eſt deterior deterrimus: qd' a detero potius deriuat ⁊ a potis ⁊ pote potior potiſſim' qd' a potior iris. magis de
riuari videtur. cum a ſignificatione potis ⁊ poti receſſerit.
C Cbri. Nõ formant cõparatiua vocales hmõi ante is vel us quatuor eſſe putãt. e o u. Aethereus: aureus:
laterici'. cõmenticius ⁊ a nole iã cõparato vt fortius: iucũdius: coeus: myrrheus: iunocci' vacuus: cõſpicuus: nõ
formant cõparatiua a cõparatiuis: tñ quedã nola diminutionẽ ſignificãt vt a maius maiuſculũ. a grãdius
grãdiuſculũ dicim'. Nõ formant preterea neq; cõparatiua neq; ſuplatiua a nolbus p ſecũdã declinationẽ pro
nomis inflexis. Nã a tot': vn': ſol': alter: nõ dicimus totior totiſſimus. vnior vniſſimus. ſolus ſolior ſoliſſim'.
alterior alterrimus. niſi q; ab ipſe a.um. ipſiſſimus nõnulli formarũt: preterea nõ formant a nolbus nũera Cõparatiuũ
libus relatiuis: indefinitis: negatiuis: poſſeſſiuis: diſtributiuis. Nõ eñ dicimus a binus binior biniſſimus. ſe- duo ⁊ ſup-
cũdus ſecũdior ſecũdiſſimus niſi p pſpero accipiat. Suetonius in iulio. reliqũ malitia ſecundior fama fuit. latiũ terti
Ceſar li. iiij. de bello Alexãdrino: ita preliũ ſecũdiſſimũ eſt factũ. nec a talis talior taliſſimus. ab aliqs aliquior dẽ a pbis
aliquiſſimus. a nullus nullior nulliſſimus. a ſiculus ſiculior ſiculiſſimus. ab omnis omnior omniſſimus. Sed deſcẽdert.
neq; a nolbus a gero ⁊ fero cõpoſitis. vt ſi velles formare a corniger cornigerior cornigerrim' ⁊ a lucifer luci
ferior luciferrimus: qd' inauditũ eſt. Formarũt preterea plerią ſuplatiuũ a ſuplatiuo vt ab extremus extremiſ
ſimus: a poſtremus poſtremiſſimus. Quã rem latiſſime cognoſces ex opuſculo illo vbi p Priſ. in Uallã ſcripſi
mus. Neſcio preterea an a nolbus adiectiuis in alis finitis ſuplatiua poſſint deduci: vt a naturalis naturaliſſi Suplati-
mus. Quin. li. j. nõ naturaliſſimo. Sed maximo naturali dixit. Cuius hec ſunt verba ſuperlatiua neq; cõpa- uus a ſup
ratiua formari ſolẽt: vt ab amatur' ⁊ colẽdus. nõ amaturior amaturiſſimus. nõ colẽdior non colẽdiſſimus: di latiuo for-
cimus multa preterea nola adiectiua quor certa regula dari nõ põt hac formatiõe ſuplatiui ⁊ cõparatiui carẽt mari põt.
vt ſimplex: duplex: vulgaris: agreſtis. volucer: fugitiuus: declaratiuus. Seruilis: nubilis. modicus imus. ſini-
mus: vnicus: opimus: opiparus. additialis. tenellus. vetullus: ⁊ ĩ tilis finita vt verſatilis: tortilis: ⁊ ĩ bũdus: vt
genebũdus. a docilis docillimus. nõ docilim'. deduxit. Ualla a nolbus ĩ ernus. gradus neuter formari ſolet.
externus: hiternus. hodiernus ⁊ pleriſq; aliis pdictor noĩs pportionẽ habẽtibus hmõi formatio nõ dat. C Ad
plures ſui gñis aliqñ ad olm alaliũ delphinus. Aliqñ ꝓ o remoti. Ouid. in phedra. O vtinã nocitura tibi pul-
cherrima rerũ. Hora. li. vj. ſermonũ. venit viliſſima rerũ hic aqua. Idẽ. Quid agis dulciſſime rerũ. Pli. iunior
Regulus o'm bipedũ nequiſſimus animaduertendũ eſt tria eſſe graduũ genera: ſc3 poſitiuũ: cõparatiuum:
ſuperlatiuum: que tñ inter ſe cõparantur. Plau. Expropro vt fiam miſeror miſerrimus. Aliqñ vero fit ſuperla-
tio inter duas qualitates. Martialis. cõrigit afonie procerũ mitiſſimus aule. Altera cũ honoris: altera ani
mi eſt. fit preterea ſuperlatio per alienũ ſuperlatiuũ ne eadẽ dictio ſepius repetatur. Philippus in oratione
ad ſenatum. Emilius olm flagitioſorum poſtremus id eſt flagitioſiſſimus.

tur. quoniam ⁊ a verbis ⁊ ab aduerbijs ⁊ a prepoſitio-
nibus aliquando formantur. Sed ⁊ a nominibus non
legitime formantur.

C Anto. Ab aduerbñs quoq3 et prepoſitioni- Cõparatiui
bus formantur comparatiua et ſuperlatiua ab aduer-
vt a penitus penitior penitiſſimus. Apulei' bñs et pre
ſocraticus in hermagora. Trahere inquit ſe poſitioni-
in penitiorem partem domus. Plautus pre bus for-
terea in pẽſa futuram aduectã ex arabia pe mantur.
nitiſſima. quãq; poſſint videri formata a nomine Priſco penitus penita penitum: quo Plautus in aſinaria
eſt vſus. Age queſo Hercule vſq3 ex penitis faucibus. A pridẽ prior: nã ſuperlatiuum eſſe hoc ex conſtructione
intelligitur. dicimus enim primus omnium. Ab extra dicimus exterior extimus: ab intra interior intimus: a
citra citerior citimus: ab vltra vlterior vltimus. quãq; exterior extimus ⁊ extremus: a quo tertiũ comparatiuũ
fecit Apuleius. j. metã. dicẽs: Si qd eſt tamen nouiſſimo extremius: poſſunt videri formata ab exter extra ex
trum quo Uergilius eſt vſus. iiij. eneid. ⁊ nos fas extra querere regna. ⁊ Papi. xj. thebai. Ne quis ſua pignora

cure exter bonos. A citer a.um. quo eſt vſus Cato ⁊ affranius. citerior citimus. Cicero. vi. de repu. ea minima que vltima a celo citima a terris luce lucebat aliena. A ſupra ſupior ſupremus. ab infra inferior infimus que ex ipſa poſſunt videri formata a ſuperus a.um. ⁊ inferus a.um. quibus eſt vſus Liuius Andro. Inferus an ſuperus tibi fert deus funera vlyxes: nūc tñ ī plurali dicimus ſupi orū. ⁊ inferi orū. Poſt quoq₃ forma ex ſe poſterior ⁊ poſtremus: quāꝗ̄ videri pōt deductū a poſterus a.um. Ante format ꝯparatiuū anterior: ſuplatiuo caret ſicut a ſene ſenior. Prope facit ꝯparatiuū ꝓprior ⁊ ſuplatiuū primus qđ ⁊ ipſum ex ſe cōparatiuū facit primior. Vlpia. ad edictū. Si quis primior cognatus naſceref. ⁊ vegetius primior dextra ſit ꝙ plagā poſſit inferre. A nuper Cicero fecit nuperrime ſcribēs ad Herēniū. qđ nuprime inqt dictū eſt facile memorie mādaf pōt ⁊ ab eo qđ eſt nupus a.um. q̄ Plau. vtif in captiuis. deruari recēs inqt captū hoiem nuperū ⁊ nouitiū. Ocior ꝓ velocior nō habet poſitiuū latinū. vñ formef ociſſimus q̄ꝫ ꝓ velociſſimus: deriuanf tñ ab ocis grece qđ velox interpretatur. Cōparatiua q̄ꝫ ⁊ ſuplatiua nō formanf a noībus adiectiuis habētibus i vel u vocales ante is vel us: vt pius: arduus q̄ ſupplēda ſunt per aduerbia magis ⁊ valde. Anni horces tñ pientior pientiſſimus dicebāt ⁊ ab egregius Iuue. dixit. egregius cenat meliuſq₃ miſerrimus ꝓ egregius. ⁊ Paci. mulier egregiſſima forma. ⁊ a ſtrenuus ſtrenuior fecit. Plau. in epidico. d. nā ſtrenuior deterior ſi ꝑdicat ſuas pugnas. ⁊ Lucil. villicus ſtrenuior ſi euaſeris. Ab induſtrius q̄ꝫ induſtrior. C. Gracchus in tuberonē vt in me induſtrior ſim ꝑ ī re. ⁊ innoxius innoxior. Cato antiquorē animū inducēr eē ꝙ̄ innoxiorē. ⁊ a ꝑpetuo ꝑpetuior ⁊ ꝑpetuiſſimus. idē Cato fecit dicens. Ita ꝑ perpetuius atq₃ firmius repſi. ⁊ alio loco idem fugit maxima flagella ꝑpetuiſſimo curriculo.

Cōparatiui ⁊ ſuperlatiui ab adiectiuis i vel u vocaleſ añ is vel us hñtibus nō formātur.

Quod eſt nomē verbale. quod a verbo deriuatur. vt ab amo amas. hic ⁊ hec amabilis ⁊ hoc amabile.

Quod eſt nomē participale. quod a participio deriuatur. vt a lectus lector ⁊ lectio.

Quod eſt nomē aduerbiale. qđ ab aduerbio deriuaf vt a perēdie perendinus a.um.

Quid eſt genus in noīe. Illud quo maſculinū a feminino diſtinguitur ⁊ neutrum ab vtroq₃.

Nomē verbale qđ ē.

¶ Autro. Quod eſt nomē verbale. Verbalia noīa ſub aliis formis exeūt a v̄bo in a: vt a cādeo cādela. a ſuadeo ſuadela. a caueo cautela: ſiue ſit cautus a.um. In e vt a ſedeo ſedile. a cubo cubile. In o: vt a lateo latro. a lenio leno. a palpo as. palpo palponis. In il ⁊ ſin ul: vt a vigilo as. vigil. a cōſulo is cōſul. ab exulo as. exul. a preſum es. preſul. In bulum: vt a voco as. vocabulū. a ſto ſtas ſtabulum: a paſco is. pabulū. In culū: vt a diuerto is. diuerticulū. ab oro as. oraculū. a propugno as propugnaculū. Alia exeūt in mētū: vt ab induo is. indumētū. a munio is. munimentū. a fulcio is. fulcimētum. In men vt a foro as. foramē. a certo as. certamē. a nuo is. numen. ⁊ ſunt huiuſmōi noīa pleriq₃ poetica: vt ſolamen ſolaminis. munimē munimīnis. molimē moliminis. oblectamē oblectaminis. In er: vt a rubeo es. ruber. a macero macer. a lacero lacer. In or: vt a coloro color. ab honoro honor. a laboro labor. in ur: vt a murmuro murmur ab auguror augur. a faturo fatur. In es: vt a tego is. teges tegetis. a mergo is merges itis. a ſtruo is. ſtrues is. In bilis que paſſionē ſignificāt. vt ab amo amabilis. a lego legibilis. ab audio audibilis. i. quod poteſt amari. legi. audiri. Exeūt in ilis aliis cōſonātibus precedētibus. vt a doceo docilis. a ſentio is. ſenſilis. Lucre. in. ii. Ex inſenſibili ne credas ſenſile naſci. ab vtor vtilis. i. qđ pōt doceri ſentiri ⁊ poſſumus vti penetralis tñ actiue reperitur Uer. i. geor. Penetrabile frigus adurat. ⁊ xii. eñ. Aſpice nō mage ſit nr̄m penetrabile telū. ⁊ Oui. xv. meta. Penetrabile fulmē. Idē tñ li. xii. euſdē paſſiue dixit nullo penetrabile telo. Greſſibilis qđ gradif rōnabilis actiue ⁊ paſſiue. Terribilis qđ terret. ⁊ q̄ dialetici finxerūt riſibilis. hinnibilis. pro riſiuus hinnitiuus. ⁊ ſimilia. vt cruciabilis ⁊ diſſociabilis. In os vt a cuſtodio is. cuſtos dis. a do das dos dotis. In us: vt a ſuphio is. ſuphus. ab orbo as. orbus. a parco parcis parcus. In bundus ſignificāt cū participio ꝑñs tp̄is ⁊ quādā nimietatē nō vt Priſ. putauit ſimilitudinē. vt vitabūdus valde vitās. moribūdus. valde moriens. In ax. vt a voro as. vorax acis a teneo es. tenax acis. a peto is. petax. acis. a fugo is. fugax acis. In ex vt a lateo es. latex icis. a verto is. vertex icis. In ox vt a voco as. vox vocis. In ux. vt a luceo es. lux. a duco is. dux. In nx vt a cōiūgo cōiunx. In rx vt ab arceo es. arx. a mereor eris. merx ¶ Qđ eſt nomē participiale. Noīa participialia ſunt q̄ a participiis ſiue a verbis participialibus: q̄ aliī dicūt ſupina formanf. Horꝝ quedā terminanf in io: ſiūtq₃ ab vltimo ſupino u finali mutata ī i ⁊ addita o: vt a lectu lectio. ab auditu auditio. a viſu viſio. dicimus tñ a cubo as. cubitū cubitu nō cubitio ſed cubatio. Uarro de origine lingue latine. a cubatio inqt cubiculū eſt a domo as. domitū domitu nō domitio: ſed domatio: q: vt in ſupinis diximus: etiā domator a domatu deducif. a lauo as. lotū nō lotio: ſed lauatio ab alio ſupino qđ eſt lauatū. Cic. ad Uarronē: ante te certiorē faciā vt lauatio parata ſit. A frico as. fricu frictio ab eo qđ eſt fricatū fricatio. Celſus li. i. In ipſo quoq₃ itinere frequēs frictio. Plinius lib. xxviii. frictiones imbibeat oculoꝝ. Columel. li. vii. cū fricatio nihil ꝓfuit ſacrificatiōe demif. Eodē modo auctore Ualla a tonatu potius dicimus tonatio: ꝙ̄ a tonitu tonitio: a ſonatu ſonatio potius ꝙ̄ a ſonitu ſonitio. a ꝑſtatu preſtatio: potius ꝙ̄ a preſtitu ꝑſtitio. Quedā terminanf in or q̄ formanf ab vltimo ſupino u finali mutata in or. vt ab amatu amator. ab auditu auditor. ⁊ oīa ſignificāt actionē ꝑter vnū vector qđ actionē ⁊ paſſionē ſignificat eū videlicet q̄ vehit ⁊ q̄ vehif. Luca. in. iiii. vectoris patiēs tumidū ſup emicat amnē. Idem in. v. cauſa timoris vectorē nō noſſe tuū vtrobiq₃ paſſiue. Marti. poſuit actiue ꝑ te ꝑq₃ tuā vector laſciue puellā. ⁊ Seneca in hercule furente. Tyrie ꝑ vndas vector europe nitet. Ab his rurſus formantur feminina noīa terminata in trix. vt amator amatrix. creator creatrix. altor altrix. ab eo tñ qđ ē nutritu nutritor euphonie cauſa dicimus nutrix ⁊ nō nutritrix. Propter incōſequētiā quoq₃ litteraꝝ a noībus terminatis in ſor formātes feminina ſ interponimus: vt ab aſſeſſor ſtrix. poſſeſſor ſtrix. a tōſor tōſtrix. ab expulſor trix. s lr̄a extrita expultrix Affranius. aſſeſtricē me ſibi adeſſe vocat. ⁊ philo. Hiero. interꝑte. da mihi ſedium tuarū aſſeſtricē ſapiētiā. Mar. Tōſtrix ſuburre faucibus ſedet ꝑmis: ſ illa tōſtrix amiane nō tōdet. Ci. v. thu. de philoſophia idagatrix inqt virtutū. expultrixq₃ vitioꝝ. Sūt tñ quedā: a quibus nemo audeat formare femininū in trix. vt a curſor curſtrix. a deriſor deriſtrix. a morſor morſtrix. a perſuaſor pſuaſtrix. Plaut. in bacchidibus Probi perceleb... ⁊ pſuaſtrices: ⁊ filia. In tilis ſilis ⁊ xilis deſinētia in ſignificatiōe ſimilia ſunt participiis vnde formātur vt fictilis. raſilis. nexilis. qđ fictū raſum ⁊ nexum eſt. In cius quoq₃ terminata euſdē ꝓpe ſunt ſignificatiōis cū ꝑticipiis vñ formātur. vt ſcripticius. facticius. dediticius qđ factū ſcriptū ⁊ deditū eſt. In iuus iua iuū: tiuꝫ actio

nomē participiale quod ſit.

nē eſt paſſionē ſignificāt. vt actiuus ꝙ agit. paſſiuus ꝙ patit. indicatiuus ꝙ indicat. Infinitiuus nō ꝙ inferit: ſ3 ꝙ inferit. Hor. i epodo. vt gaudet inſitiua decerpes poma. ¶ Qđ ē noīe aduerbiale. Aduerbialia dicūt noīa nō tm̄ q̄ ab aduerbiis deriuant: ſed etiā q̄ a ppoſitiōibus q̄ quotiēs caſualibus ſuis nō apponunt. aduerbia potius dicūt: vt ab hodie hodiernꝰ. ab heri heſternus. a cras craſtinus: a pendie pendinꝰ. ab infra infernus. a ſupra ſupnus. ab extra externus. ¶ Quid ē genus in noīe? genus in noīe aut naturale ē: aut ab vſu atq; auctoritate deſcēdit. naturale ē eaꝝ reꝝ q̄ ſexu diſtinguunt: hoc eſt mariū ꝛ feminaꝝ q̄ ſunt in natura gn̄atiōis pncipia. vn̄ ꝛ ab his duobus gn̄a dicta ſunt a generādo: de q̄bus Priſc. dixit: duo gn̄a ſunt q̄ ſola rō nature nouit maſculinū ꝛ femi. Genus illud alterū qđ ab auctoritate defluxit: nullū ſexū p ſe fert: ſed illud tm̄ ſeq̄tur qđ vſus ꝯfirmauit. vt lapis. terra cū in natura nullius certi ſunt ſexus. alterū maſculino: alterū felo genere vſus ptulit: ğ recte dixit genus in noīe eſſe notionē quandā: qua maſculinū a feminino diſtinguitur aut natura duce. aut vſu. et neutrū ab vtroq;. nā ex illis duobus ꝛ ex hoc reliqua genera ſunt.

Nomē ad uerbiale qđ ſit.

Quid ē genꝰ in noīe

Genera nominū quot ſunt. Septem. maſculinum. feminimum. neutrū. commune duorum. cōmune trium. dubiū. promiſcuū.

Quod eſt nomen maſculinum. Quod declinatur cum hic: vt hic dominus. hic ſermo.

Quod eſt nomen femininum. quod declinatur cū hec vt hec muſa. hec terra.

Quod eſt nomen neutrum. quod declinatur cum hoc: vt hoc templum. hoc regnum.

Quod eſt nomen commune duorum. quod declinatur cum hic ꝛ hec: vt hic ꝛ hec ſacerdos. conuiua.

Quod eſt nomen commune trium. quod declinatur cū hic ꝛ hec ꝛ hoc: vt hic ꝛ hec ꝛ hoc prudens felix.

Quod eſt nomen dubiū. quod declinatur cum hic vel hec. vt hic vel hec finis. hic vel hec cortex.

Quod eſt nomen promiſcuum. quod cum articulo hic vel hec ſignificat animalia vtriuſq; ſexꝰ. vt hic miluꝰ. mus. hec aquila. hec dorcas.

Muſa cuius generis eſt. Feminini generis. declinatur enim cum hoc articulo hec. vt hec muſa e.

Da regulam generis. Nomen quod fit in a finitum dic muliebre. neq; enim ab ea excipis muſa.

Quid eſt numerus in nomine. Incrementum quātitatis ab vno vſq; ad plura procedens.

Numeri nominū quot ſunt. duo. Singularis qui vnū ſignificat: vt homo. Pluralis qui plura. vt homines

Muſa igitur cuiꝰ numeri eſt. Singularis numeri: q2 vnum ſignificat tantum.

Quid eſt figura in nomine. Illud quo nomen ſimplex a compoſito diſtinguitur.

Figure nominum quot ſunt. Due. Simplex que non poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius quod integrum ſignificabat. vt parens. Compoſita que poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius quod integrum ſignificabat: vt parricida.

Muſa igitur cuius figure eſt. Simplicis. nihil enim ſignificant mu ꝛ ſa per ſe ſeparata.

¶ Anto. Gn̄a noīm quot ſunt. ad q̄nq; genera que lib. j. ꝛ. ij. poſuit: duo reliqua adiecit dubiū ꝛ pmiſcuū de quibus iterū ſingulatim q̄rit. ¶ Qđ eſt nomē maſculinū. nō magis ſatiſfacit hoc loco: ꝙ lib. j. nā vt illic dicebamꝰ. nō ppterea dn̄s eſt maſculini gn̄is q2 declinat cū hic: ſed declinat cū hic q2 ē gn̄is maſculini. Sed in hoc ſeq̄tur vulgarē rōem. Nā vera rō erat. cur dn̄s ſit gn̄is maſculini aut q2 reperit cōiunctus cū noībus ꝯdictiuis gn̄is maſculini: aut rōne ſignificationis q̄ ad maſculos tm̄ ptinet: aut deniq; q2 ſcđe eſt declinatiōis in us terminatiꝫ. Sed vt in capite gn̄is dictū ē: illa rō valet apud grecos plurimū q̄ loquunt per articulos. apud latinos nullius eſt momēti. ¶ Qđ eſt nomē dubiū. q2 de dubiis ſiue icertis gn̄ibus l ſine capitis qđ de gn̄e ſcripſimꝰ: ſatis copioſe dictū eſt nihil aliud hoc loco dicimus ꝙ ꝙ dubiū genus differt a cōi duoꝝ. i eo qđ dubiū eſt. q̄ auctores nulla rōne ducti ſ3 ſola auctoritate ſub alio gn̄e vſi ſunt. Cōe vo eſt: vbi viſu ſecernimꝰ ſexū quē vtriſq; ſub vna terminatōe ꝯcernimus: vt hic ꝛ hec hō. hic ꝛ hec canis l q̄ et ab epiceno differt: vt ſtatiꝫ dicemꝰ. ¶ Qđ eſt nomē pmiſcuū: qđ grece epicenū: latine l terptat pmiſcuū ſiue ꝯfuſum: inter qđ ꝛ cōe hoc diſtat qđ cōe eſt. vbi viſu ſecernimus ſexū epicenū vo vbi viſu nō ſecernimus ſexū ꝛ ſub vno articulo quē viꝫ firmauit auctoritas. vterq; ſexus itelligit. cū em̄ naturalr nō poſſimus l pmiſcuis ſexū ꝯphēdere: vocē illius ſexus ſeq̄mur. quē vſus elegit. Nā cū in natura ſit diſtinctus ſexus cuiuſq; ſpēi aliū pfectorū puta miluiz aqle: cū nos alterū ab altero diſtinguere nō poſſumus placuit l altero maſculinū l altero femininū eligere: ita tm̄ vt ſub altero illoꝝ ſubītelligeremus. alterum.

Gn̄a noīs q̄t ſunt.

Qđ ē maſcu. nomē

Qđ eſt dubium.

¶ Muſa igitur cuiꝰ gn̄is ē. Rn̄detq; adhuc p2 lo rāꝑ rudis l hac gn̄is rōne ſ3 iterū iterato gatus affert regulā: ꝙ muſa ppterea ē gn̄is feminini q2 terminatur l a. potuiſſet ēt illam rōnē ſiue regulā afferre ꝙ noīa feminaꝝ aut quaſi feminaꝝ gn̄is ſūt feminini. Cū igr̄ muſe q̄ſi femine dicantur genite ex Ioue ꝛ mnemoſine. i. mēoria iure gn̄is femi. dicēdū fuit eē muſa. ¶ Quid ē nūerꝰ l noīe. Rn̄det eē incremētū quātitatis ſubaudi diſcrete. pcedēs ab vno q̄ nūerus finis ē ad plura pcedēſ q2 ad īfinita nūero extēdit illiꝰ ſignificatio ad quā īfinitatē determinādā nūeri ſūt inuēti: vt cētuꝫ holes: mill e holes: nā cū dixi tm̄ holes. nil definite locutus ſim. ¶ Nūeri noiꝫ q̄t ſunt. Duo inq̄t. Sꝫ vnus pprie nūerus nō ē: ſ3 q2 pncipiū eſt nūerādi. ꝛ l ipm reliq̄ nūeri reſoluūtur: q̄dāmō nūerus ē: quēadmodū nt̄ris iter caſus nūeratur. nō ꝙ l decliatiōe ab alio cadat: ſ3 ꝙ ipe pncipiū ē cadēdi. ¶ Illud q̄ꝫ animaduertēdū ē grecos tres nūeros hr̄e: ſingulare qui ad vnū pertinet: dualē q̄ ad duos. pluralē q̄ ad plures ꝙ duo. at vo latinus ſermo dualem nō habet: niſi tm̄ in his noībus ambo ambe ambo: duo due duo: que nō minus carent numero multitudinis ꝙ ſingulari. ¶ Sed q̄ noīa ſingulari q̄ plurali nūero carent libro ſuperiori diſputauimus. ¶ Quid eſt figura i noīe. Figura in noīe đr a ſimilitudine figure q̄titatis i corporē: nā quēadmodū corporis figura lineamētis ptrahitur ſic in noīe alia eſt figura quātitatis in ſimplici. alia in cōpoſito. Dicit ergo ꝙ figura in nomine eſt illud quo

Feminini quare dicatur.

Nūerus in noīe q̄d ē.

Nūeri nominū q̄t ſunt.

Figura in noīe q̄d ē.

ſimplex nomē a ꝯpoſito diſtinguit. Deīde rurſus q̄rit. ¶ Figure noīm q̄t ſunt. Rn̄det ex auctoritate Donati atq; Seruij cū ſergio duas eē figuras in noīe ſimplicē atq; cōpoſitā. Priſ. grecos ſecut' addit etiā decōpoſitā: hoc eſt q̄ deriuaſ a dictiōe iā cōpoſita. vt pricidū a pricida. magnanimitas a magnanimo. Addit Priſ. cauſaꝫ cur decōpoſita figura nō ſit idē qḋ cōpoſita: q̄m cōpoſita pōt diuidi in ptes q̄ p ſe aut īcegre ſunt aut corrupte vna q̄q; illarū aliqd ſignificat: nec rurſus ſimplex: q̄m cōpoſita derruaſ. Magnanimitas v̄o pricidū ꝛ h'mōi nō pñt diuidi in ptes aliqd ſignificātes. animitas eīn ꝛ cidiū nihil p ſe ſignificāt: ſꝫ hec rō Priſ. atq; grecoꝝ q̄tū valeat ꝯtra Donati auctoritatē nemo ē q̄ nō intelligat: ſi cōſideret eādē eſſe rōnē priū corruptaꝝ cū i ꝯpoſitionē veniūt: ptē eīn q̄ cida nihil magis p ſe ſignificāt q̄ cidiū ꝛ animitas. Utcūq; tn̄ ſit nos dicam' figuraꝫ cōpoſitā eē dictionū: q̄ p ſe ꝯponunſ aut deriuanſ a dictiōib' p ſe ꝯpoſitis. Dicit v̄o in ptes ſignificatiuas ei' qḋ integrū ſignificat: iō q: parēs pōt diuidi in ptes ſignificatiuas hoc ē par ꝛ ens: ſꝫ nō ſignificatiuas ei' qḋ integrū ſignificat: qḋ eſt pr̄ aut mr̄. ¶ Cōponunſ āt noīa q̄ttuor modis. Ex duob' īcegris vt reſpu. ſuburban'. Ex duob' corruptis. vt efficax municeps. Ex īcegro ꝛ corrupto: vt incpt' qḋ ab in ꝛ apt' ꝯponiſ: iermis qḋ ab in ꝛ armis. Ex corrupto ꝛ īcegro: vt olporēs ex olo ꝛ porēs nugigerul' a nugis ꝛ gerul'. Cōponiſ āt ex plurib' vt imperterri' ex in p ꝛ territ': iexpugnabilis. ex in ꝛ ex ꝛ pugnabilis ſine ꝓpoſitionib' raro fit triū dictionum cōpoſitio atq; vt Quin. inq̄t hoc latino ſermoni ſcōceſſus eſt: ꝗuis capſis Ci. dicat i li. de pfecto oratore cōpoſitū eē ex cape ſi vis. Et ſolitaurilia ex ſue oue ꝛ tauro dicēte Var. l. ij. de re ru. Ppls So. cū luſtraſ ſolitaurilib' circūagitur verres: aries: taurus. Sꝫ vt Quin. ſubdit. hec nō iā ex trib' q̄ ex pticulis triū coeūt. Ex duobus noīatiuis cōpoſita ab vtraq; pte declināt vt reſpu. reipub. ex recto ꝛ obliquo a pte noīatiui tn̄: vt ſenatuſcōſultū ſenatuſcōſulti. pfectuſprctorio pfectipretorio. Alteruter tāetſi ex duob' rectis cōponatur a priore parte nō inflectitur. itaq; dicim' alteruter alterutri' alterutri. ꝛ cur ita fiat laborat Priſ. afferre cauſam.

Priſ. carpitur.

Quot modis noīa cōponantur.

Cicero.

Uarro.

Caſus in noīe q̄d ſit

Quid eſt caſus in nomine. Quidam gradus declinationis per quos nomen inflectitur.

Caſus nominum quot ſunt. Septem. Nominatiuus. Genitiuus. Dtūs. Accuſatiuus. Uocatiuus. Ablatiuus. Effectiuus ſemper ablatiuo ſimilis.

Quare dicitur ntūs. Quia per illum nominamur. Rectus vero idem dicitur. q: aliunde non cadit.

Quare dicitur genitiuus. Quia per eum oſtendimus cuius ſimus filij: vt Antonius ioannis.

Quare dicitur datiuus. Quia in eo caſu ponimus illū cui aliquid damus: vt do tibi pecunias.

Quare dicit actūs. Quia in eo caſu ponimus illū quē accuſamus: vt Pompeius accuſat Ceſarem.

Quare dicitur vctūs. Quia in eo caſu ponim' illū quē vocam'. vt o muſa mihi cāſas memora.

Quare dicit abltūs. Quia in eo caſu ponim' illū a quo aliquid auferim': vt ego aufero a te libros.

Quare dicit effectiu'. Quia in eo caſu ponim' inſtrumentū quo aliquid efficit: vt ego peto te ſaxo.

Muſa igit cuius caſus eſt. Nominatiui ſiue vocatiui ſiue ablatiui q: in his caſibus declinādo reperitur.

¶ Anto. Quid eſt caſus in noīe. Et rn̄det eē quoſdā gradus declinatiōis p quos nomen inflectiſ. i. gradatim cadit. Priſ. dicit caſus eſt declinatio noīs qua max ſe. i. plerūq; fit in fine. nā ꝛ aliq̄n fit in medio: vt in dictiōibus cōpoſitis q̄les ſunt plerūſq; pleraq; plerūq; q̄liber cuiuſlibet cuilibet. ¶ Caſus nominū q̄t ſunt. Et rn̄det eſſe ſeptē nā ꝛ ſeptimū adiecim' cōtra cōem doctrinā. ꝓpterea q̄ auctores pleriq; illius meminerīt. ꝛ qḋ nr̄ Quint. grāmaticū iubet ſquirere an ſit apō latinos vis q̄dā ſeptimi caſus: nā ſubdit cū dico haſta percuſſi nō vtor ablatiui natura. Laborat Priſc. ꝛ quidē iudicio meo fruſtra ꝓbare nō eē caſum ſeptimū apō latinos q̄ ꝓcipue illa rōne: q̄ nulla dr̄ia vocis differt a ſexto: q̄ rō ſi v̄a eēt: nec ꝛ diuerſitate ſignificatiōis potius q̄ terminatiōis caſus diſtinguerēt: idē eſſe abltūs plis cū dtō eiuſdē numeri ꝛ vctūs cū ntō q: in terminatiōe ſemp ſibiīpſis ſiles ſunt. Qḋ v̄o idē Priſc. ait necīne appellare ſeptimū caſum illū cū q̄ conſtruiſ ꝯpatiuū: imo nullus auctor eſt q̄ ſeptimū caſum admittat. q̄ idē nō dicat cōparatiuū cōſtrui cū ſeptimo caſu nunq̄ vero cū abltō. Ergo cū dixit ſemp abltō ſilis intelligēdū eſt in terlatione nō in ſignificatiōe q̄m ſile cū dtō ītcrū ſilitudinē q̄ntitatis ꝛ licamētoꝝ ſignificat. ¶ Quare dr̄ ntūs. Caſus oēs ſiue a ſpāli q̄dā illoꝝ ſignificatiōe dicti ſūt vt ntūs. q: p eū noīamur: vt ego vocor Antoni' cur nō ꝛ factiu' vel actiuo cū p eū q̄d facim' vel agim'. cur nō paſſiuus. cū p eū patimur. Eodē mō gtūs dr̄ q: in eo caſu ponim' nomē genitoris. cur nō ꝛ poſſeſſiu' cū ei' ſignificatio cōior ſit poſſeſſio. cur ꝛ ſuplatiu': q̄ſiq̄dē ſuplatiu' grad' cū illo ꝯſtruiſ. ꝛ eodē mō de reliq̄s pter vctm̄: cui' ſignificatio ſemp h̄ꝫ vocādi vim. Ntūs vocatur etiā rect': q: cū ceteri caſus ab illo cadāt. vn̄ etiā obliq̄ dicanſ: ipſe i pria ſua poſitiōe rect' ſubſiſtit. vn̄ etiā ſproprie caſus noīaſ: vt paulo ante memorauim': cū de nūero agebat. Uctm̄ quoq; greci rectū appellāt: ꝛ ſi nō nū ꝓ a ntō cadat. Gtūs q̄ tūcaſus patri': tū paternus: tū gignēdi vocaſ. P. Nigidius teſte Gellio li. xij. tertio gādi caſum appellat. vt cuius. Dtūs eodē mō dādi caſus ꝛ actūs accuſandi caſus: quē etiā Diome. cauſatiuum noīat. Uctūs etiā vocādi. Ablūs auferēdi caſus dr̄. Effectiuū q̄ nouo noīe ad ſupiorē ſilitudinē nos primū appellauimus: cū ab alijs ſemp ſeptimus vocet vt abltūs ſextus latinus a Diomede vocatur. Et q̄ꝙ effectiuus alias h̄ꝫ ſignificatiōes q̄ cū p illū aliq̄d efficiamus. noīatur tn̄ ab hac ſpāli ſignificatiōe: quēadmodū de reliq̄s ſupioribus dicebamus. Sūt q̄ octauū caſum ponāt. cū ſꝫ vtimur dtō ꝓ actō ꝛ ꝓpōne. vt Uer. it clamor celo. i. i celū. Illud q̄ꝫ eſt aduertēdū noīa aptota dici: q̄ tn̄ ntō caſu repiuntur. vt iupiter: fas. Iſtar: ſed i illis caſus ntō ſiles etiā repiuntur. vt in maſculinis ꝛ femininis vctūs. in neutris actūs ꝛ vctūs: ꝗbic iupiter o iupiter. hoc fas actō fas vctō fas ꝛ dicitur aptotū ab a q̄d priuat ꝛ ptoſis caſus. quaſi reliquis caſibus carens. ¶ Lbr. i. Quidā gradus ſubaudi ſunt qḋ relatiuū ſtatim declarat. p quos. ſ. gradus quoddā nomē inflectitur.

Caſus nominū q̄t ſunt.

Ntūs quare dicatur

Ntūs eſt rectus.

Uctūs tāꝫ apud grecos q̄ latinos eſt rectus.

Octo caſ' aliq̄ alij ſe ptē ponūt

Declinatio i noīe q̄d eſt.

¶ Anto. Quid eſt declinatio in noīe. Declinatio dicitur a declinādo: hoc eſt diſcedendo diſcedunt enim atq; declināt vt diximus reliqui caſus a recto: idq; fit per quoſdam veluti ſcalarum gradus: q̄ declinatio fit in fine.

Quid eſt declinatio in nomine. Uocis variatio q̄ circa finem tn̄ attenditur: vt muſa muſe muſam.

Declinationes nominũ quot ſunt: quinq;. Prima q̃ mittit gtĩm in e dipthongon: vt muſa muſe. Secũda q̃ mittit gtĩm in i: vt dñs dñi. Tertia que mittit gtĩm in is: vt ſermo is. Quarta q̃ mittit genitiuũ in us: vt ſenſus us Quinta q̃ mittit genitiuũ in ei: vt dies diei.

Muſa igitur quote declinationis eſt: Prime. mittit enim genitiuũ in ae dipthongõ: vt muſa muſe.

Quotuplex eſt noĩm inflexio: Sextuplex. Monoptota inflexio eſt. cum per omnes caſus nuſq̃ nomen variatur. vt ntõ ador. gtõ ador. dtõ ador ⁊c.

Diptota inflexio eſt. cũ per duos caſus tm̃ nomẽ variatur. vt ſapho ſaphus. Triptota inflexio eſt cũ p tres caſus tm̃ nomen variatur: vt templũ templi templo.

Tetraptota inflexio eſt. cum p quattuor caſus nomen variat: vt deus dei deo deu3. Pẽtaptota inflexio eſt cum per quinq; caſus nomẽ variat: vt ſermo ſermonis ſermoni ſermonẽ a ſermone. Hexaptota inflexio eſt cum per ſex caſus nomen variatur: vt vnus vniꝰ vni vnum o vne ab vno.

¶ Decrotymatis pronominum. Cap̃. vj.

¶ Epitome.

Ex pronomis dat hic p erotymata ⁊ reſpõſiones noticia et illius accidẽtia ſpẽs ⁊ alie irẽ qualitates iuueni mõſtrantur.

Ego que pars orationis eſt: Pronomẽ. Quid eſt pnomẽ. Pars orationis declinabilis q̃ p noĩe pprio cuiuſq; accipit pſonaſq; finite recipit: vt ego tu ille. Unde dicitur pnomẽ. A pro prepoſitione ⁊ nomẽ quia p eo ponit in oratione.

Pronomini quot accidũt: Sex. Species. Genꝰ. Numerus. Figura. Perſona. Caſus cum declinatione.

Species pronominu3 quot ſunt: Due ſicut in nomine Primitiua vt ego. Deriuatiua vt meus.

Quot ſunt pnomina primitiua: Octo. ego: tu: ſui: hic: iſte: ille: ipſe: is.

Quot ſunt pnomina deriuatiua: Septẽ meus: tuus: ſuus: noſter: veſter: noſtras veſtras.

¶ Declinatiões nolm quot ſunt qnq;. Alii ſeptẽ declinatiões fecerũt. Nã tertiã fecerũt ex nolbꝰ q̃ mittũt gtĩm in ius ⁊ dtĩm in i atq; ex tertia nr̃a fecerũt quartã ⁊ rurſus ex quarta nr̃a nolm maſculinoꝝ ⁊ femininoꝝ fecerũt quĩtã: ⁊ ex quĩta ſextã. Septima vo fecerũt ex nolbꝰ neutris in u terminãtis: q̃ nos p quartã nolm declinationẽ inflectimꝰ. ¶ Muſa igit quote declinationis eſt. Quotiens de ordine q̃rimus p quotus; quota quotũ interrogare debemus de ſubſtantia vo p q̃s vel q̃ ita cũ q̃rimus muſa quote declinationis eſt reſpõderi debet p nomẽ ordinale: qd̃ eſt primus prĩa primũ. Qd̃ ſi q̃reremꝰ cuiꝰ declinatiõis eſt: r̃ndendũ fuiſſet: eius q̃ mittit gtĩm in ae diptbõgõ. ¶ Quotuplex ſcil noĩm inflexio. de formis declinationu3 q̃rit quot ſunt. Et reſpondet ſex eſſe formas. Monoptotã que p omni caſu vna eadẽq; terminatione fungit: qua inflexiõe declinant oĩa nola litterarũ ⁊ nola numeroꝝ a tribꝰ vſq; ad cẽtũ. Mille quoq; cũ eſt adiectiuũ pluralit declinatũ: nã cũ ẽ ſubſtãtiuũ hoc mile milis mili milia miliũ milibꝰ declinat. hac quoq; forma declinantur nola barbara q̃ p nr̃am declinationẽ inflecti nõ poſſunt: in q̃bus ſola conſtructio facit caſuum diuerſitates: nõ articuli cũ latini illos non habeant.

Quotuplex ẽ nominu3 declinatio.

¶ De pronomine.

Ego q̃ pars orõnis ẽ. Reſpõdet q; ex Priſci. Diffinitione. Pronomẽ eſt pars orõnis: adicit tñ declinabilis ad differentiã partiũ indeclinabiliu3: q̃ p nomine proprio cuiuſq; accipitur. Non tñ vt ait Seruiꝰ: i artẽ donati: pnola ideo dicẽtur eſſe nola: q2 nominũ fungitur officio: qm̃ ⁊ ſi noĩm vim exprimũt: nõ tñ plene exprimũt: vñ i pnolm diffinitione Diomedes ⁊ donatꝰ pene aduerbiũ adiecerũt dicẽtes. Pronomẽ eſt ps orõnis q̃ pnoĩe pprio poſita idẽ tãtũdẽq; pene ſignificat: pſonaſq; finitas recipit. Nõ oĩa pnoĩa pſonas finitas recipiũt. vt mox dicemꝰ quare Diomedes ⁊ donatꝰ nõ dixerũt ſimpliciter pſonas finitas recipit: ſed adiecerunt in pnolis diffinitione: pſonaſq; finitas interdum recipit: vt ego tu ille: hec tria pnola vt ait Seruiꝰ pſonas finitas tm̃ reperiunt: q2 ad pñtem pſonã referunt: q̃q; ille variat vt ſtatim dicemꝰ. Uñ dicitur p nomẽ: origõ pro

Ser. reprehenditur

Pronolã oĩa perſonas finitas non recipiũt.

Pronomini accidentia.

noĩs ſatis expreſſa eſt diffinitiõe illiꝰ. Pronomini quot accidũt. R̃ndet ex Priſciani ſnĩa ſex eẽ pnolis accidẽtias: quas enumerat Diomedes ⁊ Donatꝰ adiecerũt ſuperioribꝰ qualitatẽ ⁊ ſubſtulerũt ſpeciẽ. Diomedes etiã adiecit ordinẽ. ¶ Qualitatẽ in pnoĩe oẽs grãmatici antiq̃ores poſuerũt. Ea triplex erat finita: infinita minus q̃ infinita. Finita ẽ q̃ notat certũ numerũ ⁊ geſtũ dirigit ad certã pſonã: vt ego tu. Infinita q̃ certã nõ recipit pſonã: ſed cuilibet põt aptari: qualia ſunt illa ſeptẽ q̃ illi inter pnola: nos inter nola ponimus: qs: talis qualis: tãtꝰ: quãtꝰ: totꝰ: quotꝰ. Nola eñ quẽadmodũ ⁊ tertie vboꝝ pſone. Infinita ſunt ai3 nulla in eis certa ſtniat pſona: niſi pnomini finito adiũcta. Minꝰ q̃ finita ẽ q̃ certis ⁊ incertis pſonis aptari põt: q̃lia ſunt illa: ſui: hic: ille: iſte ipſe: is. Pronola aũt poſſeſſiua ⁊ infinita ⁊ minꝰ q̃ finita eẽ pñt. ¶ Pronolm ſpẽs due ſũt ſicut in nomine. primitiua ⁊ deriuatiua: ⁊ enumerat pronola primitiua q̃ dicit eſſe octo. ⁊ rurſus deriuatiua: que dicit eſſe ſeptẽ: vt ſint oĩa quindecim: cũ aliĩ duo ⁊ viginti. Diomedes aliquanto plura poſuerit.

Qualitas in pnomine eſt triplex.

Pronominum ſpecies due.

Ego cuiꝰ ſpeciei.

Ego igitur cuius ſpeciei eſt: Primitiue: nõ enim aliũ de trahitur: quãq̃ grece dicitur ego. Fac ex eo deriuatiuum: meus mea meum.

Genera pronominũ quot ſunt. Quattuor. Maſculinũ vt meus. Femininum: vt mea. Neutrum: vt meum. Commune trium: vt ego: noſtras.

¶ Anto. Ego igitur cuius ſpeciei eſt. Ex ſuperiori enumeratione reſpõdet eſſe primitiue: cũ tñ videat ex greco ſermone deriuatũ. Sed quẽadmodu3 diximus paulo ante cum de ſpecie nolm agebamus: cũ in primitiu nõ habemus vnde nomẽ vel queciiq; alia dictio deriuat: dicimꝰ eſſe primitiuũ. Fac ex eo deriuatũ ⁊ facit meꝰ mea meũ. fac rurſus noſter nr̃a nr̃m. fac adhuc nr̃as nr̃atꝭ. ¶ Gña pnominũ quot ſunt. ⁊ r̃ndet eẽ quattuor. qd̃ in-

Gña pnominũ qt ſunt.

ductione pbat: nã aut habẽt tres articulos vt hic τ hec τ hoc nr̃as: τ ſic ſunt cõia triũ generũ aut hñt tres diuerſas terminatiões: vt me⁹ mea meũ τ ſic prime rñdet gen⁹ maſculinũ ſcḋe femininũ. tertie neutrũ. aut illoꝝ ſignificatio cõis eſt tribus gñibus vt ego tu ſui. ¶ Nũeri pnoim quot ſunt. Oĩa repetẽda ſunt ex his q̃ diximus cũ de nũero noim diſſerebamus. ¶ Figure pnoim q̇t ſunt: et dicit eẽ duas ſicut ĩ noĩe ſimplicẽ τ cõpoſitã: τ ſubdit modos q̇ttuoꝛ cõpoſitiõis pnoim. Cũ noĩe: vt hm̃oi huiuſcemodi: q̃ Priſci. noĩbus annumerat. Cũ altero pnoĩe: vt iſthic ab iſte τ hic. Sꝫ aduertẽdũ hãc cõpoſitionẽ nõ fieri niſi p nt̃m act̃m τ abl̃m ſingulares τ p nt̃m τ act̃m plurales tm̃ gñis neutri vt iſthic. iſthec. iſthoc. iſthunc. iſthãc. iſthoc. ab iſthoc iſthac iſthoc. plali nt̃ö iſthec accuſatiuo iſthec. q̃ p aſpirationẽ nõ eẽ ſcribẽda minoꝛ placuiſſe Priſci. Cũ prepoſitiõe quoꝝ p

Pronomẽ qualiter cũ ꝓpoſitione cõpõatur.

Numeri pronominũ quot ſunt. Duo ſicut in nomine ſingularis vt ego. pluralis vt nos.

Figure pronominum quot ſunt. Due ſicut in nomine Simplex vt hic. Compoſita vt iſthic.

Quot modis componuntur pnoĩa. quattuoꝛ. Primo cũ nominibus vt eiuſmodi huiuſmodi. ſecundo cum altero pronomine: vt iſtic iſtec iſtuc. Tertio cum prepoſitione vt mecum tecum. Quarto cum aduerbijs aut ſyllabicis adiectionibus. vt egomet.

Quot ſunt adiectiones ſyllabice quattuoꝛ. me. te. ce. pte. vt ego met. tute. hicce. meapte.

Perſone pnoĩꝫ q̇t ſunt. Tres. Prima q̃ de ſe loq̇tur. Scḋa ad quã prima loquit̃. Tertia de qua p̃ia loq̇t̃.

nomẽ cõponit̃ p anaſtrophẽ hoc eſt inuerſionẽ pnoĩs τ ꝓpoſitiõis. ea ſit tñ in caſu cui ſeruit hec ꝓpoſitio cũ ex q̃ cõponunt̃ tria tñ pnoĩa triũ pſonarũ. hoc eſt mecũ nobiſcũ tecũ vobiſcũ ſecũ in vtroq̃ nũero. Cũ q̃s vel q̃ etiã qḋ ĩtem inter pnoĩa antiq̇oꝛes nũerabãt vt q̃ cũ eꝗuocis. Cõponunt̃ quoq̃ cũ aduerbioꝛ ſiue ſyllabicis adiectiõib⁹ vt idẽ qḋ ab is τ demũ facta vtriuſq̃ ſinis abſciſiõe. vt ſit idẽ q̃ſi iteꝝ is. ĩ neutro quoq̃ geminat̃ cõpoſitio: dicimuſq̃ identidẽ qḋ magiſtri aduerbio ſedere. vt ſignificet idẽ qḋ ſepe. Ci. l. vi. de repu. hec ego admirãs referebã tñ oculos ad terrã identidẽ. Idẽ in thuſc. q. ſcindẽs doloꝛe identidẽ introſum comas. Eccũ eccã: eccum: eccillũ: eccillã: eccos: eccas: eccillos: eccillas. Priſ. τ Sergi⁹ ĩ donati artẽ pnoĩa eẽ dicunt ab ecce τ is ea id. τ ille illa illud cõpoſita q̃ tñ Laurẽ. ĩ aduerbia reſoluit. Ex eo qḋ dicit aut ſyllabicis adiectiõib⁹ q̇rit rurſus q̇t ſunt hm̃oi ſyllabe dicit. p eẽ q̇ttuoꝛ. me. ce. te. pte. Met iungit̃ noĩ p̃me pſone p oẽs caſus vt egomet. meimet. mihimet: memet. a memet. eodẽ mõ in plali. Cũ pnoĩe vo ſcḋe pſone tñ iūgit̃ obliq̇s ſingularib⁹ τ oĩb⁹ caſib⁹ pl̃alis dicimuſq̃ tuimet tibimet temet a temet. τ eodẽ mõ ĩ plurali ĩ nt̃õ ſingulari nõ dicimus tumet: ne videat̃ coincidere cũ tertia pſona ſinglarĩ pñtis ĩdicatiui huius v̇bi tumeo tumes tumet. Dicimus tñ p tumet tute te ſyllaba breui adiectiua: aut tuemet. Lucre. in. i. Accipe p̃terea q̃ coꝛpoꝛa tute neceſſe ẽ. Idẽ ĩ eodẽ. tuemet a nobis iã quis tpe vatuꝫ iūgit̃ quoq̃ met tertie pſone in p̃toto. ſuimet ſibimet ſemet a ſemet. Pte quoq̃ iungit̃ ablatiuõ tñ quinq̃ pnominũ poſſeſſiuoꝝ mea tua ſua nr̃a vr̃a. Dicimuſq̃ meapte. tuapte. ſuapte. nr̃apte. vr̃apte. Cice. in. i. de finib⁹ bonoꝝ qua vos doceat τ ad ſe alliciat ſuapte natura. τ idẽ. in. de pfecto oꝛatoꝛe. p. Craſſuꝫ ſuapte interfectũ manu. Idẽ etiã maſculino gñe ptulit ĩ. i. tuſcu. q. ſuopte imõt nutu τ ſuo põdere ad pares angulos ferant̃. Ce particula tñ addit̃ caſibus illoꝝ pronoĩm hic ille cũ in s litterã terminant̃. vt huiuſce. hiſce. hoſce. illiſce. veteres tamen hicce hocce. illicce illucce dicebãt: qḋ vlus reformidat. Et ho. Priſ. ex his particulis nõ fieri cõpoſitionẽ aſſeuerat: cũ per ſe τ ſeparate nihil ſignificẽt: q̃ rõ ſi vera eſt neq̃ ex ꝓpoſitionibus inſeparabilibus poſſet fieri cõpoſitio. q̃ñ nuſq̃ niſi ĩ cõpoſitiõe reperiunt̃. qḋ nemo vnq̃ ſi ne q̃ ipſe Priſ. dixit. Quid qḋ eodẽ Priſciano teſte addite ſignificãt aliq̇d: ne putetur vt ille dicit eſſe pnoim poꝛrectiones ſiue extẽſiões: vt qḋ affert ex Terẽtio in adelphis. egomet rapui: intelligit̃ ego τ nõ aliꝰ: ac ſi dixiſſ̃ egoipſe. ¶ Que igit̃ ptes oꝛõnis ſunt dicet aliq̇s. Ego aduerbia inſepabilia dicerẽ: quẽadmodũ p̃ticulas illas re. con. ſe. di. an ꝓpoſitiões iſepabiles. ¶ Perſone pnoim q̇t ſunt. Rñdetq̃ eẽ tres τ q̇d ꝓprietatis q̃libet habeat ſubiūgit dicẽs. Prima perſona eſt q̃ de ſe loq̇tur. Hec rõ nõ placet Priſciano: ſed dicit prima perſona eſt cũ ipſa q̃ loquitur de ſe pronũciat: q: videlicet poteſt prima pſona nihil de ſe loqui ſed ſcḋa perſona vel tertia: eſſet dubitatio. Itaq̃ videtur Priſc. facere differentiã inter loqui τ pronunciare de ſe eſt loqui de ſe vt aliquid deſeipſo dicere: pronũciare de ſe ẽ ex perſona ſua aliq̇d de ſe vl̃ de alijs dicere. Quod in hoc vlia differẽtia eſt magis exprimeretur per has ꝓpoſitiões de τ ex: q̃ p v̇ba loquoꝛ τ pnũcio: vt loquoꝛ τ pnũcio de me ſit hr̃e ſermonẽ de me loquoꝛ τ pronũcio. ex me ſit habere ſermonẽ in perſona mea vel de me vel de te vel de alijs.

tuemet pro q̃ tute

Perſone pronoim quot ſunt

Pronoĩa prime perſone quot ſunt.

¶ Anto. Quot ſunt pronoĩa prime pſone τ rñdet eẽ vnũ tm̃ ego. Idq̃ in ſingulari tm̃. Nã in plurali cõceptionẽ facit aliarũ pſonarũ ſecũdarũ q̃ñ ad ipſas plures loquimur vt ego τ vos faciam⁹. Tertiarũ q̃ñ ad ſecũdã et alios vel plures vel abſentes ſibi adiūgit: vt ego τ vos τ illi fecim⁹. Eodẽ q̃ mõ dicit eſſe vnũ tm̃ pnomẽ ſcḋe pſone ſed in vtroq̃ nũero: ſed adñcit oẽs vt̃os noim τ reliquoꝝ pronoim cũ participijs. Caſus pnoim q̇t ſunt dicitq̃ eẽ ſeptẽ niſi q̃ carent vetõ oĩa p̃terq̃ tu: me⁹: nr̃: nr̃as. τ q̃madmodũ paulo añ dixim⁹ nt̃õ ego: τ vt li. i. dictũ eſt: nt̃õ ſuus ſua ſuũ. ſed illa nõ ꝓprie ſed ſigurate. ¶ Declinationes pnoim quot ſunt: τ oſtendit p exempla eſſe quattuoꝛ. Nã per primã declinãtur tria. Ego tu ſui. per ſecundã quinq̃: hic iſte ille ipſe is. per tertiã quinq̃: meus tuus ſu⁹ noſter veſter. p quartã duo: nr̃as veſtras.

Declinationes pronoĩs quot ſunt.

Quot ſunt pronomina prime perſone.. vnum tantum. Nominatiuo ego. Genitiuo mei.

Quot ſunt pnoĩa ſecũde perſone. Item vnum. Nominatiuo tu. Genitiuo tui cum omnibus vocatiuis nominum pronoĩm τ participioꝝ.

Quot ſunt pronomina tertie perſone. Reliqua tredecim cum oĩbus nominibus τ participijs.

Caſus pronominum quot ſunt. Septem ſicut in nomine. Carent tñ vocatiuo oĩa pnoĩa preterq̃ tu meus mea meũ. noſter noſtra noſtrum. noſtras atis. caret etiam nominatiuo cum vocatiuo. Gtõ ſui.

Declinationes pnominum quot ſunt quattuoꝛ. Prima que mittit genitiuum in i vt ego mei. tu tui. Se

nitiuo ſui. Scđa que mittit gtīm in ius. vt hic huius iſte iſtius ille illius. ipſe ipſius. is eius. Tertia que mittit genitiuum in. i. e. i. vt meus mea meū. mei mee mei. tuus tua tuum. tui tue tui. ſuus ſua ſuum. ſui ſue ſui noſter noſtra noſtrum. noſtri noſtre noſtri. veſter veſtra veſtrum. veſtri veſtre veſtri. Quarta que mittit genitiuum in is. vt noſtras noſtratis. veſtras atis.

De erotymatis verboꝛum. Cap. v.

Epitome.

Verboꝝ hic puero noticia quotuplicitas ⁊ qualitates ⁊ ſingulas illi⁹ partes hic comperiet per rñſiones ad interrogata facte ac diſcuſſas.

Mo que pars oꝛationis eſt. Verbum. Quid eſt verbū. Pars oꝛationis declinabilis cū modis ⁊ tempoꝛib⁹ ſine caſu agēdi vel patiendi ſignificatiua. Unde đr verbū. A verbero as quia verberato aere oꝛatio pfertur. q̄ ſine verbo eſſe non poteſt. Verbo quot accidūt. Octo Genus. Modus. Tēpus. Numer⁹. Perſona. Species. Figura. Coniugatio. Genera verboꝛum quot ſunt. Quinqȝ. Actiuū. Paſſiuum. Neutrum. Commune. Deponens. Quod eſt verbū actiuum. Quod deſinit in o. ⁊ habet paſſiuum in oꝛ vt amo amoꝛ. Quod eſt verbum paſſiuum. quod deſinit in oꝛ. et habet actiuum in o. vt amoꝛ ab amo.

De verbo.

Mo q pars oꝛonis eſt. Rñdet eſt verbum. Dicitqȝ eſſe prez oꝛonis declinabilē ad drīam partiū indeclinabiliū cū modis ad drīaȝ nois ⁊ pticipii: ⁊ tpibus ad drīam nois: ſine caſu ad differentiaȝ participij: agēdi vel patiendi ſignificatiua. Donatus addit aut neutrum ſignificās pꝑter verbum impersonale qđ pꝓꝛie nec actionē nec paſſionem ſignificat. Vñ dicitur verbum. dicitqȝ a verbero ras. deriuari: qꝛ verberato aere oꝛatio profertur: quod licet oībus oꝛationis ptibus accidat: tamen pꝛecipue in hac dictione quaſi pꝛopꝛium eius accipitur: quo frequentius vtimur in oꝛatione atqȝ in cuius vi relique oꝛationis partes ſignificant. vnde ⁊ in illius diffinitione Diomedes adiecit pꝛecipue dicens. Verbum eſt pars oꝛationis pꝛecipua ſine caſu. Verbo quot accidunt. dicitqȝ octo eſſe verbi accidentias quas enumerat. Deinde querit: reſpondetqȝ de ſingulis illarum. — Verbū q̄d ſit. — Vñ dicit verbum. — Verbi accidentia.

Genera verboꝛum quot ſunt. Genus in verbo a iñ ſignificationē verbi appellant: vt enī in nominibus ſunt gña: quibus exploꝛatur ſexus ita: in verbo genus eſt quo ſignificatur: verū adiectiuū ſit an paſſiuū: ſūt autē qnqȝ genera verboꝝ. Loquimur aūt de verbis integris. nā reperiuntur qđdā verba defectiua quoꝝ qđdā predictoꝝ accidētiū: ⁊ q̄ reduci non poſſunt ad vnū quoddā ex his quinqȝ generibus: qđ fit vt Priſcianus ait vel nature neceſſitate: vel foꝛtuna ⁊ caſu vel differētie cauſa. Nature neceſſitate: vt pluo tonat: q̄ verba communibus cū ad ſolā pertineant naturas — Gña vboꝛum quot ſunt

q̄ntū ad ſermonē nr̄m attinet defectiua ſunt niſi fiat pꝛoſopopeia id eſt perſonificatio. Foꝛtuna ⁊ caſu: aut qꝛ inuſitata ſunt: aut qꝛ turpia ⁊ incōcinna. Inuſitata: vt qꝛ a faris ⁊ a fare ⁊ daris vel dare nō habeamus foꝛ et doꝛ. Incōcinna ⁊ turpia qꝛ ⁊ a metuo nō habeamus participia metus ⁊ meturus differētie cauſa: vt a facio dico duco fero in ſecūda perſona ſingulari imperatiui dice: duce: face: fere: nō diximus ne coincideret cum obliq̄s caſibus quoꝛundā nominū. Quod eſt verbū actiuū. qđ deſinit in o ſubaudi in pꝛima verbi poſitione et habet paſſiuū in oꝛ. Quid aūt dicendū eſt de hoc verbo do qđ vt paulo āte dicebamus. nō habet in voce paſſiua doꝛ. Diximus hoc verbū eſſe mancū nō repugnāte ſignificatione ſed vſu nuſq̄ enī apud auctoꝛes lectum eſt doꝛ. ergo q̄ntū ad rationē ſignificationis actiuū eſt. idē q̄ de facio is. dicendū eſt: qđ nō miſit paſſiuū in oꝛ ſuppletur tamen ab alio verbo quod eſt fio fis. Quod eſt verbū paſſiuū quod deſinit in oꝛ: ⁊ habet actiuū in o. Inueniemus tamen aliqua in voce atqȝ ſignificatione paſſiua: que nuſq̄ reperiūtur in actiua: vt cōſternoꝛ pꝛo exterminoꝛ. Ouid. in metha. Cōſternātur equi. atqȝ idē. xii. Cōſternatiqȝ timoꝛe. ⁊ T. liuius. xxviii. ab vrbe condita. Conſternati e cornibus in media in acie ſeſe intulerant nuſq̄ tn̄ legimus conſterno conſternas. — Verbū actiuū qđ ſit — Qđ ſit verbū paſſiuū

Quod eſt verbum neutrum. quod deſinit in o. ⁊ nō habet paſſiuum in oꝛ. vt ſeruio is. Quod eſt verbum deponēs. quod deſinit in oꝛ. ⁊ tamē habet actiui ſignificationem. vt loquoꝛ eris. Quod eſt verbum cōmune qđ deſinit in oꝛ. ⁊ hȝ actiui ⁊ paſſiui ſignificationē vt amplectoꝛ amplecteris. Ama igitur quod verbum eſt. actiuum. Modi verboꝛum quot ſunt. Quinqȝ. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus Infinitiuus. Quis eſt indicatiuus modus. Quo indicamus aliquid fieri. vt ego amo. tu amas. ille amat. Quis eſt imperatiuus modus. Quo imperamus aliquid fieri. vt o Antoni lege. Quis eſt optatiuus modus. Quo optamus aliquid fieri. vt vtinam ego legerem.

Eiuſdē pꝑe ſignificatiōis reperitur in voce et ſignificatione paſſiua tantum liquoꝛ aris. vt Sueto. in vita ceſaris. ni qđ extremo tpe linqui alo ſolebat. nemo tn̄ diceret animus linquit me. aut ego linquo te animo. Antonio. Quod eſt verbū neutꝝ huius generis ſignificatio latiſſime pꝫ. aliđ nāqȝ actionē ſignificat. vt ambulo curro. aliud paſſionē. vt vapulo exulo. aliud in quo nec agentis nec patientis ſignificatio dinoſcit: vt ſedeo ſudo. algeo. eſurio q̄q̄ quod ad grāmaticus attinet. hec potius actionē ſignificare dicendum eſt. hec quidam ſupina. alii abſolutiua nōnulli depoſitiua appellant. Qđ eſt verbū deponēs. Deponens đr verbū vt ait Diomedes per antiphraſim hoc eſt ecōtrario qꝛ verbū r litteram finitū deponere eā nō poteſt vel qꝛ cū ſola verba deponētia apud antiquoꝛes cōia eſſent. alterā. i. paſſiuā ſignificationē depoſuerunt. vt loquoꝛ eris. ſequoꝛ eris. Qđ eſt verbū cōe. verbū cōe đr qđ ſub vna voce actiuā ⁊ paſſiuam ſignificationē habet quemadmodum ⁊ nomē cōe đr qđ duo aut tria gña ſub vna voce cōplectit. Impꝫſonalis

Modi verborū quot ſunt. verborū ſignificatio in actiuā paſſiuāq; vocē referuntur. ¶ Modi verborū quot ſunt. Modus in verbo quē Quint. appellat qualitatē: eſt inclinatio varios animi affectus demonſtrans. Hi ſunt quinq;. Indicatiuus quē alij finitiuū alij diffinitiuum: alij pronunciatiuū appellant. Imperatiuus qui & percōtatiuus. Optatiuꝰ. Subiunctiuus ꝗ & cōiunctiuus & adiunctiuus ab alijs dr̄. Infinitiuus ꝗ & impſonatiuus dr̄. q: pſonas diffini-

Indicatiuus quis dicatur. tas nō habet: dr̄ & ꝑpetuus: q: finē nō hꝫ. ¶ Quis eſt indicatiuus modus quo indicamus inqt ſiue oſ̄dimus ſiue ꝓnunciamus aliqd fieri ſine vlla alterius modi inclinatiōe: vn̄ & finitiuus a Diomede dr̄: qḋ quaſi finita & ſimplici vtimur expoſitione. cū ꝑ ipm mentis ſenſum depromimus. ¶ Quis eſt imperatiuus modus: ꝗ im-

Impatiuꝰ quis ſit. peramus inquit aliqd fieri plerūq; añt & ꝑ eū precamur vn̄ ab Aruſio. deprecatiuus dr̄. vt Vergi. Muſa mihi cauſas memora: neq; em̄ ei imperat ꝙ precatur. ¶ Quis eſt optatiuus. hūc modū vſurpamus cū ꝓbus ali-

Optatiuꝰ quis ſit. quid a dijs expoſcimus: vt inquit Diomedes. vn̄ optandi aduerbiis illum adiungimus vt videlicet & vtinā et o et oſi in ſermone hiſpano mutuamur a penis exola. qḋ interꝑ̄tatur deus velit deus faciat. Reperitur etiam ſine aduerbio optandi. vt Lucanus in .i. dij viſa ſecundent. & fibris ſit nulla fides.

Subiūctiuus quis. ¶ Quis eſt ſubiunctiuus. Subiūctiuus qui

Quis ē infinitiuus. & dubitatiuus dr̄ ideo dictus eſt: ꝙ per ſe nō exprimit ſenſum: niſi alteri verbo iungatur alterū. qḋ fit media cōiunctiōe. vt ſi audiuerīs legā. cū amaueris docebo. ¶ Quis eſt infinitiuus qui caret inquit numeris & perſonis: hoc impersonale verbū habet. indiget verbo alterius modi. hoc & ſubiunctiuus habet: ſed vtrūq; ſimul ſolus infinitiuus. His quinq; ſuperioribus modis quidam adiecerunt ſextum: quē appellauerūt promiſſiuū vt ego amabo. ego docebo. ſed hunc indicatiui futuꝝ nos fecim̄ꝰ: ꝗdā īpersonalē modū ꝯiungūt vt ſint modi ſeptē: ſꝫ nos vt diximꝰ in actiuā paſſiuāq; vocē hūc modū reduximꝰ. Adhuc alij ꝯmēdatiuū ab īpatiuo ſeparant: qm̄ ꝑ impatiui pn̄s ſiue initiās vt ꝓſtim aliqd fiat impamꝰ: quē ideo impatiui dixerūt: ꝑ futurū vero tp̄s: vt aliqd in ꝑpetuū & ad multa tp̄a fiat cōmēdamꝰ: atq; ideo hūc quaſi diuerſum a ſupiorib' modū mādatiuū appellauerūt. Fuerūt adhuc q ꝯiunctiuū a ſubiūctiuo ſepararēt vt eſſent modi noue: adhuc alij adhortatiuū ab impatiuo ſeparāt. Gerūdia quoq; ſupina verbi modos eſſe dicūt. Sed nos quinario modorū numero cōtenti fuimus ad quos reliqui ſunt reducti: niſi ꝙ gerūdia & ſupina nō recuſamꝰ ab octo partibus orōnis ſepare. Tempora verboꝝ quot ſunt. Tp̄s in verbo vt inquit Diomedes: eſt viciſſitudo rerum ſi-

Tēpora verboꝝ quot ſunt. formi mutabilitate cōprehēſa. Cū vero tp̄s vt philoſophi dicunt indiuiduū ſit: nos illud ī partes diuidimus. ſꝫ non tā ipm tp̄s ꝙ actiones noſtras per tp̄a diuidētes: ea quantū ad nos attinet tria ſunt. pn̄s qḋ a quibuſdam inſtans appellatur preteritū & futurū qḋ a nonnullis vt ſupra dictū eſt: promiſſiuꝰ dicitur modus qḋ alij infinitum tp̄s appellāt: quia incertum ſit.

Ptm̄ quo triplex eſt. ¶ Anto. Preteritū adhuc in triplici differētia eſt: īperfectū perfectū & pluſq̄perfectum Ptm̄ impfectū qḋ inchoatiuū alij dicūt eſt ꝑ qḋ ſignificamꝰ nos aliqd in tp̄e perfecto cepiſſe nec ꝑfeciſſe tn̄: vt ego amabā. Preteritū perfectū eſt: per qḋ ſignificamꝰ nos aliqd in tp̄e ꝑtō incepiſſe atq; perfeciſſe: vt ego amaui pluſq̄ꝑfectū oēs antiq & iuniores grāmatici videt̄ mihi nō recte diffiniuiſſe. dicūt em̄ eē cū tp̄s 'iā ꝑndē exactū demōſtramꝰ: ita vt ꝑ ptm̄ ꝑfectū rē factā breui aut nō mlto tp̄e ante oſ̄dāmꝰ ꝑ pluſq̄ꝑfectū vo illud qḋ iā lōgo tp̄e inueteratū eſt. Que rō ſi vera eſt nō poſſemꝰ latine atq; grāmatice dicere: qḋ ī ipſo ſtatim ſacraꝝ lr̄aꝝ initio ſcriptū ē. ¶ In pricipio creauit deꝰ celū & terrā: & qḋ ſeqt̄ dixit deꝰ. fiat lux & facta ē lux: q actiōe nulla prior nulla āṫqor eſt. Sꝫ neq; rurſꝰ diceremꝰ recte cū tu veniſti iā ego legerē qḋ de re paulo āte facta dici poſſe nemo ē adeo ſtupidꝰ q nō ꝯfiteat̄. Sꝫ hō duo tp̄a nō eo cēſen̄t. ꝗ illi putāt: ſꝫ illo potꝰ qḋ ptm̄ pluſq̄ꝑfectū ptō ꝑfecto ꝯparatū āṫqꝰ ē: ſiue id ī mlto ſiue ī puo tp̄e ꝑ exacto ſit atq; ꝑ id adiecimꝰ iueteraſſe citra ptm̄ ꝑfectū vt ſi dixerī ego legerā cū tu veniſti: dico te veniſſe poſt id tp̄s q ego legi. ſic

Ouidius. Oui. i. meta. Sic mō que fuerat rudis & ſine imagine tellꝰ. Induit ignotas hoīm ꝯuerſa figuras. Qḋ ſi preteritū. p.q.p. ptō perfecto

Idem. nō ꝯparet̄ nihil aliud ꝙ ipſum preteritūꝑfectum ſignificet vt Oui. Legerat huius amor titulum nomēq; libelli. i. legit. Sꝫ īdicatiuꝰ cū ſubiūctiuo habet oīa ēnq; tp̄a: qm̄ ꝑ illa oīa poſſumꝰ indicare qd facimꝰ fecimꝰ aut facturi ſumꝰ. cuꝰ eſt per oīa ſimilis ſubiūctiuus. Impatiuꝰ aūt nō hꝫ tp̄a niſi pn̄s et futurū: ſed an [illegible]

Quis eſt ſubiunctiuus modus. qui indiget altero verbo vt perfectū ſenſum ſignificet: vt ſi legeris audiam

Quis eſt infinitiuus modus. qui caret numeris & perſonis & indiget verbo alterius modi: vt aliquid determinatum ſignificet: vt cupio legere.

Amo igitur cuius modi eſt Indicatiui modi.

Tempora verborum quot ſunt. quinq;. Preſens Preteritum imperfectum. Preteritum perfectum. Preteritum pluſq̄ perfectum. Futurum.

Quod eſt tempus preſens. quo aliquid in preſentiarū fieri oſtendimus: vt ego lego.

Quod eſt preteritum imperfectū quo oſ̄dimꝰ ꝙ aliquid fiebat: ſꝫ nō fuit perfectū vt ego legebam.

Quod eſt ptm̄ perfectum quo oſ̄dimus aliquid iam factum atq; perfectum eſſe. vt ego legi.

Quod eſt preteritum pluſq̄ perfectū. Quo oſtendimꝰ id quod factū eſt. inueteraſſe citra ꝑteritum perfectū vt ego legeram antea ꝙ tu veniſti.

Quod eſt futurū. quo oſ̄dimus aut promittimus aliquid faciendum eſſe. vt ego legam.

Amo igitur cuꝰ tp̄is. eſt. Preſentis temporis.

Numeri verborū quot ſunt. Duo ſicut in noīe. Singularis qui de vno loquitur. vt ego amo. Pluralis qui de pluribus loquitur vt nos amamus.

Amo igitur cuius numeri eſt. Singularis numeri.

Perſone verborū quot ſunt. Tres. Prima q de ſe ſola vel de ſe cū alijs loquitur vt ego amo. nos amamus.

Secunda ad quam ſola vel cum alijs prima loquitur: vt tu amas. vos amatis.

Tertia de qua ſola vel de quibus prima loquitur. vt Cicero legit. homines legunt.

ri primā nō admittit pſonā. Abſurdū nāq̄ eſſet quēq̄ ſibi imperare cū ꝓmptus ſua ſponte ſit imo vltro face re qḋ vult. externe vero pſone impio indigent niſi figurate qſi ad aliū loquēs in ſcḋa pſona ſeipm̄ pferat: vt Iuue. Tecū prius ergo voluta hec. In pl'i vero etiā pmā adhibet: q2 cū imꝑat ſe q̄ in ſocꝫ miniſteriū vocat. Sꝫ eſt aladuertendū ꝙ p imꝑatiui p̄ns imꝑamus aliq̄d ſine ſtagio fieri. vt o puer lege. i. fac vt ſtatī legas. ꝑ futuꝝ vero imperamus aliq̄d in poſterū faciendū atq̄ vt ita dicā: imꝑpetuū. Eſt quoq̄ eadē dr̄ia inter futuꝝ im peratiui ⁊ alioꝝ modoꝝ futura ꝙ hec indifferēter futuꝝ tp̄s ſignificāt qḋ eſtq̄ aduerbia diſtinguendū: vt ego legā mox cras perendie: die q̄rti. die quinti: die primi. Imꝑatiui vo futuꝝ nō ſignificat: vt cōfeſtim aliq̄d fiat ſed vt diximus ſemꝑ in poſteꝝ faciendū eſſe. vt ſi vis eſſe doctus legito libros. i. fac vt ſemꝑ legas libros. quod poſſis ꝯmode facere: neq̄ op' ē adiūgere aliq̄d quo tp̄is diuturnitatē illā exp̄mam'. Inueniū tñ apḋ antiq̄o res futuꝝ ꝓ p̄nti. vt Terē. in heautō. loq̄tur pamphila. ⁊ idē in adelphis. de te largitor puer. ꝓ eo qḋ eſt loquere largire. Quos Uer. antiq̄tatis amator ſecut' dixit. x. eñ. Primus equū phaleris inſignē victor habeto: ⁊ pau lopoſt tertius argolica hac galea cōtentus abito ꝓ eo qḋ eſt habeat et abeat. In voce paſſiua pl'e futuri tp̄is hm̄ōi reperiſ: idq̄ apḋ antiq̄ores tñ in legibus ⁊ federib': q̄ ſiūt ⁊ ꝓmulgant: vt ſic dixerim ad ꝑpetuā rei me moriā. Optatiuus tria tñ habet tp̄a p̄ns p̄nti ⁊ futuꝝ. Sūt q̄ ab optatiuo p̄ns tp̄s excludāt: qm̄ futura ſunt q̄ optam'. Aliī p̄nti p̄nti impfectū adiungūt vt ſignificet tp̄is ſub illa voce ambiguitas. Nos tñ p̄ns poſuim' nō ꝓpterea ꝙ tp̄s illud p̄ns aliq̄d demōſtraret: qḋ ꝑ illud aliq̄d ꝓximū tp̄is p̄nti optamus. vt vtinā legeret p̄ceptor intelligiſ nūc aut mox: qḋ ſi in futuro dixeris vtinā legat p̄ceptor de tp̄e remotiori optas. Sed dicet quiſpiā quō poſſumus p̄terita optare. Ad qḋ dicendū eſt ꝙ nō ſolū futura optare poſſumus. verūetiā plerūq̄ optamus nos aliq̄d feciſſe: qḋ tñ nō fecimus: vt vtinā ego legiſſem. Infinitiuus eque tria tp̄a hꝫ p̄ns p̄nti ⁊ futuꝝ. Uſurpaſ tñ plerūq̄ p̄ns infinitiui ꝓ p̄tō impfecto indicatiui: quo gn̄e dicēdi plerūq̄ vtunſ hiſtorici. Saluſt. Equitare cum equalibus certare. ⁊ cū oīs anteiret omnibus tñ charus eſſe. ꝓ eq̄tabat: certabat: erat.

Opatiu' tria tñ hꝫ tempora.

¶ Numeri verboꝝ quot ſunt? duo inquit ſicut in nole. Fuerūt tñ q̄ in tertia pſona pl'i p̄teriti pfecti indicati ui modi dualē numeꝝ a plurali diſtinxerūt in illis duab' vocibus amauerūt vel amauere: vt amauerūt ſit ad plures: amauere ad vnum tantū referendū. Sꝫ vt Quint. refert apḋ noſtroꝝ neminē hec obſeruatio reperiſ cū ecōtrario qḋ Uerg. j. eñ. dixerit. Deuenere locos vbi nūc ingentia cernis. ⁊ idē in. ij. Conticuere oēs inten tiq̄ ora tenebant. Ouiḋ. xiij. meta. Concedere ducens ⁊ vulgi ſtante corona apte nos doceant: nihil hoꝝ ad duos pertinere. ¶ Perſone verboꝝ quot ſunt? Tres inquit. ⁊ repetendū eſt hoc loco id qḋ de perſona in capi te ſuperiori diximus: cū de pſonis ꝓnoīs agebatur. Illud tñ addimus qḋ Diome. ait perſonā eſſe rōnabilē ſubſtantiā qḋ proprie in prima ⁊ ſecunda perſona reperitur: niſi fiat pſopopeia.

Nūeri verboꝝ q̄t ſūt.

Perſone verboꝝ q̄t ſunt.

Species verborum quot ſunt. Due ſicut in noīe. Primitiua: vt lego is. deriuatiua vt lectito as.
Deriuatiuorum verborum forme quot ſunt Septem Inchoatiua Meditatiua Deſideratiua Frequētatiua. Diminutiua Denominatiua Aduerbialis.
Que dicuntur inchoatiua. Que laurētius dicit conti nuum incrementū paſſionis innate ſignificare ſiūtq̄ tñ a verbis neutris abſolutis ſcḋe cōiugationis for mātur q̄ a ſcḋa pſona p̄ntis indicatiui mōi additā co vt a tepeo es. tepeſco is. i. in horas magis tepeſio.
Que dicunſ verba meditatiua. Que laurētius appel lat deſideratiua. ſiuntq̄ ab vltimo ſupino addita rio. hec fere ab edo is: eſu eſurio. a ceno as. cenatu cenatu rio a pario is. ꝑtu ꝑturio a meio is. mictu micturio. a caco as. cacatu cacaturio ab emo is. emptu ēpturio.

¶ Antro. Sp̄es verboꝝ quot ſunt? Due inq̄t ſicut in nomie: primitiua ⁊ deriuatiua. Deri uatiuorum rurſus ſeptem dicit eſſe formas: quas Diomedes ⁊ Donat' ad verbi referūt qualitatē. alii ad genus ſiue ſignificationē. Deinde querit reſpōdetq̄ de ſingulis ſeptē verborum formis. ¶ Que dicuntur inchoa tiua. Oēs grāmatici q̄ vnq̄ fuere ante Lau rentiū Uallam: appellauerūt verba inchoa tiua que in ſco deſinunt: qualia ſunt frige ſco: tepeſco: albeſco: dixerūtq̄ inchoationē quandam ſignificare: quod eſſe falſum vali diſſimis rōnibus conuincit quin potius hec verba incrementum paſſionis innate ſigni ficare videntur: que ſignificāt verba a q̄bus deriuātur: vt egreſco. i. magis magiſq̄ eger ſio. albeſco: nigreſco. i. in dies magis magiſ q̄ albeo ⁊ nigreo ⁊ velut ipſe exponit: albe ſio et nigreſio. Hec verba alii ante Lauren tium dixerunt a verbis neutralibus tantū deriuari: nos aūt adiecimus a vbis neutris nō quedā ſed tñ ſecunde coniugatōis nam ab aliis coniugationibus deducta nō tā in choatiua q̄ inchoatiuoꝝ ſimilia eſſe dicēda ſunt vt illa labaſco is. integraſco is. ⁊ ab hio as. hiſco is. a cōcupio is cōcupiſco is. Sunt p̄terea huius forme verba quoꝝ primitiua in vſu nō ſunt. vt herbeſco is. ſilueſco is. ligneſco is. igneſco is. iuueneſco is. et ſimilia que poſſunt videri a nolbus herba ſilua ligno igne iuuene potius q̄ ab herbeo es: ſilueo es. ligneo es igneo es. iuueneo es. deriuata. Nā vba huius forme certis regulis conſtant: quaꝝ vna ſi defuerit. inchoatiua: ſiue vt Laurentius maluit augmētatiua nō erunt prima eſt ꝙ in ſco deſināt. deinde ꝙ a ſcḋa perſona preſentis indicatiui modi verboꝝ neutraliū ſecunde coniugationis paſſionem innatam ſignificantiū formentur pre terea quod deficiāt in preterito perfecto indicatiui modi ⁊ in reliquis temporibus que formantur ab eo qḋ ꝙ per tertiā verboꝝ coniugationē declinentur. ¶ Que dicuntur meditatiua. Secunda verborum forma eſt meditatiua. que Laurē. ⁊ quidā recte deſideratiua ſiue optatiua eſſe dicit. Neq̄ enī eſurire eſt meditari come dendam eſſe. qḋ ad intellectū ꝑtinet ſeu cupere ⁊ optare qḋ eſt opus partis appetitiue. Formātur aūt ab vl timo ſupino addita rio. reperiturq̄ hec verborum forma in paucis verbis apud antiquiores fortaſſe in plu ribus: ſed quorum ego memini in his fere. Ab edo edis eſum eſu eſurio is. a ceno as. cenatum cenatu. cena turio. a pario paris partū partu: parturio. a meio is. mictum mictu micturio. a caco cacas. cacatum cacatu. cacaturio. ab emo is. emptū emptu empturio. i. cupio ſiue libido mihi inceſſit edere: cenare: parere: meire. cacare. Iuue. Eſurit intactā paridi niſi vendat agauem. Martia. xj. epigrā. Cenaturit vacerra nō cacaturit Iuue. Noctibus hic ponunt lectitas: micturiunt hic. Uerg. in bucco. Nunc oīs parturit arbos. Uarro. ij. de re ruſtica. Te empturientē in campos macros abducam crebro pedes. Ex quibus exemplis facile colligitur in

Spēs verboꝝ q̄t ſūt

Valla.

Idem

Meditatiua verba q̄ dicanſ.

Iuuenā. Uergilius Uarro

Impere ſibi quis ſi poteſt.

Futuꝝ idicatiui ⁊ alia in quo et quibus differunt.

Uergilius

ter meditatiua ⁊ forme ꝑfecte ſint abſolute verba illā eſſe dr̄iam. ꝙ abſoluta actū. meditatiua effectū mētis
nō meditationē ſignificat. vt Liui⁹ qđ diu parturiuit animus veſter aliqn̄ pariat. ⁊ illud pſalmographi. Ecce
parturit iniuſticiā cōcepit dolorē ⁊ peperit iniquitatē. ergo parturire eſt cupere a partu liberari. parere illud
ſpm qđ conceptū eſt quodq cupimus parere in lucē edere. Dicturio a dico is. dictu. Macro. vj. ſatur. viſus eſt
qđ duces inqt ⁊ milites: q̄ fortiter a ſe facta ſemꝑ dicturiūt. Idē li. j. ne vltra te dicturientē retardē. ⁊ Apule.
a nubo is nuptu nupturio: ſine vlla vnq̄ magis iā olim nupturiſſe. Inter ſcaturio is. qđ videt̄ huius forme
verbū eſſe ⁊ ſcateo es. a quo deriuari videt̄. nulla talis dr̄ia reperit̄: idē nāq eſt ſcaturio ſcateo declinant̄ aūt
hmōi forme verba oīa per quartā verboꝝ coniugationem.

Inchoatiua vba q̄ dicuntur. ¶ Ctbri. Que dicunt̄ inchoatiua: in his verbis Probus ita ſcripſit. Ex oībus verbis in qbus ſunt tpa ⁊ pſo-
ne formātur inchoatiua. Sed hoc probi exēplis ꝓprobemus ab amo amas amaſco. ab augeo es. augeſco. a ti-
meo es. timeſco. q̄ actiua ſunt. Hale. maxi. de pauper. oīa nimirū habet q̄ nihil cōcupiſcit: atq a deponētibus
Apuleius. vt in Gellio legim⁹ a fruor fruiſcor. ⁊ a miſereor miſereſcimus vltro dixit Verg. niſi malueris a miſeret deda
ci qđ impſonale eſt: vt Cato nolito aquā dare mulū ne pertedeſcas. Apule. vero de pudeſco vtitur. Sed viſus
emēdacior ea reiicit: nō em̄ dicim⁹ portaſco: amaſco: doceſco: noceſco: trahiſco: metuiſco: nō ſentiſco: nō veſtiſco
Sꝫ a neutris abſolutis. Cōiugatiōiſq ſcđe a ſeneo ſeneſco. Silueo ſilueſco a craſſeo craſſeſco. a maceo mace-
Plinius ſco. Colu. ne ſuperuacuis ſarmētis ſilueſcere. Pli. Aqua celeſti donec craſſeſcat. M. Varro. maceſcētes meli⁹
ꝯcipere dicunt̄: atq his ſimilia plurima verba hilareſco. graueſco. floreſco. lapideſco. ancreſco. herbeſco. ado-
leſco. flaueſco. niteſco. lateſco. caneſco. clareſco. herbeſco. ꝯualeſco. flāmeſco. rubeſco. palleſco. tenereſco. vire-
Plautus. ſco a puero vero pueraſcēs ⁊ pueraſcēs deducunt̄: vt ſit pueraſco is i etate ſenili puerilib⁹ vti moribus. puere-
ſco is. trāſ infantiā p pueritiā adoleſcere. Plau. i merca. ſenex cū ex tēplo eſt: iā nūc nec ſentit: nec ſapit aliūe
Terenti⁹. ſolere eū repueraſcere. Suero. Quoꝝ duo infantes adhuc rapti: vn⁹ iā repueraſcēs. ¶ Cōtinuū incre. Cic. p
achaia leuitas floreſceret quotidie magis. Ver. li. viij. magis crudeſcit ſanguine pugne. Terē. in heaut. nō
quotidie augeſcit magis egritudo. Pli. lib. xxj. rauſa paulatim rubeſcens viſcit. In eo vero qđ Antonius pre-
cepit libro ſuperiore verba inchoatiua preterito carere: nihil laurentio refragatur. licet Laurētius tradat ver-
ba inchoatiua pretī hr̄e: atq eoꝝ primitiua eodē carere. nā Anto. formationē Laurētius quidē ſignificatio-
nem reſpexit. Quippe macrui macer factus ſui ſignificat: qđ a macreo legitime formatur: vt a noceo nocui.
Macreo vero ſm ſignificationē ſuā: que eſt macer ſum. In preterito macrui. i. macer fui inducit. Qđ aucto-
ritate cōprobandū eſt: ſed maxime Verg. extra hoīm aleā poete caſtigatiſſimi. qui enei. li. vj. ſic ſcripſit. oſtia
Iamq domus patuere ingentia centū hic patuere: nō ꝙ fuerint aliqn̄ aperte tanq̄ qđ tunc nō erant. Sed
ꝙ aperte facte cū fuerint antea: tunc etiā aperte erāt. Quod vero hec verba nō ſolā ſignificent inchoationē
plurime demonſtrāt rōnes: ſed huic loco faciat ſatis hoc vnū. Ita eque poſſe dicere incipit tumeſcere pōtus.
Sicut deſinit turgeſcere morbus. ⁊ qđ legimus in Verg. etna eternum pingueſcat ab vbere ſulphur: vbi quo-
nā modo eternum ſulphur incipiet turgere: quin potius indicat magis pingueat vt ſenſit Valla. ¶ Emptu-
Deſideratiua que dicuntur. rio pariter dicetur facturio. i. coire cupio. Plautus facturit poſtq̄ ancillā aſpexit.

¶ Anto. Que dicitur deſideratiua? Terti
verboꝝ forma eſt eoꝝ que dicitur deſidera-
tiua Laurētius tn̄ nō affectū mētis deſide-
Priſcian⁹ carpitur. riūq hec ſignificare dicit: ſed actū corpis. Nā
quod Priſcia. affert illud Ver. in. viij. Nam
memini heſione viſentē regna ſororis. Lao-
medontiadē priamū expoſitiq viſentē p cu-
pientē videre oīno rōne caret. Nā ſi viſere
eſt cupere videre. ſemper priamus ſororē he-
ſionem viſebat poſteaq̄ ablata fuit: nec mi-
Viſere qđ denotat. nus cum erat in troia. ꝙ cū vt illam videret
pfectus eſt ſalamina. Ergo viſere nō cupe-
re videre. ſed ire ad videndū ſignificat. Qđ
ſi viſo cupio videre ſignificaret: niſi q̄ Cic. ad
atticū ſcripſiſſet: cupio alexandriā reliquā-
q egyptū viſere: ſed viſo alexandriā reliquā
q egyptū. Vſurpantur tn̄ hec verba p ipſoꝝ
primitiuis vt laceſſo pro eo ad lacerandum
Faceſſo vel lacero. faceſſo eo ad faciendū vel facio.

Que dicūtur deſideratiua. que laurētius non mentis affectū: ſed actū corporis ſignificare dicit. Sunt vero q̄ rariſſima. vt viſo is. laceſſo is. faceſſo is. capeſſo is. Que dicuntur frequētatiua. Que aſſiduam in agēdo vim habere ſignificant. fiuntq ab vltimo ſupino u mutata i o. vt a curro curris curſu curſo curſas. a duco ducis ductu ducto ductas. Animaduertendum tamē eſt in verbis prime coniugationis ſupina a quibus formātur frequētatiua mutare penultimā ſupini in i. breuem. vt ab impero as. imperatu imperito imperitas. Dicimus tamē ab ago agis actito actitas et agito agitas. a dico is. dicto dictas. ⁊ dictito dictitas.

Verg. iiij. eñ. Ocios omnes imperio leti parent ac iuſſa faceſſunt. Reperitur tn̄ pro eo quod eſt recedere: vel
ire ad recedendū. Cicero. i. de legibus. Pauliſper faceſſant rogemus. Reperitur etiam faceſſo pro prohibeo
Cicero in Verrē. ne innocēti periculū faceſſeris. idē quoq in eundem: cū audiuiſſent ei negociū faceſſitum.
Capeſſo is. pro capio vel eo ad capiendū. Verg. j. eñ. Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Cice. j. tuſcu. is animus ſu-
Capeſſo. perior capeſſat neceſſe eſt. Acceſſo is. vel arceſſo litteris inuerſis pro eo ad vocādum. Terentius in andria.
Obſtetricem acceſſo. ſed cū oīa huius forme verba ſint tertie coniugationis: et in ſo deſinant. hoc reperitur
etiā in io. terminatū declinatūq per quartā cōiugationē. Cice. de claris oratoribus. Acceſiuiſti ex vrbe ea q̄
domus eſt ſemꝑ habita doctrine. Et actuū cap. x. mitte ioppē ⁊ acceſſe Simonē quendā. Ex quibus exēplis
colligimus verū aut vero primū eſſe qđ Valla ſuſpicatur ꝓdictaꝝ formaꝝ vba ab antiquiſſimis aliter fuiſſe
appellata: q̄ a grāmaticis iunioribus nūc dicitur: ⁊ illoꝝ noīa ſic fuiſſe inuerſa: vt p meditatiuis dixerint in-
choatiua: p deſideratiuis meditatiua: p actū corpis ſignificātibus deſideratiua. Sed que nos ex eo quod
ſignificāt nouo noīe diximus augmētatiua. Laurētius opinat̄ ab antiquorib⁹ fuiſſe meditatiua appellata ex
illa reconditiore ſignificatione qua melior ſignificat exerceri: vt apud Iuuenā. Statua meditatur prelia ſca.
⁊ alibi. Marmorea meditatur prelia villa. vt ſic caleſco quaſi exerceor calore: frigeſco exerceor frigore et ſilia
Que dicitur frequētatiua. eodē mō. ¶ Que dicitur frequētatiua. Frequētatiua verboꝝ forma: quā Diomedes iteratiuā appellat. eſt q̄
aſſiduā vel potius frequentē in agēdo vim hꝫ. vñ ⁊ appellationē hꝫ qm̄ frequēter agendo iterat affectū. For-
matur aūt ab vltimo ſupino u finali mutata in o. declinaturq p primā cōiugationē. vt a curro curris curſu

curſo curſas a quo eſt occurſo as.i.frequēter occurro Ver.in buc. Occurſare capro cornu ferit ille caueto. A duco is.ducto as.i.frequēter duco: Sal.i catilina. L.ſylla exercitū quē in aſia ductauerat. a mergo mergis .merſo as.i.frequēter mergere Ver.j.ge. Auuio merſare ſalubri. Eſt ⁊ frequētatiuū a frequētatiuo curſito tas. Ho.ij.ſer. Velut ſi ſucāte curſitat hoſpes. In verbis vero prime ꝯiugationis mittentib' ſupinū in atū. fiūt frequētatiua a penultima in i breuē mutata. vt ab ipero as. iparu. ipito as. Hora.j.ſer. Olim q̃ ſummis legibꝰ iperitarūt a volo as. volatu volito as. Rogo as. rogatu. rogito itas. ❡ Ab ago gis. actu nō dicim' acto actas. ſꝫ actito actitas. Mar. Cogit meritus actitare cās dicimus etiā ab ago agis i alia ſignificatōe agito as. Ver.ij.ge. Ipſe dies agitat feſtos fuſuſqꝫ ꝑ herbā. ❡ A dico is. dictu dicto as. qđ eſt alio ſcribēte dicere. Iuue. Celſo dictare parat dictito as. qđ vero eſt frequētatiuū a frequētatiuo eſt frequēter dicere Hora.ij.epi. Dictitet albano muſas in mōte locutas. A q̃ro is. debuit eſſe q̃ſito tas. penultima longa ſꝫ dicimus q̃rito tas. eadē breui. A ſcribo is. ſcriptu. ſcriptito tas. A ſcio is.iui. ſcitu ſcitor aris. ⁊ ſciſcitor aris. A noſco is. notu noto as. noſcito tas. A cogo is. coactu nō coacto as. ſed cogito as. dicimus ⁊ a ſequor eris. ſecutu nō ſecutor aris. ſed ſector: ris. formatur.

Verg.
Hora.
Ducto vn̄ deſcendat

Que dicūtur diminutiua: que a ſuo principali diminutionem ſignificant. vt a garrio ris. garrulo las. a ſorbeo es. ſorbillo as. a caluo is. cauillor aris.

Que dicuntur denominatiua. Que a nomine deriuātur vt a patre patriſſo as. a greco greciſſo as. ⁊ grecor grecaris. a frumento frumētor aris. a pabulo pabulor aris. a rure ruſticor aris.

Que dicūtur aduerbialia. Que ab aduerbio deriuanf vt a perendie perendino as. a ſupra ſupo ſupas ab intra intro intras.

Amo igif cuius ſpeciei eſt. Primitiue ſpeciei. non eñ habet (quod ego ſciā) vnde poſſit deriuari.

Figure verboꝝ quot ſunt. Due ſicut i noīe. Simplex vt amo as. Compoſita vt deamo as.

Amo igitur cuꝰ figure eſt. Simplicis figure: non eñ poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius qđ integrū ante compoſitionem ſignificabat.

Cōiugatiōes v̄boꝝ quot ſunt. Quattuor. Prima q̃ ſcđaꝫ pſonā ſingularē pn̄tis idicatiui mōi mittit i as ꝓductā in voce actiua ⁊ in aris vel in are. i voce paſſiua. vt amo amas. letor letaris vl' letare. Secūda q̃ eādē ſecūdā pſonā mittit in es. ꝓductā i voce actiua. ⁊ in eris vel ere. in voce paſſiua. vt doceo doces. medeor eris vl' ere. penultima correpta i voce paſſiua. vt lego gis. loquor eris. vl' ere. Tertia q̃ eādē ſcđaꝫ pſonā mittit i is. correptam in voce actiua et in eris vel ere.

Quarta que eādem ſcđam pſonam mittit in is. ꝓductā in voce actiua. ⁊ in iris. vel ire penultima producta in voce paſſiua vt audio is. audior iris vel ire.

❡ Anto. Que dicitur diminutiua. Eſt q̄rta verboꝝ forma eoꝝ q̃ dicitur diminutiua eo qđ ſignificēt diminutionē a ſuo ꝓcipali vn̄ deriuatur: vt a ſorbeo es. ſorbillo as. quaſi minutī ſorbere. a garrio is. garrulo as. a caluo is. cauillo las. ⁊ cauillor aris. Sūt ꝓterea que dā diminutiuoꝝ formā hn̄tia ſine origine formē ꝓferre: vt pitiſſo as. pro minutim bibere. vacillo as. ꝓ eo qđ eſt alterno motu fluctuare Terē. in heauto. pitiſſando mō mihi qđ vini abſumpſit. Ci. de cla. ora. cū ex eo toto corpore vacillāte q̄ſiuit: qđ logref e lyntre huiꝰ ordinis videnf mihi eſſe v̄ba illa q̃ paulo ante frequētatiua eſſe dicim': vt dormito as. ſcriptito as. qđ ē nō ꝓfunde dormire: aut plane ſcribere: ſꝫ ꝑ interualla id facere ſignificāt: vt ſit dormitare minꝰ q̄ꝫ dormire. ſcriptitare minꝰ q̄ꝫ ſcribere. vt illud dormitauerīt oēs ⁊ dormierūt. ❡ Que dicunf denolatiua. Sexta v̄boꝝ forma eſt eoꝝ q̃ dicuntur denolatiua. eo qđ a noīb' deriuātur vt a pr̄e patriſſo patriſſas. a greco greciſſo greciſſas. ⁊ grecor aris. a attico atticiſſo as. q̃ v̄ba imitationē quādā ſignificāt dicim' q̄ꝫ a pabulo pabulor aris a frumēto frumētor aris. a ligno lignor aris ab aq̄ aquor aris. ꝓ eo qđ eſt ire q̄ſitū pabulū frumētū ligna aquā. Li. iiii.xxv. ab vrbe ꝯdita lignatū pabulatū ꝓgreſſus exciperet ⁊ gel. li.xvi.noc.atti. ea figura eſt capiātur ⁊ qua lignātur pabulātur ⁊ aquātur. Li. iii.xxii. tertiā partē militū frumētatū dimiſit. Dicimus q̄ꝫ a rure ruſticor aris. Ci.ij.de ora. Leliū ſemp fere cū Scipione ſolitū ruſticari. ꝓ quo antiquiores ruro as. ⁊ ruror aris. a philoſophia philoſophor aris. a poeta poetor aris q̃ poſteriora ſignificant dare operā philoſophie poetrie. ❡ Que dicitur aduerbialia. Septima verboꝝ deriuatiuoꝝ forma eſt eoꝝ: q̃ dicūtur aduerbialia eo qđ ab aduerbiis deriuantur: vt a perēdie ꝑendino as. qđ eſt in diē tertiū differre. a tras craſtino as. ab intra intro intras. ❡ Amo igif cuiꝰ ſpēi eſt: primitiue in q̄t neq̄ eñ hꝫ vn̄ deriuef: ſed reꝑcramentum adiecit qđ ego ſciā fieri eñ pōt vt ordinē habeat vn̄ dicaf. Sed neq̄ format ex ſe inchoatiuū: vt iſti dicūt amaſco is. neq̄ deſideratiuū amaſſo is. nec meditatiuū amaturio is. nec frequētatiuū amitto as. ❡ Figure v̄boꝝ quot ſunt. Due inq̄t quēadmodū in noīe. Simplex vt amo as. clamo as. cōpoſita vt deamo as. ꝯponūtur aūt verba quattuor modis ſicut ⁊ nomē. ex duob' integris vt examo deamo as. ex de ⁊ amo as. ex integro ⁊ corrupto vt diligo is. ex di ⁊ lego is. aut ex corrupto ⁊ integro: vt alligo as. ex ad ⁊ ligo as. aut ex duobus corruptis: vt officio is. ex ob ⁊ facio is. Cōponūtur eñ verba frequēter cum ꝓpoſitionibus ſed nōnunq̄ꝫ cum nominib' vt repefacio a tepidus ⁊ facio. verſificor a verſus ⁊ facio. belligero a bellum ⁊ gero. Cōponuntur etiam ex ꝓpoſitione noīe ⁊ verbo vt perterrefacio is. a per ⁊ terrorem ⁊ facio. ex duabus prepoſitionibus ⁊ verbo. vt recōpenſo as. recondo is. Sed quemadmodum in compoſitione corrumpantur: in fine libri ſuperioris dictum eſt.
❡ Cōiugationes verboꝝ q̄t ſunt. Antiq̄ores grāmatici fere oēs eñ ponebāt coniugationes tres: ſed tertiam rurſus diuiſerunt in breuem ſiue correptam. in longam ſiue productam. Nos autem iuniores ſecuti grammaticos qꝛ nihil referebat. quattuor ꝯiugatiōes poſuimus. Cōiugatio eſt ꝯſequens verboꝝ declinatio. dicta qđ vna eadēq̄ rōne declinatiōis plurima cōiugantur verba vt ad ſimilitudinē amo as. oīa verba prime cōiugationis. hec a grecis ſyzigia dicif. Prima que ſcđam perſonam. Iam puer nō reſpondet ex eo qđ libro.j. dixit

Diminutiua q̃ dicif
Denolatiua q̃ dicif
Aduerbialia q̃ ſunt
Figure v̄boꝝ quot ſunt.
Coniugatiōes v̄borum quot ſunt.

Prima ꝯiugatio eſt q̄ habet a.productā ante re in infinitiuo: qḋ ex ipſa pnunciatiōe atq̧ accētu poterat intelligere: ſed ex eo qḋ iam li.v. audiuit ſcḋam pſonā pn̄tis indicatiui modi prime cōiugationis in numero ſingulari in as longā terminari. Scḋe vero in es eque longā. Tertie in is breuē. Quarte in is longā. Que ratio ⁊ ſi eadē eſt cum ſupiori: hic rn̄dit quaſi prouectus ex Diome. Donati. Phoce Priſc. olimq̧ antiquoꝝ verbis: qui ex ſcḋa perſona indicatiui colligūt diuerſitatē coniugationū illic vero quaſi rudis didicit rem ex eo qḋ erat intellectu facillimum.

❡ De participio.

❡ De erotymatis participiorum. Cap. viij.

❡ Epitome.

☞ Participioꝝ hic docētur pueri genus: tp̄s figurā ac cū numero caſu ſignificatione.

Amans que pars orationis eſt. Participiū. Quid eſt participiuȝ pars orationis declinabilis que pro verbo accipitur. et quo deriuatur genus ⁊ caſus habēs ad ſimilitudineȝ nominis ⁊ accidentia verbi ſine diſcretione modorum ⁊ perſonarum.

Unde dicitur participiū. quaſi particapiū quia parteȝ accipit a noīe. ptem a verbo ptem ab vtroq̧.

Participio quot accidunt. Sex genus: tempus: ſignificatio: figura: numerus: caſus: cum declinatione.

Genera pticipiorum quot ſunt. quattuor maſculinuȝ vt amatus. femininum vt amata. neutrum vt amatū cōmune trium. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amans.

Amans igitur cuius generis eſt. Communis trium.

Tpa participioꝝ qḋ ſunt. Tria. Preſens vt amās p̄teritū vt amat⁹. futurum vt amatur⁹ amandus.

Amans igitur cuius temporis eſt. Preſentis tēporis

Significationes pticipiorum quot ſunt. Due. Actiua vt amans. Paſſiua vt amatus.

Que participia ſignificant actionem. A verbis actiuis ⁊ neutris actioneȝ ſignificātibus. actionem ſignificāt participia pn̄tis ⁊ futuri in rus. vt amans amaturus ſeruiēs ſeruiturus. A verbis paſſiuis vel neutris paſſiuis vel neutris paſſionem ſignificantibus participia oīa ſignificant paſſionem. vt amatus amandus.

Amans q̄ pars orōnis. Deinde rn̄det participiū eſſe partē orationis declinabilē ad drīam indeclinabiliū: q̄ pro verbo accipit̄: ex quo deriuat̄ nā verboꝝ ſignificatiōes hȝ atq̧ pro verbo ponit̄: ſed ab eo differt: qm̄ genus ⁊ caſus hȝ ab ſimilitudinē noīs a quo rurſus differt: q: accidentia verbi habet modos ⁊ pſonas quibus participium caret.

Particiṗiū vn̄ dicatur. ❡ Un̄ dicit̄ participiū. Ab eo rn̄det qḋ duaꝝ partiū: q̄ ſunt pncipes in orōne hoc eſt noīs ⁊ verbi partē capiat ⁊ participet: vt ſit participiū vt cū Seruio dicat Sergi⁹ quaſi particapiū: accipit enī vt dixim⁹ a noīe gn̄a ⁊ caſus: a verbo tpa ⁊ ſignificatiōes ab vtroq̧ numerū ⁊ figurā.

Particiṗioꝝ gn̄a quot ſunt. ❡ Participio quot accidūt. Sex inqt duo q̄ dixim⁹ accepiſſe a noīe. i. gen⁹ ⁊ caſus duo quoq̧ q̄ a verbo hoc eſt tp̄s ⁊ ſignificatio. Duo p̄terea q̄ ab vtroq̧ hoc eſt figura ⁊ numer⁹. ❡ Gn̄a participioꝝ quot ſunt: quattuo: eſſe dicit gn̄a participioꝝ. Maſculinum eoꝝ q̄ terminant̄ in us. vt amatur⁹ amatus amādus. femininū eoꝝ q̄ terminant̄ in a. vt amatura amata amāda. Neutrum eoꝝ q̄ terminātur in um. vt amaturū amatū amandū. Cōe triū eoꝝ q̄ terminātur in ns. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amās. hic ⁊ hec ⁊ hoc docēs. Repiuntur tn̄ participia in ns. terminata in gn̄e maſculino quaſi ſubſtātiue poſita ex eo qḋ in illis ſubintelligitur nomē ſubſtātiuū maſcu. gn̄is vt: hic oriēs. hic occidēs ꝑ vbi intelligitur ſol.

Uerg. Uer. v. en̄. Et me ſeuus eq̄s oriēs afflauit anhelis. Aliqn̄ tn̄ ipm̄ ſubſtantiuū exprimitur. dicimuſq̧ ab oriēte ſole: ad occidentē ſolem rudēs q: intelligitur funis. torrēs: q: fluuius gn̄is q̄ ſunt maſculini. Profluēs ⁊ cōfluēs: q: ſubintelligitur aqua. gn̄is ſunt fe. Liui. j. ab

Liuius. vrbe cōdita pueros in pfluentē aquā mitti.

Ceſar. Ceſar in cōmentarijs. Cū ad ꝯfluentē moſe ⁊ rheni ꝯueniſſent ⁊ Juſtinus in trogi epito

Profluēs q̄d ſit. me. pars q̄dā in cōfluentē danubij ⁊ ſabū cōcedit. Eſt aūt profluens in ea pte fluminis q̄ eſt violētior a.j vena. cōfluens vero. qua duo flumina iungūtur: quā Ptholomei interpres ſciſſionē fluminis appellat. Cōtinens q̄ pro terra q̄ nō eſt inſula etiā gn̄is feminini: q: ſubintelligitur terra. Pli. li. vj. aymū a prima ꝯtinēte abeſt ſeptē mille centū quinquaginta paſſus. Cōſonās q̄ pro lr̄a q̄ nō eſt vocalis. hoc gn̄e pfertur. Animās tum gn̄e maſculino repitur. vt Hora. ij. ſer. Sed hic ſtilus haud pȝ vltro quē q̄

Animās. animantē tum feminino. vt Cice. in. j. de legibus. nā cū ceteras animātes abiecīſſet ad paſtū. Repitur quoq̧

Serpens gn̄e neutro: ſed in plurali tn̄ animātia. Serpens femininū repitur Jnue. Et mouiſſe caput viſa eſt argentea ſerpēs Uer. ij. en̄. maſculinū ꝓtulit dicēs ſerpēs ꝯplexus vtroq̧. p̄gnās q̄ȝ qḋ pticipū formā hȝ ſine origine verbi rōne ſignificatiōis tn̄ gn̄is eſt feminini. Jn neutro gn̄e pticipia repiūtur quaſi ſubſtātiua. vt antecedēs

Particiṗioꝝ quot ſunt tpa. ꝯſequēs: decens: cōueniens. ❡ Tpa participioꝝ quot ſunt: tria inqt. Sed aladuertendū eſt: qḋ nō ex oī verbo oīa tpa naſcuntur: quēadmodū ſtatim de ſignificatiōibus participioꝝ dicemus. Jllud quoq̧ eſt ꝯſiderandum qḋ lȝ latini nō habeāt pticipia p̄teriti imperfecti tp̄is ⁊ pluſq̄ perfecti. lucniunt̄ tn̄ pro illis pticipia preteriti poſita: vt apud Uer. j. en̄. ⁊ qua vect⁹ abbas: ⁊ qua grādeuus alethes. qḋ Serui. p vehebat̄ exponit. ❡ Signifi

Particiṗioꝝ ſignificatiōes. catiōes participioꝝ quot ſunt. Due inqt actiua ⁊ paſſiua. Sȝ q̄ participia ſignificāt actionē: q̄ paſſionē ſubiungit dicēs. ꝙ a verbis actiuis ⁊ neutris nō quidē oībus: ſed q̄ ſignificāt actionē participia pn̄tis ⁊ futuri in rus ſignificāt actionem vt amans q̄ amat. amaturus q̄ amabit. ſeruiēs qui ſeruit ſeruiturus q̄ ſeruiet. ❡ A verbis paſſiuis vel paſſionem ſignificantibus qualia ſunt. exulo. vapulo. caleo. ardeo. participia oīa ſignificāt paſſionem. vt amatus quem amauit quiſpiam. amandus qui amabitur. vapulās q̄ verberatur vapulaturus qui verberabitur. exulans qui mittitur in exilium. exulaturus qui mittetur. Quin. in. j. adde quod vapulātibus multa dictu deformia. Cicero in. iij. tuſcu. q. Thelamonem pulſum patria exulātem atq̧ egentem. Juſtinus in epitome trogi. Jlle quaſi in perpetuum cum viris exularet.

¶ Anto. A verbis deponētibus q̄tuor veniūt ꝑticipia. ſcʒ p̄ntis ꝑteriti ⁊ futuri in rus actionem ſignificāt fu turi vero in dus paſſionē quod q̄ alexandrini nō recipiebāt. auctoritate probandū eſt a loquor loquendus Hora. iiij. car. Precia coniugibus loquenda. a ſequor ſequend'. Ouid. in epi. phyllidis. Nō tibi ſic dicet phylli ſequendus erā. ab inficior inficiendus. Idē in epi. deianire. Decolor ⁊ factis inficienda tuis. a patior patiend'. Idē in. iij. de arte. Multa ꝓ tyroni nō patienda feret. ab imitor imitādus. Idē in epi. phedre. Arcus ⁊ arma tue tibi ſunt imitanda Diane. a fateor fatē dus. Ouid. j. de triſt. Sūt tamen euentu du ra fatenda meo. et ab illius compoſito ꝓfi teor profitendus. Idem in. j. de arte. nec ſpe cies veneris ſemper proficienda roganti. A tueor tuendus. Idē in. iij. de arte. huic equi tes illi ſtagna tuenda dedit. a modulor mo dulandus. Hora. ij. epi. fidibus modulanda latinis. ⁊ fere ab oībus verbis deponētibus q̄ cū acc̄ō cōſtruūtur: paſſim reperies: hmōi ꝑticipia. Sūt etiā ex deponentibus que cū aliis caſibus cōſtruūtur: vt ab vtor vtendus Gel. li. vij. qui iumentum alio: ſum duxerat q̄ quo vtendū acceperat ⁊ in digeſtis titulo de acquirenda poſſeſſiōe. l. ſi quis rem vtendam dederat: ſed hoc verbū etiā cū acc̄ō con ſtrui poteſt: vt apd̄ Cicero. ij. de orato. ſi cēte rū corpus vtimur ad belli adiumenta et or namenta pacis. ⁊ Gelli. lib. xviij. quas voces nos poſſemus vti. Quid q̄ actiuū reperitur vt apud Nonium. q̄ ſupellex multa que non vtitur emitur. Eodē mō a veſcor legimus ve ſcendus. q̄ Pli. lib. viij. dixit. Caprinū iecur ſi veſcatur: ab eo qō eſt veſco is. et a fungor fungendus q̄ Terē. in adelphis dixit. Michi nus tuus neqʒ boni neqʒ liberalis functus eſt officiū viri: et qō Plau. in trinūmo etiā actiue ꝓtulit dicens. vt munus fungas tuū. Quod ſi dixerit quiſpiā hec v̄ba olim fuiſſe cōia: atq̄ inde ꝓueniſſe hec participia futuri in dus. ego nō inficior: ſed illud dico q̄ aut nullū eſt verbū depo nens aut ſi quod eſt qō deponēs dicatur cū acc̄ō conſtruitur. poſſe habere participiū futuri in dus. qō paſſio nē ſignificet. participiū q̄ꝫ preteriti aliqñ ſignificat paſſionē illa rōne q̄ olim cōia fuerint. vt a comitor aris. co mitatus. Verg. j. eñ. ipſe vno graditur comitatus achate. ab imitor imitatus. Ouid. ix. meta. nec abeſt imita rata voluptas.

Quot ꝑti cipia a ver bis depo nentibus deducunt

Ouidius.

dus. vapulās vapulatur'. A verbis deponētib' ꝑti cipia p̄ntis ⁊ p̄teriti ⁊ futuri i rus ſignificāt actionē fu turi vō i dus. paſſionē: vt loquēs locut'. locutur' loq̄n dus. A v̄bis cōmunib' ꝑticipia p̄ſentis tp̄is ⁊ futuri i rus. ſignificabāt actionem preteriti: actionē ⁊ paſſionē futuri in dus. tantum paſſionem vt criminans. crimi naturus: criminatus: criminandus.

Eſt hoc ne ſemper verum. Prope modum id quidēʒ niſi quod a verbis actiuis ⁊ neutris participia preteri ti ſignificant nōnunq̄ actionem. vt argutus a. um. ab arguo is. Adultus a. um. ab adoleſco is. Auſus a. um ab audeo es. Aſſuetus a. uʒ. ab aſſueſco aſſueſcis Cō ſuetus a um. a conſueſco is. Cautus a. um. a caueo es. Cōſideratus a. um. a conſidero. Circunſpectus a. um. a circūſpicio. Cōtentus a. um. a cōtineo. Caſſus a. um. a careo cares. Cenatus cenata cenatum. a ceno cenas. Diſertus a. um. a diſſero is. Defectus a. um. a deficio is. Diſceſſus a. um. a diſcedo diſcedis.

Horatius

Cicero

Gellius

Plinius

Terentius.

¶ A verbis cōibus q̄ttuor veniūt participia p̄ntis ⁊ futuri in rus. q̄ ſignificent actionē ⁊ p̄teri ti qō ſignificat actionē ⁊ paſſionē. ⁊ futuri i dus. qō paſſionē: vt criminās q̄ accuſat criminaturus q̄ accuſabit criminatus qui accuſauit ⁊ q̄ accuſatus eſt: criminādus q̄ accuſabit. Reperitur quoq̄ nōnunq̄ a verbis neutris ꝑticipiū in dus vt: careo carendus. Oui. in epi. penelo. Hirq̄ mihi depro fine carendus abeſt. ⁊ ab imperſona lib': vt a pudet pudendus. vt Ouid. i epi. deianire. huic victor victo nempe pudendus eras. a piget pigendus Cice. de claris orato. ad mlam inducit ad pudendū ⁊ pigendū. a facio is. faciendus ⁊ nō fiendus dr̄. ¶ A ver bis q̄ꝫ neutris abſolutis. vt a reuiuiſco. Pli. li. vij. ca. liiij. ſiſtis de aſſeruandis corpibus holm ac reuiuiſcendis ꝓmiſſa ꝓ reuicturis. ¶ Eſt ne hoc ſemper verū: propemodū. ⁊ q̄ſi fere vez eſt: facit tñ exceptionē dicēs q̄ a verbis actiuis ⁊ neutris ꝑticipia preteriti aliqñ ſignificāt actionē: vt ab arguo is. qō eſt actiuū argutus a. um. i. acute arguēs ⁊ inueſtigās: inde argutie dicte ſunt ingenii cautele. ⁊ argutor aris. argute loqui. ¶ Adultus a. um. q̄ adoleuit ab adoleſco is. qō eſt neutrū. ¶ Auſus. a um. q̄ audet ab audeo es. qō etiā paſſiue acceptus reperit. Martia. Hoc tibi ꝓ meritis ⁊ talib' imꝑator auſis. ⁊ ab eo cōpoſitū inauſus a. um. Idē nil intentatū ſolius nil inq̄t inauſum. ¶ Aſſuetus a. um. ab aſſueſco is. q̄ aſſueuit. ⁊ qō aſſuetū eſt paſſiue eodē mō ꝯſuetus q̄ cōſueuit. ⁊ qō eſt ꝯſuetū. ¶ Cautus a. um. i. q̄ cauet: ⁊ qō cautū eſt. Cōſideratus q̄ ꝯſiderat ⁊ qō eſt ꝯſidera tū. inſuetus q̄ inſueuit ⁊ qō eſt inſuetū. ¶ Circūſpect' q̄ circūſpicit ⁊ qō circūſpectū eſt. ¶ Cōtentus: q̄ ꝯtinet ⁊ quod ꝯtinet. ¶ Caſſus q̄ caret tñ: nā a v̄bis neutris hmōi ꝑticipia actionē tñ ſignificāt: queadmodū ab actiuis actionē ⁊ paſſionē. Cenatus q̄ cenauit. Diſertus qui diſſerit qō a ſuo ſimplici alteʒ. s. ex p̄ñtit. vñ ⁊ ꝑ̄i ma breuis repit. Defectus q̄ deficit. Martia. dulcia defecta modulatꝫ carmina lingua. Quīt. defecta labore ſe nectus. ¶ Diſceſſus qui diſceſſit: queadmodū occaſus q̄ occidit ⁊ obitus qui obijt. Cecil. cuſtodibus diſceſſis multi interficerent. Lucil' q̄ oīs ſublata duabus oīa ſunt ſole occaſo ductoq̄. Lu mi. andro. cupidius miſeru lo obito. ſic Claudi.' quadrigari' ab intereo interitus fecit acriter inquit cōmiſſa pugna multis interitis. a ſeneſco is. Saluſt. facit ſenectus a. um. Oībus inquit quibus ſenecto corpore animus militaris erat.

a v̄bis cōi bus q̄t ꝑti cipia veni unt.

A neutris abſolutis quot

Cecilius

Lucius

Decretus decreta decretuꝫ a decreſco ſcis. Excretus a. um. ab excreſco is. exoletus a. um. ab exoleſco ſcis. Euaſus a. um. ab euado euadis. Falſus a. um. a fallo fallis. Fluxus fluxa fluxū. a fluo is. Juratus a. um a iuro as. Ignotus ta. tū ab ignoſco ignoſcis. Profu ſus a. um. a profundo is.

¶ Anto. Decret' a. um. qui decreuit a decre ſco is. Lu mi. andro. nocte dieq̄ decretum et auctum. ¶ Excretus quoq̄ q̄ excreuit. Exo let' q̄ exoleuit ⁊ adultus eſt: aut queadmodū Feſtus ait: qui adoleſcere deſijt. Vergi. ſi. ge or. multi iā excreto prohibent a matribus hedos. ⁊ Marti. ſtat exoletus ſuggerit̄ tu cāti. ¶ Euaſus qui euaſit. Liui'. xxij. ab re he exercitus inquit ceſum ſe euaſum eſſe. ¶ Falſus q̄ fallit vel qō falſū hoc ē deceptū

Exoletus

eſt. Vergi. j. geoꝛ. ſolē quis dicere falſum audeat. i. fallacē. ¶ Fluxus qꝫ fluit: vnde ⁊ veſtes fluxas et etatem fluxam ſenectutem dicimus. ¶ Iuratus qui iurauit ⁊ iuraturus qui nōiurauit. Iuue. Quis iurato metuam tibi credere teſti. Gel. lib. vij. atqꝫ iureiurādo ſatiſfactio iniurati abniſſent. Ignotus qui ignouit. hoc eſt igno-

Ignotus. rauit. Quint. ne quis tñ erret. ignotus non eſt filij mei nouerca. ¶ Profuſus qui profudit. Saluſtius alieni appetens ſui profuſus.

¶ Ante. Paſſus p patēs ſiue qꝫ patet. Vergi. i. eñ. crinibus iliades paſſis peplūqꝫ ferebant. ¶ Placatus qui placet. Idē. ii. georgi. placitā paci nutritoꝛ oliuam. i. placentem. ¶ Prāſus q̇ prandit. Hoꝛat. in poetria: nec

Pranſus. prāſe lamie viuū puerꝫ extrahat aluo. ¶ Po

Potatus tus q̇ potauit. i. bibit. Terē. in ecyra. cū pꝫgi

Potus ne vna abiuerit plus pot᷑. ¶ Scit᷑ a. ū. i. q̇

Scitus. ſcit ⁊ ſapit. Ouid. ix. meta. neſuadit mēbriſ

Ouidius qꝫ valens ſcituſqꝫ vadoꝝ. Sparſus a. um. i. q̇ ſpargit. Ver. iiij. geoꝛ. prius hauſtus ſparſus aquaꝝ p ſpargēs. Tacit᷑ a. um. q̇ tacet. Ver. ii. eñ. tacita p amica ſilentia. Iuue. hoc tacētis: alias tacitus qꝫ tacet. Idē l. vj. q̄s te magne cato tacitū aut te coſſe relinq̄t. ¶ Titubatus. i. q̇ titubat. Idē. iij. eñ. veſtigia preſſo haud tenui titubata ſolo pꝛo titubantia.

Exoſus. ¶ Exoſus ⁊ poſus actionē ſemp ſignificāt: quēadmodū ſuū ſimplex oſus: itaqꝫ cū actō ꝯſtruunt. Repiunt ē. Cū a ꝯbisactiuis participia pñtis tpis ex idiomate ſermōis latini ſemp ſignificēt actionē: aliqñ ad imitatiōes grecoꝝ reperiunt ſignificare paſſionē: vt voluens p eo qꝫ voluit. Ver. j. ge. tardaqꝫ eleuſine matris voluētia plauſtra. i. q̄ voluitur. Idē. j. eñ. olim voluētibus annis. ¶ Volutans. i. qꝫ volutat. Idē iii. iii. genibuſqꝫ volutās herebat p volutatus. ¶ Quaſſans p quaſſatus. Idē. j. ge. filiq̄ quaſſante legumē.

Quaſſans ⁊ Apul. ii. meta. tūc illa capite quaſſanti ah inquit fatue. Idē in. iij. q̄ſſanti capite ac deruſata crumelia. Plau. in aſinaria. q̄ſſanti capite incedit. Inuehēs p inuectus. quadrigarius apud Gel. li. ij. ei ꝯſului pꝛ pcōſul obuiā in equo vehēs venit puectus. ¶ In-

Inuehēs. uehens q̄ p inuectus. Cice. in. ii. philip. in te inuehēs q̄ſtus eſt. Idē in. in. in me abſentē inuehēs. Intolerās etiā p intolerabilis

Precipitās poſuit Neu᷑ apꝫ Gel. li. xviii. curis inq̄t tolerātibus. ¶ Precipitās q̄s p pcipitatus. Ver. vj. eñ. precipitās qꝫ Diomo. fruſtra dicit eſſe figuratū vt ſubintelligat me. Nā ſi in carmine id poterat ex licentia poetica fieri vt acrius ille in pſona patiēti ſubiiceret: quo mō poterit excuſari Cicero q̇ in. iij. de oratoꝛe dixit iamne pcipitante nō p illimus p pcipiti ſi precipitatio. Sꝫ potius dicendū eſt pcipito eſſe verbuꝫ neutrū. paſſiuū q̄le eſt exulo vt in ſequēti libro dicet cū de verbis neutris q̄rte ſpeciei agemus atqꝫ eodē mō de vibro dicendum. Vibrans p vibratus. Ver. ii. eñ. linguis vibrātibus oꝛa ſibila lābebāt. ¶ Figure pticipioꝝ quot ſunt? Due inq̄t auctoꝛitate Donati. Simplex ⁊ cōpoſita: etſi Priſcia. contēdat nullū eſſe pticipiū ꝯpoſite figure: q2 pticipium

Figure participioꝝ q̄t ſunt. p ſe nō ꝯponit: ſꝫ cōpoſitionē verbi ſequit. ¶ Numeri pticipioꝝ quot ſunt? Numeri participioꝝ duo ſunt quēadmodū in noīe pnoīe ⁊ verbo. Caſus vō ſeptē quēadmodū in noīe ⁊ pnoīe. Declinatiōes vo ad nomen referunt vt ſunt tres: q2 nullū eſt participiū quarte ⁊ quinte declinatiōis noīu. Cōpoſita vō ab iens quēadmodū ⁊ ipm mittit gtm in euntis. vt rediens redeuntis. pteriēs euntis. iens euntis. Sunt vō q̄daꝫ noīa pticipiis ſimilia vt tunicatus: galeatus: rogatus. quedā rurſus ſine verbi oꝛigine: vt innocens: indoctus.

Paſſus ſa. ſum. a pateo pates. Placit᷑ a. um. a placeo places. Prānſ᷑ a. um. a prādeo es. Pot᷑ a. uꝫ. a poto as. Scit᷑ a. ū. a ſcio is. Sparſ᷑ a. uꝫ. a ſpargo. is Tacit᷑ a. um. a taceo es. Titubat᷑ a. uꝫ. a titubo as.

Reperiūtur quoqꝫ participia preſentis tpis a verbis actiuis ſignificantia paſſionē. vt voluens volutās q̄ſſans: precipitans pꝛo eo quod voluitur volutatur. quaſſatur precipitatur. Et quod dicitur euidens negocium. i. quod videtur ⁊ perſpicuum eſt.

Amās igit cui᷑ ſignificatiōis eſt. Actiue ſignificatiōis

Figure pticipioꝝ quot ſunt. Due. Simplex vt amās Compoſita vt adamās. Quāq̄ ſunt qui dicant quia participium per ſe non componitur non eſſe compoſite ſed decompoſite figure.

Amās igitur cuius figure eſt. Simplicis figure.

Numeri participioꝝ quot ſunt. Duo ſicut in nomine Singularis vt amans. Pluralis vt amantes

Amans igitur cuius numeri eſt. Singularis numeri.

Caſus participioꝝ quot ſunt. Septē ſicut in noīe.

Amans igitur cuius caſus eſt. Nominatiui caſus.

Declinatiōes participioꝝ quot ſunt. Tres. Nā participia preteriti ⁊ futuri tam ī rus q̄ in dus. declināt per primam ⁊ ſcdam nominis declinationem.

Preſentis vero per tertiam niſi q᷑ iens participiū ab eo is. mittit gtm in euntis cum compoſitis

Amās igitur quote declinationis eſt. Tertie nominis

Antonius. ID que pars orōnis eſt. Poſtea q̄ de partibus orationis declinabilibus diſſeruit: accedit ad indeclinabiles inter quas a prepoſitiōe incipit: nam quēadmodū in partibus declinabilibus a nomine orſi ſumus ita in indeclinabilibus a ꝑpoſitione ꝓpter eā affinitatē quā habet cū nomine appoſita. ius ſibi dictionis defendit deinde ponit diffinitionē prepoſitiōis dicens q̄ eſt pars orationis id eſt vna ex octo partibus orationis indeclinabilis ad differentiā partium declinabilium: que aliis partibus orationis preponitur: aut per compoſitionē vt pduellis indoctus: aut p appoſitionē: p vtos in vrbē

¶ De erotymatis prepoſitionū. Cap. ix

¶ Epitome.

☞ Quid prepoſitio ſit ⁊ que illius poteſtas et quotuplices et quos ſibi adeiſcat queqꝫ prepoſitio caſus.

ID que pars orationis eſt. Prepoſitio. Quid eſt prepoſitio. Pars orationis indeclinabilis. q̇ aliis partibus orationis ꝑponitur aut per compoſitionem aut per appoſitionem.

¶ Anto. vñ dr̄ ꝓpoſitio. Suū atq̄ ꝓpriū eſt ꝓpōnis ꝓponi. atq̄ inde ſibi nomē vſurpauit nā ↄtra naturā ſuā ꝓpoſtere ponit vñ ꝛ accentū mutat quēadmodū li. v. dicturi ſum⁹: vt i his dictiōib⁹ tecū pube ten⁹. ¶ Prepōni quot accidūt: tria inq̄t figura: ordo: caſus. Figure ꝓpoſitionū due ſunt ſicut i noīe. Simplex vt ab abs. circū. ¶ Cōpoſita vt abſq̄ ex abs ꝛ q̄ ↄiunctiōe. ꝛ circūcirca ex circū ꝛ circa ꝓpōnib⁹. ¶ Cōſiderādū tñ eē ꝓpōnes q̄ nūq̄ repiunt niſi in ↄpoſitiōe. ꝛ ſunt ſex cō. re. ſe. an. di. dis. vt ↄduco: reduco: ſeduco: anquiro: diuido: diſtrabo. Sūt

Prepō vñ dicatur.

¶ Unde dicitur prepoſitio. ab eo q̄ alijs partibus orōnis preponitur. Nam cōtra naturā prepoſitionis eſt q̄ poſtponatur vt cum tenus verſus.

Prepoſitioni quot accidunt. tria figura ordo caſus.

Figure ꝓpoſitionum quot ſunt. Due. Simplex vt abs circū compoſita: vt circuncirca . abſq̄.

Ad igitur cuius figure eſt. Simplicis figure . q̄ non poteſt diuidi in partes ſignificatiuas.

Quotuplex eſt ordo prepoſitionum. triplex. ꝓpoſitiu⁹ poſtpoſitiuus: communis.

Quis eſt ordo prepoſitiuus q̄ prepoſitionē in conſtructione ſemꝑ debere preponi oſtendit: vt ad ab

Quis eſt ordo poſtpoſitiu⁹: q̄ ꝓpoſitionē in ↄſtructiōe ſemper debere poſtponi oſtendit vt tenus verſus.

Quis eſt ordo cōis. q̄ ꝓpoſitionē in cōſtructione mō preponi modo poſtponi debere oñdit. vt cū ꝑ ꝓpter.

Ad igitur cuius ordinis eſt. Prepoſitiui. q̄ ſemper in conſtructione preponitur.

Caſus prepoſitionū quot ſunt. Tres. Genitiuus. Accuſatiuus et Ablatiuus.

et q̄ nūq̄ in ↄpoſitiōe repiuntur vt apud: iuxta pone: penes. Sūt q̄ ꝛ ↄponi ꝛ apponi pñt vt ad ante ꝑ in. Cōponunt aūt ꝓpōnes cum noīb⁹ vt ꝓbon⁹: inuil⁹: deformis. cum ꝓnoīb⁹ vt mecū: tecū: ſecū: nobiſcū vobiſcū. Cū v̄bis vt adamo: deamo: dedoceo. Cū ꝑticipijs: vt i doct⁹ plect⁹. Cū aduerbijs: vt ꝑpulchre: iniuſte. Cū ↄiunctiōib⁹. vt abſq̄ cū alijs ꝓpōnib⁹ vt circūcirca. Illud ꝗ̄ hoc loco eſt annotādū q̄ Quin. li. j. ſcribit q̄ri ſoluere in ſcribendo ꝓpōnes ſonū quē iūcte efficiūt. an quē ſeparate obſeruare ↄueniat. Nā cū dico obtineo ſecundā b. lrām rō poſcit aures magis audiūt p. atq̄ hoc potiſſimū fuit rō cur ꝓpōnes i cōpoſitiōe corriperent. ¶ Quotuplex eſt ordo. Accidit etiā ꝓpōni ordo: ꝛ ſi quēadmodū dixi ꝓpriū illi⁹ ſit ſemꝑ debere ꝓponi. ¶ Que veniūt in ↄpoſitionē ſemꝑ ꝓponunt illis dictionib⁹ cū q̄bus ↄponunt pōt etiā ꝓponi alteri ꝓpōni iam ↄpoſite: vt preteritus impreteritus extricabilis inextricabilis. Cū v̄o ꝓnoībus poſtpoſita nō eſt ūz ꝓprie cū illis ↄponi ſicut nec tenus cū hac q̄q̄ vr̄ in vnā dictionē vtraq̄ ꝑticula coaleſcere: vt hactenꝰ aruorū cultꝰ ꝛ ſydera celi. Per appoſitionē accidit i pōni ordo qm̄ ſunt q̄ ſemꝑ ꝓponunt: vt ad. in. vt eo ad vrbē ꝛ pueꝛ ad vrbē. Sūt q̄ ſemꝑ poſtponunt: vt tenus verſus. dicim⁹ eñ capulo tenus ꝛ nō ten⁹ capulo. dicim⁹ q̄ eo vrbē v̄ſus. ꝛ nō verſus vrbē. Sūt q̄ ꝓponi ꝛ poſtponi pñt

Quintil.

Ordo quotuplex eſt

vt Cū q̄ ſemꝑ ꝓponit ablrō noīm ꝓnoīm ꝛ participioꝝ: pterq̄ ablatiuis trium ꝓnoīm ꝛ hui⁹ noīs q̄ vel qui q̄ ipm plerīq̄ ꝓnoībus annumerāt. dicimuſq̄ mecū: tecū: ſecū: nobiſcū: quocū; quacū: quicū: quibuſcū: ꝛ nē eccōtrario: ꝫ hac prepōnis inuerſiōe neceſſario vtimur i proſa orōne: nedū in carmine in reliq̄s huius ordinis prepōnibus hic prepoſtera imutatiōe vti nō poſſum⁹: niſi tñ in carmine: vt Ver. j. eñ. Errabat acti fatis maria oīa circū. idē in. x. Immiſſis vulcanus habenis tranſtra per ꝛ remos. atq̄ iterū in. iiij. Te ꝓpter libyce gentes numadūq̄ tyranni odere infenſi tyrij te propter eundem.

Vergilius

¶ Cpi. Cōpoſita vt circūcirca. Aduertēdū tñ eſt nō ſemper eſſe ꝓpōnes quotiēs ↄponunt: nā inde ꝛ deſuper abuſq̄ cum ↄponant: aduerbia tñ ſunt Ver. deſuper horrēti atrū nemus iminet vmbra. Si tñ ſeorſum accipiant partes caſum poſcunt Ver. li. vij. Siculo ꝓſpexit abuſq̄ pachino. Laurē. in erodoti trāſlatiōe. paulo añ naualē pugnā. eccrum corruit: in eo vero q̄ plurima dicunt eccōtra: pro eccōtrario inauditū eſt apud latinos.

Vergilius

Prepoſitiones genitiuo deſeruientes quot ſunt. tres pridie poſtridie tenus.

Prepoſitiōes acc̄ō deſeruiētes quot ſunt. xxxviij. Ad apud āte aduerſus aduerſum cis citra circiter circū circa cōtra erga extra iter ītra īfra iuxta ob pone per ꝓpe ꝓpi⁹ ꝓxime pridie poſtridie ꝓcul poſt penes ꝓ ter ſupra. ſcōm ſecus trās vſq̄ vltra verſus verſum.

Prepoſitiōes ablrō caſui deſeruiētes q̄t ſūt. xv. A ab abs. abſq̄ cum corā clā de e ex ꝑ pre palā ſine tenus.

¶ Anto. Cū prepōnes ponunt medie iter relatiuū ꝛ āñs: aut adiectiuū ꝛ ſubſtātiuū illis vti poſſimus id interēter i proſa ꝛ in v̄ſu vt quā obrē q̄s ob res quēadmodū quē i modū bonas ad artes multis i locis: quāq̄ illa quēadmodū quāobrē ↄiunctiōes pñt videri: ſicut q̄ propter ea propterea: idcirco. ¶ Caſus ꝓpōnū quot ſunt. Tres inq̄t. Nā cū alij duos tñ poſuerint caſus prepōni accidere nos gt̄m adiecimus ꝓpterea q̄ hec ꝓpoſitio tenus reperitur gtō in nūero tñ pl̄i poſtpoſita ver. ij. ge. ꝛ crurū tenus a mēto palearia pēdēt. Idē in x. exterrēt freta cui laterū tenus hiſpida nātī Quint. q̄ hec nō vocibus ſibi nota atq̄ noſtrum auriū ten⁹ in vſū linguā ꝓceperit. Curti⁹

Caſus prepōnū q̄t ſunt.

paucī hoſtiū tenus extractī penetrauere ad portum Apu. j. floridoꝝ aq̄la cū ſe nubiū tenus altiſſime ſublimauit Oui. tñ cū ablrō pl̄i iunxit i. xiij. me. atq̄ itex i. xv. dicēs pectoribuſq̄ tenus. Pridie q̄z gtō repit ↄiunctus vt pridie illius diei. Et in. ff. titu. de teſtamētis. l. q̄ etate. ſi tñ pdie kalēdaꝝ fecerit: repit etiā pridie cū acc̄ō ſunctū. vt Ci. ad atticū pridie ↄpitalia ꝛ in. ff. titulo de diuortio. l. fructum. Nā ſi mulier pridie vindemias dotī dederit. pōt tñ pridie aduerbiū eſſe rōne q̄ Ser. dicit eſſe aduerbiū: nos tñ recte ꝓpōnibus annumeramus ſi q̄dē caſibus apponit. Quēadmodū ↄtrario ꝓpōnes aduerbia fiūt ſi caſualib⁹ nō ſint appoſite: q̄d̄ de ꝓdie dixim⁹ de poſtridie q̄z dicēdū eſt: poſtridie iduū. poſtridie id⁹. poſtridie calēdaꝝ. ꝛ poſtridie calēdas. Li. li. v. poſtridie idus reb⁹ diuinis ſupſederi iuſſi. ¶ Prepōnes acc̄ō deſeruiētes quot ſunt. Cū antiq̄orꝰ grāmatici eās dicāt eſſe triginta. nos octo adicimus: quas illi inter aduerbia numerāt; nos inter prepoſitiones poſuimus qm̄

Apuleius

Pridie

castibus inueniunt apposite de sunt propius primc. pridie. postridie. pail. versus versum: et ab eo cōpositū ad-
Ad prepō uersum. de quibus suo loco dicem᷑. Ad ꝑpositio tā in cōpositiōe ꝙ appositiōe repit: significatq; ꝓpe temp ꝓximi-
tatē. vt adius ꝓpe ium ad vrbē eo. i. accedo. Nā Diomede atq; Donato teste ad vrbē venire aut ire est ad vr-
bem accedere: etiā si nō ingrediens in vrbē venire est intrare. Ad villā ꝯfero me recte dr̄ quēadmodū et in villā
ꝯfero me sed nō eque possumus dicere in catonē ꝯfero me: quēadmodū ad catonē ꝯfero me nā cū dicimus cō-
tuli me. nō is ꝑ in. sed ꝑ ad. addere alterā ꝑsonā. At plerū ꝗ gtō nois aliqn̄ de iungit: vbi templū vel edē subin-
telligimus. L. ui. li. j. ad vrbe ad murtie īnqt dare sedes latinis: subaudi ad edē veneris q̄ murtia dicta est. Te-
Cicero. ren. Ubi ad diane veneris abito ad dexterā. Hora. ser. ventū erat ad veste. Cic. in epi. ad atticū. senat᷑ ad apol
linis datus est. Porphyrion in illud Hor. : ventū erat ad veste subaudiēdū īnqt edē vel aliqd tale amāt em̄ eti
piim in relatiōe sui sacra loca. sic deniqz et Terē. ait vbi a diane, veneris sic deniqz nos hodie includin vel tel-
luris dicimus nec addimus tēplū aut edē. hec Porphirion cui actō assipulat. Apud nūq̄ nisi ꝑ appositionem
reperit significatqz in loco. siue ꝑsona auctore ꝑesto. vt apud forū in foro. apud platonē. i. in platone: vel i lo-
co vbi est. i. plato. ad vero significat ad locū et ad ꝑsonā: vt eo ad forū. eo ad Anto. Aliqn̄ etiā repit ad ꝑ apud
Uer. prima qd ad troiā ꝑ charis gesserat argis. et Cic. ad. M. lecci. Aā repit in ꝯpositiōe. ideqz et vtrobz signi
Aduersus ficat Uer. iiij. eñ. q̄ quibus ante ferā. Idē in. i. quis añ ora patrū sub menib᷑ altis. Repitur etiā sine casu ꝑ aduer
Aduersum. bio añ a positū. vt Uer. in buc. Añ leues ergo pascent in ethere ceruu. Aduersus Aduersum ꝑ eo qd est contra
vel erga. vt Terē. in andria. Idqz aduersum te gratū fuisse habeo grām. Cōponūtur ex ad et aduersus vel ver
sum: q̄ n̄ vtrūqz regitur: vt suo loco dicemus. Cōpositū ꝓ ꝯtra ex aduerbio cedit. vt idē in Phormione ei loco
Cisprepō et aduersum tonstrina erat qdā. Cis citra: Inter cis et citra nulla penitus dr̄ia est: nisi ꝙ antiqores vt auctor
est Gel. li. xj. has tres ꝑticulas citra intra. vltra quibus certi locoꝝ fines demōstrātur singularibus apud veteres
syllabis appellabātur cis in vls. q̄ qm̄ paruo exiguoqz sonitu obscurius ꝓnūciabātur. addita est his tribus eadē
syllaba et qd dicebat cis tiberim et vls tiberī. dici cepiū est citra tiberī et vltra tiberī. hec Gel. Cōponit hec ꝓpō
cis. dicimus ꝑ gallia cisalpina. i. q̄ citra alpes est citra nūq̄ cōponit vtraq; tñ separata apponitur noib᷑ fluminū
aut montiū aut deniqz aliar᷑ rei cui᷑ sit traiectio paulo difficilior: vt cis rhenū. cis taurū mōtē citra taurū mō-
Circiter. tem. Extēdit ei᷑ significatio etiā ad tp̄s vt citra kalēdas cis natalē rhianū. Repit etiā citra ꝑ sine apud iure-
cōsultos maxie vt in. ff. ti. de diuortiis. l. quotiēs citra volūtatē inqt sine stipulari et in ti. de donatiōib᷑. l. in edi
bus citra corpus dationē. Circiter ad tp̄s tm̄ ptinere Prisc. dicit. vt apud Hora. i. epi. octauā circiter hora dum
redit pōt etiā auctore Valla ad numeꝝ locū ꝗ ꝑtinere vt circiter mille eqtes circiter decē mille holes. affert q;
casū hemine verba dicētis Lapidē qdratū circiter l medio arce inuenū cādelis. vbi circiter aduerbiū est locūqz
significat. Circiacirca ꝑ eo qd est in circuitu loci. Sz circū repit in ꝯpositiōe cū noīe. vt circūforan᷑. cū vbo et cir
cūfero. cū ꝑticipio vt circūlatus. cū aduerbio vt circūscripte. ꝯponit etiā cū circa teste Donato dicimusqz ex circū
Uergilius et circa circū circa. Ipm vero circa rursus ꝯponitur cū duo sicqz ꝑiliterio quocirca. Uer. j. eñ. Quocirca cape ante
dolis et cingere flāma. Cōponitur ꝙ cū id a finali mutata in o dicimusqz idcirco. q̄ est ꝯiūctio eque causalis.
Circū reperitur positū aduerbialiter. vt apud Uer. iiij. eñ. Annx vides toto ꝓperare littore circū. Cōtra et cō
Uergilius posita et apposita repitur. Cōponitur eñ cū noie vt ꝯtrouersia cū verbo et ꝯtrouerto cū ꝑticipio. vt ꝯtrouersus
cū aduerbio vt ꝯtrouersim Uer. nō est et nō sim ꝯtrouersim ꝓtēio subiiciet nō. Per appositionē ꝯstruitur cum
actō. Uer. viij. eñ. Cōtra neptunū et venerē ꝯtraqz mineruā. Repitur ꝙ aduerbialiter positū. Idē in. j. Sic ve-
Cicero. nus et veneris ꝯtra sic filr᷑ orsus. ꝑ ex aduerso. Erga semꝑ affect᷑ ꝓximitatē significat vt Cic. in epi. Ego oi offi
cio ac potī᷑ pietate erga te. Semel tñ reppi significare loci ꝓpinquitatē in. ff. tit. de vbo. signi. l. Statue. Ex-
tra ꝯposita ab ex et tra syllaba q̄ in aliaꝝ ꝑpositionū ꝯpositionē ꝙ venit. Repitur in ꝯpositiōe vt extraordina
rius: et in appositiōe: vt apud Terē. in phor. extra vnā aniculā. et Iuue. extantē extra pocula capū. et ꝑ aduerbio
posita: vt apud Persiū. Pinge duos angues pueri est loc᷑ sacer. extra meiere. Inter intra eodē mō sunt ab in
quo ꝓpter a ꝑsubter a sub. extra ab ex. circa a cis. Inuenitur inter in ꝯpositiōe cū noīe: vt intermediꝰ. cum
verbo vt interpono: cū aduerbio. vt interdiu: et significat tā in ꝯpositiōe ꝙ in appositiōe duo extrema inter q̄
Uergilius sit vel est aliqd Uer. xj. ꝯuersi ꝗ oculos inter se atqz ora ferebāt. hoc est ꝙ alter alteꝝ intuebatur: vt si dicas in-
ter ꝓdigū et auarū media est liberalitas: dicas qd inter illa duo extrema certis limitibus distās media est libe-
ralitas. Intra vero significat fere idē. qd in aliqua re. vt intra domū. i. in domo. intra calēdas. i. in calēdis. in
Gellius. tra oppidū. in oppido. sic eñ exponit. A. Gel. xj. li. vbi multa de vi huiꝰ ꝓpōnis intra disseruit. Sz fortasse adhuc
arcti᷑ significat intra in. vt Cic. ꝑ Sextio. Antiochū maiores nr̄i intra montē taurū regnare iusserūt. i. in lo-
cis q̄ finib᷑ mōtis tauri clauduntur. et si nō oib᷑ certe qbusdā. vt ego sum intra domū. i. in aliq ꝑte q̄ clauditur
terminis dom᷑. Infra ab in ꝑpōne quēadmodū inter et intra deriuat. Sz intra ad numeꝝ et spaciū refert. vt
intra viginti dies nō infra viginti dies. intra cubiculū nō infra cubiculū. Infra ad locū et dignitatē: vt infra tectū
et qd Terē. in eunu. dixit ego te esse infra oēs infimos puto. Deniqz infra hz relatiuū supra. intra vero hz extra. Sz i
tra nō pōt esse aduerbiū ꝑ quo vtimur intro et intꝰ. Infra vero aduerbiū esse pōt: vt ego sedeo infra: tu supra. Iux
ta ꝑpositio est: et idē significat qd ꝓpe. Repit etiā aduerbiū ꝑ eo qd est pariter. vt Liui᷑ ab vrbe cōdita li. vj. parere
at ꝗ imperare iuxta paratos. Salu. i catilina: eoꝝ ego vitā mortēqz iuxta estimo: qm̄ de vtraqz silet: et alio loco
iuxta bonos et malos libidinose interficere. Ob repit in ꝯpositiōe significat ꝙ ꝯtra vel circa: vt obuius obuio.
Ob. obuiā ob ibulo. In appositione aliqn̄ significat propter causale Uerg. j. eñ. Cunctus ob italiā terrarum clau
Uergilius ditur orbis. Aliqn̄ pro eo qd est pro. Idē. iiij. geor. haud quaqꝫ ob meritum Pone ab oibus grammaticis in-
ter ꝑpositiones actī numeratur: ego añt nisi semel nō memini me legere pone nisi pro aduerbio positū ver.
ij. eñ. Pars cetera pontū pone legit. Idē in eodē. pone subit coniunx. et geor. iiij. Superas veniebat ad auras
pone sequēs. Luca. in. i. patria ꝗ a sede remissos pone sequi. i. retro. Pli. li. iiij. natu. histo. pones eos montes
vltra ꝗ aquilonē gens felix. Per in cōpositiōe ꝑ valde plerūqz accipit cū noib᷑ positiuis illorūqz aduerbiis. vt
Per pro. ꝑpulcher ꝑpulchre. ꝑfacet᷑ ꝑfacete. ꝑdoct᷑ ꝑdocte. Nōnūqz significat. i. malū. vt ꝑiur᷑ ꝑfidus pertinax ꝑiur-
valde. sus perfuga. sepe accipit quasi per mediū. vt perlucidus perspicuus perfluo is. perpluo is. Aliqn̄ significat ad
finē deducere. vt ꝑficio ꝑnigilo pertexo. In appositiōe aliqn̄ significat inter vt Uer. in. i. geor: Circū perqz duas
Uergilius in morē fluminis arctos significat etiā per locum et tp̄s. vt per forū per viā per noctē per diē. significat etiam
Prope ꝓ- per cām. vt ꝑ virtutē fio laudabilis. Est aliqn̄ obtestatiua. vt Uerg. in. iiij. eñ. per ego has lachrimas dexteram
pius ꝓxie qz tuam te oro. Prope propius proxime ꝑpositiones semper reperiuntur apposite Uer. in. vj. eneī. Est ingens.

gelidā locis ppe ceteris amnē. Ci. in p .ritu. nec ppius vrbe milia paſſuum ducenta. Ceſar in comēt. partē
inſule: q ppius ſolis occaſum. nā cū ord potius aduerbiū eſſe putandū eſt. vt Sil. li. i. puni. propius ſta q peri
clo. vt Uer. in. vij. ppiuſq3 pericio it mer⁹. Ci. p milone prime deos acceſſit clodi⁹. Et in dige. de ritu. de ſer. p.
v. l. Si ppius edes tuas z in eodē. l. Seruitutes q in duos ppius ianuā meā facere poſſim. Salu. in iugur.
Ea loca que maxime carthaginē numi da appellatur: z paulo poſt: prime hiſpaniā mauri ſunt: Cic. z ad ar
tiū officiū meū putaui exercitū habere prime hoſtē z Ceſar in cōmentā. prime arregū vt dume ſit z Geli⁹
lib. xiiij. quercū vidit prime vil. Reperitur q3 prope in eadē ſignificatione aduerbiū Teren. in andria prope Gel.
adeſt: cū alieno more viuēdū eſt mihi. reperit z cōpoſitū ex ppe z modus ppemodū p quaſi. Cice. de pfecto Teren.
oratore de ſyllabis ppemodū dinumerandis z dimetiēdis. Pridie z poſtridie dixim⁹ poſſe cōſtrui cū gtō. Cō
ſtruuntur etiā cū actō: vt pauloante probauimus. Procul q3 tū prepoſitio reperitur huius ordinis. vt apud Pli.
in fine libri noni hiſtorie naturalis pauliſippā villa cāpanie haud pcul neapoli. Curtius q3 procul vrbē di Procul.
xit. tū aduerbiū. vt Iuue. procul o pcul eſte prophane clamat. Poſt in cōpoſitione reperitur. vt poſthumi⁹ poſt
pono poſtea poſthac. z in appoſitione. Uer. iij. geor. poſt montē oppoſitū. Reperit q3 pro aduerbio poſitum: Poſt.
vt idē i primo poſt mihi nō ſimili pena cōmiſſa luetis. Idē in buc. Proſpexit tn̄ z lōgo poſt tpe venit. vbi Serui.
dicit poſt antiquores etiā cū ablrō iunxiſſe. Penes nō reperit in cōpoſitione in appoſitiōe ſignificat dominiū
ac ptātem. nā inter apud z penes auctore feſto illa eſt dria: qd vt ſupra memorauim⁹ apud pſonā z locū ſigni
ficat penes pſonā z dominiū: vt ſi dixerim penes me eſt liber. ſignificat qd z habeo in poteſtate libꝛū z meus
eſt. quod ſi dixero apud me eſt liber: eſt quod habeo illū domi etiā ſi nō ſit meus. Preter in cōpoſitione reperi
tur vt preterlabor preteruehor preterfluo ſignificatq3 ſemp ppe. in appoſitione vo magis ſignificat extra accipe
vt ſi dicas oēs ſapiūt aut ſape volūt preter hiſpanos. Propter eodē nō cōponitur a pro interpoſita. p. quo pre
ter a pre. in cōpoſitione nuſq̄ reperitur in appoſitiōe tū cauſalis eſt: vt Uer. iiij. eñ. Te ppter libyce gentes nu Vergil.
madumq3 tyranni. Odere infenſi tyrij te propter eūdē. tū pro eo qd eſt ppe accipitur. vt Uer. i buc. ppter aq
rinū viri procūbis in vina. quod Seruius exponit pro iuxta. z iij. geor: propter aquā tardus fugens vbi flexi
bus errat mincius: z ix. eñ. arbuſtū ſeu propter amenū. Reperit q3 preter propter prepoſitio ex duabus prepoſi
tionibus cōpoſita: vt Enni⁹ apud. A. Gel. Imus huc hinc illuc: cū illuc ventū eſt ire illinc luber. Incerte errat
animus preter propter vitam viuitur. quod vo preter propter in eo loco ſignificet: nec ipſe Gellius aulus eſt
exponere propter pro fine cū ablrō. Salu. ius in catilina. preter rerū capitaliū cōdēnatis. Priſc. li. xviij. Su Supra
pra in cōpoſitione nō capiat. in appoſitione ſignificat in parte ſuperiori Uer. ii. iii. eñ. Olli ceruleus ſupra ca
put aſtitit imber. In eadē quoq3 ſignificatione reperitur p aduerbio poſitū; Saluſti. in iugurtha. Panca ſu
pra reperam. Secūdū in appoſitione ſemp reperit ſignificatq3 aliqñ iuxta Uer. iij. geor. Dulcib⁹ illa qdē ille Vergil.
cebris aut plena ſm flumina. Et in digeſtis de via pu. l. edices. eas q ſm ciuitates ſunt vias. Aliqñ ſignificat
poſt. Quinti. in gladiatore. Nā quod viri mihi fortuna ſm patrē videbatur paraſſe preſidium. Cice. proxime
atr ſm deos homines hominibus maxime eſſe vtiles poſſunt. Accipitur etiā p eo quod eſt pro. vt Gellius. li.
v. ſin vero ſm te iudicatū erit z li. xiij. Tunc illi vnde petitur crederet z ſm eum iudicare. In eo vero quod dici Secus
mus ſm Thomā ſm Cicero. ſm pro iuxta accipitur. Secus prepoſitio pro iuxta raro inuenitur apud aucto
res i ſacris litteris ſepe quale eſt illud pſalmi primi. Et erit tanq̄ lignū qd plātatū eſt ſecus de urſus aquarus
aduerbialiter vero poſitum ſecus ſignificat aliter. Perſius nō ſecus ac ſi oculo rubricā dirigat vno Uerg. lib.
xi. Haud ſecus nō acceſſo glicit violētia turno trans reperitur in cōpoſitione frequenter trāſtyberinus tranſ
alpinus tranſcribo trado. In appoſitione quo q3 Uerg. iij. geor. illas ducit amor trans gargara tranſq3 ſo
nantē aſcaniū. Ultra non reperit in cōpoſitione in appoſitione vero ſignificat contrariū eius quod eſt citra
nā citra eſt āte locū vltra e ſpo. locū: intra vero e. i in loco. Iuue. Ultra ſauromatas fugere huic liber. Repe
ritur etiam pro aduerbio poſitū: vt apud cenſorū nil vltra facies. Uſq3 prepoſitio nō videt multis: quia ſine
alia prepoſitione nuſq̄ reperitur. vnde vtri q3 caſui adiungitur pro qualitate prepoſitionis illius cui fuerit co
pulata. vnde Sergius ait nouo quodāmodo ſibi ſemper adiūgere aliā prepoſitionē. Uerg. vj. prorei Mene
laus adu ſq3 columnas exalat. nā ſi cōiuncta ſit. iā non aduerbiū erit ſed potius habet naturā ſuā. Verſus ver
ſum quē locū egypti verſus imperii ſin⁹ habuere Carthaginenſes. Ci. de diuinatione q cū exercitu luſtrato
aretiū verſus caſtra mouiſſet. dicimus quo q3 deorſum verſus vel deorſum verſum. quoquoverſus z quoquover Prepoſitiones ab
ſum. nam ſic verſus z verſum dicimus: ſicut aduerſus z aduerſum. Prepoſitiones ablatiuo deſeruientes quot latiuo de
ſunt. Quindecim ſunt prepoſitiones ablatiuo deſeruientes quarū ab abs tā in cōpoſitione q̄ in appoſitiōe ſeruiētes
reperiuntur. ablationem q3 ſignificant. In appoſitione vero ſignificat tum ablationem. vt rapio a te libros ſunt quin
tum locum: vt diſcedo a te. tum tempus. vt a meridie te expecto. tuz ordinē vt tertius ab hercule. tum verbis decim.
funguntur cum perſona agente vel faciente. vt a me amaris. Utimur tn̄ prepoſitiōe ab. cum dictionibus in
cipientibus a vocali exili vel aſpirata. vt ab Antonio ab homine. Utimur vero a cum incipientibus a conſo
nante vt a Bruto a Catone a Decio. Cum incipientibus tn̄ vel ab i. conſonante. vel ab l. vel ab r plerūq3 ap
ponimus ab vt Uerg. in buc. ab Ioue principiū muſe Iouis oia plena. Et ibidē. hinc tibi q ſemp vicino ab li Teren.
mite ſepes. Idē. xi. pacē Troiano ab rege petendū. Cū incipientibus preterea a. q. t. nōnūq̄ apponimus abs
vt Teren in adel. abs quis homine beneficiū accipe. Meecrot ille neuū Apud Cice. letus ſum laudari me abs
te pr̄ laudato viro. Abs q3 qd ab a⁹bs z q particula cōponit. ſignificat q3 idē quod preter ſiue ſine. vt abſq3 iniu
ria. abſq3 metu. Cum nūq̄ niſi appoſita reperitur: q: illius loco cōponit. co. ſignificat vo cū prepoſitio quan
dam veluti comitantiā. vt ego cū antonio miſimus tibi libros cum pecunia. ne q3 iungitur nomini ſignifica
ti inſtrumentū quo aliqd fit vt nunc vulgo loquunt. percuſſit illū cū gladio ſcribit cū calamo in quo loquen
di gñe nō ablatiui ſed effectiui natura vtimur: quēadmodū cū de ſeptimo caſu loquebamur expꝛeſſum eſt cō
ponitur autem vt pauloante dicebamus cum ablatiuis illis triū pronoīm. vt ego tu ſui. Corā non componit
in appoſitione preſentiam pſonarū ſignificat. vt coram iudice. corā teſtib⁹. Reperitur frequetius aduerbiali
ter poſitum vt Uergi. i. eñ. Corā quē queritis adſum z in eodem poſtq̄ introgreſſi. z coram data copia fandi.
Clā nō venit i cōpoſitionē. in appoſitione habet ōtrariū ſignificationē ei q eſt corā. z ei que palā. Teré. in an
dria. Nec clā te eſt q̄ illi nunc vtre q3 res inutiles Inuenitur etiā pro aduerbio poſita. vt Uergil. i. enei. Clam
ferro incautū ſuperat ſecur⁹ amor. De plerūq3 in cōpoſitionē venit: z q3 aliqñ auget vt deamo demereor. i.
valde mereor; aliqñ minuit: vt dedecet. deſpero ſignificat aliqñ deorſum vt deſpicio deſcendo. In appoſitione
tum localis eſt. vt de villa venio. tum memoratiur. vt de re ſubtiliſſima diſputo. tum ablatiua vt Cato de ru

ſtica. de domino bono colono bonoqꝫ edificatore melius emet. Cice. in epiſt. emi domū de craſſo. Ex. Ex tam in cōpoſitiōe ꝗ̄ appoſitiōe inueniuntur atqꝫ aliqñ augēt. vt elucco. edocco. i. valde luceo valde doceo. aliquā
Ex do minuunt. vt enodis ſine nodo. exlex ſine lege. aliquādo ſignificāt extra: vt emitto extra. vt emitto extra mitto. effundo extra fundo. In appoſitione cū dictionibus a vocali incipientibus ſemp ponimus ex. Cū incipiētibus a cōſonāte tum ex tū e. apponimus. vt ex vrbe ex domo. vel e domo. Cū incipientib' tñ ab r. ſemp ponimus e. vt e regione. e rep. e re mea. In cōpoſitione vero cū incipientib' a vocali dicim' ex vt exaudio exheredo. Cū incipiētib' a cōſonāte partim cōponit. vt ebullio edico egero eludo emano euaro: euiro partim ex. vt excindo exprom o. expiro. extimeſco. partim x. mutat in cōſonātē. vt effundo efficio. In appoſitione tū localis eſt vt venio ex vrbe: tū tēporalis vt ex anno ſuperiori ſcribo. tū materie apponit: vt anulus ex auro.
Quinti. domus ex latere. ponit enim teſte valla p eoqꝫ eſt pro. vt e repu. i. p republica. Quin. ſatius eſſe eos magis e republica ſit ꝗ̄ puniri. i. pro reipu. vtilitate. dicamus pterea hic poteſt ex tēpore orationē habere. i. impremeditatus. z ex improuiſo ſic Perſius inqt ex tpe vuris. laborat e dolore vel ex dolore renū. vel laborat e renibus. Dicimus quoqꝫ ex ſnia hoc mihi euenit. i. vt ego cupiebā. Pre in cōpoſitione et appoſitione accipit p ante. vt pcedo ppono p oculis p cōſpectu. Inuenit quoqꝫ in cōpoſitione p valde vt pdiues pdulcis pdurus p clarus pporcus. pciſus inuenit z p ab Terē. in eunu. p amore hūc excluſiſti foras. i. ex parte amoris. Inuenitur aliqñ cōparatiue. vt idē in eodē. hic ego illū contēpſi p me. p ad cōparationē mei: p me fero. p te fers p ſe fert. eſt ipſa ſtatim fronte qualem opinionē de aliqua re habeat conſiteri. Cicero in epiſtolis. p te fers p
Cicero ſpectum mihi quidem ſed tamen dulcem z optatū amorē. Quinti. fiduciā igitur p ſe ferat, orator. pro in cōpoſitione z appoſitione cū plures habere ſignificationes. Gel. lib. x. colligit. aliquādo naqꝫ accipitur p ante
Gellius vt p roſtris p curia puideo proſpicio. Saluſti. in catilina. qđ immaturaſſe p curia ſignū ſocijs dare. Teren. tibi pſperi z ſtultitie tue. Aliqñ p in. vt p muro. Saluſti. i iugur. Pro muro dies noctesqꝫ agitare. i. l muro aut p defen ſione muri dicimus quoqꝫ p patre habeo te. id eſt loco patris pconſul loco conſulis puincie pſectus palā ſemp apponitur. differt ꝫ a Corā: qđ hoc ad perſonas. illud ad omnia pertinet: vel potius vt dicit Vlpianus in lib. ogic!toꝝ titu. qui eſt de verbo. ſigni. i. palā eſt corā pluribus. corā etiā vno pſente: vnde Donatus pro exēplo poſuit palā oibus. Reperit etiā aduerbialiter poſitū. Teren. in eunucho. Si falſum aut ſictus
Palam z corā differunt. cōtinuo palā eſt. Sine nāqꝫ in cōpoſitione reperit. Nā quod quidā dicit ſincerus dictus quaſi ſine cera: refelluntur a Valla cū potius a ſyn ppoſitione greca cōpoſitū ſit in appoſitione valet quātū abſqꝫ. Verg. iij. geor. te ſine nil altū m . ns inchoat. Tenus quā poſtpoſitiuā eſſe diximus cōtra naturā prepoſitionum coſtruitꝫ in
Verg. plurali cū grō: in ſingulari ſemp poſtponitur ablatiuo. Ver. ij. eñ. capulo tenus abdidit enſem. Idem in. iij. pubetenus poſtrema immani corpore piſtrix.

Prepoſitiones accuſatiuo vel ablatiuo deſeruientes quot ſunt. Quattuor in. ſub. ſuper. ſubter.

Prepoſitiones inſeparabiles. hoc eſt que nunꝗ̄ niſi in compoſitione reperiuntur: quot ſunt. Sex. an. cō dis. di. re. ſe.

Ad igitur cui caſui deſerunt. Accuſatino. quoniaꝫ tali caſui oppoſita ſemper reperitur.

Prepoſitiões vtriqꝫ caſui deſeruientes quot ſunt. Anto. Prepoſitiones vtriqꝫ caſui deſeruientes quot ſunt. Quattuor ſunt huius ordinis prepoſitiones. In ſub ſuper ſubter. En cum ſignificat ad locum vel contra locū accuſatiuo apponitur. vt Ver. in. vj. Itur in antiquā ſiluā. Idē in. ix. Ibant in curialtum et
Cicero cum affectum ſignificat vt Cic. que fuit pietas in omnis ſuos: quādo vero ponitur pro in loco iungitur ablatiuo: vt in domo in vrbe. In cōpoſitione pretee ſignificationes ſuperiores aliquādo auget vt inſignis aliquādo minuit: vt infamis. Sub quoqꝫ cū p ante ponitur: vel per actū ſibi a iungi vult. vt Vergi. primo geor. Sub ipſum arcturum tenui lat erit ſuſpendere ſulco. Idem. i. ſub lu
Verg. cem exportant calatis: p ante arcuū et ante lucem. Ablatiuum vero deſiderat cum p in loco ponitur Vergil. viij. eneid. Arma ſub aduerſa poſuit radiantia qrcu z in. vj. ibant obſcuri ſola ſub nocte per vmbrā. In compoſitione modo minuit: vt ſubluſtris ſubrideo modo locū inferiorē deſignat vt ſubeo
Sup et ſubter ſuburbanus. Super z ſubter componuntur vt ſuperpono ſubterlabor. In appoſitione autem differunt tñ poſitione: nā per partem ſuperiorem: ſubter inferiorē atqꝫ vtraqꝫ ſine interuallo ſignificat: vt ſuper aquas natat. ſubtus aquas vrinatur. ſup lapidem ſedeo ſubter terrā iacet econtrario differūt ſub z ſupra: vt ſub celo eſt terra ſupra terrā ignis. Cū ablatiuo quoqꝫ conſtruūtur quando ponuntur pro ablatiui prepoſitione.
Verg. Vergi. primo eneidos. Multa ſup priamo rogitās ſup hectore multa p priamo de hectore cōpoſitiones inſeparabiles prepoſitiones quemadmodum ſupra diximus aut ſeparabiles ſunt aut inſeparabiles: ſed de ſeparabilibus dictum eſt nunc incipit de ſeparabilibus differere dicitqꝫ eſſe numero ſex ſcilicet. Am que valet circum: vt amburo is. ambio is. ex am at ꝫ vro et eo amplector eris. amparo amputas. anquiro is. anſanctus a um. Con que tantum valet quantum ſimul. et cum alio. vt concors, compono conquiro. Dis di que ſeparationem ſignificant. differunt tamen quoniam dis componitur cum dictiōibus que incipiunt a c. vt diſcutio is. vel p. vt diſputo as vel q. vt diſquiro is. vel ſ. vt diſſuo is. vel t. vt diſturbo as vel ab i. conſonante vt disiungo is. cum incipiētibus ab f. euphonie cauſa s mutatur in f. vt a dis z fundo is. diffundo is. di vero componitur cum dictionibus incipientibus a quacunqꝫ alia conſonante: vt diduco is. digero is. diluo is. diminuo is. dirimo dirimis. vel u conſonāte. vt diuello diuellis. Re aliquando ſignificat retro. vt reſpicio reſpicis reuertor reuerteris. aliquando ſignificat iterum vt repeto repetis requiro requiris aliquādo vertit ſignificationem in contrarium. vt recludo is. id quod eſt clauſum aperio relego as quod eſt gelari li. j facio redingo gis. rerego gis. refero as. Sed que valet ſeorſum. vt ſeduco is. ſeparo as. ſeiūgo is ſecerno is

De erotymatis aduerbiorum. Cap. x.

Epitome.

Hoc iuuenes capite de aduerbio eiuſqꝫ varietate prāte z partib' alijs inſtruunt in quo nō ceteris cognita enodantur.

Ubi que pars orationis eſt. Aduerbium. Quid eſt aduerbium. Pars orationis indeclinabilis. que addita verbo ſignificationis eius aut complet. aut mutat. aut minuit. vt iā faciā non faciā. parū faciaꝫ.

¶ De aduerbio. Cap.x.

Vbi que pars orationis eſt. Scd'a pars ex indeclinabilib' eſt aduerbiū. q̄ ſic deſiderat verbo ſubiū gi: queadmodū ꝓpoſitio caſualib' ꝓponi. Diffinit aūt aduerbiū. eſt vna ex octo partib' orōnis q̄ addita verbo: vñ z adiectiuū verbi dicitur eius ſignificationē cōplet. Nā cū dico Anto. legit nōdū ſatis plane dixit: niſi adiecero qualiter legit: hoc eſt bene vel male. Nā eo modo ſe hñt aduerbia verbis: quo adiectiua nōibus ſubſtātiuis adiuncta vt prudens homo prudenter facit. bon' homo bñ legit. Sꝫ mod' ille determinādi verbū aut cōplet auget. ꝓ verbi ſignificationē. vt factū ſatis valde nimiū. iam aut mutat. i. in totū tollit. vt nō faciā nequaq̄ legā minime audiā. aut minuit aliqd q̄ ex verbi ſignificatiōe remittit vt parum facit. tepide legit: frigide audit. — *Vbi q̄ pars orōnis eſt*

Vnde dicitur aduerbium. Quaſi aduerbum. quoniaꝫ verbo ſemper fere adiungi deſiderat.
Species aduerbiorū quot ſunt. Due ſicut in nomine Primitiua vt nuper. Deriuatiua vt nuperrime.
Vbi cuius ſpeciei eſt. Primitiue neqꝫ enī habet aliqd vnde deriuetur: quot ſit antiquius.
Figure aduerbiorum quot ſunt. Due ſicut in nomine Simplex vt ecce. Compoſita vt eccum.
Vbi igitur cuius figure eſt. Simplicis figure. neque enim poteſt diuidi in partes ſignificatiuas
Significationes aduerbiorū quot ſunt. Innūere. Numeralis. vt ſemel. bis. ter. quater. quinquies ſexties.
Temporalis. vt hodie. cras perendie heri. nuper.

¶ Anto. Vnde dr̄ aduerbium. Rñdet aduerbium ab eo dici q̄ illi' diffinitiōe eſt expſſum hoc eſt qd' verbo ſemp adiūgi deſiderat: ſꝫ adiecit fere: qm̄ z noib' adiectiuis nonnūq̄ adiungit atq̄ participiis adhuc frequenti' ipa q̄ tanq̄ verba modificatur. vt valde bon'. nimis doctus ſatis factus: vehemēter iratus. — *Aduerbiū vñ dicatur*
¶ Spēs aduerbiorum quot ſunt. Aduerbia aut a ſe naſcuntur: vt nup. ſepe: aut aliunde deriuant. Idq̄ fit vel a noīe ꝓprio: vt a T. ullio tulliane. vel ab appellatiuo: vt ab oſtio oſtiatim. vel a pronomine: vt meatiꝫ vel tuatim a meus z tuus. vel a verbo vt a curro curſim: vel a nomie z verbo: vt a pede z tento pedetētim. vel a participio: vt ab amans amanter vel ab altero aduerbio: vt a nup nuperrime. a ſepe ſepius z ſepiſſime. aut a ꝓpoſitiōe vt ab inter interim. Exeūt aūt aduerbia in varias terminationes: queadmodū inueſtigare volēti facile appebit. ¶ Figure aduerbiorꝫ quot ſunt. Due inqt ſicut in noīe. Simplex vt diu. Cōpoſita vt interdiu. Et cū vero Valla cōtra Priſci. Sergiū ꝓ cōtendit nō eſſe cōpoſitū ex ecce z cū vt ſit. Eccū. i. ecce eū. vel potius ecce hūc. ſed ex ecce z hic. vt ſit eccū. i. ecce hic ſubaudi de quo loqbamur. Nā ſi eccū in ecce eū reſolueret cū Teren. ait eccū parmenonē: qd' ſibi volebat: an quo iſti dicit ecce eū: aut ecce eū parmenonē: qd' purgata mente nemo auderet dicere. ¶ Significationes aduerbiorꝫ quot ſunt. Cōplures ſunt aduerbiorꝫ ſignificationes: ſed illas oēs ad paucas ſpēs reduximus. Quarū prima eſt aduerbiorꝫ: q̄ ex noib' nūeralibus deducunt vt ſemel qd' vna: vt ſic dixerim vice fit bis duabus eodē mō. ter quater quinq̄es ſexies ſepties octies nonies decies vndecies duodecies tredecies quatuordecies q̄ndecies ſexdecies ſeptēdecies. duodeuicies vndeuicies: vicies. vicies ſemel. vl' ſemel z vicies: vicies bis vel bis z vicies vicies ter vel ter z vicies. vicies q̄ter vel q̄ter z vicies. vicies q̄nties vl' q̄nq̄es z vicies. vicies ſexies vel ſexies z vicies. vicies ſepties vel ſepties z vicies: vicies octies vel octies z vicies. vel duodetricies vicies novies vel novies z vicies. vel vndetricies. tricies quadragies quinquagies ſexagies ſeptuagies octogies. nonagies centies ducēties trecēties quadringēties: quingēties ſexcēties ſeptigēties octingenties. nongēties vel nongēties: milies bis milies ter milies: quater milies: q̄nq̄es milies: ſexies milies: ſepties milies: octies milies: nonies: milies decies milies vicies milies tricies milies quadragies milies quinquagies milies. z eadē rōne cōiūgēdo aduerbia aduerbiis. queadmodū nūeros nūeris adiūgere cōſueuimus. Pro eo qd' vulgo dicitur latine dicim' cētū milia ꝓ eo qd' dos cictos. vicies cētū milia ꝓ tribus: tricies centū milia: ꝓ quattuor: quadragies cētū milia ꝓ q̄nq̄ q̄nquagies cētū milia. ꝓ ſex ſexagies cētū milia. ꝓ ſeptē: ſeptuagies cētū milia ꝓ octo octogies centū milia. ꝓ nouē nonagies centū milia: ꝓ decē centies centū milia. ꝓ vndecī cēties decies centū milia. ꝓ viginti ducenties centū milia. ꝓ triginta tricēties centū milia. ꝓ q̄draginta quadringenties centum milia. pro quinquaginta quingenties centū milia. pro ſexaginta ſexcēties centū milia. ꝓ ſeptuaginta ſeptingēties centū milia. ꝓ octoginta octingēties cētū milia. ꝓ nonaginta noningēties vel nongēties cētū milia pro centū millies cētū milia. ꝓ ducentis bis millies centū milia. pro trecentis ter millies centū milia z eodem modo de reliquis que ſequunt que numerandi ratio ex eo ꝓuenit. q̄ antiquiores auctore Pli. xxxiii. natu. hyſt. nō numerabāt niſi ad centū milia deinde numeꝫ illum ꝑ aduerbia repetebant. vt ſupra docuim'. — *Significationes aduerbiorūꝫ quot ſunt.*
¶ Tpalis. aduerbia tpalia aut ſunt tpis preſentis aut preteriti: aut futuri. pſentis ſiue inſtantis eſt nūc. dici pſentis hodie prime. Preteriti eſt heri z deinceps nudius tertius nudius quartus: nec amplius hec ratio pcedit q̄ꝗ Plau. poetica vel potius ſua licentia dixit nudius quintus nudius ſextus nudius ſeptimus: et deinceps. Cicero quoq̄ in quinta philippica. Recordamini qui dies nudius tertius decim' fuerit. z paulo poſt iterum. Philelphus quoq̄ in quadā epiſtola dicere auſus eſt nudius decimusſeptimus. hec enī aut aduerbia ſunt aut aduerbialiter poſita. De die proxime futuro dicimus cras poſtea perendie. die quarti. die quinti. die ſexti die ſeptimi et deinceps. Nam et hec aduerbia eſſe. A. Gel. auctor eſt qui ſcribit die quarti die quinti die ſexti z ſimilia ꝓ aduerbiis copulate poni z ſubdit hoc igitur interierit. q̄ die quarti de preterito dicimus. die quarte vel quarti de futuro eodē q̄ꝫ modo dicendum eſſe putat die priſtini pro pridie. die craſtini ꝓ cras. die perendini. pro perendie. De tpe vo preſenti proximo ſiue illud ſit preteritum ſiue futurum. modo iam. dudum, vt modo feci. modo faciam. iam feci iam faciam. dudum feci dudum faciam. Verg. ii. eneid. Iamduduꝫ ſumite penas. Iuuena. iii. dudū vigilantibus orbis. hoc de pterito. illud de futuro. ſignificatq̄ auctore Valla ſpaciū hore vnius aut pauloplus minus ve ꝓ qualitate rei de quā loquimur. de futuro quoq̄ pſenti proximo diximus ſtatum mox continuo illico. Nup vero paucis diebus ante pridē z iāpridē paucis menſibus. Olim z quondā de tpe a pſenti remoto ſiue illud ſit pt̄ito ſiue futur: aliqñ de tpe indifferenti. De ptō. Hora. olim truncus erā ficulnus inutile lignū. Cice. I Catil. fuit, iſta quondā in hac rep. virtus. De futuro. Verg. i. ene. Certe — *Plinius. Cicero. Cicero.*

pinc Romanos olim voluentibus annis. ⁊ ſi dicas veniet quondam illa dies. De tpe indifferenti. Uer. v. eñ. quod tumidis ſubmerſum tunditur olim. Idē. ij. eñ. Quōdā etiā victis reddit in pcordia virtus. Eodē quoq mō aliqñ: vt aliqñ factum fuit aliquādo fiet. Sunt ⁊ alia cōplura aduerbia tpis. vt ſemper: nunq̄: ſepe raro.

¶ Chri. Unde dr̄ aduerbiū. hoc eroymate finito eroyma quoddā auctori deeſt. Quo queratur. Aduerbio quot accidunt: tria. Species: figura ⁊ ſignificatio reſpondeatur.

¶ Anto. Localia. aduerbia quoq loci complura ſunt: ſed nūc tñ de diſcretis dicendū eſt cū cōia paſſim reperiant. itaq aduerbia localia in quadruplici ſunt differentia. nā

Aduerbia loci.

Localis. vt hic iſthic. illic: huc iſtuc illuc.

aut ſunt in loco. aut de loco. aut ad locū aut per locum. Ubi et vbinā querit de loco in quo. vt vbi eſt Anto. vñ

Quo et quorſum. querit de loco a quo. vt vñ venitis. Quo ⁊ quorſum q̄rit de loco ad quē vt quo is. Qua querit de loco p quē. vt qua itur' es. Significātia locū in quo hic vbi ego ſum ponit̄ ēt p illic. Uer. j. eñ. hic illius arma. hic cur rus fuit p illic. ponit̄ etiā p tunc aduerbio tpis. Iuue. hic tūc vmbricius. qñ pribus inq̄t honeſtis. Iſthic hoc eſt vbi tu es. Uer. ij. eñ. Patet iſthic ianua leto. Illic vbi aliquis eſt. Iuue. viuat arturius illic. ⁊ Catul. Ubi qñ grauatur ſignificat in quo loco relatiue. Uer. in. j. eñ. Sęuus vbi eacide telo iacet hector. Reſpōſiue quoq grauatur. vt vbi eſt Ceſar interroganti ſi dixeris vbi Pōpe. in pmo ſyllaba finalis acuit̄. in ſecundo grauatur. Eodē mō dicimus ſicubi p ſi in aliquo loco. Necubi p ne in aliquo loco. alicubi p in aliquo loco. vbiuis vbiq vbilibet. vbiubi

Uſq̄ p aliquo loco vbicūq pro in quocūq loco. Ibi pro in eo loco. ibidem pro in eoipſo loco. Alibi pro in alio loco. Inibi pro in eodem loco. Uſq̄ pro aliquo in loco. Nuſq̄ pro nullo in loco. Intus p in pte interiori. Foris pro in pte exteriori. Supra p in pte ſuperiori. Infra p in pte inferiori. Noīa vrbiū ⁊ oppidoꝝ ꝓpria ſi ſunt pme et ſcde declinatiōis ſingularia ponunt̄ in gtō aduerbialiter. vt Rome p in vrbe Roma. Tarēti p in oppido tarēto. Si vō ſunt tertie declinatiōis aut pluralia ponunt̄ in dtō vt carthagini p in vrbe carthagine. Plaut. in prologo caſine. Ego aio hoc fieri in grecia: ⁊ carthagini. Idē in ciſtella fuere ſicyoni iā diu dionyſia. Uerg. iiij. eñ. Tyria carthagine q̄ nūc expectat. Quāq̄ Seruī' in locū illū Uergilii dicit nolahmōi locoꝝ cū aduerbialiter ponūtur nō in ablrō. ſed in dtō. debere poni. Ait eñ hiſverbis. Tyria carthagine p carthagini. ⁊ pro ad

Apule. verbio in loco de loco poſuit. Apuleius i libris floridoꝝ. ſemp carthagini. nūq̄ carthagine ponit aduerbialiter ſic Hora. Rome tybur amē ventoſus tybure Romā. Idē q̄ dicendū eſt de pl̄aliter declinatis: vt piſis fundis trallib'. hoc eſt in illis vrbib'. Sed in his nihil refert cū dtīs in terminatiōe ſiſis ablrō ſit. Ad ſimilitudinem ſupioꝝ ponitur aduerbialiter illa toge. i. in pace. militie. i. in bello. domi. i. in domo. rure. veſperi. i. in veſpere. luci pro in die. qō ſi hec in ablrō regiantur. aut aduerbia nō ſunt: aut ablatiuus, pro datiuo ponitur vt

Significātia locum ad quem. Hora. j. epiſt. Quin p dics tibi pollicitus me rure futurū. Significātia locū ad quē huc. i. ad hunc locū in quo ego ſum iſtuc. i. ad iſtū locū in quo tu es. illuc. i. ad locū in quo aliquis eſt. Si quo. i. ſi ad aliquē locū. Ne quo. i. ne ad aliquē locum. Alio. i. ad aliū locum. Utroq. i. ad vtrūq locum. Quoquo quocūq quolibet quouis i. ad quēcūq locum. Eo. i. ad eum locum. Eodē. i. ad iſtum eundē locum. Intro. i. ad partē alicuius loci interiorem. Foras. i. ad partē loci exteriorē. [illegible]urſum. i. ad partē loci ſupiorem. Deorſum. i. ad ptem inferiorē. Siniſtrorſum. i. ad ſiniſtrā partem. Dextrorſum. i. ad dextrā. horſum. i. ad aliquem locū. Noīa q̄z vrbium ⁊ oppidorum ppria ponuntur aduerbialiter in actō. vt Romā. i. ad vrbē Romā tarentum. hiſpalim piſas. fundos hoc eſt ad illas vrbes. Significātia locum p quem. Hac. i. p locū: vbi ego ſum. iſtac. i. p locum' vbi tu es. illac. i.

Nomina vrbium ⁊ oppidorū ppria ponūtur i ablrō. p locum: vbi aliqs eſt. Siqua. i. p aliquem locum. Nequa. i. ne p aliquem locum. Alia. i. p alium locū. Quauis q̄libet quacunq. i. p quācūq partem. vtraq. i. p vtrāq. Ea. i. p eum locū. Eadē. i. per eundem locum. Intus i per locum interiorē. Foris. i. per locum exteriorem. Noīa quoq vrbiū ⁊ oppidorum ꝓpria ponuntur in ablrō vt Roma. i. per vrbem Romā. tarento. hiſpali piſis fundis trallibus. i. per illas vrbes. Significātia locum a quo. Hinc. idest ab eo loco: vbi ergo ſum. Iſthinc. idest ab eo loco: vbi tu es. Illinc. idest ab eo loco: vbi aliquis eſt. Sicunde. idest ſi ab aliquo loco. Necunde. idest ne ab aliquo loco. aliunde. idest ab alio loco. Utrinq. i. ab vtroq loco. Undiq vndelibet: vndeuis: vndecunde vndecūq pro ex quacūq parte ſiue loco. Inde id eſt ab eo loco. Idē. i. ab eo ipo loco. Intus. i. a loco interiori. Foris. i. a loco exteriori. Supne. i. a loco ſupiori. Inferne. i. a loco inferiori. Celitus. i. a celo. Noīa quoq vrbiū ⁊ oppidoꝝ ponunt̄ in ablrō aduerbialiter vt

Cicero. Roma. i. ab vrbe Roma. Eodē mō tarēto. hiſpali piſis fundis trallib'. i. ab illis vrbib'. Reperit̄ tñ ſepe apd autbores huiuſmodi noībus vrbiū ꝓpriis adiūcta prepoſitio vt Cicero in verrē. Ea die verres ad meſſanā

Uergil. venit Saluſtius in iugurtha. ad cirtā oppidū iter conſtituunt. In catilina. nā brutus ab roma aberat. Liui. viij. ab vrbe cōdita: ⁊ ab lauinio venerant antiqua auxilia. E cōtrario cū nominibus regionū ⁊ prouinciarum prepoſitiones addi debeant aliqñ ab authoribus detrahuntur. Uerg. j. eñ. Italiā fato profugus lauinaq venit. i. ad italiā. Et in eodē. Si datur Italiam ſociis ⁊ rege recepto tendere.

Cicero.

¶ Chri. Localia vt hic noīa ꝓpria vrbium ⁊ oppidoꝝ aduerbialiter tācta. reperiantur nihil obſtat tamen quominus ſepiſſime a prepoſitione regant̄. Ci. li. xi. ad atticū de illius ab Alexandria diſceſſu nihil rumoris eſt. Idem pro Gneo Pōpeio ipſe aūt a brūduſio profectus eſt etiā quū appellatiuo adiungātur idem in verrē ex oppido thermis diſceſſit. Quū autem deeſt. In ſcāda preſertim dclinatione magis a loco q̄ in loco ſignificatur. Ci. lib. vij. epi. ad trebatium eum inibi librū niſi Rhegio ſcriptum. nā ſcriptū rhegij diceremus Ceſar in cōmentariis coactū fugere. ad illerdā reuerti idē Ceſar a gadibus ad hiſpalim recurrit vrbē. Romam nō autem vrbē Rome proſa oratione dicimus. Salu. vrbē Ro. ſicuti ego accepi ⁊ in diuerſis numeris. Quintus Cur. lib. i. ad vrbē Celenas exercitum admouit poete etiā ad locū datiuo vtuntur preſertim ſi receperint adiectiuū Iuue. Quoties te roma tuo refici properantē reddet aquino. ſi ab illo verbo reddet regatur nam ſi pendeat ab inſinitiuo refici gtīs eſſe debuit in loco. Sed poete in ablrō ſcribunt̄ Mar. li. ij. Cornelii referas' me lz eē foro nō aūt dixit fori ⁊ vt Ualla colligit grāmatici domi dicūt Latini vero ⁊ emendatiores in domo dicerēt. Terē. in Adel. ⁊ materfamilias vrā erit in domo. Quin. in domo furtū factum dixit.

Negatiua aduerbia

¶ Anto. Negatiua. ſūt aduerbia q̄ negādi p q̄ aliqd negam' vt ſi qs ſpatiuo iūgi nō ſit ſi altis mōis vt nō lego haud amo minime docco. nullaten' audio. ne ꝑicula poti' eſt

Negatiua. vt non haud minime. nullatenus.

Affirmatiua vt etiam profecto nimirum.

De monſtratiua vt en ecce.
Optatiua. vt o. ſi vt vtinam.
Ordinatiua. vt continuo. deinde deinceps
Interrogatiua. vt cur quare quobrem nunquid.
Dubitatiua vt fors forte fortaſſe forſan forſitā.
Vocatiua vt o. heus obo.
Diſcretiua vt ſeorſum diuiſim bifariam.
Congregatiua vt ſimul: vna pariter.
Iuratiua. vt edepol mehercule mecaſtor
Hortatiua. vt eia age agedum agite
Intenſiua: vt valde penitus vehementer
Remiſſiua vt ſenſim paulatim pedetentim
Diminutiua. vt belle argutule. clanculum.
Comparatiua vt magis melius fortius.
Superlatiua vt maxime optime fortiſſime
Similitudinis. vt ceu ſicut tanquam
Quātitatis vt multum parum nimium.
Qualitatis vt bene docte ſapienter.
Ubi igitur cuius ſignificationis eſt. Localis.

dehortatiua vt Uer. iiij. eñ. ¶ Tu ne cede malis ſed cōtra audētior ito. Sed in carmine iungit hec ꝑticula imꝑatiuo et optatiuo. in proſa orōne aut optatiuo. vt Terē. in phormione. Qđ vitā ne phormioni id ſuadere in mentem incidiſſet. aut ſubiūctiuo. vt ſi dixeris oro te ne facias ſed tunc coniunctio eſt ⁊ accipit pro eo qđ eſt vt nō. ¶ Affirmatiua. Aduerbia affirmādi ſunt. ꝑ que aliqđ affirmamus. vt etiā cū pro aduerbio conſentientis accipit: vt eſt in digeſtis in titu. de verbo. obli. ⁊ rńderit etiā: qđ ni. Nā ⁊ qđ interrogatiue ꝓlatū aduerbiū eſt affirmandi exponitur ꝗ. i. cur nō. Profecto nimirū: nēpe certe: ⁊ his ſimilia. ¶ Demonſtratiua. Demonſtrādi aduerbia ſunt. qbus aliqđ quaſi digito īdicamus vt en. ecce. q̄ nrō ⁊ acto iſigi phē Uer. j. eñ. En priamus ſunt hic ēt ſua pmia laudi. Idē in bucco. en quattuor aras. Ecce duas tibi daphni duoq̄ altaria phebo. Teren. in eunu. ecce autē alter: qui ſi acceperit amare. nā alter nō alterū eo loco eſſe legendum donatus ꝑcipit Plau. in bacchidibus opus ne erit tibi aduocato triſti iracundo. ecce me. hem magis eſt poeticū affectui deſeruiēs atq̄ admirationi. ¶ Optatiua optatiui aduerbia ſunt q̄ optatiuo modo iungi poſſunt. vt Uer. in bucco. o tātū libeat mecū tibi ſordida rura ⁊ idē. vj. eñ. Si nūc ſe nobis ille aureus arbore ramus. vt Hora. ij. ſer. Juppiter vt pereat poſitum rubigine teliī. Utinā Uerg. j. eñ. atq̄ vtinā rex ipſe notho compulſus eodem. Iungimus etiā hec. c. vt oſi. o vtinam. Ouid. in epi. Penelopes. O vtinā tūc cū lacedemona claſſe petebat. Perſius. O ſi ebulliat patrui ꝑclarū funus ⁊ oſi argenti crepet mihi ſeria. ¶ Ordinatiua ordinandi aduerbia ſunt qbus mediis plura ordinamus vt cōtinuo. Uerg. vj. eñ. Cōtinuo audite voces vagitus. Deinde idē in eodē prima deinde tenēt medii loca Deinceps. T. li. iiij. thuſca. q̄ vt deinceps. q̄ accubarent canerēt ad tibias. ¶ Interrogatiua: qbus interrogamus. vt cur. Iuue. Cur deſiderio bibule ſertorius ardet quare Martia. nec poſſim dicere q̄re. i. quāobrē ⁊ quapropter. Nūqđ ⁊ nū. Ouid. i epi. Sapphus. Nūquid vbi aſpecta eſt ſtudioſe littera dextre. ¶ Dubitatiua. qbus ſignificam⁹ nos dubitare. vt fors. Uer. xj. eñ. fors vota facit cumulatq̄ altaria donis. Pro forte fortaſſe forſan forſitā forſit Hora. j. ſer. Quia nō vt forſit honorem iure mihi inuideat. ¶ Uocatiua: qb⁹ aliquē vocam⁹. vt o regina nouā cui cōdere iuppiter vrbē. neq̄ enim articulus eſt qm̄ ſexū nō demōſtrat. heus qđ vocātis ſimul ⁊ hortātis eſt vt idē in eodē ac prior heus inqt iuuenes monſtrare. oho vocātis q̄ eſt ſed magis poeticū. ¶ Diſcretiua qbus diſcernimus ⁊ ſeparamus: vt ſeorſum ſeorſis. Uerg. ineſt ⁊ nō pariter nōnūq̄ ſepe ſeorſis. diuiſim ſeparatim ſigillatim diſtincte bifariā trifariā multifariā. ¶ Congregatiua: quibus multa in vnū congregamus: vt ſimul vna pariter: que tpis ⁊ loci ſunt. ¶ Iuratiua ſunt ⁊ aduerbia iurādi. vt hercule herde meherde mehercule. i. ꝑ herculem vel ita me hercules amet caſtor mecaſtor. i. ꝑ caſtorē: vel ita me caſtor amet. ⁊ ſic medi⁹ ſidi⁹. i. ꝑ iouis filiū. ¶ Hortatiua exhortādi aduerbia ſunt eia. Hora. j. ſer. Eia qđ ſtatis. Age agite agedū: ſʒ ꝑ age vnū exhortamur. ꝑ agite plures per agedū vnū ⁊ plures. Qui. agedū ſi videret extra portas ꝓſpicere dicam⁹ q̄ diſſicrum eia age. Uer. in. iiij. Eia age rūpe moras. ¶ Intenſiua. intenſiua ſunt qbus intēſe ac nimiū aliqđ fieri aut eſſe ſignificam⁹ vt valde penitus. oīno: vehemēter: funditus. ¶ Remiſſiua ſunt his cōtraria: ꝑ q̄ aliqđ fieri remiſſe ⁊ frigide dr̄: vt ſenſim: paulatim: pedetētim: frigide: tepide. ¶ Diminutiua: vt clā clāculū. ⁊ q̄ ab adiectiuis diminutiuis fiūt: vt a bellus belle: ab argutul⁹ argutule. a molliculus mollicule. ¶ Cōparatiua q̄ a cōparatiuis deriuant. vt a maior magis. a melior meli⁹: a fortis fortius. ¶ Suplatiua q̄ a ſuplatiuis deriuant: vt ab optim⁹ optime. a maxim⁹ maxime. a fortiſſimus fortiſſime. ¶ Similitudinis aduerbia ſunt q̄ſi ſeu. velut veluti. ſicut ſicuti. vt vti. hec ēt cōiunctionū vim h̄nt cauſaliū: vt poſtea dicemus ſuo loco. ¶ Quātitatis aduerbia ſunt multū nimiū: parum nimis. ¶ Qualitatis aduerbia latiſſime patēt nā ⁊ ab oībus fere noībus adiectiuis ducunt. vt a bon⁹ bone. a malus male. ⁊ a ꝑticipiis. vt a docto cte. ab amāte amāter. Sūt mīte alie aduerbioꝝ ſignificatiōes: vt q̄ dr̄ attractiua q̄ vt ſupra memorauimus auctore. Qui. a qbuſdā pars orōnis diſtincta ab aliis partibus ponitur vt viritim ꝑ ſingulos viros. oppidatim ꝑ ſingula oppida municipatim per ſingula municipia.

Teren. — Demonſtrādi aduerbia. — optatiua aduerbia. — Horati⁹ — Perſius. — Interrogatiua aduerbia — Hora. — Quātitatis aduerbia.

¶ De erotymatis interiectionum. Cap. xj.

¶ Epitome.

Quid interiectio ſit ⁊ que illius partes hoc īmeni interroganti capite reſpōdetur.

Eu que pars orationis eſt. Interiectio. Quid eſt interiectio pars orationis indeclinabilis affectum mentis incondita voce ſignificans.

Unde dr̄ interiectio. Ab interiiciendo eo ꝙ aliis par

¶ Anto. De interiectiōe. Ca. xj. Interiectionē quēadmodū ſupra memorauim⁹ greci inter aduerbiū ſignificatiōes annumerāt quia hec q̄ ſicut ⁊ aduerbium ꝟbo adiungit aut expreſſo aut ſubintellecto: vt ſi dicam pape qđ video: vel ſi per ſe dicas pape ſubauditur miror vel aliud ꝟbū: qđ admirationē ſignificet. Latini ꝓo interiectionē ab aduerbio ſepararūt: aut qꝛ videtur ī ſeſe affectū habere verbi ⁊ plenam motus aī ſignificationē ēt ſi non addatur verbum. vel quia cum articulis carent voluerunt equare cum grecis partes orationis. vt hac vna ratione octo

De interiectione.

tibus orationis interijcitur.
Interiectioni quot accidunt. Sola ſignificatio
Significatiões interiectiõis quot ſunt. plures.
Lugentis vt heu hoi hei. Dolentis vt hei hoi oha
Timentis vt hei ah. Exultantis vt euax vax oh.
Admirãtis vt pape vah.
Exclamãtis. vt proh vah.
Ridentis. vt ah. ah he.
Deridentis vt hui Silentis vt hau
Laudantis vt euge.
Vitãtis vt apage apageſis apagete
Vocantis vt io oh.
Deprehendentis vt at at.
Heu cuius ſignificationis eſt. lugentis.

eſſent apud nſos: queadmodũ et apud illos Dicat igitur partes diffinitionis explicãs interiectionem eſſe vnã ex octo ptibus orõnis ſed q2 ex illis quattuor ſunt declinabiles et quattuor īdeclinabiles: dicit vnã eẽ ex quattuor indeclinabilibus ſignificãtẽ affectũ id eſt paſſionẽ: in quo vt diximus latini eã ab aduerbio differre voluerũt q̃d ꝑo addit voce incõdita: hoc etiã illam ab aduerbio ſeiũgit q̃ñ ꝑ exclamationẽ quãdã ꝛ vocẽ incõditã. i. prope inarticulatã profert. Interiectio aũt
Verg.
ideo dicta eſt q̃ ſerie orõnis rũpẽs interijcit et cũ aliquo mẽtꝫ affectu pfert vt Ver. j. eñ. Nauibus infandũ amiſſis vnius ob irã prodimur. Ordo eñ erat nos prodimur nauibus amiſſis ob irã vnius iunonis ſ3 cũ exclamatione interiecit: infandũ: quaſi dicat pro ſcelus indignũ. Habet igit interiectio varias ſignificationes. Lugentis. Terẽ. in eunu. cum īducit doꝛ lugẽtẽ hei hoi dicat: heu q̃ et hei que dolẽtis: diximus etiã lugẽtis ſunt dolẽtꝫ
Interiectio variis ſignificationes.
Teren.
Vergil.
Ver. in. j. hei mihi qualis erat. Idẽ in. x. o dolor atq; decus magnũ idẽ ī buc. ah ſilice in nuda cõnixa reliquit. ¶ Timẽtis. Teren. in andria. Hei vereor ne q̃d andria apportet mali. Idẽ in eadẽ hei metui a chriſide. Ver. in buc. Ah ne te frigora ledãt ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plãtas. ¶ Exultãtis. Terẽ. in heauton. vah. ergo: mea antiphila. Idẽ in adelphis oh lachrymo pregaudio. admirãtis. Teren. in eunu. pape facie honeſta ꝛ iterũ pape noua figura oris. Idẽ in andria. vah' cõſiliũ callidũ. ¶ Exclamãtis. Lucanus p ſi remeaſſe in vrbẽ. Terentius in andria vah perij hoc malũ īegraſcit. ꝛ illud ex euãgelio. vah qui deſtruis templum dei. ¶ Ridẽtis Terẽ. in andria. ah ah he mirũ vero. Idem in eunu ah ah ah. defeſſa iam miſera ſunt te ridẽdo. ¶ Deridentis Terentius in andria. hui tam cito ridiculum. Idem in eunucho hui mihi illam tu lauda. ¶ Silẽtis. Terentius in eunucho. au me cõparãdus hic q̃dẽ ad illũ eſt. Idẽ in eadẽ au obſecro mea pythias. ¶ Laudãtis. Martia. efficere grauiter cito nequiter euge beate: ꝛ illud ex pſalmo. Qui dicũt mihi euge euge. Vitantis. Teren. in eunu. apageſis egeon formidoloſus. Idem in eadẽ apagete. ¶ Vocãtis Ouidius ecquis io ſiluę crudelius inquit amauit. Teren. in adelphis. ho qui vocare. ¶ Deprehendentis Teren. in andria at hoc illud eſt hinc ille lachryme. Idem in eunu. at at. data hercle verba.

De cõiunctione.

¶ De erotymatis cõiũctionũ. Ca. xij. ¶ Epitome.
Coniũctio cũ his tribus q̃ ſibi accidũt reſpõſionib' ad erotymata datis q̃d ſit monſtratur ad oculum.

ET que pars orationis eſt. Coniunctio:
Quid eſt coniunctio. pars oratiõis indeclinabilis connectens ordinãſq; ſniam
Unde dicit coniunctio. Ab eo q̃d cõiungat ꝛ orationi ꝑ vinculo interponatur.
Coniunctioni quot accidunt. Tria. Figura ordo. poteſtas ſiue ſpecies ſiue ſignificatio.
Figure coniunctionis quot ſunt. Due ſicut in nomine ſimplex vt at et. Compoſita vt atq; etenim.
Et cuius figure eſt. Simplicis figure.
Ordo cõiunctionis quotuplex eſt. Triplex q̃dam enim ſemp preponuntur. vt at ac aſt aut vel nec ne neq;.
Quedã ſemp poſtponunt. vt q; neve q̃dem quoq; autem vero enim. q̃dã mõ preponunt. mõ poſt ponunt vt atq; igit. itaq; q̃ñ q2 etſi. Et cuius ordinis eſt: prepoſitiui.
Poteſtates coniunctionis quot ſunt. Complures.
Copulatiua que ſenſum ꝛ verba coniungit. vt et. q; at q;. quoq; autem vero quidem
Diſiũctiua que q̃uis dictiones coniungit. ſenſum tamen diſiunctum habet. vt aut vel ve ſiue ſeu.
Subdiſiũctiua ẽ q̃ voce diſiũctiua vtrũq; adeẽ ſigt vel ſimul vl' diſcrete. vt alexãder ſiue paris dormit vel legit tota die.

¶ Anto. De cõiunctione. Capu duodecimũ.
Ultima ex quattuor indeclinabilibus orationis partibus eſt cõiunctio. cui' ꝓpriũ eſt diuerſas orationis partes contingere. Itaq; diffinitur coniunctio eſt pars orationis indeclinabilis connectens ordinanſq; ſententiam connectens inquam quando ſimul res aliquas ineſſe ſignificat. Ut eneas pius ꝛ fortis. vel connectens verba et diſiungens ſententiam. vt eneas bonus vel malus. Ordinãs quãdo alterũ ſequitur ad alterum vt ſi currit mouetur ex his manifeſtum eſt: vnde coniunctio dicitur. ¶ Coniunctioni quot accidunt. Priſcianus dicit tria. figura ordo ſpecies quam aliꝗ poteſtatem aliꝗ ſignificationem appellant. ¶ Figure coniunctionis quot ſunt due reſpondet ſicut in nomine ¶ Ordo coniunctiõis quotuplex ẽ. Triplex inquit deinde mẽbra diuiſionis explicat poteſtates coniunctionis quot ſunt ꝛ quia nõ habẽt certũ numerũ dicit eſſe complures et enumerat quaſdã ex hĩs q̃ ſunt magis note. hoc eſt copulatiuã diſiũctiuã ſubdiſiunctiuã cauſalẽ collectiuã dubitatiuã aduerſatiuam approbatiuã. Cauſalis rurſus diuiditur in continuatiuã ſubcõtinuatiuam adiũctiuã ꝛ effectiuã. De quibus ſingulis oſtendit. et q̃ ſint ſubiũgẽs exẽplũ cuiuſq;. Sed quia cõiunctiones ſub eadẽ voce inueniũtur diuerſarũ poteſtatũ ſiue ſignificationũ viſum eſt de ſingulis aliq̃d dicere idq; ſm ordinẽ alphabetarium: quo facilius volẽti inq̃rere occurrant.
Coniunctioni tria accidunt.
Ordo cõiunctionis quotuplex eſt.
Ac.
Ac igitur reperit copulatiua. vt bonus ac ſapiens reperit et poſita ꝓ q̃ vt Ver. haud ſec' ac iuſſa facit. Salu. iniungit. Caſtra mouebãt iuxta ac ſi hoſtis adeſſet. At ꝓ ſaltem ad
At pro ſaltem.

Cauſalis q̄ cām continuationis explanat. vt qm̄. nam nāq; enim vt.
Collectiua ſiue illatiua que ſuperiora colligit vt igitur ergo itaq; quapropter q̄obrem.
Dubitatiua que dubitationē aliquā cū interrogatiōe ſignificat vt an'ne necne.
Aduerſatiua q̄ aduerſam ſniam ſequenti aut precedē-ti monſtrat. vt licet. q̄q̄ q̄uis et ſi ſaltem
Approbatiua que rē aliquā approbat. vt ſi ſiqdē qdez qn̄ quādoqdem quidem.
Completiua q̄ ornatus cā aut metri neceſſitate pōitur Ut qdem enim nam nāq; vero.
Cauſalis rurſus diuiditur in continuatiuā ſubconti-nuatiuā adiūctiuam effectiuam
Cōtinuatiua eſt: q̄ continuationē ⁊ conſeq̄ntiam rerū ſignificat. vt ſi cū dū vbi.
Subcōtinuatiua eſt q̄ cām continuationis oſtendit cū eſſentia rer. vt quoniam q̄r.
Adiunctiua eſt. q̄ verbis ſubiūctiuis adiūgitur vt vtſi. cum vbi quando. Effectiua que reddit cām effectus vt enim igitur. Et cuius poteſtatis eſt copulatiue.

uerſatiua eſt ver. vj. enei. at ramū hūc agno ſcas eſt et exclamatiuis aduerbūs: vt Hora. in epodo. at o deor q̄ſq̄s regis terras Verg. ij. Vergil.
eñ. At tibi p ſcelere exclamat p talibus au ſis. Aſt ediuerſo copulatiua Vergil. j. eñ. Aſt ego q̄ diuū incedo regina iouiſq;: ſʒ tm̄ poeti ce qm̄ s recipiat vt cū breuis eſſet pducere. Atq; copulatiua vt Verg. j. eñ. Atq; eq̄dē me mini teucrū ſidona venire reperit̄ et poſita pro qua Teren. i phor. ne ſimili vtamur for tuna: atq; vſi ſumus. atq; iter collectiuas po nit̄ a priſ. Terē. i eunu. Atq; ita opus eſt an An.
dubitatiua ſimul eſt ⁊ interrogatiua Vergi. j. eñ. an phebi ſoror an nymphar ſanguinis v. na. Idē in. iij. eloquar an ſileā. Inter an ⁊ aut Quin. hoc diſtare putat qd̄ p aut nō poſ ſumus iterrogare. p an poſſumus. Aut diſiū ctiua ē Iuue. aut dic. aut accipe calcē Ver. ij. eñ. aut terebrare cauas vteri ⁊ tentare late- Autem.
bras. reperit̄ et copulatiua pro ⁊. Aūt repit̄ copulatiua vt abrahā genuit iſaac. iſaac aūt genuit iacob. iacob aūt genuit iudā. reperit̄ etiā cōpletiua. Cū reperit̄ cauſalis ſimul et adiunctiua. Verg. in buc. Cū faciā vitulā p frugibus ipſe venito. Cū q̄ cauſalis ſiue ad iūctiua reperit̄. Ver. multa q̄ ⁊ bello paſſus dū conderet vrbē. Ergo collectiua ſiue illati ua ſiue rōnalis. Luca. ergo pari voto geſſiſtī bella iuuēt'. repit̄ et cōple. Te. mihi ne tibi ergo. Eſi cālis reperit̄ freq̄nter ſʒ ⁊ ↄpleti
ua. Ver. j. eñ. pgenie ſʒ eñ troiano a ſanguine duci audierat. Idē in eodē hic tibi fabor eñ qm̄ hec te cura re- Lucanus.
mordet. ſʒ cū eñ cālis ſp poſtponit̄. pponi tā vero ſemp ponit̄ ↄpletiue ſeq̄nte vero vel nō ſeq̄nte. Terē. i adel. ei Vergilius
nō ſinā. Idē i and.. eñ vero daue nihil ocij eſt ſegnicie. Eq̄dē repit̄ approbatiua. Ver. nō eq̄dē inuideo miror Equidem.
magis vndiq; toti. idē. vj. eñ. Eq̄dē merui: nec deprecor inq̄t. pōt et poni ↄpletiue. ⁊ ponit̄ copulatiue. vt eneas Quint.
pi' ⁊ fortis. ponit̄ etiā cālis p qr. Quint. li. j. dar vba effingere imitādo conabit̄ puer ⁊ natura tenaciſſimi ſu
mus eor q̄ rudib' aīs pcepimus repitur et ↄpletiua cū ꝑponit̄ ſibipſi. vt eneas ⁊ pi' ⁊ fortis fuit: pmū eñ et Etſi
abūdat: ſʒ ponit̄ ornat' cā. qd̄ ⁊ de reliq̄s copulatiuis ⁊ diſiūcti. dici pt̄. Etſi aduerſatiua eſt cui r̄ndet tñ. Ci. in
orōne p milōe etſi vereor iudices ne turpe ſit ⁊ ſequit̄ tñ hec noui iudicij noua forma. Etiāſi aduerſatiua eſt
q̄ cadmodū ⁊ etſi q̄bus eq̄ r̄ndet tñ igit̄ idcirco collectiue ſiue illatiue ſiue rōnales ſunt. Ci. p ligario habes
igit̄ qd̄ eſt accuſatori maxie optādū ↄfitētē reū. Idē i eodē: itaq; q̄ me vertā neſcio ex ſuperi' nāq; dictis hec in
ſeruiūt aīs ↄpletiua ſunt imo illatiua q̄ cāls: ſʒ ediuerſo vt Terē. dictū puta imo aliud. Nec dubitatiua ſi inter
rogatiua ē. Ver. j. eñ. q̄ tenēat nā inculta vider holes. ne fere ne. idē i. xj. iuſticie ne prius mirer belli ne labor. Nec
Dicimus et nōne p an nō. Ver. in buc. Nōne fuit ſatis triſtes amaryllidis iras atq; ſupba pati faſtidia nōne Nonne.
menalcā. Iūgitur et abſciſſa p ↄpoſitionē cū aliis partib' orōnis. Ver. iij. eñ. pyrrhin ↄnubia ſeruas p pyrrhi An non
ne ſeruas ↄnubia. Idē in. x. O lpotēs genitor tāto me crimie dignū duxiſti p tāto ne. Inuenit̄ et ne approba-
tiua. qd̄ eſt qn̄ nec dubitatiue nec interroga. ponit̄ vt Ho. ij. ſer. clar' erit fortis iuſtus ſapiēs ne et rex. Idē Horatius
in eodē o ſeri ſtudior q̄ ne putetis. Repitur q̄ ne cālis ⁊ neu a ne ⁊ ve ↄpoſita. Ver. ij. eñ. ne recipi portis aut
duci in menia poſſet neu pplm antiq̄ ſub religiōe tueri. Necne q̄ʒ pro an nō: dubitatiue. ſimul ⁊ interrogatiue
ponit̄ Ci. p flacco vtrū vultis p̄roxi flacco licuiſſe necne. Nec neq; copulatiue ſunt p abnegationē: vt ſi dixeris
Anto. nō legit: neq; lectur' eſt: aut nec lectur' eſt. Nā ⁊ neq; cauſales ſunt Verg. cole nāq; tibi diuū pater atq;
holm rex. replunt̄ etiā ↄplectiue. vt idē in. v. heu q: nā tāti cinxerūt ethera nymbi. Quā repit̄ electiue poſita
Terē. in andria. Que inhoneſte hic volunt diuitias parē. q̄q̄ honeſte l p̄ria paup viuere. Quāuis ⁊ q̄q̄ aduer- Quāuis ⁊
ſatiue ſunt q̄b' r̄ndet tñ. qd̄ aliq̄n ſubintelligitur vt Ver. ij. eñ. Quāq̄ aīus meminiſſe horret luctuq; refugit. i q̄q̄.
ci piā ſubuadi tñ. q̄ copulatiua eſt ponitur etiā nōnūq̄: ↄplectiue Ver. v. eñ. Dixitq; ⁊ p̄ria voce diremit. Or ſub
cōtinuatiua eſt repitur aūt i ſacris līs frequēter put adiūctiua ſiue cāli. Quidē a priſci. iter ↄplectiuas ponit̄.
qd̄ multis teſtimonijs ↄfirmat ita q̄ miror tātā auiditatē fuiſſe Hiero. Paulū apo. repbēdēdi. Tractās el ver
ba illi' q̄ ſunt ſcripta ad coloſſenſes: nemo vos ſuper i humilitate mētis: illud inq̄t qd̄ crebro dixim' ⁊ ſi impi
tus ſermone: nō tñ ſcīa nequaq̄. Paulū de hūilitate ſʒ de ↄſcīe ſītare dixiſſe etiā nūc approbam'. Et qd̄ aplꝰ
in eadē epla ſubdit: q̄ ſunt rōnē q̄dē hñtia ſapiētie hoc ait loco q̄dē ↄiūctio ſupflua eſt: qd̄ i pleriſq; locis ꝑpter
īperitiā artis grāmatice aplm̄ feciſſe repim'. Neq; eñ ſeq̄tur ſed vel alia ↄiūctio q̄ ſolet vbi q̄dē poſitū fuerat
r̄ndere nā q̄dē plerūq; aduerſatiua repit̄ hec Hiero. Quin recte Priſc. ponit̄ collectiue ſiue illatiue Ver. x. eñ.
Quin occidit vna ſarpedon mea ꝓgenies. ponit̄ etiā p cur mō p̄tri indicatiui iūcta. ⁊ ſemp iterrogatiue vt p̄
ſi. quin damus id ſuperis de magna qd̄ dare lance Vergi. in bucco. Quin aliq̄d ſaltem viminibus molliq; pa
ras detexere iunco vterq; pro cur nō ponitur: ⁊ p qd̄ nō cū ſubiūctiuo. Idē in. iij. eñ. Nec tibi ne qua mori fue-
rint diſpēdia tāti: quin adeas vatē. Si adiūctiua eſt cū vero ſubiūctiuo adiūcta. vt ſi leges eris doctus. Etiā ſi
cauſalis ſiue cōtinuatiua. vt ſi ſtertit dormit. ſi ambulat mouetur. Eſt quoq; approbatiua cum indicatiuo iū-
cta Verg. j. eneid. Si q̄d vſq; iuſticie eſt: ⁊ mens ſibi conſcia recti. Idē in. ij. eñ ſi qua eſt celo pietas: que talia cu
ret. Repitur etiam abnegatiua Verg. xj. eñ. Tu nunc ſtares immanis truncus in armis: eſſet par etas: ⁊ idē
ſi robur ab annis. Eſt aūt cōiunctio abnegatiua q̄ verbis ↄiuncta poſſe fieri rem oſtēdit. ſed ꝑpter cām aliquā
ne ſtat impediri. vt feciſſem ſi potuiſſem. Saltē aduerſatiua eſt Ver. iiij. eñ. Saltem ſi qua mihi de te ſuſcepta

fuiſſet. Sz ⁊ ſedenim copulatiue ſunt ex aduerſo Uer. j. en. ꝓgenie ſedeniꝫ troiano a ſanguine duci. ſeu ⁊ ſiue diſiunctiue ſunt Uer. viij. en. Siue errore vie ſeu tēpeſtatibꝰ acti. Repiunt etiā ſubdiſiūctiue: vt ſi dixeris. Alex. ſiue paris. atrides ſeu agamenō. Tū aduerſatiua eſt rñdēs illis ⁊ ſi tñ ⁊ ſi q̄uis q̄q̄. Ci. ꝓ milone. Et ſi vereor iudices. deinde ſequit. tñ hec noui iudicii noua forma ⁊c. Repit etiā ꝯpletiua cū ſupiori aduerſatiue rñ rñdet vt apud Papi. xj. theba. me miſerā vinces. tñ hec priꝰ arma neceſſe eſt expiare domi. Tametſi aduerſatiua eſt queadmodū eiꝰ ſimplex etſi. Tū copulatiua eſt vtꝫ rꝫ res pares cū ſuccedit alteri tū cū ꝓ ſuccedit ꝯiūctiōi cū iungit aliq̄d q̄ maiꝰ eſt: vt Lau. diligētiſſime collegit. Ue ⁊ vel diſiūctiue ſunt repit etiā vel ſubdiſiūctiua ſimul vt Terē. in eu. vel rex ſemꝑ maximas mihi grās agere ꝑ etiā poſuit. Repit ⁊ ſubiunctiua diſcrete ſi dixeris ſto dic vel dormit vel legit. Uero copulatiua ſiue diſtributiua eſt quia diſtribuit diuerſas res diuerſis ꝑſonis: vt eneas fuit pius. vlyxes vero callidus reperit etiā ꝯpletiua. Ut cauſalis eſt vt ſi dixeris venio vt legā. exerceo te vt ſis ſanus. Repit ⁊ adiunctiua. vt Terē. ſi eſt ingt patrue vt antipho culpā in ſe admiſerit. ❡ Chr. Dubitatiua q̄ dubitationē. Q̄ ſi ꝓceſſerit numq̄d aut forſan aut aliq̄d ſimile recte ꝑ diſiunctiuā ſiue interroges ſiue dubites Pli. Ad voconiū li. j. numq̄d ego craſſo aut camerino moleſtus ſum.

Teren.

De ꝑtibus orōnis q̄ alie pro alijs ⁊ ꝑ ſe inuicē ponuntur.

❡ De ꝑtibus oratiōis q̄ alie pro alijs ⁊ pro ſeinuicem ponuntur. Cap. xiij.

❡ Epitome.

❧ Que orōnis ꝑtes ꝑ alijs nōnūq̄ ponant. ⁊ q̄ pro ſeinuicem mutaris tñ ex ſeipſis aut poteſtate an tpe alio ve id genus.

Que ꝑtes orationis alie pro alijs ponuntur
Omnes fere quemadmodum.
Nomē ꝑ participio vt ſibilus pro ſibilans
Nomē pro aduerbio vt recens ꝑ recenter
Nomen pro interiectione. vt infandum voce incōdita.

❡ Anto. de ꝑtibꝰ orōnis: q̄ alie ꝑ alijs ⁊ pro ſeinuicē ponunt. Ca. xiij. Solet turbare hoc pleroſq̄ grāmatice artis ignaros: q̄ eandem particulā ſub diuerſis partibus orationis reperiuntur. Itaq̄ cū ſingulatim de octo partibus orationis diſputatum ſit hoc in loco inducit caput in quo oſtendit quemadmoduꝫ particule quedā orōnis ponūtur pro alijs q̄ in prima poſitiōe fuerāt: atq̄ rurſus quedaꝫ ponūtur ꝑ ſeipſis inuicē vt nomē ꝑ nomine pronomē ꝑ ꝑnoīe ⁊c. Nomē igit ꝑ ꝑticipio poſitū reperit vt apō Uerg. ij. en. ſibila lābebāt linguis vibrātibꝰ ora vbi Seruiꝰ dicit ſibila ꝑ ſibilātia. nā ꝑticipiū eſt. Idē. j. geor. Coruſca fulmina molit dextra q̄ eodē mō pro corruſcantia exponit. ❡ Nomē ꝑ aduerbio

Nomē ꝑ aduerbio

vt recēs ꝑ recēter. Uerg. iij. geor. Sole recēs orto: aut noctē ducētibꝰ aſtris. Salu. Coria recēs detracta veluti glutino adherebāt. Gel. li. xj. Recēs natis notū ⁊ familiarē victū offert. Uer. ij. geor. Flos appōma tenax ꝑ ꝑprime. ⁊ in eodē dēſa fere ꝑ dēſe ⁊ in. iij. aſꝑ acerba ſonās ꝑ acerbe. ❡ Nomē ꝑ īteriectiōe. Uer. j. en. Naūbus infandū amiſſis vniꝰ ob irā: neq̄ enī aduerbiū tñ eſt hoc infandū ꝑ īfander: ꝫ q: cū affectu mētis ꝓfert nō dīta voce: interiectio eſt: hoc enī tñ interiectio aduerbio diſtat quēadmodū ſuis locis dixīmus.

Uergil.

Nomē ꝑ ꝯiūctiōe.

Uergil.

Nomen pro cōiunctione. vt quare quamobrem
Pronomen pro noīe proprio. vt ego pro Antonius
Pronomē pro aduerbio vt hoc pro huc.
Pronomē pro cōiunctione. vt ideo ꝑ propterea
Uerbū pro noīe. vt amare pro amor. viuere ꝑ vita.
Uerbū pro aduerbio. vt amabo ſodes
Uerbum pro interiectione. vt age agite.
Uerbum pro coniunctione. vt licet licebit.
Participium pro noīe. vt ſapiens diligens
Participiū pro aduerbio. vt horrēdū pro horrende
Prepoſitio pro aduerbio. vt coram palam
Prepoſitio pro interiectione. vt pro a.
Prepoſitio pro coniunctione vt propterea q̄propter.
Aduerbiū pro noīe. vt ſatis eſt abunde eſt
Aduerbiū pro coniunctione vt aliquando pro quoniā
Cōiunctio pro aduerbio vt cū pro quando
Coniunctio pro interiectione. vt vt.
Que partes orōnis ponuntur inuicē pro ſeipſis
Oēs fere. nomen pro noīe vt dardanus pro dardanius
Uerbum pro verbo. vt populo pro populor
Participiū pro participio. vt ꝓfuſus ꝑ ꝓfundens
Prepoſitio pro ꝑpoſitione. vt in pro contra
Aduerbiū pro aduerbio vt hic loci pro tunc tempus.
Coniunctio pro coniunctione. vt vel pro et.

❡ Anto. Nomē ꝑ cōiūctiōe: vt quare quāter quis ⁊ res cōponit: quāobrē quapropter: ex noīe ⁊ prepoſitione. ❡ Pronomē ꝑ nomine proprio: ſemꝑ enī ꝑnomē ſic ponit vt ex illiꝰ diffinitione manifeſtū eſt: ſed ſuus ſua ſuuꝫ pleruꝫ ꝑ proprius propria proprium reperitur. vt ſuum eſt hominis redire. i. proprium ❡ Pronomē ꝑ aduerbio. Uerg. viij. en. Hoc tunc ignipotens celo deſcendit ab alto vbi Seruiꝰ inquit hoc pro huc poſuit ſcdm antiquū morē. Nam antea hoc aduerbium loci fuit: nunc aboleuit: ſicut illo ꝑ illuc. ❡ Pronomen pro coniunctione: vt ideo: que ab id et eo componitur. Propterea que ex ꝑpter ⁊ ea. quapropter. q̄ ex qua ⁊ propter. ❡ Uerbum pro nomine. Terētius in eunu. Extrema linea amare nonnihil eſt pro amoris. Perſius. Noſtrum illud viuere triſte pro vita triſtis. ❡ Uerbū pro aduerbio. Martia. dic inquit rogo Marce. dic amabo. nam ad verbium blandientis eſt quemadmodum ⁊ ſodes. quo frequenter vtuntur poete comici. ❡ Uerbum pro interiectione vt age pro eia. Uergi. iiij. eneid. vtrunq̄ coniunxit dicēs eia age rumpe moras. Idē in. j. quare agite o iuuenes. ❡ Uerbum pro cōiunctione. Luca. in. vij. Omnia maior vertamus buſta licebit pro quāuis. Martia. Laxior hexaphoro tua ſit lectica licebit. Ouid. j. meta. Placet ſibi quiſq̄ licebit. Hora. j. ſer. Licebit ille repotia natales alio ve dierum de licet ꝑ q̄uis vbi ꝫ ſe offerūt exēpla. ❡ Participiuꝫ ꝑ noīe: de hoc abunde ſumus dicturi li. in ſequenti cū diſputauimꝰ q̄t modis ꝑticipium tranſit in vim noīs. ❡ Participiū pro aduerbio. Uer. vj. en. Ac belua lerne horrendū ſtridēs. ꝑ horrēde. Prepoſitio ꝑ aduerbio. Uer. j. en. Poſtq̄ introgreſſi: ⁊ corā data copia fandi. Iuue. ſient iſta palā imo quēadmo

Uerbuꝫ ꝑ aduerbio.

Uergilius

Martia.

dum ſepe diximꝰ. quotiēs ꝑpoſitio nō iūgiť caſibus aduerbiū eſt. ¶ Prepoſitio ꝑ interiectiōe: vt ꝑ cū circūſiſte ctitur .i. vt ait Priſc. interiectiōis loco poniť Salu. in catilina. proh deū atq̃ hoīm fidē Verg. iiij. eñ. proh iupi ter ibi hic ait. Idē in buc. ab ſilice in nuda ꝯniꝫa reliq̄t vbi Seruius inq̄t ad hoc ꝑtinet ꝑmiſſa dolēris inter iectio. ſunt q̄ aſpirationē in fine addūt ōn̄e ei. ¶ Prepoſitio ꝑ cōiunctiōe: vt ꝑpterea: quapropter. Aduerbiū ꝑ nōie vt Marti. iuſſiſtis ſatis eſt: ⁊ ſi diceris ſatis eſt mihi diuitiaꝝ Verg. vij. eñ. terroꝝ ⁊ fraudis abunde eſt. ¶ Aduerbiū pro ꝯiunctiōe. Idē. i. eñ. hic tibi fabor eñ q̄ñ hec te cura remordet. ¶ Cōiunctio ꝑ aduerbio. vt cū pro q̄ñ. Imo frequēter aduerbiū ⁊ cōiunctio ſibi ccdūt: ita vt nō facile q̄buſdā in locis diſcernere poſſis ꝯiū ctio an aduerbiū ſit aliā particula orōnis. ¶ Cōiunctio ꝑ interiectiōe Hora. ij. ſer. Vt pereat poſitū rubigine telū niſi cū interiecerit ꝑferas: vt frigidiuſcule diceris qḋ alias erit cōcitatiſſimū. Que ptes orōnis. Nomen poniť pro nōie. vt dardanus ꝑ dardaniꝰ. hoc eſt primitiuū ꝑ deriuatiuo. Ver. iiij. eñ. Hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto dardanus. i. eneas dardanus. ⁊ codē modo ꝑ reliqua nōis accidētia. ¶ Verbū pro verbo. vt ꝑplo pro populor Verg. iiij. eñ. Ac velut ingentē formice farris aceruū cū populat. Propertiꝰ lib. iij. Hic olim ignaros luctus populauit achiuos ꝑ eo qḋ eſt populanť ⁊ populari ſunt. iā ꝑplo i ſermonis latini vſu frequē ti nō eſt: ſed populor multa q̄ꝫ alia verba hmōi repiunť q̄ Noniꝰ ex antiquoꝝ vſu diligētiſſime collegit. ¶ Par ticipiū ꝑ ꝑticipio. vt Saluſtius alieni appetēs ſui ꝓfuſus: ꝑ profundēs: nā participiū eſt loco nōis poſitum. ¶ Prepoſitio ꝑ prepōne vt Ver. xi. eñ. ibat in curualū: pro cōtra. idē. i. ge. Sub ipſm arcturū tenui ſat erit ſu ſpendere ſulco qḋ Seruius exponit ꝑ circa. ¶ Aduerbiū ꝑ aduerbio. Ver. i. eñ. Hic illiꝰ arma. hic currꝰ fuit ꝑ illic ⁊ hic aduerbiū loci ꝑ aduerbio tpis. Idē in codē cōſtitit hic. arcūq̃ manu celereſq̃ ſagittas. hic poſuit ꝑ tūc ⁊ notandū aduerbia loci plerūq̃ poni ꝑ aduerbijs tpis: ſed nō ecōtra aduerbia tpis pro aduerbijs loci. ¶ Cōiunctio ꝑ ꝯiunctiōe vt Teren. in phormione: ne ſimili vtamur fortuna atq̃ vſu ſummꝰ atq̃ poſuit ꝑ q̄ ¶ Chri. Verbum pro aduerbio. Cicero ad atticū ꝓnomen aduerbio vel potius interiectioni adiecit. amabo te ait ꝑſcribe mihi totum negocium.

Vergilius

Horatius

Vergilius

Aduerbiū pro aduerbio.

¶ De ſyntaxi et orationis conſtructione Cap. xiiij.

¶ Epitome.

☞ Que ſit ſyntaxis quā nos conſtructionē dicimus poteſtas ⁊ valor ⁊ q̄ cuiq̃ iungatur orationis parti pars alia ⁊ q̄ ſint illius tandem figure peculiares.

Quid eſt ſyntaxis. Scientia qua bona con‐ ſtructio a mala dignoſcitur.

Unde diciť ſyntaxis. A ſyn qḋ eſt cū ⁊ tat to ordino: a quo eſt taxis q̄ſi coordinatio

Quid eſt conſtructio. Congrua dictionum ordinatio congruam perfectāq̃ ſententiam demonſtrans.

Quid eſt oratio: vt ſcaurus diffinit. ore miſſa ⁊ per di‐ ctiones ordinata pronunciatio.

Quotuplex eſt oratio quadruplex. perfecta que perfe ctum ſenſum in aīo auditoris generat: vt ego amo deū. Imperfecta que imperfectum ſenſum in animo auditoris generat: vt ſi deum amaueris. Finita in qua verbum finitum ponitur: vt ego amo. Infinita in qua verbum infinitum ponitur: vt me amare.

Quid eſt figura conſtructionis. Eſt aliqua ratione no uatus dicendi modus: qui circa grammaticas con‐ ſtructiones verſatur.

Euocatio eſt reductio tertie perſone ad primā vel ſe‐ cundam: vt ego Antonius lego. tu Iohānes audis

Et requiruntur quattuor in euocatione: perſona euo‐ cans perſona euocata. remotio copule et verbum cō ueniens cum perſona euocante.

Appoſitio ē imediata duoꝝ ſubſtātiuoꝝ cōiūctio. quo rum alterum exponit alterū: vt miratur molē eneas magalia quodam requiruntur duo in appoſitione. Dictio apponens: ⁊ dictio appoſita.

Prolepſis eſt attributio proprietatis toti in ſuas par tes diuiſo: vt interea reges ingenti mole latinus ⁊c. et requiruntur quinq̃ in prolepſi: hoc eſt totum: par‐ tes: diſtributio partium: proprietas: et ordo.

¶ Anto. De ſyntaxi. Ca. iiij. Cum tres libri ſupiores circa ſingulas orationis partes: ver ſati ſint. liber ſequens cum breui comare hu ius lib. iij. totus eſt de conſtructione: q̄ grece ſyntaxis dicitur. Ita ꝙ primo dicat q̄d ſit ſyn taxis: ⁊ vnde dicatur. q̄d cōſtructio q̄d oratio. Deinde orationē diuidit i quattuor formas hoc eſt perfectam: imperfectā: finitam: infini tam. q̄ ola plana ſunt: ad difficiliora ꝓpere mus. ¶ Quid eſt figura cōſtructionis. quem admodū inq̄t Seru. in. v. eñ. inter barbariſ mum ⁊ lexim: hoc eſt latinā elocutionē ⁊ ꝑfe ctā metaplaſmus eſt q̄ vno ſermone fit rōne vitioſus. Itē inter ſolocaſmū ⁊ ſchema. i. ꝑfe ctā ſermonū ꝯnexionē figura eſt q̄ fit ꝯtextu ſermonū rōne vitioſa. Ergo metaplaſmꝰ in q̄t ⁊ figura media ſunt: ⁊ diſcernunť peritia ⁊ īperitia. Sꝫ de barbariſmo ⁊ ſolocaſmo: de le xi ſchematis atq̃ metaplaſmo ſuo loco dicēť nūc de figura: quā a ſeruio accipiť figura hoc eſt ꝯſtructiōis agendū eſt. Dicat igiť figuram ꝯſtructiōis eſſe modū dicēdi nouatū: hoc eſt a naturali ⁊ ꝯſueto ſermōe mutuatū ac ꝑin de vitioſum: niſi aliqua rōne excuſeť q̄ñqui dem modus verſatur circa grammaticas cō ſtructiōes hoc eſt in cōtextu partiū orationis ¶ Quotuplex eſt figura conſtructiōis multo plures ſunt figure conſtructiōis q̄ octo ſꝫ re liquis in alium locum relictis: de his que fre quentiꝰ in vſu reperiuntur diſſerit. quas enu merat. ¶ Euocatio: que grece ecleſis vocať. fit quotiens nomē tertie perſone reducatur ad primam vel ad ſecundam. Improprietas autem in hoc eſt: ꝙ cum dico ego Anto. lego antonius qḋ alias eſt nomen tertie perſone ſic cedit ꝓnomini prime perſone: q̄ñ verbuꝫ huic non illi redditur. Excuſatur autem hic improprietas: quoniam verbuꝫ ſemꝑ dignio ri reſpondere debet. Prima nanq̃ perſona ordine nature dignior eſt ſcōa ⁊ ſcōa tertia. ¶ Appoſitio q̄ ꝑthcſis grece dicitur: eſt im mediata duoꝝ ſubſtantiuorum cōiunctio: et ponit exemplum ex primo eñ. Miratur mo lem eneas magalia quondā. Improprietas autem in hoc eſt ꝙ duo ſubſtantiua ſine con iunctione eſſe non poſſunt in oratione ſꝫ ex cuſatur vitium. qḋ dictio appoſita ſic iungiť opponenti. quaſi adiectiuum qḋ aliquid in

De ſintaxi

Figura cō ſtructiōis q̄druplex.

Euocatio

Appoſitio

ſubſtantiuo determinat ⁊ exponit. Prolepſis q̄ latine interpretatur preſumptio eſt vt a donato atq̄ Diome
Prolepſis de diffinitur: preſumptio rerū ordine ſecutarū vt vterq̄ ponit exemplū ex Verg. in. xii. eñ. Interea reges ingē
ti mole latinus Quadriiugo vehebit̄ curru. ⁊ ſequit̄ Bigis it turnus in albis. Hinc pater eneas romane ſtir
pis origo. ⁊ iuxta Aſcanius magne ſpes altera rome ꝓcedunt caſtris. Sed queadmodū Priſc. li. xvii. qui eſt de
cōſtructiōe dicit. ſi in cōſtructione diuiduoꝝ p̄ ꝓlepſim ꝓponitur verbū plurale ad vtrūq̄ ſequēs licet nomina
tiuum anteferre: vt aquile euolauerunt: hoc ab oriente: illa ab occidente. Sin ad ea q̄ diuidūtur verba ſingu
lariter cōſequantur grō oportebit ꝓponi plurale diuidendo vt aquilarū altera volauit ab oriēte: altera ab oc
cidente. Excuſatur aūt. q: verbū ſiue ꝓpoſitū ſiue cōſequēs iure exigit ſibi nolatiuū. Eſt ⁊ prolepſis implicita
quale eſt illud apl'i. Alter alteri' onera portate. intelligit̄ eñi q̄ alter portat onus alteri'. ⁊ alter alteri'. Sic
eſt illud Ver. ii. eñ. Alterū in alterius mactatos ſanguine cernā. hoc eſt anchiſen in aſcaniū. ⁊ aſcaniū in anchi
ſen: ⁊ creuſam in aſcaniū ⁊ aſcaniū in creuſe ⁊ cetera. Eſt ꝙ aliud prolepſis gen': cū id quod poſteri' accidit an
te tp̄s aſcribit̄. quale eſt illud Ver. Lauinaq̄ venit littora. Lauiniū eñi queadmodū Diome. ⁊ Seruius dicit
nondū erat: quo tp̄e eneas ad italiam venit vt apud Saluſtiū. Montē ſacrum ⁊ auentinū ſedit. q̄ mons ab
hoc q̄d illum plebs inſederat poſtea ſacer dictus eſt.
¶ Chri. Aliqua rōne nouatus dicēdi modus: quot modis vitioſa excuſet̄ cōſtructio mōſtrat Quint. his v̄bis
interim excuſant̄ vitia aut cōſuetudine aut auctoritate aut vetuſtate aut deniq̄ vicinitate virtutum.

Syllepſis eſt diuerſarum dictionū ſub plurali ꝓprie
tate cōceptio: vt ego ⁊ tu docti legim'. et requirunt̄
quinq̄ in ſyllepſi. hoc eſt dictio cōcipiēs: dictio cōce
pta copulatiua cōiunctio: vel prepoſitio cum verbū
vel nomē adiectiuū numeri pluralis ꝓprietas cōcor
dans cum dictione concipiente.
Zeugma eſt vnius proprietatis ad diuerſas clauſulas
facta reductio. vt ego et tu et Cicero ſcribit et requi
runt̄ tria. hoc eſt plura: ſubſtantiua copula: ꝓprie
tas que conuenit cum propiore ſubſtantiuo.
Antiptoſis eſt caſus pro caſu poſitio ſub aliqua ꝓ
prietate: vt vrbem quam ſtatuo veſtra eſt ⁊ requirun
tur tria. hoc eſt vnum ſubiectum vna proprietas et
q̄ caſus ponatur pro caſu.

Syllepſis ¶ Anto. Syllepſis: q̄ latine interpretat̄ con
ceptio a Donato ⁊ Diomede diffinit̄ ſic. Syl
lepſis eſt diſſimiliū ac diuerſarū clauſularū ꝑ
vnū verbū ꝯglutinata ꝯceptio. vt Ver. i. ene.
Hic illius arma: hic currus fuit. Idē in bucc.
Sunt nobis mitia poma. caſtanee molles: ⁊
preſſi copia lactis. Eſt etiā ſylleplis quoties
fit adductio indignioris ad dignius' q̄d trib'
modis cōtingit. gñe numero ⁊ ꝑſona. gñe vt
maſculinū ꝯcipiat femī ⁊ neutrū femī conci
piat neutrū. Numero vt pluralis ꝯcipiat ſin
gularē. Perſona vt p'ma cōcipiat ſcđam ⁊ ter
tiam: ſcđa vero tertiā. Q̄d vero dicit in conce
ptione requiri copulatiuā ꝯiunctionē vel cū
ꝓpoſitionē: intelligendū eſt cū ꝓpoſitio: quē
admodū ait iuriſcōſultus: ponit̄ pro ⁊ vt ſi di
cas tu cū antonio legitis: ꝑ eo q̄ tu ⁊ anto
Vergilius nius. Tale eſt illud Vergili. i. eñ. remo cum
Hora. fratre quirinus iura dabūt: ꝑ eo remus ⁊ fra
ter. In illo vero q̄ Hora. dixit. tu q̄d ego ⁊ po
pulus meus deſideret audi: nulla eſt figura:
nedū ꝑſonarū ꝯceptio. Queadmodum edi
uerſo nimis licēter: atq̄ haud ſcio an tolera
biliter dictū ſit: q̄d legimus in euāgelio Hiero. interprete. pater tuus ⁊ ego dolētes q̄rebamus te. Nā ſi nume
Zeugma. roꝝ ⁊ ꝑſonaꝝ conceptio recte facta eſt. ordo tñ illarū eſt inuerſus. q̄ debuit eſſe ego ⁊ pater tuus dolētes q̄re
bamus te. Q̄d ſi hebraici ſermonis idioma illud tolerare pōt grecus tñ atq̄ latinus reformidat: de quo in ꝓ
logo huius opis plura diximus. ¶ Zeugma: q̄ latine interpretat̄ iugatio: ſiue iunctura: ſiue adiunctio eſt quē
admodū Donatus atq̄ Diomedes diffiniūt vnius verbi cōcluſio diuerſis clauſulis apte ꝯiuncta. addit Dio
medes cum duo aut complura ad vnā partem orationis iūgenda referuntur. Fit autē per zeuma variatio
perſonarū vt ego lego et tu et Cice. numeroꝝ: vt romani pugnant ⁊ hānibal. perſonarū vt illud apl'i hebrei
ſunt ⁊ ego. Huius aūt figure cōuerſio tribus locis poni pōt. aut. n. ponitur vnū verbū ad q̄d ſequētes ſenſus
cōferantur: vt eſt vicit pudorē libido: timorē audacia. rationē amentia. aut cū in medio ſenſuū loco poſitū re
Vergilius peritur. vt apud Verg. iii. eneidos. troiugena interpres diuū: qui numina phoebi. que tripodas clari lauros
qui ſydera ſentis ⁊ volucrū linguas et prepetis omnia penne. ſentis enim verbū tam primis q̄ vltimis iun
gitur. ob id meſozeuma. id eſt zeuma a medio nominatur aut cum vno verbo ſenſus claudunt̄: quale ē illud
Cice. in catilinam. nihil te nocturnū preſidium palatii: nihil vrbis vigilie nihil timor populi nihil cōcurſus
bonoꝝ oim nihil hic muniriſſimus ſenat' habēdi locus nihil hoꝝ ora vultuſq̄ mouerūt. oēs ſenſus ſuperiores
Antipto- cōcluſit vno verbo mouerunt. ⁊ inde hypozeugma dr̄. hoc eſt zeuma ab inferiori. ¶ Antiptoſis: dr̄ ab anti q̄d
ſis. eſt pro ⁊ ptoſis caſus. vnde ⁊ Diome. atq̄ Donatus dicūt ſoloeciſmū eſſe ꝑ caſuū inmutationē: cū vero ſubeſt
ratio aliqua figura eſt: q̄ latiſſime patet. Atq̄ omiſſis q̄ Marcel. colligit: ex vario auctoꝝ vſu ntī's ponit̄ ꝓ gtō
Verg. v. eñ. craſſa genus pholoe gemini cretā hubera nati. i. gñis creteſis Gel. lib. xviii. Arist. inq̄t libri ſunt oē
genus elegantie referti. i. oīs gñis. ⁊ in. ff. titulo. de fundo inſtructo eadē rōne ponit̄ actīs pro gtō. niſi forte
Gellius. ⁊ ntī's eſt: in. l. cuius initiū eſt. queſitū ſupellecticarios inq̄t ⁊ ceteros id genus ſeruos. ꝑ eius gñis Liui. apud
Priſcia. q̄ñ duo inq̄t cōſules eius anni alter morbo: alter ferro periſſet ſuffectū cōſulē negabāt comitia ha
bere poſſe duo ordinarii cōſules dixit ꝑ duoꝝ cōſulū ordinarioꝝ. Nā queadmodū diximus in ꝓlepſi ſi ad ea q̄
Plinius diuidunt̄: v̄ba ſingulariter cōſequātur: genitiuū oportet preponi plurale diuidendo. Ntī's q̄ ponit̄ pro vtō.
Ver. i. eñ. gnate mee vires mea magna potētia ſolus. Pli. vii. nat. hiſt. Salue primus oim parens patrie ap
Actīs pro pellate. Ntī's ꝑ ablrō. Ci. in Lelio. Quid eſt indigēs aphricanus mei. ꝑ in quo. ⁊ illud ex euangelio: ſi q̄d ali
vtō. quē defraudo: reddo quadruplū ꝑ in aliquo. Actīs ꝑ vtō. Ci. in. i. de diuinatione. cū illius diei mihi venit in
mentē: ꝑ ille dies: q̄d exēplum inter idiomata ſermonis latini Diome. poſuit. Idē q̄ Cic. in verrē. Ita velim
mihi deos propitios: vt cū illius mihi temporis venit in mentem: ꝑ illud tēpus. Valla aliquod ſubſtantiuum
in his clauſulis ſubintelligendū eſſe opinat̄ puta cōditio aut ſtatus aut fortuna. gtīs ꝑ vtō vel actō ex figu
ra greca. Terentius quot illic hominum litigant. pro quot homines. Idē dii boni boni quid porto. pro quod

bonum. Hora.j.ſermo. Ille repoſtia natales aliosve dierum. p alios dies. Genitiuus pro ablrō. Cice. ad He- Horat.
rennium. oratoris officiū eſt ꝯs de rebus poſſe dicere. quo ad eius fieri poterit. i. ab eo. Datiuus pro accuſati-
uo ꝛ prepoſitione. Uer.j.eñ. Inferretq; deos latio. i. in latium. ꝛ in eodē. venturum excidio lybie. i. in excidiū Vergilius
Acrís pro nominatiuo. Vergi.j.eneid. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. pro vrbs. Uocatiuus pro nominatiuo.
Septimus caſus pro gtō. Uer.j.enei. Sunt mihi bis ſeptem preſtanti corpore nymphe. pro pſtantis corpis.
Pli.lib.vij.natu.hiſto. Gentem ſylueſtrem ſtridoris horrendi hirtis corporibus: oculis glaucis: dentibus ca-
ninis. Alia ratione Plautus in caſina poſuit ſeptimum caſum pro genitiuo. habet inquit gladios: ſed duos
quibus altero te occiſurum ait. altero vilicum quibus dixit pro quorum.

¶ Chri. Ego et tu aliquando poete ordinem peruerterunt perſonarū. Terentius in adelphis. Hec ſe neq; Ego ꝛ Tu
tu fecimus neq; ego nō ſunt egeſtas.

Syntheſis eſt attributio pprietatis vni vel pluribus copulatis qđ fit nō gratia vocis ſ; ſignificati. vt pars in fruſta ſecant ꝛ requirunt tria hoc ē vnū ſubiectum vel plura copulata pprietas ꝛ attributio proprietatis concordans cum ſignificato et non cum voce.

Synecdoche eſt attributio partis ad totum ſub pprietate verbi vel participij. vel nominis adiectiui vt expleri mentem nequit. nuda genu. nodoq; ſinus collecta fluentes. ꝛ requiruntur tria. hoc eſt totum: proprietas: ꝛ pars: in accuſatiuo poſita.

¶ Anto. Syntheſis grece latine interptat cōpoſitio q̄ quotiēs fit ſolecīſm' eſt niſi aliq̄ rōne excuſet. vt Uer.j.eñ. Pars in fruſta ſecant verubusq; tremētia figunt. pars poſuit p aliū. Hora. Iactam' iāpridē ols te Roma beatū ols Roma poſuit pro ōs romani. Teren. in adel. aperite aliqs actutū oſtiū pro alī qui ex vobis aperiat. Apu.iij. flori. ingēs frequētia cōuenere pro homines frequentes. Syntheſis

¶ Synecdoche grece interptat cōprhenſio ꝛ eſt quotiēs id qđ eſt ptis dat toti. vt niger capillos pro eo quod eſt habens capillos nigros. dicit aūt poſſe fieri per verbū ſubaudit neutrū. Uerg.iij.geor. Micat auribus ꝛ tremit artus. Idē.j.eñ. Expleri mentē neqt. i. nō haber mentē expletā. Idē.v. Flauaq; caput nectent oliua. p participiū. Uer.j.enei. Nodoq; ſinus collecta fluētes. hoc eſt habēs Synecdoche.
ſinus fluentes collectos. Per nomen adiectiuum: vt idem in eodem nuda genu. id eſt habens genu nudum.
Horatius carmi. quam notam duxit viuens videri. cetera fuluus. Hec figura quanq̄ poetis tantum ſit per-
miſſa vtuntur aliquando illa ꝛ hyſtorici qui nonnunq̄ in genere dicendi poetas imitantur. Liuius.xxj. ab
vrbe. at vero hannibal dū murū incautus ſubit: aduerſum femur tragula ictus cecidit Pompo. mella de
britannis. vitro inquit corpora inſecti. Idem alio loco ſarmate totum bracchati corpus. ꝛ niſi qua videt ora
recti. Apule.j.meta. Tremor inquit viſcera quatior. Plinius.
¶ Chri. Syntheſis eſt. Fit etiā ſyntheſis p primā pſonā. Pli. in p[illegible]go. Magna pō ſtudiorū amenitatē q̄rimus. ¶ Synecdoche: extra grāmaticen etiā apđ rhetores fit. qñ rei partē p toto accipim'. Uer. Talia vociferans tectū oēe replebat. i. domū: domus eñ tectū paries ꝛ cementū ptes ſunt. hiſtorici p̄o partē: quā poete in actō poñt: in effectiuo collocant. Saluſt. C. Anto. pedibus eger in plio adeſſe neqbat. p q̄ oratores pedibus egris: poete vero pedes eger dixiſſent. ſed de his latiuis ſcripſimus in ope illo qđ de cauſis integre ꝛ corrupte locutionis emiſim'. Sed grāmatica ſynecdoche aliqñ fit in extrapoſitis. Horat.j.li.ſer. pueri magnis e centurionibus orti leno ſuſpenſi loculos. tabulamq; lacerto. i. habētes loculos ſuſpenſos ꝛ tabulam.

¶ Libri Tertij Finis.

Liber quartus. Quemadmodum libro ſuperiori dictum eſt: precipue grāmatice ptes ſunt quattuor. Orthographia que de littera. Proſodia que de ſyllaba. Ethimologia que de dictōe. Sintaxis que de octo partium orationis conſtructione diſputat. De littera pauca in eodem libro tetigimus. quia eius conſideratio per ſingulas fere dictiones ſpargitur. atq; ex libris quos de vocabulorum ſignificatione partim edidimus. partim edituri ſumus. petenda eſt quandoquidem ſingularia ſub generalibus preceptis comprehendi non poſſunt. De ſyllaba copioſius li- Partes p̄cipue grāmatice ſunt quattuor.
bro inſequenti diſſeretur. De ethymologia parte illa circa ſingularū dictionū accidentia verſat tribus libris ſuperioribus per omnia fere diſputatum eſt. Nam deriuationes ſignificationeſq; ad memoratos vocabulorū libros refertur. De quarta Grammatices parte quam greci ſyntaxin. nos partium orationis ordinem ſiue conſtructionem vocamus: in hoc quarto libro diſputabimus. Reſumentes in primis que de combinatione adiectiui cum ſubſtantiuo. relatiui cum antecedente. nominatiui cum verbo primo libro ſcriptum eſt. quodq; in fine libri ſuperioris de figura conſtructionis diximus. Igitur primum preceptum conſtructionis id qđ libro primo diximus: propemodum naturale eſt. quod adiectiuum ꝛ ſubſtantiuum in tribus conueniunt in genere numero ꝛ caſu. Quod ſi adiectiuum cum ſubſtantiuo in illis tribus non cōueniret: ſolecīſmus eſſet manifeſtarius: niſi aliqua ratione vitium illud excuſaretur. vt Cicero ad atticum. Solius enim meum peccatum corrigi poteſt. Idem pro murena. ex tuoipſius animo conjecturam aperis. Idem in Piſonem. Dico mea vnius opera rempublicam liberatam. Et illud ex euangelio Luce. Tuam ipſius animam pertranſibit gladius. Excuſatur autem hoc vitium quod genitiui illi ſolius ipſius vnius ad genitiuos ſubſtantiuos referuntur: qui receſſerunt ab vſu in quorū locū ſubſtituta ſunt pronomina poſſeſſiua: quemadmodū li.j. diximꝰ. Cicero
ꝛ infra cum de conſtructione verborū imperſonaliū intereſt ꝛ refert dicturi ſumus agetur. Nam quod Cicero
in.iij. de oratore dixit. voluntati veſtre omnium parui: non poteſt eadem neceſſitate excuſari. cum potuiſſet Ouidius.
dicere voluntati veſtrū omniū parui. Illud vix tolerabile. quod Ouidius i epiſtola oenones ſcripſit. Et fleſti
ꝛ noſtros vidiſti flentis ocellos. Nam ꝛ noſtros poſuit pro meos ꝛ meos p mis. flentis vero quē genitiuū eſſe
ex ſyllabe quantitate deprehenditur. non ad vocem ſed ad ſignificationē retulit. Quod ſi poſt illa pronomina poſſeſſiua que pro ſubſtantiuorum genitiuis ponūtur alterum ſubſtantiuum ſequatur in genitiuo intolerabilis erit conſtructio. quale eſt illud Boetij in primo de conſolatione. Uolant meſti nūc mea fata ſenis. Et illud ex tertio libro regum. Tulit filiū meū de latere meo: ancille tue. Et illud quoq; Pauli apl'i in prima

ter meditatiua ⁊ forme pfecte ſiue abſolute verba illā eſſe dr̄iam. ꝙ abſoluta actū. meditatiua effectū mētis nō meditationē ſignificat. vt Liui⁹ qd̄ diu parturiūt animus veſter aliqñ pariat. ⁊ illud pſalmographi. Ecce parturiit iniuſticiā cōcepit dolorē ⁊ peperit iniquitatē. ergo parturire eſt cupere a partu liberari. parere illud ipm̄ qd̄ conceptū eſt quodq̄ cupimus parere in lucē edere. Dicturio a dico is. dicitu. Macro. vj. ſatur. viſus eſt qd̄ duces inqt ⁊ milites: q̄ fortiter a ſe facta ſemp dicturiūt. Idē li. j. ne vltra te dicturientē retardē. ⁊ Apule. a nubo is nuptu nupturio: ſine vlla vnq̄ magis tū olim nupturiiſſe. Inter ſcaturio is. qd̄ videt̄ huius forme verbū eſſe ⁊ ſcateo es. a quo deriuari videt̄. nulla talis dr̄ia reperit̄: idē nāq̄ eſt ſcaturio ſcateo declinant̄ aūt huiuſmōi forme verba oīa per quartā verboꝝ coniugationem.

Inchoatiua vba q̄ dicuntur.

¶ Ebri. Que dicunt̄ inchoatiua: in his verbis Probus ita ſcripſit. Ex oībus verbis in q̄bus ſunt tpa ⁊ pſone formātur inchoatiua. Sed hoc probi exēplis ꝯprobemus ab amo amas amaſco. ab augeo es. augeſco. a timeo es. timeſco. q̄ actiua ſunt. Vale. maxi. de pauper. oīa nimirū habet q̄ nihil ꝯcupiſcit: atq̄ a deponētibus

Apuleius.

vt in Gellio legim⁹ a fruoꝛ fruiſcoꝛ. ⁊ a miſereoꝛ miſereſcimus vltro dixit Verg. niſi malueris a miſeret declinari qd̄ impſonale eſt: vt Cato noliro aquā dare multū ne pertedeſcat. Apule. vero de pudeſco vtitur. Sed viſus emēdacioꝛ ea reijcit: nō em̄ dicim⁹ portaſco: amaſco: doceſco: noceſco: trahiſco: metuiſco: nō ſeuiſco: nō veſtiſco Sꝫ a neutris abſolutis. Cōiugatiōiſq̄ ſcdē a ſeneo ſeneſco. Silueo ſilueſco a craſſeo craſſeſco. a maceo maceſco. Colu. ne ſuperuacuis ſarmētis ſilueſcere.

Plinius

Pli. Aqua celeſti donec craſſeſcit. M. Varro. maceſcētes melius ꝯcipere dicunt̄: atq̄ his ſimilia plurima verba hilareſco. graueſco. floreſco. lapideſco. caneſco. herbeſco. adoleſco. flaueſco. nigreſco. lateſco. caneſco. clareſco. herbeſco. ꝯualeſco. flāmeſco. rubeſco. palleſco. tenereſco. vireſco

Plautus.

a puero vero puraſcēs ⁊ puereſcēs deducunt̄: vt ſit pueraſco is i etate ſenili puerilib⁹ vti moribus. puereſco

Terenti⁹.

is. trās infantiā p pueritiā adoleſcere. Plau. i merca. ſenex cū ex tēplo eſt: iā nūc nec ſentit: nec ſapit aiūt ſolere eū repueraſcere. Sueto. Quoꝝ duo infantes adhuc rapti: vn⁹ iā repueraſcēs. ¶ Cōtinuū incre. Cic. p achaia leuitas floreſceret quotidie magis. Ver. li. viij. magis crudeſcit ſanguine pugne. Terē. in heauto. nō quotidie augeſcit magis egritudo. Pli. lib. xxj. cauſa paulatim rubeſcens viſcit. In eo vero qd̄ Antonius precepit libro ſupioꝛe verba inchoatiua preterito carere: nihil laurentio refragatur. licet Laurētius tradat verba inchoatiua pcm̄ hr̄e: atq̄ eoꝝ primitiua codē carere. nā Anto. formationē Laurētius quidē ſignificationem reſpexit. Quippe macrui macer factus fui ſignificat: qd̄ a macreo legitime formatur: vt a noceo nocui. Macreo vero ſm̄ ſignificationē ſuā: que eſt macer ſum. In preterito macrui. i. macer fui inducit. Qd̄ auctoritate cōprobandū eſt: ſed maxime Verg. extra hoīm aleā poete caſtigatiſſimi. qui enei. li. vj. ſic ſcripſit. oſtia Iamq̄ domus patuere ingentia centū hic patuere: nō ꝙ fuerint aliqñ aperte tanq̄ qd̄ tunc nō erant. Sed ꝙ aperte facte cū fuerint antea: tunc etiā aperte erāt. Quod vero hec verba nō ſolū ſignificent inchoationē plurime demonſtrāt rōnes: ſed huic loco faciat ſatis hoc vnū. Ita eque poſſe dicere incipit tumeſcere pōtus. Sicut deſinit turgeſcere morbus. ⁊ qd̄ legimus in Verg. etnia eternum pingueſcat ab vbere ſulphur: vbi quonā modo eternum ſulphur incipiet turgere: quin potius indicia magis pingueat vt ſenſit Valla. ¶ Empturio pariter dicitur facturio. i. coire cupio. Plautus facturit poſtq̄ ancillā aſpexit.

Deſideratiua que dicuntur.

Que dicūtur deſideratiua. que laurētius non mentis affectū: ſed actū corporis ſignificare dicit. Sunt vero q̄ rariſſima. vt viſo is. laceſſo is. faceſſo is. capeſſo is. Que dicuntur frequētatiua. Que aſſiduam in agēdo vim habere ſignificant. fiuntq̄ ab vltimo ſupino u mutata i o. vt a curro curris curſu curſo curſas. a duco dicis ductu ducto ductas. Animaduertendum tamē eſt in verbis prime coniugationis ſupina a quibus formātur frequētatiua mutare penultimā ſupini in i. breuem. vt ab impero as. imperatu imperito imperitas. Dicimus tamē ab ago agis actito actitas et agito agitas. a dico is. dicto dictas. ⁊ dictito dictitas.

¶ Anto. Que dicitur deſideratiua ? Terti verboꝝ forma eſt eoꝝ que dicūtur deſideratiua Laurētius tn̄ nō affectū mētis deſideriūq̄ hec ſignificare dicit: ſed actū corpis. Nā

Priſcian⁹ carpitur.

quod Priſcia. affert illud Ver. in. viij. Nam memini heſionē viſentē regna ſororis. Laomedontiadē priamū exponitq̄ viſentē p cupientē videre oīno rōne caret. Nā ſi viſere eſt cupere videre. ſemper priamus ſororē heſionem viſebat poſteaq̄ ablata fuit: nec minus cum erat in troia. q̄ cū vt illam videret

Viſere qd̄ denotat.

pfectus eſt ſalamina. Ergo viſere nō cupere videre. ſed ire ad videndū ſignificat. Qd̄ ſi viſo cupio videre ſignificaret: nūq̄ Cic. ad atticū ſcripſiſſet: cupio alexandriā reliquāq̄ egyptū viſere: ſed viſo alexandriā reliquāq̄ egyptū. Vſurpantur tn̄ hec verba p ipſoꝝ primitiuis: vt laceſſo pro eo ad laceſſendum vel lacero. faceſſo eo ad faciendū vel facio.

Faceſſo

Verg. iiij. eñ. Octros omittet imperio leti parent ac iuſſa faceſſunt. Reperitur tn̄ pro eo quod eſt recedere: vel ire ad recedendū. Cicero. j. de legibus. Pauliſper faceſſant rogemus. Reperitur etiam faceſſo pro prohibeo Cicero in Verrē. ne innocēti periculū faceſſeris. idē quoq̄ in eundem: cū audiuiſſent ei negocium faceſſitum.

Capeſſo.

Capeſſo is. pro capio vel eo ad capiendū. Verg. j. eñ. Mihi iuſſa capeſſere fas eſt. Cic. j. tuſcu. is animus ſuperiora capeſſat neceſſe eſt. Acerſo is. vel arceſſo litteris inuerſis pro eo ad vocādum. Terentius in andria. Obſtetricem accerſo. ſed cū oīa huius forme verba ſint tertie coniugationis: et in ſo deſinant. hoc reperitur etiā in io. terminatū declinatumq̄ per quartā cōiugationē. Cic. de claris oratoribus. Accerſiuiſti ex vrbe ea q̄ domus eſt ſemp habita doctrine. Et actuū cap. x. mitte ioppē ⁊ accerſe Simonē quendā. Ex quibus exēplis colligimus verū aut vero prīmū eſſe qd̄ Valla ſuſpicatur pdictaꝝ formaꝝ vba ab antiquiſſimis aliter fuiſſe appellata: q̄ a grāmaticis iunioribus nūc dicūtur: ⁊ illoꝝ noīa ſic fuiſſe inuerſa: vt p meditatiuis dixerint inchoatiua; p deſideratiuis meditatiua: p actū corpis ſignificātibus deſideratiua. Sed que nos ex eo quod ſignificāt nouo noīe dicimus augmētatiua. Laurētius opinat̄ ab antiquioribus fuiſſe meditatiua appellata ex illa recondita ſignificatione qua melioꝛ ſignificat exerceri: vt apud Iuueñ. Statua meditatur pclia ſca. ⁊ alibi. Marmorea meditatus pꝛelia villa. vt ſic caleſco quaſi exerceoꝛ caloꝛe: frigeſco exerceoꝛ frigoꝛe et ſilia eodē mō.

Que dicūtur frequētatiua.

¶ Que dicūtur frequētatiua. Frequētatiua verboꝝ forma: quā Diomedes iteratiuā appellat. eſt q̄ aſſiduā vel potius frequentē in agēdo vim hꝫ. vñ ⁊ appellationē hꝫ qm̄ frequēter agendo iterat affectū. formatur aūt ab vltimo ſupino u finali mutata in o. declinaturq̄ p primā cōiugationē. vt a curro curris curſu

curſo curſas a quo eſt occurſo as.i.frequēter occurro Uer.in buc.Occurſare capro cornu ferit ille caueto.A duco is.ducto as.i.frequēter duco: Sal.i catilina.L.ſylla exercitū quē in aſia ductauerat.a mergo mergis .merſo as.i.frequēter mergere Uer.j.ge.fluuio merſare ſalubri.Eſt ꝛ frequētatiuū a frequētatiuo curſito tas.Ho. ij.ſer.Uelut ſuccinct' curſitat hoſpes.In verbis vō p̄me ꝯiugatiōis mittētib' ſupinū in atū.fiūt frequētatiua a penultima in i breuē mutata.vt ab ſpero as.ſpatu.ſpito as.Hora.j.ſer.Olim q̄ ſummis legiōib' ſperitarūt a volo as.volatu volito as.Rogo as.rogatu.rogito itas. ❡ Ab ago gis.actu nō dicim' acto actas.ſꝫ actito actitas.Mar.Cogit meritus actitare cās dicimus etiā ab ago agis ī alia ſignificatōe agito as.Uer.ij.ge.Ipſe dies agitat feſtos fuſuſqꝫ ꝑ herbā. ❡ A dico is.dictu dicto as.qḋ eſt alio ſcribēte dicere.Iuuc.Celſo dictare parat dictito as.qḋ vr̄ eſſe frequētatiuū a frequētatiuo eſt frequēter dicere Hora.ij.epi. Dictitet albano muſas in mōte locutas.A q̄ro is.debuit eſſe q̄ſito tas.penultima longa ſꝫ dicimus q̄rito tas.eadē breui. A ſcribo is.ſcriptu.ſcriptito tas.A ſcio is.iui.ſcitu ſcitor aris.ꝛ ſciſcitor aris.A noſco is.notu noto as.noſcito tas.A cogo is.coactu nō coacto as.ſed cogito as.dicimus ꝛ a ſequor eris.ſecutu nō ſecutor aris.ſed ſector ris.formatur.

Uerg. Hora.

Ducto vn̄ deſcendat

Que dicūtur diminutiua: que a ſuo principali diminutionem ſignificant. vt a garrio ris.garrulo las.a ſorbeo es.ſorbillo as.a caluo is.caulloꝛ aris.

Que dicuntur denominatiua. Que a nomine deriuātur vt a patre patriſſo as.a greco greciſſo as .ꝛ grecoꝛ grecaris.a frumento frumētoꝛ aris.a pabulo pabuloꝛ aris.a rure ruſticoꝛ aris.

Que dicūtur aduerbialia. Que ab aduerbio deriuant vt a perendie perendino as.a ſupra ſupo ſupas ab intra intro intras.

Amo igit̄ cuius ſpeciei eſt. Primitiue ſpeciei.non eñ habet (quod ego ſciā) vnde poſſit deriuari.

Figure verboꝝ quot ſunt. Due ſicut ī noīe. Simplex vt amo as. Compoſita vt deamo as.

Amo igitur cu' figure eſt. Simplicis figure: non eñ poteſt diuidi in partes ſignificatiuas eius qḋ integrū ante compoſitionem ſignificabat.

Cōiugatiōes v̄boꝝ quot ſunt. Quattuoꝛ. Prima q̄ ſcḋaꝫ pſonā ſingularē pn̄tis īdicatiui mōi mittit ī as ꝓductā in voce actiua ꝛ in aris vel in are.ī voce paſſiua. vt amo amas.letoꝛ letaris vl' letare. Secūda q̄ eādē ſecūdā pſonā mittit in es ꝓductā ī voce actiua.ꝛ in eris vel ere.in voce paſſiua.vt doceo doces .medeoꝛ eris vl' ere.penultima correpta ī voce paſſiua. vt lego gis.loquoꝛ eris.vl' ere. Tertia q̄ eādē ſcḋaꝫ pſonā mittit ī is. correptam in voce actiua et in eris vel ere.

Quarta que eādem ſcḋam pſonam mittit in is. pductā in voce actiua.ꝛ in iris.vel ire penultima producta in voce paſſiua vt audio is.audioꝛ iris vel ire.

❡ Anto. Que dicūtur diminutiua. Eſt q̄nta verboꝝ forma eoꝝ q̄ dicūtur diminutiua eo qḋ ſignificēt diminutionē a ſuo p̄cipali vn̄ deriuatur: vt a ſorbeo es.ſorbillo as.quaſi minutiꝫ ſorbere.a garrio is.garrulo as.a caluo is.caullo las.ꝛ caulloꝛ aris. Sūt p̄terea que dā diminutiuoꝝ formā h̄ntia ſine origine formē p̄ferre: vt pitiſſo as.pro minutim bibere. vacillo as.ꝑ eo qḋ eſt alterno motu fluctuare Terē.in heautō.pitiſſando mō mihi q̄d vini aſſumpſit Ci.de di.ora.cū ex eo toto corpore vacillāre q̄ſtitit: q̄d loq̄ret e lyntre hui' ordinis vident mihi eſſe v̄ba illa q̄ paulo ante frequētatiua eſſe dicim': vt dormito as. ſcriptito as.qḋ ē nō pfunde dormire: aut plane ſcribere: ſꝫ ꝑ interualla id facere ſignificāt: vt ſit dormitare min' q̄ dormire.ſcriptitare mi m' q̄ ſcribere.vt illud dormitauerit oēs ꝛ dormierit. ❡ Que dicūt̄ denolatiua. Sexta v̄boꝝ forma eſt eoꝝ q̄ dicuntur denolatiua .eo qḋ a noīb' deriuātur vt a p̄re patriſſo patriſſas.a greco greciſſo greciſſas . ꝛ grecoꝛ aris. ab attico atticiſſo as.q̄ v̄ba imitationē quādā ſignificāt dicim' q̄ a pabulo pabuloꝛ aris a frumēto frumētoꝛ aris.a ligno lignoꝛ aris ab aq̄ aquoꝛ aris.ꝑ eo qḋ eſt ire q̄ſitū pabulū frumētū ligna aquā. Liui.xxv.ab vrbe ꝯdita lignatū pabulatū ꝑ ꝑgreſſus exciperet ꝛ gel. li.xvi.noc.atti.ea figura eſt captātur: qua lignātur pabulātur ꝛ aquātur: Liui.xxij.tertiā partē militū frumētatū dimiſit. Dicimuſq̄ꝫ a rure ruſticoꝛ aris. Ci.ij.de ora. Leliū ſemp fere cū Scipione ſolitū ruſticari .ꝓ quo antiquioꝛes ruro as .ꝛ ruroꝛ aris. a philoſophia philoſophoꝛ aris. a poeta poetoꝛ aris q̄ poſteriora ſignificant dare operā philoſophie poetrie. ❡ Que dicūtur aduerbialia. Septima verboꝝ deriuatiuoꝝ forma eſt eoꝝ q̄ dicūtur aduerbialia eo qḋ ab aduerbiis deriuantur: vt a perēdie pendino as. qḋ eſt in diē tertiū differre.a cras craſtino as.ab intra intro intras. ❡ Amo igit̄ cui' ſpēi eſt: primitiue inq̄t neq̄ eñ hꝫ vn̄ deriuet̄: ſed tēperamentum adiecit q̄ḋ ego ſciā fieri eñ pōt vt ordinē habeat vn̄ dicat̄. Sed neq̄ format ex ſe inchoatiuū: vt iſti dicūt amaſco is.neq̄ deſideratiuū amaſſo is.nec meditatiuū amaturio is.nec frequētatiuū amitto as. ❡ Figure v̄boꝝ quot ſunt. Due inq̄t quēadmodū in noīe. Simplex vt amo as.clamo as. cōpoſita vt deamo as. ꝯponūtur aūt verba quattuoꝛ modis ſicut ꝛ nomē.ex duob' integris vt examo deamo as.ex de ꝛ amo as.ex integro ꝛ corrupto vt diligo is.ex di ꝛ lego is.aut ex corrupto ꝛ integro: vt alligo as.ex ad ꝛ ligo as . aut ex duobus corruptis: vt officio is.ex ob ꝛ facio is. Cōponūtur eñ verba frequēter cum p̄poſitionibus ſed nōnunq̄ cum nominib' vt tepefacio a tepidus ꝛ facio.verſificoꝛ a verſus ꝛ facio.belligero a bellum ꝛ gero. Cōponuntur etiam ex p̄poſitione noīe ꝛ verbo vt perterrefacio is.a per ꝛ terroꝛem ꝛ facio.ex duabus prepoſitionibus ꝛ verbo.vt recōpenſo as.recondo is. Sed quemadmodum in compoſitione corrumpantur: in fine libri ſuperioris dictum eſt.

❡ Cōiugationes verboꝝ q̄t ſunt. Antiq̄ores grāmatici fere oēs ponebāt coniugationes tres: ſed tertiam rurſus diuiſerunt in breuem ſiue correptam.in longam ſiue productam. Nos autem iunioꝛes ſecuti grammaticos q̄ nihil referebat.quattuoꝛ ꝯiugatiōes poſuimus. Cōiugatio eſt ꝯſequens verboꝝ declinatio .dicta qḋ vna eadēq̄ rōne declinatiōis plurima cōiugantur verba vt ad ſimilitudinē amo as. oīa verba prime cōiugationis. hec a grecis ſyzigia dicit̄. Prima que ſcḋam perſonam. Iam puer nō reſpondet ex eo qḋ libro.j.didicit

Diminutiua q̄ dicāt̄

Denolatiua q̄ dicāt̄

Aduerbialia q̄ ſunt

Figure v̄boꝝ quot ſunt.

Coniugatiōes v̄boꝝ quot ſunt.

Prima cōiugatio eſt que habet a. productā ante re in infinitiuo: qđ ex ipſa pronunciatiōe atq; accētu poterat intelligere: ſed ex eo qđ iam li. v. audiuit ſcđam perſonā pñtis indicatiui modi prime cōiugationis. in numero ſingulari in as. longā terminari. Scđe vero in es. eque longā. Tertie in is breuē. Quarte in is longā. Que ratio ⁊ ſi eadē eſt cum ſuperiori: hic rñdit quaſi prouectus ex Diome. Donati. Phoce Priſc. omniumq; antiquorum verbis: qui ex ſcđa perſona indicatiui colligūt diuerſitatē coniugationū illic vero quaſi rudis didicit rem ex eo qđ erat intellectu facillimum.

¶ De participio.

¶ De erotematis participiorum. Cap. viij.

¶ Epitome.

¶ Participiorum hic docetur pueri genus: tempus figurā ac cū numero caſu ſignificatione.

Amans que pars orationis eſt. Participiū

Quid eſt participiū pars orationis declinabilis que pro verbo accipitur. ex quo deriuatur genus ⁊ caſus habēs ad ſimilitudinē nominis ⁊ accidentia verbi ſine diſcretione modorum ⁊ perſonarum.

Unde dicitur participiū. quaſi particapiū quia partē accipit a noīe. ptem a verbo ptem ab vtroq;.

Participio quot accidunt. Sex genus: tempus: ſignificatio: figura: numerus: caſus: cum declinatione.

Genera pticipiorum quot ſunt. quattuor maſculinū vt amatus. femininum vt amata. neutrum vt amatū cōmune triū. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amans.

Amans igitur cuius generis eſt. Communis trium.

Tpa participiorum qđ ſunt. Tria. Preſens vt amās pteritū vt amat[us]. futurum vt amatur[us] amandus.

Amans igitur cuius temporis eſt. Preſentis tēporis

Significationes pticipiorum quot ſunt. Due. Actiua vt amans. Paſſiua vt amatus.

Que participia ſignificant actionem. A verbis actiuis ⁊ neutris actionē ſignificātibus. actionem ſignificāt participia pñtis ⁊ futuri in rus. vt amans amaturus ſeruiēs ſeruiturus. A verbis paſſiuis vel neutris paſſionem ſignificantibus participia oīa ſignificant paſſionem. vt amatus amandus.

Amans que pars orationis. Deinde rñdet participiū eſſe partē orationis declinabilē ad drīam indeclinabiliū: que pro verbo accipit: ex quo deriuatur nā verborum ſignificatiōes hꝫ atq; pro verbo ponitur: ſed ab eo differt: quoniam genus ⁊ caſus hꝫ ab ſimilitudinē noīs a quo rurſus differt: quia accidentia verbi habet modos ⁊ perſonas quibus participium caret.

Participiū vñ dicatur. ¶ Unde dicat participiū. Ab eo rñdet qđ duarum partiū: que ſunt principes in oratione hoc eſt nois ⁊ verbi partē capiat ⁊ participet: vt ſit participiū vt cū Seruio dicat Sergi[us] quaſi particapiū: accipit enim vt diximus a noīe genera ⁊ caſus: a verbo tpa ⁊ ſignificatiōes ab vtroq; numerū ⁊ figurā. ¶ Participio quot accidūt. Sex

Participiorum genera quot ſunt inquit duo que diximus accepiſſe a noīe. i. gen[us] ⁊ caſus duo quoq; que a verbo hoc eſt tpſ ⁊ ſignificatio. Duo preterea que ab vtroq; hoc eſt figura ⁊ numer[us]. ¶ Genera participiorum quot ſunt: quattuor: eſſe dicit genera participiorum. Maſculinum eorum que terminant in us. vt amatur[us] amatus amādus. femininū eorum que terminant in a. vt amatura amata amāda. Neutrum eorum que terminātur in um. vt amaturū amatū amandū. Cōe triū eorum que terminātur in ns. vt hic ⁊ hec ⁊ hoc amās. hic ⁊ hec ⁊ hoc docēs. Reperiuntur tñ participia in ns. terminata in genere maſculino quaſi ſubſtātiue poſita ex eo qđ in illis ſubintelligitur nomē ſubſtātiuū maſcu. generis vt: hic oriēs. hic occidēs ⁊ vbi intelligitur ſol.

Verg. Uer. v. eñ. Et me ſeuus equis oriēs afflauit anhelis. Aliquñ tñ ipſum ſubſtantiuū exprimitur. dicimusq; ab oriēte ſole: ad occidentē ſolem rudēsq; intelligitur fluuius. torrēs: quia fluuius generis ſunt maſculini. Profluēs ⁊ cōfluēs: quia ſubintelligitur aqua. generis ſunt fe. Liui. i. ab

Liuius. vrbe cōdita pueros in profluentē aquā mitti.

Ceſar. Ceſar in cōmentarijs. Cū ad cōfluentē moſe ⁊ rheni cōueniſſent ⁊ Iuſtinus in trogi epitome. pars quedā in cōfluente danubij ⁊ ſabi cōſedit.

Profluēs quid ſit. Eſt aūt profluens in ea pte fluminis que eſt violētior a. i. vena. cōfluens vero. qua duo flumina iungūtur: quā Ptholomei interpretes ſciſſionē fluminis appellat. Cōtinens quoque pro terra que nō eſt inſula etiā generis feminini: quia ſubintelligitur terra. Pli. li. vj. Aymū a prima cōtinēte abeſt ſeptē mille centū quinquaginta paſſus. Cōſonās quoque pro lrā que nō eſt vocalis. hoc genere proferiur. Animās tum genere maſculino reperitur. vt Hora. ñ. ſer. Sed hic ſtilus haud petet vltro quemq;

Animās. animantē tum feminino. vt Cice. in. j. de legibus. nā cū ceterasq; animātes abieciſſet ad paſtū. Reperitur quoq;

Serpens genere neutro: ſed in plurali tñ animātia. Serpens femininū reperitur Iuue. Et mouiſſe caput viſa eſt argentea ſerpēs Uer. ij. eñ. maſculinū protulit dicēs ſerpēs cōplexus vterq;. Pregnās quoque qđ participii formā hꝫ ſine origine verbi rōne ſignificatiōis tñ generis eſt feminini. In neutro genere participia reperiuntur quaſi ſubſtātiua. vt antecedēs

Participiorum quot ſunt tpa. cōſequēs: decens: cōueniens. ¶ Tpa participiorum quot ſunt: tria inquit. Sed aūt aduertendū eſt: qđ nō ex oī verbo oīa tpa naſcuntur: quēadmodū ſtatim de ſignificatiōibus participiorum dicemus. Illud quoq; eſt cōſiderandum qđ licet latini nō habeāt participia preteriti imperfecti tpis ⁊ pluſquāperfecti. inueniunt tñ pro illis participia preterite poſita: vt apud Uer. j. eñ. ⁊ qua vect[us] abbas: ⁊ qua grādeuus alethes. qđ Seruius pro vehebat exponit. ¶ Significatiōes

Participiorum ſignificatiōes. participiorum quot ſunt. Due inquit actiua ⁊ paſſiua. Sꝫ que participia ſignificāt actionē: que paſſionē ſubiungit dicēs. que a verbis actiuis ⁊ neutris nō quidē oībus: ſed que ſignificāt actionē participia pñtis ⁊ futuri in rus ſignificāt actionem vt amans que amat. amaturus que amabit. ſeruiēs qui ſeruit ſeruiturus que ſeruiet. ¶ A verbis paſſiuis vel paſſionem ſignificantibus qualia ſunt. exulo. vapulo. caleo. ardeo. participia oīa ſignificāt paſſionem. vt amatus quem amauit quiſpiam. amandus qui amabitur. vapulās que verberatur. vapulaturus qui verberabitur. exulans qui mittitur in exilium. exulaturus qui mittetur. Quin. in. j. adde quod vapulātibus multa dictu deformia. Cicero in. iij. tuſcu. q. Thelamonem pulſum patria exulātem atq; egentem. Iuſtinus in epitome trogi. Ille quaſi in perpetuum cum viris exulaturus.

¶ Anto. A verbis deponentibus ſermo2 veniūt pticipia. ſcʒ pñtis p̄teriti ⁊ futuri in rus actionem ſignificāt fu turi vero in dus paſſionē quod q2 alexandrini nō recipiebāt. auctoritate probandū eſt a loquo2 loquendus Hora.iiij.car. Pectus coniugibus loquenda. a ſequo2 ſequend⁹. Ouid. in epi. phyllidis. Nō tibi ſic dicet phylli ſequendus erā: ab inficio2 inficiendus. Idē in epi. deianire. Decolo2 ⁊ factis inficienda tuis. a patio2 patiend⁹. Idē in.iij. de arte. Multa p tyroni nō patienda feret. ab imito2 imitidus. Idē in epi. phedre. Arcus ⁊ arma tue tibi ſunt imitanda Diane. a fateo2 fatē dus. Ouid. j. de triſt. Sit tamen euentu du ra fatenda meo. et ab illius compoſito pfi teo2 profitendus. Idem in. j. de arte. nec ſpe cies veneris ſemper proficienda roganti. A tueo2 tuendus. Idē in. iij. de arte. huic equi tes illi ſtagna tuenda dedit. a modulo2 mo dulandus. Hora. ij. epi. fidibus modulanda latinis. ⁊ fere ab oībus verbis deponētibus q̄ cū actō cōſtruitur: paſſim reperies: hmōi pticipia. Sūt etiā ex deponentibus que cū alijs caſibus cōſtruūtur: vt ab vto2 vtendus Gel. li. vij. qui iumentum alio2ſum duxerat q̄ quo vtendū acceperat ⁊ in digeſtis titulo de acquirenda poſſeſſiōe. l. ſi quis rem vten dam dederat: ſed hoc verbū etiā cū actō con ſtrui poteſt: vt apō Cicero. ij. de orato. ſi cete ris corpus vtimur ad belli adiumenta et o2 namenta pacis. ⁊ Gelli. lib. xviij. quas voces nos poſſemus vti. Quid q̄ actiuū reperitur vt apud Neuiuʒ. q2 ſupellex multa que non vtitur emitur. Eodē mō a veſco2 legimus ve ſcendus. q2 Pli. lib. viij. dixit. Captiuū iecur ſi veſcatur: ⁊ ab eo qō eſt veſco is. et a fungo2 fungendus q2 Terē. in adelphis dixit. Nichi nus tuus neq3 boni neq3 liberalis functus eſt officiū viri: et qō Plau. in trinūmo etiā actiue ptulit dicens. vt munus fungas tuū Quod ſi dixerit quiſpiā hec v̄ba olim fuiſſe cōia: atq3 inde pueniſſe hec participia futuri in dus. ego nō inficio2 ſed illud dico q̄ aut nullū eſt verbū depo nens aut ſi quod eſt qō deponēs dicatur cū actō conſtruitur. poſſe habere participiū futuri in dus. qō paſſio nē ſignificet. participiū qʒ p̄teriti aliqñ ſignificat paſſionē illa rōne q̄ olim cōia fuerint. vt a comito2 aris. co mitatus. Verg. j. eñ. ipſe vno graditur comitatus achate. ab imito2 imitatus. Ouid. ix. meta. nec abeſt imita tata voluptas. ¶ A verbis cōibus ſermo2 veniūt participia pñtis ⁊ futuri in rus. q̄ ſignificent actionē ⁊ p̄teri ti qō ſignificat actionē ⁊ paſſionē. ⁊ futuri i dus. qō paſſionē: vt criminās q̄ accuſat criminaturus q̄ accuſabit criminatus qui accuſauit ⁊ q̄ accuſatus eſt: criminādus q̄ accuſabit. Reperitur quoq3 nōnūq̄ a verbis neutris pticipiū in dus vt: careo carendus. Oui. in epi. penelo. Viro mihi dēpto ſine carendus abeſt. ⁊ ab imperſona lib⁹: vt a pudet pudendus. vt Ouid. i epi. deianire. huic victo2 victo nempe pudendus eras. a piget pigendus Cice. de claris orato. ad mlam inducat ad pudendū ⁊ pigendū. a facio is. faciendus ⁊ nō fiendus dr. ¶ A ver bis qʒ neutris abſolutis. vt a reuiuiſco. Pli. li. vij. ca. liiij. ſiſis de aſſeruandis co2pibus holm ac reuiuiſcendis pmiſſa p reuicturis. ¶ Eſt ne hoc ſemper verū: propemodū. i. q̄ſi fere verū eſt: facit tñ exceptionē dicēs q̄ a verbis actiuis ⁊ neutris pticipia p̄teriti aliqñ ſignificāt actionē: vt ab arguo is. qō eſt actiuū argutus a. um. i. acute arguēs ⁊ inueſtigās: inde argutie dicte ſunt ingenij cautele. ⁊ arguto2 aris. argute loqui. ¶ Adultus a. um. q̄ adoleuit ab adoleſco is. qō eſt neutrū. ¶ Auſus. a um. q̄ audet ab audeo es. qō etiā paſſiue acceptus reperit. Martia. Hoc tibi p meritis ⁊ talib⁹ impo2 auſis. ⁊ ab eo cōpoſitū inauſus a. um. Idē nil intentatū ſolitus nil inqt inauſum. ¶ Aſſuetus a. um. ab aſſueſco is. q̄ aſſueuit. ⁊ qō aſſuetū eſt paſſiue eodē mō ↄſuetus q̄ cōſueuit. ⁊ qō eſt ↄſuetū. ¶ Cautus a. um. i. q̄ cauet: ⁊ qō cautū eſt. Cōſideratus q̄ ↄſiderat ⁊ qō eſt ↄſidera tū. inſuetus q̄ inſueuit ⁊ qō eſt inſuetū. ¶ Circūſpect⁹ q̄ circūſpicit ⁊ qō circūſpectū eſt. ¶ Cōtentus: q̄ ↄtinet ⁊ quod ↄtinet. ¶ Caſſus q̄ caret tñ: nā a v̄bis neutris hmōi pticipia actionē tñ ſignificāt: quēadmodū ab actiuis actionē ⁊ paſſionē. Cenatus q̄ cenauit. Diſertus qui diſſerit qō a ſuo ſimplici ſertus. ex pñtit. vñ ⁊ pri ma breuis repit. Defectus q̄ deficit. Martia. dulcia defecta modulat carmina lingua. Quīt. defecta labore ſe nectus. ¶ Diſceſſus qui diſceſſit: quēadmodū occaſus q̄ occidit ⁊ obitus qui obijt. Cecil. cuſtodibus diſceſſis multi interficerent. Lucili⁹ q̄ oris ſublata duabus oīa ſunt ſole occaſo ductoq3. Terē. andro. cupidinis miſeru to obito. ſic Claudi⁹ quadrigari⁹ ab intereo interitus fecit acriter inquit cōmiſſa pugna multis interitis. a ſeneſco is. Saluſt. facit ſenectus a. um. Oībus inquit quibus ſenecto co2po2e animus militaris erat.

Quor pticipia a verbis depo nentibus deducunt

Ouidius.

Horatius

Cicero
Gellius

Plinius
Terenti⁹.

a v̄bis cōibus q̄r pticipia veniūt.

A neutris abſolutis quot

Cecilius
Lucili⁹

dus. vapulās vapulatur⁹. A verbis deponētib⁹ pticipia pñtis ⁊ p̄teriti ⁊ futuri ī rus ſignificāt actionē fu turi v̄o ī dus. paſſionē: vt loquēs locut⁹. locutur⁹ loquē dus. A v̄bis cōmunib⁹ pticipia p̄ſentis tpis ⁊ futuri ī rus. ſignificabāt actionem preteriti: actionē ⁊ paſſionē futuri in dus. tantum paſſionem vt criminans. crimi naturus: criminatus: criminandus.

Eſt hoc ne ſemper verum. Prope modum id quideʒ niſi quod a verbis actiuis ⁊ neutris participia preteri ti ſignificant nōnunq̄ actionem. vt argutus a. um. ab arguo is. Adultus a. um. ab adoleſco is. Auſus a. um ab audeo es. Aſſuetus a. uʒ. ab aſſueſco aſſueſcis Cō ſuetus a um. a conſueſco is. Cautus a. um. a caueo es. Cōſideratus a. um. a conſidero. Circunſpectus a. um. a circūſpicio. Cōtentus a. um. a cōtineo. Caſſus a. um. a careo cares. Cenatus cenata cenatum. a ceno cenas. Diſertus a. um. a diſſero is. Defectus a. um. a deficio is. Diſceſſus a. um. a diſcedo diſcedis.

Decretus decreta decretuʒ a decreſco ſcis. Excretus a. um. ab excreſco is. exoletus a. um. ab exoleſco ſcis. Euaſus a. um. ab euado euadis. Falſus a. um. a fallo fallis. Fluxus fluxa fluxū. a fluo is. Iuratus a. um a iuro as. Ignotus ta. tū ab ignoſco ignoſcis. Profu ſus a. um. a profundo is.

¶ Anto. Decret⁹ a. um. qui decreuit a decre ſco is. Teré. andro. nocte dieq3 decretum et auctum. ¶ Excretus quoq3 q̄ excreuit. Exo let⁹ q̄ exoleuit ⁊ adultus eſt: aut quēadmodū Feſtus ait: qui adoleſcere deſijt. Vergi. h. ge o2. multi iā excreto prohibent a matribus hedos. ⁊ Marti. ſtat exoletus ſuggerite ru crāti. ¶ Euaſus qui euaſit. Liui⁹. xxi. ab re be exercitum inquit ceſum ſeu euaſum eſſe. ¶ Falſus q̄ fallit vel qō falſū hoc ē deceptū

Exoletus

eſt. Vergi.i.geor.ſolẽ quis dicere falſum audeat.i.fallentẽ. ¶ Fluxus qđ fluit: vnde ꝛ veſtes fluxas et etatem fluxam ſenectutem dicimus. ¶ Iuratus qui iurauit ꝛ iuraturus qui nõ iurauit. Iuue. q̃uis iurato metuam tibi credere teſti. Gel.lib.vi. atq; iureiurãdo ſatiſfactio iniurati abniſſent. Ignotus qui ignouit. hoc eſt igno-
Ignotus. rauit. Quint. ne quis tñ erret. ignotus non eſt filij mei nouerca. ¶ Profuſus qui profudit. Saluſtius alieni appetens ſui profuſus.

¶ Anto. Paſſus p patẽs ſiue qđ patet. Vergi.i.eñ. crinibus iliades paſſis peplũq; fere-bant. ¶ Placatus qui placet. Idẽ.n.georgi. placitã paci nutritor oliuam.i.placentem.
Pranſus. ¶ Pranſus q̃ prandit. Horat. in poetria: nec
Potatus pranſe lamie viuũ puerũ extrahat aluo. ¶ Po-
Potus tus q̃ potauit.i.bibit. Terẽ. in eu̾nu. cũ pegi
Scitus. ne vna ebiberit plus pot⁹. ¶ Scit⁹ a.ũ.i.q̃
Ouidius ſcit ꝛ ſapit. Ouid.ix.meta.neſuadit mẽbraſ q; valens ſcituſq; vadoꝝ. Sparſus a.um.i.q̃ ſpargit. Ver.iiii.geor. primus hauſtus ſparſus aquaꝝ p ſpargẽs. Tacit⁹ a.um.q̃ tacet. Ver. ii.eñ. tacita p amica ſilentia. Iuue. hoc tacẽ-tis: alias tacitus qđ tacet. Idẽ l.vi. q̃s te ma-gne caro tacitũ aut te coiſe relinq̃t. ¶ Titu-batus.i.q̃ titubat. Idẽ.iii.eñ. veſtigia preſſo haud tenui titubata ſolo pro titubantia.
Exoſus. ¶ Exoſus ꝛ poſus actionẽ ſemp ſignificãt quẽadmodũ ſuũ ſimplex oſus: itaq; cũ actõ conſtruunt. Repiunt ẽ. Cũ a verbis actiuis pti-cipia pñtis tpis ex idiomate ſermõis latini ſemp ſignificẽt actionẽ: aliq̃ñ ad imitatiões grecoꝝ reperiunt ſignificare paſſionẽ: vt vol-uens p eo qđ voluit. Ver.i.ge. tardaq; eleu-ſine matris voluẽtia plauſtra.i.q̃ voluũtur. Idẽ.i.eñ. olim voluẽtibus annis. ¶ Volu-tans.i.qđ volutat. Idẽ in.iii. genibuſq; vo-lutãs herebat p volutatus. ¶ Quaſſãs p quaſſatus. Idẽ.i.ge. filiq̃ quaſſante legumẽ.
Quaſſans ꝛ Apul.ii.meta. tũc illa capite quaſſanti adhuc inquit fatue. Idẽ in.iii. q̃ſſanti capite ac de-nuſata crumelia. Plau. in aſinaria. q̃ſſan-ti capite incedit. Inuehẽs p inuectus. qua-drigarius apud Gel.li.ii.c.i. conſului pr̃ proconſul obuiã in equo vehẽs venit puectus. ¶ In-
Inuehẽs. uehens q; p inuectus. Cice. in.ii. philip. in te inuehẽs queſtus eſt. Idẽ in.iii. in me abſen-tẽ inuehẽs. Intolerãs etiã p intolerabilis
precipitãs poſuit Neui⁹ apđ Gel.li.xviii. curis inq̃t tolerãtibus. ¶ Precipitãs q̃z p p̃cipitatus. Ver.vi.eñ. precipitãs qđ Diomo. fruſtra dicit eſſe figuratũ vt ſubintelligat me. Nã ſi in carmine id poterat ex licentia poetica fieri vt. Accius ille in pſona patiẽti ſubiceret: quo mõ poterit excuſari Cicero q̃ in.iii. de oratore dixit inamne p̃cipi-tante nõ p illimus p p̃cipiti ſi precipitatio. Sꝫ potius dicendũ eſt p̃cipito eſſe verbuꝫ neutrũ. paſſiuũ q̃c eſt exulo vt in ſequẽti libro dicet cũ de verbis neutris q̃rte ſpeciei agemus: atq; eodẽ mõ de vibro dicendum. Vi-brans p vibratus. Ver.ii.eñ. linguis vibrãtibus ora ſibila lãbebãt. ¶ Figure pticipioꝝ quot ſunt? Due inq̃t auctoritate Donati. Simplex ꝛ cõpoſita: etſi Priſcia. contẽdat nullũ eſſe pticipiũ cõpoſite figure: q2 pticipium
Figure ꝑ-ticipioꝝ q̃t ſunt. p ſe nõ cõponit: ſꝫ cõpoſitionẽ verbi ſequit. ¶ Numeri pticipioꝝ quot ſunt? Numeri participioꝝ duo ſunt quẽ-admodũ in noĩe pnoĩe ꝛ verbo. Caſus vo ſeptẽ quẽadmodũ in noĩe ꝛ pnoĩe. Declinatiões vo ad nomen re-ferunt vt ſint tres: q2 nullũ eſt participiũ quarte ꝛ quinte declinatiõis noĩm. Cõpoſita vo ab iens quẽadmo-dũ ꝛ ipm mittit gtĩ in euntis. vt rediens redeuntis. p̃teriẽs untis. iens iutis. Sunt vo q̃daꝫ noĩa pticipijs ſimilia vt tunicatus: galeatus: togatus. quedã rurſus ſine verbi origine: vt innocens: indoctus.

PRo que pars orõnis eſt. Poſteaq̃ de partibus orationis declinabi-libus diſſeruit: accedit ad indecli-nabiles inter quas a prepoſitiõe
Antonius. incipit: nam quẽadmodũ in par-tibus declinabilibus a nomine orſi ſumus ita in indeclinabilibus a p̃poſitione ppter eius affinitatẽ quã habet cũ nomie appoſita. ius ſibi dictionis defendit deinde ponit diſ-finitionẽ prepoſitiõis dicens q̃ eſt pars ora-tionis id eſt vna ex octo partibus orationis indeclinabilis ad differentiã partium decli-nabilium: que alijs partibus orationis pre-ponitur: aut per compoſitionẽ: vt pducilis indoctus: aut p appoſitionẽ: p vice in vrbẽ

¶ De erotymatis prepoſitionũ. Cap. ix
¶ Epitome.

☞ Quid prepoſitio ſit ꝛ que illius poteſtas et quotuplicitas et quos ſibi adeiſcat queq; prepoſitio caſus.

TO que pars orationis eſt? Prepoſitio. Quid eſt prepoſitio. Pars orationis in-declinabilis q̃ alijs partibus orationis p̃-ponitur aut per compoſitionem aut per appoſitionem.

Paſſus ſa.ſum.a pateo pates. Placit⁹ a.um.a pla-ceo places. Pranſ⁹ a.um.a prãdeo es. Pot⁹ a.ũ.a poto as. Scit⁹ a.ũ.a ſcio is. Sparſ⁹ a.ũ.a ſpargo.is Tacit⁹ a.um.a taceo es. Titubat⁹ a.ũ.a titubo as.
Reperiuntur quoq; participia preſentis tpis a verbis actiuis ſignificantia paſſionẽ. vt voluens volutãs q̃ſſans: precipitans pro eo quod voluitur volutatur. quaſſatur precipitatur. Et quod dicitur euidens ne-gocium.i.quod videtur ꝛ perſpicuum eſt.
Amãs igit cui⁹ ſignificatiõis eſt. Actiue ſignificatiõis
Figure pticipiorũ quot ſunt. Due. Simplex vt amãs Compoſita vt adamãs. Quãq; ſunt qui dicant quia participium per ſe non componitur non eſſe compo-ſite ſed decompoſite figure.
Amãs igitur cuius figure eſt. Simplicis figure.
Numeri participiorũ quot ſunt. Duo ſicut in nomine Singularis vt amans. Pluralis vt amantes
Amans igitur cuius numeri eſt. Singularis numeri.
Caſus participiorũ quot ſunt. Septẽ ſicut in noĩe.
Amans igitur cuius caſus eſt. Nominatiui caſus.
Declinatiões participiorũ quot ſunt. Tres. Nã parti-cipia preteriti ꝛ futuri tam ĩ rus ꝙ in dus. declinãt per primam ꝛ ſcđam nominis declinationem.
Preſentis vero per tertiam niſi q̃ iens participiũ ab eo is. mittit gtĩ in euntis cum compoſitis
Amãs igitur quote declinationis eſt. Tertie nominis

¶ Anto. Un̄ dr̄ ꝓpoſitio. Suū atq̄ ꝓpriū eſt ꝓpōnis ꝓponi. atq̄ inde ſibi nomē vſurpauit nā ꝯtra naturā suā ꝓpoſtere ponit vn̄ τ accentū mutat q̄uēadmodū li. v. dicturi ſum⁹: vt ī his dictiōib⁹ tecū pube ten⁹. ¶ Prepōni quot accidūt: tria ſcz figura: ordo: caſus. Figure ꝓpoſitionū due ſunt ſicut ī noīe. Simplex vt ab abs. circū. ¶ Cōpoſita vt abſq̄ ex abs τ q̄ ꝯiunctōe. τ circūcirca ex circū τ circa ꝓpōnib⁹. ¶ Cōſiderādū tn̄ eē ꝓpōnes q̄ nūq̄ reperiunt niſi in ꝯpoſitiōe. τ ſunt ſex cō. re. ſe. an. di. dis. vt ꝯduco: reduco: ſeduco: anquiro: diuido: diſtrabo. Sūt

¶ Unde dicitur prepoſitio. ab eo qḋ alijs partibus orōnis preponitur. Nam cōtra naturā prepoſitionis eſt q̄ poſtponatur vt cum tenus verſus.

Prepoſitioni quot accidunt. tria figura ordo caſus.

Figure ꝓpoſitionum quot ſunt. Due. Simplex vt abs circū compoſita: vt circuncirca. abſq̄.

Ad igitur cuius figure eſt. Simplicis figure. q̄ non poteſt diuidi in partes ſignificatiuas.

Quotuplex eſt ordo prepoſitionum. triplex. ꝓpoſitiu⁹ poſtpoſitiuus: communis.

Quis eſt ordo prepoſitiuus q prepoſitionē in conſtructione ſemp̄ debere preponi oſtendit: vt ad ab

Quis eſt ordo poſtpoſitiu⁹: q ꝓpoſitionē in ꝯſtructiōe ſemper debere poſtponi oſtendit vt tenus verſus.

Quis eſt ordo cōis. q ꝓpoſitionē in cōſtructione mō preponi modo poſtponi debere oñdit. vt cū p ꝓpter.

Ad igitur cuius ordinis eſt. Prepoſitiui. q̄ ſemper in conſtructione preponitur.

Caſus prepoſitionū quot ſunt. Tres. Genitiuus. Accuſatiuus et Ablatiuus.

etiā q̄ nūq̄ in ꝯpoſitiōe repiuntur vt apud: iuxta pone: penes. Sūt q̄ τ ꝯponi τ apponi pñt vt ad ante p in. ¶ Cōponunt aūt ꝓpōnes cum noīb⁹ vt ꝓbon⁹: inuul⁹: deformis. aut ꝓnoīb⁹ vt mecū: tecū: ſecū: nobiſcū vobiſcū. ¶ Cū ꝟbis vt adamo: deamo: dedoceo. ¶ Cū participijs: vt ī doct⁹ plect⁹. ¶ Cū aduerbijs: vt ꝓpulchre: inutile. ¶ Cū ꝯiunctiōib⁹. vt abſq̄ cū alijs ꝓpōnib⁹ vt circūcirca. Illud ꝙ hoc loco eſt annotādū qḋ Quin. li. j. ſcribit q̄ri ſolere in ſcribendo ꝓpōnes ſonū quē iūcte efficiūt. an quē ſeparte obſeruare ꝯueniat. Nā cū dico obtineo ſecundā b. lr̄am rō poſcit aures magis audiūt p. atq̄ hoc potiſſimū fuit rō cur ꝓpōnes ī cōpoſitiōe corrūperent. ¶ Quotuplex eſt ordo. Accidit etiā ꝓpōni ordo: τ ſi quēadmodū dixi ꝓpriū illi⁹ ſit ſemp̄ debere ꝓponi. ¶ Que veniūt in ꝯpoſitionē ſemp̄ ꝓponunt illis dictionib⁹ cū q̄bus ꝯponunt. pōt etiā ꝓponi alteri ꝓpōni iam ꝯpoſite: vt preteritus impreteritus extricabilis inextricabilis. ¶ Cū ꝟo ꝓnoībus poſtpoſita nō eſt ūr ꝓptē cū illis ꝯponi ſicut nec tenus cū hac q̄ꝙ vr̄ in vnā dictionē vtraq̄ particula coaleſcere: vt hacten⁹ aruorū cult⁹ τ ſydera celi. Per appoſitionē: accidit ꝓpōni ordo q̄m ſunt q̄ ſemp̄ ꝓponunt: vt ad. in. vt eo ad vrbē τ ꝓueni ad vrbē. Sūt q̄ ſemp̄ poſtponunt: vt tenus verſus. dicim⁹ eīn capulo tenus τ nō ten⁹ capulo. dicim⁹ q̄ eo vrbē ꝟſus. τ nō verſus vrbē. Sūt q̄ ꝓponi τ poſtponi pñt vt ¶ Cū q̄ ſemp̄ ꝓponit ablīo noīm ꝓnoīm τ participioꝝ: preterq̄ ablatiuus trium ꝓnoīm τ hui⁹ noīs q̄s vel qui qḋ ipm pleriq̄ ꝓnoībus annumerāt. dicimuſq̄ mecū: tecū: ſecū: nobiſcū: quocū; quacū: quicū: quibuſcū: τ nō ecōtrario: ſʒ hac prepōnis inuerſiōe neceſſario vtimur ī proſa orōne: nedū in carmine in reliq̄s huius ordinis prepōnibus hic prepoſtera imutatiōe vti nō poſſum⁹: niſi tn̄ in carmine: vt Uer. j. eñ. Errabat acti fatis maria oīa circū. idē in. x. Immiſſis vulcanus habenis tranſtra per τ remos. atq̄ iterū in. iiij. Te ꝓpter libyce gentes numaduq̄ tyranni odere infenſi tyrij te propter eundem. Uergiliūs

¶ Chri. ¶ Cōpoſita vt circūcirca. Aduertēdū tn̄ eſt nō ſemper eſſe ꝓpōnes quotiēs ꝯponunt: nā inde τ deſuꝑ abuſq̄ cum ꝯponant: aduerbia tn̄ ſunt Uer. deſuper horrēti atrū nemus iminet vmbra. Si tn̄ ſeorſum accipiant partes caſum poſcant Uer. li. vij. Siculo ꝓſpexit abuſq̄ pachyno. Laurē. in erodoti trāſlatiōe. paulo aū natalē pugnā. rerum cornuit: in eo vero q̄ plurima dicunt ecō. ra: pro ecōtrario inauditū eſt apud latinos. Uergiliūs

Prepoſitiones genitiuo deſeruientes quot ſunt. tres pridie poſtridie tenus.

Prepoſitiōes actō deſeruiētes quot ſunt. xxviij. Ad apud ātē aduerſus aduerſum cis citra circiter circū circa cōtra erga extra iter itra īfra iuxta ob pone per ꝓpe ꝓpt⁹ ꝓrime pridie poſtridie ꝓcul poſt penes ꝓter ſupra. ſcōm ſecus trās vſq̄ vltra verſus verſum.

Prepoſitiōes abltō caſui deſeruiētes q̄t ſūt. xv. A ab abs. abſq̄ cum corā clā de e ex p pre palā ſine tenus.

¶ Anto. ¶ Cū prepōnes ꝯponunt medie inter relatiuū τ aſīo: aut adiectiuū τ ſubſtātiuū illis vti poſſumus īdifferēter ī ꝓſa τ in ꝟſu vt quā obrē q̄s ob res quēadmodū quē ī modū bonas ad artes multis ī locis: quāq̄ illa quēadmodū quāobrē ꝯiunctiōes pñt videri: ſicut q̄ propter ea propter: idcirco. ¶ Caſus ꝓpōni quot ſunt. Tres ſcz. Nā cū alij duos tm̄ poſuerint caſus prepōni accidere nos gt̄m adiecimus ꝓpterea qḋ hec ꝓpoſitio tenus reperitur gtō in nūero tn̄ pl̄i poſtpoſita ver. ij. ge. τ crurū tenus a mēto palearie pēdēt. Idē in x. exterrēt freta cui laterꝝ tenus hiſpida nāt Quint. q̄ hec nō vocibus ſibi nota atq̄ noſtrarum ten⁹ in vſuꝝ linguā ꝓceperit. ¶ Curti⁹ panci hoſtiū tenus exacti penetrauere ad portum Apu. j. floridoꝝ aq̄la cū ſe nubiū tenus altiſſime ſublimaūt Oui. tn̄ cū abltō pſ̄iunxit ſ. xiij. me. ar. τ iterꝝ ſ. xv. dicēs pectoribuſq̄ tenus. Pridie q̄ʒ gtō repit ꝯiunctus vt pridie illius diei. ff. in. ff. titu. de teſtamētis. L. q̄ erate. ſi tn̄ ꝑdie kalēdaꝝ fecerit: repit etiā pridie cū actō ſunerū. vt ¶ i. ad atticū pridie ꝯpitalia τ in. ff. titulo de diuortio. ſ. fructus. Nā ſi mulier pridie vindemias doti dederit. pōt tn̄ pridie aduerbiū eſſe rōne q̄ Ser. dicit eſſe aduerbiū: nos tn̄ recte ꝓpōnibus annumeramus ſi q̄dē caſibus apponit. Quēadmodū ecōtrario ꝓpōnes aduerbia fiūt ſi caſualib⁹ nō ſint appoſite: q̄ʒ de ꝓdie dixim⁹ de poſtridie q̄ʒ dicēdū eſt: poſtridie iduū. poſtridie id⁹. poſtridie calēdaꝝ. τ poſtridie calēdas. Li. li. v. poſtridie idus reb⁹ diuis ſupſederi iuſſi. ¶ Prepōnes actō deſeruiētes quot ſunt. ¶ Ñ antiq̄o: ea grāmatici eēs dicūt eſſe triginta. nos octo adicimus: quas illi inter aduerbia numerāt: nos inter prepoſitiones poſuimus qm̄

Prepō vñ dicatur.

Figure ꝓ. pōnū ſunt due.

Quintil.

Ordo quotuplex eſt

Caſus prepōnū q̄t ſunt.

Apuleius

Pridie.

gelidis locis ꝑpe ceteris amnib. Ci. in piſo. nec ꝑpius vrbe milia paſſuum ducenta. Ceſar in cōmēt. partē inſule: q̄ ꝑpius ſolis occaſum. nā cū eo adū potius aduerbiū eſſe putandū eſt. vt Sa. li. j. puni. propiꝰ iſti ꝑpi do. vt Uer. in. vij. ꝑpiuſq̄ periclo it metꝰ. Ci. ꝑ milone ꝓxime deos acceſſit clodiꝰ. Et in digeſtis titu. de ſer. ꝑ. vr. l. Si ꝑpius edes tuas ⁊ in codē. l. Seruitutes q̄ in duos ꝑpius ianuā meā facere poſſim. Salu. in iugur. Ea loca que ꝓxime carthaginē numi. ia appellatur: ⁊ paulo poſt: ꝓxime hiſpaniā mauri ſunt. Cice. ⁊ ad ꝑtiā officii mei putaui exercitū habere ꝓxime hoſtē ⁊ Ceſar in cōmentariis ꝓxime arregiā vt dixime iter ⁊ Gelliꝰ lib. xiiij. quercū vidit ꝓxime viā. Reperitur ꝗ̄ ꝓpe in eadē ſignificatione aduerbiū Teren. in andria prope adeſt: cū alieno more viuendū eſt mihi. reperit ⁊ cōpoſitū ex ꝑpe ⁊ modus ꝓpemodū ꝑ quaſi. Cice. de ꝑfecto oratore de ſyllabis ꝓpemodū dinumerandis ⁊ dimetiendis. Pridie ⁊ poſtridie dixīmꝰ poſſe cōſtrui cū gtō. Cōſtruuntur etiā cū actō: vt paulo ante probauimus. Procul ꝗ̄ cū prepoſitio reperitur huius ordinis. vt apud Pli. in fine libri noni hiſtorie naturalis pauliſipp. villa campanie haud ꝓcul neapoli. Curtius ꝗ̄ procul vrbē dixit. Cū aduerbiū. vt Iuue. procul o ꝓcul eſte ꝓphane clamat. Poſt in cōpoſitione reperitur. vt poſthumꝰ poſtpono poſtea poſthac. ⁊ in appoſitione. Uer. iij. geor. poſt montē oppoſitū. Reperit ꝗ̄ꝫ pro aduerbio poſitum: vt idē i primo poſt mihi nō ſimili pena cōmiſſa luetis. Idē in buc. Proſpexit tū ⁊ lōgo poſt tpe venit. vbi Serui. dicit poſt antiquiores etiā cū ablatiuo iunxiſſe. Penes nō reperit in cōpoſitione in appoſitiōe ſignificat dominiū ac ptātem. nā inter apud ⁊ penes auctore feſto illa eſt dria: qḋ vt ſupra memorauimꝰ apud ꝑſonā ⁊ locū ſignificat penes ꝑſonā ⁊ dominiū: vt ſi dixerim penes me eſt liber. ſignificat qḋ ⁊ habeo in poteſtate librū ⁊ meus eſt. quod ſi dixero apud me eſt liber: eſt quod habeo illū domi etiā ſi nō ſit meus. Preter in cōpoſitione reperitur vt preterlabor preteruehor preterfluo ſignificatq̄ꝫ ſemꝑ ꝑpe. in appoſitione vero magis ſignificat extra accipe vt ſi dicas oēs ſapiūt aut ſape voluit preter hiſpanos. Propter eodē mō cōponitur a pro interpoſita. ꝑ. quo preter a preꝫ. in cōpoſitione nuſq̄ reperitur in appoſitiōe tū cauſalis eſt: vt Uer. iiij. eñ. Te ꝓpter libyce gentes nu midumq̄ꝫ tyranni. Odere infenſi tyrii te propter eādē. tū pro eo qḋ eſt ꝓpe accipitur. vt Uer. i buc. ꝓpter aq̄ riuū viri procubit in vlna. quod Seruius exponit pro iuxta. ⁊ iiij. geor: propter aquā tardus ingens vbi flexibus errat mincius: ⁊ ax. eñ. arbuſtum ſeu propter amenū. Reperit ꝗ̄ꝫ prer propter prepoſitio ex duabus prepoſitionibus cōpoſita: vt Enniꝰ apud. A. Gel. Imus huc hinc illuc: cū illuc ventū eſt ire illinc iuber. Incerte errat animus preter propter vitam viuitur. quod vero preter propter in eo loco ſignificet: nec ipſe Gellius auſus eſt exponere propter pro ſine cū ablatiuo. Saluſtius in catilina. preter rerū capitaliū cōdēnatio. Priſc. li. xviij. Supra in cōpoſitione nō capitur. in appoſitione ſignificat in parte ſuperiori Uer. u. iij. eñ. Olli ceruleus ſupra caput aſtitit imber. In eadē quoq̄ꝫ ſignificatione reperitur ꝑ aduerbio poſitū. Saluſti. in iugurtha. Pauca ſupra repetam. Secūdū in appoſitione ſemꝑ reperit ſignificatq̄ꝫ aliqñ iuxta Uer. iij. geor: Dulcibꝰ illa q̄dē illecebris aut plena ſm flumina. Et in digeſtis de via pu. l. ediles. cas q̄ ſm ciuitates ſunt vias. Aliqñ ſignificat poſt. Quinti. in gladiatore. Nā quod viri mihi fortuna ſm patrē videbatur paraſſe preſidium. Cice. proxime a dijs ſm deos homines hominibus maxime eſſe vtiles poſſunt. Accipitur etiā ꝑ eo quod eſt pro. vt Gellius. li. viſm vero ſm te iudicatū erit ⁊ li. xiij. Tunc illi vnde petitur crederet ⁊ ſm eum iudicare. In eo vero quod dicimus ſm thomā ſm Cicero. ſm pro iuxta accipitur. Secus prepoſitio pro iuxta raro inuenitur apud auctores ī ſacris litteris ſepe quale eſt illud pſalmi primi. Et erit tanq̄ lignū qḋ plātatū eſt ſecus de urſus aquarū aduerbialiter vero poſitum ſecus ſignificat aliter. Perſius nō ſecus ac ſi oculo rubricā dirigat vno Uerg. lib. xii. Haud ſecus nō acerſo glicit violētia turno trans reperitur in cōpoſitione frequenter trāſtyberinus tranſalpinus tranſcribo trado. In appoſitione quoq̄ꝫ Uerg. iij. geo: illas ducit amor trans gargara tranſq̄ꝫ ſonantē aſcaniū. Ultra non reperit in cōpoſitione in appoſitione vero ſignificat contrariū eius quod eſt citra nā citra eſt āte locū vltra eſt poſt locū: intra vero eſt in loco. Iuue. Ultra ſauromatas fugere huic liber. Reperitur etiam pro aduerbio poſitū: vt apud cenſoriū nil vltra facies. Uſq̄ꝫ prepoſitio nō videt multis: quia ſine alia prepoſitione nuſq̄ reperitur. vnde vtri ꝫ caſui adiungitur pro qualitate prepoſitionis illius cui fuerit copulata. vnde Sergius ait nouo quodammodo ſibi ſemper adiūgere aliā prepoſitionē. Uerg. vj proteri Mecenatis ad uſq̄ꝫ columnas exalat. nā ſi coniuncta ſit. iā non aduerbiū erit ſed potius habet naturā ſuā. Uerſus ⁊ verſum quē locū egyptū verſus imperii finē habuere Carthaginenſes. Ci. de diuinatione q̄ cū exercitu luſtrato arentū verſus caſtra mouiſſet. dicimus quoq̄ꝫ deorſum verſus vel deorſum verſum. quoquouerſus ⁊ quoquouerſum. nam ⁊ verſus ⁊ verſum dicimus: ſicut aduerſus ⁊ aduerſum. Prepoſitiones ablatiuo deſeruientes quot ſunt. Quindecim ſunt prepoſitiones ablatiuo deſeruientes quarū ab abs tā in cōpoſitione q̄ in appoſitiōe reperiuntur: ablationem ꝫ ſignificant. In appoſitione vero ſignificāt tum ablationem. vt rapio a te libros tum locum: vt diſcedo a te. tum tempus. vt a meridie te expecto. tū ordinē vt tertius ab hercule. tum verbis iunguntur cum perſona agente vel faciente. vt a me amaris. Utimur tū prepoſitiōe ab. cum dictionibus incipientibus a vocali etiā vel aſpirata. vt ab Antonio ab homine. Utimur vero a cum incipientibus a conſonante vt a Bruto a Catone a Decio. Cum incipientibus tū vel ab i. conſonante. vel ab l. vel ab r plerūq̄ꝫ apponimus ab vt Uerg. in buc. ab Ioue principiū muſe Iouis oīa plena. Et ibidē. hinc tibi q̄ ſemꝑ vicino ab limite ſepes. Idē. xi. pacē troiano ab rege petendā. Cū incipientibus preterea a. q. t. nōnūq̄ apponimus abs vt Teren in adel. abs quis homine beneficiū accipe. Hector ille neuij apud Cice. letus ſum laudari me abs te patre laudato viro. Abſq̄ꝫ qḋ ab abs ⁊ q̄ particula cōponit. ſignificat ꝫ idē quod preter ſiue ſine. vt abſq̄ꝫ iniuria. abſq̄ꝫ metu. Cum nūq̄ niſi appoſita reperitur: q̄ illius loco cōponit. co. ſignificat vero cū prepoſitio quandam veluti comitantiā. vt ego cū antonio miſimus tibi libros cum pecuniis. ne ꝫ iungitur nomini ſignificanti inſtrumentū quo aliqḋ fit vt nunc vulgo loquunt. percuſſit illū cū gladio ſcribit cū calamo in quo loquendi genere nō ablatiui ſed effectiui natura vtimur: quēadmodū cū de ſeptimo caſu loquebamur expoſitum eſt cō ponitur autem vt paulo ante dicebamus cum ablatiuis illis triū pronoīm. vt ego tu ſui. Corā non componit in appoſitione preſentiam ꝑſonarū ſignificat. vt coram iudice. corā teſtibꝰ. Reperitur frequentius aduerbialiter poſitum vt Uergi. i. eñ. Corā quē queritis adſum ⁊ in eodem poſtq̄ introgreſſi. ⁊ coram data copia fandi. Clā nō venit i cōpoſitionē. in appoſitione habet contrariā ſignificationē ei q̄ eſt corā. ⁊ ei que palā. Tere. in andria. Nec clā te eſt q̄ illi nunc vtre ꝫ res inutiles Inuenitur etiā pro aduerbio poſita. vt Uergil. i. enei. Clam ferro incautū ſuperat ſecurꝰ amoꝛ. De plerūq̄ꝫ in cōpoſitionē venit: aꝫ ꝫ aliqñ auget vt deamo demereor. i. valde mereor; aliqñ minuit: vt dedoceo. deſpero ſignificat aliqñ deorſum vt deſpicio deſcendo. In appoſitione tum localis eſt. vt de villa venio. tum memoratur. vt de re ſubtiliſſima diſputo. tum ablatiua vt Cato de ru

Gel.
Teren.
Procul.
Poſt.
Uergil.
Supra.
Uergil.
Secus.
Prepoſitiones ablatiuo deſeruientes ſunt quindecim.
Teren.

ſtica.de domino bono colono bonoqȝ edificatore melius emet. Cice. in epiſt. emi domū de craſſo. E. Ex tam
in cōpoſitiōe ꝙ̄ appoſitiōe inueniuntur atqȝ aliqñ auget. vt enucco. edocco. i. valde lucco valde docco. aliquā
Ex — do minuunt. vt enodis ſine nodo. exlex ſine lege. aliquādo ſignificat extra: vt emitto extra. vt emitto extra
mitto. effundo extra fundo. In appoſitione cū dictionibus a vocali incipientibus ſemꝑ ponimus ex. Cū in-
cipiētibus a cōſonāte tum ex tū e. apponimus. vt ex vrbe ex domo. vel e domo. Cū incipientib' tñ ab r. ſemꝑ
ponimus e. vt e regione. e rep. e re mea. In cōpoſitione vero cū incipientib' a vocali dicim' ex vt exaudio ex-
heredo. Cū incipiētib' a cōſonāte partim cōponit. vt ebulio edico egero eludo emano euato: enitro partim
ex. vt excindo exprom. expiro. extimeſco. partim x. mutat in cōſonātē. vt effundo efficio. In appoſitione tū
localis eſt vt venio ex vrbe: tū tēporalis vt ex anno ſuperiori ſcribo. tū materie apponit: vt anulus ex auro.
Quinti. — domus ex latere. ponit enim ſeīte valla ꝑ e. quod eſt pro. vt e repu. i. ꝑ republica. Quin. ſalutos eſſe eos magis
e republica ſit ꝙ̄ puniri. i. pro repu. vtilitate. dicimus p̄terea hic poteſt ex tēpore orationē habere. i. impre-
meditatus. et ex improuiſo ſic Perſius inq̄t ex tpe viuis. laborat e dolore vel ex dolore renū. vel laborat e re
nibus. Dicimus quoqȝ ex ſnia hoc mihi euenit. i. vt ego cupiebā. Pre in cōpoſitione et appoſitione accipit ꝑ
ante. vt p̄cedo p̄pono p̄ oculis p̄ cōſpectu. Inuenit quoqȝ in cōpoſitione ꝑ valde vt p̄diues p̄dulcis p̄durus p̄
clarus p̄potens. p̄celſus inuenit et ꝑ ab Terē. in eunu. p̄ amore hūc excluſiſti foras. i. ex parte amoris. Inue-
nitur aliqñ cōparatiue. vt idē in codē. hic ego illū contēpſi p̄ me. ꝑ ad cōparationē mei. ꝑ me fero. p̄ te fers
p̄ ſe fert. eſt ipſa ſtatim fronte qualem opinionē de aliqua re habeat confiteri. Cicero in epiſtolis. p̄ te fero ꝑ
Cicero — ſpectum mihi quidem ſed tamen dulcem exoptatū amorē. Quinti. fiduciā igitur p̄ ſe ferre. orator. Pro in cō-
poſitione et appoſitione cū plures habere ſignificationes. Gel. lib. x. colligit. aliquādo nāqȝ accipitur ꝑ ante
Gellius — vt ꝑ roſtris ꝑ curia ꝑuideo proſpicio. Saluſti. in catilina. qđ immaturaſſe ꝑ curia ſignū ſocijs dare. Teren.
tibi pſperi et illuſtrie tue. Aliqñ ꝑ in. vt ꝑ muro. Saluſti. l iugur. Pro muro dies noctēſqȝ agitare. i. I muro
aut ꝑ defenſione muri dicimus quoqȝ ꝑ patre habeo te. id eſt loco patris ꝑconſul loco conſulis ꝑuincie p̄fe-
ctus palā ſemꝑ apponitur. differt ꝑ a Corā: qđ hoc ad perſonas. illud ad omnia pertinet: vel potius vt dicit
Vlpianus in lib. ogiectoꝝ titu. qui eſt de verbo. ſigni. i. palā eſt corā pluribus. corā etiā vno p̄ſente: vnde Dona
tus pro exēplo poſuit palā oībus. Reperit etiā aduerbialiter poſitū. Teren. in eunucho. Si falſum aut ſictū
Palam et corā diffe runt. — cōtinuo palā eſt. Sine nūqȝ in cōpoſitione reperit. Nā quod quidā dicit ſincerus dictus quaſi ſine cera: refel
luntur a Valla cū potius a ſyn p̄poſitione greca cōpoſitū ſit in appoſitione valet quātū abſqȝ. Verg. iii. geor.
Verg. — te ſine nil altū mēs inchoat. Tenus quā poſtpoſitiuā eſſe diximus cōtra naturā prepoſitionum cōſtruitqȝ in
plurali cū gtō: in ſingulari ſemꝑ poſtponitur ablatiuo. Ver. ii. eñ. capulo tenus abdidit enſem. Idem in. iii.
pubetenus poſtrema immani corpore piſtrix.

Prepoſitiones accuſatiuo vel ablatiuo deſeruientes quot ſunt. Quattuor in. ſub. ſuper. ſubter.

Prepoſitiones inſeparabiles. hoc eſt que nunqȝ niſi in compoſitione reperiuntur: quot ſunt. Sex. an. cō dis. di. re. ſe.

Ad igitur cui caſui deſeruit. Accuſatiuo. quoniā tali caſui oppoſita ſemper reperitur.

De erotymatis aduerbiorum. Cap. x.

Epitome.

Hoc inuenies capite de aduerbio eiuſqȝ varietate p̄tāre et par tib' aliis inſtruunt in quo nō cēteris cognita enodantur.

Vbi que pars orationis eſt. Aduerbium. Quid eſt aduerbium. Pars orationis in declinabilis. que addita verbo ſignificationis eius aut complet. aut mutat. aut minuit. vt iā faciā non faciā. parū faciā.

Prepoſitiones vtrique caſui deſeruientes quot ſunt. — Ant. Prepoſitiones vtrique caſui deſeruientes quot ſunt. Quattuor ſunt huius ordi-
nis prepoſitiones. In ſub ſuper ſubter. En
cum ſignificat ad locum vel contra locū ac-
cuſatiuo apponitur. vt Ver. in. vj. Itur in an
Cicero — tiquā ſiluā. Idē in. ix. Ibant in curialum et
cum affectum ſignificat vt Cic. que fuit pie
tas in omnis ſuos: quādo vero ponitur pro
in loco iungitur ablatiuo: vt in domo in vr-
be. In cōpoſitione preter ſignificationes ſu
periores aliquādo auget vt inſignis aliquā
do minuit: vt infamis. Sub quoqȝ cū ꝑ an-
te ponitur: vel per actū ſibi a iungi vult. vt
Vergi. primo geor. Sub ipſum arturum te-
nui lat ene ſuſpendere falco. Idem. i. ſub lu
Verg. — cem exportant calatis: ꝑ ante actū et an-
te lucem. Ablatiuum vero deſiderat cum ꝑ
in loco ponitur Vergil. viij. eneid. Arma ſub
aduerſa poſuit radiantia q̄rcu et in. vj. ibant
obſcuri ſola ſub nocte per vmbrā. In com-
poſitione modo minuit: vt ſublutris ſubri-
deo modo locū inferiorē deſignat vt ſubeo
Sup et ſubter — ſuburbanus. Super et ſubter componuntur
vt ſuperpono ſubterlabor. In appoſitione
autem differunt tū poſitione: nā per partem ſuperiorem: ſubter inferiorē atqȝ vtraqȝ ſine interuallo ſigni-
ficat: vt ſuper aquas natat. ſubtus aquas vrinatur. ſup lapidem ſedeo ſubter terrā iacet econtrario differūt
ſub et ſupra: vt ſub celo eſt terra ſupra terrā ignis. Cū ablatiuo quoqȝ conſtruitur quando ponuntur pro abla
Verg. — tiui prepoſitione. Vergi. primo eneidos. Multa ſup priamo rogitās ſup hectore multa ꝑ priamo de hectore
re p̄poſitiones inſeparabiles prepoſitiones quemadmodum ſupra diximus aut ſeparabiles ſunt aut inſe-
parabiles: ſed de ſeparabilibus dictum eſt nunc incipit de ſeparabilibus diſſerere dicitqȝ eſſe numero ſex ſci-
licet. Am que valet circum' vt amburo is. ambio is. ex am atqȝ vro et eo amplector eris. amputo amputas.
anquiro is. anſanctus a um. Con que tantum valet quantum ſimul. et cum aliis. vt concors. compono con
quiro. Dis di que ſeparationem ſignificant. differunt tamen quoniam dis componitur cum dictiōibus que
incipiunt a c. vt diſcutio is. vel p. vt diſputo as vel q. vt diſquiro is. vel ſ. vt diſſuo is. vel t. vt diſturbo as vel ab
i. conſonante vt diſiungo is. cum incipiētibus ab f. euphonie cauſa s mutatur in f. vt a dis et fundo is. diffun
do is. di vero componitur cum dictionibus incipientibus a quacunqȝ alia conſonante: vt diduco is. digero
is. diluo is. diminuo is. dirimo dirimis. vel u conſonāte. vt diuello diuellis. Re aliquando ſignificat retro. vt
reſpicio reſpicis reuereor reuereri. aliquando ſignificat iterum vt repeto re petis requiro requiris aliquā
doa vertit ſignificationem in contrarium. vt recludo is. id quod eſt clauſum aperio relego as quod eſt gelatū
li. j facio redingo gis. rego gis. refero as. Sed que valet ſeorſum. vt ſeduco is. ſeparo as. ſeiūgo is ſecerno is.

¶ De aduerbio. Cap. x.

Ubi que pars orōnis eſt. Sc̄da pars ex indeclinabilib' eſt aduerbiū. q̄ ſic deſiderat verbo ſubiū gi: quēadmodū ꝓpoſitio caſualib' ꝓponi. Diffinit̄ aūt aduerbiū. eſt vna ex octo partib' orōnis q̄ addita verbo: vt̄ ɀ adiectiuū verbi d̄: eius ſignificationē cōplet. Nā cū dico Anto. legit nōdū ſatis plane dixi: niſi adiecero qualiter legit: hoc eſt bene vel male. Naȝ eo modo ſe h̄nt aduerbia verbis: quo adiectiua nolbus ſubſtātiuis adiuncta vt prudens homo prudenter facit. bon' homo b̄n legit. Sȝ mod' ille determinādi verbū aut cōplet auget. ꝓ verbi ſignificationē. vt faciā ſatis valde nimiū. iam aut mutat. i. in totū tollit. vt nō faciā nequaq̄ legā nunime audiā. aut minuit aliq̄dq̄ ex verbi ſignificatiōe remittit vt parum facit. tepide legit: frigide audit. *Ubi q̄ ps orōnis eſt*

Unde dicitur aduerbium. Quaſi aduerbum. quoniaȝ verbo ſemper fere adiungi deſiderat.
Species aduerbiorū quot ſunt. Due ſicut in nomine Primitiua vt nuper. Deriuatiua vt nuperrime.
Ubi cuius ſpeciei eſt. Primitiue neqȝ eñ habet aliqd vnde deriuetur: quot ſit antiquius.
Figure aduerbiorum quot ſunt. Due ſicut in nomine Simplex vt ecce. Compoſita vt eccum.
Ubi igitur cuius figure eſt. Simplicis figure. neque enim poteſt diuidi in partes ſignificatiuas
Significationes aduerbiorū quot ſunt. Innūere. Numeralis. vt ſemel. bis. ter. quater. quinquies ſexties.
Temporalis. vt hodie. cras perendie heri. nuper.

¶ Anto. Unde d̄r aduerbium. R̄ndet aduerbium ab eo dici q̄ illu' diſtinctiōe eſt expſſum hoc eſt qō verbo ſemp adiūgi deſiderat: ſȝ adiceat fere: qm̄ ɀ noib' adiectiuis nonunq̄ adiungit̄ atq̄ participiis adhuc frequenti' ipa q̄ tanq̄ verba modificatur. vt valde bon'. nimis doctus ſatis facetus: vehemēter iratus *Aduerbiū vnde dicatur* ¶ Spēs aduerbiorum quot ſunt. Aduerbia aut a ſe naſcuntur: vt nup. ſepe: aut aliunde deriuant̄. Idq̄ fit vel a noīe ꝓprio: vt a Tullio tulliane. vel ab appellatiuo: vt ab oſtio oſtiatim. vel a pronomine: vt meatī vel tuatim a meus ɀ tuus. vel a verbo vt a curro curſim: vel a nomīe ɀ verbo: vt a pede ɀ tento pedetētim. vel a participio: vt ab amans amanter vel ab altero aduerbio: vt a nup nuperrime. a ſepe ſepius ɀ ſepiſſime. aut a ꝓpoſitiōe vt ab inter interim. Exeūt aūt aduerbia in varias terminationes: quēadmodū inueſtigare volēti facile appebit. ¶ Figure aduerbiorȝ quot ſunt. Due inq̄t ſicut in noīe. Simplex vt diu. Cōpoſita vt interdiu. Et cū vero Ualla cōtra Priſci. Sergiū ꝓ cōtendit ipſū eſſe cōpoſitū ex ecce ɀ cū vt ſit. Eccū. i. ecce cū. vel potius ecce h̄uc. ſed ex ecce ɀ hic. vt ſit eccū. i. ecce hic ſubaudi de quo loq̄bamur. Nā ſi eccū in ecce cū reſolueret̄ cū Teren. ait eccū parmenonē: q̄d ſibi volebat: an quo iſti dicit ecce cū: aut ecce cū parmenonē: q̄ʒ purgata mente nemo auderet dicere. ¶ Significationes aduerbioȝ quot ſunt. Cōplures ſunt aduerbioȝ ſignificationes: ſed illas oēs ad paucas ſpēs reduximus. Quarū prima eſt aduerbioȝ: q̄ ex noīb' nūeralibus deducunt̄: vt ſemel qō vna: vt ſic dixerim vice ſit bis duabus eodē mō. ter quater quinq̄es ſexies ſepties octies nonies decies vndecies duodecies tredecies quatuordecies q̄ndecies ſexdecies ſeptēdecies. duodeuicies vndeuicies: vicies. vicies ſemel. vl' ſemel ɀ vicies: vicies bis vel bis ɀ vicies vicies ter vel ter ɀ vicies. vicies q̄ter vel q̄ter ɀ vicies. vicies q̄nties vl' q̄nq̄es ɀ vicies. vicies ſexies vel ſexies ɀ vicies. vicies ſepties vel ſepties ɀ vicies: vicies octies vel octies ɀ vicies. vel duodetricies vicies novies vel novies ɀ vicies. vel vndetricies. tricies quadragies quinquagies ſexagies ſeptuagies octogies. nonagies centies ducēties trecēties quadringēties: quingēties ſexcēties ſeptigenties octingenties. nongēties vel nongēties: milies bis milies ter milies: quater milies: q̄nq̄es milies: ſexies milies: ſepties milies: octies milies: novies: milies decies milies vicies milies tricies milies quadragies milies quinquagies milies. ɀ eadē rōne cōiūgēdo aduerbia aduerbiis. quēadmodū nūeros nūeris adiūgere cōſueuimus. Pro eo qō vulgo dicerēt latine dicim' cētū milia p eo qō dos cētos. vicies cētū milia p tribus: tricies centū milia: p quatuor: quadragies cētū milia p q̄nq̄ q̄nquagies cētū milia. p ſex ſexagies cētū milia. p ſeptē: ſeptuagies cētū milia p octo octogies centū milia. p nouē nonagies centū milia: p decē centies centū milia. p vndeci cēties decies centū milia. p viginti ducenties centū milia. p triginta trecēties centū milia. p q̄draginta quadringenties centum milia. pro quinquaginta quingenties centū milia. pro ſexaginta ſexcēties centū milia. p ſeptuaginta ſeptingēties centū milia. p octoginta octingēties cētū milia. p nonaginta noningēties vel nongēties cētū milia pro centū milies cētū milia. p ducentis bis milies centū milia. pro trecentis ter milies centū milia ɀ eodem modo de reliquis que ſequunt̄ que numerandi ratio ex eo puenit. q̄ antiquiores auctore Pli. xxxiii. natu. hyſt. nō numerabāt niſi ad centū milia deinde numeȝ illum p aduerbia repetebant. vt ſupra docuim'. *Significationes aduerbiorum quot ſunt.*

¶ Tpalis. aduerbia tpalia aut ſunt tpis preſentis aut preteriti: aut futuri. preſentis ſiue inſtantis eſt nūc. dici p̄ſentis hodie prime. p̄teriti eſt heri ɀ deinceps nudius tertius nudius quartus: nec amplius hec ratio pcedit q̄ꝙ̄ Plau. poetica vel potius ſua licentia dixit nudius quintus nudius ſextus nudius ſeptimus: et deinceps. Cicero quoq̄ in quinta philippica. Recordamini qui dies nudius tertius decim' fuerit. ɀ paulo poſt iterum. Philelphus quoqȝ in quadā epiſtola dicere auſus eſt nudius decimusſeptimus. hec eñ aut aduerbia ſunt aut aduerbialiter poſita. De die proxime futuro dicimus cras poſtea perendie. die quarti. die quinti. die ſexti die ſeptimi et deinceps. Nam et hec aduerbia ecce. A. Gel. auctor eſt qui ſcribit die quarti die quinti die ſexti ɀ ſimilia p aduerbiis copulate poni ɀ ſubdit hoc igitur interest. q̄ die quarti de preterito dicimus. die quarte vel quarti de futuro eodē q̄ȝ modo dicendum eſſe putat die priſtini pro pridie. die craſtini p cras. die perendini. pro perendie. De tpe ṽo preſenti proximo ſiue illud ſit preteritum ſiue futurum. modo iam. dudum, vt modo feci. modo faciam. iam feci iam faciam. dudum feci dudum faciam. Uerg. ii. eneid. Iamdudum ſumite penas. Iuuena. iii. dudū vigilantibus orbis. hoc de p̄terito. illud de futuro. ſignificatq̄ auctore Ualla ſpaciū hore vnius aut pauloplus minus ve p qualitate rei de qua loquimur. de futuro quoq̄ p̄ſenti proximo diximus ſtatim mox continuo illico. Nup vero paucis diebus ante pridē ɀ iāpridē paucis menſibus. Olim ɀ quondā de tpe a p̄ſenti remoto ſiue illud ſit p̄tīo ſiue futuȝ: aliq̄n de tpe indifferenti. De ptō. Hora. olim truncus eram ficulnus inutile lignū. Cice. i. Catil. fuit, ista quondā in hac rep. virtus. De futuro. Uerg. i. ene. Certe *Plinius* *Cicero* *Cicero*

pinc Romanos olim voluentibus annis. ⁊ ſi dicas veniet quondam illa dies. De tpe indifferenti. Uer. v. eñ. quod tumidis ſubmerſum tunditur olim. Idē. ñ. eñ. Quōdā etiā victis redd it in pcordia virtus. Eodē quoq mō aliqñ: vt aliqñ factum fuit aliquādo fier. Sunt ⁊ alia cōplura aduerbia tpis. vt ſemper: nunq̄: ſepe raro.

ℂ Ebu. Unde dr aduerbiū. hoc erotymate finito erotyma quoddā auctori deeſt. Quo queratur. Aduerbia quot accidunt? tria. Species: figura ⁊ ſignificatio reſpondeatur.

ℂ Anto. Localia. aduerbia quoq loci com-
Aduerbia loci. plura ſunt: ſed nūc tñ de diſcretis dicendum
eſt cū cōia paſſim reperiant. itaq aduerbia — **Localis. vt hic iſthic. illic: huc iſtuc illuc.**
localia in quadruplici ſunt differentia. nā
aut ſunt in loco. aut de loco. aut ad locū aut per locum. Ubi et vbinā querit de loco in quo. vt vbi eſt Anto. vñ
Quo et quorſum. querit de loco a quo. vt vñ venisti. Quo ⁊ quorſum q̄rit de loco ad quē vt quo is. Qua querit de loco p quē. vt
qua itur' es. Significātia locū in quo hic vbi ego ſum ponit̄ ēt p illic. Uer. ⁊. eñ. hic illius arma. hic cu rus fuit
p illic. ponit̄ etiā p tunc aduerbio tpis. Iuue. hic tūc vmbricius. qñ pribus inqt honeſtis. Iſthic hoc eſt vbi
tu es. Uer. ñ. eñ. Pater iſthic ianua leto. Illic vbi aliquis eſt. Iuue. viuat arturius illic. ⁊ Catul. Ubi qñ grauatur ſignificat in quo loco relatiue. Uer. in. j. eñ. Scuus vbi eacide telo iacet hector. Reſpōſiue quoq grauatur. vt vbi eſt Ceſar interroganti ſi dixeris vbi Pōpe. in pmo ſyllaba finalis acuit. in ſecundo grauatur. Eo
dē mō dicemus ſicubi p ſi in aliquo loco. Necubi p ne in aliquo loco. alicubi p in aliquo loco. vbiuis vbiq vbi
Uſq p aliquo loco libet. vbiubi vbicūq pro in quocunq loco. Ibi pro in eo loco. ibidem pro in eoipſo loco. Alibi pro in alio loco
Inibi pro in eodem loco. Uſq̄ pro aliquo in loco. Nuſq̄ pro nullo in loco. Intus p in pte interiori. Foris pro
in pte exteriori. Supra p in pte ſuperiori. Infra p in pte inferiori. Nola vrbiū ⁊ oppidoꝝ ꝓpria ſi ſunt pme
et ſcde declinatiōis ſingularia ponunt in gtō aduerbialiter. vt Rome p in vrbe Roma. Tarēti p in oppido
tarēto. Si vo ſunt tertie declinatiōis aut pluralia ponunt in dtō vt carthagini p in vrbe carthagine. Plau.
in prologo caſſine. Ego aio hoc fieri in grecia: ⁊ carthagini. Idē in ciſtella fuere ſicyoni iā diu dionyſia. Uerg.
iiij. eñ. Tyria carthagine q̄ nūc expectat. Quāq̄ Seruī' in locū illū Uergilii dicat nolabimꝰ locoꝝ cū aduerbia
Apule. liter ponūtur nō in ablrō. ſed in dtō. debere poni. Aut eñ hiſ verbis. Tyria carthagine p carthagini. ⁊ pro ad
uerbio in loco de loco poſuit. Apuleius i libris floridoꝝ. ſemp carthagini. nūq̄ carthagine ponit aduerbialiter ſic Hora. Rome tybur amē ventoſus tybure Romā. Idē q̄ dicendū eſt de pfaliter declinatis: vt piſis fundis trallib'. hoc eſt in illis vrbib'. Sed in his nihil refert cū dtīs in terminatiōe ſiles ablrō ſit. Ad ſimilitudinem ſupioꝝ ponūtur aduerbialiter illa roge. i. in pace. militie. i. in bello. domi. i. in domo. rure. veſperi. i. in veſpere. lucu pro in die. qō ſi hec in ablrō repiantur. aut aduerbia nō ſunt: aut ablatiuus. pro datiuo ponitur vt
Significātia locum ad quem. Hora. j. epiſt. Quin p dies tibi pollicitus me rure futurū. Significātia locū ad quē huc. i. ad hunc locū in quo
ego ſum illuc. i. ad iſtū locū in quo tu es. illuc. i. ad locū in quo aliquis eſt. Si quo. i. ſi ad aliquē locū. Ne quo.
i. ne ad aliquē locum. Alio. i. ad alium locum. Utroq. i. ad vtrūq locum. Quoquo quocunq quolibet quouis
i. ad quēcūq locum. Eo. i. ad eum locum. Eodē. i. ad iſ in eundē locum. Intro. i. ad partē alicuius loci interiorem. Foras. i. ad partē loci exteriorē. Surſum. i. ad partē loci ſupiorem. Deorſum. i. ad ptem inferiorē. Siniſtrorſum. i. ad ſiniſtrā partem. Dextrorſum. i. ad dextrā. horſum. i. ad aliquem locū. Nola q̄ vrbium ⁊ oppidorum ꝓpria ponuntur aduerbialiter in acrō. vt Romā. i. ad vrbē Romā tarentum. hiſpalim piſas. fundos
hoc eſt ad illas vrbes. Significātia locum p quem. Hac. i. p locū: vbi ego ſum. iſtac. i. p locum vbi tu es. illac. i.
Nomina vrbium ⁊ oppidorū ꝓpria ponūtur in ablrō p locum: vbi aliqs eſt. Siqua. i. p aliquem locum. Nequa. i. ne p aliquem locum. Alia i. p alium locū. Quauis q̄
liber quacunq. i. p quācunq partem. vtraq. i. p vtrāq. Ea. i. p eum locū. Eadē. i. per eundem locum. Intus
i. per locum interiorē. Foris. i. per locum exteriorem. Nola quoq vrbiū ⁊ oppidorum ꝓpria ponuntur in ablrō
vt Roma. i. per vrbem Romā. tarento. hiſpali piſis fundis trallibus. i. per illas vrbes. Significantia locum a
quo. Hinc. idest ab eo loco: vbi ergo ſum. Iſthinc. idest ab eo loco: vbi tu es. Illinc. idest ab eo loco: vbi aliquis eſt. Si cunde. idest ſi ab aliquo loco. Necunde. idest ne ab aliquo loco. aliunde. idest ab alio loco. Utrinq. i. ab vtroq loco. Undiq vndelibet: vndeuis: vndecunde: vndecunq pro ex quacunq parte ſiue loco. Inde
id eſt ab eo loco. Idē. i. ab eo ipſo loco. Intus. i. a loco interiori. Foris. i. a loco exteriori. Supne. i. a loco ſupiori. Inferne. i. a loco inferiori. Celitus. i. a celo. Nola quoq vrbiū ⁊ oppidoꝝ ponunt in ablrō aduerbialiter vt
Cicero. Roma. i. ab vrbe Roma. Eodē mō tarēto. hiſpali piſis fundis trallib'. i. ab illis vrbib'. Reperiūt tñ ſepe apō
autbores huiuſmodi noībus vrbiū ꝓpriis adiūcta prepoſitio vt Cicero in verrē. Ea die verres ad meſſanā
Uergil. venit Saluſtius in iugurtha. ad cirtā oppidū iter conſtituunt. In catilina. nā brutus ab roma aberat. Liui.
viij. ab vrbe cōdita: ⁊ ab lauinio venerant antiqua auxilia. E cōtrario cū nominibus regionū ⁊ prouinciarum
prepoſitiones addi debeant aliqñ ab autboribus detrabuntur. Uerg. j. eñ. Italiā fato profugus lauinaq ve
Cicero. nit. i. ad italiā. Et in eodē. Si datur Italiam ſocus ⁊ rege recepto tendere.

ℂ Ebu. Localia vt hic nola ꝓpria vrbium ⁊ oppidoꝝ aduerbialiter tāctū. reperiantur nihil obſtat tamen
quominus ſepiſſime a prepoſitione regant. Ci. li. xj. ad atticū de illius ab Alexandria diſceſſu nihil rumoris
eſt. Idem pro Gneo Pōpeio ipſe aūt a brūduſio profectus eſt etiā quū appellatiuo adiungānt idem in verrē
et oppido thermis diſceſſit. Quū autem deeſt. In ſcda preſertim declinatione magis a loco q̄ in loco ſignificatur. Ci. lib. vij. epi. ad trebatium cum inibi libeū niſi Rhegio ſcriptum. nā ſcriptū rhegii diceremus Ceſar
i ⁊ cōmentariis coactū fugere. ad illerdā reuerti idē Ceſar a gadibus ad hiſpalim recurrit vrbē. Romam nō
autem vrbē Rome pro ſua oratione dicimus. Salu. vrbē Ro. ſicuti ego accepi ⁊ in diuerſis numeris. Quintus
Cur. lib. j. ad vrbē Celenas exercitum admouit poete etiā ad locū datiuo vtuntur preſertim ſi receperint
adiectiuū Iuue. Quoties te roma tuo refici properantē reddet aquino. ſi ab illo verbo reddet regatur nam ſi
pendeat ab infinitiuo refici gtīs eſſe debuit in loco. Sed poete in ablrō ſcribunt Mar. li. ñ. Cornelii refe-
Negatiua aduerbia ras me ts eē foro nō aūt dixit fori ⁊ vt Valla colligit grāmatica domi dicit Latini vero ⁊ emendatiores in domo dicerēt. Terē. in Adel. ⁊ materfamilias vra erit in domo. Quin. in domo furtū factum dixit.

ℂ Anto. Negatiua. ſūt aduerbia ēt negādi
p ꝗ aliqd negam' vt ſi qō ſpatiuo iūgi nō ſt
ſ alhs mōis vt nō leo haud amo minime — **Negatiua. vt non haud minime. nullatenus.**
doceo. nullaten' audio. ne [illegible] pon' eſt — **Affirmatiua vt etiam profecto nimirum.**

De moſtratiua vt en ecce.
Optatiua. vt o. ſi vt vtinam.
Ordinatiua. vt continuo. deinde deinceps
Interrogatiua. vt cur quare ꝙobrem nunquid.
Dubitatiua vt fors forte fortaſſe forſan forſitã.
Uocatiua vt o. heus obo.
Diſcretiua vt ſeorſum diuiſim bifariam.
Congregatiua vt ſimul: vna pariter.
Iuratiua. vt edepol mehercule mecaſtoꝛ
Hoꝛtatiua. vt eia age agedum agite
Intenſiua: vt valde penitus vehementer
Remiſſiua vt ſenſim paulatim pedetentim
Diminutiua. vt belle argutule. clanculum.
Comparatiua vt magis melius fortius.
Superlatiua vt maxime optime fortiſſime
Similitudinis. vt ceu ſicut tanquam
Quãtitatis vt multum parum nimium.
Qualitatis vt bene docte ſapienter.
Ubi igitur cuius ſignificationis eſt. Localis.

dehoꝛtatiua vt Uer. iii. eñ. ¶ Tu ne cede ma lis ſed cõtra audẽtioꝛ ito. Sed in carmine iungit hec ꝑticula imꝑatiuo et optatiuo. in proſa orõne aut optatiuo. vt Terẽ. in phoꝛmione. Qd vitã ne phoꝛmioni id ſuadere in mentem incidiſſet. aut ſubiũctiuo. vt ſi dixeris oro te ne facias ſed tunc coniunctio eſt ⁊ accipit pro eo qd eſt vt nõ. ¶ Affirmatiua. Aduerbia affirmãdi ſunt. ꝑ que aliqd affirmamus. vt etiã cũ pro aduerbio conſentientis accipit: vt eſt in digeſtis in titu. de verbo. obli. ⁊ rñderit etiã: qd ni. Nã ⁊ qd interrogatiue ꝓlatũ aduerbiũ eſt affirmandi expo nitur q. i. cur nõ. Profecto nimirũ: nẽpe certe: ⁊ his ſimilia. ¶ Demonſtratiua. Demonſtrãdi aduerbia ſunt. qbus aliqd quaſi digito idicamus vt en. ecce. q̃ ntõ ⁊ actõ iũgi ꝑht. Uer. j. eñ. En Priamus ſunt hic ẽt ſua ꝑmia laudi. Idẽ in bucco. en quattuoꝛ aras. Ecce duas tibi daphni duoq; altaria phebo. Teren. in eunu. ecce autẽ alter: qui ſi acceperit amare. nã alter nõ alterũ eo loco eſſe legendum donatus ſcꝛipſit. Plau. in baccbidibus opus ne erit tibi aduocato triſti iracundo. ecce me. hem magis eſt poeticũ affectui deſeruiẽs atq; admirationi. ¶ Optatiua opta tiui aduerbia ſunt q̃ optatiuo modo iungi poſſunt. vt Uer. in bucco. o tãtũ libeat mecũ tibi foꝛdida rura ⁊ idẽ. vj. eñ. Si nũc ſe nobis ille aureus arboꝛe ramus. vt Hoꝛa. ij. ſer. Iuppiter vt pereat poſitum rubigine telũ. Utinã Uerg. j. eñ. atq; vtinã rex ipſe noꝛho compulſus eodem. Iungimus etiã hec. c. vt oſi. o vtinam. Ouid. in epi. Penelopes. O vtinã tũc cũ lacedemonia claſſe petebat. Perſius. O ſi ebulliat patrui pꝛeclarũ funus ⁊ oſi argenti crepet mihi ſeria. ¶ Ordinatiua ordinandi aduerbia ſunt qbus medijs plura oꝛdinamus vt cõtinuo. Uerg. vj. eñ. Cõtinuo audite voces vagitus. Deinde idẽ in codẽ pꝛima deinde tenẽt meſti loca Deinceps. T. li. iiij. thuſca. q̃ vt deinceps. q̃ accubarent canerẽt ad tibias. ¶ Interrogatiua: qbus interrogamus. vt cur. Iune. Cur deſiderio bibule ſertoꝛius arderet quare Martia. nec poſſum dicere q̃re. i. quãobrẽ ⁊ quapꝛopter. Nũqd ⁊ nũ. Ouid. i epi. Sapphus. Nũquid vbi aſpecta eſt ſtudioſe littera dextre. ¶ Dubitatiua. qbus ſignificam⁹ nos dubitare. vt foꝛs. Uer. xj. eñ. Fors vota facit cumulatq; altaria donis. Pro forte foꝛtaſſe foꝛſan foꝛſitã foꝛſit Hoꝛa. j. ſer. Quia nõ vt foꝛſit honorem iure mihi inuideat. ¶ Uocatiua: qb⁹ aliquẽ vocam⁹. vt o regina nouã cui cõdere iuppiter vrbẽ. neq; enim articulus eſt qm̃ ſexũ nõ demõſtrat. heus qd vocãtis ſimul ⁊ hoꝛtãtis eſt vt idẽ in eodẽ ac pꝛioꝛ heus inqt iuuenes monſtrate. oho vocãtis q̃ eſt ſed magis poeticũ. ¶ Diſcretiua qbus diſcernimus ⁊ ſeparamus: vt ſeoꝛſum ſeoꝛſis. Uerg. ineſt ⁊ nõ pariter nõnũ. ꝑ ſepe ſeoꝛſis. diuiſim ſeparatim ſigillatim diſtincte bifariã trifariã multifariã. ¶ Congregatiua: quibus multa in vnũ congregamus: vt ſimul vna pariter: que tpis ⁊ loci ſunt. ¶ Iuratiua ſunt ⁊ aduerbia iurãdi. vt hercule hercle meherde mehercule. i. ꝑ herculem vel ita me hercules amet caſtoꝛ mecaſtoꝛ. i. ꝑ caſtoꝛẽ: vel ita me caſtoꝛ amet. ⁊ ſic medi⁹ fidi⁹. i. ꝑ iouis filiũ. ¶ Hoꝛtatiua exhoꝛtãdi aduerbia ſunt eia. Hoꝛa. j. ſer. Eia qd ſtatis. Age agite agedũ: ſ; ꝑ age vnũ exhoꝛtamur. ꝑ agite plures per agedũ vnũ ⁊ plures. Qui. agedũ ſi videreť extra poꝛtas ꝑſpicere diam⁹ q̃ diſſectum eia age. Uer. in. iiij. Eia age rũpe moꝛas. ¶ Intenſiua. intenſiua ſunt qbus intẽſe ac nimiũ aliqd fieri aut eſſe ſignificam⁹ vt valde penitus. oĩno: vehemẽter: funditus. ¶ Remiſſiua ſunt his cõtraria: ꝑ q̃ aliqd fieri remiſſe ⁊ frigide dr: vt ſenſim: paulatim: pedetẽtim: frigide: tepide. ¶ Diminutiua: vt clã claculũ. ⁊ q̃ ab adiectiuis diminutiuis fiũt: vt a bellus belle: ab argutul⁹ argutule. a molliculus mollicule. ¶ Cõparatiua q̃ a cõparatiuis deriuanť. vt a maioꝛ magis. a melioꝛ meli⁹: a foꝛtis foꝛtius. ¶ Suplatiua q̃ a ſuplatiuis deriuanť: vt ab optim⁹ optime. a maxim⁹ maxie a. foꝛtiſſimus foꝛtiſſime. ¶ Similitudinis aduerbia ſunt qſi ſeu. velut veluti. ſicut ſicuti. vt vti. hec ẽt coniunctionũ vim hñt cauſaliũ: vt poſtea dicemus ſuo loco. ¶ Quãtitatis aduerbia ſunt multũ nimiũ: parum nimis. ¶ Qualitatis aduerbia latiſſime patẽt nã ⁊ ab oĩbus fere noĩbus adiectiuis ducunť. vt a bon⁹ bone. a malus male. ⁊ a ꝑticipijs. vt a docto cte. ab amãte amãter. Sũt inſ̃e alie aduerbioꝝ ſignificatiões: vt q̃ dr attractiua q̃ vt ſupꝛa memoꝛauimus auctoꝛe. Qui. a qbuſdã pars orõnis diſtincta ab alijs partibus ponitur vt viritim ꝑ ſingulos viros. oppidatim ꝑ ſingula oppida municipatim per ſingula municipia.

Teren.
Demonſtrãdi aduerbia.
optatiua aduerbia
Hoꝛati⁹
Perſius.
Interrogatiua aduerbia
Hoꝛa.
Quãtitatis aduerbia.

¶ De erotymatis interiectionum. Cap. xj.

¶ Epitome.

☞ Quid interiectio ſit ⁊ que illius partes hoc ineunti interroganti capite reſpõdetur.

HEu que pars orationis eſt. Interiectio. Quid eſt interiectio pars orationis indeclinabilis affectum mentis incondita voce ſignificans.

Unde dr interiectio. Ab interijciendo eo ꝙ alijs par-

¶ Anto. De interiectiõe. Ca. xj. Interiectionẽ quẽadmodũ ſupꝛa memoꝛauim⁹ greci inter aduerbij ſignificatiões annumerãt quia hec q̃ ſicut ⁊ aduerbium v̄bo adiungiť aut expꝛeſſo aut ſubintellecto: vt ſi dicam pape qd video: vel ſi per ſe dicas pape ſubauditur miroꝛ vel aliud v̄bũ: qd admirationẽ ſignificet. Latini v̄o interiectionẽ ab aduerbio ſepararũt: aut qꝛ videtur i ſeſe affectũ habere verbi ⁊ plenam motus al ſignificationes et ſi non addatur verbum. vel quia cum articulis carent voluerunt equare cum grecis partes orationis. vt hac vna ratione octo

De interiectione.

tibus orationis interijcitur.
Interiectioni quot accidunt. Sola ſignificatio
Significatiões interiectiõis quot ſunt. plures.
Lugentis vt heu hoi hei. Dolentis vt hei hoi oba
Timentis vt hei ah. Exultantis vt euax vax oh.
Admirãtis vt pape vah.
Exclamãtis. vt proh vah.
Ridentis. vt ah. ah he.
Deridentis vt hui   Silentis vt hauſt
Laudantis vt euge.
Uitãtis vt apage apageſis apagete
Uocantis vt io oh.
Deprehendentis vt at at.
Heu cuius ſignificationis eſt. lugentis.

eſſent apud nros: quẽadmodũ et apud illos dicit igitur partes diffinitionis explicãs interiectionem eſſe vnã ex octo ptibus orõnis ſed q: ex illis quattuor ſunt declinabiles et quattuor ĩdeclinabiles: dicit vnã eẽ ex quattuor indeclinabilibus ſignificatẽ affectũ id eſt paſſionem: in quo vt diximus latini eã ab aduerbio differre voluerũt qd pro addit voce incõdita: hoc etiã illam ab aduerbio ſeiũgit qñ p exclamationẽ quãdã ꝛ vocẽ incõditã. i. prope inarticulatã profert. Interiectio aũt

Verg.

ideo dicta eſt q ſeriẽ orõnis rũpẽs interijcit et cũ aliquo mẽt affectu pfert vt Uer. j. eñ. Nauibus infandũ amiſſis vnius ob irã pdimur. Ordo eñ erat nos prodimur nauibus amiſſis ob irã vnius iunonis ſʒ cũ exclamatione interiecit: infandũ: quaſi dicat pro ſcelus indignũ. Habet igit interiectio varias ſignificationes. Lugentis. Terẽ. in eunu. cum ſduxit doꝝ lugẽtẽ hei hoi dicat: heu q̃ et hei que dolẽtis: diximus etiã lugẽtis ſunt dolẽt

Interiectio varias hʒ ſignificationes.
Teren.
vergil.

Uer. in. j. hei mihi qualis erat. Idẽ in. x. o dolor atq; decus magnũ idẽ I buc. ah ſilice in nuda cõnixa reliquit. Timẽtis. Teren. in andria. Hei vereor ne q̃d andria apportet mali. Idẽ in eadẽ hei metui a chriſide. Uer. in buc. Ah ne te frigora ledãt ah tibi ne teneras glacies ſecet aſpera plãtas. Exultãtis. Terẽ. in heauton. vah. ergo: mea antiphila. Idẽ in adelphis oh lachrymo pregaudio. admirãtis. Teren. in eunu. pape facie honeſta ꝛ iterũ pape noua figura oris. Idẽ in andria. vah cõſiliũ callidũ. Exclamãtis. Lucanus p ſi remeaſſe in vrbẽ. Terentius in andria vah perij hoc malũ integraſcit. ꝛ illud ex euãgelio. vah qui deſtruis templũ dei. Ridẽtis Terẽ. in andria. ah ah he mirũ vero. Idem in eunu ah ah ah. defeſſa iam miſera ſunt te ridẽdo. Deridentis Terentius in andria. hui tam cito ridiculum. Idem in eunucho hui mihi illam tu: lauda. Silẽtis. Terentius in eunucho. au me cõparãdus hic q̃dẽ ad illũ eſt. Idẽ in eadẽ au obſecro mea pythias. Laudãtis. Martia. effecte grauiter cito nequiter euge beate: ꝛ illud ex pſalmo. Qui dicit mihi euge euge. Uitantis. Teren. in eunu. apageſis egeon formidoloſus. Idem in eadẽ apagete. Uocãtis Ouidius ecquis io ſilue crudelius inquit amauit. Teren. in adelphis. ho qui vocare. Deprehendentis Teren. in andria at hoc illud eſt hinc ille lachryme. Idem in eunu. at at. data hercle verba.

De coniunctione.

Anto. De cõiũctione. Caput duodecimũ

De erotymatis cõiũctioni. Ca. xij. Epitome.

Coniũctio cũ hic tribus q̃ ſibi accidũt rñſionib' ad erotymata datis q̃d ſiet monſtratur ad oculum.

Et que pars orationis eſt. Coniunctio:
Quid eſt coniunctio. pars oratiõis indeclinabilis connectens ordinãſq; ſniam
Unde dicit coniunctio. Ab eo qd cõiungat ꝛ orationi p vinculo interponatur.
Coniunctioni quot accidunt. Tria. Figura ordo. poteſtas ſiue ſpecies ſiue ſignificatio.
Figure coniunctionis quot ſunt. Due ſicut in nomine ſimplex vt at et. Compoſita vt atq; etenim.
Et cuius figure eſt. Simplicis figure.
Ordo cõiunctionis quotuplex eſt. Triplex q̃dam eniʒ ſemp preponuntur. vt at ac aſt aut vel nec ne neq;.
Quedã ſemp poſtponunt. vt q; ne ve qdem quoq; aũt vero enĩ. q̃dã mõ preponunt. mõ poſt ponunt vt atq; igit. itaq; qñ q: etſi. Et cuius ordinis eſt: prepoſitiui.
Poteſtates coniunctionis quot ſunt. Complures.
Copulatiua que ſenſum ꝛ verba coniungit. vt et. q; at. q;. quoq; autem vero quidem
Diſiũctiua que q̃uis dictiones coniungit. ſenſum tñ diſiunctum habet. vt au t vel ve ſiue ſeu.
Subdiſiũctiua ẽ q̃ voce diſiũctiua vtrũq; adeẽ figit vel ſimul vl' diſcrete. vt alexãder ſiue paris dormit vel legit tota die.

Ultima ex quattuor indeclinabilibus orationis partibus eſt cõiunctio. cui' pprium eſt diuerſas orationis partes contingere. Itaq; diffinitur coniunctio eſt pars orationis indeclinabilis connectens ordinanſq; ſententiam connectens inquam quando ſimul res aliquas ineſſe ſignificat. Ut eneas pius ꝛ fortis. vel connectens verba et diſiungens ſententiam. vt eneas bonus vel malus. Ordinãs quãdo alterũ ſequitur ad alterum vt ſi currit mouetur ex his manifeſtum eſt: vnde coniunctio dicitur. Coniunctioni quot accidunt. Priſcianus dicit tria. figura ordo ſpecies quam alij poteſtatem alij ſignificationem appellant. Figure coniunctionis quot ſunt due reſpondet ſicut in nomine.

Coniunctioni tria accidunt.

Ordo coniunctionis quotuplex eſt. Triplex inquit deinde mẽbra diuiſionis explicat poteſtates coniunctionis quot ſunt ꝛ quia nõ habẽt certũ numerũ dicit eſſe complures et enumerat quaſdã ex his q̃ ſunt magis note. hoc eſt copulatiuã diſiũctiuã ſubdiſiunctiuã cauſalẽ collectiuã dubitatiuã aduerſatiuam approbatiuas. Cauſalis rurſus diuiditur in continuatiuã ſubcõtinuatiuam adiũctiuã ꝛ effectiuas. De quibus ſingulis oſtendit. et q̃ ſint ſubiũgẽs exẽplũ cuiuſq;. Sed quia cõiunctiones ſub eadẽ voce inueniũtur diuerſarũ poteſtatũ ſiue ſignificationũ viſum eſt de ſingulis aliq̃d dicere idq; ſm ordinẽ alphabetarium: quo facilius volẽti inq̃rere occurrant.

Ordo coniunctionis quotuplex eſt.

Ac.

Ac igitur reperit copulatiua. vt bonus ac ſapiens reperit ẽt poſita p q̃ vt Uer. haud ſec' ac iuſſa faciũt Salu. iniungit. Caſtra mouebãt iuxta ac ſi hoſtis adeſſet. Ac p ſaltem ad

Ac pro ſaltem.

Cauſalis q̄ cām continuationis explanat. vt q̄m. nam nāq3 enim vt.
Collectiua ſiue illatiua que ſuperiora colligit vt igitur ergo itaq3 quapropter q̄obrem.
Dubitatiua que dubitationē aliquā cū interrogatiōe ſignificat vt an ne necne.
Aduerſatiua q̄ aduerſam ſniam ſequenti aut precedēti monſtrat. vt licet. q̄q̄ q̄uis et ſi ſaltem
Approbatiua que rē aliquā approbat. vt ſi ſiqdē qdeʒ q̄n quādoqdem quidem.
Completiua q̄ ornatus cā aut metri neceſſitate pōitur Ut qdem enim nam nāq3 vero.
Cauſalis rurſus diuiditur in continuatiuā ſubcontinuatiuā adiūctiuam effectiuam
Cōtinuatiua eſt: q̄ continuationē ⁊ conſeq̄ntiam rerū ſignificat. vt ſi cū dū vbi.
Subcōtinuatiua eſt q̄ cām continuationis oſtendit cū eſſentia rex. vt quoniam q2.
Adiunctiua eſt. q̄ verbis ſubiūctiuis adiūgitur vt vt ſi. cum vbi quando. Effectiua que reddit cām effectus vt enim igitur. Et cuius poteſtatis eſt copulatiue.

uerſatiua eſt ver. vj. enei. at ramū hūc agnoſcas eſt ēt exclamātis aduerbiū: vt Hora. in epodo. at o deo⁊ q̄ſq̄s regis terras Verg. ij. eñ. At tibi p̄ ſcelere exclamat p̄ talibus auſis. At ediuerſo copulatiua Vergil. j. eñ. At ego q̄ diuū incedo regina iouiſq: ſʒ tn̄ poeti ce q̄m s recipiat vt cū breuis eſſet p̄ducere. Atq3 copulatiua vt Verg. j. eñ. Atq3 eq̄dē memini teucrū ſidona venire reperit̄ ēt poſita pro qua Teren. i phor. ne ſimili vtamur fortuna: atq3 vſi ſumus. atq3 iter collectiuas ponit̄ a p̄iſ. Terē. i eunu. Atq3 ita opus eſt an Vergil. dubitatiua ſimul eſt ⁊ interrogatiua Vergi. j. eñ. an phebi ſoror an nympha⁊ ſanguinis v. na. Idē in. iij. eloquar an ſileā. Inter an ⁊ aut Quin. hoc diſtare putat q̄ƺ p̄ aut nō poſſumus itrrogare. p̄ an poſſumus. Aut diſiūctiua ē Iuue. aut dic. aut accipe calidē Ver. ij. eñ. aut terebrare cauas vteri ⁊ tentare latebras. reperit̄ ēt copulatiua pro ⁊. Autē repit̄ copulatiua vt abrahā genuit iſaac. iſaac aūt genuit iacob. iacob aūt genuit iudā. reperit̄ etiā cōpletiua. Cū reperit̄ cauſalis ſimul et adiunctiua. Verg. in buc. Cū faciā vitulā p̄ frugibus ipſe venito. Cū q̄ cauſalis ſiue adiūctiua reperit̄. Ver. multa q̄ ⁊ bello paſſus dū conderet vrbē. Ergo collectiua ſiue illatiua ſiue rōnalis. Luca. ergo pari voto geſſiſti bella iuuēr⁹. repit̄ ēt cōple. Te. mihi ne tibi ergo. Eñ cālis reperit̄ frequēter ſʒ ⁊ ɔpletina. Ver. j. eñ. p̄genit̄ ſʒ eñ troiano a ſanguine duci audierat. Idē in eodē hic tibi fabo⁊ eñ q̄m hec te cura remordet. ſʒ cū eñ cālis ſp̄ poſtponit̄. p̄poſita vero ſemp̄ ponit̄ ɔpletiue ſeq̄nte vero vel nō ſeq̄nte. Terē. i adel. eñ nō ſinā. Idē i and.. eñ vero daue nihil oci eſt ſegnicie. Eq̄dē repit̄ approbatiua. Ver. nō eq̄dē inuideo miro⁊ magis vndiq3 toti. idē. xj. eñ. Eq̄dē meruj. nec dep̄co⁊ inq̄t. pōt ēt poni ɔpletiue. ⁊ ponit̄ copulatiue. vt eneas pi⁹ ⁊ fortis. ponit̄ etiā cālis p̄ q2. Quint. li. j. ha⁊ v̄ba effingere imit[illegible]o conabit̄ puer ⁊ natura tenaciſſimi ſumus eo⁊ q̄ rudib⁹ aīs p̄cepimus repitur ēt ɔpletiua cū p̄ponit̄ ſibip̄ſi. vt eneas ⁊ pi⁹ ⁊ fortis fuit: p̄mū eñ et abūdat: ſʒ ponit̄ ornat⁹ cā. qƺ ⁊ de reliq̄s copulatiuis ⁊ diſiūcti. dici p̄t. Etſi aduerſatiua eſt cui rn̄det tn̄. Ci. in orōne p̄ milōe etſi vereo⁊ iudices ne turpe ſit ⁊ ſequit̄ tn̄ hec noui iudicij noua forma. Etiāſi aduerſatiua eſt queadmodū ⁊ etſi q̄bus eq̄ rn̄det tn̄ igit̄ idcirco collectiue ſiue illatiue ſiue rōnales ſunt. Ci. p̄ ligario habes igit̄ qƺ eſt accuſatori maxie optādū ɔfitētē reū. Idē i eodē: itaq3 q̄ me vertā neſcio ex ſuperi⁹ nāq3 dictis hec inferunt̄ aīs ɔpletiua ſunt imo illatiua q̄ eſt: ſʒ ediuerſo vt Terē. dictū puta imo aliud. Nec dubitatiua ſi interrogatiua ē. Ver. j. eñ. q̄ teneāt nā inculta vider holes. ne fere ne. idē i. xj. iuſticie ne p̄us mirer belli ne labo⁊. Dicimus ēt nōne p̄ an nō. Ver. in buc. Nōne fuit ſatis triſtes amaryllidis iras atq3 ſupba pati faſtidia nōne menalcā. Iūgitur ēt abſciſſa p̄ ɔpoſitionē cū aliis partib⁹ orōnis. Ver. iij. eñ. pyrrhin ɔnubia ſeruas p̄ pyrrhi ne ſeruas ɔnubia. Idē in. x. Olporēs genito⁊ tāto me crimine dignū duxiſti p̄ tāto ne. Inuenit̄ ēt ne approbatiua. qƺ eſt q̄ſi nec dubitatiue nec interroga. ponit̄ vt Ho. ij. ſer. clar⁹ erit fortis iuſtus ſapiēs ne ēt rex. Ideʒ in eodē o ſeri ſtudio⁊ q̄ ne putetis. Repitur q̄ ne cālis ⁊ neu a ne ⁊ ve ɔpoſita. Ver. ij. eñ. ne recipi portis aut duci in menia poſſet neu p̄p̄lm antiq̄ ſub religiōe tueri. Necne q̄ʒ pro an nō: dubitatiue. ſimul ⁊ interrogatiue. ponit̄ Ci. p̄ flacco verū vultis p̄roxi flacco ſiciſſe necne. Nec neq3 copulatiue ſunt p̄ abnegationē: vt ſi dixeris Anto. nō legit: neq3 lectur⁹ eſt: aut nec lectur⁹ eſt. Nā ⁊ neq3 cauſales ſunt Verg. cole nāq3 tibi diuū pater atq3 hoim rex. repiunt̄ etiā ɔpletiue. vt idē in. v. heu q2 nā tāti auxerūt ethera nymbi. Quā repit̄ electiue poſita Terē. in andria. Que inhoneſte hic voluit diuitias pare. q̄q̄ honeſte i p̄ria paup̄ viuere. Quāuis ⁊ q̄q̄ aduerſatiue ſunt q̄b⁹ rn̄det tn̄. qƺ aliq̄n ſubintelligitur vt Ver. ij. eñ. Quāq̄ aīus meminiſſe horret luctuq3 refugit. i cipiā ſubaudi tn̄. q̄ copulatiua eſt ponitur etiā nōnūq̄ ɔpletiue Ver. v. eñ. Dixitq3 ⁊ p̄ria voce diremit. Q2 ſub cōtinuatiua eſt repitur aūt i ſacris lr̄is frequēter p̄ut adiūctiua ſiue cālī. Quidē a priſci. iter ɔpletiuas ponit̄. qƺ multis teſtimoniis ɔfirmat ita q̄ miro⁊ tātā auiditatē fuiſſe Hiero. paulū apo. rep̄hēdēdi. Gracias ei verba ſui⁹ q̄ ſunt ſcripta ad coloſſenſes: nemo vos ſuper i humilitate mētis: illud inq̄t qƺ crebro dixim⁹ ⁊ ſi imperitus ſermone: nō tn̄ ſciā nequaq̄. paulū de hūilitate ſʒ de ɔſcie p̄uitate dixiſſe etiā nūc approbam⁹. Et qƺ apl's in eadē ep̄la ſubdit: q̄ ſunt rōne q̄dē hn̄tia ſapiētie hoc ait loco q̄dē ɔiūctio ſupflua eſt: qƺ i pleriſq3 locis p̄pter ip̄eritiā artis grāmatice ap̄lm fc̄iſſe repim⁹. Neq3 eñ ſeq̄tur ſed vel alia ɔiūctio q̄ ſolet vbi q̄dē poſitū fuerat rn̄dere nā q̄dē plerūq3 aduerſatiua repit̄ hec Hiero. Quin teſte Priſc. ponit̄ collectiue ſiue illatiue Ver. x. eñ. Quin occidit vna ſarpedon mea p̄genies. ponit̄ etiā p̄ cur mō p̄nti indicatiui iūcta. ⁊ ſemp̄ iterrogatiue vt p̄ſi. quin damus id ſuperis de magna qƺ dare lance Vergi. in bucco. Quin aliq̄d ſaltem viminibus molliq3 paras detexere iunco vterq3 p̄o cur nō ponitur: ⁊ p̄ qƺ nō cū ſubiūctiuo. Idē in. iij. eñ. Nec tibi ne qua mori fuerint diſpēdia tāti quin adeas vatē. Si adiūctiua eſt cū vero ſubiūctiuo adiūcta. vt ſi leges eris doctus. Etiā eſt cauſalis ſiue cōtinuatiua. vt ſi ſtertit dormit. ſi ambulat mouetur. Et quoq3 approbatiua cum indicatiuo iūcta Verg. j. eneid. Si q̄d vſq̄ iuſticie eſt: ⁊ mens ſibi conſcia recti. Idē in. ij. dij ſi qua eſt celo pietas: que talia curet. Repitur etiam abnegatiua Verg. xj. eñ. Tu nunc ſtares immanis truncus in armis: eſſet par etas: ⁊ ideʒ ſi robur ab annis. Eſt aūt cōiunctio abnegatiua q̄ verbis ɔiuncta poſſe fieri rem oſidit. ſed p̄pter cām aliquā ne fiat impediri. vt fēciſſem ſi potuiſſem. Saltē aduerſatiua eſt Ver. iiij. eñ. Saltem ſi quā mihi de te ſuſcepta

Vergil. An: Autem. Lucanus. Vergilius Equidem. Quint. Etſi Nec Nonne An non Horatius Quāuis ⁊ q̄q̄.

fuiſſet. Sʒ ⁊ ſedenim copulatiue ſunt ex aduerſo Uer.j.eñ. ꝓgeniē ſedenis troiano a ſanguine duci. ſeu ⁊ ſiue diſiunctiue ſunt Uer.viij.eñ. Siue errore vie ſeu tēpeſtatib⁹ acti. Repiunt̃ etiā ſubdiſiūctiue: vt ſi dixeris. Alex. ſiue paris. atrides ſeu agamenō. Tñ aduerſatiua eſt rñdeō illis ⁊ ſi tñ ⁊ ſi ꝗuis ꝗꝗ. Ci. ꝓ milone. Et ſi vereor iudices. deinde ſequit̃. tñ hec noui iudicii noua forma ⁊c. Repit̃ etiā ꝯpletiua cū ſupiori aduerſatiue rñ rñdet vt apud Papi.xj. thebai. me miſerā vinces. tñ hec p̄ri⁹ arma neceſſe eſt expiare domi. Tamētñ aduerſatiua eſt quēadmodū ei⁹ ſimplex etiā. Tñ copulatiua eſt iūgit̃ꝗ res pares cū ſuccedit alteri tñ cū ꝓ ſuccedit diſiunctiō cū iungit aliq̄d qd̄ mai⁹ eſt: vt Lau. diligētiſſime collegit. Ue ⁊ vel diſiūctiue ſunt repit̃ etiā vel ſubdiſiūctiua ſimul vt Terē. in eu. vel rex ſemp maximas mihi grãs agere ꝓ etiā poſuit. Repit̃ ⁊ ſubiunctiua diſcrete ſi dixeris to to die vel dormit vel legit.

Teren.

Uero copulatiua ſiue diſtributiua eſt quia diſtribuit diuerſas res diuerſis ꝑſonis: vt eneas fuit pius. vlyxes vero callidus reperit̃ etiā ꝯpletiua. Ut cauſalis eſt vt ſi dixeris venio vt legā. exerceo te vt ſis ſanus. Repit̃ ⁊ adiunctiua. vt Terē. ſi eſt inq̄t patrue vt antipho culpā in ſe admiſerit.

C Cbri. Dubitatiua q̄ dubitationē. Qd̄ ſi ꝑceſſerit numq̄d aut forſan aut aliq̄d ſimile recte ꝑ diſiunctiuā ſiue īterroges ſiue dubites Pli. Ad voconiū li.j. numq̄d ego craſſo aut camerino moleſtus ſum.

De ptibus orõnis q̄ alie pro alijs ⁊ ſe inuicē po nuntur.

C Anto. De ptib⁹ orõnis q̄ alie ꝑ alijs ⁊ pro ſeinuicē ponunt̃. Ca.xiij. Solet turbare hoc pleroſꝗ grāmatice artis ignaros: ꝙ eandem particulā ſub diuerſis partibus orationis re periuntur. Itaꝗ cū ſingulatim de octo partibus orationis diſputatum ſit hoc in loco īducit caput in quo oſtendit quemadmoduʒ particule quedā orõnis ponūtur pro alijs ꝙ in prima poſitiōe fuerāt: atꝗ rurſus quedaʒ ponūtur ꝑ ſeipſis inuicē vt nomē ꝑ nomine pronomē ꝑ ꝓnoīe ⁊c. Nomē igit̃ ꝑ ꝑticipio poſitū reperit̃ vt apd̄ Uerg.ij.eñ. Sibila lābe bāt linguis vibrātib⁹ ora vbi Seru⁹ dicit ſibila ꝑ ſibilātia. nā ꝑticipiū eſt. Idē.j.geor. Coruſca fulmina molit̃ dextra qd̄ eodē mō pro

Nomē ꝑ aduerbio Uergil.

coruſcantia exponit. C Nomē ꝑ aduerbio vt recēs ꝑ recēter. Uerg.iij.geor. Sole recēs orto: aut noctē ducētib⁹ aſtris. Salu. Coria recēs detracta veluti glutino adherebāt. Gel.li.xj. Recēs natio notū ⁊ familiarē victū offert. Uer.ij.geor. Flos appma tenax ꝑ ap prime. ⁊ in eodē dēſa fere ꝑ dēſe ⁊ in.iij. aſꝑ acerba ſonās ꝑ acerbe.

Nomē ꝑ īteriectiōe. Uergil.

C Nomē ꝑ īteriectiōe. Uer.j.eñ. Nauibus infandū amiſſis vni⁹ ob irā: neꝗ eñ aduerbiū tñ eſt hoc infandū ꝑ īfandeꝗ; qꝛ cū affectu mētis ꝓfert̃ incōdita voce: interiectio eſt: hoc eñ tñ interiectio aduerbio diſtat quēadmodū ſuis locis diximus.

C Anto. Nomē ꝑ cōiūctiōe: vt quare quẽ ex quis ⁊ res cōponit̃: quãobrē quãpropter: ex noīe ⁊ prepoſitione. C Pronomē ꝑ nomīe proprio: ſemꝑ eñ ꝓnomē ſic ponit̃ vt ex illi⁹ diffinitione manifeſtū eſt: ſed ſuus ſua ſuuʒ pleruꝗ ꝑ proprius propria proprium reperitur. vt ſuum eſt hominis redire. i. proprium C Pronomē ꝑ aduerbio. Uerg.viij.eñ. Hoc tunc ignipotens celo deſcendit ab alto vbi Seru. inquit hoc pro huc poſuit ſcd̄m antiquū morē. Nam antea hoc aduerbium loci fuit: nunc aboleuit: ſicut illo ꝑ illuc. C Pronomen pro coniunctione: vt ideo: que ab id et eo componitur. Propterea que ex ꝓpter ⁊ ea. quãpropter. q̄ ex qua ⁊ propter. C Uerbum pro nomine. Terētius in eunu. Extrema linea amare nonnihil eſt pro amoris. Perſius. Noſtrum illud viuere triſte pro vita triſtis.

Uerbuʒ ꝑ aduerbio. Uergilius

C Uerbū pro aduerbio. Martia. dic inquit rogo Marce. dic amabo. nam ad uerbium blandientis eſt quemadmodum ⁊ ſodes. quo frequenter vtuntur poete comici. C Uerbum pro interiectione vt age pro eia. Uergi.iiij. enei. vtrunꝗ coniunxit dicēs eia age rumpe moras. Idē in.j. quare agite o iuuenes. C Uerbum pro cōiunctione. Luca.iii.vā. Omnia maioꝝ vertamus buſta licebit pro quãuis.

Martia.

Martia. Lacior hexaphoro tua ſit lectica licebit. Ouid.j.meta. Placet ſibi quiſꝗ licebit. Hora.j.ſer. Licebit ille repoita natales alio ve dictum de licet ꝑ ꝗuis vbi ʒ ſe offerūt exēpla. C Participiuʒ ꝑ noīe: de hoc abunde ſumus dicturi li.in ſequenti cū diſputauim⁹ q̄t modis ꝑticipium

C De ptibus orationis q̄ alie pro alijs ⁊ pro ſeinuicem ponuntur. Cap.xiij.

C Epitome.

Que orõnis ptes ꝑ alijs nõnūꝗ ponant̃. ⁊ q̄ pro ſeinuicem mutatis tñ ex ſeipſis aut poteſtate an tpe alio ve id genus.

QUe ptes orationis alie pro alijs ponuntur
Omnes fere quemadmodum.
Nomē ꝑ participio vt ſibilus pro ſibilans
Noīe pro aduerbio vt recens ꝑ recent er
Nomen pro interiectione. vt infandum voce incōdita.

Nomen pro cōiunctione. vt quare quamobrem
Pronomen pro noīe proprio. vt ego pro Antonius
Pronomē pro aduerbio vt hoc pro huc.
Pronomē pro cōiunctione. vt ideo ꝑ propterea
Uerbū pro noīe. vt amare pro amor. viuere ꝑ vita.
Uerbū pro aduerbio. vt amabo ſodes
Uerbum pro interiectione. vt age agite.
Uerbum pro coniunctione. vt licet licebit.
Participium pro noīe. vt ſapiens diligens
Participiū pro aduerbio. vt horrēdū pro horrende
Prepoſitio pro aduerbio. vt coram palam
Prepoſitio pro interiectione. vt pro a.
Prepoſitio pro coniunctione vt propterea ꝗpropter.
Aduerbiū pro noīe. vt ſatis eſt abunde eſt
Aduerbiū pro coniunctione vt aliquando pro quoniā
Cōiunctio pro aduerbio vt cū pro quando
Coniunctio pro interiectione. vt vt.
Que partes orõnis ponuntur inuicē pro ſeipſis
Oēs fere. nomen pro noīe vt dardanus pro dardanius
Uerbum pro verbo. vt populo pro populor
Participiū pro participio. vt ꝓfuſus ꝑ ꝓfundens
Prepoſitio pro ꝓpoſitione. vt in pro contra
Aduerbiū pro aduerbio vt hic loci pro tunc tempus.
Coniunctio pro coniunctione. vt vel pro et.

tranſit in vim noīs. C Participiū pro aduerbio. Uer.vj.eñ. Ac belua lerne horrendū ſtridēs. ꝑ horrēde. Prepoſitio ꝑ aduerbio. Uer.j.eñ. Poſtꝗ introgreſſi: ⁊ corā data copia fandi. Iuue. ſicut iſta palā imo quēadmo

dum ſepe diximꝰ. quotiēs ꝓpoſitio nō iūgit caſibus aduerbiū eſt. ¶ Prepoſitio ꝓ interiectiōe: vt ꝓ cū dicit ſe citur ꝗ vt ait Priſc. interiectiōis loco ponit Salu. in catilina. proh deū atq̄ hoīm fidē. Verg. iiij. eñ. proh iupiter ibi hic ait. Idē in buc. ah ſilice in nuda cōnixa reliqt vbi Seruius inqt ad hoc ptinet ꝓmiſſa dolētis inter iectio. ſunt ꝗ aſpirationē in fine addūt dicētes ah. ¶ Prepoſitio ꝓ cōiunctiōe: vt ꝓpterea: quapropter. Aduerbiū ꝓ nōie vt Marti. luſiſtis ſatis eſt: ſi dixeris ſatis eſt mihi diuitiarū. Verg. vij. eñ. terror ꝛ fraudis abūde eſt. Vergilius

¶ Aduerbiū pro cōiunctiōe. Idē. j. eñ. hic tibi fabor: eñ q̄n hęc te cura remordet. ¶ Cōiunctio ꝓ aduerbio. vt cū pro q̄n. Imo frequēter aduerbiū ꝛ cōiunctio ſibi cedūt: ita vt nō facile q̄buſdā in locis diſcernere poſſis cōiūctio an aduerbiū ſit aliā particula orōnis. ¶ Cōiunctio ꝓ interiectiōe Hora. ij. ſer. Ut pereat poſitū rubigine telū niſi cū interiectiōe ꝓferas: vt frigidiuſcule dixeris qđ alias erit cōcitatiſſimū. Que ptes orōnis. Nomen Horatius ponit pro nōie. vt dardanus ꝓ dardaniꝰ. hoc eſt primitiuū ꝓ deriuatiuo. Ver. iiij. eñ. Hauriat hūc oculis ignē crudelis ab alto dardanus. i. eneas dardanus. ꝛ eodē modo ꝓ reliqua nōis accidētia. ¶ Verbū pro verbo. vt pplo pro populor. Verg. iiij. eñ. Ac velut ingentē formice farris aceruū cū populāt. Propertiꝰ libr. iij. Hic olim Vergilius ignaros luctus populauit achiuos ꝓ eo qđ eſt populant ꝛ populati ſunt. nā pplo ī ſermonis latini vſu frequēti nō eſt: ſed populor multa q̄ꝫ alia verba hmōi reperiunt ꝗ Noniꝰ ex antiquorū vſu diligētiſſime collegit. ¶ Participiū ꝓ pncipio. vt Saluſtius alieni appetēs ſui ꝓfuſus: ꝓ profundēs: nā participiū eſt loco nōis poſitum. ¶ Prepoſitio ꝓ ꝑpōne vt Ver. x. eñ. ibat in curialū: pro cōtra. idē. j. ge. Sub ipſm arcturū tenui ſat erit ſuſpendere ſulco qđ Seruius exponit ꝓ circa. ¶ Aduerbiū ꝓ aduerbio. Ver. j. eñ. Hic illiꝰ arma. hic currꝰ fuit ꝓ illic ꝛ hic aduerbiū loci ꝓ aduerbio tpis. Idē in eodē cōſtituit hic. arcūq̄ manu celereſq̄ ſagittas. hic poſuit ꝓ tūc ꝛ notandū aduerbia loci plerūq̄ poni ꝓ aduerbijs tpis: ſed nō ecōtra aduerbia tpis pro aduerbijs loci. Aduerbiū pro aduerbio.

¶ Cōiunctio ꝓ cōiunctiōe vt Teren. in phormione: ne ſimili vtamur fortuna atq̄ vſu ſummꝰ atq̄ poſuit ꝓ q̄ ¶ Cbri. Uerbum pro aduerbio. Cicero ad atticū pnomen aduerbio vel potius interiectioni adicit. amabo te ait ꝑſcribe mihi totum negocium.

¶ De ſyntaxi et orationis conſtructione Cap. xiiij.

¶ Epitome.

☞ Que ſit ſyntaxis quā nos conſtructionē dicimus poteſtas ꝛ valor ꝛ ꝗ cuiq̄ iungatur orationis parti pars alia ꝛ ꝗ ſint illius tandem figure peculiares.

Quid eſt ſyntaxis. Scientia qua bona conſtructio a mala dignoſcitur.

Unde dicit ſyntaxis. A ſyn qđ eſt cō ꝛ tato ordino: a quo eſt taxis q̄ſi coordinatio

Quid eſt conſtructio. Congrua dictionum ordinatio congruam perfectāq̄ ſententiam demonſtrans.

Quid eſt oratio: vt ſcaurus diffinit. ore miſſa ꝛ per dictiones ordinata pronunciatio.

Quotuplex eſt oratio quadruplex. perfecta que perfectum ſenſum in aīo auditoris generat: vt ego amo deū. Imperfecta que imperfectum ſenſum in animo auditoris generat: vt ſi deum amaueris. Finita in qua verbum finitum ponitur: vt ego amo. Infinita in qua verbum infinitum ponitur: vt me amare.

Quid eſt figura conſtructionis. Eſt aliqua ratione nouatus dicendi modus: qui circa grammaticas conſtructiones verſatur.

Euocatio eſt reductio tertie perſone ad primā vel ſecundam: vt ego Antonius lego. tu Iohānes audis

Et requiruntur quattuor in euocatione: perſona euocans perſona euocata. remotio copule et verbum cō ueniens cum perſona euocante.

Appoſitio ē imediata duorū ſubſtātiuorū cōiūctio. quorum alterum exponit alterū: vt miratur molē eneas magalia quodam requiruntur duo in appoſitione. Dictio apponens: ꝛ dictio appoſita.

Prolepſis eſt attributio proprietatis toti in ſuas partes diuiſio: vt interea reges ingenti mole latinus ꝛc. et requiruntur quinq̄ in prolepſi: hoc eſt totum: partes: diſtributio partium: proprietas: et ordo.

¶ Anto. De ſyntaxi. Ca. iiij. Cum tres libri ſuperiores circa ſingulas orationis partes: verſati ſint. liber ſequens cum breui comētario huius lib. iiij. totus eſt de conſtructione: ꝗ grece ſyntaxis dicitur. Ita ꝙ primo dicit qđ ſit ſyntaxis: ꝛ vnde dicitur. qđ cōſtructio qđ oratio. Deinde orationē diuidit ī quattuor formas hoc eſt perfectam: imperfectā: finitam: infinitam. ꝗ oīa plana ſunt: ad difficiliora ꝓperemus. ¶ Quid eſt figura cōſtructionis. quem admodū inqt Seru. in. v. eñ. inter barbariſmum ꝛ lexim: hoc eſt latinā elocutionē ꝛ ꝑfectā metaplaſmus eſt ꝗ vno ſermone fit rōne vitioſus. Itē inter ſolocaſmū ꝛ ſchema. i. ꝑfectā ſermonū cōnexionē figura eſt ꝗ fit cōtextu ſermonū rōne vitioſa. Ergo metaplaſmꝰ inter ꝛ figura media ſunt: ꝛ diſcernunt peritia ꝛ īperitia. Sꝫ de barbariſmo: ſolocaſmo: de lexi ſchematis atq̄ metaplaſmo ſuo loco dicet nūc de figura: quā a ſeruio accipit figura hoc eſt cōſtructiōis agendū eſt. Dicit igit figuram cōſtructiōis eſſe modū dicēdi nouatū: hoc eſt a naturali ꝛ cōſueto ſermōe mutuatū ac ꝓpe de vitioſum: niſi aliqua rōne excuſet q̄n quidem modus verſatur circa grammaticas cōſtructiōes hoc eſt in cōtextu partiū oratiōis Definitio ſyntaxis

¶ Quotuplex eſt figura conſtructiōis multo plures ſunt figure conſtructiōis ꝙ octo ſꝫ reliquis in alium locum relictis: de his que frequentiꝰ in vſu reperiuntur differit. quas enumerat. ¶ Euocatio: que grece ecleſis vocat. fit quotiens nomē tertie perſone reducitur ad primam vel ad ſecundam. Improprietas autem in hoc eſt: ꝙ cum dico ego Anto. lego antonius qđ alias eſt nomen tertie perſone ſic cedit pnomini prime perſone: ꝗ verbuꝫ huic non illi redditur. Excuſatur autem hic improprietas: quoniam verbuꝫ ſemp digniori reſpondere debet. Prima namq̄ perſona ordine nature dignior eſt ſcđa ꝛ ſcđa tertia. Figura cō ſtructiōis q̄druplex. Euocatio

¶ Appoſitio ꝗ pthesis grece dicitur: eſt immediata duorū ſubſtantiuorum cōiunctio: et ponit exemplum ex primo eñ. Miratur molem eneas magalia quondā. Improprietas autem in hoc eſt ꝙ duo ſubſtantiua ſine coniunctione eſſe non poſſunt in oratione ſꝫ excuſatur vitium. qđ dictio appoſita ſic iungit opponenti. quaſi adiectiuum qđ aliquid in Appoſitio

ſubſtantiuo determinat ⁊ exponit. Prolepſis q̄ latine interpretatur preſumptio eſt vt a donato atq̄ Diome
Prolepſis de diffinitur: preſumptio rerũ ordine ſecutarũ vt vtrūq̄ ponit exemplũ ex Verg. in. xii. eñ. Interea reges ingē
ti mole latinus Quadriiugo vehitur curru. ⁊ ſequit̄ Bigis it turnus in albis. Hinc pater eneas romane ſtir-
pis origo. ⁊ iuxta Aſcanius magne ſpes altera rome procedunt caſtris. Sed quēadmodũ Priſc. li. xvii. qui eſt de
cõſtructiõe dicit. ſi in cõſtructione diuiduoꝝ p̄ prolepſim ſ̄ponitur verbũ plurale ad vtrūq̄ ſequēs licet nomina
tiuum anteferre: vt aquile euolauerunt: hoc ab oriente: illa ab occidente. Sin ad ea q̄ diuiduntur verba ſingu
lariter cõſequantur grō oportebit ſ̄poni plurale diuidendo vt aquilarũ altera volauit ab oriēte: altera ab oc
cidente. Excuſatur aũt. q2 verbũ ſiue ſ̄poſitũ ſiue cõſequēs iure exigit ſibi nõiatiuũ. Eſt ⁊ prolepſis implicita
quale eſt illud apl̄i. Alter alteri⁹ onera portare. intelligit̄ cũ q̄ alter portat onus alteri⁹. ⁊ alter alteri⁹. Siĉ
eſt illud Ver. ii. eñ. Alterũ in alterius mactatos ſanguine cernā. hoc eſt anchiſen in aſcaniũ. ⁊ aſcaniũ in anchi
ſen: ⁊ creuſam in aſcaniũ ⁊ aſcaniũ in creuſe ⁊ cetera. Eſt ⁊ aliud prolepſis gen⁹: cũ id quod poſteri⁹ accidit an
te tp̄s aſcribit̄. quale eſt illud Ver. Lauinaq̄ venit littora. Lauiniũ eñ: quēadmodũ Diome. ⁊ Seruius dicũt
nondũ erat: quo tp̄e eneas ad italiam venit vt apud Saluſtiũ. Montē ſacrum ⁊ auentinũ ſ̄ſedit. q̄ mons ab
hoc q̄ illum plebs inſederat poſtea ſacer dictus eſt.
¶ Chu. Aliqua rõne nouatus dicēdi modus: quot modis vitioſa excuſet̄ cõſtructio mõſtrat Quint. his v̄bis
interim excuſant̄ vitia aut cõſuetudine aut auctoritate aut vetuſtate aut deniq̄ vicinitate virtutum.

Syllepſis eſt diuerſarum dictionũ ſub plurali proprie
tate cõceptio: vt ego ⁊ tu docti legim⁹. et requirunt̄
quinq̄ in ſyllepſi. hoc eſt dictio cõcipiēs: dictio cõce-
pta copulatiua cõiunctio: vel prepoſitio cum verbũ
vel nomē adiectiuũ numeri pluralis ꝓprietas cõcor
dans cum dictione concipiente.
Zeugma eſt vnius proprietatis ad diuerſas clauſulas
facta reductio. vt ego et tu et Cicero ſcribit et requi
runt̄ tria. hoc eſt plura: ſubſtantiua copula: proprie
tas que conueniat cum propiore ſubſtantiuo.
Antiptoſis eſt caſus pro caſu poſitio ſub aliqua pro-
prietate: vt vrbem quam ſtatuo veſtra eſt ⁊ requirun
tur tria. hoc eſt vnum ſubiectum vna proprietas et
q̄ caſus ponatur pro caſu.

Syllepſis ¶ Ante. Syllepſis: q̄ latine interpretat̄ con
ceptio a Donato ⁊ Diomede diffinit̄ ſic. Syl
lepſis eſt diſſimiliũ ac diuerſarũ clauſularũ p̄
vniũ verbũ cõglutinata cõceptio. vt Ver. i. ene.
Hic illius arma: hic currus fuit. Idē in bucc.
Sunt nobis mitia poma. caſtanee molles: ⁊
preſſi copia lactis. Eſt etiā ſyllepſis quotiēs
fit adductio indignioris ad dignius: q̄ trib⁹
modis cõtingit. gn̄e numero ⁊ pſona. gn̄e vt
maſculinũ cõcipiat fem̄ ⁊ neutrũ fem̄ conci-
piat neutrũ. Numero vt pluralis cõcipiat ſin
gularē. Perſona vt p̄ma cõcipiat ſcd̄am ⁊ ter
tiam: ſcd̄a vero tertiã. Q̄ vero dicit in conce
ptione requiri copulatiuā cõiunctionē vel cũ
ꝓpoſitionē: intelligendũ eſt cũ ꝓpoſitio: quē-
admodũ ait iuriſcõſultus: ponit̄ pro ⁊ vt ſi di
cas tu cũ antonio legitis: p̄ eo q̄ tu ⁊ anto-
Vergilius nius. Tale eſt illud Vergilii. i. eñ. remo cum
Hora. fratre quirinus iura dabũt: p̄ eo remus ⁊ fra
ter. In illo vero q̄ Hora. dixit. tu q̄ ego ⁊ po
pulus meũ deſideret audi: nulla eſt figura:
nedũ pſonarũ cõceptio. Quēadmodum e diu-
uerſo nimis licēter: atq̄ haudſcio an tolera
biliter dictũ ſit: q̄ legimus in euãgelio Hiero. interprete. pater tuus ⁊ ego dolētes q̄rebamus te. Nã ſi nume
Zeugma. roꝝ ⁊ pſonaꝝ conceptio recte facta eſt. ordo tñ illarũ eſt inuerſus. q̄ debuit eſſe ego ⁊ pater tuus dolētes q̄re-
bamus te. Q̄ ſi hebraici ſermonis idioma illud tolerare põt grecus tñ atq̄ latinus reformidat: de quo in p̄
logo huius opis plura diximus. ¶ Zeugma: q̄ latine interpretat̄ iugatio: ſiue iunctura: ſiue adiunctio eſt quē
admodũ Donatus atq̄ Diomedes diffiniunt vnius verbi cõcluſio diuerſis clauſulis apte cõiuncta. addit Dio
medes: cum duo aut complura ad vnā partem orationis iūgenda referuntur. Fit autē per zeuma variatio
perſonarũ vt ego lego et tu et Cice. numeroꝝ: vt romani pugnant ⁊ hānibal. perſonarũ vt illud apl̄i hebrei
ſunt ⁊ ego. Huius aũt figure cõuerſio tribus locis poni põt. aut. n. ponitur vnũ verbũ ad q̄ ſequētes ſenſus
cõferantur: vt eſt vicit pudorē libido: timorē audacia. rationē amentia. aut cũ in medio ſenſuũ loco poſitũ re
Vergilius peritur. vt apud Verg. iii eneidos. troiugena interpres diuũ: qui numina phebi. que tripodas clari lauros
qui ſydera ſentis ⁊ volucrũ linguas et prepetis omnia penne. ſentis enim verbũ tam primis q̄ vltimis iun-
gitur. ob id meſozeuma. id eſt zeuma a medio nominatur aut cum vno verbo ſenſus claudunt̄: quale ē illud
Cice. in catilinam. nihil te nocturnũ preſidium palatii: nihil vrbis vigilie nihil timor populi nihil cõcurſus
bonoꝝ oīm nihil hic munitiſſimus ſenat⁹ habēdi locus nihil hoꝝ ora vultuſq̄ mouerũt. oēs ſenſus ſuperiores
Antipto- cõcluſit vno verbo mouerunt. ⁊ inde hypozeugma dr̄. hoc eſt zeuma ab inferiori. ¶ Antiptoſis: dr̄ ab anti q̄
ſis. eſt pro ⁊ ptoſis caſus. vnde ⁊ Diome. atq̄ Donatus dicũt ſolociſmũ eſſe p̄ caſuũ immutationē: cũ vero ſubeſt
ratio aliqua figura eſt: q̄ latiſſime patet. Atq̄ omiſſis q̄ Marcel. colligit: ex vario auctoꝝ vſu ntīs ponit̄ p̄ gtō
Verg. v. eñ. craſſa genus pholoe gemini cretā hubera nati. i. gn̄is creteſis Gel. lib. xviii. Antit. inq̄t libri ſunt oē
genus elegantie referti. i. oīs gn̄is. ⁊ in. ff. titulo. de fundo inſtructo eadē rõne ponit̄ actīs pro gtō. niſi forte
Gellius. ⁊ ntīs eſt: in. l. cuius initiũ eſt. queſitũ ſupellectiarios inq̄t ⁊ ceteros id genus ſeruos. p̄ eius gn̄is Liui. apud
Priſcia. q̄ñ duo inq̄t cõſules eius anni alter morbo: alter ferro periiſſet ſuffectũ cõſulē negabãt comitia ha-
bere poſſe duo ordinarii cõſules dixit p̄ duoꝝ cõſulũ ordinarioꝝ. Nã quēadmodũ diximus in plepſi ſi ad ea q̄
Plinius diuidunt̄ v̄ba ſingulariter cõſequãtur: genitiuũ oportet preponi pluralē diuidendo. Ntīs q̄ ponit̄ pro vtō.
Ver. i. eñ. gnate mee vires mea magna potētia ſolus. Pli. vii. nat. hiſt. Salue primus oīm parens patrie ap
Actīs pro pellare. Ntīs p̄ ablt̄ō. Ci. in Lelio. Quid eñ indigēs aphricanus mei. p̄ in quo. ⁊ illud ex euangelio: ſi q̄d ali
vtō. quē defraudo: reddo quadruplũ p̄ in aliquo. Gtīs p̄ vtō. Ci. in. i. de diuinatione. cũ illius diei mihi venit in
mentē: p̄ ille dies: q̄ exēplum inter idiomata ſermonis latini Diome. poſuit. Idē q̄ Cic. in verrē. Ita velim
mihi deos propitios: vt cũ illius mihi temporis venit in mentem: p̄ illud tēpus. Valla aliquod ſubſtantiuũ
in his clauſulis ſubintelligendũ eſſe opinat̄ puta cõditio aut ſtatus aut fortuna. Gtīs p̄ ntō vel actō ex figu-
ra greca. Terentius quot illic hominum litigant. pro quot homines. Idē oh boni boni quid porto. pro quod
.

bonum. Hora.j.ſermo. Ille repoſtia natales alios ve dierum. p alios dies. Genitiuus pro ablrō. Cice. ad He- Horat.
rennium. oratoris officiū eſt iis de rebus poſſe dicere. quo ad eius fieri poterit. i. ab eo. Datiuus pro accuſatiuo
uo ꝛ prepoſitione. Uer.j.eñ. Inferretq; deos latio. i. in latium. ꝛ in eodē. venturum excidio lybie. i. in excidiū Uergilius
Actiis pro nominatiuo. Uergi.j.eneiḋ. Urbem quam ſtatuo veſtra eſt. pro vrbs. Uocatiuus pro nominatiuo.
Septimus caſus pro gtō. Uer.j.enei. Sunt mihi bis ſeptem preſtanti corpore nymphe. pro pſtantis corpis.
Pli.lib.vij.natu.hiſto. Gentem ſylueſtrem ſtridoris horrendi hirtis corporibus: oculis glaucis: dentibus caninis.
ninis. Alia ratione Plautus in caſſina poſuit ſeptimum caſum pro genitiuo. habet inquit gladiū; ſed duos
quibus altero te occiſurum ait. altero vilicum quibus dixit pro quorum.

¶ Ehri. Ego et tu aliquando poete ordinem peruerterunt perſonarū. Terentius in adelphis. Hec ſe neq; Ego ꝛ Tu
tu fecimus neq; ego nō ſunt egeſtas.

Syntheſis eſt attributio ꝓprietatis vni vel pluribus copulatis qḋ fit nō gratia vocis ſꝫ ſignificati. vt pars in fruſta ſecant ꝛ requirunt tria hoc ē vnū ſubiectum vel plura copulata ꝓprietas ꝛ attributio proprietatis concordans cum ſignificato et non cum voce.

Synecdoche eſt attributio partis ad totum ſub ꝓprietate verbi vel participij. vel nominis adiectiui vt expleri mentem nequit. nuda genu. nodoq; ſinus collecta fluentes. ꝛ requiruntur tria. hoc eſt totum: proprietas: ꝛ pars: in accuſatiuo poſita.

¶ Anto. Syntheſis grece latine interptat̄ ſyntheſis ꝯpoſitio q̄ quotiēs fit ſolecīſm' eſt niſi aliq̄ rōne excuſet. vt Uer.j.eñ. Pars in fruſta ſecant verubuſq; tremētia figunt. pars poſuit p aliū. Hora. Iactam' iāpridē ols te Roma beatū ols Roma poſuit pro oēs romani. Teren. in adel. aperite aliqs actū oſtiū pro aliqui ex vobis aperiat. Apu.iij. flori. ingēs frequētia cōuenere pro homines frequentes.

¶ Synecdoche grece interpt̄at̄ ꝯphenſio ꝛ Synecdoche.
eſt quotiēs id qḋ eſt ptis dat̄ toti. vt niger capillos pro eo quod eſt habens capillos nigros. dicit añt poſſe fieri per verbū ſubaudit neutrū. Uerg.iij.geor. Micat auribus ꝛ tremit artus. Idē.j.eñ. Expleri mentē neq̄t. i. nō habet mentē expletā. Idē.v. Flauaq; caput nectent oliua. p participiū. Uer.j.enei. Nodoq; ſinus collecta fluētes. hoc eſt habēs
ſinus fluentes collectos. Per nomen adiectiuum: vt idem in eodem nuda genu. id eſt habens genu nudum.
Horatius carmi. quam notam duxit viuens videri. cetera fuluus. Hec figura quanq̄ poetis tantum ſit permiſſa
miſſa vtuntur aliquando illa ꝛ hyſtorici qui nonnunq̄ in genere dicendi poetas imitantur. Liuius.xxj. ab
vrbe. at vero hannibal dū murū incautus ſubit: aduerſum femur tragula ictus cecidit. Pompo. mella de
britannis. vitro inquit corpora inſecti. Idem alio loco ſarmate totum bracchati corpus. ꝛ niſi qua vidēt ora
tecti. Apule.j.meta. Tremor inquit viſcera quatior. Plinius.

¶ Ehri. Syntheſis eſt. Fit etiā ſyntheſis p primā pſonā. Pli. in prologo. Magna pars ſtudioꝝ amenitatē quęrimus.
mus. ¶ Synecdoche: etiā grāmaticen etiā apḋ rhetores fit. qñ rei partē p toto accipim'. Uer. Talia vociferans
rans tectū oīe replebat. i. domū: domus eñ tectū paries ꝛ cementū ptes ſunt. hiſtorici ꝓ partē: quā poete
in actō ponūt: in effectiuo collocant. Saluſt. C. Anto. pedibus eger in ꝓlio adeſſe neq̄bat. p q̄ oratores pedibus
bus egris: poete vero pedes eger dixiſſent. ſed de his latinis ſcripſimus in ope illo qḋ de cauſis integre ꝛ corrupte
rupte locutionis emiſim'. Sed grāmatica ſynecdoche aliqñ fit in extrapoſitis. Horat.j.li.ſer. pueri magnis
e centurionibus orti leno ſuſpenſi loculos. tabulamq; lacerto. i. habētes loculos ſuſpenſos ꝛ tabulam.

¶ Libri Tertij Finis.

Liber quartus. Quemadmodum libro ſuperiori dictum eſt: precipue grāmatice ptes ſunt quattuor. Partes ꝓcipue grāmatice ſunt quattuor.
tuor. Orthographia que de littera. Proſodia que de ſyllaba. Ethimologia que de dictiōe. Sintaxis
taxis que de octo partium orationis conſtructione diſputat. De littera pauca in eodem libro
tetigimus. quia eius conſideratio per ſingulas fere dictiones ſpargitur. atq; ex libris quos de
vocabulorum ſignificatione partim edidimus. partim edituri ſumus. petenda eſt quandoquidem
dem ſingularia ſub generalibus preceptis comprehendi non poſſunt. De ſyllaba copioſius libro
bro inſequenti diſſeretur. De ethymologia parte illa circa ſingulaꝝ dictionū accidentia verſat̄ tribus libris ſuperioribus
perioribus per omnia fere diſputatum eſt. Nam deriuationes ſignificationeſq; ad memoratos vocabuloꝝ
libros refertur. De quarta Grammatices parte quam greci ſyntaxin. nos partium orationis ordinem ſiue
conſtructionem vocamus: in hoc quarto libro diſputabimus. Reſumentes in primis que de combinatione
adiectiui cum ſubſtantiuo. relatiui cum antecedente. nominatiui cum verbo primo libro ſcriptum eſt. quod
q; in fine libri ſuperioris de figura conſtructionis diximus. Igitur primum preceptum conſtructionis id qḋ
libro primo diximus: propemodum naturale eſt. quod adiectiuum ꝛ ſubſtantiuum in tribus conueniunt in
genere numero ꝛ caſu. Quod ſi adiectiuum cum ſubſtantiuo in illis tribus non cōueniret: ſoleciſmus eſſet
manifeſtarius: niſi aliqua ratione vitium illud excuſaretur. vt Cicero ad atticum. Solus enim meum peccatum
catum corrigi poteſt. Idem pro murena. ex tuoipſius animo coniecturam aperis. Idem in Piſonem. Dico
mea vnius opera rempublicam liberatam. Et illud ex euangelio Luce. Tuam ipſius animam pertranſibit
gladius. Excuſatur autem hoc vitium quod genitiui illi ſolius ipſius vnius ad genitiuos ſubſtantiuos referuntur:
runtur: qui receſſerunt ab vſu in quoꝝ locū ſubſtituta ſunt pronomina poſſeſſiua: quemadmodū li.j. dixim'. Cicero
ꝛ infra cum de conſtructione verboꝝ impersonaliū intereſt ꝛ refert dicturi ſumus agetur. Nam quod Cicero
in.iij. de oratore dixit. voluntati veſtre omnium parui: non poteſt eadem neceſſitate excuſari. cum potuiſſet Ouidius.
dicere voluntati veſtrū omniū parui. Illud vix tolerabile. quod Ouidius i epiſtola oenones ſcripſit. Et fleſti
ꝛ noſtros vidiſti flentis ocellos. Nam ꝛ noſtros poſuit pro meos ꝛ meos p mis. flentis vero quē genitiuū eſſe
ex ſyllabe quantitate deprehenditur. non ad vocem ſed ad ſignificationē retulit. Quod ſi poſt illa pronomina
na poſſeſſiua que pro ſubſtantiuorum genitiuis ponūtur alterum ſubſtantiuum ſequatur in genitiuo intolerabilis
lerabilis erit conſtructio. quale eſt illud Boetij in primo de conſolatione. Nolant mēti nūc mea fata ſenis.
Et illud ex tertio libro regum. Tulit filiū meū de latere meo: ancille tue. Et illud quoq; Pauli apl̄i in prima

epiſtola ad corinthios. Salutatio manu mea pauli. niſi forte ſit appoſitio duorum ſubſtantiuorum pro mis ſenis. mis ancille. mis pauli. Nec tñ potuit dici mei ſenis. mee ancille. mei pauli. q: error eſſet ſimilis illi cu ius merito Valla priſcianũ refellit dicentem. mei priſciani eges tui priſciani egeo ſignificabat enim idẽ qđ meo priſciano eges tuo priſciano egeo. non me priſciano eges te priſciano egeo. Ablatiui preterea numeri ſingularis horum nominum ſiue participioꝝ preſens abſens iunguntur cũ ablatiuis pluralibus quorundã ſubſtantiuorum. vt apud Terentium in eunucho. neſcio quid profecto abſente nobis turbatum eſt domi pro

Terenti⁹. abſentibus nobis. Plautus in amphytrione. Nec nobis preſente aliquis quiſq̃ niſi ſeruus Pomponius at telanarum ſcriptor: quid enim apud forum preſente teſtibus mihi vendidit. pro preſentibus teſtibus. Neui⁹ Volumus dona dare preſente omnibus pro preſentibus oĩbus. Actius. eſt res aliqua que preſente his prius natura inſtitit ꝑ preſentibus his. Preterq̃ auctoritate poteſt excuſari hoc vitium illa rõne Marcelli qui pu tat has dictiones abſente preſente forme eſſe monoptote. Genera quoq; et numeri confunduntur cũ nõ ad vocem ſed ad rem adiectiuũ refertur. vt Verg. vij. eñ. Pars arduus altis puluerulentus equis furit. Idem in iiij. Pars grandia tradunt obnixe frumẽta humeris. Et Hor. in .j. ſer. Legati miſſi magnis de rebus vterq; ⁊ Ouidius de remedio. vtraq; formoſe me iudice ſunt venerande. Idem in epi. oenones. Miſcuimus lachry

Ouidius. mas meſtus vterq; ſuas. Huc etiã pertinet illud Vergil. xij. eneid. Dant ſolitum ſpumoſi amnes ⁊ in equora currunt quiſq; ſuum populatus iter. Idem in codẽ. pro ſe quiſq; viri ſumma nituntur opum vi. ⁊ illud Liuij. Auſi ſumus cũ parentibus certare queq; ciuitas ſuis. Secundũ quoq; adiectiuum genitiui ſingularis poſſe iungi cum ſubſtantiuo plurali ſuo loco dicemus. Conſtruunt etiã inter ſe genera diuerſa vt Vergil. Dulce ſa tis humor eſt depulſis arbutus hedis. et quod ſequitur. Triſte lupus ſtabulis maturis frugibus imbres. vbi dulce ⁊ triſte diuerſis generibus copulãtur. Illud quoq; Lucani in primo hinc leges plebiſcita coacte. Relati

Relatiuũ eſt duplex uum duplex eſt relatiuum alterum ſubſtantie alterum accidentis. Relatiuum ſubſtantie eſt quod refert an tecedens ſubſtantiuum. qualia ſunt qui. que. quod. ſuus. ſua. ſuum. ⁊ alia pronõia relatiua: que dicuntur idẽ titatis. Sunt alia relatiua que dicuntur diuerſitatis. vt alius alter reliquus ceter cetera ceterum. ſi ceter vſ piam reperitur. Relatiuum accidentis eſt: quod refert antecedens adiectiuum cuiuſmodi ſunt qualis quãt⁹ quotus cuias. Relatiuum accidentis cum antecedente debet conuenire ſi nõ ſequatur alterũ ſubſtantiuũ cũ quo iungi poſſit. vt ſi dicas miſi tibi libros mendoſos. quales mihi dederas. Quod ſi alteꝝ ſubſtantiuum ſe quatur cum illo debet conuenire vt eſt animal varium qualis eſt mulier. eſt templum magnum quantus eſt

Horatius mons. Hora. tñ in epodo ſingulari exemplo relatiuum accidentis antecedentis antecedenti retulit dicens. Sed incitat me pectus ⁊ mamme putres equina quales vbera. Relatiuum vero ſubſtantiuũ cũ antecedente debet in genere ⁊ in numero cõuenire vt ego amo qui doceo. Si tamẽ quis vel qui inter duo ponatur ſubſtã tiua. vtriq; illoꝝ referri poteſt. vt ſi dixeris: eſt animal quod appellant orygem vel quẽ appellant orygem. Si tñ ſubſtantiuũ quod ſequitur nomen eſt proprium relatiuum illi debet reſpõdere. vt Saluſtius in catilina. Eſt locus in carcere quod tullianum appellatur ⁊ Liuius. anxur fuit que nunc ſunt terracine. Et Paulus in

Saluſti⁹ epi. ad galatas Hieronymo interprete. Semini tuo q́ eſt chriſtus. Verg. j. ene. eſt locus heſperiã graĩ cogno mine dicunt. vbi Seruius notat debere ſubintelligi quam ⁊ nullo modo quem. Solocaſmum tñ fecit Enni us apud Diomedem. cũ inquit quis tu es mulier qui me inſueto nuncupaſti noĩe. qui dixit ꝑ que. Sed quẽ admodum hoc vitium intolerabile eſt. ita illud excuſari poteſt. quod Boetius de conſolatione ſcribit nihil imbecillius homine quos morſus muſcaꝝ necat. nam cũ homo indiffinite ſignificet. retulit ad ſingulos

Boetius. qui ſub ſpecie humana continentur. illud quoq; Saluſtij in catilina. interea ſeruitia repudiabant: cuius ini tio ad eum magna copia concurrebat cuius dixit pro quorum excuſari poteſt quod ſeruitia pro ſeruis ſingu lari numero caret. quod ſi haberet ita dixiſſet ſeruitium pro ſeruis. ſicut iuuentutem pro iuuenibus. ſed hoc in ſingulari dicimus illud tñ in plurali vel potius dixit cuius ſubſtantiue in genere neutro: ꝑ cuius rei qua le eſt illud Terentij in eunucho qui habet ſalem quod in te eſt. i. que res. Ad rem quoq; nõ ad vocem refert quandoq; relatiuuꝫ. vt apud Teren. in andria. Laudare omnes fortunas meas. qui haberem gnatũ tali in genio preditum meas dixit ꝑ mis ea ratione qua ſupra diximus in ꝓnominibus poſſeſſiuis ſubintelligi ge nitiuos illos quorum in locum ſucceſſerant. Ergo laudare ꝑ laudabant omnes fortunas meas id eſt mis qui haberẽ gnatũ ⁊ cetera econtrario. Idẽ in codẽ. Si quiſquam eſt qui placere ſe ſtudeat bonis q̃ plurimis

Terẽtius. in his poeta nomen profitetur ſuum excuſatur vitium. quod quiſq̃ ad plures pertinet nũs ⁊ verbũ Soloe ciſmi quoq; fiunt: cõtra hoc preceptum: ſed excuſatur aliqua vna ex figuris de quibus in fine libri ſuperioris dictum eſt.

Liber quart' de conſtructiõe. Quẽadmodũ omne verbũ pſonale ante ſe cũ nõīatiuo cõſtruitur ita poſt ſe varios caſus recipit quã rem nũc aggredimur ab illo potiſſimũ faciẽtes initiũ. qð verba p̃tim ſunt pſonalia ptim imperſonalia. Itaq̃ pſonale ⁊ imperſonale duo prima gña ſunt verborũ cum Diomedes atq̃ Donatus partim ad ſignificationẽ verborũ partim ad modos verbiũ imperſonale referãt. Illi namq̃ ad quinq̃ gña verborũ ſiue ſignificatiões addũt ſextũ qð appellãt imperſonale. ⁊ ad quinq̃ modos ſextũ quẽ₂ eq̃ vocant imperſonale. Nos tñ qui ſignificationem in quinq̃ gña ⁊ modos in numerũ quinariũ diuidimus. prima diuiſione ṽbũ in pſonale ⁊ in imperſonale partimur vt ſi illð pſonale: cuius tpa per numeros ⁊ pſonas explicant. imperſonale. cuius tpa numeris ⁊ pſonis carent. Differt aũt ab infinitiuo mõ q̃ eque numeris ⁊ pſonis caret ꝙ infinitiuus verbũ alterius modi deſiderat imperſonale nõ indiget verbo alteri' modi. q̃n potı' ipſm libere p oẽs modos ſpargit. Sed verbi impſonalis cõſideratiõe in aliũ locũ reiecta verbum pſonale in q̃nq̃ gña vt dialetici dicunt ſubalterna diuidim' actiuũ paſſiuũ neutrũ₂ deponẽs cõe. de quib' ſingulatĩ₂ differẽtes dicemus.

[Margin: Anto. Uerba pſ ſunt perſo nalia pro imperſo nalia.]

❡ Liber quartus de conſtructione octo partiũ orationis. Caput primum de conſtructione verborum actiuorum poſt ſe.

❡ Epitome.

Ut pars orationiſq̃ cui iungi deſideret hic monſtrat ⁊ primo verbũ actiuum cui conſtruat ⁊ quas poſt ſe orationis partes ⁊ caſus acciſcat hoc caput primum docet.

Verba partim ſunt perſonalia .partim imperſonalia. perſonalia. ſunt que habẽt numeros ⁊ perſonas. Imperſonalia. ſunt q̃ carẽt numeris ⁊ perſonis: de quibus poſtea dicemus. Perſonalia rurſus in quinq̃ genera diuiduntur actiuum paſſiuum neutrum deponens commune Actiuum verbum eſt illud quod deſinit in o. et habet paſſiuum in or. ⁊ exigit ante ſe nominatiuum in perſona agenti vel facienti. ⁊ accuſatiuum in perſona patienti Eius complures ſunt ſpecies.

❡ Actiuũ verbũ eſſe illud qð in o. deſinit habetq̃ paſſiuũ in or. Hec diffinitio non oĩa. ſed pleraq̃ hui' gñis verba cõplectitur. Nã audeo es. volo vis facio is. ⁊ do das. actiua eſſe nemo dubitat q̃ tñ in voce paſſiua nõ hñt audeor. volor: facior. ⁊ dor. Illa quoq̃ defectiua odi odiſti. noui ſti. memini niſti. cepi ſti. inter actiua ꝓpꝛie numerãda ſunt q̃nquidem cũ acñ cõſtruunt: que tñ neq̃ vocẽ actiuum in o: neq̃ paſſiuã in or habẽt. ❡ Et exigit ante ſe nõĩ. hoc cõe eſt oĩbus verbis pſonalib' pro pſona agenti vel faciẽti hoc ꝓpꝛiũ eſt verbi actiui vel neutri actionẽ ſignificãtis nã reliqua verbo₂ gña poſſunt etiã paſſionẽ ſignificare: exiguntq̃ ante ſe nõĩatiuũ pro pſona patiẽti vt exulo exulas: lector ris. criminor ris. Accuſatiuũ in pſona patiẽti. hoc eſt cõi. ⁊ deponẽti cõe eſt niſiq̃ oĩa actiua pñt cõſtrui. cũ accuſatiuo. nõ tñ oĩa ſed quedã cõia ⁊ deponẽtia. Qð vero dixit in pſona agẽti vel patiẽti nõ ocioſe dictũ eſt. Nã differẽtia illa inter agere ⁊ facere qua vtit Ariſto. vi. ethicorũ ⁊ nono methaſiſico₂. nõ ſolũ a philoſophis verũ etiã a ſtudioſis lingue latine obſeruat vt facere ſit terũ in materiã exteriorẽ trãſeuntiũ. vt feci domũ: feci librũ: feci opus. agere vero eſt rerũ imanẽtium. vt ago fortiter. ago prudẽter. ago orationẽ. Ego hoc loco nõ poſſu₂ ſatis mirari q̃ demẽtia grãmaticos cepit partim iuniores. partim etiã quoſdã ex antiquiorib': vt verbũ actiuũ diffiniãt. qð põt cõſtrui cum acñ nõim ſignificantiũ aĩal rõnale: neq̃ enĩ aliã ob cãm illos ob ſcripſiſſe arbitror niſi vt difficultatẽ agerẽt ĩis in reb' in quib' nulla erat difficultas. Nã quid p deũ immortalẽ obſecro te ad grãmaticũ rei litterarie pſertiſ ad huc rudẽ ſcire attinet. q̃t ſit trãſire in aĩal rõnale: q̃d in aĩal irrationale. Aut ſi dicere poſſum' ego exerceo terram tu ſeminas agrũ: ille comedit panẽ. cur etiã ſi rerũ natura nõ patiat nõ poſſum' dicere ego aro mulierẽ tu ſeminas filios: ille comedit puerũ. atq̃ in voce paſſiua. ego aror. quẽadmodũ apud Ouid. ii. met. tellus dicit totaq̃ exerceor anno p aror. ſicut Uergi. j. geor. Exercetq̃ freq̃ns tellurẽ atq̃ impat aruis. Et qð Paul' ad Thimotheũ ca. iiij. ſcribit enĩ ia₂ delibor. Qð ſi ſeminor a patre. comedor a lamia: ⁊ ſilia dicere nõ poſſum q̃m illud dici poſſe rerũ natura nõ patit. at licebit dicere ego nõ aror nõ ſeminor. nõ comedor ſʒ nec arari nec ſeminari nec comedi poſſum. Neq̃ illud dici poſſet aſinus centipes volat. bos allatus diſputat. vulpes arguta cauillat. Et nõ intelligũt holes pdiri aliud eſſe grãmatice loq̃ aliud verũ a falſo diſtinguere qð ꝓpꝛiũ eſt dialectici. Pari ſtultitia ſunt q̃ rem neq̃ pbis quidẽ oĩb' pſpectã conant ad grãmaticẽ trãſferre: quo miſero₂ ſimpliciũq̃ puero₂ ingenia vexãt torqueãt in re. q̃ nihil ad illos ptineat. Aiunt nãq̃ verba illa metuo. timeo formido ⁊ q̃ ad ſenſus exteriores interioreſq̃ ptineant qualia ſunt. video audio tãgo intelligo ſentio cõſtrui cũ nrõ in pſona patiẽti ⁊ cũ acñ in pſona agenti vel faciẽti vt ſi dixeris ego video lapidẽ: q: lapis ſenſum videndi moueat. idcirco agere putãdus ſit. Hoc eſt ſimplicitatẽ puerilẽ erudire an nugis vel poti' nebulis q̃buſdã inuoluere. aut cũ dicat ego video lapidẽ: quõ puer intellige lapidis ſpẽm oculos meos mouere cum etiã inter phos ſint q̃ dicant viſionẽ p radio₂ ex oculis emiſſionẽ fieri. Eadẽ rõne pauca admodũ verba eſſent q̃ nõ haberent ſignificationẽ inuerſam. vt in voce actiua pſona agens vel faciẽs ſit in acñ at ediuerſo patiẽs in nõiatiuo cum pſertim philoſophi dicant ꝙ oẽ agens agẽdo repatit hoc enĩ modo qui aliq̃d amat ab illo patitur. cũ amor vt phiſici dicant affectus vel vt iuniores dicũt paſſio ſit: ſed hoc nõ magis ad grãmaticũ ptinet: q̃ verum a falſo diſtinguere: cum hoc ad dialecticum vt dixim' illud ad phm ptineat. Eius hoc eſt verbi actiui co-

[Margin: Actiuum verbum.]

[Margin: Agere ⁊ facere differunt.]

[Margin: Gram: cr]

[Margin: Ouidius.]

plures ſunt ſpēs. ſiue gradus ſiue ordines: ſunt eīn ſex. Nam cū ſit verbi actiui proprium poſſe cū accuſatiuo cōſtrui: aut conſtruitur tñ cum accuſatiuo. aut cum accuſatiuo & gtō vel datiuo vel altero accuſatiuo vel ſeptimo caſu: vel ablatiuo cum prepoſitione a vel ab ex quo ſit. vt verbi actiui ſex ſunt ſpēs. Species aūt non eo modo accipimus quo grāmatici: qui in ſingulis partibus orationis ponunt ſpēm pro illa forma qua primitiuum a deriuatiuo diſtinguitur: ſed quo dialectici cui gñi ſupponunt ſpecies: vt cum ſint quinq̄ genera verboꝝ quodlibet genus rurſum diuidatur in ſpecies.

Libri. Liber quartus conſtructionē quam nouiſſimum libri ſuperioris inceperat caput: liber hic quartus ceterorū libroꝝ potiſſimus abſoluit. Quippe libri reliqui vocem tñ. at hic quartus ſermonem conſtructum continet. Eſt enī ſua cuiuſq̄ orationis partis conſtructio ſed om̄ partium ſolius verbi conſtructio eſt facile princeps. Pendent enī partes ſingule a verbo vt eo tandem
Quintili. veluti nexu ferruminent̄ & ſibi conſient. Nam auctore Quintiliano in verbo vis ſermonis eſt ¶ Verba partim hac verbi cuiuſq̄ diductione viſus videt̄ Quintil. inſtitutionum lib. j. quum ait. Accipimus aliter Panditur interea domus. aliter totis turbat̄ agris. nunc vero turbat̄ impersonale pandit̄ quidem pſonale dignoſcat̄. nullum itaq̄ verbum ſiue infinitum vt amo & pudet ſiue infinitum vt amare pudere. non vel pſonale vel impersonale eſt. eo vero qđ quidam dicant verbum pſonale & impersonale eſſe ſimul. cuiuſmodi foret placet: cōſtat dicimus enī pſonaliter placet mihi lectio & impersonaliter placet mihi legere. Unde colligunt verbum debere diuidi p pſonale tñ atq̄ impersonale tñ: ac demum p perſonale & impſonale ſimul facile huic cauillo reſponderi poteſt hanc preceptionem exegeticam eſſe: non autē hiſtoricam. itaq̄ nuſq̄ apud latinos authores idem verbum ſimul & pſonale & impſonale reperiri licet. methodicus vero preceptor tradere poſſit aliquod ꝟbum & pſonale & impſonale precipiendo declarari. Animaduertendum eſt plurimas ꝟbi apud neotericos preceptores diuiſiones inueniri: tum ratione ſignificationis tum ꝟo ratione vocis. Significationis autem: vt ꝟba ptim ſunt ſubſtantiua vt ſum es: ptim vero adiectiua vt amo amas. ꝟba ptim ſunt propria vt dolet mihi caput. ptim ꝟo figurata: vt doleo caput. ꝟba ptim ſingularia vt habeo gratiam: ptim vero pluralia vt ago gratias. ꝟba partim reciproca vt capit me dolor: vel capio dolorem. partim ꝟo non reciproca vt lectio faſtidit me. non autem ego faſtidio lectionem niſi tropicos dicatur ꝟba partim ſunt corporis: vt conſternor conſterneris: partim ꝟo animi vt conſternor conſternaris. Uocis autem reſpectu. Uerba partim ſunt primitiua vt video vides. partim deriuatiua vt viſo viſis. ꝟba partim ſunt ſimplicia. vt video vides. partim ꝟo compoſita vt prouideo prouides. Uerba partim ſunt integra vt doceo doces. partim ꝟo defectiua vt queſo queſumus. Uerba quedam ſunt congreſſiua vt mando mandas. mādo mandis. quedam ſunt congreſſiua vt doceo doces. Uerba quedam ſunt tranſgreſſiua vt mereor merui. ſoleo ſolitus. quedam ꝟo non tranſgrediuntur vt doceo doces. non igit̄ verbi vna duntaxat dat̄ diuiſio. Sꝫ auctor illam omnium ſupremam delegit vt cuius patior eſt. Quinti. ¶ Actiuum verbum eſt illud. Hec definitio omnia ꝟba complectit̄ actiua tam integra q̄ defectiua. nullum enim ꝟbum eſt actiuum. Quod nunc vel aliquando non finitum fuit cius paſſiuum in or & actiuum in o. vt facior & cepio. Nigidius apud Marcellū. Qđ dico huiuſmodi facitur. Titinius apud eūdem petunt conſilium bona gratia: vt paruifaciatur. Plautus in menechmis pugnas veliris cepio. Cato. Cepiam ſeditioſa ꝟba facere. Quod ꝟba hec defectiua olim vocē paſſiuam habuerint: nullum maius ſignum eſſe poteſt q̄ q̄ audeo potius auſus ſum in preterito format q̄ audiri pariter ab odi odiſti oſus ſum venit. Gellius cum ſum oſus morum cauſam. Tertulianus. odit̄ ergo in hominibus idem vincimus cum odimur. Quamq̄ quis non videt ꝟba horum compoſita in vtraq̄ voce variari vt trador: inficior quo a do & facio ſunt compoſita. quin etiam dicimus ꝟſificor & reminiſcor: a facio & memini deducta ea lege: vt nemo vnq̄ legerit vel ꝟſifico. vel reminiſco. niſi reprenſum. quale eſſet illud auſonij in epigrammate. Qui reminiſco putat ſe dicere poſſe latine. hic vbi conſcriptum eſt. faceret cor ſi cor haberet ¶ Exigit ante conſtrui ꝟba actiua cum accuſatiuo poſt ſe pene proprium eis eſt. Quoniam ſi communibus & deponentibus euenit conſtrui ſepe cum accuſatiuo hoc eo contingit. Quod olim actiua fuere. Ennius apđ Nonium. non tibi bene vult qui te criminat falſo. Plautus in aſinaria. Meum caput contemples dicit. Qđ ſi quis legat Nonium atq̄ Priſcianum inueniet nihil me finiſſe mentitum. Colligat̄ igitur hec ꝟborum actiuorum diffinitio ita ſepire facio & facior. Contemplo & contemplor vt amo amor. tametſi differant tempore atq̄ ego meo auctori nihil inficias eo: nam pinde ille de vſitatis ꝟbis tantum atq̄ ego de vſitatis obliteratiſq̄ ſimul intelligo. optimi tamen auctores pſona hac agenti vſi ſunt in accuſatiuo propter conuenientiam relatiui & antecedentis ſubſequente tamen relatiuo.
Ouidius. Ouidius. cecidere manu quas legerat herbas id eſt herbe cecidere. nam ſi precederet antecedens. Eclipſis dicenda eſſet ſiue antiptoſis. vt Uerg. vrbem quaꝫ ſtatuo veſtra eſt. ¶ In pſona multis hec dictio eſt in loco ſcripta riſui eſt. ne dicam deriſui. vt quos non timet ſuppoſitū ſemp eſſe pſone tertie vt ſi dicas: fama loquatur opus. vbi fama ſi quis dixerit: habere pſonam & p cuidubio inſultabitur. Quos non poſſum plurimum non mirari quin nō nouerint pueros latine proprietatis nudiſſimos paulo ante: In preteritamentis tres ſenſiſſe pſonas rebus vniuerſis accommodandas: vt ego ſit prime: tu vero ſecunde cetera vero quorum orbis eſt capax vniuerſo tertie tñ. Appellat igitur methodicus preceptor quicquid verbo ſuppoſitum dare poteſt pſonam. & quidem improprie: quam dictionum improprietatem plurimis vſurpatur in locis: vt vnitatem appellet numerum actum in tpe tempus atq̄ cetera
Cice. id genus. ¶ Agenti vel facienti. Cice. lib. ſ. academicarum queſtionum omne opus. In agendo vel faciendo nam ego ſuo rogam. ego pſona faciens eſt: at ſi dicas ego video rogam ideꝫ ego agens eſt. Quod licet experiri ferme per ſingula verba.

¶ Ant. Prīa igiť verboꝝ actiuoꝝ ſpēs eſt q̄ poſt ſe cōſtruunť cū actō tm̄:vt amo vxorē doceo filios.nō ꝙ vllū ſit verbū qḋ preter acm̄ nō poſſit alios q̄s caſus recipere:ſed qḋ plerū q̄ cū actō contentū ſit.vt ego amo vxorem voluptati amore quodā ſingulari.doceo tibi filios grāmaticā tanti quanti alius dialecticā.atq̄ ecōtrario nullū verbū eſt qḋ nō poſſit abſolutū reperiri.vt Ouiđ.prima mihi nutrix coli dixit amas. Nec ei̅ expſſit quē amaret. Poſſumus aūt in ꝗlibet ſpecie pauca verba illa:precipue in q̄b⁹ aliqua drīa eſt.nā reliq̄ a lexico illo nr̄o diffuſiori repetenda ſunt. — De prima ſpecie verborū actiuorum.

Prima ſpēs v̄boꝝ actiuoꝝ eſt q̄ poſt ſe cōſtruūtur cū actō tantū qualia ſunt. Amo as.ui.eſt aliqđ pſeq̄ quodā ceco ⁊ immoderato amore vt ego amo filiū. Redamo as.aui.eſt in amore.repetitionē facere vt ego redamo amātē me. Deamo mas.aui.eſt adhuc vehemēti⁹ pluſq̄ amare.vt Terenti⁹ deamo te. Adamo as.aui. eſt ipſū facere ſed laſciuiori quodā atq̄ amatorio mō vt mater filiū amat q̄ſi adamet Diligo is.xi.eſt cū rōne ⁊ electōe aliqđ amare.vt ego diligo res hōeſtas. Colo is ui.eſt dignitatē maiorē honorādo diligere vt ego colo pn̄cipes terre. Colo lis.eſt exercere adornare ſiue habitare.vt colo agros.colo faciem.colo domum.

¶ Amo amas īter amo amas.redamo as. deamo as. adamo as. diligo is.colo is. hoc intereſt ꝙ amare eſt vehemēter atq̄ effectu quodā ceco ⁊ immoderato aliqđ amore pſequi. Redamare vͦo eſt repenſionē in amore facere vt Apuleius in li.de philoſophia.nec reciprocari queāt vt amēt.q̄ redamanť.Deamare eſt adhuc vehemētius ⁊ pluſq̄ amare. vt Terē.in heaut.deamo te inq̄t ſyre.Adamare eſt idipm̄ facere:ſed laſciuiori quodā atq̄ amatorio mō que drīa vel Qui.verbis oñdiť in declamatiōe p vxore.Matres inq̄t liberos ſuos tn̄q̄ adamarint amāt:⁊ quō id flat ſubiungit. Videbis oculos nūq̄ a facie vultuq̄ deflectere comere caput habitūq̄ cōponere ⁊ q̄ ſequunť.Ci.tn̄ in epi.ad curiōez p amare tn̄ poſuiſſe videť cū ſcribit quarū laudū glia͡z adamaris. Diligere vͦo rōnē q̄n dā atq̄ electionē p̄ ſe fert. vt diligere ſit op⁹ rōnis.Amare vͦo eī⁹ ptis irrōnalis: q̄ pcipimus.vñ ⁊ in ſacris lr̄is freq̄ntior ē vſus dilectōis ꝙ amoris.ꝙ huic paſſio illi vero nō ſubeſt. Cic.in epi.ad brutū.L.Clodius valde me diligit:vel emphaticoterꝫ.i.expſſius valde me amat:idē in alio loco. Dolobellā antea diligebā.nūc etiā amo. Atq̄ adhuc alio loco:ſic igiť facies:⁊ me amabis:aut quo ſum ↄtentus diliges. — Amo / Apuleius

Colere eſt ſupiores gradu ac dignitate cū obſeruātia q̄dā amare quā drīam diſtichō illo Mart.oñdit. Vis te ſexte coli.volebā amare.Sꝫ ſi te colo ſexte:nō amabo. Nā omiſſo ſenſu turpiori in q̄ plerīq̄ volunt videri ingenioſi:hoc vult poeta ſignificare:cū amicitia teſte ariſto.nō poſſit eſſe niſi īter eq̄les.o ſexte tu vis coli tn̄q̄ ab amico inferiori ego volebā amare te tn̄q̄ equalē.Sꝫ ſi colo te q̄ſi maiorē amicū nō amabo te:q̄ niſi nō es equalis ea rōne q̄ vis a me coli ⁊ obſeruari. ¶ Colo is.ui.pter cā ſignificationē quā ſup̄a memorauim⁹:ſiḡt etiā exercere vl̄ adornare vñ agricolas ⁊ colonos dicimus q̄ colūt agros ⁊ faciē colere femine dicunť. Eſt etiā colere habitare vt apud Ver.in buc.pallas q̄s ↄdidit arces:ipſa colat.⁊ Iuue.nos colim⁹ vrbē tenui tibicine fultā. ¶ Ebri. Prīa ſpēs actiūa illa quē ſingule ſpēs capiūť alteri caſui adiunctū huic ſpēi ſolius accidit vt nos patriā fugimus ceteꝝ regimine Varro huius ſpēi v̄ba ↄplures caſus aſciſcūt:vt ſi dicas. Ego quāridie hos tris annos ſummo diſcā ſtudio. Latinitatē mee ſolius iucunditati.Amo mas aui. Quid ſit amare ex Cic.li. de ami.plane colligiť.Amare eñ inq̄t ille:nihil aliud eſt ꝙ eū ipm̄ diligere quē ames nulla indigētia: nulla vtilitate q̄ſita.Qḋ vͦo amare maioris ſit momēti ꝙ diligere manifeſtiſſime Cic.ad Dolobellā ſcribēs demōſtrat ait eñ Ci.Quis erat q̄ putaret ad eū amorē quē erga te habeā poſſe aliqđ accidere:tn̄ tn̄ acceſſit:vt mihi deniq̄ nunc amare videar añ dilexiſſe. Poete vͦo aliqñ rē inuertūt. Terē. Nō pol q̄ plus quenq̄ tn̄:aut pl⁹ diligā habeo.Si tn̄ amo abſolute ponať p captus ſum amore accipiť. Plau. Amat filius certū eſt. ¶ Diligo is.xi.apḋ poetas ēt adamare eſt. Iuue.hūc diligit Aelia paup. Oui.aut amātiades turpi lectus amore nec ſemp diligo remiſſius ſe gerit vt plerīq̄ dicūt. Pli.ad mauriciū diligo quidē adoleſcentē ardentiſſime. Sicut mereť erat etiā apḋ veteres diuidere. Plau.i curgu.Clypeat⁹ elephas vbi materia diligit a laduertēdū eſt in hoc potiſſimū loco qḋ Laurē.tradit in hoc v̄bo amo ⁊ ſimilibus ſeq̄nte:ↄpōne cū reciprocatiōe pſone agētis eſſe verbū amo abſolutū nō eñ dr̄ ſatis latine nos amam⁹ nos inter nos.Sꝫ nos amamus inter nos.Vos amatis inter vos amāt inter ſe.Cic.ad frēm pueri amant inter ſe.Terē.quaſi ſi nō noxīmus inter nos participia tn̄ in rus id patiunť reſpublica nos inter nos ↄſiliatura ↄiunctura q̄ ſit.Cice.ad Pōpe. ¶ Redamo as.hoc v̄bo Cice.cū tpamēto ſiue correctiōis ſtigmate in li.de ami. vſus eſt dicens. Qui vel amare vel vt ita dicā redamari poſſit. ¶ Deamo as.de nunc auget vt in demereor.deiero depoſco. Plau.in neruo. valde vterq̄ deamat. ¶ Adamo as.Quod laſciuie eſt.Quint.li.ii.inſtitu.predulce illud laſciuie genus adamāt.Qḋ interdū p deamare capiť.Cic.p flacco. Laudē patrie in libertatē vendicādē adamauit. Nā cū aſpiratiōe adamare veluti p amo cāpane accipitur.Cice.apḋ Noniū q̄ honores adamauerūt vix admittunť ad eos:his tū dē ↄpoſitis potuit adiungi.peramo as.p pfecte amare.Cice.li.i.de legib⁹.vbi illa ſancta amicitia: ſi nō ipſe amicus pamať toto corpe. ¶ Colo is. Quattuor huius v̄bi ſignificatiōes ſcribit auctor de pīla. Luca.v. Qui q̄ colit primus ducentē tpa ianū. ¶ Colo is.eſt terras q̄quo mō aptare. Quīt.li.i. Cur nō idē pſuadēs agricolis ne arua ſimul ⁊ vinea et oleas ⁊ arbuſtus colant. Colo.i.orno ⁊ apparo. Plau. Quin tu te colis.anteq̄ exeas domū. Colo.i.habito. Iuue.nos vrbē colimus tenui tibicine fultā.eſt etiā colere exercere. Liuius li.i. pinde rē militarē colāt. Cice.li.i.officioꝝ.fili vt neq̄ amicitiā colere poſſit. Colo as.nō datur vſui. Sꝫ ſubcolo ⁊ decolo de q̄bus diximus in verſiculo illo q̄ te ſubcolēt excipiantq̄ ſinu nā colare lac ⁊ ſeruū p l. vnicū ſcribitur. Admonendi ſunt ſcholaſtici hoc in loco documentū illud cuius Serui.enei.i.eſt memor ex Plinio excerpens. Nec vos inquit Seruius decipiat ꝙ Plinius dicit v̄ eloquutiones ex ſimilibus formemus. Nā ecce dicimus comedo illā rem nec tn̄ dicimus veſcor illā rem:ſed illa re.ipſe etiā Pli.alibi dicat nō vſq̄ ad faciendū eſſe.hoc Seruius.hinc colligas oportet amare ⁊ bene velle ſiue bene cupe licet pene ſint eiuſdē ſignificationis diuerſu͡z tn̄ caſum exigiť. Ecce dicim⁹ amo ⁊ te bene cupio tibi decipio me:⁊ imponis mihi.adiuuo hominem ⁊ faueo homini ſub verbis tn̄ diuerſi regiminis iā notiſſimum eſt eundē caſum eſſe nō poſſe: vt ſi dicas ego nō oppugnaui fratrē tuū ſed expugnaui ego nō offēdi nec adiuui te. Melius Cicero ad Metellum quare nō ego oppugnaui fratrē tuū ſed fratri tuo repugnaui.

Colere / Colo / amare q̄d ſit. / Terētius / Diligo / Redamo / Adamo / Quinti. / Cicero

Trabo trabis traxi.ē violētū aliqd raptare: vt trahe me poſt te. duco is.xi ē ducatū exhibere bis q̄ ſpōte ſequunt. Terē. duc me ad illā. Duco ducis duxi.ē comitat⁹ officiū alicui a domo ſua exhibere. vt deduc me in foꝝ. reduco is. p eodē. ſʒ ad domū ſuā eū reducēdo. vt reduc me domū Deduco cis.xi.ē naues a terra ī aquā ducere vl' trahere. Uer. deducūt ſocij naues. Subduco cis.xi.ē p ↄ̄triū ipas ab aquis ad terrā trahere vl' deducere Uerg. ſubducite naues. Ago is. eſt ꝓprie capras vl' oues. āte ſe cogēdo ipellere. vt capellas protin⁹ ago. Ago is. etiam eſt deducere equum vel aſinū ſuper ipm equitando. vt ago mulas. Uebo. is. vexi. eſt aliquid ſupra ſeipſum portare. vt vehe me humeris. Porto as. aui. eſt aliqd in ſuo corpe baiulare. vt porto pecunias. Fero fers. Gero is. Baiulo as. p eodē vt fero libros.

Trabo ¶ Anto. Trabo is. traxi. eſt violenter raptare ducere vero eſt ei9 que ſpōte ſequitur q̄ſi ducatū exhibere. quā
Seneca differentiā Senec. i epi. cviij. ad Lucil. oſ̄dit dicēs. Fata volentē ducunt nolentē trahunt. A duco preterea cōpoſita deduco ꝛ reduco pter ḡnalē ſignificationē ſignificāt etiā ſpecialiter comitatus officiū alicui p̄ſtare. Ho.
Vergilius j. ſer. occurrā in triuīs deduci. Mar. dū te pſequoꝛ ꝛ domū reduco. Inter deducere q̄ nauē ꝛ ſubducere nauē eſt drīa: qḋ deducere eſt ex nauali ī aquā immittere. Uergi. iij. eñ. Deducūt ſocij naues. Idē in. iiij. Et littore celſas deducūt toto naues. Liui. xxiij. ab vrbe cōdita nauib' lōgis ad caralis ſubductis ꝛ paulo poſt. nauib' lōgis deductꝭ. Uer. j. eñ. Urbē quā ſtatuo vr̄a ē ſubducite naues Age
Agere re q̄ʒ oues boues capras eā q̄ſi añ ſe cogēdo īpellere. Oui. j. met. Hac agit vt paſtoꝛ p deuia rura capellas. Uer. in buc. En ipſe capellas protinus eger agro. hāc etiā vix tityre duco. Nā caprā illā q̄ ptu ſoluta erat deducebat i. ſe illi ducē exhibebat vtrq̄ ſeq̄ poterat reliq̄s agebat. Eſt etiā agere equū aſinū mulā: illos tergo īſidēdo moderari: vt in epigrā. illo Mart. quo pleraſq̄ hui⁹ v̄bi ſignificationes amplexus eſt poeta. Semꝑ agis cauſas ꝛ res agis attale ſemper. Eſt nō eſt qḋ agas attale ſemꝑ agis. Si res ꝛ cauſe deſunt agis attale mulas. Attale ne q̄d agas deſit agas alam. Sed queadmodū ducere ꝛ trahere et agere ducimus illa q̄ nō ſuſtinemus nr̄o corpore illa poꝛtare ferre baiulare gerere dicimus q̄ nobiſcū et in aliq̄ corporis pte habemus. Uehere aūt ea tm̄ q̄ humeris aut capite poꝛtamus. Sic equus vehit ceſſoꝛes nauis nautā. ꝛ illḋ Oui. j. met. Fuluos vehit vnda leones. ꝛ Uer. vj. eñ. Hi quos vehit vnda ſepulti. Que vehunt dicūt ēt poꝛtari ferri baiulari. Uerg. j. eñ. Poꝛtant auari pigmaliōis opes pelago. ſʒ qḋ manu poꝛtat nō recte dicit vehi. ¶ Ebri. Trabo is. traxi. p vim et retorando poꝛtare eſt trahere de poꝛe. Ho. ſer. li. j. Nā exēplo magni q̄ formica laboꝛis: oꝛe trahit q̄dcūq̄ pt. atq̄ addit acervo. de vlterioꝛe. Uer. altaria ad ipſa trementē traxit. trahere. j. habere. Iuue. ſenſum a celeſti demiſſum traximus arce trahere. i. remorari ... Salu. niſi ea res lōgius nos ab incepto traheret. ¶ Trahere i. ↄſumere. Uer. vario nocte ſermōe trahebat. trahere. i. ample facere idē lateq̄ trahes ingloꝛ' aluū. ¶ Du
Duco co is. xi. Iuue. Sʒ reliquos fugiēda patrū veſtigia ducūt. Plurimas ſoꝛtit hoc verbū ſignificatiōes eſt enim. ¶ Ducere erigere. Uer. pars ducere muros: arceq̄ moliri. ¶ Deducere vultū. i. aduerſari. Mar. q̄ ducis vult⁹ ꝛ nō legis iſta libēter. ¶ Ducere ſomnos. i. doꝛmire. Uer. nate dea potes hic ſub caſu ducere ſomnos. ¶ Ducere bellū. i. dimicare vel pugnare. idē hiſ bellū aſſidue ducūt cū gente latina. ¶ Ducere. i. capere idē ducerēt apricis in collibus vua coloꝛē. ¶ Ducere exiſtimare. Uer. Sic equidē ducebāt aīo rebarq̄ futuꝝ. Cice. i verrē. Clariſſimi viri nr̄e ciuitatis tpib' optimis hoc ſibi optimū pulcherrimūq̄ duxerūt. ¶ Ducere. i. allicere idē inibi. Si q̄s honoꝛe aut gloꝛia ducat. ¶ Ducere. i. euaginare. Uer. Auxiliū ducto mucrone petebat: ꝛ in re obſcena. Plau. ſi tenetis ducite ne diſrūpamini. ¶ Ducere claſſem eſt ei p̄ferre. Ouid. Ducere p̄o claſſem multo pulcherrimū. ¶ Ducere vxoꝛē ſiue ducere i vxoꝛē dixim'. i. maritū fieri. Terē. in adel. ducit eſchin' a ſe vitiatā atticā virginē vxoꝛem. idē inibi. vt liceret ſibi hāc in vxoꝛē ducere: nā apud Perſiū qḋ legimus. Nero iam terterta ducat vxoꝛ. i. ad ſepulchrū elata eſt ꝛ ſepulta exponitur. Diuus etiā Hiero. minare pducere vtit in Hieremia. me minauit ꝛ adduxit: ait in tenebris idē inibi. Minauit gregem in interioꝛa deſerti. i. egit vnde Feſtus agaſones equos agentes. i. minātes exponit. ¶ Deduco is. Terē. in eunucho. Abi doꝛias cito hāc deduc
Terētius. ad muliē. ¶ Deducere. i. deriuare. Lactan. li. iiij. diximus nomen religionis a vinculo pietatis eſſe deductū. ¶ Deducere. i. pterrefacere. Cic. ad Terētiā. Nec legis improbiſſima pena deduct' eſt. ¶ Deducere. i. diuertere. Uerg. Riuos deducere nulla religio vetuit. ¶ Deducere. i. attenuare. Hoꝛ. tenui deducta poemata filo. ¶ Deducere auferre. Salu. Arma deponere p̄ſidia de locis deducere. Sed maxie ꝓpꝛia huius v̄bi ſignificatio eſt deoꝛſum ducere. Uerg. Carmina de celo poſſunt deducere lunā. ¶ Reduco reducis reduxi. Ualc. maxi. li. ij. Senectuti inuētus adeo cumulatiſſimuꝫ ꝛ circūſpectiſſimū honoꝛē reddebat vt iuuenes affixi valuis expectabant. donec redeundi officio fungerent. Gel. li. xiij. Metellus in copitoliū venit cū multis moꝛtalibus inde cū domū pficiſceret tota ciuitas eū reduxit. Reducere p̄o propꝛie eſt retro ducere. Iuſtin' li. ij. Reliquas copias rex ipſe reducere in regnū parat. ¶ Reducere. i. recipe ſe ꝛ liberare. Apule. Nec oppido in arcem reduco. hinc reduces ſoſpites ꝛ ī patriā reductos appellamus. Uer. Nāq̄ tibi reduces ſocios claſſemq̄ relatam
Reducere nuncio atq̄ in tertia a fine habet accentū acutū. Reducere. i. replicare. Uergi. inq̄ ſinus ſcindit ſeſe vnda reductos. ¶ Reducere. i. reconſiliare. Uer. numenq̄ reducant. Subduco is. xi. Uergi. Quaſſatam ventis liceat ſubducere claſſem. Plau. in caſſina. ibi intro ꝛ ſubducam nauim. Cice. li. iij. offi. Claſſem lacedemonioꝝ que
Subducere ſubducta erat incendi poſſe. ¶ Subducere. i. ſurripere. Uer. ꝛ ſuccus pecoꝛis lac ſubducitur agnis. ¶ Subducere. i. furtim ducere. Idē. Qua ſe ſubducere colles incipiunt. Subducere rationem. i. cōputare. Cice. ad lentulū. rationibuſq̄ ſubductis ſummā feci cogitationū meaꝝ. Plau. in cap. Subducā ratiunculā dixit. Teren. nunq̄ ita quiſq̄ bene ſubducta rōne ad vitā fuit. ¶ Subducere eſt ſubtrahere idem in curgu. dormiſſat ego ei ſubduco annulum. Salu. ex gregariis militibus quemq̄ armatū in pꝛima acie ſubducit. Iuue. ꝛ nos ergo manū ferule ſubduxim' ſubtraximus exponūt plurimi ꝛ p hoc tanq̄ erudiri. Iā a grāmaticis receſſim'. Diuus tū Hier. ad pānachiū ſcribēs in ope illo de optio gn̄e interp̄tandi. manū ſubduxim' ferule. i. ſuppoſuim' videt interp̄tari. Ait enī ergo fruſtra tāto tpe ſtuduim' ꝛ ſepe manū ferule ſubduximus. ¶ Ago is. egi. Quod
Ago mere greci eſt pter has duas ſignificatiōes plurimas alias aſciſcit. Sed de harum duarum pꝛioꝛe dicimus: agere pecus. boueſq̄ agmē captiuos ꝛ reliqua veluti p̄euntia agitare. Hoꝛa. oīſ cū protheus egit pecus. Apu

le.lib.viij.illi paſtores qui nos agebāt. Ver. Camilla agmē agēs eq̄tū. Agere equū curru: tygridē ꝛ ſilia ē ca re ſides loris regere. Hora. Dieſpiter egit equos: voluctēq; currū. Vergi. Liber agēs celſe de niſe vertice tygres. Luc. Lucifſicus tirā nūq̄ magis ethera cōtra egit equos. ¶ Agere regē fabulā: mulierē: mimū: eſt eos ipſos repreſentare. Iuue. vxorē comedus agit. Idē. mimū agit ille. ¶ Agere tp̄s etatē vitā. i. viuere. Cicero ad trebatium. multi qui domi etatē agerēt ppterea ſunt improbati. Iuue. Nona etas agit. Solin'. Miſſinuſſa rex Machinarū filiū ſextū ꝛ.lxx. annū agēs genuit. ¶ Agere ſeſe eſt quaſi curia negocia ſcedere. Ver. Ecce gubernator ſeſe palinurus agebat. idē. eneas ſe matutinus agebat. Teren. Quo te hinc agis Daue. ¶ Agere cām eſt patrocinari. Cic. palā in ſenatu ſic egit cām tuā. Dicimus agere rem agere de re. Cice. re aūt cōtēplās nō edepol quantā rē egeris. idē. quū de actis Ceſa. egiſſet. idē. de parthicis agit vehemēter. idē. Reges agiſ p coſ dem creditores. Agere noctē pnoctare eſt. Mella li.j. vbi dies deſiat: ibi noctē agūt. ¶ Agere nugas. Plaut. in mene. magis maiores nugas egerit. ¶ Agere alam mori eſt. Sene. epi.xxvj. Quid egerit tūc apparebit quum alam agēs. ¶ Agere. i. impellere. Luc. li.vj. tres ſunt affectus q̄ hoīes in oīa facinora p̄cipites agāt ira cupiditas ꝛ libido. ¶ Agere. i. attēdere. Terē. hoccine agis an nō. ¶ Agere actū eſt nihil agere. Terē. actū agam vbi illinc rediero. Nā actū eſt ſemp in malā partē capiſ. Pli. iunior loquēs de Aſdrubale. actūq; erat de Ro. imperio ſi ſeſe Hanibali iūgere potuiſſet. ¶ Agere grās ꝛ grates. eſt animi gratitudinē ꝟbis exprimere. Sed hēre grām eſt in aīo illā eſſe gratitudinē. referre ꝟo eſt re ipſa bñficiū diſſoluere. Sꝫ dicim' agere grās p lrās ꝛ nō lrās. Quēadmodū ediuerſo agere grās ꝟbis ꝛ nō p ꝟba. Cic. Lētulo nr̄o egi lrās tuo noīe grās. idē itaq; pluribꝰ ꝟbis egi Ceſari grās. Nāq; qđ legimus apud Cic. ad trebatiū ꝛ litteris tuis: ꝛ Q. fratris grās egi: rez tāq; pſonā accipit. Q. Curſius lib.iiij. dextrā eiuſ amplexi grates agebāt. Mar. ergo agim' leti p tāto munere grates. Sed hoc oratoribꝰ p̄ſ̄rarū eſt. ¶ Agitur preclare vel peſſime impſonale accipiſ. Cic. in verrē. vt lecuz agi preclare diceret. Ser. Sulpitius ad Ci. nō peſſime cū his eſſe actū. ¶ Quibꝰ licitū eſt ſine dolore mortem cū vita cōmutare. ¶ Agere cū aliquo eſt cū eo deliberare. Terē. aut ſe rē ſeriā velle agere mecū. ¶ Fero. i. porto. Ver. Vix illā famuli phege' ſagaq; ferebāt. ¶ Fero. i. capio. Oui. Iam noua fert animus mutatas dicere formas in corpora. Luc. j. fert anim' cauſas tātarū expromere rerū. Qđ ſuſpicor eſſe poeticū ꝛ id q̄dē i tertiis trū pſonis ſingularis numeri atq; ſemp adiunctū infinitiuo. ¶ Fero. i. extollo. Saluſtius. virtutē animi ei' ad celū ferunt. ¶ Fero. i. parior. Teren. in heau. Nā quē ferret ſi parētē ſuuz nō ferret. ¶ Fero. i. aufero. Verg. poſtq̄ te fata tulerunt. ¶ Fero. i. dirigo. idē. Hic via tarta rei q̄ fert. Acherōtis ad vndas. ¶ Fero. i. accipio Teren. hoc ſi effeceris qđ vis domū a me optatuz feres. ¶ Fero. i. dico Ver. Quā vno ferſ terris magis omnibus vnā poſthabita coluiſſe ſamo. ¶ Fero. i. do vt iudex ſnīam. Nā dicere ſnīam cōſiliarii eſt. Lac. li. iij. aliq̄ ecce loqui de ſingulo⁊ opinionibus ſnīam ferat. Fero. i. gigno. Vergi. ſi duo preterea tales ydea tuliſſet terra viros. ¶ Fero. i. affero. idē. legati reſpōſa ferunt. ¶ Fero. i. cōfero. idē. Erit in p̄lia ſuetus ferre manum. Quod ſi p nolbus illis me te ſe cū ꝓpoſitione hadungaſ: ſignificat velut ipſa fronte atq; aſpectu aliquā rez iudicare. Quin. fiduciā igiſ p̄ſeferat orator. Ci. Nā ille q̄ accipit iniuriā meminit: ꝛ p̄ſe ſe fert. eiuſdem ſenſus ſunt. p̄ſe ſe ducat. p̄ſe ſe gerit. ¶ Gero. i. porto. Ver. Leuaq; ancile gerebat. Sunt huius ꝟbi ſignificationes alie. ¶ Gero. i. guberno. Cicero in catone. Qui ampliſſimuz magiſtratū gerunt: ꝛ habere. Ver. Et nos aliq̄d nomēq; decuſq; geſſimus. ¶ Baiulo as. Plautus in aſinaria. Ego id bauiſe; tu ante me ito inanis. Fero.

Inchoo as. aui. eſt aliquid incipere. Vergilius. Nil altum mens inchoat.

Incipio is. eſt quomodocūq; alicui rei principiū ponere vel dare: vt icipio legere ꝛ icipio rē arduā. Ineo inis iui. eſt aliq̄d notabile icipere vt ineo amicitiā tecū. Diſco is. didiſci. ē co⁊ q̄ ignoram' cognitionē aſſeq: vt diſco prima elemēta. Ediſco ediſcis edidiſci eſt memoriter aliq̄d diſcere vt edidici ꝟgiliū. Dediſco dediſcis eſt illa q̄ dicimꝰ obliuiſci vt dedicit pacem. Oppugno as. aui. eſt pugnādo aliquē locū aggredi: vt oppugnauit oppidū. Impugno as. aui. p eodē: vt impugnauit hoſtes. Propugno as. aui. eſt defendere ſe ab impugnātibꝰ. ppugnat vrbē. Expugno as. aui. eſt oppugnādo aliq̄d capere vt expugnauit arcē. Capio is. eſt ſponte vel contra voluntatē aliq̄d accipere: vt cepi voluptatē cepi moleſtiam. Sumo is. ſumpſi eſt trū ſponte aliq̄d accipere. vt ſumpſi negociū. Paco as. aui. eſt pacē victis imponere: vt ſcipio pacauit lybiam. Pacifico as. aui. pro eodem vel facere pacē. Placo as. aui. eſt mitigare iratum: vt ego placaui illum.

¶ Anto. Inchoo. as. ſemp cū actō conſtruitur. vnde Diome. inter idiomata inchoatiui illud poſuit. Ver. iiij. geor. Te ſine nil altum mens inchoat. Idē. vj. enei. Nocturnas inchoat aras. Hinc georgius Merula. iure galeotū martium preceptorē meum refellit: qđ in titulo eiuſdē operis ſui ſcripſit: liber inchoat primus. Inchoo vergil.

¶ Cbri. Inchoo as. aui. ꝛ inciperez finire ſignificat. p̄iores. Martia. Claudere q̄ cenas lactuca ſolebat auo⁊ dic mihi cur noſtras inchoat illa dapes. viteriores. Tūc ſtygio regi nocturnas inchoat aras. Juli' modeſtus ſic hoc ꝟbuꝫ ichoo ſcribēdū putat: vt ſit h ad iuncta cuꝫ c: nā a choo reruꝫ initio deriuatū eſſe vult. Varro trū inchoo ſcribit vt aſpiratio cadat inter vtrāq; o: nam a choo id eſt mundo deduci contendit.

¶ Anto. Incipio ꝛ ſi cuꝫ actō cōſtrui pōt: re cte forſitā poſſis dicere liber primus incipit ſed rectius profecto liber primus incipiſ. Incipio

¶ Ineo inis auctore Valla cuꝫ i hac ſignificatione accipiſ: nūq̄ niſi de rebꝰ maximi momenti dici ſolet: vt ineo pacē: ineo ſocietatē: ſed non ita poſſis dicere ineo prandiuꝫ: ineo conuiuium. Huius quoq; verbi participiuꝫ p̄ñtis poſitū abſolute ſine accuſatiui cōſtructione maioribus rebus adhibeſ: vt ineunte vere ineunte pueritia: nō aūt recte poſſis dicere ineunte die: ineunte dormitione. Sed potius incipiente. ¶ Diſco is. diſcere eſt eorū que ignoram' cognitionē aſſequi. Martialis. diſce qđ ignoras marſi: doctiq; pedonis. Ediſcere eſt illa q̄ didiſcimus memorie mandare. Cice. j. de oratore. Exercēda ē memoria ediſcentis ad verbuꝫ q̄ plurimis. Dediſcere eſt illa que edidicimus obliuiſci. idē in. iij. eiuſdē: ob eāq; cām dediſceret ediſcendo iuuentus noſtra. Diſco.

¶ Oppugno as. oppugnare ꝛ impugnare eſt pugnando aliquem oppugno

locū aggredi. Uer. v. en. ille velut celſam oppugnat q̄ molibus vrbē. Propugnare eſt oppugnātibus repugna re. vñ ꝛ turriū ꝓpugnacula dicta ſunt. Expugnare eſt oppugnādo capere. Ex quo interpretis error vel potiꝰ librariorꝫ cōuincit q̄ in pſalmo ꝑ ſepe expugnauerūt vel oppugnauerūt me a iuuētute mea ſcripſerūt ſepe ex pugnauerūt me a iuuētute mea. Nā ſi expugnauerūt. i. pugnādū cepeꝛt ꝓpherā quō nō potuerūt illi ꝓualere. Eſſe aūt librariorꝫ nō īterpretis errorē ex eo ſuſpicare poſſumꝰ q̄ in pſalmo. xxxiiij. dīam obſeruauit dicēs.
Capio. Judica dñe nocētes me expugna īpugnātes me. ℭ Capio is. cepi. cape vel accipere ſpōte vel nō ſpōte vt ma
Ualerius gnā cepi moleſtiā: magnū cepi dolorē: accepi vulnꝰ ī ꝑlio: accepi pecunias ī bello. Sumere eſt tñ ſpōte. Uale mari. nō coactꝰ enſem accipe: ſꝫ ſua ſpōte ſumere videreꝫ. Dicimꝰ pterea reciproce capio voluptatē. ꝛ voluptas capit me. Ci. in epi. magnā cepi ex tuis līis voluptatē. i. me ſumma cepit voluptas. ℭ Paco as pacare ē pacē
Uergiliꝰ victis īponere: atq̄ leges illis dare. Uer. in buc. pacatūq̄ reget patriis virtutibꝰ orbē. Placare eſt ab indigna tione ad lenitatē reducere. Uer. ij. en. Sanguine placaſtis vētos ꝛ virgine ceſa. Pacificare tū placare tū pacē facere ſignificat. Catullus. Hoſtia celeſtes pacificaſſet heres. Silius li. xv. pacificis diuos. Salu. in iugurtha Metellus. initio iugurtha pacificāte preſidiū impoſuerat. Juſtinus li. vj. pacificari cū alter ſtatuit.
Quintil. ℭ Cbri. Incipio is. Teren. in andria īmo ē narratiōis incipit initiū. Idē in heau. neq̄ qō principiū incipiā ad placidiſſcio. Uictru. li. viij. anteq̄ incipiant aſpiciant eſt etiā neutrū abſolutū. Quin. li. j. ideo optime īſtitutū ē vt ab Home. atq̄ Uer. lectio inciperet. Juue. ꝛ ab illis incipit vxor. Adiūgitur ē frequenter infinitiuo. Quin. Studia eius formare incipiā. ℭ Ineo is. Trāquillus in iulio ante paucos dies q̄ edilitatem iniret. Lucas ī euāgelio cap. xxij. Hiero. interprete. Mane aūt facto cōciliū inierūt oēs principes. poete vero ꝛ de re bus nō ſtrenuis dicūt. Uer. Sepe leui ſomnū ſuadebit inire ſuſurro. i. capere. accipiꝫ ꝛ p coire. Trāquil. ī aug. An reginā ineo vxor mea eſt. Pli. Sed aſini q̄ equas ineāt legēdi ſunt. Auſo. Metaurus iniuit. Qui. in eam quālibet ārte velim. inire ꝓo gratiā amorē cōciliare eſt. Teren. vt gratiā ineā ſine diſpendio. ℭ Diſco is. Hor. elemēta vt velint diſcere prima. Quin. ne oīa q̄ ſcripſerint ediſcāt ꝛ cetera vt moris eſt dediſcāt. Dicimus etiā ꝑdiſcere mādare memorie Cice. li. iij. de natura deorꝫ. Mādaui aūt memorie nō numerū ſolū ſed etiā ordinē argumentorꝫ dicimus etiā ꝑdiſco is. Quin. li. j. atq̄ eorꝫ archana ꝑdidicit. ℭ Impugno ꝛ reliqua Gel. lib. xiiij. Quū oppugnaret. L. Sylla. Pyrheū ꝛ cōtra Archelaus ex oppido propugnaret. Terē. primum domos expu gnabo. ℭ Capio is. cepi ſponte Uer. Cape ſacra manu: cape robora paſtorꝫ nō ſponte. Teren. ex eo nūc miſe ra quē capit dolorē. Reciprocaꝫ tñ ſepe: nā ita dicimꝰ. capio dolorē vt dolor capiat me. Sed hoc tñ ī affectibꝰ: nā ſi q̄s diceret capio enſem ꝛ enſis capit me in eodē ſenſu. Eſt etiā capere occupare ꝛ cōtinere: atq̄ habet vim inuerſam ad maternū idioma: qm̄ p eo qō dicimꝰ en le mano cape tu el quāte: nō dices: manus capit in ma nica: nec manus capit manicā. Sed manū capit manica. Hora. nō tuus hec capit vēter: ꝛ illud ſacrū. Quē to tus nō capit orbis: ſed diuus Hiero. Johan. viij. dixerit ſermo meꝰ nō capit in vobis ꝑ ſermonē meū nō capi tis vos: greca figura ductus. Capere. i. delectare. Hora. te cōiunx aliena capit. Cice. ī epl. Quibꝰ rebꝰ gaudeat qͥbꝰ capiatur Ceſar teneo. capere. i. eligere. Teren. cū illū gnarū cepimꝰ. Significat etiā plurima hoc verbū iuxta varietatē dictionū q̄bꝰ adheret. vt capere dolo decipere. capere: oculis: auribꝰ: mēte: cōſilio: voluptate: eſt videre: audire: intelligere: eligere: delectari. nā capere cōſiliū: rōnē: illud eſt deliberare: hoc aūt modū inuenire Cicero. cū aūt cōſiliū hoc princeps cepiſſet. Plau. rōnē cepi. vt amanti obſequerer. ℭ Sumo is. tñ ſpōte eſt.
Sumo. Martia. ſi ſine carne voles ientacula ſumere frugi. Aliq̄n ſumere eſt ſibi nimiū tribuere. Cic. p placo. quāq̄ nō mihi tñ ſumo iudices neq̄ arrogo. ſumere. i. eligere. Plau. Sumat aliquē ex populo monitorē officii ſui nam ſummo ſummas. aui. ſummā facere eſt. ℭ Placo paco pacifico. Hora. carmine dii ſuperi placanꝫ carmi ne manes. Cicero ꝑ Gneo. Ueſtigiū cuiuſq̄ pacato nocuiſſe videatur. Siliꝰ li. v. pacificis diuos fraternū leni
Cicero. rebat. dicimus etiam pacē facere. Cicero Philippi. xij. Quid eſt aliud q̄ non facere pacem.
Laſſo. ℭ Anto. Laſſo as. laſſare ē propemodū fati garē: pertinet tñ ad animata. Juue. ꝛ laſſa ta viris nondū ſatiata receſſit. Laxare vero eſt quod erat cōtractū explicare ꝛ ꝑtinet ad animata. Luca. in. v. totoſq̄ rudētes laxaue re ſinus. Eadē differentia eſt inter laſſus ꝛ laxus: qm̄ laſſus eſt labore fatigatus. laxus ꝟo fluxus atq̄ ſolutus. Terē. Laſſus ſuꝫ ſed
Abdico. nō defatigatꝰ. Uer. j. en. et ꝓmere ꝛ laxas ſci ret dare iuſſus habenas. ℭ Abdico as. Ab dicare eſt expellere filiū a bonis dū viuit pa ter aut quōlibet aliq̄d alienare. Terē. Gene rū abdicat. Exheredare ꝟo eſt poſt mortē il lud idē facere. Marti. Exheredauit Philo muſe pr̄. dicimus quoq̄ abdicauit ſe cōſula
Scōa ver tu abdicauit ſe magiſtratu: pro eo qō vulgo
borꝫ acti dr̄ reſignauit ꝯſulatū ꝛ mgr̄atū. ℭ Scōa ver
uorꝫ ſpēs. borꝫ actiuorꝫ ſpēs. ℭ Impleo es. Uerg. j. en. Implenꝫ veteris bacchi pinguiſq̄ ferine. Lu
acuſo canus. in. j. implenꝫ valido tyrone cohortes ℭ Accuſo as. verba que ad accuſationē per tinēt huiꝰ ordinis ſunt vt accuſauit appium dolobella repetundarū vel crimine repetun darū vel repetūdis. poſtulauit etiā illū repe tundarū. vel repetūdarꝫ crimine ꝛ de repetū dis: ꝛ cōuincit illū ambitus vel de ambitu et dānatus vtriuſq̄ criminis vel vtroq̄ crimi
Incuſo. ne. ℭ Incuſo as. ad huc ordinē nō ptinebat: ſed interpoſitū ē vt dr̄ia inter illud ꝛ accuſo

Laſſo laſſas laſſaui eſt fatigare aliqd aīatum vt ego laſ ſabo hoīem. Laxo laxas laxaui eſt explicare vt ſoluo qō erat contractū: vt ego laxabo vincula. Abdico as. aui. eſt viuēdo filium hereditate expellere vt Terentiꝰ generū abdicat. Exheredo as. aui. eſt hoc ipſꝫ poſt mor tem ꝛ in teſtamēto facere. vt exheredauit filium.

ℭ Scōa verborꝫ actiuorꝫ ſpēs eſt q̄ preter actīn con ſtruunꝫ etiā cū gtō vel ablatiuo. vt ipleo granariū fru mēti vel frumēto. Qualia ſunt hec. Impleo es. repleo es. compleo. es. ſatis note ſunt ſignificationis.

Accuſo as. eſt in iudicio vel extra oſtēdere aliquē pecca uiſſe vt accuſabo te coram iudice coram amico.

Incuſo as. eſt mores alicuius reprehēdere ꝛ de ipſo cō queri vt hic incuſat matrē. Poſtulo as ē aliqd ī iudi cio petere vt poſtulabo te apō iudicē. Dāno nas. ē cō dēnare vl̄ obligare. Uer. dānabis tu q̄ votis Emo is. Redimo is. Paro. as. ꝯparo as vt emi librū tāti vl̄ tā to ꝑcio. Uēdo venūdo. Diſtrabo ē aliqd vēdere vt vē didi pluris ꝛ maiori ꝑcio. Eſtimo taxo as. appꝛecio as eſt aliquid eſtimare vt eſtimo cētū aureis vl̄ quanti tu.

denotetur:ne putet quiſq̄ idē vtrūq̄ verbū ſignificare.ſed neq̄ cū eiſdem caſibus conſtrui debere: inſimulo
quoq̄ accuſo. Plau. in amphi.atq̄ inſimulabit eā probri.idē in eadē.neq̄ me ꝑpetiar ꝓbri falſo inſimularē.
¶ Emo is.verba preciū ſignificantia nō ɔſtruunt̄ paſſim cū gtō ⁊ ablr̄ō:ſed quēadmodū ſtatim dicturus eſt Emo
cū gtō quorūdā noīm ⁊ cū alioꝝ ablr̄ō:vt Plau.quāti eā emit:rn̄det q̄ alter vili.Hora.quāti empte:pūo quā Horatius
ti ergo octuſſibus.Leui.xxvij.quāto valere pōt tāto eſtimabit̄.Ex quo regula illa grāmaticoꝝ exceptione hꝫ
a ūſt nāq̄ eodē caſu rn̄dendū nobis eſſe q̄ interrogamur.Nā interrogamur ꝑ gtīū ⁊ rn̄demus ꝑ ablrm̄.Tei ē.
q̄d agas niſi te vt redimas.captū q̄as minimo ⁊ ſi nequeas paulo:ac quāti queas.Iuue.balnea ſexcētis:⁊ plu
ris porticus empta. ¶ Paro as.ꝑ cōparo as.Luca.in.j.magnoq̄ eterna parerent̄ regna deis.Iuue.hos a ſe
ante ipm̄ ꝑcio maiore paratus.Sto as.ꝑ conſto as.Uer.li.x.haud illi ſtabunt eneia pūo hoſpicia. Martia.
Cōſtatura fuit megalēſis ſuꝛ purpura centū.Iuue.tāti preo eque q̄tū veneficia ɔſtat.Ci.i.j verrē.Tātidē eſſē
maſſe quāti ſacerdotē.Iuue.quātitaq̄ domus ɔſtet. ¶ Ebri.Laxo as.Sed dicim' et laſſeo es.vn̄ laſſeſco is.
laxo as.Luca.vij.li.ꝑpſitoſfrenoſq̄ furētibus ita laxat. ¶ Abdico as.Quinte etiā ſpēi Diome.hāpiēte eē pōt. exheredo
Cice.in catilinā.vt ſe abdicaret ꝑtura coegiſtis:⁊ cū ꝑpoſitiōe idē inibi.P.Lentulus tunc a magiſtratu ſe ab
dicauit.Reſignare etiā latinuꝫ eſt.Hora.j.epi.Hac ego ſi ɔpellor imagine cuncta reſigno. ¶ Exheredo as.
Cice.ꝑ roſcio.nā iſtū exheredare pater in aīo habebat. ¶ Impleo es.Ci.i.li.ix.epi.nec potes ollā denarioꝝ
implere.Martia.Quū meus hiſpano ſi metagus impleat auro.Poete etiā admittunt ꝑpoſitionē:idē hoc Ouidius.
tuū de flaua loculos implere moneta.gtīs tn̄ aliq̄n nō natura ꝟbi ſed poſſeſſiōis eſt.Oui.li.j.de pōto.Ma
xime q̄ tanti menſurā nois impler.Aaduertendū eſt oratores ꝑpoſitionē huic verbo adieciſſe ſub hac lo- Compleo
quendi forma impleui de oīm gn̄e frumenti horreū ꝑ frumēto oīs gn̄is:de q̄ re meminit Ualla li.iij. ¶ Cō
pleo es.Uer.⁊ lato milite cōplent.Cice.ne mēte q̄dē recte vti poſſumus multo cibo ⁊ potiōe repleti. ¶ Accu
ſo as.ex ad ⁊ cauſor ɔpoſitū eſt:nō aūt frequentatiuū a cado as.iſtum.vt putāt Bartholomeus atq̄ Priſc.nā
tunc accuſſo as ꝑ duplex ſſ diceremus qd̄ inauditū eſt.Cice.ꝑ Scylla.q̄ alteꝝ ɔiuratiōis accuſet:ſed cū ablr̄ō
freq̄ntius vtimur ꝑpoſitiōe.Cice.ad atti.vt me de epl̄aꝝ negligentia poſſis accuſare.idē in epl.preſertim
qd̄ in quo accuſabat culpa vacarē.Sene.in decla.accuſare debui dixit Cice.ꝑ domo ſua ad pōtifices.Neq̄ ci
tatus neq̄ accuſatus de eius capite.⁊ quod precipit Ualla.accuſare hunc potes vel furti vel ſacrilegij vel de
vtroꝫ vel de ambob'.nō aūt vtriuſq̄ amboꝝ. ¶ Incuſo as.Uerg.xij.multa ſe incuſet q̄ nō receperit aūt: idē
inibi:diſce ne me incuſes tuū inturna dolorē.Papi.Tacitū incuſatq̄ ſe.Qd̄ memoret.Terē.pater incuſat ba
chidis amorē.i.reꝑhēdit.Poſtulo as.Trāquill' in iulio.Dolobellā cōſularē virū ⁊ triūphalē repetūdarū po-
ſtulauit.Idē in Auguſto.q̄ poſtulabat̄ iniuriarū. ¶ Dāno as.Tacit'.lib.xvij.Uibi' ſcōs accuſantib' mauriore
petūdarū dānat̄.Trāq̄llus in caligula.a ſenatu capitis dānat' eſt.Cic.j.tuſcu.capite dānatos morte multa
uit:dāno.i.obligo.Hora.lib.ij.ſmo.Heredes dānati dare cētū.Terē.tu' eſt dānat' gnat'. ¶ Emo is.Cic.li.
iij.officioꝝ.emo hō cupid' tāti quāti voluit pythius.Mar.togulā poſthume pluris emis.idē.bis quingētis
dom' eſt tibi milib' empta.Gellius.libros plurimos emi ere pūo. ¶ Redimo is.Mar.vēdidit ancillam nūc
redemit dn̄am.Idē.totis pūlea ſarcinis redemi. ¶ Paro as.Mar.tibi dotēquos paraſti.i.emiſti.Sili' lib.
j.feminea fabricata manu ꝑcioſove pata.Q.Curtius primus oīm ſ[..]rietate paſſi famē. ¶ Cōparo as.diuus Cōparo.
Hie.cōtra ruffinū negat cōparo ꝑ emo accipi contingere.Ceterū multoꝝ auctoritate latinoꝝ oppoſitū ꝑtꝫ.
Cato de re ruſtica.prediū cū cōparare cogitabis ſic in aīo habeto.Titus liuius lib.ij.annone in primis habi
ta cura ⁊ ad frumentū comparandū miſſi alij in volſcos.alij cumas:⁊ qd̄ apud litteras ſacras legim'.Inuen
ta bona margarita dedit oīa ſua ⁊ cōparauit eā. ¶ Uendo is.Iuue.Qd̄ vendere poſſis pluris dimidio.diuus Uendo.
Hiero.etiā ꝑpoſitionē ablatiuo adiecit.Ioelis capi.iij.puellā vēdiderūt pro vino vt biberent. ¶ Uenundo
as.Idē Mathei.xxvj.ca.poterat venūdari multo dari pauperibus. ¶ Diſtraho is.Trāquillus in Ueſpaſia
no:tn̄ vt poſtea pluris diſtraheret.Apulei' li.vij.aſini aurei.neq̄ eñ leui ꝑcio diſtrahi poterit. ¶ Eſtimo as Diſtraho.
appꝛecio as.taxo as.Sulpitius ad Ciceronē.oīa minoris eſtimare.Cicero li.j.academicoꝝ.Alia pluris eſſe
exiſtimāda.Pli.li.xviij.illoꝝ q̄ frugiferas tāti taxauerit.Sue.in augu.vt nūmularū nepotē ſic taxat onuſtū.

¶ Anto.Animaduertēdū eſt hec annotatio ex li.iij.elegātiaꝝ.Lau.Uallenſis trāſlata ē qui hoc ꝑceptū a ſe primū fuiſſe excogitatū gloriat̄.Scribit el hos duos gtōs tāti ⁊ quā ti ſubſtātiuos in neutro gn̄e cū illoꝝ cōpoſi tis tātidē quātidem quātilibet quātiq̄ꝫ:et duos gtōs cōparatiuoꝝ pluris ⁊ minoris ad iungi his ꝟbis emo: vēdo:eſtimo: ⁊ reliquis preciū aut eſtimationē ſignificātib' cū reliq̄s

Animaduertenduꝫ eſt ꝙ verba precium ſignificantia conſtruuntur cum ablatiuo precium denotāte preterq̄ cum his genitiuis tāti:quāti:pluris:maioris: minoris tātidē:quātidem.quātiuis:quātilibet. ⁊ qd̄ Uergilius dixit.nos aſſis faciunt.⁊ catulus veronenſis.

ꝟo nominib' nō poſſe conſtrui:neq̄ eñ poſſis recte dicere:vēdidit hic auri patriā ſed cū Uer.vj.eñ.auro et li.j.
eiuſdē exanimūq̄ꝫ auro corpus vēdebat Achilles.recte tn̄ dixeris emi librū tanti quāti tu:⁊ minoris q̄ Anto
nius ⁊ pluris q̄ ceſar:neq̄ licet his genitiuis adiūgere ſubſtātiuū niſi in ablatiuū cōuerteris.vt tanto precio
emi:quāto tu ꝑēdidiſti:⁊ minori precio emi q̄ Ceſar.⁊ maiori precio q̄ Antonius:⁊ quātolibet precio vel quā
touis precio emeris librū numerabo pecunias bibliopole.Iuue.quanto metiris ꝑcio q̄ ni tibi dedit' eſſem.
Uale.maxi.magno vbiq̄ ꝑcio ꝟtus eſtimat̄:tātodē tn̄ ꝑcio nō dicim':q̄ꝛ gtō ⁊ ablr̄ō caret tantidē.Itaq̄ non
licet exponere quāti emiſti ſubaudi ꝑcij:ſed quāti.i.quāto ꝑcio tāti.i.tāto precio:fallit eñ hoc etiā loco regu Ualerius
la grāmaticoꝝ qd̄ opꝫ exponēs ⁊ expoſitū eiuſdē eſſe caſus.Neq̄ ſolū in ꝟbis hui' ſpeciei ſeruit hec regula ſed
in aliis oīb' preciū q̄cūq̄ mō ſignificātibus vt venio is.qd̄ eſt neutrūpaſſiuū:⁊ mercor aris.qd̄ eſt deponēs Li-
uius.xlviij.ab vrbe mācipia minora ānis viginti q̄ poſt primū luſtrū decē milibus eris aut pluris veniſſent.
ea quoq̄ decē tāto pluris:quāti eſſent eſtimarent̄.Cice.in epl.in licitatione prius ponā q̄ illud minoris ve-
neat.Uer.ij.eñ.magno mercent̄ atride.Alia quoq̄ ꝟba quoꝝ act' mercede fiūt etiā eodē mō ɔſtruunt̄:vt do Cicero.
ceo es.Iuue.chriſogonus quāti doceat.vel pollio quanti.Pli.xxxv.natu.hiſt.neminē inquit minoris docuit.
Ago agis.Iuue.atq̄ ideo pluris q̄ coſſus agebat.Lictrius dixit Pli.li.vij.natu.hiſto.tanti perire potuiſti.
atq̄ꝫ etiā hodie minoris ꝑ tāto piculo ⁊ minori piculo.Cōtra hāc iſtā Laurētij preceptionē ſtat quorūdam ſcri
ptoꝝ auctoritas:ſed valla de vſu frequētiori ſemꝑ loquit̄.Uer.in priapeia.nō aſſis faciūt eūr q̄ rectae Catul'
ꝰ eos vnius eſtimem' aſſis facio eñ ⁊ eſtimo preciū ſignificāt que tn̄ gtō aſſio iūgūt̄.Illa quoq̄ꝫ parui facio par

uipendo: flocciſacio: floccipendo: nihilifacio: nihilipendo: hauciſacio: naucipendo. et quod Apuleius primo meta. ſcribit. illud quidem quod polliceris equi boniq; facio: contra vallę preceptionem dicta eſſe videntur.

¶ Ebri. Verba precii ſignificantia. Hec autem verba olim et generum et ordinum eſſe poſſunt. Iuuen. tanti vocat ille pudicam. Suetonius in Veſpaſiano interrogauit quanti calceaſſet. Plau. in ſticho. Sunt tanto pluris quam defendant. Cice. ad treba. iocoſa congreſſio pluris erit. ¶ Cum a dro. Ci. in verrem actione. v. excogitare non poterat quemadmodum quamplurimo venderet. Idem mihi magno tu decumas vendidiſti. Pli. ad maximum hoc precio quilibet numero ſubſellia implentur. Seneca in libris de ira. magno eſtimato ita precatur: et in plurali. Columela pulli exiguis preciis veneunt. Denotante. Nam ſi non denotauerit precium ſed potius erit res precii: neuter erit neq; ablatiuus neq; genitiuus: ſed accuſatiuus: vel caſus verbi vt ſi velis dicere: tu achatam emi: tu minus. dicas oportet ego emi plus tu minus. Cic. in verrem actione. iii. ego nihil volui plus valere quam pacem. Tertu. in apologia: nihil plus accipies non dixeris pluris. ¶ Genitiuis ſubaudi tu numeri ſingularis. Quos genitiuos ſubdit tanti quanti etc. non enim liceret dicere emi, tanto. emiſti quanto: et reliqua niſi adhibeto alio nomine ſiue ſubſtantiuo ſiue adiectiuo. Gel. lib. i. tris reliquis mercatur nihilo minore precio. Plau. in Menech. multo tanto illum accuſabo. Quod ſi adiectiuum nomen defuerit. tunc his genitiuis vtemur. Cic. in li. de amicitia. Quanti quiſq; ſe faciat ipſe: vt tanti fiat ab amicis. Ter

Cicero tulianus in apologia. plane non emimus pluris Martialis. Nemo domum pluris ſoſibiane locat. Aliquando tamen dantur adiectiua his genitiuis. Salu. Nunc vos exiſtimate facta an dicta pluris ſint precii. Liui. lib. ix. octo milia hominum eſſe maioris precii: et illud iuris pontificii rubrica de re iudicata. equum tuum non eſſe maioris precii quam capillos. In plurali vero nuſq; liceret hunc precium promi. nemo enim dicit domum emi tantorum quantorum maiorum et reliqua neq; cum auctario domos emi maiorum minorumue preciorum. Sed domos emi maioribus minoribuſue preciis. Ablatiuum tamen ſi preciorum varietatem ſignificare voluerimus dabimus. Tertulianus in apologia. ¶ Quaris cumq; conſtet ſumptibus: ne quod dicemus tantis preciis. Sed tot preciis. Plau. Tot ſummis precii cum diffinitionem ſignificare volumus. Eſt preterea animaduertendum quod quando iſta nomina vnde ſumuntur genitiui illi admixte congrediuntur alterum in genitiuo alterum in ablatiuo tamq; aduerbium ponimus. Ut ſi velles dicere latine: tanto cum accattirolo libro dicas oportet librum tanto pluris emam non tanti pluris. Plau. in mene. Redimam his tanto pluris quam quanti eſſent eſtimarentur. Similiter in reliquis adiectiuis proportionem retinentibus. Cicero actione. v. in verrem. multo minoris vendidit. non modo quam tu. ſed etiam qui ante te vendiderunt. Si vero tamen plane aduerbium poſſeſſiuum capiatur nihil eſt. Quominus dicere poſſumus: tamen emi domum non autem vineam. i. ſolum accipitur etiam vt diximus tranſitiue vt ſi dicas: tantum emi vini quantum olei: vbi quantitas rei exempte: non autem precium ſignificatur. Colligamus igitur hic ſiue ablatiuum ſiue genitiuum precii ſignificantem nihil habere cum regimine genitiui huic regule rationem vbi conceſſi. Quippe dicere poſſumus hic baiulus namque impleuit regis frumenti pluris quam ceteri. vbi primus genitiuus poſſeſſionis ratione: alter vero verbi natura: poſtremus autem vi precii manent. ¶ Non aſſis faciunt. reperitur etiam in ablatiuo. Martialis. Aſſe duos calices emit et ipſe tulit. Idem. aſſe cicer tepidum conſtat: aſſe venus propter hoc nomen ab aſſis. Inuenimus in Columella ſingulari exemplo. Aeris in genitiuo cuius hec in lib. iiii. verba leguntur quod vulgus quidem parui eris: vel de lapide [illegible] poſſe comparari putant. Elicitur auctor in his verbis regulam illam grammaticorum habere exceptionem: eodem caſu [illegible] reſpondendum quo interrogamur. Quam exceptionem verba illa impersonalia intereſt et refert habent etiam ſi reſponſio fit alio regimine: quam quo interrogamur: atq; in pronominibus poſſeſſiuis. Teren. in phor. Quid tua refert chre. magni demipho. idem in andria. quis heri habuit. chryſidem phedriam aut diniam dicebant. et ſi percontaberis. cuius eſt iſtud opus reſpondebo meum non autem mei.

Do ¶ Anto. Tertia verborum actiuorum ſpecies eſt eorum que dicuntur acquiſitiua. ¶ Do das etiam accuſatiuo et duobus datiuis conſtrui poteſt. vt do tibi pecunias. dono tibi veſtem pignori exempla ſunt Diome. in idiomate conſtructionis huius verbi. Dicimus preterea do tibi fidem: ſicut habeo tibi fidem. ſed dare fidem eſt fidem obligare habere fidem eſt credere. Dicimus quoq; do tibi penas. i. perſoluo: ſicut pendo tibi penas et do tibi verba. i. decipio te. Dicimus etiam do tibi literas. ſignificatq; dare non vt illas legas: ſed vt ad alium perferas qui legat. vnde et actiuum cum propoſitione adiungimus. vt do tibi literas ad Antonium. tibi vt perferas: ad antonium vt legat. Salu. vulturno literas ad catilinam dat. Sed dare vt dicit. C quodcunq;: donare vero eſt dare gratis cum huius ordinis eſt vt dono tibi coronam. Si vero eſt quinte ſpeciei ſignificat vt ait Valla. facere id premii: aut beniuolentie gratia. Cic. pro archia poeta: ſcytha cum gallos et hiſpanos ciuitate donaſſet

Tertia verborum actiuorum ſpecies eſt que preter actiuum conſtruuntur etiam cum datiuo: qualia ſunt hec.

Do das dedi. eſt quomodocunq; exhibere: vt do tibi pecunias: libros.

Dono as. aui. eſt gratis et ſine precio dare: vt dono tibi veſtes.

Verg. ſerioq; in premium meritorum. Plau. in aulularia. dii immortales quot et quantis me donatis gaudiis quod eſt magis beniuolentie quam meriti Ver. v. en. ſergeſtum eneas promiſſo munere donat. et in eodem. hoc iuuenem egregium preſtanti munere donat. hic quoq; in meriti premium munus donatur.

Cicero. ¶ Ebri. Tertia verborum actiuorum Iuue. His furor iſte dat veniam. Sed aliquando cum propoſitione, et accuſatiuo Ci. li. i. officio. Multi dantur ad ſtudia reddit'. idem philippi. ii. ad ſepulturam corpus ſui victoriam negat a me datum. idem ad Terentiam. In viam quod te des hoc tempore nihil eſt. Sene. in troade confudit imam pondus ad terram datum. Aliquando cum duplici datiuo. Cic. li. ii. offi. Macro. quidem ſcio vitio datum. Aliquando cum propoſitione et ablatiuo. Plau. in cap. ſequere me viaticum vt dem a trapezita tibi. Idem ibi da ſodes a te. i. de tuo. Aliquando preter datiuum cum effectiuo ex vi inſtrumenti idem in mercatore me toxico morti dabo habet etiam hoc verbum do varias ſignificationes a dictionibus quibus adiungitur. dare terga. i. fugere Luc. li. vi. Si tibi durus iter terga dediſſet. dare ſaticulos. i. ſaltare. Cato. apud Macro. deſcendit de cantherio inde ſaticulos dare. dare ocia vt facere ocia vt diximus Mar. pro illa legam vacuiq;: quibus ocia tuta dediſti Silius li. i. dedit ocia mundo Vergilius autem nobis ocia fecit dixit: dare mamam. i. lactare Teren. primam mamam dedit hec. dare inferias. i. ſacrificare mortuis tranquillus in caligula. Inferias manibus dabat. dare vela. i. nauigare. Ver. dum vela dabant ſi forte dediſſent. dare ruinam. i. inferre Ver. Magnam dabit ille ruinam arboribus. dare fidem. i. promittere vel iurare. Teren. dat fidem vxorem ſibi fore dare herbam. i. ſe victum fateri auctore feſto nam paſtores. Quis curſu certabant victi victoribus herbam: a loco vbi vincebantur: tradebant. dare verba. i. decipe Teren. cui dare verba difficile eſt. eſt etiam locus. Statius li. iii. achilleidos. dat verba nouiſſima voto. dare penas eſt eas pati Ver. viii. Quas

Cicero. penas tunc mihi dabis Ci. li. i. de diuina. Cauponem te patefacta penas dediſſe. dare inſiurandum. i. iurare Ter.

dabo iuſiurandū nihil eſſe iſtorū: eſt etiā dare dicere. Ver. Da tityre nobis. Terē. Quāobrē has ptes didicerim
pauci dabo dare.i.futuri. Mar. Quid ergo caſta facit nō dat: dare operā eſt incūbere. Teren. Nos ergo opam
dabantus phedrie. dare veniā.i.cōcedere: idē. da veniā ipſo filio tuo. dare prātem eſt in alteri⁹ prāte ꝛ arbitrio
cōmitti. Plu. ſuarū olim rerū prātē a vinculo dederat. dare lrās alicui eſt ſiue ꝙ eas deferat ſiue ꝙ eas legat:
ſed diſtarat paſſiue: dare tñ lrās ad aliquē eſt ꝙ eas tm̄ legat. Nō aūt ꝙ eas alicui deferat. Ci. ad treb. Valde
iam lautus es: q̄ grauere lrās ad me dare homini pſertim ppe domeſtico. idē ad Ceſarē. domi mee littere dā
tur mihi a te. Cice. Curioni li. vii. Attilio nō fuiſſe neceſſe meas dari litteras facile patior. ¶ Dono as. Ver.
Quod ſiculus phrigib⁹ donauerat vrnas. Iuue. Qui bona donauit preſepibus.

Dedo is. dedidi. eſt ſeipſuz alicuius auctoritati trade
re. vt hoſtes dedūt ſe victori. Prepono is. prefero ers
Antepono is eſt aliqd ponere vt prepono te home
ro. Cōmodo as. eſt pſtare res q̄ eedē in eſſentia reddūt
vt cōmodo tibi equū. Mutuo as. aui. eſt de reb⁹ q̄ in
ſpecie reddunt. vt mutuo tibi nūmos. Loco as aui eſt
mercede aliqd vtēdū tradere. vt tu locaſti mihi domū
mulā. Cōduco is. xi. cere. eſt ſic aliqd accipere. vt tu cō
duxiſti a me tabernā. Suadeo es. ſi ere. ē rōnib⁹ aliquē
exhortari: vt ego ſuaſi tibi hōeſta Perſuadeo es. ſi. re
eſt ipetrare vt ego pſuaſi tibi turpia Dico is. xi. re. eſt
artificioſe loq: vt tu dixiſti mihi ſniaz. Edico is. xi. ere.
eſt tāq̄ iudex ſeu pnceps aliqd pcipe vt ptor edixit oi
bus legē. Indico is. xi. cre. eſt cū ſolēnitate denūciādo
ipare. vt romani indixerūt viis bellū. Credo is. ere. eſt
pſtare ſeu cōſidere vt tu credidiſti doctori nūmos. Cō
mēdo as. aui. are. eſt q̄ſi cōmendādo committere lau
dare ꝛ tradere vt rogo commendo regi hominem.

¶ Anto. Dedo is. eſt ſeipſum alicuius fidei Dedo.
atq̄ auctoritati tradere vnde ꝛ obſides dicū
tur dedere ſe victori: ꝛ ide deditio: ꝛ ſerui de
diticij. i. q̄ ſe mie victoris dediderīt. ¶ Pre
pono is. vt ego ꝑpono Ciceroni Demoſthe
nē: pſero Homero Vergiliū. antepono calli
macho Ouidiū. ¶ Cōmodo as. inter cōmo
do as. ꝛ mutuo as. hoc intereſſe cōſtat. ꝙ ac Cōmodo
cōmodamus res q̄ eedē nūero reddēde ſunt
vt libros veſtes: argēti phialas: gēmas. mu
tuamus ꝟo res que eedez numero reddēde
nō ſunt: ſed tm̄ in ſpecie vt frumētū vinum
pecunias nemo eñ hec acciper mutuo ea le
ge vt illa ipſa redderet. Sed quēadmodū di
cimus ego mutuo pecunias ita etiā tu mu
tuaris a me pecunias. Reperit quoq̄ cōmo
do tm̄ ꝓ do. vt apō. Lu. l. j. Reperit ꝛ neutrū
ſcōe ſpēi ꝓ eo qd eſt ꝓſum. Apul. l. ij. floridorū:
bñficio multis cōmodaſti: ꝛ exēplo oībus
profuiſti: ſic e diuerſo icōmodo das. pro no
ceo. idē pro magis ne qd eo nole ſuo icōmo
daret. Terē in andria. magis vt incōmodet
mihi ꝙ vt obſequat gnato. ¶ Loco as. inter Loco
loco as. ꝛ conduco is. hoc diſtat ꝙ locare eſt
mercede aliqd alicui vtēdum tradere: vt do
mū ſeruū iumētū agrū cōducere: ē illa eadē
mercede accipe. Suadeo es. inter ſuadere ꝛ
perſuadere ē illa differētia ꝙ ſuadere ē rōni
bus ꝛ auctoritate aliquē exhortari vt aliqd faciat: quēadmodū diſſuadere eſt ne aliqd faciat. Perſuadere vero
eſt impetrare vt illud ipſum qd ſuadebam⁹ efficiat. ¶ Dico is. inter dicere ꝛ loq̄ illā differentiā nōnulli eē vo Dico.
luerūt vt dicam⁹ ea q̄ ex arte pferim⁹: loq̄mur ꝟo natura. Edico tñ qd a dico eſt cōpoſitū ad magiſtratus per Edico.
tinet vñ dicitur edicta pretorū: ꝛ illud ex euāgelio. Exijt edictū a Ceſare Auguſto. Indicere ꝟo eſt cū quadam
ſolēnitate denūciādo iperare. Hora. j. ſer. vetri indico bellū. ¶ Credo is. eſt cōmodare alicui vel mutuare nō
poſitis pignorib⁹: ſz tm̄ fide obligata. cui⁹ cōtrariū eſt debeo es. vñ ab hoc debitores ab illo creditores ſunt ap
pellati. Credo ꝟo neutrū ſcōi ordinis eſt alicui fidē hr̄e: nā credo in deū ꝛ filia inuſitatū eſt in ſermōe latino. Cōmēdo
¶ Cōmēdo as. note ſignificationis ꝟbū actiuūm eſt hui⁹ ſpēi. vt Mar. peccat q̄ cōmendādū ſe putat eē ſuis.
at ꝟo cōmēdare apud aliquē eſt illū laudare: vt ego apud te principes nros cōmendaui. Ouid. v. faſto. illa da
tos faſces cōmēdat. i. cōmēdabiles fecit. in eadē ppe ſignificatione reperit cōmitto is. cū duob⁹ verbis ſupio
ribus hoc eſt credo ꝛ cōmēdo vt apud Ver. j. geor. debita ꝙ ſulcis cōmittas ſemina. reperit ꝙ pro eo qd in pu
gnā inducere. Mar. Victores cōmitte venus. Luca. in. j. Exiguū dños cōmiſit aſylum.
¶ Chri. Dedo is. dedidi. qd ē valde ꝛ in ppetuū dare. Terē. tibi me dedo pr̄ aliqn eſt diuulgare. Ver. dedit hic
ſubito troiana p agmina rumor. Prepono is. Lac. li. vj. q̄ſq̄s ār pñria bona ꝑpoſuerit iuſticie. ¶ Prefero ers.
Iuue. hoc ꝑtulit illa ſorori. ¶ Cōmodo as. Plau. cū edes paupi cōmodaſſet. Mutuo tibi ꝛ mutuor abs te. Il Prefero.
lic do hic aūt accipio. Sen. ꝓro bilarior eſt q̄ ſoluit ꝙ q̄ mutuat. Qui. li. xi. Quas mutuari ſolem⁹ lrās. ¶ Cō Suadeo.
duco is. Iuue. vt ſpectet ludos: cōducit ocūnia veſtē. ¶ Loco as. Ci. in verrē fund⁹ erat colono locat⁹: ꝛ ē et in
ſede ponere. Vergi. ꝛ ſacro lōgeuū i ſede locauit. ¶ Suadeo ſuades: pſuadeo es. Terē. mihi pſuadet nuptias.
Apu. li. ix. Vxorē ei tacite ſuaſi. ¶ Dico is. xi. qd ſit dicere apud oratores plane Qui. demōſtrat: nā mihi ait ne
dicere q̄dē videt: niſi q̄ diſpoſite ornate copioſe dicit dicere. i. dedicare. Ver. Iunoni inferne dict⁹ ſacer dicere. i.
appellare. idē. heſperiā graii cognomine dicūt. dicere. i. declarare: aut rñdere. idē. Dic mihi dameta cuiū pecus
an melibei. dicere. i. ſignificare aut velle. Terē. At neſciebā id dicere iſta. dicere. i. affirmare. Mar. cū verus pa
tric diceris eē pr̄. dicere. i. defendere. vt Ci. dixit cām pōpeii. dicere. i. denūciare Terē. Ss dico ne temere facias
dicere. i. pmittere. Pōpo. apud Mar. Nūmos certos dico quīquaginta milia q̄b⁹ potuit pecunias dicere coe Indico
git. dicere. i. cōſtituere. Terē. hic dico dictus ē nuptiis. ¶ Edico is. Terē. edixi tibi iteri minat⁹ ſum. ¶ Indico
is. Mar. indixit cenā diues amica tibi: ꝗbꝫ aūt hoc ꝟbū dicos is. obſeruatione apud latinos: nā x eo qꝫ vul
go dicim⁹. Plato dicit eē tm̄ virtutē vnā. Latini dicerēt. Plato negat vnā tm̄ eē virtutē. ꝛ ꝓ eo qd dicim⁹. Ci.
dicit amicitiā turpē eſſe nullā. Latini dicerēt Cicero negat amicitiā turpē eſſe vllā. idē ad trebatiū. Qui illhic
veniūt ſupbiā tuā accuſaūt: qd negēt te pdtātibus rñdere itaq̄ auferit negatio et verbū dico is. imutatur.
In hoc ꝟbū nego as. Qd ex exēplis ſatis liq̄t. ¶ Vtimur ꝑterea correctione illa vulgari ne dicā inter ſubſtan
tiuū ꝛ adiectiuū circa caſus cōueniētiā. Ci. ꝓ deiotaro. Crudelis caſtor. ne dicā ſceleratū ꝛ impiū ꝛ hoc pcedē
te ſubſtantiuo: ſecus aūt ſequēte. quale eſſet. Crudelis ne dicā ſcelerat⁹ ꝛ impius caſtor. ¶ Credo is. Teren.
cuius tu fidē in pecunia pſpexeris verere ei verba credere. Plau. vbi obit mortē. cui rē mihi credidit. ¶ Cōmē
do as. Terē. cui cōmēdaui filiū hinc abiens. Iuue. Nos veneris cōmendet epiſtola marti.

Cōmitto is.ſi.ere eſt cōmēdare cōfidere ⁊ credere vt cōmitte mihi hec. Cōſulo cōſulis cōſului cōſulere eſt cōſiliū dare. vt cōſulo filio vtilia. Facio is. feci ere. eſt aliquid ex ſiacenti materia operari vt feci tibi op⁹. Quarta verboꝝ actiuorū ſpēs eſt q̄ p̄ter actm̄ principalē cōſtruunt̄ cū altero accuſatiuo. Qualia ſunt q̄ ſequuntur Doceo es. cui. ere. eſt diſcipline aut alteri⁹ cuiuſq̄ rei noticiā tradere. vt tu docuiſti me grāmaticā ⁊ dialecticā Dedoceo es. ere. eſt oſtēdere hoc qḋ doctū ē eſſe falſuz vt ego dedoceo te vitia. Moneo es. ere. ē aliquē īſtruere ei cōſulendo: vt tu monuiſti me iuſta. Admoneo es. ere. eſt id quod acciderat in mentem ducere. vt ego admonui te vtilia. Oro as. oraui orare eſt ore dicere ſeu maiorem deprecari vt miſeri orant principes veniam.

Cōmitto
cōſulo.
Quint.
Ouidius
Facio

Anto. Cōmitto vero abſolutū ſequente clauſula cū vt cōiūctione: peccare ſignificat Cicero. ii. de oratore. ne ꝯ cōmittā vt ineptum me eſſe iudices. Cōſulo is. conſului huius ſpeciei eſſe poteſt: vt ego conſului tibi vtilitatē. i. vtile cōſiliū tibi dedi. Conſulere ꝓ aliquē hoc eſt prime ſpeciei eſt conſiliū ab illo petere: vt Verg. vij. eñ. Lucoſ ꝫ ſub alta cōſulit albunea. Conſulo tibi. i. cum eſt neutrū ſecundi ordinis accipitur pro eo quod eſt prouideo. Oui. in epiſt. pene. ſed bene conſuluit caſto deus equus amori. Conſulo boni neutrum eſt ſecunde ſpeciei. Qui. inſtitutionū oratoriarū li. j. cōſul inq̄t a cōſulēdo dr vel a iudicādo. nam hoc cōſulere veteres vocarūt. vñ adhuc manet illud: rogat boni cōſulas. i. bonū iudices Pli. li. viij. q̄ſo vt legētes boni cōſulāt. Plau. in truc. quicq̄d autē erit boni cōſulas. Ver. in priape. ꝗuis pauca dam⁹ cōſule poma boni. Oui. j. de pōto ad me peruenit: cōſulitq̄ boni. idē in. v. euiſdē tu tñ hec q̄ſo cōſule miſſa boni Cato apud Gelliuz. li. x. nocti. atti. ea fieri bonis bono gñe natis boni cōſulis. Sene. in epi. hāc coqui ac piſtoris morā boni cōſulo. Apul. vij. meta. q̄ a me retenta cuſtoditaq̄ nō fueris: optimi cōſule. Facio is. huius ordinis verbuz notā habet ſignificationē: t quo ab ago is. differat: ſupra memorauim⁹. Dicimus q̄ facio te certiorem et non certum pro eo q̄ in libris agelliorū certior ⁊ certifico legimus. Nam qḋ Vergil. iij. eneid. dixit anchiſen facio certū: neceſſitate carminis excuſari poteſt: quoniaꝫ ſi diceret certiorē: fuiſſet ſyllaba breuis inter duas lōgas. Facio preterea pro eſtimo quod cum genitiuo poſſit conſtrui pauloante diximus. Reperitur etiā neutrū ſecundi ordinis vt benefacio tibi: malefacis mihi niſi mauis male ⁊ bene aduerbia eſſe ꝓ nominibus poſita: vnde eſt bene fit male fit. Reperitur ⁊ abſolutum pro eo qḋ eſt conuenio. Ouiḋ. in epi. hiſyphiles. medee faciūt ad ſcelus omne manus: ⁊ in epi. ſapphus Non facit ad lachrymas barbiton vlla meas. Et Hora. medī facientia iura. Quarta verboꝝ actiuoruꝫ ſpecies eſt doceo dedoceo. Horatius. ij. car. populūq̄ falſis dedocet vti. Cicero. j. de finibus. Geometriā dicere malluiſſet q̄ illā diſcere id eſt dedocere. Moneo es. Teren. in andria. Habeo pro illa re q̄ illū moneā probe. Admoneo qḋ ab illo cōponitur cum genitiuo potius poſt actm̄ principalē conſtruitur. Tibullus. li. ij. admonuit domine deſeruiſſe venus Oui. iij. de ponto. ecq̄d ab his ipſis admonere mei. idē. xv. meta. quod poſſit equorū admonuiſſe. Oro as. vt oro te rē honeſtam: dicimus quoq̄ oro a te rem honeſtā. Ver. xj. enei. Ipſum obteſtemur: veniā q̄ oremus ab ipſo. Gellius lib. xvj. Orauit a ſuis amiciſſimis impenſe.

Quarta
verboruꝫ
actiuoruꝫ
ſpecies.

Chri. Cōmitto is. cōmiſiſti ouē lupo. Facio is. de hoc verbo legito opuſculū. Qḋ edidimus: idq̄ certifacio appellatur. Quarta ſpecie⁹ caſus poſt actm̄ principalē in hac regula veniens: in ordinis tertij verbis eſt perſona patiens in hac vero ſpecie perſona patiens in ordinis tertij verbis eſt caſus qui preter actm̄ euenit. Qḋ exemplis intelligas oportet. Ecce cōmitto veſtem tibi: veſtis cōmittitur tibi a me: induo veſtem te nō veſtis induitur te a me: ſed tu veſtiris a me veſtez ac ſimiliter in reliq̄s. Doceo es. At me litterulas ſtulti docuere parentes. Cicero in verrem. Agrigentini ad iſtum legatos mittunt qui cum leges doceant: eſt preterea docere nō modo: aliquē erudire. ſed etiam facere vt doceatur. Quinti. lib. j. nec tamen hi quibus diſcere ipſis non cōtingit: minorē curam docendi liberos habeant. Hora. lib. ij. ſermo. artes quas doceat quiuis eques: atq̄ ſenator: i. docere faciat. Recipit iſtud verbū effectiuum ex vi inſtrumēti atq̄ gtm̄ aut ablm̄ ratione p̄cij etiā admittit prepoſitionem. Saluſtius in iugurtha. litteris latinis ⁊ grecis docta ſempronia. Cicero. Socratez fidibus docuit nobiliſſimus fidicen. Idem philippi. ij. Iam mundeo magiſtro tuo qui te tāta mercede: quāta iam proferam: nihil ſapere docuit Iuuenalis. Griſogonus quāti doceat vl̄ pollio quanti. Saluſtius in iugurtha: legatos miſerant qui ſenatum de cede fratris de fortunis edocerent. Nā quod Paulus oroſius ſcripſit libro ſeptimo capi. iiij. Petrus apoſtolus Romam venit ⁊ ſalutarem cunctis reddentibus fidē fideli verbo docuit: datiuus ille cunctis credentibus ab illo nomine ſalutarē regitur: nō autem a verbo docuit. Cuiuſmodi illud Oui. lib. iiij. de ponto poteſt etiam intelligi. Quem fuit vtilius non docuiſſe mihi. Erudire ēt ad hunc ordinem pertinere videtur. Gel. lib. ij. cap. xx. q̄ codē in numero grecas res eruditi erant. Moneo es. Quin. diſcipulos id vnū interim moneo etiā cū ablatiuo. Terentius habeo pro illa re illū quo moneā probe. Cū genitiuus ille Valerij maximi. Regis ſic monitus. potuit regia participio in vim nominis trāſeūti. Admoneo. Saluſtius in iugur. Eam rem locus nos admonuit. Pli. iunior lib. ij. admones me codicillos. Et cū gtō Saluſtius tanti viri tempus admonuit etiā cum abltō. Cicero in epi. li. iiij. putaui ea de re te eē admonendū Oro oras. Teren. Unum etiam vos oro. Quod ꝫ ablm̄ admittit Vergi. Veniāq̄ oremus ab ipſo: veteres vero etiam dtm̄ exhibebāt Terentius. qui mihi ſit dixit. Nam quando agere cauſam ſignificat: vno tantum accuſatiuo contentum eſt. Teren. Seruum hominem cauſam orare leges non ſinunt.

Doceo
Quinti.
Admoneo
Oro.

Rogo.as.aui.eſt equalē etiaꝫ deprecari: vt amicus rogat amicum opes. Interrogo as. aui. eſt vehementer ⁊ quaſi cum quadā animi inflāmatione petere: vt interrogas me queſtionem arduam. Flagito as. aui. are. eſt vehementer ⁊ quaſi cum quadam animi inflāmatione

Rogo.

Anto. Rogo as. Hora. ij. car. Ociū diuos rogat in patienti prenſus egeo. Ver. lib. viij. Sanctū mihi numē arma rogo genitrix nato: poſſumus etiam dicere rogo a te. Plaut⁹ qua cōfidētia rogare tu a me argētū audes. Interrogo quoq̄ eodē mō poſſe cōſtrui quo ſuū ſimplex dubiū nō ē. Flagito as. Hor. ij. car. Nec potentē amicoꝝ largiora flagito.

petere: vt flagito te libros. Poſco is. popoſci. ere. eſt petere rē honeſtā vt poſco te rē honeſtā. Poſtulo as. aui. are. eſt rē debitā ac iuſtā petendo inſtare: vt poſtulo te pecunias. Peto is. iui. ere. huiꝰ ſpēi: ē aliquid rogando poſcere vt peto te rē factu facilē. Induo is. veſtio is. ē quaſi veſtimentis velare vt veſtiam induā te diploide. Exuo is. exui ere. Spolio as. aui. are. eſt ꝑ cōtrariū ſc; veſtimenta deponere: vt exuam et ſpoliabo te veſtē. Cingo is xi. Accingo is. xi. Succingo is xi. ere ē circūdare: vt cinxiſti me enſem. Calcio as. aui. ē calciamenta inducere vt calciabo te ſolcas coturnos calceos. Excalceo as. aui. are. ē ipſa ſoluere ⁊ deponere vt excalciabo te omnia que alius calciauit.

Ouid. j. de amatorib⁹. ⁊ qd̄ det amator ſi ſaepe rogabit ante ſuū. ¶ Poſco is. Uerg. iiij. eñ. tu mō poſce deos veniā. Idē in. xj. Pacē te poſcim⁹ oēs. ¶ Poſtulo as. qd̄ ꝓprie eſt ꝓ tribunali ⁊ nō aliū petere: vt inq̄t iureconſult⁹ in titulo de dāno infecto. l. cui⁹ initiū eſt dices. Cū ablrō ⁊ ſ pōne a uigit pſalmographꝰ dicēs. Interprete Hiero. Poſtula a me ⁊ dabo tibi gētes. ¶ Peto is. apd̄ Ciceronē fere ſemꝑ hoc mō Virg. cōſtruit. ¶ Induo is. Uer. ij. eñ. Androgei galeā clipei ꝙ inſigne decoꝝ induit: cōſtruit etiā cū dtō. Idē. x. eñ. Nāq; vnā inueni ſupremū meliꝰ honorē induit ⁊ cū ſeptio caſu vt idē l codē indutuſq; iubet truncos hoſtilibꝰ armis. Eodē mō veſtio. Uer. ij. gē. Queq; ſuo viridi. ſemꝑ ſe gramine veſtit. Exuo q; eodē mō cōſtruit: ⁊ q̄ ſunt ſilis ſignificationis. Exigo te pecuniā ⁊ a te dici pōt. Metell⁹ apd̄ Gel. li. xiiij Ego illud manꝰ nihilo exigo: portoriū. Metellus numidic⁹ apud eundē ſocios ad ſenatū queſtū flentes veniſſe ſeſe maximas pecunias exactos eſſe: ſz ex figura greca dictū eſſe Gel. affirmat. illi eñ exigo te argentū dicūt. Hiero. in iouinianū. Noli mirari ſi inter titillationes carnis ⁊ incētiua vitiorū angelorum vitā non exigimur: ſed docemur ⁊ paulo infra maioris gratie offerre qd̄ non debeas: ꝙ reddere quod exigeris.

¶ Ch. ri. Rogo as. Oui. Multa rogat⁹ abit. Plau. i mene. rogas me hoīs impudēter audaciā. ⁊ cū ablrō. Cic. ad Memiū. nūc a te illud primū rogabo. Rogare etiam eſt cōſtituere. Gel. lib. j. Lex deinde licinia rogata eſt. Flagito
¶ Interrogo as. Diuus Hiero. ad paulinū: dn̄s interrogauit ſacerdotes legē. ¶ Flagito as. Syll⁹ li. j. Ipſe flagitat piacula turmas Ci. ꝑ domo. Me frumētū flagitabāt. Recipit interdū ablrm̄. Cic. ꝑ Sylla. hāc me oratione flagitaſſet. ¶ Poſco is. Cicero in verrē actione. iiij. Mileſios nauē popoſcit. ¶ Poſtulo as. Diuus Postulo
Hiero. in geneſi. dedit mihi dn̄s petitionē quā poſtulaui dn̄m. i. orauī Cic. de rn̄ſis haruſpiciū: niſi a ſenatu Sueto
preſidiū poſtulaſſent. Sueto. in Ceſare. Triūphalē virū repetundarū poſtulauit. ¶ Peto is. Hiero. in euāgeliorū tranſlatione. Si qd̄ petieritis patrē in nōie meo. Qd̄ etiā cōſtruit cū actō ⁊ ablrō. Sueto. in Ceſare niſi ab exercitu auxiliū per niſem petere etiā ire eſt. idē in veſpaſiano: reatina rura: vbi eſtiuare quotānis ſolebat peti. Cuius paſſiuū licet i noſtrati vernacula lingua nullū ſit. Latini tā eo plerūq; ſunt vſi. Luca. li. v. Seu leua petat Illyris. ¶ Induo is. Perſi. quē trepida ante boues dictaturā induit vxor. ¶ Exuo is. Iuue. Paulatim vitia atq; errores exuit oēs. ¶ Cingo is. Uer. inutile ferrū cingit. Quin. ad vilem vſum ⁊ ſordidū lucrū accingimur. Iuue. Crure tenus medio. Succingere debet. ¶ Calcio as. ¶ Pli. li. xxxvj. Aliī calciarent ſoccos oēs ex vno lapide. Sueto. in vitel. pedes ꝓberet ſibi excalciandos. Sūt preterea plura alia ꝟba q̄ preter actm̄ principalē etiā cōſtruunt cū altero actō longe ſecus quā que vidimꝰ ꝟba: dicimus eñ traiicio exercitū mōtē Exuo
Liuius. Traiicit copias iberū. Plautus. traiici exercitū iſarā Plan. ad Cicero. Exercitū ad kalēdas maias Rhodanū traiici. Aliqñ preter actm̄ cū effectiuo. vt Liuius de ſcdō bello punico: amnē vado traiicit. Sed huius ſignificationis a ſupiore longe alia ratio eſt. vbi aduertendū eſt alterū actm̄ a prepoſitione trās. alterum vero a verbo iacio regi oportere: vt ſit traiicio exercitū mōtē. i. trans mōtē iacio exercitū. Cuꝰ paſſiua vox erit exercitus eſt traiectus ꝑ mōtē. Cuius nature multa ſunt verba ſimilia vt tranſmitto: tranſeo: tranſpicio: tranſigo. Si eius fauerit cōſuetudo. Cōſtruunt etiā ꝟba vocatiua cū duplici actō. Sz huius cōſtructiōis alia eſt ratio: q̄ licet nō ſit vera appoſitio: eſt tñ appoſitioni ſimillima: vt ſi dixeris. Egyptij vocāt beluas deos. Feneratores dicūt lucrū virtutē: religioſi nūcupant calamitatē voluptatē: ⁊ ita in reliquis. Mar. Porco inſidias doña vocare tuas. Lactantius lib. iij. Qd̄ ſi deū naturam vocant. vbi etiam plerīq; ſubintelligunt eſſe: vt egyptij vocant beluas deos eſſe. i. beluas eſſe deos: ⁊ deū eſſe naturā. Sed mihi aliud apparet vocare beluas deos: aliud vero vocare beluas eſſe deos. Sunt quedā dicta vulgaria. In his verbis gerundij genitiui. q̄ nō facile ad latinitatē trāſferas vt ſi velis latinitate donare. La rhetorica e difficili dinſignari. nō recte dicas. Rhetorica eſt difficilis docendi. nō difficilis doctu. nō ad docendū. nō vt doceat. Sed per infinitiuum. difficile eſt docere rhetoricā. Cice. li. vj. epi. Illud cui vis facile eſt docere. Lactan.

Quinta ſpecies verborū actiuorū eſt que preter actm̄ cōſtruitur cū ablrō ſine ꝑpoſitione vel potius cum effectiuo qualia ſunt hec. Dono as. aui. are. eſt aliquid in ſignū honoris dare vt ego donabo te corona laurea. Spolio as. aui. are. eſt rē aliquā auferre: vt tu me ſpoliaſti exuuiis. Satio as. aui. Saturo as. are. eſt ſatiſfacere vel adimplere vt ego te ſatiaui cibo ⁊ ſaturaui pane. Onero as. aui. are eſt onus imponere. Exonero as exoneraui are. eſt onus deponere ⁊ lauare. vt ego exonero te faſce. Peto petis pro percutio tis. huius ſpēi eſt. vt malo me galatea petit. Afficio is. ere. pro eo qd̄ eſt in bonum ſiue malum aliquid facere.
Afficio te voluptate. i. facio tibi leticiā. Afficio te mu

¶ Anto. Quinta verboꝝ actiuoꝝ ſpecies eſt. Quinta verborum actiuorum ſpēs.
Dono as. aui. de conſtructōe huius verbi in iiij. ſpecie verboꝝ actiuoꝝ diximus. ¶ Spolio as. Uergil. xj. eneī. Poſtq; illū vita victor ſpoliauit achilles. ¶ Satio as. ⁊ ſaturo as. differūt teſte Valla. q; ſatiare ad oēs ſenſus ptinet: ſaturare ad ſolū guſtū: vt ego ſatiabo te ſpectaclis. ⁊ ſaturabo te pane. ¶ Onero as. aui. Ci. i. epi. holes nequiſſimi te onerarūt mēdaciīs. ¶ Exonero as. Oui. in triſtiū. at tā ē hāc odiīs exonerare fugā. ¶ Peto is. ꝓ eo qd̄ eſt percutio. Uerg. in buc. Malo me galathea petit laſciua puella. ¶ Afficio is. verbū eſt in hac cōſtructione frequentiſſimū oratorū: vt Cic. in epi. magno me dolore affeciſſent lr̄e tue. i. magnū mihi dolores feciſſent littere tue. ¶ Mutuo as. aui. ꝑ eo q; aliā rē alia ꝑmutare. Uerg. i. ge. chaonias pingui glande mutauit ariſta. Hora Affido Mutuo Vergilius

neribus.i.do tibi munera et beneficia. Afficio te moleſtia.i.affero tibi triſticiam. Afficio te iniuria.i. facio tibi iniuriam. Muto as.aui.are.eſt rem pro re permutando dare: vt mutauit glandem ariſta.

Priuo as.aui.are.eſt aliquid cuipiā auferre. vt tu me priuaſti multis bonis.

Leuo as.aui. Subleuo as.aui.idē quod alleuiare: vt hoc te faſce leuabo vel ſubleuabo.

Sexta verboꝝ actiuoꝝ ſpecies eſt q̄ preter accuſatiuū cōſtruunt̄ cū abltō ꝛ prepoſitiōe a vel ab: qualia ſunt.

edificat mutat quadrata rotūdis. Perſius. mercibus hic italis mutat ſub ſole cadenti rugoſum piper: et pallentis grana cymini. ¶ Priuo as. Cice. in epi. graui teſte priuat'
Leuo lus p̄ſe meo viro clariſſimo. ¶ Leuo as. p eo qđ ſubleuo ſiue alleuo. Vergi. Ego hoc te faſce leuabo. Sexta ſpecies v̄boꝝ actiuoꝝ eſt. ¶ Audio is. audiui. actiuuz huius ſpeciei eſt ſermonē alterius intelligēdi gr̄a percipere. vt audiui ex te vel a te vel de te. Audio p̄ſe ſpe
Exaudio. ciei eſt vocē tm̄ audire ſiue alalis ſiue alterius rei ſoni. ¶ Exaudio eiuſdē ordinis eſt: qđ audio facere. Audio vel inaudio tibi neutrū
Plautus ſecundi ordinis p eo qđ eſt obedio: qđ ex ob ꝛ audio ↄponit̄. Plau. in captiuis duob'. cuz dicto haud audiebat facto nunc ledat licet
Cicero. frequētius tm̄ in hac ſignificatiōe reperit̄ ab illo participiū p̄ſētis tpis. Plau. in amphy. ego ſum iouis dicto audiens. Cic. in philip. audiēs eſſet huic ordini. Idē p deiotaro rege aut q̄ dicto audientes in tāta re nō fuiſſent ꝛ in lege illa vulgata duodecim tabulaꝝ filiū minus dicto audientē liceat abdicare. Inaudio q̄ꝫ p obedio huius ordinis reperit̄. Affranius apđ Marcellū nouis dictis q̄ſo me ille inaudiat. Male audio cū eſt abſolutum hoc eſt neutrū quinti ordinis ſignificat infamari. Cice. ij. de oratore. Optimus cōſularis q̄ ad decēuirū male audiſſet. Idē p. M. Celio. viciniā eius mulieris miraris male audiſſe. Idē. v. tuſcu. ſed aliud moleſtius quod male audiebat. Teren. Vulgus mulieꝝ quod male audit. Ouidius quinto triſtium. Indolui: nec tam mea qđ fortuna male audit. Mar. Gentibus in libycis vxor tua galle male audit.
¶ Chri. Quinta ſpēs verboꝝ actiuoꝝ. Hec verba ſepiſſime conſtruuntur cū altero effectiuo: preter effectiuus principalē: vt ſi dixeris ſummus pontifex tercentū aureis me ſua manu donauit. Ego te hoc pugione vita priuabo. ¶ Dono donas. Gellius li. v. Caſtrenſis eſt corona qua donat eū imperator. ¶ Spolio as. Mar. templa vel arcyano demens ſpoliauerat auro. ¶ Onero as. Hora. li. iij. carmi. me pater ſeuis oneret catheniis. ¶ Afficio is. Cic. in epi. plurimis maximiſq̄ muneribus ꝛ nos amicos tuos ꝛ ciues vniuerſos ꝛ rempublicā afficies Qđ illud verbū nō pertineat modo ad animi affectus ſꝫ ad pleraq̄ alia: teſtis eſt Cicero exēplo ſupiori ꝛ li. j. de diuinatione dicens ab eo. Quē affecerat ſepultura. Idem pro Lucio Cornelio. Omitto quātis ornamētis ppl'm itum. C. Ceſar cū eſſet in hiſpania hro: affecit. Afficere vero ſine ſeptimo caſu delectare eſt Iuue. Quē mira afficiunt inſcripta ergaſtula. ¶ Peto tis. pro peteno ſemp in malā capitur partē. Liuius lib. xxi. Hiſpano pontini magis q̄ ceſim aſſueto petere hoſtē. Sueto. in Tybe. Miſſum in arenā aprum iaculis deſup petit Petere curſu aſſequi eſt Verg. Que litto prima curſu cōtendunt petere. petere blanditijs eſt blandiri. Quitilianus. Nouercā blanditijs petit. petere pabulis eſt pcari. Apul. Quī me lachrymis pabuliq̄ petiſſet. ¶ Muto tas. Hora. j. carmi. Socraticā domū mutare loris iberis pollicitus. ¶ Priuo priuas. Terē. Pamphilā ne ſi
Priuo. nos hac vrbe priuari. ¶ Leuo as. Verg. Ingrediens varioq̄ viā ſermone leuabat. ¶ Subleuo as. Cice. actione. iij. in verrē. Tua vi ꝛ crudelitate illius hoīs improbiſſimi pericula ſubleuabis. ¶ Sexta verboꝝ. hec ait ver
Audio. ba ſeparatiua dicunt̄ cuiuſmodi eſt. ¶ Audio is. Cic. j. de legibus. Me audire q̄ athenis ex phedro meo memini. Idem in hortenſio. Tertullius rhodius q̄ ſe illā audiuiſſe rōnē de phylone aliqñ regitur ablatiuis non a ver
Cicero. bo ex natura verbi: ſed ex natura ꝓpoſitionis. Cicero ad Trebatiū. has lr̄as ſcripſi in pontino ↄquum ad villam metrilii philomenis diuertiſſem ex qua iam audiuerā fremitum dientū meoꝝ: vbi ex qua locum ſignificat non quidem perſonam.

Abſtineo es.nui.ere. eſt ab iniuſticijs ſe cohibere vt ego abſtineo me ab iniuria.

Contineo es.ui.eſt a proprijs voluptatibus ſe refrenare. fac vt contineas te a voluptate.

Accipio is.pi.ere.eſt quōcunq̄ capere vt accepi a te commoda et incommoda.

Suſcipio is.epi.ere.eſt aliquid in fidem ſuam atq̄ curam accipere. vt oīa tua negocia ſuſcipio ate.

Recipio is pi.ere.eſt iterum accipe vel recuperare vt ego recepi a te libros omnes.

Eripio is.ui.re.eſt liberare vl' vi ꝛ rapiēdo aliqd tollere vt tu eripis me a malis ꝛ ego a te pecunias eripio.

Amoueo es ui.re.eſt auferre rem aliquam. vt amoue obſecro a me manum.

Aufero ers.abſtuli auferre. eſt tollere et amouere vt aufer a me opprobriū et contēptum.

Auerto is.ti.ere.eſt remouere a ſe rem aliquā vt auerte oculos a vanitate.

Abſtineo ꝛ ↄtineo differunt. ¶ Antō. Abſtineo es. ꝛ cōtineo es. v̄ba ſunt hu' ordinis differūt tm̄ auctore Valla. qđ abſtinere eſt ab alieno vl' exteriori re. vt abſtineo me ab iniuria: abſtineo me a muneribus. cōtinere v̄o eſt a ꝓprijs voluptatib' vt cōtineo me a libidine a coitu a cibo. Cic. qđ bñficiuz eſt ſi te abſtinueris ab alieno ſcelere. ꝛ Luc. man' abſtiere a muliere melius ē. Cōſtruit̄ etiā figurate cū gt̄o vel dati' ex idiomatꝫ greci imitatione. vt Ho. mox vbi luſit ſatis abſtineto dixit irarū. Ver. prepōnē ab ſuppſſit vō. enei. di. abſtinuit tacta p̄ aduerſuſq̄ refugit. Accipio is. quo differat a ſumo is. diximus in prima ſpē actiuoꝝ. ¶ Recipio is. p̄ter alias ſignificationes q̄s hꝫ cū eſt neutrū ſcđi ordinis ſiḡat pmittere q̄ v̄bo Ci. freqn̄ter vtit̄ in epi. marie. ¶ Suſcipio is. ē aliqd in curā atq̄ fidē ſuā accipe. ¶ Eripio is. ꝛ reliqua v̄ba ſeparationē ſignificātia hu' ordis ſunt. Ver. ij. eñ. teq̄ bis ait eripe flāmis. ꝛ in eodē eripui fateor leto me ꝛ vicula rupi: nā vtrobiq̄ ſubintelligitur ab vel ex: qui eiuſdē
Amoueo. eſt ſignificationis. ¶ Amoueo es. idē eſt qđ aufero ers. atq̄ vtrūq̄ huius ordinis admoueo es. tertie ſpeciei cōtrarie ſignificationis vt admoueo tibi manū amoueo a te manū.

¶ Aduerto eodē mō differt ab auerto vt aduerte oculos ad me.i.conuerte ad me. auerte oculos a me.i.remoue. Eodē mō differūt aduerſus ⁊ auerſus ꝙ aduerſus eſt faciē oſtendēs ex oppoſito. auerſus terga vertēs vt oculos ab aliqua re declinās. vt Verg.j. diua ſolo fixos oculos auerſa tenebat.

¶ Cypri. Abſtineo es. idē in epi. ego q̄ me abſtinebā a murenis. a beta ⁊ malua ſum deceptus. ¶ Accipio is. idē in verrem li.j. Etēm ſi plurimas a tuo ꝑceptore iniurias accepiſſes: accipe eſt etiā ſare. pli. iunior. accipi eīm nō minus eſſe oratoris tacere interdū ꝙ dicere. Nā accipere vel capite vel humeris vehere eſt. Agella.li.j. onera ille humeris. hi capitibus accipiunt. Accipere litteras dicimus: tam ab eo qui mittit: ꝙ ab eo q̄ attulit. Cice. ad Treb. Accepi a te aliquot epi. vno tpe. Idē ad eundē epiſtolā noſtrā quā accepi ab l. aruntio concidi innocēter. Suſcipio is. Quint.li.j. pluſꝙ imponebatur oneris ſponte ſuſcepi. Suſcipere etiā gignere eſt Plau. qui geminos ex ancilla ſuſcepit liberos. Nā ſuſcipere accipere eſt. Verg. Suſcipiant pateris tepidumq̄ cruorem. Suſcipio.
¶ Recipio is. Ci. in verrē actione. vij. Vulnus ille in capite ad hoſtiū duce recepit. recipere eīm ſe reuertere eſt. Ci. ad tre. Sin aūt iſta ſunt maiora recipe te ad nos. Idē in ibim. Sin aūt iſta frigebūt recipias te ad nos. Recipe aūt lr̄as vix dicas. ſed accipere. Eripio is. Cice. pro milone. Qō te aiunt eripuiſſe domo e medijs armis. Luca. li. iiij. et miſeras [illegible]lis eripe terras. reperit etiā cū dtō ꝯſtructū Pli. ad tyronē. Quicq̄d eſt in eā eripe me hoc tormēto. Terē. eripuit fidianā lenoni. Amoueo es. idē iſtū amorē ab aīo amoueas tuo Aufero ers. Tertu. i apo. holes a cogitatu vere diuinitatis auertat ꝑſtigijs falſis. Auerto is. Ver. nec poſſe italia teucroꝝ auertere regē: italia ꝑ ab italia ſcriptū eſt. De verbis paſſiuis.

¶ De verbis paſſiuis. Cap.ij.

¶ Epitome.

☞ Paſſiua verba quibus orationis partibus ament conſtrui: ⁊ quibuſcum caſibus gaudeant ſituari hic cernet lector.

Paſſiuū v̄bū eſt illud qō deſinit in or. hꝫ actiuū i o. ⁊ exigit an̄ ſe ntm̄ ꝑ pſona patiēti ⁊ ablt̄m cū ꝑpoſitiōe a vl̄ ab. vl̄ dtm̄ pro pſona agēti vl̄ faciēti. vt de⁹ amat a me vl̄ mihi. Et⁹ tot ſunt ſpēs qō diximꝰ eē i v̄bo actiuo. Sꝫ aīaduertēdū ē ꝙ cū mutamꝰ v̄buꝫ actiuū i paſſiuū caſus cū quo verbū cōſtruit poſt actm̄ ꝑncipalē nō mutat. vt impleo granariū frumenti vel frumēto. granariū implet a me frumēti vel frumento do tibi pecunias. pecunie dātur tibi a me. Doceo te grammaticā tu doceris a me grāmaticā. Dono te corona: tu donaris a me corona. Audio ex te grāmaticam grammatica audit a me ex te. Aīaduertēdū eſt quoq̄ v̄ba reciproca ⁊ q̄ dicūtur vocatiua q̄lia ſunt ſcribor: habeor iudicor: predicor: agnoſcor: vocor: nominor: appellor. nūcupor ⁊ ſimilia cōſtrui poſt ſe cū eodē caſu cū quo ante ſe conſtruuntur. vt ſcribor fortis. vocor Antonius.

¶ Anto. De verbis paſſiuis cap.ij. Quēadmodū verbū actiuū diffiniuimus paſſiuo dicētes. Actiuū eſſe qō in o deſinit ⁊ hꝫ paſſiuū in or. ita nunc ediuerſo paſſiuū diffiniuimus. qō in or deſinit et hꝫ actiuū in o. in q̄ differt a deponēti ⁊ cōi q̄ nō habēt actiuū in o. ⁊ exigit an̄ ſe ntm̄ ꝑ pſona patiēti in quo differt ab actiuo: qō exigit ntm̄ ꝑ pſona agēti et facienti ⁊ ablt̄m cū ꝑpoſitiōe a vel ab: vel dtm̄ ꝑ pſona agēti vel faciēti: in q̄ differt a deponēte nā cōe eodē mō ꝯſtruit quo verbū paſſiuum. vt deus amatur mihi vel a me. Eius hoc eſt verbi paſſiui. tot ſunt ſpecies quot dicimus eſſe in verbo actiuo: ſunt eīm ſex quēadmodū ex ſuperiori capite colligi pōt. Sed eſt aīaduertendū. Duo notāda eſſe dicit. Primū qō cū verbū actiuum paſſiuo mutare volumus accuſatiuū pſone patiētis in nominatiuū: et ntm̄ pſone agentis vel facientis in ablatiuuꝫ cum ꝑpoſitiōe a vel ab: dtm̄ vertere debemus. Caſus vero ille cū quo verbum actiuum poſt actm̄ principalē conſtruit: mutari nō debet id qō ꝑ oēs ſpecies obſeruādū eſt: vt in ſcđa impleo granariū frumenti vel frumēto. granariū implet a me frumēti vel frumento. Vergi.j. enei. Implentur veteris bacchi pinguiſq̄ ferine. Alteꝝ qō notandū eſſe dicit eſt ꝙ verba reciproca et que dicunt vocatiua. in voce paſſiua reciprocantur. hoc eſt poſt ſe conſtruuntur cū eodēꝫ caſu cū quo ante ſe ꝯſtruebātur. vt Hora.j. car. Scriberis vario fortis ⁊ hoſtiū victor. habeor indoctus: predicor ignauus: videor ſapiens: vocor Antonius: nuncupor nebriſſenſis: dicor grāmaticus. Nō eſt hoc in loco diſſimulandum: qō Seruius annotauit in illud Verg. vij. enei. optato conduntur tibridis alueo. eſſe quedā verba que nulla rōne mutātur ex voce paſſiua in actiuā: vt ſacerdotes creari. virgines capi: vñ et capte dicebantur: q̄m a pontifice de manu patris nō minores decē annis capiebantur. neq̄ eīm dici poſſet ꝙ pontifex illas capiebat. Eodē mō dicit Serui. cōdi ꝑprie illos qui ſibi ſtatuūt ciuitatē. conduntur ergo tibridis alueo dixit Ver.j. ſedē ſtabilē locant. Pari rōne dicimus ego linquor aīo: ꝑ ex aīo q̄ loquēdi modus frequēs eſt apud Pli. nō tñ recte dixerimus animus linq̄t me. Eodē mō cōſternor ab aīo ꝑco qō eſt terreor: vt apō Saluſtiū equi ſine terroribus conſternant. ⁊ Oui.ij. meta. ꝯſternantur eq̄. nō tñ dici poſſet ꝙ aliquis conſternat equos. Dicimus quoq̄ ex numero noſtroꝝ militū decē ſunt deſiderati in ꝑlio. i. mortui ſunt ⁊ defuerunt Ceſar in cōmentarijs deſiderari ſunt eo die ſagittarij circiter ducenti: nō tñ recte diceretur nos deſiderauimus ducentos ſagittarios. Dicimus ꝑterea interdico tibi aqua ⁊ igni: nō aquā et ignē. at in voce paſſiua dicimus aqua ⁊ ignis interdicitur tibi a me. dicimus quoq̄ aque ⁊ igni interdicitur tibi a me aūt vix dici poſſet: q: interdicitur imperſonale eſt ab hoc verbo neutro interdico. Cice. de ſene. male rē gerētibus bona interdici ſolent. Apuleius in. iiij. floridoꝝ dtm̄ voci actiue in ntm̄ paſſiue conuertit: cū ſcribit diues ille cibo interdicatur ⁊ in digeſtis titulo de curatore furioſi. l.j. lege inquit duodecim tabularū ꝑdigus interdicitur. ⁊ ibidē mulier q̄ luxurioſe viuit bonus interdici pōt. Dtm̄ quoq̄ in ntm̄ vertit Hora. in poetria dicens ego cur acq̄rere pauca ſi poſſim inuideor. Idē alio in loco hec ego patrare ⁊ idoneus imperor. Eadē quoq̄ rōne dicimus in actiua ego iubeo tibi. ⁊ in paſſiua tu iuberis a me. ⁊ ego ſum iuſſus a te. Dicimus preterea mutuo tibi pecunias. fenero tibi nūmos. In voce tñ paſſiua non dicimus pecunie mutuantur tibi a me aut nummi fenerantur tibi a me. ſed tu mutuaris a me pecunias et feneraris a me nummos. Dicimus etiā ego delecto te. ſed tu delectaris a me. nō dicitur: ſed tñ delectaris: quia mutuo: fenero: delecto: actiua ſunt mutuor: feneror: delector deponētia. multa nāq̄ vt diximus ſupra. verba ſunt actiua deſinentia in o. que non habent paſſiua in or.

¶ Ebr. paſſiuū verbū ante ſe nñm ꝑterq̄ in infinitiuo vbi exigit actiūs licet etiā aliqñ repiatur interiecto
verbo finito actiūs. Locuſtas penaꝝ: ⁊ feminū attritu ſonare credit. Gel. ad Cic. ꝓ certo iam habetur regē
Paſſiuum alexandrinū mortuū. Quint. li. ij. quē vtroq̄ certamine biſdē dieb⁹ coronabat municū. Stat⁹. ſudūq̄ cruorē
verbū añ ſe manibus aggerit. Hora. in epi. nunc ſatyꝝ cyclopa mouetur. Sꝫ in his accuſatiuis diuerſa rō a ſuperioribus
nñm exi- eſt illud tui ſui pueri ſunt in hoc loco monēdi: actiñ ꝓnoīs reciproci ꝑmitiui in voce actiua nō poſſe mutari
git. in nñm ad vocē paſſiuā q̄ caſu ꝓnomē hmōi caret. ſed mutari in ablm: atq̄ ꝑſone agentis vocis actiue reſtit
Horatius qui iugiter. In ntō vt ſi dixeris mūdus ꝯtinet ſe paſſiuū hui⁹ erit: mūdus ꝯtinet a ſe: idē eñ ꝑſona ⁊ agens ⁊
patiēs eſt. Ver. Tertia iā lune ſe cornua lumine cōplent. ¶ Et ablm. Iuue. Nec amet queq̄ ꝯtec amet ab vllo
Sueto. ad curionē li. vij. vel te vincā vel vincar abs te. Aliqñ tñ ablīuū cū verbo paſſiuo nō regit virtute verbi
paſſiui: ſed rōne ſignificatiōis talis verbi: vt ſi dicas amoueor a lr̄is: eripior a patre: nō q̄ lr̄e amoueāt me vel
pater eripiat me. Sed q̄ aliqs illud faciat aliud intelligere poſſum⁹. Ci. ad Treb. Illud ſoleo mirari nō me
toties accipe tuas lr̄as quoties a Quinto fratre afferunt: vbi Q. frater nō afferebat ſꝫ tabellarius a Q. fra-
tre lr̄as afferebat. Ci. Aduertendū eſt ꝓpoſitiōes a vel ab pleruq̄ geminatas repiri apō auctores: plerūq̄ vero
nō. Colu. li. x. de q̄bus neq̄ diligētius quicq̄ ꝑcipi pōt q̄ ab higinio. Iā dictū eſt: neq̄ ornati⁹ q̄ Vergil. neq̄
ornatius q̄ Celſo. Aliter Cic. ꝓ rabirio poſſe hoīm memoriā rē nullā maiorē: magis periculoſam: magis a
vobis oībus ꝓuidēdā: neq̄ a tribuno plebis ſuſceptā: neq̄ a cōſule defenſā: neq̄ a pplo Ro. ꝯcognitā. Poſſu-
mus vti triplici ꝓpōne regimīe vario vt ſi dixiſſes ab anno ꝓximo amouemur a libertate ab improbiſſimo ty-
rāno: cui⁹ exēplū vide in ſexta actiuoꝝ regula. ¶ Vel dtm. Martia. diligeris pplo nō ꝓpter ꝑmia ceſar. Ver.
j. ene. Hec dū dardanio enee miranda vident. De dtō aūt euidētiſſima ſunt exēpla: ac potiſſimū in hoc verbo
videor ꝓ appareo. Cic. ad treba. Legi tuas lr̄as ex q̄bus intellexi te Ceſari noſtro valde iuriſcōſultū videri.
idem ad terentiā. Satis mihi magnū fructū videor percepiſſe. vbi nō dicas ſatis a me: ⁊ q̄ ſequunt. Sub hac
aūt forma huius verbi nulla vox actiua eſt ſed deponēs. Nā pro eo qd̄ dicim⁹ vulgo. mi pare q̄ vero videor vide-
re dicimus. vbi alterū deponēs alterū actiuū eſt. Terē. in adel. videor videre iam diē illū. Hora. audire magnos
iam videor duces. vbi nō recte dicimus: videt mihi intelligere lectionē. videtur tibi inſeruiſſe regi: videtur no-
bis recte feciſſe. videtur vobis optime ſcripſiſſe. Sed videor mihi videris tibi. Videmur nobis videmini vo-
bis ⁊ reliqua ꝑterq̄ ſi eſſet tñſio a tertia ad tertiā: vt videt regi recte adminiſtraſſe rēp. i. ſe. nā me vel te dice-
re nō poteris: immo dices videor mihi: ſiue videris tibi ⁊ reliq̄. Cic. ad treb. Satis ne tibi videor ſine te ius
ciuile didiciſſe: idē nimiū cupidus diſcedendi videre. idē ad dolobellā. mihi iāpridē eſſe cumulatū videbatur.
reperitur etiā paſſiuū a video es. cui⁹ exēplū ſupra adduximus. Ver. Hec dū dardanio enee miranda viden-
tur: in hac ſignificatiōe: vbi dtiūs eſt ibi ⁊ ablīuūs eſſe pōt. hec dū a dardanio enea miranda vidētur. Aduer-
tendum eſt. Quū dtiūs ⁊ ablīuūs in eadē clauſula venerint: potius dtm ⁊ ablm eſſe agentē ꝑſonā. Cic. in epi.
oīno nihi magis expetende ſunt lr̄e a te: q̄ a me tibi: nihil eñ rome geritur. Qd̄ putē te ſcire curare hic Ci.
lr̄as expectat a dolobella. nō aūt dolobella a Ci. in verbis vero acqſitiuis oppoſitū inuenit: nā ablīuūs poti⁹
q̄ dtiūs ꝑſona eſt agens. Quit. mihi ille deſequer quē laus exciter. Ci. in epi. Qd̄ ſi mihi efficiendū fuiſſet hic
Cic. facit illic aūt Quint. nō dat. Sed afferamus exēpla clariora. Cic. in epi. actis his lr̄e a te mihi ſunt red-
dite. Quibus a me conſiliū petis. Idē mihi. a me tibi oīa liberiſq̄ tuis parata confidas velim idē id vbi a me
declarari volo idē in verrē actiōe quarta. nunc qd̄ mihi abs te datus. id accipio. Licet aliqñ dtiūs in eiſdē ver-
bis ꝑſertim ſine ablīō ꝑſona ſit plane agens. Terē. in heau. ei vnā cenā atq̄ eius comitibus dedi q̄ ſi iterū
mihi danda eſt. actū ſiet: hic aūt mihi ꝓ a me ſcriptum eſt: gtīs etiā ꝑſona agens interim reperitur. Iuueñ.
Obtritū vulgi perit oſſe cadauer. i. a vulgo. Sed hic pōt excuſari: nā potuit ꝑticipiū paſſiuūꝫ tranſire in vim
noīs de q̄ paulopoſt dicemus. Cū actō vero mediāte ꝓpoſitiōe etiā ꝑſona agens reperitur Cic. in epi. per ad-
uerſarios tuos eſſe factū: Quint. lib. iij. pleraq̄ nō inuenta ꝑ me. Sed ab aliis tradita continebit. itaq̄ ꝑ me
cauſa videt inſtrumentalis ⁊ intermedia a me vero ꝑſona agens vel potius efficiens. Cic ad volūniū li. vij.
Cetera q̄ ſunt a me. In ſcdo lib. de oratore: ꝑ Antoniū ꝑſonā diſputata de ridiculis: nā illud ſtatij in ſiluis. Ca-
pitur eximiū priſcilla decore: ⁊ illud eiuſdē horrida labenti ꝑfunditur arma cruore. ⁊ Luca. li. ix. pluribus ille
notis variatā pingitur aluū: figurate ꝑ ſynecdochen dicuntur. Septimus etiā caſus verbis paſſiuis ſepiſſime
datur. Iuue. planta vndiq̄ magna calcor. idē quanto celebretur ſportula fumo. ¶ Poſt actm̄ principalē non
mutatur: fallit autem hoc documentū in tertia ⁊ quarta regula plerūq̄ dicim⁹ eñ ꝑſuadeo tibi aliquid et in
paſſiua perſuaſus es a me. ⁊ atq̄ tibi aliqd̄ eſt ꝑſuaſuꝫ a me. Ci. in actōe. iiij. in verrē. Quid vobis hoc magis
ꝑſuadeā. Quum iā perſuaſum eſſe confido: ꝓ quo grāmatici dicerent. Quū iā ꝑſuaſos eſſe confido. Idē li. ij.
de legibus. Si hoc igitur iā a principio ꝑſuaſum ciuibus eſt grāmatici vero dicerent. Ciues ſunt ꝑſuaſi. Cel-
lius. li. vj. epiſt. ciceronis felix eſt ſi ſcit: ⁊ ꝑſuaſus eſt. ¶ Doceo etiā aliquid tale hꝫ. Licet ſit ſpēi q̄rte. Manili⁹
li. iiij. magna eſt rō breuiterq̄ docenda: ꝓ aliqs docendus eā. vt Tertulianus in apologia innocētiā adeo do-
Doceo cti ſumus. Gel. lib. ij. qui in eodē numero res grecas erudiri erant vt docti erant dixit. Plaut. in trinūmo il-
lo priori modo. Multa ego paſſum docta dicta loqui. Pli. li. xxxiij. tātus erat docende oratorie q̄ſtus. Quint.
lib. xij. vt appareat poſſe oratorem nō diſcendo tñ iuri vacare. Sed etiam docendo ab hac conſtructione legi-
mus in eodem. Sed lib. j. Cuius doctiſſimus ſermo. In poſteris quoq̄ eſt epiſtolis traditus pariter inuolui-
mus aliquando iſtud verbū flagito as. Cice. j. de legibus. Iam diu flagitatur hiſtoria. Quintilianus ad Try-
phonē. Sed ſi tantope efflagitantur quam tu affirmas. pro quo grammatice diceremus. Iam diu aliquis
flagitaretur hiſtoriam atq̄ ſi tantopere efflagitor libros ſiue efflagitamur: vt Cice. in officiis. Sum multis
Linquor efflagitatus. Pli. iunior ad ſuperciū actionem frequēter ⁊ a te efflagitatā. ⁊ a me ſemper promiſſam exhibui
ꝓ exanior tibi. In eo vero qd̄ auctor in cōmento dixit. Dicimus linquor aīo ꝓ exanimor qui loquendi modus frequēs
eſt apō Pliniū. nō tñ recte dixerimus. Animus linquit me. Ego vero ſic repperi apud eundē Pliniū lib. xxx.
capite. iij. Quos animus linqt. niſi textus ſit mendoſus adiecit ꝑterea in eodē cōmento deſiderati ſunt in ꝑ-
lio. i. mortui ſunt. in actiua voce idē ſignificare videtur. Cice. philip. xiiij. ne vnū quidē militem deſiderauit.
i. mortuus fuit. Sed neq̄ in paſſiua ſemꝑ ſignificat eſſe mortuū. Sed cupitum ⁊ optatum. Cicero ad Treba-
tium. Ruffius mediuſfidius tuus ita deſiderabatur: vt ſi eſſet vnus ex nobis. i. optabatur. ⁊ erat neceſſarius
nō aūt mortuus. Gellius lib. iiij. captiones rome nihil deſiderarentur. Plinius iunior lib. iiij. nunc mihi tu
maxime deſideratus. Idē ad Voconiū nobis tñ querēdus eſt ac deſiderandus: vt exēplar vite prioris. Quin-
til. lib. j. Vtriuſq̄ eñ rei aptus quidā modus deſideratur: non q̄ ſit mortuus ſed q̄ optetur ⁊ deſit. ¶ Reci-

proca. Iuue. varicoſus fiet aruſpex. Hora. Scriberis vario fortis. ¶ Vocatiua. Teren. Iam lepidus vocor. Hora. ego poeta ſalutor. Mar. vna lucerna vocor. Apule. felix ego vocabor auia. Horatius.

¶ De verbis neutris. Cap. iij.

¶ De verbis neutris. Cap. iij.

¶ Epitome.

Caput hoc tertiũ verboꝝ neutroꝝ docet naturã ac vires: ꝗ orationis partes quoſq; poſt ſe caſus expoſcunt.

NEutrum verbum eſt illud quod deſinit in o. ⁊ non habet paſſiuũ in or. vt ſeruio uis. Eius complures ſunt ſpecies. ¶ Prima ſpecies vboꝝ neutroꝝ eſt ꝗ poſt ſe ɔſtruũt cũ gtõ vł abltõ vt careo pecuniaꝝ vł pecunijs. Cuiuſmodi ſũt ꝗ ſequũt. Careo es. ui. ere ẽ rẽ deſideratã nõ hr̃e: vt ego careo tui. tu, cares pecũia.

Egeo es. Indigeo es. ui. ere. eſt habere neceſſitatẽ rerum ad viuendum: vt egeo ſalutis ⁊ ſalute. Abundo as. Redundo as. eſt ſupfluere et ſupra modum habere vt abũdo diuitiarũ et diuitijs. Sto as. Conſto as. are idem eſt qđ in precio eſſe. vt hic liber ſtat tanti quanto precio tu emiſti. Satago is. eſt anxium curioſum atq; ſollicitũ eſſe vt hic ſatagit rerũ ſuarũ ⁊ rebus ſuis. Abſtineo es. ui. ere. eſt ab iniuſticijs ſe cohibere. vt abſtineo ira ⁊ ab iracũdia. Scđa ſpẽs verborum neutrorum eſt ꝗ poſt ſe cõſtruuntur cũ dtõ: q̃lia ſunt ꝗ ſequuntur: vt Cedo is ceſſi. eſt dare locũ ſiue honorem ⁊ dignitatem. cede maiori. ¶ Pareo es. Obedio is. Obtẽpero as. aui are. idem ſibi volunt: vt paret amor dictis.

Anto. Diffinitio verbi neutri.

DOnit in primis verbi neutri diffinitionẽ dicẽs. qđ verbũ neutruꝫ eſt qđ deſinit in o. ad ſimiliam paſſiui deponẽtis ⁊ cõis ⁊ nõ hꝫ paſſiuũ in or. ad ſimiliam verbi actiui: quẽ tñ caſum añ ſe ⁊ poſt ſe regat nõ dicit. ſꝫ adde tu qđ vba neutra ſignificãtia actioneꝫ exigũt ante ſe nñm p pſona agẽte vel patiente: vt ego ſeruio: ꝗ vo paſſionẽ illatã aut ideo patbiã. i. paſſionẽ innatã exigũt aut ante ſe nñm p pſona patiẽte vti ego vapulo. ego frigeo. poſt ſe vo cũ oĩb' obliqs põt cõſtrui: aut abſolutũ eſt. Hoc loco reprẽdus eſt ꝙ ſupra cũ de verbi actiui diffinitiõe agebat dixit' ppriũ eſſe vbi actiui cũ actõ cõſtrui: atq; hr̃e paſſiuũ in or. eſſe tñ vba ꝗ ⁊ ſi cũ actõ ł voce actiua ɔſtruunt nõ tñ hñt paſſiuũ ł or. itaq; partim actiua partim neutra eſſe dicẽdã. ¶ Careo es. cũ abltõ frequẽti' ɔſtruit: antiquores etiã gtõ iungebãt vt Terẽ. in heautõ. oẽs mihi labores fuere leues: pter ꝙ tui carendũ qđ erat. ⁊ Neui' apud Gelliũ li. xviij. noc. atti. carendũ tui eſt inqt: qđ ipſe exponit p te. Actõ ꝗ iungebãt. vt Turpillius apud Marcellũ. meos inqt careo. Sed abltõ vt diximus frequẽter iungitur. vt Iuue. cariturus turture magno. Pli. in epi. Carent iure rogẽ quibus aqua ⁊ igni interdictum eſt. Careo.

Plinius.

¶ Vbi. Careo es. Verg. Caſſum lumine lugẽt: nã pro carmine actiuũ eſt. Plaut' in mene. Inter ancillas ſedere iubeas lanã carere cõſtruit etiam cũ duplici effectiuo quorũ alterũ inſtrumẽti eſt. Marcellus ad Cicero. Quibus ego facile equo a vincto carebam.

¶ Anto. Egeo es. idigeo es. hui' eſſe ſpẽi aꝑ ꝙ cũ gtõ etiã poſſe iungi ɔtra Philaletheñ. ł mo vo ɔtra Philaſeudõ dicam' Ver. x. enei. Nec te rõnib' egentẽ abſtulit alta dies. Hor. mãcipijs locuples eget eris capadocum rex. Id. i. ſermo. At ꝗ tãtulo eget: q pro eſt opus. Cic. p roſcio. nã p deũ imortalẽ qđ eſt in hac cã qđ defenſiõis idigeat. ⁊ Luci. apud Noniũ Marcel. quaꝝ abũdem' rerũ: ⁊ quaꝝ idigeamus de ablatiui ɔſtructiõe paſſim exẽpla reperies. ¶ Abũdo as. Cic. p cluẽtio. Mulier inqt abũdãs audacia. Verg. ł buc. ꝙ dives pecoris niuei: quã lactis abundãs. ⁊ illud qđ de lucilio afferebam': quaꝝ abũdemus rerũ ꝗ rum indigem'. ¶ Sto ſtas. ⁊ cõſto ſtas. cum aliqđ pcio eſſe emptũ ſignificãt hui' ordinis ſunt ſed de illoꝝ ɔſtructiõe plura diximus in ſcđa verboꝝ actiuoꝝ ſpẽ. ¶ Satago gis. pro eo qđ eſt curioſum atq; ſollicitũ eſſe: abſolutũ plerũq; repit quẽadmodũ ⁊ ſatis ago pro quo poſuit Ceſar in cõmẽtarijs ꝗ ſatagẽtib' inquit celeriter occurrant. Gel. li. xviij. Plorantibus oĩbus noſtris atq; in ſententia ſatis agentibus Terẽ. tñ in heautontimerumenos genitiuo iunxit dicens: ⁊ ſi is quoq; ſuarum rerum ſatagit. Pendeo ⁊ faſtidio Plautus in mercato. diſſolui iam me nimis diu animi pendeo. idem in aulu. faſtidit meiquia videt me ſuam amiciriam velle. ¶ Secunda ſpecies verborum neutrorum. ¶ Cedo is. ceſſi. Verg. v. eñ. cede deo hoc eſt da locum ⁊ fatere te eſſe victum aliquando etiam exprimitur locus ⁊ tunc eſt actiuum tertie ſpeciei. Papinius in achilleide. hortantur: ceduntq; loci: vnde ⁊ Cice. participium futuri vocis paſſiue protulit de claris oratoribus gratioſi inquit ſcribe ſint in dando ⁊ in cedendo loco. Cum accuſatiuo etiam iunxit Vergli. libro. xi. dicens cedat ius propriũ regi: in qua ſignificatiõe. ſepe apud iureconſultos reperitur. vt in digeſtis de legatis. iij. l. ſi mulier ſi vſufructum inquit mortis cauſa ceſſero. ⁊ in titu. de acqui. poſſ. cedere poſſeſſionẽ dixit. Nã ⁊ diomedes grãmaticus in idiomatis annotauit recte poſſe dici cedo poſſeſſionem. ⁊ cedo poſſeſſione. ¶ Pareo es. obedio is. obtempero ras. huius ordinis verba idem prope ſignificant: ſed cũ accuſatiuo etiam iunxit Papini' in achilleide dicens. non adeo parebimus oĩa matri. ⁊ Gellius li. ij. Quedam inquit non eſſe parendum: quemadmodum non obſequendum.

Egeo et indigeo.

Cicero. Abũdo. Cicero.

Sto ⁊ ɔſto

Satago.

Scđa ſpẽs verborum neutroruꝫ Verg. Pareo et obedio. Gellius. Plau.

¶ Vbi. Egeo es. ſepiſſime cum gtõ. Saluſtius in iugur. nullius rei idonee egentiũ. Iuue. Curatoris eget qui nauẽ mercib' ipleꝫ: idẽ cui' egent prona ⁊ terra ſpectãtia mũdi. Plaut' in aſinaria. qꝫ tui abeſſris egeo. Antonius ad Paulũ matre carẽs. nutricis egẽo. Hiero. ł ſpalmoꝝ trãſlatiõe bonoꝝ meoꝝ nõ eges. etiã cũ abltõ. Ci. in epiſt. tu quãquã ɔſilio nõ eges: vel abũdas potꝰ Quintil. li. xij. ⁊ ipſe litigãtiũ auxiliator egebit ɔſilio. cum actõ etiã cõſtruebat apud veteres Cenſorin' apud Gelliũ vitio vertit: ꝗ multa egeo adiungit etiã elegãter in finitiuo Mella lib. ij. de italia magis: qꝫ ordo exigit: ꝙ quia monſtrari eget pauca dicentur. ¶ Indigeo indiges Terentius in huius indigeas patris. Cicero. j. lib. officio. vt quiſq; maxime operis indigeat idem in libro

Cicero. Iudigeo.

de amicitia erat. Affricanus indigẽs mei. Lucillius apud Marcellũ. Quartũ: ⁊ abundam' rerũ quaꝝ ⁊ indigemus. ℂ Abũdo as. dicimus enĩ ego abũdo pecunia: ⁊ pecunie mihi abũdant. Terẽ. amore abũdat. Antipho. Augu. li. con. Nã id furatus ſum qđ mihi abundat. Iã ſupra ⁊ rerũ ⁊ cõſilio abundare poſſe dici vidimus cuiuſmodi etiã offendiť. deficio is. Cic. ad Sulpitiũ ea mihi ſolatia deficiũt. Plini' iunior hec amenitas deficiat aq̄ ſalientiũ. pro huic amenitati deficit aqua ſaliẽs. ℂ Redũdo as. Cic. actiõe. iiij. in verrẽ. Ols hic locus acceruis corporũ: ⁊ cruũ ſanguine redũdauit. idẽ lib. j. de diuinatiõe tota domus ſanguine redũdauit. Nã ſimplex horum actiuũ eſt Statius li. j. Achil. Eacides ſanguine cãpos vndauit dixit Inundo ꝓ o neutrũ hui' ordinis eſt Uer.
Conſto. Inundãt ſanguine foſſe. ℂ Cõſto as. Cice. li. iiij. de finibus a lo inqt cõſtamus ⁊ corpore. Luca. lib. iiij. Nõ vllo
Cicero. cõſtet mihi ſanguine bellũ recipit etiã ꝓpoſitionẽ Cice. lib. iiij. de finibus. Sumus enĩ homines ex a lo cõſtamus ⁊ corpore. Sed cũ grõ. Gel. li. j. Nã quũ fere cõſtaret curriculũ ſtadij. Qđ eſt piſis apud iouẽ qñ ſignificaľ precium Pli. ad maximũ tanti cõſtat vt ſis diſertus. nã qñ eſt neutrũ acq̄ſitiuũ eſſe firmũ ſignificat ⁊ in eadẽ ꝑmanere ſententia Cice. j. thuſcu. ⁊ ſi tibi quidẽ cõſtare vis oẽs quicũq̄ nati ſunt erunt de nõ ſolũ miſeri. Sed ſemp miſeri. Si iñ infinitiuo adiũgiť impſonale eſt de quo ſuo loco explicabiť. Satago gis. Plau. i aſinaria. Nũc ſatagit a dducit domũ. ℂ Abſtineo es. Iuue. lauatis a lalibus abſtinet ols mēla. ℂ Scđa ſpẽs hui' ordinis ꝓbalicet acq̄ſitiua ſint cũ actõ etiã ſepe cõſtruunť vt ſua pene cuiuſq̄ verbi cõſtructio declarabit. ℂ Cedo is. Mar.
Cedo. ols Ceſareo cedat labor amphiteatro cedere cũ actõ cõſtructũ mõſtrat auctor. ℂ Pareo pares Uer. cui ſidera parẽt parere ola adducit auctor. ℂ Obedio is. Cic. pro põpeio ei' ſemp voluptatib'. hoſtes obedierũt reperitur etiã obaudio cũ actõ. Aug. li. xvij. de ciuitate dei obaudiuit. Habraã pater veſter vocẽ meã idem alibi cũ datiuo cõiunxit. Et precepto vtriq̄ obaudire cupiẽtis. ℂ Obtempero ras.

Conſulo is. Prouideo es. pſpicio is. Caueo es. ẽ vtilitatẽ ſuã alicui ꝓcurare vt pr̃ cõſulit filio. Placeo es. ui ere. ẽ eẽ vľ fieri placitũ ⁊ gratũ vt ego placeo tibi. Diſpliceo es. ẽ nõ eẽ acceptũ nec gratũ. Occurro is. obuio as. eſt ad aliquẽ currere ⁊ ei obuiã exire: vt ego occurrã tibi. fauco es. ſtudeo es. Aſpiro as. cui. arc. ẽ fauorẽ alicui dare: vt tu faues mihi. Seruio is. eſt in ſeruitute eſſe vt ſeru' frugi fuit dño fideliť. Inſeruio is. ẽ obſeq̄ ⁊ q̄ſi officiũ ſeruiẽtis alicui pſtare vt fac iſeruias mihi. Parco is. ignoſco is. eſt cõdonare remittere ſeu miſereri: vt ego parco tibi vt ignoſcas mihi. Noceo es. officio is. eſt offendere vt nõ noceas mihi ne ego noceam tibi. Doleo es. ui. eſt pati dolorẽ. vt hoc vulnus non dolet mihi

ℂ Cauto. Cõſulo is. de hoc in ſcđa verborum
Cõſulo. actiuoꝝ ſpecie dicim'. ℂ Prouideo es. ⁊ pſpi
Luca. cio is. vt ego ꝓuideo mihi. ⁊ pſpicio tibi Uergi. j. eñ. grauiter cõmot' ⁊ alto pſpiciẽs. reperiunť etiã actiua vt Luc. in. iij. hec vbi ſunt ꝓuiſa duci. ⁊ Uerg. tris littore ceruos pſpicit errãtes. Caueo ꝓ eo qđ eſt ꝓuideo hui' ſpẽi verbũ apud iure cõſultos frequẽter repiť Cice. in epiſt. meli' te ei cauere volo q̄ ij e aliis ſolet. Cũ actõ vero ſignificat fugere Iuueñ. Cauet hunc quem coccina lena vitari iubet ℂ Placeo ⁊ diſpliceo. occurro ⁊ obuio eiuſdẽ ordinis ſunt fere ſemp. ℂ Seruio ⁊ iſeruio
Seruio ⁊ inſeruio. eo differũt: qđ ſeruire ꝓprie ſeruorũ eſt. aut eoꝝ q̄ ſub tyrãno viuũt. In cui' verbi ſignificatiõe plurimũ hiſpani labunť ſequẽtes lingue ſue idioma. dicẽtes ſe eſſe ſeruitores ⁊ ſe paratos eſſe ſeruire: cũ ſerui nõ ſint ꝓ eo qđ deberẽt dicere ſe paratos eſſe iſeruire. hoc eſt obſeq̄ ⁊ morẽ gerere. ℂ Parco is. ⁊ ignoſco is
Parco. tum hui' ordinis tũ actiua reperiunť quarte ſpẽi. Uer. vj. eñ. parcere ſubiectis ⁊ debellare ſuꝑbos. Idẽ in. x. Auri memoras: q̄ multa talẽta natis parce tuis Gel. li. xv. Uitã modo ſibi vt parcerẽ orauiſſe. ſed his in locis ꝓ ſeruo as. Plau. in amphitrione relatis manib'
Quinti. orat ignoſcam' peccatũ ſuũ. Eodẽ mõ ignoſco is. Quinti. in declama. ignoſcite maloꝝ periculoꝝ metus ignoſcite humana diſcrimina piſo frugi apud Priſcianũ quodcũq̄ deliquiſſet: ignoſcitũ affirmabat. Uerg. in. georꝫ Ignoſcẽda q̄dem ſcirẽt ſi ignoſcere manes quãq̄ Serui' in eo loco dicat ignoſcẽda. participiũ eſſe ſine verbi ori
Noceo. gine: ꝑinde ac ſi ignoſco nõ eſſet niſi neutrũ hui' ſpẽi. ℂ Noceo es. officio is. q̄ etiã actiua reperiunť: vt Apule. j. meta. cũ multa inq̄t nocerẽtur. publica' inq̄t indignatio percrebuit ⁊ in Pſalmo. xxxiiij. Iudica dñe nocẽtes me: expugna ipugnãtes me. Lucreti' quoq̄ quaſi ab actiuo dixit officiũtur vti cogatur tardi' ire. ℂ Et illud
Trogus. eccleſiaſt. xxviij. relinq̄ proximo tuo nocẽti te: ⁊ tũc deprecãti tibi peccatã ſoluẽtur. Trogus. li. xliiij. Itaq̄ cũ nõ ſolum nõ noceret verũetiã quorũdã vberibus aleret ſubaudi puer. ℂ Doleo es. huius quoq̄ eſt ordinis: niſi qđ dolorẽ patitur. ponitur in datiuo qđ dolorem infert in nominatiuo. Martia. ſi qua fides: vulnus qđ feci: nõ dolet inquit: ſed qđ tu facias. hoc mihi poete dolet Teren. in eunucho. dolet dictum imprudẽtia adoleſcenti ⁊ libero. Nam qđ Hieronymo interprete dicitur caput meum doleo potiam eſt atq̄ figurarum ea figura: que orationi ſolute nõ eſt permiſſa. Licẽtius tamen alia figura dicitur vicem tuam doleo. Saluſtius in catillina. quaſi dolens eius caſum. Cum genitiuo etiam iunxit Ouidius ſcđo metamorphoſeos dicens ſucceſſorumq̄ minerue indoluit.
ℂ Ebri. Cõſulo is. Cicero in verrem actione. iiij. Non ſolum ſociis cõſuluit in illo bello. verumetiam ſuperatis hoſtibus obtemperauit huius aũt ſimplex tẽpero as. ⁊ cum dtõ ⁊ cum actõ iungiť. Pli. in prologo nõ queo mihi temparare. Plinius iunior ad reſtitutũ. Non poſſum mihi temparare quominus apud te. Iuue. cuius diſpē
Prouideo ſio eſt ⁊ tempero filium. ℂ Prouideo es. Cice. in epi. ſi rõnibus meis a te prouiſum eſſe intellexero ⁊ cum actõ
Quinti. Quintilia. li. j. Nõne alia dicim': alia ꝓuidemus. ℂ Proſpicio is. Cice. in catilina. P. C. cõſulite nobis proſpi
placeo. cite patrie. ℂ Caueo es. Cice. pro lege agraria. Sed non modo illis cauet verumetiã aliud genus donatiõis
Fauco. inducit. ℂ Placeo es. idem in verrẽ acti. iiij. Placet mihi iſta defenſio. Iuue. Si fur. diſpliceat verri homicida Miloni. Occurro ris. Ouidius in epiſt. occurramq̄ oculis incumulata tuis. ℂ Fauco es. Quintilianus lib. ij. vir dici poteſt quanto libentius imitenť: q̄bus fauemus Pli. in prologo. ꝑinde occupationibus locum fauco. ℂ Studeo es. Cice. lib. j. de legibus. Iuri te ſtudere memini etiam cum actõ. Cice. in Saluſtium. Iamq̄ nil aliud ſtudet. Idem a torquatũ. Qui ſi nil aliud ſtudeat. Idẽ lib. iiij. inuectiuarum. Cenoſus nil aliud ſtudens.
Cicero. ℂ Aſpiro as. Uerg. aſpirat primo fortuna labori. eſt etiam aſcendere. Sed neutrũ abſolutũ. Cice. ad trebatium ad quem ceteri aſpirare non poſſunt. ℂ Seruio is. Teren. Reus habitarum abij concedens nobis ⁊ re

ſeruiens. Inſeruio is. Gel.li.xvi. Lucretius eque auribus inſeruiẽs. Deſeruio ꝛ ſubſeruio. etiã huius ordis ſunt Pli. iunio: li.vij. epi. moleſte fero: ꝙ ſtudiis deſeruire nõ põt. Plau. in mene. ſub. eruire ſibi poſtulat. ℭ Par co parcis. Gel.li.iiij. ille atrociſſimus leonũ vni parſiſſet. Iuue. peritture parcere charte. ℭ Ignoſco is. Iuuena. Quid refert dictis agnoſcat. Multi ignoſco ꝓ ignoro. Gel. hec inqꝛ nemo ignouit cui principiũ ignotuꝫ ꝓ nõ cognitus ſcripſit Verg. ignotas agẽs libye deſerta pagro. ℭ Noceo es. Quint. nec minus error eoꝝ nocet mo ribus. Hieroni li.ij. Larix aut a carie aut a tinea nõ nocet. ℭ Officio is. Hora. li.ij. ſer. Multe tibi tũc noce bunt res. Lucre. officiaſſitur vti cogantur tardius ire. ℭ Doleo es. Gel.li.viij. epi. nunꝙ tibi oculi doluiſſent. cũ acrõ ꝓpric. idẽ li.vj. epi. epiſtolã cõſiſam doleo. Sta. in thebaide. belloꝝ extrema dolemus. Qꝛ figurate capi tur ſatis multa in ſynecdoche diximus. Plau. ṗo cũ abitõ viſus eſt in aſtellaria. doleo ab alo. doleo ab oculis doleo ab egritudine. Doleo

Indulgeo es. indulſi: eſt operam dare ſiue blandiri vt indulgeo litteris ꝛ filio.

Inſto as. inſtiti eſt inſiſtere vrgere ſeu contriſtare vt noli inſtare mihi.

Supplico as. eſt humiliter deprecari. vt ego ſupplico tibi ꝛ tu regi ſupplica.

Hereo es. adhereo es. eſi ere. eſt adiungi ſeu inniti. vt ego hereo tibi tu mihi.

Illudo is. Inſulto as. eſt irridere vt tu illudis capto.

Inuideo es. ere. eſt de alterius bono dolere vt omnibꝰ inuideas inuide nemo tibi.

Impono is. ui. ere. eſt decipere vel defraudare vt facile eſt barbato imponere regi.

Inceſſo is. inceſſi. eſt aggredi ſiue impetere vt regibus inceſſit magno diſcordia motu

Inuado is. pro eodẽ. vt tãta inuaſit cupiditas pleriſqꝫ

Incũbo incũbis incubui. eſt vires imponere ſiue operam dare alicui rei. vt validis incumbite remis.

Volo vis volui cũ bene iunctum eſt amare ſeu ad aliquẽ hr̃e bonã voluntatẽ vt nõ bñ tibi vult q accuſat.

Cupio cupis. cum bene iunctum. pro eodem: vt quod bene cupio glycerio.

Timeo es. ui. proprie eſt formidare ne amico noſtro aliquid mali contingat: vt pater timet filio.

Metuo is. pro eodeꝫ. vt inopi metuẽs formica ſenecte.

ℭ Anto. Indulgeo es. huiꝰ ordinis frequẽtius reperit. Vergi. iiij. eñ. indulge hoſpicio cauſaſqꝫ innectere morãdi. Idẽ. ij. ge. indulge ordinibus. Terẽ. in hautõ. nimiũ illi mene deme indulges. dicimus ꝙ indulgeõ operas trĩs. ꝛ Iuue. cũctis narratur ephebis mollior ardenti ſeſe indulſiſſe tribuno. Cuꝫ acrõ tñ Lucilꝰ apõ Marcel. tu uiqꝛ q irã indulges nimis. ℭ Inſto as. inſtiti. Iuue. Inſtantẽ regi armenio pthoꝗ cometẽ. Ver. j. enei. inſtans opi regniſqꝫ futuris. Idem. viij. heu quãte miſeris ſedes. Laurẽ. inſtãt. Ideꝫ in eodẽ. pte alia marti curriũ rotaſqꝫ volucres inſtabat. Dtõ acrm̃ iunxit: ſed figurate ꝓ eo qõ eſt inſtãter faciebat. ℭ Supplico as. Terẽ. in and. ſhm hunc orabo huic ſupplicabo: Pulcia. dicit etiã acrõ iungi poſſe ſed nõ probar. ℭ Hereo es. ꝛ adhereo es. eiuſdẽ ſignificatiõis vniꝰ ſpeciei ſunt. Verg. ij. eñ. Herẽt parietibus ſcale. cũ vero eſt abſolutũ ponit pro eo qõ eſt dubito. Iuue. ſperes ꝛ dubitas alta chionẽ deducere ſella. ideꝫ heremus dicat ipſa abhoc frequẽtatiuũ heſito heſitas ſemp in hac vltima ſignificatiõe reperitur. Cice. in academicis. dubitant heſitãt reuocant ſe interdum. ℭ Illudo is. ꝛ inſulto as. Verg. geor. neqꝫ oues hediqꝫ petulci floribꝰ inſultet. Idẽ in. viij. eñ. huic capiti inſultas tot ferro ſeua dediſſet funera. Seruiꝰ dicit inſultare eſſe aliquẽ irridere eiuſdeꝫ ſignificationis eſt illudo. Verg. ij. eñ. certãtqꝫ illudere capto. Idẽ. in. iiij. ꝛ nr̃is illuſerit aduena regnis. iungitur etiã acrõ. Terẽ. ſatin ſuperbe illuditis me. Inuideo es. Iuue. haud tñ inuideas vati: quẽ pulpita paſcunt. apud antiquiores actiuũ ordinis tertij reperitur

Inſto. Supplico Hereo Vergilius Cicero. Illudo Vergilius Inuideo. Vergilius

frequẽtius. Verg. in buc. liber pãpineas inuidit collibus vmbras. Idẽ. j. ge. iãpridẽ nobis celite regia Ceſar inuidet. ꝛ in. xj. eñ. te ne inqꝛ miſerande puer cũ leta veniret inuidit fortuna mihi. ℭ Impono is. huis ordinis verbũ eſt decipere. Iuue. Facile eſt barbato iponere regi. Martia. callidus ipoſuit nup mihi caupo rauene. In libro ꝙ geneſeos. xxix. Hiero. interpre quare inqꝛ impoſuiſti mihi. Geñ. xxvj. Dixitqꝫ abimelech. quare impoſuiſti nobis. Hinc impoſtores dici ſunt ꝛ impoſtura alias cũ acrõ ꝛ drõ iungit: Ver. iiij. eñ. puppibus ꝛ leti naute impoſuere coronas. ℭ Inceſſo is ꝓ eo qõ eſt inuado dis. Ver. iiij. ge. Regibus inceſſit magno diſcordia motu. Vale. maxi. iii. j. Nec mihi cũta cõplectendi libido inceſſit. i. inuaſit vel inuadit. Cũ acrõ iũxit Sylli. italicus dicẽs ſic herpo ruit in mediũ teluſqꝫ fatigat fluminũ inceſſens. Dicimus pterea inuado tibi et inuado te. Varro apud Marcel. Tanta inuaſit cupiditas bonoꝝ pleriſqꝫ: ſꝫ videt in hac ꝯſtructiõe ꝓ inceſſo acceptũ. Incũbo is. auctore Quint. huius ordinis eſt dicimuſqꝫ incũbo huic rei. antiquiores tñ incũbo in hanc rem dicebãt: vt idẽ auctor ait. ℭ Volo vis. vt volo tibi benefieri ꝛ cupio tibi bene. Ennius nõ bene tibi vult qui te falſo criminat. Catullus cogor amare magis: ſed bene velle minus. Tereñ. in andria. vel qõ ipſi bene cupio glycerio. Dicimus etiã volo hanc rem. ꝛ cupio hanc rẽ. volo legere ꝛ cupio legere. Timeo es. ꝛ metuo. is huius ſpeciei verba ſunt: ꝛ eſt timere ne quid mali alicui eueniat. Verg. j. ge. aut inopi metuẽs formica ſenecte. Hora. ij. car. te ſuis matres metuunt iuuẽcis. Ennius apõ Diomedẽ. metuo inqꝛ legionibus labi: ꝛ ſic videt eſſe actiuũ tertie ſpeciei. Quinte ꝙ ſpeciei reperit apõ Terẽ. in and. metui inqꝛ a chryſide. Cic. ad Herenniũ a quo ſibi nõ iniuria ſummũ periculũ metuebat. Apuleius. vij. meta. Etiã cũ de ꝓpoſitiõe iunxit de me inqꝛ metuẽtes ſibi. idẽ de timeo es. dicendũ eſt. Verg. ij. ene. Suſpenſum pariter comitiqꝫ oneriqꝫ timentẽ. aliqñ etiam acrõ iungimus idem in eodem. ꝛ que ſibi quiſqꝫ timebãt.

Impono Volo Timeo Metuo Apuleius

ℭ Chri. indulgeo es. Quint. li. ix. Latinos magis indulſiſſe cõpoſitiõi ꝙ atticos apud veteres vero ꝛ etiam apud ſacros auctores cũ acrõ cõſtruitur Luci. apud Noniũ. Tu q irã indulges nimis manus abſtinere a muliere melius eſt. Diuus Hierony. Miſericordia inquit eſt: qꝛ indulget noſtra peccata. Inſto as. Martialis. lib. j. bis pene tibi conſul trigeſimus inſtat: ꝛ cũ acrõ pro. vrgeo. Plau. in aur. Si magis me inſtabunt ad pretorem ſufferã. ꝛ illud hymni. Sed premium mortis ſacre perẽnis inſtat gloria. Supplico as. Ci. acrõ de. iiij. Quint.

in verrē: nec arato: pretori ſupplicaret. ¶ Hereo adhereo. Uer. iii. eneī. Steteruntq comē ⁊ vox faucibus heſit. Hiero. in Job tranſlatiōe. pelli mee cō ſumptis carnib⁹ adheſit os meū. Illudo is. Diuus Hiero. Ↄ pelagius

Inſulto per eſſe ⁊ eſſe poſſe mitrorū illudis auribus. ¶ Inſulto as. Hora. iiii. car. dū Priami paridiſq buſto inſultet armentū. ¶ Inuideo es. idē. ii. car. Aulon fertilis baccho minimū falernis inuidet vuis. ¶ Impono is. Seneca ad Luciliū. oculis noſtris impoſuimus. Pli. ad pauli. Si modo mihi nō impoſuiſſet recitatio tua. Cice. lib. ii. ad atticū. Cui tamen egregie impoſuit nullo noſter. Quin. Spes tibi perpetue laudis impoſuit. Idem pro iuuene amico meo marcer impoſuiſti. vnde impoſtura deceptio eſt. ¶ Incedo is. Q. Curtius li. i. Cupido ni ce ſiit animo ſortis eius replende. ¶ Inuado is. Uarro de vita patrū. ita porro inuaſit cupiditas bonorum pleriſq cū actō frequens eſt. Uer. nunc inuade viā: vaginaq eripe ferrū. Incumbo is. Iuue. cogunt eidem incumbere ſecte. ¶ Uolo is. Teren. neq beniuolens: neq notus neq vicinus. Plocius apud Gelliū: cui male

Apuleius voluit maxime. ¶ Timeo es. ¶ Metuo is. Teren. Si eum relinquo: eius vite timeo. Apuleius lib. i. aſini au rei ipſe trepidus ⁊ eximie metuens mihi. Cice. ad atticū. Pluuiās metuo ranis.

Tertia verborū neutrorū ſpecies eſt q̄ poſt ſe cōſtruunt cum abltō ſine ꝑpoſitione vel potius cum effectiuō. vt

Fragro gras. aui are. eſt redolere vel odorem ex ſe emittere. vt redolentq thymo fragrantia mella.

Flagro flagras aui. are. eſt inflammari. vt flagratq cupidine currus.

Ardeo ardes arſi ere. eſt ſplēdere ſine vri: vt ardet amore pari qui ſcit ſe amari.

Exardeo es. arſi ere. pro eodē cum in cremento vt his dictis ſubitas exarſit in iras.

Aeſtuo aeſtuas are. eſt feruere. bulire ⁊ calere. vt oceanus lunaribus eſtuat horis.

Calleo es. ui. eſt eſſe vel fieri calidū. vt ego caleo febri tu vero cales amore.

Frigeo es. frixi. Algeo es. alſi. eſt eſſe vel fieri frigidum vt tu friges dio. ego algeo pluuia.

Fluo is. fluxi. Mano as. aui are. eſt decurrere vel minutas ptes ſtillare: vt loc⁹ fluit lacte ⁊ fons manat aq̄.

¶ Quarta verborū neutrorū ſpēs eſt q̄ poſt ſe ↄſtruunt cū abltō ⁊ prepoſitōe a vel ab. ad ſimilitudinē verborū paſſiuorum in perſona agente vel patiente. ante ſe vero exigunt nūm̄ perſone patiētis. Qualia ſunt.

Exulo as. aui. are. eſt extra ſolum ſue terre vel patrie eiici. vt homicide exulant a pretore. Uapulo as. aui. are. ē verberari. vt diſcipuli vapulant a magiſtro.

Tertia verborū neutrorū ſpēs. ¶ Antō. Tertia verborū neutrorū ſpecies eſt ¶ Flagro as. aui. qd̄ eſt inflāmari. vt Oui. ii. meta. Flagratq cupidine currus fragro as. p r. eſt odorē ex ſe emittere: vt in cāticis Salomōis. Ubera tua fragrātia vnguētis optimis. Uer. i. eñ. thymo fragrātia mella. ¶ Ardeo es. arſi. nā qd̄ Uer. in buc. dixit corydon ardebat alexim. figuratū ē. ¶ Eſtuo

Eſtuo as. nam Hiero. vt ſupra meminimus. noua q̄dā rōne dixit in medio ignis: nō ſum eſtuatus. ¶ Caleo es. calui, frigeo es. frixi. palleo es. pallui. ⁊ reliqua oīa verba ſignificatiōis: quā greci idiopathiā. i. ꝓpriā paſſionē appellant: oīa ſunt abſoluta: niſi q̄ poſſunt conſtrui cū ſeptīo caſu ſignificāti inſtrumētum q̄ act⁹ ille ex ingēns ꝑncipiis excitat: vt hom⁹ flagrat igni. hō ardet ira: mulier eſtuat calore. puer calet febri. puella friget imbri: alalia algēt frigore. ⁊ eodē mō de reliqs ſilibus

Mano et Fluo ¶ Mano as. ⁊ fluo is. huius ordis v̄ba phē eſſe. dicimus nāq fons manat aqua ⁊ fons fluit aqua. ⁊ rurſus aq̄ manat ex fōte: aqua fluit ex fonte vl̄ de fonte. Scateo ⁊ ſcaturio.

Plautus. Plau. i aulula. inter bibere ſola ſi vino ſcateat corinthieſe3 fontē pirenē pōt. ¶ Quar

Q̄rta verborū neutrorū ſpēs. ta verborū neutrorū ſpēs eſt. hec neutrapaſſiua dicunt a grāmaticis: neutra q: nō habēt vocē paſſiuā in or. paſſiua q: paſſionē ſignificant: atq ad ſimilitudinē verborū paſſiuorū conſtruunt hoc eſt ante ſe cū nō ꝑ perſona patiēti poſt ſe cū abltōmediāte ꝑpoſitōe a vel ab. vt ego exulo a rege. Sunt aūt huius ſpeciei pauca verba. ¶ Exulo as. a quo duo

Exulo tm̄ reperiuntur participia exulans ⁊ exulaturus paſſionem quoq ſignificātia. Cic. iii. tuſcu. thelamonē pulſum pr̄eq exulantē. Iuſti. li. xxv. ille quū in perpetuū cū viris exulaturie: atq eodē mo vapulans vapulaturus. Quint. li. i. adde qd̄ multa vapulātibus dictu deformia.

¶ Cho. Tertia verborū. Hec aūt verba a neotericis grāmaticis neutropaſſiua appellantur. Que Lanteſius

Flagro paſſionē innatā ſignificare dixit: vt herbeo: cinereo. flauco: vireo: tumeo: areo: egreo: gaudeo ⁊ reliqua.

Ardeo ¶ Flagro gras. Iuuena. qui nunq̄ flagrabat amore puelle. ¶ Ardeo es. Martia. dicis amore tui bellas ardere puellas: aliqn̄ prepoſitionē admittit. Uerg. Nanq volans liquidis in nubibus arſit hirundo. Exetiā ardere cupere. Plinius iunior: ardeo inquit te videre cōſtruunt etiā cū acō. Cice. ad Celium. Nunc mihi animus ardet.

Exardeo ¶ Exardeo es. Lucanus li. vii. exarſitq omnis lancea ſaxo. admittit etiā prepoſitionē. Mar-

Caleo tialis. O q̄ terribilis exarſit pronus in iras. ¶ Eſtuo as. Iuuenalis. eſtuat infelix anguſto limite mūdi. exeſtuo as. etiā reperitur. Uerg. fundoq exeſtuat imo. ¶ Caleo es. Hora. iii. car. terras alio calentes ſole mutamus. Quoniā calleo es. per duplex. ll. ſcriptum. Calloſus ſum ſiue callum habeo: aut callum facio ſignificat. Plautus in pſeudo. plagis coſte callent transfertur etiam ad habitū quendā: quo videmur cūcta quaſi per callum: ⁊ aſſiduitatē: prorſus intelligere. Hora. legitimūq ſonum digitis callemus et aure. Perſius dicenda tacendaq. ¶ Frigeo es. Mella. li. i. quis ergo nō ſuperat fontem qui riget calore ⁊ caret frigore. ¶ Fluo is. Uerg. at ꝑ auro plurima fluxit. Mano as. Idem. iii. eneī. tum gelidus toto manabat corpore ſudor. vbi potuit dici gelido toto manabat corpus ſudore. Si verba metri eſſent capacia. Titus Liuius. lib. i. Cultrum ex vulnere Lucretie extractū ⁊ manantē cruore p̄re ſe tenens: recipit etiam prepoſitionem. Lactan. li. i. ab hac gente vniuerſa flagitia manauerūt: hac etiā cōſtructione inchoatiua verba conſtruuntur. Pli. li. xxiii. hominis facies lacte aſine mire teneſcit. Gelli. lib. xi. ipſa nix vetuſtate rubeſcit. Uergi. horreſcit viſu ſubito que etiā cū actō conſtruunt cū preſertim mutauerint ſignificationem Sylius lib. ii. Iam maneo vmbraſq perhorreſcat. Uergil. morſus horreſce futuros. etiam per ſynecdochē. Lucanus lib. iiii. intumuere thori totoſq induruit artus. id eſt habuit artus totos induratos: animaduertendum eſt huius regule verba que etiam Dio

modes ꝛ Phocas abſoluta appellant:licet ↄſtruant cū re verbi.q̄ ſemꝑ ponet in ſeptimo caſu.dicimus frigeo vel frigeſco frigore.Gellius ad Ciceronē nos nihil frigore frigeſcimus. ¶ Quarta ſpēs hec v̄ba neoterici grā matici neutro paſſiua appellāt.q̄ paſſionē illatā laurētius ſignificare dicat. ¶ Exulo a rege vitatuꝰ loco q̄ ꝑ ſone adiungit exulo.Melius ait auctus in exiliū a rege. Plinius iunior de iunio bruto .a quibus in exiliū actꝰ dicimus igitur exulo ab vrbe.Mar.exulat auſonia pꝛefugus delator ab vrbe. ¶ Vapulo las.Quintil.li.ix.an ab reo fuſtibus vapulaſſet dixit Claudius faſcibus e tandē vapulat ille ſuis Mar.Quū ſecta colcho luna va- Vapulo.
pulat rhombo. Martia.

Veneo venis.venijui.vel venij ire.eſt vendi.vt ſerui veneunt a mangone.

Fio is.factus ſum fieri eſt incipere eſſe de nō eſſe trāſire ad eſſe.vt templum fit ab architecto

Liceo lices ui.re.eſt appreciari ꝛ in precio taxari vt liber licet a me.

Quinta verborum neutrorum ſpecies eſt que poſt ſe cum nullo caſu conſtruuntur niſi mediante prepoſitione.vt ego viuo in vrbe:qualia ſunt.

Viuo viuis vixi, ere .note ſignificationis eſt .vt viuat gabijs.vt vixi in vrbe.

Eo is iui ire eſt ad locum ꝛ pſonam ire.vt eo ad vrbem eo ad antonium.

Obeo is.ire.eſt mori.Exeo is. exiui exire notum eſt vt obijt ꝛ exiuit de vita.

¶ Anto.Veneo is.huiꝰ ordinis verbū eſt qđ ab antiquis veneor eris.declinabat. Plautus. Veneo.
Ego ne illi venear.Tirianus apud Diomedē de agricultura:nā id melius emit q̄ veneat ab hoc cū ſupinū fit venuz in principio preteriti nō diximus venus:nec venitus:ſed venditus eodē Diomede auctore:nec vllum aliud habet participiū. ¶ Fio fis.ꝛ ab eo ↄpoſita con Fio.
fio cōfis defio is. Columela li.ii.Stercus in dies qđ ex pecudibus cōfit Macro.li.i.ſatur.
diem q̄ ex quadrantibꝰ cōfit Ver. in buc.lac
mihi nō eſtate nouū nec frigore defit.Terē.i Teren.
eunucho.Nec cū eſt:nil defit. Tn̄ antiquiores
fior fieris declinabāt.Caro in thermū. Poſt
inq̄t fitur oturius.Idē greco ritu fiebant ſaturnalia:hec Priſc.li.viij. Participia factus ꝛ faciēdus a facio mutuatur fiēs ꝛ fiendꝰ.nuſ q̄ legi. ¶ Liceo ces.inter ſupiora numerat. Liceo.
Sunt q̄ huic verborū ordini addāt nubo is.
ſed ego neſcio an ſatis latine dicatur virgo
nubit viro a patre apud antiquiores actiuū
fuit.Nā in euāgelio Matthei legimus inter
prete Hiero.neq̄ nubent neq̄ nubentur:qđ
idē exponēs ait nubunt viri nubūtur forſitan
ſe femine:q̄uis ꝛ mulieres nubere dicātur:ſed viri ꝑ abuſionē nubere dicūtur:cū in cōiugiū ſub minori conditiōe veniunt ſic Mar.dixit.Vxori nubere nolo mee:ꝛ Ouid.ii.meta. Tibi nubere nympha volentis votia.ce Ouidius.
de dei.Ad hoc ſunt tria participia nubens nuptus rus. Reperiuntur quoq̄ verba in voce actiua paſſionē ſignificantia. Precipito as.turbo as.ingemino as.tōdeo es.verto is.inſinuo as.accingo is. Plautꝰ in trinūmo nā q̄ in amore precipitauit:peius perit q̄ ſi ſaxo ſaliat.Verg.ij.eneid.Et iam nox humida celo precipitat pro Verg.
precipitatur.Idem in.iiij.Tum flumina mēto precipitant ſenis ꝑ precipitatur: vn̄ ↄ̄pticipiū pn̄tis paſſionē ſignificare reperitur:vt ſupra memorauimus Ver.Tepidi turbāt ſeptem oſtia nili:ꝑ turbātur:ꝛ ab eo ↄpoſitū cōturbo as.ꝑ eo qđ eſt decoquere. Mar.ↄturbabit atlas ꝛ nō erit vncia tota Iuue.Sic pedo ↄturbat matro deficit:ꝛ in lege q̄dā fundū digeſtis de in rē verſo. Poſtea inq̄t ↄturbauerat q̄ boues vendiderat Ver.i.geor. ingemināt auſtri ꝛ denſiſſimꝰ imber.ꝑ ingeminātur.Idē in eodē.Cimiphon tōdent hirca in canaq̄ menta:ꝑ tondent.Idē in eodē ꝛ rote ſolidā in glacie vertere lacune:ꝑ verſe ſunt.idē.i.eň. Tū proꝛa auertit:ꝛ vndis dat latus.qđ Seruꝰ exponit ꝑ auertit quēadmodū ꝛ illud Vergiliū tū vero tremefacta nouus ꝑ pectora cunctis inſinuat pauor:ꝑ inſinuat.idem i eode:accingūt oēs opi:ꝑ accingunt. ¶ Quinta verborū neutrorum ſpēs eſt hec ſunt q̄ a grāmaticis dicunt abſolutiua q̄ in ↄſtructiōe caſus nō admittūt niſi mediāte ꝓpōne:vt Iuue.viuat gabius viuat fidelis vt dixit in vrbe. ¶ Viuo is.vixi:qđ cū actō etiā pōt ↄſtrui:ſed figurate:quemadmoduz Viuo.
paulopoſt dicturi ſumus.Eodem q̄ modo dego is.vt apud Ver.iiij.eň.vitā degere more fere. ¶ Eo is.iui.ſed Verg.
eo inficias dicimꝰ:ꝑ inficior ſiue nego. ¶ Exeo is.cū actō ↄſtruitur rōne ꝓpoſitiōis extra:ꝛ cū ablō rōne ꝓpoſi Exeo.
tionis ex.cū quibus cōponitur.Solinus poſtq̄ totiꝰ inq̄t hoiem exiuit.i.diem ſuū obijt Ver.v.eň.Corpore tela modo atq̄ oculis vigilātibus exit:qđ Macro.in ſaturnalibꝰ ꝛ Seruius exponit ꝑ vitat Luc.exeat aula q̄ vult eſſe pius. ¶ Adeo is.rōne ꝓpoſitiōis ad:cū qua cōponitur:iungit ſibi actm̄ Verg.adit oppida paſtoralia q̄ ꝓ Adeo.
poſitio etiā actō iungitur:vt Teren.in andria.adeo ne ad eū. Rōne ꝓpoſitiōis etiā dicamus obeo mortem.pro Teren.
morior:.ꝛ obeo is.abſolute poſitū Sulpi.ad Ci.paulo inq̄t añ lucem. Marcel.diem ſuū obijſſe.Nā compoſita ab eo is.plerumq̄ actiua reperiuntur.

¶ Cbri.Veneo is.Cic.in verrē actiōe.vij.quāti hec ipſa ſi palā libereq̄ venirēt:venire poſſent.Quinti.Fabricius rn̄dit ſe actiue ſpoliari malle q̄ ab hoſte venire. ¶ Fio is. Plautꝰ in penulo fite ſaturi fabulis ſignificat Cicero.
interdū eſtimari Cicero in Lelio.quāti quiſq̄ ſe ipſe facit.tāti fiat ab amicis.fit in tertijs tn̄ ſingularibus ꝑ Plautus.
ſonis imperſonaliter pro ↄtingit accipitur.Idem offi.li.i.fit interdū vt nōnullis omiſſa imitatiōe maiorum ſuū quoddā inſtitutū cōſequātur.Mamus etiā fieri pōt pro eo q̄ minus latine dicunt poſſibile eſt.fior tn̄ vetres dixerunt.Caro cenſorinus greco ait ritu fiebantur ſaturnalia. ¶ Liceo lices. Plautus in menech.oīa venibunt queq̄ licebunt nubo nubis.plurimi grāmatici huic ordini aſcribunt:qui plane falluntur:nam ſcōi ordinis eſt Saluſtius in iugur.Iugurthe filia baccho nupſerat Teren.Aiebant hodie filiā meā nubere filio tuo circumloquimur etiā per ſum es fui.ꝛ participiū preteriti nupta fuit.i.nupſit. Plau.in menech. miſerior mu Saluſtius
lier me nec fiet nec fuit tali viro qui nupſerim Iuu.vidua eſt locuples que nupſit auaro.Qđ etiam cum ablō conſtructum reperitur Terē.aut ſe mecum nuptā vellet:ꝛ cum accuſatiuo prepoſitiōe mediante Gellius lib.i. vt vna apud duos nupta eſſet Cice.pro celio.Quū ex ampliſſimo gn̄e in familiā clariſſimam nupſiſſes.Nam de datiuo notiſſimum. Seruius Sulpitius ad Ciceronem adoleſcentibus inquit:primarijs nuptam fuiſſe. Quum tamen illud verbū ſolum mulierum ſit transfertur ſepe ad viros.Iuue. Quid queris nupſit auarus.
¶ Quinta verborum.cōſtruuntur hec verba cum pluribus caſibus:nō ſolum natura rei verbi:ſed temporis. Gellius.

Eo ⁊ ab eo. ſed p̄ceſſ:ſed inſtrumēti:ſed acquiſitionis ⁊ reciprocationis.vt viuā vitā quātū cū p etatē longā vobis o filij hoc acre felix. ¶ Viuo viuis. Perſi' hec fierēt ſi teſticuli vena vlla paterni viueret in nobis. ¶ Eo is. Uer. ibant obſcuri ſola ſub nocte p vmbras. ¶ Obeo es. trāquillus in auguſto. obijt in cubiculo eodē: in quo pater Octauius. ¶ Exeo exis. Plinius in prologo. in quedam acta exeam.

Nato as.aui.are. Enato as.aui.are.eſt natando ad littus ſiue ripā puenire: vt natat in flumine et enatat.

Sto as.ſteti.are.eſt manere.morari et non moueri.

Sedeo des.di.ere.eſt cōtractis cruribus, in nates deſidere.vt ego ſto.tu ſedes.

Salio is.eſt ſaltum facere. Salto tas. id eſt tripudio as.vt ego ſalio tu ſaltas.

Ambulo as.are.eſt tantum pedibus ire.

Deambulo las.are.eſt voluptatis aut exercitij cauſa ambulare: vt ante cenam deambulo.

Incedo is.eſt cum quodam faſtu ⁊ magno apparatu ſiue pompa ire.vt ego que regina deum incedo.

Sapio is.id eſt ſapiens ſum.

Deſipio is.eſt deliro: vt modo ſapit: modo deſipit.

Reſipiſco is.ere.eſt redire ad priorem ſenſum. vt reſipiſcit ex phreneſi.

Contendo is. Certo as. Pugno as.eſt quodam modo litigare.vt contendo tecum.

Concurro is.ere.eſt quodam impetu cum altero congredi.vt noli concurrere mecum.

Conſtituo is.ere.eſt quaſi ſimul cum alio ſtatuere: vt ego conſtitui cum illo.

Attineo attines.pertineo pertines.note ſunt ſignificationis: vt hoc attinet.

¶ Anto. Nato. Nato as.aui. quod vt̄ eſſe frequētatiuū a no as.naui natū ſed nō ſeruauit ſimplicis quātitatē. Enato as.aui.eſt natādo ad littus ſiue ripā puenire. Martia. Mar. ad votū Diodorus enatauit Uer. vi. eū. gelidas enauit ad arctos. ¶ Sto ſtas. ſteti. eſt in hoīb' pedibus inſiſtere. in quadrupedib' a motu ceſſare cū gradiunt: in his ꝗ fluūt nō labi in inanimatis erectū eſſe. ¶ Sedeo es.eſt cōtractis cruribus in nates deſidere. Salio. ¶ Salio is.eſt ſaltū facere. ſalto as.eſt tripudio as. ab hoc eſt ſaltatio. ab illo ſalt' Uer. ij. ge. iuuencos ſalire p vtres. Hor. ij. ſermo. ſaltat miloni'. vt ſemel ictus acceſſit feruor capiti. Reperit ſalio actiuum Ouidius. p eo qđ eſt feminā inire. Ouid. in. ij. de arte. lera ſaliter ouis. hinc ſalaces dicunt libidinoſi ⁊ ſalacitas ipa libido. Salto qꝫ actō iungit ſed figurate. Si nō ſaltationē ipſam q̄ ſalta ſ exprimat Hora. j. ſermo. Paſtorē ſaltaret vti cyclopa rogabat Iuue. chironomas ledā molli ſaltāte bathyllo. Ambulo. ¶ Ambulo as. eſt tm̄ pedib' ire. ¶ Incedo is.eſt cū faſtu et magno apparatu Uer. j. eū. Aſt ego q̄ diuū incedo regina iouiſq. Idē in eodē. Regina ad templum forma pulcherrima Dido Inceſſit magna iuuenū ſtipāte caterua. Differētiā hoꝝ verboꝝ Seneca notauit dicēs tenero ac molli paſſu gradū ſuſpēdim': nec ambulam' ſed icedim'. Deambulare eſt voluptatis aut exercitij cā ambulare: qđ ⁊ ſpaciari đr. Non poſſum diſſimulare phylalethe tarditatē īgenij mei ſtultitiāq; ꝗ putauit ī illo Ualerij maximi qđ in pncipio ſui opis ſcripſit: nec mihi cetera ꝯplectēdi libido inceſſit: ab eo qđ eſt icedo is eſſe preteritū. cū ſit ab inceſſo inceſſis qđ verbū ſeneca nō agnouit: neqꝫ apud Saluſtium legit qđ in catilinario ſcripſit: tanta cupido glorie inceſſerat: quē locū Ualeri' emulari viſus eſt. Inceſſere aūt vt ſupra diximꝰ eſt inuadere. Uer. regibus inceſſit magno diſcordia motu. Luca. in. viij. gemit' tacitos inceſſere fa-

Sapio. ta Ouid. xiiij. met. Geniſqꝫ parāt inceſſere telis. ¶ Sapio ſapis eſt ſapiēs ſum. Mar. Quiſquis plus iuſto nō

Deſipio. ſapit: ille ſapit. ¶ Deſipio is.eſt a cōi ſenſu ſapiētiaqꝫ minus habeo: vel qđ a meo ſenſu deſtituor. Reſipiſcere vel reſipere eſt ad priorē mētis ſtatū redire. Terētius ne fortiſſimū puto eſſe nate: cū te intelligo reſipiſſe. ¶ Sapio is. cū actō eſt ſaporē aliquē pre ſe ferre. Mart. qđ ſapit hyblā atticoſqꝫ flores. etiā abſolutū hui' ſignificatī

Contendo eſt. Idem vt ſapiēt fatue fabroꝝ prādia bete. ¶ Contendo is. certo as. pugno as. ꝯcurro is. cōſtituo is. hui' or-

Uergilius dinis verba ſunt: vt ego ꝯtendo tecū. pugno cū Ceſare. certo cū pōpeio. ꝯſtituo cū Antonio. Reperiunt etiam apud poetas ſcđi ordinis hoc eſt cū datiuis ꝯſtructa. Uerg. ij. ge. Nec cellis ideo ꝯtendere falernis. Idē in buc. Montibus in noſtris ſolus tibi certet amyntas qđ Seruiꝰ vſurpatū eſſe dicit p eo qđ eſt certat tecū. Idē in. ij. geoꝛ. argyriſqꝫ minor cui nō certauerit vlla. Idē in eodē. Laudibus italie certēt nō bactra neqꝫ indi. Propertius tu caue ne tricti cupias pugnare puelle Ouid. ij. meta. Frigida pugnabāt calidis humētia ſiccis. Statius iunxit ablīō media ꝓpoſitiōe cū dicēs: mollia cū duris ſine pōdere hñtia pondus. idē meta. Et qm̄ ꝯcurrere cū minus hoſti nō datur Iuue. hic vbi nocturne numa ꝯſtituebat amice. ¶ Attineo es. ptineo es. cū actō media ꝓpoſitione ad ꝯſtruūtur Terētius Ad te attinere oēs hanc rem. Mar. hoc ad te ptinet ole. Sed qđ agas

Ouidius. ad me pertinet ole mihi.

Enato. ¶ Oui. Nato as. Oui. vij. faſto. Nox erat ⁊ vinis oculi animiqꝫ natabāt. ¶ Enato as. Luc. li. iiij. vertoris paries tumidū ſup enatat armen. ¶ Sto as. Terē. qđ ſtamus: cur nō imus. Sedeo es. Iuue. at ille ſedet in ripa

Salio. ¶ Salio is. Hora. vltra limitē clientū: ſalis auar'. ¶ Salto as. Cice. p milone cū ipſe nudus in ꝯuiuio ſal-

Cicero. taret. ¶ Deambulo as. Suetoni' ī veſpaſiano ad horā ſomni nihil aliud. ꝙ ſecreto ſol' deambulabat. ¶ Incedo is. Luc. j. agmine nō vno denſiſqꝫ incedere caſtris. Sapio is. Mar. ſi ſapis ad piper. ¶ Deſipio is. Hora. dulce eſt deſipere in loco. ¶ Contēdo is. Ceſar in geſtis lib. j. hi inter ſe ꝯtēderēt Uer. Alij curſuꝫ ꝯtēdere iuſſi.

Certo. ¶ Certo. Uer. Tu dic mecū quo pignore certes. ¶ Pugno as. Lactāti' li. iij. muroꝝ aialiū q̄ ab hoc vel acerri-

Cōſtituo. me pugnāt. ¶ Cōſtituo Ci. actī. ꝯſtituo cū hoſt': quo die meſa ne eſſet Fl'o. reperit etiā actiuū: idē ad trebatiū

Uerg. qđ ꝯſtitueris cupio ſcire: ꝯſtituere etiā ꝯſtruere eſt Uerg. Tūc egomet tumulū tereo in littore inanē ꝯſtitui.

¶ Attineo ptineo. Cicero. Qđ ad ſumptū attinet ſi me amas valitudinē tuā he vetare. Quin. Cur aūt nō ptineat ad lr̄as q̄ ad mores iā ptinet. abſolutoꝝ verboꝝ ꝯpoſita interdū ꝯſtruunt cū caſu ꝓpoſitiōis cōpoſite.

Plinius. Plinius ad tyronē iam cū dolor nō pedib' ſolū vt pri' inſidebat: ſed oīa mēbra puagabat: idē ad Mauricum quia in maxima verecūdia queſturā: tribunatū. preturā. honeſtiſſime percucurrit.

¶ Ant o. Animaduertendū eſt: q̄ꝫ hoc verbū ſum es fui. ꝑ c mēs verboꝝ neutroꝝ ſpecies ſparguntur: viſum eſt illud hoc in loco ponere: nā ⁊ poteſt eſſe abſolu ſicut eſt locus heſperiā grai cognomine dicunt poteſt ⁊ poſt ſe ſui. cōſtrui cum caſu ſimili precedenti. vt homo eſt animal. poteſt ⁊ cum genitiuo: vt virtus eſt bonis pcā: dis vero voluptas. poteſt ⁊ cum duobus datiuis. vñ ⁊ Diomedes inter idiomata latina hec ponit ei ex̄pla glorie mihi eſt pris teſtimonio tibi ſum auxilio tibi ſum gaudio mihi eſt aduerſarius bono mihi eſt veritas oneri mihi eſt hec res cordi mihi eſt amicitia dolori mihi eſt iudicium: cure mihi eſt labor infamie mihi eſt amor. Sic Terē. dixit in andria. Aut tibi he nuptie ſunt cordi. cōſtruitur etiā cū ſeptimo caſu q̄ꝫ ponitur pro gtō. Ver. i. en. Sunt mihi bis ſeptem pſtanti corpore nymphe quarū q̄ forma pulcherrima deiopeiam. pro corporis pſtātis ⁊ forme. Quod vero ſubiungit cū hoc nomine opus Diomedis eiuſdem eſt preceptū qui inter idiomata ſcribit vſitate dici opus eſt mihi monito apud veteres tamen inueniri ꝑ oēs caſus preter vocatiuū. atq̄ꝫ addit pro eo qd greci dicūt habeo opus: habui opus ex ratione idiomatis latini non poſſe dici niſi opus fuit mihi. Hieronymus igitur ſermonis greca ꝓprietatē ſecutus dixit in euāgelio. Dñs opus habet his. ſum es fui cū re verbi ꝑ ipſo verbo vt Plau. in amphy. q̄d tibi hāc rē curatio eſt vbero ꝓ auras. Idē in aſinaria q̄d tibi huc receptio eſt meū virū id eſt cur recipis. Idē in aulularia q̄d tibi nos mendice hō tacito eſt cur nos tangis ſunt preterea ꝓprie verbū ſubſtantiuū vnū eſt tantū. ſum es fui qd ſubſtātiā ſignificat quod ꝙ ob idipſum dei ꝓpriū eſt cui natura eſt ſubſtantia: ipſo dicēte in exodo qui eſt miſit me ad vos. ſunt tamen ⁊ alia verba que poſſunt dici prepemodū ſubſtantiua vt ſiſto exiſto. exto fio maneo. viuo q̄ poſt ſe regūt caſum ſimilē pcedenti. Cice. in li. de amicitia. exiſtat hoc loco queſtio ſubdifficilis. idē de ſenectute: ipſius appa extat oro: potes eū addere illud diſputāda diſſerenda. adhuc pulchra elegātiſſima artificioſa. Eodem modo dicimus fio ſenex. Hora. iii. carmi. ſis agnus ⁊ vis formoſa videri Maneo immortalis. Ver. iiii. geor. at genus immortale manet in tertio en. viuite felices: q̄bus eſt fortuna parata. Pari modo conſtruuntur verba que cum ſint intrāſitiua in obliquos caſus recipꝛocātur tñ vt incedo triſtis ſicut verg. que diuū incedo regina ambulo letus ſicut Hora. nocturna ambulat. Sum es fui Teren. Plau. Cicero. Vergil.

Animaduertendū eſt hoc verbū ſum es fui poſſe conſtrui cum nominatiuo vt ego ſum antonius cum gtō vt virtus eſt hominis. cum datiuo vt tu es mihi magiſter cum ſeptimo caſu vt eſt vir ſingulari eloquentia.

Cum hoc noīe opus omnibus fere caſibus iūgi poteſt.

Sunt preterea quedam alia verba que dicuntur ſubſtantiua deſiderantia poſt ſe caſum ſimilem precedenti vt exiſtit inutilis. exiſtit incorruptus. manet immortalis. viuit felix ⁊ ſimilia.

Sunt ⁊ alia que cū ſint intranſitiua. recipꝛocātur tamē vt incedo triſtis. ambulo letus. euado doctus.

¶ Cbri. Cū nrō ⁊ hoc in vtroq̄ numero atq̄ vtriuſq̄. Indifferēter. Ver. rex erat eneas nobis. idē ſunt mihi bis ſeptē pſtāti corpore nymphe. Terē. dos eſt mihi decē talēta. Hora. li. iii. O la ceſar erat. Oui. Tantalidos matres apta rapina ſumus. Varro apud Gelliū. inducie ſunt pax caſtrenſis. idem pax non eſt inducie: vbi eſt aduertendum verbū ſubſtantiuū ſemper ſuppoſiti principalis numerū ſeq̄ oportere: nō aūt ſuppoſiti vt pax eſt inducie. Inducie ſunt pax. ¶ Cū gtō ⁊ poſſeſſiōis ⁊ precii ⁊ impſonalis ratione cōtingit. Teren. exprobatio eſt immemoris beneficii. idem mihi vide quāti apud me ſis. Columel. l. v. prudentis agricole eſt: ꝙ rite quā precipue probauerit ſerere. i. prudentis agricole intereſt ⁊ reliqua. ¶ Cum datiuo ſiue ſimplici ſiue duplici. Quinti. ſua ſunt cuiq̄ aſſignata nomina. Ho. ne ſit ancille tibi amor pudori. ¶ Cum ſeptimo caſu Cicero actione. vii. erat facie mira cleomenis ſyracuſani vxor aliq̄ꝫ geminaſ eſt cetiuus. idē ꝑ pōpeio ſuit in his ꝓuinciis ſingulari innocētia grauitate virtute. Vbi hiſtorici etiā fuit ſingularis innocentia poete verbi gratia ſingularis innocentiam dixiſſent. Adiūgitur aūt varhs prepoſitionibus. Gel. li. iii. nāq̄ homo ex ala eſt. Cicero in meis aūt rebus nihil eſt ſane noui. Quibus aūt modis impſonale fiat in opere illo. Quod de verbis a ꝑſonicis fecimus late ſcripſimus. ¶ Noīe opus indeclinabiliter accepto. atq̄ ſignificat neceſſarium eſſe. Terētius ea que nihil opus ſunt ſciri. Iuuena. magne mentis opus: nec de lodice paranda. Cicero actione. vii. Ne cuiq̄ opus eſſet ſuſpitio vlla. Apul. etiam rem factam opus fuerat. Plau. in ciſtellaria. bonam mihi opus eſt. Iuue. O proceres cenſere opus eſt. an aruſpice nobis. adiungitur etiam toti orationi. Cice. in epiſto. nūc eſt opus te alo valere. idem actione. vii. Si q̄ꝫ opus vt hac videlicet teſtificatione vteretur. opera pro opus dixit Plautus in Mercatore ſimpliciter dici opera eſt auribus. Sed in alia fortaſſe ſignificatione: vt labor eſt auribus. Accipit etiā opus. i. artificiū. Mar. non fuit hoc artis ſed pietatis opus. vñ ſi recipiat opus adiectiuū iam alterius ſignificationis. ⁊ Marti. iā nullū in moſtris orbe fuiſſet opus. ¶ Exiſtit inutilis. negat Valla exiſto is. participio adiūgi debere. Cuius inuento Ciceronis exempla plurimis in locis aduerſantur. In epi. Sed tūc exiſtit optatum mihi magis q̄ꝫ ſeparatū idem in gratiarū actione. Nulla decreta exiſtunt ſexcogitata idē in diuinatione ſummerſus equus nō exiſtit. ¶ Extat incorruptus Iuue. minor extat ſacrilegus Cice. que vt fis ſcis extat oro. ¶ Manet immortalis. Ver. Manet alta mente repoſtum iudiciū paridis. Cicero. Apule. Exiſto. Extat.

¶ Anto. Preterea verba illa de his multa diximus in principio huiꝰ libri. Illud tamē hoc in loco tm̄ reperimus nihil obſtare quo minus hec verba ſint actiua: niſi quod pueri aliquo idcirco dici nō poſſe q: veritati repugnat neq̄ eū oino. Pal. aſſentior multis in locis dicenti ſignificationis cū aliud poſſe dici neq̄ eū q: nō eſt niſi vnus mūdus vnus ſol vna luna idcirco poſſem dicere deum numero poſſe creare innumerabiles mūdos cōplures ſoles multas lunas aut q: nō poſſum aratro arari. ligonibus paſtinari prohibere dicere ego non aro: neq̄ paſtino: ſed neq̄

Preterea verba illa q̄ dicuntur neutra tranſitiua iudicio meo nihil habere qd illis repugnet. cur non dicamus actiua cum at ſi natura repugnaret ſermo idcirco non deberet eſſe mācus. Nā ſi recte dicitur comedent iacob ⁊ domus tue zelus comedit me recte quoq̄ dicet Iacob ego ſum comeſus ſicut ⁊ Iuue. dixit ⁊ cito rapturus de nobilitate comeſa qd ſupereſt.

Preterea verba q̄ dicuntur ad ſolā naturam ptinere ego nō video cur non recipiant omnes nūeros ⁊ per

poſſum arari nec paſtinari. Qḋ et de verbis ad ſolã naturã ptinẽtibꝰ dici põt ſed illa fateor nõ oïa poſſe ad vſus nr̃os accõmodari. vt ego nõ ſereno at poſſet dicere iuppiter: q̃ vultu celũ tẽpeſtateſq; ſerenat. Preterea nullũ eẽ ṽbũ actiuũ hinc multi agũt verbũ impſonale ab omnibus ṽbis etiã actiuis poſſe prouenire q̃quidẽ nullũ eſt ṽbũ actiuũ qḋ nõ poſſit eẽ neutrũ: ꝫ nos de cuiuſmodi verbis loq̃remur expoſuimꝰ. Preterea ṽba neutra poſſe cõſtrui cũ actõ rẽ ṽbi ſignificãte: vt ego viuo vitã: ꝛ vita viuit a me. Ouid. xij. meta.

ſonas. vt ego non ſereno ego non grandino.

Preterea nullũ eẽ ṽbũ actiuũ qḋ nõ poſſit eẽ abſolutũ ſi poſt ſe cũ nullo caſu ꝯſtruat vt ſi dixeris ego amo.

Preterea verba neutra poſſe conſtrui cum accuſatiuo rem verbi ſignificãte. vt ego viuo vitam. eo iter. ambulo viam ſeruio ſeruitutem. furio furorem. certo certamen pugno pugnam. pecco peccatum.

verba neutra conſtrui pñt accuſatiuo rẽ verbi ſignificãte Gel.

Vixi annos bis cẽtũ iã tertia viuit etas. Alia tñ figura. Iuue. dixit q̃ curios ſimulãt ꝛ bacchanalia viuiſe. i. more bacchãtiũ. Eo iter ſine viã. Ambro. ad herẽniũ. Iã cũ nõ vitã nr̃am ſꝫ xp̃m viuimꝰ. Cice. p murena. hanc viã dico ire viã. Ver. iiij. eñ. Sola incomitata videt ire viã. Ambulo viã in ſacris lr̃is ſepe legimꝰ: vt in libro ſapientie ambulauimꝰ vias difficiles. Seruio ſeruiturẽ. Gel. li. ij. Dyogenes cynicus ſeruitutẽ ſeruiuit: furio furorẽ. Ver. ij. eñ. ſine me furere ante furorẽ. Plau. in trinummo tuis ſeruiui ſeruiturẽ imperijs ꝛ preceptis pr̄. Certo certamẽ. Pau. in epi. ij. ad thimo. Bonũ certamẽ certaui. Pugno pugnã. Gel. lib. iii. Qui vnã atq; alteram pugnã pſpere pugnaſſet. Idẽ li. ix. aliqḋ pugnas populus Ro. proſpere pugnaſſet. Pecco peccatũ. Hiere. in threnis interprete Hieronymo. Peccatũ peccauit Hieruſalẽ: ideo inſtabilis facta eſt.

Que dicũtur neutra traſitiua. verg.

¶ Ebri. Que dicuntur neutra traſitiua vt plaſo: ppino: bibo: libo: ſero: ſorbeo: vello: ceno: comedo: ꝛ reliqua id genus que paſſiuã integrã habẽt. Plau. in epidi. expectãdo exedor miſer. Cice. li. ij. de diuinatione. eſt ne quiſq̃ ita deſipiẽs: qui credat aratũ eſſe deũ. Ver. li. vij. frontẽ obſcenã rugis arat alecto qḋ fieri minime poteſt: idem vaſtũ maris equor arandũ ꝛ alibi nullũ maris equor arandũ. Mar. ſuũ alloquens librum inuerſa pueris arande cartha. idem. Neuia ſex cyathis ſeptem iuſtina bibatur ꝛ illud Ezechielis. Hiero. interprete Lapides viui edificemur. Plocius apud Gelliũ egomet viuo mortuus. Quod ſi aro. ceno: edo: ꝛ ſimilia ideo ſunt neutra: q̃m in primis ꝛ ſcḋis pſonis paſſiuã ſignificationẽ p naturam habere nõ poſſunt ratione pari oĩa mundi verba q̃ actiua ſunt neutra fient. q̃m ita per naturam fieri nõ poteſt. vt lapis videat ſaxum amet Laurus edilcat. Nemus accuſet ſicut per naturã fieri nõ põt. vt ego arer. tu comedaris: filiꝰ ſerat. ꝛ quẽadmodũ hec verba cũ his ſuppoſitis fiunt neutra. Niſi figurate trãſferant: ita illa ſuperiora: cũ illis ſuppoſitis fiẽt neutra niſi eque tranſferent. ita illa ſuperiora cũ illis ſuppoſitis fient neutra niſi eque transferantur: ꝛ tūc

Quin.

ſi pprie ſumas neutra erũt oĩa vt dicãt mihi noſterici preceptores oẽs. Cur illis et non illis ſuppoſitis atq; verbis iniuria magis fieri debeat. Cuũ vtroruq; ſit eadẽ ratio. Sed de hoc lege dialogũ nr̃m vbi latiſſime rẽ diſſeruimus. ¶ Ad ſolã naturã ptinere. Pli. in plogo. Quãto tu ore patris tonas laudes. Papinius in ſyluis que trino iuuenis ore tonabas. Ennius ſ[...]o ſimul tonauimꝰ theatro. Oui. li. iiij. de triſtibus. Hic ego ſiniſtimis ꝑuis circũſonor armis. Diuus Ciprianꝰ cõtra demetrianũ. pluã ſup vnã ciuitatẽ ꝛ ſup aliã nõ pluã: ꝛ pars ſup quã nõ pluero areſcet. Quid qḋ aliq̃n deꝰ ipe rerũ parẽs pluis videt plui quã pluere. Quale eſt illud Eſaie. Hiero. interprete nubes pluant iuſtũ ꝛ ſimilia. ꝛ illud Oui. li. ij. Qḋ peridi cõtingit fulgurare ac tonare videris. Sed de hoc etiã dialogũ nr̃m: vbi plurima adducimꝰ diamus pluit ſanguis ꝛ pluit ſanguinem. atq; pluit ſanguinẽ. Tibullus multus ꝛ in terris depluerer q; lapis Diuus Auguſtinus lib. iiij. de ciuitate dei. Sed quum pluit terra. Cuũ pluit creta. Statius ſaxa pluunt dixit Plinius relatum eſt lacte ꝛ ſanguine pluiſſe: ꝛ qḋ diximus nubes pluant iuſtũ. ¶ Actiuũ qḋ nõ poſſit eſſe abſolutũ. ne credas igit hinc impſonalia deduci poſſe a verbis actiuis aliud aũt eſt verbum actiuũ abſolutũ. aliud vero verbũ neutrũ abſolutum. vñ impersonalia deduci poſſunt. Quid qḋ neq; impersonalia verba deducerent a verbis neutris ad hãc formã abſolutis nemo eñ diceret indiget: calet: vapulatur ſitur: licet dixerit egeo: caleo: vapulo: ſio. ¶ Si poſt ſe cũ nullo caſu ꝯſtruatur Luci. affatim edi. bibi. luſi. Cedo in epi. litteris ne inuoluo aut ſcribo: aut lego. Qḋ non actiuis modo ſed etiam neutris ꝛ deponentibus contingit idem actione vñ. in verrẽ. Quare date homini. Nam complectitur mihi crede. idẽ in epl. itaq; poſtridie placuit vt ſententias diceremus breuiter. ¶ Rem verbi ſignificãti. Sueto in Veſpa. profeſſũ iudaicã viuerent vitã. Terẽ. omitto vitã quã viri vſq; huc Mar. lib. v. et capitolinas itaq; relinq; vias. aliq̃n cũ ablatiuo Lucanus lib. ij. Conceſſa pendet ire via.

¶ Anto. Preterea nullũ eſſe verbũ Regula hec ad oĩa verboꝝ gña ptinet. Neq; obſeruãda eſt illa dñia quam multi facere voluerũt p actm̃ tempus iuge atq; perpetuum ſignificamus p ablm̃ ṽo aliqd fieri p tẽporũ interualla itelligimus. Nã ſi p actm̃ tpis cõtinuitas ſignificaret fruſtra Ver. j. eñ. dixiſſet hic iã tercẽtũ totos regnabit annos ꝛ in iiij. geor. ſeptem illũ totos pbibẽt ex ordine menſes. eñi dicas totos ideo adiecĩſſe. Ver.

Preterea nullũ eſſe ṽbũ qḋ nõ cum accuſatiuo vł ablatiuo ſignificanti tempꝰ indifferenter conſtrui poſſit. vt docui te grammaticam tres annos vel tribꝰ annis

Preterea complura eſſe verba neutra abſoluta que ſi gurate accuſatiuo iungi poſſunt vt depereo virginẽ et quod Vergi. dixit corydon ardebat alexim.

Nullũ verbũ cum actõ iũgi ſiue conſtrui põt niſi ſit actm̃.

vt temporis cõtinuitatẽ que alias erat implicita: exprimeret cũ e diuerſo ſi ablm̃s interualla temporum ſignificat Ouid. v. triſtiũ dixit pene decẽ totis aluit peantius annis. ꝛ Teren. in adel. ſex menſibus olfeciſſem. Ergo quẽadmodũ diximus indifferenter tres annos ꝛ tribus annis docui te grãmaticam dici põt. vt Cice. in principio officioꝝ. q̃ꝗ̃ te .M. fili iam annũ audientẽ cratippũ. neq; eñ filius Cice. per totũ tempus annũ quo fuit athenis cratippũ. philoſophũ audiuit. Nã ꝛ obiter legit aut deniq; dormiuit. ¶ Preterea complura eſſe verba figurate: quia nullum verbũ cum actõ conſtrui poteſt niſi ſit actiuum. Cum igitur depereo abſolutum ſit verbum figurate dixit. Gel. lib. vi. cum eam penitus deperiret. ꝛ Apul. iiij. meta. quẽdam Boetium iuuenem aſfricum deperiret: p eo quod eſſe deberet. perdite amaret. Sic Hor. iiij. car. non ſolo capros arat adulteri crines. ꝛ Verg. in buc. ¶ Formoſum paſtor corydon ardebat alexim p ardẽter amabat. idem. j. eñ. Nec vox hominum ſonat p eo qḋ ſonãdo reddit: ſlaut in eodem ꝯſonat aurata docuit que maximus athlas

id eſt perſonando cecinit. ⁊ in buc. Formoſum reſonare doces amaryllida ſyluas. i. reſonādo ⁊ vocis repercuſſiōe reddere nomen amaryllidis. Eadē rōne actō iungitur illa ſtupeo pes. paueo. horreo tremo ⁊ ſimilia Verg. ij. Verg.
eñ. Pars ſtupet innuptę donū exitiale minerue: p admirant cum ſtupore Hora. ij. carmi. Nec muliebriter expa Quinti.
uit enſem p eo qḋ cū pauore timuit Ouid. ij. meta. vtaq; conſpecta in mentib' horruit viſos. i. cum horrore formidauit Sen. in hercule furēte. thalamos tremiſco: capta nunc video: mihi. i. cū tremore rediſco. ℭ Illa quoq; gemo lugeo ſleo. ⁊ ſimilia. niſi figurate actō iungi nequeunt. Iuue. Tunc geminus caſus vrbis ⁊ Liuius matrone luctum anno luxerūt. Figurate quoq; dicunt illa olet vnguenta ſapit thymbrā ⁊ aliter grāmaticam Iuue. afferetur miſero tibi caulis. olebit laternā. i. immutabitur talis olet odorē Hora. paſtillos ruf. lus olet. gorgonius hircū. Idē. j. epiſt. vina fere dulces oluerint mane camene. Notat ouidiū Diomedes: qḋ dixerit per q̄ locos ſacros ⁊ olentia ſulphure fertur. Nec Ver. cum Ouid. facere cū in. j. eñ. dixit. redolentq; thymo fragātia mella. nam cū fragātia non cū redolet iungi dz. Ergo oleo aut abſolutū eſt: ſignificatq; odorem emittere aut figurate cū actō cōſtruit ſignificante odorē illū: quē res illa q̄ ſolet eius potat pro eo quoq; qḋ eſt olfacio cis hoc ē odorē naribus capio. alio modo dicimus olet mihi hec res p diſſi Plautus in aulularia: aurū inq̄t huic olet pro hic olfacit aurum.

ℭ Lxxi. Significati tpe indifferēter. Proper. li. j. ⁊ mihi iā toto furor nō deſiat anno. Iuue. Facere hoc non poſſis q̄nq; dieb' cōtinuis Cicero eo magis miror: triginta annis vixiſſe panetiū. Pli. ad ſoſium toto menſe Propertius
Aprili nullus fere dies quo nō recitauerit aliq̄s: ⁊ more grecoꝝ etiā p actm̄ Ci. p. l. matalia aliquot annos cō Cicero.
tinuos dixit Terē. ne ſis opertus' me vnā horā. Sz tn̄ quū tpis partē deſignauim' dūtaxat vtimur ablt̄o. hoc mō. hoc anno veniā ad te. i. in aliqua pticula hui' anni: non aūt hunc annū veniā ad te niſi velles ſignificare p annū venire. ⁊ adiectare Ci. ad treba. Neq; ego ad te his duob' mēſib' ſcripſerā. i. ſupiorib' tpib' ad te lrās miſi nullas. Caue dixeris p̄teritis tpibus ſz p̄ximis vel ſupioribus. Trāquil' in iulio; Iuſum ſemine proxime noctis. Celius tn̄ p aūt primo vel ſupiori dixit p̄terito anno. Ad Cice. li. viij. hoc ſi p̄teā anno curio tribunus Luca.
⁊ eadē actio de putnchis introht vtimur etiā ſ poſitiōe p Luca. li. j. horridaq; in diuinis multoſq; inarata per annos. Qui. in plogo poſt impetrā ſtudijs meis q̄etē quā p viginti annos crudiēdis iuuenib' impēderam p eo verbo qḋ plurimi dicūt lrā ſex mēſes lrā tres ānos. Latini dicerēt lrā: nō lrā. Sueto. i iulio. Qui rumores auxit lrā paucos rurſus dies. Male etiā dz p anno futuro deligit pōpeius dux. Sed in annū futurū. Quin. iā in ſequētē annū famē timeo nō eſt p āno. Sz p pplo. eligit dux. Preterea nota illa bienniū trienniū ⁊ reliq̄ eſt hoc aduerbio adhuc frequēti' in actō ponunt. Teren. abhinc triennū q̄dā mulier cōmigrauit etiā in aliis nūera lib' Ci. actiōe. iiij. hoc pt abhinc duo ⁊ viginti annos mortu' eſt qḋ etiā aliter dz idē in philippicis. vi geſimus annus eſt cū oēs ſcelerati me vnū petūt. i. abhinc viceſimū annū. illud tn̄ aduertēdū eſt tercētū quatercētū ⁊ ſimilia magis poetica eē tricēti c. a. quatricēti c. a. plus oratoria. Marcella. l. j. trecētos ⁊ triginta reges ab amaſim ferūt. vergi. totos tercētū regnabit ānos. Licz ēt illa magis oratoria apd̄ poetas inuenū reperiri. Hora. i ſmo. tercētos lſeris obe. Que figurate actō iūgi pñt. ver. li. v. diij. qb' ſperiū eſt quoꝝ equora curro. Sz Iuue. ꝑ prīc oēs tibi adiuuari a currūt. ver. j. eñ. Spumas crucbāt. idē li. ij. ꝑprīc. ruit alto a culmine troia.

ℭ Omnia etiam verba neutra poſſe iungi dtō ſignificante illum. cuius voluptati aut moleſtie damno aut commodo. aut deniq; cuius gratia aliquid fit. Verg. Cui pendere ſua patereris in arbore poma.

ℭ De verbis deponentibus. Cap. iiij.

ℭ Epitome.

Deponēs vbū quale ſiet et cui iungatur o' ſoīs pri ac caſu ſiliuſq; quotuplicitatē ⁊ varia gña caput hoc docet.

Deponēs verbū eſt illud qḋ in or deſinit et non hz actiuū in o. retinetq; tn̄ actiui ſignificationem vt ego loquor vba eius plures ſunt ſpecies.

ℭ Prima ſpēs verboꝝ deponentiū eſt q̄ poſt ſe cōſtruuntur cū gtō vt miſereor inocētis. Qualia ſunt Miſereor eris. eſt ſup miſeria alicuius dolere ⁊ cōpati. vt miſerere aī nō digna ferētis. Obliuiſcor eris. eſt memoriā alicui' rei amittere vt quis non maloꝝ obliuiſcitur. Reminiſcor eris. Recordor aris. eſt ad memoriam reducere: vt reminiſcere bonoꝝ. Scd̄a verborum deponētiū ſpēs q̄ poſt ſe cōſtruunt cū dtō. Qualia ſunt hec: Opitulor ris. Auxilior ris. eſt adiuuare ⁊ opē ferre vt opitulare mihi. auxiliabor tibi. Suffragor ſuffragaris eſt adiuuare et proprie verbis ⁊ precibus. vt rogo te ſuffragare mihi. Refragor ris. eſt eiſdem modis alicui aduerſari vt peto a te refrageris mihi. Patrocinor ris eſt aliquez in iudicio defendere vt ego patrocinabor tibi.

ℭ Anto. Oia etiā neutra. qḋ in prima ſpecie vboꝝ diximus nullū eſſe vbū. qḋ nō cū dtō poſſit cōſtrui. idē quoq; nunc de verbis neutris dicimus: et pōit exēplū ex bucolicis vgilij Cui pēdere ſua patereris i arbore poma nā pendeo abſolutū eſt ſz dixit cui. i. ad cuius vſum atq; vtilitatē aut voluptatē idē ij. geor. tibi res antique laudis ⁊ artis ingredior. i. ad tuā laudē. Idē in eodē. Temorſiq; iouis q̄ maxia frōdet eſculus. i. in cuius iouis honorē. idē. v. eñ. q̄ tn̄ mihi dexter abis hoc eſt in cui' perniciem atq; damnum.

De verbis deponentibus: ⁊ ponit in pmis vbi deponentis diffinitionē dicēs. q̄ verbū deponēs eſt illud qḋ deſinit in or. ad differentiā actiui ⁊ neutri. ⁊ nō habz actiuum in o ad drīam vbi paſſiui et retinet tā tū actiui ſignificationē: ad drām cōis quod vtrūq; hz. Cuius cōplures ſunt ſpēs colligit aūt ſex. prīa coꝝ q̄ conſtruunt cū gtō vt miſereor innocētis. Ver. in buc. nil noſtri miſerere. idē. iij. eñ. oro miſerere laboꝝ tantorum. miſerere aī nō digna ferentis. cū dtō cōſtruerū hoc vbū nō repit. cū actō ſi iūgit miſereor ſz miſeror aris. idē. iiij. eñ. aut miſerat' amātē eſt. Obliuiſcor eris. recordor aris. ⁊ reminiſcor eris. actō ēt iungunt. Ho. i epodo. Quis malaꝝ q̄s amor hz curas hec inter obliuiſcatur. ver. ij. eñ. q̄ſquis es amiſſos hinc iā obliuiſcere graios. ℭ Scd̄a vboꝝ depo. ſpēs. eſt. ℭ Opitulor aris. Cice. in epl. opitulare: collige ſubuenī patrie. Salu. in cat. inopie ſue opitulari ſunt. ℭ Auxilior aris. qḋ. Priſcia. actō vel dtō poſſe iūgi dicit. Cū gtō etiā reperit in ſacris litteris cōſtructum. Claus:

xviiii. Hierony. interprete. in tpe inqt placito exaudiui te. & in die ſalutis auxiliatus ſum tui. ¶ Suffragor aris. qd eſt puncto atq; ſu̾a alicui fauere. ¶ Refragari pro iiſdẽ modis alicui aduerſari. Cice. in. j. de legibus mihi enim videris fratrẽ laudãdo ſuffragari tibi. Refrago in voce actiua cum actõ Siſena apud Marcellum. protulit dictaturã inquit olbus animis & ſtudiis refragauere pro eo eo qd eſt dictature refragati ſunt.
¶ Cõi. p ſe iungi otõ hoc cuiuſ. p vboꝝ gñi cõe eſt Cice. actiõe. j. Accuſaui cũ cui. Iuue. emit ſibi dixit. Teren. nõ ſoli ſibi poſtulat te viuere. Iuuena. Quis feret vxorẽ cui conſtent oĩa. Teren. Qui mihi ſit orer. Cice. actiõe. ij. ei gloriam gratulatur. Iuuena. prandebat ſibi quiſq; deus. Reperitur vt annotat Valla otiũs mihi ex idiomate ſepenumero. q nõ magis ad me vel ad te: q̃ ad ceteros prineat vt hic mihi gloriaꝛ. Ecce tibi põponius noſter. Tu mihi ſemp dormis: ille mihi aſſidue ſedet. Cuũ ſup cena eſſemus. ecce tibi boſtiũ crepuit. Miſereor. hoc verbo viſus eſt Valla cũ otõ. in iliados tranſlatiõe. Seruus tuus ſum & cui miſerearis dignus idẽ mihi. Nemo deoꝝ mihi miſereaꝛ. Qua ↄſtructiõe ſacri auctores etiã ſunt vſi latini tñ id ſcripſiſſe nõ inueniuntur: actiuũ apõ veteres fuiſſe Ennius eſt teſtimonio miſerere manus dare ferrum. ¶ Obliuiſcor. Hora. oblitus meoꝝ obliuiſcẽdus & illis. cũ actõ etiã Diuus Hiero. machabeoꝝ libris dedit illi legẽ: ne obliuiſcerẽt ꝑcepta dei Plau. in caſſina. Nõ ſuꝫ oblitus officiũ meũ hoc aũt principiũ oblitus apõ poetas, etiã paſſiue ſignificatiõis reperitur. Verg. nunc oblita mihi tot carmina. Auſo. in Cryppo. Que omiſi nõ oblita mihi. ſed preterita exiſtimet. Quãdo vero a lino is. deriuatur in tertia ſyllaba a fine acutũ habet accentũ. nã penultima ſyllaba breuis eſt. Ver. in papcia. Nigra formicis oblitus famula. ¶ Reminiſcor is. Lactã. li. iiij. Quũ fuerint facta oĩa tunc aũt reminiſcentur mei: cũ actõ pro frequẽtius oſtendiꝛ. Ver. Dulcis reminiſcitur argos. Quintilia. lib. xij. Sed ea etiã q fecimus reminiſcimur. ¶ Recordor aris. Cice. p. L. piſono cũ aliquo dolore ſuorũ flagitioꝝ recordabitur: & cũ actõ idẽ philippica ſcda. Recordare. M. Antoni diẽ illum idẽ cum ablĩõ pro lege agraria. Nã pfecto Si recordari volueritis de nouis hoſtibus. Idẽ. j. tuſca. te quid de te recordare. Idem pro planco. qñ iſtis veſtris lachrymis: de illis recordor. ¶ Opitulor: ab ope et tuli compoſitũ. Cicero p milone. Mihi q toties me morti obtuli nihil potes opitulari: actiuũ hoc verbũ fuiſſe olim meminit. Nonius plauti exẽplo in equo troiano da mihi opes has: quas pcto ꝑcor: porrige: opitula. ¶ Suffragor refragor. Cicero actione prima in verrem. Amicus eius hortenſius tibi ſuffragatur. Quin. li. x. cui non ſuffragatur. Ingeniũ acri
Adulor. ſtudio adiutus: hoc aũt ſimplex fragor aris vſui non eſt. ¶ Patrocinor. Tertulianus in apologia maiorum inſtituta ceciderũt: que modeſtie: que ſobrietati patrocinabantur.

Adulor aris. eſt voce vel geſtu fauorem querere vt ne aduleris mihi.
Aſſentor aris. eſt voce laudando vel conſentiendo fauorem captare.
Blandior iris. Palpor aris eſt idipſum tangendo: et palpando facere. vt cur blandiris potentiori.
Gratulor aris. eſt gaudere de felicitate alterius vt gratulor tibi fortunis aucto.
Iraſcor eris. eſt ira commoueri. vt tibi poliratus ſum philomena
Aſſentior iris. eſt conſentire ſiue aſſenſum prebere. vt ſenatus mihi aſſenſus eſt.
Inſidior aris. eſt incidias tendere & preparare vt lupus inſidiatur ouibus.
Obſequor eris. eſt obedire vel ſeruire. vt ego obſequor tibi vt obſequuturus mihi.
Tertia verboꝝ deponentium ſpecies eſt: que poſt ſe cõſtruuntur cum accuſatiuo. Qualia ſunt.
Solor aris. conſolor aris eſt prebere ſolatium vt ſolare egenum conſolare orbum.
Execror aris. abominor. deteſtor: auerſor eſt aliquid maledicere & abhorrere.
Sequor eris. ſecutꝰ ſuꝫ notũ eſt. vt inſeqre italiã vẽtis.
Conſequor eris. conſecutus ſum eſt ſimul ſequi vel adipiſci vt conſequor quod volo.

¶ Anto. Adulor aris aſſentor aris. palpor aris. blãdior iris. cũ otõ conſtrui nemini dubium eſt reperiꝛ tñ adulo as. cũ actõ in voce actiua: vt vale. maxi. ſi dionyſium inqt non adulares iſta non eſſe. & actiꝰ apud Marcel. pennata cauda noſtrum ſanguinem adulat.
Cicero. Cice. j. officioꝝ. cauendũ eſt ne aſſentatoribus patefaciamus aures neq; adulari nos
palpor. ſinamus. Eodẽq; modo. ¶ Palpor aris. cum otõ reperitur. palpo as. cũ actõ Hora. ij. ſermo. Cui ſi palpere recalcitrat. Iuue. quem
gratulor. munere palpat charus ¶ Blãdior iris. Quinti. Blãdiar paululiſper iudices calamitatibus meis. Gratulor aris. eſt vt valla inqt teſtari nos gaudere de felicitate alterius apud eũ ipſum qui ea fortuna affectus eſt & conſtruitur cum otõ: aliqñ ſupprimiꝛ datiuus cũ tñ intelligitur. Ouid. Gratulor echaliam titu-
Ouid. lis accede noſtris. ſubaudi tibi. Idem in. iij. de arte. Ego me nunc deniq; natum gratulor ſubaudi mihi. Reperiꝛ & gratulari p gratias agere: ſed tñ diis immortalibus: vt Affranius apud Priſc. Sexte frater mi ſalue cum ſaluus venis: gratulor diis. Gratari idem pro. pe eſt qd gratulare: niſi quod magis eſt poeticum Ver. iiij. eñ. inueni germana viam gratare ſorori: ſed conſtruitur etiam cum actõ.
Gratificor Idem in. v. gratatur reduces. ¶ Gratificor
Cicero. aris qd eſt gratum facere etiã otõ iungitur. Cicero pro cornelio. num alicui gratificabaꝛ homini aut ordini. Salu. etiam in accuſatiuo iunxit in catilina. potentie paucorum decus atq; libertatem ſuã gratificare Cic. quoq; ad Valerium Cur enĩ tibi hoc non gratificer. ¶ Iraſcor eris. Terent. tibi poliratus ſum philomena. ¶ Aſſentior iris. Cicer. in epiſto. ſenatus mihi aſſenſus eſt. Idem alio loco quibus aſſentior ſollicitam ad periculũ eſſe iuſtitiam non eſſe ſapientis. Siſena aſſentio aſſentis: potuit eſſe dicendum quem deinde multi ſunt ſecuti vt auctor eſt Quintilianus libro primo orator & Gellius libro ſecundo noct. at Cicero tamen aſſentior ſemper fere dicit atq; accuſatiuo iunxit. vt in. j. de oratore cetera inquit aſſentior craſſo. Idem in. ij. quare tibi Antoni vtrumq; aſſentior. ¶ Tertia verborum deponentium ſpecies eſt. Solor ſolaris. quod eſt rebus ſolatium afferre. ¶ Conſolor aris tantum verbis alicui conſolationeꝫ adhibere ab illo eſt ſolatium ab hoc cõ

ſolatio. ¶ Execror aris abominor aris deteſtor aris auerſor aris. idē prope ſignificāt: atq; huius ordinis ver
ba ſunt: ſed auerſari eſt vultū ab ea re quā deteſtamur: auertere. Verg. iiij. enei. non auerſata petentē Oui. j. Tertia
faſtorum officioq; leuem non auerſatus honorem. Plinius libro. xxx. Terram orbitiu deprecianī auerſatur. verbo₂ de
hoc verbo frequenter Hieronymus vtitur in ſacris litteris: ſed fere ſemper legitur mendoſe aduerſor: pro ad ponētius
uerſor ſequor eris. cum ſuis cōpoſitis huius ordinis eſt verbum preterq; obſequor eris. que ſuperiorē ſpecieʒ ſpecies.
pertinet. Proſequor tamen elegantiſſime preter accuſatiuū etiā ſeptimo caſui iungitur vt proſequor te mu- ſequor p-
neribus proſequor te lachrymis. Pli. in epi. proſecutus eram viatico ſeccdētē. Ci. in epi. quā tu ipſe omnibus ſequor.
letitiis proſequeris. Conſequi eſt rem que fugiebat aſſequi. Aſſentior
¶ Ebri. Adulo. Quinti. Quod ſeruile ⁊ nō liberale poſtulet adulatur mihi. ¶ Blādior Tertulianus in apo- Teren.
logia infantibus blādiebātur: ne lachrymātes immolarētur. ¶ Aſſentior Cice. in epiſt. Si pāſe aſſentari Cō
modū eſt. Plau. in mene. aſſentabor quicq̄d dicet mulieri. Terē. etiā actiū ſubducat in eunucho poſtremo im-
peraui egomet mihi aſſentari oīa. ¶ Gratulor. Qđ Agretius dicit ad alienos tm̄ pertinere. Cicero primum
tibi vt debeo: gratulor: idē cū actō appellat hominē: ſed ei voce magna gratulatur. Apuleius lib. ix. aſini aurei.
Laboris libertatē gratulabar. Teren. meū aduentum gratulantur. ¶ Iraſcor turpe eſt victori. victo iraſci. Iraſcor.
Ouid. iraſcor votis heu leuis ipſa meis. ¶ Aſſentior iris. Quinti. ſed vt fugiende ſūt magne Schole. cui ne
ipſe quidē rei aſſentior. Ci. xij. philippi. Cui vos maximis de rebus aſſentiami ini. Varro. lib. viij. de lingua la
tina. Sentior nemo dicit. ⁊ id per ſe nihil eſt aſſentior: tamen omnes fere dicūt. ¶ Inſidior. Salu. in iugur.
Arberbalē vite ſue dolis inſidiatū eſſe. ¶ Obſequor Teren. cogitat aut te amari aut potare atq; vino obſeq̄.
Solor cōſolor Ver. Quos bonus eneas dictis ſolat amicos Cice. ⁊ ſi egomet qui cōſolari cupio cōſolādus ipſe execror
ſim olim vero. actiuū fuit cui⁹ paſſiuū apud litteras ſacras legim⁹ beati qui lugēt: qm̄ ipſi cōſolabunt. ¶ Exe abomi-
cror. Ouid. in ibide: nec minus noceat fictum execrātie nomen. Apud veteres tm̄ actiuū fuit. Afranius apud nor.
nonium: experturrabāt ⁊ execrabāt ſe ad ſuos. ¶ Abhominor. Rufinus li. ij. qui abominaris idola. Sacrilegiuʒ
perium comittis. ¶ Aduerſor Hieronymus in apologia miro ordine aduerſor cōcaſionē: nā aduerſor cū dati-
uo cōſtruitur Cice. pro ſylla. Ego vero ornamentis aduerſor tuis. ¶ Sequor. Ver. Torua leena lupū ſequi-
tur lupus ipſe capellā: huius compoſita ita Agretius differre putat. Quod conſequimur ſtudio obſequimur
officio perſequimur iniuria: proſequimur honore. Subſequimur ordine aſſequimur voto.

Fateor fateris. eſt ſponte aliquid manifeſtare. vt fateor fatenda.

Confiteor eris. eſt coacte ⁊ per vim fateri. vt confiteor confitenda.

Diffiteor eris. eſt non fateri ſiue negare. vt diffiteor neganda.

Precor ris. pcat⁹ ſū idē ē qđ rogare vt ſepe pcor mortē

Deprecor aris pro eodem ſiue deteſtari vt mortē quoq; deprecor idem.

Demereor eris demerui eri. eſt aliquē ſibi meritis obligare vt demereor amicum.

Cauſor aris eſt cauſam occaſionem vel excuſationem adducere vt locum immeritum cauſatur.

Emulor aris eſt ſequi amare ⁊ inuidere vt emulor patrē imitor matrem.

Quarta verborum deponētium ſpēs eſt. que poſt ſe cōſtruūtur cū ablt̄ō ſiue ſeptimo caſu qualia ſunt.

Letor ris. Delector aris. eſt gaudere ⁊ leticiā interiorē exteri⁹ demōſtrare vt letor meis rebus ⁊ delector tuis.

Utor eris. eſt vſum alicuius rei habere vt rogo te vtere meis omnibus rebus.

Potior iris. eſt rem deſideratam obtinere. vt optata troes potiuntur. arena.

¶ Anto. Fateor eris. ⁊ confiteor eo differūt Fateor ⁊
qđ fatemur ſpōte cōfitemur coacti. diffiteri confiteor
vero eſt negare aut nō fateri quod fatendū differunt
erat. Precor aris. manifeſtā habet ſignifica-
tionē. deprecor quoq; idē ſignificat qđ precor.
hʒ tm̄ aliā reconditiorē ſignificationē qđ eſt dete-
ſtari ⁊ abominari. Oui. j. de pon. ſepe precor Luca.
mortē. mortē quoq; deprecor idē Lu. in. ix. nō
deprecor hoſti ſeruari. Salu. mimiā imperiuʒ
⁊ cruciat⁹ corporis deprecor. Quid aūt ſit de-
precari. Gel. copioſe lib. vj. diſputat. Impre-
cari eſt malū alicui pcari. ¶ Demereor eris.
qđ eſt aliquē ſibi bñficiis obnoxium facere.
Quin. li. j. ſimul vt demererer amātiſſimos Quinti.
mei iuuenes. Sueto. in othōe. nec min⁹ aliā
alia via demerebatur. Ideʒ in vitellio ne qua
nō arte demereretur claudiū Oui. in epiſto.
phillidis crimine te potui demeruiſſe meo
illi te tamē dicam demereri pro nō mereri. et
demerita p nō merita. ¶ Cauſor aris p eo
qđ eſt cām ſiue occaſionem afferre. Hora. in
epiſt. locū immeritū cauſat inique Ouid. ix. Cauſor.
meta. viſaq; cauſat Apu. p magia: vim meā Ouid.
qua voluntatē ſuaʒ cauſari maluiſſe. Cauſo
cauſas quo imperiti vtuntur p officio: nō di
cit latine. ¶ Aemulor aris. p eo qđ imitor
in bonā partē accipit. nā p eo qđ eſt inuide-
re dtō iūgit. Hiero. in pſalmo. Noli emulari
malignātib⁹. Ad hāc ſpeciē referenda ſunt
verba que preter actm̄ cōſtruuntur etiā cū dtō
vt loquor tibi verba: precor tibi multa mala
et q̄ preter actm̄ deſiderant etiā ſeptimū ca-
ſum. vt numeror aris. dignor aris. Hora. in
epo. certamen ⁊ vnā purpure qua nitereris
te priape Verg. j. enē. haud equidē tali me di- quarta
gnor honore. Apđ antiquores dignos ab. fuit Ci. apud Priſ. l. economico. ex eo inqt nūero hoīm: q̄ apud nos ṽbo₂ de-
hoc noīe dignātur. i. digni habetur. hic Ver. iij. enē. dixit cōiugio anchiſa veneris dignate ſuperbo. ¶ Quarta ponētiuʒ
verbo₂ deponētiū ſpecies eſt. Letor aris. Ver. vj. enē. Apud ſuplicos furto letat⁹ inani. Idē tm̄. xj. li. gtō iūxit di- ſpecies.
ces veterū memini letor ve malor. ¶ Utor vteris qđ antiquores etiā actō iūgebāt. Varro apud Priſ. vtile vta-
mur potiuſq; a rege abutamur. ¶ Potior iris. cū gtō ⁊ hltō cōſtrui pōt: ſed ⁊ cū actō apud antiquores iūgebāt
Saluſt. in iugur. priuſq; legatos cōuenīret: arhberbalis potiret ⁊ iſta ſi ei⁹ oppidi pot⁹ foret ⁊ ibidē Romani
ſignor ⁊ armo₂ potiti ſunt Ci. ij. inuecti. rerū potiri voluit. Ver. j. enē. optata troes potiūtur arena. Terē. in
adel. ille alter ſine labore patria potitur cōmoda. Plau. amphy. contingit vt ſalui potiremur domū.

Cicero. ¶ Cbri. Fateor: Cice. pro Milone. Qd tormētis inuenire viſ: id fatemur. Cōfiteor eris. idē p eodē ne tormē
tis cogerent cōfiteri Clodiū occiſum eſſe a ſeruis. Quīt. in ibidē. Dic tibi de furtis ſander latus vna flagello:
vt ſcelerus numeros cōfiteare tui. Sed qd vi z extorſione fiat plurima ſunt exēpla. Tertullianus in apologia
Nec torti qdē facile aut ſemp cōfitemur: idē paulopoſt: negātibus adhibitis ceteris tormēta ad cōfitēdū. So
lis cotidianis ad negādū. Cōſtruit etiā cū ablō z pp̄oſitione vt Cice. philippica ſecūda. Quū holes nefariū de
parricidio cōfiterētur. Idē li. viij. epiſtolarū pudet me tibi cōfiteri de Appij bois ingratiſſimi iniurias. In litte
ris ſ̄o ſacris cōfiteri laudātis vel gratias agentis etiā libēter manifeſtantis eſt. Te deū laudamus: te dn̄m cō
Diffiteor: fitemur. Cōfitemini dn̄o qm̄ bonus. Cōfiteor deo peccā mea. ¶ Diffiteor. Hieronymus in vigilā. ū. Nō diffi-
Precor: teor oēs nos q̄ Chriſto credimus de idolatrie error venisse. ¶ Precor precaris. Hora. Iuppiter tandē venia
Deprecor: precamur. Si tn̄ bene admittat cū datiuo cōſtruit. Quīt. z orā ſoluētibus bene precemur. ¶ Deprecor: id eſt
renuo recuſo. Cic. tuſcu. q. Anaxarcus nullū genus ſupplicij deprecatus eſt: eſt etiā orare z cū duplici actō cō
ſtruitur. Cice. lib. iij. epiſto. hoc te vnius ſolicitudines deprecātur. ¶ Demereor. Tertullianus in apologia.
Quis nā deū demeruit vn p̄. ¶ Cauſor. Martia. Sed iā cauſaris barbāq; annoſq; pilos p̄ cauſari inique ac-
Emulor cuſare eſt. Hora. lib. j. epi. ſtultus vter p̄ locū immeritū cauſat inique. ¶ Emulor: puerbus cap. iij. Hiero. inter
Imitor. prete. Ne emuleris holem iniuſtū: ne imiteris vias eiꝰ, p inuidere cū datiuo idē cōtra Iouinianū lib. j. emula
batur quippe vxor eius ancille pulcritudini. ¶ Imitor Iuue. Spōte tamē Iuue. Spōte tn̄ iuuenes imitā
tur cetera. imitari aūt plus eſt q̄ emulari. Cice. p Marcello. emulo atq; imitatore ſtudioꝝ meoꝝ ſubtracto
vbi vix dicas emulor ſed mulus. ¶ Letor. Cic. in epiſt. dupliciter letatus ſum tuis litteris z ipſe riſi z quod in
tellexi te poſſe ridere. ¶ Delector z oblector nō ſunt cōpoſita a letor. Sed deriuatiua a lacto as: que propter
delector cōpoſitionem a in e. mutarūt. Quoꝝ vox etiam actiue frequēs eſt. Ci. ad ruffum itaq; me ſuperiores littere
tue admodū delectauerūt. idē ad celiū. In cōibus miſeriis hec tn̄ oblectāt ſpectacula. ¶ Vtor: ſi perſone ex-
Vtor hibeatur amare eſt. Cicero fabio viro optimo z homine doctiſſimo familiariſſime vtor.

¶ Anto. Veſcor: veſceris: quod etiā actō iun
Veſcor git. Acrius apud Marcellū. Facinus inquit
oculi veſcuntur z in leuitico. Hieronymo in
terprete. afferat pro ſe duos paſſeres: quos
veſci licitū eſt. Idē numeri. xiij. erat autem
Fungor. tempus quomodo iam preco que vue veſci
Teren. poſſunt. ¶ Fungor fungeris. actō quoq; iū
git. Teren. in adelp. dicens neq; boni neq; li
Fruor beralis functus eſt officiū viri. Plau. in me
nechmis: nā paraſitus octo holꝝ munus fa
cile fungitur. ¶ Fruor eris qd eſt finis quē
admodū vtor eris. eoꝝ q̄ ſunt ad finē vnde
vtimur pecuniis fruimur autem virtute.
¶ Quinta verboꝝ deponētiuꝫ ſpecies ē. Ad
De vbis hāc ſpeciē reduci poſſunt ēt q̄ in ſexta ſpecie
cōibus. poſita ſunt. ¶ De verbis cōibꝰ. In primis di
cit verbuꝫ cōmune eſſe illud qd deſinit in or
et nō haber actiuū in o. qd etiā verbū depo-
nens habꝫ. a quo differt: qm̄ deponēs actiuā
tm̄ hꝫ ſignificationē cōe vero actiuam z paſ-
ſiuā. Apud antiqiores queadmodū priſci. et
Marce. colligūt multa huius gn̄is fuerunt
verba: vt auxilior aris. adulor aris. admini-
culor ris. auguror ris. adhortor aris. auſpi-
cor aris. abominor ris. adorior iris. abutor
eris anteſtor aris. aſſignor aris. architector
aris aſſector aris. aſſequor eris. argumētor
aris arbitror aris. adipiſcor eris. blandior
iris. cōſolor ris. conſpicor aris. comminiſcor
eris. calūnior aris. carnificor aris. conſector
aris. conteſtor aris. deteſtor aris. deſpicor aris
demolior iris. dñor aris. depeculor aris. dilar
gior iris. dignior aris exordior ris. experior
iris exequor ris fruſtor aris. for ris. hortor
aris metor aris morigeror aris. miror aris.
machinor aris mentior iris. obliuiſcor eris.
queror eris. ſolor ris, Que oīa tāetſi inter de-
ponētia numerant tn̄ aliqn̄ paſſiue reperiūt
prolata z ab eis pricipia pteriti paſſionē ſi-
gnificantia. Sꝫ ēt ab his nōnūq; vox actiua
Iocor repit. vt ſit veriſimillimū fuiſſe hec olī actiua.
Cicero ¶ Cbri. Iocor Manilꝰ li. v. aſtronomicon
graſſor. pendet. & iocatur in hoſtem. Auſonius lude
re me dixit falſoq; in amore iocari: admit-
tit etiā actm̄: Cice. ad trebatiū. Sed hec io-
cati ſumus tuo amore. ¶ Graſſor. Iuuena.
haud ferro graſſatur vilum humane mētis
vitiū eſt etiā graſſor. aris. a graſſo as. i. pin-

Veſcor eris eſt comedere vel vti cibis vt capre veſcun-
tur frondibus.
Fungor eris. eſt vti officio vt fungor meo munere
Fruor eris. proprie eſt ex re qua vtimur delectationem
capere. vt fruimur honeſtis et q̄ ſunt propter ſe.
¶ Quinta vboꝝ deponētiū ſpēs eſt q̄ poſt ſe cū nullo
caſu conſtruunt niſi media ppoſitiōe Qualia ſunt.
Iocor aris. eſt facete et cum quadam venuſtate loqui
vt cicero iocatus eſt in antonium.
Graſſor aris. eſt quaſi gradiendo ſeuire vel latrocinari
vt clodius graſſabatur per vrbem.
Caſtrametor aris. eſt ponere vel mutare caſtra. vt ce-
ſar caſtrametatus eſt in alpibus.
Labor eris. eſt lubricari et pedes in lubrico figendo in
terram cadere: vt caue labaris in lubrico
Ruſticor aris. idem eſt q̄ ruri degere vt ruſticat i ocio
Philoſophor aris. eſt vacare ſtudio philoſophie vt
philoſophat in vrbe. Tumultuor is. eſt tumultū face-
re: vt tumultuat in caſtris. Cachinnor aris. eſt multuꝫ
inutiliter ridere. vt cachinnat in conuiuio.
¶ Sexta vero deponētiū ſpecies eſt q̄ poſt ſe cōſtruū
tur cū ablō z ppoſitiōe a vl ab q̄lia ſunt Orior eris. vl
iris. eſt q̄ſi ab ore pcedere z ſurgere vl naſci vt ortus a
patribꝰ hōeſtiſſimis. Naſcor eris ē de vtero exire z in lu
cē edi. vt natꝰ a clariſſimis maioribꝰ. Patior eris eſt ſu
ſtinere z tollere. vt ruſtici patiuntur a ciuibus.

¶ De vbis communibus. Cap. v.

¶ Epitome.

Verba q̄ nos cōia apellamus cui gaudeāt oronis parte ſum
ſit. et quos caſus exoptēt: hec littera monſtrat.

Communne verbū eſt qd dſinit in or. z nō hꝫ
actiuū i or z retinet actiui z paſſiui ſigtionē
vt ego āplector te tu āplecteris a me. pauca
huꝰ gn̄is reperiūt h fere cplector eris. āple

ctoꝛ eris ⁊ eſt ſimul vtriſq; brachijs cingere vel cingi.
Oſculoꝛ aris.eſt oſculum dare vel recipere.vt ego oſculoꝛ te.tu oſcularis a me.
Criminoꝛ aris.eſt accuſare vel accuſari vt ego criminoꝛ te et tu a me.
Experioꝛ iris eſt probare vel probari.tentare vel tentari.vt ego experioꝛ illum et ille a me.
Veneroꝛ aris eſt honorare vel honorari.vt ego veneroꝛ deos et dei a me.
Interpretoꝛ aris.eſt exponere vel exponi vt ego interpretoꝛ obſcura ⁊ illa a me.
Largioꝛ iris ē donare vel donari. vt largioꝛ pecunias et pecunie largiuntur a me.

gueſacio ⁊ pingueſio. Apule. li.in.floridoꝛuꝫ pulı mei grassant in ſeras: ⁊ cutis tenera curaſ in coꝛiū. ¶ Caſtrametoꝛ aris li.j. regum Hiero.interpre.⁊ ſicut caſtrametat' ē iuxta lapidē adiutoꝛij. ¶ Laboꝛ aris. Oui.li.iij.de arte vtendū eſt arte cito pede labitur etas. ¶ Ruſticoꝛ aris. Ci. p archia. Studia pnoctāt nobiſcū pegrinant ruſticant. ¶ Philoſophoꝛ ris.vt te philoſophando reuocare conuer ad cenas. ¶ Cachinnoꝛ aris. cui' vocē paſſiuā nōdū legi: ſed actiuā Lucre. famule lōge fugitāt furtimq; cachinnant. ¶ Orioꝛ eris. Oui.li.x.met. tu ſtes obſeris viridiq; in ceſpite floꝛes. ¶ Naſcoꝛ Juue. tibi filiolus vel filia naſcāt ex me patioꝛ te ⁊ a te dicamus ver. O paſſi grauioꝛa. Oui. Heu patioꝛ telis vulnera facta meis. Apō veteres vo actiuū fuit. Neui' pplē patit. tu paties mō. ¶ Cōe hoꝝ verboꝝ actiua ſignificatio paſſiuā reperitur. paſſiuā ꝟo niſi in pteritis vix offendas q̄ etiā deponētibus cōis ē: vt liceat intueri in oblitus tutus ⁊ ſimulib'. Qō ſi mihi oꝛbiliſ. neuiſ. lucilij. Acii turpilij excēpla adduxeris: dicā auctoꝛē non ſi media latinoꝝ etate has preceptiōes dare vt ipſo libꝛi pꝛimo pollicet. ¶ Cōplectoꝛ. Ci. actione. iiij. in verrē hoc vno crimine complectoꝛ oīa idē lib. vj. epi. quos eque atq; te ſumma beniuolentia Cōplexus ſum. i. amo. ¶ Amplectoꝛ Juue. Quis eñ virtute amplectitur ipſam. ſ mia ſi tollas. M. cella. li. j. vno ambitu ſe cū ceteꝛ amplectitur. Amplecto as etiā vſus eſt. Ci. p cluētio. auctoꝛitatē cenſoꝝ amplexato. Plaut. in ciſtellaria. Anus ei amplexa genua. ¶ Criminoꝛ. Ci. p milone meā patientiā inuidioſe criminabant. ¶ Experioꝛ. idē in epi. cū fidem holm cē in tua dignitate: quā ego in mea dignitate expꝛtus ſum. ¶ Veneroꝛ idē in catilinā. Veneramini illū iouē huius verbi cuſtodē. ¶ Interptoꝛ. Quint. lib. ij. Hoꝛatiū in quibuſdā nolim interptari: huius paſſiuuꝫ foꝛtaſſe Cice. ptulit li. iij. rhetoꝛicoꝝ. Summā igitur amentiā putant eſſe: qō ſcriptū erat republice cauſa ſalutis: id nō ex republice ſalute interpꝛetari. ¶ Largioꝛ. Cic. in epiſto. Sunt in te que aut foꝛtuna hoībus aut natura largitur. ⁊ cum pꝛepoſitione ad idem pꝛimo de legibus. ad hominū cōmeditatē et vſus tantam reꝝ vbertatem natura largita eſt. Plautus in bacchi. libertatem chryſalo largibere.

¶ Enio. De verbis diuerſoꝝ generꝝ. ¶ Sunt q̄dā v̄ba q̄ reperiunt diuerſis modis ꝯſtructa de q̄bus p ſingulas generꝝ ſpēs aliq̄d attigimus. q̄ nūc idcirco repetim': vt ſub vna facie p oꝛdinē alphabeti poſſint lectoꝛi occurrere. Abſtineo es. de q̄ in ſexta actiuoꝝ verboꝝ ſpe dixim'. Adeo is. in quinta verboꝝ ſpē. Aduloꝛ aris. in ſecunda deponentiū ſpecie. Amoueo es. i ſexta actiuoꝝ ſpē. Auerſoꝛ aris. i tertia deponentiū ſpecie. Audio is. in ſexta actiuoꝛuꝫ ſpecie. Aſſentioꝛ aſſentiris in ſcda deponentiū ſpecie. Caueo es. in ſcda ſpecie neutroꝛum. ¶ Cvri. Diuerſoꝝ generꝝ: vt audio te actiuum: audio tibi neutrū. Diuerſaꝝ foꝛmaꝝ: nō dixit ſpecieꝝ nā quinte declinationis nola cuiuſmodi eſt ſpecies grō dtō ⁊ ablтō pluralibus carent exceptis paucis igitur diuerſaꝝ foꝛmarū. i. regulaꝝ. nā audio te actiuū pꝛime eſt. audio ex te actiuū ſexte. audio tibi neutrus. Scōe eſt audio male neutrū quinte. Abſtineo: eſt eñ actiuū ſexte ⁊ neutrū pꝛime. Cice. contra Saluſtiuꝫ ſe a viris abſtinuerunt. idē actiōe. vij. in verrē. Manus ab alienis pecunijs abſtinuerīs. Sene. epi. cxv. nā pepercit gladio ⁊ ſanguine abſtinuit. Gel. li. iiij. Qui nō abſtinuerunt edūdis alalibus. ¶ Adeo eſt aūt actiuū pꝛimi oꝛdinis. ⁊ neutrū quinti. Hoꝛa. Septimi gades aditurū mecū. ⁊ barbaras ſyrtes. Gel. li. iiij. delubꝛa adeunda ⁊ refoꝛmāda ſunt. Terentius. adeo ne ad eū. Cicero lib. v. in verrē. Adeunt ad ea loca. Aduloꝛ eſt ⁊ deponens ſcōe ſpeciei ⁊ actiuū pꝛime. Vale. maxi. ſi Dioniſium nō adulares. Quintili. adulatur multi dixit. ¶ Admoueo cum ſcribitur cum d. actiuū tertie. Qō ſi abſq; d. ſcribat actiuū ſexte eſt. Diuus Hiero. in ruffinum: meo tñ vulneri admoui manū etiā cū actō mediāte pꝛepoſitiōe. Q. Cur. li. iiij. ad vrbē Celenas exercitū admouit. Teren. iſtū amorem ab alo amoueas tuo. ¶ Auerſoꝛ deponens ſcōe eſt a quo ſi d. litteram auferas deponēs tertie efficitur Cice. pꝛo Sylla. oꝛnamentis auerſoꝛ tuis. Curtius li. vij. ſunt qui auerſantur imperium. ¶ Audio cui' eſſet gñis ⁊ ſpēi iam diximus ſupꝛa hoꝛati'. Supplices audi pueros apollo. Cice. j. de legibus. q̄ me athenis audire et phedro meo memini. Cic. actiōe. iij. i verrem. Si potes tibi audiens eſſe. Cice. pꝛo celio. Vicinuꝫ eius mirariſ male audiuiſſe. Lactan. lib. de opificio hoīs quamuis male audiāt caſtigenturq; vulgo. Nā bñ audire que ſi ſatis audire eſt. Oui. vixq; bñ audito noſce regna dedi. ¶ Aſſentioꝛ: triū generū v̄bū eſt nā deponēs ſcōe ⁊ tertie. regule eſt: atq; neutri ſcōe ⁊ actiuū tertie. cuius exēpla ſatis patent p auctoꝛē ſcōa ſpecie deponentiū. In eo vero q auctoꝛ dixit aſſentioꝛ ſemp apud ciceronē repiri. Oꝛ ſecus cōſtat exēplū idiſ in atꝫ tuli. Cice. ad atticū libꝛ. ix. Aſſentio tibi. vt foꝛmiana potiſſimū cōmoꝛer. idē pꝛo pōpeio cius ſemp voluntatib' cūeꝫ aſſenſerunt. Sed ⁊ aliꝫ auctoꝛes identidem ſunt vſi. Liuius libꝛo tertio aut verbo aſſentiebat aut pedibus ſi ſententiaꝫ ibat Lactan. cui opinioni poeta noller aſſentir. ¶ Caueo neutrū ſcōe

Caſtrametoꝛ.
Ruſticoꝛ.
Cachinoꝛ.
Naſcoꝛ.
De verbis diuerſoꝝ generum.
Adeo.
Quint.
Audio.
Aſſentioꝛ

¶ De verbis diuerſoꝝ generū atq; ſub eodem gn̄e diuerſarum foꝛmarum. Cap. vj.

¶ Epitome.

Alia inſup diuerſoꝝ generꝝ ſubq; eodē varijꝫ foꝛmaꝝ verba qua cū ſeruant oꝛonis parte ⁊ caſu: ſigillatim caput hoc explicat

Abſtineo me ab iniurijs. i. nulli iniuriā facio actiuum ſexte ſpeciei.
Abſtineo manum muliere. i. mulierez nō tango actiuum eiuſdem ſpeciei.
Abſtineo iraruꝫ. i. non iraſcoꝛ neutrum pꝛime ſpeciei.
Adeo domum vel ad domum. i. vado ſiue eo domum et ē neutrum quinte ſpeciei.
Aduloꝛ tibi vel aduloꝛ te. i. voce vel geſtu te laudan-

atq̧ actiuū prime ſpeciei eſt. Cicero pro lege agraria hic cauet hos defendit. Plini. ad Pompeium comitem

Careo. penitentiam caueremus. ¶ Careo actiuum primum apud veteres frequens vero neutrum prime eſt. Cuius exempla ſupra poſuimus.

Cōmitto ¶ Auro. Cōmitto is. I tertia ſpecie actiuoꝝ.
¶ Credo dis in tertia ſpecie actiuorum.
¶ Cōſulo cōſulis in tertia ſpecie actiuorum
¶ Cōmendo as. in tertia ſpecie actiuorum
¶ Certo as. in quinta ſpecie neutrorum.
¶ Cōtendo is. in quinta ſpecie neutrorum
¶ Cōſtituo is. in quinta ſpecie neutrorum.
¶ Do das dedi in tertia ſpecie actiuorum.
¶ Dono donas in tertia ſpecie actiuorum.
¶ Doleo doles in ſcđa ſpecie neutrorum.
¶ Dego degis in quinta ſpecie neutrorum.
¶ Exigo exigis in quarta ſpecie actiuorum
¶ Exeo is. in quinta ſpecie neutrorum.
¶ Facio facis in tertia ſpecie actiuorum.
¶ Induo induis in quarta ſpecie actiuorū
¶ Cori. Cōmitto diuerſoꝝ generum eſt nā actiuū ⁊ neutrū eſt. Sed cū eſt actiuum ſpēi. prime ⁊ tertie pōt eſſe. neutraliter dego tñ quinte eſt Iuue. Cōmittit vates ⁊ cōparat in de marone. Cice. li. j. de diuina. vt petitis vi debatur cōmittere pliū. Terē. huo fortunas meas me cōmiſiſſe futilis. Ci. li. j. de legib'.

Credo. Cicero. Quo circa vereor cōmittere: vt nō bñ puiſa ponantur. ¶ Credo eſt actiuū tertie ⁊ neutrū ſcđe. Cice. p Oneo et mihi credite id qđ ipſi videris. Mar. iſtud crede mihi ſigella belle. Ovi. credimus blādis quoꝝ tibi copia verbis. Credere etiā mutare eſt Mar. ⁊ Ca

Cicero. ſerano milia crede tuo. ¶ Cōſulo actiuum pme atq̧ ſcđe ⁊ tertie etiā quarte ē: neutruȝ pro tñ ſcđe inueñ. Que nullā cōſulit ⁊ iā cōſulitur. Sch. I epi. hīc coq̄ ac piſtoris morā bo ni cōſulito. Apul. li. viij. aſini boni ergo ⁊ op-

Apule. timi cōſulis. Eſt eñ tertie regule. Quū dici mus. Cōſulo tibi comodū: ſȝ hoc p q̄ rarū ē Plau. I mene. Cōſulā hāc rē amicos. Luca. li. j. Tūc gen' hilanuȝ poſitis ſibi cōſulat armis differētiā pro inter cōſulere te. i. petere cōſiliū ⁊ inter cōſulere tibi. i. prouidere ſatis aperte ipſe Ci. oñdit li. vñ. epi. ad treb. cōſuli qđ ē: te a ceſare ſcribis. Sed ego tibi ab illo cōſuli maluiſſem. Conſulere aūt boni eſt in bonā partē accipere. Qđ etiā latinū eſt. Ci. ad atticū. Quod rogas vt bonam accipiam partem. Si qua ſunt tuis litteris que me mordeant id boni cōſulāt. ¶ Cōmendo acti

Cōmēdo Plinius uum tertie ⁊ prime eſt. Qđ ſupra oñdimus. Sed etiā qñ eſt actiuū tertie laudare eſt pli nius iunior ad arianū. Sȝ ſane blandiant̄ dū p hoc mēdaciū noſtrū ſtudia nr̄a Commendent. i. laudent a nobis. i. ad laudē nr̄i

cōgredior Cicero ¶ Cōgredior deponēs ſcđe ⁊ q̄nte eſt. Ver. atq̧ impar cōgreſſus achilli. Cic. p Milo. q̄ eñ ſi tecū cōgrediat̄. ¶ Cōſtituo neutrū ſecunde ⁊ q̄nte eſt. Iuue. hic vbi numa nocturne cōſtituebat amice. Cice. actōe. iiij. I verrē cōſtituo cū hominibus quo die. Meſane preſto eſſent. ¶ Do das eſt actiuum prime ⁊ ter

Do Terētius. tie ſpeciei. Qđ ex varietate vel caſus vel prepoſitiōis mutat ſignificationeȝ. Mar. do tibi numarhiā. tu das epigrāmata nobis. Teren. in eunu. hāc tibi dono do. Cic. in epiſt. ego minus ſepe ad vos do litteras q̄ poſſuȝ idē alibi. Cōmētariū dedi ei. q̄ has litteras tibi dedit. idē ad ceſa. domi mee littere dantur mihi a te. vbi dare alicui lr̄as nō ſolū eſt vt ad aliquē deferas ſed vt eas legat abſens

do a te fauorem quero deponens ſecunde ⁊ tertie.
Admoueo tibi manum .i. eā tibi applico ⁊ adiūgo actiuum tertie ſpeciei.
Amoueo a te manum. i. eam a te remoueo ⁊ ſeparo actiuum ſexte ſpeciei.
Aduerſor tibi. i. cōtrari' tibi ſuȝ deponēs ſecūde ſpeciei.
Aduerſor te. i. vultum auerto a te. ⁊ deteſtor te. deponens quarte ſpeciei.
Audio te. audio vocem. i. auribus percipio. actiuum prime ſpeciei
Audio te vel ex te. vel de te .i. audio doctrinam tuam actiuū ſexte ſpeciei.
Audio tibi vl' iaudio. i. obedio tibi. neutrū ſcđe ſpeciei
Audio male. abſolutum ſignificat infamari. neutrum quinte ſpeciei.
Aſſentior tibi. aſſentior tibi hoc. i. tecū conſentio deponens ſecunde et tertie.
Aſſentio tibi vl' aſſētio tibi hoc. p eodē neutrū ⁊ actiuū
Caueo tibi id eſt prouideo tibi. Caueo te .i. fugio a te. neutrum et actiuum.
Careo te: vel careo tui. i. non habeo neutrū pme ⁊ tertie
Committo tibi libros. ideſt ipſos tibi commendo actiuum tertie ſpeciei.
Committo prelium vel milites. i. pugnā induco actiuū prime ſpeciei.
Committo vt non colam parentes. idem eſt quod peccare. neutrum quinte ſpeciei.
Credo tibi et credo tibi hoc. i. dictis tuis credo et ipſis aſſentio neutrum ſecunde ⁊ actiuum tertie.
Credo tibi pecunias. i. ipſas fidei tue committo actiuū tertie ſpeciei.
Conſulo tibi. i. prouideo tibi ⁊ conſilium tibi do neutrū ſecunde ſpeciei.
Conſulo te. i. conſilium a te peto actiuum pme ſpeciei.
Conſulo boni. i. ad bonam partem iudico neutrum ſecunde ſpeciei.
Commendo te regi. i. ipſi te commendatū trado actiuū tertie ſpeciei.
Commendo te apud regē. i. corā ipſo te laudo actiuum prime ſpeciei.
Certo tibi vel certo tecum. i. litigo ſiue pugno neutruȝ ſecunde ⁊ quinte.
Cōtēdo tibi vel tecum. idē ſibi vult neutrū ſcđe ⁊ q̄nte.
Cōgredior tibi vel tecum. i. cum impetu tibi obuio deponens ſecunde et quinte.
Conſtituo tibi vel tecum. i. ſimul tecum ordino ⁊ conuenio neutrum ſecunde ⁊ quinte.
Do tibi pecunias id eſt gratis tibi eas exhibeo actiuuȝ

tertie ſpeciei.
Do tibi litteras ad amicum.vt eas ſibi portes. actiuū eiuſdem ſpeciei.
Do ad te lrās:vt ī abſētia eas legas.actiuū pme ſpēi.
Do tibi pecunias dono.i.gratis tibi denarios concedo actiuum tertie
Dono tibi pecunias.eiuſdem eſt ſignificationis actiuum tertie ſpeciei.
Dono te corona.i.do tibi coronam in ſignum honoris actiuum quinte.
Dolet mihi caput proprie.Doleo caput figurate id ē patior dolorē capitis.neutrū ſecunde.
Doleo vicem tuam.i.compatior miſerie et infortunio tuo figuratum.
Dego is.abſolute vel dego vitam.idem eſt quod viuo neutrum quinte.
Exigo te pecunias.vel exigo a te pecunias.i.eas a te repeto actiuum quarte ⁊ ſexte.
Exeo domum vel exeo domo.i. egredior eam ⁊c. neutrum quinte.
Facio tibi iniuriā.i.afficio te iniuria ⁊c. actiuū tertie.
Facio te maximi.i.maximi meriti vel precij te eſtimo. actiuum ſecunde.
Facio te certiorem. eſt quod barbare dicitur auiſare actiuum prime ſpeciei.
Facio tecum id eſt conuenio:ſiue conſentio ⁊ concerto tecum:neutrum quinte.
Induo te veſtē.i.veſtio te ⁊c.actiuū quarte ſpeciei.
Induo te veſte idē cū ſuperiori vult actiuū ſexte ſpeciei.
Induo tibi veſtē.itē pro eodē actiuū tertie ſpeciei.
Ignoſco tibi vel ignoſco tibi peccatum.i. remitto tibi ⁊c.neutrum ⁊ actiuum.
Inuideo tibi vel inuideo tibi veſtem neutrū ⁊ actiuū.
Illudo tibi vel illudo te.i.irrideo.neutrū ⁊ actiuū.
Indulgeo tibi.i.q̄dā īdulgētia tibi blādior neutꝝ ſcd̄e.
Indulgeo operā lrīs.i.do operā lrīs actiuū tertie.
Impono tibi onus.i.onero te actiuum tertie.
Impono tibi.i.decipio te neutrū ſecūde ſpeciei.
Inceſſo tibi.inuado tibi.hoc ē aggredior te neutra ſcd̄e
Inceſſo te:inuado pro eodē:actiua prime ſpeciei.
Letor malorum vel malis id eſt congaudeo malis ⁊c. deponens prime.
Manat aqua ex fonte.vel fons manat aqua id eſt affluit ſiue exundat neutrum quinte.
Moneo te rem boneſtam.i.conſulo tibi rem boneſtaꝫ actiuum quarte.
Admoneo te rem boneſtorum.i.ad memoriam reduco actiuum ſecunde.
Miſereor innocentis id eſt miſericordiam ⁊ cōpaſſionē habeo ſuper innocente deponens prime.

⁊ hoc quidem paſſiue.Cuiuſmodi eſt ſemper dare ad aliquem.idem ad treba. Ualde iam lautus eſt: qui grauere litteras ad me dare.
¶ Dono actiuum quinte ⁊ tertię eſt ſpeciei. Iuue.Quoti.Siculis donauerat vinas Do. in epo.Tell'ſpicea donet cererē corona.Ter. dolet dictū impudēti adoleſcentulo. Sulpi. ad Cice.an illius vicem dōles Cice.in epi.a te peto vt meas iniurias ꝑinde doleas Cicero.in Iouinia.figurate dixit.Timotheo dolēti ſtomachū vinuꝫ ſuadet bibere. ¶ Dego is actiuum prime ⁊ neutrū ſcd̄e eſt.Plau.in au lu.ego iſtum ſoror laborem degam.Lucrē.li. iij.Quid nobis afferant:quo rectius vita degatur Cic.li.iij.de fini.In ea ꝙ ſepe vſurpes tranquillitate degere. ¶ Facio de hoc verbo lege plurima in opere cui centifacio nomen indidimus:ꝑniſi ꝙ ita dicim' ego te maximi puto.Siue ego te maximi facio.Cice.ad atticū.Sunt oēs ita mihi familiares:vt ſe ꝗſ ꝙ maximi putet.

Dono. Sulpiti'. Facio.

¶ Induo.Cic.lib.ij.de finibus ſibi ⁊ cognomen ⁊ torquē;induit. Induo.
Ignoſco neutrū ſecūde atq; etiā tertie regule verbum eſt.
Ignoſco is.in ſcd̄a ſpecie neutrorum.
Inuideo es.in ſcd̄a ſpecie neutrorum.
Illudo is.in ſcd̄a ſpecie neutrorum.
Indulgeo es.in ſcd̄a ſpecie neutrorum.
Impono is.in ſecunda ſpecie neutrorum.
Inceſſo is.in ſcd̄a ſpecie neutrorum.
Inuado is.in ſcd̄a ſpecie neutrorum.
Letor aris.in quinta deponentium ſpecie.
Mano as.in tertia neutrorum ſpecie.
Moneo es.in quarta actiuorum ſpecie.
Miſereor eris.in prima deponentiū ſpecie.

Miſeroꝛ in tertia deponentiū m ſpecie.
Miſeret in quarta impersonalium ſpecie.
Metuo is.in ſcda neutroꝛum ſpecie.
Nocco es.in ſcda neutroꝛum ſpecie.
Oꝛo as.in quarta actiuoꝛum ſpecie.
Oleo es.in quinta neutroꝛum ſpecie.
Obliuiſcoꝛ eris in pꝛima deponentiū ſpecie.
Palpoꝛ aris.in ſcda deponentium ſpecie.
Pugno as.in ſcda neutroꝛum ſpecie.
Prouideo es.in ſcda neutroꝛum ſpecie.
Pareo es.in ſcda neutroꝛum ſpecie.
Poſtulo as.in.iiij.actiuoꝛum ſpecie.
Peto is.in quarta actiuoꝛum ſpecie.
Potioꝛ is.in quarta deponentium ſpecie.
Reminiſcoꝛ eris. in pꝛima deponentiuꝫ ſpē.
Salio is.in quinta neutroꝛum ſpecie.
Timeo es.in ſcda neutroꝛum ſpecie.
Veſcoꝛ eris.in quinta deponentium ſpecie.
Vtoꝛ eris.in quinta deponentium ſpecie.

¶ Cbꝛi. Inuideo. Supioꝝ foꝛmaꝝ criā verbū eſt. Plini⁹ iunioꝛ. Quouſq miſerū cruciatis:qd inuideris bonā moꝛtē. Idē ad Arriaꝫ
pli.ſcdo. neq ego vt multi inuideo aliis bonū quo ipſe careo. Plaut⁹ in aſtularia. inuidēt oēs inimicos mihi. ¶ Impono actiuū tertie: ⁊ neutrū ſcdē eſt:de cui⁹ ↄſtructiōe plura diximus. ¶ Inceſſo. Vergi. regib⁹ inceſſit magno diſcoꝛdia
Inceſſo. motu. Quin. li.vj. ſi aut tote natiōes alceſſant aut oꝛdines. ¶ Noceo actiuū pꝛime ⁊ neutꝝ ſcdē ſpēi eſt victru.li.v. larix aut a carie aut a
Noceo. tinea nō nocet Hoꝛa.ij.carmi. nocentē coꝛpibus fruſtra metuem⁹. ¶ Potioꝛ rerū. Salu. in iugur. Romani ſignoꝝ ⁊ armoꝝ.ſunt poti
Potioꝛ. ri. ¶ Veſcoꝛ. Pli.li.viij.capꝛinū iecur ſi veſca
Veſcoꝛ. tur:hoc i loco aduertēdū eſt vnū eūdēq caſuꝫ a verbis diuerſoꝝ gñm aut ſub eodem gñe diuerſaꝝ foꝛmaꝝ diuerſi regiminis regi nō poſſe:vt ſi voles dicere ego tibi neq parui neq obſeruaui:tu neq me adiuuiſti:neq placuiſti. Plini⁹ ad tyronē nūc fauēt panno pannū amant licet interpoſitiōe aliqua fieri poſſit.
pli.ſcdo. quale eſt illud Cicero.ad attici li.vj. equidē nō deſino tñ p lr̄as rogare ſuadere accuſare
Cicero. regem idem li.j.ad herenniū demonſtratuꝫ eſt quas cauſas oꝛatoꝛem recipere opoꝛteat. q iaſq res habere ↄueniat Plini⁹.iunioꝛ ad apollinarē:itaq pꝛehenſo amicos ſupplico
Plinius. ambio domos.

Miſeroꝛ innocentem.pꝛo eodem. deponens tertie.
Miſeret me innocentis.idē ꝑ codē impſonale quinte.
Metuo tibi.id eſt timeo ne quid mali tibi contingat neutrum ſecunde.
Metuo te.i.timeo te vt inimicū actiuū pꝛime ſpeciei.
Nocco tibi vel nocco te.i. offendo ⁊ impedio neutrum ſecunde.actiuum pꝛime.
Oꝛo te vel a te rē honeſtam.i.requiro abs te eam actiuum quarte ⁊ ſexte.
Oleo vnguētū.i.odoꝛē vnguēti reddo.neutrū figuratū
Olet mihi vnguētū.i.vnguētū reddit odoꝛē neu.ſcdē.
Olfacio vnguentum.i.haurio ſiue attraho odoꝛem vnguenti.actiuum pꝛime.
Obliuiſcoꝛ tui vel te.id eſt obliuioni te trado deponēs pꝛime ⁊ tertie.
Palpoꝛ tibi.i. aduloꝛ tibi ſed tangendo ⁊ palpando deponens ſecunde.
Palpo te pꝛo eodem actiuum pꝛime ſpeciei.
Pugno tibi vel pugno tecum.i.certo ⁊ contendo tecū ſecunde ⁊ quinte.
Prouideo tibi.i.q̄ neceſſaria tibi ſunt pꝛebeo ſiue pꝛocuro neutrum ſecunde.
Prouideo te.i.procul ſiue a longe aſpicio te actiuum pꝛime ſpeciei.
Parco tibi.i.remitto ⁊ cōdono tuos erroꝛes.neutrum ſecunde ſpeciei.
Parco tibi pecunias.i.pecunias tibi conſeruo.actiuū tertie ſpeciei.
Parco tibi vel pareo tibi omnia.i.obedio neutrum ſecunde ⁊ actiuum tertie.
Poſtulo te vel a te debitum.id eſt rem debitam ac iuſtam exigo actiuum quarte ⁊ ſexte.
Poſtulo te repetundaruꝫ.i.pecunias repetitas actiuum ſecunde.
Peto a te vel te libros.id eſt requiro ⁊ exigo actiuum quarte ⁊ ſexte.
Peto te lapidem.i.percutio actiuum quinte ſpeciei
Potioꝛ virgine.i.eam obtineo.deponens quarte.
Potioꝛ rex.i.rex iperiuꝫ cōſequoꝛ.deponens pꝛime.
Reminiſcoꝛ tui vel te.i.recoꝛdoꝛ tui ⁊c. deponens pꝛime ⁊ tertie.
Salio ſalis id eſt ſaltum facio.
Salto ſaltas.i.tripudio:neutra quinte.
Salit ouē aries.i.ſup illā ſaltat actiuū pꝛime ſpeciei.
Timeo tibi id eſt metuo te ne aliquid tibi mali contingat neutrum ſecunde.
Timeo te.i.metuo te vt inimicū actiuū pꝛime ſpeciei.
Veſcoꝛ panem vel pane. i.comedo panem deponens tertie ⁊ quarte.
Vtoꝛ panē vel pane.i.vſum habeo panis: deponens tertie ⁊ quarte.

¶ Anto. De verbis īpſonalibus. Poſteaq̄ in ſupioꝛibus de verboꝝ perſonaliū ꝯſtructiōe diſſeruimus cōſequēs eſt vt de impſonalib' diſputeť. ¶ Cūq̄ impſonaliū gńa ſint duo: hoc eſt actiue vocis ꝛ paſſiue vocis. p̄miū agit de v̄bis impſonalib' vocis actiue q̄ rurſus in q̄nq̄ ſpēs diuidit. ¶ Pria verboꝝ impſonaliū. Si bene ho rū verboꝝ naturā cōſtructionēq̄ exacias. perſonalia ſunt q̄ꝫ ſuppoſitum hn̄t aut exp̄ſſum aut impliatum Cice. p Plantio. Si q̄d mea minus intereſt: id te forte magis delectat. idē p eodē. nō ſolū quod cuiq̄ debeā: ſed quid cuiuſq̄ interſit. Idem pro ſylla veſtra cū hoc maxime intereſt. Quod ſi cū infinitiuis hec verba conſtruuntur. quis non videt infinitiuum qui pro nomine rem v̄bi ſignificante plerunq̄ ponitur: poſſe illis dare ſuppoſitum. Tantum nāq̄ valet mea intereſt legere: quantū lectio ad me pertinet tua refert audire quantū auditio eſt tua: vł vt paulopoſt ex verbis Sipontini dicemus in re tua eſt auditio. Hac quoq̄ ratione dicam' ſenatoris eſt vel intereſt rem publicam gubernare pro eo quod gubernatio reipublice eſt ſenatoris vel eſt in re ſenatoris vel pertinet ad ſenatorem. Itaq̄ quod diximus hec verba conſtrui cum genitiuo ante ſe ſi clauſulam reſoluas: cum genitiuo poſt ſe cōſtrui recte dixeris. Affert Laurētius rationē cur dicam' mea tua ſua noſtra veſtra cuia. refert vel intereſt. ꝛ nō mei tui ſui noſtri veſtri cui' refert vel intereſt. cū in reliquis oībus genitiuo vtamur. nā quēadmodū ex illius auctoritate libro p̄io diximus: ego tu ſui pronomina duplices apd̄ antiquiſſimos habuere genitiuos ego mei vel mis. tui vel tis. ſui vel ſis. quoꝝ priores genitiui ſignificāt paſſionem poſteriores v̄o actionem: qui tamē cum ab vſu receſſiſſent in eorum locum ſubſtituta ſunt pronomina illa poſſeſſiua. meus. tuus. ſuus. que eque actionem ſignificant. Itaq̄ cum illa verba intereſt et refert exigerent vt cum genitiuo ſignificatiōis actiue cōſtruerenť. genitiui aūt illoꝝ pronoīm qui extant paſſiue ſignificarent. recurrendū fuit ad pronoīa poſſeſſiua. que vt diximus actiones ſignificant quandoquidem in locum actiue ſignificationis genitiuoꝝ. qui nō extant ſubſtituta ſunt. ꝛ pro eo quod eſſe debuit intereſt mea legere refert tua audire: quia vt diximus nō potuimus dicere intereſt mei legere refert tui audire. Accepimus aūt mea tua ſua neceſſitate qua diximus coacti noſtra veſtra. cuia ad illoꝝ proportionē affinitateq̄ quā inter ſe habebant. Potuimus nāq̄ dicere intereſt noſtrū legere. refert veſtrum audire cuius vel quoꝝ intereſt docere cuius vel eoꝝ refert ſalarium accipere. videlicet q2 noſtrum veſtrū cuius vel quoꝝ actiue accipi poſſunt. Sȝ cur gtīs in ablatiui terminationē femininā ꝯmutatus eſt: Valla putat hanc eſſe rōnem: q2 abltīus in ſignificatione proximus eſt gtō. ꝛ q2 terminatio feminina media eſt trium generꝝ: vel ſuauitatis grā ne duriuſ videreť dicere meū intereſt. veſtra refert. Putatq̄ mea tua ſua noſtra cuia. ſubſtantiue eſſe accipienda. Huius cōmenti Valla ſe inuentorē eſſe gloriať. Sed in hac poſteriori rōne ego magis Sipontino aſſentioꝛ dicēti. q2 intereſt cōponitur ex in ꝛ re ꝛ eſt. refert ex res ꝛ fert. nihil enī aliud ē intereſt preceptoris legere. q̄ in re p̄ceptoris eſt legere hoc eſt lectio. ꝛ refert diſcipuli audire. i. res diſcipuli fert audire. intereſt mea docere hoc ē in re mea eſt docere refert tua mercedē ſoluere hoc eſt res tuas fert mercedeȝ ſoluere ꝛ p eo qđ eſſe debuit in re mis eſt docere ꝛ res tis fert mercedē ſoluere. Sed vt ad Lau. inuentū redeam' q̄ꝫ abſit illi pnoīm poſſeſſiuoꝝ pro genitiuis p̄mitiuoꝝ qui nō extant ſuppoſiti ſunt ſi adiectiuū ſupuenerit: genitiuis poni' q̄ ſubintelliguntť: q̄ ablatiuis q̄ explicanť vigendū eſt vt mea ſolius intereſt legere q̄ſi dicerē mi ſolius intereſt legere. tua vni' intereſt audire. ac ſi dicereť. tis vnius intereſt audire. Si vero ſubſtantiuum fuerit illud qđ addiť. q2 vix eſſet tolerabile ſi gtō iūgeretur in aliā dicendi formā cōmutari debet ita rectius dixerim mea qui ſum antonius intereſt legere: q̄ mea antonij. Sed de hoc ſatis multa in principio huius libri diximus.

Verboꝝ impſonaliū genera duo.

Cicero

Valla

Mea vel tua refert ꝛ intereſt q̄re dicam'.

Gtīs ſab latiui terminatōē femininā q̄re cōmutetur.

Quid loco infinitiui ponatur.

¶ De verbis imperſonalibus.
Caput ſeptimum.
¶ Epitome.

Verbū imperſonale tam actiue q̄ paſſiue vocis cui cōſtruatur orationis parti ꝛ caſui hoc caput per leges reſcies. ꝛ illorum cognoſces multiplices ſpecies.

Verbuȝ imperſonale eſt duplex: actiue vocis quod ē ſimile tertijs pſonis. vbi actiue vocis vt miſeret pudet. paſſiue vocis qđ eſt ſile tertijs pſonis paſſiue vocis vt curriť ſtatur de quo paulopoſt dicemus. Sȝ vboꝝ īpſonaliū actiue vocis cōplures ſunt ſpēs. ¶ Prima verboꝝ imperſonaliū actiue vocis ſpecies eſt que ante ſe exigunt genitiuū ꝛ poſt ſe infinitiuū. et ſunt duo intereſt ꝛ refert. vt preceptoris intereſt docere. ſenatoris refert adminiſtrare rēpublicā. Cōſtruunť vero cū abltō gńis feminini numeri ſingularis. mea. tua. ſua. noſtra. veſtra. adde etiā ab hoc noīe q̄s vł qui cuia: vt mea itereſt legere tua refert audire cuia itereſt profiteri. cius intereſt ſalarium percipere.

¶ Chri. Verbum imperſonale. Quia de hoc verbo opus integrum fecimus: id oportet igitur legas. vbi latiſſime exercitabere.

Secunda verborum imperſonalium actiue vocis ſpecies eſt que ante ſe exigunt datiuū ꝛ poſt ſe infinitiuuȝ vt accidit mihi febrire. i. accidit mihi q2 teneoꝛ febrib'.
Contigit mihi ire. i. contigit mihi q2 eam.
Euenit mihi docere. i. euenit mihi q2 doceam.
Conuenit mihi audire. i. conuenit mihi q2 audiam.
Placet mihi legere. id eſt placet mihi q2 legam.
Licet mihi amare. id eſt licitum eſt mihi q2 amem.
Expedit mihi proficiſci. i. expediēs eſt vt proficiſcar.

¶ Anto. Secunda verborum imperſonaliū ꝛ hec in infinitiuo quod loco nominis ponitur ſuppoſituȝ habet vt accidit mihi febrire p febricitatio mihi accidit. ꝯtingit mihi ire pro iter mihi contingit. euenit mihi docere pro doctrina mihi euenit. conuenit mihi audire pro auditio mihi conuenit. placet mihi legere. pro lectio mihi placet. licet mihi amare pro amoꝛ mihi licet. expedit mihi proficiſci. pro profectio expedit mihi. vacat mihi dormire. pro dormitio mihi vacat. cōſtat mihi te inſanire pro inſania tua mihi conſtat. patet mihi te eſſe ignarum pro ignorātia tua mihi patꝫ. liquet mihi te eſſe īmeda

Uacat mihi dormire.i.vacat ⁊ oportunū ē vt dormiā.
Conſtat mihi te inſanire id eſt apertum et manifeſtū
eſt ꝙ inſanias.
Patet mihi eſſe ignarum.i.patens eſt ꝙ ſis ignarus
Tertia verborum impersonaliū ſpecies eſt que ante ſe
cōſtruūtur cū accuſatiuo .⁊ poſt ſe cum infinitiuo vt
Delectat me audire.i.placet mihi vt audiam.
Juuat me cantare.i.placet mihi cantare.
Oportet me docere.i.neceſſarium eſt vt doceam.
Decet me legere.decens ⁊ honeſtum eſt ꝙ legam.
¶ Quarta verborum impersonalium ſpecies eſt eorum que cum iunguntur infinitiuis verborum imperſonaliū proprie ſic dictorū imperſonalia ſunt: alias vero perſonalia vt.
Incipit me tedere vitiorum. id eſt incipio faſtidire et deteſtari ipſa vitia.
Deſinit vos pudere.i.vos ceſſatis verecūdari.
Nō pōt illos penitere.id eſt illi non poſſunt penitere
Solet bonos pigere.i.boni ſolent pigere ⁊ tedio affici
Debet malos pudere.id eſt mali debent verecūdari.
¶ Quinta verborum imperſonalium ſpecies eſt que ante ſe conſtruuntur cū accuſatiuo.et poſt ſe cum genitiuo vel infinitiuo.⁊ hec ſunt proprie imperſonalia ſi vlla ſint.vt.
Penitet me vite.i.pena teneor ſiue afficior ꝓpter vitā
Piget me patris.id eſt aggrauor et tedio afficior propter patrem.
Pudet me peccati.i.verecundor propter peccatum.
Miſeret me pauperis.i.compatior miſerie pauperis.
Tedet me ciborum.i.faſtidiunt me cibi.

et.ꝑ mēdaciū turpe eſt mihi liquidū ⁊ eodē mō
de ſimilib⁹.hec eñ ꝟba alias pſonalia ſunt
vt qḋ apls hiero.interprete dicit oia licent.ſꝫ
nō oia expediūt. ¶ Tertia ꝟbor impſonaliū:
hec qꝫ pſonalia ſunt.hñtqꝫ eque ſuppoſitū
in īfinitiuo:vt delectat me audire ꝑ auditio
Vergilius delectat me nā delecto actiuū eſt. Juuat me
cātare.i.cātus iuuat me.qm̄ iuuo actiuū ēt
eſt.Uer.in buc. Nō oēs arbuſta iuuāt humi-
leſqꝫ myrice. ¶ Decet me legere.hoc ē lectio
Ouidius. decet me.Nā ⁊ Ouiḋ.in.j.de reme.dixit. Tu
de decēt alos mollia regna tuos. ¶ Oportꝫ
etiā qḋ impſonale videt̄ eſſe perſonale fuit
aliqn̄:vt Cecil. apḋ priſcia.vt ea q̄ oportue
rint facta nō ſint. ¶ Quarta ꝟbor impſo-
Quarte naliū hui⁹ ordinis ꝟba manifeſtū eſt eſſe pſo-
forme ver naliu cꝰuis nōnulla inter impſonalia nu
ba impſo- merent̄ hñt aūt ſuppoſitū in īfinitiuo:q vt
nalia. diximꝰ loco noīm ponunt̄ vt incipit me tede
re vitior.hoc ē tediū vitior incipit me inua
Quīte for dere.⁊ eadē rōne de reliqs. ¶ Quinta ꝟbo-
me verba rū impſonaliū. Penitet. Uer.in buc. Nec te
īpſonalia penitear calamo triuiſſe labelliū apud anti-
quiores pſonale fuit.actiue vocis vt actius
nūc penitebāt libēter liberi.Sed hiero.qm̄
actiuū ptulit ī eccleſiaſtico.poſt factū inq̄t ſi
penitebis ⁊ qm̄ deponēs in euāgelio Marci
penitemini ⁊ credite euāgelio ⁊ ī actib⁹ apo
ſtolor penitemini ⁊ ꝯuertimini. Participia
qꝫ reguūt̄ penitēs ⁊ penitur⁹. Actius apud
Marcellū.neqꝫ quēq̄ arbitror penitur tue
laudis. Piget. Plau.ī pſeudolo pſonale ꝓtu
lit:ꝙ pudet inq̄t:facilius fert ꝙ id qḋ piget
in pṙo pigitū eſt dicim⁹. Gel.li.xi. pigitū eſt
Gellius. cūctos ſaltē eſſe penulatos. Syl.li.vij.puni.
nec pigitū ꝑuoſ.ꝑ larea. Gerūdio qꝫ vſus eſt
Cice.de claris orato.ad mīam inq̄t inducat̄
Propertiꝰ ad pudendū ad pigendū. Participiū qꝫ futu
ri vocis paſſiue Proper. poſuit li.iiij.hoſtis
ab inuita ꝟba pigēda lyra. Pudet qꝫ actiuū
ēt fuiſſe Luca. teſtat̄ cū dicit: ſꝑ metuit quē
ſeua pudebāt. Jn pṙo puduit ⁊ puditū eſt fa
cit. Plau.ī bacchidib⁹. neqꝫ me neqꝫ te tuis
Lucanus. intus puditū eſt factis. Apule.ꝑ magia.nōne vos puditū eſt hec crimīa tali viro obiectare. Gerūdio vſus eſt
Plautus. Cic.in.j.de oratore.nō inq̄t in pudēdo:ſꝫ nō faciēdo id qḋ nō decet. Participia qꝫ regūt̄ pudēs puditur⁹ ⁊
Pudens ⁊ pudēdus ⁊ in pṙo pudefactus. Pli.li.xxxvj. Tanq̄ puditur eſſet extinctos. Gel.li.j.ne.ꝑ pudēda dico aut penī
puditurꝰ. tenda. Cōpoſita quoqꝫ ſunt ab eo diſpudet ꝑ valde pudet ⁊ depudet ꝑ nō pudet. Apule.pro magia.non vos
tot calumniar tandē diſpudet. Ouiḋ.depuduit profugiſqꝫ pudor ſua ſigna reliquit.
Miſeret ¶ Anto. Miſeret. Uer.vij.en.o genitor nec te miſeret nateqꝫ tui:⁊ nec matris miſeret. in pterito miſertū
Tedet cuꝫ eſt facit miſereſcit qꝫ impſonaliter reperit̄. Terē.atqꝫ inopia inq̄t te miſereſcat mei. Tedet a q̄ eſt ꝯpoſitū ꝑ-
ſuis cōpo- tedeo:qḋ in pṙo ꝑteſum eſt facit. Cū acō cōſtruxit Gracchus apud Diomedē vſqꝫ adeo inquit mihi perteſum eſſe
ſitis. Gellius etiā pſonale ꝓtulit li.j.noc.vernis inq̄t eꝰ defatigati pteduiſſent. Perteſus ꝓcipiū frequēs eſt ſed
Verbū im omiſſa ſui verbi origine cū acō ꝯſtruit̄. Sueto.in iulio.perteſus inq̄t in amā ſuā. Jdē in tiberio poſtremo ſe
pſonale a metipſe perteſus.idē ī auguſto.pteſus morū ꝑuerſitatē. ¶ Uerba impſonalia. Nullus eſt in arte mea loc⁹:q̄
q̄bus de- tm̄ nouitatis videat̄ attuliſſe tm̄.ꝑ mihi obtrectatoribus meis inuidie ꝯflauerit.ꝙ tū hic in q̄ de ſcḋo impſo-
ducitur. nali⁹ vocis paſſiue ꝯtra oim fere ꝓcepta diſſerui. Nā cū plerqꝫ oēs grāmaticā ex veteribuſqꝫ ex iunioribus ſcri
bant verbū imperſonale vocis paſſiue ab oibus ꝟbis actiuis poſſe deduci atqꝫ ad imaginē paſſiuor admitte
re ablm̄ cū ꝓpoſitiōe a vel ab.pro perſona agente vel faciente q̄ inſolentia:ne dicā imꝑiciē fuit:vt ecōtra
Diome- communes aliorum preceptiones a verbis tantum neutris abſolutis originem habere et cum nullo cōſtrui
des ⁊ pho caſu diceremus. Ego vt teſte conſciētia mea verum fatear:antea ꝙ hoc documentū ſcriberem: diu multūqꝫ
cas excellē cogitaui quos potiſſimū auctores ſequerer.cum apud Phocam ⁊ Diomedem grammaticos non contēnen-
tes gram- dos legiſſem verbū imperſonale vocis paſſiue figurari tantū a verbis neutris abſolutis vel que datiuū caſū
matici. in ſeriem orationis admittunt.apud reliquos vero omnes grammaticos poſſe etiam a verbis actiuis deri-
uari. Sed cum in ponēdis exemplis vidiſſem vtroſqꝫ nunq̄ vſos niſi verbis imperſonalibus que a neutris
deriuantur cepi mecum actius reputare: an vſpiam apud auctores reperiretur verbum imperſonale quod
a verbo actiuo deſcenderet:quod cum facile non occurriſſet atqꝫ econtrario mille loci veniſſent in mentem.
in quibus erat a verbis neutris imperſonale deductum:cepi pedibus manibuſqꝫ in Phoce atqꝫ Diomedis
ire ſententiam ſecutuſqꝫ ſum illud maxime preceptum quod multis alijs in locis vſurpaui:et repetens itero
iterumqꝫ monebo regulas artis grammatice imitandas eſſe potius ꝙ ampliandas. Quemadmodū enim
ex precepti contractione etiam circa terminos ab arte premiſſos nihil periculi timetur:ita ex laxitate illa ni
mia in multos errores ex lingue vitia incurramus neceſſe eſt. Quare de nobis exiſtimare nemo debet.quod

hanc preceptionem ex errore aut ignorātia quadā ſcripſerimus cum in explicādis quattuor coniugationibus formas eādem ſim doctrinā ſecuti: et in verbis actiuis q̄ declinanda pueris propoſuimus vt ex illoꝝ proportione reliqua declinare poſſent nos quoq; verba īperſonalia vocis paſſiue adiecimus. amatur docet̄ legit̄. auditur. Sed q̄m illic pueros lr̄aꝝ rudes erudiebamus laxande fuerunt habene: vt in vna verbi poſitione tres ſimul voces agnoſcerent. actiuā. imperſonalē. paſſiuā. Nunc vero cū incipiunt aliq̄d ſapere: cōpeſcēdi ſunt atq; lu xuries illa verboꝝ quaſi falce quadā coercēda

Verba imperſonalia paſſiue vocis ſemꝑ ſignificāt actionem cum quadam generalitate: ſuntq; proprie a verbis neutris abſolutis vt curri t̄ cōcurrit̄. ſtat̄. pugnatur. itur certat̄ Trāſfigurant̄ (tn̄ vt dicit Diomedes) a verbis neutris que datiuum caſum in ſeriem orationis recipiunt: vt nil mihi noceri poteſt. Cum accuſatiuo vero nullo modo cōſtrui poſſunt ſed neq; cum ablatiuo cū ꝑpoſitione a vel ab niſi generalitatē illā explicet vt ab omnibus reclamat̄. hoc eſt quod reclamant.

eſt. Idq; fecimus ꝑſuaſi eius ipſi' quē citauimus. Diomedis exēplo: q̄ in explicāda ꝑboꝝ cōiugatione ſcripſit verba īperſonalia amat̄ docetur. legitur. audit̄. poſtea vero cū de illis cepit diſſerere mōt. Paſſiua imperſonalis declinatio figurat̄ ex verbis q̄ abſolutiua ſunt i. neutralia: q̄ certas ꝑſonas nō admittunt paſſiue declinatiōis: q̄m ſunt neutralia nihilominus tn̄ tertiā ꝑſonā admittunt paſſiuā et declinant̄ paſſiua declinatiōe more imperſonali. vt pugnat̄. certat̄. viuit̄. itur. et ſequit̄. ſunt preterea verba q̄ cū ſint imperſonalia ab actiua declinatiōe in ꝑſona tn̄ patiēti imperſonali modo figurant̄: ea ſunt q̄ datiuo caſui coherent: vt maledico tibi: inuideo tibi: cōſulo tibi: ꝑuideo tibi: noceo tibi. Hec oia in paſſiua declinatiōe nō recte dicim'. tu maledicerís a me. ſed maledicitur tibi. inuidet̄ tibi cōſulit̄ tibi. ꝑuidet̄ tibi. nocet̄ tibi. et ſimilia nō eīn dicimus noceor noceris hmōi enim verba paſſiuā naturā non habent. Hec Diomedes. Cui aſtipulat̄ eadē prope ſentiens Phocas ſunt inq̄t verba īperſonalia q̄ a verbis neutri gñis trāſfigurant̄ vel actiuis. q̄ datīn caſum in ſeriē orōnis admittūt et qualia verba ſint exēplis declarat vt ſedet. ambulat̄. ſtat̄. pugnat̄. itur. ſtudet̄. nocet̄. ſuadet̄. Illud ꝙ mirabile eſt. cur Priſc. de verbo īperſonali diſſerēs ſcripſit poſſe illud deriuari ab oīb' verbis actiuis et neutris ſed nulla deinde alia ſubdit exēpla q̄ꝙ Diomedes. et Phocas adiecerūt. Nimirū q: apud auctores idoneos illa reꝑta ſunt. Ergo tn̄ illud ſentire vr. cū ꝑcepta ſcribit. aliud cū exēpla ſubiūgit. Sꝫ qđ īmoramur l re:q̄ nō argumentis atq; rōnib': ſed vſu et auctoritate clariſſimoꝝ in ſermone latino viroꝝ ꝓbāda eſt atq; vni' maxīe Uer. extra oēs humani īgenij ſortē poete caſtigatiſſimi apud quē nemo vnq̄ꝫ legit verbū īperſonale a verbo actiuo ſꝫ paſſim a verbis neutris et abſolutis: vt in. j. eñ. hic iā ter centū totos regnabit̄ annos. et ī eodē ſtratoq; ſuꝑ diſcumbit̄ oſtro. Idē in. iiij. An navides toto ꝑperare littore circū. Et in. vj. Itur in antiquā ſiluā ſtabula alta feraꝝ. Et in. x. macte noua virtute puer. ſic itur ad aſtra. et in. xij. nūc totis in vulnera virib' itur. Idē in. vij. Strāt belli cauſe pugnat̄ comin' armis. et in. x. certat̄ limine ī ipo auſonei. et ī Idē. ilicet in muros tota diſcurrit̄ vrbe. idē in. iij. geor. heu male tūc libie ſolis errat̄ in agris. et ī quarto eiuſdē poſt vbi: iā thalamis ſe ꝯpoſuere. ſilet̄ in. nocte. Sꝫ et aliȷ̄ auctores vno olm ꝯſenſu idē obſeruāt Hora. j. ſer. ꝯcurrit̄ hore momēto. Flacc'. viȷ̄. argonautice Hora. gramineis eſt inde toris diſcūbit̄ olim. Iuue. curritur ad vocē iucūdā. Idē clamatur: nullo gemit hic tibꝫ̄cina Ouidius. cornu. et alio loco ſurgitur et miſſo ꝑceres exire iubentur ꝯſilio Oui. iij. faſtoꝝ. ſeu qđ ad vſq; decē numero creſcente venitur. Flacc'. v. argonautice. Surgitur ī ſomnos ſeq; ad ſua lumina flectit. Idē in. j. paretur molli iuuenes fundūtur ī alga. Papi. ij. thebaidis. ſummiſq; inſidit̄ aſtris Apule. in. floridoꝝ. ſed vbi dum' equo ſedet̄ Imꝑſona et li. regū. iiȷ̄. Hieronymo interprete. domūcula in q̄ ſedebatur ad iudicādū. Terē. q̄d fit q̄d agitur ſtatur. Iuuenalis ſtat ꝯtra ſtarīq; iubet Ouiđ. j. meta. viuitur ex rapto. et Perſi'. nec voto viuitur: vno et Claudius viuitur exiguo melius Cice. in epiſt. q̄d agas ſic viuitur. et ī alio loco laboratur vehemēter Quint. li. j. ſed cōpoſitione peccatur q̄ iā ſermonis eſt. nimis audacter Apule. in. j. florido. ſpaciū inq̄t pluitur et ningitur. et. iiij. meta. idcꝫ meretur. fletur. lamētatur. qđ a deponēti dictū eſt quēadmodū et illud Plauti in captiuis duob' rarū: quaſi cū caletur cochlee in occulto latent. Trāſfigurātur tn̄ vt dicit Diomedes et cū illo Phocas a verbis neutris q̄ datīn caſum in ſeriē orōnis recipiunt. q̄q; illi neutralia actiua dicūt. vt Cicero nihil mihi noceri pōt Apul. in lib. de philoſophia his reb' nocetur q̄ ſunt viliores: et ibidē cū noceri alteri maloꝝ oīm maximū ſit Martialis nō bn̄ crede mihi ſeruo ſeruitur amico Ouidi' in ep̄la didus ſi mihi nō parcis: puero parcat̄ iulo. Idem. j. meta. vix nunc obſiſtitur illis. Papini'. ij. thebaidos ꝑficitur bello ni mauis effectiuū eſſe Flaccus in. ij. argonautice. vela legunt remis inſurgitur: pro in remos: ſicut Uerg. in voce actiua dicit quinto eñ. nunc inſurgite remis hectorei ſocij. Sunt etiā verba q̄dam ambigua q̄ vt ſupra diſſeruimus in diuerſis gn̄ibus repiuntur: q̄ res poterit imperitiores turbare: vt ecce timeo te actiuū eſt timeo tibi neutrū. Ab hoc igitur poſteriore dixit Seneca in Seneca. medea timetur vrbi. Dicimus etiam vindico te et vindico in te: ſed illud actiuū hoc neutrū a quo Saluſti' di Saluſti'. xit vindicatum fuit in noxios. et Apul. in. j. meta. vt in eā die altero ſaxoꝝ iaculationib' vindicaretur: et in tertio dixi. quinetiā in veſtrum ciuem vindicaretis. Nam vindicare in aliquem auctore Diomede eſt illū punire Preterea credo tibi pecunias actiuū eſt pro fidei. tue committo credo tibi: prō eo qđ eſt fidem habeo neutrūꝫ ſic Iuuena. ab eo dixit hec eadem nobis licet et laudare: ſed illis creditur. Cano quoq; actiuū eſt. vt arma virūq; cano: ſed canere ꝓgreſſui et receptui. quo ſepe vtunt̄ hiſtorici neutrū eſt ſecūdi ordinis. ob hoc igit̄ dixit Macrobi' lib. ij. in ſomniū Scipionis ad bellū progreſſui atq; etiam receptui canit̄. Ludo etiā tum actiuū tū neutrū abſolutū. tum etiam neutrū tranſitiuū reperit̄. vnde et a diomede inter ambigua numerat̄ hoc eſt q̄ in o terminata et actiua poſſunt eſſe et neutra. Nam vt ille ait: pro irrideo actiuū eſt: vt apud Uer. j. eñ. Quid natū totiens crudelis tu quoq; falcis. Ludis imaginib' ſed ab abſoluto pro eo qđ eſt aliam exercere Iuuenalis dici poſſit ſed luditur archa a neutro Perſius tibi luditur efferris amans: nam pro illuditur poſitū eſt qđ vt alio loco dixim' tum actiuū tuꝫ neutrū tranſitiuū reperit̄. vt apud Uergiliū. iiȷ̄. eñ. et noſtris illuſerit aduena regnis. Nam cū verbū ꝑ alio verbo ponit̄ etiā illius conſtructionē cū ſignificatione mutuatur. vt coridon ardebat alexim ꝑ amabatur et papinius in achilleide: quo fugitur per plana gradu. i. curritur: neq; enim fuga

Verba imꝑſonali a q̄ ſint.

ver. poꝛaꝝ olm eſt caſtigatiſſimus.

Imꝑſonalia verba a q̄bus trāſfigurētur.

ſed curſus ſignificabatur. Sunt eñi apud auctores plerūq; ꝟba paſſiua ꝗ videntur imperſonalia cum ſuppo
Vergilius ſitum in nōiatiuo non habeāt: ſed aut ꝟbum infinitū aut clauſulam integrā: vt apud Verg. j. eñ. cur dextras
iungere dextre non datur: vbi iungere nomen eſt infinitiui: ⁊ pro cōiunctio dextraꝝ ponit. ⁊ in eodē ſi datur
italiam ſocijs ⁊ rege recepto tendere. i. iter ad italiā. ⁊ in ſexto ſed nō ante datur telluris operta ſubire. i. de
ſcenſus ad opaca terre ⁊ in eodē. nec ripas datur horrendas ⁊ rauca fluenta tranſportare prius. i. tranſporta
tio riparum atq; iterum ibidem datur ora tueri nate tua. i. intuitus tui oris. idem in. vj. non dabitur ulto re
gnis prohibere latinis. i. prohibitio regnorū. ⁊ in nono. maria ante exurere turno ꝗ ſacras dabitur pinus. i.
exuſtio maris. ⁊ in vndecimo. coeant in federa dextra: qua datur ſubaudi coire. i. coitio ſiue coniunctio dextra
rum. ⁊ in primo geoꝛ. multa forent ꝗ mox celo properanda ſereno maturare datur. i. maturatio ꝓperandoꝝ
Simile eſt illud plinij iunioris in epl̄is: ⁊ quatin' denegatur illis diu viuere. i. vita diuturna: nam hoc loco diu
viuere tam nomē eſt ꝙ in illo perſij verſu. noſtrū illud viuere triſte reſpexi. pro noſtrā illā vitā triſtē. Eadē rō
Perſius. ne efficiunt imperſonalia quedā verba vocis actiue. vt conuenit mihi docere. i. doctrina: expedit mihi legere
i. lectio. Sed ⁊ oratio integra pōt dare verbo paſſiuo ſuppoſitū. vt apud Ouidiū. xv. meta. Queriẗ interea ꝗs
Ouidius. iam te pondera molis ſuſtinere queat. nam pro ſuppoſito huius verbi ꝗritur totum illud poſitū eſt. ꝗs queat
Horatius ſuſtinere pondera tante molis. Eodē modo dixit in ſcdo eiuſdē: ne vt preces alios ⁊ verba precātia flectāt poſ
ſe loqui eripiẗ. i. poteſtas loquēdi Hora. j. epi. Quo mihi fortuna ſi non conceditur vti: ſubaudi fortuna. i. vſus
fortune. Macrobius. in. j. ſaturna. eundem eſſe Iouem ⁊ ſolem claris docetur indicijs. ⁊ in eodem. Quid in
Seruius commune ſeruilis fortuna profuerit non paucis docetur. Neq; audiendus eſt Seruius grammaticus: qui
rephendi inani quadam ratione ductus in carmine illo primi buccolic. vſq; adeo turbamur agris. Nam ſuo tempore
tur et quin vt ipſe fatetur: illa fuit lectio ⁊ quidem meo iudicio veriſſima: expuncto verbo turbamur: illius loco ſubſtituit
ti. turbaẗ. quaſi turbamur illo in loco nō aptius ꝙ turbamur quadret. Quid ꝙſi turbaẗ verbū eſſe imperſonale
cū ſemꝑ actionem cū quadam ꝗnalitate ſignificet: exponendū erat oēs aut plerīq; turbant ſiue expellūt: qđ
eſt contrariū ſenſui poete: qꝛ non oēs ciues expellūt a totis agris: ſed poti' expelluntẗ. Neq; ſum ignar'. Quin
tilianus etiam hūc verſum ita legere vſq; adeo turbaẗ agris: ſed ego ꝓ ſancte iurarē Vergiliū non turbaẗ ſed
turbamur ſcripſiſſe. Sūt preterea ꝗdam ꝟba ꝗ ſint actiua rōne conſtructionis quodāmō neutra efficiunẗ. vt
ſi dicā diſputaẗ de re ſubtili agiẗ de re preclara ꝗriẗ de ſubſtantia elemētoꝝ doceẗ de natura deoꝝ. Cice. j epi.
Cicero. de pantheris igitur diligenter intelligitur eñi res aut negociū de pantheris. qđ in alia epiſtola expreſſit dicēs
res agitur ꝑ eoſdē creditores: queadmodū Verg. vij. eñ. ſuppreſſit dicens ſtipitib' duris agitur ſudibuſve preu
ſtis. Macrob. j. ſaturna. inter illos de reb' arduis diſputatur. Idem j. in ſomnium Scipionis in hac interro
gatione ne aīe immortalitate tractatur Cice. in topicis: diffinitio eſt oratio qua id de quo ꝗritur oſtenditur
Quintil. li. x. de ꝑſonis iudicatur ſed de rebus contenditur. Queadmodū igitur ago de hac re in actiua voce
dicimus: pro ago hāc rem ita igitur de hac re in voce paſſiua: pro hec res ac ſi mauis dicere ago de hac re neu
traliter dictum eſſe agitur de hac re verbū imꝑſonale erit. Sed de his ſatis multa diximus: ⁊ ꝗ poſſint etiam
ꝑtinaces in noſtram ſententiam adducere. In eo vero qđ ſcripſi cū acrō nullo modo conſtrui pōt: cū vno tñ
Alexan. illius ſectatorib' mihi certamen eſt qui putauit latine poſſe dici Mattheū legitur pſalmos erat an
te legendū: qui loquendi modus inauditus eſt: atq; latino ſermoni incognit'. Qđ vero addidi ſed neq; cum
ablatiuo ⁊ ꝓpoſitione a vel ab niſi ꝗnalitatem illaꝝ explicet: contra oēs in cōi artis grammatice preceptores
me ſcripſiſſe fateor. Sed mea ratio fuit ab illoꝝ rōne diuerſa: illi namq; nullis aut ꝑꝙ raris exemplis prece
pta tradiderunt quibus dici poſſet. curritur a me: itur a te: pugnaẗ ab illo: qđ poſſe latine dici nō auſim affir
mare. Ego ꝟo qui nihil aſſeuero niſi qđ optimis auctoribus ꝓbare poſſum non ꝑmiſi ablatiuos cū ꝓpoſitio
Boni ne. a vel ab. niſi ꝗnalitatem illam verbi imꝑſonalis exprimerent: vt Cice. in epi. vehemēter ab oib' reclama
niſi quod tum eſt. ⁊ Luca. in. j. Tibi numine ab omni cedeẗ. Certas vero res pro ꝑſona agente vel faciēte recipe nō poſ
tradiderīt ſe vel exēplis illis quib' ſupius vſi ſumus: facillime probare pōt ne oporteat nos alia inquirere. Mirum eñi
auctores eſt in tam frequēti vſu ꝟbi imperſonalis nunꝙ repiri conſtructum cū ablō qualē iſti dicunt faciliuſq; ego con
iſte ꝓcepit cederem verbū imꝑſonale poſſe a verbis actiuis deriuari ꝙ huiuſmodi ablrō coniūgi. Quid quod ex illorum
Seruius ſcriptis cogemus eos vera confiteri. quāꝗ ſui pſoꝝ obliti aliō ſcripſerint. omnes eñi fateẗ verbū imperſona
carpitur. le ad cunctos aut pleroſq; ptinere queadmodū Diomedes: curritur: hoc eſt oēs currunt. ⁊ Seruius cum male
Vergilianū illud exponit. vſq; adeo turbaẗ agris. Qđ ſi verū eſt. ego non video queadmodū res ꝗ ad multos
ꝑtinet ad vnū cōtrahi poſſit. vt dicaẗ curriẗ a me pro ego curro. itur a te pro tu is. pugnatur ab illo pro ille pu
gnat. Qđ ſi vſpiā apud auctores repiaẗ exemplū qđ huic noſtre preceptioni diſſentire videaẗ illud erit ꝑquā
rarū. ⁊ qđ non poſſit vſum ⁊ conſuetudinē efficere. Que vt ait Quint. eſt conſenſus eruditoꝝ. Imitanti ꝟo qđ
non ab vno atq; altero ſcriptore ſingulari exēplo. atq; ex licentia dictū eſt: ſed ſemꝑ optima proponenda ſunt
⁊ in que ex auctoribus plerīq; oēs conſentiunt.

¶ Cōmē. Cum acrō vero nullo modo ꝯſtrui pōt. Nullo modo tu intellige rōne verbi ꝑſonalis. nā rōne ſiue tē
poris ſiue prepōnis cū acrō conſtrui pōt Ver. totos ter centū regnabiẗ annos. Idē Itur in antiquā ſyluā ſta
Vergi. bula alta feraꝝ Iuue. neq; eñi loculis comitantibus itur ad caſum tabule.
Iuue. ¶ Anto. de infinitiuo. Caput. viij. ¶ Infini
infinitiui tiuum modū quidam nomē infinitiuū: alij
multa no verbum infinitum. alij indefinitum voca
mina ⁊ cū uerunt quo ab imperſonali differt alio in lo
ꝗbus con co diximus. Conſtruitur autem infinitiuus
ſtruatur. ante ſe cum datiuo in actiua ſignificatio
ne perſone agentis ⁊ in paſſiua perſone pa
tientis: poſt ſe vero conſtruitur eo modo quo
finiti modi conſtruuntur vt me amare deuz
me amari a deo ⁊c. Quotiens tamen infini
tiu' actiue ſignificatiōis cū duob' actiuis cō
ſtruitur altero a parte ante altero a parte

¶ De infinitiuo Caput. viij.

¶ Epitome.

Verboꝝ modus infinitiu' cui gaudeat orationis parti copu
lari et caſu et quib' verbis et participijs iungi cupiat.

Infinitiuus dicitur: quia non habet determi
natos numeros et perſonas et conſtruitur
ante ſe cum accuſatiuo perſone agentis in
actiua ſignificatione et in paſſiua perſone pa

tiētis poſt ſe vo cōſtruit cū caſu vbi a quo deſcēdit vt me amare deū piū eſt me amari a deo feliciſſimū ē me carere voluptatib⁹ ⁊ inſeruire amicis ⁊ miſereri innocentis iucūdum eſt. dicimus tamen volo eſſe doctus et natura beatis omnibus eſſe dedit ſed nō dicimus videor mihi eſſe docto ſed doctus ⁊ volo me eſſe poetam ⁊ non poeta.

poſt amphibologica eſt ꝯſtructio q̄ tāq̄ vitioſa fugienda eſt: niſi de induſtria velis vt vt aliū decipias: vt eſt oraculū illud Apollinis. aio te eacida romanū vicere poſſe. Ambiguū erat vter eſſet victurus. an pyrus rex epyrotaꝝ an pp̄ls Roma. Eſt ꝙ illud aduertendū q̄bus in locis hm̄oi ꝯſtructio reperitur accūſ ꝓpoſitū infinitiuo ſignificare pſonā patientē poſtpoſitū vero poni pro pſona agente. ¶ Cū infinitiuo ꝟo huius verbi ſum es fui varia ē ꝯſtructio aliq̄ñ nāq; nomē qđ ſequit̄ rn̄det ſuppoſito ꝟbi qđ infinitiuū determinat vt ego volo eſſe doct⁹ tu incipis eſſe magiſter. Ouid. xiij. met. Sʒ eni q: retulit aiax eē iouis pnepos ⁊ Luca. in. x. tutuſq; putauit iā bon⁹ eſſe ſocer. aliq̄ñ rn̄det dtō ꝓcedēti: vt Claudia. natura beatis olb⁹ eē dedit ſi qs cognouerit vti. vt Hora. j. ſer. at q̄ licet eē beatis ſubaudi nobis. ⁊ Mar. nobis nō licet eē tā diſertis. qui muſas colimus ſeueriores. aliq̄ñ nō rn̄det dtō ꝓcedēti: ſed actō implicito: vt Teren. in heautō. Nobis eſſe bonas nō licet. ⁊ Oui. i epi. hypermeſtre: quo mihi q̄ vato nō licet eſſe piā. illic eni ſubintelligit̄ nos hic me. Qđ actūs precedens fuerit expreſſus nihil dubiū eſt ſequentem illi debere reſpondere.

Ouidius
Lucanus

¶ Cbri. Infinitiuus dr̄. Quē modū Diomedes perpetuū vocat. ¶ Nō habet determiatos numeros circumlocutione futuri p participiū in rus. ⁊ in dus. et preterito paſſiue vocis excepta. vbi recte dicas amaturos vel amandos eſſe: ⁊ in ſingulari amaturā amandā amatā eſſe. ¶ Cū actō pſone agentis. Quin. li. j. pleroſq; ꝟo laborē ac tpa tarditate ingenij perdere. Sed ſi interceſſerit verbū pſonale indifferēter reperit̄ ⁊ in actō ⁊ in nominatiuo. Quint. li. ij. Confirmantur aut eā eſſe artē. Plinius ad maximū nunciatur⁹ mihi. C. fanniū deceſſiſſe. Claudian⁹ Dariū famuli manibus doluiſſe perēptū fertur. Cice. ad terentiā. ex lr̄is multoꝝ ⁊ ſermone olim perfertur ad me incredibilem tuā virtutē ⁊ fortitudinē eſſe. aliq̄ñ intelligitur infinitiuus eſſe Celi⁹ ad Ciceronē. p certo habet̄ regē Alexandrū mortuū. i. eſſe. Sʒ frequēter cū ntō Quinti. lib. j. Plato ſuppoſitos capitis libros habuiſſe traditur. Martialis dr̄ ⁊ noſtros cantare britannia verſus. Iuuenalis. Iuuenes inuicti auariciā exercere iubentur. Hic aūt verbi finiti ſuppoſitū ntūs eſt in ſuperioribusvero exemplis tota infinitiui oratio. Qđ inverbo finito actiue vocis iā hoc nō continget. ſemp eni nominatiuus verbi ſuppoſitū eſt. Cicero libro ſecundo de diuinatiōe. Illa potuit q̄ docebat alios ipſe. ¶ Dedicaſſe nō ipm dedicaſſe potuit. Idē libro ſeptimo epiſt. quidq; agatur certior fieri volo. Martialis nō aliter mitti debuit iſte liber. idez poſſim ſic ego habere bona idē Heracleas potuit qui decuiſſe manus. idē abnuit in liquidis irepedeſter equis. Mella dictū eſt athlanticum eſſe oceanū: qui terras ab occidente contingeret. Melius quā dictus eſt athlāticus eſſe oceanus qui terras ⁊c. Quintilianus libro tertio. Nempe certū eſt eſſe legē que pmittat. ¶ Et in paſſiua perſone patientis vt deum coli oportet exemplum ſingulare eſt apud Horatium libro primo ſer. vbi pſonā patientē in dtō poſuit. vt precedenti datiuo cuidam reſponderet. Quo tibi tulli ſumere depoſitum clauum fieriq; tribuno. Inuidia accreuit pro eo qđ dicendum fuit fieriq; tribunum. Unum tamen eſt hoc loco aduertendum in imperſonalibus caſum ceterorum modorum infinitiuo non mutari dicimus enim mea intereſt regis refert. tibi expedit et mea intereſſe regis referre. tibi expedire. Quintilianus negauit ſua intereſſe occidere quēquam. Suetonius dicere ſolitum non tam ſua quam reipublice intereſſe. ¶ Dicimus tamē excipitur a ſuperiori ꝓcepto hoc verbū eſſe: cuius quadruplicē conſtructionē ſcribit: quod ſi preceſſerit nominatiuus vel datiuus eundem caſum ſequi oportere conſtat. Quodq; ſi preceſſerint nominatiuus et datiuus nominatiuum tantum ſequi oportere demonſtrat. Sed ſi preceſſerit accuſatiuus neceſſario ſequitur accuſatiuus. Ouidius primo de ponto. Ille ego ſum fruſtra qui lapis eſſe velim. Martialis. non ledat hāc volucrē: qui cupit eſſe ſalax. Quintilianus libro tertio. An illi accidat viro bono eſſe. Ouidius libro octauo metamorphoſeos. Nec fortibus illis profuit armentis: nec equis velocibus eſſe ibidem: vt ſi ſtructura accidat viro eſſe bono: et profuit armentis eſſe fortibus: nec equis eſſe velocibus vbi precedentem datiuum ſequitur poſt eſſe datiuus alter. Terentius. ipſe ſibi eſſe iniurius videatur. Horatius ego nam videor mihi ſanus ſubauditur eſſe. Terentius apparet hunc eſſe ſeruum domini pauperis. vbi etiam dici potuit. apparet hic eſſe ſeruus et reliqua. Martialis. O ſtulti febrem creditis eſſe gulam. Quod ſi nullus caſus preceſſerit per accuſatiuum quam per quemuis caſum latinis loquimur. Ouidius quinto methamorphoſeos. Quantum eſt Iouis eſſe fratrem. Idem libro nono. Herum nocet eſſe ſororem. Tollunt tamen hec documenta Fabius libro ſeptio. An huic eſſe procuratorem non licetur idem libro quarto procuratorem tibi eſſe non licuit. Terentius non expedit bonas eſſe nobis. Ceſar in commentarijs. Quibus iam licet eſſe fortunatiſſimos. infinitiuum vero hoc eſſe futiſſe fore: inter ceteros caſus a quibus diximus eſſe non poteſt. Inauditum eſt apud latinos. regis intereſt eſſe boni. Urbis refert eſſeq; gubernare. Sed regis intereſt eſſe pium. Urbis refert gubernari ſiue gubernatam eſſe. Nam illud Ouidij libro primo de ponto. Te docet exemplum coniugis eſſe boni. hm̄oi habet ſtructuram. docet eſſe exemplum boni coniugis.

Infinitiuus determinatos numeros nō habet
Quinti.
Cicero
Martia.
Quint.
Quadrupliciter hoc ꝟbū ſū cōſtruit̄.
Terētius.
Horatius

Uerba infinita volūt determinari ꝟbis volūtarijs. que greci proeretica dicūt qualia ſunt volo cupio. deſidero. opto. debeo. habeo. et ſimilia.
Iūgūtur tamē aliq̄ñ etiam alijs verbis ⁊ nominibus adiectiuis. ſed figurate. aut ad imitationem grecorum vt video illum ſapere. et iampridem a me illos abducere theſſhlis orat. illud quoq; et cantare pares ⁊ reſpōdere parati.

¶ Anto. verba infinitiua ſiue modus infinitiuus cum ab eo dicatur: quod infinitiuus ⁊ indeterminatus ſit vult determinari maxime verbis que grece proberetica: latie voluntaria dicuntur. aut ſi verbum ex verbo interpretari volumus. electiua dicenda ſunt naz ereticos grece latine eſt electiuus. et ereſis electio interpretatur: vt volo legere cupio audire. deſidero amari: opto doceri. debeo ire. habeo nauigare. Cicero in primo de diuinatione. Haberetq; in animo nauem conſcendere. ¶ Nam quod idem ad vxorez ſcribit. cum in animo haberem nauigandi ſub

Infinitiu⁹ vñ dicat̄
Cicero

audiendũ eſt voluntatẽ. nã gerundiũ genitiui vt ſtatim dicemus a ỽbo regi nõ põt. Determinaẜ aliqñ etiaꝫ

Terẽtius.

a verbis alterius diuerſeq̃ ſignificationis: vt Terẽ. in adel. video illũ ſape ⁊ intelligere in loco. ⁊ Uer. I buc. Iã p̄ridẽ a me illos abducere theſtilis orat. Idẽ. xj. en. amei ſe ſcire fatent̃ q̃q̃ ⁊ hec electiua dici p̄nt quẽadmodũ ⁊ illa doleo. letor. timeo. memini qð cũ p̄teriti infinitiui modi prope ſemp reperitur ꝯſtructũ aut frequentius q̃ cum p̄ñ. Teren. in and. memini me videre quo equior ſum Pamphilo. Apulei᷒ ꝑ magia. memini me apud Uarronẽ philoſophũ hoc etiã legere. Uer. in buc. de celo tactas me mini p̄dicere quercus. ⁊ in. j. en. at q̃ equidẽ teucrũ memini ſidona venire. Idẽ tñ. iiij. geor. etiã p̄ñ iunxit. d. nãq̃ ſub eubalie memini me turribus altis coriciũ vidiſſe ſenẽ. vbi Serui. notat vtrunq̃ poſſe dici. memini me videre ⁊ vidiſſe: ſicut Macro.

Seruius.

li. ij. ſatur. dixit. hos Platonis verſiculos legiſſe me memini. ſed quẽadmoduꝫ diximus frequẽs vſus hoc h꞉ vt cũ p̄teriti ꝯſtruaẜ. Nam illa nõ veni ſoluere legẽ: ſed adimplere ⁊ illud. p̄ibis ante faciem dñi parare vias eius. Illud q̃. illuminare his qui in tenebris et in vmbra mortis ſedent ex figura greca dicta ſunt: q꞉ greci gerundia nõ habent ⁊ infinitiuis ꝑ gerundijs noſtris vtuntur: quos in hoc ſi latine lingue idioma ſequi volumus imitari nõ debemus. Itaq̃ rectius ⁊ magis latine noſter interpres dixiſſet. ad ſoluenduꝫ. ad implendum. ad parandũ. ad illuminandum. Uerbis tñ preceptiuis quibus datiui iunguntur: poſſumus vel datiuos vel actõs copulare infinitiuis ſequentibus: vt precipio tibi legere. vel p̄cipio te legere impero tibi vel impero te audire. iubeo tibi vel iubeo te ambulare. Determinatur etiã infinitiuus verbis imperſonalibus actiue vocis vt conuenit mihi legere. pudet me audire. ſed de hoc cũ de imperſonalibus verbis agetur diſputabimus.

Infinitiui q̃b᷒ ỽbis ⁊ modis determinaẜ

Soleo es. ſemp cum actõ conſtruitur: atq̃ ab eo vix ſeparari poteſt quẽadmodũ ſpero as. futuro eiuſdẽ modi. Nam qð Martia. dixit. ſpero me ſecutum: in libellis meis tale tẽperamentũ: ſpero ꝑ credo poſitũ eſt ſicut Cice. in epi. ſpero amicitiã noſtrã nõ egere teſtibus. Adiectiua quoq̃ certe cuiuſdam ſignificationis ⁊ participia poſſunt infinitiuũ determinare vt letus dignus ſimplex par paratus auſus. Neuius apð Cice. letus ſum laudari abs te. Ouið. ij. meta. nec tu meus eſſe negari dignus. Uer. ij. ge. nec modus inſerere aut oculos imponere ſimplex. Idẽ in buc. ⁊ cantare pares ⁊ r̃ndere parati. Idẽ. ij. en. Auſus ⁊ afflictus melius confidere rebus. Sed pleraq̃ ex his figura greca magis dicta eſſe videnẜ. nã qð Uerg. dixit modos inferre ⁊ oculos imponere ſimplex ꝑ gerundio genitiui poſitũ eſt. At vero cãtare pares ꝑ gerundio acti. Sunt aũt q̃dã adiectiua q̃ cũ gerundio gti atq̃ infinitiuo cõſtrui poſſunt vt certus ire ⁊ certus eundi. Uer. iiij. en. illa dolos dirũq̃ ne in pectore verſat certa mori. Idem in. v. Eneas celſa puppe iam certus eundi.

Adiectiua q̃ ⁊ p̄ticipia p̄nt infinitiuũ determinare.

Uergilius

Cicero

¶ Chri. Uerbis voluntarijs. Cicero ad Appium. vellem potuiſſe obſequi voluntati tue. Quod etiaꝫ ſubiunctiuo iungitur. Idem ad eundem. Omnia volo a me et poſtules et expectes. Terentius. Memini me videre quo equior ſum Pãphilo. aliquando adheret coniunctioni memini q̃ mihi deſipere videbar. Ubi eſt aduertendum hec verba non poſſe iungi cum preſenti indicatiui. Quod ſi opus eſt tunc adherent infinitiuo. Nam preſenti ſubiunctiui q̃ iungatur nemo dubitat. dicimus enim volo q̃ ſcribas: ſiue volo ſcribas. Sed non dicimus volo q̃ ſcribis: at dicimus volo te ſcribere. Apuleius libro nono. Quam fabulam vos etiam agnoſcatis volo. Macrobius libro quinto ſatur. Iſtã neceſſitatẽ mihi remittas volo. Cice. ad curionẽ libro. vij. epiſtolarum. Noli hanc epiſtolam attico oſtẽdere. Et poete vero etiam per indicatiuum loquuntur. Martiale. Ebrius hec fecit terris puto monſtra Promerheus. Et Terentius in eunucho. Nemo poſſet ſat ſcio hũc perpeti. id eſt ſat ſcio neminem poſſe hunc perpeti. Congeruntur ſepe tria infinitiua in eadem clauſula: vt ſi dicas exiſtimo te oportere audere proficiſci. Scio te cognoſcere poſſe diſcedere me. et quando de hoc verbo ſcio mentionem fecimus. Aduertendum eque dici poſſe: certe ſcio vt certo ſcio et certum ſcio. Cicero libro ſeprimo epiſtolarum. Quibus ego certe ſcio non videri ſatis. Ideꝫ libro ſeptimo idem te videre certo ſcio. Idẽ libro nono. Sed certum ſcio iam conualuiſſe eam. Admonendi ſumus hoc in loco. hoc verbum videor videris cum eſt deponens fere ſemper infinitiuo adiungi oportere: nam pro eo quod dicimus videtur mihi q̃ potui currere: latine diceremus videor mihi potuiſſe currere. Cicero ad Fabium Gallum. Me fluxus tantum arripuit. vt hodie primum videar cepiſſe conſiſtere. Annotat Laurentius coniunctionem ſimilitudinis diuerſam facere ſententiam quam ipſa facit locutio. Audiui te vt ceteros affuiſſe in prelio. et audiui te affuiſſe in prelio vt ceteri hic autem poteſt ſubintelligi affuerunt. illic vero non. Niſi velis dicere. audiui te vt ceteri affuiſſe in prelio ſubaudi audierunt cuius exempla legentibus late pateſcunt. Cicero ad lentulum. Minime miramur. te tuis vt egregium artificem preclaris operibus letari. ¶ Aliis verbis preceptiuis: vt iubeo: precipio: mando et imperſonalibus vt intereſt. accidit: penitet. Iuuenalis. iuber precone vocari ipſos troiugenas. Idem. Quem iam pudet vbera matris ducere. ¶ Ad imitationem grecorum. Greci autem gerundio carent: cuius in loco ſubſtituitur infinitiuus. Latini vero grecos imitando id ſepe faciunt vt loco gerundij infinitiuum ponant: ſed dumtaxat poete. Uergilius. Que cura intentis paſcere equos id eſt paſcendi. Statius libro primo achilleidos. Nec modus aut arcus leuare aut fundere glandes. ꝑ leuandi ⁊ fundendi.

Infinitiua tria in eadẽ clauſula p̄nt eſſe.

Greci loco gerũdij q̃ carẽt infinitiuũ ſubſtituunt.

Circũloquimur futurũ infinitiui modi vocis actiue ꝑ hoc verbũ ire ⁊ primũ ſupinum. Uerbi imperſonalis vero ⁊ paſſiue per hoc verbũ iri et idem ſupinum. vt ſpero me amatum ire deum vel deum amatum iri.

Alio modo circunloquimur idem futurum per participium futuri in rus. et hoc verbum eſſe in actiua et per participium futuri in dus. et idem verbuꝫ in paſſiua. vt ſpero me amaturum eſſe deum vel deuꝫ amãdum eſſe a me.

Circunloquimur preterea idem tempus per participium futuri in rus. cum pro verbo infinitiuo poni-

Latini futuro infinitiui carẽt.

¶ Ante. Circũloquimur futuruꝫ. Latinus ſermo futuro infinitiui caret: p̄ter q̃ in hoc verbo defectiuo forem fore pro futurum eſſe itaq̃ tribus modis illud circumloquimur. Primo modo per ſupinum. quod quia vt paulopoſt dicturi ſumus: nunq̃ poteſt iungi niſi verbo ſignificanti motum ad locum neceſſitate adduci. accepit illud quod huiuſmodi ſignificationẽ magis habet in p̄ñti. hoc eſt eo is. non q̃ in eaſyntaxi quicq̃ ſignificet: ſed q̃ cum ſupino iunctum exhibet nobis futuri temporis infinitiui ſenſum. Nam cum dico ſpero me amatum ire vxorem nõ intelligo me ire aut proficiſci aliquo vt vxorẽ amem. ſed tñ q̃ illã ſum amaturus. Quod ſi conſtare volumus in ĩs que de verbo imperſonali cum omnibus fere grã

tur in accuſatiuo iūgiturq; omnibus generibus vtriuſ
q; numeri. vt ſpero virginem nuptum tibi et virgines
nupturum viris.

maticis digladiati ſumus cum circunloqui-
mur futurū infinitiui vocis ꝛ ſignificationis
paſſiue nullo modo poſſet dici ego ſpero me
amatum iri a deo. Nam amatum iri actio-
nem non paſſionē ſignificat: quandoquidē
vt capite in ſequenti dicturi ſumus: primuȝ
ſupinum actionem ſignificat. ꝛ iri quod eſt imperſonale paſſiuaȝ non habet atq; actionem eque ſignificat q̄
a pleriſq; omnibus proficiſcitur. Itaq; cum dico ſpero me amatum iri imperſonale eſt: me autē a ſupino illo
amatū regitur a parte poſt ex vi verbi vnde deriuatur. ſignificatiōe quare tantum valet: ac ſi diceres ſpero q
omnes me amabunt: quare poſſes recte dicere. ſpero me amatum iri ab omnibus: non autem me amatū iri
a deo: ſed de hoc plura cum de verbo imperſonali diſputabimus. Illud tantū admonentes proprie nullū eſſe
futurum infinitiui vocis paſſiue: ſed verbi tantum actiui ꝛ imperſonalis. Alio modo circunloquimur idē fu-
turum actiue vocis per participium futuri in rus. paſſiue per participium futuri in dus. vt ſpero me amatuȝ
eſſe deum: ꝛ amandum eſſe a deo. Quo in loco non poſſemus dicere amaturum fore vel amandū fore: ſi Lau Valla
rentio credimus ne duo futura: vt ille dicit inculcaremus. Martialis tamen mergite me fluctus cum reditu-
rus ero: dixit. ¶ Circunloquimur preterea. ¶ Tertio modo circunloquimur idē tempus quemadmodū Gelli⁹
libro primo noctium atticarum ſcribit per verbum infinitum ſimile participio futuri in rus. Nā huiuſmodi Gellius
locutiōes amaturum: docturum: lecturum: auditurum: non participia eſſe putat. ſed ꝟba infinita: ait enim
de illis neq; pro participio poſita ſunt ſed verba ſunt indefinita que greci aparēphata vocant neq; numeris
neq; generibus preſeruientia. ita non putat per illa ꝛ hoc verbum eſſe circunloquia fieri futuri infinitiui: ſȝ
per ſeipā verba eſſe libera et impromiſcua. Nos vero participia eſſe diximus: vel potius ad naturam partici-
pij reduximus propterea quod in tota coniugatione nullum tale verbum infinitum poſuimus. ꝛ quod proxi
me ad conſtructionem ſignificationem participij accedebant. Cum itaq; complures huiuſmodi conſtructio
nes reperirentur: ne pueri circa regulas grammatices trepidarent. ꝛ ne quid nouum atq; inſuetum illis ſci
peremus: diximus participij accuſatiuum in rus ſubſtantiuatū in genere neutro numeri ſingularis poſſe iū
gi vtriuſq; numeri generibus. Cicero in verrem. ſed quocunq; venerint hanc ſibi rem ſperant preſidio futu Plautus
rū Plautus in caſina cū de puella loqueretur altero te occiſurum ait: altero villicum. Laberius in gemellis
non putauit inquit hoc eā facturū. en tibi cum feminino numeri ſingularis. Quadrigarius apud Gellium dū
duo coinciderentur hoſtium copias ibi occupatas futurum. Idem quadrigarius eſt quod ſperemus deos bo
nis benefacturum. Ualerius antias apud eundē aruſpices dixerunt omnia ex ſententia proceſſuruȝ. en tibi
cum omnibus tribus generibus numeri pluralis.

¶ Cbri. Verbū ire ꝛ primū ſupinū. Vergilius. venatum Eneas vnaq; miſerrima. Dido in nemus ire parrāt
Horatius. Sol acrior ire lauatum admonuit. Quintus Curtius libro nono. Meleager temeritatem armis
virū ire decreuerat. Gellius libro ſeptimo. Seruatū ire ſocios decreuerat. Mirandum eſt mī cur grammatici Ire infi-
hanc loquendi formā futuro magis q̄ preſenti ſcripſerint temporꝫ nā parant ire venatum. decreuerat virtuȝ tiui.
iri ꝛ cetera id genus pronunciatum habent preſentis. ¶ Per hoc verbum iri ꝛ primuȝ ſupinū. Cicero ad Ca
tonem. Cuius litteris omnia perlatū iri ad cenatum putabā. idem ad Metellum te a me ludibrio leſum iri
idem ad Atticum libro ſeptimo. has tibi redditum iri putabā prius. Celius ad Ciceronem. puto ea dari idi-
bus ſextilis factum iri. Terentius ait ſi fidem habeat ſe iri propoſituȝ tibi. Cuius etiā ſignificatio magis pre
ſentis q̄ futuri eſſe videtur. ¶ Participiū futuri in rus. Cicero ad Appium. talia tecum videam ſtudia habi
turum eſſe innumerabilia. idēȝ ad eundem. Non eos ad me eſſe venturos arbitrare. vnde eſt animaduerten
dum illa priorem ſupini primi circunlocutionem eſſe indeclinabilem. hanc vero declinabilem: vt quum parti Partici
cipium pars declinabilis conſtituit participium hoc in rus finitum non modo preſenti eſſe ſed preterito fuiſ piū futu
ſe ꝛ futuro fore adiunctum oſtenditur. Cicero in topicis. Nam negantur ſepe ea futura que ab aliquo in ſen ri in rus.
tētia dicta ſunt fore. Cicero Seruio Sulpitio. Negauit ſe facturum fuiſſe idem mario cōmunē cēſemus in vi
ctoria futurum fuiſſe. Quintilianus libro ſecundo. Sed adhuc preſtantiorem ſi didiciſſet. futurum fuiſſe dice
re licebat. ¶ Per participium futuri in dus. Cicero ad Appium. Si putabis me eſſe conueniendū cōſtitues
pro loco id commodiſſime fieri poſſit. ꝛ quo die. idem ad Metelluȝ. vt ea que ſtatuiſſes tibi in cenatu de mea Partici
laude eſſe dicenda reticeres vbi etiam aduertas hanc participij in dus circunlocutioneȝ ęque vt ſuperiorem piū futu
declinari. Cauendum tamen eſt ne circunloquaris huiuſmodi futurum in verbis neutris paſſiuis: nō enī di ri in dus.
cimus exulandum eſſe: ſed exulaturum eſſe: vapulandum eſſe non dicimus ſed vapulaturuȝ eſſe. Nō dicimus
etiam vapulatū iri ſed ire. non exulatum iri ſed ire: ne duo paſſiua fruſtra coniūgamus. Martialis. gaudes
ducentas nuptum ire poſt mortes. Pacuuius in antiopa. Nōne vides te ire vapulatum miſer. Et idem verbū
eſſe. Auctorū exempla non per eſſe modo: ſed etiā per fuiſſe ꝛ fore fieri hanc locutionem oſtendūt. Cice. actio
ne. vij. in verrem. Ludos minerue fuiſſe faciendos. Idē ad Appiuȝ. Uides ex ſenatuſcōſulto prouinciā eſſe ha
bendam. Idem libro quarto epiſtolarum. Quaſi diuinarē tali in officio mihi aliquando expetendum fore tā
etſi Ualla id dici repellebat. ¶ Futuri in rus cum pro verbo ponit in accuſatiuo. Cicero actione quinta in
Uerrem. hoc tibi defenſionis ad iudicium tuum comparabas habuiſſe recuperatores daturum octuplum.
Admonendi ſunt pueri hoc in loco illius precepti cuius auctor eſt Diomedes meminiſſe ait debemus futurū
tempus non ſemp infinitiuis accidere. naȝ ego ꝛ ſtudeo: egere ꝛ eguiſſe: ſtudere ꝛ ſtuduiſſe faciunt nec tamē
ſtuditum ire: aut legitum ire dicere poſſumus. vt lectum ire. Defuit hoc in loco alia circunlocutio preteriti p-
fecti ꝛ pluſq̄perfecti eiuſdem infinitiui vocis paſſiue: que fit ex participio preteriti eiuſdem vocis. ꝛ ex preſen
ti eſſe. Siue preteriti fuiſſe: quam circunlocutionem pariter declinatas reperias vt duas ſuperiores Cicero ad
Plācum. Nam alteros placatos eſſe intelligo. alteros nūq̄ iratos fuiſſe. Infinitiuo aūt modo multipliciter Teren.
abutunt auctores: nam non ſolum aliorum modorum loco: ſed alterius partis q̄ ſit verbuȝ ratione vſurpāt Cicero
pro indicatiuo Teren. Demea obiurgare ꝛ grauiter ferre id eſt ferebat ſubiunctiui loco. Cicero. Iubeo e ſal-
uere id eſt vt ſis ſaluus volo. Loco gerundij. Uergilius donat habere viro id eſt ad habendū vel vt habeat pro
nomine. Seneca in epiſtola capitulo decimoſeptimo. Inter ſapientiā ꝛ ſapere neſcio quid interſit. Uergili⁹. Uergili.
Pulchrūq; mori ſuccurrit in armis. ꝛ etiam cū ſit verbū: verboꝝ tū ſuppoſitū dat. Idē. ſtat caſus renouare oēs
ꝛ nū dūtaxat fore futurū eſt. Infinitiui. Cicero ad Celliū. Spero fore iucundum generū nobis. Idē ad Ser
uium Sulpitiū. Animū tibi gratū fore putarem. ꝛ in ſuis cōpoſitis profore: defore: affore: interfore.

Quō de q̄ illud Hora. dici p͛t grāmatici certāt et adhuc ſub iudice lis eſt.

Ante gerūdia ſunt. Cap. ix. qđ eſt de gerūdijs. Diu grāmatici miſerandū in modū ſe torſere in illa q̄ſtione perq̄ inutili: ſint ne gerūdia noīa an verba: ꝓpterea ꝙ aliq̄d ab vtriſq͂ acceperint nos cōſiderationē illā nihili fecimus. Et q̄ſq̄ potuiſſem⁹ antiquoꝝ grāmaticoꝝ auctoritate gerūdia ad ꝟboꝝ modos referre vt vltra illos q̄n ꝗ eſſent q̄ alij duo gerūdiuus ⁊ ſupinus. vt tñ nos vno ꝟbo ab illoꝝ nodis euolueremus. diximus eſſe alias quaſdā orōnis ptes q̄ neq͂ ſunt noīa neq͂ ꝟba neq͂ pticipia. Poni aūt a nobis plures aut pauciores q̄ octo orōnis ptes nemo mirari ꝺ3 cū de illaꝝ numero quēadmodū li. j. atq͂ iteꝝ tertio diximus inter auctores nō cōueniāt. Gerūdia et ſupina Diomedes ⁊ fere oēs grāmatici antiquiores pticipialia ꝟba appellāt qđ i terminatiōe pticipijs ſimilia ſunt gerūdia pticipio futuri tpis paſſiue vocis ſupina pticipio preteriti tpis eiuſdē vocis. Verba Diomedis ſunt. Participialis verboꝝ modus dicit⁹ eſt: ꝙ eiuſmodi ꝟba ſunt participijs ſimilia nec tñ pticipia ſunt. vt legēdi do. dū. lectū lectu. hec eadē ſunt inq̄t: q̄ pb⁹ ſupina appellat et

Diomedes ⁊ Pꝛobus.

merito: q͛ñ nec certū hēt numerū nec pſonā nec ſignificatū. Diomedes igit ⁊ pb⁹ confundunt vno appellātes nomine: q̄ nos cū poſterioꝛib⁹ grāmaticis diſtinxim⁹ vt illa ſint gerūdia. hec ꝟo ſupina. Gerūdia ꝙ ab eo dicit ꝙ gerāt ꝟbi ſignificationē nemini dubium eſt. at ꝟo ſupina vñ dicta ſunt fateoꝛ me neſcire: ſed neq͂ memini me legere. nā qđ Pꝛob⁹ atq͂ Diomedes aiunt ſupina appellari qđ neq͂ certū numerum hēt nec pſonā nec ſignificatū. nō plene nihil ſatiſfacit: q͛ñ nihil ſimile eſt inter ꝟbū ſupinū ⁊ rē ſupinam niſi forte ſupinū aliā habuit recōditiorē ſignificationē: q̄ ſit illa q̄ eſt in pꝛomptu a qua ſupina dicta ſunt.

De gerundijs. Cap. ix.

Epitome.

Gerūdia ſint ne noīa vel participia an ꝟba et cuius orōnis copulentur vt plurimū parti. ⁊ an caſus ante ſe regant ſilloꝝq͂ varietas ortus ⁊ poteſtas.

Gerūdia ſunt qui verbis annumerent: q2 regunt caſus. ſunt q̄ noībus: q2 habeāt caſus ſunt q̄ noīa pticipalia eſſe dicāt qđ in quibuſdam nomini in quibuſdā pticipio ſiīa ſint. Nobis tñ vt captiones euadam⁹. dicendū eſt eſſe aliā ptē orōnis q̄ tñ maximā habet ſimilitudinē cum noīe. Neq͂ id mirum videri debet alicui. cum alij plures: alij pauciores q̄ octo ptes orationis poſuerint.

Gerūdiū quid ſit

Cbri. Gerundia ſunt. de gerūdio expoſiturus illud primū gerūdiū definiri vt inde facilioꝛ pꝛebeatur pueris ad intelligendū aditus. Eſt eñ gerundiū ps orōnis declinabilis p caſus ſine tpe caſum ſui exigēs verbi: ⁊ rei adminiſtrationē ſignificās huius diffinitionis genus ps eſt: ceteris etiā formis cōueniens nomini: pnomini: ꝟbo ⁊ reliq͂s. poſita eſt hec particula orōnis ad differētiā littere q̄ eſt ſyllabe ps: atq͂ ſyllabe q̄ eque dictionis ps eſt declinabilis. ad differētiā ſupini ⁊ partiū q̄ nō declinant: p caſus ad differētiā verbi: qđ ſine caſu declinari cōſtat. Sine tpe ad differentiā participij: qđ cū tpe per caſus declinat: caſum ſui exigens verbi ad nois differentiā ſcriptū eſt. Qđ nāq͂ caſum verbi vñ deducit aſciſcit. Cū eñ dico recoꝛdatoꝛ lectionis abun-

Gerūdiū a gero deducatur.

datoꝛ rerū genitiui illi lectionis ⁊ rerū ex ꝗ noīs nō q̄dē verbi regunt: rei adminiſtrationē ad euidētioreꝫ explanationem ⁊ vt pꝛonomen fugiamus adiecimus. Gerundium a gero deduci cōſtat. Sed non illa ratione qua plurimi ſcripſerunt: eo quod omne pene gerundium. i. ſubſtantiuum actiuam ⁊ paſſiuam gerat ſignificationem vt cantando dum cantat ⁊ vt cantatur: veſcendum: vt manducet vel vt edatur. Nam ſi hoc eſſet oīa verba communia ⁊ plurima nomina vt potioꝛ: penetrabile ⁊ participia vt oblitus: execratus: gerundia exiſtimarētur. Sed dicitur gerundium: quaſi adminiſtratiuū. eo ꝙ rē ſignificet adminiſtrationē: vt ſuo loco explicabitur modo gero is. Sepenumero pꝛo adminiſtro as oſtenditur. Cicero in Catone: qui ampliſſimū magiſtratum gerunt. id eſt adminiſtrant. gerundus a. um. i. gerundus ⁊ adminiſtrādus nomen adiectiuū eſt a gero. vt largiundus a. um. a largioꝛ. faciūdus a. um. a facio. ⁊ que ſunt ſimilia. Cicero de finibus bonoꝝ maloꝝ. Si gerundis negocijs poſſit oꝛbatus paratiſſimis veſci voluptatibus hoc eſt inter adminiſtrandum negocia ſiue inter adminiſtranda negocia. gerūdiū vero vt fieret ſubſtātiuū admiſit litterā i a gerūdus a. um. vt beneficium a beneficus a. um. ⁊ ſacrilegium a ſacrilegus a. um. qua differret a gerundum. Nam gerundiū ꝙ plures dicūt foꝛnacem latinam nondum ſenſit. ⁊ ſi dici poſſet latine eque diceremus faciūdiū. largiundiū

Gerūdia regunt caſus.

quando eadem eoꝛum eſt omniū analogia: atq͂ pꝛopoꝛtio hec vero nomina in iuus finita a genitiuo participij preteriti formant: ⁊ a nominati nominatiuus a. um. a paſſi paſſiuus a. um. ab acti actiuus a. um. Cur regunt caſus. Hec eſt pꝛima opinio grammaticoꝛum ſe egre habentiū. Utri parti gerundiū aſcriberetur nomini an verbo. Quod gerundiū verbum eſſet cōſtructio tranſitiua acquiſitiua atq͂ poſſeſſiua pleriſq͂ ſuaſit. Videbant enim ſic dici poſſe. amandi deum. vt amo deum. adſeruiēdum regi. vt ſeruio regi ex egēdo pecuniarum vt egeo pecuniarum. Sed hec ratio magis debuiſſet ſuadere non eſſe nomen q̄ quod eſſet verbuꝫ. participium vero conſtruitur atq͂ ſupinum cū caſu verbi vnde deſcendunt. Sed idcirco verba non putātur. Cū quā quis non videt nomina etiam apud veteres cū caſu verbi: a quo fluxerunt eſſe cōſtructa. Plautus in aſinaria. Quid tibi huc receptio eſt ad te meum virum. i. cur recepiſti meum virum apud te. Idē in aulularia Quid tibi nos mendice homo tactio eſt. id eſt cur taces nos: ⁊ que ſequuntur. Sed he conſtructiones cū ſuo tempoꝛe interioꝛe. Unum dūtaxat debuiſſet quēcunq͂ inducere gerundium non eſſe verbū: quia caſum agnoſcit. Quem verbum pꝛotinus refoꝛmidat: vel ſaltem quod gerunduum nullam habet tēpoꝛis differentiam ſine qua verbum eſſe non poteſt. Sunt qui nominibus: hec altera opinio vbi monſtrabatur gerundium eſſe nomen. Quod caſibus flecteretur dicimus autem genitiuo amandi. datiuo amando accuſatiuo amādū: ablatiuo ab amando. nam gerundiū adiectiuum oēs caſus vt ſuo loco dicetur ſoꝛtitur. ſed hec ratio neminē mouere debuiſſet. Si quidem ⁊ pꝛonomē participiuꝫ: caſibus declinantur nō tamen pꝛotinus nomina iudicantur quippe illa cuiuſq͂ differentia eſſentiam diſcernit. Satis autem fuit ad ſuadendū gerundium nō eſſe no-

Gerūdiū an ſit nomen an verbū an alia pars orōnis.

men eo ꝙ nulli nomini accidit ſui verbi conſtructio: niſi velis moꝛe vetuſtiſſimoꝝ loqui receptio meum virū tactio nos vt pauloante oſtēdimus gerundium vero ſui verbi conſtructionem plane admittit. Sūt qui nomina participialia: hec fuit poſtrema opinio aſſerentium gerūdiū nō eſſe plane nomē: ſed nomē participiale id eſt partim nomini aſcribendū gerundiū: q2 caret tēpoꝛe: partim participio: quia conſtruitur cū caſu verbi vnde deriuat. Sed hec opinio verbo non quidē re differt ab eo qđ auctoꝛ intendit. Si nomen participiale aliud eſt nudū q̄ nomen. nomen igitur participiale nos gerundium nuncupemus quandoquidem nomē

participiale aliud eſt ꝙ plane nomē. Niſi velis dicere participiale intra ſe nō habere nomē ſed tanꝙ nomē vt philoſophiꝗ dicebāt deos nō habere ſanguinē: ſed tanꝙ ſanguinē. ¶ Sed de loco ſatis. ¶ Aliā partē orōnis id eſt diuerſam a ceteris octo partibus orōnis. ¶ Maximā ſimilitudinē cū nomine. Nā niſi gerūdiū cōſtrue retur poſt ſe cū caſu verbi vnde deducit nihil haberet: quominus eſſet omnino nomē. declinat enī caſibus: ⁊ nō ſignificat cū tpe: atqꝫ regit vt nomē ex vi ſiue poſſeſſionis ſiue prepoſitionis: ſiue inſtrumēti rōne. Iuue. ⁊ fracta voce loquendi. Cice. de na. deo li. ij. Sus erat ad veſcēdū hoſtibus apta. Quin. li. xj. memoria excolendo augetur. Addo etiā acquiſitionis virtute. Apule. lib. viij. aſini aurei. Quū primū charitate nubēdo maturuiſſet. Cice. in philippi. nec ſoluendo eras: etiā ex vi nominis regit: ſed raro. Ceſar in cōmētariis: holes bellādi cupidi magno honore afficiebant. ¶ Alij plures: alij paucio: es. Quin. li. j. Tū videbit ad quē hoc pertinet que et quot partes orōnis: ꝙꝙ de numero parū cōuenit. Sergius grāmaticus in arte Ariſt. ait dicunt duas eſſe partes orationis nomē ⁊ verbū. Stoici quinqꝫ. Grāmatici octo. pleriqꝫ nouem. pleriqꝫ decem.

Iuuena. Quinti.

Gerundia ante ſe caſum non regunt. Nam inaudita eſt in ſermone latino conſtructio illa. In conuertendo dominus captiuitatem ſyon. et illud in deficiendo ex me ſpiritum meum. illud quoqꝫ inconueniendo populos in vnum. poſt ſe vero regunt caſum verbi a quo deſcendunt. vt tempus eſt carendi voluptatibus. inſeruiendi amicis. amandi deum.

¶ Ante. Gerundia ante ſe quemadmoduꝫ libro primo diximus. Gerūdia poſt ſe regūt caſum verbi a quo deſcendūt. vt duxi vxoreꝫ cauſa illam amādi: ⁊ illam amādo delector: et ad illam amandū ducta eſt a me. Ante ſe vero caſum nō regūt: quin potius ipſa regūtur a nomine vel verbo. Quod vero in pſalmo. cxxv. dictum eſt. In cōuertēdo dominus captiuitatem ſyon facti ſumus ſicut cōſolati: ex figura vel potius idiomate greco dictū eſt. Greci nāqꝫ gerundia non habent ſed illorum loco infinitiuo cum articulis ⁊ prepoſitionibus vtuntur. nam pro eo quod nos dicimus amandi illi dicunt huius amare: pro eo qđ nos amando illi in hoc amare: pro eo qđ nos amandū illi ad hoc amare. Cum vero infinitiuus apud illos quēadmodū apud nos a parte ante cum actō cōſtruatur interpres figuram grecam ſecutus infinitiuum gerundio mutauit: actm̄ vero non mutauit. Itaqꝫ pro eo quod ſeptuaginta interp̄tes in pſalmo. cxlj. grece dixerunt in deficere ex me ſpiritum meum noſter vertit in deficiendo ex me ſpiritum meū: ⁊ pro eo qđ illi grece inconuenire populos in vnū: noſter in cōueniendo populos in vnū dixit in pſalmo. ci. illud audacius. quod pro eo qđ ſeptuaginta verterunt in conuertere dominum captiuitatem ſyon. noſter interpretatus eſt. In conuertendo dominus captiuitatē ſyon. vt quēadmoduꝫ iſti dicunt amphibologiam infinitiui modi peculiarē fugeret. cum nuſꝙ minus eſſe poſſit ꝙ in eo loco. Nec enī quiſꝙ erat adeo ſtupidus qui putaret a captiuitate ſyon dominū eſſe conuerſum. At quanto melius dixiſſet cōuertente domino captiuitatē ſyon ⁊ ⁊ deficiente ex me ſpiritu meo. ⁊ cōuenientibus populis in vnum aut ſi hoc durum nimis cuiꝙ videtur: quod ſi vſitatius apud interpretes per adiectiuum hoc modo. Cum conuerteret dn̄s captiuitatē ſyon. cum deficeret ex me ſpiritus meus: ⁊ cum conuenient populi in vnum qđ etiā idē Hieronymus ſtatim obſeruauit. Nam pro eo quod ſeptuaginta dixerunt: ⁊ reges inſeruire domino ipſe vt ſeruiant dn̄o interpretatus eſt ⁊ in euangelio pro eo qđ grece ſcriptū eſt: nato Ieſu in bethleem: vertit cū natus eſſet ieſus in bethleem. Sic Boetius pro eo qđ Porphirius in principio iſagogon in Ariſtotelis cathegorias ſcripſit exiſtente neceſſario conuertit cum ſit neceſſarium pro eo qđ Ariſtoteles in principio ſecundi ethicoruꝫ libri ſcripſit. duplici vero exiſtente virtute. Leonardus Aretinus conuertit cum vero duplex ſit virtus. Qđ vero dixit. poſt ſe regunt caſum verbi a quo deſcendunt de gerundio ſubſtantiuo actiue ſignificatiōis intelligēdum eſt. Nam paſſiuum ſiue illud ſit ſubſtantiuum ſiue adiectiuum cū ablrō ⁊ prepoſitione a vel ab conſtrui non poteſt vt ſi velis dicere cauſa exulandi a rege veniſti ad curiam.

Grecí gerūdia nō hñt.

Septuaginta interpretes.

¶ Obri. Ante ſe caſum nō exigunt. Caſus enim ſemper reguntur a parte anteriore: non quidē regunt. Eiuſmodi gerundia ſunt. ¶ Nā inaudita eſt in ſermōe latino. Inauditū dicimus apđ latinos: cuius locutiōis nullū extat exemplū. ¶ In ſermone latino nā in greco alia rō eſt. greci vero gerundiuꝫ nō habent: interpretes autē latini plerunqꝫ greci infinitiui loco: gerundium latinum ſubſtituunt. atqꝫ ſuppoſitum infinitiui greci nōnūꝙ in accuſatiuo nonnūꝙ vero in nominatiuo finiūt vnde grecū idioma nō in oībus ſequitur latinitatem. Cuius rei apud Quinti. libro ij. hec verba leguntur. Sed non omnia nos ducentes ex greco ſequitur ſicut ne illos quidem quoties ſuis vtiqꝫ verbis ſignare noſtra voluerunt. Dicet quiſpiam aliqua igitur dicta ſunt latine que apud grecos non ſunt. vnde non recte videtur inſcita. huic recte diuus. Hieron. reſpondit in cano. j. q. j. nec putemus in verbis ſcripturarū fore euangeliū ſed in ſenſu ¶ Poſſe vero. vnū. Cice. exēplū lib. iij. de finibus mihi occurrit vbi gerūdiū genitiui ſubſtantiui paſſionem ſignificantis more paſſiuo cōſtruitur poſt ſe cū ablatiuo ⁊ prepoſitione ab. fieri autem poteſt: aut Cicero vt non appeterent aliquid niſi ſenſum haberent ſui eoqꝫ et ſua diligerent ex quo intelligi debet principium ductum eſſe diligendi a ſe. Niſi ſtructuram feceris: principium diligendi ductum eſſe a ſe. ¶ Cui ſentire magis accederem. ¶ Amandi deum: differt autem genitiuus regatur ne ex vi poſſeſſionis. an ex vi noīs: nā ex vi verbi omnino regi non poteſt. Non enī dicimꝰ recordor legēdi ſed recordor legere. non egeo declarandi: ſed egeo declarare. Cic. ad treb. Quod ſi ſcribere oblitꝰ es. Mela. lib. ij. de italia magis quia ordo exigit ꝙ qz monſtrari eget pauca dicemꝰ. Sꝫ vt ad diuerticulum redeamꝰ Quando genitiuus regitur ex vi poſſeſſionis iungitur rei non quideꝫ perſone ex vi tamē noīs etiā pſone. Nemo enī diceret rex gubernandi ſed tempus: libertus eundi ſed libertas: diligens defendendi ſed diligentia. ni Cice. ad lentulum. A me nullum tempus p̄termittitur de tuis rebus ⁊ agendi ⁊ cogitandi. Ecce tēpus ⁊ agēdi ⁊ cogitandi. Afferamus igitur exemplum de perſona: idem ad trebatium nimiū cupidus diſcedendi videre ſed ratione nominis etiam rei adiungimus Quin. li. j. etas tunc vel maxime formāda. Quū ſimulādi neſcia itaqꝫ ⁊ puer poteſt eſſe neſcius ſimulandi: etas poteſt eſſe neſcia intelligendi differunt etiā in ſignificatione. Quod exemplis que adduximus conſtat. Cum diximus tempus diſcedēdi tēpus non diſcedit: ſed in tpe aliꝗs diſcedit. Cupidus diſcedendi ipſe cupidus diſcedit. non autem in cupido aliqđ diſcedit. Annotatione tamen digniſſimum eſt quod nulli caſuum accidit ab vna eademqꝫ dictione poſſe regi duplicem genitiuum ex vi poſſeſſionis citra coniunctionem genitiuum tamen alterum gerundiū eſſe fateatur oportere. Quod nt aliam quem alibi iam annotauimus: Iuue. vnde illa priorū ſcribendi ſimplicitas. ⁊ que ſunt interpoſita.

Quintil.

Genitiuū regi ex vi poſſeſſionis et ex vi nominis multum differt.

Notatu dignum.

Valla perq̄ diſertiſſime de gerundijs diſſeruit.

¶ Anto. Gerundia aut ſunt ſubſtãtiua ante Laurentiũ Vallã quẽ omnes in hac gerundiorum diſputatiõe nõ modo ego. veruetiã oẽs poſt illum grãmatica ſecuti ſunt nullus fuit aucto: q̃ gerundia nolauerit:niſi tñ illa ſubſtantiua in di.do.dum.terminata. Ille igiƭ fuit primus neq̧ ſua gloria fraudandus eſt q̃ gerundia adiectiua induxit:atq̧ per oĩa gñã numeros ⁊ caſus variauit Ver. voluenda dies en attulit vltro voluenda adiectiuũ gerũdium eſt nõ participiũ futuri:neq̧ eñ ſignificat q̃ voluetur:ſed q̃ aſſidue vertiƭ ſiue volubilis eſt:aut voluens ſi modo voluens paſſionem ſignificaret more grecorum qui habẽt participium preſentis tpis qđ ſignificat paſſionem etiam in verbis actiuis:ad quorum imitationem Verg. ij. geor. dixit Tardaq̧ eleuſine matris voluentia plauſtra.i.volubilia ⁊ que aſſidue voluuntur Idem.i.en.olim voluentibus annis.i.volubilibus:non q̃ voluendi ſunt:ſed q̃ voluũtur aſſidue. Sic preterea dicimus iuſiurandum non qđ iurandũ eſt aut iurabiƭ.ſed qđ iurabile eſt iuratur:aut iurari conſueuit. Et eodem modo per alios caſus:vt eſt mihi cura iuris dicundi:antiq̃ eñ ſic dicebãt pro eo quod eſt dicendi:nam ⁊ antiquorum more multa nũc dicimus vt finium regundorum:⁊ de cõi diuidũdo. ¶ Gerundia ſubſtantiua:que vt diximus antiquiores agnouerunt ſola ſubſtantiue accepta inueniuntur tñ in gñe neutro adiectiuorũ more ſubſtantiuanƭ in genere neutro vt hoc dictũ.hoc factũ. Sed in genitiuo accuſatiuo ⁊ in abltõ frequẽter reperiuntur.in dtõ raro:vt Cicero. in philippicis:nec ſoluẽdo eras:hoc eſt vñ ſolueres debitum nõ habeas. Quin. pater pauperi ſoluendo non ſumus. Cicero de pfecto oratore. cum eſt inficiando reꝰ accuſatori duo primo ſunt. Apule. vi. meta. cum primũ charitate nubẽdo maturuiſſet. Ver. xi. eñ. ſimul aptat habẽdo enſemq̧ clipeũq̧:⁊ rubre cornua criſte. Plini. xiij. eñ. poetica charta inutiles ſcribẽdo. ¶ Gerũdia ſubſtãtiua. Gerũdia ſubſtãtiua ſi deriuentur a verbis actiuis ⁊ neutris actionẽ ſignificãtibꝰ:ſemp ſignificãt actionẽ vt cauſa amandi deũ ⁊ inſeruiendi voluptatibus. A verbis neutris paſſionẽ ſignificãtibus paſſionẽ ſignificãt.vt tpꝰ epulandi:ratio excaleſcendi. A cõmunibus et deponentibus:q̃ ſignificãt actionẽ:gerũdia quoq̧ actionem ſignificãt:que vero paſſionẽ:paſſionẽ:vt vocãdi gratia philoſophandi cauſa:letandi ratio:triſtãdi finis ⁊ cõſtruuntur ſemp fere cũ nomine ſubſtãtiuo aut adiectiuo certe cuiuſdã ſignificationis. Ver. iiij. geor. cecropias innatus apes amor vrget edendi. Idẽ. j. enei. et corã data copia fandi ⁊ iterũ in codẽ veniendi querere cauſas.⁊ alio loco finẽ dedit ore loquẽdi. Gerũdium ablatiui a verbis actiuis deriuatũ actionẽ ⁊ paſſionẽ ſignificat:vt cãtando.i.dũ cãto ⁊ dũ cantatur. Vergil. in buc. An mihi contando victus nõ redderet.i.dũ cantamus certantes inuicẽ. Idẽ in eodem opere. frigidus in pratis cãtando rumpitur anguis idem. iij. geor. aliter vitium creſcatq̧ regendo.i.dum regitur ⁊ ibidem:vritq̧ videndo femina.i.dum videtur. Quin. memoria excolendo augetur.i.dum excolitur:ſed animaduertendũ q̧ hec gerundia q̃ñ paſſionẽ ſignificãt ponuntur ſine prepoſitione ⁊ quaſi in ablatiuo abſolute:neq̧ regere poſſũt abltm̃ cũ prepoſitione a vel ab:vt ſi velles dicere:femina vritur videndo a maribus.

Iuſiurandũ qđ ſit.

Gerũdia.

Gerũdia ſubſtãti.

Gerũdiũ ablatiui a verbis actiuiſ deriuatũ actionẽ ⁊ paſſionẽ deſiderat.

Gerundia aut ſunt ſubſtãtiua:aut adiectiua. Gerũdia adiectiua oĩa genera ⁊ nũeros ⁊ caſus habẽt ⁊ iũguntƭ ſubſtãtiuis:ſignificãtq̧ ſemp paſſionẽ vt voluẽda dies en attulit vltro.i.volubilis hoc ẽ q̃ voluiƭ iuſiurãdũ hoc ẽ qđ iuratƭ:eſt mihi cura iuris dicũdi ⁊ do operã iuri dicũdo:⁊ veni ad ius dicũdũ ⁊ delector iure dicũdo. Gerũdia ſubſtãtiua tãtũmodo reperiuntur ſubſtãtiua in genitiuo accuſatiuo ⁊ abltõ generis neutri vt eſt mihi cura ſoluẽdi pecunias ⁊ veni ad ſoluendum pecunias ⁊ delector ſoluẽdo pecunias. Reperiƭ etiam gerundium datiui.neſcio tamen an poſt ſe cum accuſatiuo caſu poſſit conſtrui.

Gerundia ſubſtãtiua a verbis actiuis ſignificant actionem ⁊ paſſionem preterq̃ q̧ gerundiũ genitiui ſemp ſignificat actionem.

Gerũdia a qbꝰ deſcendunt.

¶ Anto. A verbis neutris actionẽ ſignificãtibus actionẽ ſignificãt:a paſſionẽ ſignificãtibus paſſionẽ:⁊ eodem mõ de cõibus et deponentibus. Plau. in aulula. pro vapulando hercle ego mercedem petam. Vergili. ij. enei. fando aliquid ſi forte tuas peruenit ad aures. Idem. xij. enei. exuperat magis egreſcitq̧ medẽdo:qđ Seruiꝰ exponit dũ ei medetur a paſſiua ſignificatione. Accuſatiui q̃z gerundium a verbis actiuis actionẽ paſſionẽq̧ ſignificat:vt tu es facilis ad diſcendũ libros:et libri ſunt faciles ad diſcendũ. A verbis actionem ſignificãtibus ſignificat actionẽ. a paſſionem ſignificãtibus paſſionẽ. De ponẽtiũ vero ⁊ cõmuniũ eadẽ ratio eſt. quã de ſuperioribus diximus. Neq̧ poteſt cõſtrui cũ ablatiuo ⁊ prepoſitione a vel ab in perſona agente cũ paſſionẽ ſignificat:quẽadmodũ ⁊ de gerundio ablatiui diximus. Qđ vero Seruius in illud Vergi. xj. eñ. ſcribit alia arma latinis querenda aut pacẽ troiano ab rege petendã:petendũ eſſe gerundium facile refelliƭ a Valla:q: petendũ neũs eſt: gerundia aũt ſubſtantiua nuſq̃ in nominatiuo reperiuntur. Sed neq̧ eſt accuſatiuus:quia gerundium in hoc caſu nunq̃ eſt ſine prepoſi

Seruium carpit Valla

A verbis neutris actionem ſignificantibus gerundia ſignificant actionem tantum a neutris paſſionem ſignificantibus paſſionem tantum. a cõmunibus. ⁊ deponentibus actionem et paſſionem.

Inter gerũdia adiectiua ⁊ participia hec eſt differẽtia. qđ gerũdia ſignt rei adminiſtrationẽ ſiue habitum ſine tpe ſaltẽ determinato ad futurum reſoluũƭq̧ i gerũdia ſubſtãtiua:vt ẽ mihi cura iuris dicũdi.i. ad dicẽdum ius. ⁊ delector iure dicũdo i. dicendo ius.

Participia vero ſignificant tempus futurũ in actu ſine rei adminiſtratione:vt ius dicendum eſt a me.i.dicetur:cauſa eſt a me oranda.i.orabitur.

Gerundia accuſatiui iunguntur frequenter his prepoſitionibus ad:ab:propter:inter:ante: vt ad numerandum:vel propter numerandum pecunias veni: propter orandum cauſas ſtudio. inter agendum capras:ante domandum boues.

Gerundia vero ablatiui iungunť cum his prepoſitionibus.in.de.ex.ab.vt nauigando venti poſuerunt: ⁊ eſt libellus Hieronymi de viuendo deo.et ex defendēdo ꝙ ex accuſando maior gloria comparatur.

riōe vt ſtatim dicturi ſumus. Ex q̄b⁹ neceſſario īferť peteđū pricipiū eē aut ne m̄ē. Quod ſi nihil illoꝝ eſt.ſed poti⁹ verbū infiniti: illa ſupra dixim⁹ eſſe illa amaturꝯ: docturꝯ lecturꝯ auditurū.Aut q̄d ſi potius cōtra oēs grāmaticos antiquos.et iuniores dixerimus gerūdium ſubſtantiuum etiam in nominatiuo reperiri. ❡Inter gerundia eſt tanta conuenientia inter gerundium ⁊ participium futuri temporis terminatum in dus.tum in voce.tum etiam in ſignificatione: vt non poſſit quiuis facile diſcernere alterum ab altero.Itaq̄ inter vtrūq̄ ponit duas differentias. Prima eſt ꝙ gerundia ſignificant rei adminiſtrationem. hoc eſt per modum officij ſiue habitum illum quem philoſophi dicunt actum primū. Ariſtoteles vero appellat entelechiam.vt cum dico cura legendorum librorum tenet me: intelligo quod illud eſt meum officiū: atq̄ habitus non tamen in tempore determinato ſaltem ad futurum ſed quod illos lego ⁊ legere conſueui. Participia vero ſignificant tempus futurum in actu ſubaudi ſecundo: quem greci vocant energiam ſiue rei adminiſtratione: id eſt nō per modū habitus ſiue officij: vt ſi dixero libri legendi ſunt a me: intelligo ꝙ tempore futuro legentur a me: non quod per habitum ſiue adminiſtrationem ſiue officium habeam quod illos legere cōſueui. Altera differentia eſt: ꝙ gerundia adiectiua poſſunt reſolui in gerundia ſubſtantiua: vt veni cauſa legēdorū librorum.id eſt legendi libros ⁊ veni ad legendos libros: id eſt ad legēdum libros Cicero in.j.officiorū orationē latinā legendis noſtris efficies pleniorem.hoc eſt legendo noſtra. Itaq̄ vt in ſumma dicam: gerundium a participio differt quod illud ſignificat per modum officij ⁊ rei adminiſtrationē ſine tempore: hoc eſt tēpus ſine officio ⁊ rei adminiſtratione. Illud per modum habitus ⁊ entelechie.hoc eſt actus primi: hoc per modum actus ⁊ energie hoc eſt actus ſecundi ⁊ quod illud reſolui poteſt in gerundium ſubſtantiuū.hoc vero in tempus futurum. Idq̄ fieri quoniā gerundio tēpus nō accidit: participio vero accidere manifeſtū eſt. ❡Gerundia ablatiui: gerundia ablatiui vt pauloante dicebamus tum iūcta prepoſitionibus: tum ſeparata reperiuntur at vero gerundia accuſatiui ſemper copulata prepoſitionibus reperiuntur: non tamen omnib⁹: ſed his tātum ad: ob propter: inter: ante: vt homo debet eſſe velox ad audiēdum: tardus aūt ad loquendū ⁊ ego veni ad legendos vel propter legendos libros. Vergilius in buc.age tityre ⁊ inter agendum occurſare capro cornu ferit ille caueto. Idem in.iij.geor.de equis. nāq̄ ante domādū ingentes tollent animos. Ablatiui gerundia his prepoſitionibus iunguntur.in de.ex.e ab.a.vt in nauigando venti poſuerūt. id eſt flare deſierūt vt apud Vergiliū.vij.eñ. Tum venti poſuere omniſq̄ repente reſedit flatus ⁊ eſt libellus Hiero.ad euſtochiū de viuendo deo.id eſt quēadmodū deo ⁊ non mundo inſeruire debeamus.⁊ titulus ille q̄ eſt in lj.digeſtorū de edendo.⁊ Cice.tu quod cogitas de tranſeundo in epirū: ⁊ illud quod omnes afferūt exēplū ex defendēdo ꝙ ex accuſando maior gloria comparatur. Nam ⁊ Cicero defendit multos accuſauit neminē propter vnū verrē quod ipſe in diuinatione fateť. Pli.in epiſtolis.ſermonibus dies tranſiebat.cum a ſcribendo vacaret. Cice. in quo nos iſti iuriſcōſulti impendiū: a dicēdoq̄ deterrent. Quinti.etiā prepoſitionē cū adiūxit orato.inſtitutionum lib.j.ſed ratio inquit recte ſcribendi iuncta cum loquendo eſt.

Gerūdin ſubſtantiuū ē ī nominatiuo reperitur participia futuri tēporis ⁊ gerūdia quā cōuenientiā habeant.

Cicero

Gerūdia ablatiui.

Aduertendum etiam eſt ꝙ gerundia adiectiua in actō ſemper iunguntur prepoſitionibus illis.vt ad numerādas vel ob numerādas vel ꝓpter numerandas pecunias veni preterꝙ cū his verbis loco conduco mando curo habeo ꝑ debeo vt ego locaui faciēdā ſepulturā. Animaduertendum quoq̄ eſt gerundium gti ſingularis recte iungi ſubſtantiuo plurali: vt plautus nominādi tibi iſtorum magis erit ꝙ edundi copia.

❡Anto. Aduertēdū eſt qꝛ pauloāte dixerat gerūdia actiui ſubſtātiua ſēꝑ aſciſcere ſibi ꝓpoſitionem nūc etiaꝫ dicit gerundia actiua in accuſatiuo eādem prepoſitionem deſiderare preterꝙ cum paucis verbis his fere. ❡Loco as.cōduco is.mādo as.curo as.habeo es.pro eo qđ eſt debeo es. Ser.ſul.i epi. quadam ad Cicer.vt faciēdam inquit ſepulturā locarēt.i.darent certa mercede arbitretio faciēdā. Ci.ij.de diuina. Redēptores columnā illā de cotta ⁊ torꝗto cōduxerāt faciendā. Sueto in vita Ceſa.gladiatores inquit notos vt capiendos reſeruādoſq̄ mādabāt. et Pli.in epi. Petis vt libellos meos emendādos recognoſcēdoſq̄ curē. Idē in epiſt.ad ſatur. preſertim cum emendū haberemus.i.deberem⁹ emiri. Trāquillus in vita Ceſa.vt cōſolādos eos magis ſperaroꝛ: ꝙ puniēdos habuerit. ❡Aduertendū quoq̄ eſt cōtra preceptū illud de cōuenientia adiectiui cū ſubſtātiuo hoc ē obſeruatū. Plau.in captiuis duob⁹ nolandi tibi iſtoꝝ magis erit ꝙ edūdi copia. Teren.date creſcendi copiā nouarū: qui ſpectandi faciūt copiā. Cic.ij.de diuina.dolebis rū ſtoicos noſtros epicureis irridendi ſui facultatē dediſſe.ſui ei genitiu⁹ eſt pluralis: qꝛ ad ſtoicos refertur Liui.xxj.ab vrbe. Non enim vereor ne q̄s.hoc me veſtri adhortādi cauſa magnifice loqui exiſtimet.

Gerūdia acti ſubſtātiua ſē ꝑ ī poſitione deſiderant et idē actiua

Liuius.

❡De verbis ſupinis. Cap.xij. ❡Epitome.

❡Supina etiā cui⁹ ſint orōnis ꝑtis hic docet puer ⁊ cui⁹ amēr cōmertiū.primūq̄ cui ſupinū iſſuat ⁊ q̄d deſignet.q̄dq̄ in ſecūdo.

Quod de gerūdijs dicimus.idē de ſupinis dici poteſt: eē aliā ab octo ꝑtibus orōnis niſi ꝙ gerundia participijs: ſupina v̄bis annumerari poſſunt.

❡De verbis ſupinis. Cap.x. Qđ ī ſuperiori capite diſputatū ē.q̄ nos gerūdia ⁊ ſupina dicimus ꝑcipalia v̄ba antiquores grammatici vno nole appellabāt ꝓpterea gerundia ꝑticipio futuri: ſupina ꝑticipio ꝑteriti ſilia ſunt. Que qm̄ a grāmaticiſ iunioꝛib⁹ diſtīguūť.qđ de gerūdijs diximus eē aliā ab octo ꝑtib⁹ orationis: idē nūc de ſupinis dicim⁹ eē aliā ab illis nouē: vt ſint in doctrina noſtra ſermōis latini partes orōnis decē. Qđ ſi ī octonario partium orationis numero preſtandum eſt: ad nomen gerundia ad verbum ſupina reducenda ſunt.vnde et Quinti.illa appellat verba ſupina: quemadmodum pleriq̄ omnes grammatici nomina participalia. ❡Chri. Recte iungi ſubſtantiuo: vt cōueniant ſicut adiectiuū ⁊ ſubſtātiuum Gel.li.v.in arbus adoleſcens dicens eloquentie dicende cauſarum q̄ oſtendi cupidus fuit. idem.li.xv.ſcaiſſeq̄ videtur cū librum lelius ſui ma

Gerūdia ⁊ ſupina ī quo diſtinguūtur.

gis admonendi: ꝙ alioꝝ docendi cauſa. Sed nihil noceret q̄ gerū illi plurales cauſarū ⁊ alioꝝ regerent̄ a gerū gerūdijs ſingularis orādi ⁊ docēdi: ex quadā huiꝰ gerūdij ſpeciali ſignificatiōe: itaq̄ tres haberet cōſtructiōes: tpſ eſt declarandi munera: tpſ eſt declarādoꝝ munerū ⁊ tpſ eſt declarādi munerū. Sʒ vtrā malueris poſt hac ſectari habebis cōſtructionis opinionē. Sūt p̄terea q̄dā locutiōes vulgo gerūdij gerū q̄ p̄mi latine nō p̄ſūt: niſi reducant̄ ad infinitiuū: idq̄ tm̄ i v̄bis cū duplici acc̄o ɔſtructis: vt doceo: moneo: veſtio: rogo: oro: aut trāſfert mihi hoc dictatū. Les ſciēces ſont difficilles a enſeigner ou eſtre enſeignees. Caue dixeris. Hec ſunt moleſte docēdi pueri. i. ſunt ſiue moleſti ſiue difficiles docendi op̄ʒ igit̄ dicas: difficile eſt aut moleſtū ē lr̄as ſiue docere ſiue doceri. Subaudi tu quēq̄. Ci. li. vi. epi. illud cui vis facile ē docere. Nō eīn dixit illō facile docēdi. Aduertēdū eſt rurſus q̄ſdā eē locutiōes p̄ gerūdiū acti nō ſatis late platas. q̄ ſi ad cōparatiū reducāt̄ romano rectē idiomate. vt ſi trāſferas ad latinitatē: aſcanio e multo iuueni arricomodari li la italia. Caue dicas. Aſcanius eſt nimis iuuenis ad cōmittēdum ei italiā. Sʒ aſca. ē iunior vl̄ nimis iuuenis: ꝙ cui cōmittat̄ italia aut cui italia ſit cōmittēda. Qui. ſʒ hoc aptꝰ ē ꝙ vt p̄badū ſit. Nō aūt dixit: hoc eſt valde aptū ad p̄badū niſi in alia capiat̄ ſignificatiōe. idē ideoq̄ nc ſuſcipiēde q̄dē ſunt eāe plures: ꝙ q̄bꝰ ſufficeratū ſe ſciat. Q̄ de gerūdijs diximꝰ idē de ſupinis dici p̄t: definiamꝰ igit̄ ſupinū: vt ſupiore capite de gerūdio fecimꝰ igit̄ ſupinū eſt p̄s oro

Supinū quid — nis indeclinabilis a v̄bo deductū v̄bi nōnūq̄ cōſtructionē admittēs: admittēs cōſtructionē dicimꝰ ad differētiā nōnullarū partiū indeclinabiliū. vt aduerſus ⁊ aduerſum: q̄ ſui v̄bi paſſiui cōſtructionē nō admittit adiectiuus nōnūq̄ p̄pter vltimū ſupinū q̄ cū nullo caſu cōſtruit̄. Vn̄ ſupinū deducat̄: varia variū tradūt auctores nā aliq̄ ſupinū q̄ſi ſupremū. aliū ſupinū. i. ſuperās. aliū v̄o ſupinū a ſub ⁊ binū deductū dixerūt. Nos v̄o feſtum Pōpeiū cōſulētes a ſupū ſupi nomie antiq̄ exortū cōrēdimꝰ cōmētitias etymologias negligentes atq̄ ſupinꝰ

ſupinum vnico p ſcribitur. — a. um. nomē adiectiuū p̄ſitemur. Siquidē cōparatiuū ab eo ſupinior reperit̄. Mar. nuſq̄ deſiſte ſupiniores. Q̄ aliq̄ grāmatici ſupinū verbi duos caſus acc̄m ⁊ abl̄m poſuerint ipſe viderint. Quū ſi eſſent caſus aliūde regerent̄. Q̄ nō p̄bāt. Q̄ v̄o plurimi cōtēdūt ſupinū per duplex p. ſcribi debere. Hora. refutat dum iſthic illo itertiū ſupinus: nā ſyllaba ſu. breuis eſt dactylicq̄ vltima. Mirandū eſt p̄terea p̄mū ⁊ vltimū ſupinū appellari. Quū inter duo ſuplatio nō cadat. dicere potius p̄ius ⁊ poſterius: aut citeriꝰ ⁊ vlteriꝰ ſupinum. Sed de his viderint eruditiores. ¶ Gerūdia. p̄ticipijs nō nocet q̄ ſupinū dixit auctor gerūdia cū noīe maximā ſimilitudinē habere: ⁊ inde potius nobꝰ ꝙ participijs gerūdia ānumerari debere. Quū ſi gerūdia cū tp̄e ſignificarēt participia plane forēt. at q̄a cū nomine ꝙ cū v̄bo maiorē hn̄t ſimilitudinē. Cōtulit igitur auctor illic participium inter nomē ⁊ verbū hic vero inter verbū ⁊ participiū: nulla igitur erit repugnātia dictorum.

Primum ſupinum ſemper iungitur verbo ſignificanti motū ad locū vt eo deambulatum. vado venatum. ſignificatq̄ ſemp actionem. niſi ſit a v̄bis neutris paſſionē ſignificantibus. Nā illa do filiā nuptū venūdo ſeruos. ſpectatum admiſſi riſum teneatis amici. motum in ſe continent ſicut ⁊ illa ſuperiora.

Vltimū ſupinū ſemp iungitur nomini adiectiuo non tanquā ſubſtātiuū. ſed tanquā verbum regiturq̄ ab eo ⁊ ſignificat paſſionem. vt eſt res horrēda dictu. id eſt vt dicatur miſerabilis viſu id eſt vt videatur.

¶ Antro. Primū ſupinū. hec de ſupinis p̄ce-

Precepta de ſupinis ɔtra p̄ſcianū oīſq̄ fere alios grāmaticos. — pta cōtra vulgus fere oīm grāmaticoꝝ. Priſcianūq̄ in primis excogitatū eſt: q̄ putabāt ſupi̇na ſignificare actionē ⁊ paſſionē cū p̄imū ab actiuis ⁊ neutris v̄bis actionē ſignificātibꝰ ſemp ſignificet actionē: ſʒ ſemp paſſionem. Quod vero dicit p̄imū ſemp iungi verbis ſignificātibus motū ad locū: ea ſunt que nō modo habēt motū explicatū: ſed etiā implicitū: vt eo is. vado is. p̄ficiſcor ceris. venio is. ago is. mitto is. Teren. in andria. cur te is p̄ditū. Verg. in. iiij. Venatū eneas vna q̄ miſerrima Dido in nemꝰ ire parāt. Idem in. iiij. geor. Venimꝰ huc lapſis q̄ſitum oracula rebꝰ idē in buc. Huc ipſi potū venient p̄ prata iuuēci. idē ibidē. ⁊ potū paſtas age tityre. Salu. i iugur. legatos inquit ad iugurtā de iniurijs q̄ſitū miſit: ⁊ iterū ibidē. Nō mea culpa ad vos oratū mitto. Motū q̄ dici cōtinere in ſe illa do filiā nu-

Saluſti. Teren. — ptū apud Teren. vt eat nuptum. i. ad hoc vt nubat paſſiue ⁊ venūdo ſeruos. i. vt vendātur etiā paſſiue ⁊ illud

Horatiꝰ — Hora. in poe. ſpectatū admiſſi riſum teneatis amici. i. recepti in domū vt veniatis ſpectatū. i. ad aſpiciēdū. Et

Plautus — ſignificat ſemp actionē ſi veniāt ab actiuis aut neutris actionē ſignificātibꝰ. nā a paſſionē ſignificātibꝰ paſſionē ſi̇gnificat vt eo exulratū. i. vt exulē: venio vapulatū. i. vt vapulē. Plau. i aulula. coctū ego nō vapulatū duxi.

valla cete riſq̄ ſcriſ — ductꝰ ſuʒ. idē in mercatore ſi opprimit p̄r q̄ dixit exulratū abīt ſalus. Idē paulopoſt: certū ē exulatū hinc ire me ⁊ illa q̄ diximꝰ do filiā nuptū. venūdo ſeruos. Poſt ſe vero cōſtruunt̄ cū caſu cū quo cōſtruit̄ verbū a quo deſcēdūt. de ſupino a verbis actiuis ⁊ actionē ſignificātibꝰ intelligit. vt q̄ ex terētio attulimꝰ: cur te is p̄ditū: et ex Verg. lapſis q̄ſitū oracula rebꝰ. Nā venio exulatum a rege: neſcio an ſatis latine dici poſſit. ¶ Vltimū ſupinū nō minori in errore ante hāc Laurētij p̄ceptionē verſati ſunt grāmatici in vltimo ſupino: ꝙ fuerāt i p̄ _ cū putabāt ita poſſe iūgi v̄bo ſignificāti motū ⁊ ſignificare actionē quēadmodū ⁊ p̄imū. Itaq̄ reliq̄s ābagibꝰ omiſſis. oſ̄dit p̄imo q̄uō cōſtruat̄: deinde q̄d ſignificet. Nā cōſtruit̄ inq̄t non cū v̄bo ſignificāti motū: ſed cum nomine adiectiuo: nō tāq̄ ſubſtantiuū: neq̄ cum eo nō cōuenit: neq̄ cōuenire debet in genere numero ⁊ caſu ſed tan. ꝙ verbum q̄ deſiderat ab illo adiectiuo determinari: a quo etiā regitur. Et ſignificat ſemp paſſionē non quēadmodū aliū dicebāt actionē ⁊ paſſionē. vt eſt res horrēda dictu: id eſt vt dicatur miſerabile viſu id eſt vt videatur mirabile dictu: id eſt vt dicatur. Ver. ij. geor. nec viſu facilis nec dictu effabilis vlli: ⁊ in quarto eiuſdem. ſubitum ac dictu mirabile monſtrum. Idem in p̄imo eneidos in breui a ⁊ ſyrtes vrget miſerabile viſu. Idem in ſeptimo id vero horrendum ac viſu mirabile ferri.

¶ Ehriſto. iungitur verbo. Nullo tamen regimine cōſtructum ex natura verbi. ¶ Significāti motū ad locū. Suetonius in auguſto. Quod filiam ſuam baias ſalutatum veniſſet Horatius in ſermoni. Luſum it. Mecenas

Horatiꝰ — tas dormitū eo Vergilius quoq̄ verba enim que ſignificant motū a loco: vt proficiſcor: diſcedo: decedo atq̄ ſignificantia motū per locū vt pertranſeo: tranſeo: traiicio: traduco. Quodam modo ſignificāt motū ad locū

Idem — vnde eis prius gerundium adiungi poteſt: dicimus enim proficiſcor auditum pertrāſibam lectum ⁊ etiam aliqua ſignificantia motum in loco vt ſuadet Horatiū auctor. Spectatum admiſſi riſum teneatis amici. ¶ Niſi ſit a verbis neutris: nam tum hoc p̄imū ſupinum paſſionem ſignificat Plautus in mercatore. Cum reduxi

domū nam ibat exulatum. Liuius lib.vij. primo pomeriū venit exulatū. Motū in ſe continēt vt illa ſuperio ra hic vero motus occultior: eſt motu illo qn̄ dicebat eo venatū: vado deambulatū. Teren. in pho. Nuptū vir ginē collocatū huic adoleſcenti. ¶ Ultimū ſupinū hoc apud grāmaticos voci paſſiue nō quidē actiue aſcribi debuiſſet ſignificat em̄ ſemper paſſionē. ¶ Tan. p̄ verbū ꝛ maxime infinitiuū: dicimus enim dignus amatu: facilis declaratu: idoneus dictu. vbi dici poſſet dignus amari: facilis declarari: idoneus doceri. Uer. ꝛ puer ipſe fuit cantari dignus. i. dignus citu vel dignus vt cantaret. ¶ Jungit̄ noī adiectiuo. Hec noīa adiectiua cuiuſ uis grad⁹ eſſe p̄t. Lactā. li. j. inſti. oīa dictu pͣna ſunt: auditu ſuauia: facilia intellectu: honeſta ſuſceptu. Ci. ad treb. vt nō explicarē qd̄ eſſet optimū factu. Quint. li. j. Nā maiora intellectu velut parū aptos ad ſuſcipiendū alios nō ſubibūt. Ecce honeſta ſuſceptu: maiora intellectu: optimū factu. duo tn̄ inueniūnt̄ noīa fas ꝛ nefas q̄ ſubſtantiua ſunt gn̄is neutri. q̄buſ vltimū ſupinū ſolet adiungi. Cic. v. rhet. Sed hoc fas eſt dictu. Macro. li. iij. ꝛ qd̄ dictu nefas eſt: hec tn̄ noīa licet voce ſint ſubſtantiua ſignificatiōe pro oīno ſunt adiectiua. Uergilius Lactan. Quinti.

Ex quo ſequitur ꝙ neq̄ poteſt iūgi verbo. vt grāmatici indocti dicunt venio lectu neq̄ ponit̄ pro nomine vt Priſcian⁹ dicit venio venatu pro de venatione neq̄ iūgit ſibi adiectiuū neq̄ recipit prepoſitionē neq̄ regit nomē. Qd̄ ſi dixeris bon⁹ ciuis eſt dign⁹ gubernatu dubitaueritq̄ aliq̄s gubernatu vtrū ſit nomē an verbū ſupinū ex adiūctis tollet̄ hec ābiguitas. Nā cū ē nomē. genitiuū regere p̄t vt ē dign⁹ gubernatu reipublice ꝛ iūgit ſibi nomē adiectiuū. vt ē dign⁹ magno gubernatu ꝛ recipit ꝓpoſitionē. vt receſſit ex gubernatu. Cū vero eſt verbū ſupinum quemadmodum diximus nihil tale habet ſʒ tantum a nomine adiectiuo regitur et in verbum paſſiuum reſoluitur.

¶ Anto. Ex quo ſequitur ꝙ conditionibus quas dixit vltimuʒ habere ſupinū infert q̄s nō hʒ ꝛ a quibus diſtinguitur a noīe cū quo terminationē habet cōem. Nā ſupina ſimilia ſunt nominibus pͥcipialibus quarte declinationis in actō ꝛ ablrō. Prima itaq̄ conditio eſt ꝙ nō iungit̄ verbo: vt imperiti grammatici antehac dicebāt venio lectu. p eo qd̄ eſt de legendo. q2 vt diximus ſemp iungitur noī adiectiuo. Hec Laurentij ꝓceptio cū mihi ſederit in aīo: inueni apud Catonē in li. de re ruſtica. clauſulā que illaʒ maxime labefactaret. Nā vbi de officio villici ſcribit prim⁹ inquit cubitu ſurgat: vltimus cubitum eat. Qui hoc loco non dicat cubitu ſurgat ſic eſſe vltimū ſupinū: quēadmodū cubitum eat primum. Sed cubitu tam nomē eſt pro cubat. one: ꝙ cubitū ſupinū illud. Preterea miror ꝙ Diomedes ait lectu pficit ſupinū eſſe. cū manifeſtū ſit lectu p lectiōe in eo exēplo eſſe poſitū. Altera igit̄ cōditio eſt ꝙ non ponat̄ pro noīe: vt qd̄ Priſ. lib. viij. ꝛ poſt illū oēs grāmatici dixerunt venio venatu. i. de venatiōe nā tunc nomē eſſet: ꝛ ſic illud Catonis exponēdum eſt cubitu ſurgat. i. de cubatione. ꝛ illud Diome. lectu pficit. i. lectione. Tertia cōditio eſt ꝙ non iungat ſibi adiectiuum: neq̄ enim dicere poſſumus eſt res horrēda humano viſu. Quarta ꝙ nō recipit prepoſitionem vt eſt res horrenda viſu a nobis aut in noſtro viſu Quinta ꝙ nō regit nomē: vt eſt res horrēda viſu hoim. Ex qb⁹ etiā infert̄ vltimū ſupinū nō deriuari a verbis voce aut ſignificatiōe paſſiua carētib⁹ qm̄ quidā in ea reſoluendi ſunt cū paſſionē ſignificēt: vt ſi velis dicere eſt res horrēda ſonitu: ꝛ indigna locutu. Deinde dicit cū vltimū ſupinū ſiue ſit in terminatiōe ablrō noīs participialis ſi quiſpiā dixerit bonus ciuis eſt dign⁹ gubernatu amphibologiā eſſe q̄ ex adiunctis oʒ tolli: vt eſt dignus gubernatu reipu. ꝛ eſt dignus magno gubernatu: ꝛ receſſit ex gubernatu gubernatu mihi pfuit: qb⁹ i locis maīfeſtū ē gubernatu p gubernatiōe poni: declinatur q̄ hic gubernat⁹ gubernat⁹ gubernatui. Participiū codē mō. participiū dupl'r cōſiderat̄: aut quatenus ē adiectiuū ꝛ ſic oʒ cōuenire cū ſuo ſubſtātiuo in gn̄e numero ꝛ caſu: vt vir doctus: aut qua trahit originē ſignificationē q̄ ab aliquo verbo: ꝛ ſic regit caſum illius verbi a quo deſcendit. Nam q2 doceo doces. participia actiue vocis ſunt docēs docturus eadē rōne dicimus ſum docēs te grāmaticā. ꝛ ſum docturus te dialecticā: ꝛ in voce paſſiua eadē rōne dicimus. ego ſum doctus a te grāmaticam: doceo te grāmaticā: doceo te dialecticā ꝛ in voce paſſiua eadē rōne dicimus. ego ſum doctus a te grāmaticam: qua ego doceboꝛ a te grammaticā. ego ſum docendus a te dialecticā qua ego doceboꝛ a te dialecticā. ꝛ pari modo de reliquis verbis: que varijs modis conſtruuntur. Cubit⁹ cuius ſit oīonis prīs. Ultimum ſupinū terminatiōe eſt ſiue in terminatiōe ablrō nois participialis.

¶ De conſtructione participij Cap. xx.

¶ Epitome.

Participiū qd̄ tria habere tpa cōſtat: qn̄ nomini qn̄ pronomini ꝛ qn̄ verbo inſtar adiectiui noīs copuletur: ꝛ queʒ poſt ſe deſideret caſum.

Participiū eodē modo iungitur nomini: ꝛ pronomini ꝛ verbo quo nomē adiectiuū poſt ſe vero deſiderat caſuʒ cū quo cōſtruit̄ verbū a quo deſcēdit. vt amans filiū amaturus deum: amatus a patre: amād⁹ ab vxore. inſeruiens amico: inſeruiturus propinquis: carens voluptatibus: cariturus turture magno.

¶ Ebri. Neq̄ pōt iūgi verbo adde tu neq̄ participio: nā illud Statū pͥi. Achilleidos nomē ē nō āt ſupinū ꝛ tūc venatu rediturū i limite primo opicēs. idē tn̄ auctoꝛ paulopoſt ſupinū ꝓtulit cū dixit grauis āplexu. Nā cū ē nomē igit̄ cū ē ſupinū ſibi adiectiuū iūgere nō pōt. Qd̄ ē cōtrariū ſentētie illi ſupiori. Qn̄ auctoꝛ dixit vltimū ſupinū ſemp iūgit̄ noī adiectiuo. Sʒ hoc cauillū facile refutabim⁹. Aliō em̄ ē iūgere ſibi adiectiuū. Qd̄ ſupino accidere nō pōt tāq̄ ſubſtātiuo. aliō aūt iūgi alicui adiectiuo ſicut dictiōi vn̄ regit̄. Si tn̄ adiectiuū admiſerit nomē eſt. Uergili⁹ horreſcit viſu ſubito inſa⁹ eneas. ¶ Et recipit ꝓpoſitionē: tūc autē nomē eſt. Cic. p placo: ꝛ cōplexu vt eriperet facile pateret̄. In eo qd̄ auctoꝛ in cōmēto hui⁹ lectiōis intulit. hoc ſupinū vltimū deriuari nō poſſe a verbis voce aut ſignificatione paſſiua carentibus exceptiōe opus eſt. Quippe exēpla extāt oppoſit̄: ſed ea quidem per quā rara. Cicero ſecundo tuſcula. multa dictu grauia perpeſſuq̄ aſpera. Gel. lib. primo ca. xix. Sunt quedam difficilia ſcrutatu ꝛ illud Ciceronis. Quod in aliū vſum iam acirauimus vt non explicarem. Quod eſſe optimum factu: preterq̄ quod olim vt ſupra oſtendimus factoꝛ ꝛ ſcrutoꝛ. veteres dixere. et in de ſcrutatu et factu proficiſci potuerunt. Pomponius mella libro primo. Nilus nec ſtatim nauigari dignus non dixit nauigatu dignus nauigo em̄ paſſiuā non agnoſcit. Quod ſi reperiatur ex vi inſtrumēti iā procul du Ultimū ſupinuʒ cui iungatur Uergil. Gellius Pōponi⁹ mella.

Syl. ius bio nomẽ erit: nõ q̃dẽ ſupinũ. Sylli. li. ij. venatu. ⁊ Syllius. primos defenderat annos. ❡ Participiũ eodem mõ iungit: nõ ꝙ eodẽ mõ participiũ adiūgit̃ his tribus partib' nomini ⁊ pnomini ⁊ verbo. Sed eodẽ modo vt nomẽ adiectiuũ. ❡ Deſiderat caſum. Horatius li. j. epiſt. te manet vt pueros elemẽta docentẽ.

Sunt noĩa participijs ſimilia. vt amãs doctus q̃ ſola ↄſtructiõe diſcernunt̃. Nã cũ dico amãs vxorẽ pticipiũ eſt. amãs vxoris nomẽ eſt. Sȝ cũ ſunt noĩa recipiũt cõparationẽ: vt amãtior vxoris. amãtiſſimus vxoris doctior Ciceróe. doctiſſim' oĩȝ. Tẽpore quoq; poſſũt diſcerni. nã cũ dico ẽ amãd' a me ſignificat qõ a me amabitur cũ vero tãtũ eſt amand' qõ eſt dign' amari. vir tamẽ ſub hac forma recipit cõparationẽ. nã qõ q̃dã dicũt reuerẽdiſſim': colendiſſim': obſeruãdiſſimus ego dicerem potius admodum reuerendus. perq̃ colend' plurimum obſeruandus. ⁊ alia ſimili modo.

❡ Anto. Sunt noĩa. pticipia poni p noĩb' poſſe li. iij. dictũ ẽ nũc aũt vt aliquid addat uiud ipſum reperit: oſtendit. ꝙ in quo diſtingui poſſit a noĩe. Primo cõſtructione: nã cũ participiũ vt pauloante dixim' regat caſum verbi a quo deriuatur mutata cõſtructione ponitur loco noĩs: qõ exẽplis demonſtrat de cõſtructiõe. rñ pticipij loco noĩs poſiti īfra dicetur. ❡ Sȝ cũ ſint noĩa recipiũt cõparationẽ hoc de pticipijs pñtis ⁊ p̃teriti intelligitur: vt amãs amãtior amantiſſimus. doctus doctior doctiſſimus. participia futuri temporis loco noĩs poſita cõparationẽ nõ recipiũt neq; eñ poſſemus dicere ab amaturus amaturior amaturiſſimus. ab amãdus amãdior amãdiſſimus. Nam qõ tẽpeſtatis nr̃e boĩes curiales dicũt atq; ſcribũt. Reuerẽdiſſimus pater colendiſſimus dñs: obſeruandiſſimus p̃ſul potius dicẽdũ eſſet p t̃m participiũ loco noĩs poſitũ. ⁊ aliqõ aduerbiũ qõ intẽtionẽ quandã ſignificaret: augeretq; ſignificationẽ. vt Boetius in. j. de cõſolatione: cũ phĩloſophiã deſcribit: ⁊ vultus inq̃t admodũ reuerẽdi. Qõ ꝟo dixit pticipiũ futuri ĩ rus: loco noĩs aliqñ poni oñdit Laurẽ. li. elegãtiaꝝ. j. Nã cũ dixit Quir. Neq; eñ hui' rei meminit vſq̃ poeta: pfecto nõ taciturus de tãta ſua glĩa pinde eſt ac ſi alio mõ dixiſſet rem ſibi nõ tacendã: hoc eſt dignã taceri. Pli. q̃z iunior ĩ epi. ↄfero inq̃t quinq̃ginta milia: nũmũ plus collaturus niſi verecũdia tua ⁊c. Collaturus dixit nõ tã ſignificãs tps q̃ voluntatẽ ⁊ aĩm pferendi. Oĩa igit̃ q̃ttuor pticipia trãſire pñt in vim noĩs: ſed qñ ſunt pticipia qñ noĩa q̃nq; modis dignoſcim'. Primo ↄſtructiõe: vt amãs vxoris p amator vxoris. Scdõ tpis amiſſiõe. vt Oui. militat oĩs amãs ⁊ hȝ ſua caſtra cupido: amãs p amator poſuit. Tertio ↄparatõe: vt amãs amãtior amãtiſſimus. Quarto ↄpoſitiõe. vt innocẽs idoct'. neq; eĩ ſũt ꝟba innoceo inoceo. indoceo idoces a q̃b' deriuent̃. Quĩto ſigñtiõis mutatõe: vt diligẽs nõ q̃ diligit ſȝ q̃ ſolers eſt.

Que pticipia ĩ vim noĩs trãſire poſſũt.

❡ De nominis conſtructione cum alio caſuali. Capur. xij.

❡ De noĩs cõſtructione cũ alio caſuali. Cap. xij.

❡ Epitome.

Nomina an que cũ caſibus conſtruant̃ an adiectiua ⁊ an participioꝝ formã hab̃ẽtia: an maſculina in ex terminata: ⁊ q̃d de ſuperlatiuis: cõparatiuis ⁊ verbalibus in bilis terminatis ⁊ que alia tandem caſibus copulentur. hoc edocet capur.

Nomina quoq; cum caſibus conſtruuntur quedam cum genitiuo: qualia ſunt nomina adiectiua certe cuiuſdam ſignificationis: vt integer vite: ſceleris pur': preceps animi: prodigus vite: dubius itineris: tenax propoſiti: cupidus honoris.

Anto. Poſteaq̃ de conſtructione verborũ participioꝝ: atq; cũ alijs ptibus orõnis dictũ eſt. hoc loco de conſtructiõe noĩs cũ alio caſu diſputabimus: ⁊ in primo cũ gtõ non de illa conſtructione que notiſſima eſt cum gtĩs cõſtruit̃ cũ noĩe ſubſtãtiuo ex vi vel q̃ſi poſſeſſionis: vt liber vergilij. Uer. decem argentorum. Sed cum nomen adiectiuũ vel participiũ in vim noĩs tranſiens. aut nomẽ ꝟbale qõ in or vel in ix deſinit: cõſtruunt̃ cũ gtõ ex idiomate hoc eſt p̃prietate ſermonis latini: quo in loco imirati ſumus precipue Diomedẽ grammaticũ ne q̃s exiſtimet hec a nobis fuiſſe tumultuarie p̃cepta. Dicit igitur in primis ꝙ noĩa adiectiua certe cuiuſdã ſignificatiõis ex rõne idiomatis latini gtõ iungit̃. Sunt aũt illa potiſſimũ q̃ habitũ ſiue priuationẽ alicuius rei ſignificãt vt integer vite Hora. j. car. integer vite ſcelerisq; purus. Uer. ix. eñ. atq; integer euipſcanius. Preceps animi. Uerg. ix. eñ. Et p̃ceps animi tinarus ⁊ mauortius hermõ. Prodigus vite. Hor. ij. carmine. aleq; magne pdigum paulũ ſuperante peno. Dubi' itineris. Diomedis exẽplũ eſt in idiomate genitiui Uer. iii. ge. Nec ſnm animi dubi' verbis ea vincere q̃ ſit. Tenax ꝓpoſiti Hora. j. car. Juſtũ ⁊ tenacẽ ꝓpoſiti virũ cupid' honoris. Hoc quoq; Diomedis exẽplũ eſt. Atq; eadẽ rõne dicim' emulus laudis. amẽs animi. auid' pugne. cert' experimẽti. incertus vie. cõſcius facti. inſcius eui. pſcius venturi: neſci' veri. ignarus rerũ ignar' ſalutis inops animi. lex' laboꝝ memor matris matur' eui: pſper frugũ. reus voti. ſerus ſtudioꝝ ſecur' amoꝝ vẽri van'. animi vecors. Oui. vj. me. vt tñ exẽplis intelligat emula laudis. Uerg. iiij. eñ. iſq; amẽs animi ⁊ rumore accenſus amaro. idẽ in. ix. ergo auidũ pugne dictis ac numine phebi. Macro. in ſomnũ ſcipionis. Hippocrates experimenti cert' aſſeruit Sene. in edipo an latera cura ſerpũ incert' vie. Uer. iiij. eñ. teſtat̃ moritura deos ⁊ cõſcia fati ſydera. idẽ in. vj. pſcia venturi da. nõ indebita poſco. idẽ. iij. geor. etiãq; tremẽs etiã inſcius eui. Oui. j. meta. Ueri q̃ ſi neſcia q̃rit Uer. x. eñ. pſperis ignar' rerũ ingratuſq; ſalutis. idẽ. iiij. eñ. Seuit inops altorq; accenſa p vrbẽ bacchatur. idẽ in. xj. quas illi leta laboꝝ ipſa ſuis manib'. idẽ. j. eñ. At memor ille matris acidalie Idem in. v. atq; cui matur' aceſtes Hora. iiij. car. pſperã frugũ celerẽq; pronos voluere menſes Uer. j. eñ. ſcarus amoꝝ germane. idẽ in. v. cõſtituũ ante aras voti reus Ouid. xv. meta. Spectatusq; agit̃ legũ reus. Cõſtantinus tñ in quadã ſanctione. ne ſumus inq̃t. egimus rei: q̃ pugnãdo fideliter de oĩbus gentibus meruim' eſſe victores Hora. O ſeri ſtudioꝝ qui me parcetis Apul. iiij. meta. Jam vecors animi tectũ ſcandulare conſcendit Uerg. x. eñ. Aut ego veri vana feror.

Hora. Uerg. Ouid. Uerg.

❡ Ebꝛ. Sola cõſtructiõe diſcernuntur. Ego vero potius dicerẽ ſola tpis amiſſione. Quippe ſi participiũ tpe p̃iuës. nihil hȝ quominus ſit nomẽ vel exaute mẽbratim. Singulis eius diffinitionis differentias ⁊ ide ſatis li. ſbit citra tps pticipiũ oĩno eſſe nomẽ. Addo etiã pticipiũ nõ mutare vnq̃ ↄſtructionẽ ſui verbi: neq; ↄparatio

nam recipe.aut aliter cōponi quā verbū:aut ſignificationē pdere ſui ꝓbitiuū priuſ tp̄s amiſerit:itaqꝫ hec dil‑ tatat eſt maxime ſufficiēs cū ſcꝫ tp̄is amiſſio.Qua pricipiū trāſmutet in nomē:vñ ego neſcio an idcirco prici piū mutet in nomē ſemp:q2 cōponat ꝯpoſitiōe qua nō ſuū ꝯponat verbū Cic.in paradoxis.Quib' hac inau dita nō ſunt Stati'.j.theba.Inaſpectos celo radiiſqꝫ.vbi inaudita ꝛ inaſpectos pricipia ꝯpoſita.Quoꝝ ver‑ ba ſimul ꝯpoſita nō inueniunt qm̄ tp̄s illic nō amittūt.ne pticipia ꝗdē eſſe deſiuerūt. ¶ Amās vxoris.Iuue. ſaty.vi.Si nec bibētis amās Ci.li.ij.de natu.deoꝝ.Canū ꝓo tā fida cuſtodia tā amās dñoꝝ etiā. Si cōparet. Quint.li.j.Vir amantiſſimus antiqtatis.idē patiētior laboris natura in pueris.Qđ ſi qs dixerit.Quo diſtin guent modo in his locutionib' egēs pecuniaꝝ recordās lectionis.egēs atqꝫ recordās ſint ne noīa an pticipia Quoꝝ ꝗ verboꝝ ꝯſtructionē retinētia huic ꝓo dicendū cenſeo ſi recordās lectionis aut egens pecuniaꝝ tp̄s actu induxerint pticipia plane ſunt ſi ꝓo habitū ſine tp̄e noīa: vt recordator lectiōis abundator pecuniarū. ¶ Vir tñ ſub hac forma de hoc ſatis dixim' lib.iij.reuerētiſſim' a reuerens tis. Nā a reuerēd' reuerēdiſſim': nunqꝫ apud idoneos legas auctores.Sueto.in nerone.Iudices priuſqꝫ inciperet:reuerētiſſime alloquebat Di uus Greg.in prologo moraliū dño reuerēdiſſimo ꝛ ſanctiſſimo fratri Leandro ſalutē. ¶ Plurimū obſeruād' Quin.lib.j.tunc vel maxime formāda quum ſimulandi neſcia eſt.

Cicero.
Egēs ꝛ recordās an ſint noīa
Grego.

Noīa pterea formā pticipioꝝ hñtia.vt patiēs laboris. negligēs amicoꝝ.fugitās litiū appetēs alieni pfuſ' ſui doctus grammatice.victus animi.expertus belli.
Noīa quoqꝫ maſculina terminata in or.ꝗ formantur ab vltimo ſupino u mutata in or.et feminina terīata ī trix.ꝗ formāt a maſculinis.tor mutata ī trix vt ama tor vxoris.amatrix viri.doctor gētiū.expultrix vitioꝝ
Et noīa ſuperlatiua cōſtruūtur cū gtō: ſed tantū plu‑ rali niſi ſint noīa collectiua.vt doctiſſim' grecoꝝ.ſa‑ piētiſſim' philoſophorū.fortiſſim' gētis danaū. con patiuū ꝗ iter duo.vt aiacū fortior fuit telamonius.

¶ Anto. Noīa pterea formam pticipioꝝ ha‑ bētia.i.que figurant ex pticipiis pñtis tp̄is ꝯ preteriti pñt ꝯſtrui cū gtō:vt Ver.ij.ge. Patiē tes vomeris vnci.ꝛ ab eo ꝯpoſitū īpatiēs Iu ue.Impatienſqꝫ more pauet.ꝛ ſpuria ducit. Negligēs amicoꝝ Diomedis eſt in idiomatis fugitās litiū Terē.in phor.herus me' libera lis eſt.fugitās litiū. Saluſti' in catilina.pfu ſus ſui alieni appetens. Participia naqꝫ ſi eſ ſent actō iungerentur.diceremuſqꝫ patiens laborem appetens pecuniā. negligens ami‑ cos fugitās lites.Eodē mō ſi dixeris.doctus grāmaticā:vict' aīm:expertus bellū pticipia ſunt.doct' grāmatice:vict' animi: pfuſus ſui expert' belli noīa Ver.x.eñ.expertos belli iu‑ uenes aſt ſilua trecētos.Idē.iiij.ge.Immemor heu victuſqꝫ animi.Hora.iij.car.docte ſermo nis vtriuſqꝫ lingue.Eadē ꝗ rōne Ver.dixit.

Que noīa pñt cū gtō conſtrui.
Horatius Verg.

j.eñ.expediūt feſſi rerū.ꝛ Hora.j.car.inſaniētis dū ſapiētie cōſult' erro.Idē in.j.ſer. Agricolā laudat iuris le gumqꝫ perit':nā pticipiū eſt a perio:qđ in vſu nō eſt in ſimplicitate a quo experior.Et apuleius de repēte ani mi mutat'. ¶ Noīa ꝗ verbalia ꝗ aīn pticipialia vocāt formata ab vltimo ſupino u mutata in or.cōſtruuntur cū gtō vt amator vxoris:doctor gentiū:ꝛ feminina ꝗ formant a maſculinis tor mutata in trix.cū gtō etiā cō‑ ſtruunt:amatrix viri:ꝛ ꝗ etiā irregulariter formant vt expultrix vitioꝝ:qđ ab expulſor fit.Et noīa ſuplatiua: ſuplatiuū cū plurali tñ gtō cōſtruit vt Hora.j.ſer.grecoꝝ longe doctiſſim'. pōt etiā cū gtō ſingulari conſtrui modo ſit nomē collectiuū hoc eſt in numero ſingulari multitudinē ſignificās vt pplis gens Ver.j.eñ.o danaū fortiſſim' gentis titide. ¶ Cōparatiuū ꝗ quotiēs inter duos ſit cōparatio:ad imitationē grecoꝝ pōt cū gtō cōſtrui:quotiēs ponit:vt iuniores grāmatici dicūt:ptitiue:vt ſi dicas aiacū fortior fuit Telamonius.duo eniꝫ tñ fuerūt aiaces alter telamoni' alter oilei fili' nā ſi tres fuiſſent:nō fortior:ſed fortiſſim' dicendū erat ſicut dicim' digitoꝝ medi' eſt longiſſim':manuū ꝓo dextra eſt fortior loco etiā gtī nōnunqꝫ ponit ablatiuo cū prepō ne de vel ex Ouid.in ep̄la medee:cū minore pueris iuſſu ſtudioqꝫ vidēdi.duo eñ erāt medee filij.Ceſar in cō‑ mentariis:heres erāt ſcripti:cū duob' filijs maior.Illud nimis licēter dictū eſt:quo Paulus Hieronymo iter prete ſcribit ep̄las.Maior ꝛ minor nō inter tres:ſꝫ inter duos ſolēt hbere diſtantiā Hiero.in heluidiū. Spes inqt fides charitas tria hec:horū maior eſt charitas p maxima aut charitas fidei ꝛ ſpei ſimul cōparat:horuꝫ poſuit p his ad imitationē grecoꝝ:ꝗ cū ablatiuū nō habeāt:cōparatiuū cū gtō ꝯſtruūt quēadmodū ꝛ ſuplatiuū alio modo inter illos dña eſt:qđ cōparatiuū iungit cū gtō ſignificāte vnū aliqđ ſui gñis.ſuplatiuū vero cū gtō ſignificāte plura ſui gñis.Illud tñ hoc in loco nō eſt diſſimulandū qđ Valla notauit ꝙ cōparatio vniꝰ gradus ſiue primū obtinet:ſuplatiuo vero vltimū:nam vbi eſt ſuplatio neceſſe eſt vt ibidē ſit ꝯparatio. Si eñ plura ſint vaſa ad eandē magnitudinē facta:ꝛ aliud ſit longe capaci':recte dixeris illud eſſe maius oībus illis:que ſunt inter ſe equalia ꝙ ſi aliqđ vas ſit maius alio:aliud maius illo:hoc cōparatum illis duobus non dicetur maius illis:ſed maximum illorum.

Noīa ꝓbalia participalia ab aliquibus appellāt.
Aduerte.
Valla.

¶ Chri. Patiēs laboris Luca.li.iiij.Hectoris patiēs eundē ſupenatat amnē:etiā ſi cōpat Quin.li.j.patiētior laboris natura in pueris. ¶ Cōſtruūtur cū gtō.Plau.in mene.vt ſiā miſeroꝝ miſerrim'. Sꝫ aliqñ ꝯſtruitur cum gtō poſitiui latētis in ſuplatiuo Cic.p.C.Pōpeio:an ꝓo ignoraris portū Caiete celeberrimū atqꝫ ple niſſimū nauiū:aliqñ ex vi poſſeſſionis Quint.olim in lrīs ſtudioꝝ antiquiſſimā muſicē extitiſſe.Aliqñ ex na‑ tura noīs etiā in ſuperlatiuo latētis:ꝛ eo quidē ſingulari.Iuue.gēs adulādi prudētiſſima Pli.iunior ad aria num.vir monēdaꝝ lachrymaꝝ peritiſſimū ꝯſtruit etiā cū duob' gtīs altero ex ſuperlatiōis altero noīs poſiti ui virtute Hora.ſaty.v.li.j.Helīodorus lingue grecoꝝ doctiſſimus.Cōſtruit etiam cū actō prepōnis latentis in ſuperlatiuo Gellius li.iij.Qui proximus illam noctem illuceſcit.

Gtīs ꝗb' modis regatur.

Sunt quedā ꝗ poſſunt iungi gtō vel datiuo:vt ſimilis patris vel patri.fidus regis vel regi.proximus tullij vel tullio.propinquus Ceſaris vel Ceſari.
Quedā ſunt:ꝗ poſſunt iungi genitiuo vel ablatiuo vt

¶ Anto. Sunt ꝗ poſſunt ſimilis patris vel patri:ſed eſt differentia teſte Diomede.quo‑ niam ſimilis patris eſt in moribus:ſimilis patri in corporis figura atqꝫ lineamentis: quod Iuuenalis expreſſit dicens:quādoqui‑ dem ſimilē tibi ſe non corpe tm̄:nec vultu de derit morum quoqꝫ ſilius Terē.in eunucho.

diues agrorū vel agris. vacuus cerebri vel cerebro. plenus rimarū vel rimis. dign⁹ honoris vel honore.
Datiuo etiam cōplura iunguntur: vt facilis omnib⁹ difficilis nemini. charus ſuis. iucūdus alienis. aptus bello: idoneus paci.
Uerbalia quoq; in bilis: datiuo iungi poſſunt. vt amabilis cunctis. viſibilis nulli.
Accuſatiuo etiam iunguntur plura nomina adiectiua ſed (vt diximus) figurate. idq; apud poetas tm̄. vt flauus capillos niger oculos. horridus barbam.

dñi ſilis eſt. Nā qḋ Uerg. in .j. ēñ. dicit os humeroſq; deo ſilis: ex opinione vulgi atq; epicureorū dictū eſt ꝗ putāt deos humanā effigiē hr̄e. fidus regis vel regi. Uer. xij. ēñ. preterea regina tui fidiſſima: nam grūs ille poſitiui eſt Ouiđ. ij. met. tu mihi fida ſorori eſſe velis. Proxim⁹ ſiue ꝓpinquus tullij vel tullio. vicinus Antonij vel antonio. Hora. j. ſer. niſi nos vicina triuici villula cepiſſet cāpano ꝓxima pōti. Cic. p milone. Eodē mō diximus amicus Ceſaris vel Ceſari. par Pōpeij vel pompeio Uerg. ⁊ amicū cetera muſis. Idē in .j. gēs inimica mihi tyrrhenū nauigat equor. Luc. in .j. quē meruis par huius erat. Idē in .ix. Par geminis chiron. ¶ Quedā ſunt ꝗ pñs. diues (Epicuri putāt deū humanā effigiē hr̄e)
agrorū vel agris Uer. in buc. nā diues pecoris niuei ꝙ̄ lactis abūdās. Idē .j. ēñ. Diues opū ſtudijſq; aſperrima belli. Idē in eodē ditiſſimus agri phenicū. nā grūs ille agri ad poſitiuū phenicū ad ſuplatiuū refert. Hora. j. ſermo. Diues agris diues poſitis in fenore nūmis. ¶ Uacuus cerebri vel cerebro. Salu. in iugur. ager aridus ⁊ frugū vacuus Iuue. vacuūq; cerebro iāpridē caput hoc ventoſa cucurbita ꝗrat. ¶ Plenus rimarū vel rimis Terē. in eunucho. plenus rimarū ſum: hac illac pfluo Uerg. j. ēñ. ꝗ regio in terris noſtris nō plena laboris. idē. iiij. geor. crura thymo plene Quinti. tñ lib. ix. plenus iur vini veteres dixerūt. nos plenū vino dicimus. ¶ Dignus honoris vel honore. Plautus in trinūmo nō ego ſum dignus ſalutis Uer. xij. magnorū haud nūꝙ̄ indignus auorū. Iuue. is epulis ⁊ tali dign⁹ amico Dicimus etiā ſat rerū ⁊ rebus Terē. in adelphis: ſꝫ poſtꝙ̄ intus ſum rerū ſatur Ouiđ. ij. met. Ambroſieq; ſucco ſaturos ꝓſcepib⁹ altis. Triticis pedū vel pedib⁹ Uer. iiij. ge. trunca pedū primo Ouiđ. xv. met. ⁊ generat triticas pedib⁹. Oneratus frugū ⁊ frugibus ⁊ refect⁹ cibi vel cibo. ¶ Pacuuius apud nonū Marcel. oneratus inquit frugū ⁊ floris. Uarro apud eundē Marcellū. ipſa italie oppida ſunt vallata: ꝗ ferūt prius holm referta Cic. p lege manilia. referto ꝓdonū mari: nā priapia eſſe loco noim poſita ex eo patꝫ qḋ verba a ꝗbus deriuant: cum ablrō nō cū grō ꝯſtrui ſolēt Uer. j. ēñ. oneratq; auro. Cic. ij. de oratore. pangui te refert ſit oratiōe ſua. ¶ Drō (Diues. Uacuus. Satur.)
cōplura iungunt ſunt ait vt Priſc. ait illa ꝗ ad grām vel ad vtilitatē alicuius vel ꝯtra referuntur: vt facilis difficilis ⁊ ſimilia Uer. ij. geor. illā experire colēdo vel facilē pecori. Mar. difficilis facilis amicis acerbus eiſdē Ci. in verrē ita mihi velis deos ꝓpitios Uerg. ij. ge. his ponis vtilis arbos. ¶ Uerbalia ꝗꝫ in bilis illa ſcꝫ ꝗ paſſionem ſignificāt: vt amabilis cūctis Uerg. iij. ge. nec viſu facilis nec dictu effabilis vlli. ¶ Acrō etiā queadmodū alijs l locis diximus noīa adiectiua cū acrō ꝯſtrui phr̄: ſꝫ p figurā ſynecdochē tm̄ poetis ꝑmiſſam: vt Uer. j. ēñ. nuda genu. i. hn̄s genu nudū. Idē in eodē os humeroſq; deo ſilis. i. habēs hos ⁊ humeros ſimiles deo. (Que drō iungunt. Uerbalia in bilis.)
¶ Cbrl. Silis patris vel patri Cic. philip. v. interfectus eſt patris ſimillimus filius. Plini⁹ effigie ac lineamētis corporis patri ſilis. Sed drīam illā Diomedis nō vſq; quaq; obſeruāt auctores: quā Antonius declarat in cōmēto Cice. j. thuſcu. Phidias ſui ſilem ſpēm incluſit in clypeo Minerue Teren. haud ſilis eſt virgo virginū noſtrarū. ¶ Plenus rimarū Cic. actiōe. vij. In verrē. Erat ea nauis plena iuuētutis formoſiſſime. Iuue. Cauſidici noua quū veniat lectica plena ipſo. Sꝫ de hoc nole aduerte. Quid Quin. li. ix. ſcripſerit ꝓ hoꝝ figure ⁊ nutate ſunt ſemp vel vtriuſq; valuit ꝯſuetudo: mutant itaq; ſi antiquū ſermonē ꝯparemus: pene iā ꝗcꝗd loquimur figura eſt: vt hāc rem inuidere nō vt oēs veteres. ⁊ Cice. hapue. Sed huic reiꝫ inalberculli: ⁊ plenū vino non vini dixerūt hoc ille: vñ Laurenti⁹ in elegātijs. Quare inqt ꝗ ſolo grō ꝯtentus erit Ciceronē imitabit: ꝗ vtroq; caſu vtet Ceteros. ¶ Cōparatiua quoq; Cōparatiuoꝝ multiplex eſt ꝯſtructio. Sed cū ablrō frequentior eſt: aut cū alijs caſibus interpoſito aduerbio quā: ꝓter quā ſi ſequat relatio. Hora. nil melius turdo vulua nil dulcius ampla: cū grō Ouiđ. li. ij. de triſtibus clara: nec vllius nobilitate minor Plinius animantiū nullius ꝓpe partis cōtemplatione minor eſt Suetonius in auguſto grām fecit eis qui maiores annorū quinq; ⁊ quadraginta ⁊ cum prepoſitionibus Uerg. Pygmaleon ſcelere ante alios immanior oībus. hec etiā dictio plus varias hꝫ cōſtructiones. Colume. plus quattuor digitis ad obrutū eſt Teren. plus quingentos colaphos infregit mihi Quint. Itaq; ⁊ plus viriū afferunt. Sed de his lege opuſculum qḋ fecimus in Laurentiū ꝓ ꝯ ſuſcianō: vbi ampliorem conſtructionē ſcripſimus. Relatio vero tñ ſeptimū exigit caſum. Dicimus eñ Cicero fuit vir eloquētiſſimus. Quo nemo etiā fuit eruditior caue dixeris. Quā quo nemo etiaꝫ fuit eruditior. Poete vero etiā vtuntur cōparatiuo in noībus collectiuis. Iuue. hedulus toto grege mollior: vbi orator totius gregis molliſſimus dixiſſet. (Quinti. Cōparatiuoꝝ conſtructio. Pl⁹ quot modis cōſtruitur.)

Ablatiuo quoq; media prepoſitione ſiue ſeptimo caſui complura iunguntur: vt alienus a crimine: oriundus ex aphrica: diuerſus a vitijs: alius ab humanitate: ſecūdus ab hercule: tertius ab ioue: vir ſingulari ingenio: excellenti virtute: inſigni pietate.
Comparatiua queq; cum ablatiuo ſiue ſeptimo caſu conſtruuntur: vt nemo eſt eloquētior Cicerone.
Ablatiuus ſiue ſeptimus caſus plerūq; ponit abſolute aut per duo nomina: vt rege Ferdinādo mūda in deditionem chriſtianorum venit: aut per nomen

¶ Anto. Ablatiuo quoq; media ꝓpoſitione ſiue ſeptimo caſu de quo Diomedes in idiomatis his verbis ſcribit. Multa ſunt que p ablatiuum caſum Romani ſolent efferre. ꝯmēſa eſt eñ huius caſus licētia: ⁊ vtunt eo ſepiſſime p duobus caſibus grō ⁊ drō. vt belli varia victoria homo mira eloquentia magis viribus adoleſcens. bona forma mulier qḋ elegātius dr ꝙ̄ ſi diceres bellum varium victoria homo mirus eloquētia. adoleſcens magnus viribus. mulier bona forma quem vero Diomedes ablrm̄ appellat nos ſi cōſtare nobis volumus. ſeptimum ſiue effectiuū appellamus. Ablatiuus autem eſſet media prepoſitione: vt alienus a crimine. diuerſus (Septim⁹ caſus. diomedes)

z pronomen vt me preceptore didiciſti litteras: aut p nomen ſiue pronomē z participium: vt deo ducente veniam ad te. me veniente gaudebis.

a vitiis lōginquus ab achaia. Diomedis exē pla ſunt. Eodē mō dicimus alius ab humanitate p diuerſus orūdus a Charragine p originē trahens. Tertius ab Ioue ſubaudi diſtans. ¶ Cōparatiua quoq̄ dicimus cōparatiuū quotiens ponit partitiue conſtrui cū gtō: nūc vero dicit q̄ ſiue cōparetur ad vnū ſiue ad plura ſui vel diuerſi gñis: cōſtruitur cū ablt̄o ſiue ſeptio caſu. nā vt alio etiā loco diximꝰ: quotiens ablt̄is ſine prepoſitiōe ponitur antiquiores ſeptimū caſum appellabāt: vt achilles fuit fortior aiace et hectore. ac perinde reliquis omnibus troianis. poſſumus etiā dicere q̄ aiax telamonius fortior fuit aiace oileo. ¶ Ablt̄is ſiue ſeptimus caſus illoꝝ ilultriña hoc in loco ridenda eſt: qui p eo q̄d ego dixerā: munda in deditionē chriſtianoꝝ venit q̄ eo anno quo introductiones has edidimus ronda z munda z cōplura alia caſtella mauroꝝ expugnata ſunt ductu atq̄ auſpiciis Ferdinandi olim regū clariſſimi putantes munda adiectiuū eſſe nominē deletis quibuſdā litteris atq̄ aliis adiectis: librario imprimēdū dedere: munda in deditionē chriſtianitatis venit.

Cōparatiuꝰ p titiue poſit' cū gtō pſtruitur.

¶ De conſtructione quarundam partium orationis. Capitulum. xiij.

¶ Epitome.

¶ Partiū orōnis quedā cui copulentur hec docet littera vt in oīs z quiſq̄ tantū z quantū. tanto z quanto. paulū z paulo eo z quo aliiſq̄ id genus. per quoq̄ z q̄. hei. heu. en z ecce. qnibuſcū ordinentur.

Quiſq̄ ſemper iūgitur ſuperlatiuo. vt optimus quiſq̄: ſapiētiſſimus quiſq̄. Omnis et cūctus poſitiuo: et cōparatiuo: vt oēs boni: cūcti boni: omnes ſapiētiores: cuncti ſapiētiores. At vero quiſq̄ tūc poſitiuo iungitur cum nō recipit cōparationē poſitiuus. vt ſtrenuus quiſq̄ ſeptimus quiſq̄. iungitur etiam quiſq̄ cum hoc noīe quotus. ſed ſemper interrogatiue. vt Cicero quotus enim quiſq̄ iſtud feciſſet.

¶ Anto. De conſtructiōe quarundā partium orōnis. pute quiſq̄ ptīcula q̄ nunq̄ poſitiuo aut cōparatiuo iungit: ſꝫ tm̄ ſuplatiuo atq̄ ecōtrario oīs poſitiuo z cōparatiuo nunq̄ ſuplatiuo: q̄d cū apō caſtigatiſſimos auctores ppe ſp obſeruatū reperiat iure Priſc. in pncipio ſui opis a Valla rephendit q̄ ſcripſerit olm iudicio cōprobat doctiſſimoꝝ: p eo q̄d eſſe debuit oīm ſapiētū aut ſapiētioꝝ. Lactā. q̄ꝫ in libello de opificio hoīs placidiora q̄q̄ alalia vel mihi fellis oīm: nō vel minꝰ hr̄ꝫ. p eo q̄d eſſe debuit oīa placidiora alalia. Macro. et in. i. de ſomno exteriori quaq̄ ſphera. q̄s in teriuꝰ cōtinet ambiēte p eo q̄d eſſe debuit extima q̄q̄ ſphera. Si vero poſitiuus cōparationē nō recipit: aut pp̄ter aſperū ſrāꝝ concurſuꝫ vt q̄z a piꝰ z ſtrenuus nō dicimꝰ pior piſſimꝰ. ſtrenuior ſtrenuiſſimꝰ. poſſumus dicere piꝰ quiſq̄ vel ſtrenuus q̄ſq̄. Saln. in iugur. ſtrenuus q̄ſq̄ aut occiderat in plio aut grauiter vulneratꝰ: aut q̄z ſignificatio poſitiui eiuſmodi eſt. vt nō poſſit gradū cōparatōis recipe q̄lia ſunt noīa numeroꝝ ordinē ſignificātia. vt pmus: ſcd̄s: tertius: poſſumus dicere primꝰ q̄ſq̄: ſcd̄s quiſq̄: tertius quiſq̄. Cic. i philip. pelo q̄ꝫ dic cōſules ad ſenatū referāt tāctū pmus ſuplat. nī ſit. Idē p Rabirio tertio quoq̄ vbo excitabat. Trāquillus in vita ceſaris vnus dies q̄rto quoq̄ anno intercalaretur. Iuue. ſeptia q̄ꝫ ſunt lux ignaua. Idē quoq̄ ſignificat vt q̄rtus q̄ſq̄ ſit vel vnus quilibet ex quattuor vel vltimus in ordine q̄ttuor. Nā cū dico quarto quoq̄ anno eſt annus intercalaris: intelligo vltimū quenq̄ ex nūero quattuor. z iudeis ſeptimꝰ quiſq̄ dies eſt feſtus intelligo q̄ vltimus ex numero ſeptē. Q̄d vero ceſar in cōmentariis dixit cognoſcat nō decimū quēq̄ eſſe relictū militē ſine vulnere nō ſigat vltimū ex decē ſed vnū quēlibet ex nūero decē vel inter decē eē vulneratū. Jungit pterea q̄ſq̄ cū hoc noīe ordiali quotꝰ quota quotū. ſꝫ ſp interrogatiue Cic. p ligario quotus eni quiſq̄ iſtud. ¶ Cbri. Abſolute aut p duo noīa. Iuue. Luna teſte mouent. ¶ Per nomē z pnomē. Hora. iii. li. car. cōiuge me Iouis z ſorore. ¶ Pronomen z pricipiū. Oui. in paride. q̄ tribus ſola te mihi dante poteſt. Terent. bonas me abſente nuptias hic confeciſti. Animaduertendū eſt effectiuū hunc abſolutū cū verbo eiuſdē perſone reperiri poſſe Hora. li. ii. ſer. vt vides vt nudus inopſq̄ redeā domū te vate. i. tu vates vides. Lucanus li. iii. Exclūdiq̄ finas amiſſo ceſare bellū. i. tu ceſar amiſſus finas. Claudianus. illicitas conſul penas ſe conſule ſoluit. i. ipſe conſul etiā mutato numero. Cice. in epiſt. Ideq̄ meminerā nobis priuatis. i. ego priuatus. idē ibi. Tenebā memoria nobis conſulibus. i. ego conſul tenebā. Admonendi ſunt pueri in hoc loco cōparatiua poſſe conſtrui mediante hoc aduerbio q̄ nō ſolū cū ntō: vt aliqui grāmatici preceperūt. Sed cum oibus caſibus diuerſo regimine conſtructis: vt ceſar eſt maior q̄ cuius tu recordaris. Ego ſum egentior pecuniaꝝ q̄ librorꝫ. Tu es iucundior mihi q̄ patri tuo. Tyrānus plus amat pecunias q̄ ſalutē: auarus citius diſcederet a vita q̄ ab auro. Poete preterea in loco huius dictionis q̄ vtunt vt et q̄d z atq̄. Luca. lib. iii. Sed prius vt totam clauderet vmbrā. i. quā clauderet. Horat. li. ii. ſer. Quum tu ſis q̄d ego fortaſſis nequior. idem mihi qui peccas minus atq̄ ego. interponitur nōnunq̄ hec dictio q̄ inter aduerbia quorum alterum eſt comparatiuum: vt ſi transferas po te incontrai: cui dicti volui. obuius tibi fui ſepius quā ter melius quā ſepius tribꝰ vicibus. z quod dicimus Hector currebat pulchrius q̄ velocius.

Dānat q̄ſdā inſcitie q̄ ſuū opꝰ deprauauerunt. Priſcianū carpit Valla

Cicero.

Ceſar.

Cicero

Aduerte

Tantū quātū poſitiuo iūgitur. vt tatū doctꝰ quātuꝫ facetꝰ: tanto z quāto ſuplatiuo: vt tāto doctior quanto facetior. Idem quoq̄ dicimus de aliquantum et aliquanto. multū z multo. Paulum z paulo.

Per ſemper iungitur poſitiuo vt perbonꝰ: perdoctꝰ: q̄ ſuperlatiuo: vt q̄ optimꝰ. q̄ doctiſſimꝰ. perq̄ poſitiuo. vt perq̄ bonus. perq̄ doctus.

¶ Anto. Tātū z q̄tū poſitiuo iūgit adde et nōi z verbo vt quātū potes tm̄ elabora: tāto quāto ſuplatiuo. Cice. quāto es maior tāto te geras ſummiſſius. nec p eū latine poſſet dici q̄tū es maior tātū te geras ſummiſſius Suplatiuo etiā iungit Catullꝰ tāto peſſimꝰ olm poeta. quāto tu optimus olm prōnus. Ver. xii. en. o pſtans animi iuuenis quantū ipſe feroci virtute exuperas: tāto me impēſius equū eſt cōſulere. Quintilianus in pri

Tantū et q̄tuꝫ poſitiuo iungunt.

mo quoꝝ cõtentus tanto eſt vehementior: quã romana in bellis gl̃ia ceteris ꝓſtat. Ad
Añ ꝛ poſt quã vim habent — vim quoq; cõparatiuoꝝ prime accedunt illa ad uerbia ante ꝛ poſt vt tãto ante ego veni quã to tu poſt venisti. ꝛ illud nomẽ alius atq; ſuum aduerbiũ aliter: atq; eiuſdẽ ſignificationis ſecus. Quint. at quãto aliusfuit ille infe

Hei ꝛ ve. ſemp iunguntur datiuo. vt hei mihi ve tibi.
Heu ꝛ o. accuſatiuo. vt heu me miſerum. o te felicem.
En ecce ꝛ nominatiuo ꝛ accuſatiuo. vt en Priamus
En ipſe capellas. ecce homo. ecce hominem

liciſſimis iuueni affectus. Terẽ. in and. verũ aliter euenire multo intelligit. ꝛ Cice. multo ſecus euenit. Tã ꝛ quã eiuſdẽ ſignificatiõis poſitiuo ꝛ ſuplatiuo iungi põt: ſed ꝛ cõparatiuo. Ver. ĩj. eñ. tã magis illa fremẽs ꝛ triſtibus efferа flãmis. quã magis effuſo crudeſcit ſanguine pugne. Salu. quã quiſq; peſſime fecit: tã maxĩe tutus eſt
Vergilius — qd̃ de tantũ ꝛ quantũ tãto ꝛ quãto diximus idẽ de aliquantũ ꝛ aliquanto. multũ ꝛ multo. paulũ ꝛ paulo dicẽdum eſt: niſi quod aliquãto ꝛ paulo ſuplatiuo iungi recuſant quẽadmodũ multo deſiderat. Ci. ꝑ lege manilia
Per ait iũgitur. — Quãq; mihi frequẽs cõſpectus veſter multo iucũdiſſimus. hoc verbũ ꝓſtat q̃ vim cõparatiui habet multo iũgitur. Salu. multo ꝓſtat bñficij quã maleficij immemorẽ eſſe. ¶ Per ſemp iungiť poſitiuo: vt ꝑbonus: perfacetus. quã ſuperlatiuo: vt quãoptimus quãfaceſiſſimus: quod vero cũ ꝑ quantũ accipiť cõparatiuo iungi vult: vt apud Teren. in and. reicit ſe in eũ flens quã familiariter. Quod vero idẽ in eunucho dixit: poſt illa tpa tu ſcis quã intimum et ſi ſuperlatiuum eſt ab intra: tñ ꝓ poſitiuo poſitum eſt: ſicut primus a ꝓpe: vñ et cõparationẽ iterꝫ
Hei ꝛ veh — recipit primior: vt ſuo loco diximus. Sed hec ex elegãtiis Valle petenda ſunt: nos tñ admonuiſſe lectorem voluimus. ¶ Hei ꝛ veh. ſemper iunguntur datiuo. Omnia ſunt facilia.

¶ Chu. Per ſemper iungitur poſitiuo etiã inuenitur cũ ſuperlatiuo non comparatiuo: ſed perquã raro. Cic. noſti vt ob latrantis morſus inuidie perfaciliime ferat. Plinius libro ſecundo capitulo quadrageſimo ſexto Itaq; perplurimum refert. vnde venerum fulmina.

¶ Liber quintus de proſodia hoc eſt ſyllabarũ quãtitate pedibus carminibus ꝛ accentu.

¶ Epitome.

Hiis duobus et viginti carminibus dantur olm ſyllabarũ quantitates per regulã generalẽ ſcd̃m ordinem per Antonium infra obſeruatum. Erit quoꝫ carminum ſenſus vt quodq; diſtichon cuiq; attribuatur capiti: vt ſingulis eſt etiã ſuppoſitũ ꝛ vocalis que eſt carminum caput producatur ante cõſonantes que in illo ſunt exordia dictionum. In aliis vero corripiatur. In vltimo vero diſticho littera que quãq; dictionẽ inchoat eſt in omnibus dictionibus regulariter longa alie vero rapiunt. Nec omitto quod in his carminibus ſunt quedam ad ornatum ꝛ quedã repetita: vt compleatur diſtichon.

Syllabe cõſideratiõ quadripertita — Liber quintus: q̃ eſt de ſcd̃a grãmatices parte hoc eſt proſodia cui reſpondet ſyllaba. Quod ad preſentem rõnem attinet ſyllabe conſideratio quadripartita eſt. Primo nãq; de ſyllabarum temporibus diſſeremus. Deinde de carminum pedibus. qui ex ſyllabis conſtant. Tum de generibus carminũ: que ex pedibus componuntur poſtremo de accentu cuiuſq; ſyllabe. Naꝫ quẽadmodum li. iiij. diximus: quattuor accidũt ſyllabe: tenor. tempus: ſpiritus: litteraꝝ numerus. de ſpiritu ꝛ numero litteraꝝ ſuo loco dictum eſt: nunc vero in hoc quinto libro agit de tenore ſiue accentu ꝛ de cuiuſq; ſyllabe tempore ſiue quantitate. Syllaba nãq; quod ad preſentem rõnem attinet: duobus
Lõgitudo ꝛ breuitas in ſyllaba attẽdunť — modis conſidera: aut quatenus longitudinem vel breuitatem aut quatenus habet altitudinem vel profunditatem. Longitudo ꝛ breuitas attenditur ꝓ ratione tpis ꝛ durationis: quaꝫ ſyllaba in ꝓlatione conſumit. altitudo vero ꝛ profunditas rõne accentus quo ſyllaba eleuatur aut deprimiť. Sꝫ qm̃ accentus preſupponit ſyllabarum quantitatem idcirco prius diſſerendũ eſt de ſyllabaꝝ temporibus hoc eſt de illarũ longitudine ꝛ breuitate cuꝫ pedũ verſuumq; rõne. ꝑ quos potiſſimum ſyllabe quantitas deprehenditur. Deinde in vltimo huius libri capite de accentu: hoc eſt cum de ſyllabaꝝ altitudine et profunditate diſputabimus. ¶ Syllaba longa. Incipit proponere regulas quibus poſſimus dignoſcere ſyllabarum quantitatem et primo precepta quedam generalia. Tum de cremento nominum atq; verborũ. Deinde de primis ſyllabis mediis et vltimis. Principio tamen premittit quedam fundamenta ad cognitionem eoꝝ que deinceps trahenda ſint. ¶ Primũ eſt quo ſyllaba longa ſiue producta: ſiue vt Quint. appellat
Syllaba lõga q̃ ſit. — porrecta eſt illa que duo tpa conſumit in ꝓlatione: hoc eſt dum pronunciatur. ¶ Breuis vero ſiue curta. ſiue correpta que vnum tempus tñ conſumit. perinde ac ſi breuis ſyllaba: ſiue tempus illud in quo profertur ſit mẽſura temporis in prolatione ex memorabili precepto illo Ariſtotelis methaphiſicoꝝ lib. x. in quolibet genere quantitatis eſſe aliquod vnum: quod ſit metrũ ꝛ mẽſura ꝛ minimum in illo genere. Nec ꝫ ignoro fuiſſe nõnullos: qui hec ſcrupuloſius inueſtigauerint: atq; poſuiſſe quintuplicẽ quantitatis rationẽ in ſyllaba: vt ſit vnum tẽpus cũ ſyllaba natura breuis eius eſt. vt vir vnũ ꝛ ſemis. cũ ſyllaba natura breuis indifferens eſt ad breuem ꝛ longam. vt tenebre cuius dictionis media communis eſt. Duo tempora cum ſyllaba natura lõga eſt: vt do. Duo ꝛ ſemis cũ poſt vocalẽ natura longa ſequitur conſonãs vt dos. Tria tpa cũ poſt vocalem natura longã ſequuntur due conſonantes. vt mõs. Sed mihi introductiones preſertim latinas ꝓponẽti ſatis fuit numeroſam illã ꝑtitionẽ ad duo integra reducere: vt q̃ ſyllaba vnum tẽpus ꝛ ſemis haberet natura hec

nis ⁊ poſitiõe longa diceref ꝗ vero duo ⁊ ſemis: aut tria tpa longa eſſet. Illud ꝙ hoc loco addendũ eſt quod ⁊ alias ſepius diceſ ſyllabã longã ꝑ breui: ⁊ breuẽ pro lõga auctoritate poetica nõnũꝗ poni. ℭ Oẽs vocales. Alterũ fundamentũ eſt: qȝ apud latinos oẽs vocales medie ſunt ſiue indifferẽtes: ſiue ancipites: ſiue liquide hoc eſt qȝ ꝑduci ⁊ breuiari pñt. apud latinos vo dixit: qȝ greci duas hñt vocales eternũ longas e longum ⁊ o mega. duas ꝙ ſemꝑ breues. e pſilon ⁊ o micron. tres medias alpha i iota y pſilon. ℭ U vero poſt q. ſemꝑ liqſcit vt aqua: liquor. Aduertẽdũ eſt hoc. ⁊ pro cognitiõe eoꝝ ꝗ paulopoſt dicẽda ſunt: quod grãmatici dicũt lrãm liqueſcere: cũ vim ſuaȝ atqȝ rigoreȝ amittit. ⁊ quodã mõ langueſcat. Qȝ trib' modis cõtingere põt. aut qȝ vocalis ꝗ in aliqua dictiõe longa eſt: põt eſſe breuis in alia: ⁊ hoc modo Priſc. dixit oẽs vocales apud latinos eſſe liq̃das. Aut qȝ lrã ſiue illa ſit vocalis ſiue ꝯſonãs: aliq̃d de ſua vi atqȝ rigore amittit: nõ tñ penit' in ꝓnũciatiõe extereſ: quẽadmodũ cũ poſt q. ſequiſ u. ⁊ poſt illã altera vocalis hac eñ rõne: vt dixit Quĩ. u. eliquaſ.

Vocales oẽs apud latinos indifferẽtes ſunt.

ℭ Cap. primũ de quibuſdam regulis generalibus.

ℭ Epitome.

Tractatur' hoc libro de ſyllabaꝝ q̃titate hoc capite primo quedã de lr̃is ex q̃bus ſyllaba quedã de ſyllabis ex q̃bus dictio cõſtat ꝓcepta tribuit longã quatenus ſyllabã a breui ſecernamus ⁊ hic primo gñalia quedã iuuenĩ dogmata largitur.

ℭ Regule generales de oĩm ſyllabarum quãtitate.

ℭ De primis ſyllabis.

Accipe que in gñe producant nomina primam.
Autumedõteis murmura nominibus.
Et laudant noſtros fumoſo turbine vultus
Prima ſit in reliquis conſona curta tibi
Inde deũ laudãs modo non reſoluite vota.
Sit tibi que ſupereſt littera prima breuis.
Orta beata dies gaudebũt murmure ſancti.
Ora bifrons ducet grandia: meta ſubit.
Uiuite capadoces date fulceſcqȝ geteſqȝ
Muſa nephas referas: ſanguine turba viret.

ℭ De mediis.

Accipe ſit mediis a: lector q̃ta vocalis.
Productam dicas gaudeo nauta vide.
Europs cur fratres magnetis nerea turbat.
Et ciuicos fauces menia noſtra tenent.
Illiberitanũ numantia querite vernam.
Imminecat nimiũ quintilij venetus.
Ocia monſtraui noſtris ſanctiſſima terris.
Ora modus noui ſanctificata tuis.
Uulcani codes deuicit ganeo miluum.
Neſtrides rheſum. Synnia theſiphonen.

ℭ De finalibus.

Arma iller olim voluit cum noſtra ſubire.
In fine hoc preter cetera corripuit.

Syllaba longa duo cõſumit tẽpora ſȝ que
Dicitur eſſe breuis: tp̃s ſibi vẽdicat vnũ
Ancipites profert vocales ſermo latinus
Nam modo correptas: modo longas promit eaſdem
U ſequitur poſt q. ſemper ſemperqȝ liqueſcit.
At poſt s. ⁊ g. vim ſeruat vim qȝ remittit.

ℭ Cõſonãs qñ liq̃ſcat. Cõſonãs q̃ȝ liq̃ſcat: cũ poſt ſyllabã natura breuẽ ſequiſ muta cũ liq̃da: ⁊ remanẽte l ſua vi muta liq̃da quodãmõ euaneſcit Aut qȝ in ꝓnunciatiõe lr̃a penit' expungiſ. veluti cũ in carmine dictio finiſ in m: vel i vocali: ſeq̃turqȝ altera dictio incipiens a vocali: abſciſ ei vocalis illa vel m. cũ ſua vocali. Ita qȝ cũ dixiſſet vocales eſſe medias ⁊ liq̃das primo liqueſcentie modo ſubiungit ꝙ u. poſt q. ſemꝑ eſt liq̃da ſcd̃o liqueſcẽtie mõ poſt g vero ⁊ s. aliqñ liqueſcit: aliqñ viȝ ſuã retinet. Nã u lr̃a triplici fungiſ officio: qȝ aut eſt vocalis aut cõſonãs aut liq̃da. ℭ Cũ vero eſt liq̃da: neqȝ põt appellari vocalis: qȝ nõ retinet viȝ ſuã neqȝ ꝯſonãs qȝ nõ ferit vocalẽ ſequẽtẽ poterit tñ cũ adiectiõe vocalis liq̃da appellari ſcd̃o liq̃ſcẽtie mõ: ſed poſt q. ſemꝑ poſt g. vero ⁊ s. plerũqȝ. Nã cũ dicim' lingua ſanguis: reſtringuo u liq̃da eſt. ℭ Cũ vero ambigu' a. um. irriguus a. um. arguo arguis vocalis eſt. Preterea cũ dicimus ſuauis ſuadeo: ſueſco ſuetus u liq̃da eſt. ℭ Cũ tñ dicimus ſuus ſua ſuũ. ſuo is. ſuetus ſueui u. vocalis eſt Luca. in. i. fundat ab extremo. flauos aq̃lone ſueuos. Põt etiã u liq̃da in vocalẽ mutari. Papi. i. thebai. immo agite ⁊ poſitis q̃s nox iopia ſuaſit. ⁊ Ho. in. i. ſer mo. cũ mihi nõ tñ fures fereqȝ ſuete. ℭ U q̃ȝ ꝯſonãs aliqñ in vocalẽ mutaſ Oui. in epi. medee. debuerãt fuſos euoluiſſe meos euoluiſſe q̃tuor ſyllabaꝝ poſuit: ꝑ euoluiſſe q̃tuor ſyllabaꝝ Hor. q̃ȝ in. i. car. ſylue triũ ſyllabaꝝ ꝑ ſylue duaꝝ poſuit dicẽs nũc mare nũc ſilue. Hoc loco admonẽdi ſunt ꝗ u liquidã ꝓ ſde ꝓferũt ac ſi eſſet vocalis: in quo nõ min' itali errãt ꝓferẽtes aqua lĩgua: ſuauis ⁊ ſilia u vocali expreſſa: quã hiſpani: cũ illã in ꝓnũciatiõe oĩno expingũt: cũ illis in lcas neqȝ ſupprimẽda ſit: ſed quaſi liquida languidiori quodã ſono raptim proferenda.

Liquida puo ſit appellanda noĩe.

U ꝯſonãs nõnũꝗ in vocalem vertitur.

Liber quintus ꝗ duo tpa ꝯſumit hec diuiſio Quin. eſt li. ix. vbi ſcribit longã eſſe duoꝝ tpm breuem vnius eſt eñ tẽs ipſa mora ꝓnũciãdi. ℭ Oẽs vocales nõ carent us longe eſſe pñt: qȝ nũc lr̃a eſſet vox ꝗ diuideretur: vt ſunt lr̃e. Sed quatenus ſunt ſyllabe. ℭ produci. i. pñt extẽdi atqȝ longe eſſe Lu. li. iiii. Muniriſqȝ latus leuo ꝓducere bello. ℭ Semꝑ liq̃ſcit: ⁊ ideo ſyllabã efficiũt ſemꝑ breuẽ: vt neqȝ loquor aqua equus ꝓterꝗ ſi aliqua rõne iã eſſet lõga vt equus tãꝗ ⁊ ꝗ in medis excipiunſ: antiqu' obliquus vnde agnoſcas licet liquidã lr̃am poſt mutã non ſemꝑ liq̃ſcere: ĩn potius exiſtit ſemiuocalis: nũc eñ muta ⁊ liq̃da ꝓcedentẽ longã efficere pñt. Iuue. noſtro voluptatẽ egrediã. cui nulla theatra nõ igiſ exponas. ℭ Liq̃ſcit i. oĩno auferſ: vt alexãdrini interpretanſ. ℭ Sȝ liq̃ſcit. i. imminuiſ. ⁊ de vi atqȝ rigore amittit aliq̃d. ⁊ ter. li. vi.

Ebri.

Lucanus

columbe liquidū per aera lapſe Oui.li.j.met.ꝛ liquidū ſpiſſo ſecreuit ab ethere celum.

L.ꝛ r.ſepe liqueſcūt. ¶ Anto. Ex ꝯſonantib⁹. hoc eſt tertiū fundamētū qḋ ex numero ꝯſonantiū l.m.n.r.s. liqueſcunt: ſed l.r. frequēter. nā paſſim exēpla reperies. m.n.s. raro. L. inquā ꝛ r. frequēter liqueſcunt hoc eſt vim ſuā amittūt nec cū mutis ſyllabicare ꝑducūt vocalē q̄ ꝓcedit quā vim alias due ꝯſonātes hñt i carmine quēadmodū paulopoſt dicturi ſum⁹: nā i pſa orōne ſemꝑ liqueſcūt: vt athlas recludo pharetra tenebre. Oui.i epi.deianire. Herculeſuppoſito ſydera fulſit athlas. Uer.iiij.en. Ultimus heſperidū loc⁹ eſt vbi maxim⁹ athlas. Idē ij.en. auxilioq̄ vie veteres tellure recludit. idē.ij.geor. Ingredior ſanctos auſ⁹ recludere fontes. idē.j.en. ſuccinctā pharetra maculoſe tegmine lyncis. Idē i eodē ꝟginib⁹ tyrijs mos ē geſtare pharetrā. idē i moreto. ſollicitaq̄ manu tenebras explorat inertes. idē i.v.en. ꝛ horruit vnda tenebris. I ꝓorib⁹ eñ exēplis l.ꝛ r liq̄de ſunt i poſteriorib⁹ ꝟo vis ſuā retinēt In diuerſis q̄ dictionib⁹ eadē ē obſeruatio. Uer.j.en. Albaniq̄ patres. vbi r. liq̄da eſt. idē in.j.geor. tribulaq̄ trahee q̄ ꝛ iniquo pōdere raſtri: vbi r. vis ſuā retinet. ¶ Liqueſcat q̄ m. tertio liq̄ſcentie mō: quēadmodum paulo āte diximus atq̄ e veſtigio dicemus idq̄ frequēter raro tñ ſcḋo liq̄ſcētie mō quēadmodū cū ponit āte n: vt apḋ Sidoniū Georgio merula īterpte. dulcia mnemoſine demirās carmina ſapph⁹. vbi liqueſcit. Uim tñ ſuā apḋ Catullū retinet i hēdecaſyllabo phaleutico. dulce mnemoſynō mei ſodalis. Uim q̄ȝ ſuā amittit i eadē dictōe. Oui.v.fa. diſſen ſere dee: quaꝝ polymneia cepit. ꝛ Ho. in.j.car. eutrope cohibet neq̄ polymneia. vbi rōne carminis aſclepiadei q̄nq̄ ſyllabaꝝ eſt polymneia: ſunt q̄ dicāt polymnia illis in locis legendū eſſe. vt rō carminis ſtare poſſit: ſed hi nō videt: qḋ cū polymneia p ei. diphthongon in penultima ſcribat vterq̄ȝ auctor diphthōgō ſoluit qḋ plerūq̄ȝ huiōi dictōib⁹ fieri ꝯſueuit: vt calliopeia p a calliopia. penelopeia p penelopia. Uiȝ q̄ȝ ſuā retinet ꝛ ī re ſubiecta apḋ Oui.xi.me. cūq̄ȝ choro meliore ſui vineta tmoli. Idē in.vj. deſeruere ſui nymphe vineta tmoli. vbi pleriq̄ȝ legūt timoli ſȝ mēdoſe niſi forte eo mō dicam⁹ p timolus: q̄ p inna mina dicit latini. N. q̄q̄ȝ quāq̄ raro liq̄ſcit i dictōe apḋ Martialē delectat mariū ſi ꝑnicioſus ichneumō. Syl. q̄ȝ italic⁹ nōnūq̄ affirmat terapneis iliō armis. In diuerſis q̄q̄ȝ dictiōib⁹: vt Ouiḋ.x.met. piſcoſamq̄ȝ gnidō grauidāq̄ȝ amarōta metallis. Apḋ eūdē tñ vim ſuaȝ retinet i epi. paridis: rure terapneo nata puella phrygē. S. p̄terea liq̄ſcit tertio liq̄ſcētie mō apḋ antiq̄ores frequēt⁹ vt apḋ. Enniū egregie cordat⁹ hō catus elius ſextus. idē alio loco oua pire ſolet pēnis genus ꝯdecoratū i eliuo.u. ꝛ genus s līa expūgit. Seculū tñ eruditi⁹ nō vtit hac licētia: niſi pauci admodū āntiq̄tatis amatores vt Lucre. Arboribus veteres decedere falcibus ramos. falcibus eñ dactilus ē s līa extrita hac eadē licētia Cice. frequēter vtit i arato in q̄ ope maiorē i modū āntiq̄tatis effectator dep̄hēdit. Uerg. adhuc audacius fecit i illo ꝟſu īter ſe coijſſe viros: ꝛ decernere ferro: neq̄ȝ n.s. līaꝝ extriuit tñ.: ſȝ e vocalē illi adherētē. idē i.ix. en. ꝛ p̄ceps animi tiratus: ꝛ mauortius hemō: ſūt q̄ carmina illa aliter legāt ne ꝟgiliū rāte nouitatis auctorē eſſe putēt. Liq̄ſcit q̄q̄ȝ s. ſcḋo liq̄ſcētie mō i p̄ncipio dictionū ſequēti muta vl muta cū liq̄da. Hor.j.ſer. ignoſcēt ſi q̄d peccauero ſtultus amici. Idē i eodē liq̄muis iſani ridētes p̄mia ſcribe: ꝛ ab alio i loco: ſi qḋ ſit viciū nō faſtidire ſtrabonē. Sequēti m liq̄ſcit vt apḋ Lu.i.x. terga ſedēt crebo maculis diſtincta ſmaragdo ꝛ Tibullus li.ij. Operiat q̄cūq̄ȝ legit virideſq̄ȝ ſmaragdos.

L aut r. aut s vſu⁹ plerūq̄ȝ liqueſcunt.

M. aut n. raro. ſeruant quādoq̄ȝ rigorem.

Dictio vocali ſi deſinat atq̄ȝ ſequatur.

Altera vocalis: perimit ſynalepha priorem.

Si finitur in m vocalis ꝛ inde ſequatur.

M. petit eclipſi cum vocali precunte.

Polymneia aut polymnia dicēdū eſt.

S. liq̄ſcit ſed raro.

Dictio in m finita. ¶ Si dictio finit i m. hoc ē q̄rtū fundamētū: qḋ i preſ⁹ duas diuidit: Prima ē q̄ ſi i carmine dictio finit i m. ſeq̄turq̄ȝ altera dictio incipiēs a vocali ne laūtamus i metaciſmū q̄ eſt barbariſmi ſpēs abiicimus m cū vocali illi adherēte. Uer.j.en. vēturū excidio libie. ſi volucre parcas: vbi tuȝ ſyllaba diſpūcta ſcādimus. venit excidio libie: q̄ figura eclipſis dicit eſtq̄ȝ metaplaſmi ſpēs. Altera ps fūdamēti eſt q̄ ſi dictio finit i vocali: ſeq̄turq̄ȝ altera dictio īcipiēs itē a vocali abiicit vocalis illa prior: ne ꝑnūciatione. ſ. hiulcā faciamus. Uerg.en. Cū iuno eternū ſeruās ſub pectore vulnus vbi o vocali extrita dicimus. Cū iuno eternū ſeruās. h̄ figura ſynalepha dicit q̄ etiā ē metaplaſmi ſpēs. Fit q̄ȝ eclipſis ꝛ ſynalepha ex fine ꝟſus p̄cedētis: ꝛ ex initio ſequētis Uerg.ij.ge: aut dulcis muſti Uulcano decoquit humorē. Et folijs vndā tepidi deſpumat aheni. Idē in eodē inſerit vero ex fetu nucis arbutus horrida: ꝛ ſteriles platani malos geſſere valētes

M. non collidebāt antiq̄ auctores. Hora. q̄ȝ in.j.car. cū in fine verſus feciſſet ſynalephā: ex ſequēti verſu ſyllabā mutuatus eſt dicēs: labit ripa Ioue nō probāte vxorius amnis. eſt eñ illud carmē ſapphicū: hoc vero adonicū. Apud antiquiſſimos auctores m ſequēti vocali nō abiiciebat aliq̄ñ. Ennius inſignita fere tū milia militū octo. ꝛ Pri.i perigeſi ex Dyoniſio ꝛ forma cōtra poſitaꝝ imagine coni. Iuue. quoq̄ȝ qḋ apud auctores adeo rarum eſt etiam m. producit in fine dicens viuendum eſt. recte. tum propter plurima: tum vis precipue cauſis pōt tñ excuſari qḋ aſpiratio aliq̄ñ habet vim conſonantis: vt apud Uerg.j.en. poſt habita coluiſſe ſamo hic illius arma. Eſt q̄ñ non fit ſynalepha. etiam ſi poſt dictionē in vocali finitā ſequat dictio incipiens ab altera vocali qḋ ſi vocalis illa prior fuerit longa breuiat rōne vocalis ſequentis. ¶ Adde hunc morē tenere grecos q̄ vocalem de ſui natura longam vt i. ꝛ o. a breue ſequēte ſynalepha non aſſumpta breuiant etiā ſi diphthongus eſſet Uerg. in buc. Et longū formoſe vale vale inq̄t iola. nā ꝛ ſi ſcḋm vale vltimā ꝑducat rōne tñ ſequentis vocalis illo in loco breuiat. Idem v.en. victor apud rapidum ſimoenta ſub ilio alto ꝛ in buc. credimus an qui amant ipſi ſibi ſomnia fingunt. Idē in eodē ope te corydon o Alexi trahit ſua quēq̄ȝ voluptas. vbi o p̄ticula breuiat rōne vocalis ſequētis. cū alias lōga repiat vocali etiā ſequēte Ho.j.car. O ꝛ p̄ſidiū ꝛ dulce decus meū. ꝛ Oui.i epi. Penelopes. O vtinā cū lacedemonia claſſe petebat. ſi vero vocalis ſyllabe p̄cedētis fuerit breuis. raro fit vt expūgat: vt apud Ouidium.ii.faſt. thure vacent are. ſtent ſine igne foci. niſi quiſpiam fortaſſe legat. ſtentq̄ȝ ſine igne foci.

Syllaba diphthōgō ſcripta eſt longa. ¶ Anto. Syllaba q̄ diphthongō ſcribit. Prīa regula de q̄ntitate ſyllabaꝝ eſt q̄ ſyllaba que ſcribit diphthōgo eſt lōga. Meminiſſe autem

Syllaba quam ſcribis diphthongo: longa notetur.

Quod ſi vocalis ſequitur: breuiabis eandem.

Siue breuis ſeu longa tibi vocalis habetur.

Porrectam vices: ſi duplex conſona ſubſit.

Hec tria ſunt elementa tibi geminantia vires.

Zeta valet ſigma cum delta ꝗ capa ſigma.

hic debes qꝺ li.iii.ſcriptū eſt ſex eſſe diptho-gos in vſu apud latinos. ae.au.eu.ei.yi.oe. Aiaduertendū tñ eſt: nō ſꝑ vocales illas ex ꝗbus diphthōgus coaleſcat diphthōgo ꝯglutinari ꝗn potius in multis dictōibus ſolute reperiunt̃ ae.vt in his dictōibus paſiphae: phaeton danae: aer. Nā paſiphae tetraſylla bū eſſe tū rō demōſtrat: qm̄ a grecis ꝑ ae ſo lutas ſcribit̃: tū poetaꝝ vſus. Phaeton ꝙ et danae ſꝑ triſyllaba repiunt̃. Mar.li.v.deu-calion aut ſi nō placet hic phaetō. Idē alio in loco: ꝗd tibi vis dipyron ꝗ phaetōta facis. vtroqꝫ eñ eſt penthametrū elegiacū carmē. Ho.iii.car. incluſaꝫ danaen turris ahenea: qꝺ eſt carmē aſclepiadeū. Iuue. tum ſummus vertitur aer. Qꝺ vo. M. Manilius in libris aſtronomicon dixit. Phaetontē patrio curru ꝑ ſigna volantē: atqꝫ añ illū Varro cū te flagrāti deiectus fulmine phaeton. Quint. li.j. ſcribit vitiū eſt qꝺ greci ſyneresim vocāt. Nā ſi eſſet ꝓſa oro: eaſdē ingt lr̃as enūciare veris ſyllabis licere ſicut ecōtrario ꝑ dieresim. Ho.j.epi. dixit ſi recte facies hic mur' ahene' eſto. vbi ad ſoluendū diphthōgon h lr̃a interiecta eſt. Au preterea nō ſemꝑ in diphthōgon coit vt in his dictōibus mene-laus. proteſilaus. amphiaraus. Oe qꝫ vt in his poeta poema. Ei ꝟo ꝛ eu ꝛ yi. in dictionibus grecis ſꝑ coeunt. Qꝺ vero ſubiungit̃ ꝑterqꝫ ſi vocalis ſeqt̃ur nō vſqꝫ qua ꝑ vez eſt: ſed quotiēs dictio finit̃ in diphthōgon ſequit̃ qꝫ altera dictio incipiēs a vocali: aut in ipſa iunctura dictōis ꝯpoſite: vt ꝑarro ꝑeo. Uer.iii.eñ. inſule ionio in mari quas dira celeno. Idē in.vij. ſtupidus duris agitur ſudibuſue preuſtis: ꝛ in.v. nec tota tñ ille prior ꝑcun-te carina: ꝗbus in locis diqhthōgus ꝗ aliꝰ etat lōga rōne ſeqntis vocalis breuiat̃. Eſt tñ vbi diphthōgus etiā vocali ſequēte ꝓducit̃: vt apꝺ Uer.vij.eñ. ardua cruſtumeriqꝫ ꝛ turrigere antēne. ¶ Syllaba ꝗ poſt vocalem. Scꝺa regula eſt qꝫ ſyllaba ſiue illa ſit in ꝑncipio ſiue in medio ſiue in fine dictōis ꝗ poſt vocalē duas hꝫ ꝯſonā tes aut plures aut vnā vim duaꝝ habentē lōga eſt poſitōe. Poſitōe ꝓpe dꝛ ſyllaba ꝓduci: ꝗ cū ſit natura bre uis: rōne tñ ſequētiū duaꝝ vel pluriū ꝯſonantiū ꝓducitur: vt terra. qm̄ a tero dicta eſt ꝑmā debuit breuiare: ſꝫ rōne duplicis r. eandē ꝓducit: eodē mō genus: qm̄ a gñe deriuat̃: in ꝗ ꝑma eſt breuis ꝑmā debuit breuiare: ꝓ ducit tñ eandē rōne duplicis ꝯſonātis hoc eſt ns. ¶ Sꝫ qꝛ nōdū ſcimus diſtinguere ſyllabā natura lōgā a ſyl laba natura breui: placuit interim vtrāqꝫ ꝯfundere. vt etiā ꝗ lōga eſt natura ſi ſeqt̃ur: due ꝯſonātes poſitōe lōga dicatur. Uim añt duaꝝ ꝯſonantiū hñt tres lr̃e. x.z. ꝛ i. in medio duaꝝ vocaliū poſita. Nā vt oēs dicunt ꝗ de orthographia ſcripſerūt ꝑcepta. X lr̃a in cōpendiū cs. aut gs. ſucceſſit. ꝛ ꝓ eo qꝺ antiꝗſſimi ſcribebāt pacs legs. ceptū eſt ſcribi pax lex: quoꝝ genitiui pacis ꝛ legis idiꝑm arguūt. Preterea z. qua tñ in dictōibus pere grinis vtimur ꝓ duplici ſſ ponit̃: vnde ꝓ eo qꝺ greci dicūt patrizo pitizo. nos patriſſo ꝛ pitiſſo dicimus.
¶ Chri. Si dictio finitur in m. hoc ex Quint. li.ix. accītū eſt aut n atqꝫ etiā m quoties vltima eſt ꝛ vocalē ver-bi ſequētis ita cōtingit: vt in eā trāſire poſſit. etiā ſi ſcribitur paꝝ tñ exprimit̃ vt multum ille: ꝛ quantū erat. hoc Quintil. ¶ Duas habet cōſonātes. Hoc añt ꝗnqꝫ modis cōtingere pōt: nā aut ſunt in vna eadēqꝫ dictio ne. aut in duabus dictōibus hmōi cōſonātes. Si in dictōe tñ vna hoc fiet tripliciter. nā vtraqꝫ cōſonās aut e.t eiuſdē vocalis: vt plebs mens. aut ſuā vtraqꝫ vocalis aſciſcit cōſonantē: vt ante orbis aut vtrāqꝫ conſonan tē vnius ſyllabe vni vocali ſequētis ſyllabe damus: vt auruſpex: aut ſuā vtraqꝫ cōſonās dictionē tangit: vt ſan guis meus aut qꝺ due cōſonātes dictōis ſequētis ꝑcedentē vocalē ꝓducit. Qꝺ raro cōtingit. Iuue. vindicta grauior ꝙ iniuria dignū erit ergo.

Paſiphae ꝗdriſylla-bū: quare

Au nō ſꝑ eſt diptho-gus

Syllaba quā due ſe quūtur cō ſonātes ꝙ ta eſt.

X.z.ꝛ i. in medio du aꝝ vcaliū

Cōſonan tes ꝗt mō dis ꝓdu cāt vocalē quā ſequū tur.

Atqꝫ duas inter vocales iota repertum.

ALDUS Manutius vir appꝛime doctus ſcribit. I poſitum in ter vocales in preteritis perfectis indicatiui cuiuſuis inflexiōis ꝛ tempoꝛibus inde formatis idem iuris habere: vt veluti conſo-na duplex precedentem producat vocalem. vt amaui: impleui: petiui: audiui: ſic in reliquis.

Pro duplici numera modo ſit tibi dictio ſimplex

Syllaba ſi breuis eſt natura: ꝛ muta ſequatur

Cum liquida. ſemper breuiabit ſermo ſolutus.

At carmen poterit producere ſeu breuiare.

Si poſt vocalem vocalis ꝛ altera ſubſit.

Illa prioꝛ breuis eſt: dum ſint modo verba latina.

Nam greci variant nec certa lege tenetur.

¶ Antoꝛ. I quoqꝫ in medio duaꝝ vocalium poſita ꝓ duplici ponitur quā etiā vetuſtiſſi mi vſqꝫ ad Ciceronis tꝑa duplicē ſcripſerūt quarū prioꝛ ad vocalem precedentē poſteri-oꝛ ad ſequentes ptinebat vt maia. Pōpeius Quod ſi in ꝑncipio dictionū tres ille dupli-ces lr̃e ponātur. ꝓ ſimplicibꝰ habende ſunt: neqꝫ eñ habēt vim ꝑcedentē vocalē ꝓducen di. Luc.in.ñ. tumidū ſuꝑ equoꝛa xerxem cō ſtruxiſſe vias. Uerg.iii.eñ. iā medio apparet fluctu nemoroſa zazynthus. In eo ꝟo quod Alexā. dixit ſimplex zeta tñ reperitur. vt eſt perizoma. Iperitiā ſuā teſtari voluit. neqꝫ eī vſꝙ lectū eſt perizoma ſꝫ periſoma. vt gene. ſeos.iii. capite. fecerunt ſibi periſomata. i. inuolucra quedā ꝓ feſtibus: a peri circū ꝛ ſo ma atos. quod ē coꝛpus dicta. Tñ tantē ale xādri erroꝛ: vt ſectatoꝛes illius ꝓ periſoma-ta qꝺ eſt i vetuſtiſſimis codicibus perizoma-ta ſcripſerunt nihili verbū ſꝫ qꝺ ex eiuſdē er-roꝛe in lexicon ſit redactum. Qꝺ ſi perizoma vſpiā reperiretur: qꝛ dictio eſt nihilominus zeta ſimplex eſſet quēadmodū in his dictio nibus hiiugus a.um. quadrigus a. um. in quibus quemadmodū in ſimplici ꝑma vim habet vnius cōſonātis ita ꝛ in cōpoſitis. Uer.v.ene. nō tā ꝑcipites hiiugo certamine campū. Deinde regulaꝫ limitat dicens: qꝫ ſi poſt ſyllabā natura breuē ꝛc. Breuis eñ ſyllaba dicitur natura que ſemper eſt breuis: nī ſi aliquando reperiatur in carmine longa poſitione duarum conſonantium. Naturale namqꝫ vt Ariſtote. li. ethicoꝝ.v. ait eſt qꝺ ſemꝑ ꝛ vbiqꝫ eandē vim habet: vt ignis qui hic ꝛ in perſis vrit natura calidus eſt. Er-go contra naturā ſuam ſyllaba breuis producitur: id vitium ſola carminis licentia excuſare poteſt atqꝫ ideo

I i medio duaꝝ voca liū vim du plicis cōſo nātis obti net.

Periꝫo ma.

Limita-tio ad re gulam.

in proſa orone ſemp breuis pferenda eſt. Illud quoq notandū eſt q de duaꝝ conſonantiū ſequella diximus nō ſo
lū in eadē dictiōe intelligendū eſſe veriūetiā in diuerſis. Uerg. in buc. terraſq tractuſq maris celūq pfundū
Idē. j. geor. tribulaq trabeeq: z iniquo pondere raſtri. Iuue. occulta ſpolia z plures de pace triumphos. Qd
ſi aliq ſyllaba fuerit longa natura etiā ſi muta cū liquida ſequat nō pōt eſſe breuis. vt ſaluber ſalubris. octo
ber octobris. aratrū aratri. ❡ Syllaba q poſt vocalē. Tertia regula eſt q vocalis añ vocalē in eadē dictiōe bre
uis eſt. vt deus: meus: traho: veho qd in dictiōibus latinis intelligendū eſſe dicit. Nā in grecis z barbaris hec
regula nōdū ſatis elucubrata eſt tētandū tñ eſt illā quoad fieri pōt explicare obſeruato inter ſe ordine voca
liū latinaꝝ. Igit a añ alterū a. qd in dictiōibus grecis rarū eſt: in barbaris frequētius. ſemp breuiat: vt nau
ſica alcinoi filia pharaates. Abraam Baal. Verg. in priapeia nauſicaan pleno ſepe tuliſſe ſinu. Mart. ſi mi
A ante e. bi nauſicaa patrios donauerit hortos. Hora. j. epi. ius imperiūq: phraates ceſaris accepit. Sedul' in paſcha
li. tunc coluere baal: nunc elegere barrabam. ❡ A añ e cū in diphthongo nō coeunt aliqñ breuis eſt. vt paſi
phae: phaeton: danae de quibus ſupra diximus cū de diphthongis diſſerebamus. aliqñ producit vt aer: z laer
A ante i. tes. Michael. Iuue. tunc ſummus vertit aer. Ouid. in epi. penelopes reſpice laertē vt iā ſua lumina condas
Flaccus in argonautica. hic z odoratus flagrāti crine michael. ❡ A ante i pleruq pducit vt thais: lais: nais
taigeta. Martia. thaida quintus amat: quā thaida: thaida luſcā. Proper. nō ita cplebāt ephiree laidos edes.
Uer. in buc. Ecce ferunt nymphe calathis tibi candida nais. Idē. ij. geor. ſpercheuſq z virginibus bacchata
lacenis taigeta. z quotiēs ai diphthōgus greca ſoluit a nr̄is. vt achaia panchaia. Ouid. in epi. paridis ab quo
tiens dices q paup achaia noſtra eſt. Uer. ij. geor. totaq thuriferis panchaia pinguis arenis. In dictiōibus
q latinis ante i producitur eadē ratione qz diphthongus ſoluit in ai diphthongon greca vt aulai. aurai: pi
ctai. Uer. iij. eñ. aulai in medio libabant pocula bacchi. Idē in. vj. etherenū ſenſum atq aurai ſupplicis ignē
idē in. ix. diues equū diues pictai veſtis z auri. Breuiant vero caicus caiſtrus calais lais. Uer. j. geor. Dulcibus
Barbara. in ſtagnis rimantur parata caiſtri. Idē in. iiij. ſaxoſumq ſonās hyppanis myſuſq caicus. Ouid. vj. met. im
plumes pueri calais zetuſq fuerunt. Proper. lib. ij. Mercurioq ſatis fertur bebeidos vndis. Barbara q in
uenio ſemp noſtros breuiaſſe Caiphas. Caim. Naim. A ante o producit vt aon aonis. amathaon onis. ma
Laocoon. thaon. chaon. didymon. imaon. parton. lycaon. Uer. in buc. aonas in mōtes vt duxerit vna ſororꝝ. Idem. iij.
geor. philirides chiron amithaoniuſq melāpus. Idē. ij. eñ. pelideſq neoptholem' primuſq machaon. Idez
in. v. z clypeū efferri iuſſit didymaonis artes. idē. xj. audiit illa deus: dū texit imaona aleſus. Ouidius. ix. me
ta. Accipe me generum dixi per thaone nate. Idem in. j. eiuſdem. ſtruxerit inſidias notus feritate lycaon. et
a laos compoſita vt laocoon. laodomia laomedon. Uer. ij. eñ. laocoon ardens ſumma decurrit ab arce. Idez
in. vj. euadnemq et paſiphae. his laodomia. Idem in. iiij. laomedontiade ſentis periuria gentis. Pharaon
Chaos quoq noſtri produxerunt: vt arator: nec iam ſua iura pharaon egyptuſq tenet. Ediuerſo Sedulius breuia
uit gabaon in paſchali dicens. ſol ſtetit ad gabaon. Chaos quoq phaon breuiant. Vergi. iiij. geor. atq chao
A ante u. denſos diuum numerabat amores. Ouidius in epiſt. Sapphus arua phaon celebrat diuerſa triphodis erne.
❡ A ante u ſi non coeant in diphthongon ſemper producitur. vt amphiaraus. z a laus cōpoſita. vt protheſi
laus menelaus archelaus. Ouid. iij. de ponto. notus humo mertis amphiaraus erat. Idez in epi. laodomie
Bella gerāt alij prheſilaus amet. idem in epiſtola oenones: ardet amore tui ſic menelaon amauit. ❡ E añ
a in dictionibus grecis que per ei diphthongon ſcribuntur atq apud nos mutant ei in e longum pducitur
ſemp vt aineias eneas: cytharcia cytharea: deiopeia deiopea: penelopeia penelopea: calliopeia calliopea: me
Vergilius deia medea: galatheia galathea: amaltheia amalthea: alexandreia alexandrea: plateia platea: choreia cho
rea. maleia malea. Uer. in. j. eñ. at pius eneas per noctē plurima voluens. Idez in eodē parce metu cytherea
manēt immota tuorum. Idem in eodem: quarum que forma pulcherrima deiopea. Idez in priapeia. Nec
erat in cunnis penelopeia tuo. Idem in buc. Orphei calliopeia lino formoſus apollo. Idem in eodem opere.
Nerine galathea thymo mihi dulcior hible. Ouidius in epiſto. heſiphyles medee medea forem quod ſi quis
Tibullus libro tertio. Quicquid amaltheſia quicquid marpheſia dixit. Horatius. iiij. carminum. Portus ale
Platea xandrea ſupplex platea chorea malea. tametſi apud grecos per ei diphthongon ſcribuntur aliquando bre
Chorea uiant e ante a. Horatius. ij. epiſto. pure ſint platee. Vergilius ſexto eneidos. Pars pedibus plaudunt chore
as z carmina dicunt. Idem in quinto. ionioq mari maleoq ſequētibus vndis. Longe etiam reperiuntur vt
Artocrea. apud Ouidium octauo meta. immemores noſtri feſtas duxere choreas. Lucanus in. vj. z raribus lōge flexis
donare malee. Que vero apud grecos per e pſilon ſcribuntur breuiant e ante a. theatrum boreas artocrea
baleares. Vergilius primo eneidos. hic portus alij effodiunt hic alta theatri. Idem in buccolicis. hic tantus
boree curamus quantum. Perſius oleum artocreaſq popello. Vergil. iij. georgi. Stupea torquentē balearis
verbera funde. ❡ E ante e breuiatur vt neeme es. leena e. ſed de neemes litteratura alio inquiremus loco.
Vergilius in bucco. Torua leena lupum ſequitur. Aeea circe z neſee nympha diphthongo producuntur. ❡ E
ante i in dictionibus quibus ei diphthongus greca ſoluitur a noſtris ſemper eſt longa: vt baccheius: oriame
ius. phineius: perſeius: theſeius: cybeleius. cythareius: pegaſeius et huiuſmodi poſſeſſiua. Vergilius ſecun
do georgicorum quid memorandum eque bacchaia dona tulerunt. Idem in tertio eneidos. O felix vna an
Athos te alias priameia virgo. Idez in eodem. arpyteq coluit alie phineia poſtq. Ouidius quinto metamor. Ster
nitur z menalus perſeia caſtra ſecutus. Idem. xv. flenti theſeus heros ſiſte modum dixit. Idem. ſiquidem ci
beleius athos. Idem in quarto tempeſtiuus erat celo cythereius heros. Perſius. cantare credas pegaſeium
melos. Idem quoq de illis dicendum deiopeia deiphobe deiphobus deidamia deianira. Vergilius pmo enei
dos. Quarum que forma pulcherrima deiopea. Idem in ſexto deiophobi glauci fatur que talia regi. Idem
in eodem. Deiophobe armipotens genus alto a ſanguine. Papinius in achillei. Sepe teucrum. Ouidius in
epiſtola deianire. Impia quid dubitas deianira mori? Eadem quoq ratione echeneis piſciculus qui a lati
E ante o nis dicitur remora e. penultimam produxit. Lucanus in ſexto. In medio echeneis aquis. Franciſcus Phile
phus putat legendum eſſe in mediis ellechinus aquis. ❡ E ante o breuiatur: in dictiōibus que per e pſilon
ſcribuntur vt theodorus cleopatra neoptolemus. Iuuenalis. Taurorum pueros artem ſcindens theodori.
E ante u. Martialis. Nec tibi regali placeas cleopatra ſepulchro. Que vero per e longū ſcribuntur producunt vt cous
coa coum. Vergilius primo eneidos. coaſq acies z nigri memnonis arma. ❡ E ante u breuiatur vt creuſa.
tartareus. Vergilius ſecundo eneidos. lachrymas dilecte puelle creuſe. Idez in. vj. Hinc via tartarei que fert
acherontis ad vndas. que vero apud grecos per ei diphthongon ſcribuntur: quam nos in e vertimus produ

cant vt alpheus ſpondeus choreus. Papi. ſicanius longe relegens alpheus amores. Ruffinus ſpōdeuſq; gra
uis numeroq; aptiſſime peon. ¶ I ante a variam habet rōnem. Nā que a grecis per i.iota ſcribuntur apud
nos breuiant: vt ſophia philoſophia tragedia comedia elegia ſymphonia. Mart. hic pius antiſtes ſophie ſua
dona miniſtret. Idē alio loco. Cū tibi ſit ſophie par fama ⁊ cura deoꝝ. Vergi. in ciri florētis ſophie viridis cō
plectitur hortos: atq; eadē rōne cōtra multoꝝ vſum philoſophia penultimā breuiat Hora. Effutire leues in
digna tragedia verſus. Idē interdū tñ ⁊ voces comedia tollit. Idē vt gratas inter mēſas ſymphonia diſcors.
Oui. Achillis indignos elegia ſolue capillos. Maria q̄ nomē ꝓprium dñe Chriſti Ieſu genitricis ex litteratura Elegia.
greca breuiat penultimā: q: per i. iota ſcribitur. Claudian' de nuptiis honorii preparat ⁊ pulchros marie ſed
luce minores. Sedulius q̄ in paſca. qs fuit ille nitor Marie cū chriſtus ab aluo proceſſit: idē tñ aliis in locis
produxit. Cōpoſita quoq; ab archia: vt monarchia tetrarchia toparchia hierarchia: ⁊ inde deriuatū archias Archia
poeta quē Cic. defendit: vt amachia: vt neumachia batrhacomyomachia gigantomachia ⁊ a graphia. vt or cū cōpoſi
thographia coſmographia corographia pſeudographia. ⁊ a logia vt theologia. aſtrologia etymologia. ac zo tis.
logia philologia ⁊ a nomia. vt aſtronomia antinomia chironomia: multa quoq; alia que vulgo i penultima
acuto accētu pferūtur: vt melācolia agonia chirurgia vſia. pducūt vero q̄ apud grecos p ei diphthōgō ſcribūtur H ppoda
vt argia. hippodemeia: deidamia: laodomia: lāgia: lāpia. lebadia: thalia. Papi. xii. thebanoꝝ querie in os ar mia.
gia vias. Proper. q̄ ſi dotare regnū vetus hypodamie. Papi. in achil. deidamia dolos. Ver. vi. eñ. His laodo
mia it comes. Papi. ii. the. aſtra ferūt qs pigra vado lāgia tacēti. idē l. iiii. pene ſocer cadēſq; vadis lāpia nimo
ſis: idē in. vii. in valles lebadia tuas. Ver. in buc. nr̄a neq; erubuit ſyluas habitare thalia. Eadē quoq; rōne
dicimus magia: pedia: medicia: angaria: latria: idolatria: dulia: hiperdulia: eugenia: hermenia i āte e partim
breuis eſt: vt hiera: hyena Ver. ix. eñ. Quos iouis eduxit luco ſ. lucitris hiera. Oui. xv. meta. paſſa marē nō eē Clio
marē miremur hyenā. Partim pducūt: vt pierus pierides. Oui. v. met. pierus has genuit Verg. in buc. pgite Hippoda
pierides i ante o. pducit in dictionibus q̄ p ei. diphthongō a grecis ſcribūtur vt arion: amphiō. cuc: hyperion mia.
rion: orion: pādiō: echion. io. Ver. in buc. orpheus in ſyluis inter delphinos ariō. idē in eodē opere: amphiō dir
ceus in actea aracintho. Oui. i. de arte. Nec mihi ſunt viſe clio cliuſq; ſorores. Idē. i. faſto. placet equo pſis ra
diis hyperiona cinctū. ¶ Idē. xii. meta. Duxerat hippodemē audaci ixione natus. Ver. i. eñ. Cur ſubito aſſur
ges fluctu nymboſ' oriō. aoriō tñ p eodē breuiauit. Catul. dicēs prim' hydro choi fulgere aoriō. Oui. vii. me.
Hic dolor ante die pādiona miſit ad vmbras. Idē in. iii. eiuſdē quinq; ſuptitibus: quoꝝ fuit vnus echiō. idē
in. i. cōſtiterat quocūq; loco ſpectabat ad io. Enyo q̄ martis ſoror ꝑ ducit. Mar. Cū dubitaret adhuc belli ci
uilis enyo. Que vero p i iota ſcribūtur breuiāt illas dione. Verg. in buc. Phillida mitte mihi: meus eſt natalis Enyo
iolla. Idē in eodē ope. Ecce dionei pceſſit ceſaris aſtrū. ¶ I ante u in dictionibus q̄ apud grecos p ei diphthō
gō ſcribūtur lōga eſt: vt ſpheriacus: lycius: arius: bacchius. Ver. ii. geor. ſpherciuſq; ⁊ virginibus bacchata lace
nis. Papi. tēpla lycanie dabis ⁊ diuia dona ſacratis. Luca. in. iii. hic fortis arius Ruffinus. Principiū bacchius Enio.
erit cōcludit iābus ad trophiū q̄ ⁊ poliū cōpoſita. vt giſterco trophiū orphanotrophiū. miropoliū. ichthiopo vergilius
liū: xenodophiū q̄ pro hoſpicio: q: per ei diphthōgon apud grecos ſcribitur. hac eadem rōne dius dia dium et cōpoſita
dia inſula pducit i. Breuiant vero que apud illos per i iota ſcribūtur. vt archadius boetius chius: in ſula. Luc. a trophiū
in. viii. quas aſine cautes: ⁊ qs chius aſpar vndas Hora. i. epi. Quid tibi viſa chi' bullatiq; notaq; leſbos poſ et poliū.
ſeſſiuū vero idē producit. Idē in ſcdo ſermonū. Cecuba vina ferēs. alcōchium maris expers. Martia. chia
ſeni ſimilis baccho quam ſetia miſit illa quoq; breuiāt. in quibus ſupra dictum eſt i diphthongon aliquando
ſolui vt baccheius: priameius: eneius: theſeius. epireius: que quidē diphthongus aliqñ etiā in e diphthōgon ver
titur: vt theſeus. Oui. ſeptimo metamorpho. Soluere deſiderat theſea laude tributū. Propertius non ita cō
plebāt ephyrei laidos edes. ¶ O ante a in diction'bus q̄ a grecis per o micron ſcribuntur: breuiāt vt oaxes
coaſpes: coaſtre: thoas. Ver. in buc. pars ſcythiā ⁊ rapidum crete veniemus oaxem. Propertius in. iiii. rei re o añ a in
gia lympha coaſpes. Lucanus in. iii. ethera tangētes ſyluas liquere coaſtre. Que vero per o. mega ſcribuntur dictiōib'
producunt. vt troas troadis. Vergilius in quinto eneidos. At procul in ſola ſecrete troades acta Ioannes grecis q̄
hac ratione primam producit quēadmodum ⁊ iuuencus ſemp producit Sidonius tamen appollinaris bre p omēa ō
uiauit dicēs. Qua nūc helias nunc te iubet ire. Ioannes hymnographus quoq; ſolue polluti labii reatū ſctē ſcribūtur
iohānes. O āte e. ſi p o mega ſcribitur lōga ē vt typhoeus vt q̄dā putauerūt: ſed p eus diphthōgō in fine ⁊ per o rapitur
mega in penul. q̄ cū e nō pōt in diphthongō coaleſcere Lucanus in quinto Conditus inarimes eterna mole tiphoeus
teophēus. Neq; obſtat cum Vergilio libro nono eneidos dixit maxime iouis impoſita typheeo. Nam ſyncere ⁊ locus.
ſis eſt frequēter illo loco recepta. Quod ſi quis eſt q̄ grece litterature non credit ſaltem Ouidii verſu. illo con
uincetur: qui in primo faſtoꝝ ſcribitur quas quotiens perflat ſpirare typhoea credas. Nullum enim nomen
ſecunde declinationis mittit actm̄ in a. niſi in eus diphthongon terminetur. De a loco nemo vnq̄ dubitauit
quum per o longum in penultima ⁊ per eus. diphthongon in vltima ſcribatur. Luca. in ſexto impius hāc pro
lem ſuperis immiſit alocus. Boetia quomodo a latinis ſcribi debeat: noſtri ſeculi docti quidā homines du
bitant nam cū a grecis per oi. diphthongon ſcribatur que apud nos in oe diphthongon verti conſueuit: boetia
poſt oe diphthongon o mega hoc eſt longa ſubiecta non boetia o et e. ſolutis proferenda eſt. Quod ſi quis di
xerit diphthongon oi. ſolui in oe. q̄ quidam etiam in euboia fecerunt oi. diphthongon in oe. ſolutas conuerſa
ſcribentes atq; proferentes euboea quatuor ſyllabarum eſto concedamus illi hoc ſed qua licentia diſpiſce pyroētis
runt alterū o per booetia boetia dicētes. Si vero o micron a grecis ſcribatur añ e breuiatur: vt ſimoentis ⁊ oilus
pyroētis obliq̄ ab eo q̄d ſimois et pyrois. vergil. i. enei. Alma venus phrygii genuit ſimoētis ad vndam. Flac
cus quinto argonautice. et formidātem patrios pyroenta hec ratio ad crementa non pertinet. ¶ O āte i eā
dē rōnē ſequitur dolores: ſed nā pēe per o mega ſcribūtur pducūt vt zoilus. troilus: iloicus. Mar. zoilus egro
tat faciūt hāc ſtragula febrē vergili. primo eneidō. Parte alia fugiēs amiſſis troilus armis. Iuuenalis Iloicus troia poſ
occidit borēā delator amici. Horatius ſecūdo ſermonū: nec ſcarus. aut poterit peregrina iuuare lagois. Que ſeſſiuū tri
vero per o micron ſcribūtur breuiant: vt ſimois pyrois. Troia vero et euboia in quibus a latinis oi. diphthon ſyllabum
gus ſoluitur o producunt rōne i. quod habet vim duplicis conſonātis quotiens inter duas vocales ponitur
in dictionibus latinis et in quibuſdā grecis. vt vergilius quarto eneidos. Troia per vndoſum peteretur claſ
ſibus equoꝛ vbi troia duarū ſyllabarū eſt q: i. cōſonās. Poſſeſſiuū vero troius troia troiū tametſi triſyllabū
ſit atq; per i. vocalē ſcribatur: primā producit quoniā a grecis per o mega ſcribitur. vergil. i. eñ. Armaq; fixit
Troia nunc placida compoſitus pace requieſcit. ¶ O ante o breuis eſt: vt laocoon: demophoon: boetes. verg.

ſcōo eſt. Laocoon ardens ſumma decurrit ab arce. Idē l.v. hirtacide primus locus exit hippocoontis. Idē. j. geoꝛ. nō obſcura cadēs mittet tibi ſigna bootes. Oui. in epi. phyllidis hoſpita demophoō tua te rhodopeia phyllidis. O añ u. l dictiōibus q̄ ꝑ o mega ſcribunt. Alia ſunt poſſeſſiua l ous oa. ouꝫ. finita pducūt: vt argous a. uꝫ. cous a. um. ſardous a. uꝫ. herous a. uꝫ. cous a. uꝫ. eadē ꝙ rōne achelous penultimā pducit. Papi. lib. vij. thebaidos inachus ante retro noſterqꝫ acheolus abibit. Que ꝟo ꝑ o micrō ſcribūtur breuiāt. vt alanous antonus. U. añ reliquas vocales rara ē apud grecos ſi tñ vſpiā reperiat qꝛ ꝑ diphthōgō ab illis ſcribit lōga eſt.

Fio diſſyllabum.
Anto. Fio ex dictionibus latinis cum eſt diſſyllabū pducit vocalē añ vocalē ſequētes nā cū pluriū ſyllabarū eſt breuiat. Iuue. naꝫ tuus eudymion dilecte fiet adulter. Idē li- ceat modo viuere fient: fient iſta palam.
Ubi. Qō ſi poſt ſyllabā natura breuē: et poſt ſyllabā natura lōgā: repitur muta cū liquida efficiēs pcedēte ſyllabā breuē ſꝫ perꝙ raro a lateo es latebre Luc. lib. ij. Corpora

Fio cum eſt diſſyllabum producitur.

CETERI qui de hac re diligentiſſime tractarūt: tradūt: ſicbā et alia a fio deducta etiaꝫ ſi poliſſyllaba ſint in quibus. R. poſt E. nō ſequitur. I. producere.
DESPANTERIUS addit. deffio: ꝛ confio: q̄ a fio ſunt: ꝛ deſſioculus. qō monoculum ſignificat. Uerulanus iungit. Aba: ſed obe: indifferenter poni dicit: idqꝫ ex marcale notat.

nec populū latebre cepere ferarum prudētius in pſyconomachia. Tu nos corporei latebroſa pericula operti ꝛ illud epigrammaris auctoꝛis Et te iā grandē latebras exire paterni: a ſcateo es ſcatebra. e. Prudentius in apoſtheoſi expectāt ſcatebras et ſicco margine pendent.

Eri et dei quīte declinatiōis e añ i finalē producunt.
Anto. Eri q̄ꝫ ꝛ dei nūeri ſingularis q̄nte declina. e. ante i. finalē pducit vt dies diei. progenies ei. Uer. l viro bono. ola ꝙ ſecum repu. ucrit acta diei. Excipiunt hui' ordinis tria noīa q̄ ı̄dē l caſibus e añ i. breuiāt ea ſunt res rei. ſpes ſpei. fides ei. Octo q̄ꝫ noīa pme ꝛ ſcōe declinationis nolm cū ſuis cōpoſitis q̄ mittūt gtm̄ in ius et dtm̄ in i. et tria pnōia ſcōe pnolm declinatiōis. hoc ē Iſte iſta iſtud iſti' iſti. Ille illa illud illius illi. Ipſe ipſa ipſum ipſius ipſi. in gtō hñt i. ante u. idifferētē. preterꝙ alteri' qō ſp breuiat. q̄n et ipſum pducere reperit apud Terētium referēte Priſcia. q̄ ait: ſeſquiplos vel vnā vicet alterius ſingulā. eſt eñ verſus trochaicus ſeptē ꝯtinēs pedes ꝛ ſyllabā l q̄ ſextus pes neceſſario ē ſpōde'.

Et genitiui.

Longa penultima ſit quinte. cui iunge datiuum.

Sed breuiant tātum tria reſqꝫ. ſpeſqꝫ. fideſqꝫ.

QUINTIANUS cū deſpanterio. Notat ex lucretio rei ꝛ fidei genitiuos. E. nonnūꝙ producere.

Si genitiuus erit. quē dat pronomen in ius.

Seu nomē longam poteris pꝛoferre breuemqꝫ.

Corripit alterius ſemper producit alius.

Diana pꝛima indifferēter au ſit latinū nomen.
Diana q̄ꝫ pꝛimā hꝫ indifferentē. Uer. j. eñ. exercet diana choros quā mille ſecute. Luc. in. vj. parua micene q̄rtū ſacrata diane. Qō ſi q̄s ambigit an diana latinū ſit nomē legat Macro. in. j. ſatur.

Sed pꝛo componens debes pꝛoducere ſepe.

Pꝛo in cōpoſitione Procuro.
Pꝛo l cōpoſitiōe. Quarta rēla eſt ꝙ hec ꝑpoſitio ꝓ in cōpoſitiōe pducit: vt pdo is. ꝛc. Breuiāt ꝟo q̄ hic ponuntur pcella e. q̄ a ꝓ ꝛ cello is. qō l vſu nō ē cōpoſita videtur Uerg. j. eñ. talia iactāti ſtridens aq̄lone procella. Procuro as. Ouid. j. fa. riſit ꝛ his inq̄t facito mea tela paires. Acti': exercēt epulas leti famuloſqꝫ patrāt. Uer. vn. ix. eñ. producit qō ſupeſt leti bene geſtis corpora rebus procurate viri Hora. hec ego pcurare ꝛ idoneus ıpcroꝛ: ꝛ nō ergo ꝓ in hoc ꝟbo media eſt.

His tamē exceptis pꝛoficiſcoꝛ. ſiue pꝛofanus.

Pꝛofiteoꝛ addatur. pꝛofoꝛ. atqꝫ pꝛofundo pꝛofund'

Et pꝛofugus: pꝛofugitqꝫ. pcella pcuro. pꝛofectus.

Et ꝓpero. pꝛonepoſqꝫ. ꝓptius atqꝫ pꝛoneptis

Queqꝫ pꝛo vox greca componit coꝛripiantur.

ADDI debet ex peritioꝛibus: ne quid quod opoꝛteat deſit: pꝛofugo as. procio is. cum petere ſignificat. Unde eſt proco as. procus procax: procello is. pꝛofano as: pꝛofiteoꝛ: pꝛofecto: pꝛopago: cum genus ſignificat. Et propages.
HEC TAMEN cōmunem pꝛimā dicuntur habere: pꝛopino: pfectus a pꝛoficiſcoꝛ deductum. pꝛofundo: ꝛ procuro as.

Pꝛoficiſcoꝛ ꝯtraꝫ hꝫ pmam
Pꝛoficiſcoꝛ eris ꝛ ſi Gel. lib. ij. ex auctoritate. Cice. pꝛimā dixit hꝫe breuē: longa tñ aliq̄ñ etiā repit. Iuue. pfectura domo ſicula nō mitioꝛ aula. Pꝛoper. li. ij. hec q̄ꝫ profecto ludebat iaſone varro. Uergi. vij. eñ. arcades his hoꝛis genus a pallāte pfectuꝫ Papi. vj. theba. his ego te cōiunx ad debita regna pfectū.

E. de. pre. ſe. di. componens non breuiabis.

Sed breuiant ſi vocalis ſubit: atqꝫ diſertus.

Pꝛofundo pꝛimā idifferenti:
Pꝛofundo q̄ꝫ pmā indifferētē hꝫ et ſi Gel. codē auctoꝛe dicat breuiare. Cat. has poſtꝙ meſto pfudit pectoꝛe voces. Syllius lib. xj. puni. impia dementis vulgi ꝛ vix tota pꝛofudit. Pꝛofiteoꝛ eris. Oui. ij. de remedio vtilitas lateat. quod non pfitebere ſiet Hoꝛa. in poetria inceptis grauib' pleriſqꝫ ꝛ magna pfeſſis. Pꝛofoꝛ aris. Luca. in. ix. hoc ſatis eſt dixiſſe iouē: ſic ille pfat' ver. iiij. eñ. ꝛ ſic acceſſa pfat. Pꝛofugio gis. Flacc'. vij. argo. contigit vix deinde moꝛi et ſic fata

QUINTIANUS nota ex Statio: pre: nōnūꝙ etiā vocali ſequēte pduci. Et ex ennio: de: ſed pce ſic vſurpanda.
NESTOR ait. E. breuiari in quidē: quo d profecto nō ex. E: et quidē: ſed: ego. cōponitur.
MANCINELLUS ait. di. breuiari in dirimo. Quintianus in dilema. quod grecum eſt.

Tenditur. a. noſtrum ſed grecis. a. breuiatur.

Re breuiat ſemper niſi duplex conſona ſubſit.

Pꝛofugio
pꝛofugit. Colu. ſed repidus pꝛofugit chelas et ſpicula phebus. Pꝛofugus a. um. Uerg.

Reſſert pꝛo res fert ſeu diſtat poꝛrige ſemper.

Italiā fato pfugus lauinaq̃ venit. ¶ Profundus a.ū.idē in buc.terraſq̃ tractuſq̃ maris celūq̃ pfundū. ¶ Profectus ſta.ſtū.Hora.ij.ſer.nō ego narrantē temere edi luce profectā. ¶ Profanus a.um.Uer.vj.eñ.p cul o procul eſto pphani. ¶ Pronepos otis.⁊ pneptis is.Oui.xj.meta.eſt neptunus auus:pnepos ego regis aquaꝝ.Perſi.iā reliq̃ ex amitis patruelis nulla pneptis. ¶ Propero as.Uer.xj.enei.Ne pperare meas teucri defendere naues.Prop.Mar.accipe facundi carmē iuuenile pperti. ¶ Propōtis propontidis.Luca.in.ix. paruo ruat ore ppōtis. ¶ Propino as.Iuue.biſcere tanq̄ habes tria nola qñ propinat. Breuiant quoq̃ dictiōes a pro cōpoſite ſi ſequatur vocalis exilis vel aſpirata vt proauus prohibeo. aliqñ etiā fit ſynalepha. vt in hac dictiōe proinde.Uer.ix.eñ.Proinde tono eloquio ſolitū tibi.E.de.p.re.ſe.di. ¶ Quinta regula eſt:ꝙ E.de.pre he ppoſitiōes cū venīūt in cōpoſitionē pducunt.vt eligo eligis.edo is.educo is.deligo is.dedo is.deduco cis.ſe. prepono is.prefero prefers.prebeo es.ſeligo ſeligis.ſeduco is.ſeparo as.diligo is.diluo is.dñudico as.Quod ſi vocalis ſequatur breuiant.vt deorſum qd̄ ex de ⁊ orſum cōponit; dehiſco quod ex de ⁊ hiſco is. dehinc quod ex de ⁊ hinc.Uer.iiij.eñ.ſed mihi vel tellus optē prius ima dehiſcat. Idē in.iij.eñ; dona dehinc auro grauia. ſectoq̃ elephāto. ¶ Preuro is.idē.vij.eñ.ſtipitibus duris agit ſudibuſue preuſtis.ſeorſum.Idē ineſt nō alter utrū:pariter:nōnunq̄:ſepe:ſeorſum. A di ꝗ cōpoſita duo breuiāt dirimo is.Oui.j.met.hanc deus ⁊ melior litem natura diremit.⁊ diſertus a.um.qd̄ tāeſi a diſſero is.deriuat.altero is.extrito primā breuiauit. Hor. in epi.fecundi calices quē nō fecere diſertū.Illud ꝗ̄ in hoc loco notandū eſt ꝙ ſi de prepoſito cōponat cū dictione incipiente a vocali.preterq̄ qd̄ diximus breuiari aliqñ etiā reperit pduci.Papi.xj.theba.decet ſeruitio plebes:hoc ignis agentes.Hor.in poe.cogitat ⁊ dehinc ſpecioſa miracula pmat. Aliqñ fit ſyneresis ſiue colliſio.Uer.in buc.Incipe dameta tu deinde ſeq̄re menalca.idē in eodē ope gregis ipſe caper deerrauerāt: hic ego daphnin. Idē.vij.eñ.diuitiis vber agri troie opulētia deerit.Iuue.dehinc clamore pari cōcurrit ⁊ vice teli.Hora.ij.ſer.redde age q̄ deinceps ꝑmia reſilij.Aliqñ expungit vocalis a qua dictio cū q̄ ꝯponit incipit vt debeo qd̄ a de ⁊ habeo.debilis qd̄ a de ⁊ habilis.dego qd̄ a de ⁊ ago.demo qd̄ a de ⁊ emo.

In iuſtermiſſa penultimaȝ indifferē tē habens Dictio l ꝗ

¶ Ebri.In ius penultimā habēt indifferētē.In carmine tñ indifferens eſt.nā in pſa orōne ſemꝑ eſt breuis vt Quint.docet li.j.⁊ Seruius in illud Uer.vinus ob noxam.

Compoſitū nomē ſi finit parte priori.

In iota aut.o.micro.ſemꝑ breuiauit eaſdem.

Sed produc tibijcē.ibidemiungis vbiq̃.

¶ Anto. Re in compoſitiōe breuiatur.vt refero refers.quando non accipitur pro eo qd̄ eſt diſtat:nam tunc per duplex f.ſcribitur:vt primam producat poſitione.Producunt vero dictiones in quibus poſt ſe ſuccedunt due conſonantes:aut vna vim duarum habens vt reſpōdeo reſpōdes.reſcribo reſcribis.reijcio reijcis reieci. Nam cum re prepoſitio natura breuis ſit ſi vſpiam in compoſitione lōga reperiatur:neceſſe eſt hoc fieri ratiōe duarum conſonantium:aut vnius vim duarum habentis:ſed cum ſupra diximus i. conſonantem in principio dictionum pro ſimplici poni:idq̃ etiam in cōpoſitis obſeruari in hoc verbo reijcio aliqñ hȝ viȝ duplicis cōſonantis aliqñ ſimplicis.Duplicis vt apud Uer.iij.geor.Reijce ne maculis infuſcet vellera pullis.idē.v.eñ. Hec fatus duplicē ex humeris reiecit amictū.Papi.vj.the.⁊ patria vigil arte lacoon hos reijcit ictus. Simplicis vt apud Uerg.in bucco.Tytire paſcentes a flumine reijce capellas vbi tēte ſeratuio reiceca procelcumaticꝰ eſt Papi.libr.iiij.the.Tela manu reiciēq̃ canes.vel potius dicendum eſt i.conſonantem expungi: quod ⁊ in hoc verbo ſubijcio reperitur:vt apud Papi.in achilleide ſubijcit gauiſus vlyſſes Luca.in.viij.crine iacet ſubnixo q̃ faciem complexa maritum. Retuli quoq̃ preteritum ab eo quod refero cum longum reperitur per duplex t.ſcribi debet Horatius.ij.epiſtola.rettulit acceptos regale numiſma philippos. Propert. Rettulit⁊ querulo iurgia noſtra ſono.Cum vero breuiatur per ſimplex t.ſcribendum eſt vt apud ſueuium in quodam edilio:fera prelia bello in perſas retulere.ſunt quoq̃ qui illud Catulli.ſi reditum retuliſſeris:aut in tempore lōgo:retuliſſet legant.Eadem quoq̄ ratione reffero:cum pro eo quod eſt diſtat accipitur per duplex f.ſcribi debet:vnde producat primam:ſed quēadmoduȝ alio in loco diximus non are prepoſitione ſed a res ⁊ fero compoſitum videtur. Relatum in ſupino ab eo quod eſt refero repperi ⁊ reppuli preterita ab eo quod eſt reperio is.et repello is.cum hoc verbo reduco cis.prima indifferēti reperiuntur: quare tum ſimplici tum geminata conſonante poſt re ſcribi debent Iuuena.dixerit aſtrologos:credent a fronte relatum hamonis.Luc.in.iiij. denſatq̄ globus q̄tum pede prima relato. Lucretius libro tertio id rurſum celi relatum templa receptant Terentius in phor.quando ab illo allatum eſt:id ſibi relatuȝ putet vbi ratione carminis l.debere geminari Donatus teſtatur. Luca.reppulit a lybicis immēſum ſyrtibus equor.Tibul.nā ciconiſq̃ manus aduerſis reppulit vndis.Ouid.in epiſto.medes queq̃ repuli doctis medicantibus ignes.Syl.xvj.pu.Troiugenis repulit penos Propertius Ab pereat quicunq̃ meracas repperit vuas.Auſonius:at qui conſiderat poſtq̄ non repperit aurum aptauit collo quēȝ reperit laqueum. Lucre.in.j.reducit venus: ⁊ reductam dedala tellus Hora.ij. ſer.dij tibi dent capita claſſem reducere maio.Idem in epiſto.Palme negata macrū donata reducit. eximiū Uerg.iiij.eiectam claſſem ſocios a morte reduxi. Reliquie quoq̃ et religio quorum alterum ⁊ relinquēdo alterum a religando dicitur in carmine ſemper producta reperiuntur.quare duplici l.ſcribenda ſunt Uergi.j. enei.troas reliquias danaū atq̃ immitis achilli idem in.iiij. reliquias colerem:priami tecta alta manerēt idem in.ij.religiōe patrū multos ſacrata per annos idem in eodē corpora pq̃ domus ⁊ religioſa deoꝝ. ¶ Dictio cō.hec regula duas cōtinet partes. Prima eſt ꝙ dictiones compoſite ſiue ſint grece ſiue latine terminātes in i. primā partē compoſitionis breuiant illud i.vt omnipotēs quod ab omnis ⁊ potens cōponitur:armiger ꝙ ab armis ⁊ gero.archigenes:quod ab archon.i.princeps et genes genus:antitethon quod ab anti cōtra ⁊ theton poſitum Uer.g.ij. eñ.Iuppiter oīs precibus ſi flecteris vllis idem in eodem armiger automedō vna oīs ſcyria pubes Iuu.aduocat archigenē:oneroſaq̃ pallia iactat.pſi.lib:at in antitethis doctas poſuiſſe figuras. Altera pars eſt:ꝙ dictiones grece terminantes in o.primā partē cōpoſitionis breuiant illud o.carpophorus:quod ex carpos et phoros hoc eſt ferēs fructū cōponitur ꝑ ſophoros eodē modo ferēs xp̄m demo·

Rettuli preteritu de refor.

Repuli

Excep.

critus demophoō Iuue.ſeꝗ ꝛ carpophoro facies tua cōputat annos. Idē ꝑpetuo riſu pulonē agitare ſolebat dem ꝛ. Oui.hoſpita demophoon tua te rodopeia phyllidis. A priori pte regule excipiunt. vbiqꝫ et ibidē aduerbia q̄ ꝯ priꝰ ab vbi ꝛ qꝫ. poſterius ab ibi ꝛ dē particula cōponit. Uer. ꝗ. horror vbiqꝫ animos ſimul ipſa ſilētia terrēt. idē in. j. voluit ī caput. Ait illā ter fluctus ibidē. Tibicē ꝗ qꝫ ex tibijs ꝛ cano cōponit duabus breuibus p ſyneresim coeūtibꝰ penultimā ꝓducit. Iuuen. ꝛ linguā ꝛ mores ꝛ cū tibicine chordas. Producit quoqꝫ cōpoſita q in priori pte cōpoſitiōis declinant vt plericꝫ vtrīqꝫ cuiuſcūqꝫ. Meridies ēt ꝗ a medius ꝛ dies cōponit d. mutata in r. antepenultimā ꝓducit. Catul. iube ad te veniā meridiatū. ē eī carmē phaleuticum.

pri diſſ. 1 — ℭ Aduertēdū tñ ē ꝗ ſi dictio cū q̄ cōponit ſemis a vocali icipiat: ꝑ ſynalephā: extērit: vt ſemiūcia. qꝫ a ſemis

laba pmā — ꝛ vncia ſemiphoꝫ: ꝗ a ſemis ꝛ hō ſemiuirꝰ: qꝫ a ſemis ꝛ vitus Perſi. hereat ſtultis breuis vt ſemūcia recti. ver.

pducit — viij. eñ. ſemiphōis caci facies: an potiꝰ ſemihois caci facies. qm̄ l ꝯpoſitiōe lrē q̄ nō ꝓnūciāt: etiā nec ſcribūt.

zundo. — ℭ Chri. Dictio cōpoſita. multas dictiones q̄ hic auferuntur in regulis particularibus repies: vt quadrige october. nā dictiones cōpoſite reliqꝫ vocalibus terminatā hñtibus poꝛem partē cōpoſitionis etiā in regulis particularibus q̄ri debēt vt vſucapio vſucapiōis. Quod ſi illa prior pars natura erit. lōga ſemꝑ exiſtimabitur longa. Iuue. ꝛ ſat. volucres: ꝛ phenicopterus ingens: vbi illud. j. in phoeni lōgū eſt cremēto nā phoenix is. Dicimus ꝛ inde phoeniſſus a. um. Uer. hunc phoeniſſa tenet dido.

ℭ Anto. Prīā duarū ſyllabarū. ꝓducūt ex illis poꝛē: vt feci a facio is. legi a lego is. moui a moueo es. caui a caueo es cōꝑis eī pꝛla verbi poſitio breuiet. nihilominus l prō ꝓducitur prēꝑ l ꝛ bis ſex q̄ hic explicātur cum ſuis cōpoſitis: ea ſunt bibo is. bibi: adbibo is. adbibi. Mar. dixit: ꝛ ardētes auido bibit oꝛe fauillas. Scindo is. ſcidi. abſcindo is. abſcidi. reſcindo is. reſcidi. Papi. viij. the. oraqꝫ pectoraqꝫ. ꝛ viridem ſcidit horrida veſtem Luc. in. iij. Qua mare tellurē ſubit aut obruit vndis. aut ſcidit. Findo is. fidi. diffindo is. diffidi. Uer. in. viij. ꝛ media aduerſi liqfacto tēpa plumbo diffidit ac multa porrectū extēdit arena. Do das dedi. reddo is. reddidi. trado is. tradidi. Uer. ꝗ. eñ. iniudic iam deiphobi dedit ampla ruinam.

Oia preterita profert diſſyllaba longa
Fundo fidit breuiat. ſtrindo ſtridit. et dedit a do.
Et bibo dat bibit. et fero dat tulit. et ſtetit a ſto
Sed ſi vocalis precedit. corripiatur
Longa ſupina manēt diſſyllaba ſede priori.
Hec breuiant primas. et que componis ab illis.
Et ſtatus. atqꝫ datus ratus ſatus biſqꝫ
Et ſitus ꝛ litus. et citus. ꝛ quietus. atqꝫ itus addes
Ex vi preterito vi. in tum. faciente ſupinum.
Preter ſex tantum iam dicta penultima longa eſt.
Quod ſi preteriti geminetur ſyllaba prima.
Utraqꝫ corripitur. niſi duplex conſona tardet.
Cedoceccidi dat: cui iunges pedo pepedi.
Que ſi compones ex his diſiunge priorem.

Sto — Sto ſtas ſteti. obſto as. obſtiti. conſto as. conſtiti. reſto as. reſtiti. idē in. v. his magnū alcidē cōtra ſtetit his ego ſuctus. ℭ Fe

Fero — ro fers tuli. circūfero ers. circūtuli. confero ers. contuli. Ouid. j. meta. et tulit ad dimonem epaphi conuitia matrem. Iuui quoqꝫ ꝑtū ab eo quod eſt iuuo as. Catullus ad artalū breuiauit dicēs. nō ita me diui vera gemunt iuuerit. ſunt q̄ legant inerit ꝑ iuuerit ſed hmōi ſyncopes rō inaudita eſt. Habentia vero vocalē ante vocalem nihil dubiū eſt

Supina — breuiare. vt ruo is. rui. nuo is. nui. luo is lui

diſſyllaba — ℭ Supina duarū ſyllabaꝝ ꝓducūt ex illis

pducunt. — priorē. lauo as. lotū. moueo es. motum. nuo is. nutū. breuiant vero eadē ſupina. q̄ hic explicant cum ſuis cōpoſitis. ℭ Do das datū reddo is redditū. trado is. traditū. Uergi. j. eñ. Poſtqꝫ introgreſſi ꝛ corā data copia fandi. ℭ Sto

Sto — ſtas ſteti ſtatū. Luc. in. x. his aſcripſit aquas quoꝛum ſtata tēpa ſtatus. deriuata quoqꝫ eandē legē ſeruant. vt ſtatio onis. ſtatus us ſtatura e. Uer. ꝗ. eñ. nūc tm̄ ſinus ꝛ ſtatio male fida carinis Oui. iiij. fa. Hic ſtatus l celo multos ꝑmāſit l annos. ſtaturus ē ꝑticipiū futuri l rus ſemꝑ ꝓducit primā Lu. in. vj. Unaqꝫ pauſſit poſitū ſimplegas inanē ꝛ ſtatura redit vero q̄ mutāt a in i. ſemꝑ breuiāt q̄ vero nō mutāt ꝓducūt vt ꝑſto as. ꝑſtitum ꝑſtatū ꝑſtatus ꝑſtaturus. ꝯſto as. ꝯſtitū ꝯſtatū ꝯſtaturus Luc. in. ꝗ. Cōſtatura fides ſuperū. ℭ Cieo vel cio cis. ciui citū. Oui. ꝗ. meta. obuius ire polis nec te citus auferat haxis. ꝯpoſita tñ vero breuia: tñ ꝓducta repiunt. vt excio is. exciui citū vel excitū. ꝯcio is. ciui citū. vel cōcitū. accio is. ciui citū. vel accitū. Papi. iij. the. excitus ꝯlongā iāpridē indignātia pacē. Uerg. ꝗ. eñ. excitū ruit ad portus ꝛ littoꝛa cōplēt. Flaccus. v. arg. ipſe aū tātis ꝯcita furoꝛibus arma Uer. j. eñ. regium a c

Sero ſa- — citu chari genitoꝛis ad vrbē. ℭ Sero is. ſeui ſatū ꝛ ab eo ꝯpoſita. vt ꝯſero is. ſeui ſitū. aſſero is. ſeui ſitū. Uerg.

tum. — in buc. Dulce ſatis humoꝛ. ℭ Oui. cōſitaqꝫ arboꝛibus licea li ꝗrat arua. ℭ Sino is. ſiui ſitū. ꝛ ab eo cōpoſita deſino is. ſiui tū. Idē in. ꝗ. met. Hic ſitus eſt phaetō currus auriga paterni Ci. ꝑ cornelio ceptū igit ꝑ eos qui volebāt deſitū: ꝑ hūc q̄ diſceſſit. ℭ Ruo is. ui. tū. facit l ſupinis: ſꝫ ab eo ꝯpoſita rutū. q̄ oīa breuiāt vt obruo is rui tū. diruo is. rui tū. eruo is. rui tū. Oui. l epi. penelo. obrutus iſanis eſſet adulter aqs. Idē in eadē. Diruta

Lino. — ſunt aliis vni mihi ꝑgama reſtāt. ℭ Lino lis. lini vel leui tū. ꝛ ab eo ꝯpoſita: vt oblino litū illino tū. Uerg. iiij. ge. ꝑpibus lita coꝛpa gurria. Oui. in epi. canaces. ablitꝰ a dñe. cede libellus erit Luc. in. viij. illita tela dolis nec marte cominus vnqꝫ. Eo is iui itū. ꝛ ab eo ꝯpoſita: vt ꝑtereo is. ꝑtū obeo is. tū Oui. j. met. Sꝫ itū eſt in viſcera terre Uer. viij. eñ. o mihi ꝑtōs referat. ſi iupiter annos. idē in. x. moꝛte obita q̄les fama eſt volita figuras. Ambio is. qꝫ ab am ꝑpōne inſeparabili ꝛ eo ꝯponit tū breuiare tū ꝓducere reperit. Nā ambitus us. nomen

Supina — breuiat Lu. in. j. Letalis ābitꝰ vrbi. ābitꝰ a. tū. ꝑticipiū ꝓducit. vt Ualc. v. argo. ābitiqꝫ ſenē: ꝑmiſſaqꝫ vellera

polyſylla- — pappi. Ouid. j. me. iuſſit ꝛ ambire circūdare littoꝛa terre. Queo quis ui. tū. ꝛ ab eo ꝯpoſitū nequeo es. ui. tum.

ba.

ẽ.in ecy.Nã cũ cõpreſſa eſt nata forma in tenebris noſci nõ q̃ta eſt. Reor ris.tũ.Ter.ij.cũ.Nos abiiſſe rati Supina
entro periiſſe mycenas.⁊ ab eo deriuatũ rõ breuiat. ¶ Supina plu.ſylla.ꝙ ſupina plu.ſylla.nã de ſyllabis polyſylla
iloãte poſuit regulã ſi formant a prõ pfecto indicatiui modi terminato in ui.ui mutata in tũ.in q̃c̃iq; cõ ba.
atiõe pducit penultimã:vt amo as.aui tũ.Pecto is.quẽadmodũ.li.ij.diximꝰ ꝙ i genitiuo pectiui fecit in
iino pectitũ penultimã breuiauit.Colu.verſũ vbi iã puro diſcrimine pectita tellus.ſed ſuſpicamur ab alio
boc eẽ pectui qõ in vſu nõ reperimꝰ. ¶ P prã ge.pri.ſyl. de prĩs pluriũ ſylla.itelligit.nã de diſyllabis ſupe-
s regula tradita eſt fuerĩt añt duo tñ do dedi ⁊ ſto ſteti.ola inqꝫ illa breuiãt vtraſq; ſyllabas:vt pario is.pe
i.diſco is.didici.tũdo is.tutudi pãgo is.pepegi.pũgo is.pupugi.tãgo is.tetigi.pello is.pepuli.tollo is.tetu
ano is.cecani.Si vero poſt ſcõam ſyllabã ſequãtur due conſonantes pducunt illã vt mordeo es.momordi
deo es.totondi.ſpondeo es.ſpopondi.pẽdeo es.pepẽdi.poſco is.popoſci.parco is.peperci.pẽdo is.pepen
tendo is.tetẽdi.fallo is.fefelli.curro is.cucurri. Cedo quoq; ⁊ pẽdo tñ etſi nõ ſequũtur due cõſonãtes etiã
oducunt:vt cecidi pependi. Iuue.ebrius ⁊ petulans ſi quẽq; forte cecidit Hora.ij.ſer.nã diſploſa ſonat. q̃tus
ſica pepedi. In cõpoſitione quoq; eadẽ rõ ſeruatur.nã illa q̃ primã ſyllabã in cõpoſitione mittũt alteram
oducũt aut breuiant ſcõm ea q̃ dixi vt fallo fallis fefelli.refello is.refelli.cado is.cecidi.abſcido is.abſcidi.
llo is.pepuli.cõpello is.cõpuli.tũdo is.tutudi.cõtundo is.cõtudi. Hora.ij.epi.durã q̃ cõtudit hydram.au-
quiores tamen eandẽ pduxerunt vt ennius viroſq; valẽtes cõtudit crudelis hyems.

Dictio compoſita deriuatiuaq; ſimplicis

Et primo genitis equalia tempora ſeruat.

Sed ſunt multa quibus non ſeruit regula ſemper.

Illa tamen que ſint primas mediaſq; require.

¶ Anto.Dictio deriuata ⁊ cõpoſita ꝙ tãta eſt vocalis in dictione deriuatiua ⁊ cõpoſita quãta fuit i dictione pmitiua ⁊ ſimplici.hec ratio pelatiſſime deĩde rĩaz adhuc declarat di cẽs ꝙ ſi vocalis i voca. mutat nihilominꝰ eadẽ quãtitas manet.vt ab in ⁊ amicus cõpo nitur inimicus a mutata in i. manente eadem conſonante hoc eſt in.ergo vtraq; vocalis hoc eſt a in ſimplici et i.in compoſito | deriuati-ua ⁊ cõpo ſitiua di-ctio ſini p-mitiui formam ſeq̃tur.

culatur.rurſus ab inimico deriuatur.inimicitia.manente eadẽ ſyllabaꝝ q̃titate.diphthõgus q̃ eadẽ ra-
one in vocalẽ longã ſemp vertitur ſicut edo occido ledo collido plaudo explodo.claudo includo quod ſi con
nãs mutetur:aliã rationẽ ſequi debemus nam eundem eſt ad primas atq; medias ſyllabas. Et ſto exempli
atia iuuenis breuiat primã.iunior pducit eandẽ ⁊ eodẽ mõ iuuo.cano.foueo.bis.nouẽ.decem.primas bre
ant.ab illis tñ deriuata iucundus iumentũ.caſus fomes bini noni deni:quia mutant conſonantes.pdu- Exce.
nt eaſdem.Habet tñ hec regula exceptionem.nã a ſupinis verboꝝ prime cõiuga.in atũ exeũtibus frequen verba me
tiua deriuãtur vel formãtur potius a lõga in i breuẽ mutata.vt ab imperatu imperito as.a minatu mini- ditati.
⁊ aris.a portatu portito as. Preterea verba q̃ dicũtur meditatiua vł potiꝰ deſideratiua:formãtur quoq; ab aut ſi ma
timo ſupino qõ in u.longũ deſinit addita rio.vt ab eſu eſurio.a mictu micturio.a partu parturio in quib- uis deſide
breuiatur. Iuue.eſurit intactã pdi i niſi vendat agauem. Idem noctibus hic ponunt lecticas micturiũt hic. ratiua a
no quoq; nas naui natũ prima lõga dicimus nato natas eadẽ breui. Verg.in.v.eñ.illũ ⁊ labẽtẽ teneri ⁊ ri- quo for
re natãtem ⁊ a noſco is.noui notũ.prima lõga deriuatur noto notas eadẽ breui. Ver.in buc.pra mee vene mãtur.
ſunt munera nãq; notaui. Agnitus quoq; et cognitus a notus compoſita breuiant Iuue. Agnitus accipies Aduerte.
ber a precone vocari Luca.in.iij.calida mihi cognitus axis egypto. Igitur ex breui ſyllaba plerũq; fit lõga ſyllaba
on modo manente eadẽ cõſonãte:ſed etiã eadẽ vocali:vt a rego regis.rex ⁊ regula.a lego is.lex legis.alateo fit q̃nq;
s laterna e.a ſedeo es.ſedes is.a vomo is. vomitorius.a voco as. vox vocis.a venio is.vena e.ab humeo es. breuis ex
umor oris.a rapio is.raptũ pri.a ligo as.ligula e.a macro macero as.a vicio vitupero as.a iugo ingerum i. longa.
b italia italus a.um.a ſicilia ſicilius a.um.a cerere cereritus a um.a ſecus aduerbio ſecius ⁊ mutata vocali ab
ole humanus a um. E cõtrario ex ſyllaba lõga fit breuis vt a dico dicax acis.a luceo lucerna e.ab areo arula
.a mole moleſtus.a dius diuus.ab aſia aſius.a ſopio ſopor oris.a frango fragor oris.⁊ fragilis.a fario ſagax
cis a vado vadis vadũ.i.a diſſero differis.diſertus a um.a iuro as.deiero as.peiero as.ab equo equus: eũle.
fido fidis.fides fidei:ab odi odiſti odiũ ſcõo a titillo tutor aris.a ſtruo ſtruer.a farre farina farine. a tigno
igillus a ſigno ſigillũ ab offa offella loffelle.a mãma mãmilla mãmille.a lotus lotiũ lotii.a fatu fatuꝰ a um.
b aber acerbus a um.a femine femur femoris. Sed de his in primis atq; mediis ſyllabis dicemus.

¶ De crementis nominum. Cap.ij.

¶ Epitome.

☞ Nominũ quãtitate p generale dogma qõ hoc tribuit capite
nõſtrat. Iuuenẽ aũt ignorare q̃d ſit crementũ nõ puto quod ſi
bere ſit huius capitis eum inſtruet lectura.

Ex.a.mittit atis.gtũs ⁊ eſt breuiandus.

Onis ⁊ enis.ab o producit inis breuiatur.

De crementis nolm. Reliqui oẽs artis grãmatice preceptores quos ego vnq̃ legi quantitatẽ ſyllabarũ nois p declinationẽ primum deinde per regulas particulares quas de primis mediis atq; vltimis ſyllabis ſcripſerũt ſparſiſſe video fecerunt illi fortaſſe hoc recte ſed ad pueroꝝ eruditionem non ſatis cõmode. Nos tamẽ qui hanc curã ſuſcepimus.vt nil illis odiſcẽdum proponeremus:qõ nõ illa etas poſſit capere:ſeparauimus a declinatione hãc ſyllabarũ perplexi-
tatẽ nec per numeroſas illas regulas ſparſim diffundimus:ſed i vnuꝫ quaſi cõſpectũ in hoc ſcõo capite cõpe cremẽtũ
gimus:qõ eſt de cremẽtis nolm. Crementũ vero nois dr.quotiens gtĩs ſingularis creſcit ſup primã nti poſi- quid ſit.
tionẽ.id.e aut in ſingulari aut in plurali. Agit itaq; in primis de cremẽto ſingulari: ſed potiſſimuꝫ tertie de
clinationis: q2 prima nõ hꝫ crementũ niſi cõmittit gtĩ i ai ſolẽ tñ in r. deſinẽtibus: que cũ tertia declina
tiõe cõfundũtur quarte ⁊ quinte ad generalẽ regulã de habẽtibus vocalẽ ante vocalẽ referẽda ſunt. ¶ In a in o ter
igitur deſinẽtia:que ola greca ſunt mittẽtia gtĩ in atis:breuiãt ſyllabã:quã ſuperat crementum.vt dogma minata.
dogmatis.poema poematis.ſchema tis. ¶ In o.exeũtia in onis.vel in enis producũt:vt cerdon onis man
go onis.anio anienis.nerio nerienis. Exeuntia vero in is.breuiãt: vt virgo inis.apollo inis. Nomina vero
greca in on.deſinentia ſi ad declinationem latinam in o reducantur etiam breuiant ſi apud grecos breuia-

bant:vt agamenon agamen onis. papi. in achilleide. Simulat. agamenō volētes. ¶ In c. duo tantū ſunt lac lactis: quod poſitione producit: halec halecis: quod natura. Marti. capparis ⁊ putri capas halece natantes quādā ꝑ pro piſce etiam poſſit accipi.

in al neutra.

¶ Anto. In al neutra ꝓducunt: vt alal alalis tribunal alis. vectigal alis. Maſculina ꝓo breuiantur: vt hic ſal ſalis. hannibal balis Uer. i. eñ. vela dabāt leti ⁊ ſpumas ſalis ere ruebant. Iuue. expēde hānibalē: qḋ libe ras in duce ſummo. Itale. probus grāmat. c' preſtātiſſimus referente Gellio. li. iiij. hānibalis ⁊ aſdrubalis ⁊ hamilcaris et huiuſmodi noīa barbara ita pronūciabat: vt penultimā circūflecteret. xꝑ niſi lōga eſſet fieri non poterat eā vnū tātū. Enni poete tetrametrō attulit ex eo libro q̄ ſcipio inſcribit. i. q̄ propter, hānibalis copias conſiderant vbi ſexta ſyllaba neceſſario debet eſſe longa q2 terti' pes ſpondeus eſt. In el deſinentia: omnia ſunt barbara ꝓter q̄ duo monoſyllaba mel ⁊ fel. Quod ſi ad noſtras declinationem vt alio in loco diximus referantur adiectione ſyllabe id fieri debet vt michael michaelus. iſrael iſraelus penultima longa ſed quia non ſi ſub terminatione barbara audent inflectere merito debent produci quandoquidem in el lōga finiunt quod a grecis per e longum ſcribi conſueuerunt: vt michael michaelis. gabriel lis. Mel vero mellis et fel fellis poſitione duplicis ll producuntur.

Al alis neutrum producit ſed breuiat mas.
Nomen in el. elis protendit. dic ⁊ helbreuiu.
Unus in ol. eſt ſol crementum porrigitur q̄.
Il breuiabit ilis. vl vlis cui iungere debes
An anis producat q̄ en ſi mittit in enis.
Quod ſi mittit in is breuiet. In porrigit inis.
On modo producit modo corripit o genitiui
Si tenet n magnum producit ſi breue curtat.

in el oīa ſunt barbara mel ⁊ fel dēpt(is)

in il teria in ol et in vl.

in an finita.

in en.

in in

in on deſinentia.

¶ In il breuiant vt vigil ilis tanaquil tanaquilis. ¶ In ol vnum reperitur tm̄ ſol ſolis qḋ ꝓducit. ¶ In ul breuiant: vt cōſul is. pręſul is. exul is. ¶ In an ꝓducit: vt acarnar acarnanis. Oui. li. iiij. met. annis acarnanū letiſſimus. Peā peanis. Uer. vj. eñ. letū peana canetes. ¶ In en que mittunt gtm̄ in enis ꝓducit: vt ren renis ſplen ſplenis ſyren ſyrenis. Perſi. qd faciā: ſed ſum petulātí ſplene chachinno. Hora. ſyrenū ſcopulos ⁊ circes pocula noſti. ¶ In inis vero breuiant vt numē numinis: volumen voluminis. ¶ In in per i latinū vel in yn per y grecum ducunt vt delphin inis. ſalamin inis. phorcyn phorcynis. Uer. in bucco. orpheus in ſyluis inter delphinas arion. Hora. j. car. teucer ſalamina patremq̄. Ouid. iiij. meta. ſquallebant late phorcinidos ora meduſe. ¶ In on partim breuiāt partim producit. nam que apud grecos mittunt gtm̄ in onos penultima per o micron breuiāt: vt demō onis. canō onis. Lycaō lycaonis. pedonis. amithaon onis. agamennon onis. eſon eſonis. amphion onis. ixion onis. parthaon onis. ſ don onis. mēnon onis emathiō onis. Oui. i. met. feda lycaonie referēs cōuiuia mēſe. idē in. v. vel nos emathijs ad peonas vſq̄ niuoſos. Uer. iij. eñ. phylliridis. chyrō. amitaoniuſq̄ melampus. idē. in. eñ. res agamēnonias victricia q̄ arma ſecutus. Ouid. vij. meta. ⁊ caſu ſubito formoſior eſone natus. idem. xij. meta. duxerat hippodamē audaci ixione natus. Papinius in achilleide. cūq̄ ſuo memorāt amphiōe thebas. Oui. x. meta. accipe me generum dixi parthaone nate. Mar. quid totus a nilo quid ſindone tinct' olēti. Uer. j. eñ. eoaſq̄ acies ⁊ nigri mēnonis arma. Que vero apud grecos mittūt gtm̄ in onos per o mega penultima ꝓducit eandē: vt amydō onis. ancō onis. babylō onis. archeron onis. caulō onis. colophō onis. cremō onis. cydō onis. demon onis. daphnō onis. dolō onis. emathiō onis. helicō onis. lacō onis. ladō onis. naſamon onis. orion onis. laranon onis. porphirō onis. pereon onis. ſaſon onis. ſinon onis. ſicyon onis. ſalamon onis. triton onis. tr. gō onis Iuue. hic altra ſicyone aſt hic amidone relicta. Catullus quaq̄ ancona: gnidumq̄ arenoſam colis. Martia. aſſiduus iacet nec babilona labor. Proper. ſaxa citheronis thebas agitata ꝑ arte. Uergi. iij. eñ. caulonisq̄ arces ⁊ nufragum ſcylaceum. Luca. in. viij. ⁊ placidi colophona maris ſpumātia parue. Ouiō. vj. meta. quodq̄ ſuā ſecutus arat Cremona colonus. Luc. in. viij. illuc ⁊ lybie numidas ⁊ creta cydōas. Uer. I buc. paſtor mi ſam damōis ⁊ alpheſibei. Mar. daphnonas platōas ⁊ aerias cyparissos. Oui. in epiſto. pene rettulit ⁊ ferro theſum dolonaq̄ ceſos. Uer. emathiōa liger. corineū ſternit aſſilas. idē. vij. eñ. pādite nūc helicōa dee cātusq̄ mouete. Papi. xij. thebai. tādē ſperatus nuda de plebe laconū. Oui. j. meta. donec arenoſi placidū ladōis ad amnē. Syl. li. vij. exanimū neſamona tyrā ſuper ipſe iacebat. Uerg. iij. eñ. armatūq̄ auro circūſpicit oriona. Mar. ⁊ nomē praſini porphirionis hz. Papi. vij. theba. ⁊ ſulco poetona domāt reſluriq̄ meatu. Sy l. ꝓ' aci fugire infauſti ſaſonis arenas Uer. ij. eñ. talibus iſidijs periuriq̄ arte ſinōis. Ouiō. ij. met. ceruleos hz vnda deos tritona canor. Mar. captabit tepidū dextra leuaq̄ trygōa. Sūt qdā hñtia indifferēs crementū: vt lydō onis egeon onis edō onis. Uer. j. eñ. atq̄ eqdē teucrū memini ſidōa venire: in deriuatis tn̄ ꝓducta tum breuis reperitur: qḋ ipſum argumēto fuerit in primigenio: ſyllabā eſſe mediā quāq̄ apud home. ſemꝑ ꝓducta legat. Uer. j. eñ. obſtupuit primo aſpectu ſydonia dido. idē. l. iiij. ſydoniā picto clamidē circūdata limbo: ⁊ iterū in eodē ⁊ ſe ſydonia vix vrbe reuelli. Aegeō q̄. Oui. ij. meta. ꝓduxit dicēs. egeona ſuis īmania terga lacertis. Claudia. vo breuianit cū dixit: hec cētū gemini ſtrictos egeōis enſes. Edō ꝑterea mōs ſiue ꝑmontoriū thracie qḋ mediā hz ſcdaz ex deriuatis cognoſcere: qñq̄ ei ꝓducit vt apud ver. xij. eñ. ac velut edōi boree cū ſpiritu alto. Oui. primus I ſyluis mr̄es edōidas oīs qñq̄ breuiat. idē l. ij. de reme. ibat vt edonio referēs trieterica baccho luca. in. j. edonis ogygio decurrit plena lyeo. Sil. iiij. puni. edonis: vt pāgea ſup trieteride motu.

Babylon

Sinon Sidoni' inquo homerus a vergilio diſſentit.

Ouidius vergilius

in ar terminata.

¶ Anto. In ar producūt vt puluinar puluinaris cochlear cochlearis Breuiant vero ceſar ceſaris: ⁊ que ſequūtur Uer. in buc. ecce dionei proceſſit ceſaris aſtrum. idē in eodē li. aut ararim parthus bibet aut germania tigrim idē l. iiij. eñ. it portis iubare exorto delecta iuuētus: idē I buc. ⁊ cantare pares et

Nomen quod fit in ar genitiuo protrahit aris.
Sed breuiat ceſar cum nectare par q̄ iubar q̄
At q̄ arar ⁊ bacchar peregrina q̄ nomina quedam

rtia quod nomen declinat ſiue ſecunda.
finitur in er breuiabis. Demis iber ver
recum nomen in er modo curtat vt ether ⁊ aer.
t modo producit: vt crater iunge caracter.
ed breuiat treuir: ⁊ vir cum martyre gadir.
orrigit oris ab or breuiant ſed marmor ⁊ equor.
t memor. atq̧ arbor grecum quoq̧ iungitur illis.
t qđ componit corpuſq̧ color q̧ decuſq̧.
ur breuiabit uri vel uris ſed fur dabit uris
as atis produc. Breuiāt ſed vas vadis ⁊ mas.
dis additur anas: ⁊ ador capientia greca.

reſpōdere parati idē. iii. ecl. aut cum liquē tia mella ſtipāt ⁊ dulci diſtendūt nectare cellas. idē. Verg. in bucco. errātes hederas paſſim cū baccharē tellus. ⁊ nomina ꝓpria barbarorū vt hamilcar hamilcaris. aſpar aris boſtar aris. gaſpar aris. balthaſar aris. ſed hec queadmodum ſupra ex probi atq̧ gellij auctoritate diximus poſſunt etiā producere ſed frequentior vſus habet vt breuientur. ❡ In er fine ſint ſcđe declinationis ſiue tertie breuiāt cremētū: vt puer ri. ſocer eri. paſſer paſſeris. mulier mulieris. Nemo enim vnq̄ dixit q̄ mulier in obliq̄s produceret preter vnū Priſcianū: neq̧ in locis illis in quibus de hoc agebat. ſꝫ in libello de accentu: quem multi auctoris illius non eſſe putant. Alexandrū vero quāti faciamus alijs in locis teſtati ſumus. Qđ vero quidā afferunt illud Lucretij: ea eſt mulieris origo. Lucre. non mulieris ſed muliebris ſcripſit. Producunt ꝓo ex latinis hoc ver veris. Vergilius primo georgicorum vere nouo gelidus canis cū montibus humor. Et nomina greca que per e lōgū ab illis ſcribunt. vt iber iberi vł' iber eris celtiber celtiberi. Luca. in. iiij. Gallorū celtę miſcentes nomē iberis. Martialis. j. epigramma. vir celtiberis nō tacēde gētibus. eſt enim trimetrum iambicū. ❡ Bixer eris. Flaccus quinto argonautice. biſereſq̧ vagi phyliereq̧ a nomine dicta littora pepuli ſunt ponti. ❡ Crater crateris. Vergili' in buccolicis. Crateraſq̧ duos ſtatuam tibi pinguis oliui. ❡ Halter eris. Martialis. Quid pereunt ſtulto fortes halteri lacerti. ❡ Phyſeter eris. Ruffus in arato. delphinos virides phyſeteras anhelos. ❡ Et eodem modo ciſter ciſteris. diamater diamateris. brachioniſter brachioniſteris character characteris. cremaſter cremaſteris. luter luteris. panther pantheris. ſtater ſtateris. soter soteris. zeliter eris. ſer ſeris. non ab eo quod ſeres ſingularis numerus affertur ſer. Sidonius apollinaris. Aſſirius gemmas ſer vellera thura ſabeus. ❡ In ir tam ſecunde q̄ tertie declinationis breuiant vt vir viri. treuir treuiri. gadir gadiris. martyr martyris. gadyr gadyris. quod breuiare dicimus non poteſt probari niſi ex ꝓportione: quanq̄ Dionyſius poeta qui periegeſim orbis ſcripſit producere I accuſatiuo dixit gadira per ei diphthongon in penultima.

Biſer

Halter
Phiſeter

Ser

Priſcianꝰ, Alexādrū
puſſacit.

❡ In or producunt: vt amor amoris. decor decoris. color coloris. Breuiāt vero arbor oris. quoniam a robore deriuatur. equor oris. marmor oris. Et nomina compoſita a puero corpore ⁊ decore. vt publipor. oris. marcipor marcaporis. que rōne originis breuiare Priſcia. eſt auctor tricorpor tricorporis. Vergi. ſexto. ⁊ forma tricorporis vmbre. ❡ Indecor indecoris. dedecor dedecoris. Vergilius libro duodecimo eneidos. neq̧ me indecorem germana videbis. Ador tum breuiare tum producere Priſcianus auctoritate probat Ennij hic adoris dat primitias ſibi ſanguine libat. idē illam ſponte ſatos adoris. ſtrauiſſe manipulos. idem produxit alio in loco emicat in nubes nidoribus. Ador adoris ab eo quoq̧ deriuatum. Vergilius produxit ſeptimo eneid. inſtituuntq̧ dapes et adorea liba per herbā. Nomina quoq̧ greca quoniam mittunt genitiuum in oris. penultima per o micron breuiant vt neſtor neſtoris. Oui. xiij. metamorpho. qui licet eloquio fidum quoq̧ neſtora vincat. hector hectoris. Vergilius tertio eneid. hectoris andromache. pyrrhin cōnubia ſeruas. Rhetor rhetoris. Iuuenalis de conducendo loquitur iam rhetore thule. ❡ In ur breuiant tam ſecunde quam tertie declinatiōis: vt ſat ſaturi vultur ris. icatr iecoris fur furis ꝓducit Verg. q̄d dn̄i facient audēt cū talia fures. In as ꝓducit: vt bonitas bonitatis. pietas atis. etas tis. ſocietas ſocietatis. ❡ Breuiāt vero mas ris Perſi. atq̧ marē ſtrepitu fidis intēdiſſe latinne. Vas vadis Hora. j. ſer. Ille datis vadibus q̄ rure extractus in vrbem eſt. Anas anatis. Ruffus in arato. latipedēq̧ anatē ceruice excedere ponto Mar. ⁊ anatis habeas vtropigiū macre. eſt enī trimetrū iambicū hn̄s in primo loco tribrachū. Macer quoq̧ anſeris aut anatis mixta pinguedine Tauri. Et nōīa greca mittentia gtm̄ in adis: vt pallas dis. Verg. j. eñ. interea ad templū non eque palladis ibant troas troadis. idem in. v. At procul in ſola ſecrete troades acta. Arca arcadis. idem in buc. ambo florentes etatibus arcades ambo.

In or terminata

Puercorpꝰ et decor cū ſuis cōpoſitis.

In ur terminata.
In as finita

Es breuiabit etis vel itis. Sed deme quietis.
Et magnetis locupleſq̧ ⁊ grecum quod facit etis
Merces mercedis illis iungatur ⁊ heres.
Datq̧ ceres cereris. quod ſolum in ris breuiabit.
Nomen in is quod mittit idis vel eris breuiauit.
Illud producit quod mittit in itis ⁊ iris.
Et que dant in is. de ſanguis ſanguinis exit.

❡ Anto. In es. mittentia genitiuum in tis vel in etis. vel in eris breuiant: vt ſtipes itis. Vergilius paruulus exulto remanebat ſtipite fumus. Abies abietis. idem ſecundo eneidos. edificant ſectaq̧ intexunt abiete coſtas. Ceres reris. idem in. j. tum cererem corruptam vndis cerealiaq̧ arma. Producūt ꝓo quies quietis ⁊ ab eo cōpoſitū inquies inquietis locuples etis. Perſius in locuplete penu defenſis pinguib' vmbris. Magnes magnetis quamq̄ hoc grecū eſt Luca. ⁊ magnetes equis minyę gens cognita frenis. Heres heredis. Mart. heredē Sabius labienū ex aſſe relidt. Merces mercedis Verg. iiij. georgi. cogende in ſulcū ac multa mercede domande.

Protrahe nomen in os.quod mittit in oris ⁊ otis
Cuſtos cuſtodis producit.bos bouis arctat.
Et que componit potis ⁊ pote compos ⁊ impos
Us breuiabit eris et oris.pecus hec pecudiſq̃.
De pus erit odis tibi ſint pro teſte melampus.
Sed palus ⁊ ſubſcus atq̃ incus ⁊ quod in utis
Tendunt obliquos.intercus utis tibi prebet.
Telluris veneriſq̃ dabunt telluſq̃ venuſq̃.
Si monoſyllaba ſunt genitiuus porrigit uris
Crementum breuiat s.conſona ſi preit illi.
Porrige ſeps ⁊ plebs dipthongo.Greca notentur.
Tenditur ex illis pars quedam pars breuiatur.
Sed cap itis breuiat caput:⁊ ſua compoſitiua.

Nola greca mittentia gtm in eris.

Ex nola greca mittẽtia gtm̃ in eris:vt dares daretis rhãnes tis.lebes etis.tapes etis.Uer. v.en̄.creber vtraq̃ manu pulſat verſaq̃ dareta.Idẽ in.ix.curial' phaleras rhãnetis ⁊ aurea bullis.Oui.i epi.briſeidis. vigiti fulua operoſo ex ere lebetbas.Sili'.in.punico:um

Ouidius.

illum cydonio fulgẽtem ex ere tapeta. ❡ In is mittentia gtm̃ in idis breuiant:vt cuſpis cuſpidis thebais thebaidis:vł in inis:vt ſanguis ſanguinis:vel i eris:vt cucumis cucumeris puluis eris cinis eris.vomis eris.Producunt ꝟo mittentia gtm̃ in iris:vt glis gliris.vel in itis:vt dis ditis.ſamnis itis. Ouidius Breuiauit dicens ⁊ pulſata nigri ianua ceca ditis.Nomina quoq̃ greca in in:vel in is.de ſinentia eq̃ mittunt gtm̃ in inis.vt delphin vel delphis delphinis . ſalamin vel ſalamis inis.eleuſin vel eleuſis eleuſinis phorcyn vł phorcys inis. ❡ In os produ.ſiue mittentia gtm̃ in oris ſiue i otis ſiue in odis.vt ros ris lepos lepoꝛis rhinoceros tis.monoceros monocerotis.nepos nepotis.cuſtos cuſtodis nã mittentia gtm̃ in ois.ſupra diximus producere cũ de vocali ante alteram vocalẽ agebamus.Breuiãt ꝟo bos bouis:et compoſitua a potis ⁊ pote.cõpos cõpotis:impos impotis ❡ In us.mittentia genitiuum in oris:vel in eris : vel in odis:breuiant vt corpus corporis tempus temporis vulnus vulneris ſydus ſyderis.tripus tripodis:edipus edipodis.Producunt vero mittentia genitiuũ in vtis vel in vdis:vt ſalus ſalutis.virtus virtutis.iuuentus iuuẽtutis.ſenectus ſenectutis.ſeruitus ſeruitutis.incus incudis.ſubſcus ſubſcudis palus paludis. Breuiant ꝟo ex mittẽtibus gtm̃ in utis.ligurus ligurutis.exceptib' in vdis.pec' pecudis. Monoſyllaba vero q̃ mittunt gtm̃ in vris ꝓducũt vt ius iuris.thus thuris.crus cruris.rus ruis. ❡ In s precedente aliqua cõſonãte breuiãt niſi ſequãtur duc ↄſonãtes vt arabs bis.celebs bis.chalibs bis.ſcobs bis.ſcrobs ſcrobis.hyems mis.lelaps pis.daps pis.princeps pis.pꝛiceps pꝛicipis.inops iopis.a capite compoſita breuiant vtriſq̃ cremẽtũ:vt biceps bicipitis.anceps ancipitis. Producũt ꝟo duo.plebs plebis.qđ a q̃buſdã p e dipbthongon ſcribitur:atq̃ ab antiq̃orib' hec plebes plebis declinabaͭ.Uer.in buc.Sepib' in noſtris paruã te roſida mala. ❡ E nola greca in ops deſinẽtia q̃ p o mega ſcribunͭ:vt hydrops hydropis.cyclops cyclopis.conops conopis.europs europis.in q̃bus o ꝓducit tũ ex obliq̃s.tũ ex deriuatiuis licet intelligere.Hora.ii.epi. ſi nõ vis ſanus curres hydropicus ⁊ ni Macer tñ breuiauit dicẽs:hydropicis ſic humores deſiccat acutos.Uergi.iii.geoꝛ. at genus e ſyluis cyclopũ ⁊ mõtibus altis.Conops interpretaͭ culex a quo Iuueñ. fecit conopeũ pro genere quodã tentoꝛij ad arcendos culices.ait eñ vetreſtudineo tibi lentule conopeo.eſt namq̃ ſpondeus in quinto loco.Europs europis.rex fuit ſicyomoꝛu:q̃ a quo vt quidam putat europia. dicta eſt ergo europa deriuatum oſtendit in primo genio cremẽtũ ꝓduci.Uergilius.i.eneidos europa atq̃ aſia pulſus. Que vero per omicron ſcribuntur breuiant:vt cecrops cecropis:epops epopis.ethiops ethiopis.Ouid.ii.meta.virginibuſq̃ tribus gemino de cecrope natis.Uerg.iiii.en̄.Ultimus ethiopũ locus eſt.Gryps ⁊ cynips in cremento alterũ ꝓducit alterum breuiat.Uer.in buc.iungentur iã gryphes equis eucoq̃ ſequenti.Idem tertio geoꝛ.cinipbẽ tõdent hirci ſeraſq̃ comentes. ❡ In t breuiant vt caput capitis.occiput occipitis.

monoſyllaba que mittũt genitiuos in uris

Conops

europs

Quod fit in ax.nomen producit fax breuiabit.
Ex grecis partim ꝓducũt pars quoq̃ curtat
Nomen in ex breuia.producit in gis duo rex lex
Et iubex.halex ⁊ vervex greca notentur.
Protrabit ix icis. Nõnulla tamẽ breuiantur.
Sunt ea corãdrix hyſtrixq̃ filixq̃ larixq̃.
Atq̃ calix ⁊ pix.⁊ onyxq̃ varixq̃ ſalixq̃.
Bebrix atq̃ cilix.⁊ eryx.natrix quoq̃ ſerpens.

❡ Anto. In ax producunt vt pax pacis audax audacis.Fax facis breuiãt . Uer.in buc. mopſe nouas incide faces.tibi ducitur vxor Ex grecis partim producunt:vt trax tracis aiax aiacis.ſiphax ſiphacis.Uer.iii.en̄.traces arant acri quondam regnata Licurgo. Idẽ in.i.vnius ob noxã ⁊ furias aiacis oilei Iuue.tolle mum precor hannibalez victũq̃ ſiphacẽ.Oui.vi.faſtoꝝ.poſtera lux oritur ſuperat:maſiniſſa ſiphacẽ. Claudi.tñ breuiauit dicẽs.Cõpulimus durũ ſiphacẽ tractũq̃ metelle. Partim breuiant vt abax abacis.a quo eſt abacus.atax atacis. a quo atacinus atrax atracis.vñ atracius a.um.colax acis. dropax dropacis. pharnax pharnacis ſmilax ſmilacis. ſtorax ſtoracis.vel ſtyrax ſtyracis. Iuueñ.ornamentũ abaci:necnõ parũlus infra.Hora.i.ſer.hocerat expto fruſtra Uarrõe atacino.Catull' ſmyrna cauas atracis penitus mittet ad vndas.Colax colacis

Ouidius.

Horatius

...s numeres in gis mittentia .nix niuis addes.
...x ocis. producit vt atrox. Gis breuiabit.
...appadocis breuiat. ⁊ precox iungitur illi.
...Dorrige nomen in ux. quod mittit in ucis. ⁊ ugis.
...uinqꝫ tñ breuiant hec. nux crux dux ducis ⁊ trux.
...qꝫ volux volucis. de cõiunx coniugis exit.

breuiare ex carmine Terẽtiano colligit. Mae tia. pſilotro faciẽ lauas ⁊ dropace caluas Serenꝰ necnon apposito curãtur dropace calua Serenꝰ necnõ apposito curant dropace mẽbra Luc. in. ij. ingraueſcꝫ meuꝫ nec pharmacis arma relinquas Ouid. iiij. met. ⁊ crocũ. l paruos yſinum ſmilace flores ſunt q̃ apud Plin. i li. xvj. vt illud Ouid. ij. carmẽ tractat. nõ ſmila ſuꝫ ſimilax legãt triſyllabũ: ⁊ apud Ouid. in. v. pede faciãt proceleumaticũ. Sꝫ ille nũqꝫ fere recipit niſi due vocales quodãmõ p ſineſim cocãt Ver. in tiri: nõ florare. iõ fragantes. picta capillos Serenꝰ aut ſtyracẽ tornes aut duri vulturis alam. ¶ In ex breuiant vt ...dex iudicis. pollex pollicis. index dis. cortex dis. Producit vo vervex cis. Iuue. sutoris ⁊ cliti veruecis labra co...cedit. Halex halecis p piſciculo ⁊ p garo. Mar. halecẽ: ſꝫ ꝙ protinꝰ illa vorer. Idẽ alio loco capparis ⁊ putri...das halece natãtes. vibex vibicis. Perſiꝰ. Si puteal multa cautꝰ vibice flagellas. Myrmex myrmecis, nomẽ ...ui apud Apuleiũ in. ix. li. met. pducit ex pportiõe illoꝝ halecis ⁊ veruecis. Rex ⁊ lex pducit tñ ⁊ ſi illud a re...regis. hoc a lego legis deriuet. ¶ In ix. pducit vt pdix pdicis. lodix locis. felix felicis. vernix vernicis. Bre...ãt vero bebrixas. ⁊ ſcyrhici paul in demẽtia fari ver. v. cñ. bebricia veniẽs amici de gẽte ferebat. Syllius tñ ...rti ⁊ punicoꝝ pducit candẽ dicẽs poſſeſſus baccho ſeua bebricis in aula. Calix icis. Hora. Fecũdi calices quẽ ...ð fecere diſertũ. Coxendix coxendicis. Serenus. Cauſa acies inter gemine coxendicis vmbras Cilix cilicis ...uuc. Sic pugnas cilicis laudabat ⁊ ictus. Crix cricis. Ver. ij. cñ. Siue ericis fines: regẽqꝫ optaris aceſtẽ. filix ...icis. Verg. ij. geor. ⁊ filicem curuis inuiſam paſcit aratris. Fornix fornicis. Hora. j. ſer. contra alius nullam ...ſi olẽti in fornice ſtantẽ. Hyſtrix icis. Calphurnius in eglogis. venit ⁊ hirſuta ſpinoſior hyſtrice barba. La...x icis. Luca. in. ix. ⁊ larices fumoqꝫ grauẽ ſerpẽtibus vrunt. Natrix icis. Lucil. ij. ſaty. ſi naribus natricẽ im...eſſit craſſam ⁊ capitatã. Pix picis Ver. j. ge. atremuſſam picis vrbe reportat. Onix chis. ⁊ ab eo cõpoſitũ ſar...onix chis. Marbodeus. ſardonichẽ faciunt duo nõia ſardus onixqꝫ Iuu. ſardonicheſ denſo numerant pe...ine corde. Salix icis. Verg. in buc. florentẽ citiſum ⁊ ſalices carpetis amaras. Varix icis vñ varicoſus Per...us dixeris ⁊ inter varicoſos centuriones. Breuiãt qꝫ mittẽtia gtm in gis: vt phrix gis. ſtyx gis. ſtrix gis. ⁊ hoc ...omẽ nix niuis qð nouo more in ix. terminatoꝝ miſit gtm. ¶ In ox pducit vt atrox atrocis. ferox ocis. Pre...lant vo cappadox ocis. Luc. in. ij. cappadoces mea ſigna tenẽs. Precox ocis. Calphurnius in eglo. inſita p...ocibus ſubrepere pſica prunis. ¶ In ux pducit: vt lux cis. frux frugis. Breuiãt vero crux cis. Iuue. iudice me ...ignus vera cruce. Dux cis. Verg. j. cñ. regis portabat tyrſis dulce lerus achare. Nux cis. Idẽ in buc. ſparge ma...te nuces. Trux cis. vñ eſt trucido as. Hora. nec corã pplo natos medea trucidet. Volux cis. nomẽ viri pprũ ...iſcia. li. vij. breuiare dicit. Coniunx quoqꝫ qð in gtõ n lrãm amiſit: breuiat Verg. in buc. coniugis vt magis ...anos auertere ſacris.

Martia.

Verg.

Hora.

¶ De cremento nominum plurali.

Plurale vel o crementum protrahit eqꝫ.
Sed breuis eſt e vel i patribus pbat hoc
veribuſqꝫ.

De cremẽto nolm plali. Cremẽtũ noiꝫ plurale dr quotiẽs gtĩs ⁊ dtĩs numeri pluralis creſcunt ſup gtm ſingularẽ: vt muſa muſe muſarꝫ. dñs dñi dñoꝝ. ſacerdos otis. tibꝰ. Qð ſi gtĩs pſalis nõ creſcit ſup gtm ſingularẽ nõ dr hẽre cremẽtum plurale: vt Ceſar ceſaris ceſaruꝫ. rhetor ris orum.

Crementũ nolm plẽ quõ dic.

¶ Anto. Dicit igit ꝙ a e o i cremẽto noiꝫ plurali pducũt vt muſa e. arũ. dies diei dieꝝ: dñs dñi dñoꝝ: in illis vo q̃ nõ hñt ſingularẽ ſeqmur pportionẽ alioꝝ vt ãbo ãboꝝ ãbaꝝ ambobꝰ ãbobꝰ ãbabꝰ ãbobꝰ. duo duoꝝ duaꝝ duoꝝ duobꝰ duabꝰ duobꝰ. Illa qꝫ q̃ irregulariter declinant: ſequunt pportionẽ regularium vt ĩs vel q̃ cuiꝰ quoꝝ quaꝝ quoꝝ alter alteriꝰ alteroꝝ alteraꝝ alteroꝝ: ⁊ ita de reliqs nolbꝰ ⁊ pnolbus in hunc modum declinatis. Xos bouis tametſi cremẽtũ nõ hꝫ nihilominus o pducit Hora. in epodo. paterna rura bobus exercet ſuis. eſt eñi trimetrũ iambicũ. Illud quoqꝫ hoc in loco reperendũ eſt qð ex auctoritate Seruij diximus in gtõ ſingulari quarte ⁊ quinte declinatiõis ntm plurale regere gtm ⁊ dtm ſingularis itaqꝫ gtĩs ⁊ dtĩs quinte declinationis regularis non in ei. ſed in e vel in eo vel in ij terminat. ¶ In u increme to nolm plurali breuiat. ſed aduertendum qꝫ in ſuperiori regula diximus de irregulariter declinatis.

¶ De crementis verborum. Cap. iij.

¶ Epitome.

...r Verboꝝ quantitas p hoc dogma qð de illoꝝ crementis hoc capite dat facile fiet nota inueniet qd ſit verbi crementũ in pncipio illius cognoſcet.

Perſonã primi preſentis verba ſecundaꝫ.
Si numero vincũt dicas cremẽta tenere
Crementũ verbi primũ dic qꝰ poſituram
Aequat: bis ſuperans dicatur habere ſecundam.
Quod ſi ter vincit: tria tunc crementa notabis.
Nam finem verbi ſpecialis regula ſignat.
A creſcens verbum producere debet vbiqꝫ.

¶ De crementis verborum.

p

Ex do fit breuis a cum prime compoſitiuis.
E niſi cum ſubit r debes producere ſemper.
Cum ſubit r curtam dant plurima: plurima longam.
Omne lego preſens breuiat quartiq; ſecundum
Pluſq̄ pfectum per quālibet eſt breuiandum
Semper ero vel eris breuiabis ¦queq; ſequuntur
Curta fit in prima beris ⁊ bere ſiue ſecunda.
Longum paſſiuo reris vel rere notato.
E verbum creſcens alibi producit vbiq;.

DESPANTERIUS cū Quintiliano dicat re. in .ſ. cremento verboꝝ tertie produci vt legereris ſequereris.
IDEM iuris haberi ſcribunt. idē in ſincopatis .re. vt defleras pro defleueram quierā pro quieueram que dic produci.

I tibi producunt quarte creſcentia prima.
Omni preterito reperitur imus breuiari.
Rimus vel ritis verbum producit vbiq;.
Sed primi preſens breuiat ri preteritumq;.
Inq; velim produc crementa priora vel in ſim.
I breuies alijs ſi non u conſona ſubſit.
O creſcens ſemp producitur u. breuiatur

Verbi incrementū qd ſit. Quid ſit verbi cremētū oſtēdit dicēs qꝫ cū p̄ria verbi poſitio q̄tum ad hāc cremēti rōnē attinet ſit in ſcd̄a pſona ſingulari p̄ntis indicatiui modi vocis actiue: quotiens illā vbi declinatio ſupat: eſt cremētū. Itaq; primū cremētum eſt in ſyllaba: q̄ equiparat ſcd̄am illā pſonā. ⁊ ſic ſcd̄m tertiū deinceps. Dicit igit qꝫ a in primis ⁊ ſcd̄is ⁊ tertijs verboꝝ cremētis pducit. vt amam' amabatis amaueratis. docebamus docueramus. legam' legebam'. audiamus bamus. Excipit primū cremētū huius verbi do das: qm̄ ſemp i illo a breuiat: vt damus dab.ā: dabo: dare: darē dare. Perſi. q̄n damus id ſuperis e magna qd̄ dare lāce. ver. j. eñ. vela dabāt leti. Idē in codē. cū dabit amplexus. Primū inq̄ cremētū qm̄ ſcd̄m ⁊ tertiū regulā ꝑpoſitā ſequit vt dabamus ris. dederamus aris. ❡ E in cremētis verboꝝ producit: vt amemus amauiſſemus. docemus: legemus: audiemus: amauerūt: docuerūt. Repit tm̄ correpta in pt̄o pfecto indicatiui modi: vt Verg. ii. ge. miſcuerūtq; herbas ⁊ nō innoxia vba. idē in. iij. eñ. obſtipui ſteteruntq; come ⁊ vox faucibus heſit: ſunt q̄dā q̄ putēt breuiari rōne encletice trahētis accentū ad vltimam ſillabā: ſunt q̄ legāt nō miſcuerūt ⁊ ſteterūt. ſꝫ miſcuerāt ſteterāt. Sꝫ Diome. auctor eſt antiquiores tertiā pſonā numeri p̄lalis p̄teriti pfecti indicatiui modi breuiaſſe: idq; ꝯfirmat auctoritate Terētij in ꝓlogo eunuchi dicētis poſtq̄ ediles emerūt: ſic eñ pferendū eſſe dicit: vt accētus ſit i tertia a fine. Sꝫ e in primo cremēto tertie ꝯiugationis in oī tpe p̄ntis atq; p̄terito iperfecto ſubiūctiui modi breuiat: vt legor: eris. vel legere legere. i ſcd̄a pſona ipatiui vocis paſſiue: vtinā legerē vel legerer. cū legerem vel legerer. legere i infinitiuo vocis actiue. Breuiat q̄ꝫ e añ r in pt̄o pluſq̄pfecto ⁊c. vt amaueram: docueram: legerā: audierā: amaueris: docueris: legerim. audieris: amauero: docuero: legero: audiuero. Breuiāt etiā erā ⁊ ero hoc p̄ntis ipfectū ⁊ futuꝝ indicatiui mihi: verbi ſum es fui. ❡ I in cremēto breuiat: vt legimus i p̄nti ⁊ i

I i cremēto verboꝝ breuiat. pt̄o indicatiui vt amauimus: docuim'. amabim': docemus. Producit tm̄ illud i p̄io cremēto verboꝝ q̄rte ꝯiugationis: qd̄ in pt̄o breuiat. niſi ſequat u ꝯſonās ⁊c. Nō eſt hoc i loco diſſimulādus error: i quo plerūq; oēs grāmatici hodie verſant: ſꝫ quē nō ſum' auſi in p̄ceptis q̄ multitudini ꝓponunt annotare. Nā cū in p̄ria ⁊ ſcd̄a pſona numeri p̄lis p̄teriti pfecti ⁊ futuri ſubiūctiui modi penultima ſemp apud auctores idoneos lōga repiat ego neſcio vñ tātus ſopor nr̄i ſeculi hoīes inuaſerit vt eādē breuiarent. Nā qd̄ Diome. dicit vocalē illā in pt̄o pfecto ſubiūctiui debere pduci: in futuro breuiari ego illi quēadmodū de pt̄o facile aſtipulor: ita de futuro diſſentio: aut oſtēdat mihi vbi eadē ſit breuis. cū apud auctores ſemp lōga repiat. Ennius nō mi auꝝ poſco: nec mi p̄ciū dederitis Verg. in priapeia. vtilis hec arā ſi dederitis erit Oui. v. met. accepiſſe ſimul vitā dederitis in vndis. idē in. iij. de pōto. ⁊ maris ionij ꝯtigeritis aquas. ⁊ iteꝝ i codē ꝯſulis vt limē ꝯtigeritis ait. Qd̄ vo in pt̄o Ver. breuiauit cū i. vi. li. eñ. dixit egerim' noctē: ⁊ nimiū meminiſſe neceſſe eſt: excuſat a Seruio his verbis ri ſyllabā p̄ter naturā corripit Ver. metri grā. q: aliter nō poterat ſtare verſus. ❡ O in cremēto pducit ⁊ u breuiat ⁊ cetera facilia ſunt. ❡ Chri. I in cremēto verboꝝ breuiat Ouid. li. iiij. de pōto. hec vbi dixeritis ſeruet ſua dona rogate. ❡ De primis ſyllabis.

Anto. Propoſitis reglis gn̄alib' de ſyllabaꝝ q̄titate: pſequit reglas ſpāles: p q̄s i illis nō potuit ꝯpraehēdi ſupplebit atq; nōnūq̄ regule ipe gn̄ales magis explicabit. ⁊ p̄mo agit de p̄mis ſyllabis: tū de medijs: poſtea de vltimis. Itaq; ſi dictio cui' quātitatē ſyllabaꝝ ſcire cupis: fuerit monoſyllaba: i vltimis illā requiras: ſi de ſyllaba: p̄mā i p̄mis: vltimā i vltimis. ſi polyſillaba. p̄mā i p̄mis vltimā in vltimis mediā ſiue illa ſit vna ſiue plures i medijs requires. ❡ A igit añ b i p̄mis ſyllabis breuiat: vt ſtrabo nis. Ho. i. ſer. ſi qd̄ ſit vitij nō faſtidire ſtrabonē. Verulan' dixit p̄mā produceres ſꝫ nō pbauit. Labo as. nam labor labe

A añ b in primis ſyllabis.

❡ De primis ſyllabis. Cap. iiij. ❡ Epitome.

Accipe que in gn̄e producunt nomina primam.
Automedonteis murmura nominibus.
Quoꝝ eſt ſenſus vt a añ m ⁊ n eſt pducta in p̄ria ſyllaba in alijs vero breuis. ſaluis tn̄ exceptionibus de q̄bus per eum.

A nte b breuis ē. vt ſtrabo onis. labo as.
producunt vero Carbo onis. Flabrum i.
Flabellum i. Fabula e. Labicuꝫ i. Laber
eris. Labes is. Pabulum i. Tabraca e. Tabes is.

Labi tabo. Et vbalia in abilis pter q̄ ſtabilis & ba-
bilis: vt nabilis flabilis.

SED nec iuuenes deſirent adde A ſto ſtabam. a flo flabam. a
nabam. que quoq̨ cremēto dic produci cum ſtabo. flabo. na-
et hinc deducta.
A IN TIAMIS addit. Sabura. v. p. Nabis. v. p. pabulor. Sa
s. v. p. fabaria. Trabigilus. v. p. tabeo es. tabeſco. is. A Veru
lo additur. Strabo. v. p. Fabella. rabidus a. um. Quidaȝ ad
nt Scabidus a. um.
LABELLUM autem & labrum. Abrahā & labium dici
r ab eodem Quintiano indifferenter poni. Quibus addit ſli
uita Abel viri proprium.

A ante c breuis eſt. vt academia e. acbantis idis. acer
eris. macer a. um. producunt vero. Acer acris. Acis
is. Brachiū ij. brache arū. Cac⁹ i. Cacabo as. Da-
cus i. Facundus a. um.

ris pducit vt ſtatim dicemus. Verg. ij. enei. custodes ſufferre valet: labat ariete crebro: & ab eo cōpoſita vt labefacio is. Producit p̄o crabro onis. qđ ideo ſuſpicamur pmā pducere natura: q2 nūq̄ breuē reperit. Ver. iiij. ge. aut aſp crabro parib⁹ ſe immiſcuit armis. Oui. ix. faſt. milia crabroꝝ cocūt & p̄tice nudo ſpicula defigunt. Idē. xj. met. ſpicula crabroꝝ ſpiſſa ceruice herēt. idē in. xv. preſſus humo bellator equus crabronis origo eſt. in ſacris līis pro crabro corrupte legitur ſcabro. Pōt tn̄ fieri vt ſyllaba illa natura ſit breuis ſed vt illā interim pro longa relinquimus. q̄ ad exēplo alicuius autoris pbet eſſe breuis id qđ in multis dictōibus eſt a nobis factū. & labrū i. p ſpū ſiue vēto. Ver. ij. geor. nō flabra ne ignes cōcuſſūt. idē l. iij. horreſcat flabris ſummeq̨ ſonore dāt ſilue. Ser. dr tn̄ i plī flabra oꝝ. declinari. p mā aūt natura lōgā eſſe pbat auctoritate Proper. cū. li. ij. inquit. & mō pauonis cauda flabella ſupba. et　Vergilius

Martialis. iiij. epigrā. ſupina praſino cōcubina flabello: quod eſt carmē trimetrū habens iambicū in quinto. Oui. tn̄ in. j. de arte breuiauit dicēs: pfuit e tenui ventos mouiſſe flabello: erit ergo indifferēs. Fabula e. Hor. Ser. nō lōga ē fabula diues. idē in. j. epi. fabula q̄ ppter paridis narrat amorē. Labicū labia oppidū ppe Roma vetuſtiſſimū fuit: a q̄ via labicana dicta eſt. Mar. in epig. Labicana leue ceſpite velat humus. Ver. tn̄ eiuſdē pplis loquēs. vij. eñ. dixit & picti labuci. Labor eris. Ver. v. eñ. la bit infelix ceſis vt forte iuuēcis. & ab eo cruuata vt labes. Idē. ij. eñ. hinc mihi pmi mali labes. Pabulū. Ver. i. eñ. pabula guſtaſſent troie. Tabraca. Iuue. vmbriferos pandit vbi tabraca ſaltus. Sili. tabraca tū tyrū vulgis. Tabes & tabi. Lucre. imbribus vt tabe mēbroꝝ arbuſta vacillēt. Ver. iij. eñ. & terrā tabo maculāt. Et v̄balia terminata in abilis: vt fabilis. nabilis: flabilis. Ver. iij. eñ. nec viſu facilis: nec dictu affabilis vlli. Oui. j. met. ſic erat inſtabilis tellus innabilis vnda. Ab habeo tn̄ habilis & a ſto ſtabilis breuiāt. Ver. j. eñ. naq̨ habilē de more hūeris ſuſpēderat arcū. Lu. a. in. iij. ꝓferit ſtabilis naualib⁹ area bellis. ¶ A añ c breuis eſt: vt academia. Hoc exēplū idarco poſuim⁹. q2 Verulan⁹ dixit pmā pducere cū Hor. ij. epi. pmitiuo breuiauerit dicēs: atq̨ inter ſiluas academi q̄rere verū. Nā qđ verulan⁹ affert ex Pli. li. xxxiij. na. hiſt. carmē laurec Tullij Ciceronis liberti. atq̨ academie celebratā noie villā. Atq̨ rurſus eiuſdē Cice. inq̨ academica vmbrifera viridiq̨ lyceo nō magis p illo q̄ p nobis facit. Tolerabiliuſq̨ eſt i dictiōe pſertim greca i añ a pduci q̄ duas ſyllabas natura breues facere lōgas. ¶ Poſtea dicit pmā pducere: cū ſit breuis q̄ñ ab acātho. i. ſpina deriue t. Ver. i buc. & molli circū ē anſas āplex⁹ acantho & i eodē ope: mixtaq̨ ridēti colocaſia fundet acātho. Qđ v̄o defenſores verulani aſſerūt illud Ser. iij. ge. litoraq̨ alcyonē reſonāt acāthida: ego neſcio cur vergiliane codici tāta iniuria debeat fieri. vt p defenſione falſitatis detracta & ꝓpoſitiōe velint illū corrūpere. nā i oīb⁹ libris legit. & acāthida dum i. Acer q̨ iđ poſuim⁹ q̄ñ p arbore pmā breuiat faciteq̨ in gtō aceris. Oui. x. met. & platanus genialis acerq̨ coloribus ipar & ab eo deriuatū acernus. Ver. iij. eñ. ꝓcipue cū iā hic trabibus cōtextus acernis. acer acris pducit vt ſtatim dicemus. Macer q̨ p ex ēplo iđ poſitū e q2 ab illo deriuatū macero as. pducit. Ver. Eheu q̄ pingui macer ē mihi taurus i aruo. Producūt acer acris acre p fortis & vehemēs. Ver. v. eñ. acer anhelāti ſiliis. Acis vir & fluuius. Oui. dius. xiij. meta. acis erat fauno nymphaq̨ ſemetide cretus. Brachiū ij. idē. xv. ꝯcaua litroxci ſi demat brachia cicri. Brache aꝝ. Mar. q̄ veteres brache britōis pauperis & q̄. Cacus i. Oui. j. faſt. cacus auētine timor atq̨ infamia ſilue. Ver. q3. viij. eñ. ſp pducit. Cacabo as. Oui. de philo. cacabat hicq̨ dix hic gracitat i probus anſer. Dacus i. Luc. l. j. hic dacus pmat iū getes. Ver. ij. ge. cōiurato deſcēdēs dacus ab iſtro. Daces vl̄ daca idē aucto res aliīs in locis breuiarūt. Ver. viij. eñ. indomitiq̨ dace & pontē indignatus araxes. & Luc. in. vij. & vetite ſperare dacas in menia ducat. Facūdus a. ū. & facundia. Iuue. cuius erāt mores qualis facundia.　Martialis / Vergilius

Gracito as. Machina e. Macero as. Pacuuius ij.
Pachinus ni. Placo as. Trachin nis. Tracha e.
Vacia e. vacienus i. Vacinium vacinij.

ADDE ex Stra. zacharias. v. p. Achor. viri pprium. pacificus. pa-
co as. facundia. cacula. tracia & hinc deducta. Racipalis. v. p. La
con. v. p. aculeus. Quibus addit Deſpanterius. Acoris gracu-
lus. glacnia. gracus. glacilla. macezer. A Verulano additur
Maceries.
Hec autem ait Quintianus ambigue poni. Cacus. macero. va-
cillo. pachynnus & acis.

¶ Anto. Gracito as. Oui. de philomena. hic gracitat iprob⁹ āſer. ¶ Machina e. ver. iiij. eñ. mineq̨ muroꝝ ingētes eq̄raq̨ machina celo. Macero as. Lucre. macerat inuidia añ od'os illū eē potērē. Ho. j. car. q̄ letis penit⁹ macerer ignib⁹. ē ei carmē aſclepiadeū pariſ. tū i periſhegeſi breuiauit dicēs frāgitur hirci no macerat⁹ ſangule tn̄. Pacuu⁹. ij. Perſi⁹ ſunt q̄ pacuu⁹ & verrucoſa morēt antiope. Pachin⁹ i. Oui. xiij. met. ꝺb⁹ imbriferos v̄ ſus pachin⁹ ad auſtros. Ver. tn̄ breuiauit i. iij. eñ. prestat trinacrij metas luſtrare pachyni idē. vij. dardaniā ſiculo ꝓſpexit ab vſq̨ pachyno. placo as. idē l. ij. eñ. ſangule placaſtis vētos: & v̄gie ceſa. trachin is. Oui. xj. me. hercules q̄ trachyna iubet. Tracha e. vl̄ trache es. Ho. j. epi. trachāe vos ebr⁹ q̄ nitali ꝯ pdecent cetus. vacia & vacien⁹. Mar. docti pr̄ia narbo vacieni. eſt cū carmen phaleuticū. Vacinū vacinij. Vergilius in buccolicis. alba liguſtra cadunt vacinia nigra leguntur. ¶ A añ d　Gracito / Maceror. / Ouidius. / Vacinium.

A ante d breuis eſt: vt vadum i. pducunt vero adam
dades is. Gades ium Ladon onis. Rado is. Ra-
dix icis. Spadix icis. Suadeo des. Trado is. Tra-

breuis eſt vt vadum: quod eſt vado is. in quo p:ia pducit. Vergi. j. eñ. illidit ꝙ vadis: atꝙ agere digit arene pducũt ꝑo Rdã pmᵉ gñis humani parẽs. Sedulᵉ in paſchali: gaudia lõga merẽ . nã ꝙ deflemus l adã. Clades is.
Clades ver. ii. eñ. qs cladẽ illiᵉ noctis qs funera fādo. Gades iũ. Luc. in. iiij. oceanũꝙ negat ſolas amittere gades. Lodõ onis flu. arcadie. Oui. j. meta. donec arenoſi placidũ ladonis ad amnẽ. Rado is. Ver. v. eñ. radix inter leuũ interior: at ꝙ ab eo deriuatur radix icis. idẽ. ij. ge. truditᵉ e ſicco radix oleagina ligno Spadix icis. idẽ. iij. ge. hõeſti ſpadices glaucicꝙ color deterrimᵉ albo. Suadeo es. idẽ in
Trado buc. ſepe leui ſomno ſuadebit inire ſuſurro. Trado is. Idẽ in eodẽ ope. nõ verũ egonis: nup mihi tradidit egon. Traduco traducis. idẽ in. iij. ge. poſt partũ cura in vitulos: traducitur ols. Gradiuus i. p:ia lõga reperitur Ver. iij. geor. gradiuũꝙ patrẽ geticis qui pſidet aruis. Iuue. Hec tetigit gradiue tuos vrtica nepotes. Luca. in. j. quod tãtũ gradiue paras: tñ eadẽ breuiat vt apd Oui. vj. meta. ⁊ genus ⁊ magno ducentẽ forte gradiuo: et Valc. flac. l. iiij. argonautice. magnoꝙ exorta gradiuo. ¶ A añ f breuis ẽ: vt vafer a. ũ. Perſiᵉ. oẽ vafer viuũ reddẽri flaccus amico. Afer a. um. ſunt q̇ p f ſcribũt: ⁊ pducũt pmã Mar. rideris multoꝙ magis traduceris afer. nos vero p ph ſemp ſcribimus. ¶ A añ g breuis eſt: vt ago gis. ⁊ plaga p reti. Verg. iiij. geor. retia rara plage lato venabula ferro: ⁊ plaga p regione. idẽ in. j. etherea quos lapſa plaga Iouis alex apto. p vulnere ꝑo vt ſtatim dicemᵉ pmã pducit. Producũt ꝑo agea agee ꝙꝙ ab agendo dicatᵉ: ſignificatꝙ

duco is. Gradiuus indifferentem habet.

SUBIUNGIT Deſpanterius. Caduceum. caduifer. caduceator. caduſi. dada. v. p. dadila. fadus. viri pprũ. gadicanus a. ũ. Gadir. gadilon. gladis. ladas. v. p. Radico as. ſuadela. vado is. Quibus addit Quintilianus. Radicitus. ſuadus a. um.

IDEM auctor ait hec indifferẽter poni. Saducei. adria. adrianus. adam.

A ante f breuis eſt: vt vafer a. um afer vero producit.

A ante g breuis eſt. vt Ago agis. Plage arũ. p rheti. ⁊ p regione. Plaga e. Producunt agea e. fagᵉ i. flagito. Flagitiũ Fragor aris. Lagus gi. Magalia iũ. Pagus i. Pagina e. Plaga ge. p vulnere. Sagus i. Saga e. Strages gis. Stragulum i. Tragula e. Vagio is.

SUBDE ex Stoa. Mago. v. p. paganᵉ. agalma. fragrum. vagor nomẽ. vagina. lagana. ſagio is. Bragada. Tragema. lageus ſagana. Quibus addit Niniuita. Agis regis pprũ. lagon. laguẽculus. lagopus odis. auis quedã. Addit Sulpitius. ragnia.

BRIXIANUS ait. Agrippa. lagus. v. p. Niniuita ambigue poni aſſeuerat.

A ante l breuis eſt. vt malus a. um. alo is. Producũt ꝑo Ala e. Ales itis. Alea e. Alecto us. Alia alie. fl. Balena e. Baliſta e. Alo as. Calo onis.

Vergilius nauiũ foros. Enniᵉ multa foro ponẽs: ageaꝙ lõga repletᵉ. ⁊ Fagᵉ i. Ver. l buc. Tytire tu patule recubãs ſub tegmine fagi. Flagito as. Ver. ii. eñ. q̇ ſunt ea numina diuũ flagitat. ⁊ l. xij. notũꝙ eſt lagitat enſem. Flagitiũ ii. Ho. ii. ſer. cõſiſtit ſiipᵉ neglectis flagitiũ ingẽs. Fr[illegible] ar[illegible]. qõ ꝑbũ nõ eſt l vſu: ſꝫ ab eo ꝯpoſita ſuffragor aris ⁊ refragor aris. Ver. l papeia. copia me pdit. tu ſu[illegible]rage[illegible] rogatᵉ. ⁊ ab eo deriuatũ ſuffragiũ. Oui. ii. de põto. grata qdẽ hec ſũt alo ſuffragia nr̃o. Lagᵉ i. Iu. ad pho[illegible] ⁊ nili famoſaꝙ menia lagi. Magalia iũ. Ver. j. eñ. miratᵉ molẽ eneas magalia qndã. Pagᵉ i. Ho. j. epi. [illegible] circũ pagos ⁊ circũ ꝯpita pugnat. Pagina e. Mar. laſciua ẽ nobis pagia. vita pba ẽ. Plaga p vulnere ſiue ictu. Ver. iiij. ge. multa reluctãti obſtruitᵉ plagiſꝙ pepro
Vergilius Sagᵉ a. ũ. vñ eſt pſagᵉ a. ũ. p eo qõ eſt diuinus: ⁊ pſagire ⁊ diuinare. Ho. j. epi. ſomnia terrores magicos miracula ſagas. Luc. in. ii. aut te pſage maloꝝ Antoni. Sagana tñ qõ videtᵉ ab eo qõ eſt ſaga deriuari. Hora. j. ſer.
Ouidius breuiauit dicẽs cũ ſagana maiore vlulantẽ pallor vtrã ꝙ. Strages is. Ver. vj. eñ. pcubuiſſe ſup cõfuſe ſtragis aceruũ. Stragulũ i. Mar. zoilus egrotat faciũt hãc ſtragula febrẽ. Tragula e. Silli. iij. pu. cui tragula ſp fulminea armabat celebratũ miſſile dextrã. Vagio is. Oui. x. met. reddit onᵉ vagitꝙ puer. Idẽ in epiſt. canaces
Flagro vagituſꝙ dedit ille miſer: ſenſiſſe putares eſt. n. vagire pueroꝝ. cũ ꝑo lepoꝝ eſt pmã breuiat. vt idem de philomena. glaucitat ⁊ catalus. ſꝫ lepores vagiũt. Flagro as. ⁊ flagrãtia ⁊ flagrũ natura breuiare inde ītelligere lꝫ
Horatius ꝙ flagellũ breuiat. Ho. i. ſer. nec ſcutica dignus horribili ſectere flagello. ¶ A añ l. breuis eſt: vt malus a. ũ. p ꝑõ bonᵉ. nã in alijs ſigſdibus pducit. vt euelligio dicemᵉ. Producit ꝑo. Ala e. Ver. iiij. eñ. hic pmũ paribᵉ nitens ſylleniᵉ alis. Ales itis. Idẽ l moreto. excubitorꝙ diẽ cãtu pdixerat ales. Alea e. Ho. iij. ſer. perraro hec alea fallit. Alecto us. Ver. vij. eñ. letificã alecto dirarꝫ a ſede ſororꝝ. Alia e. flumẽ italie. Idẽ quouſꝙ ſecãs infauſtũ interluit alia nomẽ. ſunt q̇ p duplex l ſcribũt allia. Balena e. Iu. ꝙtũ delphinis balena britãnica maior.
Vergilius Baliſta e. Sylli. j. puni. phocais effundit vaſtos baliſta molares. ſunt q̇ lr̃aturã grecã ſecuti balliſta p duplex
Calo l. ſcribãt. Balo as. Ver. j. ge. balanſꝙ gregẽ fluuio merſare ſalubri. Oui. õ philomẽa at pia ballat ouis. ¶ Calo onis. Ho: j. ſer. hũc pmĩxerũt calones.

Caligo ¶ Anto. Caligo as. ⁊ ab eo deriuatũ caligo
Halo inis. Vergi. ii. eñ. caligat nubẽ eripiã. Iuue. ⁊ genus humanũ dãnat caligo futuri. Halo as. a q̇ eſt halitus us. Mar. halat ⁊ immodico ſerta Nerone calet. Verg. in. vii. talis ſeſe halitus atris faucibus effundẽs. Halex ecis ⁊ halec halecis. Martia. capparis ⁊ putri cepas halece natantes. Hor. in. j. ſer. fiſer halec ſecula coa. Malus i. pro arbore pomiſera vel pro arbore nauis. Ver. ii. geor. felicis mali: quo nõ preſtãtior alter. idẽ in. v. eñ. in gẽri in nu mali de naue ſerẽti. Malũ quoꝙ pro pomo. idẽ in buc. malo me galathea

Caligo as. Halo as. Halex ecis. Malᵉ arbor. Malũ pomum. Mala mandibula. Palus i. Palor aris. Qualus i. Qualis le. Talus tali. Taliſtale.

APPONE ex Deſpauterio. Balo as. talaris e. caligo inis. caliſto. calatya. dalila f. p. Laletania ⁊ iñ laletanᵉ a. ũ. Malobatrũ iñ malobatratᵉ a. ũ. Salẽtinũ hinc ſalẽtinᵉ a. ũ. Talca inde taleo as. talio. Quibus addit Quintianus. phalarna. balitus. alipes. ſcalena. aliſauus. v. p. Aliſanũ. laliſos. alopecea. phalern Saluſtius. Verulanus addit Qualea. ſqualor. ſcale. ſcaleo. ſcalidus a. um. etiã ſi cũ duplici ll. ſcribi poſſint poſitꝙ pduci.

EAM aſſeuerat palatiũ ambigue poni ꝛ tales.v.p.Quibus iunt quidam calo as.

A ante m in diſſyllabis ꝓducitur.vt fama e.Breuiãt vero.amo as.Chlamis idis. Fames is.Samos mi: Cñ.Et polliſyllaba.vt mamilla e.amita e. preterꝙ Amentũ i.Dametas e.Lamina e. Lamentor aris.

ADDE ne quid ſupioribus deſit cameres.v.p.Lam'.v.p.tamen na damus a do.rhamus ſame es.

E POLYSYLLABIS aũt bamura lamius amẽto as.ami is.amouco flameum flaminica flaminius.v.p.flaminia fla colum flamcus amianus.v.p. mamercus mamertini lamen m lamentario amineum mamurius.v.p. ſamaria ramentũ metas.v.p.damippus.

E QUINTIANO ſcamander ponitur ambigue.

A ante n in diſſyllabis ꝓducitur vt. Sanus ana.um. Planus a.um.Breuiant vero.anas atis.An' us. Canis is.Cano is. Manus us. planus i. Et ab ano prepoſitione greca compoſita vt analecta orum.ana glyphum i.Et polyſyllaba.vt animus i.anubis idis preterꝙ ganeo onis.

SUBIUNGE ſi placet cancus ſe.p.canon onis danus ban'. .p.danis.v.p.panax panos phanes planus rhanis.

IN POLYSYLLABIS autẽ hec ꝓducta ſupioribus adde nippe canidia blancus danubius ganica ganeũ ianuuiũ ianu nius a um. manius.v.p.manilius.v.p.manilia.fe.p. manetus .p.panereta.Quib' addit Quintian' Anulus etiã ſi duplici.n. poſſit ſcribi cancus canie canicies.Lanugo fanatic' a um.Ano horita qḋ tollit ninuuta.Ex quo adde cũ ꝓductis ianus iani tor ianuari' laniſicũ.panariũ planities.ſanitas raneſco.ſanio ex quo inſanio vaneo.ex quo euaneo vanidus vñ euanidus pa narcolus canabis canabum.

A ante p breuis eſt:vt apis is. Producũt vero apis bos.Apulus a.um.Apulia e.Apeninus ni.Apida nus i.Aphrica e.Crapula le.Papilio onis. Rapũ i.Sapo nis Sapis is. flu. Saperda e Vapulo as.

ADDE ex Quintiano Papo as.papas e.papi.papia.ler.Papi nius.v.p.Lapa apher Aphrica lapares lapis regio.Quib' addit Deſpanterius paphagones.

ADDIT vero Verulanus hec etiã ſi poſſint ſcribi duplici.p.lap pa capadoces.mapa papus papizare.ſaphirus vapa.

SED hec ait Sitr.ad placitũ poni apulia.Aprilis apricus ca petus apluſtre.

A ante q.breuis eſt . vt aqua aque. Laquens laquei.

QUAꝙ ꝛ quaꝗ ꝛ cetera eiuſmodi cõpoſita dñt notari nã talia in ablatiuo dignoſces produci.

petit laſciua puella. Mala e.pro mãdibula: Idẽ.vij.eñ.ꝛ violare manu maliſꝗ audacib' orbẽ Palacũ.ij.qḋ tñ p:la longa:tñ breui re perit.Breui vt apud ver.j.ge. q̃ thuſcũ tiberĩ ꝛ Romana palatia ſeruas Oui.j.met.haud timeã magni dixiſſe palatia celi.Lõga Pap. in.j.ſilua:.dũ noua cõtẽptis ſurgãt palatia flãmis Mar.inde ſacro venerãda petes pala tia cliuo.Sꝫ hec auctorʒ dñia põt eſſe ex coqḋ ſunt q̃ putẽt palatiũ a balatu ouiũ eſſe dictũ ſunt q̃ a pallante:.ij ergo ꝓducit p du plex l. pallatiũ ſcribere dñt Pal' i.Iuue.aut q̃s nõ videt vulnera palj. Palor aris. Ver.v.eñ.de mole' curſus palãtes troas agebat.nã ꝓ huꝫ multis i locis Liui' expſſit i li.v.ab vrbe.va giꝗ p agros palant.Qual' i.Verg.ij.ge.tale dabit ſpecimẽ tu ſpiſſos vimine qual':: Co lumela ipe ferẽs holitor deducto ſpondere q̃ lus.Cui' diminutiuũ ppter ti' breuiauit dicẽs li.iiij.ꝛ mitiꝗs pẽſa quaſi lus.Qualis e.Verg.j. eñ.qualis i europe ripis : aut p iuga cynthi. Talus i.Hor.j.ſer.quãꝫ ſubſuta talos tegit i ſtita veſte.Talis e.Ver.j.eñ. Talis erat dido talẽ ſolata ferebat. ¶ A añ m.in diſſyllabis ꝓducit. Breuiãt ꝟo amo as.ꝛ ab eo deriuata amor amicus.Clamis dis.Ver.v.eñ.victori clamidẽ auratã:quã plurima circũ.Fames is Idẽ in.vij.hec erat illa fames.Dam' i.apud Iuue.breuis repit cũ apud reliquos aucto res ſit lõga ait eñ diſpoſitis ꝑdiues hamus ſunt q̃ dicãt poetã feciſſe eclipſim abiecta ſcꝫ vocali qua rõne ſupra diximus Samos i. [illegible] l.j.poſt habita coluiſſe ſamo. ꝛ nõia polyſyl laba:vt mamilla Iuu.i meroe craſſa maiorẽ infante mamillã .nã mãma a quo ẽ diminu tiuũ p duplex m.ſcribit.Amita e. Perſ.iã re liq̃ ex amitis patruelis nulla ꝓneptis. Pro ducit ꝟo Amẽtũ i.Syll.ix.pu.ꝛ velut amen to protra haſtilia turbo Lamina e.Ver.j.ge or.tñ fieri rigor atꝗ argute lamina ſerre.La mẽtator aris.idẽ.ij.eñ.troianas vt opes ꝛ la mẽtabile regnũ. ¶ A añ n in diſſyllabis pro ducit vt Plan' a um. Plan' tñ nomẽ viri ꝓ priũ breuiat vt ſtati dicem' Breuiãt ꝙ.Anas tis.mar.tota q̃dẽ ponat anas.ſꝫ pectore tñ An' us. Idẽ cũ ſit an' piunx:ꝛ ſint tibi mor tua mẽbra.Canis is. Ver.i buc.notior vt iã ſit canib' nõ delia nr̃is. Cano is. Idẽ arma virũꝗ cano. Man' us.idẽ in.ij.ecce man' iu uenẽ Planus i.ſatire nomẽ Ho.j.epi.nec ſe mel irriſus triũũs attollere curat fracto cru re planũ. Breuiãt ꝙ ab ano ꝑpõne greca cõ poſita.vt analecta orũ. Mart. oce:ſꝫ ſcopis niſi analecta dabit ꝛ Anaglypha orũ.ideꝫ ꝛ mẽſi anaglipha de ꝑñis.Et polyſyllaba:vt animus i.anubis idis. Producit ꝟo anul' i. Iuue.anul' i demẽs ꝛ ſeuas curre p alpes.ca nabis is. Perſi. tibi torta canabe fulta cena ſit in trãſtro. Danubius.ij. Oui.iiij.de põto. cedere danubi' ſe tibi nile negat. Ganeo nis Iuue.ſꝫ laudẽ filiꝗs occultus ganeo pulres: ia nua ideo ꝓducit:q2 a iano deriuat. ¶ A añ p ꝓducit:vti ſtati dicemus Oui.xiiij.me.nõ apis i

Mala.

A añ m i diſſyllabis ꝓducitur

Ouid.

A ante p breuis eſt

breuis eſt vt apis p volucri ex inſectis.nã p api boue egiptio ꝓducit:vti ſtati dicemus Oui.xiiij.me.nõ apis i de tulit collectos ſedula flores. Producit ꝟo apis bos. Lu.l.ix.ꝛ ſacer i cineres magni macrabit apis. Apul' a.um.idẽ l.v.apul' adriacas exit gargan' i vndas. Hor.j.ſer. Equor hũc. Luc.an apulus ãceps. Apulia e idẽ i eodẽ lapit ex illo mõtes apulia notos. idẽ tñ i.iij.car.breuiauit dicẽs nutricis extra limẽ apulie ẽ eñ carmẽ al caicũ ɔſtãs ex pẽtimemeri iãbica ꝛ duobus dactylis. Sũt q̃ apulus ꝛ apulia cũ ꝓducit:duplici pp ſcribũt. Ape ninus.ver.xij.eñ.vertice ſe attollẽs pater appeninus ad vndas. Apidanus i. Propertius ꝯlis in herboſo ꝯcidit apidano. Aphrica e.qḋ ꝟo primã natura lõgã hẽat argumẽto eſt Apher a.um.Ver. iij. ge.armẽtarius apher

agit tecrã℞ larẽ℞. Crapula e. Serenus ⁊ male digeſtis ſi crapula ſeuiet eſcis. Papilio onis. Oui. xv. me. fera li mutat cũ papilióe figurã. Rapũ. Mar. hec tibi brumali gaudẽtia frigore rapa. Sapo nis. Seren' attrito ſa pone genas purgare meméto. Sapis ſo. ſt. italie Lu. in. ij. cruſtumiſq; rapax ⁊ iſictus ſapis iſaui o. Sapda e. Perſi. en ſapdas aduehe põto: nec obſtat qd a ſapore in quo pe la breuis eſt auctore feſto deriuaẽ. Uapulo as. Iuue. ſi rixa eſt vbi tu pulſas: ego vapulo tm̃. Pappos qd interp̃taẽ auus. ⁊ pepa e. p põtifice maxio: qd inde vr̃ deriuariſq; qd Iuue. ait. ⁊ timidus pguſtet pocula pappas: p duplex p ſcribunẽ: ⁊ qd Perſi' dixit aut pueriſ e guũ ſiſtopappare minutũ. ❡ A ante q breuis eſt. vt aquae. tamẽ ſi ab equus a. um. deriuaẽ laqueus. laquear aquila aquilo.

A ante r breuis eſt vt Ariſta e. aruſpex icis producũt vero arco es area e. Barium ij. Baris idis. Caria e. Carica e. Glarea e. Larius ij. Lariſſa e. Uates ium. Naricia e. Parco es. Et noia adiectiua in arus a. um. vt clarus a. um.

ADIUNGE ſupioribꝰ. Ara e. areta ſe. p. aridꝰ a. um. arene es. arunda arundi arinus. Barine es. fe. p. Carea carex carcerũ cla ranus caritas gnarꝰ. larinates larides larunda larina. ſe. p. na ris. v. p. narix narca naret a. no. Pharis rarenter raritas rarco ſco. Quibꝰ poſt nininitaz addit Quintianꝰ Arete ppli naris ca rabus arinca taraco rarex varillus. v. p. quare quaz raricꝰ vñ ho narico ſario barũ pharus veſtis ſtare nare ſtare ⁊ hinc deducta. faris fare. arades marubiũ clarco darcus larus larex narix va rura q̃ ſex Sulpitius addit.

QUINTIANUS ait hec a qbuſdã ambigue poni: ſunt añt da rius caria ſmaragdus.

A ante s breuis eſt. vt Aſia e. Producunt vero aſius a. um. Aſiacus a. um. Aſis idis Aſopus i. Baſiũ ij. Caſcus i. Naſus i. phaſis idis. ſaſon onis.

APPONE ex pbatis auctoribus paſirbea aſcda raſilis vaſſ dius caſcius naſica iaſius aſius. v. p. Quibꝰ addit nininita pha ſias; adis. phaſianus maſaniſſa baſio as. laſerpiciũ mauaſatus v. p. naſidianus. v. p. paſiphae paſiphaꝰ ſpaſio. v. p. traſimachus v. p. caſus caſellius. v. p. raſus ſuaſit vaſa.

A ante t breuis eſt. vt quater ⁊ quaterni. Producunt vero. Atys atros: Atella e. Atina e. Ater atra trũ. Catilus i. Chratis chratidis. Crates is. Crater cra teris. Clatrus clatri. Frater fratris. Fatum fati. Gratus grata gratũ. Latꝰ lata latũ Laterna e. La tona e. Mater matris. Materia e. Maturꝰ matura maturũ. Matutinꝰ a. um. Pratũ i. Patagia e. flu. Saturnus ſaturni.

A ante r breuis eſt ❡ Arco. a añ r breuis eſt: vt ariſta e. quãq̃ ab aredo deriuaẽ. Uer. i. bucc. poſt aliquot mea regna vidẽs mirabor ariſtas. Arco qd interp̃taẽ in ars apud grecos idifferẽtẽ hz. Mar. ſz greci qbus eſt nihil negatũ ⁊ quos arezares decet ſonare charites q̃ breuiat charitia feſta quãq̃ inde carꝰ a. ũ. ducaẽ Oui. ij. faſto. p xima cognati dixere caritia cari. ❡ Aruſpex q̃ſ ⁊ ſi ab ara ⁊ aſpiciẽdo cõponaẽ Iuue. cõmẽdare volet ⁊ varicoſus fiat arupex. Producũt vel arco es. Uer. aret ager vitio moriẽs ſitis aeris herba ⁊ ab eo deriuatum area e. ara e. ver. j. ge. area. tñ pmũ ingẽti eſt equãda cilin dro. idẽ. j. cñ. ſaxa vocãt itali medijs q̃ in flu

Barium. ctibus aras. ❡ Bariũ. ij. Hor. j. ſer. via peior aduſq; bari menia piſcoſi. ❡ Baris idis. pro per. baridos ⁊ cõtiſroſtra liburna ſeq̃. ❡ Ca ria e. Maniliꝰ. iiij. aſtro. arcades antiq̃ cele brataq; caria fama. ❡ Carica e. Oui. j. faſt.

Carica. quid vult palma ſibi rugoſaq; carica dari.

❡ Glarea e. Uer. ij. ge. nã ieiunia q̃dẽ cliuoſi glarea ruris. ❡ Larius. ij. idẽ in eodẽ: qd me

Larius. morẽ: lacꝰ: te lari maxime teq;. ❡ Lariſſa e. Ho. j. car. nec tã lariſſe pculſit cãpus opime. ❡ Nares iũ. ver. vj. cñ. auribꝰ ⁊ trũcas ihone ſto vulnere nares. ❡ Naricia e. Oui. Reme chiũq; legit cauſ onaq; nariciãq;. ver. iij. cñ. hic ⁊ narici poſuerũt menialorri. ❡ Parco es. idẽ l. j. parcit amor dicit ſcaregenitricis. Et noia adiectiua vt clarꝰ a. um. guarꝰ a. ũ. rarꝰ a. um. varius a. ũ. ⁊ ab eo deriuatũ varicꝰ a. ũ ⁊ diuarico ricas. ⁊ puarico aris. nã varicoſꝰ a varicibus dictus eſt Perſi. fallit pede regula varo Oui. de arte ingẽtes varica ferq; gradꝰ ❡ A añ s breuis eſt vt aſia e. Uer. j. cñ. euro po atq; aſia pulſus. Idẽ in. ij. poſtq̃ res aſie priamiq; reuertere gentes. Producũt vo ab aſia deriuata vt aſis idis aſius a. um aſiacus a. ũ. Oui. v. met. iã ſup europẽ ſublimis ⁊ aſi da terrã. idẽ in. ix. ⁊ l aſide terra menia cõſti tuis. ⁊ in. xij. aſiacas ca ſuras aſpicis arces vo. ij. ge. aſia circũ dulcibus i ſtagnis rimanẽ pra ta caiſtri. Ego neſcio an ſit vlla palus: q̃ voce tur aſia: vt voluit Serui. ibidẽ ⁊ rurius in. vij cñ. in illud Uer. dãt p colla modos: ſonat an nis ⁊ aſia lõge pulſa palus ⁊ poſt illũ reliqui oẽs: hoc tñ cõpertũ habeo cõmitiuũ aſia pmã breuiare: deriuata vo pducere eſſe añt aſius a. um. poſſeſſiuũ ab aſia nemo eſt q̃ nõ intel ligat: vñ prata aſia dixit Uer. j. ge. ⁊ palꝰ aſia in cñ. ⁊ in. iiij. ge. atq; ephyre atq; opis ⁊ aſia deiopeia. ❡ Aſopus i. Luc. in. vj. accipit aſopos curſus: phenixq;

Aſopus melaſq;. ❡ Baſiũ ij. Martia. eſſe q̃d hoc dici qd ſolent tua baſia myrrhã. ❡ Caſcus i. Uer. pinguis ⁊ in grate pmerẽ caſcus vrbi. ❡ Naſus i. vñ Oui naſo cognominatus eſt. Martialis ⁊ pueri naſum rhinocerotis ha

Phaſis. bent Oui. q̃ modo naſonis fueramus q̃nq; libelli. ❡ Phaſis dis. fluuius. idẽ. vij. me. cõtingerãt rapidas limo ſi phaſidos vndas. ❡ Saſon onis. Lu. l. ij. pfundiẽ equore ſaſon. tñ ter tũ l. v. nõ humilẽ ſaſona vadis. ❡ A añ t breuis eſt vt quater aduerbiũ qd tamẽ ſi a q̃tuor deriuaẽ: tertia altera t lr̃a pmã breuiauit. ver. ij. cñ. ſub ſtitit atq; vtero ſonitũ quater arma dedere. Producũt vo atys. Oui. x. met. ſiquidẽ ſibeleius atys. ⁊ Perſi. be recĩ thyus athys. Atella e. Syl. in x. puni. iãq; atella ſuos. iãq; ⁊ gallogrecia adegit. vñ atellanus a. um. Iuu. ruſticus ex odio riſum mouet atellane. ❡ Atina e. Uergi. iij. eneĩ. tela nouãt atina potens tiburq; ſuperbum ❡ Ater a. um. Uergilius. i. eneidos teucrorumq; alios. ater quoſcq; nox e turbo. Catillus i. viri nomẽ Syl. viij puni. hinc tibur catile tuum. Chratis idis. fl. calabrie Ouidius. xv. met. chratis ⁊ hinc ſibaris noſtris cõtermĩ

cio. De alio eiuſdē nomis prima breui.dixit in.iiij.de ponto.hic lycus hic ſagaris peneuſq; hiſpaniſq;
iſq;. ¶ Crates tis.Verg.j.geor.Arbute crates ⁊ myſtica vannus yacchi.Crater eris.idē in.j.eñ.Cra
magnos ſtatuūt ⁊ vina coronāt. ¶ Clatr' i.Hor.in poet.obiectos caue valuit ſi rūpere clatros. ¶ Fra Clatrus
.Ver.j.eñ.frater vt eneas pelago tuus oīa circū. ¶ Fatū i.qd ideo producit:q2 a participio huius verbi
vel fare deriuaẜ. ¶ Grat' a.um.a q̄ deriuaẜ gr̄a gratulator ⁊ grator.Ver.populus alcide gratiſſima vi
acco. ¶ Latus a.um.qd videẜ eſſe participiū a fero:atq; ideo producere primā.idē.j.eñ. Littoraq; ⁊ late
s ſic vertice celi. ¶ Laterna e.qd licet a latēdo deriuetur nihilominus primā producit. Mar.dux later
e nunq̄d ſum fuſcior. ¶ Latona Ver.j.eñ.latone taciti pretentāt gaudia pectus. ¶ Mater is.Idē in eo
ui mater media ſeſe tulit obuia ſylua. ¶ Materia e.idē in eñ.iacet ols ad vndā materies. ¶ Maturus
n.idē in buc.mature vinitor vue. ¶ Matutinus a.um.idē in.vij.eñ.⁊ matutini volucrū ſub culmine cā Natus
Natus i.p filio ⁊ nata p filia ⁊ natalis ⁊ natura:iō pducūt q2 a pricipio natus a.um.deriuanẜ. ¶ Pratū Nata
r.in buc.huc ipſi potū venient p prata iuuēci.Patagia e.ſ.ſicilie.Verg.iij.eñ.vino prerueḣor hoſtia ſaxa
agie nō patagia:vt dicit Ser.⁊ poſt illū fere oēs ſed patagie:vt Georgius merula. ¶ Saturnus i.idē.j.ge
.frigida ſaturni quo ſeſe ſtella recepter. Statera e.qd nomē Verulanus dicit primā pducere.nō perſua. Statera.
mihi cū Martia.li.x.in carmine phaleutico ſcribat.nō ergo eſt manus iſta ſed ſtatera.
Chri. A ante a.Hinc excipi poteſt.Colocaſia.nā ca ſyllaba longa eſt licet in caſia ſimplici breuis reperiaẜ
.Mixta q; ridenti colocaſia fundet acanto.Itē tum caſia atq; alijs intexens ſuauibus herbis.

ates vatis.Vaticanus vaticani.

E Deſpanterio adde.Cratus.craticula. matula.atella.fati
us.natura.natalis.latitudo.gnatia.natio.quatinus.quat
s.ſcatinus.ſcatinia lex.ſaturius.ſtatim cū perſeuerāter ſigni
at.ſtatius.ſtata.ſtatorius a.um. vates.vaticinor. vaticiniū.
rineſſa. Addit autem Pyiades.Catillus. Verulanus vero
atholicus.crathis.grator.gratulor.flatus. Gratia. gratis.la
s.laturus.matrix.matuta. matertera. materies. matrona.
trona.ſtaturus.His addit Quintian'. Stator.atramentum.
athanaci.atellana.fatur.fatus.naturalis.gnatus.gnata.na
s.nata.ſquatina.natalitius.matiniſſa.matrinus.cratera.
EC añt ait idem ambigue poni.Catholicus.blatero. atrox
atrix.crathis.atlas.atrides.ſatricus.v.p.

A ante u cōſonantē breuis eſt vt auis.pducunt vero.
Auius a.um.Claua e. Clauis is. Clau' i. Dauus i.
Flauus a.um.Gnauus a.um.Gauiſus a.um. Laui
niū ij.Mauors tis.Mauis a malo.Nauis is. Pa
uo onis.Prauus a.um.

IANOE ſupradictis. Auidienus.v.p. Auerto et hinc deducta.
dauid.dauidicus.gauiſus.nauita.nauigo nauigium.pauus.pa
a.rauus a.um.rauila.rauidus.v. p.ſuauis.ſauo. mauult. ma
uis. Addit Quintianus.Nauus a.um.nauo as.ſuauius a.um.
uanium.clauus.clauiger.prauitas.lauinia.
AIT autem idem.lauinium indifferenter poni.

¶ Epitome.

Et laudant noſtros ſinuoſo turbine vultus.
Prima fit in reliq̄s cōſona curta tibi.Quod eſt dicere e añ l.añ
n.s.t ⁊ u.eſt producta ante alias vero cōſonantes breuis.

E Ante b breuis ē vt trebia. Producūt vero
Creber a.um.Creben' ni ſ.Debeo debes
debilis e.Flebilis e.Gleba e.hebe es.
Rheb'.Sebethus ſebeti. Trebula trebule. Thebe
arum.Thebe es.

E U.M ſuperioribus pone ex Niniuita.Crebenis patronymi
cum.debe.ebo ſtra.ebrius.ebrietas.ebrioſus.rhebas.rhebanus
rhebeus.rhebais.zebedeus.hebudes.plebes.hebeis.hebees.be
bius.cebum.ebalus.ebades.ebaris.phebas dis.etiam ſi ex his
quedam diphthongo poſſint ſcribi.
Quib' addit Quintian'.debit'a ū.debitio.crebeo.crebeſco.treb'

¶ Anto. Vates is.et ab eo deriuata votici Vates
nor ⁊ vaticinatus ⁊ vaticiniū.ver.iij.eñ.heu
vatū ignare mētes quid vota ferentē.Iuue.
⁊ vaticano fragiles de monte patellas.
¶ A ante u ꝯſonātē breuis ē. vt auis: tāetſi
ab a ⁊ via ꝑpoſitū videaẜ:quēadmodū ⁊ aui
us a um.ſ3 hoc pducit:illud ꝓ o breuiat.ver.
ij.ge.auia tūc reſonāt auibus virgulta cano
ris. ¶ Claua e. ¶ Clauis is.atq; ab vtroq; Clauis.
clauiger.tam is q̄ clauā q̄ qui clauem gerit.
Oui.xv.met. clauiger alloquitur lapidoſas
eſaris vndas. ¶ Clauus i.Ver.v.eñ: horta
turq; viros clauūq; ad littora torquet. ⁊ Iu
ue.clauus mihi militis heret. Dau' i. Hor.
intererit multū dauus ne loquaẜ an heros
Dauid quoq; Sedu. in paſchali producit di
cēs cecatos clamare viros fili inclite dauid.
nos tñ li.6.breuiauim' cū in tertia declaratio
ne ſcripſimus.niſi dixere dauidis. Flau'a.ū.
Ver.j.ge.flaua ceres alto ne quicq; ſpectat
olympo. ¶ Gnauus a.um.Oui.in..de ponto
det mihi formoſa gnaua iuuēta manu:inde
ignauus a.um.ver.hyēs ignaua colonis.Ga
uiſus a.um. Proper.nō ita dardanio gauiſ' Lauinia ⁊
a trida triūpho. ¶ Lauinia e.⁊ lauinium ij. lauinium
Ver.vij.enei.et iuxta genitorē aſtat lauinia
virgo.idē in.j.italiā fato pfugus lauinaq; ve
nit:idē tñ in eodē breuiauit dicēs impio ex
plebit vrbēq3 a ſede lauini trāſferet. ¶ Ma
uors tis. Oui. vij. me cecropia pallas ſcopu
liſ mauortis in vrbe. ¶ Mauis ſcōa pſona
ab eo qd eſt malo id eſt magis volo.Hora.i.
ſer.an tibi mauis inſidias fieri pcipiſq3 auel
lier ante. Nauis atq3 ab eo deriuata nauita
⁊ nauigo.Ver.j.eñ. nauib' infandū amiſſis
vnius ob irā. ¶ Pauo onis.Claudia.patri
cius roſeis pauonē vētilat alis. ¶ Prau' a.
um.Ho.i poe.nō magis eē velim q̄ naſo vi e añ b bre
uere prauo. ¶ E añ b breuis eſt:vt trebia e uis eſt
nebuſa e.ebul' li.lebes tis. ¶ Producūt ꝓo
Creber a um.Ver.v.enei.crebervtra manu
pulſat verſaq; dareta. ¶ Creben' i.ſ.Oui.xi. Creben'
me.aſpicit exerie pria crebenida ripa.hoc ē
crebeni filiā. Debeo: debilis iō pducit:q2 ex
de ꝑpōne ⁊ habeo ⁊ habilis ꝯponiẜ. vt ſ.di
xi. ¶ Flebilis q3 q2 ſeqẜ ꝓportionē ꝓ halius
in ebilis deſinentiū:vt debilis expleḃilis: et
qd mō diximus debilis. Gleba e. Verg.j.eñ.
terra antiqua potens armis atq; vbere gle Ouidius.
be. Hebe es.Ouid.ix.meta.hoc illi dederat
iunonia muneris hebe. Rhebus i.n.q.eq̄.
apd Verg.in.ix.eñ.rhebe diu res ſi qua diis
mortalib' vlla eſt.ſunt q p oe diphthōgō ſcri

bant rhoebeus. Sebetus i. fl. Papi.). ſylua cuboeis ⁊ pulchra gaudens ſebetus alumna idem Vergil. vij. eneidos. ſebethis idis facit dicens. Oebale quē generaſſe telon ſebethi de nympha: Trebula e. oppidū in agro rea tino et euiſdem nois iuxta cruſtumiū colonis romanoꝝ. Martia. quīto epigram. humida qua gelidas ſummittit trebula valles ⁊ ītē in diſtichis. Trebula nos genuit: Cōmendat gratia duplex. ¶ Thebe arum: pro boetie vrbe: vnde eſt thebanus et thebe es. vrbs egypti: vnde et thebeus. ¶ Ebrius a. um. febris is. nebris idis. ideo ſuſpicantur productam habere primā: q2 ſemꝑ longa reperiunt. ¶ E ante c. breuis eſt: vt ſecus pro aliter pecus ris. vl' pecudis. decet iecur ꝑdu. vero. ¶ Echo us. Perſius. reparabilis aſſonat echu. Lecythus quoq̧ ideo ꝑducit: quia per e longum a grecis ſcribit. Secius quoq̧ producit Verg. ii. ge. indulge ordinibus: nec ſecius omnis in vnguen: ſecus tamē vt diximus breuiat. Idem. xii. eneid. Haud ſecus accenſo gliſcat violentia turno. Securus a. um. ideo ꝑducit quia a ſe ⁊ cura cōponitur vt ſit ſecurus qui eſt ſeorſum a cura. Mecum tecum ſecum: quia componuntur ex me. te. ſe. ⁊ a theca compoſita. vt bibliotheca: dactiliotheca. pinacotheca. Martialis. ruris bi‑

Ebrius

E ante d breuis eſt bliotheca delicati. ¶ E ante d breuis eſt: vt ſedeo es. cedo pro dic. producunt vero credo credis. quod a cretum et do componitur. Ver. v. ene. prepetibus pennis auſus ſe credere celo. Cedo is. ceſſi. Idem in bucco. oia vincit amor ⁊ nos cedamus amori. ¶ Cedo is. cecidi. per e diphthongō ſcribitur. Cedo vero pro dic. vt diximus primā breuiat. Iuuena. poſt minor eſt alias credas cede ſi breue parui. ¶ Medea e. Oui. in epiſtola hyſiphile. medee medea forem quod ſi quis ab alto. ¶ Pedo is. Mar. pedere te mali nāq̧ hoc neq̧ inutile dicit. ¶ Rheda e. Iuue. hic dum tota domus rheda componitur vna. ¶ Cedulus a. um. ſedo as. ſeditio onis. ideo ꝑducunt ꝙ a ſe ⁊ dolus primū a ſe ⁊ do das ſecundum a ſe ⁊ itio tertiū interpoſita d eu phonie cauſa componunt. ¶ Pedor ꝓ pedia e. et pedico as. qui a pcus quod eſt puer grece deriuat ideo producunt q2 e diphthongon habēt. ¶ E ante f breuis eſt. vt nefas et inde nefaſtus nefarius ⁊ nefandus. ¶ E ante g breuis eſt: vt lego is. rego is. tego is. ¶ Producunt vero lego as. ꝓ eo qđ eſt legatum aliquo mittere ⁊ teſtamēto ꝓter ſolidā hereditatē aliquid alicui relinquere. ¶ Pe‑

Pegaſus. gaſus i. equus alatus. Ouid. iiii. meta. pegaſon ⁊ fratres matris de ſanguine natos. ¶ Regula e. r̄ terſi a rego is deriuetur i quo vt diximus prima breuiatur. Verg. in moreto. Nec ſumptus erat illud opus ſed regula cure. Regulus et regina ideo primā ꝑducūt ꝙ a rege deriuātur in quo prima longa eſt

Rhegium cremēto. ¶ Rhegiū ii. brutioꝝ ciuitas. Oui iiii. meta. liquerat ⁊ zanclem aduerſaq̧ menia rhegi. Tegula. Iuue. vltimus ardebit quem tegula ſola tuetur.

debilitas. flebam et conſimilia a fleo. rebor et a reor deducta. nebo et que ſunt a neo. debilito. debilitatio. hebricia. plebiſcitum.

IDEM ait Gebenne ambigue poni. vt ex Auſonio notat.

E ante c. breuis eſt vt ſecus pecus. Producunt vero Echo us. Lecytus i. Secius ꝑ minus. Securus a. um. Theca e.

ADDE nc quid deſit. Lechania. mecenas. flechas adis. cecus. cecutio. cecultro. cecias. cecubi. ceculus. cecilius. cecalia. cecinos. cenum. fex ecis. fecula. feculentus. feco as. vnde defeco. fecutinus. fecinie. fecundus. fecundo as. Grecus. grecia. grecanic'. grecizo. phecaſius. phecaſianus. phecaſiatus. ſeculum. vecors. vecordia Quamuis hec viginti et octo vrgaū deſpanterius poſſint diphthongo ſcribi. Et hec duodecim que ſequuntur. Ecos economus. economia. eci ecorum. ecumeniaus. ecomene. ecumenū. ecumatic'. ecuures. echalus. echalides. pecile. pecilos. echalis. Sed hec ꝙ longa addit Quintianus. Tecetheus. vecatus. cecas biſ. preco. preconiū. Recula a re. ſpecula a ſpe. mecum. tecum. ſecum. Addit his Verulanus. Fecis. preceps. precipitium. precipito. precordia. precipuus a. um.

Brixianus ait duo hec variari. Cecrops cum deductis inde. Et recido is.

E ante d breuis eſt vt ſedeo. Producūt vero cedo is. ceſſi. Medea e. pedo pedis. Rheda e. Sedul' a. um. Sedes is. Sedicio onis.

ADDE ex niniuita. Edonus. edonis dis. edilus. v. p. Gedippa: v. p. Hedymeles. medea. media regio vnde medicus a. ū. et medi. medica. medoaci. Nedinnus. v. p. ſedentani. ſeditioſus. Hec quoq̧ apponit ſcripta tamē diphthōgo ac. Edes. ediculo. ediſſ co. edepol. edecaſtor. edificium. edilis. edituus. edituus. edo. cedo. cedunus a. um. cediaus. v. p. cediti'. cedes. dedalus. dedala orum. dedalon. hedus. hedillus. Sedillus. hediculus. hedinus a. um. hedū. ledo. pedagogus. pedagogium. pedagium. pedia. pedico. pederaſtes. pedotriba. pedotriues. pederaſtia. pedaretus. v. p. pedomachia. pedor. pediti. pediculus. pediculi populi. phedros phedromus. Phedria. phedron. phedra. phedrus. phederoton. phedon. phedymus. Phedime mes. Rheda. redarius. ſedo verbum. reder. redium. retulus. redia. reda. Hec autem ꝑ oe Fedus. fedo as. Fedus a. um. ledoria. edipus. edipodes. edema. phedorus. v. p. Quibus hec addit Quintianus. Deditus: edulco medicamentum a medis eſt. edituans. edictum. edico. ſedatus ſeduco. ſeductor. medimnus. predator. predium. His addit Verulanus. Credo. dedo. predo. pres predis. preditus. preda. predor. ſedulitas. ſedabile.

Stra. ſcribit. Reduco poni ambigue.

Quintianus ait compoſita notari debere. vt Effero. defero et refert pro diſtat.

E ante f. breuis eſt vt nephas.

E ante g. breuis eſt vt lego is. producūt vero lego as. Pegaſus i. Regula e. Regulus i. Regina e. Regiū ii. Tegula e.

ADDIT Sulpitius. Dego. eger. egroto. egyptus. egregi'. egre. egon. egoceros. egle. legario. leges. regia. reges. regulus. regale regaliolus. Quibus addit Niniuita. Segrego. egares. Gregorius. hegaleos. legatus. legitimus. Megareus. pegaſides. phlegeus. rhegynu. regilla. Slege. Hec idem addit deſcripta diphthōgo. Egi ab ago. egonomus. egeon. egeus. egeum. egea. ege es. ege arum. ege. ege es. egialeus. egiale es. egialia ium. egialus. egeria. egis dis. egyochus. egilos. egylops. egyſthus. egon. egocephal'. egoletron. egoceros. egos. egopotamite. egipanes. egonus. ega.

los·egophthalmos:egomallias:egloga:egina:egle es. Egi
:egypoſos: egyptus:egirella: egritudo: egrimonia. Freg:
ingo. Pegi.negeum.Quibus pꝛoducta hec.Quintianus ad
Regaliter:egides:egina:phegeus.

ınt⁊.E ante l in diſſyllabis longa eſt:vt chelis e.Vergi.j.geoꝛ.qua locus erigonē inter cheliſq ſequentes.
uiant vero cholys ys.Ouidi.in epi.ſapphus inde phebo chelin cōia numera mittant. ¶ Celeris.c.verg.
ei.pꝛotinus eneas celeri certare ſagitta.Gela.e.ciuitas ⁊ flumen ſicilie vergi.iij.enei.immaniſq geli flu-
ognomine dicta. ¶ Gelu indeclinabile ſiue gelum geli.Lucre.lib.vj.demittit quaſi ſepe gelum quod con
t in ſe. ¶ Lex gis.Ouidi.viij.metamoꝛ.illa trozenius heros parte lelex alia. ¶ Helix helicis hedere ſpe

E ante l. in diſſyllabis lōga eſt

ante l in diſſyllabis lōga ē:vt chela e. Breuiāt vo
chelys ys.Celer is.e.Gela le. Gelu indeclinabile.
elex gis.Helix cis.Et a melli hoc eſt melle⁊ a mel
s qd̄ eſt niger cōpoſita ⁊ deriuatiua.vt melilotos i.
Melanthiū ij.Scelus eris.Telon onis.velim is. it.
lut veluti.Et noīa poliſſyllaba.vt melioꝛ.Produ
nt vero belua e Delubrū i.Eliſium. ij. Electrū i.
Peligni oꝛum.Peluſium ij.pelion peleus i.Pela
is dis.Spelūca e.Seleum i.Telephus i.Telego
us i.telemachus i.telemus i.velabrū i.

DE ex verulano.ex diſſylla.breuia hec.Melos:melius: me-
mela:meles. Quibus addit Quintianus. Helops: ſcio is.
os:celox:helos. Poſt hec autē iungit Deſpanterius pelops.
poliſſyllabis autem.idem ait hec pꝛoduci.delius:delia:beli-
zelotipus:velites:deliburus:elegās:elicius:elogium:elixus
:delicium: delicie;delecto: helias:heliades: helios: helias:
heliodoꝛus:heliotropiū.pelias adis.ſpeleum: telebo

as:te-
lebous:telocoon:velicet.hec quoq diphthongatā p ae ap
r:elius:elianus:elea:elurus:belua: beluinus:belurus:celā:
as.celi⁹:celia:lelaps:lelius:lelia:leliaca:celiſyria: celiſtomia
us:chelia.Felix:feliciter as.felicitas. Poliſyllabis hec pro:
a ait Quintianus.melanur⁹:heliopolis:melantium:beliſa
lenus:eleboꝛus:delinquo:delio:delictum:delicatus. Verula
addit diliquo as.elegia.
¶ ANTE M ait Niniuita.variari beliſaber:beliſos.Qui-
us.aūt electrū ⁊ reliquus a.um.

ante m breuis eſt.vt Emo is.pꝛoducūt vero cremē
m i.Demum aduer.Demo is.Et a demos cōpo-
a.vt demoſthenes.Emathia e.Emolumentum i.
minus aduer.Femen.inis. ⁊ ab Hemis quod eſt
is cōpoſita.vt Hemina e.Hemus i.Nemo inis.
hemonoe es.Rem⁹ i.Schema atis. Et a ſemis
mpoſita.vt Semita e.Temo onis.

DE EX Brixano. Rhemus populus:emanuel:emodus: de
ocus:demon:demonium.Emi preteritum ⁊ hinc deducta:
ex: demens:dementia:remigo as.remigium:ſtemus:demē
us:nemus:a neo.do: ſto:neo: ⁊ no as.pꝛemium:emineo;
neo emon.v.p.ſemeſtrinus:temo:demophondus:democri
demoleon:emuloꝛ aris:emulus:emulatio. Addit quoq hec
hōgare:pꝛemium:emathia:femina:cementum:emus.v.p.
terium:hemē:hemonia:temet:memet:hemitriteus.Qui

cies:de qua Pli.lib.xvj.eſt cādida ⁊ nigra he
ſpera ⁊ tertia q̄ vocatur helix:cuius pꝛia ſyl-
laba breuis a theocrito ponit̄ i pꝛimo.eduılo
¶ Et a melli:hoc eſt a melle cōpoſita ⁊ deri
uata vt melimelū:meliloths melos.Mar.
infanti melimela dato fatuoſq mariſcas.
Oui.iiij.faſt.ps tuma ps roꝛe pomelilothon
amar.Lacta.de chꝛiſti reſurrectione ſitq re
perculſo dulcioꝛ aura melo.Homer. tamen
in hymnis pꝛimam pꝛoducat : vt illud perſij
cātare credas pegaſeiū melos etiā defendi
poſſit auctoꝛe homero Hermolaus in fine
xxxij.libꝛi naturalis hiſtoꝛie.Et a melas qd̄
interpꝛetat̄ niger vt melāthiū melāpus.Co
lumela:melāthia grata cymino.ver.iij.geo.
Philyrides chirō amithaoniuſq melāp⁹ Sce
lus eris.Iuue.qd̄ ſcelus admiſit q̄ nā hic cul
pa eſt.Telō is.ver.vij.en.ſoebale quē ſama
thelō ſebethide nympha fert. ¶ Veli is.ve-
lit.Luc.in.j.accipiā cythera veli ſecreta mo-
uērē. ¶ Velut ⁊ veluti ver.in.j.ac veluti ma-
gno in pp̄lo cū ſepe coboꝛta eſt. ¶ Et noīa
poliſſyllaba vt melioꝛ ſiue ſit cōparatiuū ſi-
ue pp̄riū viri.Mar.en vocat ad cenā melioꝛ
te claſſice rectem. ¶ Pꝛoducunt vo belua e
quāq ſunt q̄ per e diphthōgon ſunt q̄ per du
plex l.ſcribūt. Iuue.nimirū cōſtat leuioꝛ be
lua ſumptu. ¶ Delubrū i.Ver.ij. en.hic pꝛi
mū ex alto delubꝛi culmine telis. ¶ Elyſiuz
ıı.idē li.vj.mittimur elyſiū ⁊ pauci leta arua
tenem⁹. ¶ Electrū idē i buc.pīguia coꝛtic⁹
ſudēt electra mirice. ¶ Peligni oꝛū. Mar.
non hec pelignis agitur vindemia pꝛelis.
¶ Peluſiū vnde peluſius a.uz. ⁊ peluſiacus
a.um.idez in diſti.accipe niliacā peluſia mu
nera lentē.⁊ Ver.j.ge.nec peluſiace curā aſp
nabere lētis. ¶ Pelion ij. Lucanus in. vj.
pelion opponit radijs naſcētibus vmbras.
Syllius tamen.iij. punicoꝛuz breuiauit .o.
Oſſaq cum pellio cūq hemo ceſſerit otris.
¶ Pelias adis.Oui.de reme.vulneris auxi
liū pelias haſta tulit. ¶ Peleus i.Hoꝛa. in
poetria telephus ⁊ peleus cum pauper ⁊ exul
vterq. ¶ Pelamys idis.Iuue.vas pelami
duz aphoꝛū. ¶ Spelūca e.que dicitur grece
ſpelēū i.Ver.vj.en.ſpelunca alta fuit vaſtoq
immanis hiatu.Idē in bucco. certum eſt in
ſyluis inter ſpelea ferarum. ¶ Telephus i.
Iuuenalis telephus aut ſummi plena iam
margine libꝛi. ¶ Telegonus telegoni.Oui.
de ponto telegoni ve parens vertendis ſta-
ta figuris. ¶ Telemachus telemachi.Hoꝛa.
Haud male telemachus pꝛoles patientis vly
xi. ¶ Telemus i.Oui.xiij.met.telemus euri
medes quem nulla fefellerat ales. ¶ Vela-
brum i.Hoꝛat.ij. ſermo.cum velabꝛo omne
macellū. ¶ E ante m.breuis eſt.vt emo is.
gemo is.fremo is.femur oꝛis.pꝛoducūt vo
crementum atq ab eo compoſitum cremen
tum. Vergil.in bucco. chara deum ſoboles

Velut et veluti.

Pelio.

E aūt m. breuis eſt

magnā iouis fecimētū. ¶ Demū aduerbiū
i.lī.v.eñ.ſic demū lucos ſtygios regna inuia
viuis. ¶ Demo is.propterea primā pducit:
q a de prepoſitione ⁊ emo cōpon tur. Com
poſita quoq a demos quod interpretatur
populus: vt demoſthenes: democrit⁹: demo
phon. Iuue. eloquiū ⁊ famā demoſthenis
aut Ciceronis. ¶ Emathia e. Vergi. j. geor.

b⁹ addit Deſpāteri⁹. themā: emā: cremā: mnemoſine. phemi⁹. v.
p. ſemē ſemio ſeminiū: ſeminariū ſemerį. hec qz diptōgo ae ſcri
pta addit. emilia: emili⁹: emilian⁹: hema: hemorrhois: hemitum
betum: memus. v.p. lemargia: lemargus. Hec aūt p oe. cemen
phemonoe: cemiteriū: cemētari⁹: cemetici⁹: cemi⁹: phemē: peme
nis. inter lōga ponit hec Verula. demēs: demētia: ſmiū: tema.
SERA. ait. temētū variari vt prēdit temulēt⁹ a. ū. ⁊ temulētia

emathiam ⁊ latos hemi pingueſcere campos. ¶ Emolumētum i. Iuue. nullus in vrbe locus nulla emolum
ēta laborū. ¶ Eminus aduerbium. Oui. xiij. meta. eminus ingēti reſupinū vulnere fudi. ¶ Femē inis. naz
Ouidius. qd ſeruit⁹ illud Ver. x. eñ. legit ocyus enſez eripit a femine magis placet vt cū Priſci. legam⁹. ocyus enſez eripit
femore. q̄ſi hoc primā breuiat: illud vero producit candē. ¶ Ab hemis quoq cōpoſita ⁊ a ſemis quod ab he
mis interpretatur aſpiratione mutata in s. vt hemia e. hemitriteus i. ſemideus i. ſemiuir i. Perſi. fregit he
minas areti edilis iniquas. Martia. viri longilius male dicitur hemitriteo. Oui. j. meta. ſunt mihi ſemidei:
ſunt ruſtica numina fauni. Ver. iiij. enei. ⁊ nūc ille paris cū ſemiuiro comitatu. ¶ Hemus i. Vergil. j. georgi.
Hemus. emathiam ⁊ latos hemi pingueſcere cāpos. ¶ Nemo nis. idē. ix. eñ. Turne qd optāti diuū pmittere nemo.
¶ Phemonoe es. Luca in. v. phemonoen errore vagā curiſq vagāre. ¶ Remus i. quo nauis impellit. Ver. j.
eñ. Frangunt remi tum prora auertit ⁊ vndis. Nā p romuli fratre primā breuiat. idē in codē. Cana fides et
vſta remo cū fratre qrin⁹. ¶ Schema atis q̄ſi p e lōgū a grecis ſcribit. ⁊ a ſemis vt diximus: cōpoſita vt ſemita
Schēa. ver. iiij. eñ. caſtigaq morasque ols ſemita feruet. Temo onis. ver. j. ge. huic a ſtirpe pedes temo prēt⁹ i octo.

¶ Anto. E ante n loga eſt vt vena e. venor
aris. Breuiāt vo bñ ⁊ benign⁹ a. um. Hora.
e añ lon. ſi bene te noui. idem qppe benignus erat.
ga eſt. Enyo us. Mar. cū dubitaret adhuc belli ci
eñ cōiun uilis enyo. ¶ Enipeus i. Luca. in. vj. ſangui
ctio. guie romano q turbid⁹ ibit enipe⁹. ¶ Eñ
cōiunctio. Verg. hic tibi labor eñ q̄ſi hec te
cura remorder. ¶ Feneſtra e. Iuue. eſpare
ant alte caligāteſq feneſtre. Et a genes ſi
ue geno genis cōpoſita ⁊ deriuata: vt Gene
ſis archigenes genius genero gen⁹. ¶ Phre
neſis is. Iuueñ. Cū furor haud dubius cū
ſit manifeſta phreneſis. Penes prepoſitio.
Horati. Quē penes arbitriū ius eſt ⁊ norma
Penitus loquēdi. Nā pene aduerbiū primā producit.
Penit⁹. Ver. j. eñ. penituſq pcaub⁹ auſtris.
Penetro as. idē l. vij. Dardanus ideas phri
gie penetrauit ad arces. ¶ Penates idē l. j.
Iliū in italiā portāſ victoſq penates. ¶ Pe
nus us vel penoris. Idē in iii codē cura pe
nū ſtrueret. Ho. j. epi. portat frumēta penuſ
q. Senex enis. vñ ſenior ⁊ ſenect⁹. idē in. vj.
a. ſenior: ſz cruda deo viridiſq ſenect⁹ ¶ Se
neca e. Iuue. a ſeneca q piſo bon⁹ q cotta ſo
lebat. ¶ Senō nis. Lu. in. i. nos primi ſeno
nū mor⁹ cymbriq furentes. ¶ Steneleus i.
Ver. Terſandr⁹ ſteneluſq duces: ⁊ dirus vly
Teneo. xes. ¶ Teneo es. idē l. j. ſed mihi ſorte datū
tenet ille imania ſaxa. ¶ Tenor oris. Ver.
aliū ve habuiſſe tenorē. ¶ Tenuis e. idez in
iiij. georgi. in tenui labor at tenuis non glo
ria: ſi quē. ¶ Tenus ppoſitio idem. ij. eñ. ca
pulo ten⁹ abdidit enſez. ¶ Venafrū. i. Mar
Venafrum i tia. hec tibi cāpani ſudauit bacca venafrum
venafran⁹. Iuue. ipē venafrano piſcē pfun
dit oliuo. ¶ Venilia e. Ver. in eñ. Cui pilū
nus aut. cui diua fenilia mater. Venetus a.
um. Iuue. Cōtentuſq illic. Veneto craſſoq
cucullo. ¶ Venus veneris. Ver. j. eñ. ſic ven⁹
et veneris cōtra ſic filius orſus. Venia e. idē
in. iiij. Tu mō poſce deos veniā ſacriſq lita
tis. venenum i. idem in. j. occultum inſpires
ignē falaſq veneno. ¶ Venio is. idē. in. iiij.
audiam ⁊ hec manes veniet mihi fama ſub
imos. Xenius qd interpretat hoſpes vñ xeniū
et prenenta. Mar. ols in hoc gracili xenior
turba libello. idē varinſorz prenenta ſartorz
ē el trimetrū iābicū ide qz a xenos i. hoſpita
lis. E añ p. breuis eſt: vt lepus oris: epulū i.
producit vero Capa e. ver. Cepa rubens ſe

E ante n longa eſt. vt vena e. Breuiant vo bñ aduer. Benignus a. um. enyo us. enipeus i. Eñ coniūctio feneſtra e. ⁊ a genes qd interpretat genus ⁊ geno is. deriuata ⁊ compoſita. vt geneſis eos. genus ris. Phreneſis is. penes prepoſitio. Penitus aduer. pe netro as. penates ium. pen⁹us: ve l oris. ſenex is. ſe neca e. ſenon is. Steneleus i. teneo es. tenor ris. te nuis e. tenus prepoſitio venafrū i. venilia e. venetus a. um. venia e. venus is. venenū i. venio is xenium ij.

ADDE ex Deſpanterio. enaſpe: enipſe: enehimus. v.p. menāder
v.p. menalina. ſe. p. menaph: nenecrates: menetias: meneres:
menephtō: meneleus: menalaus: menalippus: menalippe: me
nadas: menechin⁹. et vt ait qcquid a meneo ſit. meneceus: me
netius: menetiades. menenius: meneſes: xenos: xenocrates: xe
nodochium: xenophanes.

HIS ADDIT Britanus. Meneſteus: pheneus: penetrale:
menedemus: beneficus: beniſicentia: ſenium: ſenectus: ſenecta:
genius. Addit Pylades: tenedos: phreniticus: genuinus: genuis
cū deriuatis inde: gena: venero: gemu.

E ante p breuis ē: vt lepus ris. producunt vo cepa e. cephiſus i. epirus i. repos is. ſepe is. ſepia e.

ADDIT Pylades. hepar: ſepio: ſepes. Quib⁹ addit Sim. cepos
epolus: cepha: tlepolemus: eperie: epirus qui quoq hec diptō
go ae. conſcripta addit. epi: prepuitium: epia: preces Hic addit
Verulanus. cepheus: cephenus: epirides: ſepiola. Quibus addit
Niniuita. cepio. v.p. Gepida: leponticus. v.p. ſepias adis. ſepium
vepicas. Hec idem diptōgata ae apponit: epia: epoli: epolicas
epolium: ephirios: lepherigones. cum productis adde: ephitus:
ſephora: ſeparo.

HEC aūt ait Quintianus. variari: repuli: reperi: vepres: pepli.

E ante q breuis eſt: vt nequeo is. Neq. Producunt e vero neq̄. nequitia e. nequis ſequana e.

SUPERIORIBUS Sulpitius addit nequicquam: nequa
quam: nequitioſus: ſequanus ſequanicus. Quibus addit Deſ
panterius. nequādo. Qui quoqz diptōgata p ae hec apponit

s a.um.equalis.equalitas e.ſtas equo: equo as equamētum aniūm. equinoctiū equeuus equalateū equiman' equilibriū ...paro equidialr equipolleo ⁊ ola.q̄ ſunt ab equo equicol' po equiimcelū equanā equanus a.um. equiturtū. Addit ex p. tis. Quintianus equanus. v.p. nequior nequiſſimus dec.

ante r breuis eſt. vt Serum i. Herus i. Producūt vero Berillus i. Beritus i. Ceruſa e. Cerinthe es. Cera e. Clerus i. Eridanus i. erectum erecti. Eruca e. Feralis e. Feronia e. Geriones is. Heres edis. Heros ois. Meriones is. Neritos i.

atq̄ famā domat arca porri. ¶ Cephiſus i. Luc.iii.iii. Quos impiger abit fatidica cepti ſua aqua. ¶ Epir' i.ver.iii.ch. Litora q̄ epi ri legim'. Repo is. Hora .in poe. rerii ope m lōgo fas eſt irripere ſomnū. Repes tñ etrepē tin' ⁊ repēre q̄ a po videnſ deriuata: primam breuiat. Oui.j.faſtoꝝ. Bina repēs oculis obtulit ora meis. ¶ Sepes is. Uerg.i buc. hinc tibi q̄ ſemp vicino ab limite ſepes. ¶ Sepia e. Perſi'. nigra qū infula veneſcat ſepia um pha. ¶ E añ q breuis eſt: vt equus i. equer ſe.q̄ris. nequeo neq̄. Producūt vero neq̄ ⁊ ab eo deriuatum nequitia ſiue nequities. Hor. ñ. ſermo. Illū aut nequities aut vafri inſcia iuris. Nequicq̄ Uer.ij. eñ. ſed q̄d ego aut nequicq̄ ingrata reuoluo. Nequis neq̄ neq̄ qd vel nequid. idē ſ. iii. hic tibi nequa morte

eri ⁊ diſpēdia tanti. Sequana ⁊ ſequani populi belgaꝝ illius fluminis accole. Luc.in.j. Optima gens flexis gyrum ſequana frenis ¶ E añ r breuis ē: vt ſerū. i.ver.iii.ge.acreq̄ moloſſuꝫ paſce ſero pigui. ſerus a ſerū p ... itacum dicemus: eodē modo herus i. primā breuiat heros ois. eandē ꝑducit: ꝑducit vero Berillos i. ...uc. Ilic ſtadū cruſtas ⁊ inequales berillos: eſt eñ ſpondeus in q̄nto loco. Syl.ii. puni. ⁊ ſolitū digito berillus ...lederat rignis. Pruděti' tñ in pſycomachia breuiauit dicēs: hinc tibi ſaphiꝫ ſociauerat inde berillū. ¶ Berus i. vrbs phenicie vlpiani iureconſulti patria. Priſcia. in peribegeſi. antiquaq̄ tyron beriti ⁊ menia grate. ¶ Ceruſa e. vñ ceruſatus a.um. Mar. ⁊ ceruſata candidiora cute. idē alio loco. Ceruſata timet ſabula ſole m ¶ Cerinthes Uer.iii. ge. ⁊ trita meliſphylla ⁊ cerinthe ignobile gramē. ¶ Cera e. qd̄ ideo ꝑducit: q: p e. legū ...ribiſ a grecis: a pleriſq̄ tñ latinoꝝ p e. diphthōgō. Cleros d̄ꝫ qd̄ interp̄taſ ſors a grecis p e. lōgū ſcribiſ. ¶ Eridanus Uer.iiii.ge. eridanus quo nō alius p pingua culta. Fretū i. idē. vij. eñ. freti manus ois: oliui ſereq̄ ... ce. Eruca e. idē i moreto. Intibaq̄ ⁊ ven ere reuocās eruca morantē. Feralis e. tamerſi a feris a.u: deriua videtur. Oui.xv.met. Feriali mutat cū papilione figurā. ¶ Feronia e. Hor.i.ſer. Ora manuſq̄ tua lauim' feronia lympha. ¶ Geriones is. Uer.vi.eñ. Et forma tricorporis vmbre gerione. ¶ Heres edis. Mar. here ... fabius: labienū ex alie reliq̄t. ¶ Heros ois. Uer.j.eñ. Littore trinacrio dederatq̄ abeuntib' heros. ¶ Meriones is. Oui.xiij.met. nec minus idomeneus: patriaq̄ creatus eadē meriones. ¶ Nereus. idē in buc. ruꝫ ... are ſolū ⁊ diſcudere nerea ponto. ¶ Neritos i.ver.iii.eñ. ⁊ neritos ardua ſaxis: mons eſt ithace. Ouidius

Neris is. Nero enis. Pera e. pero onis. Serus ſera ſerum. Seres um. ſpero ſperas. ſeria e. ſeria orum. Thera e. Tereus i. Uerus a.um. Ueratrum veratri. Uerona verone. Et a xerus hec eſt ſiccus compoſita: vt xerampelinus.

ADDIT pilades. feries: xeroma: erigone: cerinus: cere: cerul'. ceruleus: nereus: neres: cere: vel: cerere. his addit Quintianus. ... nix: herodes: pherecriades: herodotus: theron: feriatus: cherintus: therodamas: cheropulis. cereus. erugo: perula: ſericū: chere: berinus: neriaū: plerique: pleraq̄. pleriūq̄: thera: therulus: peronatus: neriene: eriphile: hereſis: cerimonie: berilus: hec quinq̄ vitia ābigue ab eodē ponunſ. Superiorib' addit Niniuita. Pero us. nymphe. p. ceruſar' a.ñ. ceraſtus. ceroſū. ero us. eriginus. ſerio as. ſerior aris. gerioneus gerionaceus. hera p iunone. heracles. heracle' a.ñ. heracleon. heracleora. heraclitus: heraclides. heracleotes. herodian'. hero'. heroic' herois dis. herome. herculi here' . herios . ſeramis. cerinthus: Idē hec diphthōgo ae lōga ponit. ereus a um. erarius. erariū. erugo. erūna. erope. cera et q̄ ſunt hic. Cerulus. ceruleus. cereres lapis: cerere. ceremonie. chero. cheropoli. cherea. cheretrat'. cheremō. cherippus. herephō. cherelia . cheronia. hereſis. heretic'. hereſiotes. hereſiarcha. hereo. hereſco. herugo. heruca. heres. hereditas. heredipeta. here dū. herēni'. v.p. mereo. mera. pleriq̄. quero ſphera. ſerius ñ.p. hec aūr p oe. cherilus. cheradés. cherilus. meris. mericus. mercedes. hec pauca: p oe. Addit eū ꝑductis Sulpitius. Ero as. derideo heredo as: verax. veritas. verruca. flerē a fleo. reris a reor. nerem a neo.

¶ Anto. Neris is. mons eſt argiuorum. Papinius. iiij. theba. Neris ⁊ ingēti currite mole deōe. ¶ Nerio enis. vxor martis: cui' primaꝫ mitti ꝑduxerit. Gel. tñ. xij. noc. atti. dicit eos q̄ ꝑhe locuti ſūt p̄mā breuiaſſe. nā ⁊ nero cū iſ ſimbolū hꝫ primā breuiauit. Pera e. Mar. in diſticho cui' titul' ē pera: dormiat ⁊ tetrico cū cane pera rogat. Pero onis. ver.vij. eñ. inſtituere pedis crudus tegit altera pero. inde peronatus perone calceat'. ¶ Serus.a.um idē in. iiij. ſeraq̄ terrifici cecinerunt omnia vates. ¶ Seres populi: vnde ſericus a.um. Idē. ij. ge. velleraq̄ vt folijs depectāt tenuia ſeres. ¶ Spero as. idē. j. eñ. At ſperate deos memores fandi atq̄ nefandi. ¶ Sera e. perſius. ſub raſtro crepet argēti mihi ſeria dextro hercule. ¶ Seria orꝫ. ⁊ ſerio aduerbiuꝫ i. nō iocoſe. Ho.j. ſer. ſꝫ tñ amoto q̄ramus ſeria ludo. Thera e. vrbs ꝑpe ſyrtē minorē in aphrica. Callimachi poete p̄tia de q̄ dr ipſe Noſe caliſto fuerat: ſed poſt mō therea dicta fuit tellus vrbis origo mee. Tereus i. Uer. i buc. aut vbi mutatos terei narrauerit art'. Uer' a.ū. idē i. iiij. eñ. vera ne te facies ver' mihi nūci' affers. Ueratꝝ. Perſi. chꝛia vera ero nō q̄cq̄d denicq̄ ſcit. Uerona e. Oui. mātua vergilio gaudet. verona catullo. Et a xeros qd̄ interp̄taſ ſicc' a.ū. cōpoſita vt xeroſophi. xeroloia: xerāpelin' a.ū. Iuue. ⁊ xerāpelinas veſtes donauerit illi. ¶ E añ s longa ē: vt theſeus i. theſus i. breuiāt vo. Seſoſtris is. Luc.li.vij. venit ad occaſum: mūdiq̄ extrema ſeſoſtris. Ueſulus i. Uer.x.eñ. Ac' aper multos veſul' quē pinifer annos. Ueſeuus i. ij. geor. Talē diues arat capua ⁊ vicina veſeuo. ōr q̄ veſuui' ⁊ p abſciſionē veſui'. Mar. hic eſt pāpineis viridis mō veſui' vmbris. Creſiphō primā ꝑducit tñ p regulā tñ q: apd̄ grecos p η lōgū ſcribiſ. Uide ni. tñ apd̄ Neris. Martia. Hora. E añ s lō ga eſt.

E ante s longa eſt: vt Theſeus i. Breuiant vero Seſoſtris is. Ueſulus i. Ueſeuus i. Ueſuuius ij.

APPONIT ſuperioribus deſpanteri'. Meſembriaci. meſembria. theſis. veſag'. v.p. q̄b' addit Sulpiti'. Ueſerio. Subiūgit Barlan' Creſiphō. reſipiſco ⁊ a re cōpoſita vt reſiſto. reſurgo. Scribunt vō Meſana. veſeuus. reſina ambigue poni.

linaris breuiauit dicens. Hec teſſera calitis in creſiphonta datur. ¶ E ante t producitur
E añ t producitur. vt bethra e. bethis is. iera e. meta e. Breuiat vero etiã cõiunctio ſiue aduerbiũ affirmãdi Uer. in buc. Illũ etiã lauriq; etiã fleuere myrice. ¶ Fretũ i. idem in eodẽ opere: in freta dum fluuij current dum montibus vmbre. ¶ Getes e. Lucanus in primo. Hic dacus p̃mat inde getes. ¶ Hetruria e. Hetruria licet ab ethra vel ab ethria oppido duci videatur. nõ tñ per th nec per e ſed ad hũc modũ ſcribi ſolet etruria τ etruſcus p e breue in principio. Martialis quãtum ſollicito fortuna parentis ethruſco: Uerg. ij. georgi. Hanc te mus τ frater ſic fortis etruria creuit. ¶ Meto is. idẽ in. iiij. purpureoſq; metũt floreſq; et flumina libant. ¶ Metuo is. atq; inde metus. Idẽ in buc. nec ſeuos metuẽt armenta
Uergilius leones. ¶ Metallũ i. Oui. x. meta. grauidãq; amathunta metallis. Metaurus ij. Luc. ij. in leuũ cecidere latus veloxq; metaurus Et cõpoſita ſiue deriuata a metros: vt metreta e. geometra e. dimeter a. um. Mar. plinis hiſpanas mittet mihi nauta metretas Iuuena. grãmaticus: rhetor: geometra: pictor aliptes hec ſunt q̃ alia rõne legãt geometres Cõpoſita q; a metha ꝑpõne greca: vt metaplaſmus i. methaphora e. metamorphoſis. Retro. Oui. v. met. Acra retro naris: medioq; eſt fixa palato. ¶ Tetricus a. um. a tetrico

iunctio. Fretũ i. Getes e. Hetruria. e Meto metis Metuo is. Metallum i. Metaurus τ a metros ſiue meta compoſita τ deriuata: vt Metreta. Metaphora. Retro aduerbiũ. Tetricus a. um. Theti idis. et a tetra cõpoſita vt tetrarcha. Ueto as. Uetus eris. Ueterneus i. τ hũtia p ante e. vt peta e. peto is.

SUPERIORIBUS addit Uerulanus. Betulus. geta e. heterocytus. metus. metaplaſmus. τ a meta greco cõpoſita vt metamorphoſis. metrum. retigi. retendi. petrus: petra. pero. creta pro regione ſcythie. His addit Deſpanterius. Cethegus. cetabeni. etiam. ethecodes. ethemon. eteſie. ethedus. heteros. metrodorus. metiſcus. methanea. metillus. metabus. metellus. meropon. meton. methone. retrorſum. terrimure. Quibus addit Neſtor. Betulum. betula: heterogenius: Superioribus addit Brixianus. Pretie pretium. ſetiaſus. rhetus. etruſcus. metereus. veternum. perorita. Addit Pilades. petilia: Ait autem Sera. retulit. veternum: retro ambigue poni.

E ante u conſonantẽ lõga eſt: vt Leuus a. um. Leuis leue p terſus τ planus. Breuiant vero. Breuis breue Leuis τ leue p non grauis. Seuerus a. um.

ADIUNGIT Sulpitius leuo leuamen. Quintianus addit breuitas breuio as. leuitas neuius. v. p.

monte ſabinorum Uergilius. vij. Qui tetrice horrentis rupes montemq; ſeuerum Martia. τ quãuis tetrico triſtior ipſa viro. ¶ Thetis idis p m̃re achillis. Uer. v. eñ. Leua tenet thetis τ melite panopeaq; virgo. ſcribiturq; th. in p̃ncipio: τ p i iota i ſcd̃a. ¶ Thetis p̃o p i. ſubtile in p̃ncipio τ th. aſpiratũ in ſcd̃a τ y. p̃hilõ p vxore
Thetis. oceani primã hꝫ indifferentẽ. breuẽ apud Uer. in buc. Que tẽtare thetim ratib9: q̃ cingere muris longã apud Lucanũ in. j. tethios vnda vage lunarib9 eſtuat horis. Idẽ in. ij. Ocean9 mea ſigna tenet tethimq; fugacẽ. Et a tetra qd̃ interp̃tat quattuor cõpoſita vt tethrarcha e. tetraſticũ i. Ho. j. ſer. modo reges atq; tetrarchas. ¶ Ueto as. Uer. iij. eñ. fariq; vetat ſaturnia iuno. ¶ Uetus eris. idẽ in. iiij. veteris veſtigia flãme. ¶ Ueterñ9 i. idẽ in. j. ge. Nec torpe graui paſſus ſua regna veterno. Et hũtia p. añ e. vt pero is. petra e. Petrus i. petrin9 a. um Seduli9 i paſcha. forte Petri valide torrebat lãpadis eſtu febris anhella ſocrũ. Ho. j. epi. Iter minturnas ſinueſſanũq; petrinũ. ¶ E añ u. cõſonantẽ longa eſt. vt leuus a. um. leuis e. qd̃ a pleriſq; p e. diphthongon ſcribit ad
E añ u cõſonãs longa eſt. differentiam leuis qd̃ ſignificat nõ grauẽ: in quo prima ſyllaba breuiat vt ſtatim dicemus. Breuiãt vero breuis τ breue Uer. j. eñ. in breuia τ ſyrtes vrget: miſerabile viſu. ¶ Leuis nõ grauis. idẽ in buc. añ leues ergo paſcentur i ethere cerui. ¶ Seuerus a. um. Uer. vij. eñ. q̃ tetrice horrẽtis rupes montemq; ſeuerum.

¶ Anto. I añ b. breuis eſt. vt liber p cortice ſiue libro ſcripto de aliq̃ re. Uer. in buc. nec ſiccũ moriẽs alta liberaret i vlmo. Mar. Cũ tibi pue liber ſcrinia nr̃a vacẽt. ¶ Producũt p̃o fibula e. verg. iiij. eñ. aurea purpureã ſubnectit fibula veſtem.
Hybern9 Liber. Ibis idis. Iuue. ꝑs hec illa pauet ſaturã ſerpẽtib9 ibi. ¶ Hybern9 a. um. ver. iiij. eñ. q̃lis vbi hybernã liciã pãtriq; fluẽta. ¶ Liban9 i. Seduli9 i paſcha. ſp hũs frõdes τ tãq; libana cedr9. ¶ Liber eri. p baccho. ver. j. geo. liber
Uergili. τ alma ceres vr̃o ſi munera tell9. Liber a. um. τ liberi orũ. p filijs τ libertas atis. τ reliqua ſymbolũ hũtia. Libo as. τ libũ. ver. j. eñ. oſcula libauit gnate. idẽ i. vij. τ adorea liba p herbã. Scribo is. Hor. ſcribim9 indocti doctiq; poemata paſſim. Sibilo as. τ ſibilus i. ver. in buc. nã neq; me tñ veniẽtis ſibilus auſtri Scibilis e. ex ꝑportiõe v̄baliũ in ibilis deſinentium. vt audibilis: viſibilis. Tibur uris. Hora. Rome tybur amẽ: vẽtoſus tibure romã. Tibia e. Papi. vij. thebai. tibia cui tenero ſuetũ p̃ducere manes. Tribulũ tribuli. Uer. j. geor. Tribulaq; traheeq; τ iniquo põdere raſtri. ¶ Uiburnũ i. Idez in buccolicis
viburnũ quantũ lenta ſolent inter viburna cupreſſi. ¶ Uibex icis. Perſius ſi puteal multa caut9 vibice flagellas. ¶ Fibra vero et hibris idis

¶ Epitome.

Inde deũ laudans modo non reſoluite vota.
Sit tibi que supereſt littera prima breuis.

SI quãq; ante p. ante. l. m. n. r. s. τ u p̃ducitur in primis ſyllabis in alijs eſt breuis.

I Ante b breuis ẽ: vt liber bri. Producũt p̃o fibula e. hibernus a. um. Ibis idis l liber bri. pro baccho. τ hoie libertatez habente. Libo as. Libũ i. Scribo is. Sibilo as. Scibilis e. Tibia e. Tybur uris. Tribuluz i. Uiburnum i. Uibex icis.

SUBIUNGIT Neſtor: libertra: libella. Addit Niniuita ſibicus: ibo: ſcibo: libero: as. liberalis: libertas: phibe: ſcriblita: ſcibilis: ſibilus: ſibis: tribula: vibius a. um. vibidius. Pylades addit libert9: addit Brixianus. tibicen: tiburna. Quibo: q̃bꝫ: libert9: libertin9 tiburn9: tiburti9 a. um. tiburtin9: tiberius: Sulpitius addit. gib9: hibrida: liban9: libetris: idis: ſcriba. Oẽs aiũt vibro variari.

I ante c breuis eſt. vt dicax cis. Siculus producũt vero dico is. ficus i. Icarus i. Icõ nis. I co icis. lycaſce. licium ij. mica. e. nice es. i. victoria. pica e. picus i.

icenum i. Sica e. Sicut coniunctio. Sicilia e Si/
cus i. Sicania e. Spica e. Spiculum li. Ticinus
Trica e. Tricem e.a. Viceni e.a. Vicus i.

DIT PILADES. Vicinus: Vicinitas. Vicania. Nicolaus.
terïa: Nicander. et omia q̄ a nice hoc eſt victoria ſunt. Picco
lus: icaria: ſpicilegium: licia. Quintianus addit. Picinnus
os: Lycheus: ſiche: phicus: mychar: niccroris: dichardis: vi
viceſim⁹ triceſimus: micilus ficedula: ſpiceus a.um: ſicarius
addit Deſpanterius: Viciades. Cicc. fe. p. Ficulnus ficelic.
orus: icariotis: idis: icatorium: licianus: lichen: micipſa. v.
tecanus: Siciliquus: ſycomorus: ſycophāta: ficus: ficubi ficarn
picus: ſpicaz: ſpico: as. ficonius: bichus. v. p. Sulpitius addit.
nium: ſicania.
RA. ait hec ambigue poni. Siche⁹: ciclops: lychas: cyclas: ſi
us: ſicilia: liccus.

ante d longa eſt: vt idem in genere maſculino. Bre/
iant vero Cydon onis. Dydim⁹ mi. Dydime mes.

ſemp pducere reppi: cū forte natura breuiēt
primā: quare vt alij dixi quoad nobis conti
terit eſſe breuē: in illis pͦla quaſi longa vte
mur. ¶ I ante c. breuis ē: vt dicaꝛ acis. q̄ꝙ
a dico is. deriuaꝛ in quo prima pducꝛ ꝛ ſicu
lus a. um. cum a ſicilia deriueꝛ: i quo prima
quoqꝫ pducꝛ: vt ſtatim dicemus. ¶ Produ
cunt ꝟo dico is. Ver. dicite q̄nquidē in mol
li cōſedim⁹ herba. ¶ Ficus i. Martialis cū Icarus
dixi ficos: rides quaſi barbara ꝟba. ¶ Ica
rus i. Verg. vj. en. partē opere in tanto ſine
ret dolor icare haberes. hinc icarius a. um. ꝛ
icariotis. ¶ Icon onis. qd imago interp̄ Icon
tatur: ideo primā producit qm̄ p ei diphthō
gon a grecis ſcribiꝛ. ¶ Ico is. p ferio is. Lu
cre. et hinc corpus propellit ꝛ icit. Caper tn̄
putat breuiare ꝛ apud Lucretiū icit preteri
tum eſſe. Atqꝫ id pducereqꝫ duarū ſyllabaꝝ
eſt. ¶ Liciū. ñ. Ver. in bucco. terra tibi pmū
triplici diuerſa colore licia circūdo. ¶ Mica
e. Martialis. mica vocor. quid ſim cernis ce
natio parua. ¶ Nice quoqꝫ qd interpreꝛ
victoria ꝛ ab eo compoſita vt niceteriū. ñ. ni

os oris. Iuuenal⁹ ꝛ ceromatico fert niceteria collo. Martialis nymbis ebria niccrotiano ¶ Pica e. Mar
in diſtichis. pica loquaꝫ certa dn̄m te voce ſaluto. ¶ Picus i. ꝛ pro viro ꝛ pro aui. Vergil. vij. en. accipimus
no picus pateriſqꝫ parentem. ¶ Picens entis. picenum i. picentinus a. um. Martia. picēria cerea niuco
necrare creſcit. Iuue. nunc picēs accipe dixit. ¶ Sica e. Martia. quodqꝫ tibi tribuit ſubula ſica rapit: inde
ſiccarius. Hora. j. ſer. ſi quis erat fur aut ſicarius aut alioq. Sicut Iuuen. ſicut in āplexu ſubitū et miſera
e longū. ¶ Sicilia e. a quo deriuata: nū pducere tū breuiare reperiunꝛ. Nā ſicelis idis. ſemp pducit Verg.
buc. ſicelides muſe paulo maiora canamus. Oui. in epi. ſaphus ſicilides matres ſicilideſqꝫ nurus. ¶ Scu
a. um. ſemp breuiat. Ver. j. en. vix e cōſpectu ſicule telluris in altū: idē in codē. Sūt ꝛ ſiculis regionibus vr
s. Sicanea quoqꝫ primā pducit. Oui. xiij. me. Sicanis tribus hec excurrit in equora linguis. Ex deriuatis
ſicarius a um. pducit. ¶ Sicanus a. um. breuiat. Ver. iij. enei. Sicanio pretēta ſinu iacet inſula cōtra idē
v. fida reor fraterna erycis portuſqꝫ ſicanos. ¶ Sichius primā habet mediā. Ver. j. en. huic coniunꝫ ſicheus
r ditiſſimus agri. idem l. iiij. haud grauiora timet: qꝫ morte ſichei. ¶ Spica e. ſpicus i. ꝛ ab eis deriuata vt
ceus a. um. Ver. j. geor. ſpicea iam cāpis cū meſſis inhorruit. idē in more. alia cū fractis ſpicis. Cice. in ara
. ſpicū illuſtre ferēs. Spiculū i. Ver. iiij. geo. ꝛ ſpicula ceca relinquūt. ¶ Ticinus. i. flu. Syl. j. punic. dū roma
tue ticine cadauera ripe. Trica e. Mar. ſunt apine triceqꝫ ꝛ ſi quid vilius iſtis. Triceni e a. Mar. bis trice
tibi fuim⁹ macine vocati. ¶ Viceni e. a. a quibus tricies ꝛ vicies aduerbia. Ver. in ema. vicenos perſepe dies
ret obſcura moles. Mar. nō plenū mō vicies habebas. ¶ Vicus i. vnde eſt vicinus ni. ꝛ vicina e. Horati⁹. ñ. Ioa
monū vnguentarius ꝛ tuſci turba impia vici. Iuue. quā ſi me laudet tota vicina pago.
¶ I ante d. longa eſt: vt idem in genere maſculino. Vergili⁹. viij. eneidos. idem atlas generat celi que ſydera
quet. Breuiant vero cidon donis. vrbs crete. vn̄ cidonius a. um. Martialis ſi tibi ceeropio ſaturata cido
ia melle. Silius ſecūdo puni. crebra cydonio fundebat ſpicula cornu. Ver. in bucco. ire libet partho torqre
donia cornu. Cydon tamen nomen vir inde fictum. idem prima longa ptulit. x. enei. dum ſequaris cluciū
felix noua gaudia cydon. ¶ Cydonias adis. produxit etiaꝫ Oui. in. j. de arte. Illū gnoſiades cydoniadeſqꝫ
uence. ¶ Didimus i. quod interpretatur geminus ſiue ſit propriū viri nomē ſiue appellatiuū. Marti. qua Dydime.
s nec didimi ſciunt puelle: eſt enī carmen phalcutichū. Sedulius in paſchali. Cui didimus cognomen erat.
¶ Didime es. inſula in mari ſiculo. Ouidius. viij. meta. oleaꝛos didimeqꝫ.
¶ Chri. I ante l. hic debuit excipi hilas. n. p. viri cuius prior ſyllaba breuis eſt. Iuuenalis. aut multū queſi
us hilas vrnamqꝫ ſecutus.

Fidis chorda. Fides ei. Fidene arum. Gnidos i. Hi
daſpes is. Idē in gnē neutro Idume es. Idone⁹ a
um. Ideo coniunctio. Quidē cōiunctio. Video es.

HEC NESTOR appōnit. Didici fidenates: idumea idume⁹
a. um. gnidius. a. um. Addit Pylades. ſidicinum quibus addit.
Brixianus. Fiducia: fidelis: fidelia: fidius. Cydoniū: cydonius a
um. Biduū: ſydon. v. p. Sidicinus. Bidens: tridens: vidua. Ad
dit. Niniuita. didymaon: midas: biduū triduū: vidulus.
QUINTIANUS ait. hec variari: diduus: hydrops hdrus: hi
dra: cydon. Fidene. Quibus addit. Niniuita. Gnido.

I ante f non reperitur: preterqꝫ in compoſitis
IN COMPOSITIS. dicit deſpāterius breuiari i vt triformis
bif. dus. ſed in his in quibus eſt I. ante phi. vide in. i. ante p.

I ante g breuis eſt vt figulus li. Producunt vero Bi/
ge arum. Figo is. Fligo is. Frigus. goris. Frigilla

¶ Anto. Fidis is p chorda. Ver. vj. en. thra
cia fret⁹ cythara fidibuſqꝫ canoris. Fides ei Fidis pro
idē l. vij. accipe daqꝫ fidē: ſꝫ fidus a. um. ꝛ fi chorda.
do dis. primā pducunt qꝫqꝫ cū fide ſymbolū
hr̄e videanꝛ. ¶ Fidene aꝝ. Iuue. pducit. vi
uat fidenis ꝛ agello cedo pr̄no. Idē an fide
narū gabiorūqꝫ eſſe preās. Ver. en. vij. en. bre
uiauit dicēs. hi tibi nomē tū ꝛ gabios vrbē fi
denā. Gnidos i. Ouid. x. me. piſcoſamqꝫ gni Gnidos.
do grauidāqꝫ amatūta metallis. ¶ Hydaſ
pes. Ver. iiij. geor. lydia nec ppli parthorū aut
medus hyſdapes. idē in gnē neutro nam vt
paulo āte diximus l maſculino pducꝛ. Mar.
ꝛ q̄reris qd nō marce bibam⁹ idē. ¶ Idume
es. Luc. in. iij. ꝛ arbuſto palmarū diues idu
me. Silli. iij. puni. palmiferāqꝫ ſenex bello
domitabat idumē. ¶ Idoneus a. um. Hor.
hec ego procurare ꝛ idoneus imperor: ideo
Ver. ij. geor. rhetica nec cellis. id cōtēde faler
nis. Quidē cōiūctio a q ſunt eydē ꝛ q̄nquidē

c. Gyges e. Pyda pyde. Pygard⁹. Strigilis. Sti
go as. Triginta Uiginti. Uigeſſis.

ADDE ex ſulpitio. Digero: digredior. Fliga: frigo: friguric: frigio: frigidus: frigiditas: frigeſco: frigul. gygeus: phrigiū cū ligniarıdū ſignificat. lygens. Stra. addit digeſtus: ſtrigoſus. viginti: vigeſimus: vigeſis: trigita. Deſpāterius. addit digentia: frigero frigulla: ſigerius: trigeſimus. trigeſico.
QUINTIANUS ait. Migro: nigris: ſtrigilis: gyges: ſtriges: ci gnus variari.

I ante l lōga eſt: vt Iliſſus flu. Hyle hyles. Pile⁹ i.
pila e. Breuiant vero cilium ij. Clyndrus i. cylidrus
i. Cilix icis. filix cis. hilaris e. ilerda e. lylea e. lilibeū
i. milium ij. milo nis. pila e. pilus i. pylos i. philos i
pylene es. Siler is. Silex cis. Sileo es Siligo nis.
Siliqua e. Silurus i. Stilus li. Tilia. e.

SUPERIORIBUS addit. Pylades. philiſteus: pylades et a philos cōpoſita: hylas addit quo. Brixianus: ilertes: ilaria: phylira: hyle: gilippus: trilibris: bilinguis. ꝛ oīa a ter ꝛ bis cōpoſita: pilius a. um. hyle: hilaris: gylippus: pilo as. Ninuita addit Filumacius. v. p. filumacia. fe. p. hilaro as. hilarus: hilariō. v. p. hilaredus: hilacror: lilea: lileus. v. p. philire: philetus: philearus: philaeres. philacides: philacea: philaceria: hilax. Uerulanus. philerros. philetas: philoſtratus.
STRA. ait hec variari. Milet: tilia: pilatus: philoctetes: iliſos: lithia.

ꝛ ſigidē. idē in buc. nō eqdē inuideo: miror magis. Iuue. qſiqdē Iter nos ſetiſſima diuitiaꝝ Uideo es. Uer. ij. eñ. q tit reb⁹ fortuna videtis. ❡ I añ f. nūq̄ fere niſi l cōpoſitis reperit: tūc eñi qu ēadmodū ſupra dixim⁹: breuiatur: vt bifer a. ū. bifidus a. um. biformis e. bifrons bifrōtis. ❡ I añ g. breuis eſt: vt ſigulus. i. rigeo es. pducit̄ ꝓ bige arū. Uerg. vij. eñ. aurora in roſeis fulgebat lutea bigis ❡ Figo figis. idē in buc. atq̄ hūiles habitare caſas ꝛ figere ceruos. ❡ Fligo is. qd raro eſt in vſu: ab illo vero compoſita frequenter affligo affligis. cōfligo is. inſligo is. Oui. xiij. meta. affligi ſociorum corpora terre. vergi. ſcdo eneidos confligunt zephyri. ❡ Frigus frigo ris. idem in bucco. ꝛ fontes ſacros frigus captabis opacum ꝛ que cum illo cymbolum habent vt frigidus da dum. frigeo es. ❡ Frigilla e. frigucio is. Mar. ꝛ furtios lopes. frigillarū ꝓ qrelas. ❡ Gyges e. rex lydie a quo gyge⁹ a. um. Prop. lycia gygeo tincta puella lacu. ❡ Piga e. Horat. j. ſer. ne nūmi pereāt aut piga aut deniq̄ fama ꝛ ibidē de pigis naſuta ꝛ latere ac pede lōgo eſt. ❡ Pigardus i. Iuue lep⁹ a caper ꝛ pigard⁹. Strigilis. idē ſtrigilib⁹ pleno cōponit linthe gutto. Hora. eñ breuiauit dicens furtiua mutat ſtrigili q̄ pcelia vēdit. ꝛ Perſi. j. puer ꝛ ſtrigiles criſpini in balnea defer. ❡ Stigo as. a quo cōpoſita magis ſunt in vſu. litigo as. veſtigo as. ver. in erna. piſoſq̄ litigāt agmine vētos idē in. vj. ergo alte veſtiga oculis rite q̄ repertū. Triginta idē. j. eñ. trigita magnos voluēdis mēſib⁹ orbes. Uiginti q̄ eadē rōne vigeſſis. Mar. amphora vigeſſes modius daſ ere q̄terno. ❡ Migro as. primā habꝫ breuē ne q̄s putet pducere natura. Manilius. iij. aſtronomicō naſcērē accipet pprias ſigniſq̄ migrarēt. ❡ I ante l. lōga eſt: vt iliſſus fluuius attice cuius primā pe. breuiauit dicēs. anfractu ripai d ſcaruus iliſſos ſeuus hones fluuio ſtigia litare ſeueris eumenides. alibi tñ pducit dicēs celauit geticos ripis iliſſus amores. Hile qd ſylua interpretaſ primā ꝓ regulā pducit: hylei quoq̄ ppli ſarmatice pducūt eandē. Ual. flaccus mouit ꝛ hylea ſupplex cū gente ſerenē hyle quoq̄ oppidū eſt boetie cuius primā homerus pducit. Papi. tamē eādeꝫ breuiat dicens qui breue littus hiles. ❡ Pileus i. qd exēplū ideo quoq̄ poſuimus: ne quis putet a pilo deriuari: vt quidem ſomniāt: in quo vt ſtatim dicemus prima breuiatur: ſed ab eo qd grece dicit̄ pileō. Perſi. Hec mera libertas: hanc nobis pilea: pyla quoq̄ per y. pſilon poſuimus ꝓ lapidea columna. qꝛ pila per i. latinū primam breuiat vergil. viij. eñ. ſaxa pila cadit: ꝛ martia noluerit dici quā prima pyla ſuam. Breuiant vero. ❡ Cilium. ij. a quo ſupciliū cōponitur. Iuuena. ille ſupercilium madida fuligine tinctum ❡ Clyndrus. ver. j. geor. area cum primum ingenti eſt equanda cylindro. Cylidrus i. Luc. ix. Cherſidrus tractaq̄ via fumāte cilindri. ❡ Cilix icis. idē o nūq̄ pacare cylix. ❡ Filix icis. Perſi. ſed tamē iſta filix nullo māſueſcāt aratro. ❡ Hilaris e. ꝛ ab eo deriuatū hilaro as. verg. in buc. ꝛ multo in primis hilarans cōuiuia bacco. ❡ Ilerda e. Luca. in. iiij. ſurgit ilerda manus: placidis ꝓlabitur vndis. ❡ Iliſſus flu. vide ſupra ꝛ pone hic. Lilia e. ciuitas boetie. Papinius. vij. theba. corticiūq̄ nemus propellentēq̄ liliam. ❡ Libeliū i. ciuitas ꝛ promontorium ſicilie. verg. iij. enei. et vade dura lego ſaxis lilibeia cecis. ❡ Milium ij. vergili. j. georgi. accipiunt ſulci: ꝛ milio venit annua cura. ❡ Milo onis. Luca. pōpeiana reum clauſerunt ſigna milonē. Pila e. pro ſpherula qua ludimus. Hora. j. ſer. naq̄ pila lippis inimicū et ludere crudis. ❡ Pilus i. et ab eo deriuata: vt piloſus a. um. pilo as. Marcia nunc ſunt crura pilis ꝛ ſunt tibi pectora letis horrida. ❡ Piliū i. ꝓ telo producit. Lucre. ꝛ pila minātia pilis. ❡ Pilos i. Oui. in epiſto. penelopes nos pilon antiquā neleia neſtoris arua. ❡ Philos quod interpretaſ amicus et ab eo cōpoſita: vt philippus pāphil⁹ Hor. j. in epiſto: ſtrenuus ꝛ fortis cauſiſq̄ philippus agēdis. ❡ Pilene es. vrbs etolie. Papi belli fama viros miſit copuloſa pilene. ❡ Siler eris. virgulti genus. verg. ij. geor. molle ſiler lenteq̄ geniſte ꝛ pro fluuio Luca. ij. tradēſq̄ ſalerni culta ſiler. ❡ Silex icis. Idē. j. eñ. ac primum ſilicis ſcintillā excudit achates. ❡ Sileo es. idem in buc. ꝛ nūc oē tibi ſtratū ſilet equor ꝛ omñs. ❡ Siligo inis. Iuue: ſed tener ꝛ niueus molliq̄ ſiligine factus. ❡ Siliqua e. idē ſed laudē ſiliquas occultus ganeo pultes. ❡ Silurus i. idē vendere municipes: fracta de merce ſiluros. Stilus. Horati. j. ſer. ſepe ſtilum vertas. idem ij. ſer. ſed hic ſtilus haud petit vltro. ❡ Tilia e. ver. j. geor. cediturꝛ tilia ante iugo leuis altaq̄ fagus.

❡ Anto. n. ante m in diſſyllabis lōga eſt vt rima e limus i. Breuiāt vero fimus i. verg. j. ge. ne ſaturare fimo pingui: pudeat ſola neue. Hemē ꝛ hymineus i. idē. iiij. eñ. hic emeneus erit auerſata petērē. Catullus i hymē hymenee hymen ades o hymenee. ❡ Mimas ātis: mōs minoris aſie. Oui. ij. me. ꝛ tādē rhodope niuib⁹ caritura mimaſq̄ a quo bachi ſacerdotes dicti ſunt mimalonides et mimaloneus a. um. Perſius torua mima-

I ante m in diſſyllabis longa eſt: vt limus i. Breuiāt
vero fimus i. Hymen enis. Mimas antis. Nimis
aduerbiū. Simul aduerbiū. Thim⁹ i. Poliſyllaba
quoq̄ vt ſimilis e. producūt vero ſimius ij. Sima e.
hymera e. chymerinos i. timeus i.

i ante g. breuis eſt

Frigo. Ouidius.

pigardus

i ante m in diſſyllabis lōga ē

...IT Deſpanterius. dimas ſimon ſcribunt aũt oẽs hymen nimium variari.

POLYSYLLABIS addit:niniuite hec longa cymodoce ...othoe dimidiũ nimirũ lymone nimaliũ ſimius ſimetus ri ...cineos timeus timotheus timarchus quibus addit. Quintia cymara cymoſus cimerius.

...ante n longa eſt: vt linũ i. ſinũ p vaſe. Breuiãt vero ...ynapes is ſl. Cynedus i. Cinis ris. Ciniras e. cyni ...s a. um. Inula e. linus. i. no. p. lino is: mine arũ. mi ...erua e. miniũ ij. minius. ſl. Minio onis. minie po... ...uli. mina e. miniſter tri. minor oris. minuo is. mini... ...or. minus i. ſinapis. Sine prepoſitio. ſiniſter a. um. ...Sino is ſim on. onis. ſinopis pis. Sinus us. ſinueſ... ...a e. Tinca e. τ a ſyn prepoſitione greca compoſita: ...t ſynagoga e. ſinhedra e.

...DE ex niniuita. Cinamomũ: ginnus. v. p. Inula: ſunus: nin⁹ ...os: niniue: niniuita: niniueſis: pinarus: cinarus: tinias: ti... ...s: trinodis: trinocrius. Quitian⁹ addit: linio: phinous. v. p. ...LADES ait. tinea τ hinuus varie poni τ notari.

... ante p breuis eſt vt Stypes is. tiphcus i. ſcyph⁹ i. ...Producũt vero Gripp⁹ pi. Pipo pas. Philo as.

lonceis implerũt cornua bõbis. Nimis aduerbuĩ τ nimui qd ab eo deriuatũ eſſe vr. ¶ Simul aduerbiũ Verg. iii. eñ. quã ſimul ac tali preſenſit peſte teneri. ¶ Thymus i. idem in iiij. ſeruet opus: redolẽtq; thimo, fragrãtia mella. Polyſyllaba q̃; vt ſilis e ſimila e. ¶ Chimera e. q̃ƥ apud grecos p ei. diphthongõ in principio ſcribebat plerũq; candẽ primã breuiat auctor hermo. in plinium li. v. pducit vero ſimius. ij. Mar. cal lic⁹ emiſſas eludere ſimi⁹ baſtas. Simia e. Iuue. cuius ſupplicio nõ debuit vna parari ſimia. atq; perinde illis viri nomẽ apud Verg. in moreto. illis exigui cultor cũ ruſticus horti. Hymerus. i. fluuius qui mediã ſiciliã diuidit vt dicat Liui. xxiiij. ab vrbe cõdita Sillius. xiiij. pu. armauere ſuos: q̃ mergit hymera põto. Chimerinos qd interpretatur hyemalis. Mar. horrida ſi brume ſydera chymerinos. ¶ Timeus i. viri proprium nomen Sedulius in paſchali: diu reſidens cecus timei filius illud. ¶ I ante n. longa eſt: vt linũ. i. ſinis is. Sinũ p vaſe Ver. in buc. ſinum lactis τ hec te liba priape quotãnis. p ſinu veſtis ſiue maris breuiat vt ſtatim dicemus. Breuiãt vero Cinapes is. flu. Oui. l. iiij. de põto. pthenniuſq; rapax: τ voluẽs ſaxa cynapes. ¶ Cyned⁹ i. Iuue. l te ſocraticos notiſſima foſſa cinedos. ¶ Cinis eris. idẽ quorũ flumia regit cinis atq; laria. ¶ Cyniras e. rex fuit cipri. Oui. x. me. lrer feliceſciniras potuiſſet haberi. ¶ Ciniaus a. um. qd lrer

Simul.

Hymerus

I ante n eſt longa

...taſ canin⁹: τ reliq̃ a cinos qd interpretatur canis compoſita: vt cynogloſſa herba. cynocephalus i. cinorodos ¶ Inula e. Hora. atq; acidas mauult inulas. ¶ Linus i. verg i. in buc. vt linus hec illi diuino carmine pa... ¶ Lino linis. vel linuo linis. Iuue. Nã q̃ plura linit victuro dolia multo. ¶ Mine arũ. ver. iiij. eñ. pẽdẽt lino ...era interupta mineq;. inde eſt minor aris. ¶ Minerua e. Iuue. Seruauit trepidã flagranti ex ede minerua... Miniũ minij. ver. in buc. ſanguineis ebuli bacchis minioq; rubẽtẽ: τ hinc cũ illo ſymbolũ: vt minius mi... fluuius hiſpanie. Minio minionis fluui⁹ italie. Minie ppli Theſſalie. ver. x. eñ. Qui ſũt minion is in ar... Oui. vij. me. iãq; fretũ minie pegaſea puppe ſecabãt. ¶ Mina e. genus monete priſ. de põder. h⁹. Accipe mina ...terea paruo quã nole grati minã vocitãt: nr̃iq; minã dixere priores. ¶ Miniſter tri. miniſtro as. τ inde de...uata. verg. j. eñ. Totidẽq; pares etate miniſtri. ¶ Minor minoris. Iuue. ad vos iã veniet minor altilis. ide... minus τ minuo is. τ minimus. ¶ Miniſco eris a quo reperit cõpoſitũ reminiſcor eris. verg. Dulces. remi... ...ſcitur argos: τ eodẽ mõ cõminiſcor eris. ¶ Ninus nini. rex fuit aſſiriorũ. Oui. iiij. met. cõueniãt ad buſta nini... ...eantq; ſub vmbra: pro vrbe q̃ in ſacris lr̃is dr niniue. Luc. in. iij. Et felix ſic fama ninus verola damaſcus. ¶ Sinapis is. Columella. Seq; laceſſenti fletũ factura ſinapis. Sine ꝓpoſitio. ver. in. v. Haud equidẽ ſine ...ente reo ſine numine diuũ. ¶ Siniſter a. um. idẽ in buc. ante ſiniſtra caua monuiſſet ab ilice cornix. ¶ Si... ...o ſinis. Idẽ in eodẽ opere. Atq; hanc ſine tpa circũ. ¶ Sinon onis. ver. ij. eñ. Talibus inſidijs piuriq; arte Sino ...onis. ¶ Sinopis is. vrbs ponthi vñ ſinopeius a. um. τ ſinopeus. Ouid. j. de põtho. nõ doluit patria ciny... ...s paul eſſe ſinopeus. Sinus us. Ver. j. eñ. inq; ſinus ſcindit ſeſe vnda reductos. hic p ſinu maris: et p ſinu ...tis idẽ l eodẽ nuda genu: nodoq; ſinus collecta fluẽtes. ¶ Sinueſſa e. Hor. j. ſer. plotius τ pari⁹ ſinueſſe ver... ...liuſq;. ¶ Tinca e. Iuue. Tinca prĩde libellos. Oui. xv. met. Agreſtes tinee res obſeruata colonis. Sere. tñ ...ducat dicẽs. Naturã interno cum viſcere tinca ſerpẽs. τ a ſyn ꝓpoſita: vt ſynagoga e. Sedu. in paſcali idq; ca... ...pharnee. ſynagogã intrauerat vrbis. ¶ Synhedra e. qd interpretatur cõfeſſus. Luc. in. viij. Ad pfundũ collecta ...ucẽ pariſq; ſynhedris. Niphates q̃ƥ apud grecos p ei diphthongõ ſcribat: apõ latinos breuiat primã. Iuue. Quoſdã facit iſte niphatẽ in pplos. ¶ I añ p breuis eſt: vt ſtypes is. pro genere quodã pecunie. Ouid. j. faſto. Dulcia cor dentur video ſtypis adice cauſam. ſtipendium vero quod a ſtipe videtur deriuatum producit. Catullus. indomito nec dura ferens ſtipendia tauro. Vergilius in diris aut: inter varios veneris ſtipendia flores. ¶ Tipheus tiphei. Lucanus in quarto. Conditus inarimes eterna mole tiphcus. Tiphon vero producit: vt apud eundem in ſexto: Antraq; letiferi rabian tiphonis anhelant. ¶ Scyphus ſcyphi quod ideo poſuimus ne quis cum ioanne Tortellio decipiatur qui in verſu illo Vergilij ſeptio cnidos. hoc pater anchiſes Typheus auro libabat ad aras: p auro legit ſcypho pinde acſi primã pducat. ¶ producũt vero Gryphus i. qd a gryphe detracta aſpiratiõe deriuat. in q̃ prima cremẽto pducit. Ver. in buc. iungẽtur iã gryphes equis eũoq; ſequẽti ¶ pipo as. τ qd ab eo diminutiuũ eſſe videtur pipilo as. Oui. de philomena. Accipiter pipat milu⁹ hianſq; Pipo ...upit. Catullus de paſſere. ad ſolã dominam vſq; pipilabat: quod eſt carmen phaleuticum.

...Ryphei orũ. Ripa e. Sipo onis Stipo as. Scrypul⁹ ...li. Sipharium rij. Sipus ſipuntis. Thiphis is. Ty...

¶ Anto. riphei orũ. mõtes ſcythie. vñ riphe⁹ a. ũ. ver. j. ge. miſdus vt ad ſcythiã riphe... aſq; ardu⁹ arces. ¶ Ripa e. idẽ l buc. aut nu... Vergiliu mer lupus aut torrẽtia flumia ripas. ¶ Siphe onis: iuue. effigieq; dee lõgis ſiphonib⁹

phon onis Vipera e.

ADDE ex Sulpitio. Stipendium. iphitus. iphis. iphigenia. pipilo. pipio. ſiphon. Quibus addit Niniuita. Hyparces. iphinous iphinoe. iphiclus. iphilus. iphias. ſiphunculus. ſtypa. tiphareorum. triphilus. Stra. addit. Sr' phes. riphes. Stipes is.
IDEM Stra. ait. Scripulus ⁊ triplex varie a doctis poni.

I ante q. breuis eſt. vt liqueo es. liquo as. Siquidem Producunt vero liquor eris. liquor oris ⁊ liquidus a. um. primam habet indifferentem.

IUNGIT Deſpanterius. Liquetius fluuius ⁊ liquetiuus a um Notat autem Verulanus. Liquidus a liquor eris. verbo producta a liqueo liques breuiari.
PILADES ait hec variari. Liquens. liquidum. liquor et liqueſco.

I ante r longa eſt. vt lyra pro ſulco. A chir qđ eſt manus deducta partim breuiant vt chiragra e. partim producunt vt chirurgus i. chironomō ontis. Breuiant vero dirimo is hyrie es. hyrudo inis: hyrundo inis. lyra lyre. Miron onis. n. p. viri. Myrō quod interpretatur vnguentum. Hircus i. a pyr quod ē ignis deriuata ptiz breuiant vt pyra ⁊ pyrus i. Pyrum i. pyracmon onis. pyretrum i. Pyropus i. Partiz pducūt vt pyram' i. Pyramis idis. Pyrene es. pirous i. Quirin' i. ſyrus a. um. Syracuſe arū. Tyrus i. Tyrannus i. Viridis. vireo es. Viriatus i.

QUINTIANUS Addit. Quiris tyros ſtyrax Niniuita. ſtyrax tira hyres vireſco. Addit Verulanus virilis virilitas ſiria.
IDEM VERULANUS ait. Chiragra chirurgus. pyrene. Cyrene dyrachiū. ſtyrax. tyros. Addit brixianus. pyreneus.

I ante s longa eſt. vt niſus i. Breuiāt vero biſon ōtis et iſara e. iſaurus i. Miſer. a um. Niſi cōiunctio. Ptiſana e. Ptyſis is. Syſer eris.

APPONE ex deſpāterio. Criſis: ciſium: ciſſarius: hyſop': iſaurum: iſaurians: iſalcis: iſocrates: iſerus: iſidius: lyſias: niſaurus phiſis: phiſicus: phiſice: piſide: piſaurus: ſiſimbrium: vicellius: viſurgis: friſius: phiſadea: miſereor. Stra. addit. Miſericordia: miſerabilis: miſertus: miſeratus: miſereſco: diſertus: ptiſanarium a bis ⁊ ter cōpoſita. Pilades. Miſeret.
QUINTIANUS Ait phiſis: phiſic': phiſice poni ad placitum.

implēt. ¶ Stipo as. Ver. i. eň. Stipāt ⁊ dul
Ouidius. ci diſtendūt nectare cellas. ¶ Scrypulus i. Oui. ď medicamie faciei. Quiq͂ parāt mara thri ſcrypula myrrha nouē. ¶ Syphariū n. Iu. cōſumptis opib' vocē damaſippe locaſti ſypbario. ſunt q̄ nō ſypbario ſ; ſuppario legūt. ¶ Sipus tis. Lu. l. vii. ďs recepit ſalapina palus ⁊ ſubdita ſip'. ¶ Typhis is. Verg. in buc. alter erit tū typhis ⁊ altera q̄ vehat ergo Typhe p̄o ſupra dixim' pducere. Vipera e. Iuue. Tu ne duos vna ſeuiſſima vipera cena. ¶ I ante q breuis ē vt liq̄ſco is. liquo as. eliquo as. Ver. in buc. Limus vt hic dureſcit ⁊ hec vt cera liq̄ſcit. idē in more. ſubſidit
Perſius. ſincera foraminibuſq͂ liquaſ. Perſi. Eliq͂t ⁊ tenero ſupplantat v̄ba palato. Producūt p̄o liquor eris. Ver. i. geor. liquiſ ⁊ zephyro putris ſe gleba reſoluit. ¶ Liq̄r oris. Lucr. l. i. p̄ďus vti ſaxis. calor ignis. liquor aquaꝝ ⁊ ibidē. fiet vti cibus ols ⁊ aridus ⁊ liquor ipe: ¶ Liqđ' a. ū. q̄m a liqueo es. vel a liq̄r eris. pōt deriuari. tū p̄ia breui tū eadē lōga repitur: qđ vno verſu Lucre. li. iiii. oſtendit dicēs craſſaq͂ cōueniūt liq̄dis. ⁊ liq̄da craſſis. Liq̄tius ū. flu. Veneciе eſt teſte Seruio in illud
I ante r longa eſt. Ver. ix. eň. quales aerie liq̄tia flumina circū ſunt q̄ legūt liquētia a liquor eris. ¶ I añ r. lōga eſt vt lira p ſulco. vñ eſt lirare ⁊ delirare ⁊ delir': nā p inſtrō muſico lyra e. primā breuiat vt ſtatiꝫ dicem'. A chir qđ interp̄taſ manus ꝯpoſita p̄im breuiāt vt chiragra e. Ho. Poſt q̄ illi iuſta chiragra Perſi. ſ; cū lapidoſa chiragra Mar. ſ; nil patrono porrigit hec chiragra eſt. ptiꝫ pducūt vt chirurg' i. Mar. chirurg' fuerat nūc eſt veſpillo diaul' Verg. i p̄ia chirurgā q̄ manū miſer timerē. ¶ Chironom ꝫ tis. vł chyronomos i. Iu. ⁊ chyronomōta voläti cultello idē chironomō ledā molli ſaltante batyllo. Breuiant vero dirimo is Ouid. i. met. hāc de' ⁊ melior litē natura dire
Hora. mit. ¶ Hyrie es. idē in vii. Inde lac' hyries
Ouid. vidit. Hirudo inis. Hora. in poc. nō miſſura cutē niſi plena cruoris hirudo. ¶ Hirūdo hirūdinis. Ouiď. in. ii. faſt. fallimur: an veris p̄nūcia venit hirūdo. Lyra e. p inſtrō muſico: ¶ Mirō onis. ďs labor i phiala docti miros an ne mironis. ¶ Mironi. p vnguento: vñ eſt myropola e. myropoliū. ii. Myrobalanū i. ⁊ mirtic' a. um. ¶ Nire' i. Oui. ii. de arte: ſi licet antiq̄ nir' adamat' homero. Hora. iii. car. Ilia aut mire' fuit aut; aq̄ſa rapt' ab ida ¶ A pyr qđ interp̄taſ ignis deriuata p̄ri breuiāt vt pyra. Vergi. iiii. eň. At regina pyra penetrali i ſede ſub auras. Pyrus i. Idē i buc. Inſere nūc melibee pyros pone ordie vites. ¶ Pyrū i. idē i geo. Cruſtumiis ſiriiſq͂ pyris grauibuſq͂ volemis. ¶ Piracmō onis. idē ꝫ iii. viii. Bronteſq͂ ſteropeſq͂: ⁊ nudus mēbra pyracmō. Pyretrū i. Oui. ii. de arte. Tritaq͂ in annoſo flaua piretra mero. ¶ Pyrop' i. idē. ii. me. Clara micāte auro: flāmas imitāte pyropo. p̄ri pducūt: vt pyram' i. p viro ⁊ p fluuio Oui. iiii. met. Pyram' ⁊ thiſbe iuuenū pulcherrim' alter. ¶ Pyramis idis. Mar. barbara pyramidū ſileat miracula mem
Luca. phis. ¶ Quirin' i. Ver. i. eň. remo cū fratre q̄rin': vñ q̄rites dicti. Oui. An ſi pulſaſſem minima de plebe quiritē. ¶ Sirus a. um. Luca. in. vii. viuāt galateq͂ ſiriq͂ vñ etiā ſiri ⁊ aſſirii dicti ſunt. Sirus q̄ꝫ inſula vna ex ciclādibus que patria fuit pherecide ſiri primā pducit apud homerū q; ei' meminit Sciros q̄ꝫ ꝑducit Ver. ii. eň. vna oēs ſcirīa pubes. Et papi. paladi littorē celebrabat ſciros honorē. Sidonius appollinaris auctor nō contēnendus ſed grecarū litterarū ignarus breuiauit dicens vel ſcirias vaciaſſe colos vel ſerica filla per tornatos torſiſſe leues. Sirus p̄o p ſtella pducit primā. Verg. iiii. eň. tū ſteriles exurere ſirius agros. ¶ Siracuſe arū. vñ ſiracuſius a um. Idē in buc. prima ſiracuſio dignata eſt ludere verſu. Tirus i. idē. i. eň. Sed regna tiri germanus habebat. ¶ Tiriannus i. idē in. vii. pars mihi pacis erit. dexterā tetigiſſe tiranni. ¶ Viridis e. idem

in.vj.tã ſenioꝛ ſed cruda deo viridiſq ſenect⁹. ¶ Uireo es.virerũ.i.viriditas atis.candẽ rõnẽ ſequunt. ¶ Uiriatus i. Syl.iij.puni. Hos viriatus agit. ¶ I añ s longa vt niſus i.p rege megarẽſiũ in accipitre verſo.ver.j.ge.apparet liqdo ſublimis in aere niſus. Breuiãt vo biſon tis. Mar.illi ceſſit atrox bubal⁹ atq biſon. ¶ Iſara e.flu.gallie. Lucan.j. Hi vada liquerũt iſare q̃ gurgite duct⁹. ¶ Iſaurus i.idẽ in.ij.cruſtuminiq rapax ↄ iun co ſapis iſauro. ¶ Miſer a um. Uer.j.eñ.ↄ magno miſere dilect⁹ amoꝛe;ↄ q̃ cũ coꝛſymbolũ hñt miſeria e.miſereoꝛ ris. Niſi cõiunctio Oui.ij.me.O niſi te virtus opa ad maioꝛa tuliſſet. ¶ Priſana e. Mar.priſanã fabãq ſolebas.vñ priſanariũ ij. Ho.hoc priſanariũ oꝛiʒe. ¶ Priſis is. Iuue.priſis ↄ nole putres ↄ dimidiuʒ crus. Hora.
¶ Siler eris. Columel.iam ſiler aſſyrio veniteq ſemine radix.

I ante t breuis eſt.vt mitra e.vitrũ i.Britãnia e.Uitiũ ij.pducunt vo Bythinia e.brito onis.clitella e. Clitũn⁹ i.Clytoꝛi⁹ ij. Clitõ nis. dito as. Diteſco is Fritinio is. Italia e. Mitis e.mitylus i. Nitoꝛ eris. Pithagoras e. Pythe⁹ ei.python onis. pythius a uʒ. Pythelẽõ ontis. Pytiſma atis. Pituita indifferentẽ habet. Ritus us. Rito as. Scitoꝛ aris. Sithon onis. Triticum i. Triton onis. Tytirus i. Titan anis. Titillo as. Uita e. Uitis is. Uito as. Uitupero as. zythum i.

ADDIT deſpãterius clitis dithyrãnib⁹ litigo litigiũ litigioſus lithoꝛius mitella pithenoꝛ. Et q̃ a pitho dicunt ↄponi vt pythe leon ſithonia ſithoniꝰs a.um.thira tironis. Supioꝛib⁹ iungit Stra.triticeus a.um.tritura. Iryzeus dirco ditioꝛ ditiſſimus litium pſitacus tritonia. Pylades vituperiũ. Uerulan⁹. Britonia rito trito trituro as.
BRIXIANUS ait. Hec ambigue poni. Bythinia bythinuspi tuita italus italia Sulpiti⁹ criticus Pyladesvitrũ britãn⁹.iris.

I ante u conſonantem longa eſt. vt liuoꝛ liuoris Uiuo viuis.

EXCIPIT Sulpitius cõpoſita a bi.ↄ tri. vt biniũ triniũ addit Quintianus niualis niueus niuis a nix triniois.

¶ Epitome.

Orta beata dies gaudebũt murmure ſancti.
Oro beſons ducet grandia meta ſubit.

EGO in primis ſyllabis ſm iſtius dogma añ b.d.g.m.ↄ.s.protrahit in reliquis vero coꝛripitur.

O Ante b longa eſt.vt gobius ij.breuiãt vero Globus i. Obeſus a.um. Obelus i. Obulus i. Obex obicis.pbus a.um. probo as.probrum i. Soboles is.

NIZIRITA ait hñtia duas ↄſonãtes ante o coꝛripi. Obeliſc⁹ phobetoꝛ ſobarus. Addit brixianus. Obes obeſt.

O ante c breuis eſt.vt pceres um.voco as.producunt

¶ Anto. I añ t.breuis eſt: vt mitra:qꝺ ideo primã breuiare dicim⁹ q2 ei⁹ diminutiuũ mitella breuiat. Uer.in copa.copa ſyriſca caput grata redimita mitella. ¶ Uitrũ i. Mar.cõdant parco fuſca falerna vitro. Britannia e. vnde eſt britan⁹ a.um. Uerg.in buc.ↄ penit⁹ toto diuiſos oꝛbe britãnos. Lucre.tñ in.vj.pducit dicẽs:nã qd britãnus celũ differre putamus. Uitiũ.ij. Iuue.oẽ animi vitiũ tãto ↄſpectius in ſe. pducunt vo bythinia e. vñ bythinus a.um. Manili.iiij.aſtrono. Cappadocũ armẽtoq regis bythinia dites. Flacc⁹ in.iij argo.bythinio phrygione ſatũ.ſʒ quẽ ſua voto. Iuue.tñ breuiauit dicẽs: qq ↄ cappadoces faciãt equiteſq bythini. Brito britonis. ideʒ qua nec terribiles cymbri: nec britones vnq. Mar.quã veteres brache britonis pauperis ↄ quã. ¶ Clitella clitelle. Hoꝛat.j.ſer. hic muli capite clitellas tpe ponũt. ¶ Clitũnus i. Uer.ij.geoꝛ. hinc albi clitone greges ↄ maxima taurus. ¶ Clytoꝛius.ij.fons eſt archadie. Oui.xv.clytoꝛio qcunq ſitim de fronte leuauit. ¶ Cliton onis.fl.archadie. Papi.iiij.theba.ↄ rapid⁹ cliton ↄ q̃ te pithie Iaſon. Dito as.ↄ diteſco is. Ho .j poe.ſermonẽ patriũ ditauerit. Idẽ.ij.ſer.q̃ rõne poſſis diteſcere. ¶ Italia e. Uer.j.eñ. italiã fato pfugus lauinaq venit .idẽ in eodẽ.italiã dixiſſe ducisde nomie gentẽ.italicus qꝺ ↄ italis idis. Oui.xv.me.qs italicis auctoꝛ poſuiſſet i oris Uer.in.xij.italides quas ipa decusſibi dia camilla.italus a.um.tum breuiare tñ pducere repit.idẽ in.iij.ↄ ſepe heſperiã ſepe italia regna vocare.idẽ in.ix.cõiecto ſterni iaculo nolit italia coꝛnus.idẽ in.viij.hinc angult⁹agẽs italos in ꝑlia. Ceſar Hoꝛ.j.ſer. At grec⁹ poſtq̃ eſt italo pfuſus acero. Mitis mite. Uerg. in buc.frõde ſup viridi:ſunt nobis mitia poma. Mitilus i.piſciculus. Mar.fugit inciſo mitilus oꝛe mihi. Nitoꝛ eris. Uerg.iij.eñ.hic primũ paribꝰnitẽs Cillenius alis. Pythagoras e. Iuue.pythagoras cunctis aſalibus abſtinuit q̃. Pytheus i. Ouiꝺ.vij.me.nã pelopea pytheus.idẽ in epi. Phedre. hic tecũ trezena cola pitheia regna. ¶ Python onis.ideʒ j.met. ſtrauimus in numeris tumidũ pythona ſagittis.a quo pythius a uʒ. Luc.in.vj.vñ ↄ theſſalice veniũt ad pithia laurus. ¶ Pyteleon ontis Ho.rhodio qꝺ pythelcõti. ¶ Pytiſma atis. Iuue .q lacedemoniũ pytiſmate lubricat oꝛbẽ. Angelus tñ politian⁹ pitiliſma te legendũ eſſe ↄẽdit. ¶ Pituita pituite indifferentẽ hʒ longã apud Catullũ mucuſq ↄ mala pituita naſi ↄ apud Perſiũ ſomnia pituita q̃ purgatiſſima mittit. Breuẽ vt apud Ho.j.epi.pcipue ſanus:niſi cũ pituita moleſta eſt. ¶ Ritus us.a quo eſt rite Uerg.vj.eñ. Riteq repertũ carpe manu.nãq ipſe volẽs faciliq ſequet. Rito as.a quo regiunt cõpoſita irrito as.ↄ a pzorito as. Ouiꝺ.j.met.tu face neſcio quos eſto cõtentus amoꝛes irritare tuis. Columel. ↄ peleuſiaci pzoritet pocula zythi. ¶ Scytoꝛ aris. Uer.ij.eñ.ſuſpenſi euripilũ ſcitatũ oꝛacula phebi:ↄ ibidẽ tum vo ardemus ſcitari ↄ q̃rere cauſas. ¶ Sithon onis.mons thracie:vñ ſithonius a.um ↄ ſithois idis. Uer.in buc.ſithoniaſq niues hyemis ſubeam⁹ aquoſe. Oui.j epi.nec phillidis;vehit actcas ſi- Sithon.

Margin notes: Hora. — I ante t. — Uitrum. — Clitella. — Dito. — Ouidius. Uergilius — Pyteleon — Pituita p̃ mã hʒ indifferẽtẽ.

ſs ois vnda ratco. Triticū i. Uer. j. ge. At ſi triticeā in meſſem robuſtaq; ferra. ¶ Tritō onis deꝰ marinꝰ. idez
Tritō deꝰ marinus j. eñ. cymothoe ſimul ꝛ tritō an nixus acuto. triton ꝗ̄ ꝑ lacus in aphrica a quo pallas tritonia dicta eſt dicēte
Titan. Luc. in. viij. ꝛ ſe dilecta tritonida dixit ab vnda ver. ij. eñ. nec dubiis ea ſigna dedit tritonia mōſtris. ¶ Tytirꝰ
i. idē in buc. Titire tu patule recubās ſub tegmine fagi. ¶ Titā anis. Oui. nullꝰ adhuc mūdo ꝓbebat lumia ti
tā. ¶ Titulo as. Ho. j. ſer. ꝑterea ne vos titillet glīa iure. ¶ Uita e. Uer. in. xj. nate mihi quōdā vita duz vita
manebat. ¶ Uitis is. idē in buc. vitis vt arborib' decori eſt vt vitib' vue. ¶ Uito as. Juue. illꝰ occurſus etiaz
vitare memēto. ¶ Uitupo as. tamētſi a vitio ꝯpoſitū eſſe videat. ¶ Xithū i. vt qō pauloante attulimꝰ ex co
lumella ꝛ peluſiaci ꝓriter pocula zithi. ¶ J añ u. ꝯſonātē lōga eſt: vt viuꝰ a. um. viuo is. ꝓumꝰ a. um. ꝓiuo as.
¶ O añ b lōga eſt. vt gobiꝰ ij. robigꝰ i. robur ris. Breuiāt ꝓo globꝰ i. ver. ix. eñ. ꝗs globꝰ o ciues caligine voluit
atra. ¶ Obeſus a. um. qō ab ob ꝛ eſus a. um. ꝯponit. idē. iij. ge. breuis aluus obeſaq; terga. ¶ Obelꝰ i. qō iter
ꝓtat veru ideo breuiat q: ꝑ o micrō a grecis ſcribit: ab eo ꝑ diminutionē fit obeliſcꝰ i. Uer. j. eñ. roſis hec apit
ꝓimi faſtigia celſa obeliſci. ¶ Obolꝰ i. Priſ. de mēſuris ſemi oboli duplū eſt obulꝰ: quē pōdere duplo grāma vo
cāt. ¶ Obex icis. ſi i recto repiret breuiaret ꝓmā: q: ab ob ꝓpōne ꝯponit: ꝛ i obliq̄s ſi nō hꝫ ꝛ ꝯſonātē etiā breuiat: vt apud Syllīū. iiij. pumi. ꝛ fidos certāt obices accerſere ſilua. ¶ Probꝰ a um. ꝛ ꝓbitas tis. ꝛ ꝓbo as. ꝛ ab
eo ꝯpoſita: vt iꝓbo as. reprobo as. approbo as. ꝓbrū i. a quo oppꝛobrīū ꝯponit ꝛ exprobo as. Ho. ij. ſer. oppro
briis dignū latrauerit Ireger ipe. ¶ Soboles is. ver. i buc. chara deū ſoboles: magnū iouis icremētū. ¶ O añ
c breuis eſt: vt ꝓceres um. ꝓcus i. voco as. tamētſi vox vocis cremētū ꝓducat: vt ſuo loco dixīmꝰ: ꝓducit ꝓo co
Uerg. cytus i. Uer. vj. eñ. cocytuſq; labēs ſinu circuuenit atro.
¶ Anto. Crocalus i. Oui. viij. me. ꝛ ſumptis
Focale. ꝓ ſupplice crocalꝰ armis. ¶ Focale is. illud
qō collo circūducit. Mar. hoc focale tuas aſ
ſerat auriculas: nā a faucib' deriuat aut dip
thōgō in o lōgū ꝯuerſa. Oceanꝰ i. ver. iiij. ge.
Oceanū ꝗ pr̄ēz reꝝ nymphaſq; ſorores. Ociū
ij. idē in buc. o melibee deꝰ nobis hec ocia fe
cit. ¶ Ocior ꝛ ociꝰ ab eo qō eſt ocis qō interꝓ
tat velox Oui. j. me. fugit ocior aura illa leui
Phoca e. Uer. iiij. ge. ſternūt ſe ſomno diuerſo
in littore phoce. ¶ Phocꝰ i. Oui. vij. met. ꝛ ꝓ
les tertia phocꝰ. ſ. eaci filius. ¶ Phocis idis.
idē l. j. ſepat aonios diuerſis phocis ab aruis
¶ Procerꝰ a. ū3. Uer. i buc. corticis atq; ſolo
ꝓceres erigit alnos. ¶ Poculū i. idē in eodē
inſanire libet: q̄m tibi pocula ponā. ¶ Uoca
lis e. qō nō a voco as: ſꝫ a voce deriuat Oui.
Ouidius. vij. me. regia turris erat: vocalib' addita mu
ris. ¶ O añ o lōga eſt: vt rodo is. clodiꝰ ij. lo
dix icis: Sodes qō eſt blādiētis Ho. j. epi. ro
Hora. ſas dic ſodes melior lex an puerorꝫ. breuiāt
ꝓo ſfodio is. Uer. vj. eñ. aut ſpumātis eq̄ fōde
ret calcarib' armos. ¶ Modꝰ i. vñ eſt mode
ſtus ꝛ moderor ꝛ modulor: ꝛ modicꝰ Hor. eſt
eſt modꝰ i reb' ſūt certi deniq; fines. ¶ Modō
aduer. Uer. iiii. eñ. ſi mō qō memoras factū
fortuna ſequat. odor oris odorꝰ a. um. odoror
aris. idē. j. ge. nōne vides croceos vt tmolus
odores. ¶ Et a pus podos qō interꝓtat pes
ꝯpoſita ꝛ deriuata: vt podalariꝰ rij. podagra
Ouiđ. e. Oui. de re quātos apud danaos podaliriꝰ
arte medēdi. Mar. litigat ꝛ podogra diodorꝰ
flacce laborat. Cōpoſita ꝗ ꝛ deriuata a rho
dos: qō interꝓtat roſa. vt rododaphne es. ꝓ
gi. i culice laurus. itē phebi decus exurgēs ro
dodaphne. ¶ Rhodus iſula. Ho. j. ca. lauda
Horatius bunt alij clarā rhodō aut mitilenē. ¶ Rhodo
pe es. Uer. i buc. nec tm̄ rhodope miratur ꝛ
Proper. iſmarus orphea. ¶ Rhodanus i. Prop. in. ij
teſtis arar rhodanuſq; celer magnuſq; garū
na. ¶ Sodalis i. Ho. audiens heres: ꝗ nunc
damna ſodalis. ¶ O añ f breuis eſt. vt offella
e. diminutiuū ab offa. ſꝫ i ꝓmogenio ꝓducit
atq; iō ꝑ duplex ff ſcribit. i deriuato ꝓo alterū
f exterit vt ſit breuis. Juu. ſolueret ꝛ patruo
ſiſtes effunderet offas. Idez q̄ nō capiāt ferro
ſtructoris offelle. Mar. ne meus ad ſubitas
inuitet amicus offellas. ¶ Tofus tofi ſunt q̄
ꝑ ph ſunt q̄ ꝑ f ſcribāt: ſed ſemꝑ ꝓducit Uer.
ij: georgi. ꝛ tofus ſcaber: ꝛ nigris exeſa chely
dris. Juuenalis herba nec ingenuum viola
rent marmora tofum. ¶ O ante g longa

vero Cocytus i. Crocalus i. Focale is. Oceanus i.
Ocium ij. Ocyor ꝛ ocius. Phoca e. phocus i. pho
cis idis. Procerus a. um. poculum i. Uocalis e.

ADDIT Uerulanus crocio iocūdus phocca vociferor Pylades phoce addit Quintianꝰ locuſta cocalꝰ coccius ocimū ochenꝰ oci roc iocalia phocis. v. p. Focus piſcis ochens procio cocytius coci ria oco ocalee ꝓcedo ꝓcido ꝓcindo ꝓalco ꝓcio. i. ꝓuocare. Deſpanteriꝰ addit. vocula voculario bocardꝰ. v. p. dochimꝰ Ocha oci ron phoces phocei phocenſes phocaicꝰ phocais phocides phoci lides phoceus phocion pocillū pocillator ꝓcopius ſocrates.

O ante d longa eſt vt rodo is. Breuiant vero Fodio is. Modus i. Modo aduer. odor oris. et a pus podos hoc eſt pes. et a rhodos quod eſt roſa compoſita et deriuata. vt Podalyrius ij. Rododaphe es. Rhodus i. Rodope es. Rhodanus i. Sodalis is.

ADDE ſupioribus modeſtia moderator. ꝛ q̄ ſunt a modo mo dulus ſodaliciū ſodalitas. Pylades addit podiū modius podagra. odium odites.

O ante f breuis eſt vt ofella.

ADDIT Sulpitius hec excipiēdo profero profui ꝓficio ꝛ q̄ a ꝓ ſunt de q̄bus ſupra.

IDEM ait hec variari profundo ꝓfecturus profectus.

O ante g longa eſt. vt cogo is. breuiāt vero logos ꝛ ab eo compoſita ꝛ deriuata. Rogus i. rogo as. Toga e.

ADDIT Deſpāterius. Bogꝰ bogud phlogis phlogius rogatus vogoſus Sulpitius rogula. Quintianus Rogito rogatio.

O ante l breuis eſt. vt colon mēbrum. producunt vero Boletus i. bola e. Colū i. Colyphium ij. Dolium ij. Dolon is. Moles is. Molior is. moly yos. Nola e. Nolo nonuis. Olearus i. Olenos i. Olim aduerbi. Prolixꝰ a. um. Proles is. Polipꝰ i. polidamas tis. Solꝰ a ū. Solor is. Solers is. Solēnis e. Tmolꝰ i.

ADDit Pylades loligo ſtolo colo niniuita addit colis idis folia e: Solitudo ſolamē ſolatiū ſolertia ſpoletiū ſpoletinꝰ a. um. Sulpitius addit bolanus. v. p. molimē. Oleager moliros pluxitas. ſolaris ſolariū. Quītianꝰ adifigit nolumꝰ nolimus colus vrbs ꝑ letariꝰ polētinus colyambus olenius coliriū colina coleus ꝓuolo ꝓlongo ꝓlato ꝓloquor ꝓlabor polidamāteus.

IDEM ait dolō polycletꝰ īdifferēter poni Uerulanus ꝓlogus

t rogo cogis. Breuiant logos quod interpꝛetatur ſermo ⁊ ab eo compoſita ⁊ deriuata: vt logicus: dialog⁹
dialogus. Iuuenalis. Mouera. vt mendax aretalogus in mare nemo. ℂ Rogus i. Idem. ⁊ minoꝛ igne
. ℂ Rogo as. atq; ab eo cõpoſita vt interrogo as. arrogo as. irrogo irrogas. ℂ Toga e. Iuue. quid faciat
irces quibus hinc toga calceus hinc eſt. ℂ O ante l breuis eſt: vt colon qđ interpꝛetatur membꝛũ: ſcribit
a grecis per o micron: vnde ⁊ ab eo cõpoſita ⁊ deriuata breuiantur: vt monocolon: dicolon: tetracolon: pdu
t vero boletus i. Iuue. boletus dñõ ſed qualẽ claudius edit. ℂ Bola e. Vergi. vj. eñ. caſtrũq; inuibolaq; lo
. vñ bolamus a. um. ⁊ bolan⁹ nomẽ viri ppꝛiũ. Hora. o te bolane cerebꝛi felicẽ aiebã. ℂ Coliũ i. inſtrumẽ
n quo aliquid colat. Verg. ij. ge. colaq; preloꝝ fumoſis deripe tectis hinc eſt colo as. ℂ Colipbiũ ij. Iuue.
tra r. tur pauce comedũt colipbia pance. Seoꝛ. merula per duplex l ſcribi debere putat: quia deriuat ab eo
d eſt collix: qui eſt panis ſubcinericius. ℂ Doliũ ij. Iuue. tanq̃ alta in dolia longus deciderit ſerpẽs bibit
mit. ℂ Dolon onis. Dolon quoq; p gñic reli. qm̃ a dolo deriuat primã breuiat. Ver. vij. eñ. Oui. I epi. pe
opes retulit imbellẽ rheſum dolonaq; ceſos. ℂ Moleſtis. V er. j. eñ. mirat molẽ eneas magalia quodã
e eſt molioꝛ ris. ⁊ amolioꝛ iris. idẽ in eodẽ. moliriq; arcẽ ⁊ manibus ſubuoluere ſaxa. ℂ Moly yos. herba
homero celebꝛata. Ver. in pꝛiapeia: quẽ cur moly vocat: mentula moly fuit. Oui. xiij. meta. moly vocãt ſu
nigra radice tenet. ℂ Nola e. Sylius. viij. puni. hic ad chalcidi cauſa trãſfert cirãs agmina nolã. ℂ No
dũis. Mar. ſplẽdida ſit numũ ſordida nolo cutis. Olearos inſula ppe euboeã. Ver. iij. eñ. olearon niueã
paron ſperſaſq; p equoꝛ. ℂ Olenos i. oppidũ boetie. Pa. iij. rhe. olenos ionõs ⁊ fluctibus hoſpita poꝛtu:
Oui. iij. meta. dixit olenie ſydus pluuiale capelle. ℂ Olim aduer. Ver. j. eñ. certe hinc romanos olim vol Olenos
ntibus annis. ℂ Proliuus a. um. idẽ in buc. hirſutiq; ſupciliũ plixaq; barba. ℂ Proles is. idẽ in. iiij. eñ.
c prolẽ auſoniã ⁊ lauinia reſpicit arua. ℂ Polipus ⁊ polidamas antis. pmã pducũt cũ reliq̃ a poly qđ in
rptat multũ ꝯpoſita breuiũt vñ ⁊ a qbuſdã p l duplex ſcribunt. Oui. iiij. met. vtq; ſub eqrib⁹ depꝛẽſum poly
s holtẽ: ꝑ moꝛbo. Ho. j. ſer. delectat veluti babinũ polipagne. Perſi. ne mihi polidamas ⁊ troadas labeo
. ⁊ Oui. xij. me. ſed neq; deiphobũ neq; polidamãta nec ipm. ℂ Sol⁹ a. ũ. Ver. iiij. eñ. ſola domo merer va Perſius
a itratuſq; relictis. ℂ Soloꝛ aris. idẽ in. j. ſolabar fatis ꝯtraria vata repẽdẽs. ℂ Solers tis. a q̃ eſt ſolertia Vergilius
olẽnis a qbuſdã p duplex l ſcribunt. Tibul. pmus aratra manu ſolerti fecit oſyris. Oui. ix. met. huc licet ex
to ſolertia ꝯſluat oꝛbe. Ver. iiij. eñ. annua vota tñ ſolẽneſq; ex oꝛdine põpas. ℂ Tmolus i. idẽ. j. ge. nõne
des croceos vt tmolus hodoꝛes. Oui. x. met. iudice ſub tmolo certamẽ venit ad impar.

O añ m lõga ẽ: vt Doma tis. Vomer vel vomis eris.
Como is. Comeſſoꝛ aris. Breuiãt vero Bromius ij.
Coma e. Comes itis. Chꝛomis is. Comedo is.
Dominus i. Domus us. Domo as. Glomero ras.
Homo nis. Homerus i. Nomas adis. Omaſum i.
Omitto is. Stomachus i. Tomos i. Vomo is.

ADDE ex Stra. Gomoꝛra. gomoꝛreus. homole. Pꝛomulus. v.
p. Tomacula. momoꝛdi. tomyris: bꝛomius. dꝛomas. dꝛomo. dꝛo
mos. homilia. tomoꝛus. tomita. comitoꝛ. comara. como as. co
metes. vomitus. glomus. Deſpãterius addit. Bꝛomia chꝛom⁹.
chꝛomus. chꝛomion. dominoꝛ. domitianus. domitius et ab ho
mos id eſt ſimilis compoſita. vt homeomeria. Homonea. fe. p.
Homolaides. homole. pꝛometheus. pꝛometheia. pꝛomethides
Stomachoꝛ. tomus. vomica. vomanus. Sulpitius Gomoꝛ
Quintianus ait vomita indifferenter poni.

ℂ Anto. O ante m longa eſt. vt doma atis. qđ interpꝛetat tectum ꝯpuls domus breuiet. ℂ Vomer eris. tametſi a vomo is. i quo pꝛima breuis ẽ deriuetur. ℂ Como is. qđ ideo poſuimuſq; loma e. cũ quo ſimobiũ habere videbat pmã breuiat. ℂ Comeſſoꝛ aris. qđ grecũ eſt: ne qs putet a comedo is. deriuari. Breuiãt bꝛomius ij. Luc. in. j. mons phebo Lucanus.
bꝛemioq; ſacer. Ver. in copa. eſt hic munda ceres ehamoꝛ ⁊ bꝛomius. ℂ Coma e. Martialis. tam lõge bꝛomio ꝙ tibi phebe come. ℂ Comes itis. Ver. ij. eñ. ſit comes ⁊ longe ſeruet veſtigia coniunx. ℂ Chꝛomis is. n. p. viri. V erg. in buc. pergite pierides. chꝛomis ⁊ mnaſilus i antro. ℂ Comedo is. Iuue. ho
claris vna comedũt patrocinia m. ſa. ℂ Do Vergilius
minus i. Ver. iiij. eñ. repulit ⁊ dñm ieneã in regna recepit. ℂ Domo as. idez l. vj. os rabidũ fera coꝛda domãs. ℂ Domus us. i dextin viij. et domus herculei cuſtos pinaria ſacri. ℂ Glomero as. idẽ l. ij. ſz glomerare manus bello ⁊ cõcurrere in arcem. ℂ Homo is. idẽ in. j. moꝛtalia nec vox holem ſonat odea certe. ℂ Homerus i. Iuue. rex pilius magno ſi quicq̃ credis homero. ℂ Nomas dis. mar. cui diadema daret marmoꝛe picta nomas: eadem eſt numidia. ℂ Omaſum i. Hoꝛ. ſeu pingui tentus omaſo. ℂ Omitto is. idez. ij. ſer. artẽve illuſus omittas. ℂ Stomach⁹ i. Iuue. ardẽti ſtomacho nã q meritoꝛia ſomnũ. ℂ Tomos qđ interpꝛetatur inciſio. Mar Tomos
tia. ſcriptura quanti ꝯſtet ⁊ tomos vilis. hic p parte libꝛi accipit. eſt ⁊ tomus locus in põto de quo Ouidi. in. iij. de triſtibus: inde homos dictus locus hic qꝛ fertur in illo mẽbꝛa ſoroꝛ fratris conſecutiſſe ſui: vnde idẽ auctoꝛ fecit tomites e. ⁊ tomitanus a. us. ℂ Vomo is: Iuue. cõuomit hec inter nautas et ptan det et errat. ℂ O ante n breuis eſt: vt conõ onis. bonus a. um. pducunt conoꝛ aris. vnde eſt conatus us. Oui. de reme. ſed qđ pꝛecipue noſtris conatib⁹ obſtet. ℂ Cone es. inſula iſtri fl. Luc. in. iij. barbara cone ſarma

O ante n breuis eſt vt bonus a. um. producunt vero
Conoꝛ aris. Cone es. Conopeũ i. Conus i. Donum
i. Monychus. i. Nonus a. um. None arum. Pꝛon⁹
a. um. Pono is. Pone pꝛepoſitio ⁊ aduerbiũ. zona
e. et a gonia compoſita. ⁊ deriuata. de quibus in medijs ſyllabis dicetur.

ADDE ex Deſpanterio. Phonaſcus. nonaginta. nonacria. nonacrius a. um. nonius. v. p. thonites. Quitianus addit. ionas tonum. ponus. nonaria.

O ante p breuis eſt. vt opis opem ab ope. ⁊ in plurali opes. Sopoꝛ oris. producũt vo copa e. n. p. femine
Copia e. Copula e. Copo nis. Cophos i. ſurdus.

Opis i. nympha. Opilio nis. Pōpl's i. p arbore. Po
peanum i. poples itis. propino as. indifferentē habet
Popiſma atis. Sopio is. Stlopus i.

ADDE ex Verulano. Opidum. oportunus. oportunitas. operi
or. opis nympha. propago quando vitem ſignificat. Popea. pro
pugno. propugnaculum. propalo. prepono. propello. rhophus.
ſcopus. Quintianus addit. Propax. ſcropha. plophis. Nunnulla
adiungit cophes. Opoclope. Pylades. cophos.
Stra. ait hec variari. Propago verbum. propino propinas. et
poples.

[commentary] ricas vbi perdidit aquas. ¶ Conopeū i. Iu
uena. vt teſtudineo tibi lentule conopeo. eſt
Ouidius. ēm ſpōdeus in. v. loco. ¶ Conus i. Oui. iiij.
met. tegmina mox capitū picto mutaria co
no. ⁊ pro cypariſſi ſi galla. vnū comuſere dicte
ſunt a Ver. donum. Ver. in buc. phiſtula da
metas dono mihi quam dedit olim. Mony
chus i. vnus ex centauris. Iuue. quātas ia
culentur monychus ornos. ¶ Nonus a. um
⁊ inde none arum. Verg. v. ene. preterea ſi nona
diē mortalibus almū. Oui. j. faſt. nonarum tu
tela deo caret olbus iſtis. ¶ Pronus a. um.
Oui. j. met. me miſerū ne pna cadas. ¶ Po
no ponis. Ver. in bucco. quoniā tibi pocula
ponā. Pone prepoſitio ⁊ aduerbium. Idē. iij
ene. pone legunt ſinuantq; immēſa volumi
ne terga. ¶ Zona e. Hor. ibis eo quo vis qui
zonā pdidit inquit. ¶ Argonia qd̄ interp̄ta. angulus: cōpoſita ⁊ deriuata ideo pducūt: q2 p o mega ſcribunt.
nā a gonus qd̄ eſt genus ſiue genu breuiānt: vt in medns dicet: ſʒ a phonos qd̄ interp̄tat vox ideo deducūt: q2
p o mega ſcribunt: vt phonaſcus. Sidonius apollinaris tñ breuiauit i morte claudiani ducēs. pſalmorum mo
dulator. vt phonaſcus. Ire antiphona penultima longa. at in codē accētu acuto pferenda. Nā a phonos qd̄
eſt mors breuiauit. vt pſitiphone perſiphone. ¶ O añ p breuis eſt: vt opis opē ab ope. opis vero p nympha
Sopor producit vt paulo poſt dicem'. ¶ Sopor ſoporis ⁊ ſoporo ſoporas breuiāt: cū ſopio ſopis producat: vt ſtatim
dicetur: producūt pō copa e. nomē feminē apud Verg. celebrare opere qd̄ illius nole inſcribitur. ¶ Copia e.
Idē. j. eñ. poſtq; introgreſſi ⁊ corā data copia fandi. ¶ Copula e. Oui. vij. met. copula detrahit canib'. ¶ Co
po onis. Mar. callidus impoſuit nuper mihi copo rauene. ¶ Cophos qd̄ interp̄tat ſurdus. Idē qt tuor ⁊ co
phon paula proſopon amat. Opys nympha. Ver. iiij. geor. atq; ephire atq; opis atq; aſia deiopeia. ¶ Opilio
onis. Ver. in bucco. venit ⁊ opilio tardi venere bubulci d2 etiā ⁊ vpilio onis. ¶ Operior iris. ⁊ oportunus a. ū.
Popeanū p duplex p ſcribunt. ¶ Populus i. p arbore. Ver. in buc. populus alcide gratiſſima vitis iacho. ¶ Popeanū
i. fucus qdā. Iuue. pane tumet facies aut pinguia popeana: eſt eñ ſpōdeus in qnto loco. poples itis. qd̄ nuſ
q̄ niſi pma lōga reperi. Propino as. tñ breuis reperit. vt apō Iu. qñ ppinat viro tibi ſumitq; tuis contacta
Popyſma labellis. tum longa vt apud Mar. cenat ppinat poſcit negat innuit vna eſt. ¶ Popyſma atis. Idē. qs ride
re pōt fatui popyſmata cīni. ⁊ Iuue. phebit vati crebrū popyſma rogantiſunt q̄ p duplex p ſcribāt popyſma.
Ouidius. ¶ Sopio is. Ver. j. ene. hunc ego ſopitū ſono ſup alta cythera. cuius cōpoſitum ſemiſopitus. a. um. eandē bre
uiat. Oui. lib. amorum. purpureo iacuit ſemiſopita toro. idē in epi. ariadnes theſſea preſſura ſemiſopita man's
ex quo ſuſpicamur primā habere indifferentē. Itaq; de induſtria breuē poſuimus quodā in loco vbi patriam
ſalutauimus: hic fuerant aure que me ſopiere iacentem. ¶ Stlopus i. Perſius. nec ſtlopo tumidas intēdis
rumpere buccas. ¶ O ante q. breuis eſt vt loquor eris. coquo coquis.

O ante q breuis eſt: vt Loquor eris. Coquo coquis.
Excipe ablatiuum quoq; ⁊ nota ouigeniter compoſita

O ante r. breuis eſt vt corus i. cora e. oppidū italie. p
ducunt vero chorus i. p vento argeſte. corā prepoſitio
⁊ aduer. Corycus i. Corytus i. Coraliū ij. Doris idis.
Doricus a. um. Dorion. Dorō. hoc eſt domū ſiue pal
mus. Hora e. Morus i. Morio onis. Noricū i. Ora e.
Oro as. Orithya e. Orion onis. Oricos oppidū. Pro
ra e. Sora e. Soracte is. Sorex icis. Thorax acis. Et
habētia l. ante o. vt lorum i. Gloria e. Ploro as.

ADDE ex Niniuita. Flor. s. flora. florianus. floreo; floreſco. cho
reus. chorea. chorambla. dorotheus: dorias. doricus. dorus. do
res dorius a um. Horus. horoſcopus. horops: moror p inſano.
moroſus. moroſitas. noricus a um. noris. orator. oratio. orome
don. oricos. orata. orithos. orithuis. origanum. orificium. orire
arum. phora. phorea. fore arum. forite. foros. thorantus. vora
ptus. Ex Quintiano adde Cloreus. cloro. cloris. cortiū. florax
morigeror. morigeratus. phoreus. Ex Verulano. Scoria et ha
bentia r ante o. vt prorio. roro as. roratio ⁊ alia.
Pylades ait. Orionq; coralium indifferenter poni.

¶ Anto. O añ r breuis eſt vt chorus cum ſi
gnificat multitudinē concordium: qd̄ ideo poſui
mus: q2 pro vento qui ſpirat ab occidēti eſti
uali primam pducat: vt ſtatim dicitur. Cora
quoq; antiquiſſimū italie opiduʒ primā bre
uiat dicente Ver. vj. eñ. iboláq; coráq; nam
coram p̄poſitio ſiue aduerbiū produxit ideʒ
j. enei. poſtq; introgreſſi ⁊ corā data copia fā
di. Chorus i. p vento qui etiā caurus d2. idē
v. enei. cōdunt vbi ſydera chori. Colu. frigo
ribus gelidis iroq; obnoxia cauri. ¶ Coric'
Vergilius i. oppidū ⁊ mons ſicilie: vñ eſt coricus a. um
Luca. in. iij. coricūq; patens exeſis rupibus
antrū. ¶ Corytus i. p pharetra. Ver. x. eñ.
Ouidius. corytiq; leues humeris ⁊ letifer arcus. Syl.
vij. puni. Paruulus ex humero corythus et
aureus arcus. ¶ Coraliū ij. Oui. iiij. meta.
nunc quoq; coraliis eadē natura remanſit.
ideʒ in. xv. ſic ⁊ coralium quo primū contigit
aures. ¶ Doris is. dea marina. Ver. in buc.
Doris amara ſuā nō intermiſceat vndam.
¶ Doricus a. um. Idē. ij. panduntur porte iu
uat ire ⁊ dorica caſtra. ¶ Dorion ij. oppiduʒ
magneſie. Luca. in. vj. dorion ira flebile pie
ridum. Papi. iiij. thebai. gerico quos flebile
vati dorion. Et a doron qd̄ interp̄tatur do
Hora e. num ſiue palmus: cōpoſita: nā dori quod in
po dici. terpretatur haſta a quo eſt doriphorus pmā
Ouidius. breuiat. ¶ Hora e. pars diei. vñ. ſiue noctis
Vergi. in more. iā nox hibernas bis quinq;
pegerat horas. ¶ Morus i. p arbore. Oui.
iiij. meta. ardua morus erat niueis vberrima

O ante s. longa eſt: vt moſes is. Proſa e. Breuiāt ve
ro Coſe arum. Coſira e. Doſis hoc eſt datio. Oſyris dis.

roſeuca e. Proſimna e. Poſui a pono is. roſa roſe.

ADDIT Sulpitius ſoſis proſopon. Deſpauterius moſas e. mo
noſella moſini oſius oſinius. poſides proſodia proſopopeia
pros greco cōpoſita qd ad ſignificat ſoſides.
PERULANUS ait. proſa coſtra variari. Quitian⁹ pſerpina.

ante t. breuis eſt: vt notus ventus: nothus i. ſpuri⁹
nota note ⁊ noto as. botrus tri. Producūt vero Clo
tho us. Lothos i. proteus i. ⁊ a protos quod interpre
tur primus compoſita: vt protegenes is.

GYLADES adiungit. Quotidie poto as. ⁊ hſtria duplices con
nā ante o. dicit idē pduci vt protinus excipit tñ inde a protō.
poſita ⁊ crotalū ⁊ croton q̄ oīa breuiant. Addit Stra. plotus.
oteſco notifico a lotos cōpoſita vt lotophagus. Othos ſotetia
ter doralis e. doro as. dotion ſotades totus ta. tū. lotū ſotus.
otū motus. Ex hſtribus duplicē cōlonā hec dicit breuiari prote
on, crotopus protetuus. Ex eiſdē deſpauterius dicit hec breuia
dē brotcas. crotus inde aiit idē hic inter lōga reponit cote es.
tes is. iota iotis idis. Otiū ſi cū t. ſcribas potilianus photiſo
es ſotadeū ſotadicū votenus.
QUINCIANUS ait hec duo gothus ⁊ quotidie poni ābigue.

O ante u. conſonantē breuis eſt: vt ouis nouus a. um⁹
Producunt vero ouum oui.

ADDIT deſpauterius nouara ⁊ a pro. compoſita ceteri quoq
duci dicant vt prouincia.

pomice ⁊ pro pomo. Hor. q̄ nigris prādia mo
ris finiet. Morio pro tardo ⁊ ſtolido natura
Mar. morio dictus erat viginti millib⁹ emi ⁊.
Morari q̄ꝫ prima lōga eſt hmōi quēpiā eē.
Sueto. l nerone de claudio morari cū inter
homies deſiſſe pducta prima ſyllaba iocabat
hoc eſt morio eſſe. Noricū i. regio macedo Noricum.
nie dalmatie ꝯtermina. Uer. iij. ge. tuꝫ ſciat Ouidius
aerias alpes ⁊ norica ſi q̄s Oui. xiiij. met. du
rior ⁊ ferro qd noricus excoq̄t ignis. Ora
e. p extremitate Uer. troie q̄ primus ab oris
Oro as. idē in codē. oramus phibe infan
dos a nauib⁹ ignes. Orinthya. e. erithei
regis athenaꝝ filia. Uer. iiij. ge. atq̄ gete at Vergilius
q̄ crebus atqꝫ aerias orinthia. Oriō onis
Luc. in. j. armatiq̄ꝫ auro circumſpicit oriona
Flac. j. argo. nō meus orion: nec ſeuus picta
da taur⁹ Uer. vii. eñ. vbi orion hibernis ton
dit curis. Idē tñ breuiauit in. j. di. cū ſubito
aſſurgēs fluctu nimboſus orion. ⁊ l. iiij. dū pe
lago deſeuit hyems ⁊ aquoſus orion. Orion
Luc. in. iij. tū q̄ dardaniā tenet oriō. Pro
ra e. Uer. in. j. frāgunt remi tū prora auertit
ab vndis. Sorex cis. Seren⁹ i. pregnās ar
tus captiui ſorices edit. Thorax acis. Uer. vj. Thorax.
bis ſex thoraca peritū pfoſſūq̄ locis. Et hſt
ria l. añ o. vt loꝝ ⁊c. O añ s. lōga eſt vt mo
ſes Iuue. tradidit archano quocūq̄ volumie
moſes. Proſa e. Auſo. pſa aſic l cauſis nu
meros imitata choloꝝ. Breuiāt vō coſe arū
vrbs thuſcie. Uerg. in. eñ. quiq̄ vrbē liq̄re co
ſas. Coſira e. inſula i mari ſiculo Ouid. iiij
faſt. fertilis ⁊ merite ſterili vicina coſire. Do
ſis qd interp̄taf datio: nā p o micron ſcribit
a grecis: vñ eſt antidoſis p antidoto. Oſi

ris idis. Tibullus prim⁹ aratra manu ſolerti fecit oſiris. Proſeuca e. Iuue. ede vbi ꝯſiſtas in qua te q̄ro p Iuue.
euca. Proſymna e. vrbs theſſalie. Papi. li. iiij. theb. hinc armat lariſſa viros hic celſa p ſymna. Poſui ptū
a pono is. cui⁹ in pſnti pria fuit lōga. Uer. iij. eñ. hinc ⁊ Narici poſuerūt menia locri. Roſa e. Idem in roſis
ambigeres reperet ne roſis tūc aura rubo rē. O añ t. breuis eſt: vt not⁹ i. vent⁹ a meridie ſpirās: q̄ latine dr
auſter. Uer. j. eñ. tris not⁹ arreptas in ſaxa latētia torquet. Nothus q̄ꝫ qd interp̄taf ſpuri⁹. Oui. in epi. phe Nothus.
dre cur niſi ne capes regna paterna nothus. Noto as. aut. ver. in buc. parta mee veneri ſunt munera nāq̄
notaui q̄ exēpla iō poſita ſunt: q: not⁹ a. uꝫ. pricipiū a gnoſco is. primā pducit ex regla gñali ſupinoꝝ duas ſyl
labas hñtiū. Breuiāt q̄ꝫ botrus i. ⁊ botrio onis: q: pria p o micrō ſcribit. Both⁹ i. Auſo. hic poſſeꝫ victos Cote ſiue
idē referre gothos. pducit vō clotho us. Iuue. hec exēpla para felicib⁹: aut mea clotho. Cote ſiue cotesop cotes.
pi. mauritanie pducit primā q: p o longū a grecis ſcribit. Pli. li. v. ⁊ Stra. Lothos i. arbor ⁊ nympha in il
lam verſa. Oui. ix. me. florebat aquatica lothos ⁊ ibidē lothos in hāc nymphe fugiēs obſcena priapi. Pro Ouidius.
theus i. hora. quo teneā vultus mutantē protbea nodo. ⁊ a prthos qd interpretaf primus cōpoſita ſit proto
genes promartyr protoclitus. O ante u. cōſonantē breuis eſt: vt ouis nouus a. um. pduxit vero ouū i. Ho
ra. longa quibus ſaties eſt ouis illa memento.
Ebri. O añ t. hinc offeraf totus a. um. cuius prior ſyllaba longa eſt Uer. viij infelix dido totaq̄ vagatur.

Epitome.

Uinite capadoces date fuliceſq̄ geteſq̄.
Muſa nephas referas ſanguine turba viret.
ET Udico ſm hoc dogma ante c. d. f. g. m. n. r. s. t. ⁊ b. producit
⁊ ante alias cōſonantes eſt breuis.

V Ante b. breuis eſt: vt ruber a. uꝫ. pducūt
vero Bubo onis. bubalus i. Bubaſt⁹ i.
Huber eris. Iubilus i. Lubric⁹ a. uꝫ. Nu
bes is. Nubo is. pubes is. Rubigo ginis
ſuber eris. Subula e. Tuber eris.
ADDIT Sulpiti⁹ lubrico pubes pul e tas. Rubicus vber. vber
tas. Quintianus ſubulo as. glubo is. nuniura addit. hubero as

Anto. U ante b. breuis eſt vt ruber a. um.
iubeo es. tuba e. Producūt vero bubo onis.
auis nocturna. Uergi. iiij. eñ. ſolaq̄ culmini
bus ferali carmine bubo. Bubalus i. animal Bubalus
Martia. illi ceſſit atrox bubalus atqꝫ biſon.
Bubaſtus i. oppi. egypti. Ouid. ix. met. in Ouidius.
de femininū poſſeſſiuū formauit dicens: ſan
craqꝫ bubaſtis variſq̄ꝫ colorib⁹ apis. Hu
ber is. Uergi. i. eñ. terra antiq̄ potēs armis
atqꝫ hubere glebe. Iubilus. ſiue iubilū Sil.
iiij. puni. ⁊ letus ſcopulis audiuit iubila cyros
Lubricus a. um. Hora. lubrica naſcentes i Lubricus
plent conchylia. Iuuena. Nubes is. ⁊ nu
bilus a um. Uer. j. eñ. eripiunt ſubito nubes Uergi.
celūq̄ꝫ diēq̄ꝫ. Idē in. iiij. ⁊ turbida tranat nu
bila. Nubo is. Oui. ſi qua voles apte nube
re nube pari: inde cōponit obnubo is. in alia
ſignificatiōe Uer. xi. eñ. arſuraſq̄ꝫ comas ob
nubit amictu. Innuba tñ ⁊ pnuba ſemp hēt

nuāt: ſi a nubo ꝯpoſita ſint Papi. iiij. theb. ſ
vultus occidere greges tīc innuba mancto.
Ouid. Oui. xiiij. meta. innuba ꝑmanco ſꝫ iā felicioꝛ
eras. Ver. iiij. eñ. ꝯcuenīūt ꝑr̄a tellus ꝛ pnu
ba iuno. Idē in. vij. ꝛ bellona manet te pnu
ba: nec face tm̄. Cōnubiū vo tū breui tū lon
ga repit. Idē. j. ꝯnubio iungā ſtabili ꝓꝛiāq;
dicaboꝛ idē in. iiij. cuiq; loci leges dedim᷑ ꝯnu
bia nr̄a repulit. ¶ Pubes is. idē l. j. haud
aliter pubeſq; tue pubeſq; tuoꝝ ꝛ deriuata cō
Rubigo. poſita vt pubertas: pubeſco: ipubes is. ¶ Ru
bigo inis. ꝑ vitio frumēti ꝛ ferri. Verg. j. ge.
hic ꝛ frumētis laboꝛ addit᷑: vt mala culmos
eſſet rubigo. Hoꝛ. ij. ſer. Iupiter vt pereat poſi
tū rubigine ferꝝ ꝑ lingue mordacitate mar.
breuiauit dicēs: ꝯtertia oꝛe aliter. nimiaq; ru
bigine captus: niſi forte debuit pro rubigine
eſſe curigine. ¶ Suber eris. ver. vij. eñ. rapt᷑
de ſubere coꝛtex. ¶ Subula e. Mar. qḋq; ti
Tuber. bi tribuit ſubula ſicca rapit. ¶ Tuber eris. ꝑ
callo terre. Iuue. o libye diſiūge boues dū tu
bera mittas: ꝑ tumore ꝯcutis. Ho. q̄ ne tu
berib᷑ ꝓꝛiis offendat amicū: ꝑ arboꝛe vo ꝛ
pomo Mar. breuiauit dicēs: ꝛ verne tuberes
qḋ tibi cū libicis: ꝛ ibidē tuberes ꝛ apirina ra
mis. ¶ V añ c. lōga eſt vt duco is. ꝛ ab eo cō
poſita: vt deduco is. īduco is. ſꝫ educo as. bre
uiat ꝛ ſi a duco is. ꝯpoſitū videat Ver. in. ix.
eñ. quattuoꝛ hic iuuenes totidē quos educat
vfans. Breuiāt vo cuculus i. pro aue ꝛ cuculo
as. ꝑ eo qḋ eſt ipas auē canere Oui. de philo.
Cuculus. ꝛ cuculi cuculāt: fritinit rauca cicada. ¶ Cu
cullus i. ꝛ cuculla e. ꝑ capitis tegmine. Mar. il
lic cuculo ꝓſpicit caput tect᷑: eſt eñ trimetrū
iābicū ꝛ alio loco ī carmine phaleutico: ꝛ thu
ris piperiſq; ſis cuculus. ¶ Cucuma e. Idem
ad quartū cucumā fecit ocracilias. Cucumis
eris. Ver. in copa. ꝛ pēdet iūco ceruleus cucu
mis. ¶ Cucurbita e. Iuue. iāpridē caput hoc
vētoſa cucurbita ꝗrat. ¶ Ducēti e. a. ꝛ duceni
e. a. Ho. i. ſer. habebāt ſepe ducētos ſepe decē
ſeruos. ¶ Lucrum i. natura ꝑmā breuiare ex
Hora. diminutiuo cognoſcimus Ho. j. epi. ꝗd pure
trāquillet honoꝛ an turpe lucellū. ¶ Lucer
na e. tametſi a luceo es. deriuet Iuu. hec ego
nō credāt venuſina digna lucerna. Luceres
romuli milites Prop. li. iiij. hinc tities rhan
neſq; viri lucereſq; coloni. ¶ V añ d lōga eſt
vt rudo is. Perſi᷑ ſindoꝛ vt arcadie pecuaria
rudere credas Ver. vij. eñ. breuiauit dicēs: ſe
ra ſub nocte rudētū vbi Seruī᷑ inqt irudo na
turalr lōgā hr̄e pmā: ſiſtolē ergo fecit. ¶ Ru
dēs tis. q̄ ꝑ fune: idem breuiauit in. j. di. inſe
quiturq; clamoꝛq; virū: ſtridoꝛq; rudentum.
Breuiāt vo pudoꝛ oꝛis. ꝛ pudet pudebat. ver.
iiij. eñei. Ante pudoꝛ q̄ te violem aut tua iu
ra reſoluā. ¶ Rudis e. ꝑ re noua. Oui. hepi.
penelopes q̄ tm̄ lanas nō ſinit eſſe rudes hic
eſt erudio is. q̄ſi extra ruditatē pono. Rudis
q̄ ꝑ virga fronis breuiat Ho. j. epi. ſpectatū
ſatis ꝛ donatū iā rudi q̄ris. Sudes is. Ver. vij
eñ. ſtipidib᷑ duris agit ſudibuſue buſtis. ¶ Studiū. ij. Oui. ſingla dū narrat curſu ſtudioq; loquēdi. ¶ Tuder
Tuders. is. op. italie. ¶ Tuders tis: poſſeſſiuū ab eo. Syl. li. iiij. pu. ꝛ gradiuicolā celſo de colle tudertē: idē in. vj. ꝯcuerū
Verg. lateri pēdet tuder. V añ f lōga eſt: vt vfans tis. flu. italie. Ver. vij. eñ. arcq; l mare ꝯdit vfans idē q̄ alio in loco
ꝑ nole ꝓꝛio viri poſuit. ¶ Bufo is. idē. j. ge. inuētuſq; cauis bufo: ꝛ q̄ plurima terre. lant q̄ bufo onis. per du
plex f ſcribāt. ¶ V añ g lōga eſt: vt iugerū i. nuge a ꝝ. ruga e. Breuiāt vo fugio is. ꝛ fuga e. Ver. l buc. quē fugis
ah demēs. ¶ Iugū i. quo boues iūgunt: ꝛ ꝑ mōtis ſūmitate ꝑ nauiū trāſtro. ꝛ ꝑ tele ꝛc. ver. l buc. aſpice ara
tra iugo referūt ſuſpēſa iuuēci. ¶ Tuguriū ij. idē l eodē ope paupis ꝛ tuguri ꝯgeſtū ceſpite culmē. ¶ V añ l bre
uis eſt: vt fulix cis. ſiue fulica e. Auien᷑ l arato. ꝛ cū pua fulix trepi do volat arua volatu. ver. j. ge. l ſiccо ludūt.

ꝛ hinc cōpoſita hubertus hubertiꝫ iubilo as. pubeſco tuberculū
tubero as. Pylades addit rubrica. Oēs quoq; ſcribūt hr̄tia. n.
vel b. ante v. ꝑdua vt nubes bubo excipiunt aūt bubulcus ꝛ hec
cōpoſita innuba ꝛ pnuba innubus ꝛ pronubus.
PYLADES ait. Rubigo, ambigue poni niniuita hoc compoſi
tum connubium.

V ante c. longa eſt vt duco is. Luceo es. Breuiāt ve
ro Cuculus i. Cuculo as. cuculus i. cucuma e. Cucu
miscris. cucurbita e. Ducēti e. a. Ducenie. a. Lucerna
e. Lucrum i. Luceres rum.

ADDE ex Sulpitio duco as. ꝛ educo as. ꝯpoſitū dux cis. ducat᷑
Niniuita addit ducarius fuca e. lucrinus lucretius lucretia lucre
tilis. mucro. lucumo. Quintianus addit. Lucellū ſucerda. Scri
būt q̄dē auctoꝛes breuiari hr̄tia. c. vel. n. vel. r. añ v. vt nucleus
cuculus trucido ex q̄bus excipiūt nuceria Cucibo cucurio ꝛ bru
chus. que longantur.
IDEM. Q. ait luceres ambigue poni ꝛ lucrinus ꝛ lucrum.

V ante d. longa eſt. vt Rudo is. Ludo dis. Breuiāt
vero pudoꝛ oꝛis. pudet pudebat. Rudis e. Rudis is.
virga pretoꝛis. Rudens rudentis. Sudes is. Studiū
ij. Tuder eris. ꝛ tuders ertis.

ADDE ex Pylade rudie. ex Sīta. rudimētū rudio ꝛ cōpoſitum
erudio rudinus pudicus pudicitia. Deſpāterius trudes is. rudi
co as. Sulpitius addit rudes ruditans ruditanus.
VIRILANUS ſcribit. rudi ꝑteritū in ꝯpoſitiōe ambigue
poni ꝛ rudo is. niniuita. aūt ludouicus.

V ante f. longa eſt: vt vfans tis. bufo onis.
ADDE ex Quintiano tuſe caſtellum italie.

V ante g. longa eſt: vt Iugerum i. breuiāt vero fugio
is. fuga e. Iugum i. Tugurium ij.

DISPANTARIUS addit. hr̄tia f. vel. l. vel. p. ante v. q̄ oīa
breuiant ꝑter fruges, frugi frugalitas. ꝛ hinc deriuata pugio iu
ger iugis iugiter fugi ꝛ inde formata.
QUINTIANUS ait pugilar iuglans ꝛ bugloſa poni ābigue:

V ante l. breuis eſt. vt fulix cis. Producunt vero Cu
lus i. Fuligo ginis. Iulius ij. Mula e. pulex. icis. thu
le es. Uligo inis.

ADDIT deſpāterius dicēs hr̄tia añ u. f. vel. g. vel. m. ꝑduci ꝑter
fulix vel fulica. gula mulier q̄ breuiant. Addeq; ñ cū ꝑducis bu
limeō bule culeus dulia. dulichiū dulichius a. um. iulianus iulia
na iulius a. um. pulus pulaſtra vlus pulypus.
QUINTIANUS addit puleiū pulidamas. Pylades hula ꝛ bu
lo as. etiam ſi cū duplici l. ſcribi poſſunt.
VERULANUS ait. Uligo ambigue poni. Quintianus pulex

fulice. pducit vo Culus i. Mar. nõ culũ nec eſt culus ẽ q̃ nõ cacat olim. ❡ Dulichiũ ij. Uer. iij. eñ. dulichiũ que ſamoſq; ⁊ neritos ardua ſaxis. ❡ Fuligo is. Uer. in buc. ſemp ⁊ aſſidua poſtes fuligine nigri. ❡ Julius ij. idẽ. j. eñ. Julius a magno demiſſum nomẽ iulo. Mulus i. mula e. Mar. geſtari iſctus niſi deſinis hedile mulis. ❡ Pulex icis. idẽ in diſt. mordẽte moleſto pulice: vel ſi qd pulice ſordidius. ❡ Thule es. inſula q̃ ab aliis dr thyle. Uer. j. ge. tibi ſeruiat vltima thule. ❡ Uligo inis. Uer. ij. geor. atq; pinguis humus dulciq; vligine leta. Uligo

U ante m. lõga e: vt humor oris. Humid' a. um. Humanus a. ũ. Breuiãt vo cumul' i. hum' i. Homer' i. Numa e. Numãtia e. humanus i. n. p. Numer' i. Numiſma tis. Rumex icis. tumeo es. tumul' i. tumult' i.

ADDIT Niniuita. Humilis. humilitas. pumilo vel pumilio. pumilus. pumila etiam ſi cum o ſcribi ſolent. Stra. aũt addit. Rumulus. rumus. rumis et inde irrumo as. ſumus. Crumena. Adiunt preterea ſcriptores habentia c vel n vel t ante u. breuiari. preter. Lume. cumanus. cumeus. numen. ſtruma. ſtrumoſus. que producuntur.

U ante n. longa eſt: vt munus eris. Breuiãt vo Cuneus i. Cuniculus i. Tunica e.

ADDE ex Quintiano. Duna. cuneatus. tunicatus. cuniculatim. cuneatim.

U ante p. breuis eſt. vt lup' i. Producũt vo Cupa e. Jupiter. Nuper aduerbiũ. Pupus i. pupula pupill' i. Rupes is. Suparus. Stupa e. Scrupus i.

ADDE ex Deſpãterio. Pupul'. pupilla. ſcrupul'. ſcrupoſus. ſcrupuloſus. ſcrupeus a. ũ. rupicilus. cupẽnus. ſtupeus a. um. vxilio Ex Pylade. Suparus. iupiter. Ex Quintiano. Rupa ius. rupa. Scribunt preterea omnea habentia p vel n vel r ante u pduci. Jnde autem excipiunt pupugi.

Pylades ſcribit ſupremus a. um. duplex. ſcrupulũ vel ſcrupulus variari. Quintianus addit. ſtuprũ cupreſſus. Uerulan' ſpupilla.

U añ r. lõga eſt: vt Curio onis. Breuiãt vero curius ij. Cures ium. op. Curetes populi curulis e. durius ij. flu. Furio is. muria e. Nurus us. nutrio is. ſpurius ij.

ADDIT Pylades. Curules. furor. furia. Quintianus Turius marinus. Turis. v. p. duranus. furioſus. furibundus. Deſpanterius Curetis. duraton. furo is. furio as. muries. murid'. murio Stra. ait. Curetes ⁊ furius ambigue poni.

U ante s longa eſt vt Puſio onis. Breuiant vo fruſino onis Puſilus a. um Suſurrus i.

ADDE ex Uerulano. Suſurro as. ſuſurratio. puſillanimitas. adiungit Quintianus Suſanna. buſiris autem ab eodem variari dicitur.

U añ t. lõga eſt: vt vtor eris. Breuiãt vo cutis is. Frutex icis. futuo is. Futur' ra. rũ. Lutũ i. mutina e. mutil' a. um. Muto onis. Nutrio is. pute' i. putris e. puto as. Ruteni po. Rutili' a. ũ. Rutili po. Rutuba e. flu. Rutupe op. vter a. ũ. vter eris. vtica e vti ↄiũctio

ADDE ex Quintiano. rutrum. rutellum. putus a. um. puta. eo frutex cum inde deriuatis. luteſco: putor. futul mutul. ex Deſpãterio. luteus. lutoſus. lutatus. a luto deriuata quod ſine h ſcribitur. putior. putreſco. putrefacio. putredo. Uerulanus addit. vtinam. Scribunt preterea oẽs polyſyllaba breuiari. Excipiũt a lõgis deriuata: vt vtilis. tutela. q̃ quoq; longant. quib' addũt

❡ Anto. U añ m lõga eſt. vt humor oris. humidus a. ũ. q̃ id poſuim' q: ab humo i q̃ pria breuis ẽ deriuata videt. Uer. j. ge. aut exudat inutilis humor. idẽ in eodẽ. humida ſolſtitia atq; hyemes orate ſerenas agricole. Humanus q̃ tñ ab hoie deriuat in q̃ prima breuis eſt pmã pducit. Breuiãt vo cumul' i. Uerg. iij. geor. cumuloſq; ruit male pinguis arene. Hum' i. idẽ in. ij. eiuſdẽ atq; pinguis hum' dulciq; vligie leta. ❡ Humerus i. idẽ j. eñ. os humeroſq; deo ſimilis. ❡ Numa e. rex romanoꝝ. Juue. hic vbi nocturne numa ↄſtruebat amice. Numan' i. nomẽ viri apud ver. ix. eñ. celebratũ ſit ſatis eiude telis ipune numanũ. ❡ Numer' i. ver. i buc. nũeros memini ſi vba tenerẽ. Numiſma atis. Hor. retulit acceptos regale numiſma philippos ❡ Rumex icis. Uer. in moreto fecũduſq; rumex malue violeq; rubebant. ❡ U añ n lõga ẽ: vt iuno nis. funus eris. mun' ris. Breuiãt vo cuneus i. Juue. digna tuo cuneo: ſpectacula totis. Uer. j. ge. nã pmi cuneis ſcindebãt fiſſile lignũ. Cunicul' i. tã p lepuſculo q̃ p via ſubterranea. Mar. gaudet in effoſſis habitare cunicul' antris. Tunica e. Ju. tunica mihi malo lupini. ❡ U añ p breuis ẽ: vt lup' i. ❡ Cupio is. pducit vo cupa e. iupiter iouis ſiue iupitris q̃ q̃ ſunt q̃ vtrũ q; p duplex p ſcribãt. ❡ Nup aduer. Uer. in buc. nõ vex egonis nup mihi tradidit egon ❡ Pup' i. ⁊ pupa ⁊ pupula ⁊ pupill' ⁊ pupilla. Mart. dicit ſe vetulã cũ ſit cerelia pupa. Perſi. nẽpe hoc qd veneri donata a vgle pupa. ❡ Pupula e. p eo qd qdã dicũt pupilla e Oui. de amo. ſuſpicor ⁊ fama eſt oculis q̃ pupula duplex. ❡ Pupillus i. Ju. pupilli ptãtis. at hic dãnat' inani. Rupes is. ver. i buc: nec tñ phebo gaudet pnaſia rupes. ❡ Suparus i. ⁊ ſtupa a pleriſq; p duplex p ſcribit ſ q: pducũt pmã ſ; ideo poſuim' q: de orthographia nõ ſatis ↄſtat. Scrupus i. vñ ſcrupulus i. ⁊ ſcrupeus a. um. Uer. vj. eñ. ſcrupea tuta lacu. ❡ U añ r lõga eſt. vt curio onis. nomen viri. Luca. curio ſicanas trãſcẽdere iuſſus in vrbes. Breuiant vero curius ij. Juue. qui ſimulant curios ⁊ bacchanalia viuunt. ❡ Cures ium. ſabinoꝝ. Uergi. vj. eñ. curib' paruis ⁊ paupere terra. ❡ Curetes tñ populi ſunt dalmacie. Luca. in. iiij. illic bellaci cõfiſus gente curetũ. Nã p crete ppl'is pducit Uer. iiij. geor. curetũ ſonituſq; crepitantia q; era ſecute. Curulis e. a curru. Luc. in. j. vacueq; loco ceſſere curules. Juue. ſellas ponare curules. ❡ Durius ij. flu. hiſpanie. Sylli. in. j. hinc certant pactole tibi duriuſq; taguſq;. ❡ Furio is. ſiue furo is. ⁊ furor. Luca. quis furor o ciues. ❡ Muria e. Hora. j. ſer. quod pingui miſcere muro muria ꝑ decebit ❡ Nurus us. Uer. ij. eñ. dardanis ⁊ diue veneris nurus. ❡ Spurius ij. Auſonius quicq; notas ſpuriis verſibus appoſuit. ❡ U ante s longa eſt: vt puſio onis. Breuiant vero fruſino onis. oppidũ italie. Juue. aut fabrateric domus aut fruſinone paret. ❡ Puſillus a. um. p paruus. Hor. dij bene fecerũt inopẽ

Juuenal.

Horatius.

Cuniculi

Vergilius

me quodq puſilli. ¶ Suſurrus i. Vergil. in
Suſurrus bucco. ſepe leui ſomnū ſuadebit inire ſuſur
ro. ¶ V ante r longa eſt vt vnor. breuiāt pro
Curis is. Martia. de cute qd faciat ille vel
illic ſua. ¶ Frutex cis. Oui. in. ij. de arte
ritos ego qui cauent frutices violaria vidi.

buteo. furio. futilis. glutio. glutinum. glutino as. lurbeolus. lu
rbeus a lurbo cum b ſcripto. mutuus a. um. mutuo. mutio tis.
mutuor aris. ſtruthius. ſtruthion. brutidus. brutidus.
EXCIPIT Nunitra ab vltima parte regule. Juuerna quod
producitur.

Furuo is. Auguſtinus apd Mar. qd futuit glaphyrā. Anto. hanc mihi pcuā fuluia conſtituit ſe quoqꝫ vti fu
Ouidius. ruā. ¶ Lurū i. Hor. j. epi. vixiſſet canis immūdis vel amica lutoſus ¶ Mutina e. Luca. in. j. biſt. Ceſar peru
ſina fames: mutineqꝫ labores. ¶ Mutilus a. um. Ouid. in. iij. de arte turpe pecus mutilū: turpis ſine grami
ne campus. ¶ Muto onis. a quo mutoniatus a. um. Mart. dormis cū pueris mutoniatis. et ei carmē phe
leuciū. Hora. tñ. j. ſer. pduxit dicens: huic ſi mutonis verbis mala tanta videntis. ¶ Puteus i. Juue. hortu
lus hic puteuſqꝫ breuis nec reſte mouendus. ¶ Putris e. qd primā habere breuē oſtdit. Ouid. in. j. de pōto di
cens cibur vt occulta viciata putredine nauis. idē. xv. meta. putrefacta eſt ſpina ſepulchro. ¶ Puto as. ſiue p
eo qd eſt cogito as. ſiue p eo qd eſt arbores purgo. Ruteni orum. ppli germanie. Luca. in. j. ſoluunt flaui lon
ga ſtatione ruteni. ¶ Rutilus a. um. ꝛ rutilo as. Ver. hec mō q̄ toto rutilauerat igne comaꝫ. ¶ Rutuli ppli
Rutupe italie antiqſſimi. idē. j. eñ. ternaqꝫ tranſierint rutulis hiberna ſubactis. ¶ Rutuba e. flu. italie. Luc. i. ij. Vn
da facit rutubamqꝫ cauū dilabitur inde. ¶ Rutupe oppidū britannie littorale. Jdem rutupinaqꝫ littora fer
uent ꝛ Juuena. rutupino de edita fundo. Vter a. um. ꝛ ab eo cōpoſitū vterqꝫ vtraqꝫ vtrūqꝫ. ¶ Vter vtris: qd
tameſi in declinatiōe prima longa poſui: idcirco ſuſpicor primā habere natura breuē: qd ab eo vterus deri
uatū breuiat. Ver. ij. ene. ingemuit ſtetit illa tremens vteroqꝫ recuſſo. ¶ Utica e. oppidū aphrice. Luca. in ſe
xto non vtice lybic clades. ¶ Et ꝛ ab eo cōpoſita. vt vtiqꝫ vtinā veluti.

¶ Anto. V purum ante u conſonantē lōga
Vergilius eſt vt vua: vuidus a. um. Verg. in buc. aut cu
ſtos gregis aut mature vinitor vue: idē i eo
dē vuidus hiberna venit de glande menal
cas. Qd ſi ꝯſonās pcedat u breuiat vt fluui9
ij. pluuia e.
¶ A ante b in medijs ſyllabis breuis ē: vt
calaber a. um. alabande arꝫ. pducit pō ata
bulus i. vēt9 apulie peculiaris. Hor. in. j. ſer.
oſtare mihi qs torret atabul9 ꝛ qs. Barra
bas ſedu. i paſchali: tūc colucre baal tūc ele
gere barrabā: ſꝫ poti9 dicendū eſt p duplex b
ſcribēdū eē: interptat ei filius abba. i. pris
Et vbalia in abilis. vt amabilis: penetrabi
lis: ꝛ in abundus: vt populabūdus: ꝛ in abu
lū finita vt venabulū i. incunabulū i. acceta
bulū i. ¶ A añ c breuis eſt: vt alacer. Produ
cit pō benac9 i. lacus italie. Ver. ij. ge. flucti
bus ꝛ fremitu aſſurgēs benace marino. Clo
Cloaca. aca e. Juue. pinguis torrēte cloaca. ¶ Iracū
dus a. um. Hora. i poe. impiger iracūdus in
exorabilis acer. Meracus a. ū. idē. ij. epi. ex
Muſtaci um. pulſi elleboro morbū bilēqꝫ meraco. ¶ Mu
ſtaciū ij. Juue. cenā ꝛ muſtacia perdas. Labē
te officio crudis donandi. ¶ Opacus a. um.
Juue. tanti tibi nō ſit opaci. Paſtinaca e. et
p piſce ꝛ p radice horteſi. Macer eſt paſti
nace virtus in ſemine tñ. ¶ Piſtacium ij.
ex nunc ghe arbor. ¶ Palladius de arbore
inſitione quin amygdaleos ſubeūt piſtacia
ramos. ¶ Portulaca e. Macer ādrachnes
Sarracū greceq̄ portulaca latie. ¶ Sarracū i. Juue
na. frigida circūagunt pigri ſarraca boote ꝛ
nōia terminata in aculū: vt tabernaculū i.
gubernaculū i. crepitaculū i. ꝛ in aceus a. uꝫ.
vel acius a. um. vt ordeaceus a. um. arundi
naceus a. um. gallinaceus a um. vinacius a.
Lucanus. um. ¶ A añ d breuis ē: vt bragada flu. aphri
ce. Luc. in. iiij. bragada lentus agit ſicce ſul
cator arene pducūt vero cicada: e. Ver i buc.
ſole ſub ardenti reſonant arbuſta cicadis.
¶ A ante g longa eſt: vt imago inis. cartha
go inis. breuiāt vero aruiragus i. Ju. ꝛ de te
mone britāno excidet aruirag9. rex fuit bri
tānie. ¶ Aſparag9 i. idē. a ſpagis q̄ deſpiciat
pruinis cauda. ¶ Chiragra e. Mar. ſunil pa
trono porrigit hec chiragra eſt. ¶ Mādra
gora. Colu. mandragore piat flore meſtāqꝫ
cicutā. ¶ Pelagus i. Ver. nō illi imperiū pe

V purū ante u cōſonātem longuꝫ eſt: vt vua. Qd ſi cō
ſonās precedat breuiatur vt fluuius ij. Pluuia e.

¶ De medijs ſyllabis. Caput. v.

¶ Epitome.

Accipe et ſit medijs a lector quanta vocalis
Productam dicas gaudeo nauta vide.
¶ A in medijs ſyllabis añ g n t u pducit ꝛ in alijs rapitur

Ante b i medijs ſyllabis breuis ē. vt cala
bria e. Syllaba e. Producitū vō Atabul9
i. Vbalia i abilis deſinētia. vt amabilis e. ꝛ
in abund9 a. um. vt populādus a. um. ꝛ i abulū vt icu
nabulum i. venabulum venabuli.
ADDE ex Quintiano. Barrabas. amabo aduerbiū. Quod au
tem dicit Antonius in abilis terminata longari excipit Sera.
inſtabilis. inhabilis ꝛ circundabilis que breuiantur.

A ante c breuis eſt: vt alacer alacris. Producūt vero
benacus i. Cloaca e. Iracūdus a. um. Meracus a. uꝫ.
Muſtatiū ij. Opac9 a. um Paſtinaca e. Paſtitiū ij.
Portulaca e. Sarracū i. Et nōia deriuata i aculū vt
gubernaculū i. ꝛ in aceus a. um. vel acius a. um. vt or
deaceus a. um. gallinacius a. um. Vinacium ij.
SUPERIORIBUS Verulanus addit. Chodcaca. Sarra
ca vrbs. Et in cundus terminata. vt iracundus. Deſpanterius
Anchaces. Bonifacius. eumachus. limaca. laudace. hippaco as
mumacius. opaco as. opacitas. oracilus. pheacia. pheaci. phea
cij. ſampſacū valaci. Ex Quintiano adde. iachus. ſolopachiū. pe
diacia nomē pprium. Syracuſe. ſyracuſius. romacula. mēdacium.
fallacia. Et que ab habentibus genitiuum in acis deriuantur.
que longant a ante c in medio.
pyladeo ſcribit Trinacria variari. Sera. obliquum ſiphacis.
A añ d breuis ē. vt bragada flu. producit vō cicada e.

DESPAUTERIUS addit. Ageladas e. lader. Idem ait ex barbaris. propria in adus terminata produci.

STRA. ait. eadem ablatiuū ⁊ troades ambigue poni.

A ante g. longa eſt. vt imago ginis. Breuiant vero Aruiragus i. Aſparagus i. Chiragra e. Mandragora e. pelagus i. podagra e. Vertagus i. ⁊ nomina i agoras terminata: vt Anaxagoras e.

NINIUITA ſcribit hec quoqꝫ breuiari que cōpoſita ſunt ab agoge. quod eſt ductio: vt iſagoge: paragoge: ſynagoga: pedagogus: agoge: apage. Idem ait breuiari choragus ⁊ coragium contra. B. mātuanum. Idem ait noia ſecunde inflexionis breuiare A ante. G. in medijs: vt lucagus: ⁊ ſuffragiū cū ſit a frangendo. Idem ait omnia que ſunt a gora. qđ eſt forum breuiari: vt pythagoras. ab agra quoqꝫ compoſita breuiari dicit: vt chiragra inde addit idem abdenago: altiages: arpiages: Cartilago: lalage: maſſagete: pantagia: patagia: thyrſagetes. Quintianus addit breuib' a phagos et vagus compoſita: vt lotophagus: noctiuagus: anaglypha: phenagore: indagus a. ū. Idem addit a frāgo cōpoſita: vt cruriſragium ⁊c.

VERULANUS ait hec variari chyragra et podagra: quibus addit. Quintianus agragas.

SCRIBUNT oēs hec cōpoſita notari debere: vt contagium a tago vl tango: coagulum a cogo. repagulum a pago. que omnia producunt a ante g.

A ante l. breuis eſt: vt menalus i. producunt vero canalis. et denominatiua in alis deſinentia. vt vocalis e.

ADDE ex Deſpaterio: caramalus. v. p. cephalonia: ialiſū: nagalia: mapalia: meſſala: meſſalin': a. pharſalos: pharſalus: pharſalius. a. um. pharſalia: ſandaliū: ſandaliotis: ſardanapalus: ſodalis: ſodalitium: ſodalitas: ſtymphalus: ſtymphalis idis. ſtymphalum: Quintianus addit. omphale: cephalonecataqualicilus cephaloedis. Verulanus addit ab aſcal deriuata produci. vt aſcalonium. abeſalon. Pylades in alis vel ale terminata pduci ſcribit.

QUINTIANUS ait. atalāte. pharſalia. italia. ſtymphalides coralium poni ambigue.

A ante m. breuis eſt: vt calamus. producunt vero Dictamū i. ⁊ v̄balia ī amē finita vt certamē. Solamē et hebrea ad declinationē nr̄az reducta vt adā adam' i.

ADDE ex Pylade contaminō as. exanimo as. et in amentum terminata. vt ornamentū. Verulanus thumiama. Quintianus: ſyridame. Niniuita. philamon. v. p.

A ante n lōga eſt: vt inanis. Breuiāt vero apidan' i. Balanus i. Clibanus i. Drepanum i. Dardanus i. Eridanus i. Galbanū i. Hippanis is. Hypomanes Laganū i. liban' i. Raphanus i. Rhodan' i. Et noia greca ī phanos vl' phanes deſinētia: vt Stephan' i. Ariſtophanes is. ſican' a. ū. ⁊ cyane indifferētē habēt

ADDE cū breuib' emanuel. ex Niniuita. ariſtophanes ⁊ q̄ ſunt a phanes deducta: aſtyanax. arane. ananias. alcanus. abana. berbania: capaneus. conchani. ceranus. prirānis. dardania. dardanius. dardanides. dardanis. ecbatana. illibanus. marcomanes. manganus. pauſanias. pantaneī. ptyane. pytanus. v. p. ſequana. ſequanicus. a. ū. ſuſana. taprobane. teſſimanus. tran'. trenic. tranos.

A an̄ p breuis ē: vt terapna e. Producūt v̄o anapis lagi ſeu ſicꝫ tridētē. ⸿ podraga e. Mar. litigat et podragra. Diodorus flacce laborat. podagra

⸿ Vertagus i. idē in diſtichis nō ſibi ſꝫ dn̄o venatur vertagus acer. et noia ī agoras deſinētia: vt anaxagoras: pythagoras: ariſtagoras: hermagoras. A ante l. breuis eſt: vt menalus i. pducūt vero hec canalis. Vergi. in. geor. currentē ilignis portare canalibus vndā. Et denolatiua in alis: vt verbalis e. vocalis e. ſacerdotalis e. natalis e. A ante m breuis eſt. vt calamus i. Producūt v̄o dictamū i. Ver. xij. eñ. dictamū genitrix dictea carpit Vergili. ab ida. ⸿ Et nomia verbalia in amē execūtia: vt certamē inis. ⁊ exeūtia in entū. vt armamētū i. nucamētū i. firmamētū i. Et nomina hebrea ad nr̄am declinationē extēſione ſyllabarū reducta q̄ q: in fine acuūtur in eadē ſyllaba retinet accētū. ⁊ ex cōſequenti rōne latina eadē pducūt: vt adā adamus i. Abraā abraham' i. roboā roboam' i. A ante n lōga eſt: vt inanis ⁊ Romanus a. um. garganus i. necꝫ enī vſq̄ breuiaī vt q̄dā delirāt. Breuiant v̄o Apidanus i. Luca. in. vj. apidanus nūq̄ celer niſi mixtus enipeus. ⸿ Balanus i. atqꝫ inde balanatus a. um. Hor. iij. car. nec preſſa tuis balanus capillis. Perſius balanatū gauſape pectis. ⸿ Clibanus i. qđ nomē grecū eſt interpraturqꝫ fornax. ⸿ Drepanum i. verg. iij. eneī. hinc drepani me portus ⁊ illetabilis ora. ⸿ Dardan' fili' iouis. vergil. vij. eñ. dardanus ideas phrygie penetrauit ad vrbes.

⸿ Ebrī. A. ante n. hinc dematur oceanus cuius penultima breuis eſt. Iu. oceanū quotiens aliquid de moribus audent.

⸿ Anto. Eridanus i. Ver. in. vj. plurim' eridani p terrā voluit̄ amnis. Galbanū i. Iuue. cerulea indutus ſcutulata: aut galbana raſa. Iuuena. Ver. iij. geor. galbaneoqꝫ agitare graues nidore chelidros. Hypanis is. verg. iiij. geo. ſaxoſumqꝫ ſonās hypanis: myſuſqꝫ caic'. Hyppomanes idē. iij. geor. hyppomanes lentus diſtillat ab inguine virus et Iuue. hyppomanes carmēqꝫ loqr. coctūqꝫ venenū. ⸿ Laganū i. Ho. j. ſer. refero laganiqꝫ catinū. ⁊ ibidē laganū portātes enophoriſqꝫ. Libanus Sedulius in paſchali. ſemp hn̄s frōdes: et tāq̄ libana cedrus. Rhaphanus i. Catulus intrabūt rhaphaniqꝫ mugileſqꝫ. eſt enī carmē phaleuticū. Rhodanus i. Ouiđ. ij. meta. heſperios amnes rhenuꝫ rhodanūqꝫ padūqꝫ. Ouidius. Satanas mediā pducit rōne ſup̄ius dicta: q̄ſi dicit ſathā. Et noia greca in phanos vel phanes deſinētia: vt Stephanus i. Diaphanus a. ū. epiphaēs anis. Ariſtophanes is. Hora. j. ſer. eupolis atqꝫ cratinus ariſtophaneſqꝫ poete. ⸿ Sicanus a. um. mediā habꝫ indifferētē lōgā vt apud verg. v. eñ. ſida reor Vergili. fraterna ericis portuſqꝫ ſicanos breuem: vt apud Oui. in ibim plurima que flāmas ſicanus etna vomit. ⸿ Cyane quoqꝫ indifferētem hꝫ breuē apud Ouiđ. in. ij. de p̄o ro q̄ qꝫ ſuis cyanē miſcet anapis aquis. Mart. Sic minimas intrant cyaneaſqꝫ nates: longam apud Iuue. cyaneas plenos ⁊ tempeſtatibus vites. Ouid. ix. met. cognita cyane preſtanti corpore nympha. A an̄ h breuis eſt: vt alapa Terapne

⸿ Terapne es. oppidū laconie. Nā breuiare Syllius italicus oſtendit: vt diximus alias cū dixit nōnūq̄ affirmat terapneia ilion ar-

mis. Ouid. in epi. paridis poſitione pducit
dicēs. Rure terapneo nata puella phrygem
producunt vo anapis ſicilie flu. Ouid. xiiii.
meta. et cyane dixit anapis et ortygia aretu-
ſa. ℂ Meſapus i. nomē ē viri ppriū a verg.
in. en. celebrati. ℂ Priapus i. idem in buc. ſi
mesapus num lactis ⁊ hec te liba priape quotānis.
serapis ℂ Serapis is. deus egyptioꝝ. Marti. vince
bant nec q̄ turba ſerapin amat. Sinapis is
Colu. ſecꝫ laceſſanti ſicerū factura ſinapis.
ℂ A ante q breuis eſt. vt tanaquil. auuch.
Ante ſn de te tanaquil tua q̄ſi ſororem. Ne-
quaq̄ vo pducit vtraqꝫ in ablcō. nā in neō
actō breuiat. A ante r breuis eſt. vt citbara
e. Barbarus a. um. iſmarus i. tartarus i.
ℂ Producit vero amaracus i. verg. j. enei.
italie lucus vbi mollis amaracus illum.
ℂ Amaracus ra. rum. idem primo georgi.
Et amaris intiba fibris. ℂ Auarus ra. r ux.
Hor. ſemper auarus eget ℂ Cochleare is.
Mart. Mittere cū poſſis vel cochleare mi
hi ⁊ in diſtichis nūquid ſcis poti⁹ cur cochle
are vocer. ℂ Denarius. ij. Mart. vnus ſepe
tibi tota denarius arca. Idem tamen alio
loco breuiauit dicens. Denariis tamen hūc
non amo baſſe tribus Tiaras e. vergi. vij.
enei. ſceptrum ſacroꝫ tiaras et Iuue. phry-
gia veſtitur bucca tiara. Et denominatiua
in rarius a. um. atqꝫ etiā ſubſtātiue accepta
in arius ⁊ arium. vt ſextarius ij. ſacrarium
ij. ornarium ij. veſtiarium ij. roſarium ij. Iu
Vergili. ue. de quo ſextarius alter. idem apud illace
potius ſacraria lene. ℂ A āte s breuis eſt
vt petaſo onis. carbaſus i. pegaſus i. Produ
cunt vero agaſo onis. Perſius. Hic dama eſt
non treſſis agaſo. Amaſis is. Luca. in. ix.
non mihi pyramidum tumulis euulſus ama
ſis. Omaſum i. Hor. Cū pingui tētus oma
ſo. ℂ Parnaſus i. ouid. j. met. nomine par-
naſus ſuperatqꝫ cacumine nubes. ℂ A ante
t breuis ē: vt cyathus i. lapatus i. carpathi⁹
a. um. Producunt vero aratus i. poeta gre-
cus. Germanicus in aratū a ioue pncipiū
Achates. magno deduxit aratus: ⁊ ouid. cum ſole ⁊ lu
na ſemper aratus erit. ℂ Achates e. nomē
proprium viri a vergi. in eneid. celebrati. et
lapidis cuius meminerit plinius atqꝫ ſoli-
nus verg. j. eneid. ipſe vno graditur comi-
tatus achate. ℂ Aratrum i. cuius mediam
natura eſſe longam vel ex eo colligimus qꝫ
apud idoneos auctores ſemper lōga reperi
Egates. tur: tametſi a grecis aratron per o micron
ſcribatur. et Petrus riga quodā in loco bre-
uiauerit. ℂ Egates inſule in mari lybico
Syllius libro pmo punico. Flore virēs auet
egates abolere parentum dedecus ⁊ in codē
opere ſepe. ℂ A ante u conſonātem lōga eſt
vt cadauer eris. papauer eris. ℂ Batauus a
um. Iuue. Hic petit euphratem iuuenis do-
miti ꝫ bataui⁹ ⁊ Martialis in diſtichis. et
mutat latias ſpuma barbaua comas. Luca
nus tn̄ in. j. breuiauit dicēs. Vāgiones bata
uiqꝫ truces quos ere recuſo.

is. Meſapus i. Priamus i. Serapis is. Sinapis is.
ADDE ex quītiano iſapia. iapix. iapigia. iapis. iapidia. neapo
lis. cynapeo. ſerapiō. ex Niniuita. caiaphas. iapetides meſapia
ſynapi vel ſynape is. Ex Pylade ſeraptis.
QUINTIANUS terapneus et ſerapis ambigue poni.

A ante q breuis eſt: vt tanaquil. Producunt vero ne

quaq̄ et vtraqꝫ in ablatiuo.
DESPANTERIUS ait ablatiuos cōpoſitoꝝ a qui s et ad
uerbia produci ⁊ vtraqꝫ.
A ante r breuis eſt: vt Citra. Producunt vero amara

cus i. Amarus a. um. Auarus a. um. Cochleare is.

Denarius ij. Tiaras e. Et denoiatiua in arius a. um

vt antiquarius a. um. ſextarius ij. ſacrarium ij.
ADDE ex Verulano. tiara: tiaras: zodoara: margarita: addit
Quintianus: tatarus: aaron: angario: byzares. Calcaria: pro-
gnariter: margaritū: panarea: balcares: balearicus: a. ur: capha
reus: megarus: palatica: mortariū. Et in aris vel are terlata:
ait pduci. Hic tn̄ idē excipit ab in arius terlaris tenarius qō dī
cit breuiari cū lōgis addit. Deſpāterius: amaracin⁹ a. um: ama-
reor: amareſco: amaricare: amaror: amaritudo: auaricia: auari
cus: vel auaricus: hilarius: lōgaren⁹: magar⁹: nouara: pinarius
A ante s breuis eſt: vt Petaſo onis. Producūt vo
a gaſo onis. amaſis is. omaſum i. parnaſus i.
QUINTIANUS addit. gymnaſie: caſio: colocaſii: viribaſ⁹
v. p. amaſius: amaſia ⁊ alia q̄ ſunt forme deriuatiue. Deſpāteri⁹
albumaſar: capraſius. v. p. iaſon: naaſon: orbaſius: paſcaſius:
viridaſius. Verulanus dicit propria q̄ hn̄t in mediis. A ante S
eſſe coīa ſed frequētius produci tu pbatiſſimos imitare.
A añ t breuis eſt: vt Cyath⁹ i. Producūt vo arat⁹ i.

achates e. nomē viri ⁊ lapidis. aratrū i. Egates iſule.

ADDE Deſpanterius: Bullatius: curatius: ceratbus: cicatrix:
cicatrico: egnati⁹: erymathus: fabrateria: grabat⁹: hypatos: ho-
ratius: leucate: lupanū: palat⁹: pilat⁹: palatiū: palatinus a. um.
reatepbabarō: terbatus: tiphata: treathus: tegeaticus: thea-
trū: amphitheatrū: veratrū. Idē ſcribit. in atus a. um. in atus
a. um. in aticus: a. cus. in atoꝝ. in atum deriuatiua pduci. in ates
quoꝫ pduci ait: ſed inde excipit ſocrates: xenocrates: hippocra-
tes. ⁊ cetera que a cratos qō eſt robur deriuant q̄ dicit breuiari.
QUINTIANUS lōgis addit viriatus: argathonius: gagates
theutates: crycates: tyndares: cyratus: phanaticus: pirrata:
addit preterea oīa denoīatiua: participia: verbalia: ⁊ ſupina preter
ea ea que ſunt a do. pas. et oīa a primitiuis longis deriuata: vt
a prefatum: prefario ⁊c.
IDEM Quintianus ait hec ambigue poni: affatim: ſocrates:
ſocraticus ⁊ nabathens.
A ante n cōſonantem longa eſt: vt cadauer⁹ cadaueris

Breuiāt vero Batauus a. um. Patauium patauij.
ADDE ex Verulano proauus: tritanus: ⁊ q̄ a breuibus cōponū
tur q̄ breuia ſunt: nam a longis longa manent.
NINIUITA addit barbauis: patauinus a. um. garanagium
garanaginus a. um. Sctra. duranus addit.
QUINTIANUS ait barbanus indifferenter poni. Niniuita
tetanus.

ℂ Epitome.

Europs cur fratres magnetis nerea turbat.
Et ciuicos fratres menia noſtra tenent.
ETE (inqꝫ) in mediis ſyllabis āte c. ſ. m. n. ⁊ t. protrahitur: in
aliis autem eſt correpta.

E Ante b breuis eſt: vt Erebus i. Producunt vero corebus bi. Ephebus bi. pherbus a. um.
DESPAUTERIUS addit alebes: delebilis: itaq; hec p ae. diphthongon ſcripta. perrebe & inde perrebus a. um. et hec per oe amebeus corebus.

E ante c longa eſt: vt imbecillus a. um. Cercopitecus i. Breuiãt vero Seneca e. Senecio onis.
QUINTIANUS addit. a decẽ cõpoſita. vt duodeci &c. & a deca cõpoſita. vt endecaſyllabi: ezechias: telecoõ. romechium: illecebre. Deſpãterius dicit breuiari a fecus cõpoſita. vt altrinſecus: acerſecomes. berecynthos. berecenthia: pherecles: odides: ſuffecius. aechius. quadriſyllabum.
QUINTIANUS ait hec ambigue poni imbecillis. pherecles execror. phalecus.

E ante d longa eſt: vt teredo inis. Breuiant vero andromeda e. eſſedum i. Macedo onis. Tenedos tenedi. Unedo onis. Et ab hedra cõpoſita: vt cathedra. Synhedra:
ADDE ex Verulano. Melchiſedech. et compoſita a correptis: vt bipedes comedo: et deſinentia in da. vt andromeda. Idẽ ait propter raro produci. vt Saphredus. Deſpãterius addit in don deſinentia vt amphimedon corripi. & in de. vt alcimede es. inde hec apponit. Celedon. democedes. empedocles. lacedemon. lacedemonius. lebedus. peucedanum. remedium. vagedruſa; hebedeus. Quintianus. veleda. et nomina in edus terminata vt menedemus. & a pede compoſita. vt ſuppedito.
Niniuita ait hec ambigue poni. Ficedula. Quintianus macedo et que ſunt ab hedra; vt cathedra.

E ante f indifferens eſt: vt tepefacio tepefacis patefacio patefacis. Producunt vero Veneficus venefici Venefica e.
ADDE ex Stra. Veneficium. Ceteri ſcribunt infinita cum facio & fio compoſita variari: vt tepefacio. liquefio &c.

E ante g breuis: vt Telegonus i. Producunt vero Cethegus i.
ADDE ex Sulpitio derſuarius s lego as. vt collega triſtega. q̃ lõga ſunt. Addit Deſpãterius naupegus ſymplegades ſymplega. Et hec ſcripta diphthõgo ae. cynegyrus panegiris panegirici verſus. Quintianus categoria. collegium.
IDEM Stra. peregrinus dicit ambigue poni.

E ante l breuis eſt: vt obelus obeli. Sepelio ſepelis. Producunt vero phaſelus phaſeli. Cybele indifferentem habet.
ADDE ex deſpãterio philomela philomel⁹ eumelus perimele cãdela candelabrũ. ſamelicus & hec diphthõgo ae. ſcripta. chamelea chameleon chamemela; mantelẽſis. mantelum. Ex Quintiano videlicet paralelus.

E ante m longa eſt: vt eremus i. Breuiant vero elemẽtum i. Ptolomeus i. Tlepolomeus i.
ADDE ex Pylade q̃ ſunt a polemos vt ptolomeus q̃ breuiãtur. artemis. vehemens. alemanus telemachus telemus artemidorus ex Sulpitio Serb ſemani ex Stra. anchemolus archemor⁹ polemus. v. p. Et nota q̃ hĩt tele. vt tetemach⁹ ſolem⁹. v. p. tutemet alemania. deſpãteri⁹ addit anthemus ſiue anchemius agremiſcia chryſoremis anaximenes antolem⁹ polemõ ploxemus STRA. ait Abſtemius ambigue poni.

E ante n producitur: vt verbena verbene. Breuiant

E ante b breuis eſt. vt erebus i terebinthus i celebris celebre. mulicbris mulicbre. producit vero corebus i. vergil. ij. eneid. iuuenisq; corebus mygdonides. ¶ Ephesus i. Iuue. Armenius zelarus cuncris narrat ephebis. ¶ Perreb⁹ a. um. a perrhe vrbe theſſalie: ſ; per e diphthõgõ ſcribit. Oui. xij. met. corpore Ouidius
nõ leſo prebebũ cena vidi. cenca prebebus. ¶ Anto. E añ c lõga eſt vt imbecillus a. u; qð ex i & bacillus cõponit i quo pma breuiat. Breuiãt ṽo ſeneca e. Iuuen. a ſeneca: q̃ ipſo bon⁹ q̃ cotta ſolebat. ¶ Senecio onis. eadẽ q̃ rõne breuiat. ¶ E añ d lõga ẽ: vt teredo inis. vredo inis. albedo inis. Breuiãt ṽo andromeda e. Oui. i epi. ſapphus andromede patrie fuſca colore ſue. Eſſedũ i. verg. iij. ge. belgica vel molli meli⁹ ferre eſſeda collo. Macedo onis. Luc. i. v. i macedũ terras miſcens aduerſa ſecũdis. Tenedos i. vergi. ij. eñ. ẽ in cõſpectu tenedos notiſſima fama. Et ab hedra hoc ẽ ſede compoſita: vt cathedra cathedre. ſynhedra e. exedra e. Mar. x. epigrã. cũ cathedralicos portet tibi rheda miniſtros. ¶ Unedo onis. ideo breuiat q: ab vnus et edo cõponit. ¶ E añ f indifferẽs eſt vt tepefacio cis. liq̃facio cis. Horat. ij. ſer. in matris iugulo ferrũ tepefecit acutum. tepefecit ſcða breui poſuit longã Catul. poſuit dicẽs. Atra Vergilius
tepefaciet pmixta flumina cede. Ver. ij. eñ. Illos patefact⁹ ad auras. & Proper. Nec ſtãti oĩe patefiãt nocte feneſtre. ¶ Veneficus ſemp pducere reperit: ſ; id forte efficit: q̃m ſi plures ſyllabe breues pcurrerẽt vix poſſet recipi in hec gña carminũ q̃ ſunt magis in vſu. ¶ E añ g breuis eſt: vt telegonus. i. clegus i. Vcalegon onis. ¶ Producũt ṽo cethegus i. nomen proprium viri Romani. Iuuenalis. Clodius accuſet mechos catilina cethegum. ¶ E ante l breuis eſt: vt obelus i. quod breuiare ex eo manifeſtum eſt: quod a grecis per epſilon ſcribitur: et quod in diminutiuũ illius a vergilio in roſis breuiatur cum dicit. Hec aperit ſummi faſtigia celſa obeliſci. ¶ Sepelio is. Perſius iſpides; Perſius
hunc ſepeli tu reſtas perge tacebo. ¶ Producunt vero phaſelus phaſeli. Iuuenalis. Paruula fictilibus ſolitum dare vela phaſelis. ¶ Cybele tum breuiare: tum producere reperitur Ver. iiij. eñ. Hinc matris cultrix cybeles corybantiaq; era. Cum vero pducitur per duplex ll ſcribi conſueuit. Luc. in. j. Et lotam paruo reuocant almone cybellum. Barbara vero in el finita que ad noſtram declinationem ſyllabe extenſione reducunt: producunt: vt michael michaelus iſrael iſraelus iſraeli. ¶ E ante m longa eſt: vt Eremus eremi. nam per e. longum in ſecunda ſcribitur a grecis: in quo peccauit hymnographus. cum in carmine ſaphico ſcripſit. preporẽs martyr eremiq; cultor. ¶ Racemus racemi. vindemia vindemie. Breuiant vero elementum elementi Horatius primo ſermo. doctores ele- Racemus
menta velint ut diſcere prima. ¶ Ptolome⁹ i. Lucanus in nono te ptolome feram fruſtra ciuilibus armis. ¶ Tlepolemus tlepolemi. Ouidius in epiſtola penelopes ſanguinem tlepolemi lycium tepe fecerat haſtam. ¶ E añ n producit: vt vbera vbere: murena.

vero armenia armenie. Hebenus hebeni. Helena e. iu
uenis is. Jngenium ingenij. Jngenuus a. um. Olen⁹
oleni. Porſena porſene. Et compoſita a venio venis.
vt aduena aduene. Et genes hoc eſt genus vt archi-
genes: antigenes: Diogenes: hermogenes: mennoge-
nes. Origenes. Protogenes. Et a ſtenos hoc eſt ro-
bur: vt antiſtenes: calliſtenes. Demoſtenes. et a pthe-
nos qđ eſt virgo: vt parthenius: parthenope: parthe-
nopeus. Et in mene vel menes finita: vt climene: peri-
climenes. Archimenes.

SCRIBIT nuiuita a Xenoſcōpoſita etiaȝ breuiari vt philo xenus polexena. preterea armenius a. um. achemenes acheme nines: ambenus: alchamenes: ariaſineus: amphiegonia: alime nus: abdenago: berenice: berenicis: carmenion cerene⁹: climen⁹ clazomene: diadumenus: echeneis: cumenus: cumenius: curime ne: eugenus: eugenia: helenus: herenius: hyppomenes: idaſine nus: idomeneus: iphigenia: agenius et eiuſdē originis cetera. Ige nitus. et a ginno cōpoſita vt indigena: melpomene es: miſſume nos: miritenes: nyctimene: orchomenus: ormenus: parmeno: pemenis: periclymenus: porſena: ariſtomenes: ſtelenus: telome neus: catenēria. Quintianus addit: carcenades: boriſtenes: mi ritenes: achemenius: degener iuuenilis: Caſinenus: quatenus: hactenus: protenus: himeneus: philopemenus: ambenus ialme nus: anaximenes: parmenio: aſenech: clazomeni⁹: ochenius. IDEM ſtra. ait nerine: porſena: ambigue poni.

E ante p breuis eſt: vt Thelephus thelephi. Produ
cunt vero Aſepus aſepi. Aſclepius aſclepij. Joſe-
phus ioſephi preſepe preſepis

ADDE ex Aeruſano. hipepe: preſepium. Ex Niniuita. eſepius a. um. Addit hec quoq; ac diphthōgo ſcripte hipepe: preſepe: pre ſepio is. hec autem p oe hodepor us: hodeporicum: ſynalephas epiſynalepha. Quintianus Aſclepiades.

E ante q breuis eſt: vt Diequarti. Diequinti.

E ante r breuis eſt: vt Cerberus i. Producunt vero
abdera re. auſterus ra. rum. cythera orum. cyperu ſi.
galerus i. Homerus i. hiera e. iberus i. miſterium ij.
niceterium ij. poderis is. Syncerus a. um. ſeuerus
a. um. tricteris idis.

DESPAUTERIUS ſcribit nomina propria vel hominum vel locorum et fluuiorum fere produci: vt Saleranus. cythera orum. Inde tamen excipit hec que breuiantur. Sunt autem cytherea Cytherei⁹. atheron. aſterie. aſteris. aſterion. aſteriſcus. Bauere rus. bellerophon. cerberus craterus. cicero. cremera. camere. ca merius. caſperula. caſperus. eucherius. eleutherius. glycere. gly cerium. hiero. hieronymus. hieroſolyma. et quicquid eſt ab hie ros qđ eſt ſacer. hiericus. hieremias. himera. laberius. merme ros. nuceria. pierus. proteros. ſilerus. ſigeri⁹. ſtaberius. tyberis. tyberinus. tyberi⁹. triphierus. valerus. valerius. nicerores. nice rocianſi. et ab heros qđ eſt amor cōpoſita. vt philcros. et a ceros: Rhinoceros. egoceros. bucerus a. um.

murene: catena catene: alienus aliena alie num. Breuiant vero: Armenia armenie. Vergilius i bucolicis. Daphnis et armenia curru ſubiungere tigres. ¶ Hebenus hebe ni. Verg. ij. geor. Fert hebenum ſolis eſt thu rea virga ſabeis. ¶ Helenus heleni. helena helene Ver. iiij. en. hos helenus molitus. idē iij. ornat⁹ argiue helene quos illa micenis Juuenis is. idē in. ij. Juuenes fortiſſima fru ſtra. ¶ Jngenium ingenij. Hora. ingenium grai⁹s muſa dedit ore rotundo. ¶ Jngenu⁹ a. um. Juuenalis ingenui vultus puer inge nui ꝑ pudoris. ¶ Olenos i. oppi. etolie al terius quoq; fuit hoc in papi. iiij. theolonos lonijs et fluctibus hoſpita portu. Seneca. in troade. olenos tectis habitata raris. ¶ Por ſena porſene rex hetruſcorum. Martia. hāc ſpecta e manum porſena non potuit Verg. tamen in. viij. en. auctoritate ſua produxit di cens: necnon terquinum eiectuȝ porſena iu bebat. Atq; ideo per n. duplex ſcribi con ſueuit. Breuiant quoq; a venio is. ꝯpoſita: vt aduena aduene. conuena ꝯuene. ¶ Et a ge nos qđ interpretat genus: vt archigenes. Iu

Horati⁹ uenalis aduocat archigenem onerosaq; pal lia iactat. ¶ Antigenes Verg. in bucc. nō tu lit antigenes: et erat tuȝ dignus amari. Dio genes. Auſonius. Diogenes obijt non obijt ſed abijt. Hermogenes. Hora. ij. ſer. inuideat quod hermogenes ego canto. Menogenes Marti. Menogenem ol tu licet artovelis. ¶ Origenes is. Hora. j. ſer. vt quondā mar ſeus amator origenis ille impiti hunus ra tionis dixit hermogenes et origenes penul tima longa. protogenes. Juuc. Protogenes aliquis vel diſphylus aut hermarchus. Bre uiant etiam a ſtenos hoc eſt robur et valen tia compoſita: vt anthiſtenes nis. Caliſt henes ie. Demoſthenes Demoſthenis. ideȝ eloquium et famam. Demoſthenis et Ci cer. ¶ Et a parthenos quod interpretatur

parthe-nope. virgo compoſita et deriuata: vt parthenius mons arcadie. Vergilius in bucolicis. frigo ra parthenios canibus circundare ſaltus. ¶ Parthenope neapolis italie ciuitas Jdē quarto georgicoruȝ. illo vergilium me tēpo re dulcis alebat parthenope ¶ Partenope⁹ parthenopei. rex arcadie. Jdem ſexto enei dos. parthenopeus et adraſti pallentis ima go. Jn mene quoq; ſiue menes finita. vt cli mene climenes: melpomene melpomenes: peridimenes peridimenis: archemenes ar chimenis. Ouidius primo metamor. Et tu lit ad climenem epaphi conuitia matrem. Horatius. iiij. carmi. Quem tu melpomene ſemel: eſt enim carmē pherecratium. Jdem ſecundo carmine. hunc tu qui tenuit diues

Priſcia. archemenes. Ouidius duodecio meta. Mi raq; peridimenes mors ē cui poſſe figuras. ¶ Antro. E ante p breuis eſt: vt Thelephus thelephi. Producunt vero aſepus aſepij. flu uius. Priſcianus in perihegeſi ex Dioniſio arq; malos lemures quod pellit munus aſe pi. ¶ Aſclepius aſclepij. medicus fuit preſtā tiſſimus ſcribiturq; a grecis per e longū. Macer non modicum ſanos aſclepius aſſe rit illas. Joſephus quoq; producit ratione a nobis ſepius dicta.
¶ Preſepis preſepis. vel preſepe heſepis. vel preſepium preſepij. Vergilius in bucolicis.

HIC IDEM cum lõgis que ponit nebris: hec addit: seuerus asseuero. a s. perseuero as. arteria: cratera: e. canteris: dysteriũ: dicterium: galeric⁹: galerita: panthera: psalteriũ: soteria: liatera: trieterica: dieteris: trieris: trieradhus. Hec quoq; ae. dipth. scri pta notat artera: arteris: aphereſis: ephereſis: epaphereſis: die resis syneresis ⁊ quicqd est ab heresis: chimera: atherõ: megera machera: neera: procerus: sy ncerus. per oe. pomeriũ. Quintia nus hec addit. acheras: syntheresis: eneridas: phulere: cyperen: hyspercsis: valameris: bizeres: Beregitanus: arceran: cera: cirhe riacus: craterus.

STRA. ait. Cuberea et perseuero: ambigue poni.

E añ s breuis ẽ: vt hereſis. pducũt vero carcheſiũ ij. Dioceſis eos. freneſis is. galeſus i. baleous i. lyrneſus i. mileus a. um. marpeſus i. magneſia magneſie mateſis eos. Poeſis is. ſyntbereſis is. ⁊ ab eſus a. um. compoſita.

DESPAUTERIUS ait primo cõposita a lõgis notari debe re qualia sunt obesus adesus q̃ pducunt. Idem ait numeralia e añ s. hñtia pduci vt vigesim⁹. Inde hec lõga ponit. Arcesius: catachresis: anachoresis: diaporesis: ecclia: ecclesiastes: ecclesia sticus: erhesie: genesis: balesus: herbelos: halesin⁹: iesus: lycabe sos: larnesus: marmipesius a. uz. megalesia: malesus: milesius: micalesos: monesus: moneses: mydesos: menesis: opesos: onesi mus: onesis: pleuresis: phrenesis: synteresis: synecesis: spchesia des: spchesius: themesus: theoresis: thelmesis: titaresus: voge sus. v. p. Quitian⁹ hec addit pitbacesius: thermesus: proconesus caresis. pronesion tartesius: mindesius: phulesius.

UERULANUS ait frenesis ambigue poni Stra. marhesis ⁊ pleuresis.

cum primum pasti repetent pcicpia tauri. ¶ E ante q. breuis est: vt die quarte vel die quarti diequinte vel diequinti. que vt auctor est Gelli. libro nono noct. aut aduerbia sunt significantia diem quartam ⁊ diem quintã futuram: vt cras perendie: que etsi ex die et die ⁊ quarti et quinti composita sunt codez tamen auctore illud e. breuiant quod erat alioquin longum. ¶ E ante r breuis est. vt Cerberus cerberi. Uterus vteri. patera pa tere. iterum aduerbium. Producit vero ab dera abdere oppidũ thracie. Unde est abde ritanus abderitana abderitanum. Martia lis abderitane pectora plebis habes. Auste rus austera austerum. Horatius secundo ser monum. Molliter austerum studio fallen te laborum. Cythera orum. vnde est cythe reus cytherea cythereuz et venus cytherea dicta Uergilius primo eneidos. Hũc ego so pitum somno super alta cythera. Idem in codez parce metu citherea manet immota tuorum. ¶ Cyperus i. iũco odorati spẽs est et viri nomen proprium apud Martia. cele bratum. ¶ Galerus i. Iuuena. Sed nigruz flauo crimen abscondet galero. ¶ Hiera e. Uergi. ix. enei. Quos iouis eduxit luco silue stris hiera. ¶ Homerus Horati. ennius et sapiens et fortis et alter homerus. ¶ Ibe rus i. flu. hispanie. Luca. in. iiij. Qui preitat terris aufert tibi nomẽ iberus ¶ Misteriũ n. Ouidius Pandimus interduz doctis my steria rerum. ¶ Nyceterium. ij. Iuuc. vt cero matico fert nicteria collo. Poderi gen⁹ ve stis talaris: cuius meminit diuus Iohannes in apoca. ideo producere dicamus: quia p e longũ a grecis scribitur. ¶ Syncerus a. um

Uergilius

Cyperus

quod a sin ⁊ cera cõponitur. Hora. Syncerũ est nisi vas quodcũq; infundis acescit. ¶ Seuerus a. um. idẽ adi mam cantare seueris. ¶ Trieteris idis. ⁊ trietericus a. um. Papi. iiij. thebai. Ludus ⁊ atra sacrũ recoler trie teris ophelrem. ¶ Uer. iiij. eñ. thybas vbi audito stimulã trieterica baccho. ¶ E ante s breuis est: vt hereſis is. athesis is. flu pducunt vero carchesium. Uerg. iiij. geor. Et mater cape moeonij carchesia bacchi. Diocesis is. per oe dipthongon: q2 p oi a grecis scribitur ⁊ penultima p e longũ ab illis scribitur: duplex igitur a iunio ribus in hac dictione cõmittitur error litterature vez ⁊ accetus. ¶ Frenesis is. Iuuena. cũ furor haud dubius cũ sit manifesta frenesis. ¶ Galesus i. Uer. iiij. geor. q̃ niger humectat flauentia culta galesus. ¶ Halesus i. fluuius sicilie. Colu. ⁊ que sicani flores legistis halesi. ¶ Lyrnesus oppidum phrygie Uergil. xij. Lyrnesi dom⁹ alta solum laurente sepulchrum. ¶ Milesius a. um. idem. iiij. geor. sensit eam circũ milesia vellera nymphe. ¶ Marpesis i. mons pari. vt seruius mõt. verg. vj. eñ. q̃ si dura silex: aut stet marpesia cautes. ¶ Magnesia e. et manesius a. um. regio thessalie. ¶ Mathesis eos. qm̃ p e longũ in penultima scribitur. ¶ Poesis quoq; eadẽ rõne pducitur. Hora. in poetria vt pictura poesis erit. ¶ Synteresis penultima lõga: q2 per e longuz a grecis scribitur: ⁊ per t nõ p d. in secũda ergo duplex quoq; error a nostris cõmittitur i hac dictione alter litte rature: accẽtus alter. ¶ Et ab esus a. um. cõposita: vt adesus a. um. obesus a. um.

Trieteris ⁊ trietericus.

vergilius

Lyrnesus

E ante t lõga eſt: vt moretũ i. Breuiãt vero ametiſt⁹ i. chryſendetũ i. Iapet⁹ i. macetes e pharetra e. phere triumi. pyre trum tri. phaeton tis. phaetuſa e. taygeta e. taygetus i. triquetra e. triquetrus a. um. temetrũ i. venetus a. um. viet⁹ a. um. ⁊ denoĩatiua in etas deſinẽ tia vt pietas tis. varietas tis. Et ab arete hoc eſt vir tute deriuata: vt panaretos i. aretalogus i.

QUINTIANUS apponit carebeleres: cerceths: pometius: ĩec thaon: archetius: aetion: tetrasyl. massagere: macetes: hebero as. hereticus: nepeta: hyperbaon: ascetus: epitheton: synthetõ: cacosyntheton: agan oreta: trieteris: trieterica: iapetus: iapetie: syntheton. Despãterius addit ametron cõposita vt dimetrum et a theton cõposita vt asyntheton: agonotheta: alcotheta: ana

¶ Anto. E ante t lõga est vt moretũ i. pine tum i. facetus a. um. Breuiant vero amethy stus i. Mar. Cũ potes amethistinos trietes est eñi carmen phaleuticũ. ¶ Chrysendetũ i. idem si reddere potes miseri chrysendeta cinne. ¶ Iapetus i. Ouid. j. met. Quã satus iapeto mistã fluuialibus vndis ¶ Macetes e. Papi. in achilleide: quo macete sua signa cirent. ¶ Pharetra Uergil. j. enei. succin ctã pharetra: aut maculose tegmine lyncis. Pheretrum i. idẽ in. xj. Sed venit in mediũ pheretro pallente reposito. ¶ Pyretrũ i. ma cer est piretrũ calidũ. Nã positione pduxit Ouid. in. ij. de arte dicens. Siraq; annoso flaua pyretra mero. ¶ Phaeton tis. Mar. quid tibi vis depyrum qui phaetonta facis. ¶ Phaetusa e. Ouidi. ij. met. equis phaetu sa sororum: nam per e dipthongon non scri bit alibi testati sumus. ¶ Taygeta e. vna ex pleiadibus. Ouidi. iiij. fasto. maia et electraz

Ouidius.

taigetaq̄ ioui. ¶ Taiget' i. mõs laconie q̄ et taigeta; Uer. ii. geoꝛ. virginib' bacchata lacenis taygeta. ¶ Triquetra e. p ſicilia: ꝛ triquetrus a. um. nã poſitiõe Hoꝛa. pduxit in ii. ſer. dicẽs q̄d militibus pmiſſa triquetra. ¶ Temetũ i. Iuue. de coꝛcyꝛea temetrũ deduxerat vꝛna. ¶ Uenetus a. um. idem cõtẽtuſq̄ illic. Ueneto duro cucullo. Mar. in veneris ſint lauta licet, cõuiuia terris. Uietus a. um. Hoꝛa. in epodo q̄s ſudoꝛ vietis ꝛ quã malus vndiq̄ mẽbꝛis. Lucre. tñ ppoſitionẽ ſecutus lib. ii. de rerũ natura produxit dicẽs nec ſupꝛa caput eiuſdẽ cecidiſſe vietũ nam a vieo es. vieui pticipiũ eẽ videt eſt añt vietus

farete: aretalogus: arethuſa: acenetus: aſcheros: archetypus: arreticus: calpetus: capetus: chaletus: calpetianus: remetaon: cyneres: darcetis: eterctes: feretrius: dicetaon: derpet: ueetia: lucretius: magere: meretrix: meretricoꝛ: meretricarius: meretricus nemeta: oꝛere: phaetriades: hexaſyl: penetro: palpetus: phlegeton: pẽccius: ſufficius: teletuſa: thirſageres: vegetus: vegeto as. dieteris: dietericus a. um. Uerulanus. ait aduertẽda compoſita a petome: vt ocypeta: que breuia ſunt.

PYLADES ait meretrix: piretrus; triquetre: triquetris: vietus pheretrum: pheretra. ambigue poni.

PRETERIIT nebꝛiſſenſis. E. ante v. cõſonantem que velut ceteri ſcribunt longa ſ. vt paraſceue. Excipiunt inde beneuentũ et a male et bene: cõpoſita: beneuol': et maleuol' q̄ breuia ſunt.

languidus. Breuiãt quoq̄ denominatiua in etas exeũtia. vt a pius pietas. a varius varietas. a nimius nimietas. a ſatis ſatietas. Et ab arete quod interpꝛetatur virtus deriuata ꝛ cõpoſita. vt panaretos q̄d interpꝛetat omniũ virtutũ plenus quo nomine a q̄buſdã dictus eſt liber q̄ eccleſiaſticus appellatur. Eſt viri nomẽ propꝛiũ apud Mar. arguto madidus pollice panaretus. Aretalogus hoc eſt virtutis ſermo vel narratoꝛ. Iuue. monetar vt mendax aretalogus in mare nemo.

¶ Chri. E ante t demitur arethuſa: cuius antepenultima ſyllaba breuis eſt. Uergilius et tãdem poſitis velox aretuſa ſagittis.

¶ Anto. I ante b. breuis eſt. vt ſenſibilis e. credibilis e. terribilis e. ¶ Alibi aduerbiu;
vergilius ¶ I ante c breuis eſt. vt ruſticus a. um. vrbicus a. um. ¶ Amicus i. nomen viri a Uergi. celebꝛatu; in. i. eñ. nũc amici caſus gemit et crudelia ſecum. idem in. v. Bebꝛicia veniens amici de gente ferebat pducit p̄o amicus a. um. ꝛ amicitia e. et amico as. ¶ Apꝛicus a. um. Uerg. in bucco. Duceret apꝛicis in collibus vua coloꝛe;. ¶ Aricia e. Hoꝛ. i. ſermo.
Caicus egreſſu; magna me cepit aricia roma. Caicus i. nomen viri ꝛ fluminis phꝛygiẽ. Uer. i. enei. aut capyn aut celſis l puppibus arma caici. idem. iiii. geoꝛ. Saxoſumq̄ ſonans hypanis miſuſq̄ caicus. ¶ Canicula e. perſi'. Scire erat in voto dãnoſa canicula qtum. ¶ Craticula e. Martia. parua tibi lauua craticula ſudet ofella. ¶ Cuticula e. perſi' Semper et aſſiduo curata cuticula ſole. ¶ Cuniculus i. Mar. gaudet. in effoſſis habitare cuniculus antris. ¶ Cõuiciu; ii. ſiue
cõuitium per t ſiue per c ſcribatur. Ouiđ. i. metamoꝛ. et tulit ad clymenem epaphi cõuicia matrẽ ¶ Ceruical alis. Marti. Tinge caput nardi folio ceruical olebit. ¶ Equicol' i. populi ſunt italie. Uergil. in. ix. enei. et pulcher equicolus armis. ¶ Formica e. idem in. iiii. ac velut ingentem foꝛmice farris aceruum.
lũbꝛicus. ¶ Labicus i. idem. vii. enei. et picti ſcuta labici. Et Sylli. xii. iamq̄ adeo eſt agros igreſſus ꝛ arua labici. ¶ Lectica lectice. Iuuen. quadrĩtes lectica petit. ſequiturq̄ maritus. ¶ Loꝛica e. Uer. vii. enei. Loꝛicã q̄ demoleo detraxerat ipſe. ¶ Lũbꝛicus i. Serenus lumbrici quoq̄ terreſtres naſcent oliuo. ¶ Myrica ce. Uer. in buc. non oẽs arbuſta iuuant
vergilius humileſq̄ mirice. Marica e. nympha et ſyluа eiuſdẽ nõis in italia. vergil. vii. enei. Hũc fauno ꝛ nympha genitum laurẽte marica. ¶ Mendicus a. um. ꝛ mẽdico as. Hoꝛati. i. ſer. mẽdica mimi baratrões: hoc gen' omne Iuue. dicto mẽdicat pollio nudo. ¶ Multicium. ii. idẽ cu; tu multicia ſumas. ꝛ ibidem quero an deceãt multicia teſtẽ. ¶ Nouicius a. um. idẽ tetrũq̄ nouicius hoꝛret. ¶ Numicius. ii. fl. italie. verg. vii. eñ. Tyrrhenũ ad tybrim ꝛ fontis vada ſacra numici. ¶ Periculũ i. per nil ne pudet capiti nõ poſſe picula caſto poſticus a. um. idẽ occipiti ceco poſtice

¶ Epitome.

Illiberitanum numãtia querito vernam.
Immineat nimium quem titij venetus.

☞ Dogma eſt generale q. I in mediis ſyllabis ante u. q. ꝛ rapitur in aliis aut eſt breuis.

A ante b breuis eſt: vt ſenſibilis e. Alibi.

ADDE ex Quintiano. oribaſius. Et compoſita notanda ſunt quoꝛ quãtitatẽ dignoſces ex regula eoꝛũ que habẽt. I ante b. in primis. vt pꝛelio. Uerulanus ait in bilis terminata a verbis quarte, inflexiõis deducta variari ſed potius ait inde coꝛripe.

I ante c breuis eſt: vt Amicus. n. p. viri.

Producunt vero amicus a. um. apꝛicus a. u;. Aricia aricie. caicus i. canicula e. craticula e. cuticula; cuticule. Cuniculus i. cõuicium ii. ceruical lis. equicolus i. formica e. labicum i. lectica e. loꝛica e. lumbꝛicus i. myrica e. marica e. mendic' a. um. multiciũ ij. naſica e. nouicius a. um. numici' ij. periculũ i. poſtic' a. um poſticus i. pudicus a um. Pedico as. pediculus i. redimiculũ i. rubꝛica e. triuicus i. tibijcen inis. tegeticula e. veſica e. vmbilic' i. vrtica e. vſtica e. ꝛ a nice hoc eſt victoria cõpoſita vt polynices is. Olympionices e. et nomina barbara in icus. vt alaric' alarici: the odoꝛicus i.

DESPAUTERIUS ſcribit a longis deriuata longari vt feticito as. eradico. radicit'. coꝛnicula. coꝛnicoꝛ. Inde ait propꝛia ſicus terſata q̄ ſunt a latinis: vel grecis oꝛta breuiari. vt dominicus: antolic' ꝛc. Inde cũ lõgis hec ponit amicitia inimic': inimicitia: antic': poſtic': apꝛicoꝛ aris: apia': aricinus a. um. clauicula: capꝛificus: capꝛificoꝛ: capꝛificatio: cuticus: extrico. feliculus: meretricula et alia a longis deriuata. Febꝛicito. febꝛiculoſus. febꝛicula. inuicees. lenicula. laſerpicium. matricida. parricida. et cetera a cedo compoſita. mendico as. nauſicaa. nutricoꝛ aris. palicus. pꝛeriacus et pꝛodicus. phenicopterus. petricoſus. pediculoſus. ſaticulus. ſophopichiõ. holopichiũ. ſiticula. ſiticuloſus. ſoniculoſus

vaicus.vaticanus.veronica.vepicus.viticula. Adde ex Quintiano. Solophium. phenicopterus. inſpico as. inſpicor. deſpicor. ſiciliceus.ſeticulus. inſtio as. & que hinc deducũtur.triuiculum;fornicinus.pudicitia.embricus.mendicitas.veſicula.auricus a.um. auricum.predico is.Qualicunq;.quanticunq;.tanticunq;. neſſica. Verulanus ſcribit habentia i ante ulum c precedente:ſi a verbis tertie deriuantur breuiari: vt diuerticulum. Si a verbis quarte produci.vt periculum.
Pylades ait ſtumicus ambigue poni.Addit Quintianus.Vaticanus.hebricis.oricbalcum.doryclĩu.& vt notari poteſt ex exemplo quod ponit ſ ulica.Verulanus vbicum.3.

I ante d.breuis eſt.vt liuidus a um. Producunt vo abydos i.faſtidio is.formido as. Et noĩa i ido exeũtia vt formido is.libido nis. Et nomina patronimica maſculina a nominibus in eus dipthongõ deſinẽtib⁹ vt a prometheus ei. ꝓmethides:naʒ reliqua fere oĩa breuiant vt a priamo mides.anc'ſtore neſtorides.

SUPERIORIBUS Quintian⁹ addit eneridas calidoni⁹ chelidonia poſides piſides ſyridame dauidicus neſidis a neſis. ſophidis a ſophis.Eidẽ meridies ibidẽ trucido matricida parricida homicida.& alia eiuſdẽ forme. Occido verbũ actiuũ cecidi a cedo incidimus & a cedo cõpoſita ſubcidance & compoſita a ſido dis.vt ſubſido inſido ꝯſido eligidiũ accidalia faſtidiũ faſtiditus idẽq;ſcribit ꝓpria i ides terminata ꝓduci vt licorides pherecides ariſtides & alia.Itẽ hec duo patronimica. Bellides & licurgides ꝯpoſita q̃ longis longant vt conſidero deſidero deſideriũ & que hinc deducunt concido collido illigo elido. Pylades addit pherecides amphiaraides.Deſpanterius.acidalus acidalius a.um alcides alibides alebida chelidõ poſtridie damides euclides euripides frigidul⁹ godofridus iſidius laides heraclides neſide piſidei phaſides thucidides vectidius.Sulpitius abſcidia.
QUINTIANUS ait hec ambigue poni chelidr⁹ dauidis quotidie euripides ibidem Pylades quotidianus.

occurrite ſamne. ℭ Poſticus i. Hora.Atria ſeruantẽ poſticũ falle clientẽ. ℭ Pudic'a.ũ. & pudicitia pudicitie.Iuue.Credo pudicitiã ſaturno rege moratã. ℭ Pedico pedicas et pedico onis.Martia.pedicatur os.fellat linus hole qd ad te.Idẽ.Conſidis natibus nõ eſt pedico maritus. ℭ Pediculus.Martia.Et menti dominus pediculoſi. ℭ Redimiculum i.Iuue.paulatim qui longa domi redimicula ſumunt. ℭ Rubrica e.Perſius. Redimiculum.
Non ſecus ac ſi oculo rubricam dirigat vno. Hora.ij.ſer.ꝓlia rubrica picta aut carbone. ℭ Triuicus i.vicus apulie. Hora.j.ſer.nunq; erepſemus.niſi vos vicina triuic. ℭ Tibicẽ inis.ſed quẽadmodũ ſupra diximus duplex ij.breuis in vnã ſyllabã longã per ſyncreſim coit Iuue.ſaltatus nigro tibicine qualia cũq;. ℭ Tegeticula e.Martia.dat tibi ſecuro vilis tegeticula ſonos. ℭ Veſica e.Iu.nunc via proceſſus vetule veſica beate. ℭ Vrtica e.idem hec tetigit gradiue tuos vrtica nepotes. ℭ Vmbilicus i.Ver.in priape. delphos pythius orbis vmbilicus:eſt enĩ carmẽ phaleuticũ. ℭ Vſtica e.mons Hor.j.car.valles Hora.
& vſtice cubantis.& a miſce qd interpretatur victoria compoſita vt polynices is.Pap.ſtac.the.mihi num quis adeſt charipolynicis ad ignes. ℭ Beronice es.Iuu.deinde adamas notiſſim⁹ & beronices. Et noĩa barba.in ic⁹ vt rodericus i. Enricus i.Ludouic⁹ i. Theodoricus i.alaricus i.Claudianus de bello in alaricũ:ſed uniq; tñ mauors cõtraxit i actus res alarice tuas. Barbara aũt diximus:non vt q̃dam q̃ de olbus ꝓprĩs regulam tradiderunt.nam vrbicus ruſticus .caligatus:curycus:pannicbus:& reliqua noĩa q̃ a greco ſiue latino ſermone deducta ſunt breuiant. Iuu. vrbic⁹ ex odio riſuʒ mouet attelanes. Mar. curycus ille tuum caltrice dulce latus. Idem horrida ſed mens eſt pãnichẽ volſa tibi. ℭ I ante d.breuis eſt.vt liuidus a.um.viuidus a.

um.feruidus a.um.producunt vero abydus i.Verg.i.geor.pontus & oſtriferi fauces tentant abydi. ℭ Faſtidio is.& faſtidium ij.idem in buc.inuenies alium:ſi te hic faſtidit alexis. idem in eodem:matris longa decem tulerint faſtidia menſes.Formido as.Iuue.in gremio matris formida & ruſticus infans. ℭ Trucido as.Vergi.ij.eñ.fit via vi rumpunt aditus primoſq; trucidant. ℭ Inſidus a.um.ideo producit q2 a ſido is.deriuatur in quo prima longa eſt:nam perfidus a.um.q2 a fides ei.in quo prima breuis eſt componitur eandẽ breuiat. Trucido.
Conſidero quoq; et deſiderc:quia ex ſydero as.componuntur producunt.Et nomina in ido exeuntia ſiue a nomine ſiue a verbo deriuentur.vt cupido inis.formido inis.libido inis.producunt preterea nomina patronymica maſculina in ides:que formantur a nominibus in eus diphthongon deſinentibus. vt a theſeus theſei theſides.a peleus pelei pelides.a tyrheus ei.tyrrhides.tideus tidides.atreus atrides a coroneus ei.coronides.ab ariſteus ei.ariſtides.a prometheus ei.prometides.verg.ſcdo georgico.premiaq; ingentes pagos et compita circũ theſide poſuere.idem ſecundo eneidos pelide genitori.illi mea triſticia.fata.idem in.vij.tyrrhide pueri quem matris ab vrbe raptum nutribant tyrreuſq; pater.Ouid.quarto faſto.nulla coronydes cauſa doloris erat.idem ſecũdo de triſt.iunxit ariſtides mileſia carmina ſecũ.idem.j.metamor.inde promethides placidis epimetbida dictis.Ab enea quoq; ſatis licenter vergil.nono eneidos finxit enides dicens. ſit ſatis eneide telis impugne numanum.& a lygurgo Ouidius in ibim lycurgides vtq; lycurgiden letaui ab arbore natu.Euclides quoq; quod formam habet patronymici producit vt apud Martia.lib.v.epigram. dum ſibi redire ac patrenſibus fundis ducenta clamat coccinatus euclides.eſt enim trimetrum hipponactiaꝫ habẽs in fine ſpondeũ.Nã reliqua fere oĩa patronymica in ides breuiant:vt priamides:eacides hirtacides. neſtorides:antenorides.In oides quoq; greca que ſimilitudinem ſignificant. quoniam per ei diphthongon in penultima ſcribuntur.eandẽ ꝓducũt.vt daphnoides. Vergilius Ouidius Mart.

I ante g breuis eſt.vt litigo a s.ꝓducũt vero Auriga e.caligo as.caſtigo as.fatigo as. faſtigiũ ij. Et a fligo is.cõpoſita vt affligo is.inſtigo as.origanũ i. qua

ℭ Anto.I añ g breuis ẽ vt litigo as.mitigo as.remigo as.ꝓducunt vero auriga e.Oui.ij.meta.hic ſitus eſt phaeton currus auriga paterni. ℭ Caligo as.verg.ij.eñ.caligat nubẽ eripiã tu ne qua parentis. ℭ Caſtigo as. Iuue.triſtibus obſcenis caſtigas turpia cum ſis. ℭ Fatigo as. ver.ix.eñ. terga fatigam⁹

baſta. ¶ Faſtigiū. ū. Oui. ſ. met. cuius ebur nundum faſtigia ſumma tegebat. Et a ſtigo is. cōpoſita qḋ verbū non eſt in vſu: vt affligo is. cō. ligo is. ¶ Inſtigo as. Ver. in etna preſſo ꝫ mitigāt agmine ventos. Origanuꝫ i. producere dicimus: q2 p ei diphthongon a grecis ſcribit̄ ꝛ qḋ nicāder in theriacis ſecū dā in carmine longaꝫ poſuit. Nam qḋ apud Mar. legitur inter lactucas origanū ꝙ liber poti⁹ oxygarū legēdū. ¶ Quadrige arū. ver. ꝓ. ge. vt carceribus ſeſe effudere q̄drige. Veſtigo as. ꝛ veſtigiū. ū. ver. in more. veſtigatꝙ ſo cū leſus quē deniꝙ ſenſit. Vectigal alis. Horatius pro ſer. iurgatur verbis ego vectigalia magna producūt quoꝙ nōla exeūtia in igo. vt caligo inis vertigo inis. fuligo inis. ſiligo inis. ¶ I ante l. breuis eſt: vt maſſilia oppiduꝫ gallie narbonē. Lucanus in tertio. Maſſiliecꝙ ſue donat̄ libera phocis. ¶ Naꝫ maſſilus a. um. producit: vt ſtatim dicemus producūt vero aſilus. Vergil. tertio georgi. plurimus alburnū volitās cui nomen aſilo. ¶ Aſylū i. idē ſecundo eneid. et iā porticib⁹ vacuis iunonis aſylo. ¶ Aſilas e. nomē viri a Vergi. celebratū: vt corineū ſternit aſilas. ¶ Aprilis Oui. iiij. faſto. Ceſar in aprili qḋ tucaris habes. Aedilis is. Perſi⁹. Fregerit heminas areti edilis iniquas. Crocodilus i. Iuue. egyptus portenta colat crocodilon odorat. ¶ Eriphile es. Idem occurrēt mulre tibi belides atꝙ eriphile. ¶ Exilis e. vergi. in moreto. Cruribus exilis: ſpacioſa ꝛ prodigia plāta. ¶ Maſſilus a. um. Idē in. iiij. eneid. maſſylicꝙ ruūt equites ei odora canū vis. ¶ Quintilis is. atꝙ eadē rōne ſextilis. Hora. j. epiſt. ſextilē totū mendax deſideror. Quintilius et quintilia ꝛ ſextilia breuiant. ¶ Subtilis e. pro eo quod eſt tenuis. Nam ſutilis pro re conſuta breuiat vt Vergilius ſexto eneidos. Gemuit ſub pondere cymba ſutilis. ꝛ nomina neutra in ile deſinētia: vt cubile: ſedile. monile: baſtile: ancile. Et adiectiua a nominibus deriuata: vt a puero puerilis. a viro virilis. a ſeneꝙ ſenilis. ab anu lis. ab hoſte hoſtilis. Nam verbalia in bilis breuiāt: vt amabilis. andabilis ꝛ q̄ abſciſſa ſunt ex his vt docilis p docibilis: nobilis pro noſcibilis: habilis: debilis: nubilis: ꝛ ſilia. Nota ꝙ pricipalia in ſilis vel tilis: vel xilis: vt a fuſus fuſilis ꝛ a ſenſus ſenſilis: ſutus ſutilis: ab apertus apertilis a tortus tortilis: ꝛ a nexus nexilis. ¶ I ante m. breuis eſt vt optimus a. um. infimus a um. ver. j. eñ. genitor tūc belus opimā. ¶ Quadrimus a. um. Hor. j. car. depone quadrimū ſabina o taliarche merū dyota. ¶ Sublimis e. Ver. j. ge. Apparet lūqdo ſublimis in aere niſus ꝯponit̄ eñ ex ſub ꝛ limus i. quēadmodū ꝛ illimis ex in ꝯlimus. I quo pria ꝓducit̄ ꝛ nōia a verbis quarte cōiugatiōis ꝛc. vt munimē atꝙ inde munimētū Ver. ij. ge. Vrgerēt hoc effuſos munimen ad imbres. ¶ Leminē Ho. car. dulce lenimē mihi cūꝙ ſalue. ¶ I ante n lōga eſt. vt pachin⁹ i. Vergi. iij. eñ. ꝓſtat trinacrū metas luſtrare pachini. ꝛ i. vij. Siculo ꝓſpexit ab vſꝙ pachino Priſc. rū in perihegeſi ex Dyoniſio breuiauit di. qui poſt effuſis paſchini diſcedit̄ oris. breuiāt vero acines i. Ho. ij. ſer. aridū ore ferēs acinū ſemeſaꝙ lardi. Catullus acina gſte

Aſylas

Verbalis ī bilis breuiant.

Hora.

drige arum. Veſtigo as. vectigal alis. Et nōia exeū tia in igo vt caligo inis vertigo inis.

HERMOLAUS ſcribit ex longis cōpoſita produci: vt refrigero as. ꝛc. Idē ait. in ga. terminata produci: preter caliga. e. Quintianus lōgis addit. hec coccyges: ſalpyga: depigis: leſtrigō Deſpāterius: aurigor: aris. caligo as. verbū a caligine deductum lōgat̄ a caliga autē breuiatur. diapiganon: eriginus: faſtigo as. leſtrigonius a. um. inueſtigo as. peruestigo as.

I ante l breuis eſt: vt maſſilia. ꝓducunt vero aſilus i. aſilū i. aſylas e. n. p. viri. aprilis is. Aedilis is. crocodilus i. eriphile es. exilis e. maſſilus a um. quintilis is. ſextilis is. ſubtilis is. Et nomina in ile. neutra deſinentia vt cubile. ſedile. Et adiectiua a nominibus deriuata a puero ilis. breuiant tamen ab humo ilis. a pari ilis.

PYLADES addit. petilia. lōgis Quintianus addit. Dactylotheca. maſſylia libie regio. Manilius. manilia. oilcus. pantulius. ſeruilius. anſilena. pamphilia. pamphylus a. um. pamphylis. venilia. agilinus. trophilus. agilcus. compilo. crecophylus. pugilares. mirmilo. cerdilus. argiletum. veſpertilio. conchilium. Idem ait in ilis terminata produci. hinc autem excipit. Futilis. agilis. dapſilis. nubilis. vtilis. poſtilis. ſimilis. parilis. humilis. ſubtilis. altilis. et nomina in bilis que breuia ſunt: vt habilis. Ex terminatis quoꝙ in ilis hec deſpanterius breuiat. docilis. qui ait. In atilis. in tilis. in ſilis. in xilis terminata breuiari ſiue a verbis vel participiis deriuata ſint: vt aquatilis. natatilis. ſolutilis. ſeſſilis. nexilis. Sꝫ hec deinde longis addit. achilus. allophilus. abila. acilius. anſilenus. attila piſcis. cobylum. conchile. condyloma. Duilius. fenilia. inalius. maſſylan⁹. phaſilis. pallis. ſeruilia. ſextilus. hedile. incalo as. ocalo as. trochilus.

HERMOLAUS ait Rutilius ambigue poni. Deſpanterius. galilea. Quintianus. Eriphile. ſeruilius. catylus.

I ante m breuis eſt: vt optimus a um. Producūt vero Ariminum diſcrimen optimus a um. quadrimus a um. ſublimis e. Et nomina a verbis quarte coniugationis in imen exeuntia: vt a munio is. munimen inis a Lenio lenimen inis. a facio is. facimen inis.

PILADES. Scribit in mentū ꝙ terminata q̄ ſunt a verbis quarte produci vt rudimentū pauimentū. Addit Quintianus. adimantus theotimus adrimachides arimathia. diſcrimen diſcrimino as. patrimuomatrimus opimus opimianus illimis ſuffimen. Ephimerida amimome alimonamimone achimenides enthymema. Inde ait cōpoſita ſeruare naturā ſuorum ſimpliciū vt elimino as. qḋ producit̄ magnanimus breuiat̄. Deſpāterius addit a time qḋ eſt honor cōpoſita ꝓduci vt politum⁹ indeait a longis deducta ꝓduci vt apprime ꝛc. Addit inde cū longis Detrimentū experimentū alimenus epithimia amphimeros ephimeros pentimemeris.

QUINTIANUS ait archimedes ſe ambiguum reperiſſe.

I ante n longa eſt. vt pachinus i. breuiāt vero acin⁹ i. A prinum i. Ariminuꝫ i. aſinus i. aſine aſines op.

feminino dixit: ebrioſaq acine briſoris. ¶ Apzinū i. Mar. in diſti. nō tibi de libicis tuberes ⁊ apidina ramis. ariminū i. oppidū italie Luc. li. j. vicinūq minax inuadit arminū ⁊ ignes. ¶ Alin⁹ aſini ⁊ aſina e. ⁊ aſine aſines oppidū arcadie Luc. in. viij. quas aſinine cautes: ⁊ quas chios aſperat vndas. Buccina e. Juu. ſul da mihi generet graue buccina querimus vt ſit. Mar.

¶ Ebri. J añ n. huic exceptiōi aliquot nōia deſunt. Cophinus i. dñs dñi facinus is. palinurus i. terminus i. Juuenalis iudeis quoꝝ cophinus ſcuūq ſuppellex Verg. impia nec veriti dñoꝝ fallere dextras Juue. gymnaſia atq audi facinus maioris oboli Verg. te palinure petens. niſi velis eſſe cōpoſitū ex palin ⁊ vrin. i. iterum mentes Verg. formam qui terminet aſiris; q termē terminus apud varronē breuiauit crementū: vnde terminus i. ⁊ termino as. deriuantur. Juue.

Buccina e. Catina e. ciminus i. mons⁊ lacus italie cominus aduer. eminus aduer. euphroſyne es. elemoſyna e. fiſcina e. fuſcina e. fuſcinus i. femina femine fruſino onis. licinus i. n. p. lamina lamine. machina machine mutina e. morinus a um. nundine nundinarū. pagina pagine patina patine pampinus i. proſerpina pſerpine protinus aduer. ruſpina e. ſaſina e. ſarcina e. ſibina e. batina e. ſophroſyna e. trutina trutine. Et nomina adiectiua ab aduerbijs temporalibus deriuata vt craſtinus a um. diutinus a um. bonortinus a um. priſtinus a um. perendinus a um. ſerotinus a um. Et a nominibus materiam ſignificātibus deriuata: vt oleaginus a um. faginus a um. Siliaginus cerrin⁹. Et a nominibus colores ⁊ lapillos ſiue odores et vnguenta ſignificantibus vt adamantinus a um. ametiſtinus a um. amaracinus a um. amygdalinus a um. bombicin⁹ a um. biſſinus a um. criſtallinus a um. crocinus a um. cocinus a um. carbaſinus a um. glaucinus a um. gauſapinus a um. biantinus a um. hyacintinus a um. myrrhinus a um. praſinus a um. ſmaragdin⁹ a um. ſandicinus a um. Tyriantinus a um. Et quedam nomina greca in inos deſinentia: vt carinos os. oporinos therinos chimerinos.

¶ Anto. Catina e. oppidū ſicilie. Syl. xiiij. tum catine ardenti nimium vicina typheo. ¶ Ciminus i. lacus ⁊ mons hetrurie Verg. vij. eñ. ⁊ cimini cū mōte lacū lucoſq capenos nam p herba p ypſilon ſcribit ⁊ pducit Ho. palleren caſu biberem exangue ciminū ſiue ciminū. ¶ Cominus aduer. p eo qd prope. Verg. vij. eñ. pugnat comin⁹ armis. ¶ Eminus aduer. pro a longe. Oui. iiij. me. eminus ingenti reſupinū vulnere fudi. Euphroſine vna fuit ex caritibus cui⁹ penultimā orphe⁹ in theogonia breuem poſuit Elemoſyna qꝫ eandem breuiat. ¶ Fiſcina e. Verg. j. ge. nūc facilis rubea texat fiſcina virga. ¶ Fuſcina e. Juue. vicit ⁊ hoc monſtrū tunicati fuſcina gracchi. ¶ Fuſcinus i. lac⁹ italie. Mart. fuſcinus ⁊ pigri taceant ſtagna neronis. ¶ Femina e. Verg. j. eñ. dux femina facti. ¶ Fruſino onis. Juuen. aut fabraterie domus aut fruſione paret Licinus ni. Jde pallare ⁊ licinus expeterent ergo tribuni. ¶ Machina e. Verg. muroꝝ ingentes equataq machina celo. ¶ Mutina e. Luc. in. j. hic ceſar peruſina fames mutineq labores. ¶ Morinus a um. ppli ſunt gallie Verg. viij. eñ. extremiq hoīm morini rhenuſq bicornis. ¶ Nundine arum. ⁊ nundinor aris. qd ab eo deriuat. ¶ Pagina e. Martia. ſepe duplex vnum pagina tractat opus. ¶ Patina e. Juu. debet magnus patine ſubitus p ſmerbeus. ¶ Pampin⁹ i. Verg. j. georg. heu male tum mites defendit pampinus vuas. ¶ Proſerpina e. Jdem in. vi. hoc ſibi pulchra ſuū ferri pſerpina mun⁹. ¶ Protinus aduerbiū. idē in buc. protinus ager ago: hanc etiā vix tityre duco. ¶ Ruſpina ruſpine oppidū aphrice. Syl. in. puni. q q procul cernit non equos ruſpina fluctus. ¶ Saſina e. op. italie Martia. nec tua baianas: ſaſina malit aquas. ¶ Sarcina e. Juu. Speculū ciuilis ſarcina belli. ¶ Sibina e. genus teli eſt Ennius apud feſtū illirici reſtant ſiccis ſibiniſq. ¶ Satina e. inſula capanie. Papi. in. ſyluarū ſenarieq lacus medios ſtatiuas q renatas. ¶ Sophroſina e. nomē proprium femine eadē rōne breuiat q euphroſine ¶ Trutina e. Perſi. caſtiges trutina: nec te quſiueris extra. ¶ Et nōia qdā adiectiua ab aduerbijs tpalib⁹ deriuata: vt craſcraſtinus a um. a diu diutin⁹ a um. ab horno hornotin⁹ a um. a pdie pſtin⁹ a um. a perendie perendin⁹ a um. a ſero ſerotinus a um. Ab eo tñ qd eſt clam clandeſtin⁹ a um. pduxit Syl. Ecu clandeſtino traheret tpe bellum. Mant. j. altro. ⁊ clādeſtinis ſurgētia fraudib⁹ arma qd ideo poſuit: q plerīq penultima breui pferūt breuiant quoq nōia qdam poſſeſſiua a nōibus materiam ſignificantibus deriuata vt oleaginus a um. faginus a um. Verg. ij. geor. truditur ⁊ ſicco radix oleagina ligno. idē in buc. Fagina celatum diuini opus alcimedontis.

Catina. Verg. Fuſcina. Verg. Nundine. Protinus Saſina. Sophroſina. Verg.

DESPANTERIUS addit itiner inquino as. cophinus laſciuia laucinor circino as. circinus. faſcino as. faſcinū lenocinor lenocinū tintino ſuccinū dñs dña dominor dñium dñatio. apinae arum. apina. feſſina ſiſcina gauſapina veſtis mnemoſine ſophroſina ſarſina ſtarina ſibina trutino as. xerampellinus a um. alcemonius arſinoe alcinous albinonianus celinus fulginia fucin⁹ gallicinus geſſoninus hebrinus hermini⁹ licinius matineſſa morinus mirinus ſterrine⁹ ſtatineus ſardinia tarquinius tirinius tauroninus taurouinitan⁹ a um. torin⁹ vtin⁹ vatineſſa aſinius buccine deſtino as. protinus quatinus neſtor apirina poma. ſupinus carinus.

QUINTIANUS ait hec ambigue poni aminea ſardinia triclinium euxinus pachynus ſcatinia rheſina ⁊ inde rheſinatus a um. Niniuita. lauinianum.

Et a nobus colores queſdā aut lapillos ſiue odores ⁊ vnguenta ſignificātibus vt adamantinus a um. Prop. colchis flagrātes adamantina ſub iuga tauros. ℭ Amethiſtinus a um. Iuue. Cauſidicū vendūt amethiſtina. Amaracinus. ꝯuenit illis. Amaracinus a um. ⁊ amaracinū vnguentū ex amaraco. Lucre. Sicut amaracini blandū eſtate ꝑ liquorē. ℭ Amygdalin⁹ a um. Serenus ſcꝫ amygdaline ſuccus nucis eſſe bibendus. ℭ Bombycinus a um. Iu.

I añ p breuis eſt vt demipho onis. antipho onis producūt vero ſcripbos i. collophium ij. onipus a um.

ADDIT Pylades enipeus ſcripbi ſcripbū vrbs. Verulanus addit obſtip⁹ antiphos Quintianus racipalis meliphilla cimpus conſtipo as. leliphagus ephippiū. Deſpāterius aliphe aliphat⁹ compoſita a ſtipo as.

delicias ⁊ panniculus bombicinus vrit. ℭ Biſſinus a um. atqꝫ eadem rōne carbaſinus a um. ℭ Criſtallinus a um. ⁊ myrrhinus a um. Iuue. grandia tolluntur criſtallina: maxima rurſus myrrhina. ℭ Crocin⁹ a um. Proper. ⁊ crocino nares myrrheus vngat onix. ℭ Coccinus a um. hiacintinus a um. Mar. Coccina famoſe donas ⁊ hiacintina meche. ℭ Glaucinus a um. idem pallia donabit glaucina coſme tibi. ℭ Gauſapinus a um. idē mēſe vel auguſto ſumere gauſapinas. Glaucin⁹. ℭ Hyacinthinus a um. Perſius hic aliqs cui circa humeros hiacintina lena eſt. ℭ Praſinus a um. Mar. ſi praſino venetoue fauës q̄ coccina ſumis. ℭ Smaragdus a um. Prudētius in pſicomachia has inter ſpēs ſmaragdina gramine verno. ℭ Sandicin⁹ a um. ℭ Tyrantin⁹. Mar. Urbica lingonicus tyriantina bardo cucullus. ⁊ q̄dam nola greca vt carinos. Oporinos terinos. Chimerinos. idē ſi daret autumnus mihi nomē oporinos eiſdem: horrida ſi brume ſidera chymerinos dictus ab eſtiuo therinos tibi menſe vocarer. tpa cui nomē verna dedere: q̄d eſt ſubaudi carinos: q̄d ipſe in alio epigrammate expreſſit dicens. dicant carion tū poete. ſed greci q̄bus eſt nihil negatū. ℭ I añ p breuis eſt: vt demophoon ontis. Antiphoontis. antipus odis. Producūt vero ſeriathos i. inſula vna ex cicladibus. Iuu. incluſus tanq̄ gyaro paruaq̄ ſeripho. ℭ Colliphiū ij. Lucilius. Luctantur pauce: comedunt colliphia pauce. ℭ Obſtipus a um. pro obliquus Hor. ij. ſer. Stes capite obſtipo multū ſimilis metuenti ſunt q̄ per duplex p. ſcribant.

Hora. ℭ Anto. I ante q longa eſt: vt antiqu⁹ a um. obliquus obliqua obliquum. Breuiant vero aliquis aliqua aliquod. quod ex alius ⁊ quis componitur. ℭ Reliquus a um. Perſius iam reliq̄ ex amitis patruelis: nulla proneptis. ℭ Siliqua e. Vergi. i. ge. Grandior vt fetus ſiliquis fallacib⁹ eſſe vndiq̄ ⁊ vtiq̄ aduerbio ex regula ḡnali breuiantur. ℭ I ante r breuis eſt: vt zephir⁹ i. ephyre eſt. producit vero butirum i. Macer tū breuiauit dicens. cum butiro modico ꝫ oleo decocta tumorem. ℭ Buſiris idis. Verg. ij. georg. aut quis illaudati neſcit buſiridis aras. ℭ Corcyra e. inſula dalmatie Lucanus in. ij. in portus corcyra tuos ſeu leua petatur. ℭ Coſira e. inſula in mari ſiculo. Ouid. iiij. faſto. fertilis eſt melite ſterili vicina coſire. ℭ Collirium ij. Iuuenalis. angulus inſpecta geneſi collyria poſcit. ℭ Cypir⁹ i. eadem ratione producit qua cyperus: vt diximus. Delirus a um. quaſi a ſulco deuians: nam lira prima longa ſulcus eſt tranſuerſarius. ℭ Delyrus a um. per y. pſilon breuiatur. q̄ a lyra inſtrumēto muſico cōponitur: vt ſit delyrus quaſi diſſonus. Lucre. i. primo. quod facit hic idem perdelyrus eſſe videtur. ℭ Epyrus i. Vergi. primo geor. eliadū palmas epiros aquarū. ℭ Magiros i. quod interpretatur coquus. Iuue. finxerunt pariter librari⁹ archimagiri. ℭ Papirus idem creſcit multa dānoſa papiro. ℭ Sapphirus i. prudentius in pſycomachia hic tibi ſaphirus ſociauerat inde berillon. ℭ I ante s breuis eſt: vt cytiſus cytiſi eliſius a um. producunt vero amphiſa e. phocidis oppidum. Lucretius in. iij. phocaicas amphiſia manus ſcopuloſaq̄ cyrrha amphriſus i. fluuius. theſſalie. idem in ſexto irrigat amphriſos famulantis paſcua phebi. ℭ Aruiſium ij. promontorium chij. Ver. i. bucco. vina nouumq̄ fundā calathis aruiſia nectar. ℭ Anchiſes e. idem. i. en. Tu ne ille eneas quē dardanio anchiſe. ℭ Cephiſus i. fluuius boetie Luca. in. iij. fatidica nephiſos aqua. ℭ Cambiſes is. rex perſarum. idē in. x. cambiſes longi populos puenit ad cui. ℭ Donyſa inſula eſt vna ex cycladibus Ver.

I ante q. longa eſt: vt antiqu⁹ a um. Breuiant vero aliquis aliqua aliquod vel aliquid. Reliquus a um. Siliqua e. vndiq̄ vtiq̄.

ADDIT Verulanus. reliquie ninnita ſiliquo as. verba. Aliq̄s deniq̄ Quintianus eliquo as.

IDEM ait hec ambigue poni reliquie reliquus vbiq̄.

I ante r breuis eſt vt zephirus i. producunt vero Butyrum i. Buſiris idis Corcyra e. Coſira e. Coliriū ij. Cypirus i. Delir⁹ a um. Epirus i. Magyros i. Papirus i. Sapphyrus i.

ADDIT Deſpanterius apirinū archimagirus hethires camiros deianira deliro as. pdelirus equiria ilaira magirus lairus thirei peroſiris podalirius phillirius rabirus ſlantira tanthira thelaira. Quintianus niſiro papirius ſuſpiriū ſuſpiro aſpiro ⁊ cetera a longis deducta vt ilimirum reſpiro as ⁊c. epirota oſiris cercira:

PYLADES ſcribit. Tenthira variari. Quintianus ſapphirus buſiris butirum.

I āte s breuis eſt vt cythiſus i. Producūt vero āphiſa e. Amphryſus i. aruiſium ij. anchiſes e. cephiſus i. cambyſes is. Doniſa e. Dioniſius ij. Elyſa e. gauſus a um. paradiſus i.

SUPERIORIBUS addit Ninnita ainethiſus amphiſus aruiſius a um. amiſon cariſianus criſinus dionyſeus a um. diuiſi diuiſum diuiſio eliſeus beliſos lariſa laliſio moyſes ocriſia paraliſis Quintianus addit manriſius melchiſedech aphrodiſi⁹ crimiſus aliſius chariſius chariſianus. Idem ait; derinatiua a longis longari vt inniſus huiſus.

IDEM Quintianus ait acriſius ⁊ phariſeus ambigue poni.

I ante t breuis eſt vt digitus i. lecbitus i. Producūt vero acconitum i. architas archite cocyt⁹ i. coritus i.

Amaracinus. Glaucin⁹. Hora. Coſira. Magiros. Cephiſus

hermaphrodit⁹ i.idolothytū i. irrito as.lecythus i. luſitania e.margarita e.pituita e. paraſitus i. therſites e.valitudo inis.Et nomina greca a nominibus proprijs virorum ſiue locorum deriuata in ites . vel ita.pro maſculinis in itis pro femininis in e. deſinentia vt leuites vel leuita e. moabites vel moabita e. moabitis idis.et denominatiua in itus a um . exeuntia.vt auritus a um.turritus a um verba quoq; frequentatiua et nomina participialia que formantur a ſupinis verborum quarte coniugationis in itum. penultima longa terminatis vt dormio is.itum. dormito as.audio is.itum.auditus us. ſeruitus tamē a ſeruio is.penultimam breuiat.

ADDE ex Deſpanterio. Aquitania.aquitani.amphitrite. amithone.agapitus.auitia.aphrodite.alibia.alites.berytus. corytha.caramitus.caſtritius.corbite.damaſitho.choſita.crit⁹.gallita.galerita.hyarbita.halbite.heraclitus.ilithya.inuitus.mephitis.miſitius.nouitius.niciterū.nutritius.odites.ophites. orite .orithya.paraditus.pāpitius.polites.potitius. polygitō. paraſitaſter.paraſitor.paralyticus.ſcriblita; valitudinarius a. um.Idē ait noīa in titius terminata q̄ deriuanł a verbis pduci.vt ſuppoſititius.arreptitius.comētitius.ficititus. Sed a noībus deriuata breuianł vt patritius.Itē aduerbia in itim terminata producunł vt viritim . Itē noīa lapidū in ites terminata lōganł.vt pyrites. thomites. acrites.ſelenites ⁊c.Quintianus addit anachorita.luſitanus.teſbites.corytaria.mauritania.cocytius.criſithon.margaritū.gaditanus.inſcitia.plebiſcitū. celiſcitū.quirito as.irritamē.irritatio.irritamentū. inuito as.inuitor aris.inuitus.tomite.ignitus.tecatitus. Idē dicit in depōnētib⁹ i lōgari aſi t.vt oblitus ⁊ partitus. Sed l his exēplaꝯſuli ro.Idē autumat pduci ſcōas pſonas in prō pfecto ⁊ futuro ſub iūctiuoꝝ in ſcd̄a inflexiōe:vt amaueritis.docueritis.dederitis audieritis. Itē in pſonymicis in qb⁹addiſ ti.vt occeltis. ſagatis. Itē pp̄ia in tes.vt polytes therſites. Idēq; Stra. in tes vel ta vel tis terminata q̄ lōgari dixit. Hec colligit. Iſraelita.ſodomita.leuita.choſita.heremita.hyarbita.ſamaritis.fapitie.peanites.galadites.narceſſites.calonites.tonites.camarite.carochytes ⁊c.Abderitanus.nolito.nolite.velitis malitis. Pylades ſcribit.Fortuitus a.us.⁊ pituita ambigue poni.Stra. taurominitanus.illithia.aquitania.aquitani.lecytus.

I ante u.conſonantem longa eſt vt ſaliua ſaliue.

PYLADES ab hac excipit regula.Symbriū⁹.niniue. Addit Niniſta rediuiuus qō ſcōaꝝ ſyllabā breuiat.Quintian⁹ rediuiuc Idem ait vbiuis poni ambigue.

Epitome.

Ocia monſtrani noſtris ſanctiſſima terris.
Ora modis noui ſanctificata tuis.

O ante omnes conſonantes eſt breuis in medijs ſyllabis. niſi ante m.n.s ⁊ r.

gilius.iij.eñ.Baccaraq; fugis naxon viridēq; donyſam.Dyoniſius .ij.Ho.j.ſer.tu ne ſyridamoe aut dionyſij filius audes. Eliſa e.Ver.iiij.eñ.promerita neq; meminiſſe pigebit eliſe. Gauiſus a.um. Proper.nō ita dardanio gauiſus atrida triūpho. Paradiſus i.Sedu.in paſ.In portus paradiſe tuos vbi flore perenni. Horatius

I ante t breuis eſt. vt digitus dignitas dignitatis. producunt vero aconitū aconiti Iuuen.ſed nō hic aconita bibunł fictilibus Archiras e.Hor.j.car. Menſorē cohibēt archira. Beritos quoq; vt diximus in primis ſyllabis cū de e añ r agebamus. auctoritate Priſciani atq; etiā dionyſij poete vnde opus illud interp̄tatū eſt ſecundā quoq; producat ac eñ antiquāq; tyron beryti ⁊ menis gratis. Cocytus i.Verg.vj.enei.cocyti ſtagna alta vides ſtygiamq; paludem. Corythus i.idē in.x.corytiq; leues humeris et de tiſer arcus. Corytus vero penultima breui ⁊ p th.oppidū fuit italie a rege ſui nominis conditum idem in.vij.hinc illū corythi. thyrrena a ſede profectum. Hermaphroditus i.Ouidius quarto meta.hermaphroditus ait nato de munere veſtro . Heraclitus penultimā ideo pducit:q̄ per ei diphthongon apud grecos ſcribatur.Sidonius tamē appollinaris breuiauit dicens.quicquid pythagoras democritus heraclitus . Idolothitum i. quo verbo vſus eſt diuus iohannes in apocalip. ſignificatq; dijs immolatū Irrito as.qō in primis ſyllabis diximus quod a rito as.compoſitum eſt:nam irrito as.ab in ⁊ ratus a.um.cōponitur ſignificatq; inanio is. ⁊ irritus a.um. pro eo quod eſt inanis penultimā breuiat. Lecithus i.cui⁹ penultimā eſſe breuē ex carmie homeri. vifi odiſſee manifeſtū eſt. Luſitania.Syllius lib.iij.punico. Margarita e.ideo producit quia ab eo quod ē margaris margaritis deducitur : in quo crementum producitur. Pituita e.quod in primis ſyllabis probauimus penultimam producit. Paraſitus paraſiti.Iuuenalis.ad cenā quotiens paraſitus venerit infans. Therſites e.idem. malo pater tibi ſit therſites dūmodo tu ſis Valitudo inis.Horatius ſecundo ſermonū.Dura valitudo inciderit ſeu tarda ſenectus : nomina greca ⁊c. vt hic leuites vel leuita leuitis idis.hic theſbites vel theſbita e. teſbitis idis. hic iſraelites vl̕ iſraelita iſraelitis idis:ſed de his in genere nominū plura diximus. Iuuena.

Et denominatiua ⁊c. vt auritus a.um. Vergilius primo georgicorū.auritoſq; ſequi lepores. Turritus a.um.idē in ſexto.vehitur curru phrygias turrita per vrbes. Turritus
Crinitus a.um. idem in prima cythara crinitus ioppas. Verba quoq; frequentatiua.vt dormito as.Horatius in poetria. quādoq; bonus dormitat homerus. Nomina participialia.id eſt que ſunt ſimilia participijs preteriti temporis vocis paſſiue : vt auditus us. tinnitus us. mugitus us. ſeruitus tamen quamuis a ſeruio ſeruis ſeruitum in ſupino penultima longa veniat breuiauit.
I ante u conſonātem longa eſt vt ſaliua e.oliua e.rediuius i.gradiuus i.

O Ante b breuis eſt. vt orobus i. Producūt Jacobus i. October octobris.

DESPAUTERIUS addit iobus triſyl. tirrobon. vtrobiq́ canobiū. canobita. ambobus. duobus. Quintianus. dolobella. Idem dicit allobrox ambigue poni. Pylades opprobriū

O ante c breuis eſt vt antiochus i.

Pylades exapit. Sutioco as. profoco as. Quintianus. triodbela. tyrocinium. latrocinium. patrocinium. Deſpanterius deriuata a longis producit: vt negocium. Scribit idem barbarorū propria in ocus produci vt iodocus. Sed que greca ſunt breuiantur vt demodocus. Item deriuatiua in ocinium vt latrocinium pro duci ait cum ſuis verbis patrocinor. latrocinor. lenocinor ꝛc. Iannoc us. v. p. Uerulanus. apocope. Quintianus ait. patrocius ambiguum eſſe.

O ante d. breuis eſt vt methodꝰ i. producūt vero erodiꝰ ij. herodes is. orodes. Et nomina greca in odes finita. vt geodes i. terrenus. capnodes i. fumoſus.

UERULANUS addit. Erodius. herodianus. Pylades thermodon triſyl. pythodes. palinodia. orodes. Quintianus nebrodes. emodus. et quicquid ab ode cōponitur. vt pſalmodia. epodos. Deſpanterius addit. thiodes. melodes. melodia. hilarodꝰ. proſodia que omnia ſunt ab ode. Inde addit borrodum. cuſtodio. cuſtodia. erodio. emoda. glycerodes. hierode. herodron. laodocus.

Stra. aūt eodem ablatiuum ambigue poſuit.

O ante ph quod f ſonat repertum breue eſt. vt Chriſtophorus. Ante f purum nondum repertum eſt.

O ante g breuis eſt vt theologus. Producūt vero ab ago qđ interpretatur duco compoſita vt pedagogus i. Iſagoga e. ſynagoga e. paragoga e.

ADDE ex deſpanterio. Octoginta. ꝛ oloſtobogi. Bagogus. ſyllogiſmus.

O ante l. breuis eſt vt obolus i. producūt vero etolia e. capitoliū ij. cymolus i. Idolū i. pactolus i. et a polo hoc eſt vendo compoſita vt pharmacopola e.

ADDE ex Quintiano. Preſtolor. preſtolatio. conſolor. ꝛ cetera a longis deducta. manſolus. rhomolos. mediolanium. ſubſolanus. etolus. cymolus. cimolus. cemolos. geolophos. Niniuita ait q̄ colon quod eſt mēbrum cōpoſita produci. vt monocolon. dicolon. tricolon. eſcarolicon ꝛc. Capitolinus a. um. cymolus a. um. decolon. mauſoleum. neobole. phicolus. Uerulanus. cimolia. Et que ſunt ab idolo. vt idolatria.

O añ m lōga ē. vt amomū i. Breuiāt vero ſalomō onis ſalome es. Et a ſtomos compoſita vt Chriſoſtomꝰ i.

SUPERIORIBUS adde poſtomis. virdomarꝰ. ebdomas adis. hebdomada. Deſpanterius dicit Cenomani apud iuniores variari. Et Stra. taurominitanus.

O ante n lōga eſt vt corona e. Breuiāt vero aponus. auſoniꝰ a. um. octonū i. Geriōes is. Mycōe es. myconus i. Et a gonos cōpoſita ꝛ deriuata vt antigonus erigone nā a gonia hoc eſt angulus cōpoſita producunt vt diximus ꝛ compoſita a phonos quod eſt mors vt in

Ante. O ante b breuis eſt: vt orobus i. producit vero. Jacobus i. qua rōne ſepe a nobis dictus eſt. Gellius. in epi. quid laceras verſus dux iacobe meos. Martia. octobres age ſentiat Kal. O ante c breuis eſt. vt archilochus i. antilochus i. O añ d breuis vt cōpoſita ab hodos qđ eſt via nā p o micron a grecis ſcribitur exodus ſinhodus methodos. Producunt vero erodius ij. quod in ſecunda per o mega ſcribitur apud illos herodes is. Hora. preferat herodis palmetis ludere ꝛ iungi. Orodes is. Uergi. carmine celebratur aut iacet altus orodes. Rodopis meretrix. Et nomina greca denolatiua in odes deſinentia vt geodes hoc eſt terrenus: thiodes hoc eſt ſulphureus. O ante g breuis eſt vt cōpoſita a logos qualia ſunt aſtrologus theologus aretalogus. Sillogiſmus. Sidonius apollinaris produxit dicēs argumentoſis dat rhetoria ſyllogiſmus. Cōpoſita vero ab ago: qđ interpretatur duco: producunt vt pedagogus ductor puerorū: iſagoga id eſt introductio: ſynagoga. i. conuētus paragoga. i. adductio. O ante l breuis eſt vt obolus i. capriolus i. caſeolus i. pducit vero

Ouidius. etolia e. Oui. iij. de amoribus nec tanti caly

Uergilius don nec tota etolia tanti. Capitoliū ij. Uer.

in. viij. ſtabat pro tēplo ꝛ capitolia alta tenebat.

Cimolus Cimolus i. inſula i mari egeo. Oui. vij. met. hinc humilē myconē cretoſaq́ rura cymoli. vnde dicta eſt creta cymolia. idolum nā a grecis per o mega ſcribit. Miror q́ ſedulium virum alioquin doctiſſimum breuiaſſe cum in paſchali ſuo dixit. Idola dilexit ſimi nā more furentes. Pactolus pactoli. fl. lydie. Iuue. qđ tagus ꝛ rutila voluit pactolus arena. Et nola ꝯpoſita a poleo qđ interpretatur vendo vt pharmacopola e. bibliopola e. myropola e. Ho. j. ſer. ambubaiarū collegia pharmacopole. Mart. ſed qui me vendit bibliopola putat.

O ante m longa eſt vt amomū i. cinamomū i. aroma atis. idioma tis. cōdiſoma tis. breuiant vero a ſtomos qđ interpretatur os compoſita vt chryſoſtomus i. pſeudoſtomos pſeudoſtomi. Salomon quoq́ et ſalomone a iunioribus breuiantur.

O ante n lōga eſt vt corona e. abſoniū ij. Breuiant vero aponus i. locus iuxta Patauium.

Lucanus. Luca. in. j. colle ſedens aponus terris vbi fumifer exit. Mart. cenſet apponi liuio ſuo tellus. Auſonius a. um. Uer. in enei. nec tecum auſoniū quicunq́ eſt querere tybrim. Coctonum i. Iuue. aduectus romā quo pruna ꝛ coctona vento. Gerionis i.

Uergilius Uer. viij. en. gerione extincto tyrinthius attigit arua. Micone es. vel miconos. Uer. iij. en. errantē micōe celſa gyaroq́ reuinxit. Et a gonia quod interpretatur angulus cōpoſita producunt: vt trigon onis. trigonus tetragonus: penthagonus: agonus.

pͥmis ſyllabis diximus.

ADDE ex Deſpanterio hec a phonos cōpoſita vt tiſiphone ne brophonos perſephone ⁊c. Antonoe. aphroniſtū pedonomꝰ ſar donix chironomos dionyſius mazonomus apollonius attoniꝰ arſione alcione hallonori chione curimone epimone erichtho nius chthonius heſione hermione hipona hiconus hilonome harmonia harmoniacus ilioneus ionium leuconia macedonia mandonius morones matrona fluuiꝰ.p. manmona manonyx pleione paretoniū paretoniꝰ a um. peletroniū peletronius a uꝫ pannonia pannoniꝰ pannonicꝰ pannonis. Quintianꝰ addit ty phona pconeſus chelidonia caledoniꝰ ſardoniꝰ antigone ſcor pionis abrotonū cōcionator. migdoniꝰ nazamoniꝰ leuconotos carantonꝰ cionides argonauta miconius ſythonia: emonia pe thonius. Pylades addit aconitū ſardoniū oponū ſantonius. Ad de ⁊ hec a breuibus deducta teutonici biſthonia biſthonius a uꝫ agmonides patrony. mygdonia auſonia auſonius a uꝫ. papha gonia meonia hemonia aragonia lingonia lingonicus a uꝫ. va ſconia chaonia demoniū leſtrigonia babilonia ſtrimonius ſaxo nia aragonius a um. agamennonius a um. lacedemoniꝰ a um. eſonides eſonius a uꝫ. ⁊c. q̄ dicunt ab obliq̄s noim terminatoꝝ in on. vel in o. q̄ crementū hn̄t breue q̄ repetere poteris ex ſupe rioribus regulis de cremēto nominum.

QUINTIANUS hec ambigue poni dicit biſtonius ſidonius ſeriones ⁊ iſtos obliquos ſanſonis ſaxonis. orionis edonis egeo nis biſtonis trigonis.

O ante p. breuis eſt. vt Eſopū i. Producūt vero aſo pos i. Aeſopꝰ i. Canopꝰ i. Conopeiū i. crotopꝰ i. Eu ropa e. Hyſopꝰ i. Metopon i. pyropus i. Sinope es

ADDIT Deſpāterꝰ aſopiū antropos antropophagi apanthro phos apāthropia anthropomorphinite āthropophromitica miſan thropus acrope tetraſyl. dcophas canopita canope es. hydropi ſis hydropicus inopus iopas leucopetra. meropon. rhodopis. athrodope pſopos pſopopeia. ſiope apoſiopiſis theophilꝰ theo phila theophorus, ſplendophorus ⁊ cōſimilia natura dicit idem breuiari ⁊ q̄ſi ꝫ longari ob. p. ⁊. h. qd̄ dicit vim cōſonātis nō⁊um ꝗ obtinere. Ex Quintiano adde. merope ſinopeꝰ licopeus ſino pe iope glaucopis creopilus.

O añ r breuis eſt vt pytagoras e. pducunt v̄o aurora Anthores is. Cytorꝰ i. Diores is. elorus i. pelorꝰ i. et denoīatiua i orus a. um. vt decorꝰ a. um. odorꝰ a. um. Et a doro quod interpretatur palmus ſiue donum cō poſita. vt Polidorus i. theodorus i. iſidorꝰ i.

DESPANTERIUS addit deriuatiua a longis vt odorꝰ ma ioranus adoreus. olorinus q̄ ſunt a nominibus q̄ habēt cremē tum longum. Idem dicit in orus a um. vel orius a um. deriuata pducit vt pretoriꝰ ſenatoriꝰ ſonorꝰ canorꝰ ꝯſiſtoriū. Inde addit achoreus citoriacus a um. crotiorus chriſoloras cyboriū helorus vrbs lycoras lycoris lycoreus lycorias meteorus meteora op. me teorologus oporinos pelorus. v. p. peloris riſamori ſertorius ſi: comorus trichora orū. Quintianus addit decorus a uꝫ. ⁊ decoro as: q̄ ſunt a decor nam a decus breuiantur.

IDEM Quintianus ait adoris obliquū e promontorium am bigue poni.

O ante s longa eſt. vt metamorphoſis eos. Breuiant vero ambroſius ij. Ambroſia e.

¶ O ante p breuis eſt. vt eſopum i. Ouid. in iij. de arte eſopa qd̄ redolent: ꝗbus mittatur athenis. Producit vero aſophus i. ſt. achaic Luc. in. vj. accipit aſopus curſus phemixꝙ me laſq. ¶ Eſopus i. Hor. filius eſopi detractū ex aure metelle. ¶ Canopus i. Iuue. prodi gia ⁊ mores vrbis: damnante canopo. ¶ Co nopeum i. idem vt teſtudineo tibi lentule co nopeo. ¶ Crotopus i. nomen propriū viri a papinio li. j. the. celebrati perquirens noſtri tecta aut opulēta crotopi. ¶ Europa e. ver. j. eñ. europa atꝙ aſia pulſus nec plura querē tem. ¶ Hyſopus i. ideo pducere dicimus qꝛ per o mega ſcribitur a grecis. ¶ Metopō i. qd̄ interpretatur frons. Priſc. in perihegeſi. Prominet europe hanc criu dixere Metopō ¶ Pyropus i. Ouid. j. met. clara micante au ro. flāmas imitante pyropo. ¶ Synope es. Priſc. in perihegeſi. alterius ſyrine q̄ tendit ad vſꝙ ſynopem. ¶ O ante r breuis eſt: vt pi thagoras. diagoras Producunt vero aurora Uerg. iiij. eñ. humentēꝙ aurora polo dimo uerat vmbram. ¶ Anthores is. nomē viri a Uerg. celebrati in. ix. eñ. herculis anthorē co mitem q̄ miſſus ab argis. ¶ Citoras i. mōs paphlagonie Uerg. ij. ge. ⁊ iuuat vndantem buxo ſpectare cythorum. ¶ Diores is. idē. v. eñei. regius egregia priami de ſtirpe diores. Elorus i. flu. ſicilie. Idem. iij. eñei. Exupero prepingue ſolum ſtagnantis elori. ¶ Pelorꝰ i. idem in codeꝫ. ⁊ auguſti rareſcent clauſtra pelori. ¶ Et noīa in orus a. um. deſinentia: decorus a um. canorus a um. odorus a um. ¶ Anto. Et a doro qd̄ interpretatur palmus ſiue donum compoſita: vt Pelidorus i. theo dorus i. heliodorus i. appolodorus i. arthenī dorus i. iſidorus i. calliodorus i. Uerg. iij. eñ. nam Polidorus ego: hic confixum ferrea te xit. Iuue. laurorum pueros artem ſcindens theodori. idem tonſoris tm̄ damno rapi[illegible] liodorus. Mart. appolodoro gaudet imbri fer nilus. ideꝫ arthemidorus amat. calliodo rus arat ex quo manifeſtum eſt ꝗto in erro re ſunt iuniores qui iſidorus penultima bre ui proferunt. ¶ O ante s longa eſt. vt hirco ſus a. um. breuiant vero ambroſius ij. ⁊ am broſia e. Iuue. aut glaphirus fiat pater am broſiuſꝙ choraules Uer. j. eñ. ambroſieꝙ co me diuinum vertice odorem.

Ouid.

Pelorus.

Uerg.

¶O ante t longa eſt:vt egrotus a um. aſoro tum i. ¶Breuiant vero a doros cōpoſita vt
Breuiant ↄpoſita a doros. xenodotus i. herodotus i. antidotū i. ⁊ a protos qđ interpretatur caſus vt monoprotos vnius caſus diptotos duoꝝ caſuū ⁊c. ¶V ante b breuis eſt: vt coluber rutuba e. flu. italie pducitr vero anubis deus egyptiorū Vergil. ẏ. eñ. omnigenūq; deum monſtra ⁊ latrator
Ouid. anubis. ¶Saluber is. Ouid. iiij. faſt. phebe ſaluber ades. ¶V ante c longa .vt eunuch' i. eurica e. ſambuca e. breuiant vero volucer is: e. ⁊ hec volucris is. Verg. ⁊ matutini volucrum ſub culmine cantus. ¶V ante d longa eſt. vt hirudo inis. teſtudo inis. Hor. in poe. non miſſura cutez niſi plena cruoris hirudo Ver. j. eñ. tū furoribus diue media teſtudine
Verg. templi. Erudo is. q: a rudis cōponit breuiat ¶V ante g lōga eſt: vt ſalſugo inis .ferrugo Verg. j. geor. cum caput obſcura nitidum ferrugine texit. ¶V ante l. breuis eſt. vt anul' i. hortulus i. pducunt vero adulor aris .vñ ⁊ adulator Iuuc. certe adulator diruſq; a ponto ſatelles. ¶Amulus i. Rex albanoꝝ. Oui. j. faſt. cōtemptor amulus equi. Apulia e. Ho. j. ſer. incipit ex illo montes apulia notos.
Getulia ⁊ getulus. ¶Getulia e. ⁊ getulus a um. Verg. iiij. enei. hinc getule vrbes genus intractabile bello. ¶Peculiū ij. Idem in buc. nec ſpes libertatis erat. nec cura peculi. ¶Torcular ris. Priſci. in. iij. li. in argu. inquit deſinentia deriuata ſi cōſonantez habeant ante r. penultima ſyllaba pducitur vt a torqueo torcular. Traſibulus Auſonius arma ſuperueheris ꝙ traſibule tua. ¶V ante m longa eſt: vt acumē inis. breuiāt vero autumo as. Hora. ij. ſer. au
Hora. tumat hec ppl's: hec magnos formula reges ¶Columen inis. p culmē. Syl. xv. puni. auſoniū. columē regni. Inde incolumis, e. Iuu. incolumi troia priamus veniſſet ad vmbras Autumo as. Mar. q̄ faciat duo ſunt irrumat aut futuit. ¶Documētum i. Oui. j. me. ⁊ documenta damus qua ſimus origine nati. ¶Emolumentum i. Iuu. nullus in orbe locus: nulla emolumenta laborum. ¶Monumentum i. Verg. vj. illa hec monumenta reliquit. Et a tumeo compoſita vt contumax acis. contumelia e. Mar. ſed u ſyllaba cōtumax repugnas idem alio loco nec te barbara contumelioſi.

ADDE ex niniuita. choſira ennoſigeus genoſus leucoſia mnemoſine pandroſos petoſiris ſimpoſiū ſophroſine euphroſine ſiracoſius theodoſius. Adde ex Quintiano mnioſus nenioſe. Adde etiā ſimpoſiarcha archipoſia ſimpoſiaſtes.
IDEM ait ioſeph ambigue poni ⁊ inde credo ioſephus.

O ante t lōga eſt. vt egrot' a. um. Breuiāt vero a dotos qđ eſt datūs ⁊ ptotos qđ eſt caſus compoſita vt antidotū vel antidotus. monoptos diptotos.

ADDE ex Quintiano vt aſtrogothus herodotus deiotar' apotheca acrota onocrotal' lenconotos bellonoti ſibotes laothoe. hipporous. Deſpāterius ſcribit cōpoſita a potes qđ eſt potor pduci vt ſimpotes enopotes hideopotes archipotes ⁊ cōſimilia. Idē notari debere ↄpoſita q̄ o hñt. vt protom' leucothoe. zelotipus dorotheus timotheus timothoe idothee q̄ breuia ſunt. O ante u cōſonantē corripi ſcribit vt ludouicus genoueſa clodoueus cōtrouerſia qđ etiam longari poteſt.

¶Epitome.

Vulcani colcos deuicet gauer milium.
Neſtorides rheſum. ſimia theſiphonem.

ET V ſcđm dogma hic traditū in mediis ſyllabis añ c. d. g. m. n. r. s. t. f. pducitur in aliis aūt eſt correpta.

V Ante b breuis eſt vt coluber rutuba e. producūt vero anubis idis. Saluber bris.

ADDE ex Quintiano volubilis ambubaie deglubo exubero ex Deſpanterio inſuber flu. ſolubilis corruba. Sulpiti' obnubo volubilitas ⁊ alia q̄ a longis ſunt.
Pylades ſcribit connubium vlubre poni varie. Quintianus addit lugubris.

V ante c longa eſt vt eunucbus i. Breuiant vero Volucer cris e. Volucris is.

ADDE ex pylade inducie Deſpāteri' petrucius caduceo bardocucullus educo as.

V añ d longa eſt. vt hirudo nis. teſtudo inis.

QVINTIANVS cōpoſita a breuib' corripi dicit vt diſpudet repudiū repudio as. Deinde erudio eruditio.
PYLADES ait cōrudi ambigue poni ⁊ obtudi.
V ante f. breue q̄ vt carnifex antique dictum.

V añ g longa eſt. vt ſalſugo inis erugo inis.

DEMIT inde Verulan' cōiugo as. Et copoſita a iugo vt biiugus biiuges ⁊c. Quintianus addit cōiugiū pfugiū ſuffugiū ⁊ cetera que ſunt a fugio Et fugo profugus a um.

V ante l breuis eſt. vt anul' i. emul' a. um .producunt vero Adulor aris. Amulius ij. Apulia e. getulia e. peculium ij. Torcular aris. Et a bule qđ eſt cōſiliū cōpoſita. vt thraſibul' cleobolus.

DESPANTERIVS ſcribit noīa deriuatiua in vlis ⁊ cōpoſita a dulos qđ eſt ſeruus pduci vt tribulis cōtribulis edulis edulium etiā curulis hierodulus philodolus theodol' pſeudodulus aduleſcentiq;. v. ſcriptū getulus iulus triſyl. peculiū peculiaris e. portulaca Stra. addit adulator torcular.
IDEM ait getulus ⁊ cucului ambigue poni.

V ante m longa eſt vt acumen inis. Breuiāt vero autumo as. columen inis. Documentum i. emolumentū

emolumenti.irrumo as.monumentũ i.ꝛ a tumeo.com
poſita.vt contumax acis.
SULPJTJUS addit incolumitas ꝛ incolumis e.Columella cruſtumiũ. ex Stra.adde cucumis.cõtumelia. cucuma.irruma. Deſpanterius cruſtumeriũ.cruſtumeri orum.emolumentum.lucumo.v.p.lucumedi.pacuuncius.poſthumus.poſthumus.poſthumianus. Jdez ait nõia in mentũ que ſunt deducta a verbis ſecũde corripi:vt documentũ.nocumentũ.monumentũ.Deducta a verbis alterius inflexionis eã habent quantitatẽ ante mẽtum quã habent in preterita perfecta indicatiui in penultima:vt indumentũ breuiat u.q2 indui penultimã breuẽ habet.veſtimẽtũ longã q2 veſtiui longã habet:ex Priſciano hec. Niniuita aũt ait etiã antiqua que habent u pro i breuiari: vt optumus pro optimus.decumus pro decimus.hinc ergo eſt decumanus.

U ante n longa eſt.vt fortuna e.Jeiun⁹ a.um. breuiãt
vero albunca e.
U ante p breuis eſt vt centuripẽ es.vpapa e.
QUJNTJANUS inde excipit marſupium.Deſpanterius arpinus.crigdupus.

U ãte r lõga eſt:vt ligurio is.breuiãt vero bituri orũ.
camur⁹ a.um.cẽturio nis.lemures uz.Luxuria e. mer
curi⁹ ij.mamuri⁹ ij.purpura e.penuria e.ſabura e.tu
guriũ ij.ꝛ verba deſideratiua:que formantur ab vlti
mo ſupino addita rio.vt ab eſu eſurio is.
ADDJT Deſpanterius.Eſuries.eſuritio.luxuries.auxurus.centuripe.centuria.liguria.maſurius.myuron.palphurius.Satura.ſaturca.ſaturo as.ſaturitas.ſaturio.ſiurus.vulturius.vulturis is.Quintianus Succenturiatus.melanurus.purpureus. lygurinus.ſcauris fluuij proprium.
Niniuita ait mamurius mamurianus ambigue poni.

U ãte s producitur:vt Ceruſa e.Creuſa e.
PYLADES excipit Brunduſium.canuſium.voluſium. ſyracuſius.Quintianus addit hieruſalem.peruſinus.blãduſia. canuſinus a.um.ebuſius.Deſpanterius addit Canuſinat⁹.voluſius. Stra.ait Venuſinus et ſyracuſe ambigue poni. Niniuita. ebuſus inſulam.

U ante t longa eſt vt cicuta e.Preputium ij.Cõfuto
as.refuto as.Breuiãt vero arbutus i.Et a quatio is.
compoſita vt concutio is.
ADDE ex Quintiano.Minutius.diuturnus. diuturnitas.defrutum.veluti.recuticus. Deſpanterius ait,ex breuibus cõpoſita breuiari:vt obrutus.diſcutio.Jnde ponit arbuteus a.um. Pylades ait.preputium variari. Quintianus Conglutino et reglutino as.
U ante u conſonantem breuis eſt.vt Pacuuius:diluuium ꝛc.
Et hec addita de medijs ſufficiant.

¶De vltimis ſyllabis. Cap.vj
¶Epitome.

Arma illex olim voluit cũ noſtra ſubire.
Jn fine hec preter cetera corripuit
EX hic tradit dogmaq a.i.o.b.r.n ꝛ s.in fine dictiõis producuntur et alie littere rapiunt.

A Terminalis lõga ẽ.vt ama ſupra.breuiãt võ
ita puta aduerbi.Q2 poſtea Attus quoq ac

¶U añ n longa eſt.vt fortuna e.lacuna e. Breuiãt vero albunca e.ſylua in agro tiburtino.Verg.vij.ene.con tuitur albunca nemorum que maxime ſacra.
¶Anto.U añ p breuis ẽ vt cẽturipe op.ſicilie.Syl.xiiij.necnõ a vertice laruo cẽturipe
¶U añ r lõga ẽ.vt ceſura e.vſura e.ſcaturio is.ligurio is. Pruden.petra dei iuſſu potum largita ſcaturit.Hora.ij.ſer.tractauit calicẽ manibus dũ furta ligurit. ¶Breuiant vero bituri oz.pplĩ gallie. Luca.j.ꝛ bituri lõgiſq leues ſaxones in armis. ¶Camurus a.uz. Ver.iij.ge.pes ẽt camuris hirte ſub cornib⁹ aures. ¶Cẽturio nis.Mar.enchõlph⁹ ditt cẽturiõis amor. ¶Lemures um.Ho.ij.epi. nocturnos lemures portẽta theſſala rides. Ouidius.
vñ lemuria.Oui.i fa.appellauit dicẽs.ritus erat veteris nocturna lemuria ſacri. ¶Luxuria.e.Ver.j.ge.luxuriã ſegetũ tenera depaſcit in herba. Mercuri⁹ ij.idẽ.iiij.eñ . tũc ſic mercuriũ alloquit ac talia mandat. ¶Mamurius ij.Oui.iij.faſt.mamuri⁹ morz fabre Iuuena.
ne exactior artis. ¶Purpura e.Iuue.ſz cũ hoc ipſa ẽ vtile purpura vẽdit. ¶Penuria e.Ver.vij.eñ.in cererẽ penuria adegit edendi. ¶Sabbura e.pfect⁹ exercit⁹ regis. Luc. in.iiij.vt ſibiq miſſi ſimulator ſabbura belli p nauis libramento pducit. ¶Tuguriũ ij. idẽ in buc.paupis ꝛ tuguri ↄgeſtũ ceſpite culmẽ.Et ꝟba deſideratiua q̃ alij meditatiua appellãt.vt eſurio is.prurio is.noctibus hic ponãt lecticas micturiãt hic.Ver.i buc.nũc ois prurit arbos. ¶Chri.U añ m.hinc au Vergilius
feratur cucumer vel is. cuius media breuis eſt.Ver.creſceret in ventrẽ cucumis.
¶U añ s pducit vt ceruſa e.creuſa e. arctuſa e.teletbuſa e. Ebuſus. Priſ.ex Diony.in periegeſi hinc frãgit equore ebuſos.Syl.tñ lib.iij.pu.breuiauit dicens iãq ebuſus. phenitia mouet.arabr⁹ armã. ¶U añ t lõga eſt vt cicuta e.ꝑputiũ ij . Iuue.nil ꝑter gelidas auſi cõferre cicutas.idẽ impatienſq ↄmore pauet ꝛ ꝑputia ducit.Cõfuto as refuto as.vergi.xij.eñ.qd ſi ſors dicta refutet.Breuiãt ꝟo arbut⁹ i.ver.i buc.ꝛ q̃ vos rara viridis tegit Vergilius
arbut⁹ vmbra. ꝛ a q̃tio is ↄpoſita: vt ↄcutio is.diſcutio is.pcutio is. ¶De vltimis ſylla. De vlti-
Cap.vj.A terminalis. ꝙ dictiões i a termia mis ſylla-
re pducãt ſyl.illã finalẽ vt ama narra citra bis.
ſupra.Breuiãt ꝟo ita. Ver.ix.eñ.nõ ita me Dictiões
genitor bellis aſſuetus ophelres. ¶Puta p i a termia
hoc puta nõ iuſtũ illõ maleſtecti⁹illõ.Q2 Ho. re pducũt
i ſer. nõ q2 mecenas lydoz qcqd hetruſcos illã ſylla
Oui.j.fa.poſteamirabar cur nõ ſine litibus bã finalẽ.
eſſet.vltra q̃ Ser.breuiauit dicẽs.cura nil pdeſt nec dr vlla cicatrix . Et fruſtra auien⁹ in arato.Jma vehũt celi luxit dũ fruſtra frequẽter.breuiãt q̃ ntũs actus ꝛ vctũs vtriuſq numeri. vt hec muſa o muſa. plurali hec tpa o tpa:qd etiã in ↄpoſi.ſeruat . vt vtraq Lucanus
ꝛ pleraq ꝛ eadẽ in his caſib⁹ breuiãt i ablrõ pdu.Lu.i.iij.vtraq frugiferis ẽ ſylua nobilis aruis.Ver.v.eñ.creber vtraq manu pulſat verſatq dareta. Ho.in poe.pleraq diffe Horat.
rat:ꝛ pñs in tps omittat.Ver.ij.ge.nõ eadẽ Ouidius.
arboribus pendet vindemia nrĩs. Ouid.ij. Vergilius
mera.at nõ duricia iaculũ q̃ vicit eadẽ.Reperit etiã plerũq in ablrõ breuis.ver.ix.eñ. vna eadẽq via ſanguis aluſq ſequunt.Propertius in.iij.hac eadẽ rurſus ſygdame curre via. Calphur.i eglo.rupe ſub hac eadẽ qu

cuſatiuus ⁊ vocatiuus vtriuſq̨ nūeri preterq̄ noīa nu
meralia in ginta deſinentia: vt triginta q̄draginta ⁊ a
noīb⁹ grecis in as.⁊ in es ꝓductas deſinentib⁹ vctīs
in a ꝓducitur.vt eneas o enea anchiſes o anchiſa pal
las o palla.

QUINTIANUS ſcribit Poſtea ⁊ antea ſemper lōgari quādo ſunt aduerbia;cum autē ſunt due partes breuiari. Idē ait monoſyllaboꝝ caſus ꝓduci.vt mna qḋ eſt mina. Idē lr̄arum noīa variari:vt h k.et grecoꝝ feminei generis noīatiuos in a aliquādo longari vt hypermeſtra. Itē interiectionē eia breuiari dicit quam produxit Sidonius. Pylades ait numeralia in ginta terminata ambigue poni et duo hec vltra ⁊ fruſtra. Deſpauterius contra. Sed in his poetas ſequere.

E terminalis breuis eſt.vt hoc mare.lege legere.ꝓdu
cūt vō acti triū ꝓnoīm ego me.tu te.ſui ſe. ⁊ noīa gre-
ca femi.q̄ ad primā declinationē.nr̄am referunt vt pe
nelope ī ntō dtō vctō ⁊ abltō.Et vctīs abltīuſq̨ a no-
minib⁹ grecis terminatis in es ꝓductā que ad primaꝫ
⁊ tertiā declinationē latinam referuntur.vt anchiſes o
anchiſe ab anchiſe.vlyſſes o vlyſſe ab vlyſſe. Et abla
tiuus ſingularis a noīb⁹ q̄nte declina.vt dies a die. et
ſcḋa pſona ſingularis p̄ntis impatiui modi ſcḋe cōiu-
ga.actiue vocis vt doce mone aude.⁊ aduerbia illa fe-
re ferme.quare ne pro nō.ne ꝓ certe ve pro hei ⁊ a noi
bus adiectiuis deriuata.vt a pulchro pulchre. breuiāt
tamen a bono bone.a malo male.

DESPAUTERIUS ſcribit contra Nebriſſ.vocatiuū ⁊ ablatiuum noīm grecoꝝ in es longū terminatoꝝque dicit reduci ad tertiam inflectionē latinā ſemꝑ breuiari idq̨ argute probat: vt achilles o achille ab achille ⁊c. Idem ait pluralia in e terminata produci.vt Cete.tempe.mele. Item hec aduerbia hodie pridie poſtridie quotidie. Itē̄ e.dc.pre ꝓpoſitiōes Quintianus ait ꝓduci. Itē interiectiōes pape.ohe. Itē̄ gītōs quinte in e terminatos vt die fide ⁊c.et ablatiuum fame. Pylades ait.apprime variari.Quintianus tabe.

plurima pinus obtūpat. Sꝫ ꝓdu: nūeralia in ginta ꝑdeſinentia:vt triginta: q̄draginta: q̄nquaginta:ſexaginta:ſeptuagita:octoginta:nonaginta. Verg.j.eñ.triginta magnos voluēdis mēſibus orbes.idē.vij.triginta capitū fetus enixa iacebit. Petronius arbiter ſanguine romano ſexagintaq̨ triumphos. Qḋ vero apud Mar. legit̃ ſexaginta terras cū lumina mane ſenator ⁊ alio in loco. Mutua qḋ nobis ter quiſquaginta dediſti. Ego ſuſpicor vitio ſcriptorum;eſſe factum: vt pro ſexagena ſexaginta.ꝓ quinquagena quinq̄ginta ſcriberetur quēadmodū pro eo quod Iuuen.ſcripſit quadraginta dedit gracchus ſeſtertia dotem. nōnulli afferunt ad huius regule euerſionem quadraginta dedit ſgracchus quaſi quadraginta milia ſeſtertium non ſit ſumma qua equites ex lege roſcia cē ſcerentur:vt idem iuuena. quadraginta tibi ſi quis deus aut ſimilis dn̄s.et Mart.quadringenta tibi non ſunt chereſtrate ſurge. ⁊ alio ī loco.quadringenta ſecat qui dicit ſycamerice.producitur preterea vctīs a nominibus grecis in as vel in es deſinentibus q̄ ad primā nominis declinationē latinā referuntur:vt eneas o enea.anchiſes o anchiſa ⁊ a nominibus grecis in as terminatis:que ad tertiā declinationē noſtraꝫ reducunt̃. vt
Vergilius pallas antis.o palla.calchas ātis.o calcha. Verg.x.enei.enea vigila ⁊ velis immitte rudentes.idem in.ij.cōiugio anchiſa veneris dignate ſuperbo.idē in.x.neq̨ iuuat palla ſꝫ bellis acer alcſus. Qḋ ſi hmōi nominatiui breues reperiant̃ terminatione potius latina veniunt:vt Hora.ij.ſer.ne quis humaſſe velit aiacē atrida vetas cur ꝗ nonō atrides ſed atrida fuit. Proper.nō ita dardanio gauiſus atrida triumpho. ¶E termialis breuis eſt vt hoc mare: lege:legite:legere: ꝓdu
E in fine dictionis quanta. cūt vero me ab eo qḋ eſt ego mei. Ver.ix.eñ. meme adſum q̄ feci in me conuertere ferrū. Te ab eo qḋ eſt tui.idē in.ij.te propter libyce gentes. Te vero particula q̄ huic ꝓnol adiūatur breuis eſt. Lucre.in.j.accipe prerea q̄ corporea tute neceſſe eſt. Sed ab eo qḋ ē tui
Vergilius Vergi.vj.et magno ſe corpore miſcet:⁊ noīa greca feminina q̄ apud grecos in e longū ſiniunt̃: vt penelope es, neq̨ id ſolū in recto ſed etiā in reliquis caſibus illi cōterminalibus q̄ Iuue.auctoritate ſua ablatiuū a calpe breuiauit dicens: ſed longe calpe relicta. Et vctīs ablatiuuſq̨ a noībus grecis terminatis in es producta ſiue ſit prime declinatiōis ſiue tertie vt anchiſes o anchiſe ab an
Ablatiu⁹ noīm q̄nte declinatiōis q̄rā hꝫ vltimā Vergilius chiſe ſiue tertia coꝝ preſertim que apud illos in eus diphthongon terminatur vt achilleus perseus vlyſſeus achilles achille ab achille.perſes o perſe a perſe.vlyſſes vlyſſe ab vlyſſe.et abltīs a noībus q̄nte declinatiōis vt dies a die.ꝓgenies a ꝓgenie. Fame quoq̨ q: teſte Gellio lib.viij.noctī.per quintā declinationē apud antiquiores inflectebatur: ſeatq̨ in genitiuo vt ille ait fami vel fames more quinte declinatiōis abltm̄ quoq̨ in e longū terminauit.Verg.vj.eneidos obiicit ille fame rabida tria guttura pandēs. Aut q: vt Priſcia.lib.vij. ſcribit in quibuſdā noībus que abltm̄ in es productā terminantia.pares cum genitiuo habent ſyllabas. in
Ouidius. tertia declinatiōe ſolebant antiquiores producere abltm̄ more quinte declinatiōis. vt hec moles a mole.tabes a tabe. Lucre.imbribus ⁊ tabe membroꝝ arbuſta vacillant. Et ſecunda perſona ⁊c.vt doce mone. Vergi. vij.eneidos.tu vatem tu diue mone.dicam horrida bella. Quod vero Propertius dixit tu caue ne triſti cupias pugnare puelle ⁊ Horatius tu caue ne minuas tu ne maius facias id.non ab eo quod eſt caueo es.ſed ab eo quod eſt cauo uis.quemadmodum in tertiā coniugatione diximus.cum de preteritis verborum in uo deſinentibus agebamus.nā illud Ouid.in primo de triſtibus.idq̨ quod ignoti faciunt vale dicere ſaltem; aut quaſi nomē breuiauit aut morē egre diſcedentium oſtendit qui verba vix integra proferūt. Ver.vero in hucco.aut hac ratione.aut illa potius breuiauit quod vocalis ſequebatur: cū dixit.⁊ longum formoſe vale. vale inquit Iola. Et aduerbia illa fere ferme quare. Iuuena.nulla fere cauſa eſt in qua nō femina litē. idem mobilis ⁊ varia eſt ferme natura malorum. Mar.vxorem quare loculis nā ducere nolo. Ne quoq̨ pro vt non ſit:

non producitur vt apud Verg.ij.eñ.ne recipi portis:aut duci in menia poſſet. Ne vero pro certe a pleriſq; per e dipthongon ſcribitur quēadmodum ꝛ vt dolentis interiectio. Et aduerbia a nominibus adiectiuis nō quidem omnibus:ſed ſecunde declinationis deriuata:vt a docto docte. a pio pie.a iuſto iuſte. A bono vero bene et a malo male breuiant. Ouid.in epiſto.helenes nam male quod ſuades.vtinam bene cogere poſſes. Quod vero quidam dicant apprime quoq; breuiare idq; auctoritate. Ver.ij.geo.confirmant cum dicat flos apprime tenax.ea lectio mendoſa eſt.nam.Vergili.non apprime ſed apprima ſcripſit pro apprime hoc eſt nomen pro aduerbio figura apud poetas vſitatiſſima.

I terminalis longa eſt vt gūmi amaui Breuiāt vero niſi quaſi. Dtīs quoq; et vetūs grecus in i deſinētes vt paladi philidi.o priami.o pari.mihi vo. Tibi.ſibi ibi vbi i.differentem habent.

DESPANTERIUS ait datiuos grecoꝝ tertie inflexiōis ab as adis.vel is idis.vel ys yos.variari.vt palidi:paridi: tethy ꝛc. Idē quaſi ꝛ niſi dicit adnotari poni ābigue dicit tñ potiꝰ breuia ri debere. cui aūt ambiguū eſt: moly dicit ſemp breuiari et epy.

O terminalis indifferens eſt vt ſermo nis.amo amas.

Anto. I terminalis longa eſt:vt gummi amaui.ſi.ni. Breuiant vero niſi. Ver.in bucco:qd niſi me quacumq; nouas incidere lites. Quaſi Oui. ꝛ quaſi diſcedēs oſcula nulla dedi. Auienus tñ in arato ſingulari exemplo longū poſuit. Datiuus quoq; ꝛ vetūs greculis breuiant vt papias in achilleide palladi littore celebrabat ſcyros honores. Catulus morte feroꝝ theſei qualem minoidi luctum Sabinus in epiſto.demophoōtis ad phyllida. Phillidi demophoō patria dimittit ab vrbe palladi.namq; minoidi phillidi datiui ſunt greci nā latini pducerētur. Ver.in buc. mirabar:quid meſta deos amarili vocares. Oui.in epi.canaces prima mihi nutrix coli dixit amas.idē in epi.helenes bella gerant aliā tu pari ſemp ama. Noīa quoq; greca.vt qd interpretaſ mel.qd apud nos tñ in cōpoſitiōe reperiſ meliſmeliū melilothos melicratū hydromeli oximeli. Meli quoq; radix ab homero celebrata.cui inuētio vt indicat. Pli.li.xxv.naturalis hiſtorie. Mercurius aſſignaſ.verg.in priapeia. quē cur moly vocat mentula moly fuit. Oui.xiiij.meta.moly vocāt ſuperi nigra radice teneſ. Pronoia vero illa mihi:tibi.ſibi: finalē indifferentem hñt.verg.j.eñ.tu mihi quodcūq; hoc regni tu ceptra Iouemq;.Idē in eodē:muſa mihi cauſas memora. Ibi quoq; ꝛ vbi tū breuiare tum producere reperiuntur.

Dtīs et vetūs greculis breuiāt

vergilius

Pronoia mihi tibi ſibi finalē indifferētē habēt.

Producunt verō datiui ꝛ ablatiui ſingulares ſecūde decliatiōis vt dño a dño.ꝛ noīa greca feminina in o deſinentia vt ſapp ho allecto clio. Et dictiōes monoſyllabe.vt o.do.pro.breuiant tñ modo ꝛ duo ꝛ ambo

Gerundia vō datiui ꝛ ablatiui indifferenter deſin unt

ALDUS Manutius ſcribit ſcio cum cōpoſitis ſemp vltimā breuiare. Item mico:cito ſemp breuiari dicit et ego Deſpanterius ait aduerbia in o ex nominibus deducta ſemp produci: vt tāto quāto:manifeſto ꝛc. Et ergo pro ca. Idē ait genitiuū in O ſemp produci vt androgeos:androgeo:appollos:apollo:athos:atho. et in ceteris que greca ſunt. Quintianus ait hec quoq; corripi: cedo pro dic. Quomodo modo. Mancinellus dicit hec ambigue poni ergo cum eſt coniunctio:crebro. ſero profecto. Verulanus addit mutuo:ſedulo:cito. Aldus quando Sfra. vero ꝛ ſcd̃m bedam paruo:certo:denuo.

U terminalis longa eſt.vt cornu gelu.

B terminalis breuis eſt.vt ab ob ſub. Barbara vero producunt vt iacob aminadab.

ADDIT Quintianus.iauib vnū thurenoꝝ nomē.

C terminalis longa eſt. vt dic duc ſic. Breuiant vero fac lac nec donec.hic pronomen indifferens eſt.

QUINTIANUS ait fac poni ambigue.

D terminalis breuis eſt.vt ad apud ſed.

L terminalis breuis eſt.vt tribunal alis. Produkūt vero nil indeclinabile. Sol is. et nomina Barbara. vt michael is.iſrael is.

Anto. O terminalis indifferēs eſt;vt ego ergo. Propertius in.ij. frater ego tibi ſum filiꝰ vnus ego. Hora.nil tāti eſt ergo fungar vice cotis acutū. Auguſtus.ergo ne ſupremis potuit vox improba verbis pducit vō dti ꝛ ablatiui ſingulares ſcd̃e declinatiōis. Eodem tñ qd ab eo ꝛ dē particula componiſ quēadmodū de eadē diximus.mediā habet indifferentē. Breuē ꝛ apud Ver. in buc.vno codēq; igni:ſic noſtro daphnis amore. idē.xij.eñ.vno codēq; tulit partu. Proper.in.j. hoc eodē ferro ſtillet vterq; cruor. Lōgā. Iuue.poſuit ne placcat:curru ſeruus portaſ eodē et Martia. cū ſteterit nullus vultu tibi talꝰ eodē Et noīa greca feminina in o deſinētia:vt allecto us.clio us.argo us.vergili.vij.eñ.alecto toruā faciā ꝛ furia mēbra. Oui.in j.de arte nec mihi ſunt viſe clio cliuſq; ſorores:ꝛ dictiones monoſyllabe vt o.do.p.ver. o regina nouā cui condere iuppiter vrbem. Martia.do tibi naumachiā: tu das epigrāmata nobis.verg.j.qd ad troiā p charis geſferat agris. Mō aduerbiū ſemp breuiatur. verg.iiij.eñ.ſi modo qd memoras factu fortuna ſequaſ ꝛ duo ambo.verg.ſi duo preterea tales idea tuliſſet. Mar. eliſium poſſident ambo nemus. Illa vero aduerbia ſero cito indifferenter reperiuntur producere et breuiare. Tibul.heu ſero reuocatur amor ſero q; iuuentas. Papini.ſero memor thalami meſte ſolatia matris. Iuuenalis ꝛ cito rapturꝰ de nobilitate comeſa. Gerūdia quoq; ſubſtantiua in do. indifferenter deſinunt. vergilius in bucco.frigidus in pratis cantādo rumpitur anguis. Idem in eodē cantando tu illū haud vn.p tibi fiſtula cera. Iuue. pluribus:hic eger moritur vigilando: ſed ipſum Alphius apud Priſciā.lib.octauo; ſpaciando paulatim trahit eſt enim dimetron iambicum habens neceſſario iambus in ſecundo loco. U terminalis lōga eſt: vt co

vergilius

Ouidius.

Papi.

nu gelu.a ſenſu a manu. ❡ B finalis breuis eſt:vt: ab.ob.ſub quod nō ſolū in appoſitione ſed etiā in cōpoſitiōe cū dictiōib' incipientibus a vocali.vt verg.troie q̄ p̄m' ab oris.idē cūctus ob italiā terrarū claudit orbis.idem quoq̄ frōte ſub aduerſa ſcopulis pendētib' antrū.

Barbara quare b. terminalē pducit ❡ Barbara vero ideo producūtur:q2 ad noſtrā declinationē reducta eādē ſyllabā longā retinēt:vt Jacob iacobus.aminadab aminadab'. ❡ C terminalis lōga ē;vt dic duc:huc:ſic. ❡ Breuiant vero fac et merito: quoniā abſciſſum eſt ab eo qđ eſſe debuit face.Oui.in epi.phillidis. phillis fac expectes demophoonta tuū. niſi forte Ouiđ.ſynaloepham fecit ſcribens philli face expectes demophoōta tuuz.Lac quoq̄ breuiare ab omnibus dicitur: et ſi nullum mihi ſuccurrerit exemplū. ❡ Nec Ouiđ.in epi.ſapphus o nec adhuc iuuenis neq̄ iā puer vtilis etas. Donec.Idē in amorib' donec eras ſimplex aīm cuz corpore amaui.

Hic pnomē indifferens eſt. ❡ Hic pnomē indifferē reperit.Uerg.iiij. eneidos ſolus hic inflexit ſenſum animūq̄ labentem. Idem in ſexto hic vir hic eſt tibi quē pmitti ſepius audis. Martialis hic ē quē legis ille quē requiris.

hic aduerbiū. Idem hic eſt pampineis viridis modo veſuius vmbris. ❡ Hic aduerbiū ſemper producitur.vergil.primo eneidos: poſt habita coluiſſe ſamo. hic illi' arma.

L terminalis. De in in finitis. N in fine dictionis ❡ D terminalis breuis eſt:vt ad apud ſed vergi. primo enei. alma venus phrigii genuit ſimoentis ad vndam.Iuuenalis aut apud iſiace potius ſacraria lene. ❡ L termīalis breuis eſt:vt tribunal alis.vigil vigilis.pducunt ſo nil indeclinabile.

M terminalis ab antiquioribus breuis ponebatur ſ3 in vſu auctorū aut abijcitur.aut cum ſequenti conſonante vocalem precedentem producit.

N terminalis longa eſt.vt peā is.non quin.Breuiant vero.An forſan.forſitan.tamen in.et ex ijs compoſita.vt attamen exin.dein. proin. Et nomina greca in on.finita que ad ſecundam nominis declinationē latinam referuntur vt ilion ilij.pelion ij.

Accuſatiuus quoq̄ prime declinatiōis a nominibus grecis in a breui terminatis et ſecunde in os et tertie i is.vt egia eginā.menalaus menalaō. daphnis daphnim.Et nomina latia in en.deſinētia que mittunt genitiuum in inis vt nomen inis. fulmen inis.

ALDUS addit pol.

ADDIT Quintianus.ſal:tanaquil: belſul barbarum: ꝛ phul. Aliſ ſal breuiant.

MANCINELLUS ſcribit viden p vides ne ſemp breuiari. Uerulanus ſan pro ſatis ne. Deſpanterius men: ten:ſin: vin: ain:egō:nemon.et cetera que per apocopen ne hñt vt adeon: ſed in his exempla ſequere.Itez genitiuos grecos numeri pluralis in On.vl tetragramaton: eē breues ait.

Horatius primo epiſtola.nil oriturum alias:ortum nil tale fatentes nihil vero breuiāt. ❡ Sol ſolis.Ouidius:ſol aditus quod queris ait:ne vana labores: ꝛ nomina barbara.vt Michael: Raphael: Nicol: Raal. ❡ M terminalis ab antiquiſſimis poetis.breuis aliquando ponebatur ſequenti dictione que inceperet a vocali.vt Ennius inſignita forent tum milia militum octo.vbi non fecit eclipſim. Juniores quoq̄ aliquando ſibi hanc licentiam vſurparunt. Sed hoc in principio huius libri diximus plura. ❡ N terminalis lōga eſt vt pean ania.ſyren ſyrenis.delphin delphinis.demon demonis. ❡ Breuiant vero.An contumerio interrogatiua.Iuuenalis accipit ꝛ madidc.facies dicetur.an bulcus. ❡ Forſan.verg.primo eneidos.mitte forſan ꝛ hec olim meminiſſe iuuabit. ❡ Forſitan Iuuenalis forſitan expectes vt gaditana canoro. ❡ In prepoſitio:et ab in compoſita.vt attamen veruntamē.Ouidius. Nil mihi reſcribas attamen ipſe veni.

In on greca deſinentia. Et nomina greca in on.finita ꝛc.vt ilion iliū.pelion pelij.verg.ilion ꝛ omnis fumat neptunia troia. Luc.pelion opponit radiis naſcētibus vmbras. ❡ Actūs quoq3 ꝛc.vt egina eginā; Papi.l tebe.quippe ferūt ꝛ aptā patriā eginā ab vndis Cilla cillā.Ouiđ.xiij.meta.me tenedon chryſeq3: cillā appollinis vrbes Menalaos menalaon.Idez in epi.

In en latina grm̄ in inis facientia. enones ardet amore tui ſic ꝛ menalaon amauit.pylos pylon. Idem in epiſto.penelopes nos pylon antiquaz neleia neſtoris arua. ❡ Daphnis daphnim thyrſis thyrſin. Propertius tyrſin ꝛ attritis daphnin' arūdinib'. ❡ Et nomina latina in en.deſinētia:que mittunt grm̄ in inis.vt nomē inis.nā greca vt ſyren ſyrenis.ꝛ latina mittentia genitiuum in enis.vt ren renis producunt.

R terminalis. ❡ R terminalis breuis eſt vt ceſar ceſaris. amatur: legitur.p imper igitur. pducūt ho far farris. Ouiđ.in faſtis far erat ꝛ puri lucida mica ſalis. ❡ Par paris.Hora.Ludere par impar equitare in arundine lōga. Nar naris fluuius italie.Uerg.vij.eneiđ. ❡ Sulphurea nar alb' aq̄ fonteſq̄ velini. ❡ Iber iberi. Lucanus in ſexto. Si durus iber: aut ſi tibi terga dediſſet. ❡ Uer veris.Oui.p2lo meta.Uer erat eternū placidiq3 tepetib' auris. ❡ Cor cordis.Oui.in epi.ſapphus mille meū leuibus cor eſt violabile telis. Idē rū breuiatur.v.meta. Inq3 cor hamata percuſſit arūdine ditem. Et Marti.dotare vxori cor arūdie fixit acuta.Fur furis. Perſius fures ait pedio pedius quid crimina raſis ❡ Cur

R.terminalis breuis eſt.vt Ceſar ceſaris.Producūt vero Far farris. Par paris. Nar naris. Uer veris. Iber iberi.Cor cordis.Fur furis .Cur aduerbium.Et nomina greca in er mittētia genitiuum in eris. vt aer aeris.ether etheris.

ALDUS addit lar ꝛ compoſita a par. vt diſpar ꝛc.Deſpāteri' ſcribit celeber ꝛ cor ambigue ponij. Quintian' torcular:puluinar:hyrtriſur.Hec idē dicit cōpoſita;a par eſſe cōia.

Greca in er per ita ſcripta. aduerbium.Oui.Cur opus affectas ambitioſe nouū. ❡ Et nomina greca in er deſinentia que apud illos p eta.longuz ſcribuntur:vt aer aeris ether etheris.Ouidius.i.faſto.Lucidus hic aerer que duo corpora reſtit. Idem audiet hoc ether: ꝛ ſi deus vllus in illo eſt.ꝛ que in cremento diximus mittere genitiuuz in eris penultima longa.vt crater eris.kater eris.

¶ Anto. As terminalis pducitur. vt. eſtas eſtatis amas amabas. ¶ Breuiāt vero nola greca mittentia gtīū in adis. vel ados. vt arcas arcadis vel arcados. pallas palladis vel pallados. Oui. ij. met. Arcas adeſt. ter quin (As.) ꝙ ferens natalibus annos. idē vt vidit vultus pallas in amne ſuos. ¶ Et actūs ꝛc. vt arcas acrō arcadas. menas adas. troas adas. Mar. ad matrem fugiet penthens ad menadas. ¶ Orpheus. Ouid. in epi. troadas in uideo: ꝗ ſic lachrymoſa ſuoꝝ. ¶ In es. pducunt. vt pleo plis. dies dici. ſpecies ſpeciei. aries. leges. ¶ Breuiāt vero ex ſecūda perſona a ſum es fui. cū ſuis compoſitis vt Verg. ij. eñ. Quiſquis es amiſſos hinc iam obliuiſcere graios. idem in buc. huc ades o formoſe puer tibi lilia plenis.

As terminalis pducit̄. vt eſtas eſtatis. Breuiant v̄o greca mittētia genitiuum in adis. vel ados. vt arcas arcadis vel arcados. Actūs quoqꝫ plalis a nominibus grecis que ad tertiā nois declinationē referuntur vt arcas arcadas. menas menadas.

Deſpanterius ait helias breuiari ab auſonia.

Es terminalis longa eſt. vt proles prolis. leges. Breuiant vero es. a ſum es fui cum cōpoſitis. Penes prepoſitio. Seges ſegetis. Teges etis. Indiges etis perpes etis. Interpres etis. Teres etis. Prepes etis. Hebes. etis. Inquies etis.

ALDUS ſcribit nominatiuos plurales in es corripi: vt archades: troes idꝗ in nominibus grecis creſcētibus. Niniuita ait nola neutra in es breuiari vt hippomanes ꝛc. Quintianus ait numeralia in es breuiari naturaliter ꝙꝙ produci etiā poſſunt vt milies: quoties: toties ꝛc. Hic idē ait ꝛ Pylades compoſita a pes poni ambigue vt tripes: ꝛ quadrupes ꝛc. qd alij negāt.

In is breuiant. vt Panis legis. Producūt v̄o Dis ditis. lis litis. Sānis ſamnitis Quiris itis. glis iris Pyrois entis. Simois entis. Et greca mittentia genitiuū in inis. vt ſalamis inis. Delphin delphinis Datiuus quoqꝫ et abltūs pulralis prime ꝛ ſcđe declinationis. vt muſa muſis a muſis. dñs dñis a dñis Et actūs tertie declinationis. quando exit in is. vt omnis. Tris Vis etiam in nominatiuo et genitiuo. Vis quoqꝫ ſecūda pſona a volo ꝛ ſis a ſuꝫ es fui Et ſcđa pſona ſingularis pn̄tis indicatiui modi quarte cōiugationis. vt audio is. Venio is. Neſcio is.

ALDUS generalius dicit in is terminata a grecis in eis p ei diphthōgon pduci: vt pyroeis. Itē monoſyllaba preter is pronomē. Enis mis tis que breuiantur. Itē ſcđas perſonas plurales quarte inflexionis. vt auditis. neſcitis ait pduci. Itē velis cū cōpoſitis nolis malis. Hic idē colligit ſecundas pſonas ſingulares futuri ſubiunctiui habere vltimā cōmunē vt audieris. dederis ꝛc. Deſpanterius addit Quāuis. vteruis. quiuis. Quintian' dicit Bis ambigue poni. Adde a ſis compoſita. vt videſis. adſis. abſis que longantur.

Os terminalis pducitur. vt ras roris. Sacerdos otis Breuiant vero. Os oſſis. nam os oris. producitur. Compos otis. impos otis. Et greca in os ad ſcđam declinationē latinaꝫ referunt̄ vt Abydos i. Chaos i.

¶ Penes prepoſitio. Hora. in poe. quem penes arbitriuꝫ ius eſt ꝛ norma loquēdi. ¶ Seges ſegetis. qđ a ſeco cas. ꝛ reges regetis: qđ a rego gis. deriuat̄ teſte Priſciano vltimam breuiant. ¶ Inquies quoqꝫ ꝙꝙ a quies quetis: cuius vltima lōga eſt cōponit̄. teſte tn̄ pbo finalē breuiat. ¶ Indiges quoqꝫ ꝛc. que ſequuntur breuiāt auctoritate Priſci. Et nomina mittētia gtīū in itis. vel in idis. vt miles itis: obſes idis. Notiūs quoqꝫ actūs ꝛ vctūs plurales a nōibus grecis ꝗ ad tertiam nois declinationem latinaꝫ referunt̄: vt arcas arcades. vaſcon vaſcones. Verg. in bucco. Arcades inuidia rumpantur vtilia codro. iuuch. vaſcones vt fama eſt alimentis talibus vſi.

(Penes p̄poſitio.)

(Verg.)

¶ Is terminalis breuiatur. vt panis legis amatis legitis. producunt vero dis ditis. lis litis. ſamnis ſamnitatis: quiris ritis: glis gliris. Ouid. in epiſto. Paridis. lis eſt cum forma magna pudicitie. ¶ Pyrois quoqꝫ et ſimois: qm̄ a grecis per ei diphthōgon ſcribūtur producūt. Ouid. ij. met. interea volucres pyrois: eous ꝛ ethō. Idem in epiſto. penelopes: hac ibat ſimois hic ē ſigeia tellus. Et nomina greca mitentia genitiuum in inis vt ſalamis vel ſalamin ſalaminis. eleuſis vel eleuſim eleuſinis. delphis vl' delphin delphinis. ¶ Datiūs quoqꝫ ꝛ abltīūs pluralis prime ꝛ ſecunde declinationis: vt muſa muſis a muſis. Dñs dñis a dñis adde etiā tu nola greca in a. deſinentia que datiuū ꝛ ablatiuū numeri pluralis in atis mittunt. vt epigrā ma epigrammatis ab epigrāmatis. ¶ Accuſatiuus quoqꝫ pluralis tertie declinatiōis cum in is. exit quemadmodum in tertia declinatione diximus: vt omnia tris Vergi. j. eneidos. Omnis vt tecum meritis pro talibus annos. Ideꝫ in eodem. Dorſum immane mari ſummo tris eurus ab alto. ¶ Vis quoqꝫ nomen quod in nominatiuo atqꝫ etiam in genitiuo Priſciano teſte producitur. ¶ Vis preterea ſecunda perſona ab eo qđ eſt volo. et Sis ab hoc verbo ſum es fui. cū compoſitis. Horatius ſecundo ſermo. Cuilibet argilla quid vis imitabitur vda. Vergilius l ſexto. Quamuis eliſios miretur grecia campos. Ouidius. Sis argumentū maius in auxilium. Idem. Tu quoqꝫ fac profis intra tua clauſtra iacenti. Secūda quoqꝫ perſona ſingularis preſentis indicatiuí modi quarte coniugatiōis. vt audio audis. venio venis. neſcio neſcis. Propertius non audis ꝛ verba ſinis mea ludere cum iam. Vergilius. ij. eneidos. Expectare venis. vt te poſt multa tuorum. Reperitur tamē breuis apđ Seduliū in paſchali cum dixit peruenis ad Chriſtum: non chriſtus peruenit ad te niſi forte eſt a venio venis tertie coniugationis quemadmodum ſupra in verbis diuerſaruꝫ coniugationum diximus.

(Horatius)

¶ Anto. Os terminalis producitur. vt ros.

⁊ genitiu⁹ grec⁹ in os. vt Tere⁹ os. Arcas arcados

Deſpanterius addit Exos qđ breuiatur.

Us terminalis breuis ē vt dn̄s amamus. Producūt vo Tellus ris. Inc⁹udis. ſubſc⁹udis. Et noia mono ſyllaba. vt gr⁹ uis. Thus uris. et q̄ mittūt genitiuū in utis. penultima longa. vt virt⁹ utis. Et noia greca mittētia genitiuum in untis. vel odis. vel in u. vt amathus untis. melāpus odis. panthus u. Genitiuus quoqȝ ſingularis ⁊ nominatiu⁹ accuſatiu⁹ et vocatiuus quarte declinationis. vt Manus ſenſus.

PYLADES ait genitiuos grecos in us produci: vt ſappho ſapphus. Dido didus. Quintianus ait nomia greca in eos que quādoqȝ in us latine vertunt produci. vt androgeos androgeus. us longa eſt. Deſpanterius addit ea que habent vocatiuum in u. vt panthus panthu. Jeſus ieſu.

T terminalis breuis eſt. vt caput amat.

ALDUS excipit ea q̄ vel dipthōg⁹ vel poſitio vl' ſincopa longat vt aut aiunt audit pro audiuit fumat pro fumauit. p.

Ois ſyllaba in fine carminis aut proſe orationis clauſula indifferens eſt. q: longa pro breui. et breuis pro longa inuicem ponuntur.

Dictiones barbare q̄ accētu acuto in fine proferuntur in quācunqȝ litterā deſināt vltimas ſyllabas ꝓducūt vt Jacob Joſeph. Alaric. Leonor. Enric.

mos. dominos. ❡ Breuiāt vero os oſſis: vt auctor eſt Priſcianus, ſed auctoritate non Vergilius probat. ❡ Os oris. producit Vergilius primo eneidos. Virginis os habitumqȝ gerēs ⁊ virginis arma. Idem in eodem. Os humeroſqȝ deo ſimilis: namqȝ ipſa decorē. ❡ Compos compotis et impos impotis eodem auctore breuiant. Et nomina greca in os deſinentia: vt abidos chaos i. ſamos leſbos. Ouidius in epiſtola Leandri. ſoluere in ſpecula omnis abydos erat. Vergi. vi. ene. Et chaos ⁊ phlegeton. loca nocte ſilentia late. ❡ Que vero ad tertiam nolm declinationē latinam referuntur, aut declinatione attica mittūt in o genitiuum producunt vt egoceros otis. rhinoceros otis. apollos apolloa thos athon. Iuuenalis velificatus athos ⁊ quicquid grecia mēdax. Genitiuus quoqȝ grecus cū exit in os breuiatur. vt tereus tereos. Marti. Flet philomena nephas inceſti tereos ⁊ q̄ arcas arcados. ❡ Oui. i. met. Arcados hinc ſedes ⁊ inhoſpita tecta tyranni. ❡ Us terminalis breuis eſt. vt domin⁹ i. corpus corporis. producunt vero tellus uris. Vergilius. iiii. eneidos. Deueniunt prima ⁊ tellus ⁊ pronuba iuno. ❡ Incus incudis. finalem producere ex obliquis coniectamus: tametſi palus paludis in recto breuiet: et in obliquis producat Hora. in poe. regis opus ſterilisqȝ diu palus aptaqȝ remis. ❡ Et nomina monoſyllaba vt gr⁹ is. ſus ſuis. th⁹ thuris. ius iuris. Martialis. iniquus o fallax atqȝ inficiator eamus. ❡ Et que mittunt genitiuū in utis penultima longa. vt virtus virtutis. nā intercus quoniam in obliquis breuiat in recto quoqȝ breuiare ſuſpicamur. ❡ Et nomina greca mittentia genitiuum in utis. vel in odis. vel in u. quoniam a grecis in ous dipthongon que apud nos vertitur in u. terminantur vt amathus untis. Vergilius decimo eneidos ⁊ amath⁹ eſt celſa mihi paphos atqȝ cithera. ❡ Panthus u. Idē in ſecundo panthus o triades cuſtos phebiqȝ ſacerdos atqȝ eadem ratione Jeſus producitur. ❡ Genitiuus quoqȝ ſingularis ⁊c. vt genitiuo ſenſus nolatiuo plurali ſenſus. accuſatiuo ſenſus vocō o ſenſus. ❡ T terminalis breuis eſt vt amat. caput: ſicut quod intelligendum eſt ſi non precedat alia conſonās: vt dipthongus: vt amat aſt. aut. ❡ In abſciſſis vero producitur: vt cum dicat verg. iii. eñ. fumat neptunia troia: pro fumauit. vt exponit Seruius poſitus ē: ſed hic producitur poſitione. Iuue. quis neſcit aut quis non vidit vulnera pali: ſed dicet quiſpiam hoc loco ſemipēthemimerim eſſe. Quid qđ Martiani auctoritate dictiones in t. deſinentes indifferentes eſſe poſſunt: quis in vſu auctorum prope ſemper breuiantur. ❡ Omnis ſyllaba huius regule auctores ſunt Cicero. ⁊ quin. Ruffinus quoqȝ de pedibus oratorum ſic inquit breuis vltima claudet longa ſit an breuis nullum diſcrimen habetur vt ſolet in metris doctus componere vates. Itaqȝ in fine carminis ſiue clauſularū que proſa oratione cōſcribuntur. ſyllabe finales indifferenter poni poſſunt hoc eſt longa pro breui: ⁊ breuis pro longa. Hor. i. car. iam ſatis diris atqȝ dure in fine ſpondeū poſuit pro trocheo. eſt eñ carmen ſaphicum. ❡ Econtrario. vergi. i. eñ. Italiam fato profugus lauinaqȝ venit. trocheum poſuit pro ſpondeo. trocheus enim non recipitur in verſu heroico: vt putauit Alexā. ❡ Dictiones barbare hec regula colligitur ex his que multis in locis a nobis ſunt repetita. dicit igitur quod dictiones barbare quales ſunt hebraice vt Jacob Abraam Joſeph. ⁊ gotice: vt theodoric. alaric. roderic. frederic. ⁊ hiſpane. vt Iſabel. leonor. guiomar. ⁊ teutonice. vt māric. eric. milric. que accētu acuto proferuntur in quācūqȝ litteram deſinant vltimas ſyllabas producunt. Cuius ſignū eſt qđ cum ex ratione declinationis latine ſyllabā adijcimus: accentus remanet in eadem quod non faceremus niſi ſyllaba illa eſſet longa: vt iacob iacobus. Abrahā abrahamus. ioſeph ioſephus. Thedoric theodoricus. Alaric alaricus. Roderic rodericus. Iſabel iſabella. Leonor leonara. Guiomar. guiomara. Manric manricus. Enric enricus. Amalric. amalricus.

HEC DE vltimis addita ſint. Nunc ſeriatim ponemus que autores ſupradicti communia et ambigue quantitatis adnotarunt. et primo que aldus.

Aldus hec communia in prima ſyllaba notat ꝛ primo.

Britannus.
Buribnus.
Cacus.
Coſyra.
Cratis.
Criticus.
Curetes.
Diana.
Fidene.
Gradiuus.
Hinnulus.
Hymen.
Italus a.um.

Liquor.
Liquidus a.um.
Lycas.
Orion.
Obicio is.verb.
Pachinus.
Palatium.
pelion i.
Pyrene.
Procuro as.
Profundo is.
Propino as.
Rubigo inis.

Rutilius ij.
Rudo is.verb.
Reduco is.
Relatus a.um.
Reperio is.
Repello is.
Reiicio is.
Sychcus.
Sicanus a.um.

De mediis hec.

Egeon onis o.cõe eſt.

Bebryx.ycis.y.cõe eſt.
Barbamis.i.a cõe eſt.
Cybele es.E.cõe eſt.
Connubium i.v.cõe. eſt.
Contudi.v.cõe eſt.
Ficedula e.v.cõe eſt.
Malca e.E cõe eſt.
Orion onis.O cõe eſt.
Porcena e.E cõe eſt.
Pharſalia a.cõe eſt.
Syphax acis.a.cõe eſt.
Sidonius a.um. o cõe eſt

Mancinellus hec in prima ſylla.cõmunia notat.

Tinea.
Profectus.

Silenus.

Citrum.

Solon onis.

In mediis hec etiam notat.

Cyane es.

Lecythus.

Joannes Quintianus hec in prima ſyllaba communia notat.

Abraham.
Adam.
Athrax.
Adria.
Agrippa.
Atrox.
Aminee.
Aprilis.
Apulia.
Afranius.
Blatero.
Berytus.
Cyclas.
Cupreſſus
Cyprus.
Capetus.
Coralium.
Dydimus.
Darius.
Echon.
Focale.
Flabellum.
Fabrilis.
Geres.
Gebenne.
Gothus.
Hydrus.
Ilithia.
Jo.
Lapathes.
Labrum.
Labicum.
Muro.
Nigro.
Meotis.
Obex.
Atlas.
Apricus.
Acis.
Aplustre.
Biax.
Catholicus.
Cecrops.

Caria.
Calo.
Cedrus.
Citrus
Daphne.
Decorum.
Equicolus.
Eriphyle.
Fucus.
Fabri.
Fieri.
Ganeo.
Geometer.
Hereſis.
Hebrus.
Itys.
Italia.
Ichneumõ.
Lucrum.
Lanium.
Lichas.
Maceror.
Manes.
Neriene.
Obe.
Atrides.
Atys.
Alia.
Adraſtus.
Buſiris.
Cygnus.
Cerimonie.
Crepida.
Cydon.
Cyclops.
Carbena.
Didius.
Dicharcheus.
Fous.
Electrum.
Fibre.
Fabrico.
Giges.

Glutinor.
Gerulus.
Hydra.
Hyle.
Iluſus.
Inuit preteritum.
Lucrinus.
Luceres.
Lyceus.
Mulcet.
Meſana.
Melos.
Natrix.ſerp.
Pugilar.
Progne.
Philoctetes.
Propontis.
Propello.
Propago inis.
Poples.
Quadrupes.
Repulit preteri.
Refert.
Reſina.
Sopitus.
Strigilis.
Sicilia.
Stipendium.
Simia.
Serus a.um.
Triplex.
Temulentus.
Tilia.
Tygris.
Utroq.
Uatricoſus.
Uomica.
Uacillo.
Pilatus.
Phiſidis.
Pulex.
Pituita.
Pyreneus.

Polycletus.
Quotidie.
Reperit preteri.
Retro.
Reliquus.
Scyros.
Satricus.
Scamãder.
Stuprum.
Signũ.
Smaragdus.
Temetum.
Thymum.
Tegmeſſa.
Utrũq.
Ueternum.
Ueſenus.
Proſerpina.
Putreſco.
Pugil.
Peplum.
Polypus.
Polydamas.
Reficio.
Retulit preteritũ.
Rhea.
Reado.
Striges.
Supremus.
Saducei.
Sphera.
Syrus.
Scrupulum.
Tyrus.
Troia.
Thales.
Tethys.
Ululo as.
Uatrax.
Uepres.
Uibro.

Ille idem Quintianus hec de mediis colligit.

Abſtemius l.ij.
Archimedes l.ij.
Annibalis l.iij.
Alterius in.iij.
Affatim l.ij.
Aeneis in.ij.
Academia l.iiij.
Argumentũ l.ij.
Adoris ab ador l.ij.
Acriſius in.ij.
Amineus in.ij.ꝛ.iij.
Agragas l.ij.
Amphitrio l.ij.
Archyta in.ij.
Arietis ab aries l.iij.
Aegeonis ab agiō in. iij.
Allobrox l.ij.
Aſſuero l.iij.
Aquitanus in.ij.
Axioma l.ij.
Atalanta in.ij.
Barathrum in.ij.
Buſiris in.ij.
Biſtonis in.ij.
Butyrũ in.ij.
Biſtonius l.ij.
Chelydrus l.ij.
Creatura in.ij.
Crthera in.ij.
Catylus l.ij.
Cyance in.ij.
Cephea a ſepheus in. ij.
Cayphas l.ij.
Cipirus in.ij.
Cybelle l.ij.
Chiragra in.ij.
Calabri in.ij.
Chelidonia in.ij.
Cerebrũ in.ij.

Crepida in.ij.
Coralium in.ij.
Cucillus l.ij.
Conopeũ in. iij.
Chorea in.ij.
Darius in.ij.
Diſciplina in.ij.
Dauidis a dauid in.ij.
Denarius in.ij.
Democritus in.ij.
Doricus in.ij.
Dolopes in.ij.
Eodem in.ij.
Erithreus in.ij.
Exceror in.ij.
Eadem in.ij.
Exinius l.ij.
Edonis in.ij.
Euripides in.ij.ꝛ.iij.
Eriphile in.iij.
Fortuitus in.iij.
Getulus in.ij.
Geryonis in.ij.ꝛ.iij.
Galilea in.ij.
Hydropicus in.ij.
Herous l.ij.
Helias in.ij.
Heroicus in.ij.
Jſrael in.ij.
Jtalia in.ij.
Jſtius in.ij.
Jlithya in.ij.
Jntegra in.iij.
Jmbecillis l.ij.
Jpſius in.ij.
Jlionea in.ij.
Joſeph in.ij.
Jllius in.ij.
Ludibriũ in.ij.

Lugubris in.ij.
Liquefacio in.ij.
Matricida in.ij.
Macedo in.ij.
Malea in.ij.
Multiplex in.ij.
Mamurius in.ij.
Marpeſia in.ij.
Nerine in.iij.
Nabatheus l.ij.
Nereides in.ij.
Orionis in.ij.ꝛ.iij.
Orichalcũ in.ij.
Patricida in.ij.
Pharaon in.ij.
Porſena in.ij.
Platea in.ij.
Phaleucus in.ij.
Peregrinus l.ij.
Promõtoriũ in.iij.
Parnaſius in.ij.
Pheniceus in.ij.
Pharitcus in.ij.
Pleureſis in.ij.
Pheacius in.ij.
Pherecius in.ij.
Podagra in.ij.
Patroclus in.ij.
Pharſalia in.ij.
Phroneſis in.ij.
Polymnia l.ij.
Quotidie l.ij.
Quotidianus in.ij.
Reſina in.ij.
Romphea in.ij.
Redimitus in.ij.
Reliquis in.ij.
Sophocles in.ij.
Saphirus in.ij.

Sicanus in.ij.
Scotinia in.ij.
Serapis l.ij.
Strymphalis in.ij.
Sardinia l.ij.
Syphacis in.ij.
Socrates in.ij.
Seruilius in.ij.
Smaragdinus in.iij.
Saxones in.ij.
Sãſonis a ſanſon in.ij.
Syracuſe in.iij.
Socraticus l.ij.
Sidonius l.ij.
Sambuca in.ij.
Ticianus l.ij.
Torius in.ij.
Terapneus in.ij.
Trinacria in.ij.
Taurominitan⁹ l.ij.ꝛ.iiij.
Tepefacio l.ij.
Temetum in.ij.
Trigonus l.ij.
Tenthyra in.ij.
Triclinium in.ij.
Troades in.ij.
Vbiuis in.ij.
Vaticanus in.ij.
Vlubre in.ij.
Vbicũq in.ij.
Jbicq in.ij.
Vrania in.ij.
Victus in.ij.
Vbiq in.ij.
Jbidem in.ij.
Venuſinus l.ij.
Vnius in.ij.
Zabulones in.ij.

Jdem Quintianus in vltimus hec ambigua colligit.

Apprime.
Calpe.
Cor.
Eia.
Fruſtra.
Hic.
Hac.
Neſcis.
Poſſis.
Quando.

Sero.
Tripes.
Vbi.
Ambo.
Caue.
Caput.
Ego.
Fac.
Hoc.
Mihi.

Diſpar.
Palus.
Rhea.
Tabe.
Vltra.
Vero.
Bis.
Cui.
Dormis.
Ergo.

Fere.
Jbi.
Niſi.
Compar.
Quaſi.
Sibi.
Tibi.
Vale.
Velis.

Lõge diſtiões p breuibus poſite.

Anto. Longe pro breuibus. Notauerunt auctores in poetis vergilio maxime quoſdam locos quibus poſuerunt ſyllabas longas pro breuibus atq e diuerſo breues pro longis. vt in buc. Matris longa decẽ tulerũt
faſtidia menſes. Nam per regulam ſuperius traditã hoc eſt e verbum creſcẽs alibi producit vbiq e in penultima producitur cum in carmine illo breuiatur. idem. ij. georgico. Miſcueruntq herbas et non innoxia verba.
idem. iij. enei. obſtupui ſteteruntq come. diome. tamen auctor eſt antiquiores tertiam illam perſonam breuiaſſe id confirmat terentij auctoritate in
prolo. eunuchi ſcribentis poſtq̃ ediles emerunt e ſic tantum proferendus eſſe dicit vt accentus ſit i tertia a fine hic illius arma. illud
i ante us. natura lõgũ eſſe dicit breuiari tamẽ auctoritate idẽ dicẽdũ de vnius ꝛ ipſius
et ſimiliter declinatis. Nymboſus oriõ. o in
prima breuẽ poſuit: cum ſit natura lõga. vt
Oui. ij. faſt. Enſifer oriõ. ſpeciẽd⁹ erit ꝛ Luca. in. j. Enſiferi nimiũ fulget latus orionis
Egerimus noſti de hoc paulo ante ex auctoritate probi ꝛ Seruij multa diximꝰ. Vrbẽq

Longe pro breuibus.
Pro breuibus longas poſuerunt ſepe poete
Pro longis contra correptas ſepe dederunt.
Matri longa decem tulerunt faſtidia menſes.
Obſtupui ſteteruntq come ꝛ vox faucibus heſit
Poſt habita coluiſſe ſamo. hic illius arma.

Unius ab noxam et furias aiacis oilei.

Ipſius ante oculos ingens a vertice pontus.

Cum ſubito aſſurgens fluctu nymboſus orion.

Egrimus noſti et minimū meminiſſe neceſſe eſt.

Hic tibi momentum et gabios vrbemq fidenam.

fidenam cum fidene ant̄ primam pducat: vt apud Iuuenalē. viuat fidenis vt vixit l agro atq ruſus: an fidenarum gabiorūq eſſe po teſtas. verg. l. vj. eñ. breuiauit: dicēs gabios vrbemq fidenam.

Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauinaq venit

Exercet diana choros quam mille ſecute.

Troas reliquas danaū atq immitis achilli.

Religione patrum multos ſeruata per annos.

Breues pro lōgis Italiā fato. cū italus primā breuiat: vt idez. vij. enei. antiqua ex cedro italuſq paterq ſabi nus: z Hor. ij. ſer. Predia ceſar an eſt itala tel lure daturus neceſſitate carminis produxit quia tres ſyllabe breues nō veniūt facile in carmen heroicū. Exercet diana choros: cū diana ꝗ primaz breuiet: ſiue dicta ſit a dic: vt Cicero voluit: ſiue adiecta. d. diana quaſi iana ab eundo. vergil. j. enei. produxit dicēs exercet diana choros. Troas reliquias cū reliquie dicte ſint a relinquēdo. quod primā breuiat. vergi. j. enei. produxit dicens troas reliquias danaū. Religione patru: dum religio dicta ſit a religādo quod eque primā breuiat. vergili. idem produxit in. ij. eneid. dicens religione patrum multos ſeruata p annos. z eodē modo de cōpluribus alijs que per auctores ſparſa reperies.

Breuia producte

Reliquie

Religio.

De pedibus q ſyllabis cōſtāt. Cap. vij.

Epitome.

Cum ex ſyllabis cōſtent pedes et ex illis carmen hoc capi te de pedibus memini: deq illoz diuerſis ſpeciebus ſintq quot ſub qualibet ſpecie pedes et qui.

Pes eſt ſublatio ac poſitio duarū ampliuſ ve ſyllabarum ſpacio comprehenſa.

De pedibus. Cap. vij.

Pes eſt ſublatio: Hucuſq diſputatū eſt a nobis de quantitate ſyllabaz. nunc vero conſequēs eſt. vt de pedi bus dicamus: qui eo modo ſyllabis conſtāt quo ſyllabe ex lris conficiunt. Prin cipio itaq ponit pedis diffinitio ex Diome de ſumpta. Pes inqt eſt ſublatio ac poſi tio i. cōſtat ex ſublatiōe ac poſitiōe cōprehenſa ſpacio duaz aut amplius hoc eſt pluriū ſyllabaz: q: ex vna ſyllaba nō pōt eſſe pes etiā ſi longa ſit. Sublatio nāq z poſitio nō in tpibus: ſed in ſyllabis debet fieri. Addit ꝗ idē auctor aliā differentiā ſidē pene verbis. Pes inqt eſt poetice dictiōis duaz ampliuſue ſyllabaz ex certa tpm obſeruatione modus recipiēs arſim z te ſin. i. qui incipit eleuatione z finit poſitione nā arſis grece interpraf eleuatio. theſis vero poſitio. Dicti ſunt aūt pedes: q: quēadmodū nos pedibus ambulamus: ita z verſus pedib' incedūt. ad qđ videt reſpexiſſe Hor. cū in. j. car. ſcripſit ferte ſimul faunieq pedē driadeſq puelle. Aut pedes dicti ſunt. q: illis eo mō verſus menſu rant: q nos ſpacia pedib' metiri conſueuim'. Nā Ariſt. auctore. in quolibet gn̄e quātitatis eſt aliqđ vnū q re liqua metimur z eſt minimū in illo gn̄e quēadmodū in nūeris vnitas in vocibus dieſis digitus aut vlna aut pes aut paſſus aut aliqđ ſile in qn̄titate cōtinua. Hinc igit trāſlatū eſt vt verſus ita pedib' metiremur quēad modū arce cubiculi atrij cenaculi, aut cuiuſcunq alterius ſpacij lōgitudinē latitudinēq. Accidūt aūt pedi ſex nūerus ſyllabaz: tpa. ſublatio z poſitio. inter vtrā p proportio figura ordo. Syllabe in pede vt paz debēt eſſe due: vt pauloante diximus. Itaq pedis cuiuſq ſyllabe aut ſunt due aut tres aut quattuor. aut quinq. ꝗꝗ pedes qui ſunt pluriū ꝗ trium ſyllabaz cōpoſiti ſint: vt paulopoſt dicemus. Tpa in pede aut ſunt duo vt in pyrrichio. aut tria vt in iambo et trocheo: aut quattuor vt in ſpondeo z dactylo z eodem mō de reliqs. Subla tio ſiue arſis eſt qua pedis tpa in prioriſua pte eleuant. poſitio ſiue theſis qua pedis tpa in poſterioriſua pte deponunt. Nā cū pedis tpa in duas ptes diuidant. prior arſi eleuat. poſterior theſi deprimit. Proportio ꝗ ac cidit pedis ptib' illis inter ſe cōparatis. Eſt eñ pportio. cū duas qn̄titates inter ſe cōparam' pportio itaq in ter cuiuſq pedis ptes aut eſt equa aut dupla: aut tripla: aut ſeſquialtera: aut ſeſquitertia. Equa diuiſio ē quo tiens ſublatio pedis in tpibus par eſt poſitioni: vt in pirrichio ſpōdeo dactylo anapeſto proceleumatico diſpō deo coriambo. horū eñ arſis tm̄ in ſe habet quantū a theſis. Dupla vero eſt quotiēs pedis ſublatio duplo maior aut duplo minor ꝗ poſitio: vt in trocheo iambo z duob' ionicis. nā in trocheo arſis duo hz tpa. theſis vero vnū. Econtrario in iambo arſis vnū tps habet. theſis duo. In ionico z maiori arſis duo habet tēpo ra theſis vero quattuor. Econtrario in ionico a minori arſis quattuor habet tpa theſis vero duo. Tripla vo eſt quotiens ſublatio triplo maior eſt ꝗ poſitio. qđ ſoli amphibraco contingit. Seſquialtera pportio eſt quo tiens arſis continet tm̄ tpis quantū z theſis z vltra hoc illi' dimidiū aut econtrario vt i bacchio z amphima cro z quattuor peonibus. q pedes cū tpibus qnq cōſtent. ſi cōparent tria ſublatiōis ad duo poſitiōis tant ecō trario ſeſquialtera pportio reſultabit. Seſquitertia pportio ē quotiēs arſis tot ptinet tpa qđ theſis aut ecō trario: z vltra hoc illi' tertiā partē vt in epitritis: q cū ſint tpm ſeptē ſi cōparent quattuor ad tria: fit pportio ſeſquitertia. quā greci epitritā vocāt a qua z qttuor pedes epitriti ſunt appellati. Figura etiā in pedib' repit: qm̄ alij ſunt ſimplices: vt illi q cōſtāt binis vel ternis ſyllabis alij cōpoſiti. vt q cōſtāt quaternis aut quinis aut plurib' ſyllabis. nā ex duob' ſimplicib' cōponunt: vt proceleumatic' ex duob' pyrrichijs coriamb' ex choreo: z iābo pyrrhianapeſtus ex pyrrhio z anapeſto. Ordo preterea accidit pedib' qm̄ in verſu alij alijs in locis ſiue regioni bus diſponunt: vt in ſapphico trocheus in primo loco. ſpōdeus in ſcđo dactilus in tertio trocheus in quarto. z iterū trocheus in quinto: z eodēmodo de reliquis quemadmodū capite in ſequenti diſſeremus.

Pes quid

Duarū igitur ſyllabarū pedes quattuor tantum ſunt

Anto. Duarum igit ſyllabarū qm̄: diximus numerum ſyllabaruz pedi accidere atq eſſe duas aut tresaut qttuor aut deinceps. Pro

Pyrrhichius duabus ſyllabis breuibus conſtat: vt Deus furor amat.

Spondeus conſtat duabus ſyllabis longis: vt montes gentes audi.

Jābus conſtat ex longa et breui/vt dies.

Trocheus conſtat ex breui et longa/vt ſanguis.

Trium ſyllabarū pedes ſunt octo tantum.

Tribrachus ex tribus breuibus. vt dominus.

Dactilus ex longa et duabus breuibus: vt tempora.

Anapeſtus ex duabus breuibus et longa. vt dños.

Bacchius ex breui et duabus longis. vt athene

Anthibacchius ex primis duabus longis et breui conſtat. vt natura.

Amphimacer ex prima et vltima longis media breui vt aureos.

Amphibrachus ex prima et vltima breuibus: media longa vt amoris.

Moloſſus ex tribus longis. vt eneas.

Quattuor ſyllabarum pedes ſunt ſedecim.

Proceleumaticus qui conſtat duobus pyrrichijs: vt arietis abiete.

Diſpondeus ex duobus ſpondeis vt oratores.

ponit pedes q̄ duab' ſyllabis conſtant: et ſunt
Pedes q̄ duab' ſyllabis conſtāt quot ſunt. tantum quattuor: qui numerus ex eo colligitur quod aut vtraq; eſt breuis et eſt pyrrichius aut vtraq; longa et eſt ſpondeus. aut prīa breuis et altera longa. et eſt iambus aut e diuerſo prima longa et altera breuis et eſt trocheus.
Pyrrichi' ¶ Pyrrichius itaq; cōſtat duab' ſyllabis breuibus totidēq; tēporibus: vt Deus furor amat docet. Hic a grecis dibrach' appellat: q: duas ſyllabas hʒ breues: dicit etiā periab' et egeō. Pyrrichius vt auctor eſt Diomedes dict' eſt a pyrrichia ſaltatiōe: vl' a pyrro Achillis filio a quo metrū pyrrichiū eſt cognominatū. alij a cōcitatiōe quadā igne a qua mouet pyrrichiū appellatū eſſe dicūt.
Spōdeus ¶ Spōdeus pyrrichio cōtrarius cōſtat ex duabus ſyllabis longis et quattuor tpibus: vt mōtes heros audis dictus: vt doctor eſt Diomedes q̄ in templis hoc pede q̄dam carmina ſpondentes hoc eſt libātes decantabāt: ſponde enī libamentuʒ interpretat numa Pompilius vt idē auctor in quit rei diuine deditus hunc pedē pōtificiuʒ
Jambus. appellauit. ¶ Jambus conſtat ex prima breui et ſecunda longa temporum trium: vt dies amas doces dictus vt diomedes ait. a iambizim hoc eſt a maledicendo. eſt enim pes verſibus maledicis aptiſſimus vel a iambe celei et menaline vxoris famula: que cererem dum proſerpinam quereret ad eos delatam maledictis inceſſerat. Hunc pedem apulli a daunio duce ſuo daunium appellarunt. ¶ Alij gradalem martiq; gradiuo ſacrum. quod gradarie pugne huius effectu mouerentur. De quo inquit et Horatius in poe. ſyllaba longa breui ſubiecta vocatur iambus pes citus. vnde etiam trimetris accidere iuſſit.
Troche' ¶ Trocheus qui et choreus cognominatur iambo contrarius conſtat ex prima longa et ſecunda breui trium temporum: vt ſanguis tempus audit dictus eſt autem a trechin hoc eſt a currendo vel a troco id eſt rota: quia in verſu rotatum ac volubiliter fluit. Hunc a mercurio repertum ferunt. Aurunci vero italie populi hunc pedem rutulum a rutulis italie populis appellarūt. Trium ſyllabarum pedes octo ſunt aut enim omnes tres ſunt breues: et appellatur tribrachus aut prima eſt longa et due breues: vocaturq; dactylus: aut prime due breues et tertia longa et vocatur anapeſtus. aut prima breuis et due longe et vocat brachius. aut prima et ſcđa lōge et tertia breuis et vocat Antibachi' aut prima lōga. ſcđa breuis et tertia rurſus lōga et vocatur amphimacer: aut econtrario prima breuis: et ſecunda longa. et tertia iterum breuis: et vocatur amphibrachis aut omnes tres ſunt lōge et vocatur Moloſſus.
Tribrachis Tribrachus igitur conſtat ex tribus ſyllabis breuibus totidēq; temporibus: vt dominus: anima legimus dictus eſt autem tribrachis quaſi tribreuis quoniam tres ſyllabas habet breues.
Dactylus ¶ Dactylus conſtat ex prima lōga et duabus breuibus quattuorq; temporibus: vt tempora corpora audiat. Appellatus eſt autem dactylus a tactu digitorum qui preter pollicem ternis internodijs ſiue articulis conſtant grece namq; dactylus latine digitus eſt. Vel dictus eſt vt alij putant. ab ideis dactylis crete populis qui iouem infantem in ida ſilua crete educarūt atq; huius pedis rithmica compoſitione et tympanorum atq; eris tinnitu vagitum pueri occultauerunt.
anapeſt'. ¶ Anapeſtus dactylo contrarius conſtat ex prima et ſcđa breuibus et tertia lōga quattuorq; temporibus vt dominos: animos: docui dictus anapeſtus ab anapin hoc eſt repercutiendo: q: ſono reciproco recurrendo dactylum repercutit: vñ a grecis antidactylus eſt cognominatus.
Bacchius ¶ Anteo. Bacchius cōſtat ex prima breui et reliq̄s duab' longis: tpibuſq; quinq;. vt athene ſacerdos amaui dict' bacchius q: bacchātibus dithyrābi hoc eſt verſus in laudes liberi patris hoc pede cōpoſiti conueniebāt.
Antibacchius. ¶ Antibacchius bacchio cōtrarius cōſtat primis duabus lōgis et tertia breui tpibuſq; q̄nq; vt natura fortuna audiret. dict' ab anti q̄d eſt cōtra et bacchius: q: vt diximº bacchio eſt cōtrari' vñ ab alijs palimbacchius eſt appellatus q: palin grece rurſus ſiue econtrario interpretat. Hūc pedē alij latini ſaliū ſaturnū appellarūt.
Amphimacer qui et creticus. ¶ Amphimacer cōſtat ex prima lōga et ſcđa breui: et tertia iterū longa tpibuſq; q̄nq; vt aureos oculos audiūt appellatus ē aūt ab amphi q̄d ē circū et macros lōgos: q: ſyllaba breuis vtrīq; duab' lōgis claudit. Hic et pes cretic' ē appellatus q: cretes ſaltādo eius rithmica cōpoſitiōe vtebātur.
Amphibrachus. ¶ Amphibrachus ſyllabarū ordine ſuperiori cōtrarius cōſtat prima breui: ſcđa lōga: et tertia rurſus breui quattuorq; tpibus: vt amoris carina amauit. dict' ab āphi circū et brachys breuis q: ſyllaba lōga a duabus vndiq; breuibº ɔtinet hūc alij ſcoliū appellabāt: q: ſcolio

ex opposito notatur.

Dichoreus ex duobus choreis: vt cantilena.
Dijambus ex duobus iambis vt propinquitas.
Coriambus ex choreo et iambo: vt nobilitas
Antipaſtus ex iambo et trocheo vt medulina.
Peon primus ex choreo ꝛ pyrrhichio: vt temporibus
Peon ſcd̄us ex iambo ꝛ pirrhichio: vt colonia
Peon tertius ex pirrhichio. et trocheo. vt catamitus
Peon quartus ex pirrhichio. et iambo vt celeritas.

ꝗ erat cytharе. ſpēs conueniebat. ¶ Moloſſus cōſtat ex trib' lōgis temporibuſq; ſex. vt Eneas Anchiſes. audiui. dic' q: moloſſi. hoc eſt epiroti ad bellū pcedētes hui' pedis modulata cōpoſitiōe vtebanf. Hippi' ꝗ dictus eſt hic pes: q: equeſtri pugne ꝯueniebat: hippos eñi equus interptaf. ¶ Quattuoꝛ ſyllabaꝝ pedes ſunt ſedecim. aut eñi oēs quattuoꝛ ſunt breues ꝛ vocaf pceleumaticus aut oēs q̄ttuoꝛ ſunt lōge ꝛ vocaf diſponde' ꝛc. Sꝫ quēadmodū ſupra dixim' quattuoꝛ atq; amplius ſyllabarum pedes ex duarū aut trium ſyllabaꝝ pedibus cōponunf itaq; maioꝛ illoꝝ pars ab illoꝝ cōiugatiōe nomina ſortiūtur. ¶ Proceleumaticus igitur pes ex duob' pyrrichijs cōſtatur. eſtq; temporuꝫ quattuoꝛ vt ariete. pariete. abiete. tenuia. Sed eſt animaduertendum id qḋ etiam Seruius notauit in illud Verg. j. geoꝛ. Tenuia nec lane per celum vellera ferri Proceleumatic' inquit eſt pro dactilo: quam rem quotienſcunq; facit Verg. ſeruat locum ſynereſi. vt. in bucc. Titire paſcentes a flumine reijce capellas ꝛ in. ij. eñ. ſectaq; intexunt abiete coſtas ꝛ in eodē labat ariete crebro. ꝛ iterum in codeꝫ. herent parietibus ſcale. ꝛ in quinto genua labant vaſtos quatit eger anhelitus artus vnde in reijce capellas ex duabus vocalibus ei. cōficitur longa itaq; erit dactilus in abiete. ariete: pariete qñ i e. in vnam ſyllabam longam coaleſcunt. cōficiturq; amphibrachus ꝗ poſitione tñ ſyllabarum a dactilo differt. Dictus eſt autem proceleumaticus hic pes vt auctoꝛ Valerius a proceleno hoc eſt oꝛto quia ij qui ſe ad aliquod opus faciendum ſiue molem impellendam vt attollendam hoꝛtantur hoc pede ob nimiam celeritatem ſyllabarum vtuntur. vnde. Mar. lentos tingitis ad celeuma remos. et Hierony. in epiſto. quadam ad heliodoꝛum. quoniam e ſcopulis enauigauit oꝛatio iam epilogi celeuma cantandum eſt ſic enim appellatur cantus ille nauticus quo pꝛoꝛeta: remiges hoꝛtatur vt ſimul ꝛ quaſi vno ictu ſiue impulſu remoꝛum incūbentes naueꝫ impellant. ¶ Diſpondeus conſtat duob' ſpondeis hoc eſt quattuoꝛ. ſyllabis longis temporibuſq; octo vt oꝛatoꝛes. mecenates audiuiſſet. dictus eſt autem diſpondeus a bis quod eſt dis ꝛ ſpondeus q: ex duobus ſpondeis cōpoſitus eſt. ¶ Dichoꝛeus conſtat ex duobus choꝛeis ſiue trocheis hoc eſt ex pꝛima longa. ſecūda breui tertia longa. quarta breui temporibuſq; ſex vt cantilena audiemus dimicare. appellatuſq; eſt dichoreus ſiue ditrocheus qḋ ex duobus choꝛeis ſiue trocheis cōponif a quibuſdā etiā catatrocheus dicif. ¶ Dijambus ſupioꝛi cōtrarius cōſtat ex duobus iambis hoc eſt pꝛima breui. ſcd̄a longa tertia breui quarta longa tpibuſq; ſex vt ppinquitas: pꝛopagines. amauerāt dictus eſt aūt: qñ ex duobus iambis cōponif. ¶ Choꝛiamb' cōſtat ex choꝛeo hoc eſt trocheo et iambo. i. pꝛima longa ſcd̄a breui. tertia breui. ꝛ quarta lōga tpibuſq; ſex vt nobilitas armipotēs audierāt: dictus qñ ex choꝛeo vt iambo conſtat. Anapeſtus ſupioꝛi cōtrarius cōſtat ex iābo ꝛ trocheo hoc eſt ex pꝛima breui. ſcd̄a longa. tertia lōga ꝛ quarta breui tpibuſq; ſex. vt medulina. ſalonin' legebam' dictus antipaſtus ab anti cōtra. Peones quattuoꝛ ſunt. cōſtantq; ſinguli tpibus quinis. ſyllabis q̄ttuoꝛ: ſed tribus breuibus ꝛ vna longa. ꝗ ſi pꝛimo loco ponaf erit peon pꝛimus ꝗ cōponitur ex trocheo ꝛ pirrichio vt tpibus coꝛpoꝛibus legeritis. Si ſyllaba longa ſcd̄o loco ponaf: erit peon ſcd̄s ꝗ conſtat ex iambo ꝛ pirrichio vt colonia. amaueris. Si ſyllaba longa ponatur in tertio loco: erit peon tertius: qui cōſtat ex pirrichio ꝛ trocheo vt catamitus legeremus. Si ſyllaba longa ponatur in quarto loco erit peon quartus: qui conſtat ex pirrichio ꝛ iambo vt facilitas docuerant. dicti ſunt autem peones a peonibus populis: qui foꝛte illis pedibus in carmine vtebantur.

Moloſſ' — Pedes q̄drisyllabi ſedecim. — Proceleumaticus. — Proceleumatic' vñ dicatur. — Diſpōde'. — Dichoꝛe'. — Dijamb'. — Choꝛiāb'. — Anapeſt'. — Peō quadruplex.

Epitritus pꝛimus ex iambo ꝛ ſpondeo vt ſacerdotes.
Epitritus ſcd̄us ex trocheo ꝛ ſpondeo. vt conditoꝛes
Epitritus tertius ex ſpondeo ꝛ iambo vt diſcoꝛdie.
Epitritus quartus ex ſpōdeo ꝛ trocheo vt audiuiſtis
Jonic' a maioꝛi ex pyrrhichio ꝛ ſpōdeo. vt diomedes
Jonicus a minoꝛi ex ſpondeo et pyrrhichio. vt demetrius.

¶ Canto. Epitriti pedes ꝗ ꝛ hipij appellanf quattuoꝛ ꝗ ſunt conſtātq; ſinguli tpib' ſeptenis: ſyllabis quattuoꝛ. ſed trib' longis ꝛ vna breui. ꝗ ſi pꝛimo loco ponaf. erit epitrit' pꝛimus qui cōponif ex iambo ꝛ ſpondeo. vt ſacerdotes amauerunt. Si ſyllaba breuis ponatur in ſcd̄o loco erit epitritus ſcd̄s. qui conponif ex trocheo ꝛ ſpondeo vt cōditoꝛes audierāt. Si ſyllaba breuis ponaf in tertio loco: erit epitritus tertius: ꝗ cōponif ex ſpōdeo ꝛ iambo vt diſcoꝛdie audierāt. Si ſyllaba breuis ponaf in quarto loco: erit epitrit' quartus: ꝗ cōponif ex ſpōdeo ꝛ trocheo. vt oꝛatoꝛes audiuiſtis. Dicti ſunt aūt epitriti. vt diximus q: arſis ꝛ theſis hoꝛū pedum in epitria hoc eſt ſeſquitertia pportiōe ſunt. ¶ Jonici pedes duo ſunt conſtantq; ſinguli tēpoꝛibus ſenis ꝛ quattuoꝛ ſyllabis duabus longis totidēq; breuibus: quod ſi due ſyllabe breues pcedant totidēq; longe ſequanf. erit ionicus a maioꝛi. ꝗ cōponif ex pirrichio ꝛ ſpondeo vt diomedes: docuiſſent. Si vero due ſyllabe lōge pꝛecedant totidēq; breues ſequanf erit ionicus a minoꝛi: qui cōponif ex ſpondeo ꝛ pir

Epitriti pedes ꝗ ꝛ hipij appellantur ſunt quattuoꝛ. — Jonici pedes ſunt duo.

¶ Epitome.

Ex pedibus dixi pꝛimo conſtare metrū. at qḋ ſint huiuſgenera ꝛ cuiuſq; ſonus hic edocetur puer ꝛ quot conſiſtat quoq; ſyllabis ꝛ pedibus.

¶ De metris. Cap. viij.

Metrum eſt pedum iunctura numero modoq; finita denominatur autem aut ab

auctoribus: vt alcaicum archilochiuz hypponacticū Aut a materia. vt heroicum elegiacum tragicum. Aut a pede frequentiori vt iambicum trochaicum dactylicum.

richio vt Demetri' audiuerat. dicti qđ iones in carminib' eo pede vtebant. Sunt etiā quinq; ſyllabaꝝ pedes ex ſimplicibus q̄ʒ compoſiti numero triginta duo vt orthi' ex pirrichio ꝛ tribracho hoc eſt ex q̄nq; ſyllabis breuib'. periamb' ex trocheo ꝛ tribracho hoc ē ex lōga ꝛ q̄ttuoꝛ breuib' ꝛ reliq̄ de q̄bus Diomedes diſſeruit q̄ ad rōnē pedū ſimpliciū reducēdi ſunt ꝛ raro apud auctores noiant. Preterq̄ qđ dochini crebra fit apud oratores mētio. Cōſtat aūt dochinus ex bachio iambo. De quo Ruffinus rethoricas pulcher ſtructuras dochin' ornat p̄ncipiū bacchius erit. cōcludet iambus. Atq; idem iterū. Syllaba prima breuis cū ſyllaba lōga ſcđa tertia lōga. breuis quarta pductaq; quinta. Fit etiā hic pes ex iambo ꝛ cretico ſiue amphimacro de quo idem Ruffinus primus iambus erit cū finem creticus explet: prima breuis. longeq; due breuis vltima lōga. exemplū q̄ artis dabitur reſpublica nobis quam cicero caſu genitiuo ponere gaudet.

diomedes

De metris. Cap. viij.

Metrū eſt pedū queadmodū pedes ex ſyllabis cōſtant: ita metra ex pedib' cōſtituunt. Primo igit ponit metri diffinitionē ex Diomede ſumptā dicēs q̄ metrū eſt iunctura pedū finita numero ꝛ modo. Metrū grece đr: qđ interpretat mēſura. Latine vero verſus ſiue carmē potius đr. Eſt aūt verſus vt idē Diomedes finit legitima partiū diſpoſitio ꝛ pedū apte copulatio conſonanti ſpecie metricā exhibēs regulā ac ſi dicat. metrū cōſtat ptib' orōnis legitime diſpoſitis quarū ſyllabas ni.̄ttunt pedes. vñ reſultat cōſonātia ꝛ q̄dā carminis volubilitas. Dictus eſt aūt verſus aut a ve. tēdo. qđ raʒ diu verti dʒ quo ad recte cōſtituat, dicēte Horatio in poetria ꝛ male tornatos incudi reddere verſus vel ab eo potius qđ vno verſu finito ad principiū ſequētis reuertimur tractūq; vt a ſulco q̄ ex eo verſus dicit. vt apud Uer. in. iij. geoꝛ. ille etiā feras in verſum diſtulit vlmos. Uerſus etiā teſte Uarrone in. j. de re ruſtica erat terre ſpaciū. cētū pedes q̄ʒ verſus quadratū. Carmē dicit a canēdo qđ tam vnū tm̄ verſum ſignificat. vt apud Uer. iij. eñ. Rem carmine ſigno ꝛ ſubiecit vnū tm̄ verſum eneas hec de danais victoribus arma ſubaudi poſuit aliq̄ñ totū poema ſiue opus verſib' cōpoſitū carmē appellat. vt tota eneis Uergilij metamorphoſis Ouidij pharſalia Lucani. Sed cū vnicus verſus eſt. monoſticū dicit cū duo verſus diſtichū. cū quattuoꝛ tetraſticū cū vero verſus dimidiū emiſtichiū dicit. Metra igit ſiue carmina ſiue verſus aut denominant ab auctoribus vt alcaicū ab alceo poeta mitileno aut archilochicū ab archilocho. aut hipponacticū ab hipponacte: aut pindaricū a pindaro aut anacreonticū ab anacreonte. aut aſclepiadeū ab aſclepiade. aut bacchilidiū a bacchilide aut alemaniū ab alemane. aut ſteſichoriū ab ſteſichoro. aut ibicū ab ibico. aut ſapphicū ab ſappho. aut homericū ab homero. Aut a materia vt heroicū: quo heroūʒ res geſte cū laude ſcribunt. Tragicū. quo heroū fortuna in aduerſis. Elegiacū: quo res flebiles quales ſunt amatoꝛ ꝛ mortuoꝛ. Buccolicū quo res paſtorice. Georgicū quo res ruſtice canunt. Lyricū quo in materia diuerſa ad lyrā canebat. Satyricū quo vitia hoim taxant: cui r̄ndet apud grecos comedia Priſciani. Jambicū quo maledicim' ꝛ inuehimur in aliquē. Nā comedia noua eſt qua res atq; pſone humiles cōprehendunt. Eſt aūt ꝛ hec multiplex q̄ aut eſt togata: q̄ hʒ argumentū latinū. aut palliata. q̄ hʒ argumentū grecū. aut pretexta in qua eoꝝ pſone qui pretexte toge vſum hñt inducunt: aut attellane in qua introducte pſone locis q̄buſdā laſciuis ſe laſceſſebāt Planipedes in qua mimi inducebant. Aut a pede frequētioꝛi: a quo nouē metroꝝ gn̄a denoiant. Jābicū. trochaicū. dactilicū. anapeſticū. coꝛiambicū. peonicū. ionicū a maioꝛi. ionicū a minori antipaſticū. Sed nos illa tm̄ in quolibet gn̄e degustabimus q̄ ſunt magis in vſu apud auctores. curioſos vero ad ſeruiū Diomedē theodoſiūq; remittimus: ꝛ ſi qui ſunt qui hac de re copioſius ſcripſerunt.

Metrū q̄d ſit.

Uerſus q̄d ſit.

Horatius

Uerg.

Metra ſiue carmina ſiue v̄ſus aut denotātur ab auctorib' aut a materia aut a pede frequentiori

Aut a numero pedum. vt hexametrum pentametruʒ tetrametrum. Aut a numero ſyllabarum vt endecaſyllabum. duodecaſyllabum.

Preterea aut deficit vna ſyllaba. ꝛ dicitur catalectic' aut deficit duabus et dicitur brachicatalecticus. aut abundat vna ſyllaba aut pluribus et dicitur hypercatalecticus: ſiue hypermeter aut neq; abūdat neq; deficit et dicitur acatalecticus.

Conſtat preterea carmen vnico genere verſus. appellaturq; monocolon vt eneis Uergilij: aut duplici genere verſus appellaturq; dicolon.

Preterea carmen aut eſt diſtrophon. hoc eſt cum ter-

Carmen vnde ꝛ a q̄ denoiat.

Aut a. Aut a numero pedū vt hexametrū qđ ſex habet pedes dactylos ſiue ſpōdeos indifferenter pentametrum: qđ quinq; tetrametrum qđ quattuoꝛ vt in iambico octonarioꝛū quo duo pedes pro vno cōputātur trimetrum qđ tres vt in iambico ſenario dimetruʒ quod duos. vt in iambico quaternario. aut a numero ſyllabaruʒ. vt endecaſſyllabuʒ qđ ſyllabas vndecim continet quale eſt phaleuticū ꝛ ſapphicū pentaſyllabū: quale eſt adonicū: aut heptaſyllabū: quale eſt gliconicum Preterea aut deficit. aliud ſupponit documentū: qđ verſus aut deficit vna ſyllaba. ꝛ dicit catalectic': aut duab' ꝛc. de q̄bus ī quolibet gn̄e vbi opus fuerit ſingularis dicemus. Cōſtat preterea carmē. dicit queadmodū leter ſe ſupioꝛa verſuū gn̄a iūgant. Nā ꝛ ſi ex q̄libet ſimplici gn̄e verſus poema ꝯfici pōt inueniūtur tn̄ apud auctores aliquando gn̄ia. nō quidē oīa paſſim. ſed quedā cum aliquibus. Itaq; carmen q̄ vnico gn̄e verſuū componit. monocolon idest vnimēbre dicit quale eſt heroicū. vt Uerg. eneis. buccolica ꝛ georgi. eiuſdem Oui. meta. ꝛ phaleutiaʒ: vt cōplura catulli atq; Mar. epigrāmata. aut ē

Monocolō carmē qđ dicat

tius verſus primo ſimilis eſt. quartus ſcdo vt in carmine elego qd ex diſtichis cõſtat. aut tetraſtrophon cũ quintus primo ſcdo ſextus tertio ſeptimus. quarto octauus ſimiles ſunt vt ĩ carmine ſapphico. quod per tetraſtica digeritur.

Hexametrum igitur carmen. quod etiam heroicum appellatur. conſtat dactilo et ſpondeo indifferenter niſi qd in qnta regione frequẽtior eſt dactyl9. in ſexta ſpõdeus vt arma viruq̃; cano troie q prim9 ab oris.

dicolon i. bimembre. hoc eſt duplici gñe verſus conſtans quale eſt carmen elegũ. in quo verſus pentameter hexametro ſubiicitur: & ſapphica permixta adonicis: aut eſt tricolum id eſt trimembre hoc eſt triplici genere verſus cõpoſitu3 qua figura ſunt cõplures ode apud Horat. qualis eſt illa apud eundem in j. lib. carmi. cuius initiũ eſt. quis multa gracilis te puer in roſa. perfuſus liquidis vrget odoribus. grato pyrrha ſub antro. cui flauã religas comam. Cõſtat enim duobus aſclepiadeis & tertio phercratio et qrto gliconico. ¶ Preterea carmẽ aut eſt diſtrophõ. hoc eſt poſt duos pedes conuerſionẽ habens ad primum. dis enim bis interpretatur et ſtrophe conuerſio. Aut tetraſtrophon hoc eſt cũ poſt quattuor pedes in orbe3 fit reditus ad primum. quod tetra quattuor interpretatur. & ſtrophe ca. vt diximus eſt conuerſio exempla vtriuſq; generis paſſim reperies. ¶ Hoc hexametrũ igitur carmen. Principio igitur de verſu hexametro differit. hexameter dicit̃. q2 ſex pedibus conſtat. heroicus a materia quoniam vt diximus hoc genere carminis res geſte heroum deſcribi maxime conſueuerunt vt a Vergilio Enee. a Lucano Ceſaris & Pompeij. a Ualerio flacco argonautarum. a Sylio italico Romanorum dicẽte Horatio in poetria res geſte regumq; ducumq; et triſtia bella: carmine quo ſcribi poſſent mõſtrauit Homerus. Homerus nãq; Iliada atq; odiſſeam hoc verſu ſcripſit vnde et homericus a quibuſdam appellatur. Sed deinde receptum eſt vt alie quoq; res hoc genere carminis deſcriberentur vt a Lucillo. Horatio. Perſio & Iuuenali ſatyre. a Lucretio natura rer. a Manilio aſtronomica. a Vergilio buccolica & georgica. ab Ouidio metamorphoſis. ¶ Dicitur etiam hic verſus pythius hoc eſt apollineus: qm̃ apollo pythius a pythone ſagittis cõfecto ſic appellat9 eo verſus gñe per ſyllabas reſpõſa dare cõſueuit. atq; vt auctor eſt Euſebius Pãphili pomone pria ex nũero ſyllabar hexametris verſibus futura cecinit. Appellatur & ſpõdaicus: q2 in oĩbus aut pleriſq; locis ſpondeu3 habere poteſt potius vt Diomedes auctor eſt. eius initiũ ſpõdeis conſtitit. Nã vt ait. cu3 apollo in vltionẽ latone matris pytona ſerpentẽ necaſſet. incole carmẽ ſex ſpõdeis fecerũt: qd deinde ſoluta ſpondei poſteriori ſyllaba manente eadẽ quãtitate dactylũ recepit. Priſcianus ecõtrario dactylicũ appellat. q2 dactylis aut ſpõdeis qui in dactylos ſoluunt̃ cõſtat. Epicus q̃ appellat̃. at ab ipm̃ poema qd eo verſu deſcribit̃ epos. Eſt autẽ epos carmẽ quo res diuine humane atq; heroice continent̃. qd apud latinos primus olim Liuius andronic9 ſcripſit. Hexameter itaq; verſus. qui & ſenarius dici poteſt. conſtat: dactylo vel ſpondeo indifferẽter niſi qd in quinto loco frequẽtior eſt dactylus vbi etiã nõnunq̃ reperit̃ ſpondeus. vt apud Verg. in buc. cara deũ ſoboles magnũ iouis incrementũ. & in. iij. eneid. cornua velatar obuertimus antenar. & alio loco. aut leues ocreas lento ducũt argento. In ſexto q̃ loco fere ſemp eſt ſpõdeus niſi in quibuſdã verſibus hypermetris hoc eſt ſupabundantibus. quã redundantiã excipiũt verſus qui ſequunt̃ a vocali incipiẽtes. facta eclypſi aut ſinalepha. Itaq; vitiũ qd erat in fine verſus ꝯtinuatio ſequentis emẽdat Verg. ij. geor. Inſerit̃ vero ex fetu nucis arbutus horrida: vbi in ſexto loco dactylus eſt. ſed exterit̃ vltima ſyllaba: q2 ſequitur verſus incipiens a vocali. & ſteriles platani malos geſſere valentes. Idẽ in eodẽ in ſexto loco antibachiũ ſiue moloſſũ poſuit dicens. aut dulcis muſti Uulcano decoqui humorẽ. ſed diſpungit̃ ſyllaba finalis: q2 ſequit̃ verſus a vocali incipiens: aut folijs vndam tepidi deſpumat aheni. Reperit̃ etiã dactylus in ſexto loco: ſed due ſyllabe breues reſoluuntur in vnam longã: efficiturq; ſponde9. Vergi. in bucco. Nec tñ rhodope mirat̃ & iſmarus orphea. Idẽ. j. ene. Atria dependent lichni laquearibus aureis. Itaq; verſus exametri ſumma conſtat quattuor & viginti tẽporibus. cũ dactyli & ſpondei quaterna habeant tẽpora. Nã qd quidã dixerunt poſſe in fine recipere trocheũ cum de vltimis ſyllabis ageremus exploſum eſt: q2 vt diximus apud poetas vltima ſyllaba verſus: & apud oratores vltima clauſule indifferens eſt atq; vt ratio carminis exigit: aut p ſe: longa pro breui & breuis pro longa ponitur. Qd etiã in pentemimeri pleriſq; in heptemimeri nõnunq̃ in ſemipentemimeri ſed raro reperit̃: vt ſtatim dicemus: ſed excuſat̃ vitiũ qm̃ ſilentiũ illud qd fit in ceſura ſupplet tempus quo ſyllaba breuis erat minor. Recipit quoq; verſus hexameter alios pedes nõ earundẽ ſyllabarũ: ſed eorundẽ temporum: vt proceleumaticum: qui dactylo vel ſpondeo in temporibus equalis eſt: de quo in ſuo loco diximus. Recipit preterea anapeſtum qui etiã dactylo vel ſpondeo ſpacio tẽporum equiparatur: ſed raro: vt apud Vergi. j. geor. fluuiorum rex eridanus camposq; per oẽs vbi in prima regione anapeſtus collocatur. Poteſt aũt habere omnibus in locis dactylos: vt apud Uergilium panditur interea domus omnipotentis olympi. & illud eiuſdem. Quadrupedante putrem ſonitu quatit vngula campum. Poteſt habere & ſpondeos omnes preterq̃ in vna regione vt apud eundem. j. eñ. tu ne ille eneas quem dardanio anchiſe. & in. iij. armatũq; auro circũſpicit oriona. nã carmẽ qd ſex ſpondeis ꝯſtet nuſq̃ reperitur: niſi quis de induſtria faciat. vt ſi quis vno verbo mutato ex carmine Vergiliĩ dixerit aut leues peltas lento ducunt argento. Quare vt Priſcianus de duodecim carminibus ait. verſus hexameter duas et viginti figuras habere poteſt. que colligunt̃ ex varietate dactyli & ſpõdei in ſex regionibus vario modo poſitor. quãti rem ideo in pſentiar omittamus: q2 facilis eſt atq; etiã meritiſſimo cuiq; obuia & expoſita. Illud tñ nõ eſt omittendũ hoc eſt genus carminis tres poſſe recipere ceſuras. que cõmota vocant: hoc eſt pentemimerim heptemimerim hemipẽtemimerim. Nam trochaicam omittamus: que fit cũ in tertio pede dictio trocheo terminat̃. vt apud Vergi. in buc. nil noſtri miſerere mori me deniq; cogis Igitur pẽtemimeris hoc eſt ſemiquinaria diuiſio eſt. cũ poſt duos pedes inuenitur ſyllaba partẽ orationis terminãs. vt arma viruq3 cano poſt duos nãq3 dactylos nõ ſyllaba ceſuram verſus fecit. dicta eſt autem pentemimeris et pente qd interpretatur quinq3 & hemis ſemis & meris diuiſio: quaſi diuiſio ſemiquinaria nã duo

Dicolon

Tricolon.

Horatius

carmẽ qd dicatur diſtrophon. Qd tetraſtrophon.

Hexametrũ carmẽ qdſit.

Pythium carmen.

Epos carmen.

Spõdeus qñ poſſit ĩ qnto loco hexametri poni.

Dactylus qñ ĩ ſexta ſede hexametri locetur & qñr.

Hexameter verſus qs pedes admittat

Hexameter verſus duas et viginti ſeu ras hẽc ꝑt

Heptemimeris quid sit. Hemipentemimeris quid sit.

pedes ꝛ ſemipedes qui vna ſyllaba conſtat: dimidiū eſt quinq̨ pedum. Dicit aūt pentemimeris heroica. qꝛ ex dimidio quinq̨ verſuum carminis heroici conſtat. ¶ Heptemimeris. i. ſemiſeptenaria diuiſio eſt cū poſt tres pedes ſyllaba dictioneꝫ aliquā terminat. vt arma viriſq̨ cano troie. poſt duos nāq̨ dactylos ꝛ vnū ſpondeum in ſyllaba ceſurā facit. Dicitur autem heptemimeris ab hepta ſeptem ꝛ hemi ſemis ꝛ meri diuiſio quaſi diuiſio ſemiſeptenaria: qꝛ tres pedes ꝛ ſemis dimidiū ſeptē pedū eſt. ¶ Hemipentemimeris eſt cū poſt primum pedem inuenitur ſyllaba dictionē terminās vt muſa mihi cauſas memora poſt dactyluꝫ eniꝫ hi ſyllaba ceſurā facit. Dicitur aūt hemipentemimeris ab hemi ſemis ꝛ penthemimeris quaſi ſemiquinaria diuiſio: qꝛ ſyllaba illa in media regione duoꝝ pedum ꝛ ſemis reperitur. His in locis ſyllaba breuis pro longa nōnunꝙ ponitur ſꝫ in pentemimeri raro in heptemimeri rarius in hemiheptemimeri rariſſime. De p̄io Uer. ii. en. noſtroꝝ obruimur oriturq̨ miſerrima cedes. De ſcdo. Idē in. xii. cōgredior. fer. ſacra pater. ꝛ ꝯcipe fedus. de tertio. Luca. in. ii. dū ſanguis inerat dum vis materna peregi. ꝛ illud Iuue. quis neſcit aut quis nō vidit vulnera pali. Sed quēadmodū hoc metrum omnes tres ceſuras poteſt recipere. ita neceſſe eſt vt vnā ex illis recipiant pēthemimerim maxime: aut ſaltē heptemimerim. alioquin verſus eſſet retoridus ꝛ inſulſus. ¶ Carmen igitur heroicū ſic examinabis. Arma viriſq̨ cano troie qui primus ab oris. ꝟſus eſt hexameter. i. ſex hūs pedes heroic' ſiue pethius: ſiue homericus: ſiue epicus: habēſq̨ duas ceſuras pēthemimerim ꝛ heptemimerim cōſtatq̨ tribus dactylis totidēq̨ ſpōdeis. vt Arma viriſq̨ cano: troie qui primus ab oris. Itali. am fa. to profu. gus. la. uinaq̨. venit. omnes tres ceſuras habēt. ꝛ tres dactylos totidemq̨ ſpondeos.

Carminis heroici examen

Penthametrū elegiacū cōſtat primis duobus pedibus verſus heroici. hoc eſt dactylo vel ſpōdeo idifferenter ꝛ ceſura. tum duob' dactylis. atq̨ ſyllaba: vt nil mihi reſcribas attamen ipſe veni. Eſt aūt ceſura ſyllaba terminans dictionem in medio carminis que cum poſt duos pedes carminis heroici venit pēthemimeris heroica dicitur.

Pentameter verſus

¶ Anto. Pētametrū elegiacū. dr aūt hic verſus pētameter a nūero pedū quinq̨ elegiacū vero dictū eſt ab eleos grece qđ interpretat miſeratio qđ veteres miſeriā ꝛ lamētationes ſuas elegiis decātabant. poſtea vero etiā res alie eo genere verſus deſcribi cepte ſunt dicente Hora. in poe. verſibus impariter iunctis ꝗrimonia primuꝫ poſt etiā incluſa eſt voti ſententia cōpos. Pētametri ꝟſus inuētionē quidā in theoclem natū referūt qui cū per inſaniam vociferaretur. cū eſſet ar. ꝛ elegiacus vt dicū quidam vocatus ab eo quod elegino eſt inſanio. Conſtat itaq̨ verſus pētameter elegiacus ex duplici penthemimeri heroica prior ex dactylo vel ſpōdeo indifferēter et ſyllaba que ſemipedem facit. poſteriori vero ex duobus dactylis atq̨ iteꝝ ſemipede: vt i ſumma ſint pedes ꝗnq̨ quattuor integri ꝛ ex duplici ſemipede vnus: omnino temporum viginti. ſcāditur quoq̨ hic verſus aliter per pedes integros quinq̨. vt duo primi pedes ſint dactyli vel ſpondei indifferēter. deinde vnus ſpondeus. tum duo anapeſti ſemper tamen poſt duos primos pedes debet ſubiici ſyllaba que dictionem terminet: vt fiat penthemimeris heroica: que ſi breuis ſit: excuſatur vitium a ratione quam dixi mus in hexametro. Appellatur autem pentametrū elegiacum: quoniam hexametro ſubiectum conſtituit diſtichon. ex quo poema elegiacum ſcribi conſueuit quo omnia Ouidii opera preter metamorphoſin tibulli propertii atq̨ pleraq̨ Martialis epigrammata ſcripta ſunt. Scanditur autem ſic nil mihi reſcribas attamen ip. ſe ve. ni. aut ſic. nil. mihi reſcri. bas. attamen ip. ſe ve. ni.

Quibus pedibus cōſtet verſus pentameter.

Phaleuticum conſtat ſpondeo dactilo et tribus trocheis. vt paſſer delitium mee puelle.

Sapphicū cōſtat trocheo ſpondeo dactylo ꝛ duobus trocheis. vt nocte ſurgentes vigilemus omnes.

Adonicū conſtat dactylo ꝛ ſpōdeo vt nubibus atris.

Aſclepiadeū conſtat ſpondeo duobus choriambis. et pyrrichio. vt ſanctorū meritis inclita gaudia.

Gliconicū conſtat ſpondeo et duobus dactylis vt victorum genus optimum.

Pherecratium conſtat ſpondeo dactylo ꝛ iterū ſpondeo. vt Grato pyrrha ſub antro.

Phaliſcon conſtat quattuor vltimis pedib' ꝟſus heroici. vt aut epheſum bimaris ve corinthi.

Phaleuticum carmen.

Sapphicū a quo.

¶ Anto. Phaleuticū carmē dictum auctore Diomede a phaleutico illius inuētore: pētametrū a nūero ꝗnq̨ pedū: endecaſyllabū a nūero vndecim ſyllabaꝝ ꝯſtat ſpōdeo dactylo ꝛ tribus trocheis. vt paſſer delici. um. me. epu. elle. ꝛ carmē catulli poete Ueroneſis ꝗ eo gn̄e verſus cōplura epigrāmata ſcripſit. Mar. ꝗ auſoni' atq̨ Her. i pape. ¶ Sapphicū carmē a ſapho illi' inuētrice dictū pētametrū a nūero pedū endecaſyllabū a nūero ſyllabaꝝ iiſdē pedib' ꝯſtat qb' phaleuticū: ſꝫ alio ordie diſpoſitū hoc ē trocheo ſpōdeo dactylo ꝛ duob' trocheis. vt nocte ſurgētes vigilemus oēs. recipit āt hic ꝟſus ceſurā poſt duos pedes: qꝛ Hor. i odis fere ſemꝑ obſeruat Catul. nō multū id curat. nā ab vtroq̨ hoc genus carmis celebrat. Alii hoc metrū aliter ſcādūt hoc ē ꝑ epitritū ſcdm choriābū ꝛ bacchiū ſic. nocte ſurgē. tes. vigile. mus oēs. nā vt dixim': finalis ſyllaba idifferēs ē. ¶ Adonicū carmē ab auctore ꝗ appellarū pētaſyllabū eſt ꝯſtat q̨ dactylo ꝛ ſpōdeo. vt Boeti'. nubibus atris ꝯdita nullū fundere pn̄t ſydera lumē. Cōſueuit hic ꝟſus poſt tres ſapphicos plerūq̨ poni vt claudat tetraſtichō qđ tribus ſapphicis ꝛ adonico cōſtat. Reperiunt ꝛ adonici ſine ſapphicis: ꝛ ſapphici ſi-

Adonicum carmen.

Alcaicum conſtat ſpondeo.iambico ceſura ⁊ duobus dactylis:vt o matre pulchra filia pulchrior.

Alcaicum alterum conſtat ex hippio ſcdo.duobus choriambis ⁊ bacchio:vt te deos oro ſybarim cur prope res amando.

Anacreontium conſtat ex choriambo ⁊ bacchio:vt lidia dic per omnes.

Sapphicū alterū hexdecaſyllabū conſtat ſpōdeo tribus choriambis et pyrrichio. vt Horatius nullam vare ſacra vite prius ſeueris arborem.

Archilochiū cōſtat pte vſus heroici:que vocat buccolice hoc eſt pmis trib' pedib' dactylo vl ſpōdeo deinde dactylo:q̄ buccolice claudit ⁊ Poſtea vo trib' trocheis:vt ſoluit acris hyēs grata vice veris ⁊ fauoni.

Dimetrum iambicū conſtat ſpondeo vel iambo indifferenter in primo ⁊ tertio loco ⁊ iambo neceſſario in ſecundo ⁊ quarto.vt iam lucis orto ſydere.

ne adonicis ſpermixti:vt apud Senecā i tragedijs. ¶ Aſclepiadeū ab auctore aſclepiade cognoiatū duodecaſyllabū hoc eſt duodecim ſyllabarū eſt cōſtās ex pēthemimeri heroica q̄ ex ſpōdeo dactylo ſemipede cōſtat ⁊ deide duob' dactylis:vt apud hymnographū. Sctōrum meritis indita gaudia. Alij aliter ſcādunt per ſpōdeū duos choriābos ⁊ pyrichium ſic. Sctōrum meritis indita gaudia.

Aſclep. a deum.

¶ Gliconicū ab auctore quoq cognoiatū heptaſyllabū eſt cōſtans ex ſpōdeo ⁊ duob' dactylis.vt auctor hymno.rum victo.rū genus optimū.

Gligonicū

¶ Phereccratiū ab inuētore cognominatū heptaſyllabū quoq eſt conſtās ſpondeo dactylo atq iterū ſpōdeo:vt Hora.in.j.carmi.grato pyrrha ſub ātro.ſcandit aūt ſic grato pyrrha ſub antro.

Phereccratium.

¶ Phaliſcū a phaliſcis italie pplis:qui in cātandib' eo vtebātur:tetrametrū eſt:cōſtat eīn q̄ttuor vltimis pedibus vſus heroici: hoc eſt p̄mo ⁊ ſecundo dactylo vel ſpōdeo indifferēter. tertio dactylo ⁊ q̄rto ſpōdeo:vt Hor.j.car.aut cephiſum bima.riſucco.rinthi

Phaliſcū

¶ Alcaicū ab alceo poeta dictū endecaſyllabū cōſtans ex pēthemimeri iābica:q̄ conficitur ex ſpōdeo:iambo et ſemipede in quo fit vſus ceſura:deinde duobus dactylis.idem Hora.in.j.carmi.O matre pulchra filia.pulchrior. Alij ſcādūt p hippiū ſiue epitritū tertiū ſemipedē choriābuz et iambum ſic. ¶ O matre pulchra filia pulchrior.

Alcaicū.

Alcaicū alterū.

Alcaicū etiā alterū: quo idem auctor vſus eſt:cōſtat ex hyppio ſiue epitrito ſcdo ⁊ duobus choriābis: ⁊ bacchio:vt Hora. in eodem.te deos oro ſybarim.cur properes amādo.

¶ Anacreontiū ab anacreōte dictū heptaſyllabū ē cōſtās ex choriābo ⁊ bacchio vt Hor.ibidē. ¶ Lydia dic.per oēs.

Anacreontium.

¶ Sapphicū hexdecaſyllabū:qd diomedes etiā archilochiū appellat:cōſtat ſpōdeo tribus choriambis ⁊ pyrrhichio:vt Hora.in eodē nullā.va re ſacra.vite prius ſeueris ardorem.

¶ Archilochiū carmē ab archilocho denominatū cōſtat parte carminis heroici q̄ appellatur buccolice:hoc ē dactylo vel ſpōdeo i primis trib' pedib':⁊ dactylo i quarta regiōe:deide trib' trocheie:vt Hor.j.car.ſoluit acris hy.ems.gra.ta.vice.veris.et fo.uoni. Buccolice aūt appellat prior pars hui' verſus:q̄ñ i carmine buccolico theocrit' poeta ſemper illud obſeruat:vt i quarto loco dactylū collocet:quod Vergilius illius alloqui imitator negligit. Superioribus carminum generibus raro auctores vtuntur. Hora.in odis frequēter quare ſi plura exēpla voles.inde petenda ſunt.

Archilochium.

Dimetruz iambicū in carmine iambico illud eſt.commune qd duo pedes pro vno cōputāt: vñ dimetrū quattuor habet pedes.trimetrū ſex tetrametrū octo hoc autem fit q2 in vno quoq metro ſiue pede ictus ſeu mora quadam:fit illud quoq bisverſib' cōmune eſt:qd in locis paribus ſemp habent iambum:in impibus vero indifferenter iambum:ſiue ſpondeū. vnde a iambi frequētia iambici dicti ſunt. Verſus itaq dimeter iambicus qui a latinis quaternarius dicitur conſtat duobus metris.vnde dimeter dicitur:⁊ quattuor pedibus vnde quaternarius octo ſyllabis vnde octo ſyllabis dici poteſt vt in hymno illo qui ad primā dici horam in re diuina canitur. Jam lucis orto ſydere. Jam lu. ſpōdeus eſt. cis or.iambus.ſoſy.ſpōdeus.dere.iambus.q̄ñ vt ſepe diximus:finalis indifferēs eſt.quare hoc in loco breuis pro longa poſita eſt.

Vltima cōis ſyllaba ſp erit

Hoc genere carminis maior pars hymnorū compoſita eſt apud reliquos auctores verū vt apud Martialem ⁊ auſoniū:quale eſt huius poete epigrāma ad theonem grāmaticū. Aut adſit interpres tuus. Aenigmatū qui cognitor. ſuit meorum:cū tibi. Cadimigi gellas filias. Melonis albā pagiā. Notaq furue ſepie. Gnidioſq nodus prodidit. Hi verſus omnes iambici ſunt acatalectici q̄ñ in illis nihil deficit: nihilq rurſus redūdat.

De iābicā carminis varietate

Eſt ⁊ dimeter iambicus catalecticus:qui vna ſyllaba deficit:qualis eſt apud Senecam in tragedia que media inſcribit:q̄ñ cruenta menas ⁊ qui ſequuntur ſcanditur aūt ſic q̄ñ ſpōdeus eſt.cruen. iambus tū iambus nas.ſyllaba quod ſic dixeris menades.integrū ⁊ acatalecticū erit dimetrū iābicū. ¶ Eſt ⁊ dimetrū iābicū brachicatalecticū hoc eſt duabus ſyllabis deficiens:quale voluit eſſe illud. Aue maris ſtella. ſed non conſtitit niſi in principio.ſcāditur autem ſic. Aue iambus eſt.maris iterum iambus.ſtella ſpondeus quia in fine breuis pro longa pōt poni qd ſi adieciſſet placens fuiſſet dimetrū acatalecticum.

Trimetrum iambicū archilochiū conſtat ſpondeo vl iambo indifferenter in primo ⁊ tertio ⁊ quinto loco ⁊ iambo neceſſario in ſecundo quarto ⁊ ſexto.vt Martialis vir celtiberis non tacente gentibus.

Trimetrum iambicum hipponacticū eadē lege cur-

¶ Anto. Timetrū iambicum archilochium quem Varro Tullius ⁊ Quinti.ſenariū appellāt:conſtat tribus metris:vñ trimetrum dictū eſt et ſex pedibus vnde ſenarium iambo:ſcz in locis paribus hoc eſt ſcūda quarta et ſexta regione:⁊ ſpondeo vel iambo indifferenter in primo tertio ⁊ ſexto loco vt apud Martialē:in primo epigrā.vir celtiberis nō tacende.gentibus ſcāditur autem ſic vir cel. ſpondeus eſt.tibe iambus.ris non ſpōdeus tacen.iambus.de gen. iambus tibus iābus

Trimetruz iambicum.

cuſatiuus ⁊ vocatiuus vtriuſq; nũeri preter q̃ noia nu meralia in ginta deſinentia: vt triginta q̃draginta ⁊ a noib⁹ grecis in as.⁊ in es pductas deſinentib⁹ vctũs in a pducitur.vt eneas o enea anchiſes o anchiſa pal las o palla.

QUINTIANUS ſcribit Poſtea ⁊ antea ſemper lõgari quãdo ſunt aduerbia;cum autẽ ſant due partes breuiari.Idẽ ait mo noſyllaboꝝ caſus pduci.vt mna qđ eſt mina . Idẽ lrãrum noia variari:vt b k.et grecoꝝ feminei generis nolatiuos in a aliquã do longari vt hypermeſtra.Itẽ interiectionẽ eia breuiari dicit quam produxit Sidonius.Pylades ait numeralia in ginta ter minata ambigue poni et duo hec vltra ⁊ fruſtra. Deſpanterius contra.Sed in his poetas ſequere.

E terminalis breuis eſt.vt hoc mare.lege legere.pdu cũt vo acti triũ pnoim ego me.tu te.ſui ſe. ⁊ noia gre ca femi.q̃ ad primã declinationẽ.nr̃am referunt vt pe nelope i ntõ dtõ vctõ ⁊ abltõ.Et vctũs abltũſq; a no minib⁹ grecis terminatis in es pductã que ad primaꝫ ⁊ tertiã declinationẽ latinam referuntur.vt anchiſes o anchiſe ab anchiſe.vlyſſes o vlyſſe ab vlyſſe. Et abla tiuus ſingularis a noib⁹ q̃nte declina.vt dies a die. et ſc̃da pſona ſingularis pñtis impatiui modi ſc̃de cõiu ga.actiue vocis vt doce mone aude.⁊ aduerbia illa fe re ferme.quare ne pro nõ.ne p certe ve pro hei ⁊ a noi bus adiectiuis deriuata.vt a pulchro pulchre. breuiãt tamen a bono bone.a malo male.

DESPANTERIUS ſcribit contra Nebriſſ.vocatiuũ ⁊ abla tiuum noim grecoꝝ in es longũ terminatoꝝque dicit reduci ad tertiam inflectionẽ latinã ſemp breuiari idq; argute probat: vt achilles o achille ab achille ⁊c. Idem ait pluralia in e termina ta produci.vt Cete.tempe.mele . Item hec aduerbia hodie pri die poſtridie quotidie.Itẽ e.de.pre ppoſitiões Quintianus ait pduci.Itẽ interiectiões pape.ohe.Itẽ q̃ rtõs quinte in e termia tos vt die fide ⁊c.et ablatiuum fame. Pylades ait.apprime variari.Quintianus tabe.

plurima pinus obſtipat. Sꝫ pdu: nũeralia in ginta deſinentia:vt triginta: q̃dragin ta: q̃nquaginta:ſexaginta:ſeptuagita:octogin ta:nonaginta.Uerg.j.ẽñ.triginta magnos voluẽdis mẽſibus orbes.idẽ.vij.triginta ca pitũ fetus enixa iacebit . Petronius arbiter ſanguine romano ſexagintaq; triumphos. Qđ vero apud Mar. legiẽ ſexaginta terras cũ lumina mane ſenator ⁊ alio in loco. Mu tua qđ nobis ter quiquaginta dediſti. Ego ſuſpicor vitio ſcriptorum;eſſe factum: vt pro ſexagena ſexaginta. p quinquagena quinq̃ ginta ſcriberetur quẽadmodũ pro eo quod Iuuen.ſcripſit quadraginta dedit gracchus ſeſtertia dotem. nõnulli afferunt ad huius regule euerſionem quadraginta dedit grac chus quaſi quadraginta milia ſeſtertium non ſit ſumma qua:equites ex lege roſcia cẽ ſerentur:vt idem iuuena. quadraginta tibi ſi quis deus aut ſimilis dñs.et Mart.qua dringenta tibi non ſunt chereſtrate ſurge. ⁊ alio i loco.quadringenta ſecat qui dicit ſy camerice.producitur preterea vctũs a nomi nibus grecis in as vel in es deſinentibus q̃ ad primã nominis declinationẽ latinã refe runtur:vt eneas o enea.anchiſes o anchiſa ⁊ a nominibus grecis in as terminatis:que ad tertiã declinationẽ noſtraꝫ reducunẽ. vt
Vergilius pallas antis.o palla.calchas ãtis.o calcha. Uerg.x.enei.enea vigila ⁊ velis immitte ru dentes.idem in.iij.cõiugio anchiſa veneris dignate ſuperbo.idẽ in.x.teq; iuuat palla ſꝫ bellis acer aleſus . Qđ ſi hmõi nominatiui breues reperianẽ terminatione potius lati na veniunt:vt Hora.ij.ſer.ne quis huma ſſe velit aiacẽ atrida vetas cur ne nõ atrides ſed atrida fuit. Proper.nõ ita dardanio ga uiſus atrida triumpho. ¶E terminalis bre
E in fine dictionis quanta. uis eſt vt hoc mare: lege:legite:legere: pdu cũt vero me ab eo qđ eſt ego mei.Uer.ix.ẽñ. meme adſum q̃ feci in me conuertere ferrũ. Te ab eo qđ eſt tui.idẽ in.iij.te propter liby ce gentes.Te vero particula q̃ huic pnol ad iũatur breuis eſt.Lucre.in.j.accipe preterea q̃ corporea tute neceſſe eſt.Sed ab eo qđ ẽ tui
Vergilius Uergi.vj.et magno ſe corpore miſcet: ⁊ nola greca feminina q̃ apud grecos in e longũ ſi niunẽ: vt penelope es. neq; id ſolũ in recto ſed etiã in reliquis caſibus illi cõterminali bus q̃ Iuue.auctoritate ſua ablatiuũ a cal pe breuiauit dicens: ſed longe calpe relicta. Et vctũs ablatiuuſq; a noibus grecis termi natis in es producta ſiue ſit prime declina
Ablatiu⁹ nolm q̃nq̃ te declina tiõis q̃tra hꝫ vltimã Vergilius tiõis ſiue tertie vt anchiſes o anchiſe ab an chiſe ſiue tertia coꝝ preſertim que apud illos in eus diphthongon terminatur vt achilleus perſeus vlyſſeu s achilles achille ab achille.perſes o perſe a perſe.vlyſſes vlyſſe ab vlyſſe.et abltũs a noibus q̃nte declinatiõis vt dies a die.pgenies a pgenie.Fame quoq; q: teſte Gellio lib.viij.noct.per quintã declinationẽ apud anti quiores inflectebatur: fecitq; in genitiuo vt ille ait fami vel fames more quinte declinatiõis ablm̃ quoq; in e longũ terminauit.Uerg.vj.eneidos obijcit ille fame rabida tria guttura pandẽs.Aut q: vt Priſcia.lib.vj. ſcribit in quibuſdã noibus que ablm̃ in es productã terminantia.pares cum genitiuo habent ſyllabas. in
Ouidius. tertia declinatiõe ſolebant antiquiores producere ablm̃ more quinte declinatiõis.vt hec moles a mole.ta bes a tabe.Lucre.imbribus ⁊ tabe membroꝝ arbuſta vacillant.Et ſecunda perſona ⁊c.vt doce mone.Uergi. vij.eneidos.tu vatem tu diue mone.dicam horrida bella.Quod vero Propertius dixit tu caue ne triſti cupi as pugnare puelle ⁊ Horatius tu caue ne minuas tu ne maius facias id.non ab eo quod eſt caueo es.ſed ab eo quod eſt cauo uis.quemadmodum in tertiã coniugatione diximus.cum de preteritis verborum in uo de ſinentibus agebamus.nã illud Ouid.in primo de triſtibus.idq; quod ignoti faciunt vale dicere ſaltem aut quaſi nomẽ breuiauit aut morẽ egre diſcedentium oſtendit qui verba vix integra proferũt. Uer.vero in huc co.aut hac ratione.aut illa potius breuiauit quod vocalis ſequebatur: cũ dixit.⁊ longum formoſe vale. vale inquit iola.Et aduerbia illa fere ferme quare. Iuuena.nullla fere cauſa eſt in qua nõ femina litẽ. idem mo bilis ⁊ varia eſt ferme natura malorum. Mar.vxorem quare teleſinã ducere nolo.Ne quoq; pro vt non ſit:

non producitur vt apud Verg.ij.eñ.ne recipi portis:aut duci in menia poſſet. Ne vero pro certe a pleriſq; per e diphthongon ſcribitur quẽadmodum & vt dolentis interiectio. Et aduerbia a nominibus adiectiuis nõ qui dem omnibus:ſed ſecunde declinationis deriuata:vt a docto docte. a pio pie.a iuſto iuſte. A bono vero bene et a malo male breuiant. Ouid.in epiſto.helenes nam male quod ſuades.vtinam bene cogere poſſes. Quod vero quidam dicunt apprime quoq; breuiare idq; auctoritate. Ver.ij.geo.confirmant cum dicat flos apprime tenax.ea lectio mendoſa eſt.nam.Vergili.non apprime ſed apprima ſcripſit pro apprime hoc eſt nomen pro aduerbio figura apud poetas viſitatiſſima.

I terminalis longa eſt vt gũmi amaui Breuiãt vero niſi quaſi. Dtũs quoq; et vetũs grecus in i deſinẽtes vt paladi phylidi.o priami.o pari.mihi vo. Tibi.ſibi ibi vbi i.differentem habent.

DESPANTERIUS ait datiuos grecoꝝ tertie inflexiõis ab as adis.vel is idis.vel ys yos.variari.vt palidi:paridi: tethy &c. Idẽ quaſi & niſi dicit adnotari poni ãbigue dicit tñ potiꝰ breuia ri debere. cui aũt ambiguũ eſt: moly dicit ſemp breuiari et epy.

O terminalis indifferẽs eſt vt ſermo nis.amo amas.

❡ Anto. I terminalis longa eſt:vt gummi amaui.ſi.ni. ❡ Breuiant vero niſi. Ver.in bucco:qõ niſi me quacumq; nouas incidere lites. Quaſi Oui. & quaſi diſcedẽs oſcula nul la dedi. Auienus tñ in arato ſingulari exem plo longũ poſuit. Datiuus quoq; & vetũs gre cus breuiantur papias in achilleide palladi littore celebrabat ſcyros honores. Catulus morte ferox theſei qualem minoidi luctum Sabinus in epiſto.demophoõtis ad phylli da. Phillidi demophoõ patria dimittit ab vrbe palladi.namq; minoidi phillidi datiui ſunt greci nã latini pducerẽtur. Ver.in buc. mirabar:quid meſta deos amarili vocares. Oui.in epi.canaces prima mihi nutrix eoli dixit amas.idẽ in epi.helenes bella gerant

Dtũs et vetũs gre cus breũt vergilius

Pronola mihi tibi ſibi finalẽ indifferẽ tẽ habẽt.

alij tu pari ſemp ama. ❡ Nola quoq; greca.vt qõ interpretaẽ mel.qõ apud nos tñ in cõpoſitiõe reperiẽ meli meliũ melilothos melicratũ hydromeli oximeli. Meli quoq; radix ab homero celebrata.ſan inuẽtio vt inqt. Pli.li.xxv.naturalis hiſtorie. Mercurius aſſignaẽ.verg.in priapeia. quẽ ait moly vocat mentula moly fuit. Oui.xiiij.meta.moly vocãt ſuperi nigra radice teneẽ. Pronola vero illa mihi:tibi.ſibi; finalẽ indifferentem hñt. verg.j.eñ.tu mihi quodcũq; hoc regni tu ceptra Jouemq;. Idẽ in eodẽ:muſa mihi cauſas memora. Ibi quoq; & vbi tñ breuiare tum producere reperiuntur.

Producunt verõ datiui & ablatiui ſingulares ſecũde declinatiõis vt dño a dño.& nõia greca feminina in o deſinentia vt ſapp ho allecto clio. Et dictiões mono ſyllabe.vt o.do.pro.breuiant tñ modo & duo & ambo

Gerundia vo datiui & ablatiui indifferenter deſin unt

ALDUS. Manutius ſcribit ſcio cum cõpoſitis ſemp vltimã bre uiare. Item mico:cito ſemp breuiari dicit et ego Deſpanterius ait aduerbia in o ex nominibus deducta ſemp produci; vt tãto quãto:manifeſto &c. Et ergo pro cã. Idem ait genitiuũ in O ſemp produci vt androgeos:androgeo:appollos:apollo:athos:atho. et in ceteris que greca ſunt. Quintianus ait hec quoq; corripi: cedo pro dic. Quomodo modo. Mancinellus dicit hec ambigue poni ergo cum eſt coniunctio:crebro. ſero profecto. Verulanus addit mutuo:ſedulo:cito. Aldus quando Sitra. vero & ſcdm he dam paruo:certo:denuo.

U terminalis longa eſt.vt cornu gelu.

B terminalis breuis eſt.vt ab ob ſub.Barbara vero producunt vt iacob aminadab.

ADDIT Quintianus.iauib vnũ thurenoꝝ nomẽ.

C terminalis longa eſt. vt dic duc ſic. Breuiant vero fac lac nec donec.hic pronomen indifferens eſt.

QUINTIANUS ait fac poni ambigue.

D terminalis breuis eſt.vt ad apud ſed.

L terminalis breuis eſt.vt tribunal alis. Producũt vero nil indeclinabile.Sol is. et nomina Barbara. vt michael is.iſrael is.

❡ Anto. O terminalis indifferẽs eſt:vt ego ergo. Propertius in.ij. frater ego tibi ſim filiꝰ vnus ego. Hora.nil tãti eſt ergo fungar vice cotis acutũ. Auguſtus.ergo ne ſupremis po tuit vox improba verbis pducit vo dtĩ & ab latiui ſingulares ſcdẽ declinatiõis. Eodem tñ qõ ab eo & dẽ particula componiẽ quẽad modũ de eadẽ diximus.mediã habet indif ferentẽ. Breuẽ & apud Ver. in buc.vno.eo dẽq; igni:ſic noſtro daphnis amore. idẽ.xij. eñ.vno eodẽq; tulit partu. Proper.in.j. hoc eodẽ ferro ſtillet vterq; cruor. Togã. Iuueñ. poſuit ne placeat:curru ſeruus portaẽ eodẽ et Martia. cũ ſteteris nullus vultu tibi talꝰ eodẽ ❡ Et nola greca feminina in o deſinẽ tia:vt allecto us.clio us.argo us.vergili.vij. eñ.alecto totuã faciã & furia mẽbra. Oui.in j.de arte nec mihi ſunt viſe clio cliuſq; ſoro res:& dictiones monoſyllabe vt o.do.p.ver. o regina nouã cui condere iuppiter vrbem. Martia.do tibi naumachiã; tu das epigrã mata nobis.verg.j.qõ ad troiã p charis geſ ſerat agris. Mõ aduerbiũ ſemp breuiatur. verg.iiij.eñ.ſi modo qõ memoras factu for tuna ſequaẽ & duo ambo.verg.ſi duo preterea tales idea tuliſſet. Mar. eliſium poſſident ambo nemus. Illa vero aduerbia ſero cito indifferenter reperiuntur producere et bre uiare. Tibul.heu ſero reuocatur amor ſero q; iuuentas. Papini.ſero memor thalami ru meſte ſolatia matris. Iuuenalis & cito ra ptusꝰ de nobilitate comeſa. Gerũdia quoq; ſubſtantiua in do. indifferenter deſinunt. vergilius in bucco.frigidus in pratis cantã do rumpitur anguis. Idem in eodẽ cantan do tu illũ haud vn.p tibi fiſtula cera. Iuue. pluribus:hic eger moritur vigilando; ſed ip ſum Alphius apud Priſciã.lib.octauo; ſpa ciando paulatim trahit eſt enim dimetron iambicum ha bens neceſſario iambus in ſe cundo loco. ❡ U terminalis lõga eſt: vt cor

vergilius

Ouidius.

Papi.

nu gelu.a ſenſu a manu. ¶ B finalis breuis eſt:vt: ab.ob.ſub. q̄ nō ſolū in appoſitione ſed etiā in cōpoſitiōe cū dictiōib' incipienti bus a vocali.vt verg.troie q̄ p̄m' ab oris.idē cūctus ob italiā terrarū clauditur orbis.idem quoq̄ frōte ſub aduerſa ſcopulis pendētib' antrū. ¶ Barbara vero ideo producūtur:q2 ad noſtrā declinationē reducta eādē ſyllabā longā retinēt:vt Jacob iacobus.aminadab aminadab'. ¶ C terminalis lōga ē:vt dic duc huc ſic. ¶ Breuiant vero fac et merito: quoniā abſciſſum eſt ab eo qḋ eſſe debuit fa ce.Oui.in epi.phillidis. phillis fac expectes demophoonta tuū. niſi forte Ouid.ſynaloe pham fecit ſcribens philli face expectes de mophoōta tuū. Lac quoq̄ breuiare ab om nibus dicitur: et ſi nullum mihi ſuccurrerit exemplū. ¶ Nec Ouid.in epi.ſapphus o nec adhuc iuuenis nec iā puer vtilis etas. Do nec.Idē in amorib' donec eras ſimplex alim cū corpore amaui. ¶ Hic pnomē indifferē reperit.Verg.iiij. eneidos ſolus hic inflexit ſenſum animūq̄ labentem. Idem in ſexto hic vir hic eſt tibi quē pmitti ſepius audis. Martialis hic ē quē legis ille quē requiris. Idem hic eſt pampineis viridis modo veſu uius vmbris. ¶ Hic aduerbiū ſemper produ citur.vergil.primo eneidos: poſt habita co luiſſe ſamo. hic illi' arma. ¶ D terminalis breuis eſt:vt ad apud ſed vergi. primo enei. alma venus phrigii genuit ſimoentis ad vn dam. Juuenalis aut apud iſiace potius ſa craria lene. ¶ L terminalis breuis eſt:vt tri bunal alis.vigil vigilis.pduāt.ṽo nil inde clinabile.Horatius primo epiſtola.nil orturum alias:ortum nil tale fatentes nihil vero breuiāt. ¶ Sol ſo lis.Ouidius:ſol aditus quod queris ait:ne vana labores:⁊ nomina barbara.vt Michael:Raphael:Nicol:Ra al. ¶ N terminalis ab antiquiſſimis poetis.breuis aliquando ponebatur ſequenti dictione que inceperet a vocali.vt Ennius inſignita forent tum milia militum octo.vbi non fecit eclipſim. Juniores quoq̄ aliquan do ſibi hanc licentiam vſurparunt.Sed hoc in principio huius libri diximus plura. ¶ N terminalis lōga eſt vt pean anis.ſyren ſyrenis.delphin delphinis.demon demonis. ¶ Breuiant vero.An coniunctio interroga tiua.Juuenalis accipit ⁊ madide.facies dicetur.anbulcus. ¶ Forſan.verg.primo eneidos.mitte forſan ⁊ hec olim meminiſſe iuuabit. ¶ Forſitan Juuenalis forſitan expectes vt gaditana canoro. ¶ In prepoſitio:et ab in compoſita.vt attamen veritamē.Ouidius. Nil mihi reſcribas attamen ipſe veni.Et nomina greca in on.finita ⁊c.vt ilion ilij.pelion pelij.verg.ilion ⁊ omnis fumat neptunia troia. Luc.pelion opponit radijs na ſcētibus vmbras. ¶ Accūs quoq̄ ⁊c.vt egina eginā. Papi.l tebe.quippe ferūt ⁊ aptā patrijs eginā ab vndis Cilla cillā.Ouid.xiij.meta.me tenedon chryſeq̄:⁊ cillā appollinis vrbes Menalaos menalaon.Ide3 in epi. enones ardet amore tui ſic ⁊ menalaon amauit.pylos pylon.Idem in epiſto.penelopes nos pylon antiquaz neleia neſtoris arua. ¶ Daphnis daphnim thyrſis thyrſin. Propertius tyrſin ⁊ attritis daphnin' arūdinib'. ¶ Et nomina latina in en.deſinētia:que mittunt gtiū in inis.vt nomē inis.nā greca vt ſyren ſyrenis.⁊ la tina mittentia genitiuum in enis.vt ren renis producunt.

Barbara quare b. terminata ſe pducāt

Hic pnomē indifferens eſt.

hic aduerbiū.

L terminalis.

De in m finitis.

N in fine dictionis

In on greca deſinentia.

In en latina gtiū in inis faciēntia.

ALDUS addit pol.

ADDIT Quintianus.ſal:tanaquil: belſul barbarum: ⁊ phul. Alij ſal breuiant.

M terminalis ab antiquioribus breuis ponebatur ſ3 in vſu auctorū aut abijcitur.aut cum ſequenti conſo nante vocalem precedentem producit.

N terminalis longa eſt.vt peā is.non quin.Breuiant vero.An forſan.forſitan.tamen in.et ex ijs compo ſita.vt attamen exin.dein. proin. Et nomina greca in on.finita que ad ſecundam nominis declinationē latinam referuntur vt ilion ilij.pelion ij.

Accuſatiuus quoq̄ prime declinatiōis a nominibus grecis in a breui terminatis et ſecunde in os et ter tie i is.vt egia eginā.menalaus menalaō. daphnis daphnim.Et nomina latia in en.deſinētia que mit tunt genitiuum in inis vt nomen inis. fulmen inis.

MANCINELLUS ſcribit viden p vides ne ſemp breuiari. Verulanus ſan pro ſatis ne. Deſpanterius men: tenſin: vin: ain:egō:nemon.et cetera que per apocopen ne hñt vt adeon: ſed in his exempla ſequere.Item genitiuos grecos numeri plu ralis in On.vl tetragramaton: eē breues ait.

R terminalis.

¶ R terminalis breuis eſt vt ceſar ceſaris. amatur: legitur.p uuper igitur. pducūt ṽo far farris. Ouid.in faſtis far erat ⁊ puri lu cida mica ſalis. ¶ Par paris.Hora.Ludere par impar equitare in arundine lōga. Nar naris flumius italie.Verg.vij.eneid. ¶ Sul phurea nar alb' aq̄ fonteſq̄ velini. ¶ Iber iberi. Lucanus in ſexto. Si durus iber: aut ſi tibi terga dediſſet. ¶ Ver veris.Oui.pmo meta.Ver erat eternū placidiq̄ tepētib' au ris. ¶ Cor cordis.Oui.in epi.ſapphus mil le meū leuibus cor eſt violabile telis. Idē rū breuiauit.v.meta. Inq̄ cor hamata percuſſit arūdine ditem. Et Marti.dotare vxori cor arūdie fixit acuta.Fur furis. Perſius fures ait pedio pedius quid crimina raſis ¶ Cur aduerbium.Oui.Cur opus affectas ambitioſe nouū. ¶ Et nomina greca in er deſinentia que apud illos p era.longu3 ſcribuntur:vt aer aeris ether etheris.Ouidius.i.faſto.Lucidus hic aer:et que duo corpora reſtāt. Idem audiet hoc ether:⁊ ſi deus vllus in illo eſt.⁊ que in cremēto diximus mittere genitiuu3 in eris penul tima longa.vt crater eris.frater eris.

Greca in er per eta ſcripta.

R.terminalis breuis eſt.vt Ceſar ceſaris.Producūt vero Far farris. Par paris. Nar naris. Ver veris. Iber iberi.Cor cordis.Fur furis .Cur aduerbiū.Et nomina greca in er mittētia genitiuum in eris. vt aer aeris.ether etheris.

ALDUS addit lar ⁊ compoſita a par. vt diſpar ⁊c.Deſpāteri' ſcribit celeber ⁊ cor ambigue poni. Quintian' torcular:puluis nar:hyr:triſur.Hec idē dicit cōpoſita:a par eſſe cōia.

As terminalis ꝑducit᷑. vt eſtas eſtatis. Breuiant vͦ greca mittētia genitiuum in adis. vel ados. vt arcas arcadis vel arcados. Actūs quoq; ꝑl'alis a nominibus grecis que ad tertiā nois declīatiōnē referuntur vt arcas arcadas. menas menadas.

Deſpanterius ait helias breuiari ab auſonia.

Es terminalis longa eſt. vt proles prolis. leges. Breuiant vero es. a ſum es fui cum cōpoſitis. Penes prepoſitio. Seges ſegetis. Teges etis. Indiges etis perpes etis. Interpres etis. Teres etis. Prepes etis. Hebes. etis. Inquies etis.

ALDUS ſcribit nominatiuos plurales in es corripi: vt archades: troes idq; in nominibus grecis creſcētibus. Niniuita ait noīa neutra in es breuiari vt hippomanes ⁊c. Quintianus ait numeralia in es breuiari naturaliter ꝗꝗ̄ produci etiā poſſunt vt milies: quoties: toties ⁊c. Hic idē ait ⁊ Pylades compoſita a pes poni ambigue vt tripes: ⁊ quadrupes ⁊c. qđ alij negāt.

In is breuiant. vt Panis legis. Producūt vͦ Dis ditis. lis litis. Sānis ſamnitis Quiris itis. glis iris Pyrois entis. Simois entis. Et greca mittentia genitiuū in inis. vt ſalamis inis. Delphin delphinis Datiuus quoq; et abltiūs pulralis prime ⁊ ſcdē declinationis. vt muſa muſis a muſis. dn̄s dn̄is a dn̄is Et actūs tertie declinationis. quando erit in is. vt omnis. Tris Vis etiam in nominatiuo et genitiuo. Vis quoq; ſecūda pſona a volo ⁊ ſis a ſuʒ es fui Et ſcda pſona ſingularis pn̄tis indicatiui modi quarte cōiugationis. vt audio is. Venio is. Neſcio is.

ALDUS generaliter dicit in is terminata a grecis in eis ꝑ ei diphthōgon ꝑduci: vt pyrocis. Itē monoſyllaba preter is pronomē. Enis mis ris que breuiantur. Itē ſcdas perſonas plurales quarte inflectionis. vt audiris. neſciris ait ꝑduci. Itē velis cū cōpoſitis nolis malis. Hic idē colligit ſecundas pſonas ſingulares futuri ſubiunctiui habere vltimā cōmunē vt audieris. dederis ⁊c: Deſpanterius addit Quānis. vternis. quiuis. Quintian' dicit Bis ambigue poni. Adde a ſis compoſita. vt videſis. adſis. abſis que longantur.

Os terminalis ꝑducitur. vt ras roris. Sacerdos otis Breuiant vero. Os oſſis. nam os oris. producitur. Compos otis. impos otis. Et greca in os ad ſcdam declinationē latinaʒ referunt vt Abydos i. Chaos i.

Anto. As terminalis ꝑducitur. vt eſtas eſtatis amas amabas. Breuiāt vero nōia greca mittentia gtīm in adis. vel ados. vt arcas arcadis vel arcados. pallas palladis vel pallados. Oui. ij. met. Arcas adeſt. ter quinq; ferens natalibus annos. idē vt vidit vultus pallas in amne ſuos. Et actūs ⁊c. vt arcas actō arcadas. menas adas. troas adas. Mar. ad matrem fugiet pentheus ad menadas. Orpheus. Ouid. in epi. troadas inuideo: q̄ ſic lachrymoſa ſuoꝝ. In es. ꝑducunt. vt ples plis. dies diei. ſpecies ſpeciei. ames. leges. Breuiāt vero ex ſecūda perſona a ſum es fui. cuʒ ſuis compoſitis vt Verg. ij. eñ. Quiſquis es amiſſos hinc iam obliuiſcere graios. idem in buc. huc ades o formoſe puer tibi lilia plenis. (marg.: As.)

Penes prepoſitio. Hora. in poe. quem penes arbitriuʒ ius eſt ⁊ norma loquēdi. Seges ſegetis. qđ a ſeco cas. ⁊ teges tegetis: qđ a tego gis. deriuat᷑ teſte Priſciano vltimam breuiant. Inquies quoq; ꝗꝗ a quies quietis: cuius vltima lōga eſt cōponit᷑. teſte tn̄ Prisc. ꝑbo finaleʒ breuiat. Indiges quoq; ⁊c. que ſequuntur breuiāt auctoritate Priſci. Et nomina mittētia gtīm in itis. vel in idis. vt miles itis: obſes idis. Nt̄is quoq; actūs ⁊ vct̄is plurales a nōibus grecis q̄ ad tertiam nois declinationem latinaʒ referunt᷑: vt arcas arcades. vaſcon vaſcones. Verg. in bucco. Arcades inuidia rumpantur vtilia codro. iuuen. vaſcones vt fama eſt alimentis talibus vſi. (marg.: Penes ꝑpoſitio.) (marg.: Verg.)

Is terminalis breuiatur. vt panis legis amatis legitis. producunt vero dis ditis. lis litis. ſamnis ſamnitatis: quiris ritis: glis gliris. Ouid. in epiſto. Paridis. lis eſt cum forma magna pudicitie. Pyrois quoq; et ſimois: qm̄ a grecis per ei diphthōgon ſcribūtur producūt. Ouid. ij. met. interca volucres pyrois: eous ⁊ ethō. Idem in epiſto. penelopes: hac ibat ſimois hic ē ſigeia tellus. Et nomina greca mitentia genitiuum in inis vt ſalamis vel ſalamin ſalaminis. eleuſis vel eleuſim eleuſinis. delphis vl' delphin delphinis. Datīus quoq; ⁊ ablt̄is pluralis prime ⁊ ſecunde declinationis: vt muſa muſis a muſis. Dn̄s dn̄is a dn̄is adde etiā tu nōia greca in a. deſinentia que datiuū ⁊ ablatiuū numeri pluralis in atis mittunt. vt epigrāma epigrammatis ab epigrāmatis. Accuſatiuus quoq; pluralis tertie declinatiōis cum in is. exit quemadmodum in tertia declinatione diximus: vt omnis tris Vergi. j. eneidos. Omnis vt tecum meritis pro talibus annos. Ideʒ in eodem. Dorſum immane mari ſummo tris eurus ab alto. Vis quoq; nomen quod in nominatiuo atq; etiam in genitiuo Priſciano teſte producitur. Vis preterea ſecunda perſona ab eo qđ eſt volo. et Sis ab hoc verbo ſum es fui. cuʒ compoſitis. Horatius ſecundo ſermo. Cuilibet argilla quid vis imitabitur vda. Vergilius l ſexto. Quamuis eliſios miretur grecia campos. Ouidius. Sis argumentū maius in auxilium. Idem. Tu quoq; fac profis intra tua clauſtra iacenti. Secūda quoq; perſona ſingularis preſentis indicatiui modi quarte coniugatiōis. vt audio audis. venio venis. neſcio neſcis. Propertius non audis ⁊ verba ſinis mea ludere cum iam. Vergilius. ij. eneidos. Expectate venis. vt te poſt multa tuorum. Reperitur tamē breuis apđ Seduliū in paſchali cum dicit peruenis ad Chriſtum: non chriſtus peruenit ad te: niſi forte eſt a venio venis tertie coniugationis quemadmodum ſupra in verbis diuerſaruʒ coniugationum diximus. (marg.: Horatius)

Anto. Os terminalis producitur. vt ros.

⁊ genituꝰ grecꝰ in os. vt Tereꝰ os. Arcas arcados

Deſpanterius addit Exos qđ breuiatur.

Us terminalis breuis ē vt dn̄s amamus. Producūt vero Tellus ris. Incꝰudis. ſubſcꝰudis. Et noīa mono ſyllaba. vt grꝰ uis. Thus uris. et ꝗ̄ mittūt genitiuū in utis. penultima longa. vt virtꝰ utis. Et noīa greca mittētia genitiuum in untis. vel odis. vel in u. vt amathus untis. melāpus odis. panthus u. Genitiuus quoq̄ ſingularis ⁊ nominatiuꝰ accuſatiuꝰ et vocatiuus quarte declinationis. vt Manus ſenſus.

PYLADES ait genitiuos grecos in us produci: vt ſappho ſapphus. Dido didus. Quintianus ait nomia greca in eos que quādoq̄ in us latine vertunt produci. vt androgeos androgeus. us longa eſt. Deſpanterius addit ea que habent vocatiuum in u. vt panthus panthu. Jeſus ieſu.

T terminalis breuis eſt. vt caput amat.

ALDUS excipit ea ꝗ̄ vel diphthōgꝰ vel poſitio vl' ſincopa longat vt aut aiunt audit pro audiuit fumat pro fumauit. p.

Ois ſyllaba in fine carminis aut proſe orationis clauſula indifferens eſt. q̄ longa pro breui. et breuis pro longa inuicem ponuntur.

Dictiones barbare ꝗ̄ accētu acuto in fine proferuntur in quācunq̄ litterā deſināt vltimas ſyllabas pducūt vt Jacob Joſeph. Alaric. Leonor. Enric.

mos. dominos. ¶ Breuiāt vero os oſſis: vt auctor eſt Priſcianus. ſed auctoritate non

Vergilius probat. ¶ Os oris. producit Vergilius primo eneidos. Virginis os habitumq̄ gerēs ⁊ virginis arma. Idem in eodem. Os humeroſq̄ deo ſimilis: namq̄ ipſa decorē. ¶ Cōpos compotis et impos impotis eodem auctore breuiant. Et nomina greca in os deſinentia: vt abidos chaos i. ſamos leſbos. Ouidius in epiſtola Leandri. ſoluere in ſpecubis omnis abydos erat. Vergi. vi. ene. Et chaos ⁊ phlegeton. loca nocte ſilentia late. ¶ Que vero ad tertiam noīm declinationē latinam referuntur. aut declinatione attica mittūt in o genitiuum producunt vt ego ceros otis. rhinoceros otis. apollos apollo a thos athon. Iuuenalis velificatus athos ⁊ quicquid grecia mēdax. Genitiuus quoq̄ grecus cū exit in os breuiatur. vt tereus tereos. Marti. Flet philomena nephas ince ſti tereos ⁊ ꝗ̄ arcas arcados. ¶ Oui. j. met. Arcados hinc ſedes ⁊ inhoſpita tecta tyranni. ¶ Us terminalis breuis eſt. vt dominꝰ ⁊ corpus corporis. producunt vero tellus uris. Vergilius. iiij. eneidos. Deueniunt prima ⁊ tellus ⁊ pronuba iuno. ¶ Incus incudis. finalem producere ex obliquis coniectamus: tametſi palus paludis in recto breuiet: et in obliquis producat Hora. in poe. regis opus ſterilisq̄ diu palus aptaq̄ remis. ¶ Et nomina monoſyllaba vt grꝰ is. ſus ſuis. thꝰ thuris. ius iuris. Martialis. inſtius o fallax atq̄ inficiator eamus. ¶ Et que mittunt genitiuū in utis penultima longa. vt virtus virtutis. nā intercus quoniam in obliquis breuiat in recto quoq̄ breuiare ſuſpicamur. ¶ Et nomina greca mittentia genitiuum in utis. vel in odis. vel in u. quoniam a grecis in oys diphthongon que apud nos vertitur in u. terminantur vt amathus untis. Vergilius decimo eneidos ⁊ amathꝰ eſt celſa mihi paphos atq̄ cithera. ¶ Panthus u. Idē in ſecundo panthus o triades cuſtos phebiq̄ ſacerdos atq̄ eadem ratione Jeſus pducitur. ¶ Genitiuus quoq̄ ſingularis ⁊c. vt genitiuo ſenſus nolatiuo plurali ſenſus. accuſatiuo ſenſus vocā o ſenſus. ¶ T terminalis breuis eſt vt amat. caput: ſicut quod intelligendum eſt ſi non precedat alia conſonās: vt diphthongus: vt amat aſt. aut. ¶ In abſciſſis vero producitur: vt cum dicat verg. iij. eñ. fumat neptunia troia: pro fumauit. vt exponit Seruius poſitū ē: ſed hic producitur poſitione. Iuue. quis neſcit aut quis non vidit vulnera pali: ſed dicet quiſpiam hoc loco ſemipēthemimerim eſſe. Quid qđ Martiani auctoritate dictiones in t. deſinentes indifferentes eſſe poſſunt: q̄uis in vſu auctor prope ſemper breuiantur. ¶ Omnis ſyllaba huius regule auctores ſunt Cicero. ⁊ quin. Ruffinus quoq̄ de pedibus oratorꝰ ſic inquit breuis vltima claudet longa ſit an breuis nullum diſcrimen habetur vt ſolet in metris doctus componere vates. Itaq̄ in fine carminis ſiue clauſularū que proſa oratione cōſcribuntur. ſyllabe finales indifferenter poni poſſunt hoc eſt longa pro breui: ⁊ breuis pro longa. Hor. j. car. iam ſatis dire niuis atq̄ dire in fine ſpondeū poſuit pro trocheo. eſt eñ carmen ſaphicum. ¶ Econtrario. vergi. j. eñ. Italiam fato profugus lauinaq̄ venit. trocheum poſuit pro ſpondeo. trocheus enim non recipitur in verſu heroico: vt putauit Alexā. ¶ Dictiones barbare hec regula colligitur ex his que multis in locis a nobis ſunt repetita. dicit igitur quod dictiones barbare quales ſunt hebraice vt Jacob Abraam Joſeph. ⁊ gotice: vt theodoric. alaric. roderic. frederic. ⁊ hiſpane. vt Iſabel. leonor. guiomar. ⁊ teutonice. vt māric. eric. milric. que accētu acuto proferuntur in quācūq̄ litteram deſinant vltimas ſyllabas producunt. Cuius ſignū eſt qđ cum ex ratione declinationis latine ſyllabā adijcimus: accentus remanet in eadem quod non faceremus niſi ſyllaba illa eſſet longa: vt iacob iacobus. Abraham abrahamus. ioſeph ioſephus. Thedoric theodoricus. Alaric alaricus. Roderic rodericus. Iſabel iſabella. Leonor leonara. Guiomar. guiomara. Manric manricus. Enric enricus. Amalric. amalricus.

HEC DE vltimis addita ſint. Nunc ſeriatim ponemus que auctores ſupradicti communia et ambigue quantitatis adnotarunt. et primo que aldus.

Aldus hec communia in prima ſyllaba notat ⁊ primo.

Britannus.
Buribnus.
Cacus.
Coſyra.
Cratis.
Critias.
Curetes.
Diana.
Fidene.
Gradiuus.
Hinnulus.
Hymen.
Italus a.um.
Liquor.
Liquidus a.um.
Lycas.
Orion.
Obicio is.vb.
Pachinus.
Palatium.
Pelion i.
Pyrene.
Procuro as.
Profundo is.
Propino as.
Rubigo inis.
Rutilius ij.
Rudo is.vb.
Reduco is.
Relatus a.um.
Reperio is.
Repello is.
Reiicio is.
Sychcus.
Sicanus a.um.

De mediis hec.

Egeon onis o.cōe eſt.

Bebryx.ycis.y.cōe eſt.
Barbamis.i.a cōe eſt.
Cybele es.E.cōe eſt.
Connubium i.v.cōe.eſt.
Contudi.v.cōe eſt.
Ficedula e.v.cōe eſt.
Malea e.E cōe eſt.
Orion onis.O cōe eſt.
Porcena e.E cōe eſt.
Pharſalia a.cōe eſt.
Syphax acis.a.cōe eſt.
Sidonius a.um.o cōe eſt.

Mancinellus hec in prima ſylla.cōmunia notat.

Tinca.
Profectus.
Silenus.
Vitrum.
Solon onis.

In mediis hec etiam notat.

Cyane es.
Lecythus.

Joannes Quintianus hec in prima ſyllaba communia notat.

Abraham.
Adam.
Arbrax.
Adria.
Agrippa.
Atrox.
Aminee.
Aprilis.
Apulia.
Afranius.
Blatero.
Berytus.
Cyclas.
Cupreſſus
Cyprus.
Capetus.
Coralium.
Dydimus.
Darius.
Echon.
Focale.
Flabellum.
Fabribilis.
Getes.
Gebenne.
Gorbus.
Hydrus.
Iliribia.
Io.
Laparbes.
Labrum.
Labicum.
Muro.
Migro.
Meotis.
Obex.
Arias.
Apricus.
Acis.
Aplustre.
Biax.
Catholicus.
Cecrops.
Caria.
Calo.
Cedrus.
Citus
Daphne.
Decorum.
Equicolus.
Eriphyle.
Fucus.
Fabri.
Fieri.
Ganeo.
Geometer.
Hereſis.
Hebrus.
Itys.
Italia.
Ichneumō.
Lucrum.
Lanium.
Lichas.
Macero.
Manes.
Neriene.
Obe.
Atrides.
Atys.
Alia.
Adraſtus.
Buſiris.
Cygnus.
Cerimonie.
Crepida.
Cydon.
Cyclops.
Carbena.
Didius.
Dicharcheus.
Eous.
Electrum.
Fibre.
Fabrico.
Giges.
Glutinor.
Gerulus.
Hydra.
Hyle.
Iuſſus.
Inuit preteritum.
Lucrinus.
Luceres.
Lyceus.
Milerū.
Meſana.
Melos.
Natrix.ſerp.
Pugilar.
Progne.
Philoctetes.
Propontis.
Propello.
Propago inis.
Poples.
Quadrupes.
Repulit preteri.
Refert.
Reſina.
Sopitus.
Strigilis.
Sicilia.
Stipendium.
Simia.
Serus a.um.
Triplex.
Temulentus.
Tilia.
Tygris.
Utroq.
Vatricoſus.
Uomica.
Vacillo.
Pilatus.
Phiſidis.
Pulex.
Pituita.
Pyreneus.
Polycletus.
Quotidie.
Reperit preteri.
Retro.
Reliquus.
Scyros.
Satricus.
Scamāder.
Stuprum.
Signū.
Smaragdus.
Temetum.
Thymum.
Tegmeſia.
Utriq.
Veternum.
Veſenus.
Proſerpina.
Putreſco.
Pugil.
Peplum.
Polypus.
Polydamas.
Reficio.
Retulit preteritū.
Rhea.
Recido.
Striges.
Supremus.
Saducei.
Sphera.
Syrus.
Scrupulum.
Tyrus.
Troia.
Thales.
Tethys.
Ululo as.
Vatrax.
Vepres.
Vibro.

Ille idem Quintianus hec de mediis colligit.

Abſtemius l.ii.	Crepida in.ii.	Lugubris in.ii.	Sicanus in.ii.
Archimedes l.ii.	Corallium in.ii.	Liquefacio in.ii.	Scatinia in.ii.
Annibalis l.iii.	Cucullus l.ii.	Matricida in.ii.	Serapis l.ii.
Alterius in.iii.	Conopeū in.iii.	Macedo in.ii.	Strymphalis in.ii.
Affatim l.ii.	Choꝛea in.ii.	Malea in.ii.	Sardinia l.ii.
Aeneis in.ii.	Darius in.ii.	Multiplex in.ii.	Syphacis in.ii.
Academia l.iiii.	Diſciplina in.ii.	Mamurius in.ii.	Socrates in.ii.
Argumentū l.ii.	Dauidis a dauid in.ii.	Marbeſis in.ii.	Seruilius in.ii.
Adoꝛis ab adoꝛ l.ii.	Denarius in.ii.	Nerine in.iii.	Smaragdinus in.iii.
Acriſius in.ii.	Democritus in.ii.	Nabarbeus l.ii.	Saxones in.ii.
Amineus in.ii.ꝛ.iii.	Doꝛiclus in.ii.	Nereides in.ii.	Sāſonis a ſanſon in.ii.
Agragas l.ii.	Dolopes in.ii.	Oꝛonis in.ii.ꝛ.iii.	Syracuſe in.iii.
Amphitrio l.ii.	Eodem in.ii.	Oꝛichalci in.ii.	Socraticus l.ii.
Archyta in.ii.	Erithreus in.ii.	Parricida in.ii.	Sidonius l.ii.
Arietis ab ares l.iii.	Execroꝛ in.ii.	Pharaon in.ii.	Sambuca in.ii.
Aegeonis ab agiō in.iii.	Eadem in.ii.	Poꝛſena in.ii.	Titanus l.ii.
Allobꝛox l.ii.	Exunius l.ii.	Platea in.ii.	Toꝛius in.ii.
Aſſuero l.iii.	Edonis in.ii.	Phaleucus in.ii.	Terapneus in.ii.
Aquitanus in.ii.	Euripides in.ii.ꝛ.iii.	Peregrinus l.ii.	Trinacria in.ii.
Axioma l.iii.	Eriphile in.iii.	Pꝛomōtoriū in.iii.	Taurominitanꝰ l.ii.ꝛ.iiii.
Atalanta in.ii.	Foꝛtuitus in.iii.	Parnaſius in.ii.	Tepefacio l.ii.
Barathꝛum in.ii.	Getulus in.ii.	Pheniceus in.ii.	Temetum in.ii.
Buſiris in.ii.	Geryonis in.ii.ꝛ.iii.	Phariceus in.ii.	Trigonus l.ii.
Biſtonis in.ii.	Gallica in.ii.	Pleureſis in.ii.	Tenthyꝛa in.ii.
Butyꝛū in.ii.	Hydꝛopicus in.ii.	Pheacius in.ii.	Tricliniū in.ii.
Biſtonius l.ii.	Herous l.ii.	Pherecdus in.ii.	Troades in.ii.
Chelydrus l.ii.	Helias in.ii.	Podagra in.ii.	Ubiuis in.ii.
Creatura in.ii.	Heroicus in.ii.	Patroclus in.ii.	Uaticanus in.ii.
Crebera in.ii.	Iſrael in.ii.	Pharſalia in.ii.	Ulubꝛe in.ii.
Catylus l.ii.	Italia in.ii.	Phꝛoneſis in.ii.	Ubicūq; in.ii.
Cyanee in.ii.	Iſtius in.ii.	Polymnia l.ii.	Ibiq; in.ii.
Cephea a ſepheus in.ii.	Ilithya in.ii.	Quotidie l.ii.	Urania in.ii.
Cayphas l.ii.	Integra in.iii.	Quotidianus in.ii.	Uictus in.ii.
Cipirus in.ii.	Imbecillis l.ii.	Reſina in.ii.	Ubiq; in.ii.
Cybelle l.ii.	Ipſius in.ii.	Romphea in.ii.	Ibidem in.ii.
Chiragra in.ii.	Ilionea in.ii.	Redimitus in.ii.	Uenuſinus l.ii.
Calabri in.ii.	Ioſeph in.ii.	Reliquis in.ii.	Unius in.ii.
Chelidonia in.ii.	Illius in.ii.	Sophocles in.ii.	Zabulones in.ii.
Cerebꝛū in.ii.	Ludibꝛiū in.ii.	Saphirus in.ii.	

Idem Quintianus in vltimus hec ambigua colligit.

Appꝛime.	Sero.	Diſpar.	Fere.
Calpe.	Tripes.	Palus.	Ibi.
Coꝛ.	Ubi.	Rhea.	Niſi.
Eia.	Ambo.	Tabe.	Compar.
Fruſtra.	Caue.	Ultra.	Quaſi.
Hic.	Caput.	Uero.	Sibi.
Hac.	Ego.	Bis.	Tibi.
Neſcis.	Fac.	Cui.	Uale.
Poſſis.	Hoc.	Doꝛmis.	Uelis.
Quando.	Mihi.	Ergo.	

Lōge dictiōes ꝑ bꝛeuibus poſite.

¶ Anto. Longe pꝛo bꝛeuibus. Notauerunt auctoꝛes in poetis vergilio maxime quoſdam locos quibus poſuerunt ſyllabas longas pꝛo bꝛeuibus atq; ediuerſo bꝛeues pꝛo longis. vt in buc. Matris longa decē tulerūt faſtidia menſes. Nam per regulam ſuperius traditā hoc eſt e verbum creſcēs alibi pꝛoducat vbiq; e in penultima pꝛoducitur cum in carmine illo bꝛeuiatur. idem. ii. geoꝛgico. Miſcueruntq; herbas et non innoxia verba. idem. iii. enei. obſtupui ſteteruntq; come. diome. tamen auctoꝛ eſt antiquioꝛes tertiam illam perſonam bꝛeuiaſſe id confirmat terentii auctoꝛitate in pꝛolo. eunuchi ſcribentis poſtq̄ ediles emerunt ſic tantum pꝛoferendum eſſe dicit vt accētus ſit i tertia a fine hic illius arma. illud i ante us. natura lōgū eſſe dicit bꝛeuiari tamē auctoꝛitate idē dicēdū de vnius ꝛ ipſius et ſimiliter declinatis. Nymboſus oꝛiō. o in pꝛima bꝛeuē poſuit: cum ſit natura lōga. vt Oui. ii. faſt. Enſifer oꝛiōis ſpeciēdꝰ erit ꝛ Luca. iii. i. Enſifer nimiū fulget latus oꝛionis Egerimus noſtri de hoc paulo ante ex auctoritate pꝛobi ꝛ Seruij multa diximꝰ. Urbēq;

¶ Longe pꝛo bꝛeuibus.

Pꝛo bꝛeuibus longas poſuerunt ſepe poete
Pꝛo longis contra coꝛreptas ſepe dederunt.
Matri longa decem tulerunt faſtidia menſes.
Obſtupui ſteteruntq; come ꝛ vox faucibus heſit
Poſt habita coluiſſe ſamo. hic illius arma.

Unius ab noxam et furias aiacis oilei.

Ipſius ante oculos ingens a vertice pontus.

Cum ſubito aſſurgens fluctu nymboſus orion.

Egerimus noſti et minimũ meminiſſe neceſſe eſt.

Hic tibi momentum et gabios vrbemq; fidenam.

¶ Breues pro longis.

Italiam fato profugus lauinaq; venit

Exercet diana choros quam mille ſecute.

Troas reliquas danaũ atq; immitis achilli.

Religione patrum multos ſeruata per annos.

fidenam cum fidene artĩ primam pducat: vt apud Iuuenalẽ. viuat fidenis vt vixit I agro atq; rurſus: an fidenarum gabiorũq; eſſe po teſtas. verg. l. vj. en. breuiauit: dicẽs gabios vrbemq; fidenam. ¶ Breues pro lõgis Italiã fato. cũ italus primã breuiat: vt ide3. vij. enei. antiqua ex cedro italuſq; paterq; ſabinus: ꝛ Hor. ij. ſer. Predia ceſar an eſt itala tel lure daturus neceſſitate carminis produxit quia tres ſyllabe breues nõ veniũt facile in carmen heroicũ. Exercet diana choros: cu3 diana q primã breuiet: ſiue dicta ſit a dic: vt Cicero voluit; ſiue adiecta. d. diana quaſi iana ab eundo. vergil. j. enei. produxit dicẽs exercet diana choros. ¶ Troas reliquias cũ reliquie dicte ſint a relinquẽdo. quod primã breuiat. vergi. j. enei. produxit dicens troas reliquias danaũ. ¶ Religione patru; dum religio dicta ſit a religãdo quod eque primã breuiat. vergili. idem produxit in. ij. eneid. dicens religione patrum multos ſeruata p annos. ꝛ eodẽ modo de cõpluribus aliĵs que per auctores ſparſa reperies.

Breues producte

Reliquie

Religio.

¶ De pedibus q ſyllabis cõſtãt. Cap. vij.

¶ Epitome.

¶ Cum ex ſyllabis cõſtent pedes et ex illis carmen hoc capite de pedibus memini: deq; illo3 diuerſis ſpeciebus ſintq; quot ſub qualibet ſpecie pedes et qui.

Pes eſt ſublatio ac poſitio duarũ ampliuſ ve ſyllabarum ſpacio comprehenſa.

¶ De pedibus. Cap. vij.

Pes eſt ſublatio: Hucuſq; diſputatũ eſt a nobis de quantitate ſyllaba3. nunc vero conſequẽs eſt. vt de pedibus dicamus: qui eo modo ſyllabis conſtãt quo ſyllabe ex lr̃is conficiunt. Principio itaq; ponit pedis diffinitio ex Diomede ſumpta. Pes inq̃t eſt ſublatio ac poſitio i. cõſtat ex ſublatiõe ac poſitiõe cõprehenſa ſpacio dua3 aut amplius hoc eſt pluriũ ſyllaba3: q: ex vna ſyllaba nõ põt eſſe pes etiã ſi longa ſit. Sublatio nãq; ꝛ poſitio nõ in tpibus: ſed in ſyllabis debet fieri. Addit q idẽ auctor aliã differentiã ĩſdẽ pene verbis. Pes inq̃t eſt poetice dictiõis dua3 ampliuſue ſyllaba3 ex certa tpm obſeruatione modus recipiẽs arſim ꝛ teſin. i. qui incipit eleuatione ꝛ finit poſitione nã arſis grece interp̃taẽ eleuatio. theſis vero poſitio. Dicti ſunt aũt pedes: q: quẽadmodũ nos pedibus ambulamus: ita ꝛ verſus pedib' incedũt. ad qd videt reſpexiſſe Uer. cũ in. j. ge. ſcripſit ferte ſimul fauniq; pedẽ dryadeſq; puelle. Aut pedes dicti ſunt. q: illis eo mõ verſus menſurant: q nos ſpacia pedib' metiri conſueuim'. Nã Ariſt. auctore. in quolibet gñe quãtitatis eſt aliqd vnũ q reliqua metimur ꝛ eſt minimũ in illo gñe queadmodũ in nũeris vnitas in vocibus dieſis digitus aut vlna aut pes aut paſſus aut aliqd ſile in q̃titate cõtinua. Hinc igit trãſlatũ eſt vt verſu3 ita pedib' metiremur quẽad modũ arce cubiculi atrij cenaculi, aut cuiuſcumq; alterius ſpacij lõgitudinẽ latitudineq;. Accidũt aũt pedi ſex nũerus ſyllaba3: tpa. ſublatio ꝛ poſitio. inter vtrũq; p proportio figura ordo. Syllabe in pede vt pa3 debẽt eſſe due: vt pauloante diximus. Itaq; pedis cuiuſq; ſyllabe aut ſunt due aut tres aut quattuor. aut quinq;. qq pedes qui ſunt pluriũ q trium ſyllaba3 cõpoſiti ſint: vt paulopoſt dicemus. Tpa in pede aut ſunt duo vt in pyrrichio. aut tria vt in iambo et trocheo: aut quattuor vt in ſpondeo ꝛ dactylo ꝛ eodem mõ de reliq̃s. Sublatio ſiue arſis eſt qua pedis tpa in priorẽſua pte eleuant. poſitio ſiue theſis qua pedis tpa in poſteriorẽſua pte deponunt. Nã cũ pedis tpa in duas ptes diuidant prior arſi eleuat. poſterior theſi deprimit. Proportio q accidit pedis ptib' illis inter ſe cõparatis. Eſt em ꝓportio. cũ duas q̃titates inter ſe cõparam' ꝓportio itaq; inter cuiuſq; pedis ptis aut eſt equa aut dupla: aut tripla: aut ſeſquialtera: aut ſeſquitertia. Equa diuiſio ẽ quotiens ſublatio pedis in tpibus par eſt poſitioni: vt in pirrichio ſpõdeo dactylo anapeſto proceleumatico diſpõdeo coriambo. horũ em arſis tm̃ in ſe habet quantũ a theſis. ¶ Dupla vero eſt quotiẽs pedis ſublatio duplo maior aut duplo minor q poſitio: vt in trocheo iambo ꝛ duob' ionicis. nã in trocheo arſis duo h3 tpa. theſis vero vnũ. ¶ Econtrario in iamboarſis vnũ tpꝰ habet. theſis duo. In ionico ꝛ maiori arſis duo habet tẽpora theſis vero quattuor. Econtrario in ionico a minori arſis quattuor habet tpa theſis vero duo. Tripla ṽo eſt quotiens ſublatio triplo maior eſt q poſitio. qd ſoli amphibraco contingit. Seſquialtera ꝓportio eſt quotiens arſis continet tm̃ tpis quantũ ꝛ theſis ꝛ vltra hoc illi' dimidiũ aut econtrario vt l bacchio ꝛ amphimacro ꝛ quattuor peonibus. q pedes cũ tpibus q̃nq; cõſtent. ſi cõparent tria ſublatiõis ad duo poſitiõis: aut econtrario ſeſquialtera ꝓportio reſultabit. Seſquitertia ꝓportio ẽ quotiẽs arſis tot ꝯtinet tpa qd theſis aut econtrario: ꝛ vltra hoc illi' tertiã partẽ vt in epitritis: q cũ ſint tpm ſeptẽ ſi cõparent quattuor ad tria: fit ꝓportio ſeſquitertia. quã greci epitritã vocãt a qua ꝛ q̃ttuor pedes epitriti ſunt appellati. Figura etiã in pedib' repit: qm̃ aliĵ ſunt ſimplices: vt illi q ꝯſtãt binis vel ternis ſyllabis aliĵ cõpoſiti. vt q cõſtãt quaternis aut quinis aut plurib' ſyllabis. nã ex duob' ſimplicib' ꝯponunt: vt proceleumatic' ex duob' pyrrichĵs coriamb' ex choreo: ꝛ iãbo pyrrhianapeſtus ex pyrrhio ꝛ anapeſto. Ordo p̃terea accidit pedib' qm̃ in verſu aliĵ aliĵs in locis ſiue regionibus diſponunt: vt in ſapphico trocheus in primo loco. ſpõdeus in ſcdo dactilus in tertio trocheus in quarto. ꝛ iterũ trocheus in quinto; ꝛ eodẽmodo de reliquis quemadmodũ capite in ſequenti diſſeremus.

Pes quid

Duarũ igitur ſyllabarũ pedes quattuor tantum ſunt

¶ Anto. Duarũ igit ſyllabarũ qm̃: diximus numerum ſyllabaru3 pedi accidere atq; eſſe duas aut tres aut q̃ttuor aut deinceps. Pro

Pyrrhichius duabus ſyllabis breuibus conſtat: vt Deus furor amat.

Spondeus conſtat duabus ſyllabis longis: vt mōtes gentes audi.

Jābus conſtat ex longa et breui vt dies.

Trocheus conſtat ex breui et longa vt ſanguis.

Trium ſyllabarū pedes ſunt octo tantum.

Tribrachus ex tribus breuibus. vt dominus.

Dactilus ex longa ⁊ duabus breuibus: vt tempora.

Anapeſtus ex duabus breuibus et longa. vt dños.

ponit pedes q̄ duab' ſyllabis conſtant: ⁊ ſunt tantum quattuor: qui numerus ex eo colligitur quod aut vtraqꝫ eſt breuis ⁊ eſt pyrrichius aut vtraqꝫ longa ⁊ eſt ſpondeus. aut prīa breuis ⁊ altera longa. ⁊ eſt iambus aut ediuerſo prima longa ⁊ altera breuis ⁊ eſt trocheus.

Pedes q̄ duab' ſyllabis conſtāt quot ſunt.

Pyrrichi'

ex opposito notatur.

℄ Pyrrichius itaqꝫ ꝯſtat duab' ſyllabis breuibus totidēqꝫ tēpibus: vt Deus furor amat docet. Hic a grecis dibrach' appellat: q: duas ſyllabas hꝫ breues: dicit etiā periab' ⁊ egeō. Pyrrichius vt auctor eſt Diomedes dict' eſt a pyrrichia ſaltatiōe: vl' a pyrro Achillis filio a quo metrū pyrrichiū eſt cognominatū. alij a cōcitatiōe quadā ignea qua mouet pyrrichiū appellatū eſſe dicūt.

Spōdeus

℄ Spōdeus pyrrichio cōtrarius cōſtat ex duabus ſyllabis longis ⁊ quattuor tpibus: vt mōtes heros audis dictus: vt doctor eſt Diomedes qd in templis hoc pede q̄dam carmina ſpondentes hoc eſt libātes decantabāt: ſponde enī libamentū interptat numa Pompilius vt idē auctor inquit rei diuine deditus hunc pedē pōtificium appellauit.

Jambus.

℄ Jambus conſtat ex prima breui ⁊ ſecunda longa temporum trium: vt dies amas doces dictus vt diomedes ait. a iambizim hoc eſt a maledicendo. eſt enim pes verſibus maledicis aptiſſimus vel a iambe celei ⁊ menaline vxoris famula: que cererem dum proſerpinam quereret ad eos delatam maledictis inceſſit. Hunc pedem apulli a daunio duce ſuo daunium appellarunt. ℄ Alij gradalem martiqꝫ gradiuo ſacrum. quod gradarie pugne huius effectu mouerentur. De quo inquit Horatius in poe. ſyllaba longa breui ſubiecta vocatur iambus pes citus. vnde etiam trimetris accidere iuſſit.

Troche'

℄ Trocheus qui ⁊ choreus cognominatur iambo contrarius conſtat ex prima longa ⁊ ſecunda breui trium temporum: vt ſanguis tempus audit dictus eſt autem a trechin hoc eſt a currendo vel a troco id eſt rota: quia in verſu rotatum ac volubiliter fluit. Hunc a mercurio repertum ferunt. Aurunci vero italie populi hunc pedem rutulum a rutulis italie populis appellarūt. Trium ſyllabarum pedes octo ſunt aut enim omnes tres ſunt breues: et appellatur tribrachus aut prima eſt longa ⁊ due breues: vocaturqꝫ dactylus: aut prime due breues ⁊ tertia longa et vocatur anapeſtus. aut prima breuis ⁊ due longe ⁊ vocat bachius. aut prima ⁊ ſcḋa lōge ⁊ tertia breuis ⁊ vocat Antibachi' aut prima lōga. ſcḋa breuis et tertia rurſus lōga ⁊ vocatur amphimacer: aut econtrario prima breuis: ⁊ ſecunda longa. ⁊ tertia iterum breuis: ⁊ vocatur amphibrachis aut omnes tres ſunt lōge ⁊ vocatur Moloſſos.

Tribrachis

Tribrachus igitur conſtat ex tribus ſyllabis breuibus totidēqꝫ temporibus: vt dominus: anima legimus dictus eſt autem tribrachis quaſi tribreuis quoniam tres ſyllabas habet breues.

Dactylus

℄ Dactylus conſtat ex prima lōga ⁊ duabus breuibus quattuorqꝫ temporibus: vt tempora corpora audiat. Appellatus eſt autem dactylus a tactu digitorum qui preter pollicem ternis internodijs ſiue articulis conſtant grece namqꝫ dactylus latine digitus eſt. Vel dictus eſt vt alij putant. ab ideis dactylis crete populis qui iouem infantem in ida ſitus crete educarūt atqꝫ huius pedis rithmica compoſitione ⁊ tympanorum atqꝫ eris tinnitu vagitum pueri occultauerunt.

anapeſt'.

℄ Anapeſtus dactilo contrarius conſtat ex prima ⁊ ſcḋa breuibus ⁊ tertia lōga quattuorqꝫ temporibus vt dominos: animos: docui dictus anapeſtus ab anapin hoc eſt repercutiendo: q: ſono reciproco recurrēdo dactylum repercutit: vñ a grecis antidactylus eſt cognominatus.

Bacchius ex breui et duabus longis. vt athene

Antibacchius ex primis duabus longis et breui conſtat. vt natura.

Amphimacer ex prima et vltima longis media breui vt aureos.

Amphibrachus ex prima et vltima breuibus ⁊ media longa vt amoris.

Moloſſus ex tribus longis. vt eneas.

Quattuor ſyllabarum pedes ſunt ſedecim.

Proceleumaticus qui conſtat duobus pyrrichijs: vt arietis abiete.

Diſpondeus ex duobus ſpondeis vt oratores.

Bacchius

℄ Anto. Bacchius cōſtat ex prima breui et reliqs duab' longis: tpibuſqꝫ quinqꝫ. vt athene ſacerdos amaui dict' bacchius q: bacchātibus dithyrābi hoc eſt verſus in laudes liberi patris hoc pede cōpoſiti conueniebāt.

Antibacchius.

℄ Antibacchius bacchio ꝯtrarius ꝯſtat primis duabus lōgis ⁊ tertia breui tpibuſqꝫ qnqꝫ vt natura fortuna audiret. dict' ab anti qd eſt cōtra ⁊ bacchius: q: vt dixim' bacchio eſt cōtrari' vñ ab alijs palimbacchius eſt appellatus q: palin grece rurſus ſiue econtrario interptat. Hūc pedē alij latini alij ſaturnū appellarūt.

Amphimacer qui ⁊ creticus.

℄ Amphimacer ꝯſtat ex prima lōga ⁊ ſcḋa breui: ⁊ tertia iterū longa tpibuſqꝫ qnqꝫ vt aureos demōtes audiūt appellatus ē aūt ab amphi qd ē circū ⁊ macros lōgos: q: ſyllaba breuis vtrīqꝫ duab' lōgis claudit. Hic ꝙ pes cretic' ē appellatus q: cretes ſaltādo eius rithmica cōpoſitiōe vtebātur.

Amphibrachus.

℄ Amphibrachis ſyllabaꝝ ordie ſuperiori cōtrarius ꝯſtat prima breui: ſcḋa lōga: ⁊ tertia rurſus breui quattuorqꝫ tpibus: vt amoris carina amauit. dict' ab āphi circū ⁊ brachys breuis q: ſyllaba lōga a duabus vndiqꝫ breuibus ꝯtinet hūc alij ſcoliū appellabāt: ꝙ ſcolio

Dichoreus ex duobus choreis: vt cantilena.
Dijambus ex duobus iambis vt propinquitas.
Coriambus ex choreo et iambo: vt nobilitas
Antipaſtus ex iambo et trocheo vt medulina.
Peon primus ex choreo ꝛ pyrrhichio: vt temporibus
Peon ſcd̄us ex iambo ꝛ pirrhichio: vt colonia
Peon tertius ex pirrhichio. et trocheo. vt catamitus
Peon quartus ex pirrhichio. et iambo vt celeritas.

q̄ erat cytharę. ſpēs conueniebat. ¶ Moloſſus cōſtat ex trib' lōgis temporibuſq̄ ſex. vt Eneas Anchiſes. audiui. dict' q: moloſſi. hoc eſt epiroti ad bellū pcedētes hui' pedis modulata cōpoſitiōe vtebanť. Hippi' q̄ dictus eſt hic pes: q: equeſtri pugne ɔueniebat: hippos em̄ equus interpretať. ¶ Quattuor ſyllabaꝝ pedes ſunt ſedecim. aut em̄ oēs quattuor ſunt breues ꝛ vocať pceleumaticus aut oēs q̄ttuor ſunt lōge ꝛ vocať diſponde' ꝛc. Sꝫ quēadmodū ſupra dixim' quattuor atq̄ amplius ſyllabarum pedes ex duarū aut trium ſyllabaruꝫ pedibus cōponunť itaq̄ maior illorū pars ab illoꝝ cōiugatiōe nomina ſortiūtur. ¶ Proceleumaticus igitur pes ex duob' pyrrichijs cōſtatur. eſtq̄ temporuꝫ quattuor vt ariete. pariete. abiete. tenuia. Sed eſt animaduertendum id qđ etiam Seruius notauit in illud Verg. j. geor. Tenuia nec lane per celum vellera ferri Proceleumatic' inquit eſt pro dactilo: quam rem quotienſcunq̄ facit Verg. ſeruat locum ſynereſi. vt in bucc. Titire paſcentes a flumine reijce capellas ꝛ in. ij. en̄. ſectaq̄ intexunt abiete coſtas ꝛ in codē labat ariete crebro. ꝛ iterum in codeꝫ. herent parietibus ſcale. ꝛ in quinto genua labant vaſtos quatit eger anhelitus artus vnde in reijce capellas ex duabus vocalibus ei. cōficitur longa itaq̄ erit dactilus in abiete. ariete: pariete q̄ſi i e. in vnam ſyllabam longam coaleſcunt. cōficiturq̄ amphibrachus q̄ poſitione triū ſyllabarum a dactilo differt. Dictus eſt autem proceleumaticus hic pes vt auctor Valerius a proceleno hoc eſt orto quia ij qui ſe ad aliquod opus faciendum ſiue molem impellendam vt attollendam hortantur hoc pede ob nimiam celeritatem ſyllabarum vtuntur. vnde. Mar. lentos tingitis ad celeuma remos. et Hierony. in epiſto. quadam ad heliodorum. quoniam e ſcopulis enauigauit oratio iam epilogi celeuma cantandum eſt ſic enim appellatur cantus ille nauticus quo prorete: remiges hortatur vt ſimul ꝛ quaſi vno ictu ſiue impulſu remorum incūbentes naueꝫ impellant. ¶ Diſpondeus conſtat duob' ſpondeis hoc eſt quattuor. ſyllabis longis temporibuſq̄ octo vt oratores. mecenates audiuiſſet. dictus eſt autem diſpondeus a bis quod eſt dis ꝛ ſpondeus q: ex duobus ſpondeis cōpoſitus eſt. ¶ Dichoreus conſtat ex duobus choreis ſiue trocheis hoc eſt ex prima longa. ſcđa breui tertia longa. quarta breui temporibuſq̄ ſex vt cantilena audiemus dimicare. appellatuſq̄ eſt dichoreus ſiue ditrocheus qđ ex duobus choreis ſiue trocheis cōponiť a quibuſdā etiā catatrocheus diciť. ¶ Dijambus ſupiori cōtrarius cōſtat ex duobus iambis hoc eſt prima breui. ſcđa longa tertia breui quarta longa tpibuſq̄ ſex vt ppinquitas: propagines. amauerāt dictus eſt aūt: q̄ſi ex duobus iambis cōponiť. ¶ Choriamb' cōſtat ex choreo hoc eſt trocheo et iambo. i. prima longa ſcđa breui. tertia breui. ꝛ quarta lōga tpibuſq̄ ſex vt nobilitas armipotēs audierāt: dictus q̄ſi ex choreo vt iambo conſtat. Anapeſtus ſupiori cōtrarius cōſtat ex iambo ꝛ trocheo hoc eſt ex prima breui. ſcđa longa. tertia lōga ꝛ quarta breui tpibuſq̄ ſex. vt medulina. ſalonin' legebam' dictus antipaſtus ab anti cōtra. Peones quattuor ſunt. cōſtantq̄ ſinguli tpibus quinis. ſyllabis q̄ttuor: ſed tribus breuibus ꝛ vna longa. q̄ ſi primo loco ponať erit peon primus q̄ cōponitur ex trocheo ꝛ pirrichio vt tpibus corporibus legeritis. Si ſyllaba longa ſcđo loco ponať: erit peon ſcđs q̄ conſtat ex iambo ꝛ pirrichio vt colonia. amaueris. Si ſyllaba longa ponatur in tertio loco: erit peon tertius: qui cōſtat ex pirrichio ꝛ trocheo vt catamitus legeremus. Si ſyllaba longa ponatur in quarto loco erit peon quartus: qui conſtat ex pirrichio ꝛ iambo vt facilitas docuerant. dicti ſunt autem peones a peonibus populis: qui forte illis pedibus in carmine vtebantur.

Moloſſ'.
Pedes q̄driſyllabi ſedecim.
Proceleumaticus.
Proceleumatic' vn̄ dicatur.
Diſpōde'.
Dichore'.
Dijamb'.
Choriāb'.
Anapeſt'.
Peō quadruplex.

Epitritus primus ex iambo ꝛ ſpondeo vt ſacerdotes.
Epitritus ſcđus ex trocheo ꝛ ſpondeo. vt conditores
Epitritus tertius ex ſpondeo ꝛ iambo vt diſcordie.
Epitritus quartus ex ſpōdeo ꝛ trocheo vt audiuiſtis
Jonic' a maiori ex pyrrhichio ꝛ ſpōdeo. vt diomedes
Jonicus a minori ex ſpondeo et pyrrhichio. vt demetrius.

¶ Epitome.

Ex pedibus dixi prime conſtare metrū. at qđ ſint huiuſgenera ꝛ cuiuſq̄ ſonus hic edocetur puer ꝛ quot conſiſtat quoq̄ ſyllabis ꝛ pedibus.

¶ De metris. Cap. viij.

MEtrum eſt pedum iunctura numero modoq̄ finita denominatur autem aut ab

¶ Anto. Epitriti pedes q̄ ꝛ hippi appellanť quattuor q̄ ſunt conſtātq̄ ſinguli tpib' ſeptenis: ſyllabis quattuor. ſed trib' longis ꝛ vna breui. q̄ ſi primo loco ponať. erit epitrit' primus qui cōponiť ex iambo ꝛ ſpondeo. vt ſacerdotes amauerunt. Si ſyllaba breuis ponatur in ſcđo loco erit epitritus ſcđs. qui cōponiť ex trocheo ꝛ ſpondeo vt cōditores audierūt. Si ſyllaba breuis ponať in tertio loco: erit epitritus tertius: q̄ cōponiť ex ſpōdeo ꝛ iambo vt diſcordie audierāt. Si ſyllaba breuis ponať in quarto loco: erit epitrit' quartus: q̄ cōponiť ex ſpōdeo ꝛ trocheo. vt oratores audiuiſtis. Dicti ſunt aūt epitriti. vt diximus q: arſis ꝛ theſis horū pedum epitria hoc eſt ſeſquitertia pportiōe ſunt. ¶ Jonici pedes duo ſunt conſtantq̄ ſinguli tēporibus ſenis ꝛ quattuor ſyllabis duabus longis totidēq̄ breuibus: quod ſi due ſyllabe breues p̄cedant totidēq̄ longe ſequanť. erit ionicus a maiori. q̄ cōponiť ex pirrichio ꝛ ſpondeo vt diomedes: docuiſſent. Si vero due ſyllabe lōge precedant totidēq̄ breues ſequanť erit ionicus a minori: qui cōponiť ex ſpondeo ꝛ pir

Epitriti pedes q̄ ꝛ hippi appellantur ſunt quattuor.
Jonici pedes ſunt duo.

richio vt Demetri' audiuerat. dici qȯ iones in carminib' eo pede vtebant. ¶ Sunt etiã quinq̧ ſyllabaꝝ pedes ex ſimplicibus q̄ʒ compoſiti numero triginta duo vt orthi' ex pirrichio ꝛ tribracho hoc eſt ex q̄nq̧ ſyllabis breuib'. Periamb' ex trocheo ꝛ tribracho hoc ē ex lōga ꝛ q̄ttuoꝛ breuib' ꝛ reliq̄ de q̄bus Diomedes diſſeruit q̄ ad rōnē pedū ſimpliciū reducēdi ſunt ꝛ raro apud auctores noiant. P̄terq̧ qȯ dochini crebra fit apud oratorē mētio. Cōſtat aūt dochinus ex bachio iambo. De quo Ruffinus rethoricas pulcher ſtructuras dochin' ornat principiū baccheus erit. cōcludet iambus. Atq̧ idem iterū. Syllaba prima breuis cū ſyllaba lōga ſcd̄a tertia lōga. breuis quarta pductaq̧ quinta. Fit etiã hic pes ex iambo ꝛ cretico ſiue amphimacro de quo idem Ruffinus primus iambus erit cū finem creticus explet: prima breuis. longeq̧ due breuis vltima lōga. exemplū q̄ artis dabitur reſpublica nobis quam cicero caſu genitiuo ponere gaudet.

diomedes

auctoribus: vt alcaicum archilochiuʒ hypponacticū

Aut a materia. vt heroicum elegiacum tragicum.

Aut a pede frequentiori vt iambicum trochaicum dactylicum.

¶ De metris. Cap. viij.

Metrū eſt pedū quēadmodū pedes ex ſyllabis cōſtant: ita metra ex pedib' cōficiunt. Prio igit ponit metri diffinitionē ex Diomede ſumptã dicēs q̧ metrū eſt iunctura pedū finita numero ꝛ modo. Metrū grece dr̄: qȯ interpretat mēſura. Latine vero verſus ſiue carmē potius dr̄. Eſt aūt verſus vt idē Diomedes finit legitima partiū diſpoſitio ꝛ pedū apte copulatio conſonanti ſpecie metricã exhibēs regulã ac ſi dicat. metrū cōſtat ptib' orōnis legitime diſpoſitis quarū ſyllabas metiunt pedes. vñ reſultat cōſonãtia ꝛ q̄dã carminis volubilitas. Dictus eſt aūt verſus aut a vertēdo. qȯ raʒ diu verti dʒ quo ad recte cōſtituat, dicēte Horatio in poetria ꝛ male tornatos incudi reddere verſus vel ab eo potius qȯ vno verſu finito ad principiū ſequētis reuertimur tractū p vr̄ a ſulco q̄ ex eo verſus dicit. vt apud Uer. in. iiij. geor. ille etiã ſeras in verſum diſtulit vlmos. Uerſus etiã teſte Uarrone in. j. de re ruſtica erat terre ſpaciū centū pedes q̄ʒ verſus quadratū. Carmē dicit a canēdo qȯ tam vnū tm̄ verſum ſignificat. vt apud Uer. iij. eñ. Rem carmine ſigno ꝛ ſubiecit vnū tm̄ verſum eneas hec de danais victoribus arma ſubaudi poſuit aliq̄n totū poema ſiue opus verſib' cōpoſitū carmē appellat. vt tota eneis Uergilii metamorphoſis Ouidij pharſalia Lucani. Sed cū vnicus verſus eſt. monoſticū dicit cū duo verſus diſtichū. cū quattuoꝛ tetraſticū cū vero verſus dimidiū emiſtichiū dicit. ¶ Metra igit ſiue carmina ſiue verſus aut denominant ab auctoribus vt alcaicū ab alceo poeta mityleno aut archilochicū ab archiloche. aut hipponacticū ab hipponacte: aut pindaricū a pindaro aut anacreonticū ab anacreonte. aut aſclepiadeū ab aſclepiade. aut bacchilidiū a bacchilide aut alemaniū ab alemane. aut ſterſichoriū ab ſterſichoro. aut ibicū ab ibico. aut ſapphicū ab ſappho. aut homericū ab homero. ¶ Aut a materia vt heroicū: quo heroū res geſte cū laude ſcribunt. Tragicū. quo heroū fortuna in aduerſis. Elegiacū: quo res flebiles quales ſunt amatoꝝ ꝛ mortuoꝝ. Buccolicū quo res paſtorice. Georgicū quo res ruſtice canunt. Lyricū quo in materia diuerſa ad lyrã canebat. ¶ Satyricū quo vitia holim taxant: cui rñdet apud grecos comedia Priſciani. ¶ Iambicū quo maledicim' ꝛ inuehimur in aliquē. Nã comedia noua eſt qua res atq̧ pſone humiles cōprehendunt. Eſt aūt ꝛ hec multiplex q̄ aut eſt togata: q̄bʒ argumentū latinū. aut palliata. q̄ hʒ argumentū grecū. aut ptexata in qua eoꝝ pſone qui ptexte toge vſum hñt inducunt: aut attellane in qua introducte pſone locis q̄buſdã laſciuis ſe laſceſſebãt Planipedes in qua memini inducebant. Aut a pede frequētiori ita quo noiē metroꝝ gña denolant. Jãbicū. trochaicū. dactilicū. anapeſticū. coriambicū. peonicū. ionicū a maioꝛi. ionicū a minori antipaſticū. Sed nos illa tm̄ in quolibet gñe deguſtabimus q̄ ſunt magis in vſu apud auctores. curioſos vero ad ſeruiū Diomedē theodoſiūq̧ remittimus: ꝛ ſi qui ſunt qui hac de re copioſius ſcripſerunt.

Metruʒ q̄d ſit.

Uerſus q̄d ſit.

Horatius

Uerg.

Metra ſiue carmīa ſiue verſus aut denotãtur ab auctorib' aut a materia aut a pede frequentiori

¶ Carmē. Aut a numero pedū vt hexametrū qȯ ſex habet pedes dactylos ſiue ſpōdeos indifferenter pentametrum: qȯ quinq̧ tetrametrum qȯ quattuoꝛ vt in iambico octonarioꝝ in quo duo pedes pro vno cōputãtur trimetrum qȯ tres vt in iambico ſenario dimetruʒ quod duos. vt in iambico quaternario. aut a numero ſyllabaruʒ. vt endecaſſyllabuʒ qȝ ſyllabas vndecim continet quale eſt phaleuticū ꝛ ſapphicū pentaſyllabū: quale eſt adonicū: aut heptaſyllabū: quale eſt gliconicum ¶ Preterea aut deficit. aliud ſupponit documentū: qȝ verſus aut deficit vna ſyllaba. ꝛ dicit catalectic': aut duab' ꝛc. de q̄bus ſingulariter gñe vbi opus fuerit ſingulatiʒ dicemus. ¶ Cōſtat preterea carmē. dicitq̧ quēadmodū iſ per ſe ſupioꝛa verſuū gña iūgant. Nã ꝛ ſi ex q̄libet ſimplici gñe verſus poema cōfici pōt inueniũtur tm̄ apud auctores aliquando pmixta. nō quidē oīa paſſim. ſed quedã cum aliquibus. ¶ Itaq̧ carmen q̧ vnico gñe verſus componit. monocolon ideſt vnimēbre dicit quale eſt heroicū. vt Uerg. eneis. buccolica ꝛ georgi. eiuſdem Oui. meta. ꝛ phaleuticuʒ: vt cōplura catulli atq̧ Mar. epigrãmata. aut ē

Carmen vnde ꝛ a q̄ denolat.

Monocolō carmē qȝ dicat

Aut a numero pedum. vt hexametrum pentametruʒ tetrametrum. Aut a numero ſyllabarum vt endecaſyllabum. duodecaſyllabum.

Preterea aut deficit vna ſyllaba. ꝛ dicitur catalectic' aut deficit duabus et dicitur brachicatalecticus. aut abundat vna ſyllaba aut pluribus et dicitur hypercatalecticus: ſiue hypermeter aut neq̧ abūdat neq̧ deficit et dicitur acatalecticus.

Conſtat preterea carmen vnico genere verſus. appellaturq̧ monocolon. vt eneis Uergilij: aut duplici genere verſus appellaturq̧ dicolon.

Preterea carmen aut eſt diſtrophon. hoc eſt cum ter-

tius verſus primo ſimilis eſt. quartus ſcdo vt in carmine elego qd ex diſtichis cõſtat. aut tetraſtrophon cũ quintus primo ſcdo ſextus tertio ſeptimus. quarto octauus ſimiles ſunt vt i carmine ſapphico. quod per tetraſtica digeritur.

Hexametrum igitur carmen. quod etiam heroicum appellatur. conſtat dactilo et ſpondeo indifferenter niſi qd in quĩta regione frequẽtior eſt dactylus. in ſexta ſpõdeus vt arma viruq; cano troie q primus ab oris.

dicolon i. bimembre. hoc eſt duplici gñe ver
ſus conſtans quale eſt carmen elegũ: in quo Dicoln
verſus pentameter hexametro ſubiicitur: et
ſapphica permixta adonicis: aut eſt tricolum Tricolon.
id eſt trimembre hoc eſt triplici genere ver-
ſus cõpoſitum qua figura ſunt cõplures ode
apud Horat. qualis eſt illa apud eundem in Horatius
j. lib. carmi. cuius initiũ eſt. quis multa gra-
cilis te puer in roſa. perfuſus liquidis vrget
odoribus. grato pyrrha ſub antro. cui flauã
religas comam. Cõſtat enim duobus aſcle-
piadeis: et tertio pherecratio et q̃rto gliconi-
co. ¶ Preterea carmẽ aut eſt diſtrophõ. hoc carmẽ qd
eſt poſt duos pedes conuerſionẽ habens ad dicatur di
primum. dis enim bis interpretatur et ſtro ſtrophon.
phe conuerſio. Aut tetraſtrophon hoc eſt cũ Qd tetra-
poſt quattuor pedes in orbem fit reditus ad ſtrophon.
primum. quod tetra quattuor interpretatur.
et ſtrophe ea. vt diximus eſt conuerſio exem-
pla vtriuſq; generis paſſim reperies. ¶ De Hexame
hexametrũ igitur carmen. Principio igitur de trũ carmẽ
verſu hexametro diſſeritur. hexameter dicitur. q: ſex pedibus conſtat. heroicus a materia quoniam vt diximus q̃diſt.
hoc genere carminis res geſte heroum deſcribi maxime conſueuerunt vt a Vergilio Enee. a Lucano Ceſa-
ris et Pompei. a Valerio flacco argonautarum. a Syllio italico Romanorum dicẽte Horatio in poetria res
geſte regumq; ducumq; et triſtia bella: carmine quo ſcribi poſſent mõſtrauit Homerus. Homerus nãq; ilia-
da atq; odiſſeam hoc verſu ſcripſit vnde et homericus a quibuſdam appellatur. Sed deinde receptum eſt vt
alie quoq; res hoc genere carminis deſcriberentur vt a Lucillo. Horatio. Perſio et Iuuenali ſatyre. a Lucre- Pythium
tio natura rerũ. a Manilio aſtronomica. a Vergilio buccolica et georgica. ab Ouidio metamorphoſis. ¶ Dici carmen.
tur etiam hic verſus pythius hoc eſt apollineus: qm̃ apollo pythius a pythone ſagittis cõfecto ſic appellatus
eo verſus gñe per ſyllabas reſpõſa dare cõſueuit. atq; vt auctor eſt Euſebius Pãphili pomone prima ex nũero
ſyllabarũ hexametri verſibus futura cecinit. Appellatur et ſpõdaicus: q: in oĩbus aut pleriſq; locis ſpondeum
habere poteſt potius vt Diomedes auctor eſt. eius initiũ ſpõdeis conſtitit. Nã vt ait. cum apollo in vltionẽ la-
tone matris pytona ſerpentẽ necaſſet. incole carmẽ ſex ſpõdeis fecerũt: qd deinde ſoluta ſpondei poſteriori
ſyllaba manente eadẽ quãtitate dactylũ recepit. Priſcianus econtrario dactylicũ appellat. q: dactylis aut ſpõ-
deis qui in dactylos ſoluunt cõſtat. Epicus qz appellatur. a terminis poema qd eo verſu deſcribitur epos. Eſt autẽ Epos car
epos carmẽ quo res diuine humane atq; heroice continentur. qd apud latinos primus olim Liuius andronicus men.
ſcripſit. Hexameter itaq; verſus. qui et ſenarius dici poteſt. conſtat dactylo vel ſpondeo indifferẽter niſi qd in Spõdeus
quinto loco frequẽtior eſt dactylus vbi etiã nõnumq; reperitur ſpondeus. vt apud Verg. in buc. cara deũ ſobo- qñ poſſit i
les magnũ iouis incrementũ. et in. iij. eneid. cornua velatarũ obuertimus antenarũ. et alio loco. aut leues ocre q̃nto loco
as lento ducũt argento. In ſexto qz loco fere ſemp eſt ſpõdeus niſi in quibuſdã verſibus hipermetris hoc eſt hexame
ſupabundantibus. quã redundantiã excipiunt verſus qui ſequuntur a vocali incipiẽtes. facta ecthlipſi aut ſinale- triponi.
pha. Itaq; vitiũ qd erat in fine verſus p̃tinuatio ſequentis emẽdat Verg. ij. geor. Inſeritur vero ex fetu nucis
arbutus horrida: vbi in ſexto loco dactylus eſt. ſed exteritur vltima ſyllaba: q: ſequitur verſus incipiens a voca
li. et ſteriles platani malos geſſere valentes. Idẽ in eodẽ in ſexto loco antibachiũ ſiue moloſſũ poſuit dicens.
aut dulcis muſti Vulcano decoqui humorẽ. ſed diſpungitur ſyllaba finalis: q: ſequitur verſus a vocali incipiens:
aut foliis vndam tepidi deſpumat aheni. Reperitur etiã dactylus in ſexto loco: ſed due ſyllabe breues reſoluun
tur in vnam longã: efficiturq; ſpondeus. Vergi. in bucco. Nec tñ rhodope miratur et iſmarus orphea. Idẽ. j. ene.
Atria dependent lichni laquearibus aureis. Itaq; verſus exametri ſumma conſtat quattuor et viginti tẽpori Dactylus
bus. cũ dactyli et ſpondei quaterna habeant tẽpora. Nã qd quidã dixerunt poſſe in fine recipere trocheũ cum qñ i ſexta
de vltimis ſyllabis ageremus exploſum eſt: q: vt diximus apud poetas vltima ſyllaba verſus: et apud orato- ſede hexa
res vltima clauſule indifferens eſt atq; vt ratio carminis exigit: aut p ſe: longa pro breui et breuis pro longa metri loce
ponitur. Qd etiã in pentemimeri pleriũq; in heptemimeri nõnumq; in ſemipentemimeri ſed raro reperitur: tur et q̃ur.
vt ſtatim dicemus: ſed excuſatur vitiũ qm̃ ſilentiũ illud qd fit in ceſura ſupplet tempus quo ſyllaba breuis erat Hexame-
minor. Recipit quoq; verſus hexameter alios pedes nõ earundẽ ſyllabarũ: ſed eorundẽ temporum: vt proce ter verſus
leumaticum: qui dactylo vel ſpondeo in temporibus equalis eſt: de quo in ſuo loco diximus. Recipit preterea qs pedes
anapeſtum qui etiã dactylo vel ſpondeo ſpacio tẽporum equiparatur: ſed raro: vt apud Vergi. j. geor. fluuiorum admittat
rex eridanus campoſq; per oẽs vbi in prima regione anapeſtus collocatur. Poteſt aũt habere omnibus in Hexame-
locis dactylos: vt apud Vergilium panditur interea domus omnipotentis olympi. et illud eiuſdem. Quadru ter verſus
pedante putrem ſonitu quatit vngula campum. Poteſt habere et ſpondeos omnes preterq; in vna regione duas et vi
vt apud eundem. j. eñ. tu ne ille eneas quem dardanio anchiſe. et in. iij. armatũq; auro circũſpicit oriona. nã ginti ſeu
carmẽ qd ſex ſpondeis cõſtet nuſq; reperitur: niſi quis de induſtria faciat. vt ſi quis vno verbo mutato ex car ras h̃re p̃t
mine Vergiliũ dixerit aut leues peltas lento ducunt argento. Quare vt Priſcianus de duodecim carminibus
ait. verſus hexameter duas et viginti figuras habere poteſt. que colliguntur ex varietate dactyli et ſpõdei in ſex
regionibus vario modo poſitorũ. quarum rem ideo in p̃ſentiarũ omittamus: q: facilis eſt atq; etiã meritiſſimo
cuiq; obuia et expoſita. Illud tñ nõ eſt omittendũ hoc eſt genus carminis tres poſſe recipere ceſuras. que cõ-
mota vocant: hoc eſt pentemimerim heptemimerim hemipẽtemimerim. Nam trochaicam omittamus: que
fit cũ in tertio pede dictio trocheo terminatur. vt apud Vergi. in buc. nil noſtri miſerere mori me denique cogis
Igitur pẽtemimeris hoc eſt ſemiquinaria diuiſio eſt. cũ poſt duos pedes inuenitur ſyllaba partẽ orationis ter
minãs. vt arma viruq; cano poſt duos nãq; dactylos nõ ſyllaba ceſuram verſus facit. dicta eſt autem pente-
mimeris et pente qd interpretatur quinq; et hemis ſemis et meris diuiſio: quaſi diuiſio ſemiquinaria nã duo

pedes ⁊ ſemipedes qui vna ſyllaba conſtat: dimidiū eſt quinq̧ pedum. Dicit aūt pentemimeris heroica. qm̄ ex dimidio quinq̧ verſuum carminis heroici conſtat. ¶ Heptemimeris .i. ſemiſeptenaria diuiſio eſt cū poſt tres pedes ſyllaba dictionē aliquā terminat. vt arma viruq̧ cano troie. poſt duos nāq̧ dactylos ⁊ vnū ſpondeum in ſyllaba ceſurā facit. Dicitur autem heptemimeris ab hepta ſeptem ⁊ hemi ſemis ⁊ meri diuiſio quaſi diuiſio ſemiſeptenaria: qm̄ tres pedes ⁊ ſemis dimidiū ſeptē pedū eſt. ¶ Hemipentemimeris eſt cū poſt primum pedem inuenitur ſyllaba dictionē terminās vt muſa mihi cauſas memora poſt dactylū eīn hi ſyllaba ceſurā fecit. Dicitur aūt hemipentemimeris ab hemi ſemis ⁊ penthemimeris quaſi ſemiquinaria diuiſio: qr ſyllaba illa in media regione duoꝝ pedum ⁊ ſemis reperitur. His in locis ſyllaba breuis pro longa nōnunq̧ ponitur ſꝫ in pentemimeri raro in heptemimeri rarius in hemiheptemimeri rariſſime. De p̄mo Uer. ii. en. noſtroꝝ obruimur oriturq̧ miſerrima cedes. De ſcḋo. Idē in .xii. cōgredior. fer. ſacra pater. ⁊ ꝯcipe fedus. De tertio. Luca. in .ii. dū ſanguis inerat dum vis materna peregi. ⁊ illud Iuue. quis neſcit aut quie nō vidit vulnera pali. Sed quēadmodū hoc metrum omnes tres ceſuras poteſt recipere. ita neceſſe eſt vt vnā ex illis recipiant pēthemimerim maxime: aut ſaltē heptemimerim. alioquin verſus eſſet retorridus ⁊ inſulſus. ¶ Carmen igitur heroicū ſic examinabis. Arma viruq̧ cano troie qui primus ab oris. verſus eſt hexameter .i. ſex hñs pedes heroic⁹ ſiue pethius: ſiue homericus: ſiue epicus: habēſq̧ duas ceſuras pēthemimerim ⁊ heptemimerim cōſtatq̧ tribus dactylis totidēq̧ ſpōdeis. vt Arma viruq̧ cano: troie qui primus ab oris. Itali. am fa. to profu. gus. la. uinaq̧. venit. omnes tres ceſuras habēt. ⁊ tres dactylos totidemq̧ ſpondeos.

Heptemimeris q̄d ſit

Hemipentemimeris quid ſit.

Carminis heroici examen

Pentameter verſus

Penthametrū elegiacū cōſtat primis duobus pedibus verſus heroici. hoc eſt dactylo vel ſpōdeo īdifferenter ⁊ ceſura. tum duob⁹ dactylis. atq̧ ſyllaba: vt nil mihi reſcribas attamen ipſe veni. Eſt aūt ceſura ſyllaba terminans dictionem in medio carminis que cum poſt duos pedes carminis heroici venit pēthemimeris heroica dicitur.

¶ Anto. Pētametꝝ elegiacū. dr aūt hic verſus pētameter a nūero pedū quinq̧ elegiacū vero dictū eſt ab eleos grece qḋ interpretaꝛ miſeratio qḋ veteres miſeriā ⁊ lamētationes ſuas elegijs decātabant. poſtea vero etiā res alie eo genere verſus deſcribi cepte ſunt dicente Hora. in poe. verſibus impariter iunctis q̄rimonia primū poſt etiā incluſa eſt voti ſententia cōpos. Pētametri verſus inuētionē quidā in theoclem naxiū referūt qui cū per inſaniam vociferaretur. eū effecit. ⁊ elegiacus vt dicit̄ quidam vocatus ab eo quod elegino eſt inſanio. Conſtat itaq̧ verſus pētameter elegiacus ex duplici penthemimeri heroica prior ex dactylo vel ſpōdeo indifferēter et ſyllaba que ſemipedem facit. poſteriori vero ex duobus dactylis atq̧ itē ſemipede: vt ſumma ſint pedes q̄nq̧ quattuor integri ⁊ ex duplici ſemipede vnus: omnino temporum viginti. ſcāditur quoq̧ hic verſus aliter per pedes integros quinq̧. vt duo primi pedes ſint dactyli vel ſpondei indifferēter. deinde vnus ſpondeus. tum duo anapeſti ſemper tamen poſt duos primos pedes debet ſubijci ſyllaba que dictionem terminet: vt fiat penthemimeris heroica: que ſi breuis ſit: excuſatur vitium a ratione quam diximus in hexametro. Appellatur autem pentametrū elegiacum: quoniam hexametro ſubiectum conſtituit diſtichon. ex quo poema elegiacum ſcribi conſueuit quo omnia Ouidij opera preter metamorphoſin tibulli propertij atq̧ pleraq̧ Martialis epigrammata ſcripta ſunt. Scanditur autem ſic nil mihi reſcribas attamen ip. ſe ve. ni. aut ſic. nil. mihi reſcri. bas. attamen ip. ſe ve. ni.

Quibus pedibus cōſtet verſus pentameter.

Phaleuticum conſtat ſpondeo dactilo et tribus trocheis. vt paſſer delitium mee puelle.

Sapphicū cōſtat trocheo ſpondeo dactylo ⁊ duobus trocheis. vt nocte ſurgentes vigilemus omnes.

Adonicū conſtat dactylo ⁊ ſpōdeo vt nubibus atris.

Aſclepiadeū conſtat ſpondeo duobus choriambis. et pyrrichio. vt ſanctorū meritis inclita gaudia.

Gliconicū conſtat ſpondeo et duobus dactylis vt victorum genus optimum.

Pherecratium conſtat ſpondeo dactylo ⁊ iterū ſpondeo. vt Grato pyrrha ſub antro.

Phaliſcon conſtat quattuor vltimis pedib⁹ verſus heroici. vt aut epheſum bimaris ve corinthi.

¶ Anto. Phaleuticū carmē dictum auctore Diomede a phaleutico illius inuētore: pētametrū a nūero q̄nq̧ pedū: endecaſyllabū a nūero vndecim ſyllabaꝝ ꝯſtat ſpōdeo dactylo ⁊ tribus trocheis. vt paſſer delici. um. me. epu. elle. ⁊ carmē catulli poete Ueronēſis. q̄ eo gn̄e verſus cōplura epigrāmata ſcripſit. Mar. q̧ auſoni⁹ atq̧ Uer. l pape. ¶ Sapphicū carmē a ſapho illi⁹ inuētrice dictū pētametrū a nūero pedū endecaſyllabū a nūero ſyllabaꝝ iiſdē pedib⁹ ꝯſtat q̄b⁹ phaleuticū: ſꝫ alio ordie diſpoſitiꝫ hoc ē trocheo ſpōdeo dactylo ⁊ duob⁹ trocheis. vt nocte ſurgētes vigilemus oēs. recipit āt hic verſus ceſurā poſt duos pedes: qm̄ Hor. l odis fere ſemp obſeruat Catul. nō multū id curat. nā ab vtroq̧ hoc genus carminis celebraꝉ. Alij hoc metrū alit̄ ſcādūt hoc ē p epitritū ſcḋm choriābū ⁊ bacchiū ſic. nocte ſurgē. tes. vigile. mus oēs. nā vt diximꝰ: finalis ſyllaba idifferēs ē. ¶ Adonicū carmē ab auctore q̧ appellatū pētaſyllabū eſt ꝯſtat q̧ dactylo ⁊ ſpōdeo. vt Boeti⁹. nubibus atris ꝯdita nullū fundere pñt ſydera lumē. Cōſueuit hic verſus poſt tres ſapphicos plerūq̧ poni vt claudat tetraſtichō qḋ tribus ſapphicis ⁊ adonico cōſtat. Reperiunꝉ ⁊ adonici ſine ſapphicis: ⁊ ſapphici ſi-

Phaleuticum carmen.

Sapphicū a quo.

Adonicum carmen.

Alcaicum conſtat ſpondeo. iambico ceſura ⁊ duobus dactylis: vt o matre pulchra filia pulchrior.

Alcaicum alterum conſtat ex hippio ſcdo. duobus coriambis ⁊ bacchio: vt te deos oro ſybarim cur properes amando.

Anacreontium conſtat ex choriambo ⁊ bacchio: vt lidia dic per omnes.

Sapphicū alterū hexdecaſyllabū conſtat ſpōdeo tribus choriambis et pyrrichio. vt Horatius nullam vare ſacra vite prius ſeueris arborem.

Archilochiū cōſtat pte vſus heroici: que vocat buccolice hoc eſt pmis tribꝰ pedibꝰ dactylo vl. ſpōdeo deinde dactylo: q̄ buccolice clauditꝰ Poſtea vo tribꝰ trocheis: vt ſoluit acris hyēs grata vice veris ⁊ fauoni.

Dimetrum iambicū conſtat ſpondeo vel iambo indifferenter in primo ⁊ tertio loco ⁊ iambo neceſſario in ſecundo ⁊ quarto. vt iam lucis orto ſydere.

ne adonico ſpermixti: vt apud Senecā i tragedijs. ¶ Aſclepiadeū ab auctore aſclepiade cognolatū duodecaſyllabū hoc eſt duodecim ſyllabarū eſt cōſtās ex penthemimeri heroica q̄ ex ſpōdeo dactylo ſemipede cōficit ⁊ deinde duobꝰ dactylis: vt apud hymnographū. Sctōrum meritis indita gaudia. Alij aliter ſcādunt per ſpōdeū duos choriābos ⁊ pyrrichium ſic. Sctōrum meritis indita gaudia. ¶ Gliconicū ab auctore quoq cognolatū heptaſyllabū eſt cōſtans ex ſpōdeo ⁊ duobꝰ dactylis. vt auctor hymno. rumvicto. rū genus optimū. ¶ Pherecratiū ab inuētore cognominatū heptaſyllabū quoq eſt conſtās ſpondeo dactylo atq iterū ſpōdeo: vt Hora. in. j. carmi. grato pyrrha ſub ātro. ſcandit aūt ſic grato pyrrha ſub antro. ¶ Phaliſcū a phaliſcis italie pplis: qui in cātatiōibꝰ eo vtebātur: tetrametrū eſt: cōſtat em̄ q̄ttuor vltimis pedibus vſus heroici: hoc eſt primo ⁊ ſecundo dactylo vel ſpōdeo indifferēter. tertio dactylo ⁊ q̄rto ſpōdeo: vt Hor. j. car. aut ephesum bima. riſueco. rintbi ¶ Alcaicū ab alceo poeta dictū endecaſyllabū cōſtans ex penthemimeri iābica: q̄ conficitur ex ſpōdeo: iambo et ſemipede in quo ſitꝰ vſus ceſura: deinde duobus dactylis. idem Hora. in. j. carmi. O matre pulchra filia. pulchrior.: Alij ſcādūt p hippiū ſiue epitritū tertiū ſemipedē choriābus et iambum ſic. ¶ O matre pulchra filia pulchrior. Alcaicū etiā alterū: quo idem auctor vſus eſt: cōſtat ex hyppio ſiue epitrito ſcdo ⁊ duobus choriābis: ⁊ bacchio: vt Hora. in eodem. te deos oro ſybarim. cur properes amādo. ¶ Anacreontiū ab anacreōte dictū heptaſyllabū ē cōſtās ex choriābo ⁊ bacchio vt Hor. ibidē. ¶ Lydia dic. per ocs. ¶ Sapphicū hexdecaſyllabū: qd diomedes etiā archilochiū appellat: cōſtat ſpōdeo tribus choriambis ⁊ pyrrhichio: vt Hora. in eodē nullā. vare ſacra. vite prius ſeueris ardorem. ¶ Archilochiū carmē ab archilocho denominatū cōſtat parte carminis heroici q̄ appellatur buccolice: hoc ē dactylo vel ſpōdeo i primis tribꝰ pedibꝰ: ⁊ dactylo i quarta regiōe: deinde tribꝰ trocheis: vt Hor. j. car. ſoluit acris hy. ems. gra. ta. vice. veris. et fa. uoni. Buccolice aūt appellat prior pars huiꝰ verſus: q̄m i carmine buccolico theocritꝰ poeta ſemper illud obſeruat: vt i quarto loco dactylū collocet: quod Vergilius illius alloqui imitator negligit. Superioribus carminum generibus raro auctores vtuntur. Hora. in odis frequēter quare ſi plura exēpla voles. inde petenda ſunt. Dimetrū iambicū in carmine iambico illud eſt. commune qd duo pedes pro vno cōputāt: vn̄ dimetrū quattuor habet pedes. trimetrū ſex tetrametrū octo hoc autem fit q: in vno quoq metro ſine pede ictus ſeu mora quadam: fit illud quoq his verſibꝰ cōmune eſt: qd in locis paribus ſemp habent iambum: in impibus vero indifferenter iambum: ſiue ſpondeū. vnde a iambi frequētia iambici dicti ſunt. Verſus itaq dimeter iambicus qui a latinis quaternarius dicitur conſtat duobus metris. vnde dimeter dicitur: ⁊ quattuor pedibus vnde quaternarius octo ſyllabis vnde octo ſyllabis dici poteſt vt in hymno illo qui ad primā diei horam in re diuina canitur. Iam lucis orto ſydere. Iam lu. ſpōdeus eſt. cis or. iambus. to ſy. ſpōdeus. dere. iambus. q̄m vt ſepe diximꝰ: finalis indifferēs eſt. quare hoc in loco breuis pro longa poſita eſt. Hoc genere carminis maior pars hymnorū compoſita eſt apud reliquos auctores verū vt apud Martialem ⁊ auſoniū: quale eſt huius poete epigrāma ad theonem grāmaticū. Aut adſit interpres tuus. Aenigmatū qui cognitor. Fuit meorum: cū tibi. Cadimigi gellas filias. Melonis albā pagi. iā. Notatq furne ſepic. Gnidioſq nodus prodidit. Hi verſus omnes iambici ſunt acatalectici q̄m in illis nihil deficit: nihil rurſus redūdat. Eſt ⁊ dimeter iambicus catalecticus: qui vna ſyllaba deficit: qualis eſt apud Senecam in tragedia que media inſcribit: q̄m cruenta menas ⁊ qui ſequuntur ſcanditur aūt ſic q̄m ſpōdeus eſt. cruen. iambus tā iambus nas. ſyllaba quod ſi dixeris menades. integrū ⁊ acatalecticū erit dimetrū iābicū. ¶ Eſt ⁊ dimetrū iābicū brachicatalecticū hoc eſt duabus ſyllabis deficiens: quale voluit eſſe illud. Aue maris ſtella. ſed non conſtitit niſi in principio. ſcāditur autem ſic. Aue iambus eſt. maris iterum iambus. ſtella ſpondeus quia in fine breuis pro longa pōt poni qd ſi adiecaſſet placens fuiſſet dimetrū acatalecticum.

Aſclepiadeum.
Gliconicū
Pherecratium.
Phaliſcū
Alcaicū.
Alcaicū alterū.
Anacreontium.
Archilochium.
Vltima cōis ſyllaba ſp erit
De iābicū carminis varietate

Trimetrum iambicū archilochiū conſtat ſpondeo vl iambo indifferenter in primo ⁊ tertio ⁊ quinto loco ⁊ iambo neceſſario in ſecundo quarto ⁊ ſexto. vt Martialis vir celtiberis non tacente gentibus.

Trimetrum iambicum hipponacticū eadē lege cur-

¶ Anto. Trimetrū iambicum archilochium quem Varro Tullius ⁊ Quinti. ſenariū appellāt: conſtat tribus metris: vn̄ trimetrum dictū eſt et ſex pedibus vnde ſenarium iambo: ſz in locis paribus hoc eſt ſecūda quarta et ſexta regione: ⁊ ſpondeo vel iambo indifferenter in primo tertio ⁊ ſexto loco vt apud Martialē: in primo epigrā. vir celtiberis nō tacende. gentibus ſcāditur autem ſic vir cel. ſpondeus eſt. tibe iambus. ris non ſpōdeus tacen. iambus. de gen. iambus tibus iābus

Trimetrum iambicum.

rit qua archilochium. niſi quod in ſexto ſemper h3 ſpondeū. vt Perſi⁹. Nec fonte labra pluì caballino.

Tetrametrū iambicū conſtat iambo vel ſpondeo in locis imparibus. in locis vero paribus iambo qualia ſunt multa apud Plautum ⁊ Terentium.

Dimetrum anapeſticū pindaricū conſtat quattuor pedibus qui plerumq̄ ſunt anapeſti. recipit tñ et alios pedes. vt Seneca. turbine magno ſpes ſollicite.

Tetrametrum trochaicum archilochium catalecticum quattuor metris et octo pedibus minus vna ſyllaba cōſtat habetq̄ in locis imparibus trocheū in paribus vero etiam ſpondeū. vt ſcande celi templa virgo digna tanto federe.

na finalis breuis p lōga ponit̃. Et ē ⁊ aliud genus trimetri iābici: qđ appellat̃ hipponacticū. differtq̄ ab archilochio qđ hipponacticū in fine h3 ſpōdeū archilochiū pro iābicum vt Perſius in plogo ſuarū ſatyrarū. Nec fonte labra proluì caballino. ſcādit̃ aūt ſic. nec fon. ſpōdeus eſt. te la iābus. bra pro. iāb⁹. lui iābus cabal. iābus lino. ſpōdeus. huius repertor fuit hipponax poeta q̄ loco iābi inducto ſpōdeo cōtra legē trimetri iābici metrū inouauit. Itaq̄ archilochiū rectū. hipponacticū claudū appellat̃ a grecis pro tñ ſyllābos tū choliābos: tū ſcazōs appellat̃. Martialis mollē debilitare choliābon. Idē alio in loco appollinarē cōueni meū ſcazon. De quo rurſ. ſinus ponit̃ aut ſcazon: ſpondeū finis habebit. S3 archilochio tragedie maxime ſcribūtur. hipponactico magis vtunt̃ Catullus et

Catullus. Martia.

Martialis. Recipit tñ hic verſus frequenter tribrachū pro iābo ⁊ anapeſtū p ſpōdeo: q2 et ſi nō ſunt earūdē ſyllabarū ſunt tñ eorūdē tēporū. Perſius nec in bicipiti ſomniaſſe parnaſo. Et eñ tribrachus in ſcđa regione Idē memini me vt ſic repēte poeta pdirem vbi anapeſtus eſt i primo loco. Apud eos q3 qui hoc carmine licēſtius vtitur in locis paribus recipit anapeſtū. in imparib⁹ pro trocheū ⁊ anapeſtū. Reperit̃ etiā trimetrū iābicū catalecticū: vt apud Hora. mea renidet in domo lacunar: qđ ſi dixeris lacunare: erit trimetrū. abſolutū. Reperit̃ q3 iābicus ſeptenarius teſte Diomede. q̄ Varronē induxit. ⁊ fit quotiēs ad trimetrū iābicū triſyllabus pes additur. vt apud Teren. nā ſi remittāt q̄ppiā philomene dolores. ſcanditur aūt ſic. nam ſi ſpondeus. eſt remitt. iambus. tant quip. ſpondeus. piam. iambus. philo. pyrrichius. pro iambo. mene. ſpondeus. dolores tripes ē. Tetrametrū iābicū octonariū cōſtat metris quattuor vñ tetrametrū dictū eſt octo pedibus vñ octonarius in locis imparibus vt de dimetro ⁊ trimetro diximus iābo vel ſpōdeo: in paribus pro iambo. Sed hoc gñe carminis poete tñ comici vtuntur nimis tñ licēter. nā alios pedes ita crebro reperiūt vt multi putauerint nō eē carmina. vt Plau. in amphitrione: q̄ me aliter eſt audacior hō: aut ie cōſiderātior. ſcāditur aūt ſic qui. mal. ſpōdeus eſt ter. eſt iābus. auda. ſpōdeus. cior. iābus homaut. iābus: qui con. ſpōdeus. ſideri. ſpōdeus. tior. iābus. Terē. q3 eñ daue nihil loci eſt ſenicie. neq̄ ſocordie ſcanditur aūt ſic. Eñ iābus eſt vero ſpōdeus p iābo daue trocheus p ſpōdeo. nihil. iābus locieſt. iābus ſegni. ſpōdeus cie. iābus neq̄ pyrrichius p iābo. ſocor. ſpōdeus. die. iāb⁹. S3 quēadmodū ait Quin. latini i comedia claudicarūt: cū apud grecos comedie certa legi ſcribitur. Dimetrū anapeſticū pindaricū cōſtat duobus metris: q̄ duo pedes p vno cōputantur: quēadmodū in iābicis conſtat aūt plerūq̄ quattuor anapeſtis recepit tñ vel dactylū vel ſpōdeū in locis paribus ⁊ imparibus pro ſpōdeū. qualia ſunt multa in Senece tragediis: vt in herculis furētis pzlo choro. Turbine magno ſpes ſollicite. ſcanditur aūt ſic. turbine dactylus eſt. magno. ſpōdeus pes ſol. ſpōdeus licite anapeſtus. nā ⁊ anapeſticū dr̄. etiā ſi nullū anapeſtū recipiat. Tetrametrū trochaicū archilochiū. Carminis trochaici genera ſunt complura: ſed ideo ex illis tantū archilochiū poſuimus qđ reliq̄ obſoleta hoc ſolū. qđ ego ſciā: apud auctores ⁊ quidem rariſſime reperitur cōſtat aūt quattuor metris vñ tetrametrū dr̄: ⁊ trocheis in locis iparibus vñ trochaicū appellat̃. nā in paribus ſpōdeū q̄ recipit. Eſt aūt catalecticū: q̄ a tetrametro itegro vna ſyllaba deficit. vt apđ Martianū capellā. Scāde illi tēpla virgo digna tāto federe. te ſocer ſubire celſa poſcit aſtra iupiter: ſcanditur aūt ſic. ſcāde trocheus eſt celi ſpōdeus: virgo trocheus digna trocheus: tāto ſpondeus. ſede trocheus re ſyllaba: qđ ſi dixiſſet federata. fuiſſet integrū tetrametrū trochaicū. Sextus tñ pes vt ait Priſcianus. neceſſario debet eſſe ſpōdeus adducitq̄. Terētiani carmē huius gñis ad pbandū qđ alterius poteſt penultimā pducere vt ſuo loco diximus. Carmen autem eſt Seſcuplos vel vnam vincet alterius ſingulus. Hoc quoq̄ gñe verſus compoſitus eſt hymnus ille. Pange lingua glorioſi prelium certaminis. Ex qua ratione cōuincit̃ mēdū illud qđ in recognitione hymnoꝝ notauimus. vbi vulgo ſcriptum reperitur. Agnus in cruce leuatus immolādus ſtipite. Nam pro cruce crucis repoſuimus: quoniam in tertio loco neceſſario debet eſſe trocheus ⁊ cōtextus q̄ ratio exigit: vt crucis dicamus eritq̄ ordo. agnus leuat̃ immolādus in ſtipite crucis.

Tetrametrus iābicum.

Teren.

Dimetrū anapeſticum.

carminis trochaici genera ſūt plura

Cbri. Tum vocilatio. adhuc extāt alia accentus nola de quibus meminit Diomedes ait eñ accentus quidam faſtigia vocauerunt: alii tenores: nōnulli cacumina retinere maluerunt.

De accentu. Cap. ix.

Cum in reliq̄s grāmatice ptibus nr̄i ſeculi hoies multū aberrarint tū maxime circa vocū accētus ita turpiter lapſi ſunt vt qua minus vitiū latere pōt: eo magis culpādi eſſe videātur. Quāq̄ ſunt iudicio meo venia digniſſimi: qđ eius rei cōſideratio nō tā lectiōe: q̄ viua vti aiunt p̄ceptoris voce conſtare debet hoc igitur in loco nobis reperiendum eſt quod in principio huius quīti libri

Auct.

De accentu. Cap. ix.

Epitome.

Accentum latinū hic habet iuuenis non vt priſci quōdam docuere patres ſed a grecis ad nos quia deſcendit partim ex greco ſumptum accentu.

Accentus nobis eſt dicta proſodia grecis

Atq̄ tonus. quē romani dicere tenorem

Accentus lex eſt. q̄ tēdit ſyllaba ſurſum.
Uel qua deprimitur. vel qua ſignatur vtrumq̄.
Primus acutus erit. qua ſyllaba ſurgit in altum.
Rurſus ⁊ ille grauis. quo ſyllaba preſſa deorſum eſt
Eſt circūflexus. quo ſurgit deprimiturq̄

annotauim' ſyllabā q̄tū ad pn̄s negociū attinet duplicē hr̄e ꝯſideratione̅: aut eīn̄ ꝯſideratꝰ q̄tū ad tp̄is lōgitudinē, in qua ꝓfert: d̄ de re hactenus eſt a nobis diſputatū: aut q̄tum ad illius altitudinē ſiue ꝓfunditatē. de qua i hoc capite qδ inſcribit̄ de accētu diſſeremus. Principio itaq̄ dicit: quā greci ꝓſodiā appellāt latine interp̄tari, tū accentū: tū accentiūculā, tū notā vocis, tū moderamētum, tum vocu'lationē. Totum hoc ex A. gellio noc. atti. li. xij. trāſlatū eſt. Sȝ ⁊ Quintil. auctor eſt: ab eo qδ tonos greci dicant antiq̄s n̄ros accentū etiā vocaſſe tenorē. v̄ba illius i li. j. ſunt Difficilior obſeruatio eſt tp̄ tenores quos q̄dem ab antiq̄s dictos tenores ꝯpio ve̅ declinato v̄bo a grecis q̄ tonos dicunt. Sed ſi v̄bum ex v̄bo īterp̄tari velimus: quā greci ꝓſodiā dicunt: latine īterp̄tabimur accentum a pros qδ eſt ad: pre poſitio: ⁊ ode cātus. Erit igit̄ accentus: quaſi cātus: q̄madmoduȝ li. iii. diximus. Accentus. igit̄. ponit diffinitionem accentus ab antiq̄s atq̄ etiā iunioribus grāmaticis celebratū dicens q̄ accentus eſt certa lex ſiue regula ſiue p̄ceptio accōmodata ad ſyllabā eleuandā, cum. ſ. acuit. vel deprimendā: cum grauat: addextiā tu ad leuandā deprimendāq̄ cum. ſ. circunflectit̄: hoc eſt eleuat̄ deprimiturq̄. ¶ Eſtq̄ accentus triplex. Ex diffinitiōe ſupiori colligitur q̄ accentus eſt triplex. hoc eſt acutus grauis circunflexus. Nā ois ſyllaba dictiōis cū ꝓnunciat̄ aut acuitur tm̄. aut grauatur tm̄ aut circunflectitur. i. p̄rim acuitur. p̄rim grauatur. Sȝ cum de accētu loquimur: p excellentiā de acuto vel circunflexo intelligimus; quem tum p̄dominātem tum p̄ncipalem appellamus. Itaq̄ tā apud latinos q̄ etiā apud grecos atq̄ reliquas natiōes barbaras in qualibet dictiōe vn' eſt tm̄ accentus: q̄ aut eſt acutus: aut circunflexus: neq̄ hr̄e pōt aut plēs acutos: aut plēs circunflexos: aut alterū acutū alterū circūflexū. Nā cū ſit accētus ille p̄dominās: vt ait Diomedes. velut ois vocis. nō mō vnus eſſe debet: imo etiā efficit vt dictiōes inter ſe diſtinguātur. Ois eīn̄ res vt philoſophi dicūt a forma hȝ qδ vna ſit. Cū v̄o accētus circūflexus i ſyllaba lōga ſemp debeat collocari: que duo tēpora in ꝓlatione cōſumit: primū tp̄s accentu acuto alterū graui ꝓfertur: ⁊ ſic colligitur accētus circūflexus: qui ꝯpoſitus eſt ex acuto ⁊ graui. De quo quid nos ſentiamus: ſtatim dicetur ſi prius illoꝝ ſtulticiā coarguerimus. q̄ accentū neſcio quē moderatū finxere. Cuius inuēti artifex quātū ego ſuſpicari poſſum: fuit in primis Alexander a villa dei: q̄ neſcio quibus latinis exagitatus ſibi perſuaſit eſſe apud latinos quartū illū accētuȝ latinis inauditū quē idcirco moderatū appellauit: q̄ īter acutū ⁊ grauē quodāmodo ſit medi' qδ nemo vnq̄ añ illū ſȝ neq̄ poſt illū q̄ſq̄ ſane ꝓperatꝰ de mētis nō mō nō dixit: ſȝ neq̄ ſuſpicat' quidē eſt. iā intelligo quid illū deceperit. Nā cū videret hō natura muſicis quippe qui gallus erat dictiōes quaſdā barbaras hebraicas maxime vehemētiori q̄dā ſono ⁊ pluſq̄ latīe lingue rō patitur i fine acui ſyllabas illarū terminales accētu acuto debere ꝓferri putauit: q̄ v̄o ſcd̄m latini ſermonis rōam accētu acuto ꝓferēde erāt: ipſe noua quadā rōne ⁊ a ſe primū excogitata moderato accētu proferendas eſſe dixit: qui q̄madmodū ipſe putat: tm̄ vincit̄ ab acuto: quātū grauis ab illo ſupatur. Qδ ſi tātopere Alexāder dictiōib' barbaris ꝓſpicere volebat. vt cū ſuo illo vehementi ſono vel ſtridore potius latino hmōi miſcendas eſſe putauerit: nō ex ātiquiorū p̄ceptis: q̄ ſunt de accentu tradita: q̄q̄ imutare debui ſȝ dictiōibus barbaris accentū a ſe nup inuentū accōmodare illū appellaris hyperoxyā. i. ſupacutū aut hiperboliā. i. tranſcendentē: q̄quidē ſupra latinū accen... finales illarū dictionū ſyllabe ꝓferuntur. ¶ Sȝ vide obſecro quā in pernicieȝ alexādrina hec licentia euaſerit: vt cū nos voces barbaras accentu latino mollire debuerimus. imitatores iſti vel poti' Alexādri admiratores ediuerſo conati ſint accentu barbaro dictiōes latinas afferre

Diffinitō accentus

Accentus triplex acutus. ſcȝ grauis et circunflexus.

Alexādrū ꝓperatꝰ de dictiōib' hebraicis ſenſiſſe dicit.

Sed circūflexus et acutus dicitur eſſe
Uerborum accētus grauis eſt quo ſyllaba conſtat.
Que monoſyllaba ſit natura dictio longa.
Circunflectetur ſi non profertur acute.
Syllaba ſi duplex fuerit: ſuſpēde priorem
Que ſi natura longa eſt ⁊ curta ſequatur
Circūflectenda prior eſt reprimeſq̄ ſecūdam.
Si poliſyllaba ſit vox atq̄ penultima longa
Natura ſequiturq̄ breuis. tunc flecte priorem.
Si fuerit longa prior et tunc curta ſequatur
Eſt acuenda prior que ſi breuis eſt acuetur.
Antepenultima. ſed non ſemper regula ſeruit
In primis fallit. vt ſit diſtinctio vocum.

¶ Anto. Circūflexus accent' quemadmodū in eo ſermone diximus in quo eſt a nobis de vi atq̄ poteſtate lr̄arū plixe ſatis diſputatū multa fuerunt in vſu apud maiores n̄ros quoꝝ neq̄ veſtigiū quidē vllū n̄ro ſeculo videmus cuiuſmodi eſt qδ de accētu circūflexo in p̄iciaꝝ agit q̄ cū antiquioribus eque fuerit atq̄ acutus ⁊ grauis ꝓlatus. nemo ē hodie qui illū aut enunciet aut ſi ab illo fuerit ꝓlatus: qui illū auditu p̄cipiat ſenſuq̄ dijudicet. Neq̄ id mirū cuiq̄ videri debet: cū in re huic cognata germaniſſimaq̄ tale aliq̄d acciderit. Nā cum legamus tria muſices genera fuiſſe apō veteres chromaticū. enharmonicum. diatonicū. duo illa priora ſic obliterata ſunt: vt nemo ſit hodie q̄ p̄terq̄ in diatonico gn̄e poſſit canere: ſȝ neq̄ ſi alius caneret i chromatico vel enharmonico: poſ ſet cōſonantias perpēdere atq̄ de illis recte iudicare. Quēadmodū igitur nō rōne aliq̄: n̄ra negli ſed potius maioꝝ n̄rorum negligentia duo illa muſices gn̄a ſūditus interierūt: fortaſſe perierunt: qδ in illis cōſonātiaꝝ ratio erat aliquanto ſcrupuloſior. idē quoq̄ ego ſuſpicor accentui circūflexo accidiſſe: qui ex eo qδ in ſyllaba p naturam longa ſedere amat: neq̄ oēs q̄ ca ſit facile intelligūt. ex incuria vel ignorātie potius noſtri ſeculi cepit in deſuetudinē abi

Muſices tria gn̄a.

Duo muſices gn̄a

Ut puta pone palam. porro ergoq; vna aliaſq;
Que circūflectit ſed ⁊ hec in fine acuuntur.

re. Quod vero quidā exiſtimāt eundem eſſe circūflexum ⁊ quem ipſi moderatū appellāt nimium in ea fallūtur. neq; enī quia alter vt ipſi dicūt: ab vſu receſſit. alter nuperrime inductus eſt eundem eſſe putare debemus: cum circumflexus ī vltima et penultima tā tum ſyllaba. moderatus vero ſuus in penultima ⁊ antepenultima tātum collocet. Sed quāq; propter rei difficultatē a nobis preceptum ſit cōfundere circūflexum cū acuto. quippe qui iā inde ab operis initio teſtati ſum⁹ puerorū eruditiōi. tātū nos introductiōes ſcribere. nihilominus tū regulas huiuſmōi ꝓponimus: quib⁹ antiqui vtebantur: ⁊ nos quoad fieri pōt vti debemus.

Regula de accētu circūflexo.

¶ Prima igitur accētus circūflexi regula ſit: qđ dictiōes monoſyllabe que ſunt natura longe: circūflexo accētu proferunt vt mos. flos. quas dictiōes queādmodū cōſtat natura eſſe lōgas. ita de illis q̄ poſt vocalē duplicē hñt cōſonantē aut vim duarū habētē nō facile liquet. ¶ Scđa regula ſit ꝙ dictiōes diſſyllabe aut polyſyllabe quarū vltima eſt breuis. penultima vero natura lōga eandē circūflectūt: vt finis primā habet natura longā. vltimā vero breuē ergo prima circūflectitur: atq; eadē rōne in romanus penultima circūflectitur. quia natura longa eſt ſequēte breui. In dictionibus grecis vt paulopoſt dicturi ſumus: ⁊ in abſciſſis hic accētus plerūq; in vltimis ſyllabis collocatur. Sed ⁊ lenas viri propriū de quo Juuenalis dixit. Quod captator emat lenas aurelia vendat. Priſcianus dicit vltimā habere circūflexam. ¶ Omnis dictio monoſyllaba. Circa dictionū latinarum accētus tres ponit obſeruatiōes. quarum prima eſt de monoſyllabis. altera de diſſyllabis. tertia de polyſyllabis. ¶ Prima igitur regula eſt: ꝙ dictio vnam tantum habens ſyllabam accētu acuto proferatur: vt id. mos. ſed in priori exemplo accētus acutus eſt. in poſteriori circūflexus: ſed vt pauloante dicebamus cum conſtiterit dictionem monoſyllabam eſſe natura longam: circumflectemus illam: cum nō conſtiterit acuemus. ¶ Omnis dictio diſſyllaba. Scđa regula eſt ꝙ dictio duas habēs ſyllabas priorem ex illis acuit poſteriorem vero grauat. vt deus. Roma ſed in priori exemplo prima acuitur. in poſteriori eadem circumflectitur quoniā Roma primam habet natura longam. dictiones in a deſinentes in nōīatiuo accōr vocatiuo breuiāt. Quare Roma in ablatiuo priori ſyllaba acuta proferenda eſt. Nam cum diſſyllaba dictio quattuor tantū habere poſſit diuerſitates ſyllabarū q: aut vtraq; eſt breuis: aut vtraq; longa: aut prior breuis ⁊ poſterior longa. aut econuerſo prior longa ⁊ poſterior breuis: in hac tñ vltima differentia circumflexus accentus locum habet.

Regula de dictionū monoſyllabarū accentu

Regula de diſſyllabarū dictionum accētu.

¶ Chri. Confundamus circumflexum: huic ſententie aſſentit. Valla dicens. multa q̄ tradunt Diomedes atq; Priſcianus ſuperflua ſunt nunc in lingua latina de accentibus in qua acutus circumflexo non diſtat.

Dictio plures dñs ſyllabas aut penultimam hꝫ breuē aut penultimā hꝫ longam

¶ Anto. Oīs dictio poliſyllaba ſit. Tertia regula duas habet partes qm̄ dictio plures habēs ſyllabas aut penultimā habet breuē ⁊ tunc accent⁹ ad antepenultimā transfert vt dñs anim⁹ legim⁹ aut penultimā hꝫ longā ⁊ tūc in eadē accent⁹ ꝓdominās collocat: nā ſi finalis q̄ ſequit breuis eſt accent⁹ erit circūflex⁹ ſi lōga erit acut⁹ vt ſacerdos roman⁹ ex q̄bus prior acuit. poſterior circūflectit. Supiores vt dixim⁹ regule ad dictionū latinarū accent⁹ ptinēt de barbaris queādmodū vt ait Diomedes: nulla certa regula dari pōt. Nā qđ Alexāder ſcripſit Oīs barbara vox nō declinata latine accentū ſup extremā ſeruauit acutū: nō eſt vſquequaq; verū cum plereq; apud hebreos penes aliaſq; nationes etiam in fine grauentur. Sed hebraicarum dictionum accentu aliās pluribus diſputabitur. Eidem quoq; Diomedi aſtipulantur Donatus atq; Priſcian⁹ qui ex eo putant interiectiones incertum habere accentum. qđ incondita voce. i. plane expreſſa proferantur ⁊ pro cōmoti affectus qualitate confundūtur. ¶ Prepoſitiones prepoſitiue: hoc ideo contingit: qm̄ prepoſitio cum ſuo caſuali quodam modo coaleſcit: ⁊ coniunctio cum eo qđ ſuperioribus coniūgit quaſi vnū corpus efficit. Sed de hoc paulopoſt cum de tranſpoſitione prepoſitionum ⁊ coniunctionū agetur. ¶ Fallunt tñ regule ſuperiores. primo diſtinctione. Cum ſit proprium ſermonis latini vltimas dictionum ſyllabas grauare differentie tamē cauſa placuit eaſdem acui. Ut vna aduerbium pro eo qđ eſt ſimul. vltimā acuit ne putetur eſſe nomen ab eo qđ eſt vnus vna vnū. Ergo pro cauſa vltima acuta profert vt apud Uergiliū in ſexto illius ergo venimus: ne putetur eſſe cōiunctio: q̄ prepoſita oībus ſyllabis grauat. Eodē modo puta ꝓ eo qđ eſt ſicut: ⁊ pone ꝓ eo qđ eſt retro. vt perſi⁹ hoc putat nō iuſtū illud male Uer. in. ij. en̄. pone legūt ſinuātq; ne putent eē ſcđe ꝑſone imperatiui modi. palā ꝓ eo qđ publice: ne putet eſſe actūs ab eo qđ eſt pala pale Porro ꝓ inde vel certe: ne putetur eſſe dtūs vel ablt̄ūs ab eo qđ eſt porrū porri. Eo quoq; ⁊ illo aduerbia ꝓ eo qđ eſt ad eū locum ⁊ ad illum locū ne putētur eſſe pronoīa: ab is: ea: id: ille: illa: illud. Alias etiam pro alio tpe: ſiue loco: cuius extrema ſyllaba teſte Priſciano circūflectitur: ne putet eſſe actūs pluralis ab eo qđ eſt alius alia aliud. Quod ſi auctores ī his voluerūt facere diſtinctionem cur nō ⁊ ī illis falſo ſedulo modo forte repente ⁊ ſimilibus: ne putentur eſſe caſus obliqui ab eo qđ eſt falſus ſedulus modus fors: repens. Sed reſpondebūt opinor differentiam in illis tantum eſſe faciendā: in quibus auctores facere voluerunt. Idem quoq; Priſcianus. lib. xv. ſcribit compoſita ab inde vt deinde: perinde: ſubinde: antepenultimā habere acutam: vel quia per adiectionem habent de vel q: prepoſitiones ſeparate grauantur ⁊ vt cōiuncte eſſe oſtendātur: accentum in his aſſumpſerunt acutū quemadmodum et coniunctio ſi ⁊ ne aduerbium et alius nomen cum preponuntur huic particule quādo transferunt accentum in antepenultimam vt compoſita eſſe intelligantur vt ſi quando aliquādo. Simile quiddā in hoc aduerbio interea loci faciendum eſſe Priſcianus putat. Sed eſto aſſentiamur Priſcia. atq; ſui ſeculi grammaticis in his que antiquiores ſtatuerunt quid in illis a longe de lōge deinceps deorſum etiam ne accentum corrumpemus: faceſſat obſecro vos per deum immortalem tantum dedecus a ſermone latino et niſi vbi nos neceſſitas maiorum auctoritate diffinita coegerit nunq̄ ab accentu regulari diſcedamus atq; illam feditatem imprimis fugiemus: quam voces latine reformidāt cum accentu illo ſuper acuto proferuntur. Atq; vt ſemel dicam quod hac de re ſentiam ſemper in accentu latina regula eſt obſeruanda preterq̄ vbi optimi auctores aliter eſſe faciendū cenſuere. Quos autem velim optimos intelligi: iam in principio huius operis teſtati ſumus. Quod cum auctoritate ſemper vt diximus: faciendū ſit non tamen ita fieri debet: quemadmodū iſti putāt vt accentus grauem ſuperet: ſeſquitono ſed ſemitono vel potius dies hoc eſt non ſuo illo acuto qui latinis inauditus eſt: ſed demēti atq; accentu ⁊ fere qualis ille eſt quē ipſi moderatum appellant.

Prepōnes ꝓpoſitiue

Uerg.

Perſius.

Priſcia.

Quintili.

¶ Chri. Omnis dictio poliſyllaba. Hoc ex Quintiliani libro primo excerptū eſt ait enim. Nam quia omni

voce acuta intra numerū trium ſyllabarum continetur ſiue ea ſint in verbo ſole ſiue vltime ⁊ in his aut pro xima extreme: an ab ea tertia trium porro de quibus loquor media longa aut acuta aut flexa erit eodem lo co breuis vtiq₃ grauem habebit ſonum ideoq₃ poſitam ante ſe id eſt ab vltima tertiam acuet. eſt aūt in om ni voce vtiq₃ acuta: ſed nunq̄ plus vna voce vltima vnq̄. Ideoq₃ in biſſyllabis prior. ❡ Primo diſtinctione. Gellius
Gel. lib. vj. voces huiuſmodi cum ex communi ſignificatione in rei certe proprietatem concedunt diuerſitate accentuum ſeparantur.

Dictio preterea ſi ſit conſciſa manebit.

Integer accentus in eadem ſede locoq₃.

Cum coniunctiue voces et prepoſitiue.

Diſſimulantq₃ tonos ſemp ſemperq₃ grauentur

Si poſtponuntur retinebit finis acutum.

❡ Anto. Secūdo abſciſiōe. Fallit preterea Fallētia
accentus latini regula in quibuſdā dictioni ad regulā
bus abſciſſis que in eadem ſyllaba retinēt primā ſu
accentū principalem in qua erat ante abſci pra poſi
ſionem quemadmoduz in omnibus ppriīs tam.
ſecunde declinationis. terminatis in ius q̄ apud antiq̄ores fecerūt vocatiū us mutata i e vt hic v̄gilius o virgilie hic mercuri⁹ o mercurie ātipenultima acuta. Abiecta vero e a finali o Vergili o mercuri penultima acuit q̄uis ſit breuis qd̄ eſt cōtra regulā latinā de dictionibus poliſyllabis. Quāq̄. P. nigidi⁹ vir ſui ſeculi preter vnū. Ci. oīm eruditiſſimus putauerit in caſu vocādi huius nominis Valerius primam ac centu acuto eſſe proferendam. Qd̄ ⁊ ſi Gellius libro. xj. noc. attica. ſcribit nō defuiſſe qui irriderent. ego tan- In as gē
tum Nigidio tribuo vt libentius velim cū eo errare. q̄ cum omnibus grammaticis verum dicere. Et nomi- tilia.
na gētilia terminata in as. vt hic hec hoc arpinas larinas tholoſas. Pro quibus antiq̄ores dicebāt arpina tis arpinate larinatis larinate tholoſatis toloſate q̄ acuūtur in fine vel poti⁹ auctore Priſci. circūflectūtur:
qd̄ etiā de duob⁹ illis pnominib⁹ noſtras ⁊ veſtras intelligendū eſt que ⁊ ipſa quodāmodo gētilia ſunt. Syncopa
❡ Abſciſſa quoq₃ ſunt illa donec: pro quo antiquiores dicebant donecum: quod apud Plautū multis in locis ta.
legimus huc adhuc iſtuc illuc pro quib⁹ hucce iſtucce illucce: illi dicebāt. Et cōpoſita a dic duc fac. que vidētur Cōpoſi
abſciſſa a dice duce face: vt benedic maledic. deduc educ. benefac q̄uis de cōpoſitis a facio nō liquet quo accen ta a dic
tu q̄buſdā in locis pferri debeāt. Nā latiarū exigit vt bn̄fac malefac: ⁊ benefacis bn̄facit malefacis: malefacit duc et fac
⁊ ſyllaba antepenultima acuta pferam⁹. De illis enī q̄ in cōpoſitione mutāt a in i nihil eſt dubitādū: qd̄ accē. Error: em
tū regularē ſequanł. Sed neſcio qua de cā iunioib⁹ grāmaticis placuerit priuilegio quodā vti in cōpoſitis ab moderno
hoc verbo facio facis. cum in compoſitione a non mutatur in i. vt in ſecunda et in tertia perſona preſentis rū grāma
indicatiui modi numeri ſingularis penultima accētu acuto pferatur. vt benefacis: benefacit: tepefacis tepe ticorum
facit cū penultima breuis ſit. Pari licētia vtuntur in cōpoſitis ab illis appendice fio fis cum ratione declina damnat ⁊
tionis monoſyllabum efficitur in fine. nam₃ accētu acuto efferuntur: vt tepefis tepefit: calefis calefit. Quid
quod video grammaticis quibuſdam placuiſſe vt quotiens preſens indicatiui pro preterito eiuſdem ponitur Fallētia
quia tertia perſona ſingularis pauciores habet ſyllabas quaſi abſciſa in fine circunflectetur: vt audit pro au alia ad re
diuit. fumat pro fumauit. Ediuerſo barbara nomina in fine acuta: que ſyllabe extenſione latina efficiūtur gulam p̄
in eodem loco habent accentum in quo erat cum eſſet barbara. vt iacobus ſathanas: ioſephus: ⁊ ex hiſpanis mūlam.
iſabel iſabela. leonor leonora. ❡ Tertio tranſpoſitione. Fallit quoq₃ accentus regula cū prepoſitiones poſt ponuntur ſuis caſualibus quod eſt cōtra illarum naturam. Cum enim prepoſitiones omnibus ſyllabis gra uentur: atq₃ vt auctor eſt Quinti. ita caſui iungatur. vt diſſimulata dictione ſub vno accentu cū ea enuncien tur: vt veluti in vna dictione vna tm̄ ſyllaba ſit acuta vel circūflexa ſi poſtponunł aut per ſe ⁊ abſolute pnun cienł: regularē ſeruāt accētū: hoc eſt qd̄ monoſyllabe accentu acuto diſſyllabe vero priore acuta proferri dn̄t: vt Verg. v. eneidos trāſtra p ⁊ remos. Et in. vij. Decus imperiiq₃ latini te penes. Aut ſi dixeris penes que ps orationis eſt: aut prepoſitiones accuſatiui ſunt ad apud ante. Differētie tm̄ cauſa prepoſitio poſtpoſita q̄nq₃ acuitur in fine. Verg. j. enei. Errabāt acti fatis maria omnia circū. vbi Seruius inquit accentū poni cōtra morē latinū ſ₃ corrupte hoc fieri q: ppoſitio poſtpoſita corrupta eſt. In quo ego Priſciano poti⁹ aſſentior q̄ Seruio: neq₃ enī vltima ob eā rationem acui debuit: q: poſtponił: nā ea rōne oēs ppoſitiōes diſſyllabe acue renł in fine cū poſtponunł. ſed differentie cauſa. Qd̄ et Quintilian⁹ ſcribit nonnullis grāmaticis placuiſſe vt dictiones quedā pp̄ter vocū diſcrimina acuto ſono in fine pferenł: vt apud Vergi. in. iiij. enei. Que circū litto ra circū piſcoſos ſcopulos: vt ſi non acuerent circus circi videreł: ſed id ſibi nō placere oſtendit q̄m vt dixim⁹ prepoſitio ppoſita oīb⁹ ſyllabis grauał. Eſt tm̄ eodē Priſciano auctore q̄n prepoſitio poſtpoſita grauał omni bus ſyllabis hoc eſt ſi grāis ſequatur reddit⁹ ſuprapoſito caſuali: vt ſi dixeris virtutē pp̄ter imperatoris: aut ſi al terū caſuale ſine cōiunctione ſequał: vt Ver. in. iiij. Te pp̄ter eundē extinctus pudor. Qd̄ ſi media ſit coniun ctio nihilominus ſeruit regula vt qd̄ ex Ver. attulimus trāſtra p ⁊ remos. At vo ppoſitio cōpoſita in vnum corpus coaleſcit cū ea dictiōe: cui p cōpoſitionē adheret. itaq₃ cū ea vnū habet accētū predominantē vt pficio perficis pfeci. In prima enī ⁊ vltima p grauał in media acuił. Qd̄ ſi poſtponał aut ſoluta eſt: ⁊ p ſe vt dixim⁹ accentum habet. aut cōpoſita ⁊ tunc aduerbium ex vtraq₃ dictiōe conficił vt hactenus: quatenus. Nam ſi te nus cōpoſita nō eſſet priorē ſyllabā acueret. Cum quoq₃ ppoſitio a poſtpoſita ſillis pronoīb⁹ me: te: ſe: nobis vobis cōpoſita eſſe intelligił. Itaq₃ ſemper cū illis grauatur. Sunt tamē qui dicūt enclitice particula vim tunc habere: at ideo attrahere accētū ad ſyllabā precedentem. Quod de prepoſitione diximus: etiam de con iunctione dici poteſt: nam prepoſitiua vel communis ſi poſtponatur finalem ſyllabā acui vt ſi dixeris cur it: mouetur igitur alias omnibus ſyllabis grauatur.
❡ Ebri. Tertio trāſpoſitione. Quinti. j. nam cum dico circum littora: tanq̄ vnum enuncio diſſimulata disti ctione: itaq₃ tanq̄ in vna voce vna eſt acuta. Quod idem accidit in illo troie qui primus ab oris.

Attrahit accētum vox attractiua prioris

Particule finalem: acuendo quattuor hec ſunt.

❡ Anto. Quarto attractione. ēclesis grece la tine dicił attractio: dicit igił q dictiones en Dictiōes
clitice. i. attractiue attrahunt ad ſe accentū enclitice.
ſyllabe p̄cedētis: hoc eſt attrahēdo ad ſe can i. attra
dem acuūt. Verg. j. enei. O q̄ rex hominūq₃ ctiue at

Cum ſimul ⁊.qȝ.ne:ve:q̄ cum ꝓnomine iungis.
Finales acuit percũctans teqȝ roganſqȝ
Hebree voces plerumqȝ in fine acuuntur.
Non tamen ⁊ ſemper quia ſepe in fine grauantur
Id quod alexander deceptus forte putauit.
Si caſus grecos vſurpet ſermo latinus.
Accentu greco talis eſt vox referenda.
Greca ſit ac ſi vox ſed declinata latine.
Accentus noſter caſus moderabitur illos.

℄ Finis.

trahunt ad ſe accẽtũ ſyllabe precedẽti

deorũqȝ ſyllabarũ vtrobiqȝ acuiꝫ: nõ queadmodũ imperita multitudo ſolet acuere: ſed modice atqȝ vt ſupra diximus: ſono quodaꝫ moderato. Particule ꝟo encletice ſunt tres qȝ:ne:ve:qũ ꝓnoib' ꝗnqȝ poſtpoſita. ℄ Quinto idiomate:idioma īterpretatur līgue proprietas. Nã vna q̄qȝ lingua hꝫ aliq̄d ꝓpriũ atqȝ ſuũ:quẽadmodũ latine ꝓpriũ eſt acuere accentũ in aῑ̃penultima ſi penultima ſit breuis. ſi ꝟo eſt lõga in eadẽ accẽtũ collocare. quã rationem ſermo grecus non ſequiꝫ. Antropos enim penultimã habet longã. tñ accentus apud illos in aῑ̃penultimã trãſfertur: atqȝ ediuerſo theologia penultimã habet breuẽ tamẽ illi accentũ in eadẽ collocãt.

Dictiões grece ſi cũ lr̃atura greca latio miſceãtur accentũ grecum retinent.

Dicat igitur ꝙ ſi dictiones grece cũ litteratura greca ſermoni latino miſceanꝫ: accentuꝫ quoqȝ grecũ retinẽt:vt ecce ſimois penultimã breuiat:vt apud Vergiliũ.j.eñ.vbi tot ſimois correpta ſub vndis:vbi Seruius inquit hoc nomẽ integrũ hoc eſt cũ greca lr̃atura ad nos tranſit:vñ ſuo eſt accentu ꝓferenduꝫ. Nã ſi eſſet latinũ in aῑ̃penultima haberet accentũ: quia ſcḋa a fine breuis eſt huiuſqȝ. Seruius eodẽ mõ piphas penultimã habet breuẽ:vt apud Ver. ij.eñ. Vna ingens piphas ⁊ equoꝝ agitator achilles. tñ accẽtũ habet in penultima. ait nãqȝ idẽ Seruius ibidẽ. Periphas in fine accentũ nõ habet ne femininũ ſit:nec ĩ tertia a fine:qȝ nouiſſima lõga eſt ergo in ri. hoc eſt in penultima habꝫ accẽtũ. E cõtrario epiros penultimã hꝫ lõgã Ver.j.geor. E liadũ palma epiros equarũ accẽtũ tñ hr̃e in aῑ̃penultima. Seruius idẽ teſtaꝫ his verbis. Sane epiros grece ꝓferꝫ: vñ etiã e habet accentũ:nã ſi latinũ eẽt pi. hr̃et qȝ lõga eſt. Sed qm̃ accẽtus grece non mõ nobis incogniti ſunt verũetiã apud illos ꝑ ſingulas prope dictiones ſparguntꝫ:neqȝ in vnã quandã obſeruationẽ reduci poſſunt quotiens nobis accẽtus greci ratio non cõſtiterit:etiã ſi lr̃atura greca ſit:latinis illũ regulis moderabimur hoc eñ p̄ceptũ multũ cautius atqȝ prouidentius eſt:⁊ minus errori obnoxiũ. Qḋ ſi lr̃atura ⁊ greca ſimul ⁊ latina fuerit: qḋ in pleriſqȝ dictiõibus reperiꝫ:accentu potius latino vtemur:quotiẽs greca latinis miſcem'. Vt buccolica:georgica:teſte Seruio in ꝓhemio buccolicoꝝ apud grecos in fine hñt accẽtũ apud nos in tertia a fine. Nã vt in vltima ſit latinitatis vitat ratio:vt in penultima nõ ſit latinitatis efficit rõ. Iã noibus grecis in ia. terminatis q̄ꝗqȝ apud illos ꝑ ĩ iota ſcribunꝫ:nemo ſane mẽtis accẽtu nr̃o dicet eſſe ꝓferẽda hoc eſt aῑ̃penultima acuta:cũ penultima ſit breuis: cum p̄ſertim nũqȝ fere niſi declinatiõe latina in illis vtamur:vt phãtaſia:cirurgia:melãcolia:ſophia:philoſophia:categoria:vſia. Et cõpoſita ab archia:qḋ interpretaꝫ principat':vt monarchia:hierarchia:tetrarchia et a logia:vt theologia:aſtrologia:ethymologia. Et a graphia:vt orthographia:coſmographia: chronographia. Et a machia:vt gigantomachia:naumachia: batracomyomachia. Et a nomia:vt aſtronomia: cironomia:antionomia. Et q̄ diximus hr̄e i. breuẽ ãte a. cũ de vocali ãte e vocalẽ correctione ⁊ ꝓductiõe dicebamus ſuperius in dictionibus grecis. Oĩa inquã illa accẽtu acuto in penultima ꝓferẽda ſunt:⁊ ſi cũcta barbaries in in me vnũ cõiuret:imperiũqȝ faciat:q̄ñquidẽ poſſuꝫ ego illos vnico rationis clypeo facile refellere. E cõtrario in illis q̄ ꝑ ei dipthõgõ ſcribunꝫ apud grecos:q̄lia ſunt dulia:hyperdulia:latria idolatria:hermania: nõ hermania vt iſti dicũt perihermenias:ſed perihermenias. pedia:mechia:xenodochiũ: orphanotrophiũ:periſterotrophiũ:ichthiotrophiũ. Omnia inquã hec in penultima accentum habent. In dictionibus quoqȝ grecis contra latinitatis rationem accentus circunflexus in fine pleriſqȝ locatur quemadmoduꝫ in omnibus genitiuis pluralib' qui apud illos in on terminantur: vt epigramma:epigrammaton: et aduerbia que in os: vt ſophos:amobibolus:ſed quẽadmodũ ſupra diximus:quotiens huiuſmodi ſermoni latino miſcentur:potius accentu latino modulanda ſunt. ℄ Sexto interrogatione. Nã vltime ſyllabe clauſularũ que interrogatiue proferuntur quodãmodo eleuande atqȝ ſuſpendende ſunt: idcirco diximus eas accentu acuto eſſe proferendas.

Vergili'

Lr̃atura ſi greca ſimul et latina fuerit vt in pleriſqȝ dictionibus reperiꝫ accẽtu latio poti' vtemur.

Luca.

Luca. in principio pharſalie quis furor o cives:que tanta licentia ferri gentibus inuiſis latium prebere cruorem:hic vltima ſyllaba ſuſpenditur:atqȝ accentu acuto profertur.

Epitome.

Puncta quib' in latina vtimur orone inuenies in hoc capite tradunt̃ ⁊ quot ſint latie locutiõi neceſſaria ⁊ an pũcta q̃ periodũ virgulã parẽteſim ⁊ interrogatiuũ dicimus ſint neceſſaria.

Quemadmoduz in ſermonis ductu neceſſe eſt fieri quaſdam ſilentij diſtinctiones: tum vt auditor intelligat clauſularum diuerſitatem: tum etiam vt is qui loquitur capto ſpiritu maiori acrimonia pronunciet. idẽ quoq; faciam⁹ oportet in ſcripto. vt ꝑ quedaz ſigna confuſionẽ illam diſtinguamus. Eſtq; illud ĩprimis aĩaduertẽdum duas tantum eſſe notas: quibus eruditi omnem contextus ambiguitatem diſtinguũt. dicẽte Hieronymo in ꝓlogo Eſaie Sed qḋ i Demoſthene ⁊ Tullio ſolet fieri vt per Cola ſcribantur ⁊ cõmata. Nã qui quas appellãt periodos. virgulas et parẽteſes addiderũt: nullos habẽt auctores cum ecõtrario ſacre ſcripture libri colo et cõmate cõtenti ſunt.

Due note q̃bus oẽm ambiguitatẽ lectorẽ tollim'

Eſt igitur comma: quod per duo pũcta deſignatur quotiens oratiõis tractatus eo peruenit vbi oratio cũ verbo. aut aliquo vim verbi obtinente finitur: ſed tñ aliam quãdam orationem ſibi adiungi deſiderat. vt conuertente domino captiuitatem ſyon. vel cũ ↄuerteret dñs captiuitatez ſyon.

Comma quid ſit.

Comma vñ dicitur

Cõma autem dicitur a copto verbo greco quod eſt icido. Unde latine poteſt appellari incĩſio. quoniã ſuo loco iciditur oratio.

Colũ q̃lit ſignatur ⁊ vbi ponit̃

Colum cuius nota punctus eſt: ponitur vbi clauſula finitur: atq; quieſcit vt cum conuerteret dominus captiuitatẽ ſyon. facti ſumus ſicut conſolati. ſunt quoq; q̃dam loca in quibus neſcias an oratio que ſequitur ex ſuperiori dependeat vt dixit dominus domino meo: ſede a dextris meis. hoc loco comma colum potuit eſſe. Colum quoq; ponimus inter ſingulas partes orationis que per articulũ aut diſſolutum ſine cõiunctione adnectũt. vt grãmatic⁹. rhetor. Geometres. Pictor aliptes. Cãtat. Amat laudat noſtros mea roma libellos. effecte grauiter cito nequiter. Euge beate Non tñ diſſimulauerim oportunã eſſe notam interrogationis in fine clauſularuz quas interrogatiue: aut cum interrogatione admiratiue proferimus: vt hic pietatis honos. Sic nos in ſceptra reponis tu ne ille Aeneas quem Dardanio Anchiſe. alma Uen⁹ phrygis genuit Simoentis ad vndã. Pretermittere vero nullo modo poſſum qḋ video. Quintiliano exactiſſimo harum reruz iudici placuiſſe vt quotiẽs dictio eſſet ambigua vel ſignificatione vel declinatione vel mutatione in aliam partẽ orationis: ambiguitas illa ſuperimpoſito apice tolleretur. Eſto exempli gratia occido ſi habet apicem in prima ſyllaba ſignificat in ea eſſe accentum predominãtem. ſequentemq; eſſe breuem ꝓferriq; accentu graui valetq; tunc occido. id eſt pereo quod ſi ſuper ſcḋam ponat̃ apex ſignificat ſyllabam illam eſſe lõgã in eaq; proferri accentum predominãtez. vt occido valetq; pro eo quod interficio. ꝑterea cum indifferenter dicamus muſa noĩatiuo vocatiuo ⁊ ablatiuo. Si vltime ſyllabe apicem apponas ſignificat tantuz eſſe ablatiuũ aut ſeptimũ caſum. Si vero pone apicẽ habeat in finem appoſitũ. ſignuz eſt eſſe prepoſitionẽ ſiue aduerbiũ alias vo manifeſtum eſt eſſe verbum.

Occido Pereo

Finis.

¶ Andreas Vaurētinus Serranus: Joanni Gaſqueto: Joāni Lauerniſſe Baſordano: ⁊ Stephano Peyrere Aginnino iuuenibꝰ perq̄ eruditis. S. P. D.

Quom Aginni in bonaꝝ lr̄aꝝ emporio celeberrimo poeticen optimis boneſtati ſtipēdijs publicitꝰ enarraremꝰ. Multoꝝ ⁊ familiariū: ⁊ amicoꝝ quotidianis acti precibus. Artis quoqꝫ metrifice p̄cepta ſumus enixiſſime profeſſi. Sed cū multi diligēter de hac re ſcripſiſſent: heſitauimus quē ex illis potiſſimū enarraremꝰ. Tandē mentē ſubijt: non quē ego: ſꝫ quē ſcholaſtici (quoꝝ turba freq̄ues ab nr̄o ore pependit humanitatē ſenſibꝰ imis inſertura) vellent a me debere capi ⁊ edoceri: quēqꝫ diſcipuli plurimū ſequerenť ⁊ tractarent. Quare ego manibus oīm teneri cōſpiciēs ⁊ teri. Helij Antonij quē nebriſſenſeꝫ vocāt. introductiones grāmaticas: Ratꝰ ſū optime ſucceſſuꝝ: ſi illius librū quintū de ꝓſodia ſcriptū enarrarē. Sꝫ aliter res ſe habuit: ſiquidē ꝓgrediēs paꝝ accurate de re ab eodē authore ſcriptū cōperi. Quare eniti placuit diligētius hāc rē noſtros edocere: nec quid qđ ad rem ꝑtineret preterire. Collegimus ergo multa: et plura quideꝫ q̄ ille ſcripſerit: vir alioqui eruditiſſimus. Sed q̄d collecta noſtris dedimꝰ: qua re nō cōtenti hortati ſunt quoqꝫ vt darē ipreſſoribꝰ: vt latiꝰ emanarēt: quoqꝫ pluribꝰ ꝓdeſſem. Ergo hec Antonio q̄ꝛ is iam paſſim enarrareť: addēda curauimus. Sꝫ ita vt vbi Antonius p̄ceptū finiuerit nos e veſtigio collecta iunxerimꝰ cū Autoruꝫ noībus: ex quibꝰ nos tot ⁊ tanta deprōpſimꝰ: qđ a nobis niſi indigne aliter fieri nō poterat. Q̄ oīa vobis iuuenes optimi damus ipartimur: ⁊ dedicamꝰ. qđ vos ad hanc rē ꝓgreſſos eruditiores fieri optamus: ⁊ qđ noſtri nois ita eſtis amatores: vt mea ſoliꝰ veſtigia ſequamini quā ob rem rōnē a me haberi oportuit: qua me veſtrū quoqꝫ memorē ſignificareꝫ. Accipietis igiť hoc noſtrū ſed perq̄ exiguū munus: qđ noſtre eternū ſit pignus amicitie: q̄đ quoqꝫ quoſuis lecturos poſcimꝰ imo: aelſū quoqꝫ Nebriſſenſeꝫ taꝫ ſuccincti opis autorē deprecamur ne nichili verba putet nos oppoſuiſſe qđ iunioꝝ ſit incremēta rebꝰ quibuſcūqꝫ dare: qđ admodū erudite poſt Ariſtotelē proteſtať. Marcellus trigeſimo ſcđo digeſtoꝝ libro nature cōgruere humane. Sꝫ ſatis volumus hec vos tm̄ valete. Aginni ad ſupputationē romanā ab ſalutifero partu anno. M. D. xv. Jdibus Aprilis.

¶ Joannes Gaſquetus ad dominū Vaurētinū.

Montalbana colens gaſquetus tecta: rependit
Andrea meritas tanto pro munere grates.

¶ Joannes baſordanus ad eundem.

Has quoqꝫ condomij muſarum ſacra profeſſus:
Baſordanus habet tibi vaurentine perennes.

¶ Stephanus peyrera ad eundem.

Non habitans peyrera lares belmontis abibit
Oblitus: meritas grates ſerrane rependit.

¶ Guilhermus Sabaterius Vaurentini
diſcipulus ad lectorem tetraſticon.

Qui petis extructo numeros depromere verſu:
Huc ades: hoc lecto codice doctus eris.
Poſt nebriſſenſem meus incrementa poetes
Junxit: vt vlterius addere nulla queas.

¶ De dictionū peregrinarum ꝛ quarūdam aliarum accentu opus vtiliſſimum.

¶ Epitome.

Non omnia nomina hebraica accentum in vltima ſyllaba habere contra Alexandrum.

Alexāder dogmatiſtes.i.ꝗ ſibiipſi atq; illis ꝗ modo in ſua verba iurarūt precepta quedā reliq̄s oībus inaudita ꝓpoſuit illud in primis tradit: qḋ illi cantāt:amant laudāt:ꝛ quaſi oraculū quoddā appollinis pre ſe ferūt. Oīs inquiunt barbara vox nō declinata latine accentū ſup extremā ſeruabit acutū. Credas ex eadē officina ẜ ꝓdiſſe:vñ alia hmōi ꝓcepta ꝗ sermōis latini reliq̄as fundit⁹ euerterit. Sʒ eſto:neſcierit latine ꝙ ſua etate res lr̄aria dormiebat:q̄d: nōne cū de barbaris ẜ eſt hebraicis dictionib⁹ ꝓcepta dabat:oportuit hebreos cōſulere hꝯ de reb⁹ quaꝝ ignoratione tenebaẜ. Sed ꝙ in gallia res geſta eſt:nō erat illi copia hebrei cuiuſdā preceptoris:vñ illa diſceret:q̄d:reliquaꝝ nationū aſellos bipedes ita ne oportuit rōnis habenas alteri permittere:vt quacūq; duceret ſequerenẜ: Neq; eñ ea fuit auctoritate. Alexād. ꝗ Pythagoras cui⁹ diſcipuli ſatis magnā in reb⁹ dubiis ꝓbationē afferre putabanẜ ſi ab illo ſe audiuiſſe dicerēt.vñ emphaticō apō illos erat ipſe dixit. Cū igiẜ illō ſit oīm ſimul grāmaticorū ꝯſenſu receptū dictiones peregrinas:niſi litteraturā mutauerit:cū ſuo accētu ad nos migrare oportere ꝯſulam⁹ iā non hebreos:quoꝝ gen⁹ iuſtiſſime quodā dei iudicio nō ſn̄ ſine magna lr̄aꝝ iactura extinctū eſt:ſed vnū quēpiā ex regeneratis nup in xp̄o vel mediocriter hebraice lingue peritū:ꝛ cōperimus tertiū quodq; verbū apud illos.ēt ex hꝯ q̄ latinā declinationē admittere non pñt.accentu acuto in penultima atq; ēt nōnunq̄ in tertia a fine ꝓferri debere. Itaq; cū dicim⁹ Abel accētu in fine acuto:nō grece ꝓferimus q: apud illos in fine grauaẜ: nō latine:q: nullū latinū nomē niſi corruptū vltimā acuit:nō hebraice:q: illi primo accētu ꝓferūt. Igiẜ nullo harū triū linguaꝝ: q̄b⁹ eccl'ia vtiẜ:ſed ſuo hoc eſt ab ignorātia nato accētu iſti ꝓnūciāt cū ꝓferēdum ſit Abel accētu in p̄ma.atq; pari rōne nō dicemus accētu acuto in fine abiſai ſed abiſai in penultima.nō abimelech:ſed abimelech nō berſabe:ſʒ berſabe.nō carnaim:ſʒ carnaim.nō coeleth:ſʒ coeleth:nō caſleu:ſed caſleu nō eſau ſʒ eſau.nō ezel:ſed ezel.nō engadi ſed engadi:nō ephrata ſed ephrata.nō gomer ſed gomer.nō iezabel ſed iezabel.nō iſboſeth ſed iſboſeth.non miphiboſeph ſʒ miphiboſeth.nō lamech ſed lamech.nō matuſalē:ſed matuſalē.non ramatha: ſed ramatha.nō rānatha ſed rānatha.nō iared: ſed iared nō heber ſed hebet.nō iapheth ſed iapheth.non luza ſʒ luza.nō tamathaim ſʒ tamathaim.nō ephraim:ſed ephraim.nō berzellaim ſed berzellaim.nō iſai ſed iſai.nō madai ſʒ madai.nō edrai ſed edrai.non vlai ſed vlai.non ſale ſed ſale.nō eliezar ſed eliezar.nō phares ſed phares.nō zarā ſed zarā.nō ſopthim ſʒ ſopthiʒ nō ꝓpe alia innumera ꝗ ꝑperā ab ignaris hui⁹ lingue atq; rōmis lr̄arie ꝓferunẜ. In tertia ꝗ a fine cōplura ex hebreis nō declinatis enūcianẜ accētu acuto.vt ionathā:nō ionathā.oſanna nō nō oſanna.nabuchodonoſor ſi nabuchodonoſor mahaleiel nō mahaleiel. Atq; ex hꝯ etiā ꝗ declinanẜ nō vrias in penultima ſed vrias in tertia a fine nō thobias ſed thobias.non gomorrha ſed gomorrha.non togorma ſed togorma. Sed de his infra pluribus differendum eſt.

Gallia iudeos expulſa.

Hebraice dictiones accētu acuto ī penultima ꝓferuntur

Abel accētum hʒ in prima et alia noīa vbi hic dicuntur.

¶ Epitome.

Dictiōes hebraicas latine declinatas accentum habere latinum.

Ex ſuperiori regula ꝯſequēs illa eſt oēs dictiones hebraicas ſi latina declinatione inflectanẜ:etiā accētus latini rōnem ſequi debere.hec ꝓceptio ab oīb⁹ in cōe grāmaticis recepta eſt atq; ꝯceſſa:ſed neq; diſitenẜ eā grāmatiſte:quādoquidē ipſi dicūt ſi latine nō declinenẜ accentū habere acutū in fine:igiẜ ediuerſo ſi latine declinenẜ latinū accentū habeāt oportet. At ꝗ hec preceptio latiſſime pz:idq; nō modo in hebraicis dictionib⁹ ſʒ etiā in his ꝗ in latinū ſermonē ex greco venerūt. Sed de grecis in latinū cōuerſis mox de hebraicis quā rōnem apud nos obſeruēt pauca dicēda ſunt atq; illud in primis de quo iampridē cū oīni barbaria digladiati ſum⁹ nullū videlicet nomē barbarū ꝓſſe inflecti qḋ terminationē declinabilē atq; accentū latinum nō habeat:atq; econtrario ſi declinenẜ accentū quoq; habeāt latinū neceſſe ſit. Cum igiẜ adām abrahā ꝛ hmōi neq; accentū ſed neq; latinā terminationē habēt que declinari poſſit nulla ratione inflecti latine pñt.qḋ quidā ex noſtris fecerūt:atq; in obliq̄s ade abrahe dicere nō dubitarūt. Sed ꝗ recte ipſi viderint. Priſc.certe li.v. de octo ptib⁹ orōnis in hec verba precipit. Noīa inq̄t barbara declinabilia nō ſolū in am.ſed in aliam ꝗ terminatione a nulla latina vel greca declinatione ſunt moderāda niſi transferantur in aliquā formā declinabilē qḋ quidā hiſtorici fecerūt:vt Abrahā inq̄t abraam⁹ i. Idē ꝗ refert flauius Joſephus in primo hebraicaꝝ antiquitatū libro. Noīa inq̄t ꝓpter ſcripture decorē greci ad declinationē legētiū mutauerūt. Neq; eñ gētis noſtre inquit eſt hmōi formis vti.ſed licet vnū q̄dē ſchema ꝛ finis noīm ſit vn⁹.vltimas tñ noīm ſyllabas aliẜ eū declināt. Noe itaq; apō eos noeus appellaẜ ꝛ Abrahā abraamus et ſic hec forma in omni ſchemate cuſtoditur. Hec ioſephi verba quēadmodū ꝛ Priſciani ſuperiora maniſeſte oſtendūt ſub illa terminatiōe nullo modo poſſe declinari tum ꝙ nulla dictio latina niſi corrupta accentū hʒ in fine.tum qḋ im am.terminatū vnū eſt tm̄ apud latinos idq; indeclinabile nequā qḋ ipm argumento eſt illa quoq; indeclinabilia eſſe. Quod ſi terminationē hñt declinabilē accentū ꝓo barbarū hoc eſt in fine acutū nihiloplus declinari pñt:vt iuda bala dauid:ezras iſrael. Qḋ ſi vſpiā declinata reperis puta iude.bale.dauidis.ezre.iſraelis.tuʒ ipſos obliquos:tū primā noīm poſitionē accentu latino efferas opʒ.vt bala bale:ezras ezre:accentu in prima ſicut muſa muſe.lucas e.dauid accētu in prima dauidis in eadē ad ꝓportionē.bogud bogudis:qḋ ſolū nomē ex terminatis in d.apō latinos declinaẜ. Iſrael quoq; accentu in penultima ſicut ꝛ Michael.dicente Ualerio flacco in argonautica hic ꝛ odoratus flagrāti crine Michael.ſed oīa hmōi obliquos ideo producunt ꝙ a grecis per e longum ſcribuntur. Quare ſi vſpiam abrahe.ade.iude dauidis et ſimilia legis neceſſe eſt accentu latino efferas atq; in recto abraas:adas:iudas: dauid:accentu latino enūcies aut nihil omnino eſt totum hoc negocium quod grammaticen appellamus.

Hebraica dictio latine īflexa latinū hʒ accentū.

Priſci.

Aduerte

Ualerius Flaccus.

¶ Epitome.

¶ Noïa hebraica ex greco traducta accẽtum latinum habere.

Que vero noïa ex hebreo ſermone p grecã formã declinabili in latinũ venire ſi declinationẽ habent grecã accentu quoq3 greco moderãda ſunt. Qď ſi latina declinatõe inflectunť accent⁹ quoq3 latini regulã ſequaťopoꝛtet

Latina dl ctio nũq3 acuitur in vltima

Nam cũ latine lingue illď ſit ꝓpriũ vt dictiones integras in vltima ſyllaba nunq3 acuat aut circunflectat ſ3 in dictionib⁹ diſſyllabis primã in poliſſyllabis q̃ penultimã hñt longã eadẽ acuat q̃ vero breuẽ in tertiã a fine trãſſerat accentum greci ſuã quãdã rõnẽ ſequẽtes ⁊ vltimas dictionũ ſyllabas acuere vl' circũflectere pñt ⁊ penultima exiſtẽte lõga accentũ in antepenultiã trãſferre atq3 ecõtrario exiſtẽte breui in eadẽ accentu3 collocare. Cũ itaq3 noïa in a vel in as terminata i iota añ a hñtia q̃ apud illos breuia eſt in penultima ꝓferãt accẽtu acuto latini in antepenultimã trãſferũt ꝓpterea qď quẽadmodũ diximus: latini ſermonis regula nõ patiť vt penultima exiſtẽte breui accent⁹ in eadẽ collocetť: ſed in tertiã a fine accent⁹ trãſferať. Itaq3 nõ dicemus cũ grecis abdías abdíe penultima acuta qñ latine declinam⁹: ſed abdias abdie accentu in antepenultimã trãſlato nõ azarías: ſed azarias. non ezechías ſed ezechias. nõ eſaías ſed eſaias. nõ hieremías ſ3 hieremias. nõ ieconías ſed ieconias. nõ ioſías ſ3 ioſias. nõ matathías ſed matathias. nõ ozías ſed ozias nõ onías ſed onias. nõ zacharías ſ3 zacharias. nõ barachías ſed barachias: nõ thobías ſ3 thobias. nõ vrías ſed vrias. tametſi hec duo vltima etiã rõne hebraice lr̃ature accẽtũ habeãt in antepenul. queadmodũ ⁊ maría qď nomẽ apď hebreos celebre doctiſſim⁹ q̃ſq3 penultima breui poſuit i carmie Claudian⁹ ꝑparat ⁊ marie pulchros ſ3 luce minores eligit oꝛnat⁹. Sedulı⁹ q3 i paſchali. q̃ ſuit ille nitoꝛ marie cũ xp̃s ab aluo ꝓceſſit. Eadẽ q3 rõ eſt noï3 grecoꝝ i iota i penultima hñtiũ añ a finalẽ vt ſophía philoſophía: ſymphonía: phantaſía: chirurgía: melãcolia: cathegoría: vſia: ⁊ ab odeos. ꝓpoſita qď iterp̃tať cant⁹ vt ꝓſodia: tragedia: comedia: pſalmodia: melodia: ⁊ ab arche qď eſt ꝑncipat⁹ vt thoparchia: monarchia: hierarchia: tetrarchia ⁊ a log⁹ qď eſt ſermo vt theologia: aſtrologia: tropologia: ethymologia ⁊ a graphe qď eſt ſcriptura vt oꝛtographia coſmographia: chyꝛographia: topographia ⁊ a machees. qď eſt pugna vt gigãtomachia naumachia: bathamyomachia: ⁊ a nomos qď eſt lex vt aſtronomia: chironomia antinomia. q̃ v̊o apud illos ꝑ ei dipthõgõ añ a ſcribunť. i eadẽ hoc ẽ penultima hñt accẽtũ itaq3 hac rõne dicem⁹ dulia ⁊ hiperdulia angaria nõ vt iſti ꝓferũt dulía ⁊ hipdulía angaría. ſ tertia a fine latria ⁊ idolatria nõ latría idolatría hermenia nõ vt iſti dicũt ꝑ hiermenias pepia nõ pepía mechia nõ mechía eadẽ q3 rõne dicim⁹ xenodochiũ nõ xenodochíũ oꝛphanotrophiũ nõ vt iurecõſulti oꝛphanotrophíũ ichthiotrophiũ nñ ichtrophíũ ⁊ alia ꝓpe innumera q̃ ꝑ regulã diſtinguunť. ¶ Epitome.

¶ De noïb⁹ poſſeſſiuis in inus a.us. terminatis.

Poſſeſſiuus ſ inus quẽ accentũ ſeruãt.

Nomina poſſeſſiua in inus a.um. exceũtis q̃ a noïbus grecis colores gẽmas vnguẽtis materiãq3 nectiles3 ſignificãtib⁹ deriuanť penultimas breuiãt ac ꝑinde in tertiã a fine accentũ reijciũt vt coccinus crocin⁹ iãthin⁹ hiacinthinus glaucin⁹ praſin⁹ ſadicinus amethiſtin⁹ adamãthinus chꝛyſtalin⁹ ſmaragdin⁹ ſaphirin⁹ onichinus myꝛrinus amigdalinus amaracin⁹ amarathinus byſſinus bõbicinus carbaſinus cilunus gauſapin⁹. Que oïa ⁊ hmõi ſit r inclinata ꝯſiteanť iſti apud poetas penultimas breuiare in ꝓſa tñ orõne in eadẽ accentũ habere. Sed vbi nã iſti legerũt aliã eſſe rõnẽ ſyllabe i carmine aliã in oꝛatiõe ſoluta ꝓterq3 cũ poſt vocales natura breuẽ ſequiť muta cũ liquida. Id enim priuilegio quodã ſingulari fit: vt vocalis illa in ꝓſa ſemꝑ breuis in carmine v̊o indifferẽs ⁊ media fit. Quare omittam⁹ iã iſtas nugatoꝝ ineptias atq3 regulã q̃ a nobis tradita ẽ de dictiõibus i. añ n. hñtib⁹ in medijs ſyllabis obſeruem⁹ quo in loco multa poetarũ exẽpla attulim⁹ q̃b⁹ ꝓbatũ eſt ſyllabã hãc breuiari: atq3 ex ꝯſequẽti iuxta regulã grãmatice latine accentum in tertiã a fine trãſſerre. Breuiãt ꝑterea penul. q̃da3 noïa adiectiua ab aduerbijs tꝑalibus deriuata vt a cras craſtinus a pẽdie pẽdinus. a ſero ſerotinus. a p̃idẽ priſtin⁹ ab hoꝛno hoꝛnotin⁹. Et noïa ab arboꝛib⁹ materiã ſignificãtib⁹. vt a cerro cerrinus. a tilia tiliaginus. ab olea oleagin⁹. a fago ginus. Illud tñ meminerim⁹ a clam clandeſtinus penul. longa debere ꝓferri.

Adiectiua ab aduerbijs tẽpoꝛis aduncta penultimã breuiant.

¶ Epitome.

¶ De noïbus ex foꝛma greca in tes maſculini gñis ⁊ tis feminini deſinẽtibus.

Et apud grecos noïm gẽtiliu3 ⁊ poſſeſſiuoꝝ q̃ a ꝓpꝛijs hoïm locoꝝq3 nõnũq3 deriuanť foꝛma hmõi: vt maſculina exeant in tes equaliũ ſyllabaꝝ in gtõ feminia v̊o i tis mittẽtia gtũ in idos vt a ſcythia ſcythes ſcythu. ſcythis tidos. a ſarmatis ſarmates ſarmatu ſarmať tidos. phthia phthiotes otu. phthiotis tidos. Hec latini q̃ maſculina ſunt i a terminãtes ꝑ primã noïs decli. inflectũt: q̃ v̊o feminina ꝑ tertiã mittẽtia gtũ in idis. vt ſcytha e. ſcythis idis. Sarmata e. ſarmatis idis. phthiota e otis. dis. q̃ vis ꝑterq3 duo illa prioꝛa vocalẽ hñt ꝓductã añ tes vel tis. Hac foꝛmã interp̃tes primũ greci atq3 illos imitãtes latini i pleriſq3 ſcripture ſacre locis obſeruarũt. Vñ ab anathot: q̃ fuit ciuitas foꝛtis beniamin tribus a hieroſolymis paſſuũ milib⁹: hieremias ꝓpheta ⁊ vn⁹ de triginta foꝛtiſſimis ſub dauid rege anathotite ſunt cognomiati. A pharatõ oppido i mõte amalech abdõ iudex iſrael ⁊ vn⁹ q̃ de triginta principib⁹ viris ſub dauid rege banai pharatonite nuncupanť. A moraſti vico nõ longe ab eleutheropoli ciuitate fuit Micheas ꝓpheta moraſtites cognominatus. Sic a ruben. leui. gad. zabulon: aſer filijs Jacob rubenitaꝝ. leuitaꝝ gaditarum. zabulonitaꝝ. aſeritaꝝ familie dñr. atq3 pari mõ ꝓplures alie q̃s in libꝛis numeroꝝ legim⁹ feminina v̊o tãetſi nõ ita frequẽter ⁊ pleriſq3 tñ ſub hac foꝛma ſcripta reꝑias: vt ab ammon et moab: quos loth ex duab⁹ filijs genuit viri poſteri ammonite ⁊ moabite ſunt cognominati. femmine ammonitides ⁊ moabitides ſicut in. iij. regũ. ſi. adamauit inq̃t ſalomõ mulieres ammonitides ⁊ moabitides. Ruht q̃ moabitis ⁊ de regione moabitide in hiſtoꝛia ſua narrať. A madiã quoq3 ciuitate regione illi⁹ ciuitatis in deſerto iuxta mare rubꝛu3 viri madianite. ⁊ coꝛbi in lib. nũeroꝝ madianitis dr. Job ꝑterea vſites

Anathot ciuitas.

Pharatõ oppidum

Moraſti vicus.

A madiã ciuitas:

Job vſites.

cognominaṫ ⁊ in regione vſitide ortus tradiṫ ex hac regula conſtātiſſime a grecis atq̃ latinis obſeruata deprehēduntur multi errores in oībꝰ pene latinis codicibꝰ trāſcripti. Nā a galaad mōte arabie finitimo ſiue ab vꝛbe in mōte eodē ſitā recte galaadites e. p gñe maſculino. ⁊ galaaditis idis. p fe. formaṫ. Unū in. ij. lib. regū. berzellai galaadites dr̄: ⁊ in. j. machabeoꝝ frequēter regionē galaaditida legimꝰ. Qua igiṫ rōne defendi pōt. qḋ in iij. regū lib. legimꝰ ſʒ ⁊ filijs berzellai galaaditis reddes grām cū dicēdū ſit galaadite: niſi mallis dicere galaaditis ſubaudi regiōis: qḋ in codicibus antiq̄s ſalmaticēſis eccl'ie atq̃ monaſterij diui Stephani i eadē vꝛbe ſcriptū reperiṫ. Cūq̃ frequenter legamꝰ thecua oppidū, ⁊ deſertū thecue. vñ Amos pphera thecuites cognoīaṫ quomodo mulier illa q̄ ioab ſuo cōmēto ſubornauit in. ij. regū thecuites dr̄ cū thecuitis appellanda ſit. Siſ'is error in. iij. lib. ſcriptꝰ eſt de roboā filio Salomonis nomē inq̄t matris eiꝰ naama amanithes: quāq̄ ⁊ in codicibus illis ſalmanticēſibus amanitis legitur. Sunā quoq̃ oppidū fuit paleſtine. iuxta qḋ Saul ſuperantibus philiſteis cecidit hinc mulier illa cuiꝰ filiū heliſeus pphera ſuſcitauit: ſunamitis cognominatur. Abiſac quoq̃ illa q̄ dauid ſenecta etate pfectū refocillabat. ſunamitis ab eodē oppido eſt appellata. Sed quomodo heliſeus potuit dicere puero ſuo voca ſunamitē hāc: ⁊ inuenerūt abiſac ſunamitē cū vtrobiq̃ dicendū ſit ſunamitida. Nāʒ error ille qui in oībus libris recētioꝛibus legiṫ. Cāticoꝝ. c. vj. Reuertere reuertere ſunamitis reuertere vt intueamur te: ⁊ qḋ ſequitur q̄d videbis in ſunamite niſi choꝛos caſtroꝝ: nulla rōne defendi pōt cū vtrobiq̃ loco n poni debeat l ſulamitis: qḋ ⁊ libri ſalmāticēſes hñt ⁊ in poſteriori ſulamitide ponꝰ q̄ ſulamite legi opoꝛteat. Atq̃ ediuerſo vt aliq̄d ex nouo teſtamēto deguſtemꝰ cum ab ſcarioth iudas ille pditoꝛ ſcariothes dici deberet: in oībus ppe libꝛis ſcariothis eſt ſcriptum: ⁊ mille alia hmōi q̄ ſuis locis dirigenṫ.

Thecua oppidū. ⁊ deſertus thecue.

Mēdas ī ſacra ſcriptura eſſe docet.

¶ Epitome.

☞ De nominibus hebꝛaicis ⁊ barbaris vnius ſyllabe adiectione declinatis.

Nomina hebꝛaica q̄ extētiōe vniꝰ ſyllabe ad grecā ac pīde ad nr̄as declinationē trahunṫ: in eadē ſyllaba retinēt accētū apḋ nos: in q̄ fuit apḋ hebꝛeos. Nā quēadmodum in ſuperioꝛibꝰ ex auctoritate Priſ. ⁊ Joſephi dictū eſt greci primū atq̃ illos deinde imitati latini varietates illā hebꝛaicāꝝ dictionū īterpꝛetes moderati ſūt ad ſcripture decorē voluptatēq̃ legentiuʒ. ſic ex Adā Abraā. Jacob. Joſeph. Phicol. Sarā. q̄ apud illos in fine acuunṫ. nos forma declinabili viuꝰ ſyllabe extēſione adamus. abꝛaamus. iacobus. ioſephus. phicolus. ſatanas accētu in penultima acuto ſiue circūflexo fecimus. Quāq̄ ⁊ alia poterit eſſe ratio cur Jacobus ⁊ Joſephꝰ penultimas pducāt: qḋ videlicet per omega ⁊ e longū a grecis ſcribunṫ. ſed de his capite inſequēti plura. Pari quoq̃ rōne Daniel iſrael Michael ⁊ ſimiliter deſinētia in danielū iſraelū michaelūq̃ vertimus ⁊ q̄ apud grecos vltimas acuunt q̄ a grecis per e longus ſcribunṫ q̄ p̄teres apud hebꝛeos accētu acuto in penul. enūciant: ſi nōs extēſionē fiāt noſtra accētū in eadē hoc eſt in antepenul. habebūt vt ex iocabed abed noe. pma acuta nos iocabeda abelus noeus accētu in eadem hoc eſt in tertia a fine fecimꝰ eliezer q̄ penṫ. acu. ⁊ ſi nois extēſiōe declineṫ latine in eadē ſyllaba retinebit accētū ḋ eſt in tertia a fine vt eliezerꝰ eadē q̄ fuit rō cur q̄dā noīa bar. in uꝰ terminata penṫ. pduxerūt qḋ vtʒ antea q̄ ad latinā declinā. traherent finalē ſyllabā acuebāt ſic a theodoric nos theodoricꝰ. ab alaric. nos alaricꝰ. a rodoric. nos rodoricꝰ a frederic nos fredericꝰ fecimꝰ. Nā qḋ Alexā. ſcripſit in pp̄rhs icꝰ pduciṫ. vt fredericus mltos in errorē induxit putātes illḋ de oībꝰ hoc eſt grecis ⁊ latinis. dictū q̄ eſſe. itaq̃ penul. acuta ſiue circūflexa pferūt eurhicꝰ ruſticꝰ dñicꝰ cū ppꝛia noīa ſunt qḋ oīno eſt abſurdum.

Priſci. Joſephus

Barbara noīa. inicꝰ q̄re penultimā pꝛoducunt.

¶ Epitome.

☞ De noībus vocales longas ſiue breues in penultima ſyllaba habentibus.

Cum ſeptē ſunt vocales apud grecos tres ex illis hoc eſt a i iotha ⁊ ypſilon medie atq̃ indifferētes. i. q̄ pduci et breuiari pñt. due eternū breues epſilon ⁊ o micrō. due q̄ ſp lōge eta ⁊ o mega. huiꝰ rei ignoratio pleroſq̃ in accētꝰ errorē induxit in pleriſq̃ dictiōibꝰ grecis. Nā q̄ p vocales lōgas in penṫ. ſcribunṫ aliq̄ accētu acuto in tertia a fine pferūt atq̃ ecōtrario q̄ p breues in eiſdē accē. q̄ acuto ꝫ artē atq̃ rōnē latine grāmatice vt ſepe dixīmꝰ. cū itaq̃ apḋ grecos poderis ſynthereſis diocſis eremꝰ paclerꝰ. ⁊ cōplura huiꝰ gñis p e longū a grecis ſcribanṫ q̄ rōne defendi pōt poderis ſyndereſis diocēſia. eremꝰ pacletus accētu acuto i tertia a fine pferanṫ. atq̃ in obliq̄s quoꝛūdā noīm in er terminatoꝝ peccant iber ri. celtiber ri. character ris. luter eris. ſoter eris. penul. graui cū acuta ſiue circūflexa ſic pferri debeat iberi celtiberi characteris luteris ſoteris. ecōtrario q̄ p e ſcribunt coꝛreptā in penṫ. accētu acuto pferūt. vt obelus penultima circūflexa ſiue acuta pro obelus antepenultima acuta ⁊ cōpoſita a genos qḋ eſt genus. vt oꝛigenes pythogenes pro oꝛigenes. pythogenes. ⁊ a telos qḋ eſt finis. vt praxiteles p praxiteles. Ariſtoteles pro Ariſto. ⁊ a ſthenos qḋ eſt potētia. vt Demoſthenes p demoſthe. Calliſthenes p calliſthenes. ⁊ a theos qḋ eſt deus. vt timotheus p timotheus dorotheus p dorotheus. deſitheus p deſitheus Siſ'is error circa o lrām cōtingit. Nā cū idolum antiphōa ſinopis. metamoꝛphoſis. Aſepꝰ p o mega hoc eſt lōgū a grecis ſcribanṫ. atq̃ p inde accentu acuto ſiue circūflexo in penulti. pferri debeāt iſti ex huiꝰ rōnis ignorātia idolū antiphōa. ſinopis metamoꝛphoſis. eſopus accētu acuto in tertia a fine pferūt. Cū preterea doꝛon qḋ interpꝛetatur donū p o mega ſcribaṫ a grecis: atq̃ ex cōſequēti noīa ppꝛia in doꝛus terminata: ⁊ q̄ inde cōponūtur penul. acuta ſiue circūflexa pferri debeāt vt Iſidoꝛus. Helıodoꝛus. Caſſiodoꝛus et ſimiliter deſinētia ipſi perperam accētu in antepenultima relicto Iſidoꝛus helıodoꝛus. Caſſiodoꝛus enūciāt cōtra rōnem artis latine grāmatice. Hac rōne a'gonia qḋ eſt angulus cōpoſita pducant neceſſe eſt. vt agonus trigonus tetragonus: nā a gonos qḋ eſt gēs breuiāt q̄ p o micron ſcribunṫ. vt antigonus erigone. Sed de is alio in loco plura diximus.

Abuſus latinoꝛuʒ arguunt.

In dictiōe idolum et alijs multꝭ dictionibꝰ abutimur

¶ Finis.

¶ Aelij Antonij Nebꝛiſſenſis grāmatici de vi ac poteſtate lrarū deq̃ illarū falſa platiōe ad perq̄ Reuerendū in chꝛiſto ieſu prēm ac clemētiſſimum dñm Joannē Aſtuniga quōdā ciſtercienſis militie magiſtrum Dalcātara: nunc vero hiſpalenſem archiepiſcopum deſignatum.

NUllum eſt adhuc opus a me editū clemētiſſime pater ꝙ nō ex ipſa rerum nouitate inuidiā atq̧ odium ab imperita multitudine in auctorem ſuum conflauerit: ſed qḋ non ſubinde fuerit etiā detractorū meorū iudicio cōprobatū. Erat em̄ facile vulgus incertū erroris cōuincere cū haberē tot viros grecos ⁊ latinos: quorū auctoritatē illorū deprauate opinioni opponerē. Haberē ex noſtris cōplures ſtudiorū meorū ſtudioſos qui illud idē qḋ ego de re litteraria ſentirēt. Haberē codices ꝑuetuſtos ⁊ lr̄arū monumēta lapidib⁹ ac numiſmatis impreſſa q̄ meis obſeruationib⁹ aſtipularent. Nūc vero in hoc opere qḋ de vi ac p̄tāte lr̄arum tuo ꝑclariſſimo nōie publicam⁹ oīa mihi illa deſunt adiumēta. Nā ⁊ grecos ⁊ latinos ex beniuolis alienos feci cū oſtēdi illos in m̄ris turpiter errare. Hiſpanos meos iāp̄ridē infenſos habeo: q̄ facile paterent me illis eſſe equalē ſuperiorem certe egre ferūt. Ipſa vero antiquorū voluminū maieſtas nulla ex p̄te auxilio nobis eē pōt: ppterea qḋ in hac nouū diſputatiōe lr̄a mortua eſt: quē ſpirit⁹ debeat excitare. Quare ſola eadēq̧ nuda veritate cū tot viris. tot linguis tot nationib⁹ vni mihi certandū eſt: q̄ ⁊ etſi numero plures erūt rerū tm̄ pōdere ſuperabimus. Sic lʒ exclamēt vt ſtēt ora vincere poſſint. ⁊ ſi me adeo oēs greci latini ſimul ⁊ barbari agmine facto lapidibus ⁊ gladijs inceſſant: nihilominus rei pulcherrime acperide mortalibus neceſſarie: ātea ꝙ penitus intereat patrociniū defenſionēq̧ ſuſcipiant. Quod ſi preiudicata opinio apud illos tantum valet: vt neq̧ euidentiſſimis rationibus meis velint cedere: illud reliquū eſt. Pater optime atq̧ humaniſſime: qḋ antigenidas frigenti ad populum diſcipulo dixit: vt tibi canā ⁊ muſis illud quoq̧ ſub incerto auctore vulgatum: qui interrogatus quid tantum laboraret in arte ad paucos peruentura: ſatis inquit mihi ſunt pauci ſatis vnus. ſatis nullus. Itaq̧ licebit mihi vel cum Perſio poeta locum infodere. atq̧ eodem immurmurare vidi ipſe libelle: cetera noſtri. Sʒ dicet quiſpiā q̄d tanto dignum feret hic ꝓmiſſor hiatu: aut quid ita intumeſcit quaſi diſputaturus magis de rebus. Ad litterarū ſonos hoc eſt pueriles op̄as nos reuocat hoīes barbatos atq̧ in preclariſſimis artib⁹ ⁊ diſciplinis recoctos. Poſſem ego ex Quintiliani v̄bis ad iſta reſpōdere: nō eſſe parua ſine quib⁹ magna cōſtare nō poſſunt ⁊ illud eiuſdem ne quis igitur tāq̄ parua faſtidiat grāmatices elemēta. Sed qr interiora huius ſacri adeſitibus apparebit multa rerum ſubtilitas q̄ nō modo acuere ingenia puerilia ſʒ exercere altiſſimā quoq̧ eruditionem ac ſciētiā poſſit. An cuiuſlibet indiḡ auris eſt exigere lr̄arū ſonos: nō magis herede ꝙ neruorū. Neq̧ ego is ſum. q̄ ad amuſſim hoc de me ꝑſtaturū pollicear. Hoīes em̄ ſumus q̄ vt ait Quintil. labāt aliquādo atq̧ onere cedūt: ſed qḋ ſperemus poſſe fieri vt his noſtris admonitionib⁹ excitati ex tā lōgo veterno tēpeſtatis noſtre hoīes reſipiſcāt atq̧ ductu meo diligētius inquirāt: q̄ voces quibus lr̄arū figuris debeāt accōmodari ⁊ ſe hac via ab illa barbarie infami appellatione defendāt. Nā barbariſmus quēadmodum grāmatici tradunt partim ſcripto partim ꝓlatione cōmittit. aliʒ vt Fabi⁹ inquit: qḋ male ſcribit male etiā dici neceſſe eſt que vitioſe dixeris non vtiq̧ ⁊ ſcripto peccāt. Sed illa barbariſmi p̄te que ſcripto contigit ad orthographiā delegata de reliqua q̄ circa ꝓlationē verſat. qḋ video ab oībus ꝓpe grāmaticis deſertā pauca nobis in preſentiarū diſſerēda ſunt. Nec intelligo nūc de lr̄arū ꝓlatiōe: q̄ ex pſeudographia in barbariſmus incurrit: ſed de illa tm̄ q̄ ſtāte recta ſcriptiōe a ſeculi nr̄i hoībus cūctis fere ignorat. Cū. n. ſint lr̄e accidentia quiq̧ nomē figura ꝓlatio ſiue p̄tās. ordo cognatio. de nōie de figura de ordine: de cognatione lr̄arū inter ſe multa vulgo ſcripta ſunt: quotidieq̧ in ſcholis diſſerunt. de ſola vi ac p̄tāte cuius cā figure litterarū ſunt inuēte queq̧ inter alia potiſſima eſt nulla grāmaticis oīno mentio fit. Cūq̧ auctore Quintil. lr̄arū figure ad hoc ſint excogitate vt cuſtodiāt voces ⁊ quēadmodū voces ipſe vt ſignificarēt res in aīo conceptas fruſtra vterq̧ labor fuiſſet adhibitus atq̧ munus hoc litterarū: quo nullum maius ab hoīe vel potius diuina quadā ꝓuidentia eſt inuentum in caſſum nulliuſq̧ momēti negociū recideret. In quā formā ne aliquādo veniamus cunctis iuribus annitēdum eſt: nos certe pro virili noſtra q̄ corrupta ſunt atq̧ deprauata reſarcire curabimus. Non quo ſperemus poſſe oīa reſtitui: ꝙ eſſet id non admodum difficile: niſi ea hoīm foret ꝑuicacia. vt qḋ ait Hor. velint citius aberrare: ꝙ que imberbes dicere ſenes ꝑdenda fateri. Sed quod credamus poſſe fieri: vt cuʒ ſemel rō noſtra fuerit vulgata ⁊ audita veritatis adacti cōſcientiā cogātur: aliquādo cōfiteri q̄ nūc tāʒ ꝑtinaciter oppugnant qḋ ſi ſemel ꝑſuaſi dixerint vera eſſe nos aſſeueram⁹: ſed ꝓpter ſuorū offenſionem non licere mutari maior totius negocij pars erit cōfecta. Nā qḋ rō ꝑſuaſerit aliquando fiet neq̧ veritas ⁊ ſi diu cōcuſſa ⁊ exagitata patientur ſe tandē conuelli ⁊ eradicari. illudq̧ ſaltem noſtro hoc labore aſſeqmur vt qḋ antehac ꝑ ignorātiā faciebāt ſcientes deinceps atq̧ prudentes faciāt. Nā quēadmodū in ethicis Ariſto. tradit in hijs q̄ ad mores ꝑtinent. ꝑſtat ꝑ ignorantiā ꝙ ſciētes errare. In his vero que ad artes et ſciētias multoſari⁹ eſt ſciētes errare ꝙ ꝑ ignorātiā. Qui. n. ſe errare ignorat nūꝙ emēdatior euadet. Qui vero ſciens errat id qḋ verum rectūq̧ eſt aliquādo aſſequetur. Sed iam de re ipſa te iudice diſceptaturi congrediamur.

Greci ⁊ latini in plериſq̧. errāt in lr̄arū ꝓlatione.

Peruenuſtum dictū.

Quintili.

Hoīes aliqn̄ labant aliqn̄ oneri cedunt.

Ad q̄d ſint lr̄e figure inuente.

Qḋ rō perſuaſerit aliqn̄ fiet.

¶ Epitome.

Voces res cōceptus ⁊ lr̄as q̄drare debere.

¶ Caput primum.

PRimū diſputationis nr̄e fundamentū ab eo ꝓficiſcat in quo pleriq̧ oēs facile conſentiūt lr̄as ea potiſſimū de cā fuiſſe excogitatas vt ꝑ illas q̄ſi ꝑ q̄dā ſigna tū abſentes viui tū poſteros morituri certiores facere poſſem⁹ ijs de rebus que ad priuatā publicāve vtilitatē ꝑtinerēt. Nā quēadmodū Ariſto. tradit eo mō lr̄e verba humanis vocibus informata defināt quo verba ipſa res mēte cōceptas q̄ ꝑ ea ſignificantur. Qḋ ſi nō quattuor hec ex ordine ſibijnuicem cōſentirēt dico res cōceptus voces lr̄e interirent vtiq̧ cōmertia ⁊ publica fides: q̄ hoīm ſocietas cōtinetur. Interirēt omnes artes ⁊ ſcientie q̄ vitā humanā cultiorēʒ reddunt. Interiret deniq̧ hic ipſe ſacrum lr̄arū ſplēdor quibus ad chriſtianā religionē inſtruimur ⁊ docemus. Cum em̄ bonitati diuine viſum eſt homini a vera religione aberrāti oſtēdere q̄ cultus ſibi maxime placere certos quoſdaʒ ſue voluntatis elegit interpretes per quos inſtrumē

Ariſtote.

rum vetus hebꝛaice nouū vero grece moꝛtalib' obſeruandū traderet. Sʒ qꝛ futuꝝ erat vt ſacra lex ex hebꝛeo grecoq̧ ſermone qñq̧ in latinum verteref dicēte dño p Eſaiā pphetā in loquela eſt labij ⁊ lingua altera loquar ad ppl'm iſtū ſactū eſt vt chꝛiſtiana religio trib' illis potiſſimū linguis ↄtineref: ⁊ in titulo crucis hoc eſt triūphis ſaluatoꝛis noſtri ↄſecrate ſunt quibuſq̧ romana ecclēſia mixtim vtif: vt ab hebꝛaica in q̄ primum noſtra ſal' enūciata eſt: p grecā in qua ſapientia humana eſt p ſcripta: ad latinā q̄ toti' oꝛbis dñationē tenuit quaſi p quoſdā gradus ſe aſcendiſſe teſtef ſimul etiā vt facile appareat: religionē ſapiam ac potentiā ſic inter ſe quas in triūuiratū q̄dā ↄtraxiſſe: vt altera ſine altera vires pꝑe hēet inanes. Sʒ vt ad rē de qua agif redeamus voces: ille quas de' p moyſem in pmis aliosq̧ pphetas ⁊ agiographos auctoꝛes deinde p apl'os ⁊ euāgeliſtas ꝓtulit ne tp̄is diuturnitate obliterarenf: grāmatice hoc eſt re lr̄arie ſunt tradite atq̧ cōmēdate. Nec ex tāta diſcipliu naꝝ multitudine quas ꝑim caſus ꝑim ſolertia humana excogitauit vlla magis: neq̧ dignioꝛ eſt inuenta cui depoſitū tā grāde ↄgrederef. Quo magis illos demiroꝛ q̄ grāmaticē quaſi rē paruā cōtennūt putātes ſe poſſe ſine lr̄is fieri lr̄atos: cū oīs diſputādi ſubtilitas in vba ſyllabas lr̄as: qñ in q̄dā elementa reſolui debeat. Hec oīa eo ptinent vt oſtdam' illos ingentē erroꝛi fenēſtrā patefacere q̄ciq̧ putāt oꝛthographiā nō ſeueriſſime in verboꝝ ſcriptiōe obſeruādaꝫ: ⁊ aut voces alias poſſe lr̄aꝝ figuris accōmodari q̄ꝫ q̄ eſt primū fuerūt inuētē p illas repꝛeſentabātur. Nec eī res vlla eſt magis lubꝛica: neq̧ in qua hoīes imperiti facili' dilabātur: ⁊ q̄ ſemel deprauata minus reſtitui poſſit: q̄ꝫ hec lr̄aꝝ ratio q̄ppe q̄ multipl'r barbariſmo ſit obnoxia adiectiōe detractatiōe: inuerſiōe mutationeq̧ lr̄e vel ſyllabe: vel aſpiratiōis idq̧ dupl'r vel ſcripto vel ꝓnunciatiōe res quidē parua ſed q̄ ſemel amiſſa quaſi p quedam gradꝰ ꝑcipitia in maximā quandā labyrinthi confuſionem deducat.

Eſaias ꝓpheta vaticinat' ē ſacrā legē ex hebꝛeo ⁊ greco ſermone latinā eſſe debere.

Sine lr̄is nō pōt q̄s eſſe lr̄at'.

Epitome.

Ita ſcribendū eſſe vt loquimur ⁊ loquendū vt ſcribimus. Cap.ij.

Onſequēs eſt illa diſputatio an ita ſcribendū ſit nobis quemadmodū loquimur ⁊ loquendū vt ſcribimus vel poti' eꝯuerſo quibuſdā in locis alie ſcribēde ſunt lr̄e alie ꝓferēde. Qδ ſi hoc admittimus vt aliud ſcribatur aliud enūcietur fruſtra vt ante diximꝰ lr̄e ſunt inuētē cū ad hoc eī ſint excogitate vt creditas voces quaſi depoſitū qδdā fideliſſime cuſtodiāt: ⁊ cū fuerit opus nulla ex pte decoctū reddāt atqui videmꝰ inquiūt iod ⁊ vau apud hebꝛeos plerūq̧ ocioſe ſcriptas ⁊ apices ipſos interdū aliter atq̧ aliter ꝓferri videmus. q̄ apud grecos ſcribi gama lr̄am ⁊ enūciari ni quoties ſequif alteꝝ gama ſiue capa ſiue chi. vt aggelus agcoꝛa agchiſes p angel' ancoꝛa anchiſes ⁊ rurſus po lr̄am in ſequēti tau. pꝛoferri de pꝛo tau. vt ſyndereſis p ſyntereſis. ⁊ l diphthōgis vocales alteras ſuppꝛimi ⁊ alteras enūciari id qδ apud latinos in ae. ⁊ oe. ſit vt pꝛioꝛes vocales ſuppꝛimātur poſterioꝛes enuncientur. Seruius quoq̧ grāmatic' in .j. geoꝛ. Vergiliō li. Caius inq̄t Cneus ⁊ amurca p c. ſcribūtur enunciātur tñ per g. Gaius. Gne' ⁊ amurga. Difficile eſt vſui taꝫ inueterato atq̧ tot tantoꝛūq̧ viroꝝ noſtri ſeculi auctoꝛitate appꝛobato repugnare: ſed illō multo difficili' rñdere ēis q̄ de re lr̄aria ſunt ab antiq̄s ac pꝛoinde melioꝛibus auctoꝛib' tradita niſi q̄s velit dicere priſcos illos ſcriptoꝛes aliter fuiſſe lr̄atos q̄ꝫ ꝑceperūt. Qδ ſi tā prīnceps iſti voluīt lr̄aꝝ voces alienas atq̧ ab ignorantia ꝓfectas defendere: cur ſe iactāt grecos: cur latinos. Cum neq̧ illos demoſthenes grece neq̧ hos Cicero latine iſto mō loquētes agnoſcere. Quare illa potius oꝛthographoꝝ ſentētia nobis tuēda eſt. q̄ putāt ita ſcribendū eſſe ac loquendum niſi quatenus ex certis quibuſdaꝫ rōnibus paucas litteras in aliarū voces antiquitas cōmutauit. idq̧ ſolū pꝛopter oꝛis impedimētum ꝓferendiq̧ difficultatem. Que ratio fuit vt plerumq̧ pꝛepoſitiones in compoſitionē veniētes coꝛrumperentur.

Seruius Caius. Cneus et amurca p c ſcribunf ꝓferitur tñ per g.

Epitome.

Diuerſitatē litterarum ex ſono: non ex figura conſtare. Cap.iij.

Sit quoq̧ ad ſequētē diſputationem multaſq̧ ambiguitates tollendas illa oꝛthographoꝝ regula ꝑmittēda lr̄as nō ex diuerſitate figuraꝝ ſʒ ex varietate ſonoꝝ inter ſe debere diſtingui. Si enī alpha grecū ⁊ aleph hebꝛaicū ⁊ aliph punicū. et a latinū ſcripſiſti tamē ſi quattuoꝛ ſunt figure: vnā tñ eandē vocē deſignaſti quare vna lr̄a cenſenda eſt in alphabeto q̄ latino .c. k. q. qδ ad ſingulā attinet diuerſe lr̄e ſunt. qꝛ vero ꝓlatio eadem eſt vnū tñ eē elemētū oēs fatenf. E cōtrario vero qꝛ i ⁊ u. binas hñt poteſtates: qδ tum q̄ ſi vocales: tum quaſi cōſonātes legūf. nemo eſt q̄ neget illas duplici officio fungi vt q̄ꝫ q̄ꝫ figure ſint due quattuoꝛ tñ elemēta in numero lr̄arū ſunt cōputāda. Itaq̧ ex hac rōne ſi qδ iſti dicūt c ⁊ g. alias voces exhibēt a vel a o vel u. ſequētibus. alias vero ſi ſequātur e vel i. iā c ⁊ g. nō due lr̄e ſed quattuoꝛ erūt: qδ nemo vnq̄ dixit: ſʒ neq̧ ſomniauit atq̧ eꝯuerſo quēadmodū illi volunt ſi poſt t ſequif i. ⁊ poſt illā alia vocalis t trāſit in ſonū c iā t ⁊ c nō due lr̄e ſed vna tñ eadēq̧ erit qδ eſt perq̧ abſurdū. Pꝛemittēda eſt ꝑterea lr̄e diffinitio: q̄ a grāmaticis traditur. Lr̄a (inquiunt) eſt minima pars vocis cōpoſite vel illa poti' lr̄a eſt minima pars vocis q̄ ſcribi pōt indiuidua. Ex hac lr̄e diffinitione manifeſtum eſt x. ⁊ ʒ. ⁊ pſi nō eſſe lr̄as ſed potius lr̄aꝝ cōpendia: ſiquidē x ex cs. vel gs. ʒ ex ſd vel ſt. pſi ex. pſ. ↄponūtur. Illud quoq̧ ſupponendū eſt ↄſonantes vim ſuā equaliter ad vocales quas frangūt ꝓferre. id qδ de cita in ſpē Quint. teſtaf ex quo ſit: vt qδ paulo ante dicebamꝰ eundē ſonum reddant c ⁊ g. ſequentibus vel i. quē exhibebāt cum a vel o vel u. ſequebanf. Eundē ꝑterea t ſequēte i. ⁊ poſt illam altera vocali quē reddebat non ſequente altera vocali. vel cum ſequitur q̄uis alia vocalis.

Lr̄aꝝ diuerſitas nō ex foꝛma ſed ex ſono gignit.

Lr̄a q̄d ſit

Quintil.

Epitome.

De alphabetis hebꝛaico greco ⁊ latino. Capitulū.iiij.

Sunt itaq̧ apud hebꝛeos littere quattuoꝛ ⁊ viginti. Nam qδ ad pꝛeſentem rōnem attinet caph ⁊ pe. litteris annumeramus in hunc modum aleph beth gimel daleth he vau. zain heth teth iod caph chaph. lamed. mem nū ſamech ain pe phe. ſadi coph rē ſin tau. Pꝛonūciationes

Alij duas ⁊ viginti cēſent ⁊ q̄nq̧ finales ſeu terminales ponunt.

vero aliquanto plures ſunt hoc eſt vocaliū q̄nq̄
quas apicib' deſignāt cū nō habeant ꝓprie niſi
vnā tm̄ vocalē aleph. ⁊ eā quidē ↄfuſo quodāmo
do vim olim hn̄tē ſꝫ q̄ apicib' diſtinguat͡ aut ipſi
aut ↄſonantib' ſubiectis: vt ſint apud illos duo
de triginta ſoni diſtincti. Greci quoq̄ lr̄as habēt
eque quattuor ⁊ viginti. alpha. beta. gama. del
ta epſilon. zeta. eta. theta. iota. capa. lāpda mi
ni xi o micrō pi ro ſigma tau ypſilon phi chi pſi
o mega. Soni tn̄ harum pauciores ſunt q̄m vt
paulo ante diximus xi ⁊ pſi binaꝝ ſunt potius lr̄aꝝ
ↄpendia: q̄ꝑ ſe lr̄e. Eta quoq̄ ⁊ o mega ad e pſi
lon ⁊ o micron referunt͡. Atq̄ ecōtrario cū o mi
cron ⁊ ypſilon in diphthongon coeuntia ſonuꝫ u
vocalis latine repreſentent. ypſilō p̄terea ſubie
ctū a vel e vocalib' cū quib' diphthongon facit eo
dem modo ab illis quo a latinis u ↄſonās ꝓfe
ratur: ſunt oīno apud grecos lr̄aꝝ ſoni duo ⁊ vi
ginti. Apud latinos p̄terea lr̄aꝝ figure ſunt tres
⁊ viginti. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t.
v. x. y. z. ſed due vltime in dictiōib' tm̄ peregrinis
Cūq̄ ex his due ſint ocioſe k ⁊ q. qḋ eundē ſonū
exhibēt quē c lr̄a exhibet cū i x. quoq̄ quēadmo
dum paulo ante diximus potius cōpendiū ſit cs.
vel gs. quā ꝑ ſe lr̄a. Cūq̄ plini' in lib. vii. natu.
hiſt. ſcribit latinos olim grecarū lr̄aꝝ vim ſenti
re atq̄ proinde in dictiōib' grecis aut grecā lr̄a
rum hn̄tib' ↄſonātes quoq̄ aſpiratas hoc eſt ch
ph. th. rh. recipiant. Cūq̄ ediuerſo latini duas
habeāt vocales hebreis atq̄ grecis incognitas
alterā q̄ ſonat īter e ⁊ i. alterā q̄ inter i ⁊ u duas
quoq̄ ↄſonātes i ⁊ u. q̄n ſequētes vocales frā
gunt. Colligit͡ ꝓnunciatiōes eſſe apud latinos
ſeptē ⁊ viginti q̄ꝑ vndeuiginti tm̄ figuras lr̄arū
⁊ ꝑ h q̄ non eſt lr̄a ſed aſpiratiōis nota deſignā
tur in hunc modū a. b. c. ch. d. e. f. g. in i ↄſonās.
l. m. n. o. p. ph. r. rh. s. t. th. u. u ↄſonās. ypſilon ⁊
cū duab' illis vocalib' quas diximus grecis aliiſq̄
linguis incognitas.

Latini olꝫ grecaꝝ lr̄a rū vim ſen tiunt.

Epitome.

Que voces cuiq̄ lingue ſint proprie q̄ cōmunes. Cap. v.

Ex his que in ſuperiori capite ſunt
a nobis diſputata colligitur id
quod alibi copioſius deductuꝫ
eſt cuiuſq̄ lingue voces alias ꝓ
prias. alias quibuſdaꝫ. alias oī
bus eſſe communes atq̄ vt de
aliarum nationum linguis ſte
rim ſileamus. de tribus tātum illis ſuperiorib'
id facillime demōſtrare poſſum'. Igitur hebreo
rum proprie littere atq̄ proinde grecis ⁊ latinis
incognite ſunt quinq̄ heth he ain. ſadic ſin. Pro
pria grecorum icognita hebreis ⁊ latinis ypſilō
propria latinoꝝ icognita hebreis ⁊ grecis f. lr̄a
⁊ due ille vocales de quib' in alphabeto latino di
ximus. Cōes hebreoꝝ ⁊ grecoꝝ recepte tn̄ a lati
nis i dictiōibus grecis ⁊ barbaris ↄſonātes que
aſpirari poſſunt hoc eſt ch. ph. th. Cōes hebreo
rum ⁊ latinorum i ⁊ u. cōſonantes ſed poſterior
grecis omnibus preterq̄ eo li. incognita. Com
munes hebreis grecis pariter ac latinis relique
omnes niſi quatenus ex conſonantibus quedā
ſunt apud hebreos ſemper preſſe quedam ſem
per laxe. quedam medie. que ratio grecis ⁊ lati
nis inaudita eſt.

Hebreorū ꝓprie lr̄e q̄ ſint.

Cōes he breis ⁊ gre cis ⁊ q̄ a la tinis ſunt recepte.

Epitome.

De vocalibus hebraicis grecis ⁊ latinis. Capitulum. vi.

Quemadmodū in ſuperioribus di
ctum eſt vna tm̄ apud hebreos fi
gura lr̄e habet͡. quā ipſi aleph ap
pellant a qua ſui alphabeti auſpi
cātur exordiū vis tn̄ atq̄ poteſtas
illius miſcella eſt quā quidē cōfu
ſancam mixturā neceſſe fuit illos apicib' diſtin
guere. Apices vero ipos initio apud hebreos nō
fuiſſe: ex monumētis hebraicaruꝫ lr̄aꝝ: quas vi
demus in marmorib' atq̄ nummiſmatis īcuſ
ſas deprehēdi pōt. Id qḋ etiā in ſuo pētateucho
qḋ in abditis obſeruāt ꝑtinaciſſime ad hāc vſq̄
etatē hebrei retinēt: putātes opinor vl' ex eo ſue
religionis antiquitatē oſtēdere. Adieciſſe deinde
apices primus olim dicit͡ eſdras ille ſcriba legis no
minatiſſimus. Hier. in ꝓlogo galeato non api
ces appoſuiſſe: ſꝫ quaſdā lr̄aꝝ figuras excogitaſ
ſe tradit. Sed quiſq̄ ꝓ tādem is fuerit hui' inuē
ti auctor: eū cōmodiſſ. mā ac propemodū neceſ
ſariā hebreis atq̄ perinde hebraice lingue ſtu
dioſis attulit cū alio q̄ quaſi ꝑ notas ⁊ ↄpendia
legendū ſcribēdumq̄ eſſet: res quidem lubrica ⁊
multis erroribus obnoxia: ſi ſtante eodē ſcriptu
ra ſenſus diuerſi ac ↄtrarii plerūq̄ poſſent īteli
gi. Sunt aūt hebreoꝝ apices q̄bus vocales q̄n
q̄ deſignantur octo. patha. cames. ſcua. tere. ſe
gol. hirih. holem. ſure. Per aleph. itaq̄ ſubiecto
patha. vl' cames a deſignat͡. Per aleph ſubiecto
ſcua ſiue tere. ſiue ſegol. e. Per aleph ſubiecto he
ri i ꝑ aleph impoſito holem o. Per aleph ſequē
ti vau. cū holem au ſubiecto ſure u. Aliī duodecī
apponūt addētes hatephpatha. hatephcamnes
tepe. ſigor deloſa nendoch. Per eoſdē apices
ↄſonātibus ſubiectos eedē vocales deſignātur.
Ex quo fit ut aleph ꝑ ſeipſam nūq̄ exhibeat ſo
num: quē ipſo noīe profitet͡. ſed cū poteſtate viꝫ
olim vocaliū habeat ꝑ appoſitos apices ↄgeries
illa determinat͡. Tale aliqd ⁊ in lingua punica
videm' q̄ hebraice atq̄ ꝓinde aramee ⁊ egyptie
finitima eſt: non modo in litterarū vocibus ve
rumetiaꝫ in ordine litteras diſponēdi. Omnes
eī he quattuor lingue punicam dico hebraicaꝫ
arameam ſiue chaldeam ⁊ egyptiam a dextra ſi
niſtram verſus procedentes hoc eſt peruerſe vt
herodotus ⁊ Mella aiunt litteris vtuntur. Cūq̄
q̄ Hieronymo Auguſtino Remigio auctoribus
inſtrumentum vetus ex hebraico arameo egy
ptioq̄ ſermone conſtet punicus vero ſiue arabi
cus non multum diſtet ab egyptio. he quattuor
lingue in vnam prope confunduntur. Habet in
quam lingua punica ſiue illa ſit egyptia primā
ſui alphabeti litteram aliph. ſic eī appellāt eo
dem fere ſono quo hebrei ſuum aleph: neq̄ ha
bent aliam vocalem preter illam quam tamen
adiectis apicibus zapuelas ipſi vocant. omnes
quinq̄ latinas deſignāt quemadmodum de he
braica circa ſuum aleph diximus. Quod ſi quiſ
piam dixerit duas preterea reliquas eſſe apud
hebreos iod ⁊ vau. is profecto non intelligit q̄s
apud illos vires habeant. Sunt enim per ſe cō
ſonantes atq̄ conſonantium funguntur officio
cum vocales vndiq̄ feriant. ⁊ in illa oris parte
formentur vbi ſine vocalibus enunciari nullo
modo poſſint. Quod ſi vſpiam reperiantur cō
ſonantium vim nō habere nec vocales quidem
erunt: ſed figure tantum apicibus deſeruientes
Quare tunc ab hebreis naha hoc eſt ocioſe ac

Prīa nota alpha berica punicoꝝ ſeu egyptioꝝ.

ſupervacue dicantur neq alios uſus habent ꝙ quos in logiſtice ſiue cõputatoria arte q̃ vocat alpha cũ reliquis numerorum figuris exhiber. Greci pro vocales hñt diſtinctas ſeptẽ. duas eternũ breues e pſilon ⁊ o micron. duas itẽ ſemp lõgas eta ⁊ o mega. reliquas tres medias hoc eſt q̃ mõ breues mõ lõge ſunt. alpha iota ⁊ ypſilon latini ꝙ octo habẽt vocales explicatas a.e.i.o.u. ypſilon et duas illas noſtro ſeculo incognitas: q̃ tñ a maioribus noſtris percipiebantur.

¶ Epitome.

☞ De apicibus hebraicis per quos vocales deſignantur. Cap. vij.

De vocalibus hebraicis quas illi ut diximus apicibus diſtinguũt nulla certa rõ tradi põt: cũ neq ipſi hebrei in illis enũciãdis inter ſe ſatis conſtãt. Septuaginta nãq illi ſenes imprimis atq deinceps illos ſecuti tãta licentia hebraicos apices in vocales grecas verterunt ut nihil inter hebreos ⁊ grecos in hac parte cõueniat. Jam latini interpretes ſiue illi ex hebraico ſiue ex ſermone greco ſunt interpretati: neq vnguẽ tranſuerſum a grecis declinarũt: cũ preſertim latine littere ut ex auctoritate Plinij ſupra diximus ſatis cõmode grecos oẽs exprimãt. Itaq pro eo qđ hebrei dicunt aua auila. anoch pherd. in principio ſubiecto patha ⁊ nos duplici illa aſpiratione diſpuncta eua et euila et enoch cum grecis per e interpretamur. Et rurſus pro eo quod illi dicunt gamora. adulam. arbniel. per eundem apicem in prima. nos ⁊ greci gomora ⁊ edollam et orboniel ſiue orboniel per o proferimus. Pro eo quoq quod illi dicunt iactam et amor per apicem cames in prima nos cum grecis per eiectam enunciamus. Et iterum pro eo quod illi dicunt in alibama. baſra aphni per eũdem apicem nos ⁊ greci per o h. olibama boſra ⁊ ophni dicimus. Pro eo quoq quod illi dicunt ſechen. lebanon palelthim per eundem apicem ſeua. nos et greci per i dicimus ſicen. libanus philiſtin. Atq pro eo quod illi dicunt ceni. lea. per ſere. nos cum grecis per i. cinei ⁊ lia proferimus Et quod illi per eundem apicem cedor ⁊ epher dicunt nos cum grecis codor et ophor enunciamus. Quodq illi bera: zera ceſſed per ſegol ſcribunt. nos et greci per a zara bara ⁊ caſed interpretamur. Et quod per eundem apicem geſem in prima et becher in ſecunda: nos cum grecis per o goſen et becor dicimus. Et pro eo quod illi dicunt ſimſon. gibaon. gilaad per heri nos cum grecis per a ſanſon. gabaon ⁊ galaad proferimus. Quodq rurſus per eundem apicem illi ſcribunt ſilla. miſraim cetim. nos cum grecis per e ſella. meſraim. cetim legimus. Et quod illi per olem in prima obadias. et ſeor. et potiphar: nos et greci per a abdias. per e ſoar. ⁊ per u putiphar efferimus. Quodq illi per ſure in ſecunda ſalumiel et zerubabel. nos cum grecis per a ſalamiel ⁊ per e ⁊ per o zorobabel enũciamus. Vides o lector quanta ſit interpretum inconſtantia in transferendis apicibus hebraicis cum nihil tale ex greco in ſermonẽ latinum vertentibus niſi raro contingat. Itaq de vocalium ratione nihil certi diffinire poſſumus. cũ tam licenter ab auctoribus alie pro aliis ponantur non ob aliam opinor cauſam ꝙ ob affinitatem illarum inter ſe. cum preſertim apud hebreos: arameos. egyptios. ⁊ arabes tam ſint ſimitime ⁊ affines ut neq diſtinctos characteres dignati ſint illis accommodare.

Invertit in ſeptuaginta interpretes.

¶ Epitome.

☞ De ſeptem vocalibus latinis ⁊ ypſilon. Cap. viij.

Hoc in loco repetendũ eſt quod aliis in locis eſt a nobis copioſius diſputatũ: fuiſſe apud latinos preter ſex illas vocales que ſunt vulgo recepte reliquas vocales duas que cũ ignorãtia tẽporum interciderẽ. verba ſunt Quintiliani oratoriarum inſtitutionũ libro pmo medius eſt i ⁊ u littere ſonus neq enim ſic optimũ dicimus. ut opimũ ⁊ here neq e plane neq i auditur. Diomedes ꝙ grammaticus fabio his verbis aſtipulatur i ⁊ u medie dicant: q2 in quibuſdã dictiõibus expreſſum ſonũ nõ habent ut vir optimus. Eadẽ prope vtriq ſentit Priſcianus fuiſſe videlicet apud antiquos vocales illas duas: que tametſi nõ ſcriberent. nihilominus proferebant: ⁊ a nobis quoad fieri poſſit proferẽde ſunt ſi volumus eſſe q̃ quos profitemur. Et quãdam ſcriptum reperias: optumus ſiue optimus neq efferas i neq u. ſed mediũ quendam ex vtraq ſonũ cui nõ placuit figurã maioribus noſtris aſſignare. Eodem mõ de here am ve here ⁊ ver ſiue vir dicendũ. vbi neq e neq i ſed mixta quedã ex vtroq elemento vox enuncianda eſt. Illud vero perquãridiculum quod de vocalibus grammatiſte ſoliti erãt querere: cur non eſſent plures neq pauciores ꝙ quinq cum ex ſuperioribus non modo ſint apud grecos ſeptẽ apud latinos octo: ſed innumere quoq eſſe poſſint quemadmodum in commentariis artis grammatice perſcripſimus. Quid quod ⁊ apud grecos priſcos vocales dũtaxat fuerint quattuor a.e.i.o. Adiecit poſtea ypſilon circa belli troiani tẽpora Palamedes nõ Pytagoras ut quidam putauerunt duas quoq ſuperioribus adiunxit. Simonides melicus ⁊ a longum ⁊ o mega. Auctores ſunt Plinius et Euſtachius ꝙꝙ locus ille apud Plinium inconſtanter legitur. Apud latinos etiam priſcos vmbros maxime o vocalis non fuit ſed loco illius ponebant u: ac ceperunt deinde illam aliunde. ſicut a grecis ypſilon cum illorum dictionibus. Diſtinxerunt preterea vocibus ⁊ non figuris duas de quibus tam multa diximus: atq ita paulatim vocalium numerus auctus eſt: ut a quattuor peruenerint ad octo. Inter ypſilon vero ⁊ i latinum tanta diſtantia eſt quanta poteſt eſſe inter quaſlibet duas alias vocales. Neq enim diuerſitas figurarum facit illas eſſe diuerſas: ſed ſonorum varietas facit inter illas diſtinctionem: cum auctore Quintiliano hec ſit triſtis: illa vero hilaris et iucunda. Scribit enim libro duodecimo his verbis iucundiſſimas ex grecis litteras non habemus vocalem alteram: alteram conſonantẽ quibus nulle apud eos dulcius ſpirãt quas mutuari ſolemus quoties illorum nominibus vtiamur quod cum contingit neſcio quomodo hilarior protinus renidet oratio ut in zephyris zophyriſq que ſi noſtris litteris ſcribantur ſurdum quidem ⁊ barbarum efficiũt ſonum: et velut in locum earum ſuccedũt triſtes ⁊ horride quibus grecia caret. Quod vero attinet ad prolatio-

Septẽ vocales

Quintil.

Diomedes.

Priſcian9

Greci antiquitus quattuor tm̃ habuere vocales aliquas.

O apð priſcos latinos ⁊ maxime vmbros vocalis ñ erat

Quintil.

nem in quo ypſilō ab i iota diſtēt nō eſt dictu fa
Y a ypſilon i quo differat ab i q̄ ad plaridez. cile. Martianus cū ſcribit in i latino ſpm̄ ꝓpe dētibus p̄ſſis in ypſilon op̄ſſis labris ꝓcedere.
At ſi dicat in illo diductis labris ꝛ dentibus fere
p̄ſſis in hoc cōtra p̄ſſis labris ꝛ dētib⁹ paulo di
ductis vocem eſſe formandā. De diphthōgis ꝟo
quō debeāt enūciari. ꝛ q̄ ex diphthōgi diſtinctiōe
vtraqȝ vocalis ꝓferri debeat ſatis multa in com
mentariis tertij libri artis grāmatice ſcripſim⁹.
Quare hic locus petēdus illinc eſt ne incidamus
in illō actū agis hoc eſt fruſtra qō ſcriptū ſcribis
Sed de vocalibus hactenus nūc ad cōſonantiū
diſquiſitionem veniamus.

¶ Epitome

¶ De c g ch litteris. Cap. ix.

C g ꝛ ch in ō oris p̄te formēt. Omnes qui de orthographia vnqȝ grece ꝛ latie ſcripſerūt. dicūt tres conſonātes mutas in eadē oris parte hoc eſt faucibus compreſſis formari c g ch. nullaqȝ alia re iter ſe diſtare q̄ aſpiratiōe ꝛ exilitate
Itaqȝ cū ex hac rōne extreme plurimū inter ſe
diſtent g media eſt. Cōparata nāqȝ ad c ſpiſſior
aſpiratiorqȝ eſt. cōpata rurſus ad ch exilior ſubti
liorqȝ. Ex quo fit vt he tres littere eundē ꝓpe ſo
num habeant atqȝ in eadē ſpecie reponantur.
quādoquidē ſpiſſitudo ꝛ exilitas atqȝ eiuſcemodi
affectus nō variāt ſpeciem. Que igitur ratio po
teſt hiſpanos meos defendere: qui alio modo ꝓ
ferunt c ſequentibus e vel i vocalibus q̄ ſi ſequā
tur a o u. cum preſertim autore Quintil. c litte
ra eſt q̄ ex equo ad omnes vocales vim ſuā perfe
rat: id qō ceteris quoqȝ cōſonātibus accidit. Aut
quod ignorationis dedecus fuit ſonus s littere
hiſpani ꝛ itali ꝓpe rā c lrām ꝓferūt. ꝓprium huic littere accōmodare. Qō ſi c lr̄a cū
aliis vocalibus aliter aliterqȝ ſonat iam nō vna
littera ſed due erunt: ſiquidē vt diximus litterā
diuerſitas nō ex figura ſed ex varietate ſoni pro
uenit neqȝ ſunt italorū quidam tolerabiliores q̄
voce ad magis incondita eandē ꝓferunt eo vide
licet modo quo hiſpani in lectiōe latina atqȝ ver
nacula che chi. qui ſonus cum neqȝ ſit hebraice
neqȝ grece ſed neqȝ latine lingue ꝓprius de illo
eū Perſius poeta mihi intellexiſſe videt: cum in
mollem ac parum virilem vocem carmina recitā
tium inuectus ſcribit.. Querisne vnde hec ſarta
go loquēdi venerit in linguas. Neqȝ enī eſt ſon⁹
Gallos etiā ridet. vllus qui magis imitetur ſtridorē illum ſartagi
nis cū in ea frigit aliquid: q̄ is quē itali in hac
littera proferenda exprimunt. Neqȝ ſunt riden
di minus fere oēs galli qui huius lr̄e ſonū cum
s littera confundunt quō perperā nunc profert
ſed de hoc pluribus cum de s lr̄a diſputabitur.
Iā ꝟo ille ꝓprius hiſpanorū error eſt. qui eodē ſo
no enūciant c exile quo ch aſpiratū ſequētibus
a vel o vel u vocalibus. vt chorus pro holm ſeruſ
dem habitus ꝛ etatis coetu ꝛ corus pro vēto quē
greci vocant argeſten. cū multo plus a ſe diſtent
inuicē q̄ alterutrū a g medio. Par quoqȝ vitium
cōmittitur cum poſt ch ſequentibus e vel i vocali
bus talis vox exprimitur: qualis illa eſt quā itali
ꝓferunt: cū poſt c exile eedē vocales ſubſequunt.
Cū itaqȝ tres ſint hui⁹ gn̄is lr̄e ſola aſpiratiōe et
exilitate diſtātes q̄ triplicē nobis ſonū hebraice
grece ꝛ latine exhibēt excludamus ab illis voceſ
partim impertinentes partim grecis et latinis
necnō hebreis oīno incognitas. Circa g preterea
lr̄am nō minus ꝓlatiōe peccat. cū poſt illam ſe
quunt e vel i vocales. Sonus nāqȝ ille cū ſit he
breis grecis ꝛ latinis incognitus: nō aliunde nu
bi ſumptus videt q̄ a lingua punica: in quā lit
tera eſt propria que voce illam repreſentet. Sed G penorū lr̄a peculiaris.
nobis qui ſacras maxime litteras ꝓfitemur: q̄
coſcatio eſt aut eſſe debz cū penis chriſtiani nois
hoſtibus? Quē igit ſonū g littera ſequentibus a
vel o vel u habet eundē ſequentibus e vel i reti
net. ſiquidem paulo ante diximus conſonantes
eque vires ſuas ad ſequentes vocales perferre.
Quod ſi aliter cū his aliter cū illis ſonaret: iam
non vna littera ſed plures eſſent. De adulterina
ꝟo illa voce quā greci ꝛ itali huic littere attribu
unt quotiens cum n littera coagmentatur cum
de n diſputabitur agemus.

¶ Epitome.

¶ De p. b. ph. litteris. Cap. x.

Quod de c. g. ch. in capite ſupiori diximus idē nūc de p. b. ph. dicē dū eſt: que cū inter labra magis minuſue cōpreſſa formēt nulla qȝ alia re diſtent q̄ exilitate ꝛ aſpiratōe: idqȝ oēs orthographie ſcriptores fateant oēs circa hāc
lr̄ā rōnē nōnihil peccāt. Ac pmū hebrei q̄ beth Beth hebrea nota cū ꝟgula raphe lr̄a u cōſonās ꝓfertur.
litterā cū raphe tali ſono ꝓferūt: qualē nos u cō
ſonāti accōmodam⁹. Nā ſi b cū dages hoc eſt pū
cto medio ſcribat tūc ipſi fatent cōpreſſis labris
debere formari: q̄ſi velint dicere b. laxū ad u. ꝯſo
nantē preſſum vero ad p. exilis vocē ꝓxie accede
re. Pari in errore mihi vident eſſe greci q̄ eo mō
beta ꝓferūt quo hebrei ſuū b. cū raphe hoc ē dē
tibus ſupius inferiori labro admotiſ. Qō ſi ita
eſſet hec tres littere alia re magis diſtarēt: q̄ eo
qō diximus: quodqȝ oēs grāmatici fatent aſpira
tione videlicet et exilitate. Quare nō eiuſdē ge
neris apud grecos erit atqȝ apō hebreos nō vna
ſed due erunt littere: ſiquidem inter b. ꝛ u. cōſo
nantē multo maior eſt diſtantia q̄ que poſſit ꝑ
aſpirationem ꝛ exilitatem deſignari. Ex quo fit
vt latini multo melius b proferant q̄ hebrei et
greci: cū a b littera ſola diſtet labrorum laxitate
id qō omnes orthographi fatentur. Hinc eſt qō
Quint. adnotauit in hoc verbo obtineo cum ſe
cunda littera ſit b aures magis audire p. idqȝ ex
hac litterarū cognatione accadere. Latini preterea
nō minus q̄ hebrei ꝛ greci in hac parte peccant
Nam cum ph ſola aſpiratione diſtet a b ꝛ p litte
ris vtriqȝ eo mō proferūt quo f litterā: cū ſit in
ter f ꝛ ph tāta diſtantia q̄ta poteſt eē inter quaſ
libet duas conſonātes: cū ph que tn̄ in dictioni
bus grecis aut peregrinis grecā litteraturā ha
bentibus reperiatur dulce neſcio quid ſolutis la Quintil.
bris ſpirans f lr̄a que vt ait Quintilianus ſexta
noſtrarum eſt pene non humana voce vel oīno
non voce potius inter diſcrimina dentium eff la
da eſt que etiā cum vocales primam accipit caſſa
quodāmodo cum conſonantem aliquam fran
git: multo fuit horridior. Cum igit illud ab oībi
bus receptum ſit vt in dictionibus grecis hebrai
cis et punicis que apud illos per phi. ſcribuntur
a nobis quo per ph aſpiratum debere ſcribi. nul
lus relinquet in illis f littere vſus illud vero nō
poſſum hoc in loco non mirari que ratio potuit
perſuadere illis qui dictiones hebraicas arame
as ꝛ egyptias per ordinē alphabetariū in lexicō
redigere vt que illi per phe aſpiratū ſcripſerent
ipſis per latinū f ſcribere placuerit. Queadmo
dū enī phe aſpiratū aut phi grecū latinis cogni
tū eſt. ita e diuerſo f littera grecis ꝛ barbaris. At
q̄ vt alios interim omittā diuū Hieronymū im
primis demiror tā cupide huic litterarum ordi

nem inuertiſſet: vt in interpretatione operis eu-
ſebij ceſarienſis quod eſt de topographia locoꝝ
ſacre ſcripture que ille per phi litteram in prin-
cipio dictionum ſcripſerit hic per f ſcribere ma-
luerit. quod etiam obſeruatum eſt in altero ſuo
opere: quod eſt de nominū hebraicorū interpreta
tione: vt que hebrei per ſuū phe ipſe per f quoqꝫ
in principio dictionum ſcripta reliquerit. Niſi
forte quod mihi fit vero ſimillimum atqꝫ proba
bile alius quiſpiā fuit qui vt eſt noſtri temporis
hoim ignauia ordinē illum immutauit. Quam
tamē rationē ſcribendi nemo eſt ꝗ hodie ſequa-
tur: ſꝫ neqꝫ ſecuturi ſum' in lexico nr̄o ꝗ qꝺ de di-
ctiōibus hebraicis propediem publicabimus.

De t. th. litteris. Cap. xj.

CUm preterea ſint apud hebreos ⁊
grecos tres quoqꝫ littere eiuſdem
prope generis que in primori lin-
gua ſuperioribus dentibus appul
ſa formentur d. t. th. non alia ra-
tiōe inter ſe diſtantes ꝙ illa: qua
ſupra diximus c. g. ch. atqꝫ iterū p b ph. differre
latini in eo plurimū peccāt qꝺ eodē modo profe
runt th aſpiratum quo t. exile cum th tm̄ vincat
aſpiratione d mediū. ꝓtum d ipſuꝫ exillitate vin
citur a t. exili itaqꝫ eodem modo ꝓferunt thala
mus quo talis priori ſyllaba. Iaꝫ vero error ille
qui apud omnes prope latinos increbuit quiqꝫ
Remigij cuiuſdam preceptiōe inductus eſt qua
ratione defendi poteſt. Aiunt namqꝫ qꝺ ſi poſt
t ſequatur i atqꝫ deinceps. Altera vocalis t mi-
grare in ſonum c. Quare nemo fere iam eſt: qui
ex hac ratione non proferat ſapientia prudētia
quatio partio qua malicia nequitia facio iacio:
ꝓꝓ in hoc quemadmodum ſuperius dictum eſt
alius ſit error: qꝺ nec ipſum c cum ſonum exhi
bet ſequentibus e vel i quē vulgus putant. Ego
quis iſte ſit Remigi' fateor me ignorare auſim
tamen aſſerere fuiſſe hominem plane barbarū
⁊ qui in ſermonis latini pniciem ſit auſus tam
peſtiferam preceptionē per omnes nominis la-
tini mortales effundere cum nullus vnꝙ qui de
affinitate litterarum inter ſe aut permutatiōe
ſcripſerit tale aliquid tradat. Naꝫ quid obſecro
habent cōmune t et c. ſiue recte ſiue perperam
enunciētur. Quod ſi quēadmodum ſupra dixi-
mus: eundē ſonum reddunt et eandem eſſe lit-
teram fatearis neceſſe eſt: quandoquidem litte
rarū diuerſitas non ex figura: ſed ex ſoni varie-
tate colligitur. Qꝺ ſi in dictiōibus latinis id de-
bere fieri tam aſſeuerate affirmant nō permit-
tent hebrei: ſed neqꝫ greci dictiones ſuas tam
aliena a ſuis litteris voce proferri.

T. d. th. an et ꝗre inter ſe diſtant.

Remigi' quidā errorē latinis circa litterarū ꝓlationē infudit.

De i. conſonāte. Cap. xij.

DIſputaturo mihi in hoc loco de i
conſonāte libet ad verbū trāſcri
bere: quod alibi notauim'. Ne-
mo inquam eſt qui neſciat i. lati
nū modo vocalis modo cōſonan
tis loco poni: atqꝫ tūc eſſe vocalē
cuꝫ a reliquis vocalibus pura ſo
nat tunc conſonantē cū vocalē aliquā ferit atqꝫ
illi coagmētat: illud vero pauci intelligunt quo
ſono proferēda ſit cum pro ꝯſonante accipitur.
Sed quoniā greci hanc litterā nō habent: atqꝫ
illius ſonum penitus ignorant; non poſſumus
illorū teſtimonio quod volumus efficere. fuit tē
pus quo putabamus hebreos quoqꝫ i. conſonā-
tem nō habere. opinabamurqꝫ quoties apud il
los vocalibus ꝑ apices deſinatis iūgeret in diph
thongon cū illis coire. Poſtea vero perpenſa et
examinata huius littere ꝓlatione ⁊ his que ab
hebreorum quibuſdā doctiſſimis accepi: facile ī
hāc ſententiam deductus ſum: vt exiſtimarē eun
dem aut certe ꝑſimile eſſe ſonū atqꝫ germanus
iob hebraici qꝺ i cōſonātis latie. Quare ab illis
rō eſt accipiēda qua ꝓferre hāc lr̄am debeam'.
Eſt ⁊ illa rō ꝗ nobis ꝑſuadere pōt quo ſono hec
lr̄a enūciāda ſit: qꝺ quoties in fine dictiōis po
nit etiā imperiti intelligūt nō habere eū ſonum
quem illi in principio ſyllabarū aut in medio
proferūt ſed eū potius quem italorum atqꝫ he
breorum doctiſſimos diximus huic littere accō
modare. In his nāqꝫ dictiōib' cui et hei et huic
in quibus i finalis non vocalis ſed conſonans
eſt eodem ſono hec littera etiam ab ignaris ꝓ
fertur: quo ab hebreis iſſai madai. ephraim.
Quod ſi dictiones grece aut grecarū litterarū
habētes in latinū vertimus i. iota fere ſemꝑ in
i latinū trāſfertur cum noſtri hoies quoties in
principio dictionum ſequente vocali ponitur
non modo vt conſonantem ſed vti ſuam conſo
nantem proferant qualia ſunt iambus: iaſpis:
iaſon in quibus i plane vocalis eſt. Quod ſi Ie
ſus biſyllabum apud iuniores hymnographos
et iudeo triſyllabuꝫ hoc eſt per i cōſonātē apud
latinos poetas legitur in eo illi non ſequuntur
grecos qui i cōſonantē nō habent: ſed hebreos
apud quos eiuſmodi verba per i conſonantem
ſcribuntur. E diuerſo claudianus in epigrāma
tis et iuuencus in euangeliis reiecta origine he
braica grecos ſecuti. Ieſus triſyllabū: hic ille ia
cobus triſyllabū in carmine poſuit. Quod vero
troia. maia aiax ſoluta diphthongo per i. conſo-
nantem a latinis profertur ex ignorantia origi
nem habuit cum a grecis troia per oi diphthon-
gon. maca et eas per ai diphthongon quoqꝫ pro
feratur. illi deteriores adhuc qui dictiones ha
bentes i aſpiratum in principio: quod recte Pri
ſciano vel ex ea cā non poteſt eſſe conſonās ipſi
more ſuo voce incognita neqꝫ vnꝙ latinis au-
dita proferunt: qualia ſunt hiacinthus. Hiero
ſolyme. Nam qꝺ greci hieremias: hierobo㱹: hie
ruſalē: hierico ⁊ huiuſmodi multa nomina. que
ab hebreis per i conſonantem in principio ſcri
buntur per i iota hoc eſt per i vocalem ſcribunt
neceſſitate excuſantur quod i conſonante carēt
Cur vero aſpirationē adiecerit: fateor me igno
rare: niſi forte voluerunt nominibus hebraicis
etymologiā grecā dare: quod hieros ſacer inter
pretatur Nos vero in lexico noſtro Hieronymū
Remigium codiceſqꝫ antiquos ſequimur apud
quos huiuſmodi nōia per i. ſiue illa ſit vocalis
ſiue cōſonans ſcribūtur: cū tñ vt diximus apud
hebreos conſonans ſit.

Greci i cōſonātem nō habēt

Ieſus grece biſyllabū eē nō poteſt.

Latini in ꝓlatiōe troia ma ia aiax errant.

De u cōſonāte ⁊ liquida. Cap. xiij.

QUod de i littera ī capite ſuperio
ri diximus duplici apud latinos
officio fungi: vocalis ſcilꝫ ac con-
ſonantis: idem nunc de u littera
dicimus eſſe modo vocalem mo-
do conſonātem. Eſt tamē adhuc
illi' tertia ꝗdā vis quoties poſt q
lr̄am alis ſuccedēte vocali ponit quē tñ ſonum

Lr̄a u quā poſt q. ponit quam vim hꝫ.

exhibeat magna inter natiões queſtio eſt. Ego vero tantum ab hiſpanis diſſentio: qui litteraz hanc omnino ſurdam eſſe putāt: q̄tum ab italis qui illā proferunt perinde ac ſi eſſet vocalis. Nam ſi nullā vim ac poteſtatem ī prolatiōe habet nec ſcribēda quidem eſt: aut ſi vocalis eſt. ſonum profecto plenū exhibebit. Quod vtrūq; falſum eſſe. Quinti. demōſtrat qui q. adiuncta videlicet u paululum a noſtris eliquari ſcribit. Non igitur cum hiſpanis dicemus aqua q̄tum quo nam u penitus expūcta neq; cū italis aqua quātum quoniam ita u quaſi vocalis proferatur: ſed ꝙ omnes grāmatici ſcribunt aqua q̄tū quoniam u. non caſſa neq; vocali plena ſed quodam medio ſono eliquata. Idem quoq; dicēduz cum eliquatur poſt g. et s. vt lingua extinguo ſuadeo ſuauis. U vero conſonans in eadez oris parte formantur qua f. littera: eundemq; pene ponendum ſonum habent. Nam cum vtraq; dētibus ſuperius inferiori labro impreſſis effingatur f. quemadmodum Quintilianus ait inter diſcrimina dentiū efflanda eſt u. vero cōſonans intra oris inanitatem ſonat. Eſt itaq; vtriuſq; littere ſimilitudo tāta vt cum greci eoles figura. F. pro digama eolico vterentur hoc eſt pro u cōſonante: latini nō dubitauerint eandem ſono illi ſuo proprio accomodare. Sed ꝙ ſupra diximus u. conſonantem hebreorum tantum et latinorum eſſe ſentiunt: tamen greci vim illius cum a vel e precedentibus ypſilon in diphthongon coit: quem nos niſi greci ꝓferre malumus in u. conſonant. m vertimus. Itaq; ꝑ eo quod greci dicunt euāgeliū quaſi per u conſonantem nos dicimus euāgeliū per u vocalem. Eodē mō pro eo qđ illi pentheus. tideus exios dicūt nos pēthcus tideus exios dicim᷒. Pro eo quoq; hebrei dicūt tau. eſau. caſleu. ꝑ vau conſonātem in fine greci ꝑ ypſilon tau. eſau. caſleu. eodez ſono quo hebrei ꝓferūt nos tau. eſau. caſleu. ꝑ u vocalem ꝓcedēti a vel e. agglutinatā enūciamus. Ex duplici huius lr̄e officio errandi occaſio lectorū ignorātie data eſt: cū ſtāte eadē recta q; ſcriptione vocalis ꝓ cōſonāte ꝛ conſonās ꝓ vocali accipitur vt qđ in libris regū ꝛ in paralipomenis ſepe ſcribit̄ ſaruia pro matre ioab eadēq; ſorore dauid regis ꝛ quod in geneſi mauiael ꝓ filio irad. Qđq; iterū in ſecūdo regum volumine a re vna iebuſeus legitur quibus in locis u nō conſonās eſt ſed vocalis quemadmoduz ab imperitis huius rationis profertur. Ecōtrario rurſus quod in libro heſter ꝛ in daniele ſcribit̄ aſuerus qđq; in geneſi ꝓ quodā filio aſerieſuab a quo ī libro numerorum eſt familia ieſuitarum. et quod in eſaia ꝛ in quarto regum volumine ſepharuaim per u vocalem nō quēadmodum indocti legunt proferēda ſunt per u conſonātem. Sed de nouē mutis ad tria litterarū genera redactis: deq; f littera ꝛ i et u cōſonātib᷒ que ad mutas quoq; referri poſſunt hactenus dictū ſit nūc ad ſemiuocalium diſquiſitionē accedamus.

U intra oris cōcauitatē ꝓfertur.

Hebrei vbi ponūt vau cōſonātez greci ypſilon vtūtur

Epitome.

De l littera. Cap. xiiij.

Semiuocales quot ſunt

Semiuocales omnium grāmaticorū conſenſu quinq; ſunt l m n r s. Nam Martianus q̄ f litterā int̄ ſemiuocales ꝯnumerat l hac parte nō recipit. X vero ꝛ z cum ſint cōpoſite altera ex cs vel gs altera ex ds partim mute partim ſemiuocales erūt. Semiuocales autem dicte ſunt nō vt quidam litteratores dixerunt: quod ab vocali incipientes et in ſeipſas deſinerent: cum illud ſignū potius ſit quo ab alijs litteris dignoſcantur q̄ ratio cur ita ſint appellate: ſed quod in ea oris ꝑte formentur: in qua poſſint etiam ſine vocalium adiumento aliquatenus proferri. Omnes enim lingua ad palatū illiſa formantur preter m quā ipſam Plinius ex hac forſan rōne mutiſ annumerauit. Mute nāq; oēs interduſo vocis meatu vel faucīū vel labroꝝ vel dentiū linguęq; compreſſione effinguntur.

L igitur Plinio Martiano. Priſciano auctoribus triplicē ſonū reddit exilem cum geminat̄ vt ille Salu. Metellus plenū qñ finit noīa vel ſyllabas vel cū littera muta illi preponit̄. vt ſal. ſol. ſilua. clarus. flauus. glaber. mediū et lenem cū vocales antecedit vt lapis malus. Qđ ꝟo ſuperi᷒ memorati auctores de hac littera ſcribūt facile dictu eſt: quid tñ velint ſignificare nō facile. Ego vero dicā qđ ſentio. Habēt hebrei vt ſupra dixim᷒ apices duos dages ꝛ raphe vocāt: hoc eſt cōpreſſionē et exilitatē ꝑ priorē quem lr̄e medie interſerūt: oſtēdit̄ litterā debere premi: hoc eſt exiliter et ſine ſpiritu vel halitu ꝓferri. Per poſteriorem quem linea tranſuerſa littere imponunt oſtenditur litterā debere laxari: hoc eſt craſſiori quodam ſpiritu efflari. Habent greci atq; agnoſcunt has differentias ſed in nouem tātū illis mutis: quas ad tria genera reduxim᷒ eaſdem ꝛ latini in dictionibus hebraicis grecis et peregrinis intelligunt. idq; ꝑ notas pſilen et daſeam hoc eſt exilitatem ꝛ ſpiſſitudinem ſignificāt. In ſemiuocalibus vero hoc neutri ſentiūt vnde ꝛ ſupra diximus hāc rōnem grecis et latinis ignorā. Quare neceſſe eſt in hac parte conſonātes tā exiles tā plenas ꝓferunt illas ꝑ dages has per raphe. Et quādoquidē res nobis ignota eſt. qualē ſonū illi talē ꝛ nos huic littere atq; alijs eiuſdem gn̄is adhibebimus. Eſtq; illud a nobis obſeruatū quoties apud hebreos littera per dages in medio dictiōis ſcribit̄ inter pretes grecos ꝛ latinos vertiſſe illaz in duplicem quaſi geminatio illa poſſet preſtare ex ſpiſſitudie exilitatem. vt ecce abbas quod ex lingua arabica interp̄tatur pater apud illos habet dages quale a grecis primum deide a latinis per duplex b abba ſcribitur ꝓfertur autem preſſis labris ac ſi proxime ad p. littere ſonū accederet. Eodē modo in ellabearim elleſemoth. in quibus lamed apud hebreos habet dages. l. duplex ſignificat debere ꝑlitteram premi. hoc eſt quoad fieri pōt nudam aſpirationem ꝓferri. Sed hoc greci ꝛ latini neſcio an ſatiscōmode per hāc littere geminationem exprimāt in principio certe non pōt propterea ꝙ due cōſonātes eiuſdē ſpeciei nō poſſunt frangere litteram ſequentem.

L triplicē ſonū hȝ.

Dages ſpecies quę additus littere vim ei᷒ auget et plerūq; geminat e cōtra raphe vir gula lr̄e ſuꝑponit̄ illius ſonū detrahit.

De m littera. Cap. xv.

M littera quā diximus a plinio inter mutas a reliquis omnibus grammaticis lr̄er ſemiuocales nūcrari quemadmodum Priſ. ait apertū principio dictionum ſonat: vt magnus. obſcurū in fine vt templuz mediocre in medijs vt vmbra amor. Cauſa ꝟo cur Plinius hanc lr̄am inter mutas cōnumera

nit illa;nimirū eſt qđ,in eadē oīs grē effingit̃ in qua b.p ph.q̃ ſunt proculdubio mute.illa mō inter vtraſq3 differētia eſſe videt̃ qđ p has ſpirit' labris erūpit.ſiue ille ſit exilis ꝛ pinguior ſiue craſſior. M.vero cū cōpreſſis labris ꝛ interclusa voce formet̃ tñ p nares neſcio quid ouiū balatui ſimile audit̃. vñ Quintil.auctore meū' percepe runt greci ouiuȝ voces.cū illas a ſono in melas q̃ latini qui illas a ſono b.dictas balātes interpretantur. Querebā ego aliquando ab hebreo quodā illius lingue peritiſſimo cur ſuuȝ mē̃ du plicē haberet figurā adapertileȝ alterā qua vte rentur in principio ꝛ in medio dictionū alteraȝ a quattuor lateribus clauſam qua vtūtur in fine.Qui cū nihil certi mihi reſponderet.hāc ego illi admirāri cauſam ſubieci quod in principio ꝛ in medio dictionū cōſequenti littera ore aper to plurimū ſonat.In fine vero dictionum ꝑpemodū nihil auditur quod ex labrorū cōpreſſiōe voce interclusa ſpiritus per nares potius q̃ ſonus efflatur. Quod vt ſignificaret littere illius inuentor quicunq3 tandē is fuerit accomodam vtriq3 vſui figurā excogitauit. Cur ꝟo caph.nūpe ſadic i principio ꝛ in medio dictionum obliquarint ꝛ i fine porrexerint nullam potui rationem aliam inuenire.q̃ ſupponēdi apices cōmoditatem.

Greci melius latinis ouiuȝ voces perceperunt.

De n littera. Cap.xvj.

N Littera ſemivocalium tertia p̄ lici.ꝛ capella auctoribus i principio ꝛ i fine ſyllabarum plenior apparet vt neſtor.tibicen in medio exilior vt oīs damnum hec ſuperiorū dētiuȝ radici ꝛ primori palato appulſa tinnuluȝ neſcio qđ ac ſuaue ſonat. Adulterat̃ tñ ac ꝑpemodum emoritur ſi g.lr̃a vel c.exile.vel ch.aſpiratū ſequat̃. Verba ſunt A.Gelli i calce libri duodeuigeſimi. P.Nigidius i cōmētariis quos iſcripſit grāmaticos:cū de natura ordineq3 lr̃arum diſſereret iter lr̃am n.ꝛ g.eſt iquit alia vis.vt in nole anguis. ꝛ angaria ꝛ anchora ꝛ increpare.ꝛ i currit.ꝛ igenuus i olbus.n.his nō verum n.ſed adulteriuȝ ponitur. Nam n. nō eſſe lingua iudicio eſt: nam ſi ea eſſet lingua palatum tāgeret. Hec nigidij verba q̃ tametſi perplexe ſatis tñ exemplis manifeſte oſtendūt:hunc littere ſonum quodāmodo extingui:atq3 inter naſcendi auſpicia emori.g.vel c.ch.litteris ſequentibus. Nāq3 potui quēq3 ex grecis reperire:qui mihi afferret cām:cur greci eiuſdē lr̃is ſequētib'.p n ſcribant g.ſȝ illa nimirū cā fuit;qđ veȝ extincto ipſius n lr̃e ſono magis audit̃ lr̃a ſequēs hoc eſt g. vel illi cōtermine ꝛ affines c.ch.ſed ne tāta eſſet ſcribēdo varietas placuit ex trib' illis mediā eligere. Nā quēadmodū ſuperi' dictū eſt inter c.exile ꝛ ch.aſpiratū g.media interuenit. Eadē preterea rō fuit cur ꝑpoſitiōes corrūperent̃:atq3 vltima illarū lr̃a in eiuſdē ſpēi lr̃aȝ cū ſequēti mutaret̃ nāq3 alia rō eſſe potuit vt quoties hec prepoſitio inuenit in cōpoſitioneȝ cū dictione incipiēti a.b.vel m.vel p.vt in his imbellis imunis implumis n.corrūperet̃ in m.niſi iter primorē grē celi ꝛ ſuperiorē dētiū radices.n.ſonat h vero m.ꝛ.p.labris preſſis formātur. Que loca cū plurimū inter ſe diſtēt:nō facile erat altero in alterū trāſire. Itaq3.n.in ſequētē m.lr̃am q̃ ex rōne loci i quo effingit̃.b.p.ꝛ ph.affinis ē:placuit cōmutari:cū ꝑſertim eiſdē lr̃is ſeq̄ntib' nō tā.n.q̃ m.audiat̃.magna mihi nūc ex eo qđ ſum dictu

A.Gelli.

Nigidius

Greci quare loco n. alia ſeq̄n te ponāt g.

rus exorit̃ cōtentio:nō cū holbus indoctis ꝛ ſpreta multitudine:ſed cum doctiſſimis italoꝝ cū grais quibus ingeniū vt ait Horat.muſa dedit ore rotūdo poſſe loqui. Res q̄dē dura tot tātorū q3 virorum auctoritati repugnare. Sed multo difficilius q̃ noſipſi tā aſſeuerate quondā defendimus q3 per oēs hiſpa.diſſeminauim' ꝛ per qđ q̄ſi quoddā ſimbolū a nobis traditū diſcipuli noſtri ab aliis dignoſcebant̃ nūc magna cum noſtra incōſtantia nedicā turpitudine refellere Nā quo ego piaculo p̄rie pietati lcie ſatiſfaciam cū in repetitione illa mea dixi. Nemo ſcit hodie quēadmodū veteres illi nō mō gn. ſed alias q3 litteras ꝑferebāt eſt tñ lōge credibili' veros litteraꝝ ſonos in grecia ꝛ italia receſſiſſe: q̃ in hiſpaniā q̃ toties barbaroꝝ dñandi manus cerui cēq3 prebuit. Quare vel magno cū pudore meo libet palinodiā recitare atq3 audacter nr̃os ſiue in hoc rei militaris victoriarūq3 ſplendore: ſiue in omni gn̄e doctrine oībus reliquarū nationū holbus anteponere aut certe exequare. Si enim te ad dominādi faſtigiū cōuertas: plures imperatores dedimus q̃ accepimus. At dices per deū immortalem imperatores. An non italicenſem traianū in omni virtutis gn̄e nō ſolū priuare ſȝ etiā imparatorie tredecim illis ſupioribus ꝑferas Non et iſdē municipij ciuē atq3 illi' ex ſorore nepotem Hadrianū Ceſarē in vtriuſq3 lingue eruditione. preterco. Antonioꝝ modeſtiā:quē mihi ex oībus q̃ poſtea ſecuti ſunt prepones. Theodoſio atq3 illi' proli gemine Archadio ꝛ honorio in iis q̃ ad xp̄ianā religionē ꝑtinēt lōgū eſt enumerare quot viros lr̃aꝝ ſacris initiatos hiſpania vtilitati publice genuerit.ſȝ de hoc alias pluribus. Nam vt ille ait neſcio quis preſtat nō laudare q̃ frigide laudare. Nunc ad rem. Dico atq3 eadem conſtantia qua pri' contrariū aſſerebaȝ affirmo in ꝓlatione harū litteraꝝ gn. hiſpanos meos veras retinere voces grecos vero ꝛ italos atq3 illorum imitatores aberrare. Nā ſi verū eſt qđ de ſono harū litterarū g.ꝛ.n. diſputauimus ſi verū qđ oēs greci atq3 latinoꝝ doctiſſimi de vi ꝛ poteſtate illarū fatētur ſi deniq3 ita pronūciandum eſt vt ſcribimus quis eſt adeo ſui oblitus ꝛ immemor qui dicat illas eum ſonū reddere quē antea q̃ iūgerētur nō habebāt. Aut que vox poteſt ab harum litterarum ſono longius abeſſe quā que ab iſtis accōmodatur. G.namq3 littera vt ſupra oſtendimus cōpreſſis faucibus enūciatur. N.vero tota lingua depreſſa primori tantum parte erecta et ad mediā regionē palati ſuperiorumq3 dentium appulſa. At in voce equaȝ iſti proferunt neq3 fauces comprimuntur; neq3 cuſpis erigitur:quin potius ecōtrario prior lingue pars deprimitur tota reliqua latitudo palato admouetur. Quod vox illa ex gn.componeretur quēadmodum. x.ex. cs. aut ȝ.ex sd. neceſſe erat vt compoſitum retineret naturam partiū ex quibus cōponebatur. Sonus preterea quem iſti gn.lr̃is attribuūt ſimplex eſt:neq3 in partes diuerſoꝝ generū poteſt diuidi quare vna lr̃e figura ſignādus:ſi quidem vt grāmatici dicūt lr̃a eſt minima pars vocis q̃ ſcribi poteſt idiuidua. Sȝ hic nō ſignificat̃ p g. nō p n.igit̃ p quādā aliam litterā ſignādus. Que ſiue illa ſit nemo vnq̃ grecorum ſed neq3 latinorum dixit ex quo fit vt neq3 talis vox apud illos fuerit aut ſi fuit non per g.aut p n.aut per vtrāq3 potuit ꝛ eſſignari. Iam vero ſi hoc ita eē:qui derogatiōe iter ſe litterarum ſcripſere nūq̃ hac de re tā noua tāq3 inuſi

Greci optimi ſunt ingeniȷ et lr̃ature eminētiſſimi.

Hiſpani i ꝓlatiōe lr̃aruȝ g n veras retinēt voces q̄s itali ꝛ greci ꝑperā ꝑferūt

tara ſiluiſſent. Faceſſat itaq; vox iſta nō modo grecis ꝛ latinis priſcis verumetiā; hebreis aramieis egyptijs: reliquiſq; barbaris nationibus inaudita ꝛ quē ſonum queq; harū litterarū ſeorſum per ſe exhibet eundē coniūncte nobis reddant hoc eſt quemadmodū ab hiſpanis hodie proferuntur.

De s littera. Cap. xvij.

S littera ex ſemiuocalib' vltime teſte Martiano aq̄buſdā auctoribus inter lr̄as nō eſt cōnumerata. Et pfecto. M. Meſſala q̄ propriū volumē huic lr̄e dedicauit ſibilū quendā potius q̄ vocē humanā reddere illam ſcripſit. — *S ſemiuocaliū vltima.*

Sz cū apud latinos hec lr̄a ſigma greco r̄ndeat in eandē vnā tres hebraice ſamia ſadic ꝛ ſin confundant. Quē vero ſonū apud grecos ꝛ latinos habeat nō eſt dictu facile ego certe quantū aſſequi poſſum coniectura in illius plat iōe vtroſq; aberrare puto grecos dico ꝛ latinos ſeculi noſtri nā cū iis mihi tm̄ concertatio eſt. Et eñ q̄s audeat priſcos illos dicere vel l minimis fuiſſe lapſos quos penes arbitriū ius eſt ꝛ norma loquēdi. Sed cū hoc negociū voce cōſtet. q̄ ex negligētia vel ignoratiōe potius iunioꝝ non ſemp ſuis lr̄is reddit afferā rōnes q̄ me in eā opinionē adduxerūt vt id exiſtimarē. Diuus Hiere. quo auctore in hijs q̄ ad rē lr̄ariā attinent: null' eſt grauior ſed neq; certior in ope illo in quo dictiōes hebraicas ex etymologia latine interpretat' eſt cū de dictionib' ab s lr̄a incipiētib' ageret: i calce his verbis ſcribit Apud hebreos tres ſunt littere vna q̄ dicit ſamia ꝛ ſimplr̄ legit quaſi p nōſtrā ſcribat lr̄am. Altera ſin in qua ſtridor q̄daz nō nr̄i ſermonis inſtrepit. Tertia ſadic quā nr̄e aures penit' reformidant. cū itaq; tres ille lr̄e ab interpretib' primū grecis in ſigma: deinde a latinis in s nr̄m cōfuſim verſe ſint: cūq; ſadic et ſin lr̄aꝝ ſonus vt Hie. tradit: vtriq; ſermoni hoc eſt greco ꝛ latino ſit incognitus efficit vt ſigma grecū ꝛ s nr̄z ſamia hebraico r̄ndeat: illiuſq; apō grecos ꝛ latinos ſonū reddat: q̄ non eſt abſimilis ei quē noſtri tēporis inſcitia dat c lr̄e e vel i ſequētibus quēadmodū cū de c lr̄a agebat diximus. Idē autor preterea in libris hebraicaꝝ queſtionū exponēs illud ex geneſi vocata ē ciuitas beerſabee hoc eſt puteus ſaturitatis. licet inq̄t ſupra ex verbo iuramēti ſiue ex ſeptenario numero q̄ ſabe dr̄: aſſeueremus beerſabee appellatā: tn̄ nūc ex eo q̄ aqua eſt inuēta ad nomen ciuitatis q̄ ita vocabat alludēs declinauit paululū lr̄am et p ſtridulo hebreoꝝ ſin: a quo ſabe incipit grecū ſigma. i. hebraicū ſamia poſuit. Ex quibus Hieronymi v̄bis vtrobiq; ſatis cōſtat ſigma grecū ꝛ s latinū talē ſonū exhibere: qualē ſamia hebraicū apud illos reddit: nō eū quē tēpeſtatis noſtre hoies greci ꝛ latini hoc eſt ſin hebraici pferūt. Q̄ ſi ad hec Hierony. v̄ba dixerit quiſpiā latinos recte ſuū s ꝛ grecos ſuū ſigma hebreos perperā ſuū ſamia pferre. Poſſem ego reſpōdere hāc litē iam nō eſſe meā ſed inter grecos ꝛ latinos ex altera parte ꝛ hebreos ex altera debere verſari: nec minoris eē glorie alterutros erroris cōuincere. Sed haberēt hebrei ratiōes alias cōplures: q̄bus cauſaꝫ ſuā facerēt pbabiliorem. Atq; illā imprimis q̄ ſamia ſuperiorum dētiū radices lingua appulſa ſonum reddit: ſin vero ad medium celi palatū illiſa format. Ad que Martianus capella vbi in philologie nuptijs inducit grāmaticē; in q̄ auris pte littere formētur. graphice deſcribentem s inquit littera ſibilum facit dentibus verberatis. Ex quo fit ſigma grecum ꝛ s latinum eo modo pferri debeat quo ſamia hebraicum hoc eſt lingua ad ſupnos dētes appulſa vt vult Martianus non eo modo quo ſin hebraicum hoc eſt lingua ad mediū celum illiſa: quo huius rationis ignari pferunt. — *Sigma grecum s latinū ꝛ ſamia hebraicum ſunt vni' ſoni* — *Lr̄e l qua auris l pte formētur*

Illud preterea quod oēs fere qui de orthographia grece ꝛ latine vn q̄ ſcripſere. z lr̄am duplicē eſſe tradūt atq; ex s. d. litteris cōſtare. Nūc vero ex ſono quē z littera reddit apud hebreos grecos penos atq; i dictionibus quoq; peregrinis apud latinos nemo ē qui non intelligat. quē ſonū debeat ſigma greco et latino accommodare: quippe qui nō aliter differt a z littera niſi quod s ſimplex eſt z ex s inde labatur: ſiquidem cōpoſitum in ea reſolui debet ex quibus cōponitur. Eſt ꝛ illa ratio q̄ q̄ a librarioꝝ errore pfectas s litterā ex pte z ſonū habere q̄ cū apud hebreos ſcriba legis ille nolatiſſimus Ezras per zain ſcribat ipſius z loco ſd ſubſtituerunt ſcribentes eſdras perinde ac ſi s d tantundem polleant. Quod ſi ezras per z ꝛ eſdras per ſd eandem vocem reddunt manifeſtum eſt ſi alterā partem compoſitiōis hoc eſt d excluſeris. quē ſonū s littera exhibeat. Sed an licuerit librarijs id facere paulo poſt cū de x littera diſputabitur oſtendemus. — *Zain hebreū nōiē hiero. lōi ꝛ d̄ ceteras in ſd. tradux̄t.*

Il'ud quoq; nō mediocrem ex torte veritati coniecturaz facit quod oēs grammatici fatentur interiectionē ſt. aut quēadmodū apud Plau. legitur ſt. q̄ ſilentium imperatur a ſono vocis ſictam eſſe. Sextus quoq; feſtus Pōpeius ſileo inquit tacere ſignificat: ficto verbo ab s lr̄a que nota ſilentij eſt. Cūq; interiectionum, voces naturales ppe ſint: quippe que neq; locorum diſtātia neq; tēporis diuturnitate mutuentur: conſequēs eſt vt eo in modo interiectio ſt. ꝛ verbum ſileo tūc proferretur hoc ē quaſi ſilentium imperamus hiſpane profertur hoc eſt quaſi per ci. litteras ſed male ſcriberetur Nam quas in huius littere prolatione fieri delitias prohibet Quintilianus ego non intelligo. — *S lr̄a nota ſilentij.*

Ex omnibus igitur his rationibus ſatis cōſtat s littera quem ſonum reddere debeat hoc eſt nō eum quem Galli c. e vel i ſequētibus attribuunt cū s littera confundentes. ſed eum potius quem genus quoddam hoim ceceoſos hiſpani vocant nō ſine quadā offenſionis leuiſſime venuſtate. Quēq; occupantibus galaaditis vada iordanis. vt in libro iudicū ſcribitur illi qui erant ex tribu ephraim in verbo ſiboleth interrogati reddebāt hoc eſt per ſamia non valentes etiam per ſidiculas et tormenta ſin hebraici vocem exprimere. Hic ſibboleth inquit ſcriptura quod interpretatur ſpica. ꝛ reſpondebat ſibboleth. ſed illud prius p ſin hoc poſterius per ſamia. quam differentiam greci et latini neq; litteris neq; voce poſſunt diſtinguere. — *S lr̄a quē ſonū reddere debeat.*

De x littera Cap. xviij.

X Quemadmodū Martianus tradit nemo lr̄am putat q: duplex eſt cōſtat enī ex cs vel gs. vt vox vocis. lex legis. Nā ſi q̄ grāmatici pferunt lr̄a eſt minima pars vocis q̄ ſcribi pōt indiuidua. X non lr̄a ſed

duarũ poti⁹ litterarũ cõpẽdiũ eſt ⁊ q̃ vt Quintil. ait carere potuiſſemus ſi nõ fuiſſet inuẽta quẽ vero ſonum illi debeam⁹ accõmodare.pſpicuũ eſt ex his q̃ de ſono litterarũ ex quibus componitur ſuis in locis diſputauimus. Nã qua voce hanc lr̃am hiſpani proferunt.non grece.non latine.non hebraice nõ ſyrice.ſed punice lingue ꝓpria eſt vnde quantũ ego exiſtimo ad hiſpanos q̃ſi ex colluuiõe q̃dam peruenit. Hac littera ſoli greci vtũtur in principio dictionũ atq̃ pinde in medio ⁊ in fine.vt xãthus lexis hierax.latini in medio ⁊ in fine.vt lex dixi.Sed in vtraq̃ lingua quoties media eſt:ꝓterq̃ in dictionib⁹ compoſitis ſemꝑ vocalez in ſequentem ferit.Nam ſi dictio cõpoſita eſt.tunc illi ꝑticule eſt adiungẽda. cuius fuerat ante cõpoſitionem vt exhodus qḋ ex prepoſitione greca ex ⁊ hodos via cõponitur ⁊ exhibeo qḋ ex eadem prepoſitione latina ⁊ habeo.Quod ſi in cõpoſitione c.pertinet ad particulam precedentem s.vero ad ſequentem nulla rõne poſſis ⁊ ſi tantũdem polleat hac littera vtid quod librarij quidã huius rõnis ignari fecerũt ſcribẽtes ectaſis perinde acſi dictio eſſet cõpoſita ab ex ⁊ taſis:cũ ab hec ꝓpoſitiõe greca et ſtaſis cõponatur.Iã vero in dictionibus hebraicis huius littere nullus eſt vſus. nõ quidem in principio:cum illud quemadmoduz ſupra diximus propriũ ſit grecoꝝ. non in fine cũ nulla dictio hebraica in ea:ſed neq̃ in duas q̃ſlibet conſonãtes deſinat:nõ in medio:quod quoties due conſonãtes apud illos medie ſunt: prior ad precedẽtem poſterior ad ſequentẽ ꝑtinet.Ex q̃ manifeſtuz eſt illos quoq̃ aberrare qui pro arphachſad filio ſem filij noe ſcribunt arphaxad ⁊ pro acſa filia caleb:ſcribũt axa vtrobiq̃ ꝑ x cũ illud ſcribatur apud hebreos ꝑ caph cum raphe. hoc per caph.exile.qḋ vtrunq̃ ex rõne hebraice litterature pertinet ad ſyllabã precedẽtẽ s vo ad ſequentem quemadmodũ diximus.

X l dictionib⁹ cõpoſitĩ cui vocali herear.

De z littera. Cap.xix.

Lr̃a z ꝓpt extraneaꝝ dictionũ ſcripturã a latinis eſt recepta.

Z Litterã que ꝑegrinaꝝ dictionũ cauſa in ſermonẽ latinũ aſcita eſt omnes grãmatici fatẽtur duplicẽ atq̃ ex ſd litteris cõpoſitã:vel ex ds.quẽadmodũ Martianus tradit. ſi modo codex antiquã veritatẽ retinet. Fuit tñ tẽpus quo pro alterutra poneret. vt qḋ antiqui dicebãt ſethus pro zethus ⁊ ⁊ medenti⁹ ꝓ mezẽtius. Quãdoq̃ tamẽ a latinis in duplex ſſ.vertitur:atq̃ ꝓ eo qḋ dicitur maza:latini maſſam interpretati ſunt. Quod ſi compoſita iã nõ eſt littera quãdoquidem lr̃e diffinitio illi nõ cõuenit quẽadmoduz paulo ſuperius de x littera dicebamus.Quẽ vero ſonuz s littera exhibeat: ſuo loco diſputauimus. Quod ſi d litteram illi adiũxeris:aut t.veluti Martiano plz it aut ex s in d vel d fiat quidaz lapſus reddetur ſonus ille:ex vtraq̃ littera cõpoſitus quem z ipſum deſignat.iucundus ille quidez ⁊ ſuauis atq̃ vt de ypſilo.Quintil.auctore dicebam⁹ qua ex conſonãtium numero nullus dulcior ſpirat. Nam qḋ referente Capella idcirco Appius Claudi⁹ hanc litterã reformidat qḋ dũ exprimitur mortui dẽtes imitat ego non intelligo quam dentium deformitatem morientes pre ſe ferãt:iã vero ſi deformitas vlla eſt dictis labris primoriq̃ lingua dentibus preſſa vocem emittere nulla eſt littera que non cum aliqua oris diſtorſione. proferatur Quod ſi quemadmodũ eſt in fabulis minervã ꝓpter oris deformitatem tibias abiecisſe nobis quoq̃ vetuſtatis ratio habẽda eſt valeat potius lingue volubilitas q̃ vt aliquid turpitudinis admittamus.At ſi e diuerſo poſt mõtis agitationem nihil antiquius nihil prius ab immortali deo ꝯceſſum homini eſt.q̃s fuerit taz demens tãq̃ a cõmuni ſenſu alienus q̃ nõ preferat rem pulcherrimã leui vultus offenſioni.Sz redeamus ad rem in enuncianda hac littera nõ ſimpliciter vulgus incertuz ſequi debemus ſed antiquorũ potius auctoritate ducti cũ talẽ ſonũ illi ceperimus dare qualem diximus s litteraz reddere adiungemus illi d littere ſonũ ſiquidẽ ex vtraq̃ cõpoſitã eſſe mõſtrauimus.

Martianus capella.

Appijclaudij de z littera ſuia.

De aſpiratione. Cap.xx.

Lr̃a non ẽ apud latinos h ſed aſpirationis nota.

Eſt apud latinos h nõ q̃dẽ littera ſed aſpiratiõis nota. quam tamẽ perinde ac ſi littera eẽt id quod antiquiores grecoꝝ fatere in aliaruz ſerie diſpoſuerũt poſtea vero diuiſerũt: ⁊ dextrã eius partẽ ſupra litterã ponentem pſilen notã habebant hanc Palemon victrinus exilẽ.Bryllus vero leuẽ nominauit. Idẽ ⁊ qua aſpiratiõis nota erat daſilem dixit Hebrei autem inter lr̃as numerãt he et heth:quarũ priorẽ Hieronymus ſimplicẽ poſteriorẽ duplicẽ aſpirationẽ appellat. Poſſunt vocales oẽs q̃dẽ aſpirari.ſed ex pſonãtib⁹ greci quattuor tãtũ aſpirãt.ch ph th rh.⁊ latini eaſdez in dictiõib⁹ tñ peregrinis Hebrei nõ mõ q̃ttuor illas ſed reliquas fere omnes quãdoq̃ ꝓmunt quãdoq̃ laxãt quod ipſuz apud illos per dages ⁊ raphe ſignificatur hoc eſt per exilitatẽ ⁊ aſpirationem ſiue ſpiſſitatem. Quez vero ſonũ aſpirate conſonantes exhibeant non eſt difficile cognitu ex ſuperius memoratis cum de l. littera diſputauimus.Circa vocales tamen aſpiratas multo difficilior eſt ratio ex quo factum eſt: vt in illis enunciandis nonnihil a noſtris peccetur cũ eo modo exiles.quo aſpiratas ꝓferunt neq̃ enim qḋ ad ꝓlationẽ attinet quicq̃ differt apud illos inter hominis qui eſt gẽtis ab eo qḋ eſt homo.quod per aſpirationem in principio ſcribitur.⁊ ominis ab eo qḋ eſt omẽ cui⁹ prima exilis eſt ⁊ inter habeo qḋ eſt teneo ⁊ abeo qḋ eſt recedo. Sz illi adhuc rãcidiores q̃ aſpirationẽ q̃ſi hebraicũ he ꝓferũt cũ apud hebreos vt diximus he littera ſit cõſonãs.cuius ꝓpriũ eſt vt ſequentem vocalẽ frãgẽs vocẽ potiuſq̃ ſpiritũ reddat. Eaq̃ mihi videt fuiſſe cauſa cur greci deſierint ponere illam in ordine aliarũ lr̃arũ et vocalib⁹ per apicem impendere fecerint ne extra illas ſonum aliquez hr̃e videret. Quis:igit dicet aliq̃d erit ſon⁹ vocalis aſpirate qñ neq̃ vt ab hebreis quaſi littera ꝓferẽda eſt aſpiratio neq̃ rurſus vt a noſtris nũc male profertur.quaſi aſpiratio nulla ſit Ego vt tibi oblector ingenue verumq̃ fatear.neq̃ monſtrare:ac ſentio tamẽ cuiuſmodi ſit illa vox quam debeas vocali aſpiratione accõmodare magiſq̃ poſſum q̃d non ſit q̃ q̃d ſit oñdere.Si tamen verũ eſt qḋ ait Mar.in aſpirationis contractis paulũ faucibus ventũ exalare fugies opinor hebraicã illã aſpirationez cũ ſit vox que audiatur.Nec minus caſſas aſpiratione vocales cũ aſpirari debeant: ⁊ in illis enũciandis flatum ſiue ſpiritum ſiue halitum quẽdam adhibebis.

Cõſonantes aſpirate quez ſonũ reddãt nõ eſt noſtre hic.

Mart.

Finis.

❡ Aelij Antonij nebriſſenſis ſecūda repetitio.

❡ M. Fabij Quintiliani oꝛatoriarū inſtitutio. liber pꝛimus.

❡ An cuiuſq auris eſt exigere litterarū ſonos non hercle magis q̄ neruoꝛum.

❡ Concluſio pꝛima

❡ Octo eſſe vocales apō latinos. ꝛ ſi pleriq omnes grammatici dicant eſſe tantum ſex.

❡ Concluſio ſecunda.

❡ Ch.th.ph.hn.x.L. conſonantē u liquidā ꝛ vocales aſpiratas perperā a noſtris pꝛonunciari.

❡ Ad ſplēdidiſſimū ciſtericēſis militie pꝛefectū atq equeſtris oꝛdinis magiſtrum Dalcātra dō. Johānem de ſtuniga. necnō ad ſalmatice academie. p. C. ꝛ ſcolaſticā iuuentutē: Aelij Antonij nebriſſenſis grammatici Repetitio ſecūda quā fecit anno xp̄iane ſalutis Milleſimo.cccc.xcvj. de coꝛruptis hiſpanoꝛum ignoꝛantia quarundā litterarum vocibus.

Non deſunt illuſtriſſime domine patres obſeruādi atq ſpectatiſſima iuuētus. q̄ me puſilli animi ignauie potius accuſent q̄ cū ſuperēſſet mihi adhuc etas q̄ poſſem ingenij mei vires in his artibus exercere: q̄ impēte multitudinis arbitrio eminētiſſimū gradū inter ceteras obtinere videnť malui nō ſolū dimittere me ad artes infimas ꝛ pueriles diſciplinas: verūetiā intra ſola grāmatices ꝛ poetrie, ſtudia ꝯſiſtere. Nō ſi hec ab illis parua eſſe putāť q̄d nūc dicturi ſunt cū audierint me nō modo hs de rebus q̄ ſunt illoꝛū iudicio infime: ſȝ etiā de pꝛimis lr̄arū elemētis. eo tēpoꝛe atq loco diſputaſſe. quo pꝛeclarū aliq̄d a me expectabať. Quos poterā ego facile placatos dimittere. ſi dicerē hāc eſſe pꝛofeſſionis mee. ſubiectā materiā. vnde omnes vite mee rōnes fructus honoreſq pꝛoueniunt malo tamē omnē illoꝛum impetū ꝛ rabiē in me cōcitare. An ego iſtos litteratos appellē. qui vix intelligunt quid a cōſonantibus vocales diſtērā penitus ignoꝛāt lr̄arū voces: q̄ trib' lineis ſcribendis in oꝛthographia q̄nquagies peccāt qui cū latina legūt. hiſpane pꝛonunciāt. Ego illos nō litteratoꝛes: nō grāmaticos ſȝ pſeudographos nō latinos ſed latini ſermonis euerſoꝛes ꝛ q̄dē veriſſime appellauerim. Sed aliud tempoꝛis erit magis opoꝛtunū quo illoꝛum ineptias ꝛ deliramenta magis pꝛoferamus in lucem nūc ad illa veniamus que academie noſtre inſtituto veteri atq antiquus lege hodierno die coactus ſum in lucē afferre Locus igiť quē repetere inſtitui hoc anno qui eſt magiſterij mei ſcdūs a ſalute vero xp̄iana milleſimus quadringenteſimus octogeſimus ſextus ſcribitur a. M. Fabio Quintil. oꝛatoriarū inſtitutionū li. j. in hec verba. An cuiuſq auris eſt exigere litterarū ſonos: nō hercle magis q̄ neruoꝛū. Cū ei cepiſſet actoꝛ admonere pꝛeceptoꝛes artis grāmatice quo pacto pueros litterarum rudem impꝛimis doctrine incunabulis inſtituere deberēt: dixiſſetq nō ſatis eſſe cōſonātes a vocalibus diſtinguere: ipſaſq eas in ſemiuocaliū numerum mutarūq partiri q̄ interioꝛa huius ſacri adeūtib' ap pareret ea rerū ſubtilitas que nō modo acuere ingenia puerilia: ſed etiā exercere altiſſimā quoq eruditionē ac ſcientiā poſſet ſubiūxit pauca illa v̄ba q̄ hodie interpꝛetāda ſuſcepim'. An cuiuſq auris eſt exigere litterarū ſonos nō hercle magis q̄ neruoꝛū. Ac ſi apertius dicat: quēadmodū quiſq nō pōt ſenſu diiudicare neruoꝛū ſubtilē harmoniā: neq ratione perpēdere illa ſeptē diſcrimina vocum niſi qui ſit in arte muſica eruditiſſimus ita nō quicūq ſed is tantū qui rationē litterariam callet. poterit exacte litterarū ſonos pꝛoferre ꝑlatoſq percipere. Atq omiſſa certarū linguarū diſquiſitione. inueſtigandū pꝛimo nobis eſt deſint ne ſermoni latino alique figure litterarū pꝛeter duas ꝛ viginti: illas que ſunt in vſu apō latinos: et an rurſus alique ex illo numero redūdent. An preterea litte rarū ſit ille ſonus qui ab hiſpanie noſtre hominibus pꝛoferri conſueuit. Pꝛincipio deſunt ſermoni latino vocales due altera que inter e ꝛ i altera que inter i ꝛ u audiť. idq pꝛobari poteſt cum alioꝛum teſtimonio tum maxime Quintiliani harum rerum auctoris grauiſſimi ac perinde acerrimi. His enim paulopoſt illa verba que explicanda ſuſcepim' ait. Medius eſt quidam i ꝛ u littere ſonus neq enim ſic optimum dicimus vt opimum: ꝛ heri neq e plane neq i auditur. Uult ſibi Quintilia. q̄ in hac particula optimus neq ſonat i. neq u: ſed quedam inter has litteras vocalis media: que cum non haberet nomen neq figuram: alij ex auctoꝛibus clariſſimis optimus ꝛ maximus per i alij optimus ꝛ maximus per u ſcripſerunt Ceſar enim pꝛimus omnium dicitur optimus ꝛ maximus ſcripſiſſe cum ſuperioꝛes optimus et maximus ſcriptitarint. Idq ex eo accidit quod non erat in vſu littere figura qua media vox illa ſcriberetur. Nam quemadmodum Ariſtoteles ait. Quando medium innominatum eſt certant extrema de media ratione. ❡ In hoc pꝛeter ea tempoꝛis aduerbio heri: neq e neq i ſentitur in fine. Ex quo effectum eſt vt hanc particulam vſq ad Auguſti ceſaris tempoꝛa per i. ſcripſerim vt Terētius in andria. Heri aliquod adoleſcentuli in pyreo coiuimus vt de ſymbolis eſſemus. Et Cicero in epiſtolis Heri veſperi apud me hircius fuit. qua mente eſſet. Anto. demonſtrauit. Deinceps per e vt Hoꝛatius in ſecundo libro ſermo. Conuiuia dictus here illic de medio potare die et Iuuenalis in. iij. ſaty. Res hodie minoꝛ eſt here quam fuit atq eadem cras deteret exiguis aliquid. Martialis quoq epigrammaton libro pꝛimo. Bis tibi triceni fuimus m̄ ꝯcine vocati ꝛ poſitum eſt nobis nil here pꝛeter apꝛum ꝛ libro quarto. Cur here quod dederas hodie puer hyle negaſti. Tam ſubito durus qui modo mitis eras. Noſtro ſeculo rurſus heri per i cum antiquitate ſcribimus. Diomedes quoq diligētiſſimus grammatice artis pꝛeceptoꝛ idē cum fabio ſentire videtur his verbis i ꝛ u medie dicuntur: quis in quibuſdam dictionibus expꝛeſſum ſonum non habent vt vir optimus. Diceret vero quiſpiam quidnam cauſe eſt cur tempeſtatis noſtre homines non poſſunt medium illum ſonum percipere. Aut ſi a priſcis illis percipiebatur cur nō excogitauerint figuras quibus medius ille ſonus repꝛeſentaretur. Sȝ anteq̄ huic queſtioni ſatiſfaciamus ſimul etiā vt ea que poſtea dicenda ſunt magis elucubrentur, illa queſtio diſcutienda nobis eſt, quas ille

Lr̄ati qui ſūt cēſēdi.

Cuiuſq auris an magis lr̄arū debeat exigere ſonoſq̄ neruoꝛum.

Senſu nō pōt q̄ſq̄ȝ utilē neruoꝛū harmoniā diiudicare.

Mediū q̄ñ innoīatū eſt certant extrema de media rōne.

ſit auris tam emſicte.cuius iudicio in hac ſono
rum diſputatione conſentire debeamus. Nam
ſi aſciuero mihi teſtes iam inde ab antiquita-
te repetitos:quorum teſtimonio cām veritatis cō
firmare velim non deerint q̄ dicant ſe quoq̄ ha
bere ſuos auctores Papiam Hugutionem.Ca-
tholicon.& neſcio quē Raymundū & Petrū Hē-
liam.Si preterea dixero me nō audiuiſſe in ita
lia ſummos quoſdam viros hoc vl̄ illo mō pro
ferentes:ridebunt opinor: ſe quoq̄ audiuiſſe ne
ſcio quos ſophiſtas.phyſiologos.legoleos & ſa
crificulos quoſdam aliter in eadē pnunciaſ
ſe.Ne ſit igitur opus totiēs eadem de re aures
obtundere.videamus.q̄ nam ſint de hac lite fu
turi iudices idonei.Atq̄ in primis aut oēs pla-
ne a cōi ſenſu deficimus aut tempeſtati noſtre
antiquitas illa emendata hiſpanis itali & gre-
ci preferēdi ſunt.¶Nam quēadmodū de dulci &
amaro non egroti ſed bene valentis lingua:de
coloribus non cecus ſed oculorum acie inſtru-
ctus de virtute non malus ſed ſtudioſus ſic de
litterarum vocibus non quicunq̄ ſed vir tm̄ eruditꝰ
iudicare poterit. Quiſq̄ em̄ vt ait Ariſtoteles
bene iudicat q̄ cognoſcit eorūq̄ bonꝰ eſt iudex.
Quoniā igitur pacto de litteris iudicare pōt q̄
neq̄ latinos codices legit neq̄ preceptores gre
cos aut latinos vnq̄ audiuit. Aut igit̄ ſummorum
virorum ptis veterum pti iuniorum iudicio acq̄eſcendū
eſt aut tota hec de rōne litterarum diſputatio e
medio tollēda.Sed inquiunt iſti cur mediū il-
lum ſonum e & i.atq̄ i & u.litterarum neq̄ ſono ſi-
bi pprio proferimus. Aut vnde tantus ſtudio-
ſorum conatus. Aut vnde iſti tam acutos atq̄
emendatos ſenſus habuerint.Jam hec queſtio
non ſolū eſt in hac litterarum conſideratione de q̄
inſtituimus aliq̄d dicere ſed per certas quoq̄
artes & ſcientias q̄ de ſono diſputant:latius pȝ
Et qm̄ video eam ſimilitudinem.Quintiliano
placuiſſe.Quemadmodū in libris q̄ de arte mu
ſica ſcripti ſunt legimus tria melodiorum genera
fuerunt apud antiquos.Diatonicum qd̄ per to
num & ſemitonium procedebat. Chromaticum
quod per ſemitonium & ſemithonium & tria ſe-
mitonia.Enharmonicū qd̄ p dieſim:dieſim & di
tonium pgrediebatur.Jn hoc genere triplici &
cantabāt illi veteres quod annathe canebatur
ſentiebantq̄ cum tempeſtatis noſtre hoīes vno
tantum diatonico genere vtentes ad cetera illa
duo genera ita ſurdas aures atq̄ intercluſas
arterias habent vt neq̄ quid ſit dieſis omni-
no intelligant: neq̄ vllo modo effingere poſſint
continua quinq̄ ſemitonia. Quia quod diateſ-
ſarum conſonantia apud illos erat harmonica
cum ſit in proportione ſeſquitertia apud muſi
cos vero noſtri temporis ſi penitus i conſonās
niſi alijs vocalibus miſceatur.Econtrario cuȝ in
proportione ſuper patienti nemo ex antiquis
preter claudium Ptholomeum poſuerit ſonan
tiam noſtri muſici harmoniam in ea & quidem
perfectam poſſe eſſe dicunt perinde ac ſi alijs
fuerit apud illos ſonorum ratio atq̄ auriū ſen
ſus q̄ apud noſtros. Quod in ſaporibus & gu-
ſtu accidiſſe video.An non inter aues precipui
ſaporis erant turdus & ciconia. quemadmodū
inter quadrupedes lepus & aper cum Martia
lis dicat inter aues turdus ſi q̄s me iudice cer-
tet.inter quadrupedes glīa pria lepus:& apud
Horatium in ſecundo libro ſermonum . epicu-
reus ille Caius ſecundi leporis ſapiens ſecta-

Papiā hu
gutionē &
alios mul
tos ſatiri
ce ridet.

Quiſq̄ ī
qd̄ bn̄ no-
ſcit bn̄ iu
dicat.

Tria apd̄
veteres
fuerſitme
lodiorum
genera.

Turdus &
ciconia in-
ter aues
lepus & aper
inter q̄dru
pedes pci
pui ſunt
ſaporis.

bitur armos.& alio loco.Tutus erat rhombꝰ tu-
toq̄ ciconia nido.& Juuenalis.Quanta eſt gula
que ſibi totos ponit apros animal propter con
uiuia natum. At qui noſtrorum hominum gu-
la turdis attagenas pauones phaſianos.per-
dices.coturnices q̄ anteponit. cum ciconiam pe
nitus e menſa proiecerit. Quis hodie inter ho-
lera veſca numeret maluas:aut quis olitor iter
hortenſes atq̄ ſatiuas habeas.Atqui illas cū
lectucis antiqui heſitabant. Quod vel ex illo
Martialis verſu manifeſtum eſt.Utere lactu
cis & mollibus vtere maluis.Cui aſtipulantur
in Moreto Uergilius malue inquiens inuleq̄
rubebant.At vt iure notiori & grammaticis ma
gis vſitata verſemur tres apud antiquiores
fuerunt accentus.Acutus quo ſyllaba eleua-
tur.Grauis quo ſyllaba deprimitur Circumfle-
xus quo ſyllaba eleuatur deprimiturq̄ nam ex
acuto & graui compoſitus eſt. Sed quid hodie
profert.aut prolatus percipit tenorem illum cir
cunflexum. At maiores noſtri quorum erant
aures in ſermone latino delicate magis. eproſ-
ferebant abſolutiſſime:& plata ſentiebant acer
rimus. Non morabor amplius in hac parte.Il-
lud modo poſſum dicere aliter veteres,illos et
qui ſe illorum imitatores eſſe malunt de qui-
buſdam litterarum ſonis iudicare ſolitos ali-
ter hiſpanos.quorum eſt hs de rebus iudiciuȝ
adeo obtuſum:vt ſi coneris illorum ſtultitiam
rationibꝰ conuincere nihilo plus agas q̄ ſi des
operam vt cum ratione inſanias. Neq̄ miran-
dum eſt ſi medias illas vocales que ab antiq̄s
intelligebantur neq̄ ſentire:neq̄ proferre poſ-
ſumus cum iam inde ab infantia ſic aſſuefacti
ſimus vocales tantum quinq̄ pronunciate vt
nullo modo facti duriores poſſimus aliud q̄ q̄
nutrice audiuimus afferre. Hinc eſt memora-
bile illud. M.Fabij preceptum debere pueros
cum adhuc teneri ſunt ſyllabas omnes perdi-
ſcere.neq̄ difficillima queq̄ earum in aliud tē
pus differre.atq̄ ab eiſdem etatibus exigendū
eſſe vt nomina quedam verſuſq̄ effectare diffi
cultatis ex plurimis aſperrime coeuntibus in
ter ſe ſyllabis catenatos & veluti confragoſos
quanticitiſſime voluant calephi grece vocantur
res modica dictu qua tamen omiſſa.multa lin-
gue vitia.niſi primis eximuntur annis inemen
dabili in poſterum prauitate durantur.Atq̄ il-
la nimirum cauſa eſt:cur grandiores etate non
poſſunt alterius lingue voces proprias atq̄ ver-
naculas exprimere q̄ quemadmodum funabu
lorum & petauristarum.corpore ad quoſdaȝ mē
brorum flexus niſi tenera formari non poſſunt
ſic animos quoq̄ ad pleraq̄ duriores etas ipā
robuſtior facit.Hic greci latini & galli nunq̄ p
ferunt ea:que vox propria eſt hebree & punice
lingue.A mauris etiaȝ per fidiculas & tormē
ta nō extorquebis.Zaque propria eſt hiſpano-
rum.Ego quoq̄ vt de me aliquid fatear cū ali-
quando cepiſſem litteris hebraicis operaȝ da
re nunq̄ potui ſatis hebreorum exprimere.Hic
preterea effectū eſt vt paulo ante diximꝰ quod
tempeſtatis noſtre muſici non poſſunt chro-
maticum illum & euphanmonicum genus cane
re quod cū primum nati ſunt audierunt domi
nutrices & puellas.deinde foris omnes in dia-
tonico genere canētes.Omnes inq̄ iuuenes &
ſenes pueri innupteq̄ puelle.ciues & ruſtici ſa
cri & profani per tonum & ſemitonū cantilenas

Ad agnū
puenuſtū

Tres apd̄
antiq̄s q̄
adhuc et
apd̄ nos
ſunt acc
tus fuere

Pueri a te
neris vn-
guiculis
ſyllabas
pdiſcere
debent.

Greci lati
ni & galli
nunq̄ pfe
rūt puni-
ce apta li
gue.

Cātilene
p tonuȝ &
ſemitonū
pponunt

hodie componūt. Quod vero ſubijciunt cur nō
antiq̄tas excogitauit notas quibus due voca-
les ille ſcriberentur poſſum ego etiam querere
cur non dederunt figuras i.ꝛ u conſonantibus
aut quemadmodum greci ꝛ hebrei ꝛ arabes.c.
p.t.aſpiratis. Aut cur econtrario eundē ſonū tri
bus litterarū figuris hoc eſt.c.k.q.repreſentāt.
Nunc vero ſatis mihi fuerit ad id quod volui
comprobandū Diomedis ꝛ quintiliani auctori
tas qui duas vocales illas nobis deeſſe teſtan
tur vt ſint omnino in vſu apud latinos vocales
octo a.e.i.o.u.y.pſilon due ille medie inter e ꝛ i.
atq̄ inter i.et u. Quod ſi dixerit quiſpiā in quo
diſtat y grecum ab i.latino vt vocales diuerſas
eſſe putemus. Neq̄ eīm diuerſitas figurarum
facit illas eſſe diuerſas: aliquando aleph he-
braicum. alpha grecum. alpha punicum et a.la
tinum quattuor eſſent elementa. Quemadmo-
dum igitur quattuor figure diuerſarū lingua-
rum eandem habent vim ꝛ poteſtatem atq̄ pro
eodem elemento cenſeri debent eodem modo
y.grecum et i.latinum eādem eſſe litterā exiſti-
mandū eſt. Ad qḋ breuiter illud ex Marci Fa-
bij Quintiliani ſententia reſpondemus tantū
inter y.pſilon. ꝛ i iota ſtare quanta inter duas
quaſcunq̄ vocales poteſt eſſe diſtantia maior.
Libro namq̄ oratoriarum inſtitutionum duo-
decimo inquit. Iucundiſſimas ex grecis litte-
ras non habemus vocalem alteram: alteram
conſonantem. quibus nulle apud eos dulcius
ſpirant: quas mutuari ſolemus quoties illorū
nominibus vtimur: qḋ cum cōtingit neſcio quo
modo hylarior protinus renidet oratio vt in ze-
phyris zephyriſq̄ que ſi noſtris litteris ſcribanť
ſurdum quidem ꝛ barbarum efficient ſonum. ꝛ
velut in locum earum ſuccedunt triſtes ꝛ horri
de quibus grecia caret. Quod ſi diſtantia illa
vocis hodie non ſentitur a nobis illa nimirum
cauſa eſt quam ſupra de hebeti ꝛ craſſo aurium
noſtrarū iudicio retulimus. Sed de vocalibus
hactenus dictum ſit: de conſonantibus adhuc
difficilior ratio eſt. Omitto nunc ea que omnes
fatentur deeſſe nobis duarū conſonantium fi-
guras pro quibus i.et u.poſuimus. Omitto qḋ
k.eſt penitus ocioſa. cum in eius locum c.ſuc-
ceſſerit: ꝛ qḋ q nō eſt multū neceſſaria: cū c.et u.
eo modo ſonū illū pſtare poſſint quē q. adiſicta
u.oſtēdit quēadmodū g ꝛ s u.liquida ſequente.
Omitto qḋ x.carere potuimus: cū per cs aut gs
ſcribi poſſit: qḋ tunc per illam ſcribimus. Alia
ſunt que noſtri homines magna cū ſua turpitu
dine ignorant ꝛ ignorata turpius defendunt.
Sed in primis illud quod ch.ſequente e.vel i.ra
li ſono proferunt qualē greci quotiens eedē vo
cales ſequunť k. Itaq̄ pro eo quod eſt Orche-
ſtra ꝛ achilles grece dicunt orcheſtra pro eo qḋ
cherubin ꝛ Ioachim pro eo deniq̄ quod eſt pulcher
ꝛ mihi latine dicunt pulcer ꝛ mihi. illud miror
cur non eadem ratione proferunt charitas cho-
rus. bacchus. pro eo qḋ eſt charitas chorus bac
chus quandoquidem per ch. particule ille ſcri-
buntur. Quorum inſcitiam refellere ꝛ ſi mani-
feſte dementie eſt. libet mihi tamē inſanire qm̄
cum inſanis ago. Quos poteram ego pulchre
tanq̄ homines ignaros ꝛ nullius momenti con
temnere: ſi haberem amicos viros doctos qui-
bus cam illorū imperitiam ridere poſſem. Nūc
vero in tanta ſtultorum hominum peruicacia.
volui ſaltem apud vos. P.C. teſtatum relinque
re ꝛ quid ego de litteris ſentiam. ꝛ in quanto il-

Diuerſitas figurarum nō faciunt eſſe diuerſas.

M. Fabi⁹ Quinti.

Curare diuerſitatē vocū litterarum nō pcipim⁹.

Ch.e vel i. ſequente quali ſono pferri debeat.

li q̄ turpi errore verſentur. ¶ Ad refellendam
ergo iſtorum ignorantiā pſulēdi nobis ſunt gre
ci: hebrei. ꝛ arabes quorū hec pronunciatio pro-
pria ꝛ peculiaris eſt: nā per ch. nulla dictio lati-
na ſcribitur. aut illa tātū duo que ſupra dixim⁹
pulcher ꝛ mihi ſcribenda ſunt. Videamus quo
ſono illi ſuum ch. proferunt. Neq̄ enim dubium
eſt quin quotiens illorum dictiones in latinum
ſermonem vertimus eadem litteratura ſcribe-
re atq̄ eodem ſono pronunciare debeam⁹. Duas
litteras habent greci k. ꝛ x. ſubtilem alteram: al
teram ſpiſſam priorem in c. ſequentem ch. verti
mus ſemper. Binas quoq̄ eiuſdem generis ha
bent hebrei ꝛ arabes quarum priores e que in c.
ſequentes in ch. ſemper interpretamur. Si igiť
greci hebrei ꝛ arabes atq̄ etiam doctiſſimi lati-
norū hodie vno conſenſu c aſpiratum per ch nō
per chi. pronunciant: que tanta ignorantia hi-
ſpanos occupauit. vt in peregrinum atq̄ a lati-
no ſermone alienum ſonū diuerterint. Aut cur
non cum grecis dicamus: orcheſtra ꝛ Achilles.
cum hebreis Cherubin et Ioachim quas parti-
culas illi per ꝛ aſperitas
nō per exiles ſcribunt. Nam de pulcher
et mihi non ero tam pertinax vt affirme per ch.
ſcribenda eſſe cū ſint autores qui dicāt pulcher
ſine aſpiratione poſſe ſcribi et qḋ mihi per ch.
ſcribatur apud neminē adhuc legi. Cuius par
ticule ortographia cum temporibus mutata eſt
antiquiſſimi vna ſyllaba mi proferebant. vt En-
nius non mi aurum poſco non mi precium dederi
tis. ꝛ Vergilius antiquitatis amator: nimius li
bro ſexto eneid. O virgo noua mi facies inopi-
na ve ſurgit. Deinde ceptū eſt mihi duabus ſyl-
labis interiecta aſpiratiōe pferri. q̄ aliis quoq̄
dictionibus euenit: vt inter vocales geminata s
aſpiratio ſcriberetur vt vehemēs nihil compre-
hendere. Atq̄ vt autor eſt. Quintilianus mehe
interpoſita aſpiratione. Pro me: apud anti-
quos tragediarum ſcriptores precipue inuenie
batur. Unde vero. C. hanc particulam ſubrepſe
rit: ne ſuſpicari quidem poſſum niſi forte quia
ex geminata i reddebatur vox hiulca et defor-
mis: quo dulcior eſſet pnunciatio interiecta eſt
c. Quod greci q̄ q̄ in diuerſis dictiōibus faciūt
plerumq̄: ne. due vocales cum nimia oris defor
mitate concurrant. Siue igitur mi ſiue mihi di-
camus. nihil non probabile dicimus. mihi vero
quo more hiſpani proferunt omni penitus ra-
tione caret. quod etiam de nihil dicēdum eſt. nō
in minori errore verſantur qui eo modo th. aſpi
ratum. pro te exili proferunt. neq̄ aliter in pri-
ma ſyllaba thalamus ꝛ Thobias. protus ꝛ tan-
tus pronunciant: cum ſit inter vtramq̄ litteram
diſtātia nō minor: q̄ inter p. ꝛ ph. aut quod pau-
lo ante diximus inter c. ꝛ ch. Nā ppterea q̄ tres
ille conſonantes aliter aſpirate q̄ ſubtiles pro-
ferebantur. Palamedes ille naupli filius dicit
excogitaſſe tres alias figuras quibus eadē ſcri
berentur: quotiens eſſent aſpirate hebrei quo-
q̄ ꝛ arabes quemadmodum figuras litterarū
ita etiam ꝛ voces diuerſas habent. Alio namq̄
modo theth hebrei et arabes: alio tau. et ta pro-
nunciant. Cum igitur nulla dictio latina t aſpi-
ratum recipiat: atq̄ illius vox omnino ſit no-
ſtris incognita. conſulamus grecos cōſulamus
hebreos. conſulamus arabes ꝛ penos ꝛ quoniā
cum illorū dictionibus orthographiam quoq̄
recipimus. quemadmodū illi pferūt ita ꝛ nos
pferamus. Neq̄ enim minus deridendi ſumus

Nulla latina dictio p ch. ſcribiť.

Inuehiť hiſpanos

Mihi q̄r aliq̄ p ch. ſcribant.

Palamedes grecꝰ naupli filius triū grecarum lr̄aruꝫ ch. ph. ꝛ th. inuentor.

cuȝ latina male ꝓnunciam⁹: ꝙ ruſtici hiſpane lo
quẽtes cũ hranca rabra.fho.fiȝo.ꝛ filia dicũt. At q
nõ modo venia digni ſunt ꝗ pro h.f. p.l.r. pro i.
conſonãte vocalẽ proferũt:verũetiã pro antiq̃ta
tis maieſtate cõmendãdi: cũ tñ noſtri ſint penit⁹
inexcuſabiles ꝙ eodem ſono duas litteras enun
ciãt quarũ eſt tanta differẽtia: quantũ inter vitã
diſtat ꝛ mortẽ. Thitã namq̧ in declarãdis iudiciũȝ
ſententũs nota erat cõdemnatõis ad mortẽ dicẽ
te. A. perſio in .iiij. ſaty. Et potis eſt vitio nigrũ p̄
figere thita ꝛ Martialis lib.iiij. epigrãmatõ. No
ſti mortiferuȝ hrorioſcalitrice ſignũ. Eſt operepreciũ
dicere thita nouũ. Tau vero ſignũ erat abſolutio
nis ad vitã. Ennius teſtimonio eſt. Exechiel pro
pheta capite viſionũ ſuaꝝ nono. Tranſi ꝑ mediã
ciuitatẽ in medio Hieruſalẽ ꝛ ſigna Tau ſup frõ
tes viroꝝ gementiũ ꝛ dolentium ſup cunctis abo
minationibus ꝗ fiunt in medio eius. Qð vero di
citur a grãmaticis neſcio quẽ. Remigiuȝ ꝑcepiſſe:
quodq̧ video a plerisq̧ hoſbus grãmaticis obſer
uari quotiẽs poſt.t.nõ aſpiratã ſequitur i.ꝛ poſt
i.alia vocalis quamq̄ ſcribat t. debere ꝓferi c.oĩ
penitus rõne caret. Qn potius illud ſuſpicor maio
res noſtros quemadmodũ ſcribebãt. ſic ꝛ pronũ
ciare ſolitos. Neq̧ enĩ veriſimile eſt ſi hoc ab illis
fuit obſeruatum. qð de tanta re oẽs ꝗ vnq̄ de or
tographia ſcripſere ſiluiſſent. Cum ꝑſertim au
ctor ſit Quintilianus ita ꝓnũciãdum eſſe quẽad
modum ſcribimus exceptis paucis: quarũ aucto
res meminerunt. Sed qꝛ video fere oẽs vno con
ſenſu in hanc pronunciationem conſpiraſſe. ne ſi
mul cunctis indicere bellũ videar: licet mihi pau
lulum diſſimulare. Illud vero nullo modo patie
mur ꝙ dictiones peregrinas nõnulli corrũpunt
c.pro t.proferentes quales ſunt necromãtia geo
mantia. nam etiam ꝛ tiara eo mõ quo greci enũ
ciamus. Inter p.aſpiratũ atq̧ ſubtile fateor me
ignorare. an ſit illa vocis differentia quaȝ noſtro
tempore obſeruamus qñ aſpiratio addita p.lit
tere multomagis illam a ſono ſuo diſtare facit ꝙ
c.aut t.videturq̧ aliquid plus ꝙ aſpirationẽ ad
dere. ꝛ in quibuſdã dictionib⁹ indifferenter vtra
q̧ vtimur vt palarica phalarica olympo olym
pho. Illud vero adhuc multo difficilius cognitu
quid inter.ph.grecũ ꝛ f.latinum diſtet. Nec enĩ
aliter noſtro tpe phagus. ſphera. philtrum. ꝙ fa
mes. femur filius. pronunciãt quinimmo dictio
nes quaſdam modo per ph. cũ grecis modo ꝑ f.
cum latinis ſcribimus: ut phama phyſtula. phuc⁹
fama. fiſtula fucus. Quintilianus tñ queȝ ego au
ctorem cunctis prefero nimiũ inter vtrãq̧ diſta
re putat. Nam que ſucceſſerunt in grecarum locũ
quibuſq̧ greci carent triſtes. ꝛ horridas appellat
ꝛ de f. libro duodecimo inq̃t que ſexta eſt noſtraꝝ
pene non humana voce vel omnino non voce po
tius inter diſcrimina dentium efflanda eſt: ꝗ etiã
cum vocalem proximam excipit: quaſſa quodam
modo. quotiens aliquam conſonantem frangit
multo fit horridior. Ego cum a mauro quedaȝ ꝗ
inter ſuos punice lingue peritiſſimus habebatur
queſiſſem cur p. aſpirato ſemper exili nunq̄ vte
retur. reſpõdit hoc ab illis fieri propter vocis ſua
uitatem ꝛ lingue ſue ornamentum. Cumq̧ rur
ſuȝ ex Quintiliani verbis que de f. littera diximꝰ.
inſtarem ſolum illum eſſe triſtem ꝛ inſformidum
hocq̧ ab eo reſponſum accepi rurſus ſuos non preſ
ſis ad inferiora labra dentibus ſed laxis atq̧ ſo
lutis ſuum phe. pronunciare. Ex quo fit vt ſuſpi
cer p. aſpiratum non preſſis dentibus ad inferi⁹
labrum: ſed potius deductis eſſe proferenduȝ. ne
mo eſt fere qui neſciat i. latinũ modo vocaliſmo
do conſonantis loco poni. atq̧ tunc eſſe vocalem
cum a reliquis vocalibus pura ſonat: tunc conſo
nantem cum vocalem aliquam ferit. Illud vero
pauci ex noſtris intelligunt quo ſono proferẽda
eſt. cum pro conſonante accipitur. neq̧ eniȝ eo mo
do ianua ieiunium. iocus ꝓferri debet quo hiſpa
ni proferunt: ſed quẽadmodũ italorũ doctiſſimi
pariter ꝛ indocti. Sed quia greci hebrei ꝛ arabes
i. conſonantem non habent atq̧ illius ſonuȝ pe
nitus ignorant. non poſſumus illoꝝ teſtimonio
qð volumus efficere: tñ iuuare nos poteſt eoꝝ
qui latini ſermonis doctiſſimi habẽt auctoritas
Eſt auteȝ aliqua ratio que nobis ſuadere poteſt.
quo ſono proferenda ſit quotiẽs in fine dictiõis
ponitur hec littera: etiam imperiti intelligũt nõ
habere ſonum. quem in principio vel medio pro
ferunt. vt in his dictiõibus cui ei hei: huic in qui
bus i. finalis non vocalis ſed conſonãs eſt. quem
ſonum habeat omnes intelligũt. Nã ꝙ particule
ille vnius tñ ſyllabe ſint facile carminib⁹ demõ
ſtratur Ver.j.eñ. Cui pater intactã dederat. pri
miſq̧ iugarat oſbus. ꝛ pauloante. Huic coniunx
ſicheus erat ditiſſimus agri pheniciũ. ꝛ lib. ſcdo
Hei mihi qualis erat quantũ mutat⁹ ab illo He
ctore. repiunt tñ poete aliqñ per dierefim diſſyl
laba eprotuliſſe ꝛ albinus. Sponte deum patue
re cui freta nulla repoſtos. ꝛ Iuue. iuuenes hortã
tur vt illam ire viam pergant ꝛ idem incumbe
re ſecte. Niſi forte voluerit quiſpiam cum Franci
ſco nolano ſermonis latini viro eruditiſſimo ſen
tire. qui mecum contendebat dictiones illas di
pthõgo proferri: qð eſt nouuȝ atq̧ inter latinos
inuſitatũ. vt e ꝛ i vel u ꝛ i in dipthongon coeant.
Priſcianus ꝗ lib. de octo partibus orationis ſe
prima auctoritate Horatij libro epiſtolaꝝ pꝛio cõ
firmat i finalẽ conſonantẽ eſſe poſſe. Hui⁹ ait vul
tei nimia attentuſq̧ videris. Qð vero vultei diſ
ſyllabũ ſit: ſatis ex rõne carminis apparet. qꝛ i cõ
ſonans. Priſcianus teſtatur qualẽ vero ſonũ ha
beat nulla mihi etiã cum latine ligue hoſtib⁹ con
tentio eſt. Ex quo efficitur. qð erat ꝓpoſitũ i con
ſonantẽ non eum ſonum habere quo hiſpani ꝓ
ferunt: ſed quo itali omnes atq̧ aliarum natio
num doctiſſimi. Iam vero ſi dictiões peregrinas
in latinum ſermonẽ vertimus raro i iota in con
ſonantẽ. plerũq̧ in vocalẽ traducitur. cum noſtri
hoies fere quotiẽs in principio dictionis ſequẽte
vocali ponit nõ mõ vt cõſonantẽ ſȝ vti ſuã conſonã
teȝ ꝓferãt. qualia ſunt iaſpis. iãbus. iaſon. Ieſus
Iacob⁹. vbi i vocalẽ eſſe vel mediocriter docti in
telligũt qð etiam carminibus facile demonſtra
ri poteſt. Iuuena. Preclaris illic laudatur iaſpis
Horatius. Archilocũ proprio rabies armauit iam
bo. Iuuenalis. Menſe quidẽ brume cum iã mer
cator. Iaſon. Qð ſi eſt qui dicat carmẽ heroicum
poſſe recipere ſpondeũ in quinto loco ꝓferemus
genus carminis in quo neceſſario i. debeat eſſe vo
calis. Martia. Et precium magnis fecis iaſpidi
bus qui eſt verſus pentameter elegiacus. Teren
tianus quoq̧ de metro iambico. Et rarus iterat
ex iambis hominibus vbi iambis trium ſyllaba
rum eſt. Cõterraneus preterea noſter Iuuenc⁹
qui quattuor euangelia exametris verſibus com
poſuit. Ieſum ſemper triſyllabum poſuit verſifi
cator ille quidẽ: ſed quẽ diuus Hieronymus adeo
probauit: vt in libro virorum illuſtriũ dicat illius
carmina cum carminibus antiquoꝝ poſſe com

Thita lr̃a greca i de clarãdis iudiciũ ſen tentiis.

Nota erat cõdẽnatio nis ad mortem.

Cõfundit comes ob ſeruantiã in ꝓferen da t lr̃a in ter duas vocales.

Queſitio dif ferẽtia in ter f. lati nũ ꝛ ph. grecum.

Qntilia.

P. aſpira tũ qualiter ꝓferri de beat.

Greci he brei ꝛ ara bes cõſo nãtẽ non habent.

Verg.

Albinus.

I littera in fine di ctiõis cõſo na põt eẽ

Iuuenc⁹ hiſpan⁹ quattuor euãgelia exametriſ verſibus cõpoſuit ꝛ de eo diui hier. ſmis

parari. Quod vt neceſſario fuerit.plerıq̃ librarij
aſpirationẽ inter i.⁊ e.poſuerũt ſcꝫ in vnã ſyllabã
vtraq̃ vocalis coaleſceret:ſed p aſpirationẽ altera ab altera diſiungeret. Aliquãdo tñ vt ego ſuſpicor
i.vocalis p errorẽ in cõſonantẽ verſa eſt.idq̃ raro
vt in his dictionib' troia.maia.aiax.pro q̃bus latini dicũt troia.maia.aiax. ⁊ q̃ illi dicũt diſiũctis
vocalibus iudea latini auctores i. ad u.colliſa iudea pferunt. Lucanus li.ij.pharſalie. Incerti iudea deo dei. ⁊ Iuuenalis in ſexta ſaty. Archanã iudea
tremens mendicat ad aurẽ. Illi iã penitus intolerabiles q̃ dictiones hñtes i.aſpiratũ quod teſte
Priſciano nullo modo põt eſſe cõſonãs more ſuo
atq̃ voce incognita neq̃ vnq̃ latinis audita proferre cõtendũt.quales ſunt iacinthus hieroſolymie. Hieronymus q̃ multo ſunt ridiculi magis q̃
ruſtici quorũ error pbabilis eſt cũ ad imitatione
latinoꝝ paia maia.paraia. ⁊ ſimilia pferũt. Qđ

J lr̃a apd hiſpanos quẽ ſonũ habeat.

vero duplex ſit poteſtas u .lr̃e atq̃ modo vocales
modo cõſonantem eſſe:nemo prope eſt q̃ id non
intelligat. Eſt tñ adhuc illius tertia q̃dam vis:
quotiens poſt q.lr̃am alia ſubeũte vocali ſequit̃.
Id q̃ oẽs antiqui ſimul ⁊ iuniores fatent̃. Quem
tñ habeat ſonum magna inter nationes diuerſitas eſt. Ego tñ ab hiſpanis diſſentio q̃ litteram
hanc oĩno ſurdã eſſe putãt.quantũ ab italis q̃ ſic
illam pferũt perinde ac ſi vocalis eſſet. Nã ſi nullam poteſtatẽ ⁊ vim habet vt pferri debeat neq̃
ſcribẽda eſt aut ſi vocalis eſt ſonũ pfecto p ſcihas
conſtituet qđ vtrũq̃ falſum eſſe Quintilianus demonſtrat qui q adiũcta ſcđm u.paululũ a noſtris
eliquari dixit. Nõ igit̃ dicendũ eſt cũ italis aqua
quãq̃ lingua ſuadeo ita vt u quaſi vocalis pferat̃
neq̃ rurſus cũ hiſpanis.aqua. quãq̃ lingua ſuadeo u penitus exploſa: ſed qđ ratio q̃dam exigit
aqua quãq̃ lingua ſuadeo u non ſurda neq̃ vocali.ſed quodã medio ſono eliquata. Circa vocales
quoq̃ aſpiratas non nihil a noſtris errãt.q̃ illas
nõ aliter q̃ exiles pnunciãt. neq̃ differt apud illos qđ ad ſonum attinet inter ominis q̃ eſt genitiuus ab omen ⁊ hoĩs qui eſt ab eo qđ eſt homo.
atq̃ iter abeo qđ eſt diſcedo ⁊ habeo qđ eſt teneo
Illi adhuc ridiculi magis.q̃ aſpirationẽ quaſi cõſonantẽ q̃ vocalem ferit quemadmodum hebrei
pronunciant. Que cã fuit grecis vt aſpirationem
vocalibus impẽdere fecerint.ne extra illas ſonũ
aliquẽ habere viderentur cum tñ latini illam in
litterarum ſerie poſuerint. X littera vt ſnq̃t. Fabius quem ego vehementer auctorem ſequor. tã
carere potuiſſemus q̃ ſi non a grecis eſſem' mutuati. Ea ſucceſſit i ſcripture noſtre compendiũ
loco cs ⁊ gs. Itaq̃ qđ nunc per x pax apex lex remex.ſcribimus antiqui per cs.pacs apecs.per gs
legs remegs ſcribebant. Sed cum hoc inter omnes conſtet.⁊ quem ſonum x in fine ſaltẽ habeat
manifeſtum ſit.illud valde miror vnde hec ſartago loquendi vt ait Perſius in hiſpanoꝝ linguas
venerit vt xantippe xenophon dixi: taxi:⁊ ſimilia voce quadã hebreis grecis ⁊ latinis incognita
⁊ agreſti proferant.⁊ quam vt diui Hier.verbis
vtar vnius enim lingue punice ſtridor ſuaꝫ agnoſcat neq̃ ego ſuſpicor aliunde hiſpanos hanc vocem ſermoni Romano miſcuiſſe quã a penis iaꝫ
inde ab eo tempore quo pulſis fuſis fugatiſq̃ gothorum principibus hiſpanie poſſeſſionem inuaſerunt. Illi namq̃ litteram habent propriã xim
appellant.qua ſonus ille ſatis exprimitur in cui'
locum hiſpani x ſuppoſuerunt quotiens ſonum
quem ab illis acceperant.ſcribere volebant vt in

V lr̃a aliter ſit pferẽda ł illi' plarione itali ⁊ hiſpani errant.

X lr̃a quare locũ obtinet.

X lr̃a xiza' penis ad hiſpanos tranſijt.

his dictionibus xa hondixo xelox ⁊ ceteris huiuſmodi. Quod ſi non illa ratio nos mouet q̃ x pro
cs.aut gs.ponitur atq̃ in earum locum ſucceſſit.
quod q̃ grecorum ⁊ latinorum doctiſſimi adhuc
hodie quaſi cs.pronunciant at illud ſaltem conſideremus qualẽ ſonum in fine dictionis habeat
atq̃ ad illius imaginem ceteris in locis proferamus. N. precedente g. quem ſonum habeat magna totius hiſpanie cum hominibus doctis controuerſia eſt. Omnes namq̃ hiſpani ſignum pignus agnoſco ⁊ ſimilia ſic proferunt ac ſi c.pro g
poneretur. Viri tamẽ eruditi:greci ⁊ latini dictiones huiuſmodi ſono quodã ex vtraq̃ littera mixtio lingua ad palatum tota molliter illiſa pronunciant. Nemo ſat hodie quemadmodum veteres
illi nõ modo gn.ſed alias quoq̃ litteras proferebant. Eſt tamẽ longe credibilius veros litterarũ
ſonos in Italia ⁊ grecia reſediſſe q̃ in hiſpania.q̃
totiens barbarorum dominationi manus ceruicemq̃ prebuit. Sunt tamen qui dant ex iſta ratione dicendi neſcio quam turpitudinem intelligi que in re preſertim diuina auditorum animos
offendat. Nam ſi dixerimus inquiunt cognomẽ.
cognoſco cognitus ⁊ ſimilia illico incidimus ł ab
ſurdum quendam ſenſum.quem primoribus ſyllabis oſtendimus O homines impudentes atq̃
petulcos:qui etiam ea que omni ſermonis rei q̃
turpitudine carent.ex animi ſui libidine interpretantur. Si enim dixerit quiſpiam illud ex euãgelio Iohannis. Cognoſco oues meas ⁊ cognoſcũt
me mee.ego mihi ſentio quod me pudoris rubore ſuffundat. At vos homines nequiſſimi perinde ac ſi genitale femineum ſubintelligeretis hoc
narat in labris ⁊ in vdo eſt menas etatis. Quod
ſi eſſetis mundi quemadmodum apoſtolus inq̃t
omnia etiam immunda vobis eſſent mũda. Nũc
vero cum ſitis immundi atq̃ etiam toti in libidinem pruriatis ab his que munda ſunt occaſionẽ
immũdicie veſtre accipitis. Quid vero facietis cũ
illud ex euãgelio. Auribus veſtris inſonuerit. Fodere non valeo mẽdicare erubeſco.⁊ illud. Foderunt manus meas ⁊ pedes meos. Oculus domini ſuper iuſtos. Hec requies mea in ſeculum. Socratem fidibus docuit nobiliſſimus fidicen. Connus. Nunc id cũ latine legimus quempiam offendit. Teſtes nomen honeſtiſſimũ in iudicio.⁊ alibi
turpe. Cum legimus in ſacris lr̃is. Surrexerunt
in me teſtes iniqui.eſt ne quiſq̃ adeo procax qui
illud in turpiorẽ partem accipere velit. Quare.
Sinite obſecro per deũ immortaleꝫ has ineptas
ſermorum vernilitates.quibus inter ſe ludere cõ
ſueuerunt. Nobiſq̃ ſacris litterarum iniciati ſimus liceat ſaluo pudore omnia proferre. Quam
obrem ego vos adoleſcentes egregij in quibus vnã
latini ſermonis recuperandi ſpes tantum eſt.nã
ceteros quia ſunt incurabiles cum ſtultitia ſua valere ſinamus:non ſolum hortor ⁊ moneo.verum
etiam obſecro.⁊ obteſtor . vt omni ſtudio ⁊ vigilantia ſermoni latino incumbatis: atq̃ illorum voces imitemini:quod penes vt poeta inquit Arbitrium ius eſt ⁊ norma loquendi. Neq̃ patiamur
nos ab exteris nationibus haberi ludibrio q̃ cũ
nos latine loquẽtes audiunt ⁊ ſi meram ſapientiã crepemus ilico rhoncis riſu ⁊ naſi aduncitate
ſuſpendũt potiuſq̃ corruptoris vitia. Hiſpane loquẽtes excuſem':q̃ dum latine volum' videri ſapere cũ magna gẽtis nr̃e turpitudine.⁊ infamia
in mille Barbariſmos icidam'. An vero cum in
ſermone. Hiſpano ruſticos; atq̃ incolas. mon-

Grecia ⁊ itali caſtigatius ⁊ verius lr̃as pferũt hiſpanis ⁊ aliis q̃buſcũq̃ populis.

Cõtinuũ ſtudium docuit artes ſocratem

Peroratio cũ beniuolẽtie captatiõe

tium audiuimus perperã locutos vix poſſumus nos a riſu cõtinere: nos cũ aliena male pronũciamus indignabimur ſi ab his irridemur: quorũ illa ſunt ꝓpria. Nolite queſo per deũ immortalẽ in re tã manifeſta eſſe pertinaces ſed ꝓſpicite vos o patricius ſanguis quos viuere fas eſt occipiti ceco poſtice occurrite ſanne. Qđ ſi forte in romanorũ reipublice contẽptũ cur tã lõgo tpe ſeruitis latinã linguã vultis corrumpere cur nõ ciuilis ⁊ põtificij iuris cur nõ olim bonarũ artiũ atq; theologie in primis cur nõ ſacrarum litterarũ quas in re diuina canimus volumina abrogatis cur non in de mortui ſermonis latini locũ aliũ quendã barbarum ſufficitis. Sed abſit a chriſtiana religione tantũ dedecus vt hiſpane gallice: aut germanice carmine cõpoſita in eccleſijs audiamus aut cũ latine diuinas atq; diuorũ laudes canim⁹. in peregrinũ ⁊ barbarũ aliquẽ ſonum prorumpimus. Te eq; orbis parens et mundi rector qui ex ploſis aliarũ nationũ linguis dediſti eccleſie tue ſermonem in ore labiũ.i. voces latinas. Te eq; ſanctiſſima virgo eadẽq; incontaminata mater dei Maria q̃ ſecũdas celi partes anguſtiori forma in numerũ diuorum recepta poſſides cuiuſq; titulos quotidie latinis vocibus modulamur. Voſq; reliqui coelites q̃ in hoc ſermone firmiſſima chriſti eccleſie fundamenta iecitis. que litteratores iſti antiquitatis ignoratio eſt ꝓpe euerteriſſe obſecro ꝓhibete hanc ignominiã a repub. chriſtiana neq; ſolũ ab incurſu barbarorũ ſtridula atq; incondita voce defendere. Vos pterea clariſſimi atq; inuictiſſimi ꝓ̃cipes quorũ auſpicis ⁊ ductu hiſpanie totius mẽbra diſſipata in vnum prope corpus iã redierre curate ne felicitate quã noſtro ſeculo dediſtis. hoc vnum latini ſermonis ornamentum deſit ampliſſimum. Tu quoq; o et preſidium ⁊ dulce decus meum Ciſteraũſis metrõpolitane primarie antiſtes ⁊ magiſter altera ſpes illuſtriſſime domus deſtugniga Joãnes. in cuius abſentis honorẽ has qualeſcunq; repetitiões mearum primitias dedicamus faue precor Antonij tui cepris ingentibus qui primus idẽq; ſolus contra lingue latine hoſtes ſingulis illatis omnem illorum contra ſe impetũ auſus eſt ſuſtinere.

Finis repetitionis Aelij Antonij Nebriſſenſis.

Eiuſdem Aelij Antonij nebriſſenſis De ordine partium orationis.

Cum eſſem quotidiano prope conuitio requiſitus. tum ab amicis: tum etiam alienioribus vt ſcriberẽ aliquid de conſtructione quam ipſi appellãt: ego vero ordinẽ potius partium orationis dixerim non potui negocium recuſare quod tanto opere efflagitabatur. Igitur poſita ante oculos clauſula principio verbum contemplabimur deinde verbi ſuppoſitum. conſequenter caſus cum quibus verbum conſtruitur. Ordinamus vero ſic: ſi fuerit vocatiuus ab eo faciem⁹ initium. Quodſi non fuerit a nõ incipiemus. Deinde verbum ſequetur cui adiungitur aduerbium. Nam aduerbium quod verbum determinat: aut participium: aut nomen continuo poſt illas particulas poni debet.

Verbũ et eius ſuppoſitum primitus in oratiõe conſiderã da eſſe.

Notandũ eſt tñ ꝙ ſi duo verba aut plura fuerint in clauſula: ꝯſiderabimus qđ eſt verbũ principale. Ẽ: illud qđ facit orationẽ quieſcere et per illud orones incipiemus: vt liber quẽ emiſti erat meus. Verbũ principale eſt erat: vt ſi veneris cras dabo tibi librũ: verbũ ꝓ̃cipale eſt dabo Tũc apponemus dtĩũ vel actĩũ vt cõmodius erit Tandẽ caſum qui ꝓpoſitiõibus adiungitur ſiue effectiuũ ponemus gtĩũ ſemꝑ dictionẽ a qua regitur cõſtruemus dictiões q̃ appoſitiue dicunt. ordinant ſimul cũ eis quas determinãt: vt fama malũ quo nõ aliud velocius vllum. exemplum in bis ponemus. Patres cõſcripti in negocio petri oẽs verbo ⁊ ope frequẽter cicta illi miniſtrem⁹.

Appoſitiue dictiões qualit ordinentur.

Impedimenta conſtructionis.

Notandũ tamen ꝙ omnia aduerbia monoſyllaba vt o non ne. dum cum temporale demonſtratiua quoq; et interrogatiua preponuntur verbis: vt ecce cur quare quamobrem: Similiter hortatiua ⁊ ſimilitudinis et vocandi et optandi vt eia age quaſi ſeu veluti heus vtinam vt ſic tua cyrneas fugiant examina taxos. Etiã donec quia et ſimilia. Interiectiones etiam preponũtur verbis: vt pape quid video. Vah qui deſtruis templũ ⁊ in triduo reedificas illud. Proh deum atq; hominum fidem.

Interiectiões ⁊ q̃ cũ illis aduerbia preponãtur verbis.

Nomĩa interrogatiua: vt quis vel qui qualis quãtus quot quotus cuias ⁊ aduerbia q̃ ab illis deriuant q̃ interrogatiue pferunt verbis preponuntur atq; rectũ ordinem impediunt maxie ſi ponant in obliquis caſibus: vt quẽ queris mulier. Quẽ fugis ah demens. Qualẽ me eſſe putas Quãtũ animi vigere. Quot oues poſſidere. Quotum inter bonos viros ſedere.

Interrogatiua nomia et ab illis deriuata an ⁊ q̃ verbis ꝑferantur.

Relatiua: vt is ea id ſuus ſua um. quis vel qui tantus quantus qualis quotus cum obliquis caſibus ponuntur ante verbum ordinamus: et ſic rectum ordinẽ impediunt. vt regem cui omnia viuunt venire adoremus. Vocatiuus tamẽ tã inſignem habet vim incipiendi: ꝙ ſemper preponi debet. quem tu vides hieremia. neminẽ ego video quem ante cognoueram.

Noĩa negatiua. vt nullus nemo neuter nihil nil ſi in obliquis caſibus ponant. rectum ordinẽ impediunt atq; verbis cũ quibus conſtruuntur preponi debent vt neminem video.

Negatiua

Si relatiuũ ⁊ antecedens fuerit in contextu orationis primũ ordinabimus antecedẽs: deinde relatiuũ quamuis antecedens ponat in obliquitate quoniã prebet viam ipſi relatiuo in quo rectus impeditur ordo vt iſti ſeruit ſoror ſua. illi vero pater eius.

Relatiuo cũ antecedẽte i orõne poſito qđ debeat prius ordinari.

Relatiuum ⁊ antecedens aliquando inueniũtur poſita atq; cõuenire in eodem caſu cõtra regulas artis grãmatice: quod ſolet excuſari p antiptoſim. Nam ponitur caſus pro caſu. vt vrbem quam ſtatuo veſtra eſt. ſubducite naueſq;. Et lapidem quem reprobauerunt edificantes. hic factus eſt in caput anguli. Terentius in Andria. Populo vt placerent quas feciſſet fabulas. Idẽ in eadem. Quas credis eſſe has non ſunt vere nuptie.

Ablatiuꝰ abſolutus ⁊ effectiuꝰ

¶ Ablatiuꝰ poſitus abſolute. qui etiā effectiuꝰ pōt vocari ſi fuerit ī orōne: poteſt ꝑponi vel bis aut poſtponi vt muſis dictātibus poete ſcribūt. p̄ceptore docente diſcipuli proficiunt.

¶ Si verbū in orōne defuerit ꝑ eclypſim qđ fieri ſolet ꝓpter nimiā irā aut gaudiū ad extra ſub intelligere oportet neceſſe eſt. Teren. ī eunucho. Ego ne illā que illū que me que nō. ⁊ Vergi. hec ſecū ſubintelligiꝉ locuta eſt.

Regula de relatiuo

¶ Quotiēs in antecedēti orōne ponunꝉ duo nomina diuerſoꝝ gnm: deinde ſequiꝉ relatiuū ſemper de nobiliori fit relatio: vt ſi dixerim Petrus ⁊ Maria iocantur quos tu vides.

Regula de adiectiuo cum duobꝰ ſubſtantiuis.

¶ Quotiens duo noīa ſubſtantiua ad plura diuerſoꝝ geneꝝ ordinanꝉ ſub aliquo adiectiuo illu ī tale nomē adiectiuū ꝯueniet cū gne nobiliori ⁊ hec eſt quā illi vocāt conceptionē generū ita ꝙ maſculinum cōcipit femininū et neutrū vt tu ⁊ femina eſtis albi. bos ⁊ iumentum ſunt ad preſepia ligati.

Regula de quis vel qui

¶ Quotiēs quis vel qui poniꝉ relatiue īter duo noīa diuerſoꝝ geneꝝ ſi illa ad eandē rē. pertinebūt ordinari pōt cum vtroq; vt O vere digna hoſtia per quā fracta ſunt tartara: vel per quē ꝙ ſi alteꝝ eſt ꝓpriū alterum appellatiuū ſemper debet ꝓpiore reſpondere: vt Saluſtius eſt locus in carcere qđ Tullianum appellatur.

¶ Finis.

Requiriꝉ donatꝰ de ꝙ hieronymus gliaꝉ

Donati grāmatici. Hic eſt ille donatus qui preceptore multis in locis diuus Hieronymus gloriaꝉ: Extat eiuſdē opuſculū de octo ptibus orōnis enarrationes ꝙ in Terentiū ⁊ Vergiliū ſcripſit etiaꝫ in Lucanū referēte Hieronymo. Opus autē inſcribiꝉ barbariſmus nō ꝙ de ſolo barbariſmo hic agaꝉ cū multo plura dicenda ſint de ſolocaiſmo de metaplaſmo de figuris de tropis. ſed qđ in titulis libroꝝ aliqñ plura ꝓmittanꝉ aut pauciora ꝙ poſtea reddanꝉ aut qđ eſt ꝯſuetudo nolandi libros ex ipſoꝝ initio quēadmodū apđ hebreos ꝗ appellamus nos geneſim ipſi vocāt breſith qđ interpꝛtaꝉ in pncipio qꝛ liber ille ſic incipiꝉ. In pncipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā: ⁊ eodē mō eleſemoth exodū. vaicra leuiticū.

Dria barbariſmi ⁊ ſoloeciſmi

Barbariſmus. Inter barbariſmū ⁊ ſolecīſmū ē dria ꝙ barbariſmꝰ eſt vitiū in vna pte orōnis ſoloeciſmus in ꝯtextu partiū orōnis Sed aduertendū eſt hoc in loco

Inter barbariſmū ⁊ lexim eſt metaplaſmus.

id qđ Seruius denotauit in. v. cn. libro inter barbariſmū ⁊ lexim hoc eſt latinā perfectā ꝓ locutionem eſſe metaplaſmū ꝗ in vno verbo fit ratione vitioſus hoc eſt ꝙ ꝗꝗ fit

Inter ſoloeciſmū ⁊ ſchema eſt figura.

vitiū: rōne tñ defendiꝉ excuſaturq;. Inter ſoloeciſmū rurſus ⁊ ſchema. i. perfectam ſermonū ꝯiunctionē eſſe figurā ꝗ fit in cōtextu partium orōnis rōne vitioſa ideſt vt ſtatim diximus. ꝙ ꝗꝗ fit vitiū rōne tñ quadā excuſaꝉ. Ergo metaplaſmus inꝗt ⁊ figura media ſunt: diſcernuntur ꝓ peritia ⁊ imperitia dicit igitur ꝙ barbariſmus eſt pars orōnis vitioſa. i. vitiū qđ cōtingit in vna parte oronis. ¶ In cōi ſermone. i. pſa ſiue orōne ſoluta ⁊ pedeſtri vbi non relinquiꝉ locus excuſationi niſi defendatur vitium vſu ⁊ auctoritate. In poemate id eſt apđ poetas quibus licet multa facere ꝗ nō licēt hiſtoricis ⁊ oratoribus ſed de metaplaſmo infra diſputabitur.

Dria ē inter barbariſmum ⁊ barbaralexim

¶ Itē barbariſmus. Ponit differentiā inter barbariſmū ⁊ barbaralexim. Nā barbariſmus eſt vitiū partis alicuius ī eadē lingua: vt ſi dicas dñi ꝓ dñs. Barbaralexis eſt cū dictio peregrina aſciſciꝉ in ſermonē nr̄m vt maſtruca qđ eſt genus veſtis ſardoꝝ. i. ſardine incolaꝝ quo vocabulo vtitur Cicero in orōne pro ſcauro. Cateia genus teli germanorum de quo Vergi. in eneiđ. teutonico ritu ſoliti intorquere cateias. Magalia domus paſtorice aphrorum. Vergi. i. eneiđ. miratur molem eneas magalia quondā. Accinacis medorum gladius. de quo dixit Horatius j. carmi. vino et lucernis medus accinacis.

Barbariſmi ſpēs quadraginta.

¶ Barbariſmus autem diuidit barbariſmum in duo genera hoc eſt eius quod fit ſcripto: ⁊ eius quod pronunciatiōe. quorum quodlibet rurſus diuiditur in quattuor genera ſcilicet additione: detractione immutatione: tranſmutatione: littere ſyllabe; temporis toni aſpirationis et ita colliguntur quadraginta barbariſmi ſpecies hoc eſt viginti ex ſcripto ⁊ totidē ex pronunciatiōe de quibus ſtatim ponit exempla. Per additionem littere vt Vergilius. j. eneides. Troas reliquias danaum atq; immitis achilli. Nam reliquie a relinquendo ſunt appellate prima vtrobiq; breui: ſed poeta producit. l littera eſt adiecta excuſatur aūt vitium carminis neceſſitate. ¶ Per additionem ſyllabe fit barbariſmus vt quod ponit exemplum pro abiſſe abiiſſe ex Vergi. ii. eneiđ. Nos abiiſſe rati ⁊ vento periſſe mycenas. immo detractio eſt ſyllabe abiiſſe pro abiuiſſe. Commodiuſq; exemplum eſſet illud ex Iuue. ⁊ barbarus induperator interiecta ſyllaba du pro imperator. Per additionem tēporis. Verg. j. enei. Italiam fato profugus nam prima per-

¶ Donati grammatici illuſtris barbariſmus incipit.

Barbariſmus eſt vna pars oratiōis vitioſa in communi ſermone in poemate vō metaplaſmus. Item barbariſinus ī noſtra loquela peregrina barbaralexis dicitur vt ſi qs dicat maſtruca cateia magalia accinacis. Barbariſmus autē fit duobus modis ſcripto ⁊ pronunciatione.

His bipartitis quatuor ſpecies ſupponuntur additio detractio immutatio. trāſmutatio littere ſyllabe temporis toni aſpirationis.

Per additionē littere fiunt barbariſmi vt relliquias danaum cum reliquias per vnuꝫ. l. dicere debeamꝰ Syllabe vt nos abiiſſe rati pro abiſſe.

Temporis vt italiam cum italiam correpta prima dicere debeamus.

Per detractionem littere vt infatibus paruis pro infantibus. Syllabe vt ſalmentum pro ſalſamentum.

Temporis vt vnius ob noxā correpte ꝓ vniꝰ ꝓducte

Per immutationem littere vt olli pro illi. Syllabe vt pnuces ꝓ pernices. Tpis vt feruere leucatem cū feruere ſit ſcōe coniugationis ⁊ producere dici debeat

Per tranſmutationem littere. vt euandre pro euāder ſyllabe vt diſplina pro diſciplina.

naturã breuiat. Idem in .vij. antiqua ex cedro italuſq; paterq; ſabinus. Per detractionẽ lr̃e vt infantibus par uis pro infantib⁹ paruis ⁊ eſt opinor Lucilij exẽplũ. Per detractionẽ ſyllabe vt ſalmentũ p ſallamentũ ⁊ eſt poete cuiuſpiam antiquiſſimi. Per detractionẽ tp̃is vt Verg. j. en̄. Vnius ob noxã ⁊ furias aiacis oilei cũ vnius penultima producta pferri debeat. ¶ Per immutationẽ lr̃e vt Ver. j. en̄. Olli ſubridens hoim ſator atq; deorum pro illi ſubridens. Per immutationẽ ſyllabe vt qð dicit pernuces p pernicies ſed hoc exemplũ nõ facit ad mutationẽ lr̃e. ſed cõmodius exemplũ eiſſet illud Catulli quoi dono lepidũ nouũ libellũ pro cui. Per imm utationem tp̃is. vt Verg. viij. en̄. feruere leucatẽ penultima breui. cũ feruere p ſcðam penultimã producere debeat. Tametſi feruo is p tertiã declinetur. Per tranſmutationẽ lr̃e vt Ver. xj. en̄. quãq; euandre poſſit eſſe ab eo qð eſt euander: vt idem. Tunc rex euandrus romane conditor arcis. ¶ Syllabe vt diſplina pro diſciplina: ⁊ eſt forte exemplũ ab aliquo auctore ſumptũ. tp̃is: vt ſi longam pro breui ⁊ breuẽ pro longa poſuiſſi. vt qð ponit exemplũ deos cuius prima ſyllaba eſt breuis ⁊ vltima longa. ¶ Toni q̃ ſuperius nõ poſuit exempla de additione lr̃e immutatione trãſmutatiõe lr̃e vel ſyllabe vel tp̃is. Vnde colliguntur duodecim ſpẽs barbariſmi in p̱latione totidẽq; in ſcripto nũc dicit q̃ etiã per accẽtus poſſit fieri quattuor ſpẽs barbariſmi in prolatiõe: ⁊ q2 etiã accẽtus p apices deſignantur. totidẽ etiã ſpẽs colligentur ex ſcripto. Tempora quoq; in ambiguis per apices

Temporis vt ſi quis deos p̱ducta priori ſyllaba ⁊ correpta poſteriori pronunciet.

Toni quoq; ſimiliter p has quattuor ſpecies commutãtur. Nã ⁊ ipſi adijciũtur. detrahuntur. mutãtur. et tranſmutantur quorum exempla vltro ſe offerunt ſi quis inquirat.

Totidem etiam modis per aſpirationem deprehẽditur barbariſmus. que quidam ſcripto. quidã pronũciatione iudicant aſcribẽdum propter h: ſcilicet quã alij litteram alij aſpirationis notam deputant

Fiunt autem barbariſmi per hiatus et colliſiones

Sunt etiã male cõpoſitiones cacoſyntheton. q̃ vitia nõnulli barbariſmũ eẽ putãt in qb⁹ ſunt metaciſmi. Lãbdaciſmi iotaciſmi hiat⁹ colliſiones. q̃ oĩa plus equo minuſve ſonantia ab eruditis aurib⁹ reſpuuntur

Nos cauenda hec omnia vitia prelocuti cõtrouerſiã de nomine pertinacibus relinquamus.

¶ De ſoloeciſmo.

Soloeciſmus eſt vitiũ ĩ cõtextu partiũ orationis contra regulã artis grãmatice factũ

Inter ſoloeciſmũ ⁊ barbariſmũ hoc intereſt qð ſoloeciſm⁹ diſcrepãtes aut incõſe

debere notari Quinti. pcipit. quare barbariſmi ſpẽs circa tempus dupliciter erunt hoc eſt ſcripto ⁊ prolatione ⁊ ſic habemus duas ⁊ triginta barbariſmi ſpecies.

¶ Totidem etiã modis. Octo quoq; alie ſpẽs barbariſmi colliguntur circa aſpirationẽ. nam ⁊ ipſa poteſt addi vt ſi thũ ſcribas per th. detrahi vt ſi thalamus ſcribatur ſine aſpiratiõe: immutari vt ſi tethys vxor oceani ſcribatur in ſcða per t exſle trãſmutari: vt ſi eadẽ ſcribatur primo aſpirato: ⁊ ſcðo exili. Itaq; ex ſcriptura ſuboriuntur quattuor barbariſmi ſpẽs et q2 ſic proferre debemus quemadmodum ſcribĩmus ⁊ ſcribere ⁊ vt proferimus colliguntur alie quattuor ſpẽs ex prolatione aſpiratiõis aut ſaltem ſi non eſt prolatio erit quedã ſpiritus expreſſio ⁊ ſic reſultãt quadraginta q̃s dicimus barbariſmi ſpecies de quibus hactenus dictum eſt. ¶ Fiunt autem. Sunt alia vitia in ſermone. puta hiatus per cõcurſus plurium vocalium aut colliſiones per cõcurſus plurium conſonantiũ illarum maxime q̃ duriores ſunt. vt f. r. vt flagro. fra ngo quemadmodum in illo verſu quem effert. Hora. poſt q̃ ferratos poſtes portaſq; refringit. ⁊ illud Vergilij. poſt tergum nodis fremet horridus ore cruento. Sunt etiam vitia male compoſitionis: quam greci vocant cacoſyntheton. vt quod per m litteram fit cum ſequitur vocalis. nam m magis videtur ſonare cum vocali ſequente q̃ cum precedenti. vt ſi dixeris venturum excidio libye: ⁊ dicitur metaciſm⁹ i. vitium circa m. litteram ea figura qua barbariſmus Lambdaciſmus fit per litteraſ qñ videlicet aut nimis ſonat aut parum ſonat. ⁊ quod circa alias litteras contingit nam quemadmodũ Quintilianus ait. ſonus litterarum neq; debet eſſe oppreſſus neq; expreſſus. Iotaciſmus fit per i. litteram q̃ a grecis dicitur iota per quam fit frequenter oratio fit hiulca. que omnia ſubaudi vitia: ſonantia plus aut minus equo ideſt eo quod oportet. quod vitioſum eſt. nam vt dixi ex Quintiliani auctoritate ſonus litterarum neq; debet eſſe oppreſſus neq; expreſſus hoc eſt neq; nimium neq; parum ſonare: ſed quantum litt ere debeant ſonare non eſt cuiuſq; iudicium: ſed illius tantum qui eſt eruditus. nam vt eſt in prouerbio cecus male iudicat de colorib⁹. ⁊ hoc eſt qð Quintil. dicit. neq; enĩ cuiuſq; auris eſt exigere lr̃az ſonos non magis hercle q̃ neruorum. ¶ Nos cauẽda. ſenſus eſt. an huiuſmodi vitia ſint barbariſmi ſpẽs an ſub alio ĝne reponi debeãt nihil refert neq; in eo multũ eſt diſputandũ nobis ſatis ſit admonuiſſe lectorẽ vt fugiat hm̃õi vitia: ſed quid fugere aut ſequi debeant iam nõ eſt cuiuſq; ſed vt dixi eius qui eſt eruditus.

De ſolocaſmo. Solocaſmus dictus eſt a ciuitate ſicilie ſoloe. orum quam ſolon ſalaminis condidit cuius incole cum eſſent ſemigreci ⁊ ſemibarbari ſermonem grecum corrumpere ceperunt ⁊ inde a loco ſoloeciſm⁹ dici ceptus quemadmodum barbariſmis a barbaris hoc vitium ab aſinio pollione imparilitas ab alijs ſtribilico appellatur. i. orationis quedam detorſum. ¶ Soloeciſmus igitur eſt vitium in contextu partium orationis tum eo differt a barbariſmo: qui eſt vitium in vna tantum dictione. Sed hoc vitium committitur quotiẽs quis peccat contra regulas artis grammatice puta de conuenientia nominatiui cum verbo: adiectiui cum ſubſtantiuo: relatiui cum antecedente. prepoſitiõis cum ſuo caſuali. verbi cum caſu cum quo debet cõſtrui. ⁊ eodem modo de reliquis. ¶ Inter ſoloecifmum. Ex diffinitione barbariſmi ⁊ ſoloeciſmi iã patuit hec differentia. ¶ Diſcrepantes ideſt diſconuenientes: vt ſi dicas vir bona legit lectionis incõſequentes: vt ſi dicas vir lectionem legit bonus. nam licet partes oratiõis in ordine permutari poſſint eſt tamen quedam

Spẽs barbariſmi p aſpirationem.

De ſoloeciſmo vñ dict⁹ ſit ⁊ quõ diffinitur.

incompatibilis iunctura que admitti non debeat. Scriptis aut pronunciatis. & hoc dictum eſt vnde barbariſmi ſpecies duplicate ſunt. ❡ Quamꝗ multi. Queſtionem quandam ſoluit: an in vna tantum particula orationis poſſit ſolocaſmus fieri. reſponderetꝗ poſſe fieri ſi particula illa habeat implicitam vim contexte orationis & ponit exempla. vt ſi quis quereret a te quis fecit hoc: & reſponderet vno verbo hic: oratio eſſet perfecta ſub intelligitur nam vir fecit. quare ſi reſponderet hec Barbariſmus non erit ſed ſolocaſmus. at ſi explicite diceretur hec vir fecit hoc. aut hic femina fecit hoc. Reſpondeamus rome pro romā. ❡ Aut vnum: hoc ſolocaſmi vitio ſermo hiſpan' frequens eſt quod nulla ratione defendi poteſt ſed ſolo vſu: quia docti ſimul & indocti ita loquuntur & loquendum eſſe vt plures ſentiendum vt pauci ariſtotele. auctor eſt. ❡ Multi etiam quadrige arum: & ſcope arum. in numero tantum plurali poſſe declinari ceſar in libris de analogia. A. gelli'. phocas. diomedes atꝫ alii teſtantur. Igitur cum plinius libro xxxiiii. dixit qdriga regitur ab alcibiade erat dubium: ſed in vno verbo tm̄. ex diffinitione vtriuſꝗ vitij eſſe potius barbariſmum.

Soloeciſmus in vna ſola orōnis parte nō fit.

Gallorum nomin' hoc modo ſic attribuitur.

Duo ſoloeciſmi gn̄a

❡ Soloeciſmus fit duobus modis. Duo ſoloeciſmi genera ponit: alterum quod fit per partes orationis cum alia pars pro alia ponitur. vt nomen pro aduerbio: & ecōtrario ad uerbium pro nomine: aut cum eadem pro ſe ipſa ſed aliter accipitur. alterum gen' eſt qđ fit per accidentia partiū orationis: cuius tot ſunt ſpecies quot ſunt accidentia cuiuſꝗ dictionis. Deinde ponit exempla vtriuſꝗ generis & primo prioris membri. vt Vergi. vii. en. Toruumꝗ repente clamat toruum nomē poſuit pro torue aduerbio. Sub hoc genere eſt alia ſolocaſmi ſpecies cum eadem pro ſeipſa ſed aliter poſita accipitur. vt apud Vergil. vi. enei. cui tantum de te licuit. pro in te. nam caſus eſt pro caſu. id eſt ablatiuus pro accuſatiuo. nam & prepoſitio de pro in ponitur ſuperioris membri exemplum eſt.

Soloeciſmus p accidētia cōmiſſus.

❡ Per accidentia. Alterius generis quod fit per accidentia partium orationis ponit exēpla. & primo de qualitate que in nomie eſt illud per quod nomen ꝓpriū diſtinguitur ab appellatiuo. vt Vergilius quarto eneið. hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto dardanus. Nam proprium nomen eius qui troiam condidit hoc eſt filium iouis pro dardanius poſuit. quod eſt appellatiuum & omnibus troianis competere poteſt.

Soloeciſm' p gn̄a cōmiſſus

❡ Per genera fiunt ſolocaſmi vt ſi dicas valide ſilices forte valide & ſilices dixit: alludēs ad illud Vergilij in bucolicis. ab ſilice in nuda connixa reliquit ſicut quod ſequitur eiuſdem Vergilij in eodem. tum phetontiadas muſco circumdat amare corticis. nam ſilex & cortex feminina ſunt. ❡ Et collus caret collaria p collumcaret collario: ſed hoc vltimū potiꝰ ad barbariſmū ptinet. cū nō ſit in cōtextu orōnis: ſed i vno tm̄ verbo ſed valide ſilices: & amare corticis ſub ſolocaſmo. ❡ Per numeros fiunt ſoloeciſmi vt ſi dicas illud ex Verg. i. en. Pars in fruſta ſecāt. Nā pars nō iungit niſi vitioſe cū verbo plurali ſecant. ſed in carmine hꝫ excuſationē: pſa orōne hoc vitiū excuſabile nō eſt. ❡ Per cōparationē fiūt ſoloeciſmi. qm̄ Donat' & Diomedes cōparationē inter nois accidētia numerāt. Et ponit exēplū alicui' poete q̄ nō extat puta Ennij aut Lucilij. Reddit innoſaturnia ſancta dearum pro ſanctiſſima: hoc eſt poſitiuū p ſuplatiuo. ❡ Per caſus fiunt ſolocaſmi ſi ponat caſus pro caſu. vt Verg. i. en. Vrbē quā ſtatuo veſtra eſt pro vrbs. hoc eſt accuſatiuus pro nominatiuo. ❡ Per modos verboꝝ. Per accidētia q̄ verboꝝ fiūt ſoloeciſmi puta p modū qđ eſt vnū de vbi accidētib'. & ponit exēplū ignoti cuiuſdā poete. Itis paratis arma q̄ primū viri: p ite parate arma indicatiuū p imperatiuo. ❡ Per ſignificationes verboꝝ eriā verbi accidēs eſt fiunt ſolocaſmi & ponit exēplū cuiuſdā incogniti poete exſpoliant eos & corpora nuda relinquūt hoc eſt actiua ſignificatiōe paſſiuā poſuit. Per tpa fiunt ſolocaſmi cū tpꝰ qđ eſt vnū de accidētibus verbi p alio tpe ponit. vt Verg. iii. en. ceciditꝗ ſuperbū ilium & ois humo fumat neptunia Troia: fumat. i. pſens poſuit p pterito fumauit. ❡ Per pſonas fiunt ſolocaſmi cū alia pſona p alia accipitur & ponit exēplū. vt danai q̄ paret atridis q̄ primū arma ſumite p q̄ paretis hoc eſt tertia pſona pluralis pro ſecunda eiuſdem numeri. ❡ Per aduerbia fiunt ſolocaſmi: vt ſi dicas eo intus p introꝝ int' ſigni

Per nūeros.
Per cōparationē per caſus.
Per modos vboꝝ
Per ſignificatiōes.
Per tpa.
Per pſonas.
Per aduerbia.

quentes inter ſe dictiones habet: barbariſm' autem in ſingulis verbis fit aut ſcriptis aut pronunciatis

Quamꝗ multi errent qui putant in vna parte orationis etiam fieri ſoloeciſmum. vt ſic demonſtrātes virum hanc aut foeminam hunc dicam'. Aut interrogati quo pergamus. reſpondeamus rome. Aut vnū ſalutantes ſalucte dicamus. Cum vtiꝗ precedens demonſtratio vel interrogatio vel ſalutatio vim contexte orationis obtineat.

Multi etiam dubitauerunt vtrum quadriga ſcopa ſoloeciſmus. an barbariſmus eſſet cum ſcilicet id gen' dictionis barbariſmum eſſe ex ipſius vitij diffinitione poſſit agnoſci facile.

Soloeciſmus fit duobus modis. aut per partes orationis. aut per accidentia partium orationis.

Per partes orationis fiunt cum alia partiū pro alia ponitur vt toruumꝗ repēte clamat p torue. nomen pro aduerbio ponit. Fit etiā in eadē parte orationis hoc vitium. cum ipſa p ſe non in ſuo loco vt conuenit ponit. vt cui tantum de te licuit pro in te.

Per accidentia partium orationis fiūt tot modis ſoloeciſmi quot ſunt accidentia partiū orōnis. ſed in his ꝓpter cōpēdiū. i. breuitatem pauca mōſtrabim'

Per qualitates nominū fiunt ſoloeciſmi vt hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto Dardanus pro priū pro appellatiuo poſuit.

Per genera. vt valide ſilices pro validi. & amare corticis pro amari et collus collaria caret.

Per numeros vt pars in fruſta ſecant. pro ſecat.

Per caſus vt vrbem quam ſtatuo veſtra eſt pro vrbs quam ſtatuo.

Per modos verborum. vt itis. paratis arma q̄ primū viri pro ite parate arma indicatiuū pro imperatiuo.

ficat in loco. intro ad locū. ſ3 alterꝫ ꝓ altero ponit̃ hoc in loco. italia venio nō dicim⁹ ſ3 de italia ⁊ qd̄ Vergi. in pncipio eñ. dixit. Italiā fato pfug⁹ lauinaq; venit littora: q2 nōia vrbiū ponunt̃ aduerbialit̃ ſine ꝓpoſitiōe. ¶ Nōia aūt regionū ⁊ pūinciaꝝ nō ponunt̃ aduerbialiter: iō ſēgl debēt ꝓpoſitōib⁹. Ad romā vado nō dicim⁹ ſ3 romā: q2 ponit̃ aduerbialiter. Separatum addēda. i. nō ꝓ cōpoſitionē ſ3 ꝓ appoſitionē: qd̄ cū aduerbio nō pōt facere ſ3 cū dictiōe caſus hñre. ¶ Per prepoſitiōes fiūt ſolocciſmi: cū alia ponit̃. vt Ver. ſub lucē exportāt calatis ꝓ ante lucē immo circa lucē. Illud ꝙ euiſdē. j. enei. ſiluis te tyrrene feras agitare putaſti. pro in ſyluis ſubintellige.

Per ſignificationes verborum vt expoliantur eos: ⁊ corpora nuda relinquunt pro expoliant.

Per tempora vt ceciditq; ſuperbū ilium ⁊ omnis humo fumat neptunia troia pro fumauit.

Per perſonas vt danai qui parent atridis ꝙ primū arma ſumite pro qui paretis.

Per aduerbia vt intus eo pro intro et italia venio ꝓ de italia et ad romam vado pro romam. cum prepoſitio ſeparatis nominibus addenda ſit nō aduerbio.

Per prepoſitiones cū alia pro alia ponitur vt ſub lucem ibant pro ante lucē aut neceſſitate ſubtrahitur vt ſiluis te tyrrene feras agitare putaſti ꝓ in ſiluis.

Per cōiūctiōes vt ſubiectiſq; vrere flammis q; pro ve.

Per ordinem coniunctionum vt autem fieri nō debet pro fieri autem nō debet.

Fiunt preterea ſolocecismi pluribus modis quos repꝛehendendo poti⁹ ꝙ imitando poſſum⁹ adnotare.

Solocecismus eſt in proſa in poemate ſcbema dicitur.

¶ Sequitur de decem vitijs.

Cum barbariſmo ⁊ ſoloeciſmo decē vitia nominātur h̄ nō Achirologia Cacephatō. Pleonaſmos. Periſſologia. Macrologia. Tatologia. Eclipſis Tapinoſis. Cacoſyntbetō. Amphibologia.

Acyrologia eſt impropria dictiōis poſitio vt hūc ego ſi potui tātū ſperare dolorem. pro timere

Cacepbaton eſt obſcena pronunciatio vel in compoſita dictione vel in vno verbo. vt numerum cum nauibus equat et arrige aures pamphile.

Pleonaſmos eſt adiectio ſuperuacua ad plenā ſignificationem. vt ſic ore locuta eſt.

Periſologia ē adiectio v̄boꝝ ſupuacua ſine vlla vi rerū vt ibāt qua poterāt qua nō poterāt non ibant.

Macrologia eſt longa ſententia res non neceſſarias comprehendens. vt legati non impetrata pace retro vnde venerunt. reuerſi ſunt.

Tātologia ē eiuſdē dictionis repetitio vitioſa vt ego met ipſe venis.

Eclypſis eſt defectus quidā neceſſarie dictionis quā deſiderat pciſa ſententia vt hec ſecū deeſt loquebat̃.

Tapinoſis eſt humilitas magne rei nō id agente ſententia quod demōſtrat. vt penituſq; cauernas ingentes vterūq; armato milite cōplēt. i. multe legiōes armatoꝝ militū impleuerūt multas cau rnas Et Vdli cbias vexaſſe rat. s ⁊ pelide ſtomachū cedere neſcij

ra ꝓ altera ponitur. vt Vergili. ij. eneidos. ſubiectiſq; vrere flammis: q; copulatiuā poſuit pro diſiunctiua. ve ſiue vel et hic ſolocciſmus fit per ſignificationes coniunctionis. ¶ Per ordinem coniunctionū quod eſt vnū ex illius accidentibus fit ſolocaſmus cum cōiunctio ꝓpoſitiua ponitur pro poſtpoſitiua: aut econtrario. vt ſi dixeris autem fieri non debet. pro fieri autem nō debet. Autē nāq; cōiunctio eſt poſtpoſitiua. ¶ Fiūt preterea pluribus alijs modis poteſt fieri ſolocaſmus ꝙ ſuperius eſt diſputatum. cum omne vitium circa orationis ſtructuram ſolocaſmum cadat quod multipliciter poteſt cōtingere. Sed notandum eſt nō vt imitemur ſed vt fugiamus. Solocciſmus eſt proſa quēadmodum metaplaſmum diximus eſſe mediū inter barbariſmū ⁊ lexim. ita nos dicimus ſchema eſſe inter ſolocciſmum ⁊ rectam orationem: ſed ſchema excuſatur ratione carminis. ſolocciſmus vitiū eſt inexcuſabile. Per ꝓpoſitiones. Per coniunctiōes. Per ordinē cōiunctionum.

¶ De decem vitijs.

Cum barbarbariſmo. Decē vitia dicit eſſe cōia barbariſmo ⁊ ſolocciſmo: q̄ nōlatis ꝓlo deinde q̄ illa ſint exponit ſingulatim. ¶ Acyrologia q̄ interꝓtat̃ improprietas eſt cū aliqua dictio improprie de ponit̃ vt cū ſpes fit de bono futuro opinato Timor aūt de malo futuro opinato. cū Ver. iiij. ene. lib. dicit. Hūc ego ſi potui tantū ſperare dolorē: acyrologiam cōmiſit: q̄ improprietas quāuis in vno verbo ſit: q2 ſpero ponitur ꝓ timeo: tñ nō liquet de vitio niſi ex inſtructura vtriuſq; particule hoc ē ſperare ⁊ dolorē. ¶ Cacepbaton: quod interꝓtatur mala ſiue turpis locutio fit duobus modis vel ex iunctura partiū orōnis cū videlꝫ ex fine ꝓcedentis dictionis: ⁊ principio ſequētis aliquis ſonus durus aut turpis ſenſus ſentitur. Et ponit exēplū de dura cōpoſitiōe ex Verg. j. enei. Et numerū cū nauibus equat. Naꝝrum ⁊ cū dure coeunt de ſcdo Martia. nūc in adoptiuis perſica chara ſumus. Aut cōmittitur cacepbaton cū ipſi verbo ſubeſt aliq̄ turpitudo. vt apud Teren. in and. Arrige aures pāphile: cū arrectio ꝓprie ſit mēbri genitalis rērigo. Mart. Arrigis ad vetulas faſtidis baſſe puellas. ¶ Pleonaſmos interꝓtatur plenitudo ſiue ſupabundātia: ⁊ fit qñ ſupfluit aliqd̄ verbū ſine quo ſnīa nihilominus erat perfecta: vt Vergi. j. eñ. ſic ore locuta eſt ſuperfluit nam ꝫ ore particula: q2 ſine ore loqui non poſſumus. ¶ Periſſologia interꝓtatur ſermonis ſuperfluitas. nam periſſos eſt ſuperfluus: et eſt quotiens verba ſuperflua adduntur ſiue cum eandem rem varijs modis dicimus: vt ibant qua poterant: Barbariſmo ⁊ ſolocaſmo cōia. Cacephaton. Pleonaſmos. Periſſologia. Macrologia

qd̄ vero additur quaq; non poterant nō ibant ocioſe adiectū eſt q2 in ſuperiori ſermone intelligitur etiā ſi nō dicatur. ¶ Macrologia interꝓtatur lōg⁹ ſermo ſiue lōgitudo ſermōis nā macros ē lōgus: ⁊ eſt qñ breuis ſen

tēſia multis ꝟbis cōtexit: ⁊ ponit exēplū ex Liuio li. viij. ab vrbe legati nō impetrata pace retro vñ venerūt
Tautolo- gia. reuerſi ſunt: ſatis ei fuiſſet dicere legati nō impetrata pace redierūt. ℂ Tātologia interp̄tat identitas ſermo
nis a tātos qḋ ē idē. ⁊ ē qñ reperit eadē res per diuerſa ꝟba vt ſi dicas egomet ipſe feci: met ⁊ ipſe ocioſe adie
Eclypſis. cta ſunt ſaltē alterū illoꝝ. ℂ Eclypſis interp̄tat defect᷑ a clioane qḋ eſt deficio. ⁊ eſt qñ particula neceſſaria in
orōne deficit ꝟbū maxīe fine q̄ orō perfecta eſt ⁊ ponit exēplū ex Uer. j. eñ. cū iuno eternū ſeruās ſub pectore
Tapinoſis vulnus hec ſecū ſubaudi locuta eſt. ℂ Tapinoſis interp̄tat humiliatio: nā tapinos eſt humilis ⁊ eſt qñ rē ma
gnā ꝟbo humili ⁊ min᷑ ſignificāti exp̄mim᷑. ⁊ ponit exēplū Uer. j. eñ. vterūqȝ armato milite ɔplēt. Nā milite
p militib᷑ minus dixit ⁊ plus intellexit: ⁊ dulichias rates: idē Uerg. dicit l buc. p naues vlyſſis cū ratis nō ſit
nauis ſȝ lignoꝝ ſtrues ad traiſciēda flūīa additqȝ tertiū exēplū ex Hor. j. car. pelide ſtomachū cedere neſcij. i.
achillis nepotis pelei irā q̄ neſciebat alteri cedere ponēdo ſtomachū p ira ptē ignobiliorē p nobiliori poſuit.

Cacoſin theton. ℂ Cacoſyntheton interp̄tat male ɔpoſitū: et eſt qñ partes inter ſe male coordinātur. qḋ plerūqȝ in carmīe cōtingit. ponit exēplū ex Uer. ix. eñ. verſaqȝ iuuencū terga fatigamus haſta: hoc nos agimus. i. mitigam᷑ terga iuuencū p iuuencoꝝ: haſta verſa. i. eadē haſta q̄ ferro pugnam᷑ verſa ſtimulū. ℂ Amphibologia interp̄tatur ambiguitas ſermonis ſiue amphibologia ambiguitas ab amphibolos qḋ eſt ambiguus ⁊ qñ ſub eiſdē ꝟbis varij ſenſus pn̄t intelligi. qḋ plurib᷑ modis fieri pōt ponit aūt exēpla quorundā illorū modorum ⁊ in primis per actū cū q̄ mod᷑ infinitiuus ɔſtruitur añ ſe ⁊ poſt ſe. nā dubium eſt vter illoꝝ ſit poſit᷑ in perſona agētis aut patientis: vt ſi quis dicat audio ſecutorē retiaꝝ occidiſſe. ambiguū eſt vter illoꝝ alter occidit fuit aūt ludus apḋ antiquos in q̄ ſecutor qui idem mirmilio dicebat cum retiario cōfligebat de ciuſmodi ludo multa apḋ Iuue. Martia. Trāquillū atqȝ alios auctores dicuntur. Aut per verbū ſubaudi cōis ſignificatiōis ſit amphibologia vt cato criminatur. cū actionē ⁊ paſſionē ſignificet dubiū eſt an cato accuſet an accuſetur: q̄re ex adiūctis amphibologia eſt tollēda. hoc exprimēdo quē aut a quo criminatur vt eodē mō vt vador vadaris qḋ eſt vades dare aut vades accipere. ℂ Fit etiā per omonima hoc eſt p equiuocationē alicuius verbi cū vnū nomē plura ſignificat: nā ſi ſimpliciter pferat amphibologiā reliquit cū lector aut auditor neſciat in quā partē debeat accipere vocabulū illō. ⁊ ponit exēplū de cane qḋ tū alal nobis familiare tū ſtellā notā tū piſcem maleficū ſignificat. Addit p̄terea pluribus alijs modis poſſe fieri amphibologiam.

Amphibo logia

ℂ De Metaplaſmo.

Quid eſt metaplaſmus ⁊ q̄tuordecim eius ſpēs. Metaplaſmus interp̄tat trāſformatio ⁊ eſt qñ id qḋ p̄pe dr̄ trāſformat in aliā ſpēm qḋ nō pōt fieri niſi per vitiū qḋ q̄ excuſabile eſt per aliquā rōnē dr̄ metaplaſm᷑ quē diximus eſſe mediū inter barbariſmū ⁊ lexim. Nō aūt q̄ pōt excuſare hoc vitiū eſt aut metri neceſſitas aut ornat᷑ l q̄ aliqḋ elegātius dr̄ per figurā q̄ p ppriū aut neceſſitas cū nō habem᷑ ppriū vtimur mutuo aut accōmodato. ponit aūt metaplaſmi q̄ttuordecim ſpēs de q̄bus ſigillatim differit. ℂ Protheſis interp̄tat appoſitio ⁊ eſt cū in principio dictiōis apponitur littera vel ſyllaba ⁊ de littera ponit exēplū de Uergi. j. eneiḋ. gnate mee vires mea magn ⁊ potentia ſolus. p eo qḋ eſſe debuit nate de naſcor ris. natus. de additione ſyllabe nō ponit exēplum ſed

Protheſis.

Epenthe ſis. poſſunt eſſe exēpla ex prepoſitiōibus cū in cōpoſitiōe nihil ſignificāt vt adſimilis adnoto. ℂ Epentheſis interp̄tat interpoſitio ab epi q̄ḋ eſt inter ⁊ theſis ⁊ eſt qñ in medio dictiōis interponit lr̄a vt redeo a re ⁊ eo
Parago ge. interiecta d. aut ſyllaba vt Iuue. grauis ⁊ barbarus indupator. ⁊ hāc aliī parentheſim vocāt que eque interpoſitio interp̄tatur. ℂ Paragoge interp̄tatur adductio a parago qḋ eſt adduco. et eſt qñ in fine dictionis additur lr̄a vel ſyllaba vt magis pro magi. Nam mage debet eſſe ab eo quod magne et quod Uergilius. vij.

Cacoſyntheton eſt vitioſa dictionum compoſitio. vt verſaqȝ iuuencum. terga fatigamus haſta.

Amphibologia eſt ambiguitas dictionis que fit per accuſatiuum. vt ſi quis dicat audio ſecutorē tertiaꝝ occidiſſe. Aut p ꝟbū. vt crimiat cato. vadat iuli᷑ nec addat quē vl̄ a quo. aut p participiū. vt video ſtatuā auream haſtam tenentem.

Fit etiā per omonyma. vt ſi quis dicat aciem neqȝ addat oculoꝝ aut exercit᷑. aut ferri. Fit etiā pluribus modis qḋ receſſere oēs ne nimis lōgum eēt non opȝ

ℂ De metaplaſmo.

Metaplaſmus eſt traſſormatio quedam recti ſolitiqȝ ſermonis in alterā ſpeciē metri ornatus neceſſitatiſve cauſa. Huius ſunt ſpecies quattuordecim Proſtheſis Epēteſis. Paragoge Apheresis Syncopa apocopa ectaſis. Syſtole. Dyereſis Synalepha Ecthliſis. Antitheſis. Metatheſis. Proſtheſis ē appoſitio quedā ad principium dictionis littere vel ſyllabe. vt gnate pro nate retulit pro tulit.

Epentheſis eſt interpoſitio q̄daꝫ ad mediā dictionū littere vel ſyllabe. vt relliquias. pro reliquias. Induperator p imperator hanc autem alij epentheſin alij parentheſim vocant.

Paragoge ē appoſitio quedā ad finē dictionis lr̄e vl̄ ſyllabe vt magis p mage. et poteſtur p poteſt hanc alij paralepſim alij plerim id eſt p̄ſumptiōē vocāt

Apheresis eſt ablatio de principio dictiōis lr̄e vel ſyllabe. cōtraria pſteſi vt mitte p dimitte. tēno p ɔtēno

Syncopa eſt ablatio de media dictiōe littere vel ſyllabe contraria epētheſi vt audacter pro audaciter et commorit pro commouerit.

Apocopa eſt ablatio de fine dictionis littere vel ſyllabe contraria paragoge vt achilli pro achillis. poſſis pro poſitus poteſt pro poteſtis. mutu pro mutuo.

Ectaſis ē extētio ſyllabe ɔtra naturā ꝟbi vt italiā fato pfug᷑ cū italiā p̄ia ſyllaba correpta dicere debeam᷑.

eneidos itidō ve poteſtec electo dominarier p dñari. ¶ Aphereſis interpretaẽ ablatio ab apherione qḋ eſt auferre: ⁊ eſt qñ a principio dictiōis aufertur littera vel ſyllaba vt ſi dixit mitte archana dei: ⁊ quod Verg. .x. qui tela typhoea temnis p cōtemnis. ¶ Syncopa interpretaẽ cōſallo a ſyn cō ⁊ copto ſcido: ⁊ eſt qñ ex medio dictionis itercidimr littera vel ſyllaba vt audacter p audacirer i. lr̄a diſpicta ⁊ illud Hora. in .ij. ſermo. at ille qui me cōmorit melius nō tāgere clamo p cōmouerit. ¶ Apocopa iterp̄tatur abſciſſio ab apo de ⁊ copto ſcindo: ⁊ eſt qñ ex fine dictiōis abſciditur littera

Aphereſis. apocopa.

Syſtole eſt correptio ſyllabe contra naturā vbi facta contraria ectaſi. vt aquoſus orion pro orion producte

Diereſis eſt diuiſio vni⁹ ſyllabe in duas vt olli rn̄dit rex albai lōgai pro albae lōgae. Et aulai ī medio libabāt pocula bacchi. p aulae et diues pictai veſtis ⁊ auri pro pictae.

Synereſis eſt cōglutiatio duarū vocaliū ī vnā cōtraria diereſi. vt pheton pro phaetō ⁊ eripedē pro aeripedē.

Epyſynalepha que ⁊ ſynereſis eſt. eſt duarum ſyllabarum in vnam facta conglutinatio. vt ecce autem telis panthus elapſus achiuum pro pāthos.

Synalepha eſt per interemptionem concurrentium inter ſe vocaliū lubrica quedam leniſq; colliſio. vt atq; ea diuerſa penitus dum parte geruntur hec a quibuſdam ſynereſis vel colliſio nūcupatur.

Ecthlipſis eſt cōſonātium cum vocalibus aſpere concurrentibus difficilis ac dura colliſio. vt littora multū ille ⁊ terris iactatus et alto.

Antitheſis eſt lr̄e p lr̄a poſitio. vt olli ſubridēs p illi.

Metatheſis eſt transformatio litterarum.

¶ De ſchematis.

Schemata lexeos ⁊ dianeas ſunt q̄dam figure vborꝝ ⁊ ſniaꝝ. Sed ſchemata dianeas ad oratores pertinent. ad grammaticos vero lexeos que cum multa ſint ex oībus fere neceſſaria ſunt ſedeciꝫ ſcꝫ Prolepſis zeuma Hypozeuxis. Sylepſis Anadiploſis Anaphora Epanalepſis epitheton Saranomaſia. Scheſiſonomaton. Paromeō Homeoteleutō. Polyptotō Hyrmos. Polyſyntheton. Dialyton.

Prolepſis ē p̄ſūptio rerū ordīe ſecutarū. vt itterea reges īgēti mole latin⁹ pducūt caſtris turn⁹. deīde eneas

Zeugma eſt vni⁹ vbi cōcluſio diuerſis clauſulis apta coniuncta vt troiugena interpres diuum qui numina phebi qui tripodas clari lauros q ſydēra ſentis.

Hypozeuſis eſt figura ſuperiori cōtraria vbi diuerſa verba ſingulis clauſulis reddunẽ vt regem adijt regi memorat nomenq; genuſq;.

vel ſyllaba. vt Ver. .j. eñ. reliq̄as danaū atq; immitiſ achilli p achillis: ⁊ ſi q̄s dicat poſſis pro poſſitis. ⁊ mutu p mutuo ⁊ ſunt forte exempla ſumpta ex āntiq̄s autorib⁹. ¶ Ectaſis interp̄tatur pductio ab ectanyo qḋ eſt pduco ⁊ ē qñ ſyllaba breuis ponitur p lōga ſiue producta ⁊ ponit exēplū ex pncipio eñ. Ver. Italiā fato pfug⁹ lauinaq; venit littora. nā primigenio breuiaẽ. idē l. vij. italus paterq; ſabin⁹ ⁊ i poſſeſſiuo gētili ſemp breuiat eādē niſi neceſſitas viget. vt l. viij. italos ī pliā ceſar. ¶ Syſtole interp̄tatur ptractio a ſyſtello qḋ ē ptrabo: ⁊ eo qñ ſyllaba lōga ponitur pro breui. vt apud Ver. .j. eñ. cū ſubito ſurgēs fluctu nymboſus oriō. Idē l. iiij. Dū pelago deſeruit hyems ⁊ aq̄ſus orion. nā a lōga ē ex a grecis p o mega vtrobiq; ſcribitur. ¶ Diereſis iterp̄tatur diuiſio a diereo qḋ ē diuido ⁊ ē qñ ex vna ſyllaba dipthōgo cōglutinata due ſiūt vt Ver. .iij. eñ. aulai i medio libabāt pocula bacchi aulai. fecit ab eo qḋ eſt aule. Idē in. ix. diues pictai veſtis ⁊ auri p picte ⁊ poſuit aliud exēplū ex poeta q̄dā antiquo olli rn̄dit rex albai lōgai p albe lōge. Sinereſis eſt interp̄tatū cōtractio: ⁊ eſt conglutinatio duarū ſyllabarū in vnā vt phaetō qḋ tri ſyllabuꝫ eſt. P. Uarro ptulit diſ ſyllabuꝫ. vt autor eſt Qui. q̄ citat illi⁹ verſiculū. Cū te flagrari deiectū fulmine phaetō. ſic q; dicimus di p dei ⁊ dis p deis ⁊. ij. ⁊ ijs p ei ⁊ eis. Ver. .ij. ge. ſixerat ex pedē ceruam licet aut eripētib. p aeripedē. i. velocē q̄ſi ventū. ¶ Epiſynalepha ſpēs ē ſynereſis imo ſynereſis: vt ptꝫ exēplo qḋ ponit ex. ij. eñ. Ecce aūt telis pātb⁹ elapſus achiuū. nā ab eo qḋ ⁊ pāthos ſit pāth⁹ hoc ē duab⁹ ſyllabis i vnā ptractis. ¶ Synalepha iterp̄tatur pſiſcio ⁊ ē cū dictio ſinitur i vocali ſeq̄turq; dictio eq̄ īcipiēs a vocali: q2 tūc interimitur vocalis illa por et ponit exēplū ex prin. iij. ix. eñ. atq; ea diuerſa penitus dū pte geritur leḡſidūq; ē atq; a diuerſa hec a q̄buſdā ſynereſis dr̄ q2 ex duabus ſyllabis vna coaleſcat. ¶ Ecthlipſis interp̄tatur eliſio ab ecthlibo qḋ ē elido is: et eſt qñ ex duro ⁊ aſpo pcurſu pſonātiū cū vocali cōſonās exterēda ē: ⁊ pōit exēplū ex Ver. in. j. eñ. Littora multū ille ⁊ terris iactatus ⁊ alto pro multū ex terris iactat⁹ ⁊ alto hoc eſt extritū lr̄a ne fiat metacīſm⁹ ille de q̄ ſupra diximus. ¶ Antitheſis iterp̄taẽ p alio poſitio ab āti p ⁊ theſis poſitio ⁊ eſt qñ alia lr̄a p alia ponit: vt apud Ver. .j. eñ. olli ſubridēs hoīm ſator atq; deoꝝ pro illud hoc eſt o pro i. ¶ Metatheſis iterp̄tatur trāſpoſitio: ⁊ eſt qñ litterarū ordo inuenitur vt apud Verg. lib. xi. eñ. at nō euādre pudēdis: pro euāder q̄ q; vt ſupra diximus. Euādre pōt eſſe ab eo qḋ eſt euādrus vt apud Vergi. ⁊ ñc rex euandrus romane cōditor arcis. quiſ immo oīa nola greca terminata in bros aut cros: aut dros: aut gros: aut pros: aut tros: poſſunt habere duplices recti terminationes vt tymbros tymber vel tymbrus teucros teucer vel teucrus alexādros alexander vel alexandrus meleagros meleager vel meleagrus capros per vel prus. Itaq; cum vergilius dixit. x. eñ. at tibi tymbre caput euandrius abſtulit enſis. vocatiuus ille potuit eſſe ab eo qḋ eſt tymbrus.

Syſtole. Diereſis. ſinereſis. Epiſynalepha.

De ſchematis. Diximus metaplaſmum eſſe medium inter lexim et barbariſmum. ſchema vero inter phraſim et ſoloeciſmū. Itaq; reſtat dicendū de ſchemate. hoc eſt de figuris hoc eſt de vitiis q̄ cōmitti cōſueuerūt in contextu partiū orationis ⁊ ſunt excuſabilia ratiōe aliqua: ſed ea vitia aut in verbis aut in ſententijs contingūt. Itaq; duo genera ſchematū hoc eſt figurarū eſſe dicit. quia

De ſchematis.

aut ſunt lexeos.i.dictionis aut dianeas.i.ſententie.nam lexis lexeos eſt dictio dianea dianeas ſententia.ſed excuſat ſe de tractatu figurarū que ad ſententiā pertinent: qm̄ ille oratorum ſint magis proprie figuras ita dictionis que ad grāmaticā pertinent dicit eſſe complures ſed ex illis ſexdecim tantum quaſi frequentiores eligit de quibus ſingulatim diſſerit dicens ⁊c. ❡ Proleplis interpretatur preſumptio a pro ante ⁊ lepſis captio ⁊ eſt quando aliquid in genere preſumitur quod per partes poſtea explicatur.⁊ ponit exēplū ex Uerg. lib.xi.enei. Interea reges ingenti mole latinus procedūt caſtris deinde turnus deinde eneas.

Figurarū duo gn̄a ad grammaticā ptinētiū ſedecim genera. Zeuma.

❡ Zeuma interpretatur coniunctio:eſt qn̄ vnum verbū diuerſis ſuppoſitis accommodatur.vt Uerg.li.iii. eneid.troiugena interpres diuum q̄ numina phebi ſubaudi ex inferioribus ſentis qui tripodas clari lauros iterum accipe ſentis:⁊ qui ſydera ſentis.

Hypozeuſis.

❡ Hypozeuſis interpretatur ſubiunctio et eſt quādo econtrario zeumati vnū ſuppoſitū accōmodatur diuerſis verbis vt Uergilius libro octauo eneidos Regē adit regi memorat nomē ꝯ genuſq̄ vtrobiq̄ nā ꝯ intelligit eneas hypozeuſis dicit̄ ab hipo ſub ⁊ zeuxis iūctio quaſi ſpēs q̄daꝫ zeumatis.

Syllepſis

❡ Syllepſis interpretat̄ cōceptio ſiue cōprehenſio a ſyn qd̄ eſt cum et lepſis captio et fit cū p vnum vbū ſuppoſita diuerſorū numerorū colligimus ⁊ ponit exemplū ex Uergilio primo eneidos. Hic illius arma hic currus fuit. nā in priori ceſa arma fuerunt debet ſubītelligi. Sed dicit donatus hāc figurā latiſſime patere ⁊ ad multa ſe extendere fieriq̄ nō ſolū p partes orōnis ſed per accidētia partiū orōnis imo ſyllepſis proprie ſemp fit per accidentia partiū orōnis vt cū genus maſculinū concipiat femininū vt apollo et muſa ſunt docti ego ⁊ tu ſumus boni.aliquando cū femininū concipiat neutrum.vt Luca.hinc leges et plebiſcita coacte.aliquando cū neutrum cōcipiat maſculinum ⁊ femininū vt virga tua ⁊ baculus tu᷒ ipſa me cōſolata ſunt. Aliquando ratione affinitatis quod femininū concipiat maſculinū.vt vide virum et feminā honeſtā et per numeros fit plerū ꝯ hec conceptio vt aliis in locis copioſius diſputatur hoc eſt vbi de figuris cōſtructionis agitur.

Anadiploſis

❡ Anadiploſis eſt interpretata reduplicatio ab ana pre poſitione quod eſt et diploſis plicatio et fit quoties ſequens verſus incipit a verbo in q̄ definit precedens et ponit exemplum ex vergilio libro decimo enei. vrbs hetruſca ſolo ſequitur pulcherrimus aſtur.aſtur equo fidēs.

Anaphora

❡ Anaphora eſt interpretata relatio ſiue repetitio ab ana re et fores fero et fit quoties plures verſus ab eadē dictiōe incipiūt et ponit exēplū ex Uer.i.enei.gnate meevires ⁊c.

Epanalepſis.

❡ Epanalepſis interpretatur repetitio ab epi et ana et lepſis et eſt verbū epanalabam repeto et fit hec figura quoties in eodē verbo incipit et finitur verſus vt Uergili᷒ in calce.i.libri enei. Multa ſuper priamo rogitās ſuper hectore multa.aliud quoq̄ exemplum ponit ex ſecundo geor.ante etiam ſceptrum ⁊c.

Epizeuſis.

❡ Epizeuſis interpretatur iniūctio ⁊ fit quādo verbū iteratur nō interueniente alia pte orationis et accipit exemplū ex Uer.ix. enei. Meme adſum q̄ feci i me cōuertite ferrū o rutuli ⁊ hec figura frequēs eſt in ſmone familiari.et in ſacris lr̄is.

Paranomaſia.

❡ Paranomaſia interp̄tatur dn̄atio a para de ⁊ onoma nomē.⁊ ē qn̄ nomē de nōie aliud ſignificāti deducit̄ nō p etymologiā ſꝫ p lr̄aꝫ ſimilitudinē ⁊ ponit exēplū ex Terē.i andria.nā inceptio inq̄t eſt amētiū haud amātiū.

Schēſis.

❡ Schēſiſonomatō interp̄tat̄ habitudo nōim nā chēſis eſt habitudo ⁊ onoma nomē et ē cū ſingl'is ſua epitheta ſūt adiūcta ⁊ ponit exēplū ex poeta.marſa man᷒peligna cohors feſtina viꝝ p viroꝝ vis. Sūt aūt marſi ⁊ peligni ppl'i italie notiſſimi.

Paramoeon.

❡ Paramoeon interp̄tat̄ ſiīe ⁊ fit cū plēs dictiōes ab eadē lr̄a īcipiūt ⁊ ponit exēplū ex Ennio poeta

Syllepſis eſt diuerſarum clauſularum per vnum verbum cōglutinata cōceptio. vt hic illius arma hic currus fuit. Hoc ſchema late patet ⁊ fieri ſolet non ſolū per partes orationis ſed per accidentia partiuꝫ orationis. Itē ſyllepſis eſt in diſſimilibus clauſulis: qn̄ dictio ſingularis verbo plurali adiungit̄. vt ſunt nobis mitia poma caſtanee molles et p̄ſſi copia lactis.

Anadiploſis eſt geminatio dictionis que ex vltimo loco precedentis verſus et principio ſequentis iteratur vt ſequitur pulcherrimus aſtur.aſtur equo fidens.

Anaphora eſt relatio eiuſdem verbi per pricipia pluſrimorum verſuum vt Gnate mee,vires mea magna potētia ſol᷒.Gnate p̄ris ſūmi q tela typhoea tēnis.

Epanalepſis eſt verbi in principio poſiti verſus in eiuſdem fine repetitio vt multa ſuper priamo rogitans ſuper hectore multa et alibi. Ante etiam ſceptrum dictei regis et ante impia q̄ ceſis.

Epyzeuſis eſt eiuſdem verbi in eodem verſu ſine aliqua dilatione geminatio. vt Meme adſum qui feci in me conuertite ferrum.

Paranomaſia eſt veluti quedam denolatio. Uel quoties aliud nomen efficitur de alio. Ut nam inceptio eſt amentium haud amantium.

Scheſiſonomaton eſt multitudo nominum coniunctorum eodem habitu copulandi vt marſa manus peligna cohors feſtina virum vis.

Paramocō eſt quando ab eiſdem lr̄is diuerſa nomina ſumunt̄ vt o tite tute tati tibi tanta tyrāne tuliſti.

Homoeteleutō ē cū ſimili mō dictiōes plurime finiūt̄ vt eos reduci q̄ relinq deuehi q̄ deferri malui.

Homoeptotō eſt cuꝫ in cōſimiles caſus exeūt diuerſa verba vt merētes flentes lachrymātes ⁊ comitantes

Polyptoton eſt ſimilitudo caſuum varietate diſtincta vt Littora littoribus contraria fluctibus vndas imprecor arma armis pugnēt ipſiq̄ nepotes.

Hyrmos eſt ſeries orōnis cōtinue tenorē ſuū vſq̄ ad vltimū ſeruans. vt principio celum terras cāpoſq̄ liquentes lucentēq̄ globum lune titamaq̄ aſtra.

Polyſintheton eſt dictio multis connexa coniunctiōibus vt athamaſq̄ thoaſq̄ pelideſq̄ neptolemus primuſq̄ machaon.

quẽadmodũ refert priſcianus lib.xvi.cũ diſputat de ꝓnole. O tite tute tibi ⁊c. ¶ Homoteleutõ interꝑtatur ſilr deſinẽs. nã homeos eſt ſilio vel ſilr et teleuton finio. ⁊ eſt qñ plcs dictiões ſilr terminãtur eodẽmodo id non fiat ꝑ caſus: et ponit exẽplũ ex al quo poeta aut autore antiquo eos deduci ꝙ relinqͥ ꝗ olaꝑba ſunt ſilr deſinẽtia. ¶ Homoeptoton interꝑtatur ſilr cadẽs ab homeos quod eſt ſilis et ptoſis caſus. et eſt qñ plres dictiones per caſuũ declinationẽ ſimiliter deſinunt vt merẽtes flentes ⁊c. ¶ Polyptoton interꝑtatur multitudo caſuũ

homocteleuton.

homoeoptoton.

Dialyton ſiue aſintheton eſt figura ſuperiori contraria carens coniunctionibus vt ite ferte citi flammas date tela. impellite remos.

Anthitheton eſt cõtrapoſitum. ⁊ fit qñ cõtraria cõtrarijs opponuntur. vt frigida pugnabãt calidis ⁊ humẽtia ſiccis mollia duris ſine pondere hñtia pondus

Hypalage eſt verborum ꝑ contrarium intellectus. vt Regina e ſpeculis vt primũ albeſcere lucem vidit.

Climax eſt ſubſcripta gradatio. vt torua leena lupũ ſequit lupus ipſe capellã

¶ De tropis.

Tropus eſt dictio tranſlata a ꝓpria ſignificatiõe ad iꝓpriã ornat⁹ neceſſitatiſve cã ſũt ãt duodeci. Metaphora. Cathacreſis. Metalepſis. Metonymia. antonomaſia. Epitheton. Synedoche. Onomatopeia. Periphraſis. Hipbatõ. Hypbole. Allegoria

Metaphora eſt rerum verborumqꝫ tranſlatio hec fit qͥttuor modis. Ab animali ad aĩale. Ab inaĩali ad inaĩale ab inanimali ad aĩale. ab aĩali ad inanimale.

Ab aĩali ad aĩale. vt tiphin aurigam celeres fecere carine. Nam auriga ⁊ gubernator nauis aĩam hñt.

Ab ianimali ad inaminale vt pelagus tenuere rates nam naues ſicut ⁊ rates animã non habent.

Ab iaĩali ad aĩale. vt Atlantis cinctũ aſſidue cui nubib⁹ atris. Piniferum caput. ⁊ vento pulſaꝛ ⁊ ibri Nam mõs aĩaꝫ nõ hꝫ. cui mẽbra hoĩs attribuuntur

Ab aĩali ad inaĩale. vt ſi tñ in pectore robur cõcipis. Nam robur animã nõ habet. cum turnus cui hec dicuntur animaꝫ habebat. Scire auteꝫ debem⁹ alias metaphoras ẽe reciprocas. Alias aũt eẽ ꝑtis vnius

Catacreſis eſt vſurpatio noĩs alieni. Ut paricidaꝫ dicimus qui occidit fratrem. piſcinam que piſces non habet. Hec enim vnde extrinſecus ſumerent vocabulum ſuum non haberent.

a poly multũ et ptoſis caſus. et eſt quãdo diuerſi caſus ſibi inuicẽ rñdent. et ponit exemplum ex Vergi.iiij.eneid. littora littorib⁹ cõtraria. ¶ Hyrmos interꝑtatur tractus ⁊ eſt qñ oratio ꝑ longã verborũ ſeriẽ traditur extenditurqꝫ et ponit exẽplũ ex Vergilio ſexto enei. pͥncipio celũ ⁊c. vſqꝫ ad locũ illũ ſpirit⁹ intus alit. ¶ Polyſyntheton interpretatur multitudo caſuũ cõpoſita a poly multum et ſyntheton cõpoſitũ ⁊ eſt qñ multe dictiões ꝑ coniunctiones iunguntur et ponit exemplũ ex Vergilio.ij.eneid. Arhamaſqꝫ thoaſqꝫ ⁊c. ¶ Dialutõ interꝑtaꝛ diſſolutũ a dialo quod eſt diſſoluo ⁊ eſt qñ ſine cõiunctionibus plures dictiones eiuſdem generis proferuntur: et eſt figura ſuperiori contraria: ⁊ ponit exẽplum ex Verg.in.iiij.enei. Ite ferte citi flammas nam plura verba iunguntꝛ nõ interuenientibus cõiunctiõibus. A Cicerone dicit articulus color dr̃ ꝙ hec figura aſyntheton qđ interpretaꝛ incõpoſitũ ab a particula priuatiua ⁊ theton poſitum: qꝛ vt diximus plura verba iungitur ſine cõiunctiõe. ¶ Antitheton interꝑtaꝛ cõpoſitũ ab anti cõtra ⁊ theton poſitũ ⁊ fit cum cõtraria cõtrarijs opponuntur: ⁊ ponit exẽplũ ex Ouidi.j.meta. vt frigida pugnabant calidis ⁊c. De hac figura dixit Perſius. crimina raſis libra l antitheſis. ¶ Hypallage interꝑtaꝛ ſubmutatio ab hypo ſub ⁊ allage mutatio. et eſt cũ verba ꝑ contrariũ intelliguntꝛ. Verg.iiij. cũ regina e ſpeculis cum primum albeſcere lucẽ vidit: id eſt res omnes per lucem albeſcere. quoniaꝫ lux colorem non habet: ſed per eam omnia colorãtur. ¶ Climax interpretatur gradatio: et eſt quãdo verba repetita ꝓgrediuntur ⁊ ponit exẽplũ ex Verg. in buc. Torua leena lupum ſequitur lupus ipſe capellã, florentẽ cytiſon ſequitur laſciua puella.

Polyptoton.

Hyrmos

Polyſyntheton.

Dyaliton

Antitheton

Hypallage

Climax

¶ De tropis.

Metaplaſmus vt diximus excuſat vitium in vna dictione ſchema in contextu partiũ orõnis trop⁹ vero nullũ excuſat vitiũ ꝗn potius cõtra virt⁹ ꝗdã eſt. vñ a Quinti. diffinit trop⁹ eſt ꝟbi vel ſermonis a ꝓpria ſignificatõe in aliã cũ virtute mutatio. Nã qđ donat⁹ dixit cã neceſſitatis illud eſt qñ nõ habem⁹ vocabulũ ꝓpriũ quo rẽ de qua loqͥmur efferam⁹ ornat⁹ ꝟo cũ verbũ trãſlatũ ſignificãti⁹ dixit rem ꝙ ꝓpriũ ⁊ ſubdit duodecim ſpẽs tropi de ſingularis ꝓſequiꝛ. ¶ Metaphora iterꝑtaꝛ trãſlatio. a meta trans ⁊ phoreo fero cui⁹ ſubdiuidit rurſus qͥttuor ſpẽs ſcđa qͥttuor modos qͥb⁹ ↄtingit fieri trãſlationẽ. Quoꝝ prim⁹ eſt quotiẽs fit trãſlatio a ꝟbo ſignificãti aĩal ad verbũ ꝙ aĩal ſignificãs vt typhin aurigã celeres fecere carine. aurigã ponit ꝑ gubernatore cũ auriga ſit hõ ꝗ regit curr⁹ hoc eſt bigas aut qͥdrigas. gubernator ꝟo ꝓprie ſit ꝗ naues regit moderaturqꝫ ſꝫ vterqꝫ hõ eſt ergo trãſlatio ab aĩali ad aĩale ſꝫ cui⁹ autoritas ſit hic veri⁹ nõ liquet mihi. ¶ Ab inaĩali ad inaĩale fit trãſlatio vt ſi ratis qđ ſignificat lignoꝝ ſtruẽ ponaꝛ ꝑ naui vtrũqꝫ nã ꝫ inaĩatũ eſt ⁊ ponit exẽplũ ex.v.eñ. vt pelag⁹ tenuere rates nec ampli⁹ vlle. Ab inaĩali ad aĩale vt cũ atlas ſit mauritanie mõs dat illi Ver. caput humeros mentũ ꝗ ſunt aĩaliũ mẽbra ꝟſus ſunt illi⁹ ex.iiij.eñ. Ab aĩali ad inaĩale. vt Ver.xj.eñ. ſi tñ pectore robur cõcipis nã robur arborẽ aĩa carẽs. Scire aũt debem⁹ ꝙ metaphore ꝗdã ſunt reciproce. vt cõ equor ponaꝛ ꝑ cãpo. ⁊ cãp⁹ ꝑ equore: aut altũ ꝑ ꝓfundo ⁊ ꝓfundũ ꝑ alto ⁊ flos ꝑ pubertate. Alie ſunt metaphore ꝑtis vni⁹.i. nõ reciproce ſꝫ alteri⁹ tñ ꝑtis cuiuſmodi ſunt ſuꝑiores. ¶ Cathacreſis interꝑtaꝛ cõtra vſum ⁊ eſt quotiẽs poniꝛ verbũ ꝑ eo qđ ꝓprie nõ ſignificat: vt ecce paricida ꝓprie ſignificat parẽtũ interfectorẽ ꝙ ſi ꝗs dixerit fratricidã paricidã iꝓprie dixit. Preterea piſcina dr̃ ſtagnũ piſciũ receptaculũ: ꝙ ſi ꝗs poſuerit ꝑ loco vbi nõ ſunt piſces catachreſticos dixit. Deinde dicit hmõi iꝓprietates venire in vſum ꝓpter neceſſitatẽ qñ nõ habem⁹ ꝓpria vocabula ꝗbus rem illã ſignificamus.

Tropus quid eſt

metaphore prima ſpẽs.

Scđa.

Tercia.

Quarta.

Cathacreſis.

Metalepſis interpꝛetaꝛ trāſumptio a meta qđ eſt trans ⁊ lepſis acceptio ⁊ eſt cū aliq̄ dictio aliud a ſua ꝓpꝛia ſignificatiōe ſignat ex iis q̄ ꝑceſſerūt ⁊ ſequunꝛ. ⁊ ponit exempliū ex Ver.j.ecl. Sꝫ pater oīpotēs ſpeluncis abdidit atris ⁊c. ꝑ cauernis ⁊ receptaculis ſiue domibꝰ: ex bucoli. Poſt aliquot mea regna vidēs mirabor ariſtas ꝑ annos: neqꝫ eīm ex iunctura aliud pōt ſignificare ariſta. Metonymia interꝑtaꝛ tranſnominatio a metra trans ⁊ onoma nomē: ⁊ eſt qñ vna dictio ꝓpter affinitatē quā hꝫ cū alia ponitꝛ ꝓ ea q: hoc pluribus modis cōtingit ſubiūgit illius plures ſpēs q̄rum pꝛima eſt cū cōtinens ponitꝛ pꝛo cōtēto. Verg.v.ecl. nūc pateras libare ioui. neqꝫ eīm patera libatur ſed vinū qđ in patera cōtinetꝛ aut econtrario cū cōtentū ponitꝛ pꝛo cōtinente. Verg.j.ecl. Crateras magnos ſtatuunt ⁊ vina coꝛonant: neqꝫ eīm vina coꝛonātur ſꝫ pateræ in quibus vinū continetur: eſt pꝛeterea metonymia: cum inuentoꝛ alicuius rei ponitur pꝛo illa re cuius fuit inuentoꝛ: vt apđ Terentiū in eunu. ſine cerere ⁊ baccho friget venus. qꝫ videlicet ceres fuit inuentrix frumēti: bachus vini venus dea eſt amoꝛum ⁊ coitꝰ aut e diuerſo cum rē ipſam pꝛo inuentoꝛe ponimus vt qui dixit vinumqꝫ pꝛecamur ꝓ baccho. ideo ſubdit namqꝫ hic deus adeſt pꝛſens. Eſt etiam metonymia cum efficiens ꝓ effectu ponitur vt tenebras exploꝛat inertes ⁊cō triſta frigoꝛe celū cū pꝛeterea materia ponitur ꝓ re q̄ fit ex illa materia: vt Verg.ij.ecl. ferro acuta tenet. Antonomaſia interpꝛetaꝛ ꝓ noīe ab anti ꝓ ⁊ onoma nomē. hoc eſt qꝫ vice noīs ꝓpꝛii ponitꝛ: et ponit tres illius ſpecies. Ab aīo vt magnanimꝰ anchiſiades: pꝛo eneas ꝑ excellētiā magnitudinis animi qđ eſt bonū animi. A coꝛpoꝛe: vt Ver.iij.ecl. Ipſe arduus ſcꝫ poliphemus q̄ aliis pꝛſtabat cyclopibus ꝓceritate coꝛpoꝛis qđ eſt bonum nature. Extrinſecus vt infelix puer. i. infoꝛtunatus pꝛo troilo ponitꝛ: ⁊ erat a bonis externis qualia ſunt bona foꝛtune. Epithetō interpꝛetaꝛ appoſitio ſiue adiectio quo nomine greci appellant nomen adiectiuū. Latini vero epitheton vocāt adiectiuū qđ adiectiuum nomini pꝛopꝛio vt dicit Dona. aut etiā nomini ſubſtātiuo exꝑimit aliq̄d ꝓpꝛiū ⁊ inſeparabile. ⁊ ponit ex Vergilio exēplum ex.iij.ecl. quas dira celeno harpieqꝫ colunt alie. ⁊ alibi dia camilla. ⁊ dicit fieri tot modis q̄t ātonomaſia hoc ē a bonis animi a bonis foꝛtune: a bōis nature. vñ oꝛatoꝛes cōſueuerūt ſumere locos laudandi ⁊ a ꝯtrariis vituperādi. Sinecdoche interꝑtaꝛ cōꝑhenſio. Ci. intellectionē vocat et accipit hic ſynecdochē ꝓ figura locutiōis nā de figura cōſtructiōis alibi diſputatū eſt. Sꝫ cum plus minuſue ſignificāt ꝟba q̄ intelligimꝰ: fit aut accipiēdo ptē ꝓ toto aut ꝓ parte totū. ⁊ ponit exēplū quo ponitꝛ pars ꝓ toto: ex j.enei. Pubes tuoꝝ ꝓ iuuētus cū etiā eſſent viri ſenes et pueri nō tñ puberes. Ex eodē qꝫ libꝛo ponit exemplū quo ponitur totū ꝓ parte: vt ingens a vertice pontus. nā totū poſuit ꝓ vnda ponti. et illud ex Verg.in ecl. fontēqꝫ ignēqꝫ ferebāt: neqꝫ eīm ferebāt fontē ſed partē aque fontane. Sed cū in parte totū intelligimus dicit debere intelligi in parte illa multū totiꝰ illius partis. Onomatopeia interꝑtaꝛ nois fictio. nā cōponitꝛ ex onoma qđ eſt nomen ⁊ peio facio vel fingo. fit aūt maxime cū ſono vocis noīa fingimus. Et ponit exemplū ex Vergi.xj.enei. it celo clamoꝛqꝫ virū clangoꝛqꝫ tubaꝝ. nā clamare a ſono vocis in hoīe. ⁊ clangere a ſono tubaꝝ facta ſunt. Tinnitus qꝫ eris dr̄. qꝫ erea vaſa tinneāt pulſata. crepitare qꝫ fictū a ſono vocis. vt Ver.j.geoꝛ. atqꝫ leuē ſtipulā crepitātibꝰ vrere flāmis. Periphraſis interpꝛetatur circuitio ſiue circumlocutio a peri circum ⁊ phraſis locutio: ⁊ fit quotiēs oꝛnande rei cauſa vtimur ex aggeratione de eadem re plura verba inculcando. ⁊ ponit exemplum ex libꝛo.iiij.ene. ⁊ iam pꝛima nouo ⁊c. pꝛo eo quod ſatis erat dixiſſe et iam auroꝛa illuſtrabat terras et eodem modo cauſa vituperandi alicuius rei vtimur circuitione. i. longo verboꝛum ambitu. ſed non ponit exemplū huius ſpēi ſed alterius hoc eſt quando rem turpem obſcenāqꝫ circuitione ſignificamus. vt Verg.iij.geoꝛgicoꝝ hoc faciunt ⁊c. ⁊ eſt ſenſus qꝫ equabus ſubducitur paſtus cibuſqꝫ ne pingueſcant quo tempoꝛe admittere debent equos ad fetus pꝛocreandos quod fit ne meatus excipiendi ſeminis obturentur pꝛe pinguedine. vtiturqꝫ trāſlatione ſumpta ab agro qui ſemine ſpargendus eſt cuius ſulci debent eſſe aperti ⁊ reſolui.

Metalepſis. Metonymia. Antonomaſia. Epithetō fit tripliciter. Synecdoche. Onomatopeia. Periphraſis.

Metalepſis eſt dictio ꝓgrēs gradatī ad id qđ oſtēdit. vt ſpeluncis abdidit atris. Hoc metuens et poſt aliquot mea regna videns miraboꝛ ariſtas.

Metonymia eſt dictio quedā veluti trāſnolatio Huiꝰ aūt mlꝛte ſunt ſpēs aut ꝑ id qđ cōtinet id qđ cōtinetur vt nunc pateras libate ioui aut cōtra vt crateras magnos ſtatuunt. ⁊ vina coꝛonāt. aut īuētoꝛ ꝓ eo qđ īuētū eſt. vt ſine cerere et baccho friget venꝰ. aut cōtra vt vinūqꝫ ꝑcamur nāqꝫ hic deꝰ adeſt pꝛeſens hec exēpli cauſa poſita ſunt addiſcētibꝰ. reliqua mōſtrabit lectio.

Antonomaſia eſt ſignificatio vice nominis poſita. que fit tribus modis ab animo. vt magnanimus anchiſiades. a coꝛpoꝛe vt ipſe arduus poliphemꝰ extrinſecus vt infelix puer atqꝫ impar congreſſus achilli.

Epitheton eſt ſuppoſitio dictionis cum pꝛopꝛio noīe. Nam antonomaſia vicē noīs ſuſtinet: epithetō nunq̄ eſt ſine pꝛopꝛio noīe. vt dira celeno dia camilla. Fit etiā tribꝰ modis. ab aīo a coꝛpe extrinſecꝰ his duobus tropis vl' vituꝑamꝰ vl' oñdimꝰ vel laudamꝰ.

Synecdoche eſt ſignificatio pleni intellectꝰ capax cū plus minuſue ꝓnūciat. aut eīm a pte totū oñdit vt pupeſqꝫ tue pubeſqꝫ tuoꝝ. Aut ꝯtra partē a toto ipſius āte oculos ingēs a vertice pōtus ī puppim ferit ⁊ alibi. fontēqꝫ ignēqꝫ ferebāt. Meminiſſe aūt debemꝰ qñ fit a pte totū. faciendum eſſe ab inſigniori parte.

Onomatopeia eſt nomē de ſono factū. vt clamoꝛqꝫ virum clangoꝛqꝫ turbarū. Tinnitus eris Atqꝫ leuēꝫ ſtipulam crepitantibus vrere flammis.

Periphraſis eſt circumlocutio quedam que fit aut oꝛnande rei cauſa que pulchꝛa eſt aut vituperande que turpis eſt. vt ⁊ iam pꝛima nouo ſpargebat lumine terras. Titoni croceuꝫ. linquens auroꝛa cubile et hoc faciunt nimio ne luxu obtuſioꝛ vſus ſit genitali aruo et ſuccos oblimet inertes.

Hypbatō interp̄taṫ trāſcēſio ab hypbeno qđ eſt trāſcēdo ⁊ fit q̄ñ ī lōgiori clauſula ꝟboꝝ ſtructura nō h3 ordinē explicitū q̄ poſſit facile ſenſu3 ꝑ ſe ferre: ⁊ ponit illi⁹ q̄nq3 ſpecies: quas deinde pſequiṫ ſigillati. Hyſterologia interp̄taṫ poſterioꝛ ſmo vel ꝟbū hyſterō ꝓterō interp̄taṫ pri⁹ poſteri⁹: ⁊ eſt q̄ñ q̄ oratio debuit poſtponi prep̄niṫ ⁊ ecōtrario q̄ p̄poni poſtponiṫ: ⁊ ponit exēplū ex p̄mo Eneidos. ⁊ torrere ⁊c. Pri⁹ eñ fruges erāt frāgēde ſaxo. i. molēde ⁊ in farinā reſoluēde: ⁊ deinde torrēde flammis. i. furno inferēde vt coquerentur. — *Hyperbatō. Hyſterologia.*

Hyperbaton eſt tranſcēſio quedā verborum ordinem ꝑturbans: cuius ſpēs ſunt quinq3. Hyſterologia ſiue Hyſterō proterō Anaſtrophe Synthesis Parēthesis Temeſis.

Hyſterologia ſiue hyſteron proteron eſt ſententie cū verbis ordo mutatus. vt p̄io eneidos. Frugeſq3 receptas et torrere parant flāmis ⁊ frangere ſaxo.

Anaſtrophe eſt verborum tantum ordo prepoſterus vt italiā contra pro contra italiam.

Parenthesis eſt interpoſita formatio diuerſe ſententie vt Aeneas (neq3 eñ patrius conſiſtere mētē paſſus amor) rapidū ad naues premittit achatē.

Temeſis eſt vnius compoſiti vł ſimplici ſectio vna dictiōe vł plurib⁹ interiectis ⁊. Septē (ſubiecta) trioni ⁊ ſaxo cere cōminuit brū. Et maſſili portāt iuuenes ad littora tanas pro maſſilitanas ſubaudi p̄das.

Synthesis eſt hyperbatō obſcurū ⁊ ex omni parte cōfuſum vt tris notus abreptas in ſaxa latētia torq̄t ſaxa vocāt itali mediiſq3 in fluctibus aras. Eſt aūt hic ordo tris naues abrepta not⁹ torquet in ſaxa: que ſaxa in mediis fluctibus latentia itali vocāt aras.

Hyperbole ē dictio fidē excedēs augēdi minuēdive cā augēdi: niue cādidior. minuēdi: vt tardior teſtudine.

Allegoria eſt tropus quo aliud ſignificatur. ⁊ aliud dr̄ vt Et iā tp̄s equū fumātia ſoluere colla. hoc eſt carmen finire. Huiuſmodi ſpecies multe ſunt. ex q̄bus ſeptē eminēt. Ironia Antiphraſis. Aenigma charientiſmos. Paronomia. Sarcoſmos. Aſtyſmos

Ironia eſt tropus q per contrariū conaṫ oñdere qđ dicit vt egregiā vo laudē ⁊ ſpolia ampla refertis tuq3 puerq3 tu⁹. Hec vbi grauitas ꝓnūciātis adiuuerit cōfiteri videbitur quod negare intendit.

Antiphraſis eſt vnius verbi ironia. vt bellum qđ minime bellum eſt. et lucum ꝙ minime lucet.

Aenigma eſt obſcura ſnīa ꝑ obſcurā ſimilitudinē rerū vt mater me genuit. eadē mox gigniṫ ex me ſignificat eñ aquā in niuē conuerti et ex eade3 rurſus effluere.

¶ Anaſtrophe interpretaṫ inuerſio ab ane re et ſtrophe conuerſio: et eſt quando dictio que debuit preponi poſtponitur: et ediuerſo differtq3 ab hyſterologia ꝙ illa in ordi ꝑpoſtero duarū aut pluriū orationū ē hec ꝟo in duob⁹ aut trib⁹ ꝟbis ⁊ ponit exēplū ex p̄icipio eñ. Italiā cōtra ꝑ cōtra italiā. — *Anaſtrophe.*

¶ Parēthesis interp̄taṫ inter poſitio a. parē iter et theſis poſitio et eſt q̄ñ in aliqua clauſula interponiṫ aliq̄d extraneū. vt Uergil. i. eñ. Aeneas rapidū ad naues p̄mittit achatē et interpoſuit neq3 eñ amor patri⁹ paſſus eſt mētē cōſiſtere. i. q̄eſcere. — *Parēthesis.*

¶ Temeſis interp̄taṫ ſectio ſiue inciſio a temo qđ eſt incidoꝛ ⁊ fit q̄ñ dictioni cōpoſite diuiſe in partes cōponētes interponunṫ aut vnum aut plura verba. vt illud eſt borree regio ſeptē ſubiecta trioni ꝑ eo qđ eſt ſubiecta ſeptē trioni antiq̄ nō mō dictiones cōpoſitas ad hoc officiū diuidebāt: ſed etiā integras vt q̄ dicit ſaxo cere cōminuit brū ꝑ cōminuit cerebrū ſteriecta vna particula cōminuit: et qđ ſeq̄tur. Maſſili portāt iuuenes ad littora tanas ꝑ eo qđ eſt portant iuuenes ad littora maſſilitanas ſubaudi p̄das interpoſitis plurib⁹ ꝟbis hoc eſt portāt iuuenes ad littora. — *Temeſis.*

¶ Synthesis interpretaṫ cōfuſio a ſyn cō ⁊ thesis cōfuſio: atq3 vt dicit Donat⁹ eſt hypbatō hoc eſt oratio ex omni parte cōfuſa ⁊ ponit exēplu3 ex p̄mo eñ. Tris not⁹ abreptas ⁊c. nā vt dicit ordo eſt. tris naues abreptas. ⁊ notandū eſt in ordine ab actō poſſe incip̄i: vt fruſtra grāmatici neſcio q̄s ordinis regulas tradiderit. — *Synthesis.*

¶ Hypbole interp̄taṫ trāſcenſus ab h̄y p̄ter trans ⁊ bole ſcāſio. Dicitq3 fieri augendi aut minuēdi cā. Augēdi vt Uerg. in buc. Candidior cignis hedera formoſior alba. Minuēdi vt qđ quiſpiā dixit tradior teſtudine q2 teſtudinis inceſſus tardus eſt. Vñ Plau. in aulularia teſtudinem iſtum gradibo gradum. — *hypbole.*

¶ Allegoria interp̄taṫ aliena locutio a b alleos qđ eſt vari⁹ ſiue diuerſus et eſt q̄ñ id qđ diximus aliud eſt ꝙ qđ volum⁹ intelligi: vt Uerg. in calce ſecūdi. georgi. ⁊ iā tp̄s equū fumantia ſoluere colla: ꝑ equū: nāq3 intelligimus ingeniū. vt Iuue. ꝑ quē manus equos arunce flexit alumnus. i. exercuit īgeniū per colla fumātia id eſt ꝑ ſudore exhalātia laborem operis nō ponēdi finire ⁊ ſubdit allegorie ſeptē ſpecies de q̄b⁹ ſingularim dicturus eſt. — *allegoria.*

¶ Ironia interp̄taṫ ſimulatio vel diſſimulatio. q̄ñ ironenome eſt diſſimulo ſiue cauilloꝛ cauillaris: et eſt quādo id quod dicimus per contrarium volumus intelligi. et in hoc caſu cum ſuo genere concordat: ſed differt in eo ꝙ ironia eſt ſimulatio quedam cauillatoria. vt Iuno apud Uergilium quarto eneidos. ad venerem. Egregiam vero laudem ⁊c. quaſi dicat non eſt magna laus ꝙ tu ⁊ filius tuus q̄eſtis duo magna numina per dolos decepiſtis vnā feminam. Itaq3 ſi quis grauitate quadam pronunciauerit dicta ironie verborum ſenſus in contrarium vertitur. — *Ironia.*

¶ Antiphraſis interpretatur contraria locutio ab anti quod eſt contra ⁊ phraſis locutio et eſt q̄ñ dō in vno verbo ſubeſt contrarium eius quod dicitur. cum ironia ſit in pluribus verbis vt bellus: quod eſt diminutiuū a bonus bona bonū. vnde dicitur bellū ꝑ cōtrariū qđ nō eſt bonū ⁊ lucus q̄ eſt ſilua cōdēſa ꝑ cōtrariū dr̄ a luceo luces: q2 ex arboꝝ opacitate minime lucet. — *antiphraſis.*

¶ Aenigma interpretaṫ obſcuritas ſermōis ab enitome quod eſt obſcure loqui ⁊ ponit exēplū illius q̄ inducit niuē loquētē mater me genuit ⁊c. ⁊ illud cleoboli lindii eſt vnus genitoꝛ nati bona pignora bis ſex triginti cuius nati: ſed diſpare forma ſignificat nāq3 annu3 habere duodecim menſes quoꝝ quilibet habet dies triginta totidem noctes. — *aenigma.*

Charientiſmos ¶ Charientiſmos interpretari poteſt gratioſitas. charientos qđ eſt gratioſus et eſt quando id quod durum dictu eſſet: mitioribus verbis temperamus. vt ſi ſacrilegū furē dicamus et eū qui ſit ſtrabo poetam ⁊ ponit exemplum: vt ſi quis dicat. queſiuit ne me quiſq̃: ⁊ reſpondeat quis huic interrogationi bona fortuna cum dicere debuiſſet nemo te queſiuit.

Paroemia ¶ Paroemia interpretatur prouerbium ⁊ eſt ſententia longo vſu comprobata ⁊ experta ad id quod volumus efficiendum vſurpata. vt Terentius in phormione aduerſus ſtimulū calces ſubaudi nō iactas. Idem quoq̃ in adelphis. lupus eſt in fabula quo ſignificatur tacendū eſſe quoniam is de quo erat ſermo adueniat.

Sarcoſmos ¶ Sarcoſmos interpretatur deriſio non quecūq̃ ſed que a capitali odio pficiſcitur. qualis eſt illa ex euangelio vach q̃ deſtruis templum dei et in triduo illud reedificas: deriuaturq̃ a ſarx ſarcos quod interpretatur caro quod qui ea vtitur, viri petit illius in quē inuehitur Vergilius. quarto eneidos. En agros ⁊c. Iacens igitur. i. mortuus metire agros et heſperiam cadauere ſcilicet ſtrato terram premendo.

aſtyſmos ¶ Aſtiſmos interpretatur vrbanitas quoniam aſti eſt vrbs: dicitq̃ donatus hunc tropum multipliciter patere vt quicquid vrbaniter dicatur Aſtiſmo fiat et ſunt ille facetie de q̃bus Iuuenalis. Et ſalibus vehemēs intra pomeria natis Vergilius ī buccolicis. Qui bauium non odit amet tua carmina meui. cum vterq̃ ſit peſſimus vir atq̃ alter illorū malus poetaq̃. ſed quod ſequitur magis ſpectat ad vrbanitatē ſcilicet quod iungat vulpes more puerorum qui ploſtello adiungunt mures vt dicit Horatius. Et mulgeat hircos. vnde nō magis poſſis expectare lac q̃ ex gallo gallinario vt loquitur plini⁹.

homeoſiſ ¶ Homeoſis interpretatur ſimilitudo. eſt quotiens minus notum comparatione et ſimilitudine magis noti demonſtramus cuius tres ſubdit ſpecies quas ordine proſequit̃.

¶ Icon interpretatur imago ſiue ſimilitudo. ⁊ eſt quotiēs res eiuſdē generis cōparantur. vt Verg. j. eñ. Os humeroſq̃ deo ſimilis quoniā pulchritudo enee aſſimilat̃ pulchritudini alicuius dei. cum deus ⁊ homo ſecundum epicurum maxime membrorum ſimitudine teneantur.

parabola ¶ Parabola interpretatur comparatio. et eſt quotiens res diuerſorum generum inter ſe comparantur vt cū Vergilius libro. ij. eneidos. comparat. Lacoonta tauro ſacrificādo qui excuſſit ex ceruīce ictum ſacerdotis impacta ſecuri in collū. Eſtq̃ ſenſus q̃ talis erat lacoontis mugit⁹ et clamor qualis taurus. ⁊c.

Paradigma. ¶ Paradigma paradigmatos interpretatur exemplū quod ſolet accōmodari dictis ⁊ factis idq̃ vt dicit hortandi aut deterrēdi cauſa hortandi. vt Verg. j. eneidos. Antenor potuit medijs elapſus achiuis: quaſi dicat antenor potuit ex medijs hoſtibus in italiam venire ⁊ eneas qui antenore potior atq̃ melior eſt nō poterit. Dehortantis deterrentiſq̃ vt idem Vergilius. vij. eneidos. At non ſic phrygius ⁊c. ⁊ eſt ſenſus q̃ eneas ſic venit in italiam vt raperet lauiniam quemadmodum paris lacedemoniam vt raperet helenam.

Charientiſmos eſt quo dura dictu gratius proferuntur vt interrogantibus nobis nū quis nos queſierit reſpōſuz detur bona fortuna exinde intelligitur neminem nos queſiſſe.

Paroemia eſt accommodatum rebus temporibuſq̃ prouerbium vt aduerſus ſtimulum calces ⁊ lupus eſt in fabula.

Sarcoſmos eſt plena odio atq̃ hoſtilis⁹ deriſio vt en agros et quam bello troiane petiſti. Heſperiam metire iacens

Aſtyſmos eſt tropus multiplex numeroſeq̃ vertutis Nam aſtyſmos eſt q̃cquid ruſtica ſimplicitate caret et faceta ſatis vrbanitate exponitur vt qui bauium non odit amet tua carmina Meui: atq̃ idē: iungat vulpes ⁊ mulgeat hircos.

Homeoſis eſt minus note per ſimilitudinem eiuſq̃ magis nota eſt demonſtratio. Huius autē tres ſunt ſpecies icon. parabola. paradigma.

Icon eſt pſonarum per ſe vel eoꝝ que pſonis accidūt comparatio. vt os humeroſq̃ deo ſimilis.

Parabola eſt rerum genere diſſimilium comparatio vt qualis mugitus fugit cum ſaucius aram Taur⁹ et incertam excuſſit ceruice ſecurim

Paradigma eſt exēpli hortantis vł deterrentis enarratio. Hortantis vt antenor potuit medijs elapſus achiuis ilyricos penetrare ſinus. Deterrentis vt at non ſic phrygius penetrat lacedemonia paſtor Ledeamq̃ helenam troianas vexit ad vrbes.

¶ Donati barbariſmi finis

¶ Antonius mancinellus generoſiſſimo Adoleſcenti Michaeli Pannonio.

Etſi Fabius Quintilianus Diomedes etiam et Donatus nō pauca de figuris dixere. Michael inclyte. attamē ego id oneris ſumpſi triplici quidē ratiōe impulſus. Primum vt tue ꝛ aliorum memorie cōſulerent facilius .n. ꝑcipiunt et fidelius continentur quecunqꝫ carmine patefiunt. Deinde vt diuerſorum dicta breui colligerent. Poſtremo vt figure cuiuſqꝫ Ethimologia .ideſt originatio vno libello haberetur. Ad quas quidē ſciendas te omniſqꝫ alios hortor: eis.n. non poema modo. ſed etiā oratio ornat. vt inqt Fabius et Cicero de claris oratorib⁹ etiā ait. ꝙ ornari orationē greci putant: ſi verborū immutationib⁹ vtant quos appellant Tropos ꝛ ſeminarum orõniſqꝫ formiſqꝫ vocāt ſchemata. Ceterū ꝙ ipſarū nōia figurarū: aſprima ſunt aliq̄ eniꝫ tris breues ſyllabas: quedam quattuor aut quinqꝫ tenent. quod Manilius tertio libro refert Ornari res ipſa negat contenta doceri. Uale dulciſſime. Nonis Sextilibus Milleſimo quadrigenteſimo octogeſimo nono. Rome.

¶ Figurarum index.

A
Acyrologia
Aenigma
Allegoria
Alleotheta
Alleoſis
Allophylis.
Amphibologia
Anadiploſis
Anaphora.
Anaſtrophe
Antanaclaſis.
Antiphraſis
Antipophora
Antiproſis.
Antiſtoicon.
Antitheſis.
Antitheton.
Antonomaſia
Aphereſis
Apocope
Apoſiopiſis
Apoſtrophe
Appoſitio
Aſyndeton
Aſteiſmos
B
Barbariſmus
Barbaralexis
Brachilogia
C
Cacephaton
Cacoſyntheton
Carientiſmos
Catacreſis
Cathacreſticos
Catatypoſis
Catexochen.
Conceptio.
Coſmographia
Climax.
Chronographia.
D
Diacope.
Diereſis.
Dyalyſis
Dialyton
Diaſtole
E
Edipſis
Ecraſis
Edipſis
Eupſis
Emphaſis
Endiadis
Enezeumenō
Epanados
Epanalepſis
Expectaſis
:Epentheſis
Epergeſis
Epimone
Epiſynalipha
Epitheton
Epizeuſis
Erotema
Euocatio
Euphonia
F
Figura quid
H
Hypallage
Hyperbaton
Hyperbole
Hyphen
Hypozeugma.
Hypozeuſis.
Hyrmos.
Hyſterologia.
Hyſteron proteron.
Hyſtorozeugma
Homoeſis.
Homoptoton
Homoteleuton.
I
Icon
Idiopaſis.
Ironia.
L
Liptote
M
Macrologia
Metatheſis
Meſozeugma
Metalepſis
Metaphora
Metaplaſmus
Metonymia
O
Onomatopeia
P
Parabola
Paradiaſtole
Paradigma
Paragoge
Parallage
Paranomaſia
Parentheſis
Paroemia
Paromeon
Peryphraſis
Peryſſologia.
Polyptoton.
Polyſyndeton
Pleonaſmos
Prolepſis
Proparalepſis.
Proſopopeia.
Protheſis
Protheſeon.
Protheſeon
Prozeugma
S
Sarcaſmos
Schema
Scheſiſonomaton
Syllepſis.
Synalepha.
Syncreſis
Synecdoche
Syncheſis
Syncopa
Syntheſis
Syſtole
Soloeciſmus
T
Tapinoſis
Tautologia
Temeſis
Topographia
Topotheſia
Tropos.
U
Uitia orationis.
Z
Zeugma

¶ Finis.

Carmen de figuris per Antonium Mancinellum Veliternum ſumma diligentia editum.

Figura quid ſit.

Figura ſicut nomine ipſo patet eſt confirmatio quedā remota cōi ꝛ primū ſe offerente rōne. Vel figura eſt arte aliqua nouata forma dicēdi. Ita Fabius lib. ix. Ea ꝙdē vera et commoda eſt figure diffinitio: quā ex fabio primus in lucem dedi: aliū enim quid dixerint paſſim videre licet.

Barbariſmus.

Barbariſmus eſt vt Diome. ait cōtra romani ſermonis legem aut ſcripta aut pnunciata vitioſa dictio. fit. n. in vna pte orōnis tm̄. Sed id vitiū in ſoluta oratione nomen ſuum obtinet: dicitur n. Barbariſmus. i. diſſonās apud poetas ꝟo metaplaſmus vocatur. i. transformatio. Quintilia. item libro. j. docet Barbariſmus eſſe vnius verbi vitiū Barbariſmus in latina dictione fit. Barbaralexis tota peregrina eſt dictio vt gaza magalia.

Barbariſmus quot modis fiat.

Barbariſmus fit duobus modis: ſcripto ꝛ pnunciatiōe: et hoc ꝗdrifariā. Adiectiōe. Detractiōe. Mutatione. Tranſmutatione: litrere ſyllabe. tpis Adiectiōe lr̄e fit barbariſmus: vt relliquias: danaū ꝓ reliquias: ſyllabe vt mauors ꝓ mars rettuli ꝓ tuli. alituū ꝓ alitū. Tēporis. vt ita liam fato ꝓfugus: vbi prima ſyllaba cū corripi debeat pducit̄. Detractiōe lr̄e fit barbariſmus. vt infatib' ꝓ infantib'. Syllabe. vt ſalmentū ꝓ ſalſamentū. Tpis vt. viij. eñ. fer uere leucatē auroq; effugere fluctus. Mutatiōe lr̄e fit barbariſm': vt olli ꝓ illi. aſuenio ꝓ aduenio. Syllabe vt pnuces ꝓ pnices. Tēpore vt feruere leucatē vmiusob norā. Trāſmutatiōe lr̄e fit barbariſm' vt lerigio ꝓ religio tymbre ꝓ tymber. Tpis vt pōia penult. corre. ꝛ dñā dñs pdu. penul.

Soloeciſmus.

Soloeciſm' eſt incōueniēs romano ſermōi iūctura ꝟboꝝ ꝯtra regulā artis grammatice poſita latie a ꝗbuſdā ltribiligo appellat̄.

Soloeciſmus quot modis fiat.

Soloeciſmus aūt ē in pſa. l poemate ſchema dr̄ in figura ſiue'ultus de ſoloeciſmo Del. ēt li. v. meminit: ꝛ Quint. li. j. ſoloeciſm' fit modis ḡnalibus ꝗtuordecim Imutatiōe ḡnm tā nois ꝙ pnois caſuū numeroꝝ pſonaꝝ tpm per ꝗlitates vel ſignificatōes verboꝝ per modos per aduerbia ꝓpoſitōes per gradus cōiunctiōes per geminationē abnuendi: per accētus per ordis immutationē. Immutatōe ḡnm nois fit ſoloeciſmus dicēdo purpurea narciſſus atra ſilex ꝓ purpureus narciſſus ꝛ ater ſilex: ꝛ ꝗs mulier ꝓ ꝗ mulier. Immutatōe caſuū dicēdo. Vrbē quā ſtatuo vr̄a eſt ꝓ vrbs. Immutatōe nūeroꝝ: vt pars in fruſta ſecāt ꝓ ſecat. Immutatiōe pſonaꝝ. vt danai qui parēt atridis ꝙ primū arma ſumite: ꝓ qui paretis. Immutatiōe tpm vt fumat neptunia troia ꝓ fumauit: nec veni niſi fata locū ſedēq; dediſſent ꝓ nec veniſſes. Per ꝗlitates vel ſignificatiōes verborū: vt expoliant̄ eos ꝛ corpa nuda relinquūt. ꝛ placidā paci nutritor oliuā: fecit eīm cōmune verbū nutritor ab eo quod erat actiuū nutrio. Per modos verborum. At rutilo regi ducibuſq; ea mira videri. Auſoni'. ꝓ videbant̄. Per aduerbia localia. vt int' eo intro ſum. ꝓ intus ſum eo introq; ꝓpōnes vt rapuitq; in fomite flammā ꝓ ad fomitē ꝛ ſub lucē. ibāt ꝓ añ lucē ꝛ grad': vt bon' aut melior olm ꝓ optim' vel ecōuerſo. ꝑ ꝯiunctiōes: vt ſubiectiſq; vrere flāmis ꝓ ve ꝑ geminationē abeūdi. vt nihil vnꝙ peccaui cū debeat dici nūꝙ vel nihil vnꝙ peccaui. ꝑ accēt'. vt ſi ꝗs pnūciat ꝛ ſine accētu l ſine pone falſa vna ꝗquidē differētie cāin vltimo accentū hn̄t vt Priſ. Admonuit ꝑ ordinis lmutationē: vt aūt fieri nō dꝫ ꝓ fieri aūt nō debet. Sunt ꝗ putēt ait diome. ſoloeciſmū eſſe ſi demōſtrātes virū. hāc dicam': aut feminā hūc aut interrogātī quo ꝑgam' rn̄deat Rome. aut vnū ſalutātes ſaluete dicam'. Cū vtiq; ꝓcedēs demōſtratio interrogatio vel ſalutatio vim cōcepte orōnis ꝯtineāt. Multi etiā dubitarūt quadriga ſcola. ſcopa. Soloeciſm' an barbariſm' eſſet dum ſcꝫ idem genus orationis Barbariſmū eſſe ipſius vitiis diffinione poſſit agnoſca.

Vitia ḡnalia orōne ꝗt ſūt

Vitia orationis ḡnalia ſunt tria: vt Diomedes ſcribit. Obſcurū inordinatum. Barbarū Obſcuritatis ſpēs ſunt. viij. Acirologia pleonaſmos periſologia amphibologia tantologia eclypſis enigma macrologia inordinate orationis ſpēs ſunt tapinoſis cacefatō cacoſintheton: barbare actionis partes ſunt due ſoloeciſm' ꝛ barbariſmus quorum ſpecies ſunt plurime.

Epitome.

Barbariſm' ꝛ illius varie ſpēs hoc mēbro ꝗd ſint edocent̄ et qualiter fiat ꝗs ordo in illis noſcēdis adhibeat̄.

Fit barbariſmus ſcribendo ſiue loquēdo
Adijcit ac demit mutat tranſmutat ꝛ idē
Littera cū chrono ſit ſyllaba cūq; tenore
Una in voce tamen. mauors fates bene pandunt
Aſuenio tymbre et pro mars fantes quoq; tymber
Aduenio. ſic ꝛ dicendo domina dominus.
Atq; ſoloeciſmus biſſeptem quippe modis fit.
Mutando genus aut caſum vel ſignificata.
Verborū mutando ſimul numerum quoq; tempus.
Perſonā ve modos aduerbia pr̄poſitiuas.
Vertitur accentus: coniunctio vel gradus ordo
Dumq; negas geminando nihil nunꝙ ſimulaui

Acyrologia.

Acyrologia dicit̄ impropria locutio: ex acyros qđ eſt impropria ꝛ logia locutio: vt requiē timeo proſpero: ſpero laborē pro timeo. Naꝫ ſperamus bona timem' aduerſa. Acyrologia eſt dictio minus cōueniēter clara. Vel nō ꝓpriis dictionib' obſcurata ſnīa vt accede ad ignē hunc iā caleſces plus ſatis: ibi eīm null' ſignificatur ignis ſed meretrix.

Improprius ſermo dicetur Acyrologia
Sic dices requiem timeo: vel ſpero laborem.
Quippe ſuperuacue debet dici Pleonaſmos

Pleonaſmos abūdās ſupra neceſſitatem.

Pleonaſmos dici poteſt a noſtris ſuperabundantia l. pleonazo autem plus ꝙ oportet facio vel ꝓpico ſuperabundo pleonaſmus vt no. Fabi edocet eſt abundans ſupra neceſſitatē oratio ſicut ita idiocului añ ipſe meis

in illo eſt vidi ineſt ipſe dicit etiã qḋ ⁊ geminatio ⁊ repetitio ⁊ qualiſcũq adiectio pleonaſmos videri poteſt.
¶ Periſologia dici põt ſuperflua locutio. Nã periſſos eſt ſupflua ⁊ logia locutio: vt viuat Auguſtus ⁊ nõ moria tur: dummodo nõ ſit aliud viuere ꝙ nõ mori. Et ibi ibant qua poterãt ſed nõ qua nõ potuerũt. Hic eñ exce pto ibant oĩa ſuperuacua ſunt. to aũt periſſeumatos abũdantia dicit a periſſeuo abũdo ſupero. ¶ Macrolo gia ex macros qḋ eſt longus ⁊ logia ſermo quaſi longus ſermo. ꝗ ſepe res nõ neceſſarias cõprehendit vt apud Liuiũ recte. Fab. in. viij. legati nõ impetrata pace retro domũ vñ venerãt abierũt ⁊ apud poetã. Poſtera lux ſummo ſpargebat lumĩe terras. Orta dies quũ primũ alto ſe gurgite tollũt. Solis equi luceꝗ elatis narib' efflãt Cum ſit ſatis dixiſſe orto ſole.

Periſſos ſuperflua.
Macros. longus.

Additio vocis ceu ſic eſt ore locuta.

Additio vocum eſt dicenda periſſologia.

Exuberans ſine vi rerum que ſignificantur.

Qua poterant ibant: ſed non qua non potuerunt.

Si ſermo fuerit nimium ꝙ longus oportet.

Macrologia quidem nobis dicetur ineſſe.

Ambiguum dictum dicas amphibologiam.

Aio te eacida Romanos vincere poſſe.

Signat idem verbis diuerſis tantologia.

Exultans redeo rurſus: gaudenſꝗ reuertor.

Ipſe egomet dicas facies quoꝗ tantologiam.

Dicitur vnius verbi defectus ecclypſis.

Hec ſecum loquitur ſupplendum deeſt quia verbum.

Deficiẽs ſermo certe apoſiopiſis extat.

Quos ego ſed motos preſtat componere fluctus.

Obſcurus ſermo cunctis Aenigma vocatur

Mater me genuit eadẽ mox gignit ex me.

Eſto tapinoſis fertur ſi de mare gurges.

Dictio turpe ſonans tibi nẽpe Cacephaton eſto.

Detur in exemplum. vel tu cum compare ludis.

¶ Amphibologia cõponit ex amphi qḋ eſt vndiꝗ ⁊ logia eſt ſermocinatio. amphibologia vero dicitur ambiguitas. amphibolos ambigu'. Amphibologia eſt vitio compoſitionis in ambiguo poſita ſententia ꝗ fit p accũ vt ibi. Aio te eacida romanos vincere poſſe. Item certuz eſt eũ Antoniuz precedere eloquẽtia. Craſſum duo eñ ſenſus vitio ambiguitatis carent p prietate az ſit incertũ ab eacide Romanos vinci poſſe: an a romanis eacidẽ. Similiter ab Antonio vinci Craſſum eloquentia an a Craſſo Antoniumz fit p verbum: vt Cato cri minatur: incertũ eſt an ipſe aliũz criminetur an ipſe ab alio. Fit ⁊ p participiũ: vt vidi ſta tuam aureã haſtã tenentem. Fit etiã per ho monyma: vt ſi qs dicat aciem nec addat ocu lorum aut exercitus aut ferri. Fit ꝑterea mo dis pluribus vt inter legendum occurret.

Amphibolos ambiguus.

¶ Tantologia eſt eiuſdem verbi aut ſermo nis iteratio vt Fabius inquit oct. grece eniz Tantotes latine identitas Ver. j. eñ. Quez ſi fata virum ſeruãt. ſi veſcit aura. Etherea neꝗ adhuc crudelibus occubat vmbris nam totũ qḋ repetitur vnũ eſt. Ecclipſis eſt defe ctus quidã neceſſarie dictiõis quã deſiderat preciſa ſnĩa. vt terris iactatus ⁊ alto: cum de ſit prepoſitio in italiam facto profugus. i. ad italiam. Eclipticos autem dicitur defectiu' Eclipſis defectio: eclipo deficio.

Tãtotes idẽptitas
Ecclipſis defectio.

¶ Apoſiopiſim Ci. reticentiã Celſus obti centiã: nõnulli interruptionem appellãt vt Fab. ix. ſcrib. Cõponitur aũt ex apo prepoſi tione ⁊ ſiopo qḋ eſt ſileo vel taceo. Nam eſt ꝗ ſi interceptum ſilentiũ vt Terentius. Si ſen ſero ⁊ poeta. Quos ego deeſt eñ puniam vel quid ſimile. Id autem fit cum'ꝗs iraſcit aut perturbatur vt meme adſum ꝗ feci in me cõ uertite ferrũ. Itẽ incipit effari mediaꝗ ĩ vo ce reſiſtit. His eñ affectibus tñ ſermonis de fectio congruit vt Ser. j. eñ. inquit. De eadez ꝓo in figura: Synecdoche etiã legito. Sio pe aũt ſilentium dicit Siopelos taciturnus.

Siopoſi leo.

¶ Aenigma dicit ab aliquib' velata õſtio: vt mater me genuit eadẽ mox gignit ex me ſi gnificat eñ ex aqua glaciẽ concreſcere. ⁊ rur ſus in aquã reſolui. Itẽ mare ꝯcretũ in creta ligneo in cãpo vbi caro humana oſſib' lude bat cũ ſignificare velit ſalẽ in ſalino fictili qḋ ſup mẽſa eſſet. in ꝗ anus talos iactabat: vt ſcrib. Dio. Aenigma eſt per incredibilia cõſula ſnĩa vt auia filiorũ eſt que mater mariti. Cũ iocaſta. ſignificetur ꝗ laii vxor edipũ filiũ mortuo laio virũ accepit ex quo genuit Ethecdem ⁊ polynicem. ¶ Tapinoſis dicit cũ rei magne fit hu milis expoſitio: nã tapinos grece apud nos dicit humilis. vt Ver. Multã malus ſi mulãs p ſceleſt' idẽ vterũ ꝗ armato milite cõplent. i. multe legiones armatoꝝ militũ impleuerũt multas cauernas. ⁊ apud Flaccum pelide ſtomachũ pro vile ⁊ iracũdia tapinoſis aũt ꝓprie humiliatio dicit. tapinos humilis. tapino ꝑ hoſine humilitas: tapino humilio. ¶ Cacephaton grece cacophaton dici põt mala locutio vel cõſonantia. naz ca con eſt malũ ⁊ phaton dictũ eſt arrectis auribus aſto. O fortunatã natã me conſule Romã. fit aũt ſi cũ par ticulã eñ littera ſequat Verg. Et numerũ cũ nauibus equat item qñ ſequens dictio: duas habet ſyllabas ꝑ cedentibus duabus conſimilibus: vt in Edicto Ciceronis carmine deprehenditur ⁊ in ſomnio Scipionis ſu ce lucebat aliena. Ei contraria eſt Euphonia.

Aenigma obſcura ⁊ velata lo cutio.
Tapinos humilis.
Cacephaton.

v

Meta-
plaſmus.

Meta-
plaſmi ſpe-
cies prthe-
ſis.

Metaplaſmus dici pōt a noſtris trāſfiguratio meta em̄ trans ⁊ pſalmatos figmētū dicit th̄ te-
ſte Diome. metaplaſm⁹ eſt trāſformatio quedā recti ſolutiq; ſermonis in alterā ſpēm metri aut
decoris cā figurata. Huius ſpēs vt aiunt he ſunt. Protheſis. Epentheſis. Proparalepſis vel
paragoge. Aphereſis. Syncope. Apocope. Ectaſis. Syſtole. Diereſis. Synalipha. ſeu Syne-
reſis. Epiſynaliphe. Ectblipſis Antitheſis. Metatheſis.

Protheſis dici pōt appoſitio vel additio cōponit̄ em̄ ex pros qd eſt ad. ⁊ theſis poſitio. vt gnare p nate. retulit: p tulit. aſtat p ſtat. proſtheros aūt appoſit⁹ dr̄. Aphereſis dici pōt allatio vł abſciſſio. nā ab aphero verbo qđ eſt abſcindo deſcendit. vt temnitis pro contemnitis.

Syncopa pōt latine dici cōſciſio cōponit̄ em̄ ex ſyn qđ eſt con. ⁊ copto incido vt glutiſſe p glutiuiſſe. Epētheſis dici pōt interpoſitio nam cōponit̄ ex epi ⁊ en q̄ dicunt inter ⁊ theſis poſitio: vt induperatorē pro imperatorē; hāc alij parētheſim vocāt vt ait Donat⁹ q̄daȝ vero pleonaſmū appellāt vt Diome. edocuit

Epectaſis
porrectio.

Epectaſis dici pōt porrectio nā epi dicit ſup ⁊ ectenio vel ectino media longa pduco extē-do vt induperator pro imperator.

Apocope. i. abſciſio vel amputatio. nā cō-ponitur ex apo prepoſitione que in cōpoſitio-ne dicit ab vel re ⁊ copto ſcindo vt peculi pro peculij. apocopto autem amputo ſignificat.

Parago-
ge deduc-
tio.

Paragoge pōt dici deductio vt dominarier p dominari. Proparalepſis cōponit̄ ex pro qđ ante ⁊ para iuxta ⁊ lepſis acceptio. quaſi iu-xta ante acceptio. vt amarier pro amari.

Syſtole dici pōt correptio: vt in ſteterunt te breuiat̄ q̄ naturaliter longa eſt. ⁊ ſeruio te ſte in ſeptimo. Syſtole ſine exemplis fieri nō debet. Syſtello autem corripio vel contraho dicit.

Diaſtole
dilatatio.
Ecteno p-
duco.

Diaſtole poteſt dici latine dilatatio. et fit cum breuis ſyllaba producitur. vt in ſan-guis is. breuis producitur. Diaſtello autē di-ſtinguo dicit Diaſtole diſtinctio fertur. Ecta-ſis interpretatur productio. nam ab Ecteno qđ eſt produco deriuatur. ⁊ fit quādo breuis ſyllaba producitur: vt exercet diana choros. nam di breue productum eſt.

Ectblibo
exprimo.

Ectblipſis dici poteſt expreſſio ſiue eliſio. Ectblibo em̄ exprimo elido excludo ſignifi-cat fit aūt quando ſequente vocali conſonās precedentis dictionis exprimitur cum ſua vo-cali. ⁊ multum ille vbi u cum m exprimit̄ ea-dem figura vocat̄ Ellipſis vel Sillepſis ⁊ trāſfertur a Quintiliano detractio nam compo-nitur ex ec ⁊ lipo vł lepo: qđ eſt deſero deficio linquo. Synalepha vel Synalepha interpre-tatur coniunctio. Synalipho em̄ coniungo: vel dicatur cōpreſſio: nam cōponitur ex Syn

Sinale-
pho cōiun-
go.

qđ eſt con. ⁊ allephe preſſio. Fab. th̄ in. j. dicit qđ interpretatur cōplexio ⁊ eſt cū vocalis ali-qua in fine dictionis per ſubſequētem voca-lem abijcitur in metro vt multum ille ⁊ ter-ris. Hic em̄ vnum precedens excluditur.

Epiſynalipha eſt conglutinatio duarum ſyllabarum in vnam ſyllabam facta. vt pan-thus pro pantheus. Epiſynapto autē coa-pto vel coniungo dicitur.

Epiſyna-
pto diſiūgo
Diereſis di-
uiſio. ſyne-
to cōgrego

Synereſis teſte Fabio in primo interpre-tatur complexio. vt alijs placet contractio: q̄lis eſt apud. p. Varronem. Cum te flagranti deiectum fulmine phaeton. nam ſi eſſet pro-ſa oratio eaſdē litteras enunciare veris ſylla-bis licebat. cōponitur autem a Syn quod coniunctionem indicat. ⁊ Dereſis diuiſio. quaſi diuiſorum coniunctio: vt Alcinous pro alcinous. bini pro biuni. ⁊ ſimilia. Synereo aūt ⁊ Synero contraho vel congrego notat

Epitome.

Metaplaſm⁹ ⁊ illi⁹ ſpēs q̄ ſunt: protheſis. epentheſis: ppa-ralepſis: aphereſis ſyncopa: apocope. Ectaſis ſiſtole diereſis ſynalepha ⁊ alie hic apponunt̄ qualiterq; fiant.

Compoſitura mala eſt vocum Cacoſynteton vlla.
Nam ſyn compoſitum theton apte ſignificabit.
Exemplum teneas illud verſaq; iuuencum.
Terga fatigamus haſta nono vt maro dixit.
Proſtheſis apponit caput. id ſed aphereſis aufert.
Arduus alcides medijs in membus aſtat.
Leges celicolum: ⁊ mortalia temnitis arma.
Syncopa de medio tollit: quod epentheſis auget.
Quales tunc epulas ipſum glutiſſe putamus.
Induperatorem. ſed epectaſis hec quoq; fertur.
Aufert Apocope finem: quem dat paragoge.
Proparalepſis item.
Nec ſpes libertatis erat: cura peculi.
Partibus ex iiſdem: ⁊ ſumma dominarier arce.
Syſtole productam breuiare Diaſtole fertur.
Ducere correptam: ſic ectaſis efficit ipſa.
Obſtupui ſteteruntq; come ⁊ vox faucibus heſit.
Dum ſanguis inerat. Lucani continet alter.
Ectblipſis necat m. vocalem aufert Synalepha.
Hec etiam fertur mihi nempe Synereſis eſſe.
Multum ille ⁊ terris fuerat iactatus ⁊ alto.
Syllaba de binis facta extat epiſynalipha.
Ecce autem telis panthus elapſis achiuum.
Hec eadem fertur mihi nempe Senereſis eſſe.

¶ Dierefis interpretaſ diuiſio.nā diero diuido ſignat eſt aūt figura vnius ſyllabe in binas vt aulai pro aule. ¶ Antithesis eſt lrē p lrā poſitio vt olli ſubridēs p illi.cōponiſ aūt ab anti qđ eſt p τ thesis poſitio q̄ſi p al tero poſitio.dr itē oppoſitio antitheros vero contrarius. Antiſtoechon dici pōt p lrā nā anti dicit pro τ ſtoe chon lrā.vt Uer. Miraſ molē eneas.magalia quondā.vbi magalia p magaria dicit ponēs l p r. Nā magar nō magal penoꝝ lingue villā deſignat:auctore Seruio.j.eñ. Itē ſella pro ſedda. Antiſtecheo aūt oppono dr.

Dicitur in binas ſeparare Dierefis vnam
Aulai in medio libabant pocula bacchi.
Dicitur antithesis ſi littera ponitur vna.
Ponere quum debes aliam.ſic dicimus Olli.
Hec antiſtoechon poterit quoq; dicier apte.
Eſt tranſpoſitio mihi nempe. Metathesis ipſa.
Littera non fiet tranpoſita quando manebit.
Tymbreq; ſic dicis:cum Tymber dicere debes.
Eſto prothesĕon mihi ſiue Paralage:quando eſt.
Prepoſitura quidem non propria.littera ſiue.
Cui tantum de te licuit.pro in te Maro dixit.
Aduenio ſic pro aduenio ſcribit Diomedes.

¶ Metathesis dr tranſpoſitio. Nam meta trans τ thesis poſitio. Eſt aūt lraꝝ ordo mu tat⁹. Uer.x. At tibi tymbre caput euādri⁹ab ſtulit enſis. Nam dr teſte Seruio tymbre p tymber τ ſi etiā tymbr⁹ τ euādrus dicaſ. Me thero aūt trāſfero. Metatheo trāſcurro. ¶ Protesimia autē dicitur prepoſitio propo ſiti᷒ prepoſiti. Parallage mutatio dicitur parallax viciſſim. Parallattos mutabilis. parallatto offero.

Magar apud penos villas deſignat metthero trāſfero Parallattos mutabilis.

¶ Epitome.

☞ Schema et illius q; ſpecies:vt ſunt Prolepſis. zeugma. Hypo zeuſis Climax q;.cum aliis id genus qualiter ſunt τ quid ſit hic habet inuenis.

Nempe prolepſis erit preſumptio tunc etenim fit.
Quum quod poſterius veniet deſcribitur ante.
Uergilius ſexto portuſq; require Uelinos.
Uel totum capitur.poſt partes accipiuntur.
Diſcipuli dicunt:hic pindarum ille catulum.
Quum plures ſenſus verbo concludimus vno.
Fit zeuma a nobis adiunctio dicitur eſſe.
Troiugena interpres diuum qui numina phebi.
Qui tripodas:clari lauros.qui ſydera ſentis.
Et volucrum pennas:et prepetis omnia pene.
Fertur Hypozeuſis verbo res ſingula iuncta
Incidit Paulus Marcus ſedet ille quieſcit.

Schema accipitur auctore Fabio lib.ix.id quod fit a ſimplici atq; in promptu poſito dicēdi modo poetice vel oratorie mutatū. Duas autē eius eſſe partes idem ait Dianoeas.i. mentis vel ſenſus vel ſententiarū. τ lexeos id eſt verborū vel dictionis vel ſermonis vel orationis. Donatus ait q ſchemata dianoeas ad oratores pertinēt ad grammaticos vero lexeos. Huius ſpecies ſunt multe: ſed neceſſarie traduntur vt ſcribit Diomedes per quas ſimiles colligētur. Prolepſis.zeugma. Hipozeuſis. Syllepſis. Aſyntheton ſeu dialiton. Anadiploſis. Anaphora. Epanalepſis. Epizeuſis. Paranomaſia. Scheſiſonomatō. Paramoeon. Homoteleutō. Homoeoptoton. Polyptoton. Hyrmos. Polyſyndeton. Climax. Schema pōt dici latie figura ſiue cultus. Cice.de claris oratoribus appellat ſchemata ſniarum orōniſq; formas Dianoea dianoeas dr ſnia intelligētia cogitatio Dianoeo aliaduerto delibero cogito. Lexis aūt lexeos dicaſ dictio:τ lexicō vocabulariū. ¶ Prolepſis componiſ ex pro qđ eſt añ τ lepſis acceptio q̄ſi anteceptio ſeu pſumptio. Cice.j.de natura deoꝝ anticipationē interpretatur:vbi etiā dicit epicurū primū appellaſſe p lepſim quaꝫ antea nemo eo verbo nolarat. Prolambano anticipo nobis ſignificat. Lābano enī capio vel accipio. Fit aūt Dyomede teſte.quū id qđ poſterius accidit ante tēpus aſcribiſ vt portuſq; require velinos. Velina enī nōdū erat quū ad italiā venit Aeneas vt ait Seruius ſed helia dicebaſ. Preſertī Fabi.ix.preſumptionē appellat quuꝫ id qđ obiici pōt occupamus et precipue i probe prohemio conuenit. Priſcianus pterea lib. xvij.inquit. Et ſciendū q in conſtructione diuiduoꝝ ſi p pſumptionē id eſt Prolepſim preponitur plurale verbuꝫ ad vtrūq; ſequēs licet nīm antereferre:vt aquile deuolarūt hec ab oriente illa ab occidente. Sin ab ea que diuiduntur ſingulariter verba conſequanſ genitiuū oportebit preponi pluralem diuidendo.vt aquilarū altera deuolauit ab oriente altera ab occidēte. ¶ zeugma dici poteſt latine ſcōm Priſcia.lib.xvij.adiunctio nā figura eſt que tūc fit cū plures ſenſus vno verbo clauduntur. Eandem Fab.ix.appellat Epezeugmenon in qua vt ait vnū ad verbū plures ſentētie referuntur quaꝝ vna queq; deſiderarent illud ſi ſibi ponerentur. Id tribus accidit modis. Aut pponito verbo ad quod reliqua reſpiciāt vicit pudorē libido:timorē andacia:rōnē amentia: Et nūc dr Protozeugma. Aut vbo poſtpoſito neq; enī is es Catilina vt te aut pudor a turpitudine:aut metus piculo:aut rō a furore reuocarit. et tunc Hiſterozeugma vel Hypozeugma dr. Aut in medio ſenſuum poſito verbo:τ tunc Meſozeugma uolatur:vt Troiugena interpres diuū τc.zeugma dr iugatio vel coniunctio.τ zeugnyo iungo zeuſis iugatio zeuteria iunctura. ¶ Hypozeuſis dici poteſt ſubconiunctio.nā cōponitur ex hypo qđ eſt ſub τ zeuſis cōiunctio ſeu iugatio τ eſt figura ſuperiori contraria:vbi diuerſa verba ſingulis rebus iunguntur: vt quid ve petat: quid ve ipſe ferat Mezentius arma q̄ ſibi cōaliet violentaq; pectora turni. Edocet humanis q̄ ſit fiducia reb⁹. Admonet iniſectem preces

Schemata ad q̄s ptineāt et q̄t ſint illius ſpecies

Lābano accipio.

zeugma

Hypozeuſis.

Syllepſis Syllego colligo Diomedes. ¶ Syllepſis dici poteſt latine conceptio. teſte Priſciano in. xvii. Componitur autem ex Syn quod eſt con. et lepſis acceptio. dicitur item comprehenſio. Sylepſis autem eſt copilatio. Syllego colligo. Sylepſis ait Diomedes eſt diſſimilium clauſularum per vnum verbum conglutinata conceptio. fit aut qñ ſingularis dictio plurali verbo redditur: aut pluralis dictio ſingulari verbo adiungitur vt ſunt nobis mitia poma. caſtanee molles et preſſi copia lactis. Item hic illius arma hic currus fuit: hoc autem Schema late patet vt Donatus ait. vnde aliqui dicunt Syllepſim fieri etiam cum pro multis ponitur vnus: vt hoſtis habet muros pro hoſtes. Item pro vno multi: vt ix. eneidos. Vos o Calliope precor aſpirate canenti. Eſt enim ſylepſis per numeros vt ait Seruius. Erat namque rectum vos o muſe et tu Calliope.

Vergilius Seruius.

¶ Dialiton dici poteſt diſſolutum: nam deſcendit a verbo dialyo quod eſt diſſoluo. Dialytos vero diſſolutus. Dialyſis diſſolutio. Dialyton vel Aſyndeton eſt oratio ſine coniunctionibus vt alibi naualibus ite: ferte citi ferdate tela: impellite remos. Item veni. vidi. vici. Item iuſticia: prudentia: fortitudine me ſuperaſti. Hec etiam Brachilogia nominatur vt Diomedes ait. et Fabius libro nono. Aſyndetos diſiunctus dicitur. Aſynteros incompoſitus.

Aſyndetõ quid ſit

Polyſyndeton. ¶ Polyſyndeton dici poteſt multipliciter coniunctum poly enim multum dicitur. et polys multus. Syndeſmos vero nodus coniunctio. Syntheton autem compoſitum dicit. Eſt autem oratio multis nexa coniunctionibus: vt Athamaſque Thoaſque Pelideſque Neoptolemus primuſque Machaon.

Diploos duplex. ¶ Anadiploſis dici poteſt a noſtris reduplicatio nam cõponitur ex ana. i. re et diploſis duplicatio. Diplazo enim vel diploo nobis duplico et diplaſios duplus. Diploos duplex.

Vergilius ¶ Epanaleſis dici põt replicatio vel repetitio. vt pauper et c. Epanalambano autem repeto. Et aliter epanalepſis: vt ait Diomedes fit cum eadem dictio et principium verſus et clauſulam tenet. vt Terentius. agnitie vitrea te fucinus vnda. Te liquidi fleuere lacus. Item pater inquã me lumine orbauit pater. Aut etiã ſceptrum dictei regis et ali et aliter. Epanalepſis eſt cum maiore ſignificato facta repetitio: vt in Horatio. heuheu fugaces poſthume poſthume labuntur anni.

Epizeuxis Diomedes. ¶ Epizeuxis dici poteſt combinatio id enim zeuxis importat. Hec eadẽ epimone dicitur quod nomẽ perſeuerantia inſtantia vel aſſiduitas interpretatur. Epizeuxis ait Diomedes eſt eiuſdẽ dictionis in eodem verſu ſine aliqua dilatione geminatio cum impetu prolationis: vt meme adſum qui feci in me conuertite ferrum.

¶ Anaphora dicitur repetitio vel relatio. ana enim re et phora latio. Anaphoricos vero relatiuus anaphoro refero. Anaphora ẽ vt Diomedes ait relatio verbi eiuſdẽ aut ſimilis per principia verſuum plurimorum vt nate mee vires et c. Itẽ ſpes tu nunc vna ſenecte tu requies miſere. decus imperiique latini. Te penes in te oĩs domus inclinata recumbit.

Fabius ¶ Paranomaſia vt ait Diomedes dicitur denolatio. Nam tunc fit cum dictio iteratur mutata tñ aut littera aut ſyllaba et ſignificatione diuerſa: vt abire an obire te cõuenit. Et nõ pretorẽ te ſed predonẽ dicimus. Et cum cui precedenti nomini aut nomẽ aut verbum annectitur eodẽ figuratum: vt fugã fugit. factũ facit. Pugna pugnata eſt Paranomaſia eſt inquit Fabius. i. qñ eodẽ verbo quaſi falſum augetur. q lex priuatis nobis eſſe lex non videbatur. Cui cõfinis eſt que Antanaclaſis eiuſdẽ verbi contraria ſignificatio quũ Proculeius quereretur de filio quod is mortem ſuam expectaret: et ille dixiſſet ſe vero non expectare immo inquit rogo expectes.

Primi vox numeri pluralis reddita verbo.
Aut primi numeri verbo pluralis inherens
Diſſimili in ſenſu Syllepſis dicitur eſſe.
Vergilius dixit. Sunt nobis mitia poma
Caſtanee molles: et preſſi copia lactis.
Hic illius arma. hic currus fuit.
Quum ſine iunctura voces varie ſociantur.
Dyaliton certe vel aiyndeton efficiemus.
Exemplum capies. rex miles plebs negat illud.
Diuerſas voces coniunctio plurima ſi fert:
Nempe figura datur Polyſyndeton eſſe pelaſgum.
Detur in exemplum. materque nepoſque.
Vox duplicatur enim quotiens Anadiploſis extat.
Principium et verſus fit idem cum fine prioris.
Urbs hetruſca ſolo ſequitur pulcherrimus aſtur.
Aſtur equo fidens. et verſicoloribus armis.
Incipit et finit verbo Epanalepſis eodem.
Pauper amat caute. timeat maledicere pauper.
Eſt et Epizeuxis ſimilis geminatio verbi.
Significantis idem meme peti hectore dignam
Dictio ſi ſimilis fuerit repetita duorum
Verſum principijs. tunc anaphoram faciamus.
Nate mee vires. mea magna potentia ſolus
Nate patris ſummi qui tela typhoea temnis.
Non te pretorem predonem dicimus eſſe.
Dic paronomaſiam. fugit ille fugam ſimilem dic.

¶ Schesisonomaton Diomedes ait est quū singulis nobus Epitheta iūncta sunt vt marsa man' peligna cohors ⁊c. Et aliter Schesisonomaton ait esse. cū in cōnexu sententiaꝝ plures Antonomasie ponuntur. vt armipotēs tritonia virgo. Schesis dicit pōr habitudo vel habitus. Onomaton vero nolm. ¶ Paromaeon di ci pōr simile. paromeos vero sil'is. ¶ Homoteleuton vel Homoeteleuton dicit a Cicerone in dignitatib' similiter desinēs: nam cōponit ex homos qđ est similiter: ⁊ teleuton finitū. Thelos vero finis. Teleo finio perficio. Telēte finis. Est aūt oro similibus verbis aut vocibus terminata vt apud Enniuz

Schesis habitudo. Telos finis. Teleo finio.

Nominibus cunctis si iungis Epitheton vnū.

Tunc Schesisonomaton dixerunt esse figuram.

Marsa manus. peligna cohors festina virum vis.

At Paramoeon erit. similis si littera multis

Vocibus initium prebet: sic ennius inquit

O tite tute tati tibi tanta tyranne tulisti.

Machina multa minax minantur maxima muris.

Vno verba modo finita aut nomina multa.

Homoteleuton faciūt: petit eripit ambit.

Vergilius sexto dixit. bella horrida bella

Si similes casus vel fines clausula sumit.

At iusti ducibus sapiētibus atq; benignis.

Merentes flentes lachrymantes ac miserātes.

Fertur Homoptoton tunc esse figura pelasgum.

Datq; Polyptoton varios casus retinendo

Clausula littoribus contraria littora fluctus.

Fluctibus esse precor populis populos inimicos.

Longa quidem series constructus hyrmos habetur.

Est in secessu longo locus ⁊c.

Esto climax proprie subscripta gradatio lector.

Torua leena lupum sequitur: lupus ipse capellam.

Quum res est alij similis pro nomine nomen

Ponitur. hinc iuuenis simplex hic dicitur agnus.

Id sic translatum tibi rite metaphora fertur.

Eos reduci q̄ relinqui temni q̄ deseri malui Verg. bella horrida bella huic aūt contraria est Homoptoton: q: solūmodo est nominuz. ¶ Homoptoton dicit similiū casuum vel similiter cadens homos enī similiter: ⁊ ptosis casus est. Dicit etiā homoeptoton. homoeos nāq; similis est. Homoptoton est oratio vno similiq; casu cōpacta. vt apud Salustiuz teste Diomede. Maximis duabus fortibus strenuisq; ministris: ⁊ aliter fit quū oratio exeat in easdē ⁊ similes casus: vt Ennius Merentes flentes lachrimantes ac miserantes ¶ Polyptoton. i. qđ multiplicē habet casuz. poly enī multus est: ptosis casus. polyptotō: ait Diomedes est oratio casuum varietate distincta vt in Terē. te solū habemus tu es patronus' tu pater. Ille tibi moriens nō cōmēdauit senex. si deseris tu nos perimus: ita littora littoribus cōtraria ⁊c. ¶ Hyrmos dicit quasi syrmos qđ est tractus nā series est orōnis vel cōstructio cōtinue tenorē suū in multos versus protendēs: vnde teste Seru. Hyrmos longissimū est Hyperbaton Ver. vi. Principio celū ac terras camposq; liquētes. Lucētem q; globū Lune titaniaq; astra ⁊c. Syrma etiam tractus dicitur. a syro traho.

Salu. Ennius Diomedes. Teren. Seruius. Verg. Syrma tractus.

¶ Climax dicit latine gradatio teste Fab. libro. ix. ⁊ est figura cuz de verbo in verbum fit gradatio. repetit enī q̄ dicta sunt ⁊ priusq̄ ad aliud descēdat in priorib' resistit vt indullr. a parit virtutem: virtus gloriā: gloria inimicitias simiatie picula. Clima climatos regio dr̄. Climax vero climacos scala vel gradatio

Climax gradatio. Clima climatos regio. Trop' qđ sit et quare dicat ⁊ quot sint eius spēs.

Tropus est verbi vel sermonis a propria significatiōe in aliā cū virtute mutatio. Fab. viii. Tropos itē sermo est a principali significatione translatus ad aliā ornāde orōnis grā. sꝫ tropos dictio est ab eo loco in quo ꝓpria est trāslata in eum in quo ꝓpria nō est. Fab. ix. Tropi dicti ex eo q̄ vertēt orōnē. vn̄ et mot' dicunt auctor est idem Fab. Tropeo autem verto significat. Trope v̇o mutatio seu conuersio. Tropi sunt vt asserit Diom. Metaphora. Metalepsis. Antonomasia. Onomatopeia. Hyperbaton. Allegoria. Catachresis Metonymia. Synecdoche. Periphrasis. Hyperbole. Homoesis. Horū aūt oīm ḡnalis est metaphora. ceteri oēs huius spēs videntur. ¶ Metaphora ex meta cōponit qđ est trans ⁊ phora ratio: vn̄ metaphora dicit latine trāslatio qđ etiā Fab. scrib. viii. q̄ quidē vt ait copiā auget sermonis ꝑmittēdo mutuari q̄ nō habet quodq; et difficillimū ꝑstat ne vlli rei nomē esse videat: trāsfert ergo nomē aut verbum ex eo loco in quo ꝓpriū est in eum in quo aut propriū deest aut trāslatū proprio melius est. Id facim' aut q: necesse est q: significantius est. aut q: decentius vnde necessitate rustici dicunt gēmā in viribus q̄d enī dicerēt aliud ⁊ sitire segetes. Item illa ad ornatū lumē orationis gn̄is claritatē. ⁊ cōtionū ꝓcellas ⁊ eloquentie flumina. sic Maro dixit classisq; immittit habenas. item arrectisq; auribus. alto ferroq; armare veneno. nam ⁊ venenum armare ⁊ ferrum armare translatio est vt idē Fabius. viii. scribit. Et Metaphora aut necesse locum occupare debet: aut si in alienū venit plus valere eo quem expellit. metaphero autem trāsfero dicit

Metaphora.

Cataacreſis. ¶ Catacreſis dici poteſt a nobis abuſio vel vſurpatio. Cata namq͂ cõtradixit ⁊ chreſis vſus quaſi ſit contra vſum. Hec aũt vt Fab. ſcri. viij. non hñtibus nomē ſuum accõmodat: ꝗ in primo eſt ſic dicunt pyxides cuiuſcunq͂ materie ſunt ⁊ parricida matris quoq͂ aut fratris interfectorẽ vñ oportune ait idē in dicto lib. Multa ſunt grece ⁊ latine non denolata. nam ⁊ q̄ iaculum emittit iaculari dicit̃ q̄ pilam aut ſudē appellarẽ primari ſibi aſſignata caret. ⁊ vt lapidare q̄d ſit manifeſtū eſt. Ita glebarū teſtarūq͂ iactus nõ habet nomē vñ abuſio que catacreſis dicitur neceſſaria. Hec ille.

Nempe catachreſis dicetur abuſio nobis.
Hinc parricidam matris fratris quoq͂ dicunt.
Cum proprie patris, ſit parricida vocandus.
Fertur abuſiuus nobis catachreſticos illis.
Fertur abuſiue tantum ſperare dolorem.
Fit metalepſis enim cum dictio forte gradatim.
Ad quod demonſtrat pergit tibi ſignificatur.
Poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas.
Pone tenens lector pro contento aut vice verſa.
Nunc pateras libate ioui. vel vina coronant.
Nempe metonymiam conceditur eſſe figuram.
Antonomaſia eſt pro nomine ſumpta loquela.
Sic proprium nomen retices ponens generale.
Sic quoq͂ Vergilium nomen dicendo poete.
Appoſitum proprio mihi fertur epitheton eſſe.
Arma ceres ⁊ pulchra venus vel triſtia bella.
Pro numero numerū ſi pono ſynecdoche habetur.
Exemplum nauesarmato milite complent.
Si partem ſumes pro toto vel vice verſa.
Da requiem puppi veniet cum frigidus annus.
Nuda genu tectuſq͂ oculus eadem quoq͂ fiet.

Catachreſticos. ¶ Catachreſticos dici põt abuſiue Ver. x. an ſeſe mucrone ob tm̃ dedecus amens induat pro feriat abuſiue dixit catachreſticos nomē abuſiuus dicatur aduerbium vero abuſiue ca tachraone autem abutor.

Metalepſis. ¶ Metalepſis figura eſt quã nos varie trãſlatiuã tranſumptiuã trãſpoſitiuã vocam⁹. vt Fab. ait in. iij. cõponit aũt ex meta. ⁊ lepſis q̄ eſt acceptio. hinc tranſumptio dicit̃. Metalambano aũt tranſumo ac muto. fitq͂ quum aliqua dictio aliud a ſua ꝓpria ſignificatiõe ex his que preceſſerint denotat vt ibi poſt aliquot mea regna videns mirabor ariſtas hoc eſt ſegetes ⁊ ſic eſtates ⁊ ob id annos.

Metalãbano trãſumo et muto.

¶ Meton mia dicitur a Diomede trãſmutatio fit autem multis modis p id qđ ptinet id qđ continetur. Sic crateres magnos ſtatuunt ⁊ vina coronant: non eñ vina ſed crateras in quibus vina. per id qđ cõtinet id qđ continetur. Sic celo gratiſſimus annis pro diis q̄ celo cõtinentur: p inuentorē qđ inuentum eſt. aut p dominantē ſubiectũ ſic. Sine cerere ⁊ baccho friget venus. vult eñ per cererem panē intelligi. p bacchum vinum. per venerē concubitũ. p inuentum inuentorem. aut per ſubiectũ dominantē. ſic vt vinum hec mur. n. hic preſensdeus eſt ab eo quod fit id qđ facit. ſic frigus pigrum meſtum qui timorem. i. qui meſtos facit. metonomazo autem tranſnomino dicit̃ metonymia trãſnominatio fertur a Diomede vero tranſmutatio vt diximus.

Nen' ſine baccho ⁊ cerere friget.

Antonomaſia qđ ſit ⁊ quot modis fiat. ¶ Antonomaſia dici poteſt pro nomine. i. vice nominis poſitio. vt magnanimus Anchiſiades pro Aenea. ⁊ ſaturnia. pro Iunone Fab. viij. Antonomaſia vt diomedes ait. ē vocabulũ qđ ſine noīe poſitũ loco ei⁹ fungitur vt eſt. Arma virumq͂ cano vbi itelligitur Aeneas Item domitor maris dicit̃ ⁊ intelligit̃ neptunus. fit aũt modis trib' ab alo vt magnanimus anchiſiades. i. eneas: a corpore vt ipſe arduus. i. poliphem⁹ extrinſeco vt infelix puer atq͂ impar ꝯgreſſus achilli. hoc eſt troilus.

Epithetõ ¶ Epitheton recte dicimus appoſitũ vel adiectiuum a nõnullis ſequẽs dicit̃ vt dulce muſtum eo poete ⁊ frequẽtius ⁊ liberius vtũtur Itaq͂ ⁊ dentes albi ⁊ humida vina in his nõ reprehendimus apud oratorem niſi aliquid efficitur redũdat: tunc aũt efficitur. ſi ſine illo qđ dicitur minus eſt qualia ſunt o ſcelus abominandũ o deformez libidinē. Fab. viij. cõponitur aũt ex epi qđ hic dicitur: ⁊ theton poſitũ ſumuntur aũt epitheta modis tribus ab alo vt iuſtus imperator. cõtemptor diuũ mezentius. a corpe vt pulchher iulus: extrinſecus vero q̄ ſumunt̃ in plures ſpẽs diuidunt ſunt eñ a loco ab actu ab euẽtu. a loco vt Vliſſes ithacus. ab actu vt eneia nutrix caieta. ab euentu: vt inſula diues opum tenedos. Epitheton ab antonomaſia differt hec eñ vicem noīs ſuſtinet epitheton vero nunq͂ eſt ſine proprio noīe vt donatus edocuit.

Synecdoche. Donatus ¶ Synecdoche dici poteſt conceptio vel comprehenſio. A Cicero. vero in dignitatibus dicitur intellectio. Synecdochicos autem aduerbium comprehenſim denotat. eſt autem figura cum a parte totum vel a toto pars intelligitur. vt puppi. i. naui frigidus annus. i. frigida hyems. meminiſſe autem debemus ait Donatus quando fit a parte totum faciendum eſſe ab inſigniori parte ſynecdoche eſt etiam ibi. Nuda genu. nodoq͂ ſinus collecta fluentes, i. habens nudum genu. ⁊ habens collectos ſinus. Fit enim quotiens participio

preteriti tēporis a paſſiuo iūgimus caſum actiū. vt deiectus animū: meſta vultū. Seruꝰ.i.eū. ſed in carmine potius ꝙ̄ in pſa vtemur. Synecdoche itē eſt vt Fabius ait.ix. cū ſubtractū verbū aliquod ſatis ex ceteris intelligitur: vt Celius in Antoniū. Stupere gaudio. ſimul enī additur cepit. Cui ſimilia ſunt illa meo quidē iudicio in quibus verba decenter pudoris gratia ſubtrahuntur. Nouimus ꝛ qui te tranſuerſa tuentibus hircis: ꝛ quo ſed faciles nymphe riſere ſacello: hanc quidē apoſiopiſim putant fruſtra nā illud qd taceat incertum eſt aut certe longiore ſermone explicandum hic vnū verbum ꝛ manifeſtū quid eſt deſideratur: q̄ ſi apoſiopiſis eſt nihil non in quo deeſt aliquid idem appellabitur hec ille. — Synecdoche q̄ñ ſit vtendū et a quibus.

Finge nouas voces onomatopeia fiet.

De ſonitu factas. ſus ſcropha hic dicitur eſſe.

Circuitus romane periphraſis eſto loquendi.

Et iam prima nouo ſpargebat lumine terras.

Tithoni croceum linquens aurora cubile.

Iam luceſcebat. vel lux erat ora notatur.

Tranſcenſus veri manifeſtus hyperbole fiet.

Aſtra, ferit ſonus armorum clangorꝙ tubarum

Vocum turbatus formabit Hiperbaton ordo.

Longius eſt verbum quotiens ſit hyperbaton illic.

Dictio ſi ſubſit ꝗuum ſit precedere digna.

Tranſtra per ꝛ remos dicatur anoſtropha fiet.

Dat tmeſim partes in binas dictio ſecta.

Eſt boree regio ſeptem ſubiecta trioni.

Interpoſitio romane parentheſis extat.

Tu mihi namꝙ pius nocteſꝙ dieſꝙ fauebas.

Syncheſis eſt vocum aut ſenſus confuſio longa.

Vina bonus que deinde cadis et cetera.

¶ Onomatopeia ē onomatos.i. noīs peia fictio hinc etiam Fab.in.viij.ait. Onomatopeia eſt fictio noīs a grecis inter maximas habita virtutes nobis vix permittitur. Iſtē tamē mugitus ꝛ ſibilus ꝛ murmur venerūt. Fit autē quādo vocis confuſe nomē ad imitādum ſonum effingimus vt ouiū dicimus balatū: boum mugitum: equoꝝ hinnitum. terribilis buccine ſonitus tarantara. Ennius. At tuba terribili ſonitu taratantara dixit.

¶ Periphraſim vocant circuitum eloquēdi vt docet Fab.lib.viij. Fit ꝙ quū id quod vno aut paucioribus verbis dici poteſt pluribus explicatur: vt tempus erat quo prima quies mortalibus egris. Incipit ꝛ dono diuū gratiſſima ſerpit. Item ouium teneros depellere fetus.i. agnos. Periphraſis denū circūlocutio dr̄. Peri enī circū vł circa dicit phraſis locutio fertur. ꝛ phrazo dico vel diſſero. — Periphraſis.

¶ Hyperbole dicit pōt eminentia vel vt ait Cice. ſuplatio a Fab.lib.viij. ſuperiectio interpretatur a quibuſdā vero exceſſus dicitur. Cōponitur enī ex hiper qđ eſt ſuper. et bole qđ eſt iactus. vnde figura dicitur quū dictio excedens fidem ponitur augendi minuendive gratia. augendi vt niue candidior: ꝛ fulminis ocior alis. Minuendi vt volētis te ſoli ſonitus terreret et vix faucibus heret. — Hyperbole.

¶ Hiperbaton verbi tranſgreſſio interpretatur ſcḋm Fab.lib.viij. ꝙ̄ frequenter rō cōparatiōis ꝛ decor poſcit. fit enim frequētiſſime aſpera et dura ꝛ diſſoluta ꝛ hians oratio ſi ad neceſſitatē ordinis ſui ꝟba redigātur: longius ergo verbū ꝓprie hyperbaton eſt vt a laduenti iudices ocīu accuſationis orationem in duas diuiſaꝫ eſſe partes. nam in duas partes diuiſam eſſe rectū erat ſed durum ꝛ incomptū. Huius vero Tropi ſpecies ſunt quinꝙ. vt aſſerit Diomedes. Anaſtrophe. Diacope vel Tmeſis. Dialyſis vel parentheſis. Syncheſis. Hiſteriographia ſiue Hyſteron proteron. Hyperbeno autem trāſcendo dicit vel tranſgredior. Hyperballo extendo ſupero. Hyperbaſia vel hyperbaſis tranſgreſſio. — Hyperbaton — Huius ſpecies.

¶ Anaſtrophe dr̄ inuerſio. eſt enī vt ait Diome. duoꝝ verboꝝ ordo ꝓpoſterus vt trāſtra p̄ ꝛ remos. eſt enī per trāſtra. itē italiā cōtra ꝓcontra italiā. docuit ꝓo q̄dā ꝛ anaſtropho reuertor eſt nobis ꝙanaſtrophe reuerſio. — Anaſtropho reuertor.

¶ Tmeſis vel diacope eſt vnius cōpoſiti vel ſimplicis ſectio: vna dictiōe vel pluribus interiectis: vt ſeptē ſubiecta trioni. ꝛ ſaxo cere cōminuit brum pro ſeptentrioni ꝛ cerebrum. Tmeſis enī ꝓprie dr̄ ſectio ſciſſio diuiſio termino enim incido ſignificat: Tmaſſo ſcindo. Diacope ex dia prepoſitione componitur. Dia autem.i. per ꝛ copto incido quaſi interciſſio. diacopto item intercindo ſignificat. — Tmaſo ſcindo

¶ Parēthеſim greci vocāt vt ait Fab.ix. nos interpoſitionē vł interclusionē dicamꝰ dū cōtinuatōis ſermōis medius aliqs ſenſus interuenit: vt Eneas neꙗ enī patriꝰ ꝯſiſtere mētē paſſus amor: rapidū ad naues ꝓmittit achatē. Cōponit aūt ex para ꝛ en q̄ duo dicūt inter ꝛ theſis poſitio. eandē Diome. dyaliſim vocat.i. diſſolutionē. ¶ Syntheſis dr̄ a nr̄is ꝯfuſio nā ſyn dicit cū ꝛ theſis fuſio. eſt aūt hypbaton obſcurū ex ol pte vt. vina bonus ꝛc. cū ſit ordo. deinde heros diuidit vina q̄ bonꝰ aceſtes onerarat cadis. ꝛ de trinacrio littore abeūtibus dederat. Item.ij. eū. Iuuenes fortiſſima fruſtra pectora ꝛc. eſt enī ordo iuuenes fortiſſima pectora fruſtra ſuccurritis vrbi incenſe: oēs dñ q̄bus imperiū hoc ſteterat exceſſere adytis ariſꝙ relictis videris q̄ fortuna ſit rebus ſi vobis certa cupido eſt. ſequi me audentē extrema ruamus in media arma ꝛ moriamur. — Diomedes

¶ Hyſteron dicitur a noſtris vltimum poſt vel nouiſſime. Proteron vero prius et inde. Hyſteron proteron figura nominatur. quum ſententia ordine commutatur vt poſtquā altos tetigit fluctus et ad equora venit nam prius ad equora venit quam tangeret fluctus. Hyſterologia dici poteſt prepoſterus ſermo eſtꝙ eadem figura cum hyſteron proteron.

Hyſteron et proteron nutrit peperit vocitatur.

Hec fit quum rectam ſeriem ſententia mutat.
Allegoria datur nobis inuerſio ſitq;
Quum verbis aliud ſenſuq; aliud reperitur.
Claudite iam riuos pueri ſat prata biberunt.
Ironia quidem mihi diſſimulatio fertur
Ironia quidem multis illuſio habetur.
Quum ſermo oſtendit recto contraria ſenſu.
Egregiam vero laudem & ſpolia ampla refertis.
Antiphraſis vox eſt ſignãs contraria dicto.
Dicimus hinc parcas: quia nulli parcere norunt.
Obſcurus ſermo cunctis Aenigma vocatur.
Mater me genuit eadem mox gignitur ex me.
Sit Carientiſmos tibi gratificatio dicta.
Aſpera qua dictu promuntur gratius. vt ſi
Interrogando nũquis me queſierit: mox
Proſpera dicatur fortuna: ſalus bona ſiue
Per quod ſignatur nullos de me petijſſe.
Si dices lupus eſt in fabula amice figura
Scribitur a cunctis tunc rite Paroemia dixi.
Interpretatur prouerbium hanc tamen omnes.
Sarcaſmos plena eſt odio deriſio ab hoſte.
En agros & quam bello troiane petiſti.
Heſperiam metire iacens. Maro fert duodeno.
Effertur quicquid ſine ruſticitate facete.
Ipſa figura quidem aſteiſmos dicitur eſſe.
Qui bauium non odit: amet tua carmina Meui.
Atq; idem iungat vulpes & mulgeat hircos.

Quint. ¶ Allegoriã Fab. viij. inuerſionẽ interpretaf vt aliud verbis aliud ſenſu oſtẽdat. O nauis referẽt in mare te noui fluct⁹. O qd agis fortiter occupa portũ: totuſq; ille Hor. loc⁹ oda Horatius rũ. i. q̃ nauẽ p populo fluctũ tẽpeſtatẽ p bellis ciuilibus portũ p pace atq; concordia dicit. Et Verg. in fine. ij. geor. Sed nos immẽ Vergilius ſum ſpacio cõfecimus equor. Et iam tẽpus equũ fumantia ſoluere colla. hoc eſt que tractanda fuerant explicuimus iã congruũ eſt carmẽ finire. Eius preterea ſeptẽ ſunt ſpẽs eminentiores. Ironia. Antiphraſis. Aenigma. Cariẽtiſmos. Paroemia. ſarcaſmos. Aſteiſmos. ¶ Ironia diuerſum ei qđ dicit intellectũ petit vt Fab. docet in. vj. idẽ vero ſcribit li. viij. q̃ ironia illuſionẽ vocãt qua cõtraria o tendunf que aut pronunciatione intelligitur aut perſona aut rei natura qual: eſt Vergilius illud Vergi. egregiam vero laudem & ſpolia ampla refertis. Tuq; puerq; tuus hanc niſi grauitas pnunciationis adiuuerit conſiteri videtur qđ negare contendit. Item Verres pretor vrbanus homo ſanctus & diligẽs Et in clodiũ integritas tua te purgauit mihi crede pudor eripuit vita ante acta ſeruauit. Antiphraſis eſt vnius verbi ironia. Cõ Antiphraſis et Ironia quo differunt. ponitur autẽ ex anti qđ eſt contra & phraſis locutio. Eſt em̃ dictio econtrario ſignificãs: vt bellũ dr̃ q̃ minime bonũ. & parce q̃ minime parcãt vel potius a partu littera immutata quaſi parte vt Varro voluit Gellio referẽte lib. iij. naſcẽtibus hoſbus bonũ & malũ cõferunt vt Heſiodus edocet. Qua etiã figura nõnumq̃ quos nauos cõſpicimus arbitres vocamus ethiopes argẽteos. Hec ab ironia differt. q̃ ironia pnũciãdo mutat affectũ et ſignificationem. Antiphraſis vero diuerſitatẽ rei notat vt Diome. ait. Antiphraticos preterea cõtradictorius dr̃. ¶ Charientiſmos dici põt gratificatio. nã a charien qđ eſt gratũ vel gratioſum deriuatur ab aliquibus dicitur vrbanitas. Charientizome aũt iocor. vrbanus ſum alludo ſignificat. Chari Charizome dono. zome vero dono gratificor.

¶ Eſt autẽ tropus vt Diome. ait. quo dura dictu gratius proferuntur vel: dictio per ea que grata ſunt auribus aliud ſignificans: vt cum interrogamus nunquis nos queſierit et reſpondeatur bona ſalus vel fortuna et inde intelligitur neminẽ nos queſiuiſſe.

¶ Paroemia dicitur a noſtris prouerbium Vocẽ amiſit quẽ lupus prius vidit. vt Ver. in meri. Lupi Moerim videre priores nã etiã phiſici cõfirmãt: q̃ voce deſeraf is quẽ prior viderit lupus. Vñ etiam prouerbium natuz eſt apđ Terẽ. in adel. Lupus eſt in fabula quotiẽs ſuperuenit ille de quo loquimur et nobis ſui preſentia amputat fa Plinius cultatẽ loquendi. Pli. et li. viij. ſic. Sz in italia q̃ credif luporz viſus eſſe norius: vocẽq; hol quẽ priores contẽplenf adimere ad pñs Paroemiacos autem puerbialis dicitur.

Sarcaſmos. ¶ Sarcaſmos eſt plena odio atq; hoſtilis irriſio vt Pyrrhus ad Priamum. Referes ergo hec: & nuncius ibis pelide genitori illi mea triſtia facta.

Aſteiſmos quid ſit. ¶ Aſteiſmos. i. vrbanitas eſt tropus multiplex numeroſeq; virtutis. Nã aſteiſmos putaf quicqd ruſtica ſimplicitate caret: & faceta ſatis vrbanitate exponitur vt apud Verg. in bucco. Qui bauim nõ odit amet tua carmina Meui. i. p pena ei contingat vt diligat Meuiũ peiorẽ poetam. Nam meuius & bauius peſſimi fuerũt Vergilius poete inimici tam Horatio q̃ Vergilio. vnde Hora. Mala ſoluta nauis ex ali te ferens olentem Meuium atq; idem iungat vulpes et mulgeat hircos: idest facit que contra naturam ſunt. Aſteizo autem iocor dicit. Aſteios vrbanus. Aſteizome vrbanus ſum.

¶ Homoeſis dicitur a noſtris ſimilitudo. Nam tropus eſt cum ex ſimilitudine alicuius cogniti. in ſimilitudinem deuenimus incogniti.

Fertur Homoeſis quotiens fit ſimilitudo
Sunt ſpẽs icon. Parabola cum paradigma.
Ad formã forme collatio dicitur icon.
Omnia mercurio ſimilis vocemq; coloremq;.
Ponitur exemplum vel comparatio quando
Illa figura venit que nempe parabola fertur
Dicti vel facti exemplum fertur paradigma.
Anthenor potuit medijs ꝛc.
Sepe relata quidẽ ſententia Epimone habetur
Intercalares verſus illud manifeſtant.
Incipe menalios mecum mea tibia verſus
Si ponatur agens patiens res. vel viceuerſa.
Siue modo ſimili tibi ſit conuerſio facta
Trade rati ventos dicatur. Hypallage habetur
Urbem quã ſtatuo eſt veſtra. Antiptoſis habetur.
Quando adiectiuum in ſubſtantiuũ reſolutũ eſt
Endiadis fiet. Calibẽ frenoſq; momordit.
Uteris Endiadys pateris libamus ꝛ auro.
Si dicas minus ꝛ plus ſignes. liptote habetur.
Munera nec ſperno dulcis amice tua.
Temporis eſſe ſolet deſcriptio. Chronographia
Uertitur interea celum: ꝛ ruit oceano nox.
Topographia loci ſed mundi Coſmographia.
Lucus in vrbe fuit media letiſſimus vmbra
Reſpondens ad que ſunt forſitan obijcienda.
Das Antipophoram. cum nil tamen obijciatur
Sum pius heu doleo nam mihi ſepe nocet.

¶ Icon eſt quum forme ad formaꝫ cũ quadam ſimilitudine fit collatio vel comparatio aut laudis aut vituperationis cauſa: vt ibat in preliũ corpore tauri validiſſimi. impetu leonis acerrimi. Similiter iſte quotidie per forum tanq̃ iubatus draco ſerpit dentibus aduncis. Itẽ os humeroſq; deo ſimilis. — *Icon.*

¶ Parabola comparatio dicitur. nam valet dicit iuxta ſententiaꝫ. Eſt enim ex para qḋ indicat iuxta et bule conſilium vel ſententia quaſi rerum diſſimiliuꝫ comparatio. Vergi. in ſecundo. Qualis mugitus fugit cum laucius aram. Taurus et incertam excuſſit ceruice ſecurim. Item qualis l eurote ripis ꝛc. Fab. libro. v. parabolam appellat exemplũ Diome. ſimilitudinẽ alij cõparationem. — *Parabola.*

¶ Paradigma dicitur a fabio in quinto exẽplum eſt. enĩ exempli hortantis vel dehortãtis enarratio. hortantis vt antenor potuit ꝛc. Item pallas ne exurere claſſem argiuum ꝛc. dehortantis. vt at nõ ſic phrygi᷑ penetrat lacedemona paſtor ledeãq; helenã troianas vexit ad vrbes paradictiuo ãt exẽplifico dicit — *Paradigma. Paradictiuo. Exẽplifico.*

¶ Epimone dici poteſt perſeuerantia vt ſuperius in epizeuxi dictum eſt. — *Epimone pſeuerantia.*

¶ Hypallage dicit̃ ſubmutatio. nam cõponitur ex hypo quod eſt ſub: ꝛ allage mutatio dicitur autem figura quũ verba per aduerſũ intelliguntur vt trade rati ventos ꝑ ratem ventis. Ab aliquib᷑ vero hypallage dicit̃ ſub alternatio ꝛ hypallaro ſubalterno. — *Hypallaro ſub alterno.*

¶ Antiptoſis dici põt latine pro caſu. figura eſt quãdo caſus ꝑ altero caſu ponitur. vt vrbem pro vrbs. Fit .n. ex ãti qḋ eſt ꝑ et proſis caſus. pro aũt ꝑducit̃ q꞉ ꝑ o magnũ ſcribit̃. — *Proſis caſus.*

¶ Endiadis figura eſt quũ reſoluit̃ ſubſtantiuũ in adiectiuum: vt calybem frenoſq; momordit. ꝑ calybeos frenos. Et pateris libamus et auro. i. pateris aureis ꝑ endiadimvt Ser. docet li. ij. geor. Endiadis autẽ cõponitur ab hen. qḋ eſt vnũ. dia ꝑ ꝛ dyo duo. i. q̃ñ vnum per duo dicitur: ſed cum hen habeat h potius hendiadys cum h ſcribi deberet.

¶ Liptote dici poteſt defectiua. naꝫ a lypto quod eſt deficio vel linquo deriuatur. Fit autem quũ min᷑ dicitur et plus intelligitur. vt munera nec ſperno. i. libenter accipio. — *Lipto deficio vel linquo.*

¶ Chronographia dici põt temporis deſcriptio chronos enĩ tempus eſt: ꝛ graphia ſcriptura. Cronicos vero tẽporalis dr̃. Chronizo autem tardo moror perſeuero. — *Chronizo tardo moror ꝑſeuero.*

¶ Topographia loci deſcriptio. Nam topos locus ꝛ graphia ſcriptura dicit̃. Hec eadẽ Topothesia dici poteſt. Topos enĩ loc᷑ et thesia poſitio dicitur. Eſt aũt. Topographia veri loci deſcriptio. Topothesia. ficti auctor. Lactã. ij. the. et Ser. j. eneid. — *Topothesia loci ficti deſcriptio.*

¶ Coſmographia dr̃ mundi deſcriptio. Cõponitur aũt ex coſmos qḋ eſt mundus ꝛ graphia ſcriptura picturaue Coſmos aũt orno ſignificat Coſmicos mũdan᷑ dr̃. Coſmos ornat᷑ honeſtus. Coſmos ornamentũ quẽ ꝛ latini mũdũ vocãt: ꝛ mũdus orbis etiã dicitur. — *Coſmicos mundanus.*

¶ Antipophora fit quũ tacite obiectioni rñdetur: poſſet me q̃ſp̃ interrogare quũ dico ſum pi᷑: heu doleo cur doles: idcirco rñdiſſẽ mihi ſepe nocet. Anti cõtra. dicat hypophero ſubduco vel ſuffero: quaſi cõtraria ſubductio — *Hypophero ſubduco.*

Antitheton grece contra poſitumq; latine

¶ Antitheton dici poteſt a noſtris contrarium vel compoſitum. nã figura eſt quũ contraria cõtrarijs opponuntur. vt patuit per

Frigida pugnabant calidis. humentia ſiccis.
Mollia cum duris. ſine pondere habentia pondus.
Diligo me. tute. ſolet idiophaſis eſſe.
Allophilis tu me vel te diligit ille.
Brachilogia refert quam plurima ſub breuitate.
Ferte citi ferrum. date tela impellite remos.
Fertur erotema at quotiens interrogat vllus.
Quid melius turdo. vulua quid dulcius ampla.
Fertur epheregeſis que explanat prius acta.
Tolle fuga Turnum: atq; inſtantibus eripe fatis.
Abſenti ſermo directus. Apoſtrophe habetur.
Sic loquor abſenti ſcriptam dum mitto ſalutem.
Hanc tibi priamides mitto ledea ſalutem.
Pars in fruſta ſecant dic Sintheſin eſſe figuram.
Perſonamq; nouam formans das proſopopeiam.
Qui modo naſonis fueramus quiq; libelli.
Euphonia bonus ſonus eſt vt dictio pulchra.
Tyrides pro tydides ſic aptius aiunt.
Confundit numerum caſus. genus alleotheta.
Siue Alleoſis. que permutatio fertur.

exẽpla. Anthiteton cõtrapoſitum vel cõtentio dr: vt Fabius. ix. docet. Sed non vno fit modo nã ⁊ ſit ſi ſingula ſingulis opponunt vt vicit pudorẽ libido: timorẽ audacia: ⁊ bina binis nõ noſtri ingenij eſt veſtri auxilij ẽ et ſententia e ſententiis. dicetur in cõcionibus taceat in iudicijs. Cui cõmodiſſime ſubiũgit ea ſpẽs q̃ diſtictio dr. Odit ppl'us romanus puatã luxuriã. publicã. magnificentiã diligit. ¶ Idiophaſis venit ab idios grece latine proprius ac phaſis. i. fama vel dictio. Allophilos: dici põt alienigena: nã componit ex allo qđ eſt aliud et philon quod eſt genus: generatio. Brachilogia dr a nr̃is breuiloquium: nã a brachi qđ eſt breue cõponit ⁊ logia locutio Brachilogus autẽ breuiloquus Fit autem Fabio teſte lib. viij. quũ plura paucis cõplectimur. vt Ci. contra cõcionẽ Metelli teſte eodẽ lib. ix. qui indicabant eos vocari cuſtodiri: ad ſenatũ adduci iuſſit. Idẽ vero genus dicitur etiã. Aſyntherõ eodem auctore.

Erotao interrogo. ¶ Erotema vel erotyma interrogatio dicit Erotao interrogo.

Exegeome expono. ¶ Eperegeſis vel epexegeſis. interpretat expoſitio ab Epi prepoſitiõe: ⁊ exegeſis interpretatio expoſitio. Exegeome aũt expono.

¶ Apoſtrophe dr a fabio lib. ix. auerſus ſermo ſiue auerſio. ẽ aũt figura locutiõis: quũ ad aliquẽ per ſcđam perſonam fit conuerſio vt te nũc alloquor: Aphicane Apoſtropho autem auerto ſignificat.

Synthe- ſis qđ ſit. ¶ Syntheſis dici poteſt cõpoſitio. Fit autẽ quũ ſingulare nomẽ collectiuũ verbo plurali cõponit: vt populus clamãt.

¶ Proſopopeia dicit pſone fictio: vt fab. in ix. ſcribit. Componit aũt a Proſopon qđ eſt perſona: et pico facio vel fingo. Figura eſt vt Pico fingo ⁊ facio Ouid. qñ inanimatũ ad alatum loquit: vt patuit in exemplo. vel animatum ad inanimatum vt Ouid. Quid ampli' o mare et o terra ardeo Uel qñ etiã ad inanimatum ipſuz quoq; inanimatum loquitur vt apud Meta. lib. ij. Terra ad maria loquitur. et flumina.

Eupho- nia qđ ſit. ¶ Euphonia transfertur a priſciano bona ſonoritas. a Quintiliano autẽ vocalitas. ab aliquibus bona vox ¶ Alleotheta dici põt latine aliter poſite aleos enim eſt aliter: ⁊ Thera poſita Priſ. in li. xvij. interpretatur Alleothetã variationẽ. Alloeos enĩ diuerſus ac varius dicitur Alloco permuto. Aleoſis permutatio. Confundit aũt numerũ vt pars in fruſta ſecãt. Caſum vt tu mihi quodcũq; hoc regni: pro hoc regnũ. Itẽ vrbem quã alloeos diuerſus. ſtatuo veſtra eſt: pro vrbs. Genus. Vergilius in bucco. Dulce ſatis humor depulſis arbutus hedis. Lenta ſalix feto pecori mihi ſolus amintas. Ad dulce enĩ qđ eſt neutrum tã feminina q̃ maſculina reddidit.

Altior eſt ſenſus quotiens quam quem tibi verba
Declarant. vel quam dicis plus ſignificatur
Aut etiam quod non dicis. ſcito Emphaſin eſſe.

¶ Amplior virtus eſt Emphaſis: ait octauo Fabius altiorẽ prebẽs intellectũ q̃ que verba per ſeipſa declarãt. Eius due ſunt ſpẽs Altera q̃ pl' ſignificat q̃ dicit. Altera q̃ etiã id qđ nõ dicit. Prior eſt ⁊ apđ Homerũ quũ menelaũ et graios in equũ deſcẽdiſſe ait. Nã pro hoc vno magnitudinẽ ei' oſtẽdit. Et apud Uer. Demiſſum lapſi per finẽ. Nam ſic quoq; magnitudo demõſtrata eſt. Idẽ Cyclopa quum iacuiſſe dicit per antrũ prodigioſum illud corpus ſpacio loci menſus eſt. Sequens poſitum eſt in voce aut omnino ſuppreſſa aut etiam abſciſa. ſupprimitur vox vt fecit pro ligario Cice. Quod ſi in tanta fortuna bonitas tãta non eſt: quã tu per te inquã obtines. intellecto quod loquor Faciũt enĩ illud quod nihilominus accipimus non deeſſe homines qui ad crudelitatem eum impellerẽt. Vergilius item. j. georgi. Emphaſim fecit auctore Seruio. Dixit enim Quum iam glandes atq; arbuta ſacre deficerent ſiluæ et victum dodone negaret. ſignificatur enim etiam id quod non dicit hoc eſt non ſolum alie ſed etiam ſacre. nãq; harũ ſterilitas aliarum denotat infecunditatem. Emphaſis autẽ dicitur ſignificatio: demõſtratio effigies. emphẽno manifeſto Emphanizo declaro demonſtro.

Vergil. Cicero. Vergil. Emphanizo declaro.

Quum plures voces vno accẽtu legis eſto
Lector hyphen etenim vel qñ quidem manifeſtãt.

Hyphẽ quid ſit. ¶ Hyphen dici poteſt ſubunio hypo enim ſub: et henõnũ ſignificat. Et tunc fit quum plures dictiones ſub vno accẽtu leguntur: vt quãdo quidẽ ⁊ ſimilia. Eſt autem accẽtus. i. virgula ab vltima lr̃a prime dictionis ad pri

Epanodos grece eſt regreſſio quippe latine.
Hic par eſt vobis. non par mihi Julius arte.
Alterius iuxta formas aliquid reperitur.
Deſcriptum quotiens catatypoſis vocitatur.
Omnia mercurio ſimilis vocemq; coloremq;.
Et crines flauos: ⁊ membra decora iuuente.
Si qua per excellens poſuere caterochε habetur.
Pro aſtuto ſapiens ſit paradiaſtole dictus.
Hic ego paulus amo euocatio dicitur eſſe ⁊
Tu Cicero curris.
Eſt appoſitio coniunctio quippe duorum
Subſtantiuorum declarant ſe que viciſſim.
Miratur mollem eneas magalia quondam.
Syllepſis ſiue et conceptio tripliciter fit.
Et genere et numero ⁊ perſona. indignus autem.
Hic deducendum eſt ad dignius optime lector.

mam ſequentis ſubducta: vt theologos.

¶ Epanodos grece dicunt. noſtri regreſſionem dicunt vt Fabius li. ix. Nec ſolum in eodem ſenſu. ſed etiã in diuerſo eadem verba vt principium dignitas eſt pene par non per fortaſſe eorum qui ſequebantur. Item magnus eſt labor dicendi: magna eſt res. epanodos fit ex epi ⁊ Ana. que duo ſimul euã ⁊ iterum ſiue retro indicãt. ⁊ Hodos via: quaſi retro viam. i. regreſſionem inducet. vt principatus bonus eſt non bonus autem qui in tyrannidem commutatur.

¶ Catatypoſis dici poteſt ſecundũ vel iuxta figurã. Cata enim ſcdm ⁊ typos figura dicitur. Typoſis formatio impreſſio dicitur aũt tropus quñ aliquid iuxta alteri⁹ formã deſcribitur. vt Vergi. iiij. Oia mercurio ſimilis ⁊c.

Tipos ſeu hyp⁹ figura ⁊ hyſis formatio.

¶ Caterochε dici põt per excellentiã vt Vergil. in Geor. boues per excellentiã nominauit quñ dixit que cura boum quis cultus habẽdo ſit pecori ibidẽ et victũ. dodõa negaret. Cata hic per ſignificat: exochε eminẽtia vel excellentia dicitur. exochos egregius excellens.

Cata p exochε excellentia.

¶ Paradiaſtole fit teſte fabio li. ix. quũ te p aſtuto ſapientem appellas pro cõfidente fortem: componitur autẽ ex para. i. iuxta. ⁊ diaſtole dilatio. Nam tunc quoq; fieri dicimus quum rem noſtram interpretatione dilatamus ſic prodigum dicimus liberalem temerarium fortem et ſimilia.

Diaſtole dilatatio

¶ Euocatio eſt immediata reductio tertie perſone ad primã vel ſecundam perſonam vt ego antonius ſcribo. tu Socrates curris.

¶ Appoſitio eſt cõtinua cõiunctio duorum ſubſtantiuorum quorum alterum declarat alterum: vt proximus ille procas troiane gloria gentis. Requiruntur autem in appoſitione duo ſubſtãtiua in eodem caſu.

¶ Conceptio ſeu ſyllepſis eſt adductio indignioris ad dignius. Fit autem tribus modis: genere numero et perſona. genere vt maſculinũ cõcipiat femininũ ⁊ neutrum. femininũ vero concipiat neutrũ. vt Quintus ⁊ Martha ſunt mei. Pyrrhus ⁊ hoc animal ſunt tui. Martha ⁊ hoc animal ſunt noſtre. Lucanus. j. Uis erat hinc leges ⁊ plebiſcita coacte. Maſculinũ quando fiat genus dignius eſt feminino ⁊ neutro. Numero vt pluralis numerus concipiat ſingularem, vel: ſingularis dictio plurali verbo redditur; hoc enim ſchema late patet vt Donatus ait. vt diſcipuli ⁊ preceptor legunt vel diſcipuli cũ p̃ceptore leguntur: ille ⁊ ille gaudent. Perſona vt prima cõcipiat ſcdaꝫ ⁊ tertiã Priſcia. auctore li. xij. ⁊ xvij. pria enim dignior eſt ſcda ⁊ tertia. ſecunda vero dignior eſt tertia: dic ergo ego ⁊ tu legimus; ego ⁊ ille ſcribimus: ego ⁊ vos ⁊ illi ſcamnus. tu ⁊ ille ſcribitis.

Que ĩ appoſitiõe requirant. Syllepſis quid ſit ⁊ qñ fiat.

¶ Idem. Mancinellus ad lectorem.

¶ Apolodorus vt tradit Celius auctore Fabio incomprehenſibilia partis huius precepta exiſtimauit. Itaq; ſi omnia minime proſecutus fuerim quid mirum. cum res ſit quodammodo infinita. Illud tamen p̃tereat neminem de figuris extare hodie nullum opuſculum. quod quidem ita plene diluacideq; precipiat vti hoc noſtrum. Conferentibus res ipſa oſtendet.

¶ Finit carmen de figuris.

¶ Tractatus de orthographia.

Orthographia quid ſit. Quintil.

Orthographia qui latine interp̄tatur recte ſcribēdi ſciētiā appellat. Ea vt auctor eſt Quintilianus cō ſuetudini ſeruit: atq̄ idcirco ſepe mutata. cōſuetudo aūt illa demū eſt intelligēda q̄ doctiſſ morꝫ viro rū vſu cōprobat. Igit̄ de recta ſcribendi rōne tractare volentes a diffinitione littere incipiemus.

Littera quid ſit.

¶ Littera eſt minima pars vocis cōpoſite. i. q̄ cōſtat ex cōpoſitōe litterarꝫ vel littera ē vox q̄ ſcribi pōt indiuidua. Dicit̄ aūt lr̄a quaſi legitera: q, legēdi iter p̄beat. vel a lituris. ꝙ antiq̄ores ceratis tabulis ſcribere ſolebant ⁊ deinde delere.

Littere ab elemē tis in quo differunt.

¶ Litteras ab elementis hoc diſtare putat Priſcianus ꝙ elementa ꝓprie dicunt̄ ipſe ꝓnunciationes note aūt earꝫ ⁊ lineamēta voces repreſentantia littere appellant̄. Dicta ſunt elemēta ad ſimilitudinē elementorꝫ mundi: nam ſicut illa coeuntia oē corpus perficiūt. ſic lr̄e coniuncte lr̄alem vocē quaſi corpus quoddā componunt.

Dr̄ie voc quattuor.

¶ Uocis differētie quattuor ſūt. Articulata: q̄ ab aliquo ſenſu mentis ꝓferat̄. vt dn̄s dixit. Inarticulata qua a nullo ſenſu mētis ꝓferat̄ vt ſtrepitus. Quedā articulatarum ſcribi pn̄t. vt arma. Quedā ſcribi nō poſſunt. vt holm gemitus. Inarticulatarū quedā ſcribi pn̄t vt ranarū coax. ⁊ cornorum cra. q̄dam ſcribi nō poſſunt vt philomene atq̄ hirundinis cantus.

Cadmus agenoris fili' ſedecim grecarꝫ lr̄arū inuētor. Nicoſtrata q̄ ⁊ euenētis euā dri mater latinas lr̄as ⁊ q̄n inuenit.

Principio greci ſedecim tm̄ habuere litteras: q̄s ex phoenicia cadmū agenoris filiū cū ſororē raptā inueſtigaret in greciā aduexiſſe volūt. Eas poſtea latini a nicoſtrata euādri matre eadez pene figura receperūt quo tp̄e cū filio ex arcadia in italiā ꝯmigrauit. Hec fuerūt apud grecos hoc ordīe. q̄ ſunt apud nos. a. b. c. d. e. g. i. l. m. n. o. p. r. ſ. t. y. Sed greci ad antiquas. paulatim octo lr̄as addiderūt nā cū pri' habuiſſent vocales tm̄ q̄nq̄ dictonas. i. q̄ ꝓduci ⁊ breuiari poſſent duas addi placui   quas fecere ſemꝑ lōgas ⁊ ex prioribus   Semꝑ breues eſſe voluerūt. Poſt ea vero circa belli troiani tp̄a palamedes vt auctor eſt Seruius triū cōſonantiū: q̄ ꝓprie aſpirari poſſunt: figuras adinuenit. Nam q: r. lr̄e aſpiratio nō coheret: ſed quiddā extrinſecū ſonat cū illa nullā aſpirationis figurā illi dederūt. Deinde Simonides poeta.   lr̄am addidit ad lingue ſcriptureq̄ ornamentum. Ex quibus ſex nullā ſuſcepimus nā pro   vtimur e lōgo pro   mega o longo pro   th. pro   ph. pro   ch. pro   ps. At vero quemadmodū quod erat digama eolicū in noſtrū vſum aſciuerimus: alias diſſerem'. Poſt hāc a noſtris auctoribus q. littera eſt excogitata que tñ eiuſdem videtur eſſe ſoni cū c. eā tamē noſtri auctores in illis dictionibus optaſſe viſi ſunt in q̄b' pinguior ſonus exigit̄: q̄ ꝑ c litteram preſtari poſſit. Poſt has nōnulli ex nr̄is   in eadem forma qua eſt apud grecos ſuperuacue aſſumpſerunt. cum in eius locū c. ſucceſſerit. Preter has quoq̄ cum greci   litterā vltimo aduenerint: pro noſtrarū dictionū maxima cōmoditate illam ſub hac forma ſuſcepimus xi. hoc ſolū differentes q̄d illi appellāt. xi. nos vero lr̄is inuerſis ix. nuncupamus. Poſtremo y. pſilon ⁊ z aſſumpſimus que nobis tm̄ in dictionibus grecis deſeruirēt. h. vero q̄q̄ non eſt littera ſꝫ aſpirationis ſignū: illā tamen noſtri in ordine litterarū poſt g

p̄ſilō q̄d pro y greci dicim' et z in dictioib' tm̄ grecis vtimur.

poſuerunt.

¶ Claudius quoq̄ ceſar ſuperioribus antiſſima adiecit ſub hac figura.   voluitq̄ illā ei' lr̄e vim poſſidere: q̄ a grecis ꝓ pſi Scribebātq̄ ſuo ſeculo hac lr̄atura   alm' iracus. Sꝫ hec lr̄a a poſteris nō ē recepta.

Duas ⁊ viginti lr̄as habent latini ex quot diui dant̄ partes.

Sitūr due et viginti littere ſunt in vſu apud latinos. A. b. c. d. e. f. g. i. k. l. m. n. o. p. q. r. ſ. t. v. x. y. z. Quarū ſex ſunt vocales a. e. i. o. u. y pſilon. ſexdecim conſonantes. b. c. d. f. g. k. l. m. n. p. q. r. ſ. t. x. z. Uocales dicte ſunt. q: ꝑ ſe voces perficiunt. et ſine his vox littera proferri nō poteſt. Cōſonantes vero dicunt̄: q: niſi vocales ferīant per ſe nullum ſonum habent.

¶ Cōſonantiū rurſus ſeptem ſunt ſemiuocales l. m. n. r. ſ. x. z. Nouem mute b. c. d. f. g. k. p. q. t. Dicte ſunt ſemiuocales. q: q̄ꝑtum in ſonoritate vincuntur a vocalibus tm̄ ſuperāt mutas. Unde etiā mute dicuntur nō ꝙ ptes vocis nō ſint: ſed ꝙ ad cōparationem vocalium ⁊ ſemiuocalium ita ſint nominate. Obſeruatū eſt enī a grecis vt omnes dictiones aut in vocales aut in ſemiuocales deſināt. apud nos ex maxima parte. nō tamen oēs qm̄ inueniuntur quedam in mutas etiā deſinētes. Semiuocales ab e. incipiunt. ⁊ ſeipſas deſinunt preter x. que ſola vt diximus ab i. incipit ꝑ apoſtrophen greci nominis. xi. Mute vero a ſe ipſis incipientes in vocalem deſinunt. preter f. que ipſa a quibuſdā inter ſemiuocales annumerata eſt. ⁊ quondaꝫ nobis pro digama eolico deſeruiebat.

Oīs greca dictio aut in vocalez aut ſemiuocalē deſinit.

¶ Ex his q̄ ſunt a nobis ⁊ de lr̄is ⁊ de lr̄arum figuris cōmemorata. oritur illa Quintiliani q̄ſtio deſint ne alique littere latinis. ⁊ an ſint alique ſuperflue. Nam vt diximus. k. ⁊. q. penitus ocioſe ſunt   ⁊   non omnino neceſſarie. y. ⁊. z. grecarū tm̄ dictionuꝫ cauſa noſtris permixte. Quedā quoq̄ rurſum deficiunt vel due maxime figure que pro i ⁊ u. conſonantibus poni deberent.

Ordo lr̄e accidit.

Preter figurā ⁊ vim accidit littere ordo. Naꝫ in eadem ſyllaba a. ⁊ o. ſemper preponuntur i. ⁊ u ſemꝑ poſtponuntur. E vero q̄n̄q̄ preponit̄ quandoq̄ poſtponitur. vt ae oe. aut. ei. eu. Uocalē plures q̄ꝫ tres cōſonantes in eadez ſyllaba nō poſſunt p̄cedere neq̄ rurſus niſi tres ſuccedere. vt ſtrepo ſtirps. Quod ſi tres conſonantes vocalem p̄cedant: non poſſunt niſi due ſubſequi vt monſtrans. Ex econtrario ſi conſonātes tres vocalē ſequūtur non poſſunt niſi due precedere vt ſtirps. At vero cum plures conſonantes in eadem ſyllaba ordinamus: alique ſemper aliis preponūtur. vt b f g p. alique ſēper ſubſequūtur vt l. n. r. x. quedam modo preponuntur. modo poſtponuntur. vt c. d. m. ſ. t.

¶ B ante d. in eadem ſyllaba poni poteſt vt abdera abdelium. Ante l. vt blādior hybla. Ante r. vt bromius vmbra.

¶ C ante l. in eadem ſyllaba poni poteſt: vt clarus. Ante m. vt pyracmō. Ante n. vt cnecus. ante r. vt craſſus ante t. vt cteſiphō lectus.

¶ E ante l. in eadem ſyllaba poni pōt vt abodolas fluuius. Ante m. vt admetus. Añ n. vt cidn' Ante r. vt draco.

¶ F ante l. in eadem ſyllaba collocatur. vt fluuius. ante r. vt frango.

¶ G ante l. in eadem ſyllaba ponitur vt gladius ante m. vt agmē. Ante n. vt gnatus.

¶ L.ãte nullã cõſonãtem in eadẽ ſyllaba ponit̃ ſed alias ſubſequitur.

M.raro ãte cõſonãtẽ in eadẽ ſyllaba poni po teſt reperitur tamẽ añ n:vt amnis omnis.nam m precedentẽ ſyllabã terminare nõ poteſt ſeq̃n te n.nec t niſi p.interpoſita.

N.nũq̃ ante cõſonantẽ in eadem ſyllaba preponitur ſed ſemper alias ſubſequitur.

P.ante l.in eadẽ ſyllaba ponit̃:vt plan⁹ãte n. vt cerapne ante r.vt preda.ante ſ.vt nupſi.ante t.vt ptbia.

Q.ante nullã cõſonantẽ ponitur q2 vt diximꝰ ſemper ſubſequitur u.

R.ante nullã conſonantem ponitur. ſed ipſa alias ſubſequitur.

S.ſequente b.in eadẽ ſyllaba ponitur vt aſbutes ante c.vt ſcutum ante d.vt aſclepiades ante c:.vt ſcriba ãte m vt ſmaragdus ante q.vt ſqualor ante p.vt ſpes:ante pl.vt ſplẽdidus ante pr. vt ſpretus:ante t.vt caſtellũ:ãte tl.vt ſtlopus ante tr.vt ſtratus.

T.ante l.in eadẽ ſyllaba ponit̃ vt tleopolemꝰ: ante m.vt tmolus:ante r.vt ſtragulum.

X.ante nullã conſonantẽ ponitur ſed põt poni poſt l n r.vt calx.lanx phalãx.arx.merx.

Z ante nullã cõſonantẽ ponitur.

Regula. Si in dictione ſimplici ſequẽs ſyllaba a vocali incipiat neceſſe eſt precedentẽ in vocalẽ deſinere vt pietas tua. Uerũ in dictionibꝰ cõpoſitis quãdoq̃ ſubtrahitur cõſonãs ⁊ tunc añtecedens ſemper in vocalẽ terminat̃:vt coeo ex con et eo:quãdo 3 non ſubtrahit̃ ⁊ tũc nõ eſt neceſſe ſequentẽ ſyllabã a conſonãte incipere:vt exãguis exaudio Quod ſi dictio ſimplex ſit ⁊ añtecedens illiꝰ ſyllabe in cõſonantẽ deſinat neceſſe eſſe ſubſequẽtẽ quoq̃ a conſonãte incipere vt ardum arbor. Nõ tamẽ ſi ſubſequẽs incipit a cõſonante neceſſe eſt p̃cedentẽ in conſonantẽ deſinere.vt faber ager.

Diphthõgus q̃d ſit et quotuplex ſit apud latinos ex grecis ſũpra.

Diphthõgus eſt duarũ vocaliũ vim ſuã in eadẽ ſyllaba ſeruantiũ cõplexio. Diciturq̃ a dis q̃d eſt bis et phthõgos ſonꝰ in dictionibꝰ latinis tres tñ habemꝰ diphthongos au vt audio ae vt muſae oe vt foenũ in dictionibꝰ vero grecis q̃ ſint in vſu apd latinos itẽ tres eu.vt penthe⁹eu.vt orphei:yi vt arpyia. Nũc vero de grecis diphthõgis pſequimur q̃ cũ ſint duodecim de octo tantũ q̃ in ſermonẽ latinũ tradũtur differemus nã hec ſolũ orthographie deſeruiunt.

Prima latina diphthõgus.

¶ Prima itaq̃ diphthongus fit ex a ⁊ i. in qua vtraq̃ vocalis ſuũ ſonũ pdit ⁊ p e profertur Nos vero dictiones grecas traducẽtes in ae diphthõgon vertimus. vt in eas a eneas megaira megera. Nõnũq̃ etiã in a ⁊ i cõſonantẽ traducimꝰ: vt maia macia.eias aias.Quãdoq̃ in a.et i vocalẽ vt nais nauis. Diuidũt quoq̃ poete latini hãc diphthongon. pro e diphthongo ai ſolutas ponunt.vt aulai pro aule pictai pro picte.

Secũda diphthõgus.

¶ Secũda diphthõgus fit eſt ex a.⁊ y. pſilon quã greci pferũt tali ſono.vt ſi ab hac voce aue auferatur e que in latinũ ſermonẽ verſa in au.diphthõgon mutatur vt ayra aura ayguſtinus Auguſtinus.aliquando tñ a noſtris diuiditur in a.vocalem et u cõſonantẽ.vt nars nauis.

Tertia diphthõgus.

¶ Tertia diphthongus apud illos fit ex e. et y pſilon proferunturq̃ tali voce vt ſi ab Eua auferas a,trãſfertur vero in eu diphthongon vt pentheys pentheus.ex angeliũ euãgeliũ Et fere.y. pſilon ſemꝫ ſi mutatur nõ in aliã litterã q̃ in u mutatur quãdoq̃ vero hãc diphthongõ traducẽtes.y.pſilon abijcimus vt achilleys anchilles p ſeys perſes.q̃q̃ nonnũq̃ perſeus dicimꝰ. Aliq̃ñ vero abijcimus c.et retinemus.vt feuga fuga.

¶ Quarta diphthongus fit ex e.⁊.i.iota.proferturq̃ voce.i.ſimplicis: non tamẽ in aliquã diphthongon noſtrã conuerti põt.ſed aliquãdo in i. ſimplex vt neilos nilꝰ pleiades pleides aliquando in e productã vt choreia chorea. ſpõdeos ſpõdeus.aliquãdo diuidit̃ in e. et i. vt eaipſa dictione pleiades aliquando vero ſcribit̃ a noſtris ſed more grecoꝝ ſola i pnunciatur vt orphei.prometheí quinimmo et antiquiores p i longo ei ſcribebant vt arimini celeberrime: is italie in eis ⁊ quod ego nemah vidi ſibi et ſue is.u.ſ.⁊ Priſcianus dicit antiquiores ſcripſiſſe volo veis p vis ſed qñ i.littera media eſt. ſuperuacue ita ſcribẽdũ eſſe Quintilianus dicit. Quarta diphthõgus.

¶ Quinta diphthõgus fit ex o.et i.in qua i ſola pfertur quã latine in e diphthongon conuertimus vt phoiboo phoebus.oiſtros oeſtrus.aliqñ eiſdem litteris remanentibus in ſua vt in oi et diuiſas vertimus. vt Troie quod grece p oi diphthongon ſcribitur.per o vocalem et i conſonantem diuiſas ſcribitur eiboia euboia.aliquãdo in ſimplex o traducimus vt poema poema. Aliquãdo in .vt phoinicos phunicus. Quinta diphthõgus.

¶ Sexta diphthongus fit ex o et y pſilon pfert̃q̃ ſono ſolũ u vocalis itaq̃ illã in u latinũ conuertimus antiquiores tamẽ in oe diphthongon transferebãt vt verg. in.x. a gerib⁹meroꝝ p murorũ et poeme pro punio. nam a poema venit ⁊ poenico pro punica. Sexta diphthõgus.

¶ Septima diphthongus fit ex y pſilon ⁊ i iota que i longo ſono profertur que apud latinos eodem modo ſcribitur et pronunciatur vt arpyia orthyia. Septiã diphthõgus.

¶ Octaua diphthongus ex o mega et i latino conſtat proferturq̃ ſono tantum o in greco ſermone in latino vero in oe diphthongõ cõuertit. vt tragoidia tragoedia. comoidia comoedia.ali g⁷ ex greca quando in oo ſolum mutatur in proſodia pſalmodia. Octaua latina diphthõgus cis ſũpra.

A prepoſitio cõpoſita cũ dictioni bus incipiẽtibꝰ a c f g l n r ſ t tranſit in ipſas vt curro accurro.facio afficio. grauo aggrauo ledo allido:nuo annuo.pono appono.rapio arripio.ſumo aſſumo tãgo attingo. Sequẽti vero q littera mutatur in c vt quieſco acquieſco.quiro:acq̃ro. Scribimꝰquoq̃ antiq̃tatẽ ſequuti adſui p affui. Cũ dictionibus vero incipientibꝰ ab alijs litteris integra manet vt amo adamo eo adeo.ago adigo oro adoro vro aduro inuo adiuuo.voco aduoco. bibo adbibo duco adduco.mitto admitto. Cum incipiẽtibꝰ vero a gn ſc ſp. abijcimus d.vt gnatꝰ agnatus.ſcẽdo aſcendo ſpiro aſpiro. Ad ꝓpoſitio in cõpoſitione qñ interdũ non.

¶ Ob prepoſitio cũ dictionibus incipientibus a c f g p.tranſit in ipſas vt curro occurro facio officio.gãnio oggãnio.pono oppono. Quãdoq̃ tñ ſequenti c interponimus ſ.curus obſcurus. oleo obſoleo cenũ obſcenus. Alias vero integra manet.vt audio obedio eo obeo obitus obambio obijcio obuerto duco obduco obligo nitor obnitor repo obrepo ſtrepo obſtrepo. teneo obtineo q̃q̃ Quintil.dicit ſuauius ſonare p ante t q̃ b vt obticeo obturo. Cũ incipientibus ab m omnino abijcitur b vt mitto omitto. Quint.

Per prepoſitio in compoſitione ſemper ma-

net integra niſi ꝙ antiqꝛores ſequēte. l. ipſaȝ in l
murabant vt lucco pelluccoꝛlego pellego.
Circū ꝑ poſitio. ¶ Circum prepoſitio ſi cōponatur cum dictiōe
incipiente a vocali. ſcribitur. m. ſed non profert
vt circūago circūeo. Cum incipiētī vero a c d f q t
cōuertitur in n vt fero circūfero. cedo circuncedo
do circundo. quero circūſero.
¶ Trans prepoſitio cū dictiōe incipienti ab i cō
ſonante d. n. abijciuntur. ns. vt iacio traijcio do
Cice. trado no trano. quāꝗ̄ Cicero ſecutus antiquita
tē qui in cōpoſitione ꝑpoſitiones integras pone
bat trāſmutari dicit. Alias vero integra manet.
Ab ꝑpō q̄bus ītnſꝑ ferri pōt. ¶ Ab prepoſitio cū dictionibus incipiētib' a c t.
ſemꝑ recipit. ſ. vt abſcondo abſcido abſtineo ab
ſtraho cū incipientibus ab r. aliquādo tranſit in
ipſam vt rapio arripio. quādoꝗ manet integra
vt rogo abrogo. Cum incipientibus a. b. g. m. p
f. z. nō cōponitur. Alias vero integra manet vt
duco abduco. fui abfui lauo abluo: nego abnego.
ſumo abſumo. Dicimus tamen ex ab. et fugio au
fugio ⁊ ex ab ⁊ fero aufero.
¶ Ex ꝑpoſitio cū dictione incipiente ab f. trāſit
Ex ꝑpō: in ipſam: vt facio efficio. Cum incipientibus ve
ro a. b. d. g. l. m. n. r. u. cōſonante omnino abijcit
vt bibo ebibo. do. edo gero egero: ledo elido ma
neo emineo. nitoꝛ enitoꝛ. ruo eruo vomo euomo
Alias vero integra manet vt audio exaudio. edo
exedo exiſtimo. exoletus. exuro excelſus: expreſ
ſus exquiro.
¶ Sub prepoſitio cū dictionibus incipientibus
Sub ꝑpō a. c. f. g. m. p. tūc b. illius tranſit in ipſas vt curro
ſuccurro facio ſufficio gero ſuggero mergo ſum
mergo. pono ſuppono. Cū incipiētibus ab. r. q̄n
ꝗ trāſit in ipſam vt rapio ſurripio q̄nꝗ manet
integra. vt ruo ſubruo. Alias vero integra ma
net vt agito ſubagito. eo. ſubeo. ſubigo ſuboleo
ſuburbiū ſubiungo ſubuenio ſubbibo ſubduco
ſublimis ſubnitoꝛ ſubſideo ſubtraho.
¶ In prepoſitio cū dictionibus incipiētibus a. b
In q̄bus pōt ītrs in ꝯpoſi tione pre poni. m. p. tranſit in m. vt bibo imbibo. mitto immit
to pono ipono nā n. nūꝗ̄ pōt precedere b. m. p.
ſicut nec m. poteſt eſſe ante c. d. t. q. r. cū incipiēti
bus ab l. r. tranſit in ipſas. vt ledo illido rideo ir
rideo. Alias vero integra manet: vt in amenus
iners inimicus inops inuro inicio inuado inci
do. indignus infirmus ingemiſco inuo inquiro
inſideo intendo.
¶ Con ꝑpoſitio inſeparabilis ſi cōponat̄ cū di
ctione incipiēte a vocali aſpirata aut nō aſpira
Cō ꝑpō inſeꝑabil' ta ſemꝑ abijcit n. alo coalo: hereo cohereo emo
coemo cohibeo. cooꝛtus dicimus conſt edo come
do. Cū incipientibus a. b. m. p. tūc n trāſit in m
vt cōbibo cōmitto cōpono. Cū incipiētib' ꝟo ab
l. r. tranſit in ipſas ledo collido rodo corrodo.
Alias vero integra manet. vt concinis conduco
cōficio cōgero cōnitoꝛ conquiro cōſentio cōtinco
conticio conuiuo.
¶ Dis ꝑpoſitio inſeparabilis cōponit̄ cū dictio
Dis ꝑpō. nibus incipiētibus a. c. p. ſ. t. i. conſonante vt cur
ro diſcurro. puto diſputo ſuadeo diſſuadeo. Cuȝ
incipientibus ab f. tranſit in ipſā vt fero differo
Cū aliīs vero cōſonātibus di ꝯponitur. vt diduco
digero diluo diminuo dinūero diripio diuerto.
¶ Re in cōpoſitione cū dictiōibus incipiētibus
Re i ꝯpo ſitione. a vocali recipit d. vt amo redamo eo redeo. Scribi
mus tn̄ retuli a refero. repuli a repello. reperi a
reperio. alias itegra manet. Cetere ꝑpoſitiones
integre fere veniūt ad cōpoſitionē: vt ꝑdico ꝑdu
co ſubterfugio pretereo ꝑterlaboꝛ antepono.

Omnis dictio greca i latinū ſermo
nē traducta ꝑ ph nūꝗ̄ ꝑ f ſcribēda
eſt vt phōs poſtula q̄dā tñ lōgoviſu
ꝑ f. iā ſcribunt̄. vt fama fuc' fero fur
¶ Y pſilō i nulla dictiōe latina ſcri
bitur neꝗ dictiones grecas inchoare pōt niſi ꝑ
cedat aſpiratio vt hydra hymen.
Nulla dictio latina hȝ cōſonantem aſpiratā ꝑter
ſepulchrū pulcher inchoo quidā ſcribit̄ inchoa.
¶ Diffinitiōes grece ſemꝑ aſpirāt in ꝑncipio di
ctionis rhetoꝛ rhadamāth' rhodope. Si ꝟo i me
dio dictiōis gemināt r vltimū aſpirat̄ vt myrrha
¶ P lr̄a nō pōt collocari inter m ⁊ n. vt qd̄ q̄dā
ſcribūt ſompnus pro ſomnus dāpnū pro dānū.
¶ Genitiuus ⁊ datiuus ⁊ nt̄ūs ⁊ vctūs prime de
clinationis in ae diphthongon deſinunt
¶ Pre ꝑpoſitio in cōpoſitione ⁊ appoſitione ſē
per per ae diphthongō ſcribit̄ vt ꝑ timore ꝑficio.
¶ T littera ſeq̄nte i cum altera vocali trāſit in
ſonū c id apud latinos: nā greci hāc regulā nō ſe
quuntur neꝗ nos ſequimur in quibuſdam pro
pter abſonoꝛitatem.
¶ Diminutiua. in ellus ella ellum. vt tenellus
tenella tenellum: et in illus illa illum: vt tātill'
tantilla tantillum l geminant.
¶ Diminutiua in vlus a um. quedā geminant
l vt titullus fabullus catullus nullus vlus que
dam nō gemināt: vt tantulus catulus.
¶ In illimus et rimus ſuperlatiua gemināt l ⁊
r vt agillimus tenerrimus.
¶ Sin prepoſitio greca cū y pſilō ſcribitur. atꝗ
oēs dictiones que cum ea componuntur vt ſyno
dus ſyllaba ſymbolus.
¶ Cata prepoſitio greca ſine th aſpirato ſcribi
tur vnde catalog' catarrus. At vero ſi ſequat̄ di
ctio incipiēs a vocali aſpirata abiecta finali aſpi
ratur ipſum t vt catholicus: quod ex holo et cat
componitur eſt autem holon totum.
¶ Meta prepoſitio greca cū t exili ſcribit̄: vnde
methaphoꝛa metaphiſica methodus ꝟo per th
ſcribitur: q: ex meta ⁊ hodo: id eſt via componit̄.
¶ Epi prepoſitio greca cū cōpoſitis ſine aſpira
tione ſcribitur vt epithaphiū epiſcopus epiſtola
Cum vero dictio ſequens a vocali aſpirata inci
pitur: tunc p aſpiratur vt ephoꝛus ephebus.
¶ Peri ꝑpoſitio greca ſine aſpiratione cū cōpo
ſitis ſcribitur: vt periphraſis periodus perides
¶ Apo prepoſitio greca per vnicum p ſine aſpi
ratiōe ſcribitur vt apophoriſmus apotheca apo
dexis.
¶ Hyper ꝑpoſitio greca cū y greco aſpirato ſcri
bitur vt hyperbole hyperboꝛei hypermeſtra.
¶ Hypo prepoſitio greca cum y pſilon aſpirato
et p vnico ſcribitur vt hypotheſis hypocriſis hy
potheca.
¶ Anti cum t exili i latino ſcribitur: vnde anti
dotum antitheſis.
¶ Dia prepoſitio greca per i latinū ſcribitur vt
diabolus dialectica.
¶ Archos dictio greca. i. princeps ꝑ ch ſcribitur
vnde architectus archangelus.
¶ Hypos dictio greca. i. equus per i latinū aſpi
ratum ⁊ duplex pp ſcribitur vnde dicitur hyppo
tilius hyppocrates.
¶ Poli dictio greca cū y pſilō ſcribit̄ ⁊ deſignat
apud multū vnde dr̄ nos polydoꝛus polycrates.
¶ Phyſis dictio greca ꝑ ph. ⁊ y pſilon ſcribitur
⁊ ſignificat apud nos naturam vnde phiſica phi
ſionomia.

¶ Philos per ph ⁊ i latinū ſcribitur ſignificat latine amorem: vt philippus.
¶ Chir per ch ſcribitur ſignificatq; apd̄ nos manum vnde chirurgus.
¶ Theos per th ſignificat apud nos deum cōponitur theophraſtus.
¶ Theoros quoq; per th ſcribitur idem eſt qđ ſpeculator latine vnde eſt theorica.
¶ Pyr per y pſilon ſcribit̄ ſignificatq; apud nos ignē vnde eſt pyra.i.rogus pyramis pyrrhus
¶ Chriſmos ꝑ ch ⁊ y pſilon.i.aurū vnde eſt chryſoſtomus.i.os aureum chryſippus
¶ Argyros ꝑ y pſilō apud nos eſt argētū vnde dicimus philargiros.i.argēti cupid' litargirō.
¶ Sthenos ꝑ th apud nos ſignificat valentiā vnde fit demoſthenes antiſthenes.
¶ Cleos grece latine gloria.vt Ariſtoteles.
¶ Cratos grece apud nos eſt robur vñ eſt hyppocrates medicratum.
¶ Ariſtos latine eſt optimus vnde Ariſtoteles
¶ Mache ꝑ ch ſignificat latine pugnā vt machera andromache.
¶ Nichos eſt victoria vt Nicolaus.
Lycos per y grecum latine eſt lupus vnde lycaſſa lycaon lycomedes.
¶ Agathos per th latine eſt bonū vt agatha
¶ Protos ſine aſpiratiōe vt protogenes.

¶ Finis.

¶ Differentie excerpte ex Laurētio Valla. Nonio marcello ⁊ ſeruio honorato ab Anto.nebriſſenſi

¶ De littera A.

Abſtinentia a reb' alienis cohibitio
Continentia eſt tantum a proprijs voluptatibus.
Abdico filiū viuens a bonis expello.
exheredo filiū.i.teſtō a bonis ꝓhibeo
Acus eſt qua ſarcinatores veſtes ſarciunt
Acicula vero qua mulieres vtuntur ad ornatum
Abhorreo ab omni humanitate.i.alienus ſum
Exhorreo inimicos.i.illos pertimeſco:
Acceſſus eſt aditio ſiue appropinquatio
Acceſſio eſt adiectio ſiue crementum
Actio cauſarum recte dicitur ⁊ non actus.
Actus comediarū recte dicitur ⁊ non actio.
Acta ⁊ actus ſunt rerū priuatarum ⁊ familiariū
Geſta ſunt rerum publicarum ⁊ magiſtratuum
Actor eſt cauſidicus ⁊ alicuius rei repreſentator
Auctor eſt.vt ita loquar alicuius rei factor.
Acini ſunt grana in vnum racemum coeuntia
Bacce vero cū ſint parua poma diſperſi' naſcūtur
Aceruus eſt minutarū rerū cōgeries vt ſalis
Strues eſt ꝓprie lignorum compoſitorum
Strages eſt cadauerū iacentium multitudo
Sarcina e vtenſilium q̄ ad cultum pertinent
Accola eſt q̄ iuxta locum habitat vt accola ponti
Incola eſt q̄ in loco habitat vt incola montis.
Inquilin' eſt q̄ in aliena domo vel agro habitat.
Accuſare eſt oſtendere aliquē peccauiſſe
Incuſare vero eſt mores alicuius reprehendere.
Excuſare excuſationē accuſanti facere
Adeo ꝓ intm̄ non ſequenti particula vt
Adeo ꝓ valde non ſequenti particula vt
Aduocatus eſt alteri q̄ adeſt vtcūq; illi faueat
Patron' eſt.q̄ agit cām maxime accuſanti
Cliens vero eſt cuius cā a patrono defenditur
Adorare fit etiā ſine verbis cū genuū plicatione.
Supplicare fit ſine genuū plicatiōe ſola voce.
Addicere eſt in auctiōe aliquid vendere.
Liceri et licitari eſt preciū in auctione facere.
Adſum id eſt preſens vel prope ſum.
Adſum tibi.i.ſtudeo et patrocinor tibi.
Aduerſor tibi.i.contrarius tibi ſum.
Auerſor te.i.vultum auerto a te quem deteſtor
Aduerto oculos.i.aliquo oculos conuerto.
Auerto oculos.i.aliūde oculos conuerte.
Admoueo manū vulneri.i.appono et applico.
Amoueo manum a vulnere.i.remoueo.
Ad votum mihi euenit.i.vt ego optabā.
Ex ſententia mihi euenit.i. vt ego intelligebam
Adulterium eſt quod in nuptam cōmittitur:
Stuprum eſt coitus cōtra legem violentus.
Edes l ſingl'i ⁊ ꝑl'ali eſt tēplū ⁊ ſemꝑ addit̄ cuius
Edes in plurali domū ꝓfanam ſignificat.
Eſtimare eſt taxare.qđ dicit̄ appreciare.
Extimare eſt cōſiderare Exiſtimare iudicare.
Equalis eſt equus coetaneus
Equabilis eſt equalis in priori ſignificatione.
Edilis eſt qui edilitatem adminiſtrat
Edilitius vero: q̄ edilitate perfunctus eſt.
Affectus eſt ſiue affectio in aīo: qđ mēs nō eſt
Mēs ꝟo ſiue rō in aīo eſt qđ affect' nō eſt
Afficio te iniuria.i.facio tibi iniuriam
Afficio te beneficio.i.facio tibi beneficium.
Agitur mecū ꝓclare.i.bona conditiōe ſum.
Agitur mecū male.i.malo ſtatu ſum
Actum eſt ſemper in malā partem accipitur
Agere gratias eſt verbis gratitudinē oſtendere.
Habere gratiā vel gratias eſt in animo.
Referre gratiā eſt rei beneficium diſſoluere.
Aguntur alalia a ſeſſoribus ⁊ inſtigatoribus
Ducuntur illa que ſponte ducē ſequuntur
Trahuntur q̄ ꝑ vim ⁊ raptando portantur
Portare eſt ferre ⁊ ſuo corpore baiulare
Vehi eſt equo naui curru ⁊ ſimilibus
Agere ꝓter alias ſignificatiōes eſt rez ꝑmanentiū
Facere eſt rerū in materiā exteriorē exeuntium:
Age aduerbiū cū ſingulari iungitur
Agite cū plurali.agedū cum ſingulari ⁊ plurali:
Ager mō eſt territoriū vrbi circūiectum.
Ager etiā eſt locus quē rurī colimus
Aruū eſt qđ frumento ſeritur ab arando
Fundus eſt agri pars vt vinea oliuetū pratum.
Predium eſt poſſeſſio ruſtica ſiue vrbana
Campus eſt planicies terre ampla ⁊ grandis
Area eſt planicies anguſtior in agro vel vrbe
Aliquātiſper ⁊ pauliſper ad breue tempus ꝑtinet
Tantiſper ꝓ intm̄ poſtulat adiungi. dū ꝓ donec
Alter de duobus dicitur: aut de ſcđo loco
Alius de pluribus dicitur: ⁊ q̄nq; pro diuerſis
Albani ex oppido alba in latino dicuntur
Albanēſes ex oppido alba ad fucinū lacum
Alumnus non q̄ alit: ſed tm̄ qui alitur.
Ambitio in aīo eſt eius qui cupit honores
Ambitus in actu eius: q̄ pecunijs honorē habuit
Amor ad oēs res ꝑtinet: vt amor vini ⁊ vxoris
Charitas ad hoīes tantum pertinet
Caritas eſt penuria: quā indocti caritiam dicūt
Amare eſt cum affectu ⁊ vehementiſſime
Diligere eſt cū rōne ⁊ remiſſius
Adamare eſt amatorie aliquid amare.
Amicus honeſta res eſt vnde amica
Amica ſi ad virum referat̄: inhoneſta res eſt
Amator q̄ modo amatorio amat.
An particula cōiunctio eſt ꝑ quam interrogam'
Aut cōiunctio q̄ eſt: ſed ꝑ eā nō interrogamus.
Annuum tps: eſt qđ per anni ſpacium durat

Annuū feſtū eſt quod ſemel in anno contingit.
Antehac legi.i.ante hoc tempus legi.
Poſthac legā.i.poſt hoc tempus legam.
Antiqui dicuntur ⁊ ſenes ⁊ veteres.
Senes dicunt quantū ad ipſoꝝ vitā priuatam.
Veteres dicuntur qꝫ alia etate vixerunt.
Appeto cum affectu qualiacūq; illa ſint
Expeto tm̄ honeſta vt virtutes.
Apparere ad pompā tantum pertinet.
Preparare vero eſt aliquid ante parare
Apud me eſt liber perſonā ⁊ locū ſignificat
Penes me eſt liber perſonā ⁊ dominium.
Argutus eſt:qui eſt aſtuta quadam ſolertia.
Argutus eſt ſonorus. Argutus quoq; breuis
Armiger eſt qui dn̄o arma in prelio miniſtrat
Armatus.q̄ armis ad pugnā inſtructus eſt
Arcere eſt prohibere ac vetare.vnde Arx dicitur
Abigere.eſt a loco furare: vn̄ abactores ⁊ abigei.
Aſſurgere alicui eſt in honorem illius ſurgere.
Surgere eſt quocunq; modo ſe erigere.
Aſſentari eſt falſo laudare vtilitatis gratia
Adulari vero eſt inſeruire.vt honorē mereamur.
Blandiri ꝙꝙ eſt tactus.ad alm transfertur.
Aſciſcere eſt remotum aliquid capere
Conſciſcere ſemper fere mortem deſiderat.
Deſciſcere eſt ab imperio alterius ſe ſubtrahere.
Aſſerere eſt affirmare et in libertatem vēdicare.
Aſſeuerare eſt vim atq; animi motum addere.
Autem cōiunctio poſtponit huic negationi Non
Sed vero poſtponit neq; tum.ſane.iam.enī.at.
Auſculto te dicimus ſicut et audio te.
Auſculto tibi eſt obtempero tibi.
Audiens ſum te tātum valet quantū audio te.
Audiens ſum tibi non audio tibi.i.audiens ſum
Auis eſt que parit oua pennisq; predita eſt
Volucris eſt quecūq; volat.vt auis.culex

De littera B.

Barba:vt inq̄t ſeruius hoīm eſt.
Barbe ꝓ vo l nūero plāli quadrupedū.
Mētū ꝓ o eſt ipſa barbe pilorūq; ſedes
Benefactor eſt q̄ cuipiā benefacit.
Bn̄ficiarius:in quē beneficiū collocat
Bene aliquādo accipit pro valde.vt bene doctus.
Male aliquādo accipit pro non vt male ſanus.
Bellum eſt totum tempus quo in militia ſumus
Prelium ipſum tantum armorum certamen.
Pugna etiā citra arma fit ſolis verbis
Beatus eſt qui oībus rebus ad vite vſum abūdat
Felix qui oīm bonorum eſt compos
Bonū genus eſt ad vtile iucundū ⁊ honeſtū.
Bonitas vero idem eſt quod benignitas
Bractea tenuis eſt ⁊ ſua ſponte plicatilis
Lamina vero craſſior vt ex qua arma fiunt
Bucca pars illa eſt que inflatur vt in cornicine.
Mala eſt rotundū illud qꝫ eſt ſupra buccā.
Genarum oculoꝝ tegmē eſt tū malam ſignificat.
Cilium eſt ambitus genaꝝ vn̄ ſupercilium.

De littera C.

Cedo ceſſi tibi:ꝯcedo nō repugno tibi
Cedo cecidi te.i.percutio ⁊ occido
Catuli ſunt ferarum que fere ex rapto viuunt.
Pulli vero ſunt cicurū vt aſini ⁊ equi:
Fetus generalis eſt:vnde fetificare ⁊ fetura
Capitale odiū qꝫ ⁊ caput ⁊ vitam alterius petit.
Capitale vitium quod peccans puniatur
Capere eſt ſponte vel nō ſponte accipere.
Sumere eſt vltro ⁊ nō ſponte aliorū capere.
Captare eſt velle capere ⁊ inſidias parare
Candet dicit marcellus qꝫ ignitum eſt
Candet etiam qꝫ candidum ⁊ album eſt.
Cauſari eſt cām rei geſte afferre
Cauſare nunꝙ apud idoneos inuenitur
Caupona eſt taberna vbi vinum venditur
Caupona quoq; mulier que vinū vendit.
Calumniari.d..Martia.eſt falſa crimina intēdere
Preuaricari.d.Vlpianus cauſas aduerſarij adiuuare
Ceruix in ſingulari eſt poſterior colli pars
Ceruices in plurali pro ſuperbia ponuntur
Iugulus eſt āterior colli pars.
Collum oēs partes inſolidum complectitur.
Celebris paſſiue ponit:vt loc' ⁊ homo celebris.
Frequens actiue ⁊ paſſiue.vt vrbs ⁊ ſenatus.
Celebs eſt:qui non duxit vxorem legitimam
Maritus eſt.q̄ vxorem ꝑ leges accepit.
Certum eſt modo accipitur pro manifeſtum eſt.
Certuꝫ eſt pro deliberatum eſt iungit infinitiuo
Cenſor eſt:qui in adminiſtratione cenſure eſt.
Cenſorius eſt:qui perfunctus eſt cenſura.
Circumſtare pro eo qꝫ eſt circundare.
Circumſiſtēre eſt inuadere ⁊ circumuenire
Circiter frequentiſſime ad numerum refertur.
Refertur quādoq; ad tēpus et ad locum.
Cōtinuo. Protinus. Statim:notum eſt q̄d ſint.
Quod ſi additur negatio valet pro non ideo.
Cōmeatus in ſingulari eſt licentia ad tempus.
Cōmeatus in vtroq; numeroſa prouiſio.
Cōmendo te regi.i.committo te.
Cōmendo te apud regem.i.laudo te.
Cōmentarius eſt:in quo res nude ſcribuntur.
Libri ſunt in quos auctorum opera diuiduntur.
Volumen minus ꝙ liber.
Concilio amorem dicimus.ſed non gratiam.
Inimus gratiam:ſed non inimus amorem.
Reconciliare et in gratiam redire idem.
Conciliamus nouos amicos.
Reconciliamus veteres.
Comitari eſt minorum ad maiores.
Aſſectari eſt comitatum alicui preſtare.
Deducere in aliquē de illius domo comitari.
Deducere eſt illum vſq; in domū comitari.
Cenaculū eſt pars domus ſuperior ad cenandū.
Cenatio eſt locus inferior domus ad cenandum
Comes eſt que alterius ductū ſequit vtcūq; ſoci' eſt in negocijs ſerijsq; rebus.
Sodalis eſt in leuioribus ⁊ iocoſis
Comis eſt benignus ⁊ qui aliſs inſeruit
Collis eſt mōticulus ſeparatus ſiue ps montis.
Iugum eſt:vt ſic dicā ipſa montis arduitas
Cliuus eſt ipſa eadē arduitas ſed demens
Promontoriū eſt mons in mari ꝓminens
Coxa eſt pars ſupra femora vertebrumq; ipſum.
Femora partē cruris exteriorē ſignificant
Femina partē interiorē molliorēq;
Copia in ſingulari eſt facultas ⁊ iūgit do ⁊ facio.
Copia quoq; in ſingulari eſt abundantia
Copie in numero plurali eſt exercitus.
Conditio denunciatio ſiue actio in perſonam
Conditio vero fortunam ⁊ ſtatum dicit
Corpus in nobis ⁊ viuētibus eſt vnde corpulētus.
Caro eſt cadaueris:que ⁊ pulpa dicitur
Conſolor ⁊ conſolatio verbis fit
Solor ⁊ ſolatium rebus ipſis fit
Solamen magis eſt poeticum ꝙ oratorium
Conciuis qui eſt eiuſdem ciuitatis cum alio:
Conterraneus eſt qui eſt eiuſdem territorij
Corporeū ē exiſtēs in materia corporea vt lapis
Corporale exiſtens in materia corporea vt dom'
Cōplodere eſt manus inuicem collidere.
Explodere eſt cum ſonitu manibus eijcere

Supplodere eſt pedem terre incutere.
Cordi eſt mihi ire.i.placet mihi ire.
In animo eſt mihi ire.i.conſtituo ire.
Compertū eſt ⁊ exploratum eſt mihi.i.ſcio.
Conſtitutū et deliberatū eſt mihi.i.decreui.
Conſulto te.i.conſilium peto a te.vnde eſt conſultor
Conſulo tibi.i.conſilium do.a quo eſt conſultus.
Conuenit mihi.i.decens et conueniens eſt.
Conuenit inter nos.i.cōtrouerſia caret.
Conflaui es alienū.i.factus ſum debitor.
Diſſolui es alienū.i.qđ contraxi ſoluo.
Conſternere ad corpus tm̄ pertinet.
Conſternari ad animum cum mens turbata eſt.
Conſul eſt qui in adminiſtratiōe cōſulatus eſt.
Cōſularis.qui iam perfunctus eſt cōſulatu.
Crimen mō p delicto modo p criminatiōe.
Flagitium ꝓprie eſt in libidine quaſi flagris dignum
Crudus eſt qui egre difficulterq̨ cōcoquit.
Crudus etiā eſt:qui habet aſpectum trucem
Crudum etiā eſt vulnus qđ eſt recens.
Crudum etiā dicitur nō coctum ⁊ immaturum.
Crepitus eſt ſonitus violentus ex aeris impulſu.
Crepitus etiā eſt ventus excluſus.
Strepitus fit ex corporum ⁊ vocum colliſione
Fremitus eſt ſtrepitus vehementior.
Stridor eſt acrior ⁊ quaſi ſibilans colliſio.
Cōfero me ad catonē.nō in catonē.i.eo.
Cōfero beneficia in catonem.nō ad catonem.i.do.
Cū primū cōiunctio eſt.vt cū primū veneris dabo.
Quā primū aduerbiū eſt p cito.vt quā primū dabo.
Cumani dicuntur a cumis oppido campanie.
Cōmenſes a como oppido gallie ciſalpine.
Culpa medici perit.qui moriturus nō erat.
Defectu medici perit.cui medicus nō affuit.
Cū ꝓpoſitio nunq̄ iungit̄ rei notāti inſtrumentū
Cū cōiunctio ſi refertur ad tum.rei iungitur
Tum vero maiori:vt cū pecunias tum vitam.
Tum ⁊ tum.inter equalia.tum pecunias.:tum libros
Colorie veſtes ſunt q̄ natiuo ſunt colore.
Verſicolorie.q̄ natiuum colorem mutarunt.

De littera.D.

Debellare eſt bello vincere ⁊ bello cape
Expugnare expugnādo vincere ⁊ cape
Propugnare ē pugnādo defēdere īpu-
gnare⁊ oppugnare ē pugnādo laceſſer̄
Dec⁹ eſt honorificētia ex reb⁹ geſtis.
Decor eſt pulchritudo ex decētia rerum ⁊ perſonarum
Deſipio ⁊ deſipiſco eſt aliqđ a ſenſu deficio.
Reſipiſco eſt ad meliorem mentem redeo.
Deſcendo de mōte.i.de alto loco ad imum.
Deſcendo in certamen.i.de tuto ad periculoſum.
Deuenimus in planū in vallem a loco altiori.
Deuenimus in paupertatē a maiori fortuna.
Deſpicio inferiores me loco ⁊ fortuna.
Suſpicio ſupiores.i.admiror vel aſpicio.
Deſpicere:eſt circumſpicere ⁊ prouidere.
Diligere eſt magis idoneū ad res regendas cernere.
Eligere vero eſt ex multis ad noſtram vtilitatem.
Coaptare eſt eligere inter collectas ⁊ pares.
Declamator ē qui ſtudet apud rhetorem.
Orator eſt qui veras cauſas in iudicio agit
Defunctus officio eſt q̄ ſuo officio eſt perfunctus:
Defunctus quoq̨ vita qui vitam finiuit.
Deturbare eſt violenter ⁊ deorſum deijcere.
Exturbare eſt eodem mō ⁊ loco deijcere.
Diſturbare eſt diſſipan do diruendoq̨ deijcere.
Deprecor ſuppliciū.i.deteſtor ⁊ execror.
Deprecor veniam.i.precibus veniam precor
Imprecor eſt alicui malum ⁊ infortunium precor
Decuriōes ſunt:q̄ denis eq̄tib⁹ ex nobilioib⁹ p̄ſunt.
Centuriōes q̄ centum ex inferioribus p̄ſunt.
Depectus dicit vlpianus qui turpiter pactus
Pactus eſt.quōcunq̨ pepigit.
Diſcedere eſt ex officio abire vnde dicitur deceſſor
Succedere eſt in officio ire.vñ dicitur ſucceſſor.
Decedere vita eſt ex officio vite excedere.
depoſitor eſt q̄ depoſitum alicui credit:
Depoſitarius vero cui depoſitum creditur
Diſcere eſt vt aliqđ intelligas.qđ ignoras.
Edicere vero eſt vt memoria cōplectaris.
Dediſcere eſt qđ didiſceris obliuiſci.
Dicere ꝓprie eſt oratorum ⁊ elegāter loqui
Dictare ex frequēti loco ⁊ tempore dicere.
Dictare eſt alio verba excipiente dicere.
Docere diſcipulos notū eſt quid ſignificet
Dedocere eſt qđ alter docuit falſum oſtēdere.
Dico ſententiam in ſenatu quaſi cōſiliarius.
Fero ſententiam in foro quaſi iudex.
Dicere leges eſt ad eos q̄ bello ſuperati ſunt.
Ferre leges eſt ad ſuos.vnde legiſlatores
Dies p certo die generis eſt maſculini.
Dies p t̄pe femininum ⁊ caret plurali.
Domus q̄ſi facit domi locum ſignificat
Domus cū facit domus edificium ⁊ familiam
Do litteras tabellario ad aliquem perferendas
Do litteras ad amicum vt eas legat
Dono tibi coronam notum eſt quid ſignificet
Dono te corona eſt premij ⁊ honoris gratia
Do tibi fidem.i.perſancte tibi iuro.
Habeo tibi fidem.hoc eſt credo tibi
Dudum.⁊ iamdudū de breui t̄pe dicitur.
Nuper pridem ⁊ iampridē de longiori.
Diu ⁊ iamdiu eſt per lōgum tempus.

De littera.E.

Epule ſunt cibi miniſterio bodie apparati
Epulū ſunt cibi ſolēniores ⁊ cōuiuium
Edicere ē magiſtratuū regūq̨ vñ edictū
Indicere eſt denūciare vt indico bellū
Elogiū eſt teſtificatio laudis vł īfamie
En nolatiuo ⁊ actō iungitur
Apud oratores exprobrando cum nolatiuo
Ecce apud Vergiliū ſemper de re improuiſa.
E rep.eſt idem p rep.vtilitate reipu.eſt.
E regione domus mee p ex oppoſitio domus.
Extemplo dixit p ex improuiſo dixit.
Ergo ⁊ igitur breuioribus adhibentur cōcluſiōibus.
Quare quapropter quamobrem maioribus
Et ſi quamq̄ in principijs poſcunt indicatiuum.
Quāuis licet Tamenſi in alijs locis ſubiunctiuum.
Euent⁹ iuſſus Permiſſus in ſingulari quarte declī.
Euenta iuſſa Permiſſa in plurali ſcđe decli.
Excubie tam diurne q̄ nocturne
Vigilie ſunt tantummodo nocturne:
Exemplum eſt:qđ ſequimur aut vitamus.
Exemplar ⁊ quo ſimile aliquid facimus.
Exſtat.qđ eminet ⁊ exurgit cum motu.
Extat qđ eminet ⁊ ſuperſtat ſine motu.
Exprobrare eſt immemorem beneficij culpare
Imputare eſt citra reprehenſionem id facere.
Eſſe preſens infinitiui eſt:fore futuri.
Eodem mō differunt Adeſſe Adfore Profore.

De littera.F.

Facio te certiorē nō facio certū neq̨ ago.
Facio gratū rem diuinā damnū nō ago.
Facies magis ad corp⁹ ꝑtiet vt facies lōga
Vultus ad aīam refertur vt vultus triſtis
Factio eſt diuiſio ciuiū in diuerſa ſtudia
Seditio quum pplo diſcordes ad manū venit
Fama grece idē eſt qđ rumor latine.ſed rumor eſt tm̄
de re que recens eſt.

Fama vero etiam de antiqua dicitur.
Fama quoqꝫ ſignificat hominis celebritatem.
Fatuus eſt inſipiens tractū a ſapore cibozum
Stolidus q̄ prime ad naturam pecozum accedit
Stultus eſt qui improuidens eſt ꝛ imprudens
Facile ſcribit ꝑ eo qđ eſt leuiter ſcribit.
Facile princeps ozatozum eſt.i.nō dubie
Fero auxilium.Do auxilium recte dicitur.
Do opem nō dicitur.ſed Fero opem.vnde opitulor.
Feſtus dies recte dicitur ꝛ nō feſtiuus.vnde feſtum.
Feſtiuus homo.i.iocundus.vnde feſtiuitas
Ferus hō qui animum ferinum obtinet.
Ferox hō:qui animoſus eſt ad certandum
Feſſus eſt fatigatus ſiue aīo,ſiue corpore.
Defeſſus ꝛ defatigat᷑.i.amplius fatigari nō poteſt
Ficus ficī,vel ficus ꝑ fructu ꝛ ꝑ arbore ge.fe.
Ficus ficī genere maſculino ꝑ mozbo accipitur
Filius. Pater. Mater magis ab ozatozibus dicitur.
Gnatus Genitus Genitrix magis ſunt poetarum
Figere dicitur qui formas ducit ex luto.
Effingere.qui ad alterius formā aliquid fingit
Flere eſt lacrimas effudere in dolore.
Gemere eſt pre anguſtia in ſonum erumpere
Plozare eſt voce flebili dolozem ſuum aperire.
Plangere eſt percuſſione membzozum ſe affligere
Eiulare eſt alta voce flere qđ eſt mulierum
Uociferari eſt nō mō dolozē ſꝫ īdignationē oſtẽdere.
Lamentari eſt ozatiōe triſti cladem teſtari.
Felix eſt qui proſperitatem recipit.vt homo felix.
Proſperum eſt:qđ felicitatem affert vt ſydus
Felix etiam aliquando ab effectu.
Fenero tibi dicitur ſicut Mutuo tibi ꝛ ꝑmitto tibi.
Feneroꝛ abs te ſicut mutuo abs te ꝛ ſtipuloꝛ abs te.
Fenus eſt ꝓuentus ex ipſo ſolo.qđ eſt naturale.
Fenus qđ eſt vſura a priori ſignificato defluxit
Uectigal ex ol predio e.i vel publicū vel priuatum
Frux eſt quicq̄d ex terre fructus in cibum vertimus
Seges eſt ex qua cōficitur panis:nō de meſſa.
Seges etiā eſt terra ſementi excipiende ſubacta.
Frōdes ſunt tantum arbozum.
Folia ſunt etiā aliarū rerum.vt florū herbarum.
Frui eſt potiri aliqua re ꝓpter ſeipſam.
Fungi eſt officium munuſqꝫ agere.
Potioꝛ cū hoc noīe res genitiuo plurali iungitur
Potioꝛ alias cū ablatiuo ꝛ ſignificat.obtinere.

De littera.G.

Geſtus eſt q̄dā corporis ꝓnunciatio.
Geſtio eſt adminiſtratio q̄dam ꝗ actio.
Gemme ſunt lapilli oēs ꝑcioſi ꝑter mar
garitam.
Margarita eſt q̄ in concha naſcitur.
Unio vero eſt quū magnitudinē ſolitā
excedit.
Gratus eſt,in aduerſis.iocundus in proſperis.
Iocundus nō eſt letus:ſed q̄ leticiā affert.
Gratulari alicui eſt verbo teſtari ſe gaudere de illius fe
licitate.
Gratari idē eſt.niſi qđ magis eſt poeticū q̄ ozatozum.
Gratificari eſt beneficiū minozi cōferre.
Gratum facere eſt maiozibus inſeruire.
Graue eſt qđ ſuapte natura eſt ponderoſum
Grauem etiam virum per tranſlationem dicimus
Gremiū eſt intra cōplexum femininum in feminis.
Sinus eſt intra pectozis brachiozūqꝫ cōplexum
Sinus etiā eſt veſtis ſinus ꝛ littozum curuitas

De littera.H.

Habeo rōnem ſalutis.i.habeo reſpectū con
ſtat ratio.i.rōnem legitimā eſſe oſtẽdo.
Habeo ozationem dicimus non facio ora
tionem.
Facio ſermonem dicimus nō habeo ſermonem
Hei ſemper iungit᷑ datiuo vt hei mihi qualis erat.
Heu acc̄:ꝛ noīatiuo nonnunq̄.
Ue ſemꝑ datiuo iungit᷑.vt ve tibi cauſidice.
Hiſtrio eſt qui ꝑſonatus fabulas in cena agit.
Mimus qui quouis in loco geſticulationes exercet.
Hiare eſt aliquid ſponte vel extrema vi.
Hiſcere eſt tantū oris ꝛ quidem humani
Hortus eſt vbi ſunt holera quibus veſcimur
Horti ſunt arbozibus cōſiti voluptatis gratia.
Hoſpes eſt qui in aliena ciuitate eſt.
Peregrinus eſt qui in ꝓpria ciuitate non eſt.
Hic ad primā ꝑſonam vel ad res prime ꝑſone ꝑtinet.
Iſte ad ſcđam ꝑſonā vel ad res ſcđe perſone
Ille ad tertiam ꝑſonā vel res tertie ꝑſone
Eodem modo differunt aduerbia ab eis tracta

De littera.I.

Iam notum eſt quid ſignificet vt iam venit
Uſurpatur quoqꝫ pro tunc vt ſi ſedet iam
non ſtat.
Interdico tibi aqua ꝛ igni non aquam et
ignem.
Interdicatur tibi a me aqua ꝛ igni et
Interdicatur tibi a me aqua ꝛ ignis.i
Incumbo ſtudijs vel in ſtudia vel ad ſtudia
Incumbo remis.non in remos vel ad remos
Intercedit mihi tecum amor.i.inter nos.
Interceſſerunt tribuni hoc eſt ſe oppoſuerunt;
Inſtituta ſunt boni mores rōne ſumpti.
Inſtitutiōes ſunt ꝑceptiones.q̄bus docemur
Indulgentia eſt mollis ꝛ delicata educatio.
Uenia etiam q̄nqꝫ indulgētiam ſignificat.
Infidus eſt cui nō eſt fidendū a fido is.
Perfidus eſt:q̄ fidē violat.a fides fidei.
Infenſus eſt vehementer iratus ꝛ odiū gerens
Infeſtus vehemēter moleſtus ꝛ nocens.
Indiem viuo tm̄.i.diei ꝑſentis rationem habeo
Indies ſeneſco.i.quotidie magis efficioꝛ ſenex
Inhibemus rē inceptā vt tela inhibere latini.
Prohibem᷑ aūt rem inceptā vt hoſpicio ꝓhibemur.
Inuertere eſt rē aliquā in cōtrarium vertere.
Peruertere eſt rē aliquam in malum vertere.
In manu mea eſt negocium.i.in poteſtate mea eſt.
In manib᷑ eſt liber.i.inter manus meas.
Ingredioꝛ forum.i.intro in forum
Ingredioꝛ.i.ambulo vt ſi ſtas ingredere.
Interrogam᷑ cū aliquid intelligendi
Percontamur.vero gratia argumētandi.
Sciſcitamur:vt vox indicat ſciendi gratia
Intercludo te.i.interiozibus claudo.
Intercludo te.i.iter tuū claudo ꝛ impedio
Incedere eſt ambulare cū faſtu ꝛ pompa.
Ambulare ſimpliciter pedibus ingredi
Impendere eſt quaſi ſupra caput in ruinā imminere
Impēdere penultima breui eſt quaſi dare.
Perpēdere eſt exacte ponderare ꝛ examinare.
Appēdere eſt ſuſpēdere ꝛ ad lucē ponderare
Intercenandū veni.i.dum eſſem in cena.
Inter agēdum dozmio.i.dum ſum in actione
Impono tibi onus.i.iniungo tibi onus
Impono tibi.i.decipio te vñ impoſtozes dicti
Inficiari ꝛ inficias ire.i.negare:ſic dicitur vt
Opem ferre ꝛ ſuppetias ferre pro auxiliari.
Indoles in pueris eſt ſignum future virtutis
Indoles etiam in malū accipitur.ſed raro
Iocus ꝛ iocari ꝓpꝛie ad verba tm̄ pertinent
Ludus ꝛ ludere ad facta.vt ludere pila
Iter facere eſt qđ imperiti dicit itinerare
Uiam facere eſt.vbi via non erat aperire.
Munire,viam eſt reijcere ꝛ repurgare.

Iter habere eſt iter aliquem eſſe facturum

¶ De littera L.

Labare aliq̄d eſt ruere et repente cadere.
Labi vō ē leuiter ſenſimq; deſcendere.
Laceſſo ꝓuoco qḋ ē in certamen vocare.
Plerūq; i bonū nō nūq; in malū accipit.
Latebre hoīm ꝓprie dicuntur.
Latibula vero ſunt ferarū. iſ q̄ſq; cōtunduntur.
Legere lr̄as legere libros notū eſt quid ſignificet.
Perlegere lr̄as eſt vſq; ad finē legere.
Eodē mō differunt vigilare. peruigilare
Negare pernegare: agere pagere ⁊ ſimilia.
Leges ſunt aut principis aut populi alicuius liberi.
Rogationes dicebant: q: populus rogabatur.
Leuo ⁊ alleuo eſt moleſtiā laboreq; extenuo
Subleuo ē auxiliū defenſionemq; preſto.
Littera in ſingulari eſt vnū elementū. vt a b.
Littere in plurali eſt epiſtola que mittitur.
Libertus ē qui de ſeruo liber factus eſt ſemꝑq; hꝫ relationē ad eū: cuius eſt libertus.
Libertinus idē ſignificat niſi q: eſt abſolutum
Libertas in loquēdo in bonū accipitur.
Licentia vero eſt cū quis libertate abutitur.
Libri ſunt in quos auctorū opera diuiduntur.
Volumina vero ſunt minora q̄ libri.
Ludicrū ſubſtantiue ē q̄dcunq; luſoriū opus vel
Ludicrus cra. crum. nō dicit Priſcia. ludicre.
Lucus ē ſilua nō cedua deo vel hoī cōſecrata.
Saltꝰ ē ſilua vbi pecudes hyemare aut eſtiuare ſolēt.
Nemora voluptatis cauſa cōſitat arte ſiue natura
Silua ē vbicūq; ſunt arbores cedue vel incedue.
Lues ē morbus in homies ſeuiens ⁊ pecora et agros.
Peſtis ē peſtilētia q̄ aut cito occidit aut cito abit.
Lubricus locus eſt in quo nequeas inſiſtere.
Lubrica ē anguilla q: nō pōt retineri facile
Lubrica etas in qua qui ſunt facile labuntur.
Luce ⁊ tenebris ꝓ die ac nocte accipimus. Sed prima luce ac primis tenebris eſt: principio diei ⁊ noctis prima die prima nocte reſpectu ſcōe dicitur.
Reperit ꝓ luci ꝓ luce. veſperi ⁊ veſpere ⁊ ruri ꝓ rure carthagini pro carthagine. Sꝫ Seruiꝰ vult hec nōia propria debere poni in datiuo.

¶ De littera. M.

Male de te ſentio: exiſtimo iudico nō errore ſentientis: ſed eius de quo ſentimus vitium deſignat.
Male audio ē malā famā hēo. i. īfamor.
Magni pui tāti quāti in gtō ſolū iūguntur cū illis verbis intereſt ⁊ refert. vt magni intereſt.
Cetera in ntō vel aduerbialiter vt plurimū intereſt.
Sex ꝓnōia in ablrō mea tua ſua nr̄a vr̄a ſua cuia.
Malleolus eſt in modū mallei roſtra habens aptus plantationi.
Sarmentum ē areſcatū qḋ igni reſeruatur
Palmes ē cum in vite frōdes vuaſq; habet
Marinū eſt qḋ in mari eſt vt piſcis marinus.
Maritimū ē qḋ iuxta mare ē vt vrbs maritima.
Tranſmarinū ē quod trās mare eſt: vt bellum tranſmarinum.
Meditari preter eā ſignificationē quā habet in ꝓprio ē etiā ad aliq̄d ſe exercere apud Vergiliū q̄ meditari eſt ſuauiter ⁊ dulce cantare.
Memoria teneo recte dr̄: nō memoriter teneo.
Memoriter recito memoriter ꝓnūcio nō memoria.
Memoria ⁊ memoriter cōplector. repeto recolo.
Memini ꝓ recordor gtō ⁊ actō iungitur.
Memini ꝓ mentionē facio gtō ⁊ ablrō cum de.
Meſſis tū ipſa meſſio eſtiū ſeges iam matura
Sementis eſt ſatio ſiue vt ita dicā ſeminatio.
Semen eſt qḋ in terram ſubactam iacitur

Merere ē mercede opari ⁊ in militia exerceri vñ meritoria taberna: quo ſine mercede nō ē aditus et meritorius puer q̄ mercede proſtratur libidini.
Meritoria puella nō dr̄ ſed meretrix q: meret
Mereo de te bene. i. beneficiū in te confero.
Mereo de te male. i. mala in te contuli.
Demereor amicos. i. beneficijs illos mihi obnoxios facio.
Emereor vnde eſt emeritus a labore ceſſare
Miniſterium in ſingulari ē miniſtri opa.
Miniſteria in plurali ꝓ miniſtris accipiuntur
Eodē mō differunt ſeruitiū ⁊ ſeruitia.
Mille in ſingulari ſubſtantiuum eſt. vt Cicero mille hoīm verſabatur ⁊ mille nūmum expenſum.
Milia vero in plurali ē ab eo qḋ eſt mille
Mille in plurali adiectiuū eſt vt mille viri.
Moratus ille dr̄ qui bonis moribus eſt preditus.
Morigeratꝰ ē obſeq̄ns ⁊ obediens a v̄bo morigeror.
Mollis hō in vituperationē dr̄. i. effeminatus
Molle opus in laudē. i. fabrefactū.
Moror te ⁊ maneo te. pro expecto te ſed poetice
Moror te. i. detineo te magis oratorium eſt
Maneo ꝓ eo qḋ futurū eſt. vt quid te manet exitus.
Munimenta ſunt munitiōes caſtrorū. vt vallū foſſa.
Monumenta ſunt ſepulchra ſtatue tituli littere
Murus eſt ambitus vrbis vel etiā caſtrorum.
Paries eſt ambitus ille domorū quo tecta fulciuntur.
Menia ⁊ muros ſignificant ⁊ vrbis edificia.
Mulier ea dr̄ q̄ corrupta eſt. Virgo q̄ integra. patit tū vtrunq; aliq̄n exceptionem.
Munus teſte paulo dr̄ qḋ dono mittitur.
Alio mō munus eſt onus: vnde immunitas dr̄
Munus p̄terea ē officiū vt militare munus.

¶ De littera N.

Natalis ⁊ natale ſubſtātiue ē dies natalicius. natales vero in plurali ſanguinis conditionem ſignificat.
Ne dicam ſubſtātiuo precedente. vult poſt ſe actm̄ vt Cicero crudelis caſtor ne dicam ſceleratum impium.
Secus aūt ſequente ſubſtantiuo vt dicamus Crudelis ne dicam ſceleratus ⁊ impius caſtor.
Necatus generalē habet ſignificationem.
Nectus nō dicit ſine certo genere mortis.
Nedū vno mō vtimur cū vtrāq; ſententiā vno claudimus verbo vt funderē ꝓ te ſanguinē. nedum pecuniā.
Altero cū ſuū vtriq; ſentētie verbū damus vt funderē ꝓ te ſanguinē nedū pecuniā crederē ſꝫ affirmādo qḋ eſt maioris momenti preponimus.
Negando vero contra qḋ ē maius poſtponimus.
Ne cum diphthongo pro valde accipitur
Ne producte accepta ꝓ nō. Ne correpte pro an.
Niſi quotiens ponit in principio: indicatiuū poſtulat
Alias vero etiā ſubiunctiuo iungi poteſt
Nihil ad ceſaris equitatū. i. nihil ad cōparationē ceſaris equitatus. Terentius. Nihil ad noſtrā. i. nihil ad cōparationem huius noſtre.
Non fallit. nō me preterit. nō me fugit. nō me capit. eſt non ignoro teſte Quintiliano.
Noualis inquit paulus eſt terra ꝓciſſa anno ceſſans.
Ager reſtibilis inquit Varro qḋ reſtituit.
Nunc aduerbiū tempus inſtans ſignificat.
Nunc etiā ſine temporis ſignificatione vſurpatur.
Cicero. Plura euenirēt ſi ad quietem integri iremus
Nunc onuſti cibo ⁊ vino ꝰ cōfuſa ⁊ perturbata cernimus
Nutare eſt male ſolidate mollis ruinam minari.
Titubare ē pedibus nō valentis inſiſtere.
Vacillare ē alterno motu inconſtantē eſſe
Nuncius ē q̄ nunciat ⁊ qḋ nunciat. Qḋ em̄ dicit Seruius nunciū eſſe qḋ nunciat nō eſt verum.

¶ De littera O.

Uocatiuo ⁊ acc͠o iungi pōt vt o me miſeꝝ o te felicē aliqñ ſupprimit̃ ſed in re leuio ri. vt dolem indoctū qui hec ignoret:
Obſeruo. i. cuſtodio a q̄ v̄bo ē obſuatio
Obſeruo id ē colo ⁊ veneror a quo eſt ob ſeruantia
Obeo legatione͂. i. exequor mun⁹ ⁊ officiuꝫ legatiōis.
Sic obeo mortem exequor officiū mortis ⁊ obeo nō addendo mortem ſic appeto mortem ⁊ oppeto deſun ctus vita ⁊ defunctus.
Obuio tibi ⁊ obuius tibi fio. obuium me tibi fero. ob uius tibi ſum. obuiā tibi pceſſi idē ſignificāt
Obſes eſt qui tradit̃ imperio alterius quaſi pignus.
Uas eſt qui eſt ſponſor alterius in capitis periculo.
Fideiuſſor ē qui ſpondet in cauſis leuioribus
Ocium eſt vacatio a labore. cui⁹ cōtrariū eſt negociū.
Ociū quoq̄ pro ſtudio litterario accipitur.
Occupare eſt locum tenere ⁊ vi capere: ⁊ etiam
Occupare qͦ dicunt preoccupare.
Odor notū eſt quid ſignificet in vtroq̄ numero
Odores in plurali numero ſunt odoramenta.
Officium eſt virtutis actio p̄ loco ⁊ tp̄e
Officium eſt beneficium ⁊ obſequium in amicos
Officium quoq̄ eſt magiſtratuū ⁊ aliaꝝ rerum
Officina eſt vbi opera fiunt vnde ſunt opifices.
Taberna eſt vbi op̄a vendunt̃: vnde tabernarij
Opera vt dicit vlpianus eſt diurnum officium
Opus eſt finis fructuſq̄ operevt opus Ouidij:
Operepreciū eſt fructuoſum ⁊ ad rem pertinens
Orare eſt verbis aliquā rem petere.
Exorare eſt orando et precibus aliq̄d impetrare.
Oriundus a roma. i. cuius maiores fuerunt romani.
Ortus rome. i. qui in vrbe roma natus eſt.
Ordo eſt digeſtio ⁊ ſuo cuiuſq̄ rei loco diſpoſitio
Series rerum quedam cōtinuata rei p̄greſſio.
Probatus ē qui caret patre p̄ſidioq̄ paterno
pupillus ē q̄ ſi caret patre ſed tantiſper dum eſt in ea etate cui dari cōſueuerunt tutores.
Orbus ē qui aliqua re chara priuatus eſt vt filijs.

¶ De littera P.

Paraſitus eſt qui ventris gratia nihil recu ſat ferre ⁊ omnia loquitur ad voluptatē imitantis eum.
Scurra eſt qui riſum ab audientibus ca ptat ſine differentia.
paſtio eſt ipſa paſcendi actio que ad pecudes p̄tinet.
paſtus hoī cōpetit ⁊ potius ad aīm pertinet.
pabulū eſt cibus pecorum qui ſine ſemine ē vt palea.
Eſca ⁊ hoīm eſt ⁊ quod captandis piſcibus ſubditur.
paſci pecudum eſt ⁊ conſtruitur cum accuſatiuo
Ueſci hoīm eſt ⁊ cōſtruit̃ cū ablatiuo.
partior idem eſt qͦ partes facio ⁊ diſtribuo
partio raro reperitur ſed impertio frequenter:
pacificatus ſum. i. pacem feci.
pacatus ſum in pace ſum vel ab armis receſſi.
placatus ſum ab indignatione ad lenitatem redij.
parem eſſe idem eſt qͦ ſufficere alicui operi.
par eſſe idem eſt qͦ eſſe cōueniens ⁊ decens.
paria facere eſt qͦ alibi omiſſum eſt cōpenſare.
patres inquit paulus vſq̄ ad tritauos p̄prie dici.
Qui ſupra tritauos ſunt maiores debere appellari.
Minores dicit Seruius nuncupari quotiens deficit nomē in poſteris. Sed potius dicendū ē eſſe maiores qui nos preceſſerunt. minores vero qui ſequunt̃.
penu cōtinentur que ad victum priuatuꝫ pertinent.
penariū eſt locus teſte Uarrone. vbi penu reponitur.
Cōmeatus dr̄ qui ad victum publicum pertinet.
pecus ſignificat omne animal quod ſub homie ex pa bulo terre paſcitur.

Significat etiā multitudinem pecudum.
Pergameni ab oppido qͦ eſt pergamus
Bergomenſes a Bergomo gallie ciſalpine oppido.
Per in cōpoſitiōe cū nōie poſitiuo iungitur
Quam v̄o ſuplatiuo vt p̄doctus q̄ doctiſſimus
Perq̄ v̄o poſitiuo. vt perq̄ doctus homo.
Quam p̄ quantum ſemper poſitiuo adiungitur
Per aliquando in malum accipitur vt p̄iurus p̄fidus
Aliqñ accipit̃ quaſi p̄ mediū vt perſpicuus
Pre idē ſignificat ſed cū alijs dictionibus iungitur q̄ per vt preclarus predulcis predulces.
Perinde valt poſt ſe acſi vel atq̄ vt fac p̄inde acſi tua res eſſet vel atq̄ tua res eſſet.
Proinde idem eſt qͦ ideo vel ideoq̄
Subinde accipitur p̄ inde ſtatim vel identidem.
Petere ⁊ in bonum ⁊ in malū accipitur
Poſco ē proprie rem debitam ⁊ honeſtam peto.
Poſtulo eſt quodāmodo requiro vt res poſtulat.
Expoſtulo eſt cū querela amici officium deſidero.
Flagito eſt vehementer ⁊ importune poſtulo
Perſequor ⁊ in bonā partē ⁊ in malā accipitur
Proſequor ablatiuo iungit̃. vt p̄ſequor te oculis.
Peculium ē quicquid labore noſtro comparatur.
Peculatus eſt furtū reꝝ ad rempublicaꝫ pertinentiū
Sacrilegium eſt furtum reꝝ ſacrarum
Pellex eſt que cū eo qui eſt vxoratus miſcetur.
Palaca eſt cōcubina eius qui nō habet vxorem
Pluit caret ſuppoſito ⁊ cōſtruitur cū ablatiuo.
Ningit tonat ſerenat ⁊ ſimilia vtrunq̄ reſpuunt.
Plura poſſunt eſſe duo ⁊ nō eſt nomē cōparatiuum
Cōplura duo eſſe nō poſſunt ⁊ nō eſt cōparatiuum.
Plerīq̄ mō maximāp̄tē ſignificat mō nōnulli.
Porro licet eiuſdē ſignificatiōis ſit cuius vero aūt hec ſemp̄ poſtponunt̃ illud pōt etiā preponi.
Pondo teſte Phoca ſingulari numero caret dicimus tñ duo tria pondo nō bina terna pondo.
Potior cū hoc nōie res in plurali grō iungit̃. cū alijs vero nōibus frequētius ablt̃ō copulatur.
Potus vini aque lactis ⁊ ſimiliū recte dicitur.
Potio datur egrotanti qͦ grece pharmacum dicitur.
Pompa ē ſpectaculum in proſperis rebus et aduerſis
Spectaculum v̄o eſt qͦ ſpectatur et ipſa ſpectatio.
Locus etiā vnde ſpectamus ſpectaculum dicitur.
Proteruus procax ⁊ petulans aliud alio magis increſcit tam in factis q̄ in dictis ſignificatq̄ quandā laſci uiam libidineꝫq̄ ⁊ impudentiam.
Preſens non mō quod eſt huius temporis ſed alterius vt Horatius
Preſens in tempus omittat.
Preſens q̄ ſubditus ē ⁊ non dilatus in tempus. vnde preſentiſſimū periculū ⁊ preſentaneū remedium.
Preeſſe eſt rei adminiſtrāde prepoſitū eſſe ab hoc ſit preſens quod a verbi ſignificatiōe receſſit.
Preſidere eſt ad opem preſtandā preeſſe a quo ſit pre ſes ſicut a deſideo deſes a reſideo reſes.
Preſidium eſt precipuum auxilium.
Subſidium eſt quod in auxilium ſuccedit.
Preſtare preter eā ſignificationē quā pre ſe fert ſigni ficat etiā p̄hibere ne alicui fiat incōmodum
Pridie et poſtridie genitiuo ſeruiunt et accuſatiuo vt pridie nonarum decembriū ⁊ pridie nonas.
Procul apud quoſdam auctores accuſatiuo ſeruit vt Curtius procul vrbem ⁊c.
Primus vocaui te ad tempus referri debet.
Prior vocaui te ad p̄ſonam potius refert̃. eſtq̄ inter duo ſicut primus inter plura: vt ego prior q̄ tu veni domū ⁊ ego primus olim veni.
Eadē rō eſt de poſterior poſterius ⁊ poſtremus.
Pre me fero eſt dicto vel facto qualem opinionem ha beam quaſi ipſa fronte conſiteri. In eadem ſignifica

tione ſunt pre me duco pre me gero.
Priſca ſunt q̄ ſuperioribus ſeculis fuerunt
Priſtina ſunt q̄ fuerunt prioribus annis.
Probrum idem eſt qd̄ dedecus ⁊ ignominia
Opprobriū eſt aliq̄n facto ſed frequentius dicto.
Pulſare eſt graui ⁊ vehementi ictu cedere.
Verberare eſt cedere inſtrumento longo ⁊ exili.
Preuaricatores ſunt qui cum aduerſarijs donant
Tergiuerſatores q̄ in totū ab accuſatione deſiſtunt.

¶ De littera. Q.

Quando ⁊ q̄nquidē idē eſt qd̄ quoniā.
Quaten' idē ſignificabat Quintil. ſcdo.
Cice. t\~n quaten' pro inquantū vtitur.
Queſtus ī plurali p q̄rela q̄ro q̄reris.
Queſtus ēt in ſingulari ſig\~at lucrū nū mariū. deriuaturq; a v\~bo q̄ro queris.
Quidē vno mō accipit̄ ad diſtinguēdū res qd̄ greci nimium faciūt. vt alius q̄dem bonus alius vero non
Altero modo p exceptionē illius. qd̄ affirmes. vt
Quintilianus torquebis q̄dē filiū: ſed fatebit̄ mater.
Tertio mō ponit̄ ꝯplectiue nō ſequēte ei' aduerſatiua
Quin modo pro quinetiā ſiue atq; etiā accipitur
Quin pro vt nō deſiderat ſubiunctiuū. vt quin adeas.
Quin pro cur nō ſemp interrogat p indicatiuum
Quid ſubſtantiuū eſt. vt quid negocij eſt tibi.
Quod adiectiuū. vt qd̄ negocij eſt tibi
Quiſq; cū ſuplatiuo cōſtruit̄. vt optim' quiſq;
Cunctus ⁊ oīs poſitiuo iungit̄. vt cuncti ſapiētes
Oēs docti. At vero oīs cōparatiuo additur.
Que vero ſuperlatiuo carēt etiā cū quiſq; iunguntur
Quotus quiſq; ſemp interrogatiue accipitur

¶ De littera. R.

Regini ex oppido calabrie rhegio dicu
Regienſes ex regio gallie ciſalpine regio
Retulit pōpeius ad ſenatum. i. cōſultationem poſuit.
Refero tibi beneficiū. i. cōfiteor me accepiſſe.
Rixa vt dicit Vlpia. pōt eſſe inter duos
Turba vero in multitudine ⁊ cetu hoīm tantum

¶ De littera. S.

Saluber cib'. ſaluber aer ē ſanitatē pferēs.
Sanus hō. Sanū caput eſt ſanitatē hn̄s
Satiare ad oēs ſenſus ptinet: atq; etiam ad animum.
Saturare ad vnū guſtum ptinet tantum
Salio vnde ſaltus deducitur: eſt ſaltum facere
Salto vnde ſaltatio fit: eſt tripudium facere.
Scilicet et videlicet idē ſignificare videntur qd̄ certe.
Sed per amaritudinem quandā cū deriſu mixtam.
Recentiores vtuntur expoſitiue his particulis.
Sciens feci ignorans feci. i. cū faciebā ſciui me facere ⁊ cum ignorabā ſciui me ignorare. Scienter feci ignoranter feci. i. cū ſcientia vel ignorantia feci.
Secundum particula notum eſt quid ſignificet.
Secundum preterea accipitur p iuxta ⁊ poſt
Secundum etiā p eo quod eſt pro. vt ſecundū me iudicatū eſt. i. pro me ſententia eſt lata
Senecta ⁊ ſenectus vtraq; eſt ſenilis etas.
Iuuentus non modo etas: ſed multitudo iuuenū eſt
Sin pro ſi nunq̄ in prima parte collocatur: ſed in ſecunda cum preceſſit ſi igitur ſin ſed ſi.
Syncerus vt dicit Donatus ē ſine cera vt mel ſimplex ſed potius dicendum eſt ſyncerus. i. integer ⁊ incorruptus quaſi cum ſera ⁊ nulla parte fraudatum.
Situs dicit Priſci. ē negligentia ſed potius eſt ſordes illa ⁊ illuuies domus diu nō repurgate.
Solus ⁊ vnus inter omnia adiectiua que ſunt ſupla tiua gtō plurali iunguntur. vt ſolus omnium.
Stare eſt nō ire in ijs que eunt ſine pedib' vt nauis.
Stant que recta ſunt q̄ſdiu nō cadunt. vt ſtat turris.
Stant quedā ſi nō eunt: cum ire poſſunt vt equus hō
Sedere in hominibus notum eſt quomodo ſit.
Sidere eſt peſſum ire deorſumq; deſcendere.
Sto verbū abſolutū eſt. Siſto actiuum. vt Vergi. Siſte gradum. vtrūq; habet ſupinū ſtatum.
Stelle inq̄t Macrobi' ſunt ſingulares vt erratice.
Sydera conſtant multarum compoſitione vt aries.
Aſtrum eſt ſignum ex ſtellis coactum quod nos dicimus ſydus que differentia non obſeruatur.
Super contiguitatē ſignificat vt ſedeo ſuper lapidē.
Supra ſpacij interpoſitionē: vt nubes pēdēt ſupra nos
Suffragia ſunt voces q̄ dant̄ in electione vnde ſuffragari pro auxiliari plerumq; inuenitur.

¶ De littera T.

Tantū abeſt poſt ſe hʒ vt aut ſemel: vt Cic. tantū abeſt ab officio vt nihil officio poſſis magis eē ꝯtrariū. aut bis vt idē tn̄ abeſt vt aliquā bonā grām q̄ſiſſe videar. vt multas ēt ſimultates ſubeūdas intelligam.
Tanti ⁊ quāti ⁊ ab eis cōpoſita tantidē et quātiliber. quātiuiſq; totidem pluris ⁊ minoris iūgunt̄ his verbis emo. venundo. veneo. mereor. cōparo. eſtimo. taxo liceor addico diſtraho metior conduco loco fenero paciſcor pāgo cōdēno poſtulo ⁊ ſimilibus verbis.
Tenus ſemper poſtponitur atq; in ſingulari cū ablrō tantū in plurali etiā cū gtō. vt Vergi.
Crurū tenus a mento palearia pendent.
Thebani a thebis que eſt vrbs in boetia inſignis.
Thebeus a thebe vrbe antiquiſſima in egypto
Timeo te. i. tanq̄ inimicum metuo te.
Timeo tibi. metuo tibi tanq̄ amico.
Traſicio exercitum. i. trans mare. trans mōtes. trās flumen duco.
Traſicio mare. i. tranſeo.
Triclinium a tribus toris menſiſve appellatū eſt
Anſa eſt grece. quam latini atriū appellant.
Tollo aliquādo pro capio. vt ſuſtuli filium
Tollo aliquādo pro educo accipi ſolet.

¶ De littera V.

Valde poſitiuo ⁊ verbo iūgitur: ſed non longe: vt valde doctus: valde legit. non longe doctus. longe legit nec valde ditior. valde ditiſſimus.
Venio in ſuſpitionē ſemper accipitur paſſiue: vt veni in obliuionem. veni in vituperationem etiam paſſiue:
Veni in opinionem actiue ⁊ paſſiue ſolet accipi.
Vector vnum ex verbalibus in or paſſionem ſignificat. i. eum qui vehitur aliquando qui vehit.
Venale ſignificat rem venditioni expoſitam.
Vendibile quod cito vendi poteſt.
Vendico vt ſic dicam: eſt approprio et meū dico
Vendico eſt vlciſcor. aliquando ab iniuria defendo
Ventitare eſt frequenter venire.
Aduentare eſt proximum eſſe vt veniat:
Verſicoloria dicuntur que natiuum colorem mutāt.
Coloria que colorem habent natiuum.
Vicus vrbis eſt pars
Vicus paganus muris caret.
Caſtellum eſt quod muris cinctum eſt.
Oppidum eſt omnis vrbs preter Romam.
Vic' appellatiōe cōtinēt̄ hoī neceſſaria ad vitā.
Penus eſt quo homines veſcuntur.
Vltro citroq; ad dicta ⁊ facta refertur.
Vſurpare eſt vti tum dicto tum facto.
Vt pro vtpote ſiue quippe ſequenti relatiuo.
Quintilianus. non dānō vt qui dixerim eſſe in omnibus vtilitatis aliquid.

¶ Finis.

¶ Ex Nonio Marcello.
Perire leuius eſt ⁊ habet inuentionis ſpē de.
Interire eſt funditus ⁊ ſine ſpe perire.
Alere eſt victu tpali vitam ſuſtinere.
Educare aūt ad ſatietatē perpetuā educere.
Horrendū eſt qđ eſt terrum atq; euitabile
Horridū eſt plerumq; extans ⁊ prominens.
Meretrix honeſtioris loci eſt ⁊ queſtus.
Proſtibula qđ proſtat oībus die noctuq;
Genitrix q̄ ſemper genuit nuncupatur.
Mater vero aliqñ pro nutrice ponitur.
Pudet ad verecundiā pertinere videtur.
Piget vero ad penitentiā potius refertur.
Oſculū ab ore dicitur ⁊ honeſta res eſſe poteſt.
Suauiū a ſuauitate ⁊ eſt voluptatis.
Sacrificare eſt ſacrificio veniam petere.
Litare eſt ꝓpiciare ⁊ votum impetrare.
Expleri eſt tantummodo plenum eſſe.
Satiari vero eſt ſupra modū ſaturū eſſe.
Arcus p c ſuſpenſus appellatur fornix.
Arquus p q non niſi in celo: quē irim dixerunt.
Fors eſt caſus tpalis. Fortuna dea ipſa eſt.
Ferus eſt ſeuus. Ferox vero fortis eſt.
Fauſtū a fauendo dictū eſt pſperum ⁊ ꝓpiciū
Feſtū vero ſolēniter letum ⁊ feriatum.
Animus eſt quo ſapimꝰ. Aīa vero qua viuimus
Vultus eſt voluntas. q̄ pro motu animi in facie oſtēditur. Fera eſt oris ſpecies.
Muſſare holm eſt occultē: ⁊ preſſa voce loquentium.
Murmurare maioris ſoni eſt ⁊ primi ad tumultum.
Fora gñe neutro iudicioꝝ ⁊ litium ſedes eſt.
Fori in gñe maſculino ſpacia in nauibus aperta.
Peritū eſſe plus eſt q̄ doctū eſſe.
Vrbis appellatiōe edificia continentur.
Ciuitatis noīe incole ſolū intelliguntur
Portentū qđ portendat ⁊ aliqđ iam apportet.
Prodigiū ſemꝑ peſſimū eſt quaſi porro adigendū.
Iniuria leuior res eſt. Contumelia vero grauior.
Fulmen eſt telū ipſum qđ iacitur.
Fulgur ignis q̄ coruſcat e fulmine.
Vnde fulgetra etiā dicitur fulgor.
Iurgiū eſt diſſentio inter beniuolos ⁊ ꝓpinquos
Lis appellat̄ diſſentio inter inimicos.
Audacia temeritas eſt. Audētia fortitudinis.
Merx ⁊ mercatura hoc diſtant q̄ merx eſt ſpēs iſta.
Mercatura actus. Mercatus locus ipſe.
Peius eſt a malo. Deterius vero a bono
Circus eſt planicies rotūda vndicircuitu.
Globus ſoliditas vndecūq; rotunda vt ſpera.
Preda eſt corpora ipſaꝝ rerum q̄ capiuntur.
Manubie vero pecunie ex preda vendita.
Peruicacia eſt interdū bonarū rerum pſeuerantia
Pertinacia vero ſemꝑ in malū accipitur.
Moroſi dicunt̄ q̄ ſunt peruerſis moribus
Morati bonis moribus prediti.
Vegetū eſt incolume. Vergens vero forte.
Profiteri voluntatis eſt. Confiteri neceſſitatis eſt.
Vlcus eſt recta ⁊ clauſa malignitas. Vulnus hians.
Turpe leuior res eſt. Fedū vero grauior.
Dignitas proprie virorū eſt. Venuſtas feminarum.
Deſpicere grauius eſt q̄ contemnere.
Cupiditas leuior q̄dam res q̄ cupido.
Emulatio leuiorē admittit. Imitatio ſimplex eſt.
Meminiſſe olm eſt animantiū vt dicit Ariſtoteles.
In memoria reducere ſolius hoīs eſt.
Auarus nō caret reprehenſione. Auidus carere pōt.
¶ Ex Seruio in buccolica Vergilij.
Patulū eſt qđ ſemꝑ apertū eſt: vt aures.
Patens qđ viciſſim aperit̄ clauditurq;: vt oculi.
Eger ⁊ corpore ⁊ aīo recte dicitur.
Egrotus ⁊ egrotare ad corpus tm̄ pertinet.
Septa locus erat comitiorū in campo martio.
Ouilia ſunt vbi oues ſtabulant̄ ſ; Ver. ſeptū ꝑ ouili
Lucanus ouile pro ſepto poſuit.
Labra viroꝝ ſunt. Labia feminarū. Labella delitiarum: q̄ differētia Seruio nō placet.
Nuces ſunt fetus arboꝝ corticeſ duros habentes
Poma ſunt fetus hñtes cutem molliorem
De in cōpoſitione aliqñ auget. vt deamo. ⁊c.
Aliqñ vero minuit vt demens deſipio.
Mulctra eſt tps quo pecudes mulgeri debent.
Mulctrariū eſt vas ipm in quo lac excipitur
Frondere ad arbores ſteriles ptinet. vt alnos.
Parturire ad feraces. vt piros. prunos. ceraſos.
Amamus pares amicos atq; etiā inferiores.
Colimus aūt ⁊ obſeruamus amicos potentiores
Timidus eſt q̄ ſemꝑ ⁊ quaſi natura timet.
Timens: q̄ ad tps ⁊ ex cauſa formidat.
Sinus prima breui eſt gremiū ⁊ maris ambitus
Sinū prima longa genus quoddā eſt vaſis.
Quieſco verbū abſolutū eſt. a labore ceſſo.
Quieſco verbū actiuū eſt quieſcere facio.
Humidū eſt qđ extrinſecus habet humorem.
Vuidū eſt q̄ intra habet humorem
Driades nymphe ſunt q̄ inter arbores habitant.
Hamadriades q̄ cū arboribus oriunt̄ ⁊ pereunt.
Oreades q̄ in montibus agunt ab oros mons.
¶ Ex Seruio in Georgica Verg.
Frumēta ſunt oīa q̄ ex ſe mittunt ariſtas.
Far eſt ſpecies frumenti: qđ ſcandia dicitur.
Legumina ſunt q̄ radicitus a terra euelluntur.
Raſtra ſunt q̄bus terra eraditur ab agricolis
Marre q̄bus glebe grādiores occantur.
Sarculi bidētes. Ligones q̄bus terra paſtinatur
Cominus dicit̄ aliqđ fieri. quaſi cū manibus.
Eminus a longe: quaſi extra manus.
Medico te ⁊ medicor te cū accuſatiuo iungitur
Medico tibi cū datiuo cōſtruitur.
Deducere riuos: eſt ex agro ꝑ emiſſarium ſiccare.
Inducere riuos in agrū: eſt irrigare.
Aſia prima breui eſt tertia pars orbis terre
Aſia prima longa eſt palus minoris aſie.
Ceraſus eſt arbor quā Lucillius ex ponto vexit.
Cornus euſdē ſpēi eſt. niſi q̄ habet poma dura.
Plante ſunt circuli ⁊ talee rapti de arboribus.
Plantaria q̄ ex ſeminibꝰ nata cū terra trāſferunt̄.
Generatim diſſerendū eſt. i. ꝑ ſingula genera.
Gñaliter diſſeremus. i. ſcimus omnia.
Sulcus eſt tenuis ⁊ nō multū in terra impreſſus
Scrobs eſt foſſa terre in profundū dimiſſa.
Botryo vua eſt ſignificatq; latine vuam.
Racemus eſt pars botrionis vulgo dicitur gaio.
Olea eſt arbor ipſa vñ oleum deducitur.
Oliua vero fructus quo trahitur oleum.
Carcer numero ſingulari eſt vbi noxij cuſtodiuntur.
Carceres ſun repagula equoꝝ dicti ab arcendo.
Pernix modo velocē ſignificat. vt pniabus alis.
Modo pſeuerans vt pernicis vxor apuli.
Barba in ſingulari hoīm eſt.
Barbe in plurali quadrupedū vt hircorum.
¶ De noībus magiſtratuū Romanorū
Ex romulus olim primꝰ a regēdo dictus ſenatores a ſenectute appellari vel a ſinēdo: q2 magiſtratibꝰ nō plꝰ licebat q̄ ſenatus ſinebat.
Tribunus celerū regi proximꝰ erat ⁊ trecētis militibꝰ ad regis. continuā cuſtodiā preerat.
Celeres aūt a celeritate dicti ſunt.
Prefectꝰ vrbis q̄ cuſtodie vrbis ꝓpoſitus erat.
Queſtores. qui erant erario pfecti erant ⁊ ſumptibus publicis: interrex: qui q̄ndiu reſp. rege aut conſule ca-

rebat vicem regis vel conſulis gerebat.
¶ Conſules annuum magiſtratum habebant. Sed ne duplicata regia poteſtas videretur: in cuius locum cōſules ſucceſſerant. alternis vicibus imperabant.
Dictator extra ordinariū magiſtratū habebat nec vltra ſex mēſes extēdi poterat: nec appellari ab eo poterat ⁊ omnibus magiſtratibus preerat.
Magiſter equitū dictatori proximus: ⁊ equitibus regendis preferebatur.
Tribunus plebis defenſor plebis erat contra ſenatū ⁊ conſules ne vis aliqua in plebē aut vis afferretur et equa in ciuitate. aut maior libertas eſſet
Decēuiri oībus vrbis magiſtratibus ꝑ annū ſublatis legū cōdendarum cā ⁊ iudiciorum ferendorum decē nūero ꝯſtituti ſenatuſcōſulto ⁊ ppli cōſenſu fuerūt ⁊ pro ceteris magiſtratibus officia oīa obibant.
¶ Cenſores duo tñ moribus ciuitatis preerāt ⁊ luſtris condendis qui totam ciuitatē ſequēte populo cum publica precatione ambibant ſcriba cenſoris preeunte et carmen cantāte. vt dij rempub. meliorē ampliorēq̄ redderent. ¶ Cenſebatur etiam: quot milia ciuium Romanorum eſſent illo luſtro.
Pretores vrbani qui legibus moderandis ⁊ iudicum ſententijs corrigendis in vrbe preerāt. Sex lictores eos precedebant: ⁊ erant conſulibus dignitate proximi
Pretores peregrini in vrbe ideo cōſtituti erant: vt peregrinis inter ſe diſceptantibus ius redderent. quod pretor vrbanus nō poterat ſufficere.
Pretores prouinciales cū imperio in prouincias regēdas conſeruandaſq̄ mittebantur.
Imperatores exercitui preerāt ⁊ ſinguli aliqua re geſta vel ab exercitu vel a ſenatu hoc noīe appellati.
Tribuni militum exercitus patroni erant. quales Tribuni plebis in vrbe pro plebe.
Legati erant ⁊ q̄ ducib' exercitus a ſenatu dabanť nō ſolū adiutores ſꝫ cuſtodes etiā ⁊ aliquando ſuaſores rerum adducē gerēdarum. ita vt nihil ipſis ignaris a duce gereretur.
Aediles curules erant qui edibus publicis ac tēplis preerant ac ludis. Ediles ab edibus curules a ſella curuli qua vehebantur dicti.
Triumuiri preerant incendijs nocturnis ⁊ excubijs. Item reis puniendis ⁊ carceribus.
Proconſules cū imperio conſulari loco conſulum prouinciam mittebantur.
Preſides qui ceteris magiſtratibus preerāt. ⁊ erat cōmune magiſtratus nomen: qui ceteris preerat.
Prefecti vigilum publicis incendijs preerant
Sed prefecti vrbis poteſtates inferiores.
Prefecti pretorio qui legum condendarum poteſtatem habebant. dummodo gñalibus nō cōtrarie eſſent nec ab eis appellari licebat. Pōtifices maximi nō ad publicos magiſtratus ſed ad regionē ptinebāt ⁊ ceteris preerāt. nec poterat niſi vnus eſſe qui templo veſte cuſtodie palladij vna cū ſacerdote maximo preerat.
Pater patratus ſacerdotibus fecialibus preerat.
Sacerdotes feciales federibus faciēdis preerant.
Rex ſacramentorum pōtifici maximo ſubijciebať: cū enī a regibus ſacra ꝯſtituta eſſent. ne oīno religio illa extincta videreť. delectus eſt vnus quo rex ſacramētorum diceretur. ſed ne regiā dignitatē vſurparet appellatione regis pontifici maiori ſubiectus erat.
Sacerdotes ſalij a ſaltando dicti ꝯſtituti a Numa pōpilio duodecim numero fuerunt.
Magiſter ſaliorum erat qui ſacerdotibus ſalijs preerat
Sacerdotes flamines a floſculo lane dicti. quē preeminentie cauſa ſuper apicem ferebant.

¶ Eiuſdem Antonij Nebriſſenſis De nominibus numeralibus.

Nihil eſt in hac vita mortali magis neceſſariū cognitu. ⁊ qđ minus a noſtri ſeculi hoībus ſciať: ꝙ tria illa in quibus ſator rerum idemq̄ mundi arbiter oīa diſponit. Oīa inq̄t in mēſura numero ⁊ pondere diſpoſuiſti. Omitto nunc pondus ⁊ menſurā: ſine q̄bus multe artes atq̄ in p̄mis medicamētaria: immo neq̄ ipſa hoīm ſocietas quā ciuitatē appellamus cōſtare poteſt breui nāq̄ his de rebus tradituri ſumus certā rōnem etati nr̄e ꝙ̄tū ego exiſtimo incognitā. venio ad numeros in quos pōdera ipſa ⁊ mēſure referunť: quot' quiſq̄ nouit latine nūeros ſuis ꝓprijs vocabulis appellare: poſtq̄ a primis illis infantib' etiā notis diſceſſerit. Refert Ariſto. in pblematis eē quaſdā natiōes adeo īmanes ⁊ barbaras vt neſciāt cōputare vltra numerum quaternariū. qđ ſi ego mōſtrauero eos q̄ vulgo habeanť ſapiētes neſcire q̄do latine dicāt. Tres letras tuias recepi en vndia ⁊ cada quatro dias recibo dos q̄ de alos frales que andā enparaiados de dos en dos cada quatro buenos. Et hoc intra nūeros illis notos quid ſit tranſgrediamur denariū. qđ ſit centenariū. quid ſit millenariū. qđ ſit millionē. Sed cū mihi ſemꝑ fuerit in aīo ꝓ virili hiſpanis meis opē ferre in his potiſſimū q̄bus maiorē in modū opus eſt libuit hoc ī loco diſponere in pria ſerie noīa nūeralia atq̄ e regiōe ſcđo in loco noīa ex nūeralibus diuidua ſiue diſtributiua. tertio noīa ordinaria: quarto aduerbia numeralia. Secutiq̄ ſumus in hac parte tū vſum doctiſſimorum: tum rationē: tum etiam ꝓprietatē. Poſuimus vero nūeros explicitos vſq̄ ad triginta. ceteros vero collegimus in decuplatiōes tantū ex quibus et ſimplicis poſſumus componere medios quēadmodū fecimus a viginti ⁊ triginta. Prohibemus autem viginti bis ⁊ viginti ter ⁊ ſimilia: ꝙ ceteros authores ſecuti in cōmentatiōibus noſtris dici nō poſſe putabam' ꝓpterea ꝙ viginti bis potius quadries et viginti ter ſexagies deſignant ⁊ alia ad hunc modū. Preterea vltra centum nō poſſumus dicere centies bis ſed dicimus centū duo ⁊ centū bini ⁊ centeſimuſſecundus. ꝓpterea ꝙ cētiēs bis potius ſignificat ducēties ⁊ cēties ter trecenties ⁊ ſimiliter deinceps. Itaq̄ rationē ſecuti potius dicendū eſſe crediderim cēties ⁊ bis cēties ⁊ ter aut bis ſupra centies et ter ſupra cēties ⁊c. Aduertendū tñ antiquiores poſt centū milia potius ꝯſueuiſſe dicere bis centū milia ter centū milia q̄ter cētū milia q̄ ducēta q̄dragınta milia. Et ꝓ eo qđ nos dicimus vn cuēto: decies centū milia: dos cuētos. vicies cētū milia et deinceps eodē mō. Illud q̄ꝫ ē aliquando aduertēdū ꝙ interrogāti quot paſcet ceruos q̄t poſſidet agri iugera. rñdendū eſt ꝑ noīa numeralia: puta decē centū. Interroganti ṽo quot dētes habent hoīes reſpōdendū eſt ꝑ noīa diuidua ſiue diſtributiua: puta āte res binos. caninos q̄ternos. primores octones. molares vicenos. Nā ſi dixeris ſimpliciter: ꝙ hoīes habent duos aut quattuor aut octo aut viginti dētes nō dixiſti: qđ volebas. Interroganti vero per quotus a. um. rñdendū eſt ꝑ noīa ordinalia: vt quotus ſedet in eccleſia cātor ab epiſcopo: rñdendū eſt terti' aut q̄rtus: aut quotam partē habent clerici ex frugibus rñdendū eſt decimā id eſt vnā aliquam ex decem.
Sūt ⁊ alie denoīatiōes a noībus nūeralibus q̄ dicuntur multiplicia. vt duplus triplus q̄druplus q̄ncuplus ſexcupl' ſeptuplus octupl' nonuplus decuplus quattuordecuplus quindecuplus ſexdecuplus cēteculplus.
¶ Cetera vero multiplicia cum nō habent ꝓpria noīa ꝑ que poſſunt deſignari. circūloquimur ea per numeralia ⁊ ablatiuū huius nominis tantus a. um. vt ſi dixeris qui ſurripuerit ſimplū luet viginti tanto: aut mille tanto: aut mille quingenta tanto.

Et eodē mō de multiplicib⁹ illis q̄ ſignificāt plicaturā. vt duplex. triplex. q̄drup lex. q̄ntuplex. ſextuplex. ſeptuplex. octuplex. nonuplex. decuplex. vndecuplex. duodecuplex tredecuplex q̄ttuordecuplex q̄ndecuplex ſexdecuplex: cētecuplex. vt Hor. ꝯtra quē duplici pāno patiētia velat. Triplices ꝗ. ⁊ q̄ntuplices tabellas apd̄ Martia. legim⁹ ⁊ apd̄ Oui. Surgit ad hos clipei dñs ſeptēplicis aiax. vbi nō poſſis dicere duplus. triplus. q̄druplus. quīcupl⁹. ſeptuplus. Nā qd̄ Perſi⁹ dixit. rē duplicat feci iā triplex. ⁊ Iuue. qui triplicē vſurā pſtare paratus manifeſtū eſt ꝑ triplo poſuiſſe.

Sunt ⁊ alia diuerſaꝝ ſignificationū noīa a nūeralibus cōpoſita ⁊ deriuata: q̄ vltra certos nūeros nō ꝓcedunt vt biduo triduo quatriduo. ſed non dicimus quinquiduo ſexiduo ⁊c.

Biennio. triennio. quadriennio. quinquēnio. ſexēnio: ſeptennio. decennio. centennio: ſed non dicimus octennio. nouennio. decennio ⁊c.

Nudiuſtertius. nudiuſquartus ⁊ Plautus nudiuſquintus nudiuſſextus. ⁊ Cicero nudiſtertiuſdecimus cetera exemplo carent.

Bimus a. um. trimus a. um. quadrimus a. um. et denomiatiua ab illis bimatus us. trimatus us. quadrimatus us. cetera non leguntur.

Et aduerbia bifariam. trifariam. quadrifariam. omnifariam. multifariam. plurifariam. ſed non dicimus quinquifariam. ſexifariam ⁊c.

Sunt ⁊ alia noīa nūeralia numeroꝝ triplicatiua q̄ nō reperiunt niſi a cert[is] nūeris hec fere binio onis ꝓ eo qd̄ ē bis. duo bis hoc eſt octo. ternio onis. ꝓ ter. tria ter. hoc eſt nouē: quaternio onis ꝓ q̄ter quattuor quater hoc eſt q̄ttuor ⁊ ſexaginta. quinio onis. ꝓ q̄nquies quinq̄ q̄nquies hoc eſt centū vigintiquinq̄ ⁊c. eodē mō poſſent ex ꝓportiōe formari. ſed nō legi niſi hec ſupiora ⁊ qd̄ ſuſpicor milionē dicitū quē vulgus hiſpanie appellat milion hoc eſt milies mille milies.

Sunt q̄ alia noīa a diuiduis deriuata q̄ ſignificāt illū numeꝝ ad quem pertinent habere. vt ſingularis vel ſingularis qd̄ vnū continet. binarius qd̄ duo. ternarius quod tria. quaternarius quod quattuor. quinarius quod quinq̄. ſenari⁹ qd̄ ſex. ſeptenarius qd̄ ſeptē. octonarius qd̄ octo. nouenarius qd̄ nouē. denarius qd̄ decē. vndenarius quod vndecim. duodenarius qd̄ duodecim. tredenari⁹ qd̄ tredecim. quattuordenarius quod quattuordecim. q̄ndenarius quod quindecim. vicenarius quod viginti. tricenarius quod triginta. quadragenarius quod quadraginta. quinquagenarius quod quinquaginta. ſexagenarius quod ſexaginta. ſeptuagenarius quod ſeptuaginta. octogenarius quod octoginta. nonagenarius. quod nonaginta. centenari⁹ quod centū. millenarius quod mille. vt numerus binarius continet duo. ſexagenarius ſenex qui habet. i. vixit annos ſexaginta. Sunt preterea quedā ab ordinalibus denominata. que ſignificant illum ordinem pertinere aut eſſe ex illo ordine vt ſecundanus miles qui eſt ex ſcd̄a legione. octauanus ex octaua. decuman⁹ ex decima. ⁊ decumana porta in caſtris. et eſt decumanū apud Lucilium. et decumanum frumentum quod ex decimis ſoluitur. Terciana quoq̄ febris que die tertio contingit. ⁊ quartana que quarto. ⁊ ab his rurſus denolatiua. vt tertianarius ⁊ quartanarius. ⁊ alia eodem modo.

Numeralia.	Diuidua.	Ordinalia	Aduerbia
			Semel;
Unus vna vnum.	Singuli e. a.	Primus a. um:	Bis.
Duo due duo	Bini e. a.	Secundus a. um.	Ter
Tres tria.	Terni e. a.	Tertius a. um.	Quater
Quattuor	Quaterni e. a.	Quartus a. um.	Quinquies.
Quinq̄	Quini e. a.	Quintus a. um.	Sexties
Sex	Seni e. a.	Sextus a. um.	Septies
Septem	Septeni e. a.	Septimus a. um.	Octies
Octo	Octeni e. a.	Octauus a. um.	Nouies
Nouem	Noueni e. a.	Nonus a. um.	Decies
Decem	Deni e. a.	Decimus a. um.	Undecies
Undecim	Undeni e. a.	Undecimus a. um.	Duodecies
Duodecim;	Duodeni e. a.	Duodecimus a. um.	Tredecies
Tredecim	Tredeni e. a.	Tredecimus a. um.	Quattuordecies
Quattuordecim.	Quattuordeni e. a.	Quartuſdecimus a. um.	Quindecies
Quindecim	Quindeni e. a.	Quintuſdecimus a. um.	Sedecies
Sedecim	Sedeni. e. a:	Sextuſdecimus	Septiesdecies
Septendecim	Septindeni e. a.	Septimuſdecimus	Octies ⁊ decies.
Decem ⁊ octo	Octoni ⁊ deni.	Duodeuiceſimus	Duodeuicies.
Duodeuiginti	Duodeuiceni e. a.	Octauuſdecimus	Nouies ⁊ decies
Decem ⁊ nouem	Noueni ⁊ deni.	Nonuſdecimus	Undeuicies
Undeuiginti;	Undeuiceni e. a.	Undeuiceſimus.	Uicies
Uiginti	Uiceni e. a.	Uiceſimus.	Uicies ſemel
Uiginti vnus vel	Uiceni ſinguli.	Uiceſimuſprimus.	Semel ⁊ vicies
Unus ⁊ viginti	Singuli ⁊ viceni	Primus ⁊ viceſimus	Uicies bis nō dicitur
Uigintiduo	Uiceni bini e. a.	Uiceſimuſſecundus	Bis ⁊ vicies dicitur
Duo ⁊ viginti	Bini ⁊ viceni	Secundus ⁊ viceſimus	Uicies ter nō dicitur
Uiginti tres	Uiceni terni vel	Uiceſimuſtertius	Ter ⁊ vicies dicitur
Tres ⁊ viginti	Terni ⁊ viceni.	Tertius ⁊ viceſimus	Uicies quater nō dr̄
Uiginti quattuor.	Uiceni quarteni vel	Uiceſimuſquartus.	Quater ⁊ vicies dicitur
Quattuor ⁊ viginti	Quaterni ⁊ viceni	Quartus ⁊ viceſimus	Uicies quinquies nō dr̄.
Uigintiquinq̄	Uiceni quini	Uiceſimuſquintus	Quinquies ⁊ vicies dicitur
Quinq̄ ⁊ viginti	Quini ⁊ viceni	Quintus ⁊ viceſimus	Uicies ſexies non dicitur.
Uigintiſex	Uiceni ſeni vel	Uiceſimuſſextus	Sexies ⁊ vicies dicitur.
Sex ⁊ viginti	Seni ⁊ viceni	Sextus ⁊ viceſimus	Uicieſſepties non dicitur.
Uigintiſeptem	Uiceniſepteni vel	Uiceſimuſſeptimus	Septies ⁊ vicies dicitur.
Septem ⁊ viginti.	Septeni ⁊ viceni	Septimus ⁊ viceſimus	Uicies octies non dicitur.

Numeralia.	Diuidua	Ordinalia	Aduerbia
Vigintiocto	Viceniocteni vel	Viceſimuſoctauus	Octies ⁊ vicies dicitur
Octo ⁊ viginti	Octoni ⁊ viceni vel	Octauus et viceſimus	Duodetricies dicitur
Duodetriginta	Duodetriceni	Duodetriceſimus	Vicies nouies non dicitur
Vigintinouem.	Viceninoueni vel	Viceſimuſnonus	Nouies ⁊ vicies dicitur
Nouem et viginti.	Noueni et viceni vel	Nonus ⁊ viceſimus	Undetricies dicitur
Unde triginta.	Undetriceni	Undetriceſimus	Tricies
Triginta ⁊c. ſimiliter.	Triceni.e.a.	Triceſimus	Quadragies
Quadraginta	Quadrageni e.a.	Quinquageſimus	Quinquagies
Quinquaginta.	Quinquageni e.a.	Quinquageſimus	Sexagies
Sexaginta	Sexageni e.a.	Sexageſimus	Septuagies
Septuaginta	Septuageni.e.a.	Septuageſimus	Octogies
Octoginta	Octogeni.e.a.	Octogeſimus	Nonagies
Nonaginta.	Nonageni e.a.	Nonageſimus	Centies
Centum	Centeni e.a.	Centeſimus a.um.	Centies ⁊ ſemel
Centum vnus	Centeni ſinguli	Centeſimuſprimus	Semel ⁊ centies
Unus ſupra centum	Singuli ſupra centenos	Primus ſupra centeſimū	Centies ⁊ bis
Centum duo	Centeni bini	Centeſimuſſecundus	Bis ⁊ centies
Duo ſupra centum.	Bini ſupra cētenos	Secūdus ſupra cēteſimū	Centies ⁊ ter
Centum tria	Centeni terni	Centeſimuſtertius	Ter ⁊ centies
Tria ſuper centum ⁊c.	Terni ſupra centenos	Tertius ſupra centeſimū	Ducenties vel
Ducenti e.a.vel	Ducenti vel duceni	Ducenteſimus vel	Bis centies
Tris centum	Bis centeni	Bis centeſimus	Trecenties vel
Tricenti e.a.vel	Trecēteni vel treceni	Trecenteſimus vel	Tercenties
Ter centum	Tercenteni	Tercenteſimus	Quadringenties vel
Quadringenti e.a.vel	Quadringenteni vel geni	Quadringenteſimus vel	Quatercenties
Quater centum	Quatercenteni	Quatercenteſimus	Quingenties vel
Quingenti e.a.vel	Quingēteni vel quingenī	Quingenteſimus vel	Quinquies centies
Quinquies cētum	Quinquies centeni	Quinquies centeſimus	Sexcenties vel
Sexcenti e.a.vel	Sexcentem vel ceni	Sexcēteſimus vel	Sexies centies.
Sexies centum	Sexies centeni	Sexies centeſimus	Septingenties vel
Septingenti e.a.vel	Septingenteni vel geni	Septingenteſimus vel	Septies centies
Septies centum	Septies centeni	Septies centeſimus	Octingenties vel
Octingenti e.a.vel	Octingenti vel geni	Octingenteſimus	Octies centies
Octies centum	Octies centeni	Octies centeſimus	Nongenties vel
Nongenti e.a.vel	Nongenteni vel nongeni	Nongenteſimus vel	Nonies centies
Nonies centum	Nonies centeni	Nonies centeſimus.	Millies.
Mille adiectiuū vel	Milleni e.a.vel	Milleſimus	Millies.
Unum mille	Singuli milleni	Milleſimus.	Bis millies
Duo mille vel	Bini milleni vel	Bis milleſimus	Bis millies
Duo milia	Bis milleni	Bis milleſimus	Ter millies
Tria mille vel	Terni milleni vel	Ter milleſimus	Ter millies
Tria milia ⁊c.	Ter milleni	Ter milleſimus	Decies millies
Decem mille	Deni milleni	Decies milleſimus	Decies millies.
Decem milia	Decies milleni	Decies milleſimus	Vicies millies.
Viginti mille	Viceni milleni	Vicies milleſimus	Vicies millies
Viginti milia	Vicies milleni.	Vicies milleſimus	Tricies millies
Triginta mille	Triceni milleni	Tricies milleſimus	Tricies millies.
Triginta milia	Tricies milleni	Tricies milleſimus	Quadragies millies
Quadraginta mille	Quadrageni milleni	Quadragies milleſimus	Quadragies millies
Quadraginta milia	Quadragies milleni	Quadragies milleſimus	Quinquagies millies
Quinquaginta mille	Quinquageni milleni	Quinquagies milleſimus.	Quinquagies millies
Quinquaginta milia.	Qinquagies milleni	Quinquagies milleſimus	Sexagies millies.
Sexaginta mille	Sexageni milleni	Sexagies milleſimus	Sexagies millies
Sexaginta milia	Sexagies milleni	Sexagies milleſimus	Septuagies millies.
Septuaginta mille	Septuageni milleni	Septuagies milleſimus	Septuagies millies
Septuaginta milia	Septuagies milleni	Septuagies milleſimus	Octogies millies.
Octoginta mille	Octogeni milleni.	Octogies milleſimus	Octogies millies
Octoginta milia	Octogies milleni	Octogies milleſimus	Nonagies millies.
Nonaginta mille	Nonageni milleni	Nonagies milleſimus	Nonagies millies.
Nonaginta milia	Nonagies milleni	Nonagies mileſimus	Centies millies.
Cētum mille vel milia	Cēteni vel cēties milleni	Centies milleſimus.	

¶ Collegium augurum ordo hoim prudentium erat qui preerāt prodigijs publicis.

A aulus.
Ap. apius.
A. auguſtus
B. brutus
C. caius
Ces. ceſar
Gn. gneus
Cor. cornelius
Cos. conſul
Couſ. conſules
Cl. claudius
Que. queſtor.
D. decius
Dru. druſus.
Aedil. aedilis
Ple. plebs
Pop. populus
Pp. pater patrie.
Pref. prefectus
Queſt. queſtores
R. Roma.
Q. quintus
Ro. Romanus
R. p. res publica
Sul. ſulpitius
Sp. ſpurius
Se. ſenatus
S. c. ſenatus conſultum
Ser. ſeruius
S. d. ſalutem dixit
Sex. ſextus
S. p. q. r. ſenat' po. q. Ro.
F. Filius
Fla. flamen.
Impe. imperator.
Impp. imperatores
K. kalende
L. Lucius.
Lis. ſeſtertium
L. f. Lucij filius
P. publius
Pre. pretor
Pre. pretores.
P. Ro. popul' Romanus
Procon. proconſul
Procos ſez proconſules
Pō. max. pōtifex maximus
T. titus
Ti. tiberius.
Tri. tribunus
Tri. pl. tribuni plebis.
T. tribuni.
Tri. mil. tribunus militū
D. m. S. dijs. manib' sacrū.
B. m. f. bene merēti fecit
V. ſ. p. viu' ſepulcrū poſuit
V. ſ. viuus fecit,
H. m. n. t. hoc monumentum nō tranſibit heredes.
In frōte p. xx. in frōte pedes. xx.
In. ag. p. xx. in agro pedes xx.
F. d. m. q. flamē dialis martialis quirinalis.

¶ Finis.

¶ Dictiões q per artē ſparguntur in ordinē alphabetariū redacte ⁊ ad ſolia In qbus ſit vnaqueqz ſita p illoꝝ ordinem et numerū remiſſe.

Abacus i. cenaculum vel tabula ſup quā pecunie vel aliqd nūeratur. fo. xxx.
abax cis. grece pro eodem fo. eodē.
Abdera re. qdā ciuitas thracie. fo. cxxj.
abderitan' a. um. res illius ciuitatis. f. eo.
Abies etis qdā arbor. gallice dr ſapin.
Abidos di. ciuitas ē in aſia f. viij. ⁊ fo. cxvj. (fo. cxxj.
academus academi. homo fuit in athenis fo. cxix.
Academia e. locus vbi fuit ſepultus. fo. eodem.
acanthus ti. interptatur cardinus. herba qdā ſpinoſa.
Acantis idis. qdam auis parua a cantu di (fo. cv.
cta: quia ſuauiter cantat. folio. cvj.
Acarnum. homo imperij arcananie fo. xvj.
accino is. ui. eſt apud vel ꝯtra aliā rē canere fo. xlix:
Accipiter tris p ſperauero falcone vel aſture fo. xxv.
aceo es. vel aceſco is. eſt acidū eſſe vl acetū fieri fo. l.
Acer acris. res fortis ingenioſa vel amara.
acer aceris. quedam arbor cognita fo. cv.
Acetum aceti. vinum acrum folio eodē.
acates is. nomē ꝓpriū viri ⁊ etiam lapidis fo. cxiiij.
Achemenes is. quidā rex fuit parthorum fo. cxv.
acheron ontis. eſt palus infernalis. folio. xv.
Acinus acini granum racemi folio eodem.
acis is. nomen propriū viri vel fluui' ſicilie. fo. eodē.
Aconitū i. venenū omniū venenorū cyſſimū. fo. eo.
acuo acuis acui. acutum facere folio. cxvij.
Acumen acuminis ſubtilitas ingenij fo. cxxvj.
acus aci. piſcis ſic nominatus. folio. xxj.
Acus us. ui. inſtrumentū quo veſtes ſarciūtur. fo. xlj.
acus eris. ſunt purgamenta tritici. fo. eodem
Adamas tis. quedam gemma cognita. fo. xxv.
adamantinus a um. res illius gemme. fo. eodē.
Adeps is. pinguedo que nō eſt ſeuum fo. xxxj.
adhibeo adhibes. adiicere vel adiungere fo. lvij.
Aden enis. folio. xxix.
adigo gis adegi. īpellere ⁊ ad aliā ptē reducere f. liij
Adimo adimis ademi. eſt auferre. fo. eodem.
adipiſcor is. eſt conſequi et acquirere fo. lxxj.
Ador is. quoddam genus farri. fo. xxv. ⁊. xlj.
adorea e. gloria pacis fo. cxviij.
Aduena e. alienigena qui aliunde venit folio. cxx.
aedes ium. i. domus vbi habitatur fo. xiij.
Aedilis is. cuſtos edis vel iconomus fo. cvj.
aegina e. quedam inſula apud athenas fo. eo.
Aemulus a. um. res q inuidet vel imitatur aliū fo. eo.
aeneis idis eſt opus vergilij fo. xcj.
Aerugo is. vitium rodens ferrū ⁊ ſegetes fo. cvij.
aes aeris. quoddā metallū ſiue moneta fo. xlij.
Aeſopus i. quidā philoſophus antiquus fo. cvij.
Aeſtas aeſtatis. quedam pars anni fo. xxiij. ⁊. cx.
aeſtuo as. aui. eſt calere ſeu calorem habere fo. liij.
Aether is. ſuperior pars aeris fo. xxv.
aethiops is. homo regionis ethiopie fo. xxx. ⁊. xxxj.
Aethiopiſſa e. femina eiuſdem regionis fo. eo.
aetolia e. quedam regio prope albaniam fo. cviij.
Afer a. um. queciiqz res africe regionis fo. xxiij. ⁊. cvj
agea e. forus vel tabularius nauis fo. cvij.
Agaſo is. qui equos. ducit fo. xxiij.
age agedū agite aduerbia exhortandi fo. lxxj.
Agito as. aui. frequenter agere vel fatigare fo. l.
agnes agne non agnetis proprium fo. xxxv
Agnoſco is. ui. eſt olim cognitū recognoſcere fo. liiij.
agonalia orum. feſta erant romanorū fo. xliij.
Agripa e. q in partu pmo loco pedes emittit fo. xxij
ab interiectio eſt dolentis folio. cxxj.
Aiax cis. nomina duorū hominū grecoꝝ fo. xcj.
alacer cris. cre. res hilaris ⁊ velox fo. cvj.
Alaricus quidam princeps gothorum fo. eo.
albunea e. quoddā nemus prope romā fo. xij.
Ales tis. auis vel habens alas fo. xxvij.
algeo es. vel algeſco is. frigeſcere fo. liiij.
Algus us. vel algor is. frigus folio. xxvij
alecto nomen proprium furie inferni fo. cvj
Ales itis. i. volucris ſiue hñs pedes alatos fo. xxvij.
allicio is. exi. eſt blanditijs attrahere fo. lxiij.
Allido is. eſt aliquid ledere fo. liij
allobrox gis. populi ſunt gallie f. xxxvij.
Aluus i. venter vel quedā inteſtina. fo. xxvij.
amaracus i. quedam herba fo. cvj
Amaracinus a. um. poſſeſſiuū illius fo. eodem
amathus untis. quedam inſula fo. xxxvj.
Ambiorix gis quidam pnceps fuit gallie. fo. xxxvij.
ambroſius ij. nomen propriū viri fo. cxvij
Ambroſia e. quedā herba cognita fo. eodem
amentū i. corrigia ligata in medio haſte fo. cvj.
Ametiſtus i. lapis precioſus folio eodem
amethiſtinus a. um. res illius lapidis fo. eo.
Amicus i. nomen proprium viri fo. cxvj.
amigdalus i. arbor ferens amygdalas fo. cxiiij
Amygdalinus a. um. res amygdalarū fo. eo.
amicio is. cui. induere vel cooperire fo. liij. ⁊. cxj.
Amita e. nomen propriū femine fo. lxxxviij.
amnis is. fluuius q in omni tēpore currit. fo. xxvij
Amomū i. quedā herba odorifera. fo. cvj
amphyſa e. phocidis oppidum fo. cxvj.
Ampluſtre is. ornamenta nauis. fo. xlvj.
amphryſus i. fluuius theſſalie folio. cxv.
amulius ij. quidam rex albanorum fo. cix.
anaglyphū i. vas ſculptū ſeu pictura ſculpta f. cxvj.
analectū i. purgamentum cenarū folio. cxvj.
analogia e. interpretatur portio fo. cviij.

Anapis is fluuius ſicilie fo.cxv
anas anatis.quedā auis cognita fo.cvj
Alopex ecis.id eſt vulpes fo.cvj
anas anatis item genus morbi fo.eodem
Anaxagoras e.nomē ꝓpriū cuiuſdā pħi fo.cxv
anchiſes anchiſe pater fuit enee fo.cxvij
Andromeda e.nomē proprium femine fo.cxviij
ango is.anxi.fatigare vel anguſtiare fo.liij
Anhelo as ui.are.eſt aſpirare fo.eodem
anio enis.fluuius italie fo.xxxiiij
Anomalum interpretatur irregulare fo.xl.
antes ium.extremi ordines vinearū vel macerie quibus clauduntur. fo.xlij
Antēne arum.lignū ex tranſuerſo arboris nauis poſitum vnde pendent vela. fo.eodem
antores is nomē proprium viri fo.cxviij
Antie arū.ſunt capilli q̄ ſupra frontē naſcunt fo.xlij
antigenes nis.nomē propriū viri fo.cxvj.
Antigonus i.nomē propriū hois fo.cxvj
anchores nomē proprium hois fo.cxvij
Antiochus i.fuit quidam rex ſirie fo.eodē
antipho is.nomen propriū hois fo.xxxiij.
Antiquarius qui amat antiqua fo.cxvj
antiſtes tis.ſcīarus homo vel femina fo.xix
Antiſtia e. femina que ꝓſidet fo.eodem
antiſthenes is.quidā philoſophus notabilis fo.cxv
Anubis dis.deus egyptiorum fo.cxix
anubus us.vetula fo.eodem
Anxur ris.quedā ciuitas italie fo.xix
apage apageſis interiectio impantis ſilētiū fo.lxxij
Apidanus i.fluuius theſſalie fo.cvij
apirinum i.genus mali punici fo.eodē ⁊.cxvj
Apis is.bos egyptius fo.cvij
apluſtre is.nauium ornamentum fo.xxxvij
Apenninus i.mons in italia fo.cxvij.
apocope interpretatur abſciſſio fo.cxlij.
Appello as.ui.eſt vocare.
appello is.appuli.eſt impellere ⁊ applicare f.cxlviij.
Apoſtrophe interpretatur conuerſio fo.cxlij.
aponos i.locus prope padum fo.cvij.
Apulia apulie regio eſt in italia fo.eo.
aqualis is.vas aquarile fo.xxvij.
Aquilex aquilegis putearius fo.xxxvij.
aquor aquaris.aquam ducere fo.cvij.
Araba arabis.homo arabie fo.xxxj.
arabiſſa arabiſſe.mulier arabie. fo.eo.
Arar aris.fluuius gallie fo.xxxvij.
aratus arati poeta grecus fuit; fo.eodem.
Arcas arcadis.homo arcadie fo.xxxj.
archigenes is.nomē ꝓpriū cuiuſdā medici fo.xliij.
Arcealogus i.virtutis ſermo vel narrator fo.cxiiij.
aretuſa e.nympha ⁊ fons in ſicilia fo.cvj.
Argia e.filia fuit regis adraſti fo.cxlvij.
argi orum.quedam ciuitas grecie fo.xl.
argos i.pro eodem fo.eodem
Argo us.prima nauis iaſonis fo.xxj.
argiuus a um.res illius nauis fo.eodem.
Argutus a um.res ſubtilis ſonora ⁊ acuta fo.cxx.
argutulus a um.diminutiuū ab argutus. fo.eo.
Argutie arum.aſtutie ſiue calliditates fo.xl.
aricia e.ciuitas italie fo.xiiij.
Ariminum i.ciuitas italie fo.cvij.
ariſta e.paruule palee.ſpice folio eodem
Ariſtophanes is.quidam poeta grecus fo.eo.
armenia e.quedam regio aſie maioris fo.cxvj.
Arpinum eſt ciuitas italie fo.cxvij.
aruſpex cis.diuinator aras vl' ſacrificia aſpiciēs. fo.cvij
Aruiragus i.flumen anglie fo.cxiiij.
aruiſium ij.promontorium inſule chij.
As aſis pro tota hereditate vel pro obolo vel pro pōdere.xij.vnciarum folio.xix.⁊ſeq.
Aſclepius ij.quidam notabilis medicus fo.cxxv
aſepus i.flumen troie fo.cvij
Aſia e.nomen propriū femine vel pro vtraq; regione ſcʒ maiori ⁊ minori fo.eodem
Aſius a.um.res iſtarum regionum fo.eodem
aſis dis.pro femina earundem regionū fo.eodē
Aſilum i.locus priuilegiatus vt eccleſia fo.eodē
aſilus i.muſca q̄ animal ſtimulat vel tabanū fo.eo.
Aſilas le.nomē ꝓpriū viri a Uer.celebratū fo.eodē
aſine es.ciuitas achaie. fo.eodem
Aſopus i.quoddam flumen fo.eodem
aſpar eſt proprium nomen fo.xxx
Aſparagꝰ i.q̄dā herba ſpinoſa vtilis ad veſcēdū. f.cxiij
aſſero is.eui. eſt apud aliud plantare fo.liiij
Aſſero is.ui.affirmare vel deliberare fo.eodē
aſſideo es.eſt prope aliam rem ſedere fo.lij.
Aſſilio lis.eſt ad aliud vel ꝯtra aliud ſaltare fo.lij
aſſulto tas.ē ad aliō reſultare ⁊ in ꝯtriū ferri. fo.liiij
Aſtianax actis.filius hectoris fo.xxxvij
aſtur ris.homo ꝓuincie aſturie. fo.xxix.⁊.xxiij
Aſturica e.femina illius patrie fo.eodem
atabulus i.ventus apulie fo.cxv
Atheroma atis.eſt quedam ſpecies fo.cxvij
atina e.quedam ciuitas antiqua in italia fo.cvij
atys yos.nomē proprium cuiuſdaʒ iuuenis fo.c.
atagē is.q̄dā auis q̄ hiſpane d̄r frācolin. fo.xvj.⁊.cxxj
atlas antis.nomē ꝓpriū gigantis fo.xxj
atella e.ciuitas in campania fo.cvij.
attingo is.attigi.ē conſequi vel iuxta tāgere lxxxiij
auchen enis.interpretatur collum fo.xxxvij
auernus i.infernus vel quidā lacus italie fo.xlvij
auius a.um.res extra viam fo.cvij
aurigo inis.eſt quidā morbus fo.cxvj
auſterus a.um.res aſpera fo.cxv
autographū i.ſcriptura de ꝓp̄ria manu fo.cvij
autumo as.q̄ſi mō exiſtio vel mō ſuſpicor vel cenſeo (f.lxxxix
axis is.ſtipes teres circa q̄ rota ꝟtiť.f.xix.
Bacca is.quedam herba. fo.cxxiij.
Baccanalia orū.feſta fuerē bacchi f.xliij.
Betis is.eſt fluuius hiſpanie fo.cvij.
Benacus i.quidam lacus italie. fo.x.
Balanus interpretatur glans. fol.cxv.
Baltheus tei.ſingulum militare fo.xxxix.
Baratrū tri.vas ſine fundo vel infernus. fo.xl.
Barbitos i.quoddā inſtrumentū muſicū fo.xvij.
Baris idis.certa ſpecies nauis. fo.cv.
Barium rij.quedam ciuitas italie. fo.eodē.
Bathauium ij.inſula fluuius rheni fo.eo.
Batauus a.um.res illius inſule fo.eodem
Bebrix cis.quidā heros antiquus. fo.xxxv.et.cv.
Berillus li.lapis cognitus fo.cvj.
Berthus i.quedam ciuitas phenicie fo.eo.
Beſſis.i.octo vncie. folio.xxvij.
Bifrons tis.res habens duas frontes fo.xxix.
Bige arum.currus a duobus equis tractus fo.xlij.
Bilis is.colera. folio.xli.
Bini e.a.id eſt bis vnus.vel duo. folio.clxj.
Biſon tis.animal incognitum fo.xvj.
Biſſus ſſi.genus lini candidiſſimi fo.xvij.
Biſſinus a.um.res facta ex biſſo. fo eodē.
Bituri orum.populi burgundie fo.cvj.
Birbanis e.quedam regio aſie folio eodem
Birbimia e.regio aſie. fol' eodem.
Bitergs populi ſeptentrionales. fo.eodē
Boguð dis nomē ꝓpriū cuiuſdā regis.fo.xxiiij.⁊ cviij
Bola e.quedā ciuitas antiqua in italia fo.cviij.
Boetus i.fungus qui in arboribus naſcit. fo.xxvi.
Bombix cis.vermis ex genere inſectorum fo.xxix.
Bombicinus a.um.eſt res ſerica. fo.xvij.

Boſtar aris eſt proprium nomen fo.xxvij
Botrus i.botrio onis.eſt racemus. fo.cviij
Brache arũ.breues calige ſolũmõ tereda coopiẽtes (fo.x.xiiij
Bragada e.flumẽ in africa fo.cv.
Briar xis.n.p.cuiuſdã ſculptor ꝛ argẽtarij fo.xxxvij
Britania e.quedã inſula fo.cvij.ꝛ.cxxij
Briton onis.homo illius inſule fo.cvij.
Bromius.ij.eſt vnũ de nõibus bacchi fo.eo.
Bubo onis.eſt auis cognita fo.xxj.
Bubalus i.animal cognitum fo.cviij.
Bubaſtus i.eſt ciuitas egypti fo.cxliij.
Bucolica orum.certum opus vergilij fo.xliij.
Buris is.curuatura aratri fo.xxv.
Burdo onis.ẽ aial qð ex eq̃ ꝛ aſino naſcit f.xxv.
Cacabo as are.eſt pdicẽ cantare f.ciiij.
Cacaturio cacaturis eſt volũtatem habere cacandi. fo.eodem.
Cacula le.ſeruitor militis fo.ciiij.
Cacus ci.quidã vulcani filius. fo.ciiij.
Cadauer eris.corpus mortui. fo.cv.
Cedo is.cecidi.pcutere ſeu interficere fo.cvij.
Celebs is.qui caret et ſemp caruit vxore vel femina ſic. folio eodem.
Caicus ci.quoddam flumen phrigie. fo.dxxx.
Calabria e.q̃dam regio italie fo.cv.
Calende arum.prima dies menſis. fo.xlij.
Caligo inis.obſcuritas. fo.cv.
Caligo as.aui.obſcurari obcecari obtenebrari. f.eo.
Calix calicis.vas ad bibendum fo.xxviij.
Calydon onis.eſt ciuitas etolie folio.cv.
Calix calicis. ericius caſtanee. fo.xxiij.
Caliſthenes is.q̃dã diſcipulus ariſtotelis fo.cv.
Callis is. eſt ſemita ſtricta. fo.xxvij.
Caluo is.calui ere eſt decipere fo.liij.
Calx cis.calcaneus poſtrema pars pedis. fo.xxix.
Calx cis.fe.ge.cementũ ad edificandũ fo.eodẽ.
Cambyſes is.quidã rex vel fluuius perſie fo.xv.
Camurus a.um.res curua ꝛ retorta. fo.cv.
Canalis is.a cana dr q̃ ad eiꝰ ſilitudinẽ factꝰ ẽ xxvj.
Cãcelli cancellor retia ferrea que ante capellas ponuntur fo.xlvj.
Cani canorum capilli albi fo.eodem
Canicula canicule quedã parua ſtella fo.cv.
Canon canonis interpretatur regula fo.xxiij.
Canopus canopi quedam ciuitas egypti fo.cv.
Capeſſo is.ẽ capere vel ire ad capiendum fo.liiij
Capitolium capitolij eſt capitulum vbi Rome ſeniores conueniebant fo.eodem
Capiſtrum capiſtri.chorda cum qua iumentorum caput ſtringitur ꝛ ligatur fo.xl.
Capadox ocis.eſt homo capadocie fo.cv
Caprile eſt locus vbi capre tenentur fo.eodem
Carbaſus a.um.eſt ſpẽs ligni candidiſſimi fo.xl
Carbaſinus carbaſini res iſtius ligni fo.xlii
Carcer is.p loco vbi detinent in cõpedibꝰ rei.fo.xlij
Carceres ſũt repagula ſiue hoſtia q̃bꝰ eq̃ arcẽt. f.eo.
Carcheſiũ ij.galea vel ſũmitas arbor naui fo.cxvij
Cardo inis.extremitates oſtij quibꝰ voluit fo.xxiij
Carix icis.herba cognita .fo.xxix.ꝛ.cvj
Caria carie.quedã regio aſie. fo.cvj
Carica carice.ficus ſicca fo.eodem
Caries ei.putredo lignorum fo.xlj
Carpo is.eſt diſſipando colligere fo.cxlvj
Carpophorus i.nomẽ propriũ viri fo.cxviij
Caſſes ium.eſt genus rhetis venatorie fo.xlij
Caſſis idis.galea militis fo.xxiiij
Caſſinum i.eſt ciuitas italie fo.cxvij.
Caſſus a.um.participiũ a careo cares fo.lix
Caſtrum i.locus muris munitus. fo.xlij
Caſtra orũ locus vbi milites tentoria figunt. fo.x

Catillus i.nomẽ proprium viri fo.cxlj
Catina e.quedã ciuitas ſicilie f.eodem
Catamitus idẽ eſt qui ganimedes fo.xj.
Caueo es.eſt fugere vel prouidere fo.cxlv.
Cauillor aris.eſt decipere ꝛ deridere. fo.lxv.
Caulis is.ẽ herba vtilis ad veſcendũ. fo.xxvj.
Caupo onis.tabernarius fo.xxiij.ꝛ.xxviij.
Caupona e.tabernaria vel taberna. fo.eodem
Corſias e.ventus. fo.xxv.
Cecrops opis.primus rex athenarũ fo.xxvij
Celops eſt certa ſpecies nauis fo.xxviij.
Celtiber i.qui prope iberũ habitat. fo.xxxij.
Cenſeo es.iudicare ſtatuere ꝛ nominare fo.liiij.
Centaurus centauri.i.genitus ex aura vel nomẽ mõſtri.ꝛ nomen nauis. fo.xxj.
Cẽtuſſis cẽtuſſi cẽtũ aſſes.vel pciũ cẽtũ aſſiũ. fo.xxvj
Centurio onis.eſt centũ hoĩm capitaneus. fo.xxix.
Centuripe es.ſicilie ciuitas fo.cxxvij.
Ceraſus ceraſi eſt arbor ceraſorum.
Ceraſus untis.ẽ ciuitas capadocie. f.xxxvj.ꝛ.cviij.
Cephiſus i.fluuius prope parnaſum fo.cviij.
Cerberus i.canis infernalis fo.cxv.
Cercophitecus i.ẽ quoddam aial ſile ſimie fo.cxvj.
Cerdo onis.magiſter mechanicus. fo.xxiij.
Ceres cereris ẽ dea frumenti fo.cviij.
Cerimonie cerimoniarũ proprie dicũtur ſolẽnitates a cereis. fo.xlij.
Cerinthe es.eſt q̃dã herba incognita fo.cxviij.
Cerno is creui.eſt oculis aſpicere. fo.lvij.
Ceruical is.puluinar qð ſub ceruice ponit fo.xxiij.
Ceruſa e.q̃dã materia alba apta ad pingẽdũ fo.cviij
Ceſena e.eſt ciuitas lombardie. fo.eodem.
Ceſpes itis.eſt gleba terree fo.xxv.
Cethegus i.eſt quidam vir romanus fo.cxvij.
Cetus i.quilibet piſcis grandis. fo.xxv.ꝛ.xxxix.
Ceu aduerbiũ ſimilitudinis fo.lxxi
Calibis ibis.populi ponti fo.xxix.ꝛ.xxxj.
Caliſbiſſa e.p femina inde fo.eodem
Chaos.i.confuſio rerum fo.xxvij.ꝛ.c.
Caracter eris.ſculptura
Charibdis is.quoddã periculũ maris fo.xxiiij
Chela e.ſcorpionis brachium fo.cvj.
Chelis ẽ quoddã inſtrumẽtũ muſicũ fo.xxiiij.ꝛ.cvj
Chemerinos interpretat hyemalis fo.cvj
Chiragra e.eſt infirmitas manuũ fo.cvj
Chironomon chironomontis.qui ſcindit carnes coram domino fo.eodem
Chironomos i.qui diuerſis geſtibus ſaltat fo.eodẽ
Chirurgus i.chirurgicus fo.c.
Chitrapꝰ podis.ẽ vas fictile hñs tres pedes fo.cvij.
Clamis idis.eſt militaris veſtis fo.iiij.
Cratis idis.i.eſt fluuius apulie fo.cv
Chremes etis.nomẽ ppriũ viri apð Terẽtiũ.fo.xxiiij
Chryſenderũ i.diſcus ſiue aliud vas aureũ fo.cviij
Chryſoſtomus i.interptat os aureũ fo.eodẽ.
Chronis is.nomẽ proprium viri fo.cxj
Chronica orum.hiſtorie temporum fo.eodem
Cyathus i.vas ad bibendũ vel menſura fo.cxiiij
Cyane es.fons ſicilie fo.eodem
Cyana e.inſula ponti fo.eodem
Cybele es.mater deorum fo.cxvj
Cicuta e.quedã herba fo.cxx.
Cidon onis.vrbs eſt in creta fo.cviij
Cieo es.ciui.mouere.ꝛ vocare. fo.clvij.
Cylidrus i.certus ſerpens fo.cviij.
Cylindrus i.columna retorta fo.eodem
Cilix icis.homo ſicilie fo.xxix.
Ciliſſa e femina etiam ſicilie .eodem
Cilium ij.folliculus quo oculus tegitur fo.cvij
Cymbaliſta e.qui pulſat campanas fo.xxx

Cymbalyſtra e. p femina hocipſum faciēte. fo.codē
Cymolys i.quedam inſula. fo.cx.
Cincinius i.mons et locus in italia. fo.codē
Cynapis is.fluuius ponti. fo.codem
Cynedus i.homo mollis et effeminatus. fo.co.
Cymiras e.quidam rex cypri fo.codē
Cynicus interpretatur caninus. fo.co.
Cyperus i.ſpecies iunci odoriferi. fo.codē
Cypirus i.pro eodem. fo.codē.
Cinips is.fluuius eſt aphrice. fo.xxxvii.z.cx.
Cyprus i.eſt quedā ciuitas vel inſula fo.cix
Cirn' i.eſt qdā inſula i mari quā corſicā vocāt. f.cxxi.
Circiter aduerbiū quaſi. fo.lxxii.
Cis prepoſitio ab iſta parte. fo.lxvii.
Cythara e.inſtrumentū eſt muſicū. fo.xxxi.z.cx
Cytharistes e.qui cum eo canit fo.codem
Cytharistria e.pro femina hoc faciente fo.co.
Cythera orum.ciuitas cypri fo.cx.
Citorus i.mons paflagonie fo.codē
Citra prepoſitio ab iſta parte fo.lxviii.z.lxvi.
Clam prepoſitio abſcondite. fo.co.
Clanculū aduerbiū ab eo diminutiuū. fo.lxxii.
Claſſis is.multitudo nauium. fo.xxvii.
Clatrus i.repagulum quod opponitur oſtio ;vel ipſum oſtium. fo.cvii.
Clana e.baculus habens ferream maſſam in finevulgariter dicitur macha. fo.codem
Clibanus i.furnus vel fornax. fo.cix
Climater eris.gradus abbreuians vitā fo.cx.
Clitella e.quoddam genus haſte fo.xix.
Clitorius fons in archadia. fo.co.
Cliton onis.nomen proprium viri. fo.codem
Clitūnus i.fluuius italie. fo.codem
Cloaca e. latrina fo.cxv
Cloto vnā ex tribus parcis fo.cxiii.
Coccinus a um.res cocco tincta. fo.cxvii.
Cocleare aris.eſt coclearc proprie quo pultes ponuntur in ore. fo.cxii
Cocytus i.fluuius inferni fo.codē
Cocles itis.qui non habet niſi vnū oculū fo.xxv
Coctonum i.certa ſpecies ficuum. fo.cxviii
Codicilli orū.charta in qua ſcriptū eſt teſtm̄. fo.cxiii.
Cenatio onis.locus eſt ad cenādum. fo.xxiii.
Cenaturio is.eſt voluntatē habere cenandi fo.lxi.
Coerceo es ui.refrenare vel cōſtringere fo.lii
Cognoſco is.notum eſt. fo.xlviii.
Cohibeo es coercere vel refrenare. fo.l.
Collido is.eſt ſimul ledere. fo.codē
Collipbiū i.panis ſubcinericius. fo.cxvi
Collirium ĩ vnguentum pro oculis. fo.codem
Colocaſia e.herba eſt. fo.cxv.
Colum i.eſt inſtrumentū quo aliqd colatur fo.cxiii.
Columen is.altitudo. fo.codem
Colus i.vel colus us eſt inſtrumentum quo mulieres filant fo.xxviii.z.cxii.
Comedo onis.gluto vel vorax. fo.xxiii.
Comes itis.qui alium ſociat fo.xxvi.
Comeſſor aris.eſt eſſe inuitatus fo.xxiiii
Cōminiſcor ↄminiſceris.eſt fingere vl' cogitare. f.lxvi
Como is pſi.adornare vel pectinare fo.cxiii.
compar i.coequalis vel cōſimilis. fo.xxiiii.
Compendio is.ĩpedire vel obicē ponere. fo.lxv
compes dis.catena circa pedes. fo:xxvi
Compendium ñ.abbreuiatura. fo.ii.
compeſco is.refrenare vel retinere. fo.xlix
Comperio is.inuenire. fo.li.
Cōpello is.re.ↄgregare vim facere ſi' pellere. fo.co.
Compello as.alloquor fo.codem
Compingo is.eſt adiungere vel componere. fo.co.
Complodo dis.eſt ſonitus refragari. fo.xlix.
Compos otis.qui ad omnia eſt potens. fo.xxviii
Concerpo concerpis eſt rumpendo vel quaſi per vim colligere. fo.liiii.
Conchule lis.eſt concha marina. fo.cxiiii.
Condyloma atis genus tabernaculi. fo.cxviii
Cone es.nomen proprium inſule danubii. fo.cxiii.
Cōfiteor eris.eſt p vim aliqd manifeſtare fo.lxvii.
Confuto as.confutaui eſt conuincere vel argumenta ſoluere. fo.lvi.
Cōgredior eris.eſt dimicare.vel ſimul gradi. fo.lxiii
Conniueo conniues.eſt ſignum facere cum oculis et capite. folio.lx
Conquiniſco ſcis. pro eodem.
Conops conopis fo.cxii
Conopeū conopei. paruum tentorium ad arcendos culices. fo.codem
Conſero is ui ere.eſt ſimul plantare. fo.lvi.
Conſero is.eſt ſimul ligare fo.codē
Contumax cis.ſuphus vel repugnatiuus. fo.xxviii.
Conuiciū ii.cōtumelia vel vituperiū fo.c.
Cornus i.ſummitas galee fo.xli.
Copa e.nomē propriū femine in vergilio fo.cxiii
Cophos interpretatur ſurdus a um. fo.codez
Copie arum.multitudo militum proprie in caſtro.folio.xliii.
Copia copie:facultas ſiue poteſtas fo.codē
Copo is.tabernarius vel ſtabularius fo.xxiii.z.xxix
Copona e.tabernaria vel ſtabularia fo.co.et xii.
Copula copule.coniunctio vel vinculum in collo canis. fo.cxiii.
Coralium ñ.lapis cognitus. fo.codez
Cora core ciuitas antiqua in italia. fo.codē
Corbis is.vas vimineum fo.xxv
Corcyra e.inſula maris ionii fo.cxviii.
Corcius i.mons ſiue oppidum in ſicilia fo.cxvii.
Coritus coriti pharetra fo.codem.
Cornicen cornicinis:qui canit cū cornu fo.xxxi.
Cornicina/e.pro femina que ſic canit fo.co.
Cornus corni.quedam arbor fo.xl.
Cos tis lapis durus ad acuendū gladios.
Coſe arum.ciuitas antiqua in italia fo.cxii
Coſira e.quedam inſula in ſilicia fo.cxviii
Coxendix coxendicis.coxa. fo.xxxvii
Crater crateris vas vinarium. fo.xxiiii.
Crabo crabōnis.quoddā genus culicis fo.xxix
Crapula crapule ebrietas vel voracitas fo.cvi.
Crates is.chrates fit ex arūdinibus copulatis que infra lectum loco tabularum ponitur fo.codē.
Craticula e.paruā crates z ↄmuniter eſt ferrea ad aſſandū piſces vel aliquid fo.codē.
Creber crebra crebrū.res ſpiſſa fo.cv.
Crebenus crebeni.flumen fo.codē
Credo dis.pſtare fidē adhibere vel cōfidere fo.co.
Cremaſter eris nerui teſticulorum fo.cviii.
Cremon is.vicus prope corinthum fo.co.
Crepo crepas crepaui.eſt rumpendo vel decrepando ſonare fo.cix.
Crepundia orum.puerilia ornamenta fo.codē.
Creuſa creuſe nomen ppriū femine fo.c
Cres cretis aliquis ex creta inſula fo.xxv.
Criminor criminaris accuſare vel accuſari. fo.lxv.
Crocalus crocali.rex fuit ſardinie fo.cxii.
Crocinus crocina crocinum. poſſeſſiuum eſt a croco ſpecie. fo.codē.
Crocodill' i.aial in nilo flu.gñatum fo.codem
Crotopus i.nomen proprium fo.cxiiii
Craſtuminum quōdam oppidum thucie et genus piri folio.cxv.
Cubile is.lectum vel ferarum latibulū fo.cxxiii
Cucalus i.quedā auis ſic dicta fo.codē.

Cuculo cuculas: eſt ipſam auem canere. fo.eo.
Cucullus cuculli: ⁊ cuculla e. capitis tegmen fo.eo.
Cucuma cucume olla terrea vel cacabus fo.eo.
Cucumis cucumeris: quedam herba nota. fo.xxxv.
et folio.iij.
Cucurbita e. eſt quaſi cucumer: ſed eſt rotunda alias dicitur zuccara. fo.cxiiij.
Cudo dis. ferire fabricare ſeu ſculpere. fo.eo.
Cudo dis. capitis eſt ornamentū ex corio fo.xxiij.
Cune arum. lectulus vbi pueri ſopiūtur. fo.xliij
Cunabula cunabulorum: tempus ī quo puer iacet in cunis. fo.xlij.
Cuneus i. inſtrumentū ad findendū ⁊ acies ſiue congregatio vel ſedile. fo.cxv
Cuniculus i. via ſubterranea vel aīal ſic dictū fo.eo.
Cures curis populi dalmatie fo.codez.
Curulis curule: res currus fo.xxv.⁊.cxv.
Curius curij quidā ciues romanus fuit. fo.cxv
Cures curium: oppidum ſabinorum fo.eodem
Cupido is cupiditas vel filius veneris fo.xxx.
Cuſtos dis. paſtor ſeruator vel procurator fo.xxvij.
Cuſtodia e. obſeruatio vel cuſtodia fo.cxviij
Cuſpis cuſpidis. poſterior pars haſte fo.xxv
Cuticula cuticule: cutis parua fo.cxv.

Daces e. ſeptētrionales fo.cv.
Dacus daci: pro eiſdem fo.cvj
Dactylotheca e. fo.cviij.
Damma damme quoddaz animal: ſpecies cerui. fo.xxix.
Damen enis. eſt nomē ꝓpriū fo.cvi.
Dāno as. ꝯdēnare vł obligare. fo.lij
Danubius danubij fluuius vnguarie fo.cvj.
Daphnon onis. vrbs als laurentū dicta fo.xxiij.
Daphnis idis: nomē ꝓpriū cuiuſdā paſtoris fo.xxix.
Dares daretis: nomen proprium cuiuſdam hominis animoſi in vergilio fo.cvij
Daſipus odis animal eſt fo.codez
Decapus odis. media pars ſpacij decē pedū fo.cviij.
Dauid dauidis nomē proprium prophete fo.xxvij.
et folio.cvij.
Decerpo pis. pſi. eſt rūpendo ⁊ capiēdo colligere. f.liij.
Dedoceo es eſt oſtendere iam docta eſſe falſa. fo.cj.
Decuns decuncis: id eſt vndecim vncie fo.xxvij.
Defetiſcor eris. deficere vel fatigari fo.lxvj
Defrutum i. vinum coctū vſq₃ ad tertiā partē fo.cvij
Deglubo is. eſt nudare coriū vel corticē. fo.eo.
Dego degis degi degere eſt viuere fo eo.⁊.lviij.
Dehiſco is. eſt aperiri ſiue diffundi. fo.eodē
Deiero as aui. eſt valde iurare. fo.lx.
Deinceps aduerbiū ordinis fo.lxxj
Delecto as. aui. eſt attrahere ſiue gratum eſſe ⁊ iocundidate afficere fo.lxiij
Delirium ij. delitie arum. delectatio. fo.xxxix.
Deliteo es ui. ere. eſt latere fo.lxiij.
Delphin vel delphis inis. quidā piſcis. fo.xxiij.
Delirus ra rum. res quaſi diſſonus a um: fo.cviij
Delubrum i. eſt templum fo.eodem
Demipho onis nomē ꝓprium hominis fo.eo.
Demo demis ere. eſt leuare ⁊ amouere fo.eodē.
Demoſthenes is. nomen ꝓprium cuiuſdam oratoris greci. fo.eodē.
Democritus i. quidā philoſophus grecus. fo.eo.
Denarius ij. quedā moneta que olim pro decem nummis comparabatur fo.cxv.
Depeciſcor ris. eſt facere pactum inhoneſtū fo.cviij.
Depleo es. ui. euacuare fo.eodem
Deſes dis. i. piger ſiue remiſſus fo.xxvi.⁊.cviij
Deſilio is. deorſum vel inſra ſalire fo.cviij.
Detero is. ui. valde terrere vel peiorare fo.eodē
Deterior us. res minus bona fo.eo.

Dextans tis. eſt pars aſſis puta decē vncie fo.xxix.
Diapaſon conſonantia dupla. fo.cxliij.
Diateſſaron: conſonantia ſeſquiquarta. fo.eo.
Dias dis. id eſt binarius fo.lxxvj.
Ditio ditionis. poteſtas vel imperium fo.xiij.
Dico dicis dixi. eſt artificioſe loqui fo.cij.
Dico dicas appropriare vel conſecrare fo.eo.
Dictamū dictami. quedam herba fo.cxv.
Dicto dictas dictaui eſt dicere qđ alter ſcribit f.lxiij.
Dictito frequentatiuum. frequenter dicere fo.eo.
Didimus interpretatur geminus fo.xxxix.⁊.f.cvij.
Dedime dedimes. inſula prope ſiciliam fo.cvij.
Dido nis. nomen proprium femine fo.xxxuij.
Diffiteor diffiteris. non fateri ſiue negare fo.lxvj.
Differcio is. diuerſis modis farcire ⁊ implere fo.liij.
Digredior digrederis. eſt ab alio diuidi fo.lxv.
Diluo diluis dilui eſt multum lauare fo.lx.⁊.cvij.
Dimico dimicas aui. preliari ſiue bellare fo.xliij.
Dindimus i. eſt mons frigie fo.xxxix.
Diptoton i. res ex duabus rebus conſtans fo.lxxij.
Diogenes nis. quidam philoſophus grecus fo.cxviij.
Diocefis. iuriſditio vel gubernatio fo.eo.
Dionyſius dionyſij. nomen proprium viri fo.eo.
Diores is. quidam homo in Vergilio fo.cxix.
Dioryx chis. eſt foſſa ſiue cauerna fo.xxxvij.
Dire arum. furie celi fo.xl
Dis tis. diues vel nomen ꝓpriū plutonis fo.xxvij.
Diſcludo diſcludis. foras emittere. fo.lxx
Diſcutio diſcutis: quaſi bis cutere vel ſubtiliter examinare fo.eodem.
Diſertus diſerta diſertum recteloquens fo.cvij
diſperior iris. in partes diuidere fo.lxx
Diſpeſco diſpeſcis. diſtare ⁊ ſeparari fo.codez
diſpliceo diſplices non placere fo.eodē
diſplodo dis. eſt ſonitu refragari fo.eodem
Diſpungo diſpungis eſt a puncto recedere fo.eo.
diſquiro ris. eſt ꝑ diuerſas partes querere fo.eodem
diſſulto as. eſt per diuerſas ptes ſaltare fo.eodē
diuus diua diuum. res diuina vel ſancta fo.cviij
dodrās antis. ē qđā ps aſſis ꝯtinēs nouē vncias. f.iij.
dogma tis. decretum ſiue lex vel doctrina fo.xxviij
dolium dolij. vas terre rotundū fo.cxiij
dolon is. telum abſconditum in ligneis vaginis fo.xxiiij.⁊.cxiij
dolon dolonis nomen propriū viri fo.cxiij
donyſa donyſe. quedā inſula fo.codez.
dorcas dis. quoddam animal fo.xxv
dorion dorij. quedam ciuitas magneſie fo.cij
doris dis. quedam dea maris fo.eodem
doricus dorica doricum res grecie fo.eo.
dos dotis. qđ datur vxori a marito qñ nubit fo.xxv
doſis interpretatur datio fo.xxv
dotos interpretatur datus data datum fo.cxiij
draco draconis quidam ſerpens fo.cvj
dracena dracene ꝓ eodē ſerpente femina fo.xxx
dryas dryadis. dea arborum fo.xxv
drepanū drepani. quedā ciuitas ſicilie fo.cvj
dropax dropacis. quoddā vnguentū ad pilos euellendum folio.xxix
ducto ductas ductaui: frequenter ducere fo.liiij
dumus dumi notum eſt fo.xxij
durius durij fluuius hiſpanie fo.xxiij
dux ducis capitaneus vel qui ducit exercitum fo.xxix

Earinos interpretatur vern⁹ verna vernum fo.cxvij
Ebur eboris. os elephantis fo.cv
Ebuſus i. quedam inſula fo.cj
Ecce aduerbiū demonſtrandi fo.lxxiij
Ecce aduerbium ſimiliter. fo.eo.⁊.lxv
Echo us. repercuſſio vocis vel ſonus fo.cvj.

Edo edis.eſt pferri vel pducere. fo.liij.z.cv
Educo educas.eſt enutrire cvj
Educo educis.eſt foras ducere. eodem.
Elemoſyna eſt miſericordia cviij.
Electrum electri quoddā metallū vel lapis. eodez
Elegia eſt carmen flebile eodem z.c.
Elicio elicas cui.eſt educere vel extrahere. eodem
Eliſa regina Dido. eodem
Eliſum eliſij.loc' vbi aīe beatoꝝ requieſcunt. eodē
Eleſum eſt ciuitas apud athenas eodem
Elozus i.fluuius ſicilie eodem.
Emaneo emanes ſi.ere.eſt in loco manere. c.
Emathia emathie.regio theſſalie cviij.
Emblema tis.dr̄ eminēs ſculptura vel ornamēta vaſorum vel varietas pauimēti ſiue diuerſitas colorū in pauimento. xxxiiij.
Emineo emines eminui ere eſt ſuperſtare lix.
Eminus aduerbiū.i.procul fo.lxxiij.z.cviij
Emolumentū ti.lucrum cviij
Empturio is.eſt habere voluntatē emendi lviij
En aduerbiū demonſtrandi lxviij.
Emo is.ſoror martis fo.c.z.cviij.
Enipeus i.fluuius theſſalie vij
Ephebus i.iuuenis qui peruenit ad annos pubertatis. folio eodē.
Epiros i.albanie regio grecie fo.xxvij
Epos eſt carmen heroicum fo.eodem
Epos epis.auis eſt que vpupa latine fo.eo.z.cxxv.
Epulum epuli.cōuiuium publicum ſolenniter et multis exhibitum fo.xxxix.
Epule epularum:cibi miniſterio hominum in noſtrū viſum comparati. fo.eodem
Eques equitis.homo inſidens equo fo.xxvi.z.cviij.
equiculus equiculi:populi fuerunt italie fo.cviij.
Erebus bi.infernus fo.xxxviij
Eremus i.diſertus vel ſolitudo vbi non habitatur fo.eodem.z.cviij.
Exetum ti.quedā ciuitas antiqua in italia fo.cviij.
erga prepoſitio:id eſt prope fo.lxviij
Ergo coniunctio illatiua.i.igitur. fo.lxvij.
eridanus eridani.fluuius italie fo.c
erigo is.ere.eſt ex imo ſurſum regere vel leuare fo.xc
Eriphile es.nomē ꝓpriū cuiuſdā mulieris fo.eo.
eryx cis nomē ꝓpriū viri vel mons in ſicilia fo.eodē
eruca ce.quedā herba cognita fo.eodem,
erodius erodij.auis cognita fo.eodē
Ero is.nomē propriū z amor fo.eo.
Eſopum eſopi quedā medicina cix
Eſſedum di.genus eſt vehiculi xlj
Eſurio is.eſt habere voluntatē comedendi lix
Ethica corum.libri philoſophie moralis xliiij
Etiā cōiunctio cāus z aduerbiū affirmandi lxxiij
Euentus euentus finis futuri rei xxxix
Eueſtigio continuo ſtatim eodem
Euge aduerbiū exultantis vel interiectio lxxj
Eunuchus eunuchi.ſpado vel caſtratus cxix
Euphroſine euphroſines vna ex trib' gratijs vel herba quedam cxviij
Europs europis:ꝓpriū nomē viri eodem
Excretus ta.tum.res habens longā criſtā cxvj
Excello excellis extolli z ſuperare lxj
Excubie excubiarū.i.vigilie cuſtodie z inſidie xliiij
Excludo is.ere.ē foras emittere lxxviij
Exculco cas.are.ē pedibus aliquid calcare eodē
Exculpo pis.ē abſcondere vel infigere lxxix
Excutio tis.ſi.ē percutere vel percurrere lxxvj
Execror aris.ē odio aliqd hr̄e vel maledicere lxvj
Exerceo ces cui.opari vel experiri lxxviij
Exigo gis.ere.ē iniuſte petere eodem
Exoletus exoleta exoletum.res excreta inutrita vl' adulta. lxvij
Experior ris.pbare vel pbari tentare zc. eodez.
Expergiſcor eris.excitari a ſomno vigilare eodem
Exſpes res ſine ſpe. xliij
Explodo is.ere eſt ſonitu refragari. lxxvj.
Exta.orum.inteſtina alalium xlij.
Exul is.extra patriā vel ſolū ꝓpriū miſſus. xxiiij
Exuuie arum.ſpolia. xlij
Fabius e.a faris vel fare pro loquor loq̄ris. cv
Facundus da.um.elegans eodem.
Facetie arum.curialitates ſiue vrbanitates xliij.z.cvj
Faceſſo eſt moleſtiam vel tedium facere. lviij.
Fagus gi.quedam arbor cvj.
Faginus a.um.poſſeſſiuum illius eodē
Far farris quedā ſpēs frumenti vel ſemen: xxv
Farcio is.ci.ſaturare ſiue implere lxiiij.
Faramen is.fartum.vel inteſtinū varia ac minutim conciſa carne refertum. cv
Facis cis.iecur. cvj.
Faſtigum ij.altitudo vel ſummitas cxvij.
Faſti orum.vl' faſtum quedā feſta antiqua.fo.xl.z.xlv
Fateor eris.ſponte aliquid manifeſtare fo.lxv
Fatiſco is.ere.eſt ſcindi. fo.cvj
Fatigo as.are.eſt ad laſſitudinē ducere fo.eodē
Fax facis teda fo.xxx
Femur oris.coxa virilis ab inguine vſq ad genu. folio.xxvij.
Feralis ferale.adiec.p aliqua re beſtie fere fo.cix
ferie arum.dies feſtiui. fo.xliij.z.cix.
feronia nie.fons italie fo.cix.
Fibula fibule.firmatoriū quo corrigie tenētur z aſtringuntur fo.cx
Ficus fo.xxix.z.cx:
fidene arum.ciuitas italie fo.cx j
Fidis dis.chorda fo.xxiiij.z.cxj.
Fidicen fidicinis.qui canit cum inſtrumento chordarum. fo.xxiiij.
fidicina fidicine mulier ſic canens. fo.eodez
figo gis xi.fortiter mittere et inferre fo.xviij
filix filicis.quedam herba fo.cxj
fimus fimi.ſtercus quod per agros iacitur fo.xl.
fingo fingis finxi.ſimulare et componere quod nō eſt verum. fo.xl.
fiſcina fiſcine.corbulus ex iuncis factus in quo fit caſeus cxvij
Flabrum flabri.flabellum ſiue ventus cv
Flabellum flabelli.inſtrumentum in quo ventilatio fit eodem
Flabilis le.res faciens flabrum.i.ventum eodem
Flagitium tij.peccatū punitione dignum cvj
Flamen flaminis.ſacerdos xxiiij.z.cvj
Flamina flamine.ſacerdotiſſa eodem
Flecto flectis xi.curuare vel inclinare lxxiij
Fluo is.xi.eſt liquidum decurrere eodem
Fluxus a.um.res liquida labilis vel inſtabilis fo.j
Focale is.ē illud qđ collo circunducitur cxiij
Fodio is.fodi.ē cauare vel foueam facere: eodē
Fedus federis eſt pactum vel pax xxxj
Follis is.ē mantibrum fabri vel pomum ex corio ad ludendum xxvj
Fomes itis.ē aſſula ex ligno excuſſa dū cedit xxiiij
Fori fororum.eſt pars nauis qua a prora in puppim diſcurritur xlv
Formido das.ē timere vel trepidare cxvj
Formido formidinis ē timor vel metus eodē
Formix formicis eſt arcus lapideus xx
Forpex forpicis ē inſtrumentū fabrile: quo calidū te

netur ferrum. fo.xxviij.
Forſan:forſitan:forte:fortaſſe fo.lix.
Fors:forte:fortuna. fo.xliiij.
Fortune fortunarum diuitie vel fortuna proſpera fo lio.vj.
Fragor aris a quo ſuffragor & refragor fo.cvj.
Frenesis is.eſt quedã infirmitas ſic dicta fo.cvij.
Fretum freti.ſtratum maris.proprie eſt illud calpes. folio cviij.
Frigo is.xi.eſt coquere in patella cũ oleo fo.cix.
Frigeo friges frigui eſt algere fo.codẽ
Friguilla friguille eſt auis incognita fo.eodem.
Frigillo as.eſt certã auẽ cantare fo.eodem
Fritinnio is.ẽ hirundinẽ cantare fo.cxj.
Frico fricas:fricaui.eſt vnam rem ſuperaddũcẽdo ex aſperare cum alia fo.liiij.
Fir granũ minutum. fo.xxiij.
Frons frondis eſt foliũ arboris fo.xxv.&.xxvj.
Frons frontis eſt planicies capitis que eſt ſuper ocu los. fo.eodem
Fraudo as.ui.eſt decipere vel ſurripere fo.lvj.
Frumentor frumentaris eſt frumentum vel ordeum colligere. fo.lxx.
Fruor frueris eſt in vſu alicuius rei delectationem ca pere. fo.eodem.
Fruſino fruſinonis eſt locus italie. fo.cxv.
Frutex fruticis parue arbores. fo.xxviij.&.cxv.
Frux is.eſt fructus terre. fo.eo.&.fo.xxxvj
Fulix fulicis eſt quedam auis aquatica. fo.xxix.
Fulgur ris.eſt ictus celeſtis iaculi. fo.xxiiij
Furfures puſtule parue que naſcunt in capite vel per gamenta farine. fo.xlij.
Fuſcina fuſcine res tricuſpis. fo.cxvij.

ades gadium. eſt quedam inſula in hy ſpania. fo.cxvj
Gardir gardiris .eſt ciuitas cuiuſdã in ſule. fo.xxvij.
Galbanũ ni.eſt certa medicina. fo.cxvj
Galeſus ſi.fluui⁹ tarẽti i italia. f.cxvij.
Galerus galeri:pileum ad faciendũ capiti vmbrã calo ris tempore. fo.eo.
Ganeo onis.qui manducat in tabernis. fo.xxiij.
Garganus gargani eſt mons apulie. fo.xxxix.&.cxv.
Gargarus gargari.eſt mons phrygie. fo.eodez.
Garrio is.eſt verbo fari vel ad aues ptinet. fo.liij
Garrulo as.eſt inepte loqui ſeu ſtrepere. fo.eo.
Gauſape gauſapis eſt veſtis piloſa fo.xlij.&.cxxv.
Gauſapinus a um.eſt res piloſa fo.eodem
Gauiſus a um.participiũ a gaudeo es. fo.cvij
Gela gele fluuius & ciuitas ſicilie. fo.cviij
Gelu indeclinabi.aq̃ frigore indurata fo.xxiiij.&.cviij
Gene genarũ ille partes vultus que ſunt inter maxil las et auriculas. fo.xliij.& fo.cviij.
Gener generi.maritus filie fo.cviij.
Geriones onis.quidã rex fuit in hyſpania. fo.cviij.
Getes gete populi thracie fo.codẽ
Getula le.eſt quedã regio africe. fo.eodem
Gibber ri.q̃ hz gibbũ vel tumorẽ ſup ſcapulas.f.xxxiij
Giges is.fluuius lidie.vel nomen proprium cuiuſdam paſtoris ibidem fo.cx
Gingiue arum.caro vbi dentes gignuntur. fo.xliij
Gir indeclina.eſt quoddã ſemẽ odoriferũ fo.xxviij.
Glans dis.eſt fructus quercuũ & ilicum fo.xxxvij
Glarea ree.eſt arena lapillis puis immixta. fo.cviij
Glaucoma atis.eſt infirmitas oculorũ fo.cxviij
Gleba be eſt durus ceſpes cũ herbis. fo.cvij
Glis gliris.eſt quoddã aial muri ſile fo.xxvj.&.xxxiij
Gliſco is.eſt deſiderare creſcere & pingueſcere. fo.liij.
Globus bi.eſt coadunatio & glomeratio ſlo:z.fo.cxiij.
Glomero as.eſt cumulare adunare & accruare. f.cxiij

Gluten is.ẽ bitumẽ ad ſingẽdũ vel 9iungẽdũ fo.xl
Gnauus a.um.ẽ res perita & induſtrioſa fo.cvij.
Gnidos gnidi quedam inſula. fo.cx.
Gobius ij.vel gobio onis.eſt quidã piſcis fo.cxvj.
Gracito gracitas.eſt anſeres citare fo.cxvj.
Gradiuus gradiui mars fo.codẽ
Gradior iris.eſt incedere ire & ambulare; fo.codẽ
Græciſſo as.eſt grecos imitari fo.iij.
Grates ium.gratiaz actiões fo.xliij.
Grex gregis multitudo pecorũ fo.xxvij.
Grypus.i.naſus curuus & acutus fo.cx.

abilis habile.eſt res apta:congrua et oportuna fo.cv.
Halex is.eſt quidã piſcis fo.xxviij.
Halec halecis. eſt ſalſa ſiue morectum qđ fit eſt ipſo piſce fo.xxiij.
Haleſus i.eſt fluuius ſicilie. fo.cvj.
Halo as.aui.ſpirare halitum mittere vel redolere fo.cvj.
Halter eris eſt põdus quod in manibus accipitur ad velocius ſaliendum fo.xxxvj.
Hamilcar ris.pater hannibalis fuit fo.xxxiiij.
Hamus i.ẽ inſtrm ferreũ ad piſcandũ fo.cvj.
Hãnibal is.quidã dux fuit carthaginenſiũ. fo.ciij
Harpago onis.telũ eſt in ſummitate aduncũ quo na uigia rapiuntur. fo.xxiij
Harpia harpie aues rapine. fo.c.
Haurio is.eſt attrahere ppie aquã de puteo. f.lxxiij.
Heauton timerimenõ comedia terentij.
Hebe hebes dea iuuentutis. xxvij.&.cvj.
Hebenus hebeni quoddã lignũ nigrum fo.cvj
Hebes hebetis piger tardus ł obtuſus. fo.eo.
Hedera hedere interpretat ledes in: fo.eodem
Helenus heleni pphetà fuit filius priami. fo.eo.
Helena helene nomen pprium femine. fo.eo.
Helix helicis ſpẽs hedere. fo.eo.
Helen enis.filius deucalionis fo.ciij
Hemicirclus i.dimidius circulus. fo.cviij
Hemina ne.eſt q̃dam menſura. fo.codez.
Hemus hemi ẽ q̃dam mõs tracie. fo.eodem
Hermagoras e.eſt q̃dã orator philoſophus. f.cxviij.
Herilis herile eſt res dñi. fo.cix
Hermaphroditus i.ſemi hõ.& ſemi mulier. f.xviij.
Heros herois eſt medius deus. fo.xxxi.&.cix.
Herodes nomen regis. fo.cix.
Hiacinthus hiacinthi eſt lapis precioſus fo.lxxiij
Hiacinthin⁹ a.um.eſt poſſeſſiuũ illius fo.eodem
Hyaſpis hyaſpidis lapis p̃cioſus fo.xix:
Hyadaſpes idis.nomẽ propriũ fluminis fo.cvij.
Hydrops opis.i aquoſus humor fo.xxx
Hydrus untis.vrbs ẽ in littore adriatici mar. f.xxxv
Hiericus untis.ciuitas q̃ in hierico. fo.eo.
Hiera hiere eſt inſula prope ſiciliam fo.cvij
Hyele es.interpretatur materia. fo.cvij
Hymen hymenis deus nuptiarum fo.codẽ
Hylaris res iocunda. fo.codez
Himen is.tenuis mẽbrana q̃ puuli inuoluti naſcũtur fo.xxxiij.&.cvj Himera himere.fluui⁹ eſt ſicilie. f.cviij
Hipanis is.fluuius tartarie. fo.codẽ
Hippomanes is. veneficiũ quoddam quod equus na ſcitur in frõte. fo.xxvij
Hipponax actis.poeta grecus fuit fo.xxxvij.
Hir indeclinabile:interior planicies dom⁹ fo.xxiij
Hyrie es.ciuitas boetie fo.cx.
Hyſopus i.quedã herba qua medici vtuntur. fo.codẽ
Hirudo inis.certus vermis fo.codez
Hiſtrix hyſtricis.porcus habens ſpinas. fo.xxxj.
Hiſtrio onis.geſticulator ioculator fo.xxxix
Holus holeris oẽs herbe quib⁹ veſcimur. fo.xij
Homerus i.poeta grecus fuit fo.codẽ

Horiſon circulus celeſtis fo.xxiii.
Hornotin' a.um.res eiuſdem anni. fo.cxviii.
Hoſpes hoſpitis.cõe q̃ eſt in alieno hoſpitio vel qui in ſuo alios recipit. fo.xxvii
Hoſpita e.mulier q̃ alios ĩ ſuo hoſpitio recipit. f.eo.
Hulcoſus eris.vulnꝰ putredine plenũ. fo.xxvii.z.xxxvi
Iacio cis.eci.ere.eſt aliq̃d emittere vt tpe faciendi lapides. fo.lix.
Iapeteris.fluuius ſclauonie. f.cxvi
Ianthinꝰ a.um.res violaꝝ coloris. f.cxvii
Iapetꝰ iapeti.vnꝰ ex gygãtibꝰ. f.cxvi.
Iapix gis ventus apulie. fo.xxxi.z.xxxvii.
Iapyx ygis.ppl'i ſeptẽtrionales fo.eodem.
Iber iberi homo hiſpanie. fo.xxxiii
Iberus iberi quidã fluuius hiſpanie fo.eo.
Ibis idis.q̃dã auis q̃ naſcit̃ z nutrit̃ ĩ egyto. fo.cvii.
Icarus i.nomẽ propriũ hominis. fo.eodẽ.
Ico icis ici.ere.pcutere. fo.eodẽ
Icon onis.figura z imago. fo.eodem.
Idolũ i.ſimulachrũ imago ſtature. fo.cxviii.
Idolothitũ i.idolis immolatum. fo.eodem
Idume es.regio eſt inter idumeã z arabiã. fo.cix
Idus uum.certus numerꝰ menſium. fo.xliiii.z.cix
Ignoſco is.parcere ſiue non agnoſcere fo.lxv.
Iecur iecoris.i.epar ſiue ficatum fo.cvii.
Iynx gis. fo.xxxvii.z.cxi
Ilerda ilerde ciuitas hiſpanie fo.cx.
Ilion z ilios. fo.xxiii.
Ilia um.ſunt inteſtina parua circa renes f.xiiii
Illecebre arũ.blandicie q̃bus elicimur. fo.xiiii
Illex egis.q̃ eſt ſine lege vel legibꝰ ĩobediẽs. fo.xxxvii.
Illex is.res.illecebriſ z blãdicijs aliq̃d ad ſe trahẽs.f.e.
Illiberitanꝰ a.um.q̃cũq; ciuitatis granate fo.iii.
Illicio cis.eſt blãdicijs attrahere. fo.lxuii.
Illido dis.eſt duo corpora vel plura mutuo ſe cõfricare z ledere. fo.eodeꝫ.
Illiſus i.fluuius ppe athenas. fo.cxvii
Imbrex cis.canale curuũq; atq; obtortum.vt p id defluat aqua. fo.xxix
Imbricũ eiuſdẽ eſt ſignificationis fo.eodem
Immaneo es.eſt in aliquo loco manere. fo.iii.
Immineo es.eſt ſuperſtare: fo.eo.
Impertior iris.dare partem fo.lxv.
Impetix nis.genus morbi grauiſſimi. fo.xxxvii.
Impete ablatiuus.i.cũ impetu. fo.xliiii.
Impingo is.ere.eſt impellere fo.lxuii
Impos otis.res non potens fo.cii.
Impubes is.q̃ non habet barbam. fo.xxvii.
Inculco as.eſt fartio z intus calco fo.lxuii
Incumbo bis. eſt toto pectore alicui rei inſiſto vel do operam. fo.eodeꝫ.
Incũabula orũ.tps in quo puer eſt in cunis. f.xliii
Incus dis.inſtrumentũ ſup qđ faber pcutiẽdo ex ferro aliq̃d fabricat. fo.xxxi.
Incuſo as.eſt mores alicuiꝰ reprehẽdere. fo.lxv.
Indecor oris.res turpis. fo.xix.
Indiges etis.ſancti canonizati fo.xvii
Indoles ſignũ virtutis in pueris. fo.eo.z.xli
Inducie induciaꝝ eſt pax caſtrẽſis paucoꝝ dierum vel ferie belli. fo.xliii.
Ineptio is.eſt ſtulte aliq̃d dicere vel facere. fo.lxxxi.
Inferi orũ.dij inferni. fo.xlij
Inferie arũ.offerta mortuorum fo.eo.
Infero infers.li.ferre.eſt intus ferre. fo.xvi.
Inguen inis.pars corpis circa verẽda. fo.xix.
Inquies etis.res ſine quiete. fo.xxvii.
Inſideo es.ere.eſt ſup aliquã rem ſedere. fo.vi.
Inſidie arũ.q̃ clã incidũt vt hoſtes fallant. fo.xliii.
Inſtar aris.i.ad ſimilitudinem. f.xxxvii.z.xlj
Inſtigo as.aui.are.eſt incitare. fo.lix.
Inter ppoſitio ſignificat mediũ pmanentiã. fo.eo.
Intercus utis.qđ inter cutẽ z carnẽ exiſtit. fo.xxxi.
Intercipio is.de medio accipere. fo.lxx.
Internodiũ i.qđ eſt inter aliquos nodos fo.eo.
Interpres etis.q̃ linguã exponit p aliã fo.xxvi
Intra ppoſitio ſignificat localẽ incluſionẽ. fo.lxx
Intybus intibi.q̃dam herba que vulgariter dicitur cicorea. fo.cxvii.
Inula inule.q̃dam herba fo.cxvii
Iocus ioci.a iocor aris.verba iocoſe dicta. fo.xxxix.
Ioniũ mare inter greciã z italiam. fo.ci.
Ioſephus ioſephi.nomen pprium viri. fo.cxvi
Ipſe a.um.notum eſt. fo.vi.
Irrumo as.eſt mentulã ori inſerere fo.iii.
Iſagoga ge.interpretat̃ introductio. fo.cx.
Iſara iſare.fluuius gallie fo.eodem.
Iſaurus iſauri fluuius italie fo.eo.
Iſidorus iſidori.nomẽ propriũ viri. fo.eo.
Iſmarus iſmari mons eſt thracie fo.xxxix
Iſte iſta iſtud.pronomẽ demõſtratiuum. fo.vi.
Iubar ris.claritas. fo.xxv.
Iubilꝰ li.cantileticie ſiue vox pre gaudio ẽfuſa.f.cxliii
Iugũ gi.inſtrũ ligneũ quo boues iũgunt̃.f.xlv.z.cxiii
Iugũ iugi tranſtrum nauis. fo.xlii.
Iuga orum;cacumen montis. fo.eodem
Iugerũ ri.ſpaciũ terre qđ vno aratro in vna die arari poteſt. fo.xl.
Iupiter iouis.quidã deus gentilium. fo.xxxv.
Iuratus ta.tum.res q̃ fecit iuramentum fo.cxv.
Iuſticiũ cij.vacationes iuris vel iudicij fo.xliii
Iuſta iuſtoꝝ exequie mortuorum. fo.eodẽ
Iuxta ppoſitio.i.prope. fo.lxx
Labes bis.corruptio vl' putredo.xlii.z.xcv
Labicũ i.locꝰ ppe romã. fo.cxvii.
Labo labas labaui labare.eſt ruere z repente cadere. fo.cv.
Labor ris.labi.eſt in lubrico pedẽ figẽdo in terrã ruere. fo.eodeꝫ
Laburnũ ni.arbor:certa ſpẽs eſt roboris. fo.eo.
Lacer ra.rum.res ſaſſa z fracta. fo.xxxiii.
Laceſſo is.ere.eſt irritare vel puocare. fo.cv
Laches etis pprũ.nomẽ viri apud Terẽtiũ. fo.cvi.
Lacon onis.vir lacedemonie. fo xxiii.z.xxxi.
Lacena lacene.femina lacedemonie. fo.eodeꝫ
Lactes ium.inteſtina p q̃ labit̃ cibus. fo.xlii
Lacto lactas aui.are.eſt lac prebere. fo.lxxxix.
Ladon onis.flumen theſſalie. fo.xxiii.z.cvi
Laertes pater vlyſſis. fo.cx.
Ledo ledis ſi.ere.dãnificare vel vulnerare fo.liii.
Lelaps is.in Ouidio q̃dam canis fo.cvi.
Laganum ni.quoddã genus cibi. fo.eodem
Lagus lagi.pater fuit ptolomei. fo.eodeꝫ
Lagoopus opis. aĩal hñs pedes leporinos. fo.eodẽ
Lamẽtor aris.ari.eſt vocibus triſtibus plorare vel dolorem exprimere fo.eo:z fo.lxv.
Lamina ne.eſt paruũ fruſtũ latum auri vel argenti vel alterius metalli. fo.cvi.
Laniſta ſte.q̃ gladiatores domi inſtruit. fo.eo.
Laocoon laocoontis vir troianus fo.c.
Lar vegentium rex. fo.xxxv
Larinus ni.fluuius eſt in italia. fo.cix
Lariſſa lariſſe.·talie oppidum fo.cvii.
Larix laricis.arbor cognita fo.eodẽ.
Larynx gis.pro gutture fo.xl.z.cvii.
Laſſer laſſeris.quedã radix fo.xxiii.
Latebre arũ.loca abſcõdita vel obſcura. fo.xl.
Latex cis.vinum vel aqua. fo.xxx.

Laterna ne. eſt inſtrumentum in quo lumē ab aere de fenſum portatur. fo.cvii.
Latrina e. priuatus ſeceſſus fo.cvii.
Lauiniū ii. ciuitas antiqua italie. fo.eodez.
Larona e. mater fuit apollinis. fo.eodez.
Lauinia e. quedā filia regis latini. fo.eodē.
Lebes tis. cacabus coquinalis. fo.xxvii.
Lecythus ti. ampulla olearia. fo.xxxi.
Lectica ce. currus ſup quem lectus defertur vel ipſe lectus. fo.cxvii.
Lectito tas. tare. eſt frequēter legere. fo.lxxvi.
Lego gas. ui. re. eſt legatum mittere vel in teſtamēto aliquid relinquere. fo.cvii
Lego gis. gi. eſt colligere furari ⁊ libros legere. fo.eo.
Lelex lelegis. ppl'i fuerūt in theſſalia. fo.eodez
Lemures rū. fantaſmata nocturn. fo.xlii. ⁊. f. cviii.
Lens dis. eſt alal ſiue beſtiola q in capillis palpebriſ ꝗ innaſcitur. fo.xxxi.
Lens tis. al's lenticula legumē eſt notum. fo.eo.
Lepos is. eſt dulcedo ⁊ ſuauitas in verbis. fo.xxx
Leſbos leſbi: qdam inſula. fo.xxi
Lethes this. fluuius infernalis. fo.cix.
Leuir uiri. cognat'. ſ. mariti vel vxoris. fo.xxv. ⁊. cx.
Leua leue: manus ſiniſtra fo.cx.
Leuus a. um. res ſiniſtre manus fo.eodez
Leuis e. res ⁊ pilis ⁊ aſperitate carens. fo.xxv. ⁊. cix
Leuis ue. res agilis fo.eodem.
Libanus ni. mons eſt in iudea. fo.cx.
Libertus ti. q ex ſeruo factus eſt liber. fo.eodem.
Liberta te. femina q ex ſerua facta eſt libera. fo.eo.
Liberi orū. filii vel nepotes fo.xli. ⁊. cx
Libys ys. homo aphricanus fo.xxx
Libyſſa e. mulier aphricana fo.eodē.
Libido nis. luxuria vel voluptas fo.cxvi.
Libo bas. ui. re. eſt ſacrificādo libare. fo.cx
Libū bi. offertum qđ ſacrificatur. fo.eodez.
Libripens dis. q monetam librat. fo.xxx.
Lichen nis. idem eſt qđ impetigo. fo.xxiiii
Licinus ni. quidā homo romanus fo.cx
Licitor aris. ari. appreciari vel addere ſiue diminuere preciū rei q venditur. fo.eo.
Liceo es. appreciari vel eſtimari. fo.eo.
Licium licii. filum innodatum tele per qđ ſtamē trahitur. fo.eodem
Lien nis. i. ſplen. fo.xxxi.
Lienteria. eſt fluxus ventris fo.vi
Liger ri. nomen propriū viri in vergilio. fo.xxxi.
Ligo onis. ruſticū inſtrumentum. fo.xx
Ligo as. aui. note ſignificationis innodare. fo.xlviii
Lignor aris. ari. eſt ligna legere vel portare. fo.lxi
Ligus ris. homo vel mulier pūincie ligurie. fo.xxvi
Ligur ris. homo eiuſdem pūincie. fo.eodē.
Ligurio ris. eſt auide conſumo fo.cix
Lilea lee. eſt ciuitas boetie. fo.eodē.
Lilibum i. quidā campus in ſicilia. fo.eo.
Limax cis. vermis q in lymo naſcit q vero teſtā habet coclea vocatur. fo.xxxi.
Limes tis. via eſt ſtricta ⁊ anguſta fo.xxxvii.
Lindos inſula rhodiorum. fo.xliiii
Lingo is. ere. eſt lambere. fo.xlviii.
Linter thris. nauicula parua fo.xxvii.
Linio is. ire. eſt vngere. fo.liiii
Linquo quis. liqui ere. eſt dimittere. fo.eo.
Linus ni. quidā poeta antiquus. fo.xcix.
Linx cis. quoddam alal ignotum fo.xviii
Liqueo es. vel liqueſco is. fluere ⁊ diſſolui. fo.xli.
Liquo as. aui. are. eſt colare. fo.eodem
Liquor eris. fluere currere ⁊ diſſolui. fo.lx.
Liquor oris. qđ defluit vel liquatur. fo.eo.
Liquidus a. um. res clara ⁊ humida. fo.xcix.
Lira e. eſt ſulcus. fo.cx.
Lyra e. inſtrumētum muſicum. fo.xxuii
Lyricen nis. q canit cum lyra. fo.eodem.
Lyricina e. mulier ſic cū lyra canens. fo.eo.
Liricen inus. q canit lituo. fo.eo.
Liricina e. mulier hoc ipm agens. fo.codē
Littere arū. epiſtole que mittuntur. fo.xlii
Litura re. deletio vel feditas litterarum.
Loculi orum. burſe. fo.xxx.
Locuples etis. cōe diues. fo.xxvi.
Lodix lodicis pannus viloſus qui ſuper lectum ponitur. fo.xlix.
Loetum ti. mors. fo.xlvii
Lorica ce. quedā corporis armatura ex anulis ferreis facta. fo.cxv
Lotbos i. arbor eſt q in aphrica naſcitur. fo.cxvi.
Lubricus a. um. res labilis fo.cxv
Luceres um. tertia pars ppl'i romani. fo.eo.
Lugeo es. ere. eſt cū gemitibus ⁊ habitus immutatione flere. fo.xxxvi
Lubricus ci. vermis qui in terra ⁊ in ventre hominuz naſcitur. fo.cxxxv.
Luo. is. ere. eſt ſoluere fo.lvii
Lues is. ſordes macula vel peſtilentia. fo.xlii.
Lupercalis orū. quedā feſta antiquorum. fo.eodem
Luſtrum ſtri. ſpaciū quinqꝫ annorum fo.eo.
Luſtra luſtrorum. lupanar ſiue obſcurum latibulū ferarum. fo.eo.
Luter luteris: quodcunqꝫ vas purgādis ſordibus deputatum. fo.xxxiii.
Lutum ti. i. cenum. fo.xl.
Macero as. aui. are. extenuare cōterere ⁊ mollificare. fo.lix. ⁊. cv.
Macte in vocatiuo aucte ſiue augmētate. fo.xliiii.
Macti in vocatiuo aucti ſiue augmentati. fo.eo.
Machina e. inſidie vel edificium. f.cvi
Magalia um. locus vallat' vbi armēta vel pecudes in nocte cōgregantur fo.xlvi. ⁊. cvi
Magiros ri. interpretatur coquus. fo.eodē.
Magnes tis. homo vrbis magneſie. fo.xxvi.
Magnetis idis. femina eiuſdem loci fo.eo.
Magneſa ſe. pro eodem. fo.eodē.
Magneſia ſie. qdam regio theſſalie fo.cxvii
Menalus li. mons eſt in archadia. fo.xviii
Maiores rum. q fuerunt ante nos fo.xlii.
Mamurius mamurii. nomen proprium cuiuſdam fabri. fo.cvi.
Mando as. aui. are. ꝑcipere vel imperare. fo.liii.
Mando mandis di. eſt dentibus conficere vel maſticare. fo.eodem
Mandragora re. qdam herba. fo.cxvi.
Manes um. ale inferorum. fo.xiii.
Mango nis. q vendit ſeruos fo.xxiii
Mantile mantilis mappa paruula gallice dicitur ſeruieta. fo.cxvii
Manubie rum. pecunie que ex venditione prede habentur. fo.xlii.
Mapalia um. caſe paſtorales. fo.eodem
Marcipor ris. i. ſeruus marci. fo.xxiii.
Margarita: gemma vel lapis ꝑcioſus fo.cxviii
Margo marginis littus vel extrema pars cuiuſlibet rei. fo.xxxiii.
Mars tis. deus belli f.xxxii. ⁊. cvi
Martyr ⁊ rys. interpretatur teſtis fo.xxv.
Mas ris. maſculus in quacūqꝫ ſpecie. fo.xxxiii.
Maſſilia e. qdam ciuitas fo.cxvii.

Maſſilius a.um.populi ſunt in africa fo.codē
Maſtiche es.gummi lentiſci fo.xxvij
Maſtix maſticis p eodem fo.eodem
Maſtix maſtigis interpretatur verberator fo.eo.
Matheſis interpretat doctrina fo.cvij
Mauors ris.deus maris fo.eodem
Mecon onis. interpretatur papauer fo.cviij
Medea medee nomē propriū femine fo.codē
Meio is.xi.note ſignidis.vrinā effundere fo.lxiij
Menas ne.fluuius lydie fo.cviij
Melāpus odis.nomē cuiuſdā viri fo.xxxvi.z.cv
Melanthion i.quedā herba fo.cviij
Meliſſophus q̄dā herba vulgo dr corona regis f.eo.
Melos i.melodia muſice fo.xxviij. z.cviij
Menalus i.mons archadie fo.xxxix.z.cviij
Menas adis.ſacerdotiſſa bacchi fuit fo.cviij
Mendicus a.um q̄ mendicando poſtulat fo.cxvij
Mirmix icis.formica dr fo.j.z.xxxviij
Meninx gis.cerebri pellicula fo.eodem
Menogenes is.nomē proprium viri fo.cviij
Meracus a.um.res pura fo.xxviij.z.cviij
Merces edis.premium vel precium fo.ciij
Merges is.garba ſiue manipulus ſegetis fo.xxvj
Mergo is.ere.ē pprie ſub aquā ſe mittere fo.liiij
Meridies diei.medius dies fo.xxv
Meriones is.quidā grecus fuit fo.c.
Merops is.auis viridis color(q̄ apiaſter dr fo.xxxix
Meſſana ne.ciuitas ſicilie fo.cxv
Meſapus pi.nomē ppriū viri apud Uerg. fo.cviij
Meta te.terminus rerum fo.eodē
Metallū li.vena vbi eꝫ inuenit aliqd eſt nomē generale oīm metallorum. fo.eodem
Metaphora re.interpretatur tranſlatio fo.cxliij
Metaurus ri.fluuius italie fo.cviij
Methodus di.interpretatur breuis via fo.eo.
Metior tiris.metiri.eſt menſurare fo.eodem
Meto is.ere.eſt colligere fo.eodem
Metobon interpretatur frons tis. fo.xxiij.z.cviij
Metreta e.certa menſura rerū liquidaꝝ fo.cviij
Mico as.ui.are.eſt reſplendere fo.xlv
Mycone es.quedam inſula fo.ix
Myconus i.pro eodem fo.eodem
Micturio is.ere.ē mingēdi voluntatē hr̄e fo.lxiij
Miles tis.hō belligerus vel mulier fo.xxv.z.cix
Milo onis.nomen proprium viri fo.cix
Mileſius a.um.res vrbis mileti fo.eodem
Minas antis.mōs eſt minoris aſie fo.eodem
Mina ne.eſt certa moneta fo.eodem
Mine arum.dr a minor aris.verba ſunt que minando dicuntur fo.xlij.z.cix
Minie arum.populi fuerunt theſſalie fo.cix
Minio onis.flu.eſt italie fo.eodem
Minius ij.quidam flu.in galitia fo.eodem
Minium ij.certus color rubeus fo.eodem
Minos ois.quidā rex crete fo.eodem
Minores um.nepotes z inferiores poſt ipſos
Myron interpretatur vnguentum fo.xlj
Miron onis.nomen proprium cuiuſdā argentarij et ſculptoris fo.cx
Myſterium ij.quod eſt ſecretum fo.xlj
Mitulus i.certus piſciculus fo.cx
Mitra tre.ornamentum capitis feminarum ſeu epiſcoporum. fo.eodem
Mna e.idem eſt quod mina mine fo.cix
Moabita vel tes.homo regionis moab fo.xxxi
Moabitis dis.femina eiuſdem patrie fo.eodē
Moly yos.quedam herba fo.xxiij
Molior moliris.iri.eſt preparare edificare vel meditari. fo.cxiij
Menia menium muri ciuitatis fo.xliij
Monoptota dr a monos qd̄ eſt vnū vel quod ex vna re tantum conſiſtit fo.xxxvij
Monas adis.eſt vnitas fo.xxv.z.cxiij
Monychus i.vnus ex centauris fo.cxiij
Monile is.aureū ornamentū gutturis fo.codē
Monoceros oris.i.vnicornis fo.eodem
Monops opis.interpretatur vnoculus fo.eod
Moretum ti.i.ſalſa fo.cxiiij
Moreo onis.tardus z ſtolidus natura fo.eod
Morini populi ſunt gallie fo.eodem
Morus i.quedam arbor cognita fo.eodem
Morum i.fructus illius arboris fo.eodem
Mulceo es.ſi.ere.eſt mitigare vel lenire fo.lxxv
Mulciber bris.dicitur ipſe vulcanus fo.xxxiij
Mulgeo mulges mulſi mulgere.ē lac de vbere extrahere fo.lxv
Mulcto mulctas mulctaui. dānare vel punire pprie in pecunijs. fo.lxxxv
Mulcincium ij.veſtimenta prima fo.cxlix
Municeps municipis. qui habitat in villa vel territorio. fo.xxxviij
Municipiū ij.territoriū vl̄ villa hn̄s iuriſdictōez f.eo.
Munimen inis.firmamentum vel defenſio fo.cxv
Muria e.aqua ſalſamentorum fo.eodem
Muſa e.ſcientia ſiue cantus fo.eodem
Muſcus i.ſanies animalis fo.dxxvij
Muſcus i.lanugo arborum fo.cix
Muſtacium ij.panis cum muſto piſtus fo.cxlix
Mutina e.quedam ciuitas italie fo.eodem
Mutilus a.um.res ſine folijs vel capillis fo.eodē
Nabilis e.res in qua natari pōt fo.cv
Nacnie arū.cantilene vel fabule puerorum. fo.xlij
Naneiſcor eris.adipiſcor vel acquiro
Nares ium.note ſignificationis locus in facie vbi ē ſenſus odoratus f.xlj
Naricia e.inſula eſt in mari ionio fo.cvij.
Natalis is.dies natiuitatis fo.xlv.z.cxlj
Natrix cis.eſt certus ſerpens fo.xxx
Nebris idis.eſt pellis lyncis vel cerui fo.cvij
Nectar aris.vinum pigmentatū fo.xxv.z.xxxvij
Necto is.xi.ere.ligare vel nodare fo.lxxx.z.lviij
Nefas indeclinabile res illicita fo.xxv.z.xlj
Nefens dis.porcellus paruulus fo.xxix
Negligo gis.xi.ere.eſt contēnere fo.lxxij
Neoteria auctores moderni fo.xxxiiij
Neptunalia orum.feſta neptuni fo.xlij
Nequam indeclinabile: res luxurioſa et peruerſa. fo.xxiiij.
Nequicia e.luxuria vel malicia fo.eodem
Nereus i.deus maris fo.cviij
Ne aduerbium eſt negandi fo.lxxij
Nerio nis.mulier dei maris fo.xxxiiij.z.cviij
Neriro i.mons in quadam inſula fo.xxvij.z.cviij
Nerthex ecis.
Neſtor is.quidā aloſius hō grecus fo.xxiiij
Neſtorides e.filius vel nepos neſtoris fo.xxvij
Nexo as.aui.are.laqueare vel ligare fo.xlix
Nexo is.ui.ere. p eodem fo.eodem
Nicteterium ij.ſigna victorie fo.cix
Nimirum aduerbium.i.certe fo.lxxi
Nireus i.quidam puer pulcherrimus fuit fo.cx
Niſus i.eſt accipiter fo.cx
Nitor eris.niti eſt laborare z conari fo.eodem
Nola e.ciuitas prouincie cāpanie in italia fo.cxij
Nomas adis.ſunt populi aphricani fo.codē
None arum.certi dies menſis fo.xlij
Nonagies aduerbiū.i.nonaginta vicibus fo.cxi
Nongēties aduerbiū.i.nouē vicib' centū fo.codē
Nongies pro eodem fo.eodem

Noricum i.quedā regio apud dalmaciam fo.cxii
Noſtras noſtratis.res patrie noſtre fo.ciiij
Notus i.ventus meridianus fo.cviij
Notus a.um.res cognita fo.eodem
Nothus i.filius illegitimus. fo.eodem
Nouies aduerbiū.i.nouē vicibus fo.clxj
Nuge arum.verba nullius momenti fo.lx j
Numa e.ſecundus rex romanoꝝ fuit fo.cxiiij
Numanus i.ē nomē ppriū in vergilio fo.eo.
Numantia e.vrbs eſt in hiſpania fo.eodeꝫ
Numiſma atis.nummus vł denarius aut imago que in eo eſt fo.xlj.⁊ cxv.
Numicius ij.fluuius italie fo.cxx.
Nundine arū.publicus cōuentus mercantiū. fo.xlj
Nunquid aduerbium.i.forſan fo.lxx j
Nuper aduerbium.i.modo fo.lxxij
Nuptie nuptiarum.eſt coniunctio legitima viri ⁊ vxoris. fo.xlj

OB prepoſitio.i.propter fo.lxvij
Obelus i.interpretaē veru fo.cxiiij
Obeliſcus i.interpretatur veruculuꝫ fo.eodem
Obeſus a.ū.res pīguis ⁊ rotūda.f.eo.
Obex cis.obſtaculūvel īpedimētū.f.e.
Obijcio is.ere.ē opponere fo.lxiiij
Obliuiſcor eris.ſci. eſt memoriam alicuius rei admittere fo.lxvj
Obolus i.moneta quedam eſt fo.cxiiij
Obſes idis.q̄ dari ſolet impio alterius fo.xxxiiij
Obſtipus a.um.res que portat caput inclinatum fo.cxviij.
Obticeo es.ui.ere.tacere fo.c
Obtrecto as.are.ē rephēdere qꝺ aliud facit.fo.eodeꝫ
Ocado is.penultima breui.i.cadere fo.eoꝺ
Occido is penultima longa.i.interficere
Ocyor ⁊ ocyus ab ocys qꝺ interpretaē velox fo.cxij
Occiput itis.eſt poſterior pars capitis fo.xxxi
Octies aduerbium.i.octo vicibus fo.clxj
Occulo is.ui.ere.eſt abſcondere fo.cxij
Oeconomica orū.eſt qdā liber Ariſtotelis . fo.xlvij
Oedipus odis rex fuit thebarū fo.xxxvj
Oenomelli fo.cxvj
Oeſopum i.lana ſuccida fo.eodem
Ofella ofelle.eſt caro ſine oſſibus.offa offe pro eodeꝫ. fo.cxij.
Officio is.eci.icere.eſt nocere. fo.lxi
Olearos i.eſt quedam inſula fo.xxvij
Oleaſter tri.eſt oliua ſiluestris fo.cxiij
Oleaginus a. um.res oliue vel ad oliuam pertinēs.
Olenos i.eſt ciuitas italie fo.cxiiij
Oleo es.ui.ere.eſt fragrare fo.lxiiij
Olfacio is.ere.eſt odorem alicuius rei haurire ⁊ ſentire. fo.liiij
Olim aduerbium.i.in alio tempore fo.cxij
Olimpionices e.olimpie victor: fo.eodem
Omaſum i.inteſtinum pingue fo.eodem
Onixchis.quidā lapis precioſus fo.xxx.⁊.cxii.
Opacus a.um.eſt res vmbroſa ⁊ obſcura fo.cxij
Operio is.ui.ire.eſt tegere fo.eodem
Opes um diuitie fo.xlij
Opilio onis.eſt paſtor ouium fo.cij
Opimus a.um.eſt res fertilis ⁊ pinguis fo.eo.
Oporinos interpretatur autūnalis. fo.eodem
Operior iris.iri.eſt aliquē expectare fo.eodem
Optimates um.boni ⁊ principales ciues. fo.xlij
Opus untis.eſt ciuitas grecie fo.xxxvi
Ora e.finis veſtium vel littus maris fo.cxiij
Orbis is.rotunditas fo.xxvj
Ordior ordiris, ordiri. eſt incipere vel telam ponere.fo.lxxj.
Oricum i.oppidum thracie fo.ci
Origanum i.eſt quedam herba cognita fo.coꝺ
Origenes is nomē propriū viri fo.eodem
Orion onis.eſt quoddam aſtrum fo.eo.⁊.cxi.
Orithia e.eſt coniunx boree fo.cxii.
Oryx gis.eſt animal incognitum fo.xxx.⁊.xxxvi.
Orobus i.interpretatur eruum id eſt, quoddam legumen. fo.xvij
Orodes is.ē nomē ppriū viri in vergilio fo.eoꝺ
Orthographia e.ē ſcia recte ſcribendi. fo.lxiij
Oſcen inis.ē qui cum ore canit f o.xxv
Oſcina e.ē mulier ſic canens fo.eodē
Oſyris idis.ē quidā deus egyptiorum. fo.cxiij
Oximeli potio ex aceto ⁊ melle fo.xliij

PAbulū i.ē cib⁹ quē brutta depaſcūt. fo.cv
Pabulor aris.ri.eſt ire queſitum pabulum. fo.eodem
Pachinus i.ē mons ſicilie. fo.eo.
Paciſcor eris.ciſci.ē pactū facere f.eo.
Pacuuius pacuuij.quidam poeta antiquus fuit. fo.cvj
Pactolus i.ē flumen lydie fo.cxviij
Padus i.ē flumen italie fo.cvj.
Pagina e.ē foliū libri fo.eodē
Pean antis.apollo aut laus illius fo.eodē
Pango gis.pepigi.ere.ē pactū facere fo.xxxiiij
Pagus i.ē parua villa fo.cvj
Pallas antis ē filius regis euandri fo.xlii.
Pallas adis.dea minerua fo.eodem
Palmes itis.ramus vitis anteꝗ̄ ſcindat fo.xxvi
Palus udis.congregatio aque fo.xx
Palus i.coſtis ſiue paruulū ſignū fo.eodē.
Penaretos i.omnes virtutes continētes fo.cvj
Pando is.di.ere.aperire vel manifeſtare fo.xlix
Pango is.gi.ere.plantare vel componere fo.lx
Pania e.qui habet grandes pedes ⁊ amplos fo.xxi
Panther eris.ſpecies ē lupi fo.xxiiij
Papauer eris.quedā herba ſomnifera fo.eodeꝫ
Pape interiectio admirantis fo.lxxj.⁊.cvj
Pappas e.interpretatur auus aui fo.cvj
Papilio onis.tentorium fo.eodē
Paradiſus i.eſt hortus fo.eodem
Paragoga interpretatur deductio fo.cxviij
Paraſceue interpretatur preparatio fo.liiij
Parco is.ē indulgere vel cuſtodire fo.lxviij
Parmiſſus i.fluuius boetie fo.cxv
Parthenope neapolis italie ciuitas fo.cxv
Partior iris.diuidere vel dare partem fo.lxxi
Parturio is.ē voluntatē habere pariēdi fo.lxv
Paſco ſcis.ui.ere.ē paſtū pecorib⁹ ꝓbere fo.lxiij
Paſcor eris.pro eodem fo.lxxi.⁊.lxiij
Paſcua e.ager vbi animalia paſcunē fo.eodē
Paſſus us.ui.ſpaciū terre.qꝺ inter vtrūꝗ̄ pedem capimus ambulando. fo.xxx
Paſtinacha paſtinache quedam herba ſic nominata vel piſcis. fo.cxvj
Pateo es.tui.ē manifeſtum eſſe fo.lx
Paragia quidam fluuius ſicilie fo.cxiiij
Patina e.ſartago vel ſcutella ampla fo.cxvj
Patriſſo as.are.ē patrem imitari fo.xlv
Paulatim aduerbium.i.ſenſim fo.lxx
Pecten inis.barba inferior fo.xxiij
Pecto is.ere.ē pectinare ⁊ cū pecte ornare fo.eo.
Pecus oris.omne animal quod ſub hominis imperio e pabulo terre paſcitur fo.cxiiij
Pecus pecudis ouis fo.eodem
Pedo onis.qꝺ hꝫ grādes pedes ⁊ amplos fo.xxiiij
Pedes itis.hō vel mulier pedeſter incedēs fo.xxvj
Pegaſus i.equus alatus fo.cvj
Peiero peieras peieraui are.animo fallendi vel fal-

ſe iurare. fo.lxv.
Pelamis is.quidā piſcis vulgo dr̄ tonina. fo.cviij.
Peleacā anis.auis pelicanus fo.codē
Peligni orum.ppl'i ſunt italie. fo.codez.
Pelion i.mons eſt in theſſalia fo.codē
Pellicco as.are.eſt blādicijs attrahere. fo.xliij
Pello is.pepuli ere.abigere ⁊ extrudere fo.xlvj
Pelorus mons eſt ſicilie fo.cvj.
Peluis is.conca ad lauādum pedes. fo.xxvj.
Peluſiū ij.ciuitas egypti. fo.cviij.
Penates tū.puati dij domib' pſidētes. f.xlv.⁊.cxix.
Pendeo es.ere.eſt ſuſpēſum eſſe. fo.liij.
Pendo is.ere.eſt ſoluere ⁊ dare penſionē. fo.eo.
Penes ꝓpoſitio.i.iuxta vel prope. fo.lxvij.⁊.cviij.
Penitus aduerbiū.i.oīno fo.lxxi.⁊.cviij.
Penthateucon qḋ eſt quinq rerum vel quinq res cō plectitur. fo.clxxix.
Pentheus ei.q̄dam rex theſſalie. fo.viij.
Penus oris.prouiſio rerum que ad nutriendum ſunt neceſſarie. fo.xxx.⁊.xxxix.
Penus us.pro eodem fo.eo.
Pera e.ſaccus vulgo dicit̄ taſca vel biaſca fo.cx
Perēdie aduerbium.i.poſt cras fo.cviij.
Perendino as.are.eſt prolōgare vel differre de die in diem. fo.eo.
Percello lis.pculi ere.eſt percutere. fo.iij.
Pergamus mi.ciuitas minoris aſie. fo.xxxix.
Pergama orū.troiana ciuitas fo.eodem
Perimo mis.emi.ere.occidere fo.lj.
Perpes tis.res ꝑpetua ⁊ cōtinua fo.xxvij.
Perpetior ris.perpeti.eſt ſufferre ⁊ ſuſtinere vſq ad mortem. fo.lxxvij
Perpetro tras.ui.re.eſt cōmittere ⁊ capitur in malā partem. fo.xlviij
Perrhebus a.um.q̄dam res theſſalie. fo.clxx.
Petaſo nis.caro ſuilla ſalſa. fo.cxiiij
Pharinx pro gutturis faucibus fo.xliij
Pharmacopola le.medicamētoꝝ venditor. fo.cxviij
Phaſellus nauicula fo.cxvij
Phreneſis ſis.q̄dam infirmitas fo.eodem
Phaſis idis.nomē ꝓprium fluuij fo.cvj.
Phalanos gis.agmē militare fo.xxx.⁊.xxxvij
Phycus untis.ciuitas aphrice fo.xxxvj
Phileros otis.nomē proprium viri fo.eodem
Phillis idis.quedam regina thracie fo.xxx
Phiſeter eris.piſcis eſt certa.ſpecies ceti fo.cviij
Philius untis.ciuitas eſt in aphrica fo.eodem
Phoca ce.lupus marinus fo.cix
Phocis idis.regina fuit in grecia fo.eodez
Phocus ci.eaci filius fuit nomē propriū fo.xxx
Pheniſſa pheniſſe mulier illius patrie fo.codē
Phocyn deus marinus qui phorcus fo.cix
Phrenitis nō phreneſis eſt inſania fo.cvij
Phrix phrigis.homo prouincie phrigie fo.xxx
Phrigia gie.femina eiuſdē prouincie fo.eodez
Phithiſis ſis.intrinſeca infirmitas fo.cviij
Picenū ni.q̄dā ꝓuincia ſʒ marchia anchone fo.cix
Picentinus na.num.res illi' prouincie fo.eo.
Pico ci.q̄dā vir ꝯuerſus in auē illā ſic dictā fo.codē
Piga ge.interpretatur clunis fo.cx
Pigargus gi.ſpecies eſt aquile fo.eodem
Pila le.eſt pomum ex corio ad ludendum
Pila pile.lapidea columna fo.eodem
Pileus pilei.indumentum quo caput tegimus vulgo dicitur birretus fo.xxxix.⁊.c.
Pilene nes.q̄dam ciuitas etolie. fo.c.l
Pilus li.a pelle dicitur:q2 ab ipſa procedit:vnde capi lus capilli.capitis pilus. fo.eo.
Pilo as.are.eſt accipitrē clamare. fo.eo.
Pipilo as.eſt certā auē reſonare ⁊ clamare fo.eo.
Piper eris.certa ſpēs nimis calida fo.xxliij.
Pinſo ſis.ere.eſt terere vel tundere frumētū f.lxvj.
Pira re.lignoꝝ ſtrues igne accenſa fo.cxj.
Piragmon onis.nomē propriū ciclopis fo.eo.
Piramis dis.q̄libet altera ſtructura q̄ a latitudine in cipit ⁊ in anguſtum finitur. fo.eo.
Pyrene nes.montes pyrenei in hiſpania. fo.eo.
Piretrū tri.q̄dam radix fo.eodez
Pirois entis.vnus ex equis ſolis. fo.xxx.⁊.cxj.
Pyrop' pi.carbuncul' q̄dā lapis ꝑcioſus eſt fo.cxj.
Piſtris is.nomē nauis. fo.xxxliij.
Pirciciū ontis.nomē ꝓpriū cuiuſdā viri greci. fo.cxj.
Pithō ontis.q̄dā draco ab apolline occiſus fo.cxj
Pithius a.um.poſſeſſiuū iſtius dei fo.eo.
Pytiſma atis.interpretatur irroratio fo.eodē
Pytiſma tis.pro eodem fo.eodē.
Placo as.aui.are.eſt iratū mitigare fo.xlvj.
Pleuron onis.ciuitas etolie. fo.xlix.
Plaga ge.regio ſiue ripa fo.xlij.
Plaga ge.rete ad alalia fera capienda. fo.eo.
Plaga plage vulnus. fo.eo.
Platanō onis.locus vbi platani naſcuntur. fo.cvj
Pneuma tis.i.ſpiritus. fo.xxx
Podalyrius rij.quidā medicus fuit fo.cxiiij.
Polidamas tis.nomē ꝓpriū cuiuſdā viri troiani.f.c.
Polydorus ri.filius fuit regis priami fo.eo.
Polymneſtor ris.rex fuit thracie. fo.eodem
Polyp' pi.cert' piſcis multos hñs pedes fo.eo.
Policletus ti.nomē ꝓpriū cuiuſdā ſtatuarij. fo.eo.
Pollis inis.ſubtilior puluis farine fo.xxvi
Pollux cis.filius iouis fo.vij
Podagra gre.q̄dam infirmitas pedum fo.cxv.
Portulaca ce.queda herba nimis frigida. fo.cxvj
Porſena ne.quidā rex ethruſcorum. fo.cxij.
Pōpholix gis.eris ſcoria hiſpane dr̄ attutia.f.xxxvij.
Pondo in plurali pro libra fo.xlij.
Pone prepoſitio ⁊ aduerbium.ideſt retro vel poſt ter gum. fo.lxvij.⁊.lxx.
Popeanū ni.quoddā muliebre vnguētum. fo.xxxix.
Popiſma atis.ſemen qḋ emittitur in coitu
Poples tis.pars pedis q̄ genu oppoſita eſt. fo.xxvj.
Populus li.vulnus q̄dam arbor fo.cxv.
Portio nis.i.pars fo.xlvij
Poſteri orū.q̄ poſt nos futuri ſunt ꝓprie ſunt filij ne potum ⁊ infra fo.xlij.
Poſtis is.valua oſtij fo.xxxij.
Poſticus ca.cum.res que a poſteriori vel interiori par te ſtat. fo.cxvij.
Poſticus ci.oſtiū in poſteriori pte ediuum. fo.eodem.
Poſtridie aduerbium.i.vna die poſt. fo.lxj.
Potior potieris vel itis.iri.eſt rem deſideratam obti nere ⁊ poſſidere. fo.lxij.
Poto as aui.are.bibere vel potū prebere fo.xlix.
Prauicors dis.dicitur prauus corde.
Pre prepoſitio.i.ante. fo.c.
Preceps itis.res craſſa et turbata fo.eodē
Precipito precipitas.are.eſt cadere vel precipitio ali quid obruere. folio eodem.
Precox ocis.res q̄ cito ad maturitatē venit. fo.eodē
Precoquus a.um.p eodē fo.eodem. (et.cviij.
Precordia orū.ſunt certe tele q̄ cor cingunt. fo.xlij.
Predo predonis raptor fo.xxiij.
Predico as are.eſt admonere vl' bona enūciare fo.c.
Predico cis.xi.ante dicere vel diuinare
Preneſte is.italie oppidum. fo.xvj.et.x.
Prepes etis.auis volans. fo.xxvij.
Preputium tij.pellis qua virilis membri caput co opertum eſt fo.cxvj.

Pres dis.qui multa habet predia fo.xxvij
Presbyter eri.interpretatur ſenior fo.xxxiiij
Preſter eris.quoddā genus ſerpentum. fo.xxxiij.
Preſto īdeclinabile res pñs vel q̄ ī pñtia ē. f.xxiij.xliij
Preſul lis.cōe homo vel mulier q̄ preeſt. fo.xxiiij.
Preſtie arū.q̄dam ſpēs artis magice. fo.xliij.
Preter prepoſitio exceptiua fo.lxvij
Priapus priapi deus hortorum fo.cxv.
Pridie aduerbiū.i.vna die ante quaſi heri fo.lxx
Primitie arū.q̄ in aliq̄ re ſunt p̄ma ⁊ p̄ncipalia. f.xliij
Primates primatum.qui primi ⁊ principales ſunt in ciuitate. fo.xlij.
Primores um.pro eiſdem. fo.eodē.
Princeps pis. fo.xxx.
Proauus ui.pater aui. fo.cxc.
Probrum probri vituperium fo.cxj.
Probus a.um.res bona ⁊ approbata fo.cxj
Procella le.tempeſtas. fo.c
Proceres um.nobiles ⁊ principales hoīes fo.xlij.
Procerꝰ a.um.res alta ⁊ lōga in ſua ſpecie. fo.cxij
Proculco as.aui.are eſt pedibꝰ aliq̄d conculcare. fo.c.
Procūbo is.eſt p̄ui cadere vel cubare fo.xlv.
Prodigo is.egi.ere.vaſtare vel deſtruere. fo.cxij.
Prodo is.ere.manifeſtare ⁊ p̄ditione tradere. fo.eo.
Profanus na.num.res nō ſacra. fo.c.
Profeſtus a.um.res non feſtiua fo.eo.
Proficio is.ere.eſt profectū ⁊ vtilitatē facere fo.eo.
Proficiſcor eris.ciſci.eſt ad aliquē locū ire. fo.eo.
Profiteor eris.eri.eſt p̄feſſionē facere fo.eo.
Prohibeo es.ere.eſt vetare fo.cj.
Promineo es.ere.ē ī alto ⁊ eminēti loco manere.cxij
Pronepos otis.filius nepotis vel neptis fo.cj.
Proneptis tis.filia nepotis vel neptis fo.eodē
Pronus na.num.res flexa ⁊ inclinata fo.cxij.
Prope p̄poſitio iuxta in loco fo.lxvij.
Propino as.eſt poculū dare de hoc qđ ſuperat. fo.cj
Propontis idis.mare p̄pe cōſtātinopolim fo.eo.
Prophetes te.vir propheta fo.xxx
Prophetiſſa iſſe.mulier q̄ p̄phetat. fo.eo.
Propter p̄poſitio ad dandū rōnem fo.lxvij.
Proſeucha che.hoſpitale pauperum fo.ciiij
Proſynna ne.oppidum theſſalie. fo.eo.
Protheus.quidā deus maris fo.eodē
Protogenes is.primogenitus fo.eo.
Pſeudo in cōpoſitione falſus eſt fo.xlj
Prototypum pi.originale fo.cxvij.
Prurigo nis.dicitur ardor ⁊ aduſtio carnis cogens ad ſcalpendum. fo.xxiiij.
Prunus ni.arbor prunorum f.xxj.
Pſaltes dicit̄ peritꝰ in cythara vel organo. fo.xxx
Ptyſis is.q̄dam infirmitas intrinſeca fo.xxv.
Ptiſana ne.ſuccus ordei vel aqua cocta cū ordeo.f.cxj
Publipor poris.publiꝰ ſeruus fo.cxij
Pugil lis.q̄ certat pugnis fo.xxj.
Pugillares um.tabule ad ſcribendum fo.xlij.
Puls tis.ſorbitiūcule vel pulmentū ex farina. fo.iij
Puluinar aris.ceruical vel puluinus fo.xxiij
Pupa pe.ſtatiūcule quas in modum filiorum iuuencule faciunt. fo.eo.
Pupus pi.p̄ eodē;ſed iſti ſunt ad hoīs effigiē.fo.eo.
Pupilla le.meditulium oculi. fo.eo.
Pupillus pupilli puer qui in tutela alicuius conſtitutus eſt. fo.eo.
Pus ris.putredo fo.xlj.

Quadrige rum.currus qui a quattuor equis trahitur. fo.xlij.
Quadragies aduerbium.quadraginta vicibus. fo.cxj.
Quadrans antis.tres vncie. fo.xxx.
Quadringēties.i.quater centū vicibus fo.cxj
Qualus li.vas vimineū paruū alr̄ dicit̄ corbis.fo.xx.
Queſtus us.lucrum. fo.xxxix.
Quero ris.inueſtigare petere⁊ interrogare
Quater aduerbium.quattuor vicibus fo.cxj.
Quaterni ne.na.in quattuor vel tres continens quattuor. fo.eodē
Quatio tis.ere.eſt excutere
Queror eris.eri.eſt lamentari. fo.cvij.
Quercus us.quedā arbor cognita fo.xl.
Queſtus us.querela vel q̄rimonia. fo.xxvij.⁊.xxxix
Quinquatria orū.feſta erant minerue. fo.xliij
Quincuns uncis.quinq̄ vncie fo.xxvi.
Quinquagies aduerbiū.quinquaginta vicibꝰ. fo.cxj.
Quingēties aduerbiū.i.quinquies cētū vicibus. f.eo.
Quinquies aduerbiū.quinq̄ vicibus fo.eo.
Quinquenime.na.i.ſingulis quinq̄ fo.eo.
Quinquageni ne.na.i.ſingulis quinquaginta. f.eo.
Quingenteni ne.na.ſingulis quingenti fo.cxj.
Quirinus ni.alr̄ romulus rex fuit romanorum. fo.cxj.
Quiris ris.romanus. fo.xxxv
Quiſquilie arū ſtipule vel minutiſſime palee. fo.xliij
Quiſquilia e.quedā arbor quercui ſilīs in folijs.eodē
Quintilis lis.quidā mēſis ſcꝫ iulius fo.xx.

Rabula le.aduocatus indoctꝰ. fo.xxij.
Rapum pi.q̄dā radix ſatis vtilis q̄ veſcunt̄ hoīes in multis p̄tibus.fo.cxj.
Raphanus ni.radix cognita. fo.eo.
Raſtrū ſtri.inſtrumentū dentatū quo meſſes aliq̄bꝰ terris terūt̄.f.xxix
Raucio cis.ire.eſt eſſe vel fieri raucum
Recido is.di.penul.longa.i.ſcindere. fo.cj
Recido dis.di.penul.breui iterū cadere fo.c.
Reclino as.aui.are.eſt inclinare vel humiliare. f.eo.
Recuſo as.aui.are.refutare paruipēdere ⁊ nolle. f.c.
Recludo is.ere.eſt aperire qđ erat clauſum fo.eo.
Redimo mis redemi,redimere .eſt iterum emere eripere ſaluare. fo.eo.
Redimiculū li.ornamentum. fo.cvij.
Refertio tis.ſi.ire.eſt iterū vel multū replere fo.eo.
Reficio is.ci.ere.eſt reſtaurare ⁊ iterū facere. fo.c.
Refuto as.aui.are.eſt redarguere fo.eodē
Reliquie arum.partes reſidue ſiue oſſa vel veſtimēta ſanctorum. fo.xliij.⁊.cj.
Remex gis.qui remigat fo.cvij
Ren renis.veneris ſedes in homine vel eſt quoddam inteſtinum fo.xxiij
Repo pis.repſi ere.eſt latenter intrare⁊ fo.cix.
Requiro is.ſiui.ere.eſt iterū q̄rere ⁊ inueſtigare. f.eo.
Reſideo es.edi.ere.remanere pigere ⁊ morari.fo.eo.
Reſes dis.i.piger. fo.eo.
Reſtis is.corda vel funis. fo.eo.
Reſulto as.ui.are.eſt reſilire reluctari ⁊ in contrariū ferri. fo.l.
Rex regis. fo.xxx
Rhamnes etis.nomē p̄priū viri in vergilio fo.xxxix
Rhebus bi.nomē p̄priū cuiuſdam equi. fo.cvij.
Rheda currus fo.eo.
Rhegium gij.vrbs eſt in italia fo.eo.⁊.clix
Rhetor rhetoris . orator rhetoricus vel gubernator. fo.cix.
Rhinoceros otis.aīal incognitum fo.xxxvj.
Rhiphei orum.montes ſunt ſeptētrionales. fo.cx.
Rhodanus ni.flumius eſt in gallia fo.cxj
Rhodus di.quedam inſula fo.codeꝫ
Rhodapne nes.quoddam arbuſtum. fo.eodē.
Rhodoppe pes.mons thracie fo.eo.
Ringor eris .gi.iraſci.indignari ⁊ cōtendere. fo.lvij
Rito as.a quo ſunt prorito as.⁊ irrito as. fo.cxj

Ritus us.conſuetudo antiqua fo.xxx
Rogus rogi ignis fo.eodem
Rubigo inis.vitium ferri ⁊ ſegetum fo.xxiii
Rubrica pictura vel eſt regula fo.cxiii
Rubus i.quedã arbuſcula ſpinoſa afferens fructum paruum ⁊ nigrum fo.xxi
Robur roboris fortitudo fo.cxi
Rudens rudentis funes nauis fo.xxx
Rudis is.res noua fo.xxiii
Rudis is.virga pictoris fo.eodem
Rudo is.rudi ere.eſt aſinum clamare fo.lxxi
Rudus vel ruder ſtercus vel immundicia fo.xxx
Rumex icis.quedam herba fo.cxiii
Ruo is.ere.eſt repente cadere fo.lxix
Ruſticus a.um.res agri vel ruris fo.cxiii
Ruteni orum.populi ſunt alemanie fo.cxiii
Rutuli orum.populus italie fo.eodem
Rutilus a.um.res rubea vel criſpa fo.eodẽ
Rutuba e.fluuius eſt italie fo.eodem
Rutupe es.ciuitas ſicilie fo.eodem
Saburra e.quidã dux fuit fo.xxi
Sagus i. ſaga e. diuinator vel diuinatrix folio.cvi.
Salamin ſalaminis ciuitas eſt grecie.
Sales ium.facetie verba iocoſa fo.lxi
Salix icis.quedam arbor infructuoſa fo.xxi
Salo is.ſalem infundere fo.cvi
Salomon onis.rex iſrael fo.eodem
Salome es.nomen proprium femine fo.eodem
Salpe es.nomen mulieris fo.xxx
Salſugo inis.ſudor vel humiditas ſalis fo.xxxiii
Salto as.are.eſt tripudiare fo.lvii
Salum i.mare fo.xxx.⁊.xlii
Sambucitēs e.qui canit cum ſambuca fo.xxx
Sambuciſtria e.mulier que cum illo inſtrumento canit. fo.eodem
Samos i.inſula maris ionii fo.xxxi.⁊.xxx
Samnis itis.homo.ex ſamnie oppido italie fo.xxx
Sancio is.xi.ere.ſtabilire vel ordinare fo.xliii
Saperda e.certus piſcis fo.cxvi
Sapis is.fluuius lombardie fo.eodem
Sandix icis.genus rubre herbe fo.xxx
Sapo onis.quedam confectio ad mundandum pannos fo.cvi
Sarcio is.ire.ad ſacerdotes pertinet fo.liiii
Sardonix chis.quidam lapis precioſus fo.xxx
Sarmates e.vir aſie fo.xxv.⁊.xxx
Sarmatis idis.mulier illius patrie fo.eodem
Sarracum i.currus fo.cxvi
Saſo onis.quedam inſula fo.cvi
Saſina e.ciuitas italie fo.eodem
Satias vel ſaties.ſacietas vel faſtidiũ rerũ fo.xlvii
Satelles ſatellitis. homo armatus qui alium ſociat fo.xxix.
Saturnalia orum.feſta erant ſaturni fo.xlvii
Scabo bis.bi.bere.eſt gratare fo.cv
Scale arũ.ſcale ſunt per quas ab inferioribus ad ſuperiora aſcendimus fo.xlvii
Scalpo is.ſi.ere.eſt ſculpere vel gratare fo.lvii
Schema atis.interpretatur figura fo.cviii
Scyphus ſcyphi.vas erat quoddam ad ſacrificandum fo.cxx.
Scytes e.vir tartarie fo.xxxv.⁊.xxx
Scythis idis.mulier etiã tartarie fo.eodem
Scitus a.um.res pulchra ſapiens vel cognita fo.cxi
Sciſcitor ſciſciaris ſciſcitari eſt ad ſapiendum interrogare fo.lxxii
Scope arum.ramuſculi quibus domus mundatur. fo.xlvi.
Scopo ſcopis ſcopere proprie eſt domum purgare vel mundare fo.lxiii
Scrobs ſcrobis.foſſa maxime illa quam ſcrophe faciunt. fo.xxx
Scripulus i.quoddam pondus fo.cx
Scrupus pi.lapis fo.cxiii
Scrupulus li.paruulus lapis fo.eodem
Scurra ſcurre qui turpiter iocando domos aliorum ſectatur fo.xxii
Sebetus i.fons eſt in italia fo.cvi
Securis is.inſtrumentum quo ligna groſſa ſcindunt vel quedam arma fo.xxvii
Secus prepoſitio.i.prope vel iuxta fo.lviii
Secius aduerbiũ.i.aliter vel alias fo.lxix.⁊.cvii
Secundum prepoſitio. fo.lxvii
Seditio onis.diſſenſio inter ciues fo.xxiii
Sedulus a.um.eſt ſollicitus ⁊ aſſiduus fo.cvii
Seges etis.meſſis vel terra in qua ſeminat fo.xxv
Seligo is ere.e ſecernere vel ſeorſum eligere fo.cviii
Semel aduerbium.i.vna vice fo.cixi
Semis ſemiſſis. pondus eſt ſcilicet dimidia pars libre. fo.xxx
Semis aduerbium.i.dimidium fo.iii
Senecio onis.qui eſt aliquantulum ſenex fo.xxiii
Senaculum i. locus vbi ſeniores conſultandi gratia conſiſtunt. fo.cxiii
Senium ii.ſenectus fo.xli
Senones populi ſunt gallie fo.cviii
Seorſum aduerbium.i.ſeparatim ſemotim fo.cix
Sentes ium.ſpine fo.xlſ
Senſim aduerbium.i.paulatim fo.lxx
Seps pis.quidam ſerpens. fo.xxx
Separ aris.i.diſſimilis fo.cviii
Sepia e.quidam piſcis fo.cxxix
Sepio is.claudere ⁊ ſepe circũcludere fo.cviii
Sequana e.fluuius gallie fo.eodẽ
Sequani orum.populi iſtius fluminis fo.eodem
Serapis is.deus egyptiorum fo.cxv
Seres ium.populi orientales fo.cvii
Sero as.aui.claudere vel clauſtra adhibere fo.lii
Sero is.eui. ſeminare ſemen ſpargere fo.eodẽ
Seria ſerie amphora vel olla et quodlibet vas terreum. fo.cviii
Seria orum.res ſine facetiis ⁊ iocis fo.xlvii
Serum ſeri liquor qui fluit de recenti caſeo dum premitur. fo.cviii
Sericus a.um.res ſerici fo.eodem
Serta orum.corone ex floribus facte fo.xlvii
Sextos ciuitas europe fo.xli
Sextilis is.i.ſextus menſis ſcilicet auguſtus fo.xxv
Sextans antis.due vncie fo.xxx
Seſoſtris i.rex fuit in egypto fo.cix
Seuerus a.um.res auſtera ⁊ grauis fo.eodem
Sibilus i.ſonus qui ſibilando fit fo.xlvii
Sibina e.quoddã genus teli fo.cx
Sica e.gladius breuis fo.eodem
Sicarius ii.qui cum ſica aliquem occidit fo.eodẽ
Sicania e.ſicilie inſula fo.eodem
Sicanus a.um.res illius inſule fo.eodem
Sicheus i.maritus regine didonis fo.eodem
Sido is.ſidi.ere.eſt manendo ſedere fo.eodem
Sydus eris.ſtella fo.eodem
Siler eris. alias vimen quedam arbor fo.xxiii.⁊.cix
Siler eris.fluuius italie fo.eodẽ
Silex cis.petra a qua ignis excutitur fo.cx
Siligo inis.certa ſpecies frumenti fo.eodẽ
Siliqua ſilique . folliculus cuiuſlibet leguminis folio eodem.
Silurus ſiluri.i. certus piſcis qui in nilo generatur. folio eodem.
Symbolum i.conuenientia fo.cxvi

Simius ij.quoddā animal habens digitos ⁊ vultum quaſi humanum. fo.cx
Simia e.p femella illius animalis fo.codē
Simois entis.flu.troianus fo.xxvij
Symplegas adis.ſaxum iuxta boſphorum fo.cxviij
Symphonia e.conſonantia fo.cxxj
Sinagoga e.interpretatur conuentus fo.cxx
Sinapis is.quedā herba vel eius ſemen fo.eo.
Sincerus a.um.res munda ⁊ pura fo.cxvij
Sinciput itis.prima pars capitis fo.xxx
Sidon onis.ciuitas fenicie fo.xxv
Singuli e.a.vnus ⁊ vn⁹ vel quilibet per ſe fo.cxxj
Synthedra interpretatur conſeſſus fo.cxvij
Synon onis.quidā homo grecus fo.cx
Sinapis is.ciuitas ponti fo.eodem
Sincreſis interpretatur conſeruatio fo.cxliiij
Sinueſſa e.ciuitas italie fo.cxx
Sinum i.vas in quo lac effundit dū mulget fo.eo.
Sinus us.portus maris vel ps illa q̄ eſt inter cōplexum pectoris ⁊ brachiorum fo.eodem
Siphax cis.quidam rex aphrice. fo.xxx
Siphariumrij.vmbraculum vel velum ad faciendū vmbram fo.cxj
Sipho onis.editor fo.eodem
Sipus untis.ciuitas apulie fo.xxvij
Siracuſe arum.ciuitas ſicilie fo.xj
Syrinx gis.ſyringa quedā fiſtula ſic dicta vel nomen propriū cuiuſdā nymphe fo.xxxvij
Syrus a.um.res regionis ſyrie fo.cxj
Siſer ſiſeris.quedā radix cui⁹ cibus ē vtilis fo.codē
Siſto is.ſteti.idem eſt qḋ ſto vel maneo fo.lj
Siſto is.ſtiti.retinere vel firmare fo.lxij
Sithon is.mons thracie. fo.cxj
Siticen inis.qui apud mortuos canit fo.xxiiij
Siticina e.mulier etiā ſic apḋ mortuos canēs. fo.eo.
Smilax cis.certa ſpecies hedere fo.xxx
Soboles is.generatio fo.cxj
Socors dis.ignauus fo.xxx
Sodalis is.ſocius in rebus iocundis fo.cxj
Solen enis.aqueductus ſiue piſcis fo.codē
Soliū ſolij ſedes regia vel chaldaria balnei fo.xliiij
Solox cis.lana groſſa vel caprarum fo.xxxj
Sophia e.eſt ſapientia fo.j
Sophos aduerbiū interpretatur ſapienter fo.codē
Sopio is.iui.facere alium dormire fo.lxxj
Sora re.ciuitas italie fo.cxij
Soracte is.mons prope romam fo.xxxviij
Sorex icis mus femina fo.cxij
Sorbillo as.are.aliquantulum vel paulatim ſorbere fo.lxix.
Sordes iū.immūdicia vel auaricia fo.xxvij. ⁊ xlij
Sortes ium.reſponſa deorum fo.eodem
Soſpes itis.ſanus ⁊ ſaluus fo.xxvij
Soſpita te.pro codē ſ; ptinet ad feminas fo.eodem
ſoter eris.interpretatur ſaluator fo.cxij
Spado onis.priuatus virili ſexu.i.caſtratus fo.xxv
ſpadix icis.ramus palme fo.cvj
Spargo is.ſi.diffundere vel reſpergere fo.lxij
ſpecus us.ſpelūca foſſa ſ; ſubterranea fo.xxxj.⁊.xlij
Speleum i.pro eodem fo.eodem
ſpelinx cis.pro ſpelunca fo.cox.cviij
ſphinx gis.animal incognitum fo.xxxvij
Spinter eris.armilla aurea fo.xxvij
ſpiculum i.haſta vel ſagitta fo.cix
ſpondeo es.pmittere fo.lxij
Sponſalia orum.mentio ⁊ promiſſio futurarum nuptiarum. fo.xlij
Sponte aduerbium.i.voluntarie. fo.xxxix
Splen ſplenis.alias lien.quod eſt in contraria parte cordis. fo.xxxij

Spurius ij.filius qui nō eſt de legitimo matrimonio natus fo.cxiij
Strabo nis.qui habet oculos obliquos fo.xxij
ſtraba e. femina que etiā ſic habet oculos fo.codē
ſtrages is.multitudo hoim mortuoꝝ fo.cvj
Stragulū li.ſtratorium quod lecto vel ſedili ſuperponitur ⁊ ſella equi vel aſini fo.eodem
Stater ſtateris.inſtrumentū ad ponderandū vel altera ex eius lancibus fo.xxxv
Sterto is. ui. ere. eſt naribus dormiendo reſonare folio.lxxix.
Stratoma atis.genus vlceris fo.cxv
ſtepſireos otis.ſpēs vel genus ceruoꝝ fo.xxxiiij
Scolex ecis. fo.cxij
ſtenellus li.nomē proprium viri fo.cxiij
Strigo as.a quo ſunt inſtigo as.caſtigo as. fo.lvij
ſtilus i.graphium fo.lxxx
Stipo as.are.eſt replere vel circundare fo.lix
ſtipes itis.truncus arboris fo.xxxvij
Stirps pis.pgenies ſiue pſapia vel arbor fo.xxxvij
Styrax acis.gutta eſt cuiuſdam arboris que cadens gelatur fo.xxxvj
Styx gis.palus inferorū ⁊ nomē pprium fo.xxxv
Stilopes ſtilopi ſonus qui ex inflatione buccarum erumpit fo.xxx
Sterpo pis.ere.eſt facere ſonitū cū pedibus fo.lij
ſtrideo es.ere.eſt ſonū facere cū dentibus fo.lij
Strigilis.inſtrumentum eſt ferreum quo equi gratantur ⁊ etiam patella fo.cx
Strigo is.xi.ere.comprimere fo.eodem
ſtrix gis.auis nocturna fo.xxxvij
Struo is.xi.ere.edificare vel ordinare fo.lxviij
ſtrues is.multitudo lignorum cōpoſitoꝝ fo.liij
Stupidus a.um.quod vita ⁊ ſenſu caret. fo.cxiij
ſuadeo es.ere.eſt rationibus monere fo.cv
Sub prepoſitio.i.infra fo.lxvij
ſuber eris.cortex quercus fo.xxiij
Subtus ppoſitio ⁊ aduerbiū.i.infra fo.lxxij
ſubter pro eodem fo.eodem
Subſcus clauicula lignea fo.xxx.⁊.xxvij
ſubcollo as.eſt portare ſuper collum fo.v
ſubucula e.genus veſtis intime fo.cix
Subula ſubule broca ferrea cum qua calcij ſuuntur fo.cxxv.
Sudes is.virga ad faciendum fo.xxvij
ſupellex tilis.oē ornamentū dom⁹ fo.xxx.⁊.xxxix
Superſtes itis.qui ſuper alium viuit fo.xxvij
ſuper prepoſitio fo.lxvij
Suppetie arum.gentis adiutorium fo.xij
Supparus i.papilio velum vel tentoriū fo.xxxix
Sus ſuis porcus vel porca fo.cxxij
Suſurrus ſuſurri. ſonitus apium et alterius huiuſmodi fo.xxiij

Tabes bis.ſanguis corruptus fo.cv
Tabi tabo pro eodem fo.codē
Tabraca ce.ciuitas eſt in aphrica fo.codē
Tenarus ri.mons apud lacedemonians folio.xxxix.
Taigetus ri.mons alius ibidem fo.cj
Talpa pe. quoddam aial qḋ ſemper eſt cecū fo.xxx
Talio onis.eiuſdem rei recompenſatio:ſiue vindicta ſimilis delicto fo.cvj
Talus li.pars pedis ſuper calcaneū fo.xxvij.⁊.cvj
Tango is.ere.eſt alicui manū admouere fo.lv
Tantundem tantidem aliud tantū fo.lxx
Tartarus ri.infernus fo.xxx.⁊.xxxix
Teges etis.parua domus ſiue tugurium fo.xxv
Telagonus filius vlyxis fo.cxv
Tellus uris.dea terre fo.xxx
Temno is.pſi.deſpicere fo.lxv

Tempe quedam vallis theſſalie fo.xlij.
Tenarus mons laconie. fo.xxxix.
Tēdo dis tetēdi.oſtēdere vl' aliq̄d curuū extēdere. f.liij
Tenus prepoſitio.i.vſq3 fo.lxvij.
Terapne es. locus lacedemonie. fo.cix.
Teredo inis.vermis qui in lignis nutrit. fo.eodem
Tereus terei.rex thracie.
Teres teretis.res longa ⁊ rotunda. fo.xxv.
Termes etis.ramus vel ſurculus arboris. fo.eodem
Tergeo es tergo is.eſt mundare fo.xlviij.
Terni ne.na.res trina vel quilibet tres fo.clxj.
Tero is triui.confringere ⁊ cōminuere. fo.xlvij.
Teſtudo teſtudinis. quoddā animal paruum qḋ teſta cooperitur. fo.xxuij:
Teſqua ocum.loca deſerta ⁊ inculta. fo.xlij.
Thales.ſapientū ſeptem grecie vnus fo.j.
Thetys yos.dea maris fo.cix.
Tetra interpretatur quattuor. fo.vij.
Tetrarcha che.vnus de q̄ttuor principibus fo.eodem
Tetricus a um.res aſpera ardua et grauis fo.cix.
Texo is ui.ordinare vel conſtruere fo.xlvij.
Thebe arum.quedam ciuitas boetie. fo.cvij.
Thebe es.ciuitas egypti. fo.eodem.
Thebais idis.opus ſtatij poete eodem
Theca interpretatur capſa. fo.eodem.
Theodoricus fuit quidā rex gotthorum. fo.c.
Thera re.inſula eſt calamachi fo.cviij.
Therme arum.balnea. fo.xlij.
Therſites is.vir grecus: fo.cxxv.
Theſeus ei.rex athenarum fo.cviij.
Thetis idis. mater achillis fo.eodem.
Thimus mi.quedam herba. fo.cxj.
Thos ois.quoddam animal cognitum fo.xxx.
Thominx thos. fo.xxxvij.
Thorax thoracis. quedaȝ arma ſiue veſtis que vſq3 ad cingulum protenditur fo:xxxvj.
Thule es.quedā inſula ſeptētrionalis. fo.xxiij.
Thrace es.regio europe. fo.cv.
Thrax acis.vir ex thracia. fo.xxx.
Thrasibulus li.homo fuit in athenis. fo.cv.
Thaiſſa nomē ꝓpriū femine apud athenas. fo.xvij.
Thiara e.mitra regum. fo.cxv.
Tibia tibie.quoddā inſtrumētū muſicū fo.xxiiij.
Tibicen tibicinis.qui canit cum tibia. fo.codē.
Tibicina e.femina que ſic cū tibia canit fo.eo.
Tibur tiburis.ciuitas italie fo.xxiij
Tiburs tiburtis.res illius ciuitatis fo.eo.⁊.cix
Ticinus ni.flumen italie eodem
Tilia tilie.quedā arbor vulgariter dr ſabina fo.cx
Tympaniſtes e.qui tympanū pulſat. fo.xxxj
Tympaniſtria ſtrie.femina illud agens. eodem
Tingo is xi.colorare vel tinctura inficere fo.xlv
Timeus timei.quidam philoſophus fuit fo.cix
Typheus tiphei.vnus ex gigantibus fo.cx
Tyrus tyri.ciuitas phenicie fo.cxj
Titillo las.eſt incitare ⁊ inflāmare ad luxuriā eodem
Titillatus us.illa inflāmatio vel incitatio eodem
Tytirus tytiri nomē proprium cuiuſdā paſtoris apud Vergilium eodem
Tmolus li.mons lidie fo.eo.⁊.cxiij
Toga ge.veſtis romanorum fo.cxij
Tollo lis.ſuſtuli ere.eſt leuare ⁊ offerre fo.liij
Tomo mi.interpretatur inciſio fo.cxij
Tono tonas tonui.tonitruum facere eodem
Tophus tophi.quedā ſpecies lapidum eodem
Torcular torcularis.calcatoriū vel prelum quo vue vel aliquid ſic exprimitur fo.xxiiij
Toreuma atis.vas tornatum. fo.cxij
Torqueo es.cruciare vel voluere fo.liij
Torquis is.circulus aureus circa collum fo.xxvij
Torus is.lignum ſentinſtum fo.eodem.
Traba vel trabes lignū groſſum domuȝ tranſuerſans ſup quo laquearia edificantur. fo.xxviij.
Trache traches.eadem eſt trachia fo.cv.
Trachin inis ciuitas boetie fo.xxxvj.⁊.cv
Traduco cis xi.trās vltra ducere vel accuſare fo.cv
Tragula tragule.genus eſt teli
Traho is.eſt ꝑ vim ⁊ raptādo aliq̄d portare f.l.⁊.ciij
Trames itis.via ſtricta fo.xxvij
Trans prepoſitio i.ex illa parte fo.lxxj
Trabs bis.regio fo.xxxvj
Trebia trebie.flumius italie fo.cviij
Trebula le.quedā vallis in italia eodem
Treſſis is.tres libre fo.xxvij
Treuir iri.populi ſunt gallie fo.xxiiij
Tribus bus.progenies fo.xxviij
Triche arum.capilli fo.xlij
Tricies aduerb.nūerādi.triginta vicibus fo.cixj
Tricēties aduerb.nume.i.tribus vicibus cētū fo.eo.
Tribulū li.inſtrumētū quo meſſes teruntur. fo.cix
Tribulus tribuli.quedā herba ſpinoſa eodem
Triceni ne na.ſingulis triginta. fo.clxj
Tricuſpis dis.res habens tres cuſpides fo.xxv
Trieteris idis.ſpaciū triū annorū fo.cxviij
Triens entis.tres vncie fo.xxvij.⁊.xxx
Trigeſſis i.triginta libre eodem
Triptoton quod conſtat ex tribus rebus. fo.cxx
Tripus odis.res habens tres pedes fo.xxxvj
Triton onis.deus maris fo.cxj
Triquetra tre.ſicilie inſula eodem
Triuicus ci.quidam locus prope romam eodem
Troas adis.quedā regio troie fo.c
Tros ois.res troie eodem
Trudo is ſi.impellere ſiue impingere fo.lvij
Trux cis.res crudelis auſtera ⁊ fera fo.xxx
Tuba tube.fiſtula cantatoria fo.xxiij
Tubicen inis.qui canit cum tuba fo.eodem
Tubicina ne.mulier que etiam canit cum tuba fo.eo.
Tuber eris.fungus q̄ ſub terra naſcit ⁊ nutrit fo.xxv
Tuderteris:quedā ciuitas italie. eodeȝ
Tuders tis.res illius ciuitatis. eodem
Tueor eris.aſpicere vel defendere fo.lxxj
Tuguriū tugurij:caſellula quam ſibi faciūt cuſtodes vi nearum fo.cxiiij
Tumulus li.pmōtoriū terre vel ſepulchrum fo.cxv
Tumult' tus.multoꝝ garrit' quaſi rumor mult' f.eo.
Tundo is.inclinare percutere ⁊ verberare fo.liij
Tunica tunice.veſtis quedam qua antiquitus homines vtebantur fo.cxiiij
Tuor tueris aſpicere. fo.clxvj
Turgeo turges turgere.eſt inflari fo.lvj
Turbo inis.vertigo vel volubilitas ventorū. fo.xxx
Turtur genus auis fo.xxvij
Vacia vacie. qui curuat crura ambulādo. folio. fo.xxvj
Vacienus vacieni pro codē fo.eodem.
Vacienum ni.viole ſilueſtres fo.cv
Vadū vadi.locus breuis fluminum quo pedeſter tranſiri poteſt. fo.cvj.
Vafer ra rum.res callida ⁊ ingenioſa fo.eodem.
Vagio vagis ire.eſt infantē plorare fo.eodem.
Valde aduerbium.i.multum fo.lxix.
Value arum.ianue ſiue porte fo.xlij.
Vannus ni.cribrum. fo.xxx.
Varus ra rum.i.curuus. fo.xxxi.
Varix varicis.venarum nodus. fo.eodem.
Vas vadis.obſes vel fideiuſſor fo.xxvij.
Vates tis.q̄ naturali inſtinctu futura dicit. fo.xxix.
Vaticanus ni.mons prope romam. fo.cix.
Vber vberi mamma ⁊ fertilis. fo.cxiiij.

Vaticinor vaticinaris.naturali inſtinctu diuinare vel prophetare fo.cix
Vectis tis.veru ferreū quo oſtiū firmatur fo.xxx
Verbena ne.quedā herba fo.xvj
Vehementer aduerbium.i.multum fo.lxix
Veho is exi eſt in ſe aliquid portare fo.liiij
Vectigal vectigalis.tributum quod dominis debitur. folio .xxiij
Venaſtrum locus campanie cviij
Veneo venis ni nire.eſt vendi fo.eo.z.lxij
Venetus a.um.res vrbis venetie fo.cvij
Venalia lie.quedam nympha eodem
Venus veneris dea amoris eodem
Ver eris certa pars anni fo.xxiij
Veratrum veratri quedam herba fo.cix
Verber eris flagellum fo.xxiiij
Verna ne.ſeruus qui in domo noſcitur fo.xxj
Vernus na.num.res veris eodem
Verona ne.ciuitas italie fo.cix
Vepres veprium ſpine fo.xxiiij
Verris ris.porcus cum teſticulis eodem
Verro is exi eſt ſcopare ſiue radere fo.liij
Verſus prepoſitio.i.contra fo.lxvij
Veruex ecis.aries fo.xxiij
Veru indeclinabile haſta ferrea proprie qua in coquinis vtuntur fo.xxij
Vertagus gi.canis qui perdices inueſtigat fo.xxx
Vertigo ginis.globus ſiue conuolutio et congiratio q̄ fit a vento in terra fo.xxj
Veſenus ni.mons campanie fo.cix
Veſuius i.pro eodem eodem
Veſulus li.mons italie eodem
Veſper veſperis vltima pars diei ſiue ſtella quedam folio xxiij
Veſtras atis.res veſtre patrie eodem
Vfens entis fluuius italie fo.xxx.z.cxiiij
Vibex vibicis.plage vel inſignia verberum in corpore humano fo.cix
Viburnum ni.quedam arbor eodem
Vicies aduerbium. viginti vicibus.folio.xvij. et folio cxix.
Viceni ne.na.ſingulis viginti eodem
Vicem a vice.fortuna vel quod ventus expectat quando viciſſim aliquid fit fo.xlij
Victus a.um.languidus a.um fo.xxvj
Vigeſſis is.viginti z ſex fo.clxj
Vinacium cij.grana vue iam preſſe fo.cxij
Vinalia orum.feſta vini fo.xliij
Vincio cis vinxi.ligare
Virus viri. aſperitas odoris hominis ſiue venenum folio xxvij.z.cviij
Viriatus ti.quidam dux hiſpanus fo.cviij
Viſcum ſci.glutē quo oues capiuntur fo.xxv
Viſcus eris caro ſiue loca circūfuſa cordis fo.xxxvj
Viſo is ere.ire ad videndū fo.xlv
Vlciſcor eris punire vel vindicare fo.lxx
Vligo inis. humiditas terre fo.xxij
Vltra prepoſitio.i.ab illa parte fo.lxviij
Vnedo onis.quedā arbor ſiue fructus eius q̄ eſt rube' et roſſidus quātitate vero minor nucib' fo.xxiij
Vnio onis.lapis precioſus eodem
Volucris cris.vel leuis. fo.xxuij
Volucris is.auis eodem
Voluox ocis.vermis eſt minor eruca corrodēs pubeſcētes vuas.alis conuoluolus dr fo.xxx
Volux cis.homo fuit in aphrica
Vomis eris.ferrum quod infigitur dentali aratri. folio. xxxv
Unguen inis vnguentum vel fucus fo.xxiij
Vpupa pe.quedam auis parua fo.cxv
Vrgeo vrges coercere vel ſtringere fo.liij
Vſq adeo.i.vſq quo' fo.lxv
Vſtica ce.locus apulie fo.cxx
Vter a.um.i.quis ex duobus fo.xxuij
Vter vtris vas de corio ad vinum portandum fo.x
Vtica ce. ciuitas africe fo.cxv
Vulcanalia feſta fuerunt vulcani fo.xlij
Vultur ur .quedam auis fo.xxvij

X
Xenos interpretatur hoſpes fo.xxix
Xenium xenij mun' quod mittitur hoſpiti fo.xxvij
Xenos interpretaī ficus fo.cxxix
Xerampelin' xerampelina um. res viridis fo.cviij

Xerolophos dicitur ſepulchrum. eodem
Xelon i.interpretatur lignum eodem
Zoilus poeta fo.c

Finis vocabularij.

Aelij antonij nebriſſenſis lexicon ſeu paruum vocabularium in quo breuiter inuenies vocabula ſcholaſticis valde neceſſaria.

Vocabula barbara emēdata in latina v'ba fo.clxxj
Vocabula ad numerandum eodem
Vocabula multiplicium nominū fo.clxij
Vocabula conſanguineoꝝ cognatorum. eodem
Vocabula affinium eodem
Vocabula membroꝝ hominū exterioꝝ fo.clxi
Vocabula membrorum hominum interiorum eod
Vocabula partiū cōmuniū hominum fo.clxxi
Vocabula humorū excrementorū corporis eodem
Vocabula officiorū hominum eodem
Vocabula edificiorum publicorum z priuatorum folio eodem z ſequen.
Vocabula cōtignationum tectorum fo.clxxiij
Vocabula ornamentoꝝ viroꝝ z feminarū eodem
Vocabula quotidianorum edulioꝝum fo.clxxv
Vocabula ſupellectilium multarum eodem
Vocabula ponderum eodem

Vocabula barbara emendata per latina verba.

Barba barbe pili faciei hominis non gerolobodium i.
Pileus pilei indumentum capitis non birrum i.
Penula e.cappa ſiue pallium non tunica e.
Tunica e.veſtis quam induimus poſt thoracem non ſanguis
Supparus i.linea veſtis q̄ a femis apō carnē portaī non camiſia e
Subucula e.pro eadem ſed eſt hominis non interula e.

Thorax is .pro quadam veſte hominis que vſq; ad ſin gulum protenditur.	non archipons
Arcœus i.quodcunq; vas admodū amphore	non pitalphum i.
Onophorum i.vas ad ponendum vinum	
Aqualis is.vas ad imponendum aquam	
Arca e.pro quacunq; capſa	non tenacium i.
Arcula e.pro eodem	
Scrinium ij.capſa ad reponendum libros	
Lacta e.capſa ad ponendum panem	
¶ Lucanica ncc.inteſtinum alijs carnibus minutis plenum.	
Coditrix cis.pro femina q̄ ornat cibos in quoquina	non longaminitas
Coquus i.pro homine etiā cibos ordinante	non coquinatrix
Sterculus i.diminutiuum ab vter ri	non coquinator
Lucerna ne.inſtrumentum quo oleo infuſo ꝛc.nos ſi luminans.	non pilaſca e.
	non crucibulum i.
Pretor is.qui executat penas aliorū impoſitas	non petro onis.
Lechitus ti vas ad infundendum oleum	non lenticula e.
Teſſa e.vas terre ad aliquid coquendum	non fidelia e.
Globus ligneus truncus rotundus.	
Forcipes vel cultri tonſorū	non forcex cis.
Tonſor ris.qui radit barbam	non barbitonſor
Attramentum ſcriptorum eſt	non incauſtum i.
Calceus indumentum pedum	non ſotular aris.
Patina e.vaſis genus quo dapes elixe in menſam fe runtur.	et non platenaci
Sapo onis quedam confectio quo panni bene mun dantur.	non carbonum ſi.
Tubligar aris.pro bracchis	non carabula e.
Luſtrum pro lupanari.	non rozgiliū ij.

Nomina numeralia vniuoca vnū duo due duo.tres tria. quattuor q̄nq; .ſex ſeptem.octo.nouem. decem.vndecim duodecim.tredecim .quattuordecim. quindecim.ſexdecim .decem ꝛ ſeptem decem ꝛ octo.decem ꝛ nouem.viginti. vigintiunus.vigintiduo.vigintitres.vigintiquattuor ꝛ vigintiquinq;.vigintiſex.vigintiſeptem. vigintiocto. vigintinouem.triginta quadraginta .quinquaginta ſexaginta.ſeptuaginta.octoginta nō octuaginta.nonaginta.centum ducenti ducente ta.vel bis centum: trecenti te ta.vel trecentum quadrigenti te ta.vel q̄tercentum.quingenti te ta.vel quinquies centū:ſexcenti te ta.vel ſexies centum.ſeptingenti te ta.vel ſepties centum.octingenti te ta.vel octies centū.nongenti te ta.vel nonies centum. mille aduerbium vt mille homines.mille ſubſtantiuum. vt mille hominū duo mille adiectiuum. duo milia ſubſtantiuum. tres mille vel tria milia.quattuor mille vel quattuor milia.quinq; mille vel quinq; milia.ſex mille vel ſex milia.octo mille vel octo milia.nouem mille vel nouem milia. viginti mille vel viginti milia.triginta mille vel triginta milia.quadraginta mille vel quadraginta milia.quinquaginta mille vel quinquaginta milia.ſexaginta mille vel ſexaginta milia. ſeptuaginta mille vel ſeptuaginta milia.octoginta mille vel octoginta milia. nonaginta mille vel nonaginta milia. ¶Centum mille vel centum milia.ducēti mille vel bis centum mille.ducentū milia vel bis centū milia. trecenti mille vel trecētū mille.trecēta milia vel trecētū milia.quadringēti vel q̄ter cētū mille q̄dringēta milia vel quater cētū milia. quingēti. mille vel q̄nquies cētū mille:quingēta milia vel quinquies centum milia.ſexcenti mille vel ſexcies cētū mille.ſexcēta milia vel ſexies centum milia.ſeptingenti mille vel ſepties cētū mille.ſeptingenta milia vel ſepties cētū milia. octingenti mille vel octies centū mille.octingēta milia vel octies centū milia.nongenti mille vel nonies. cētū mille.nōgēta milia.vel nonies cētū milia.Quod vulgo dr̄ cōpte x c m.latine dicitur decies cētum mille vel decies cētū milia ꝛ ſic dos cōptes vicies centū mille vel vicies cētū milia.quare cōptes tricies cētū mille vel tricies cētū millia quare cōptes quadragies cētū mille vel quadragies cētū milia.ꝛ ſic de reliquis.

Nomina diuidua:que ſignificāt ꝛ diuiſionē ꝛ ſeparationē ab alijs vulgo cada tans o de tants en tāta. Singuli. bini.trini.q̄terni.q̄nq̄ni ſexeni ſepteni.octoni.noueni. deni.vndeni. duodeni.terdeni. q̄terdeni.q̄ndeni. ſenideni.deniſepteni.denioctoni.deninoueni.viceni.viceniſinguli.vicenibini.viceniſepteni.vicenioctoni.viceninoueni.triceni.quadrageni.quīquageni. ſexageni ſeptuageni.octogeni.nonageni. cēteni. duceni p ducenteni.triceni p tricenteni.quadringeni p quadringenteni.quingeni pro quingenteni.ſeptingeni p ſeptingenteni.octingeni p octigēteni.nōgeni vl̄ noningeni p nōgenteni vel noningēteni. mille ꝛ ſic de reli.

Nomina ordinalia que ſignificāt illius numeri vltimū ꝛ quādoq; ipſum numeꝝ.primus.ſecūdus.tertius.quartus.q̄ntus.ſextus.ſeptim⁹. octauus.nouus. decimus. vndecim⁹.duodecimus.tredecimus.quartuſdecimus.q̄ntuſdecimus.ſextuſdecimus.decimuſſeptimus. decimuſoctauus. decimuſnonus.viceſimus. viceſimuſprimus ꝛc.triceſimus.q̄drageſimus.q̄nquageſimus.ſexageſimus.ſeptuageſimus. octogeſimus. nonageſimus.cēteſimus.ducēteſimus.tricēteſimus. quadringēteſimus.quingēteſimus.ſexcenteſimus.ſeptingēteſimus.milleſimus.bis milleſimus. ter milleſimus.quater milleſimus.quinquies milleſimus ꝛc.

Aduerbia ſignificātia toties illū numerū.Semel.bis.ter.quater. quinquies ſexies. ſepties. octies. nonies. decies. vndecies.duodecies.tredecies.q̄rtuordecies.q̄ndecies.ſexdecies.deciesſepties.deciesocties deciesnonies.vicies.tricies.quadragies.quinquagies. ſexagies. ſeptuagies.

octogies.nonagies.centies.ducenties.trecẽties.quadringenties.quingẽties.ſexcenties.ſeptigẽties.octigenties.nongẽties vel noningẽties. milies bis milies ter millies ⁊c. ¶ Animaduertendũ eſt ꝙ infra centum ⁊ vltra viginti minor numerus poteſt precedere maiorẽ mediãte cõiũctione.vt vnus ⁊ viginti.ꝑmus ⁊ viceſimus.ſinguli ⁊ viceni. ſemel ⁊ vicies.
¶ Poſſum' quoqꝫ vnus ⁊ duo demere de maiori numero.vt duo de viginti pro decem ⁊ octo vnũ de viginti vel vndeuiginti pro decẽ ⁊ nouẽ vel vndeuiceſimus duodeuiceſimus.⁊ ſic de ceteris.
Sunt alia noĩa a numeralibus noĩbus deducta certe cuiuſdã ſignificatiõis.qualia ſunt que ſequuntur:
Simplex icis.res ſine plica.i.nõ duplicata.
Duplex icis.res duplicata.
Triplex icis.res triplicata.
Quadruplex res quadruplicata.
Quintuplex res quintuplicata ⁊c.
Simplum ſimpli tantundem.
Duplũ bis tantũ Triplũ ter tantum
Quadruplũ q̃ter tantũ Quintuplũ q̃nquies tantũ
Sextuplũ ſexties tantũ Septuplũ ſepties tantum
Octuplũ octies tantũ Decuplũ decies tantum.
Centuplũ centies tantũ ⁊ ſic de ceteris:
Bimus a.um.i.ſinguli duo.
Trinus a.um.i.ſinguli tres.
Quadrimus a.um.i.ſinguli quattuor.
Bienniũ ĳ.duoꝝ annorũ. Trienniũ ĳ.triũ annorum.
Quadriennium ĳ.quattuor annorum.
Quinquennium ĳ.quinqꝫ annorum.
Sexenniũ ſex annorũ Decenniũ decẽ annorum.
Cẽtenniũ centũ annoꝝ Biduũ bidui duo dies
Triduũ tridui tres dies Quatriduũ quattuor dies.
Binoctiũ due noctes Trinoctiũ tres noctes
¶ Homo inis.cõmune ab humo deducitur.
Vir viri maritus vel qui venit ad etatẽ virilem.
Mulier eris.dicitur que amplius virgo nõ eſt.
Infans infantis.i.non loquens.
Puer pueri a paruitate dicitur q2 paruulus eſt.
Puella puelle quaſi parua puera.
Adoleſcẽs cõe qui iã attingit q̃ndecim annoꝝ etatẽ.
Iuuenis cõmune qui iam aptus eſt ad laborem.
Senex ſenis.qui ex ſenectute iaꝫ morti propinquior.
Anus ani vetula.
Puberes qui iam apti ad generandum.
Impuberes qui ad generandum adhuc nõ ſunt apti
Ingenuus ingenui.qui natus eſt liber.
Libertus liberti qui ex ſeruo factus eſt liber.
Libertinus qui iuſta ſeruitute manumiſſus eſt.
Seruus ſerui captiuus. Serua ſerue ancilla.
Mancipiũ mancipĳ ſeruus vel ſerua.
Famulus famuli liber qui ſponte alicui ſeruit.
Mercennarius mercẽnarĳ.qui propter diurnum denarium laborat.
Erro ⁊ fugitiuus qui fugit.
Veterator ſeruitor antiquus.
Nouitius ĳ.ſeruitor qui nouiter eſt emptus
Mango onis.qui ſeruos vendit.
Lecticarius qui ducit lecticas.
Gerulus geruli baiulus.
Pater ⁊ genitor idem. Mater ⁊ genitrix idem.
Parens pater vel mater.
Filius ⁊ natus idem. Filia ⁊ nata idem.
Auus aui pater patris vel matris.
Auia e.mater patris vel matris.
Proauus proaui.auus patris vel matris.
Proauia auia patris vel matris.
Atauus i.alterius parentis proauus.
Atauia e.alterius parentis proauia.
Maiores iſtis antiquiores.
Nepos nepotis filius filĳ vel filie.
Neptis neptis filia filĳ vel filie.
Pronepos potis.nepos filĳ vel filie.
Proneptis tis.neptis filĳ vel filie.
Abnepos tis.pronepotis filĳ vel filie
Abneptis tis.proneptis filĳ vel filie.
Minores omnibus his poſteriores.
Patruus germanus patris.
Amita germana patris.
Auunculus germanus matris.
Matertera germana matris.
Patruus magnus germanus aui.
Amita magna germana aui
Auunculus magnus germanus auie.
Matertera magna germana auie
Frater fratris germanus.
Soror ſororis. germana.
Patrueles primi filĳ duorum fratrum
Patrueles prime filie duorum fratrum.
Sobrini ⁊ cõſobrini filĳ germani vel germane.
Germanus filius vnius ⁊ eiuſdẽ patris ⁊ matris
Nepos ex fratre:nepos germani.
Nepos ex ſorore nepos germane.
Neptis ex fratre:notum eſt.
Neptis ex ſorore:vt ſupra
Cõſanguinei:propinqui ⁊ cognati.
Affines:viri ⁊ vxoris cognati.
Maritus ti.vir mulierem habens.
Vxor ris.mulier habens virum.
Coniunx gis.maritus vxor
Nouerca ce.ſcd̃a vxor reſpectu filioꝝ prime
Vitricus ci.ſcd̃s maritus reſpectu filiorũ primi
Priuignus i.germanus ex altero parentum
Priuigna e.germana vt ſupra
Pellex cis.q̃ cum eo corpus miſcet q̃ habet vxorem.
Riualis lis:q̃ habet amicam
Pallaca ⁊ cõcubina:q̃ cũ celibe viro corpus miſcet
Vxoris frater notum eſt.
Vxoris ſoror
Socer ri.pater vxoris vel mariti.
Socrus crus.mater vxoris vel mariti.
Socer magnus.pater ſoceri vel ſocrus
Socrus magna:mater ſoceri vel ſocrus.
Scortum ti.mulier lupanaris
Meretrix cis.q̃ ob turpe lucrũ quocũqꝫ loco corpus venereis actibus prebet.
Sponſus ſponſi dicitur a ſpondeo.q2 ſpopondit ſe in matrimonium conſentire.
Sponſa ſponſe femina dicitur vt ſupra.
Pater ſpiritualis.compater.
Mater ſpiritualis.commater.
Filius ſpiritualis notum eſt.
Filia ſpiritualis.
Nutrix cis.que filium alienũ ſuo lacte nutrit
Collactaneus.eodem lacte cũ alio nutritus.
Collactanea femina vt ſupra.
Pedagogus q̃ infantẽ inſtruit in moribus ⁊ eũ ducit.
Pedotribes.q̃ puerũ exercitat in aliqua bona arte.
Preceptor oris ori.magiſter qui docet pueros.

¶ Membra hominis exteriora.

Caput capitis:ſupremum corporis a quo omnes ſenſus initium capiunt.
Capito capitonis: qui habet groſſum caput
Capitatus ta tum.res capitis.
Vertex verticis: pars ſumma capitis.
Vertex verticis.pulſus.
Capillus capilli:quaſi capitis pilus.
Capillatus:qui longos habet capillos.
Cani cano ꝝ.n:capilli albi.
Canus cana canum: res habens canos.

Canicies ciei.i.ſenectus a candore dicta.
Antie arũ.capilli qui ſunt ſupra frontem.
Caprone capronarũ pro eodẽ.
Cincinus cincini:crinis qui prolixo pendet.
Cirrus cirri plicatura capilloꝝ.
Coma come.proprie crines mulierum
Comatus ta.tum.qui habet longos capillos.
Ceſaries ei.proprie capilli hominum.
Ala alie latera interiora oris.
Calua e.locus patens ſuper duo ſupercilia
Caluus a.um.res capillis carens
Caluiciũ.idẽ eſt qđ calua capillis tñ abſentibus.
Caluaria caluarie:os capitis iã caluũ
Commiſſura commiſſure cõiectura:
Criſpus a.um.qui capillos habet retortos ꝛ rectos
Rufus rufa rufum.i.rubeus.
Frõs frõtis.loc⁹ eminẽs iter ſupciliũ ꝛ caluã vł faciẽ.
Frontones:qui habent amplã frontẽ.
Facies naturalis ꝛ immutabilis oris habitus.
Vultus vultus qđ in facie mutaẗ ex diuerſis motib⁹
Superciliũ ſupercilij pili arcuales infra frontem.
Ciliũ ij.folliculus ſuperior oculi.
Palpebra finis oculorum vel capilli
Gene genarũ:locus faciei infra palpebras.
Oculus oculi:organũ eſt quo videmus.
Oculi angulus pars per quã lachryme fluunt.
Albũ oculi notũ eſt.
Pupula pupule.meditulliũ oculi.
Strabo onis.qui habet oculos obliquos.
Luſcalus luſculi.qui habet viſum debilẽ
Cocles itis qui caret altero oculo
Lucinus lucini.qui habet paruos oculos.
Poetes poeti qui palpebras agitat.
Mala le.pars illa que eſt inter oculos ꝛ buccas.
Gena antiquitus erant male.
Naſus naſi feneſtre quibus percipimus odorem.
Naris naris:pro eodẽ vel tota illa longitudo vſq̧ ad frontem.
Naſones qui habent longum naſum.
Naſutus a.um.poſſeſſiuum eius.
Simus a.um.qui preſſis eſt naribus.
Reſimus qui habet naſum recuruũ ſurſum
Silo onis qui habet naſum aquilinum
Bucce arũ.vtrũq̧ latus oris vento inflatũ.
Tempus oris.planicies capitis ex vtroq̧ latere frontis exiſtens.
Sinciput vna pars capitis.
Occiput poſterior pars capitis.
Auris is.ab hauriendo dicitur quia ſonum haurit.
Auricula e.grandis auris.
Flacci qui habent aures in tantum longas ꝙ pẽdẽt.
Auritus a.um.magnas habens aures.
Labrum i.vel labiũ ij.oris exterior clauſura.
Labeo onis.qui habet groſſa labia.
Os oris.dicitur quaſi oſtiũ ciborũ ꝛ verborum.
Rictus us.magnum os.
Dentes primores i.primi qui patent.
Dentes canini.alij iſtos in ordine ſequentes.
Dentes molares.i.vltimi.
Dentes maxillares.idem eſt.
Dens genuinus.i.vltimus omnium.
Maxilla e.in quibus ſunt dentes infixi.
Lingua lingue.membrũ quo loquimur.
Gingiue arum.caro vbi dentes gignũtur
Palatũ i.locus intra os inter dentes ꝛ liguam
Mentũ i.ſedes piloꝝ barbe.
Barba e.pili faciei hominis.
Barbatus a.um.habens longã barbã.
Lanugo inis pili iuuenibus ante barbã naſcentes.
Colliũ.i.tota illa caro q̃ eſt inter caput ꝛ humeros
Collutus a.um.qui habet longũ collum.
Iugulus i.anterior colli pars.
Ceruix cis.poſterior colli pars.
Ceruices ceruicũ ſuperbia:
Thorax thoracis.nota corporis rotunditas vſq̧ ad cingulum.
Pectus oris.pars corporis infra gulã vſq̧ ad aluum
Mamma mãme.tata.
Papilla papille.caput mãme.
Tergum tergi poſterior pars corporis.
Spina ſpina.iunctura dorſi
Coſta e.ſunt oſſa in lateribus corporis.
Scapula ſcapule.que veluti mollibus iugis a ceruice dimittitur.
Humerus i.locus inter brachij iuncturas ꝛ collum.
Brachiũ ij.ab ars grece latie forte qꝛ fortia exercent.
Lacertus i. idem eſt quod brachium.
Thori orum.caput vel muſculus brachij.
Cubitus i.pars brachij ab illo loco vſq̧ ad manum.
Manus manus ui.notum eſt.
Dextera re.manus dextra.
Leua leue.ſiniſtra manus.
Ambidexter q̃ manu ſiniſtra operatur eque ꝛ dextra
Digitus digiti.commune eſt omnibus digitis pertinens dicitur a decem:quia tot ſunt.
Pollex licis.primus et groſſior ceteris.
Index ſecũdus ab indicãdo: qꝛ cum eo indicamus.
Verpus verpi medius.
Infamis et impudicus pro eodem.
Minimus alſ auricularius.
Proximus a minimo:qui eſt inter minimum et medium anularis alſ medicinalis.
Articulus li.parui artus quales ſunt digitorum
Condilos iunctura articulorum.
Unguis is.eſt in digiti extremitate.
Palma palme manus extenſa.
Pugnus pugni manus clauſa
Vir concauitas manus.
Manus auerſa.i.retorta.
Ulna vlne.vtriuſq̧ brachij vel cubitus extenſio.
Venter ventris.locus adq̃uẽ prius venit cibus
Umbilicus.i.medius locus vẽtris ꝛ totius corporis.
Abdomen inis pinguedo carnis.
Inguen inis.pars corporis circa pudenda
Pecten inis.barba inferior circa pudenda.
Pubes pubis.pro eodem.
Mentula mentule.penis is.
Muto mutonis:mutunius i.virga genitalis.
Preputium ij.caro que in fine cooperitur.
Glans dis.dicitur mentula pueroꝝ qꝛ ei eſt ſimilis.
Coleus ei.Teſtis et teſticulus idem.
Cunnus ni.cõmuniter dicitur vulua
Criſta e.intermedia cunni.
Erhopigyum os.eſt quaſi extremitas ſpine.
Podex anus.culus idem.
Clunes ꝛ nates idem.
Truncus corpus ſine capite.
Crus cruris dr a genu vſq̧ ad imum pedem
Uarus i.cui obtorta introrſum crura ſunt.
Uacia e.cui in exteriorẽ partẽ crura flectũtur.
Coxendix cis.
Coxa e.idem.
Femur oris.pars illa ab inguine vſq̧ ad genu.
Femen inis.a naticis vſq̧ ad iuncturam genuũ
Genu genua:cõmixtiones femorũ ꝛ crurium.
Tibia e.pars cruris a genu vſq̧ ad talum.
Sura e. muſculus tibiarum.
Pes pedis.cum quo ambulamus
Pedo pedonis.qui habet grandes ꝛ amplos pedes.
Poples plitis.illa concauitas q̃ genu oppoſita eſt.

Malleolus malleoli.talus vel calcaneus.
Calx calcis.media inter crura ⁊ calcaneum.
Plāta plāte pars inferior pedis vſqꝫ ad digitos
Vola vole.cōcauitas illa que eſt in medio pedis
Planca plante plāti ſlauri qui vola carent.

¶ Membra hominis interiora.

Cerebrum cerebri.medulla capitis.
Tonſille arum.in ſue vocantur glandule. in homine vero tonſille.
Vua vue.illa rotunditas carnea que eſt in gutture.
Epiglottis. nux gutturis.
Gurgulio is.via patēs in narib' vſqꝫ ad pulmonem
Gula locus per quē cibus ad vētrem tranſit.
Fauces faucium.ſupior pars gule mēto ꝓpinqua.
Guttur ris.interior pars colli.
Cor cordis.notum eſt aliqñ ponitur pro ſapiētia.
Cordatus a.um.id eſt ſapiens.
Concors is.qui vnius animi eſt.
Diſcors is.qui corde.i.animo deſidet.
Vecors vecordis ſtultus.
Secors is.ignauus quaſi ſine corde.
Pulmo onis.dicitur a pleumon grece latine ſpūs a quo mouetur ⁊ aperitur pulmo.
Precordia orum.tele cordis.
Septum tranſuerſum idem.
Precee arum.⁊ paries idem.
Iecur ris.in dextra pte eſt ſub precordiis.
Hepar idem.non eſt latinum.
Lien grece ſplen latine in hoc lexicale eum eſſe dicūt.
Fel fellis.veſica ē infra iecur amariſſimo liquore plena que etiam dicitur fel.
Exta extorum.inteſtina fibre.
Renes um.renes ſunt qui lumbis adherent dicti a riuis:qꝛ ab his riui obſceni humoris oriūtur.
Lumbus lumbi a libine dicitur cuius ſedes in homine lumbus eſt.
Inteſtina orum.interiora corporis.
Omentū ti.tela ſup ponam vel ventrem.
Lactes lactium per quas labitur cibus
Aluus alui venter.
Stomachus oſtium ventris.
Veſica ice.vbi vrine cōgregantur.
Vtriculus collum vteri.
Vterus ri. pprie ē in mulierib'.ſ.locus cōceptionis.
Loci locorum pro eodem.
Secūde arum.lectus in quo infans intra vterū iacet
Hymen.folliculus in quo puer naſcitur inuolutus.

¶ Partes hominis cōmunes.

Neruus ui.vinculum membrorum.
Os oſſis notum eſt.
Caro carnis.ſic dicitur quaſi chara.i.amara.
Corpus corporis. tota quātitas hominis
Corpulentus.qui habet groſſum corpus.
Cartilago inis.naris vel auris oſſea teneritudo.
Membrana membrane tela.
Cutis ⁊ pellis idem.
Cicatrix icis.ſignum vulneris:
Neuus neui.quodcūqꝫ ſignum in carne.
Verruca e.puſtula carnem ſuperexcedens.
Tuber eris.quedā infirmitas vel quicūqꝫ tumor.
Callum li.duritics que fit in manibus laborātiū.
Villus li.viloſus pili ſubtiles
Pilus li.vnde piloſus notum eſt.
Glaber glabra glabrum lenis.i.ſine pilis.
Vena e.dicitur quaſi naranti ſanguinis via.
Arteria e.vena aeris plena.
Fibra e.vena ſubtilis.
Pori orum.loci per carnes vnde ſudor exit.
Vertebra e.os quod in genu vertitur.
Muſculus li.caput neruorum.

Ruga ge.plica carnea que fit in ſenibus: vnde rugoſus humores ⁊ ex crementa corporis.
Sanguis inis notum eſt.
Bilis bilis colera.
Atrabilis melancholia.
Pituita e.pelegma.
Semen inis grece ſperma.
Sanies ei.putredo vel ſanguis infectus.
Tabes is.ſanguis corruptus.
Mucus muci.immūdicie que per nares exeūt.
Sternutamētum ſternutatio ⁊ ſternutus idem.
Saliua ſaliue notū eſt. dr eni ſic.qꝛ ſalis hꝫ ſaporem.
Sputū immūdicia q̄ cū vi et tuſſi a pectore eijcitur.
Lachryma me.eſt quedā infirmitas oculorum vel dicitur a lachrymor aris.i.plorare.
Anima ſiue anhelitus vel anhelus idem.
Lotium tij.⁊ vrina e.idem.
Stercus ſimus vētris purgamētum.
Lac lactis dicitur a leucos grece ⁊ latine album.
Colloſtrum tri.eſt lac imperfectū veniens matribus ante partum.
Sudor oris notum eſt.

¶ Habitudines corporum.

Nanus ⁊ pumilio hō ſtatura puſillus
Procerus homo grandis ſtature.
Mediocri ſtatura qui tenet medium.
Craſſis qui habent corpus pingue.
Macri ⁊ macilenti per contrarium habētes corpus exile et macrum.
Pulcher formoſus ſpecioſus idem.
Turpis et deformis idem.
Surdus di.qui nō poteſt audire
Cecus ceca cecum.viſu priuatus.
Lippus a um.qui habet oculos lachrymantes.
Mancus ⁊ mancinus:orbatus altero membrorū vel officio eius.
Gibboſus ⁊ gymberoſus qui habet gybbum aut tumorem in poſterioribus.
Claudus claudi dr q̄ſi pedib' clauſis.i.impeditus.

¶ Hominum officia.

Papa ſummus ſacerdos:ſummus pōtifex idem.
Cardinalis notū eſt et que ſequuntur dignitates ſcꝫ et officia perſonarū eccleſie.
Epiſcopus epiſcopi.
Archiepiſcopus archiepiſcopi.
Decanus decani.
Archidiaconus archidiaconi.
Canonicus canonici.
Portionarius portionarij.
Beneficiarius rij.qui habet beneficium.
Sacerdos quaſi dos ſacra:vel ſacra dans.
Preſbyter pro eodem.
Clericus qui habet primam tonſuram.
Dyaconus dicitur a dya quod eſt duo et conos honor quaſi duos habens honores vel ordines.
Subdyaconus quaſi infra dyaconum qui h abet primum ordinem.
Acholitus acholiti.
Exorciſta exorciſte.
Edituus editi.
Sacriſta ſacriſte.
Cantor cantoris.
Archipreſbyter.
Vicarius qui habet vices epiſcopi.
Antiſtes preſul.pontifex.prelatus.
Monachus monachi.
Heremita te.qui in heremo habitat.
Frater fratris.
Soror ſororis.
Monialis is. monacha idem.

Rex ⁊ regina notum eſt.
Dictator ris .imperator.
Augusta ſte.imperatrix.
Imperator aliqñ dicit̄ capitane' ꝗ habuit victoriam.
Dux cis.capitaneus ſiue exercitus ductor.
Dux ci.cõe quedã dignitas militaris que eſt ſup mar chiones ⁊ comites.
Comes ꝗ alium ſequitur ⁊ ſociat.
Comes tis.cõe.quedam dignitas.
Marchio onis.quedam dignitas inter magnates et nobiles.
Primipilus li.alia dignitas.
Aeſignantes ⁊ ſignifer.ꝗ in ſignũ vel vexillũ portat.
Meriſcatus dignitas ſecularis vł hoſpitator nobiliũ ⁊ maxime curialium.
Preſes p̄ſidis põt dici caſtellan' vel capitaneus
Pretor p̄toris.gubernator.
Propretor ꝗ habet vices pretoris.
Queſtores erarij.ꝗ cõputant ⁊ cuſtodiũt pecunias dño rum ⁊ vrbium.
Queſtores prouinciales qui colligunt gabellas ⁊ alia huiuſmodi.
Queſtores criminum.qui trahũt ligatos criminoſos p̄tor: executor qui executat penas a p̄tore: īpoſitas
Senatores conſiliarij.
Tabellio.publicus ſcriba.
Notari' ꝗ ſcribit alio dicente.
Librarius ſcriptor librorũ.
Preco onis.ꝗ vocib' denũciat edicta iudicũ vel p̄toꝝ.
Nomẽdator ꝗ alicui nomẽ imponit.
Carnifex carnificis.ꝗ dãnatos in iudicio mutilat vel ſuſpendit ⁊ cetera talia exercet.
Patricius cij.qui prouidet reipublice
Eques auratus.nobilis ex genere
Eques itis homo incedens equo.
Pedes peditis:qui incedit pedeſter.
Miles itis.Cõmune homo armatus vel mulier.
Satelles ſtipator.ſtator.apparitor.anteãbulator idẽ
Miniſter ſtri.ꝗ alicui ſeruit aliqđ officiũ miniſtrãdo.
Exoleť ti.adultus qui alicui ſeruit vel miniſtrat
Structor oris ꝗ in domo alicui' nobilis alios inſtruit
Chironomon ontis.ꝗ carnes corã domino ſcindit.
Coquus coqui qui ordinat cibos.
Promus i.diſpenſator domus.
Opſonator ꝗ habet curã emẽdi neceſſaria
Librarius ij.qui portiones diuidit.
Artocopus pi.qui cuſtodit panem vel piſtor vel panis laborioſe factus.
Pollinctor oris.mgr̄ molendini ⁊ ꝗ mortuos curat.
Architriclinus.prepoſit' vel principalis domus.
Pincerna ne.qui ſeruit vinũ adminiſtrãdo.
Celator oris.magiſter fabricans res argenteas.
Argentari' campſor eſt pecuniarum.
Menſarius ⁊ trapezita ⁊ teloncarius:idem.
Mercator a mercor aris.vel a merx cis.
Mercator minut' qui reuẽdit qđ ante emit.
Bibliopola le.librorum eſt mercator.
Myropola le.ꝗ vẽdit ſpecies ⁊ alias merces minutas
Pharmacopola idem eſt qđ apothecarius.
Dulciarius qui facit confectiones
Marculus li.qui cudit monetam.
Faber ferrarius ꝗ aliquid fabricat ex ferro.
Faber lignarius qui operatur aliquid ex lignis alias Architectus.
Faber erari' qui fabricat ex ere.
Infector oris.tinctor.
Veterinari' ij.ꝗ veterina ducit vel eoꝝ curam habet.
Veterina alalia dicunt̄ ꝗcũꝗ vehere qđ poſſunt ⁊ a vehendo ⁊ non a vetuſtate dicuntur.
Fullo onis.ꝗ pannos lauat ⁊ polit.
Fullona ne femina idem faciẽs.
Mulio onis.muloꝝ inſectator ⁊ ductor.
Agaſo onis.qui equos ducit.
Tabellari' ij.ꝗ litteras portat ab aliquo miſſas vel ta bellio.i.ſcriba.
Nuncius ij.ia eſt ꝗ aliquid nunciat.
Caduceator ⁊ legatus cõiter dicitur ambaſſator
Interpres.ꝗ per vnã linguam interpretatur aliam.
Proſoneta.ꝗ res alienas vẽdit inde mercedẽ recipiẽs
Sartor ⁊ ſarcinator a ſartio is.
Reſartor.qui aliqđ repetiat.
Sutor ris.ꝗ facit calciamenta.
Tonſor nõ barbitonſor:ꝗ radit barbam.
Lintearius ij.ꝗ facit vel vendit telas
Sagarius ij.ꝗ facit vel vendit ſagum.
Pictor ris.notũ eſt qui pingit.
Figulus i.qui fabricat ex luto vaſa.
Schenobates:ꝗ ãbulat ſup chordã extẽſam in area.
Petaur' i.ꝗ ex agilitate corporis leuiorib' ſaltib' mo uetur ⁊ alios ludos exercet.
Preſtigiator ꝗ preſtigia exercet ⁊ operatur.
Hiſtrio onis.eſt geſticulator.
Scurra e.ꝗ turpiter iacendo domos aliorũ ſectat̄.
Paraſitus qui hoc facit precio aſſignato
Graſſator oris.latro vel predator.
Prefuga ⁊ trãſfuga ꝗ de vno exercitu fugit ad alium.
Iconomus villicus magiſter domus.
Architectus i.qui domos edificat.
Fidicen.qui chorda canit.
Tibicen inis.qui in tibia canit.
Cornicen qui in cornua canit.
Tibicem qui tuba canit.
Hydraules:qui inſtrumentum aquatile pulſat.
Tympaniſtria qui tympana pulſat.
Saltator oris i.tripudiator.
Chirurgus i.qui vulnera ⁊ vlcera medetur.
Medicus i.ꝗ alias infirmitates.vt febres medetur.
Iuriſconſultus.idem eſt quod iuriſta.
Pragmaticus i.procurator
Aduocat' i.qui alterius cãm in iudicio agit.
Fenerator oris i.vſurarius.
Preceptor oris.idem eſt quod magiſter.
Pedagogus magiſter paruulorum.
Porculator oris.qui cuſtodit porcos.
Subulcus i.pro eodem.
Bubulcus i.qui cuſtodit boues.
Caprarius ꝗ cuſtodit capras
Paſtor ris.notũ eſt ꝗlibet ſupradictoꝝ dicitur paſtor.
Apiari' ij.qui apes gubernat cuſtodit.
Agricola le.dicit̄ quaſi agrum colens.
Ruſticus ꝗ in rure habitat ⁊ in campis.
Arator oris.ꝗ arat.
Meſſor ris.ꝗ meſſes colligit ⁊ metit
Feniſeca e.ꝗ fenum ſecat ⁊ metit.
Foſſor ris.ꝗ fodit vel foueas facit
Putator ꝗ ſcindit palmites vitiũ arentes.
Vinitor ris.qui vineas cuſtodit
Frõdator ris.qui folia arborũ colligit
Saltuarius rij.qui nemora cuſtodit.
Lignator is.qui ſcindit ⁊ portat ligna.
Aquarius ij.qui aquam portat.
Venator oris. qui beſtias venatur ⁊ inſequitur
Anceps qui ancipitre vel falcone venatur.
Piſcator oris a piſcor aris.qui piſces capit.
Archipiratiſſus qui in aliquo regno ẽ princeps maris.
Nauta e.qui nauẽ dirigit.
Nauticus capitaneus vel dux multarum nauiũ.
Magiſter nauis qui nautas ſibilando vocitat ⁊ eis agenda indicit.
Guber.nauis ꝗ nauem dirigat a piculis cũ amonens

Remex remigis.qui remigat.
Uector oris.qui in naue vehitur.

¶ Edificia publica et priuata.

Menia ium.muri ciuitatis.
Turris turris arctum et altum edificium in muris.
P.na e.ſummitas que ſuper muros eſt.
Tolus i.teſtitudo i medio tēpli in q̄ trabes cōueniūt
Pinaculum li.pars altior templi.
Coclea ee.turris rotunda habēs aſcēſum p circulum
Foſſa e.fouee ſunt q̄ circum hortos ⁊ vineas fiunt.
Uallum i.concatenatura que fit ex lignis mollis ter re ex quibus predia muniuntur.
Antemurale is.defenſio ante murum.
Propugnaculum.pine muroꝝ pugnāt ſe defendētes
Specula locus eminens vnde inferiora ſpeculantur et videntur.
Promurium ij.locus eminens poſt muros per quem cuſtodie vigilantes incedunt.
Porta e.ianua ꝓprie porte ſunt vrbium ⁊ caſtrorum.
Uia vie callis.
Regio regionis patria regi ſubiecta.
Platea ee.locus latus ⁊ ſpacioſus ꝓprie intra vrbes.
Forum olitorium vbi res vendūtur
Forum boarium vbi carnes venduntur
Macellum li.locus vbi pecora mactantur
Forum piſcarium locus vbi piſces venduntur
Myropolium polij.locus vbi piſces aromatice medi cine ⁊ cetera huiuſmodi venduntur
Sutrina ſutrine.ars ſutoris vel locus vbi calciamen ta venduntur.
Tonſtrina e.locus vbi homines tondentur.
Figulina e.locus vbi olle cacabi ⁊ vaſa fictilia fiunt.
Textrina e.locus vbi tele texuntur
Officina e.locus vel domus parua vbi aliquod officium fit.
Taberna e.domuncula vbi aliquid venditur
Taberna meritoria domus vbi panis vinum carnes ⁊ cetera huiuſmodi venduntur.
Diuerſorium hoſpitium vel receptaculum hoſpitum
Caupona e.tabernaria mulier ſcilicet que taberne preeſt.
Proſeuca e.hoſpitale.
Lupanar aris.loc' vbi ſunt ꝓſtibula vel meretrices.
Luſtra orum.⁊ proſtibulum idem.
Cloaca ce.foſſa in qua ſordes emittunt.
Florica ce.locus publicus vbi venter purgatur
Latrina e.loc' priuat' vt ſupra.ſ.ſecrete neceſſitatis.
Regia ⁊ pretoriū domus regia vel iudiciaria
Arx arcis.i.fortalicium.
Comitiū ij.locus in quo cōueniūt ad litiū ⁊ ſuffragioꝝ cauſas peragendas.
Senatus us.locus vbi ſenatores cōueniunt.
Templū templi:idem eſt qđ eccleſia.
Sacrarium locus vbi ſacra reponuntur.
Sacellum heremitoriū vel capella.
Baſilica ce.locus amplus in quo conſilia priuata ⁊ iu dicia conficiuntur.
Cenobium ij.monaſterium
Hippodrom' loc' ad curſus equorū diſpoſitus.
Theatrum locus vbi ludi fiunt
Edes ſacra eccleſia. Edes edium domus
Area aree.locus exiſtens in medio domus ſine edifi cio ad modum platee.
Cementū ti.ſolū elaboratū eccleſie vel palatij.
Pauimentū ti.ſolū elaboratum eccleſie vel palatij.
Aſſarotum ti.ſolū lateribus ſtratum.
Paries etis.parietes ſunt partes laterales domus ſo ramen inis.notū eſt foramina dicuntur quaſi par ue fores.
Feneſtra e.oſtiolum i pariete factū vt lumē igrediat
Feneſtra clatrata.i.ferreo reti clauſa
Lateres cocti ſiūt ex luto piſto ad domos edificādas
Lateres crudi fiunt ex luto palea immixta.
Calx cis.cementum quod ex lapidibus coctis fit ad edificandum.
Gypſum ſi.ſimile eſt calci etiā ad edificandum.
Argila le.terra eſt qua figuli vtuntur.
Tibicen inis.columna marmorea.
Materia rie.tabule et ligna.
Trabs bis.ſunt ligna groſſa que tranſuerſe poſita vtroſq3 parietes contingunt.
Tign' ⁊ tigill' ligna ꝑuula q̄ ſub tecto dom' ponunt.
Aſſer eris.tabula.
Sandula ſandule.parua tabella: hoc ē in paruas la minas ſciſſa.
Fomes itis.aſſula ex ligno excuſſa dum ſcinditur.
Scobs is.ſ.furfures q̄ ex ligno cadunt qñ ſerratur
Laquear ⁊ lacunar: ⁊ lacus coniunctio trabiū in ſum mitate domus.
Contignatio is.i.tignorum coniunctio.
Hymbrex icis.tegula.
Tectum ti.totum coopertorium domus.
Cenatio onis.locus inferior ad cenandū
Cenaculū i.p eodē ſed eſt ſupius poſitum
Solarium ij.locus eſt eminens ſupra domū ſine ali quo coopertorio.
Tabulatū ti.edificiū ex coaptatis tabulis factum.
Impluuium ij.area domus.
Cancelli orum.retia ferrea vel lignea que ante oſtia ⁊ feneſtras ponuntur.
Ueſtibulū exterior pars domus vt eſt porticus.
Trium ij.prima pars domus.
Imē is.qđ oſtiū dom' tranſuerſat inferius ⁊ ſuperius.
Poſticum ci.oſtiū in poſteriori parte edium.
Cardo is.extremitas oſtiorum quibus voluuntur.
Clauſtrum ſtri.a claudendo.i.clauſula
Clauis clauis.notū eſt etiā a claudendo dicitur.
Paſſbulū li.ſera ſiue inſtrumentū q̄ oſtia claudūntur
Antipagentum ornatus ianue.
Uectis is.illud ferrum quo foris oſtia clauduntur
Peſſulum li.aliud clauſtrū ex ligno factum.
Sera ſere idem ē quod clauſtrum vel clauſtra.
Cubiculum li.locus in quo cubile ſternimus.
Receſſus ſus.camera in abſcondito domus
Penetrale is.ſecreta camera.
Gymneſium:locus vbi vxor ſtat.
Penariū ij.locus vbi neceſſaria victus ponuntur pro aliquo tempore.
Promptuarium rij.pro eodem.
Cella prōptuaria.loc' vbi cibi quotidiani ponuntur.
Cellariū vel apotheca.vbi neceſſaria vict' pro paucis diebus ponuntur.
Stabulū li.locus vbi iumenta ⁊ cetera aialia ſtant.
Preſepe vel preſepiū:vbi paſtus illoꝝ aialiū ponitur.
Hortus ti.locus dom' vbi ſunt arbores ⁊ hortalia.
Xyſtus ſti.locus exercitationi corpis accōmodatus.
Popina.coquina:culina:idem
Focus ci.locus vbi ignis fit vel ipſe ignis.
Fuligo ginis.nigredo illa q̄ in camino.
Uaſarium rij.locus vbi ſcutelle ⁊ talia ponuntur.
Abacus ci.menſa parua ſup quam cibi ponuntur.
Abacus ci.menſa parua ſup quā cibi ponunt vt inde ordinatim ad menſam porrentur.
Caminus i.fornax:prope hoc eſt apertura p quā fu mus ſpirat.
Tubulus li.vulgo dicitur ſtuſa.
Furnus ni.notū eſt dicitur a phos qđ eſt ignis
Balneū balnei.locus domus vbi aqua calida cōtinet ad lauandum.
Terme arum.balnee in publicum vſum edificate.

Fornax cis.idem eſt qḋ caminus.
Fornix is.arcus lapideus.
Teſtudo inis.cōcauitas tēpli q̄ eſt in modū teſte.
Camera re.locus ſecretus vbi cubamus.
Scale arū.inſtrumentū quo aliquo aſcenditur.
Gradus.i.aſcenſus vt ſunt ante altare vel in ſcalis.
Mola truſatilis vel mola manualis lapis molēdini qui manu voluitur.
Mola aſinaria.molendinuꝫ cuius lapis ab aſino vel mulo trahitur.
Mola aquaria molendinū qḋ vi aque in magnis flu minibus mouetur.
Piſtrinum id eſt molendinum quod in paruo riuulo voluitur.
Pinacotheca locus vbi tabule ꝛ ligna reponuntur.
Bibiotheca repoſitorium librorum.
Granarium ꝫ.horreum.

¶ Ornamenta viri ꝛ femine.

Umbella e.quaſi parua vmbra a multis dicit capell⁹.
Pileus ei.indumentū quo caput tegimus.
Mitra e.quoddā indumentū capitis mulierū vel epi ſcoporum.
Reticulū i.aliud coopertoriū capitis mulierū in mo dum retis factum
Cucullus li.aſs cucullas
Colariū.ora veſtis collum cingens.
Monile is.quoddā ornamentū pectoris mulierum
Torquis torquis aureus circulus in collo.
Lignea ee.pomunaola ex oſſibus vel alia materia fi lo inſerta ad numerādū quotiēs diximꝰ orōnes.
Margarita e.gemma p̄cioſa cādida ꝛ paruula.
Unio is.eſt idem qḋ margarita:ſed q̄n eſt grādior di citur vnio.
Gemma e.lapis precioſus.
Smaragdus di.alius lapis p̄cioſus ſic dictus.
Adamas antis.aliꝰ lapis tāte duritie ꝙ nullo metal lo ſecari pōt niſi cū ſanguine hircino.
Coralliū ii.cognitū eſt q̄dā lapis cōiter eſt rubeus.
Gagates is.alius lapis ſatis mollis colore vero niger
Electrū tri.ſuccinum etiā eſt lapis pallidi coloris ſa tis lucidus.
Inauris ris.ornamentū aurium
Armilla e.circuli quos femine in brachijs portant.
Anulus ornamentū digitorum.
Sigillū li.ſculptura anuli.
Manica e.a multis.dr̄ chirotheca.i.manus tectura:
Antimoniū ii.q̄dā puluis niger ex quodā metallo fa ctus quo pingunt mulieres oculos.
Fucus ci.quidā color rubeus quo ſe depingunt femie vt rubee appareant.
Ceruſa ſe.alia pictura qua mulieres dealbāt faciez ꝛ earum nigreſcit anima.
Purpuriſſa e.quidā color rubeus aptꝰ ad ſcribendum
Peniculi arū.penne ſunt cū pillis in fine poſitis q̄bus pictores pingunt.
Acus us.inſtrumentū ad ſuendum.
Digitale is.qḋ in digito ponit̄ ad ſuēdū ne acu ledat̄.
Colus li.inſtrumentum ad filandum.
Fuſus ſi.illud cū quo filū voluit̄ ꝛ in quo inuoluitur.
Verticulū li.paruula rota q̄ in fine fuſi ponitur.
Penſum i.globus fili ſup fuſum glomeratus.
Supparus ri.indumentū lineū qḋ ꝓpe carnē portat̄
Manica ce.pars alicuius veſtimenti ab humero vſq̄ ad manum.
Thorax is.indumentū holm vſq̄ ad cingulū durans.
Thorax cis.q̄dam armatura.
Tunica ce.q̄dam antiquiſſima veſtis ſic dicta.
Toga ge.veſtis qua romani maxime vtebantur.
Clamys idis.mantellus.
Capitium ii.capitis tegmen.
Sagum gi.indumentū eſt bombicinū quo multū ſar raceni vtuntur.
Coturnꝰ i.calciamentū coriū cooperiēs pedes ꝛ crura
Calceus ei.non ſotular:calciamentū pedum.
Solea lee.coriū groſſum ſolum tangens.
Soccꝰ ci.calciamētū itra ſoleas ſuberē vel lignū hn̄s.
Pero onis.paſtorū eſt ꝛ ruſticoꝝ calciamentū de corio ſine aliquo miniſterio artificis
Rheno onis.quaſi toga eſt ex pellibus facta
Diphtheria.tunica ex pellibus qua paſtores vtuntur.
Cento onis.veſtis pannoſa ꝛ cōmiſſuris plena.
Sculponea ee.q̄dā ſpēs calciamēti facta de canabo.
Spartanea ee.p̄ eodē:ſꝫ fit ex alia herba:puta de ſparto
Sandaliū lij.calceamentū habens ſoleas ꝛ paruꝫ vel nihil niſi chordas qḋ pedes tegat.
Linea veſtis ſupparus ex lino.
Carbaſina ſupparus ex lino albo.
Canabina ſupparus ex canabo.
Serica veſtis ex ſerico.
Bombicina e.veſtis ex bombice.
Cymatilis . veſtis facta ex alia tela q̄ dicit̄ eſſe facta de pillis caprarum.
Gauſapina veſtis ex ſerico piloſo.
Raſa veſtis ſerica raſa:ſine pillis.
Intertexta auro notum eſt
Phrygia veſtis acu facta.
Galea vel caſſis.armatura capitis
Criſta vel conus penna q̄ ſup galeā portatur.
Chimera e.inuentiones q̄ ſup galeā etiā portantur:
Buccula le. armatura infra galeam cooperiens bar bam ꝛ os.
Fibula e.anulus ferreus in corrigijs poſitus q̄bus ar ma ſtringuntur.
Lorica ce.armatura ex circulis ferreis facta.
Egis egidis pōt dici pectorale ferreum:q: ſup pectus ponitur.
Ocree arum.arma crurium.
Clipeꝰ ei.ſcutū totū holem cooperiēs ex ligno factū.
Cetera re.clipeus rotundꝰ ex corio quo maxime ſarra ceni vtuntur.
Scutum i.notum eſt
Parma e.ſcutū ligneum ꝛ rotundum.
Pelta e.ſcutum ferreū ꝛ paruulum qḋ hoies abſcōdi te portant.
Enſis ꝛ gladius cōiter dicitur ſpata.
Pugio onis.paruus gladius.
Telū ꝛ iaculū.ſagitta vel aliq̄d tale ad iaciendum.
Haſta notum eſt.
Sudes is.virga vel pertica.
Arcus cus.etiā qḋ vulgo dr̄ baliſta meliꝰ dr̄ arcus
Baliſta grece latine tormentū inſtrumentū bellicum q̄ impoſito ſulfure lapides ꝛ ſpicula ꝛ alia iactant.
Attramētariū paruū vas in quo ponit̄ incauſtum.
Attramentū ti.liquor niger quo ſcribimus
Graphium ii.ſtilus ferreus.
Calamariū:capſa in qua calami portātur
Speculū i vitra q̄ ante oculos ponunt̄ ad videndum.
Speculū i.vitrū in quo nos ſpeculamur.
Storax cis.certe reſina odorifera.
Muſcus ſci.radix cuiuſdam herbe.
Suffumentū ti.cōfectiōes ꝛ puluercs qui in ignē miſ ſi faciunt bonū odorem.
Sapo onis.cōfectio ad lauandū pannos.
Lixiuum ij.aqua que p̄ cineres colata.
Acicula e.acus habēs caput qua mulieres ad ordinā dum vtuntur.

¶ Quedam edulia.

Aſſus a.um.ab aſſo as.aui.

Elixus a.um.res cocta in aqua.
Frixus a.um.res cocta cum oleo in patella.
Iurulētus a.um.res iuris plena cibi ſunt lixi.
Coctus a.um.notum eſt a coquo.
Panis vel orbis panis notum.
Quadra e.panis fragmentum.
Sacchard ſacchari. maſſa eſt nimis dulcis q̄ ex ſucco herbarum fit.
Piperatū i.qđ cum pipere conficitur cocti.
Paſtillus li.caro vel piſces intra maſſam.
Agreſta e.ſuccus vuarū immaturarum.
Farcimē inis.generale eſt.
Lucanica inteſtinū porcoꝝ aliis carnibus plenum.
Botulus li.inteſtinū arietum ſic factum.
Venter valiſcus quoddā inteſtinum ſuis
Gelu in patina cibus gelatus.
Salſamentū ti.notum eſt.
Leucophagū quidā cibus albus qui,fit ex gallinarum carnibus.
Minutal minutalis plures herbe ſimul crude oleo ꝛ aceto ordinate.
Moretum moreti certū ſalſamentum ruſticorum.
Sinapiū pii.quoddā ſemen ex quo fit ſalſamentū vel a quo ſalſamentum ſic dicitur.
Laganum lagani.paſta in aqua cocta.
Lixule ꝛ ſemixule.paſta in oleo cocta.
Circuli cib⁹ q̄ fit ex caſeo maſſa ꝛ ouis ꝛ coquit̄ ı oleo:
Carnes ſuile notū eſt petaſones etiā dicuntur.
Carnes bouine notum eſt.
Carnes arietine.
Carnes agnine.
Inteſtina orū.interiora animalium:
Mulſum ſi.vinū cōfectum eſt certis ſpēbus.
Paſſum vinū groſſum.ꝛ nigrū. vulgo dicitur baſtart.
Defrutum vinum coctum.
Sapa ſape muſtū nimis coctum intm̄ q̄ ſpiſſat̄ ꝛ fit ſapa liquor dulcis.

¶ Supellectilia.

Auleum i.pāni qui parietib⁹ domus penduntur
Peripetaſma tis.cortina vel velum lecti.
Periſtroma tis.paramenta.
Papilio ꝛ conopeum tentoriū qđ ſuper lectū ponitur
Lectus i.ſponda fulcri ꝛ idem.
Stramentū ti.palee vel qđ infra lectū ponitur.
Culcitra tre.ſtramentū lectus pluma plenus vel aliquo ſimili.
Fomentū.lana vel borra culcitre.
Faſcia.coopertorium culcitre.
Linteū ei.tela linea .q̄ inter culcitrē ꝛ lodicē ponitur
Ceruical lis.qđ in lecto ſub ceruice ponitur
Puluinus i.quaſi paruul⁹ lectus lana vel aliquo plenus quo vtimur in ſedendo.
Puluinar aris. quaſi grādis puluinus vel ſtratum ex multis puluinis.
Lodex cis.villoſum coopertorium lecti.
Stragulum.coopertorium lecti.
Storia e.dicit̄ a ſterno q: in terra ſternit̄ eſt effide certis herbis cōtexta.
Tapes tis.quaſi tapes q: infra pedes ponuntur
Scrinium ij.capſa ad ponendum libros.
Capſa ꝛ archa idem.
Armarium ij.capſa.
Ahenum aheni.caldaria.
Cacabus cacabi.olla erea.
Olla ꝛ inde ollula vas terreū in quo coquuntur cibi.
Labrum labri trulla e.ꝛ capiſteriū idem.
Batillū i.pala ferrea q̄ cineres ꝛ prune colliguntur.
Fuſcina e.ferrū in fine tortū ad extrahendū carnes.
Veru u.haſta ferrea qua carnes tenent̄ ad aſſandū.

Craticula e.eſt inſtrumentū qđ ſup prunas ponitur ꝛ ſuper eam piſces vt aſſentur.
Scobina e.lamina ferrea foraminib⁹ plena ad conterendum caſeum ꝛ alia.
Coclear aris.quo cibi lixi vt pultes ad os portantur.
Patina e.pōt dici frixoriū vel eſt diſcus
Patella e.diſcus paruulus.
Lanx cis.ſcutella rotūda vel ampla ꝛ plana vt diſcus
Urceus ci.amphora vel lagena.
Oenophor ri.vas vinarium.
Calix cis.vas ad bibendum.
Crater ꝛ patera aliud vas ad bibendū parū maior.
Phiala vas ad bibendū ampliū quaſi patella.
Amphora vas in quo aqua ad menſam portatur.
Ampula vas paruulū anguſtum ad os.
Cadus di.quaſi paruū dolium.
Dolium ij.vas ligneum grāde in quo cōiter vinum eſt ſeruatur.
Chryſendetū vas aureum ad bibendum
Torcumata phiale precioſe:
Fictilia ꝛ friuola q̄ ſunt terrea.
Menſa e.tabula ſup quam comedimus.
Pedes menſe notum eſt.
Subſelliū parua ſedilia q̄ circū menſam ponuntur
Torale is.ꝛ mappa linteamē quo menſa cooperitur.
Mātille.parua mappa vel pānus quo comedētes manus mundant
Salinum i.vas ſalis.
Cādelabrum bri.in quo cādela ponitur.
Cādela e.qua nos illuminamus.
Lucerna e.certū inſtrumētū qđ cū oleo illuminat.
Cultellus li.gladius.
Fuſcinula e.qua carnes tenētur dum diuidantur.
Funale is.cādela groſſa vel fax
Dentiſcalpiū.inſtrumētum ad mundādum dentes.
Dentifricium.puluis eſt multū affirmās dentes
Panarium locus vbi panis ponitur
Caniſtrum calatus qualus vas vimineum.
Corbis p eodem ſed corbis eſt minor.
Ficina e.vas vimineum vbi panis cuſtoditur.
Crates is.quere in primo vocabulario.
Cumera re.certum vas.
Maſſa inſtrm̄ de iuncis ꝛ vimineum ad piſcādum.
Lecbitus i.vas olei.
Incerniculū.inſtrumētum quo farina purgatur.
Setaſeum p eodē ſed illud eſt de pillis.
Arteſa e.conca maſſa lignea in qua panis piſtatur.
Cribrum ſericū.incerniculum ex ſerico.
Vannus ni.inſtrumētum quo frumētum purgatur.
Sporta ꝛ ſportula.notū eſt o porto as.dicitur
Cruſtella e.ſtramētum qđ ſup aſinos ponitur.
Ephippium ij.ſella equorum.
Phalere arū.ornamēta que ſup capita equorum ponuntur.
Stragulū i.puluinus ſelle equorum.
Frenum ni.notum eſt.
Lupatū ti.quoddā genus frenorum fortium.
Vacera e.lignum qđ in terra figitur vt ad illud alialia ligentur.
Ligna orum.q̄ cremantur.
Titio is.ſtipes aliquātulum aduſtus.
Carbo is.notum eſt.
Ligna acapna.ligna ſicca ad citius ignem accēdēdum
Pruna e.carbo ignitus.
Cinis puluis ı quo ligna carbones ꝛ prune aduſte cōuertuntur.
Uncus ci.arpago.
Uter vtris.vas coriū in quo vinū portatur.
Tripos odis ferrum hñs tres pedes ſuper quod ca

cabus ponitur.
Sartago ⁊ frixorium idem.
Colum coli inſtrumentum quo aliquid colatur.
Mortarium mortarij. illud vas in quo pilant coqui ſibi neceſſaria.
Piſtillum lı. lignum quo in mortario percutimus.
Cathena ne. notum eſt a capio dicitur.
Annulus ferreus annuli ex quibus cathena conſtat.
Aranea nee. tela vel vermis qui illam texit.
Scobs ſcobis. pulueres ⁊ immundicias domus
Scope arum. quibus ſcopimus ſeu verrimus.
Situs ſitus domus illuuies.

De ponderibus.

Unciola e. parua vncia.
Uncia e. duodecima pars aſſis. i. libre.
Sescuns vncia ⁊ dimidia. quaſi ſexta pars aſſis
Sextans antis. ſexta pars aſſis. i. due vncie.
Triens entis. i. tertia ps aſſis. hoc eſt quattuor vncie
Quadrans antis. quarta pars aſſis. i. tres vncie.
Quincuns cis. quinq; vncie.
Semis ſemiſſis. dimidium aſſis hoc eſt ſex vncie.
Septuns cis. ſeptem vncie.
Beſſis is. octo vncie.
Dodrans antis. nouem vncie.
Decuns cis. decem vncie.
Item dextans pro eodem
Decuns cis. vndecim vncie quaſi vncia dempta ab aſſe.
Cubitus i. menſura duoꝝ palmoꝝ vtpura a medio brachij vſq; ad extremitates ſe extendens.
Modius modij. menſure genus continens duo et viginti ſextaria.
Seſquimodius modium ⁊ dimidium.
Ulna e. vulgo dicit cana alias menſura ⁊ ſm aliquos idem eſt quod cubitus.
Drachma me. octaua pars vncie.
Libra e. inſtrumentū quo res cū lācibus ponderatur.
As is. vel aſſipondium ij. pondus ex duodecim vncijs conſtans.
Sextertiū ij. vel ſextertius ij. due libre ⁊ dimidia.
Sexquilibra e. vna libra ⁊ dimidia.
Treſſis is. tres libre.
Decuſſis is. decem libre.
Uigeſſis ſis. viginti libre.
Centuſſis ſis. centum libre.
Libella le. diminutiuū a libra. i. parua libra.
Selibra e. dimidia pars libre.

Finis.

Carmen elegiacum.

Martini Ibarre Cantabrici commendationē introductionū latinarū Aelij Antonij Nebriſſenſis. Carmina quibus ars ipſa quaſi filia quedā pulcherrima ab illo genita de ſe loquenda paucis monſtrat. quā pridem ſeſe bonus pater gloſſematis munitiſſimā domo ſua. i. arbitrio iudicioq; ſuo tādē abdicauerit. Quidnā imprimis faciendū ſibi mādauerit. Quā ſtatim viā corripiēdam: vbi ſedes parandas conſuluerit. Quantum denique patrijs hoſtibus fortaſſe ⁊ extremis ars ipſa cū parente ſimul iuncta tribuerit cōmemorans.

Tempora iam luſtris abeunt exacta duobus
 A patrio poſtq; pectore pulſa vagor
Precepit atq; ſator patrias excedere curas
 Supremum geminans terq; quaterq; vale
Poſtq; cirratos pariter iubet atq; magiſtros
 Quos aluit numeris conciliare ſuis.
Illo ego perpetuos merui iam frondis honores.
 Tempore quo florens prima iuuenta fuit.
Egredior validis comitum glomerata datorum
 Preſidijs iuſſas nec mora carpo vias
Ad rondam propero. nāq; illis ronda diebus.
 Auxilium Chriſto dante ſubacta fuit.
Huc vbi deuenio regine ad limina noſtre.
 Procedo: ⁊ faciles iam patuere fores
Pulchra tunc primum ſponda ſe forte fouebat:
 Nanq; dabat leges canaq; iura prius
Acceſſi propius roſeo ſuffuſa rubore.
 Cum breuiter repeto iuſſa paterna memor.
Pierides aderant cefferunt libera verba.
 Protinus hec palpitans carmina pauca cano
O regina viros paribus que fingis liberos
 Legibus atq; equo pondere iuris aue
O pietate grauis ſupplex pia munera poſco.
 Da liceat populos clarificare tuos.
Illa domi ſemper victrix ⁊ ſemper in armis
 Ambroſio cepit ſic grauis ore loqui
Heſperios inter populos quodcunq; precaris
 Accipe barbato nata puella patre.
Diſcute corde metus habita felicia regna.
 Nuſq; abero: ⁊ munus quod petis ipſa feres
Dum tenues ergo currant ad flumina riui.
 Maiores fluuios littora dumq; bibant
Dumq; ego mirato fuerim notiſſima mundo
 Illius in noſtro pectore vultus erit
Poſt vbi reſponſum preſens dedit illa patenti
 Monſtratas pergo notior ire vias
Oppida tranſcurro votis cedentia noſtris
 Plurima qua ducunt altera iuſſa patris
Ergo vbi clara tuos tenui ſalmantica muros
 Et penitus tota peruagor vrbe volans
Quis noua non placido celebrabat feria vultu
 Candidior quis non pectore ⁊ ore fouens
Certe erat Enceladus: clarus ſiue ille palemon
 Hoſpitio ardebat me vegetare ſuo
Poſtremo hec leto dicebant pectore verba.
 Cedimus antoni caſta minerua tua eſt
Unde per hiſpanas paulatim deuehor vrbes
 Plurima clarificant obiter ora virum
Eloquium tandem patrie largita latinum.
 Barbaricum heſperio compuli ab ore genus.

Martini Ibarre Cantabrici
vrbis ars ipſa ad lectores.

Ecce adſum patrio rurſus reuocata labore
 Ocyus en properat barbara turba mori.
Archetypos mecum māſuros candida porro
 Quos bonus exiguo compareat aſſe porro
Sed caueant cygnia iterum coniungere coruos
 Ah pereant ſi vllos talia monſtra iuuant
Ah pereant terſos lacerant quicunq; libellos
 Tota quibus nondum pagina prima patet
Uir bonus ⁊ ſapiens totam me exploret ad vnguem
 Ignarus taceat ſtupidor vllus adeſt.

Martinus Ibarra Cantabricus Michaeli Raimundo diſcipulo. S. P. D.

IAmpridē bortaris mi. R. latini ſermonis amantiſſime vt grāmaticas introdu
ctiōes Aelij Antonij Nebriſſenſis quoad poſſem ī viā reducēdas reſtituēdaſq̧
curarē. Nā ipē eas ab exēplari vero impſſor ſecordia paululū declinaſſe. iā a me
quotidianis lectiōibus itellexeras. Et qm̄ munus qdē efflagitabas. tū opis au
ctore dignū tū etiā cōmoditatib⁹ ſtudijſq̧ tuis pulcberrimū tu ipſe cōpertū ba
bes ꝙ̄ ꝑcib⁹ tuis q̄ velles impetrādi facillimus ſit ſemp tibi apō me relict⁹ loc⁹. Verū officiū
erga te meū mōdū etiā ad te ꝑficiſcebaṫ q2 nulla nouaꝝ ipreſſionū oportunitas mibi bacten⁹
occurrebat. Calminius tādē vir ſane antique v̄tutis ⁊ bibliopola quē vnū eandē ꝓuinciā me
cū vna curare fortunatū eſtimabā ſupiorib⁹ dieb⁹ ad me venit. Cauſaȝ oēm prio mibi propo
ſuit rogauit ſtatim. vti ī negocio ſuo cōibus ſcbolaſticoꝝ vtilitatib⁹ maxie neceſſario ptē ali
quā mibi cure aſſumerē nibil ī ea re detrimēti ſe bn̄e cōptū nō nibil glorie poſſe cape. qō ego
ita fore incert⁹ erā. ille mibi ſponte pollicebaṫ. Itaq̧ excuſationē buic etiā viro afferri vllā mi.
R. q mibi ſumma familiaritate ꝯiūctus erat neq̧ boni neq̧ liberalis officiū eē. viri putabā.
Is igiṫ vbi petitionē ſuā fore mibi ꝑiucundā ſēſi. quo magis ad eā rē mibi anim⁹ accēderet
tria exēplaria diuerſis ipreſſa locis ꝓtin⁹ ad me attulit. Sȝ vnū illō iā prio ſingulis explora
tis magna autoꝝ diligētia nūc nup ī biſpali vrbe correctū q̄ſi ducē ꝑcipue ſeq decreuim⁹. Nā
duo reliq̄ alteꝝ Ceſar auguſta delatū alteꝝ nr̄a barcbinone ipreſſum ꝙ̄tuȝ vtroq̧ iudicio ar
bitrioq̧ noſtro exbauriendū videbaṫ. nibil ampli⁹ nobis in ea re auxilio fuerit. Illud aūt mi
R. ꝯmemorandū poti⁹ ꝙ̄ ꝑtereundū cēſeo. q2 in ſolo tex tu plus me bercule triginta locis ex
tremū boc op⁹ ſublatū: euerſuȝ aut certe mētitū deprebēdim⁹. ſicuti ē Perpes ⁊ ales. aut ſi
mauis. Perpes. Ales. Similace. Fornax. que dat ī ius. Impubis iūges. Pres dis. Fraus
dis. Puls pultis. Per e tm̄ cetera mittunt. Poſco cū diſco. Sorbeo ſorpſi. Dat pario pe
peri. Capio dat cepi. Raſtroꝝ vel a. Capiſtroꝝ vel a. Balneum i. Cepa e. Et vtrūq̧ dat atū.
Audio obedio. Aduerbio quot accidunt. Caleo les. vel ob numerandū pecunias. Ionio in
magno. Excipiṫ res rei. Refero ⁊ effero excipiṫ vbiq̧ Offa. Offella. O in cremēto. V in cre
mēto. Nibilominus breuiaṫ ntō dtō. Que abiecta us. Multa ꝑterea adbuc alia ſuppleuim⁹
q̄ paulo accuratius ſcrutanti paſſim cōperiētur. Quib⁹ in locis. Quid faciēt iuuenes fugiāt
cū talia patres. aut qualē obſecro interptationē illā eſtimabim⁹ q̄ textū ipm luce ſua vacantē
nō repudiat. qd memorē ſercētas vocabuloꝝ ſignificatiōes in illo codēq̧ exēplari depbēſas.
Certe quas ex mōſtroſis pulcberrimas fecimus. quaꝝ tn̄ vnā mi. R. certa quadā cōtagiōe le
ſam. parce amabo de noſtro grege ortā eſſe arbitrari. Nā cū ipſe apponēdū tradidiſſeȝ. Scur
ra bome donairos illud eēm ꝓprie ſignificabat. quidā fortaſſe qō aiunt ſpeciei recti falſus eſt
Catbolicone demortue auctoritatis doctore qui ſequiṫ curiā gratia cibi ſuppoſuit. Dictum
plane lepidum magis ꝙ̄ elegans expoſitio niſi magis velis pagina dare pondus idonea fu
mo. Illa vero altera veſti dura de or ꝓ eo qō eſſe debuit or de veſti dura. cui nā imputari de
beat cōiectura ſciri pōt. Ceteꝝ de laudibus auctoris dicere ſupernacaneū videreṫ. quippe ꝙ̄
maximā inuidiam ingēti gloria ſuperaſſe. optimus quiſq̧ equo animo fatetur. Verū ille qui
dē qui errores quoſdā in ſeū ſomniauit. ſomniatos a pudore ꝓcul edidit. ſatis babeat q2 vul
go male audit. q2 cū ita ſit abutaṫ patiētia noſtra. nō ſum⁹ arcbilocbi. Sȝ nos bec omittam⁹
maius eēm negociū ego arbitror mi. R. Marquetoꝝ familie proles nobiliſſima. boc op⁹ tua
cauſa tuoq̧ noīe diligētia mea ꝙ̄ emēdatiſſimū p oīm ora volitare ꝙ̄ cuiuſq̧ molles aures
verbis ledere. Deniq̧ mi. R. romane eloquētie amātiſſime libellū bunc lectitare ꝑgito crede
mibi. quantus quātus eſt. totus elegantia eſt. Et qui te bortari cepimus. illud nō ſolū rogo.
ſed familiariter moneo. vt tuoꝝ maioꝝ atq̧ in primis patris tui Frāciſci Marqueti clariſſi
mi viri ⁊ bis cōſiliarij res ꝑclare geſtas crebro memineris. ſummaq̧ ope adnitaris: vt quas
ipſe facturus es: qō ita ſpero confore illis ipſis adſequētur. Nibil amplius aut mai⁹ Marti
nus Ibarra Raimundo ſuo cōmendandum babet. Vale.

¶ Antonio Nebriſſenſi Arius Luſitanus.

Pyrcco quantum Thebe memorantur alumno,
Verſus palladia cuius in ede micant.
Aut quantũ leſvos plectro ſpectabilis aureo.
Exultat numeris docta puella tuis.
Culta ſuo tantum felix Nebriſſa poeta.
Bellerophontis arua rigauit aquis.
Miſcuit hic ſacris tormin permiſſidos vndis
Barbaricum noſtro repulit orbe genus.
Primus ⁊ in patriam phebum doctaſq; ſorores.
Non vlli tacta detulit ante via.
Pegaſidũ auſus puro de fonte ſacerdos.
Noſtra per auſonios orgia ferre choros.
Ore potẽs vario eſt.ſeu condit amabile carmen.
Dulcior andino defluit ore liquor.
Seu velit orator lingua dixiſſe ſoluta.
Eloquium dices.hic Ciceronis habet.
Ipſe triumphali redimitus tempora lauro.
Viuus ſydereas incipit ire vias.
Viuet in eternum:viuet tua muſa decuſq;
Antoni:aethereus dum vehet aſtra polus.
Hec te fama leuat nullo interitura ſub euo.
Hec facit vt volites docta per ora virum.

¶ Idem Arius ad lectorem.

Tempora rhemniacos contennãt noſtra libellos.
Dictaq; Ariſtarchi iudiciumq; graue.
Priſcorum quicquid dictarunt corda virorum.
Hec breuis Antoni docta pagella docet.
Si via longinqua eſt.hec ars cõpendia monſtrat.
Si timor.hec tuta per freta linchre vehit.
Carmine demulcet melius:quo ſeruet odorem
Teſta recens.paruo pondere gaudet bilas.
Liuor edax maciẽ atq; atrox rubigine dentes
Tuq; tuum naſum comprime rhinoceros.
Inuidia rumpi:neq; quicq̃ liuor obeſſe.
Nec poteris quicq̃ tu quoq; rhinoceros.

¶ Finis.

¶ Antonius ad lectorem de litteris grecis.

Litterulas grecas fluxerunt vnde latine.
Si quis noſſe cupit:longa terenda via eſt.
Ut culmen teneas:ſubeundi mille labores.
Rara quidem res eſt:at precioſa tamen.
Maiores maiora petant.mihi parua ſecuto.
Sufficiat pueris prima elementa dare.
Illa modo ſi nequis non conſtat ſermo latinus.
Et que ſi ſpernas:mox balbcare rudis.

¶ Eiuſdem Antonij in grecas litteras prefatio.

Qui litterarias introductiões antehac latinis tradiderũt.imo vero q longiores cõmentatiões ex inſtituto grãmaticẽ ꝓfeſſi ediderũt nullã fere partẽ attigere:in qua nõ aliqd ex greco deſumpſerint:ita tñ ſcripſerũt vt cũ vtriuſq; lingue gnaris ⁊ nõ

pueris rudibus ⁊ indoctis loquerent̃. Nam ⁊ cũ de lr̃is deqꝫ dictionum orthographia diſputant cũ de accentu atqꝫ ſyllabarũ quãtitate cũ de noĩm etymologia ⁊ declinatione cũ de partiũ oratiõis cõſtructiõe totam rationẽ inchoatã relinquũt: atqꝫ nos ad grecos auctores mittunt. Grece vero littere qua via noſtris hoĩbus tradi poſſint nõ eſt in promptu ꝑpterea ꝙ p̃ceptorũ nõ minor eſt penuria q̃ librorũ: ſed ꝙ magis obſtat: eſt incredibilis hoĩm veterñ qui adeo ad hanc vnã rem obtorpuerũt: vt iam mõſtro ſimile habeat̃. ſi quẽ viderint greca legere nedum loq̃ aut intelligere. Ego vero cũ in meis introductiõibus multos locos ex greco pendentes inchoatos reliquiſſem cõicata re prius cũ Ario luſitano: a quo vno ſi q̃d vſq̃ eſt grecarum lr̃arũ apud nos emanauit. auſus ſum facere qd̃ aliusharũ rerum peritior facere debuiſſet nõ quidem oĩa q̃ ſermo latinus ex greco fonte deſiderat. ſed illa tñ ſine quibꝰ introductiones noſtre cõſtare nõ poſſunt. Et q: non cõtigit nobis grecarũ litterarũ typos oẽs habere. ⁊ ꝙ oĩbus quibꝰ precepta noſtra ſcribuut̃. ignote ſunt. vſi ſumus magna ex parte latinis. Que tãetſi auctore Plinio ſatis commode poſſunt grecas oẽs deſignare. nõ tñ ſemp̃ id aſſequi poſſumus. cũ ex diuerſis litteris plerũqꝫ eadẽ vox efficiatur. ⁊ ex eadẽ voce diuerſos ſenſus coniectare liceat vt q̃d eta. iota. ⁊ ei. oi. dipthongi. eũdem ſonũ nobis exhibent ⁊ alia ad hunc modũ Imprimis itaqꝫ litteras grecas ⁊ earũ noĩa grece ⁊ latine e regione deſcripta ꝓpoſuimꝰ ⁊ de ſillarũ ꝓlatione nõ nihil adiecimꝰ. tum de dipthongis ⁊ accentibus aliquid attigimus de noĩm deinde declinatiõe ſimul ⁊ accentu cuius rei gratia hunc laborẽ aſſumpſimus ꝓ captu noſtro hec fuerint a nobis deguſtata. Qui vlteriora noſſe deſiderant: ad grecorũ ſcholas illis eundũ eſſe moneo. Nam ego is ſum qui neqꝫ tardos operior. neqꝫ precedentibus inſto.

Epitome.

☞ Hoc caput de litteris ⁊ declinatione greca q̃tum ſit ſatis latinis tractat vbi que ⁊ qualiter ad nos tranſeant ille litere.

Alphabetum grecum ⁊ latinum.

α	β	γ	Δ δ	ε	ζ	η	θ
αλφα	βετα	γαμμα	δελτα	εψιλον	ζῆτα	ἦτα	θῆτα
alpha	beta	gamma	delta	epſilon	zeta	eta	theta
a	b	g	d	e breuis	z	e longa	th
ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π
ιωτα	καππα	λαμβδα	μῦ	νῦ	ξῖ	ομικρον	πῖ
iota	cappa	lampda	mi	ni	xi	omicron	pi
i	c	l	m	n	x	o breue	p
ρ	σ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω
ρο	σιγμα	ταυ	υψιλον	φῖ	χῖ	ψῖ	ωμεγα
ro	ſigma	tau	ypſilon	phi	chi	pſi	o mega
r	s	t	y grecum	ph	ch	pſ	o longum

De litterarum prolatione.

Quattuor ꝛ viginti ſunt in vſu apud grecos in hac ſerie.
α alpha que ab illis profertur eodem ſono quo nos illam proferimus.
β beta profertur ab illis quaſi per u conſonantē noſtram ꝛ i vocalem nos beta illam vocamus: quia ſemper vertitur in e.
γ gamma eodem ſono profertur ab illis quo nos g noſtrū proferimus a vel o vel u ſequētibus. ꝛ quo cum reliquis proferri deberet.
δ delta eadem voce profertur ab illis qua nos d nr̄m enunciamus.
ε epſilon eodem ſono profertur ab illis quo nos e breuem.
ζ zeta eadem ſono illi proferunt. quo nos z nr̄m ꝓferimus. ſed ab illis zita vocatur a nobis zeta. quia η vertitur in e longam.
η eta vt diximus ab illis profertur ita quaſi per iota nos quaſi per e longum.
θ theta eadē voce illi proferunt qua nos th proferre deberemus. ſed ab illis thita a nobis theta dicitur. ita verſo in e longam.
ι iota eodem ſono illi proferunt quo nos i noſtrum efferimus.
κ cappa eodē ſono illi enūciāt quo nos c nr̄m a vel o vel u ſeq̄ntibꝰ ꝛ quo cū alijs ꝓferri deberet.
λ lampda eodem ſono illi proferunt quo nos l noſtrum
μ eadem voce illi pronunciant. qua nos m noſtrum.
ν ni eadem voce illi proferunt qua nos n noſtrum.
ξ xi eodē ſono ꝓferē a grecis quo a latinis ſʒ ab illis appellaē xi. ita ꝙ icipiat a ſeipſa ꝛ deſinat in i vocalē a nobis litteris inuerſis ix. ita vt incipiat ab i vocali ꝛ deſinat in ſeipſam.
ο omicron eodem modo profertur a grecis quo a nobis o breue.
π pi eadem voce proferunt quo nos p noſtrum efferimus.
ρ ro in ꝑncipio dictionū ꝛ ī medio ſi gemineē. ſpꝯ a grecis aſpiraē. atqꝫ eodē ſono proferē ab vtriſqꝫ.
σ ſigma eodem modo profertur a grecis quo a latinis. ſed vtiqꝫ perperā ꝓnunciant quod aliubi demonſtrauimus.
τ taf eodem modo profertur a grecis quo a latinis t exile ſed a grecis appellatur tauf. quaſi deſignat in u conſonantem a latinis tau. quaſi deſinat in u vocalem.
υ ypſilō eodē mō ꝓferri dʒ a grecis ꝛ a latinis. ſʒ cuiuſmōi ſonꝰ ille debeat eē alibi diximꝰ.
φ phi eodem modo pronunciatur a grecis quo nobis proferri deberet. nō quaſi nūc proferimus hoc eſt quaſi per f litteram.
χ chi eodem modo profertur a grecis quo a latinis proferri deberet.
ψ pſi eodem mō enunciatur a grecis quo a latinis ante ſuum autiſigma proferebant ꝛ nūc pſ litteras pronunciant.
ω o mega eodem ſono illi proferunt quo nos o longum proferimus.

Aduertendū tamen ꝙ ſi poſt cappa ſiue lamda ſiue ni ſequanē epſilon. aut eta aut iota aut ypſilon a grecis proferri voce quadā inarticulata. cappa videlicet ſono qualē nequeo mōſtrare. At ſentio tm̄ lampda quali nos hiſpani ll duplex. ni quali nn duplex ꝓnūciamus. Sʒ an recte illo mō ꝓferāt. ipſi viderint id nos nō poſſe fieri aſſeueramꝰ ꝓpterea ꝙ ꝯſonātes eque vires ſuas ad vocales ſequētes ꝓferāt noiatimqꝫ Quintilianꝰ de cappa. id dicat

Aduertendū quoqꝫ in ſcriptura greca quotiens poſt gāma ſequiē alteꝝ gāma vel cappa vel chi vel xi loco gamma debere ꝓnunciari ni litteram. aut ſi proferatur ni litteras illas loco ni debere ſcribi. cuiꝰ rei cām attulimꝰ in libello de vi ac ꝑtāte lr̄aꝝ. cū de n littera agereē.

Aduertendū preterea ſi poſt ni litterā ſequatur tau. loco tau debere ꝓferri delta. ne fiat vt illi dicunt ſonus retorridus. Si poſt m ſequatur p. p vertatur in ſonum coſonnantis.

Harum quattuor ꝛ viginti litterarum duo ſunt genera. ſeptem vocales alpha. epſilon. eta. iota. o micron. ypſilon. o mega. relique omnes ſunt conſonantes. Vocales rurſus in tres partes diuiduntur. in duas ſemper breues epſilon ꝛ o micron. duas itē ſemper longas ω η . ꝛ in tres medias ſiue ancipites hoc ē que poſſunt eſſe breues ꝛ lōge a. e. ypſilon. Conſonantes rurſus in duo genera di-

nidunť i octo ſemiuocales zeta.xi.pſi.lāpda.mi.ni.ro.ſigma.quaꝝ tres pores duplices dicūť zeta p ſd.xi p cs.vel gs.pſi p ps.quinq̧ poſteriores liquide q̄ etiā immutabiles appellanť. lampda.mi.ni.ro.ſigma. Et in noue mutas beta.gāma.delta.cappa.pi.tau.theta.phi.chi. Quaꝝ tres ſūt exiles cappa.pi.tau.tres aſpirate chi.phi.theta.tres medie gāma.beta.delta

π	τ	κ	Exiles
β	δ	γ	Medie
φ	θ	χ	Apirateſ.

De nota aſpirationis.

ASpiratiōis notā antiqores greci i ordie aliaꝝ lrāꝝ pinde ac ſi eēt lrā poſuerunt: quēadmodū ⁊ apō latios poniť. Deiñ h lrē figurā p lineā trāſuerſā mediā diuidētes i hūc modū dextrā illi⁹ ptē exilitatis ſiniſtrā vo aſpiratōis notā eē voluerūt illā. Palemon vincēti⁹ exilē. Grillus leuē noiauit. Idē que aſpiratiōis nota erat flatilē dixit. Per porē dictōes a vocalib⁹ icipiētes q̄ debeāt pferri exiliter notauerūt. p poſteriorē q̄ debeāt aſpirari. Iunioreseādē rōnē ſecuti o mediā diuiſerť i hūc modū pñt āt vocalesoēs aſpirari ⁊ nō aſpirari pter ypſilō q̄ ſemp in pncipio dictiōis aſpirať. Cām vo cur notā illā ex lrāꝝ ſerie tollētes vocalib⁹ ipēdere fecerint hāc fuiſſe tradūt ne ſpūs vꝫ ille extra vocalē eſſe putareť: atq̧ occaſionē daret putādi eē lrām q̄ ſeq̄ntē vocalē feriret: quēadmodū apō hebreos hec lrā q̄ ex eo iter lrās nūerať φ flat⁹ ille ſu⁹ quodā mō ſonat. Sꝫ cū ex ꝯſonātib⁹ q̄ttuor a grecis aſpirenť cur theta.phi.chi.figuras accōmodarit rho vo ppriā figurā nō dederit. hāc fuiſſe cām putandū eſt φ i trib⁹ illis aſpiratio intra ipſas eſt ⁊ cū ipſis erūpit. in rho potius extra eſt ⁊ cum vocali ſequente coaleſcit.

De diphthongis.

DIphthongi proprie dicte apud grecos ſex ſunt. αι que apō illos pferť quo ſono nos enūciamus ae nr̄am diphthōgon atq̧ ſemp in eandē vertiť: vt αιακοσ aeacus. αυλε que apud illos pferť tali voce q̄li nos aue. ſi auferas e finalē hoc eſt p u cōſonantē. hec diphthōgus apō nos ſemp vertiť in au. ita vt u ſonet q̄ſi vocalis. vt λε. ει que apō illos tali ſono pferť q̄li nos i lōgū pferim⁹ atq̧ apō nos i i lōgū plerūq̧ vtiť: vt βραχειον brachiū. aliq̄ñ in e longū vt penelopeia penelopea. ευ que apō nos tali voce proferť q̄ſi eua ſi auferas a finalē. hoc ē q̄ſi p u cōſonantē apud nos ſp vertiť in eu diphthōgō. ita tñ vt u ſonet q̄ſi vocalis vt ευφροσυνοσ. οι q̄ apud illos tali voce proferť q̄li nos i lōgū pferim⁹. apō nos i oe diphthōgō ſp vertiť. vt οικονομοσ oeconomus. φοινιξ phoenix. ου que apō illos tali voce proferť q̄li nos u vocalē efferim⁹. atq̧ in eandē ſp apud nos vertiť. Cūq̧ apud grecos u vocalis nō habeať. p hāc dipgthōgon repſentant. vt Δουλοσ dulos. Per hanc q̧ exhibēt u cōſanantē noſtrā ſed illam quaſi vocalē proferūt: vt ψιλυανοσ pſiluanus. εσπασιανοσ pro veſpaſianus. ¶ Improprie diphthongi ſex quoq̧ ſunt quibus antiquiores greci vtebantur ſequentibus vocales minuſculis litteris quaſi ſignificare volentes φ ſurdum neſcio quid ſonabant. quas deinde iuniores ſcripſerūt ⁊ vt antiquitatē illā deſignarent ⁊ q̄p ſonus ille ſubobſcurus in deſuetudinē abijt. α alpha ſubſcripto i paruo ſonat apud illos quaſi a longū. atq̧ apud nos in a longum vertitur vt aſma atos. thrax cos. thracias. et in datiuis prime declina. vt martha theologia. eta ſubſcripto iota paruo apud illos ſonat quaſi i longum. Nos quoq̧ in e longū vertimus. vt in datiuis prime ⁊ ſecūde declina. vt anchiſes dtō anchiſe. calliope dtō calliope. ω ſubſcripto iota paruo apud grecos ſonat quaſi o longum. apud nos plerunq̧ vertitur in oe diphthongon: vt tragedia tragedie. aliquando in o longum. vt παλινωδια palinodia. pſilō adſcripto iota paruo apud illos ſonat ypſilon longum apō nos ſemper vertiť in yi diphthongon. vt arpyia. coenomyia. oithyia. ⁊ p y longus quēadmodū a grecis pferť. Adſcripto ypſilon apō illos ſonat tali voce q̄li apud nos proferťur iui. ſi auferas i finalē hoc eſt quaſi p u cōſonantē ωρομηνδα apud nos transfertur in eu diphthongon. ω mega adſcripto ypſilon profertur ab illis tali ſono quali nos pferim⁹ oua auferas a finalem hoc eſt quaſi per u conſonantē: qua diphthongo ſoli greci Iones vtuntur dicentes ωυτοσ pro aſtos Apud nos in vno tantum nomine hebraico ſcribi-

tur in ſacris litteris hoc eſt moyſes vbi aūt y. nullū ſonū habere debet. ſed proferēdū eſt mo ſes quēadmodū Iuuena. Strabo Plinius Iuſtinus protulerūt ⁊ ex noſtris grecis theologi prope oēs doctores. Ex latinis. Iuuencus in quattuor euāgelia. Arator in apoſtolica hyſtoria. paſſimq́ʒ Baptiſta mantuanis in ſuis operibns Prudentius in varijs operibꝰ aut ſi contendas ypſilon debere proferri. quaſi u proferendum eſſe. vt in au eu dicimus.

¶ De accentu.

Accētus apud grecos quēadmodum ⁊ apud latinos tres ſunt. acutꝰ grauis ⁊ circūflexus. Sed acutus ⁊ circūflexus dictiōis ſunt accentꝰ: grauis vero ſyllabe tm̄ vnde ⁊ ſyllabicꝰ accētꝰ dr̄. Et tamen qn̄ accentꝰ grauis eſt dictionis accentꝰ. cū videlicet in cōſequētia grauis pro acuto ponitur. idq́ in fine tm̄ dictiōis. dico in cōſequētia hoc eſt cū oratio feſtinat ad clauſule exitum. alioqn̄ nunq̄ grauis poneret̄ pro acuto. Latini nō cōſueuerunt accentꝰ apicibus notare. niſi tantū ex Quintiliani precepto in dictionibꝰ ambiguis rōne accētus. At greci paſſim illos ī qualibet particula imponūt hoc modo acutū apice tenui ſurſum ducto. ita tamē vt paulū in dextrā manum declinet in hūc modum. Grauem apice tenui deorſum ducto. ita tamen vt ad candē dextrā paulum declinet in hunc modū. Circūflexum ex vtroq́ ductu cōponūt vt partim aſcēdat partim deſcēdat in hunc modū. Grauis itaq́ cū ſit vt diximꝰ ſyllabe ⁊ nō dictionis accētus in qualibet ſyllaba collocari poteſt preterq̄ in qua prodominās accentꝰ collocatur hoc eſt acutus vel circūflexus. Acutus vltimū ſiue penultimum ſiue tertium a fine locum poſſidere poteſt. Circūflexus duas tm̄ obtinet ſedes hoc eſt vltimā et penultimā. Eſt aūt aduertendū preterea q̄ dictio habens ſyllabā vltimā grauē a grecis dr̄ barytona: que vero vltimā acuit. oxytona. que penultimā acuit. paroxytona ſiue barytona. que antepenultimā pro paroxytona q̄ tamē vltimā circūflectit periſpomene appellat̄ p̄ periſpomene q̄ penultimā. His prelibatis propono regulas accentibus grecis deſeruientes.

¶ Prima regula.

¶ Accētꝰ acutꝰ poni pōt in vltima ſyllaba. ſiue illa ſit breuis vt calos ſophos agathos. ſiue ſit lōga abſq́ʒ ſynereſi. vt pēthecoſte. paraſceue. anatole. nā ſi hʒ ſynereſim circūflectit̄. ¶ Secūda regula.

¶ Accentꝰ acutꝰ pōt in penultima ſyllaba poni. ſiue illa ſit breuis ſequēti altera breui vt logos ponos onos ſiue ſit breuis ſequenti lōga per naturā: vt lebs etos. tapes etos. ſiue ſit longa ſequēti altera longa. vt ethre. daphne. dione. ¶ Tertia regula.

¶ Accentus pōt poni ī antepenultima ſiue ſequūtur due breues vt dactilos. apoſtolos. āgelos. ſiue ſequatur longa vt breu̾s vt eglaia. polydoros. Nā ſi breuis cū longa aut de longe ſequat̄ accētus in penultimā transfertur vt dicaeos in ntō antepenultimā acuit in gtō dicaeu penultimā. ¶ Quarta regula.

¶ Circūflexus collocari pōt in vltima ſyllaba. modo ſit natura lōga vel ſinereſi: vt pēthecoſtes in gtō et penthecoſte. in dtō nauſica p̄ nauſicaa. demophō p̄ demophoō: ex regula inferius ponēda ſexto loco.

¶ Quinta regula.

¶ Circūflexus accētus poni pōt in penultima p̄ naturā lōga mō vltima ſit breuis: vt muſa mea. Sʒ aduertendū ai ⁊ oi: dipthōgos grecas qō ad rōnē accētus attinet p̄ breuibꝰ eē habēdas: vt muſai. in plurali penultimā circūflectit: q̄uis q̄ vltima ſit lōga dipthōgo. ¶ Sexta regula.

¶ Syllaba vltima p̄ ſynereſim cōtracta in quā debeat accētꝰ circūflexus collocari: cōſtare oportet ex acuto in penultima ⁊ graui in vltima: vt qō de nauſicae et demophō pauloāte diximꝰ. Aduertendū tn̄ huiuſmodi ſinereſim nōnūq̄ fieri ex duabꝰ grauibꝰ exiſtēte accētu in antepenultima. vt chryſeos chryſus. Agyreos agyrus. calceos calcus. ¶ Septima regula.

¶ Vltima ſyllaba exiſtēte lōga p̄ naturā. accētꝰ acutꝰ nō pōt in antepenultima collocari ſʒ aut manet in eadē vltima aut trāſfert̄ in penultimā. Que regula ab olbꝰ grecis p̄terq̄ ab atticis obſeruat̄. illi nāq́ menelos ⁊ ſimilia q̄ per tertiā declinationē grecā inflectunt̄: accentu in antepenultima acuto p̄ferūt q̄uis q̄ vltima per o mega ſcribat̄: atq́ vt pauloāte diximꝰ ai ⁊ oi. dipthōgi in fine dictionis poſite pro breuibus habentur quod ad accentus attinet. ¶ Octaua regula.

¶ Dipthōgus finalis habēs ypſilō in fine ſi ſuſcipit tonū circūflectit̄. ſunt aūt huiuſmodi dipthōgi tres.

¶ Nona regula.

¶ Monoſyllaba neutra circūflectunt̄. vt pyr pan to tum ſcor. ¶ Decima regula.

¶ Ntīs actīs ⁊ vocatiuus abſq́ ſynereſi ſi in vltima ſuſcipiūt accētum acuunt̄ vt calos calon cale vel calos. Quod ſi habēt ſinereſim circūflectunt̄ vt nauſica nauſicā a nauſica.

¶ Undecima regula.

¶ Genitiuus et dtīs in longas deſinentes ſi ſuper ſe tonum hn̄t circūflectuntur. vt time times time. ſophos ſophu ſopho. ¶ Duodecima regula.

¶ Genitiuus in os diſſyllabū deſinens acuit ſemper vltimam. vt bus boos. zelus dios. cres cretos. car caros. graus gros. ¶ Tredecima regula.

¶ Gtīs nō deſinens in os. diſſyllabū hʒ accentū in eadē ſyllaba in quā rectus. vt agathos agatu. logos logu. lexis lexeos. Qō ſi rectꝰ accentū habeat in antepenultima ⁊ gtīs in logā termine̾t: transfert̄ accentꝰ ī penultima p̄ regulā ſeptimā vt diceos diceu. Qō ſi gtīs creuerit vna ſyllaba qō euenit in nolbus q̄nte declina. q̄ ī os breuē terminat̄ accētꝰ in ſequentē ſyllabā trāſfert̄: vt maneat in antepenultima vt enigma enigmatos.

¶ Quartadecima regula.

¶ Dtīs gtī tonū hʒ ⁊ tp̄s vt anchiſes anchiſu anchiſe. time times time. acas acantos acanti.

¶ Quintadecima regula.

¶ Actīs in eadē ſyllaba tonū hʒ in qua gtīs p̄terq̄ in nolbus quoꝝ gtīs eſt duarū ſyllabaꝝ ⁊ in os deſinens q̄ diximꝰ vltimā acuere. tūc eīn actīs penultimā acuit: vt bus boos boa. zeus dios dia. cres creos creta.

¶ Sextadecima regula.

¶ Actīs monoſyllabus in n terminatꝰ circūflectitur. vt dis didos din. mē menos mē. ſys ſyos ſyn.

¶ Septimadecima regula

¶ Vetūs in eodē loco accentū hȝ in quo rectus vt logos o loge vel logos time o time. Excipiūtur noīa cōpoſita in es longā terminata in quibus vltima grauis eſt. aut ex ſynereſi circūflexa in his nāq̧ retro cedit tonus in vna ſyllaba vt demoſthenes demoſthenes: hoc eſt penultima in āntepenultimā. itaq̧ p e breue in vocatiuo ſcribit. ꝛ eodē modo arigenes o arigenes. ariſtoteles o ariſtoteles. De circūflexis ex ſinereſi pericles ex eo qđ eſt pericles o pericles hoc eſt de vltima in penultimā. ¶ Compoſita vero in on. per o longum ſi vocatiuū terminent p o micron. accentū retrahunt vna ſyllaba. vt agamēnon o agamēnon apollo o apollon.

¶ Octauadecima regula.

¶ Ntūs pluralis ſimilē tonum atq̧ in eadem ſyllaba habet ncō ſingulari. vt logos logi. Feminina vero que veniunt a maſculinis illorum ratione ſequuntur. Actūs ꝛ vctūs nominatiui pluralis tonum ſuſcipiunt.

¶ Nonadecima regula.

¶ Genitiuus pluralis in on per o mega terminatur. Collocaturq̧ accētus in vltima aut in penultima ſyllaba: nam in āntepenultima nunq̄ pōt collocari propterea q̧ vltima eſt lōga. In equiſyllabis ſi rectus acuit vltimā ꝛ genitiuus pluralis in vltima accentū habebit vt time timon. ſi penultimā eodē modo in penultimā vt logos logo. ſi antepenultimā accētus in penultimā transferet. vt enigma enigmatos enigmaton.

¶ Vicesima regula.

¶ Ntūs atq̧ pinde vocatiuus ſingularis terminationem habens communem grecis ꝛ latinis tameſi accētu greco ꝛ latino proferri poteſt. mixtus tamen ſermoni latino ſm regulas accentus latini proferendus eſt. In ſermone vo greco accentus greci regulas ſequatur oportet.

¶ Prima ꝛ viceſima regula.

¶ Si accentus greci ratio nobis fuerit incognita: tutius eſſe minuſq̧ errori obnoxiū ſi per regulas latinas vocabula moderemur: q̄ ſi artis auxilio deſtituti feramur precipites i id quod ſe nobis ignorātib' obiecerit.

¶ De nominis declinatione.

Sermo latinus quemadmodū ꝛ aliarum nationuȝ lingue nō vſq̧ adeo purus eſt vt nō aliquid ſibi aliunde adſciuerit. Cū vero magna illius pars ex ſermone greco depēdeat nō modo vocabulorū ſiluam ex eo detorſit verūetiā quoſdam caſus imere grecos vſurpauit. Unde Quintilia. recētiores ingt inſtituerunt grecis nominibus grecas declinationes potius dare quod tamē ipſum non ſemper fieri poteſt ꝛ ſubdit. mihi aūt placet latinā ratione ſequi quouſq̧ patitur decor. Decoris autem illius nos iudices eſſe non poſſumus: neq̧ aliunde nobis cōſtare pōt. q̄ ex autborum vſu. Veluti ſi venerit in dubiū an decētius per declinationem latinā inflectātur dido didonis. caliſpſo onis. io onis. vt antiqui declinabāt an potius dido didus. calypſo calypſus. io ius. vt ſeculuȝ eruditius quale fuit etate Quinti. qui libro primo ſcribit. Neq̧ enim calypſonē dixerim vt iunonem q̄q̄ ſecutus antiquos Ceſar vtitur hac ratiōe declinādi ſed auctoritatem inquit conſuetudo ſuperauit. phocas preterea vbi de declinatiōe grecā his verbis ſcribit. Erant ḡ dido onis. aut mato nis. genituuȝ dicūt ꝛ vocū aſperitas ꝛ veterū autboritas eiuſmodi declinationem repudiāt. Quod ſi grecorū noīm grecā declinationē admittimus. ꝛ accēt' quoq̧ grecos recipiamus neceſſe eſt quare de vtris nobis hoc in loco agēdū. ¶ Habēt greci partē orōnis qua latini carent artbron illi nos articulū vocamus. Eſt autē articulus pars orationis que prepoſita nomini demonſtrat cuius gñis eſt. Genera vero apud illos quinq̧ ſunt. Maſculinum quod deſignatur articulo ο vt ο agathos. Femininum quod deſignatur articulo η vt η agath η. Neutrū quod deſignatur articulo το vt το agaton. Cōmune duorum quod ſignat articulis ο et η vt ο ꝛ η atropos. Epicoenū hoc eſt promiſcuū quod ſub vna voce comprehendit animalia vtriuſq̧ ſexus. vt ο actos ο ꝛ η chelidon. Articulus maſculinorum in genitiuo eſt του in datiuo τῳ in accuſatiuo τον. Articulus femininorum in genitiuo eſt της ꝛ in datiuo τῃ in accuſatiuo την. Articulus neutrorū in genitiuo eſt του in datiuo τῳ in accuſatiuo το. Vocatiuus articulo caret cuius loco ponimus o aduerbiū locandi. Greci ablatiuum nō habent. Dualis et pluralis numeri articulos ideo nō poſuimus. propterea q̧ latini dualē nō habēt: pluralē raro vſurpāt. niſi quaten' articulum genitiui pluralis των aliquādo vtuntur declinationes grecorum quinq̧ que omnes ad tres latinas reducuntur. nam quarte ꝛ quinte nullum nomen grecum reperitur. Quattuor priores declinationes ſunt nominum equiſyllabicorum quinta eſt creſcentium vna in genitiuo. illa diſſyllabica. hec vero peritoſyllabica appellāt.

¶ Prima declinatio.

Prima grecorum nominum declinatio que in maſculinorum eſt. duas habet nominatiui terminationes in as ꝛ in es per eta que omnia mittunt genitiuum in u. vt eneas eneau. anchiſes eu. Sed in as deſinentia faciunt datiuum in a et in es deſinentia faciunt in e vtrobiq̧ s nominatiui ablata vt eneas enea. anchiſes anchiſe. Accuſatiuus ab vtraq; terminatione fit s nominatiui mutata in n. vt eneas enean. anchiſes anchiſen. Vocatiuus ab vtraq; terminatiōe fit ablata s nominatiui. vt eneas o enea. anchiſes o anchiſe. Sed attici o eneas et o anchiſes faciunt quemadmodum in nominatiuo. In es vero gentilia in a. faciunt vocatiuum: vt hic ſcythes o ſcytha. hic capadoces

o cappadoca.hic perſes o perſa ſed qñ eſt ꝓprium nomen o perſe facit.Cõpoſita quoq; a mero qḋ merior ⁊ a pollo qḋ eſt vendo ⁊ a tribo qḋ eſt exerceo in a faciũt vocm̃.vt hic geometres o geometra. hic bibliopoles o bibliopola.hic pedotribe o pedotriba.Sed cũ vocatiui vocalis longa ſit quẽadmodũ ⁊ nõiatiui in tes deſinẽtia in a breuẽ terminãt vocatiuũ vt hic prophetes o propheta.hic poetes o poeta. hic toxotes o toxota hic leſtes o leſta.Aliqua tamen notantur in e.vt oetes oete.callipetes callipete.enarates o enarate .philotherſites o philotherſite.

¶ In as deſinẽtia q̃ ad primã declinationẽ latinã referunꝭ penultimã acuũt ſiue illa ſit breuis ſiue longa vt andreas andreu.pithagoras goru.eneas eneu.amyntas amyntu.Ex hac terminatiõe latini vſurpãt acm̃ i an.vt eneas enean.pythagoras goran Hora.ij.ſermo.Qualia vincũt pythagorã anitiq; reũ doctriq; platona Vctũs quoq; vſurpaꝭ qñ in a longũ deſinit vt o andrea o pythagora. Qḋ ſi vctũs in a breui terminaꝭ accept9 latini regulam ſequimur vt o andrea o pythagora.

¶ In es per e longũ que ad primã declinationẽ latinam referunꝭ oĩa fere acuunt penultimã ſiue illa ſit breuis ſiue lõga vt anchiſes oetes priamides panthoides.atq; pinde oĩa patronymica maſculina. Reperiũtur tñ nonnulla acuentia finalẽ.vt ſophites.tympanites origenites ⁊ ſimilia. Ex hac terminatiõe latini vſurpant acm̃ in an deſinentẽ nam in am latinũ eſt.vt priamides priamiden panthiodes panthioden. Ver.in ij.eñ.priamiden helenũ graias regnare per vrbes Hora.ij.car.tarthara panthoidẽ iterum orco.Vctũs quoq; vſurpatur cum in e longum deſinit vt Hora.ij.ſermo.o laertiade quicquid dicam aut erit aut nõ Verg.iij.enei.coniugio anchiſe.veneris dignate ſuperbo.

Nominatiuo eneas eneu enea enean o enea vel eneas.
Nominatiuo anchiſes anchiſu anchiſe vel anchiſes.

¶ Secunda declinatio.

Secunda grecorum nominum declinatio que femininorum tantũ eſt in a vel in e longum deſinentia in es communiter faciunt genitiuum vt muſa es.calliope calliopes.Deſinentia vero in a lõgũ vel in da vel in tha.vel in ra.a nõiatiui ſeruãt in obliquis.vt theologia theologias.leda ledas.martha as. hemera as.Datiuus fit a grõ ablata s. vt muſes muſe. Calliopes calliope theologias theologia.ledos leda.marthas martha.hemeras hemera.Actũs fit a ntõ aſſumpta n vt muſa muſan.calliope calliopen.theologia theologian.leda ledan.martha marthan. Vctũs ſimilis eſt nominatiuo.vt muſa o muſa.calliope o calliope.

¶ In a deſinentia que ad primam declinationẽ latinam referuntur.quedam acuunt vltimã vt agyra:amia. anthracia.anthiophoa.Quedam acuunt penultimam vt omnia que in a longã deſinunt.vt ſophia theologia.eccleſia comedia.Quedã acuunt antepenultimã.vt egina arthenſa ſybilla ſcolopẽdra. Quedam circũflectunt vltimam que patiuntur ſynereſim. vt muſica ab eo quod eſt nauſica ab argyra ab eo quod eſt argyreos ſydera ab eo quod eſt ſidereos.chryſa ab eo quod eſt chryſeos.Quedam circũflectunt penultimum hoc eſt que deſinunt in a breue habentq; penultimã natura longã.vt muſa gloſſa mea altrea.Ex hac terminatione rectum latini vſurpant.qñ ſcilicet longa reperitur. vt apud Papinium in.v.thebano. nec facilis mea latas euoluere vires quem locum Priſcianus libro.vij.tractans ne mea inquit ⁊ quia ſeruauit a productam accentum penultima retinet acutũ;tametſi eadem breuis eſt. A recto quoq; in breui vſurpatur accuſatiuus in an breuem quoq;.vt apud Papinium.vij.theba.Nãq; ferunt raptam patris eginã ab vndis.quia accentu greco hoc eſt acuto in antepenultimã proferendum. tametſi penultima ſit longa.

¶ In e deſinentia que ad primam declinationem latinam referri poſſunt.Quedam acuunt vltimam.vt themeo es.paraſceue.penthecoſte.quedam acuunt penultimam. vt daphne. priſane.clemoſyne. Sed nomina propria feminarum vrbium et inſularum penultimã proprie ſemper acuũt vt helene.eligone.calliope. ithace.parthenoe. aſine melite. Ex hac terminatione latini omnes caſus vſurpant: atq; proinde accentu greco illos proferre debent. Aduertendum quoq; nomina poſſeſſiua in ce a nominibus maſculinis in cos deſinentibus vltimam ſemper acuere. vt grammatice grammatices. ab eo quod eſt grammaticos. dyalectice ab eo quod eſt dyalecticos.

Nominatiuo muſa muſes muſe muſam o muſa.
Nominatiuo calliope calliopes calliope calliopen o calliope.

¶ Tertia declinatio.

Tertia declinatio grecorũ nõim atticorũ maſculinorum femininorum cõium in os per o mega deſinentium ⁊ in on neutrorum abiecta s vel n faciunt genitiuum.vt hic meneleos meneleo hec balos balo.hic ⁊ hec eugeos eugeo.hoc eugeon eugeo.Datiuus ſimilis eſt genitiuo.Actũs fit a nominatiuo s mutata in n.vt meneleos meneleon.hallos ballon.eugeos eugeon . Vocatiuus ſimilis eſt nominatiuo.vt hic meneleos o meneleos. Sed quemadmodũ pauloante diximus.q̃q̃ os finalis ſit longa nihilominus ex rõne atticorũ accentus in antepenultimã transfertur. Latini ex hac terminatione q̃q̃ raro tamen oĩes caſus vſurpant.vt Ver.ij.eñ.androgeos in recto poſuit dicens Androgeos offert nobis ſocia agmina credens.vbi os longũ eſt. Iuue.quoq; crediꝭ olim velificatus athos et quicquid grecia mendax.Genitiuo quoq; Verg.vſus eſt in.vi.eñ.In foribus lethon androgeo: Paulus quoq; hieronymo interprete in epiſtola ad Corinthios prima.Ego quidem ſum pauli ego autem apollo.qui genitiuus atticus eſt:neq; eſt indeclinabile vt quidam ſomniant. Idem quoq; Hieronymus ablatiuum poſuit qui datiuo ſimilis eſt in eadem epiſtola dicens.De apollo autem fratre notuꝫ vobis facio. Accuſatiuum quoq; ex declinatione greca vſurpauit in epiſtola ad Titum dicens zenam legiſperitũ et apollo ſollicite permitte ſicut ⁊ Verg.j.geor.Aut atho aut rhodopen atq; alta ceraunia telo.Nã q̃ o natura longã breuiauit factum eſt ratione ſequentis vocalis.

Nominatiuo hic meneleos meneleo meneleon o meneleos.
Nominatiuo hec balos balo balon o balos.
Ntõ hic ⁊ hec eugeos eugeo eugeo eugeon o eugeos.
Nominatiuo hoc eugeon eugeo eugeo eugeon o eugeon.

¶ Quarta declinatio.

Quarta grecoꝝ noīm declinatio que maſculinoꝝ ⁊ femininoꝝ ⁊ communiū duoꝝ geneꝝ eſt in os ꝑ omicron terminaꝉ ⁊ neutroꝝ in on etiā ꝑ omicron. Quoꝝ gtīs in u deſinit os fine on nominatiui mutata in u. vt hic logos logu. hic odos odu. hic xilon xilu. Dtīs ſit u gti mutata in omega. vt logu logo. odu odo. xilu xilo. Accuſatiuus ſit s nti mutata in n. vt logos logon. hodos hodon. xilos xylon. ex regula neutroꝝ. Vctīs ſit os ntī mutata in e. vt logos o loge. hodos o hode ſcdm atticos vero vctīs ſimilis eſt ntō. vt hic logos o loge vel logos. ⁊ hec hodos o hode vel hodos.

¶ In os ⁊ in on deſinētia ꝙ ad ſcdaꝫ declinationē latine referunꝉ ꝗdā acuūt vltimā. vt acacos. pleonaſmos. altiſmos. ſoloeciſmos. ⁊ oīa noīa poſſeſſiua deſinētia i cos. vt grāmaticos grāmatice grāmaticō. logicos. rhetoricos. catholicos. Quedā acuūt penultimā. vt arctos. logos. lophos. quedā acuūt āntepenultimā vt caminos ephebos. laremos. epiros. camelos. Quedā circūflectūt penultimā vt euros. oeſtros. acheloos. Ex hac terminatiōe latini frequēter tres caſus vſurpāt. ntīm actīm ⁊ vctīm. Ouid. xij. meta. Necō cognoſcit ſummū pleꝗ fatetur. Idē in epi. Soluerer l ſpeculis oīs abydos erat. Idē. Vtercꝗ rogē de te ⁊ ſcribā tibi ſi quis abydo: venerit aut ꝗro ſi quis abydon eat. ſed abydo qꝛ abltīū eſt latinus accentū habet latinū. hoc eſt in penultima ex declinatione latina abydus abydi. Ver. j. geoꝛ. Pontus ⁊ oſtriferi fauces tentantur abydi.

Nominatiuo hic logos logu logo logon o loge vel logos.

Nominatiuo hec abydos abydu abydo abydon o abyde vel abydos.

Nominatiuo hoc xylon xylu xylo xylon o xylon.

¶ Quinta declinatio.

Quinta declinatio grecoꝝ nominū maſculinorum ⁊ femininorum ⁊ neutroꝝ ⁊ cōmuniū duoꝝ que ad tertiam declinationem latinoꝝ referuntur: diuerſas habent terminationes nominatiui de quibus ſingulatim deinceps proſequemur. Quoꝝ genitiuus exit generaliter in os. vt acantos. Dtīs ſit a gtō s mutata in i. vt acantos acanti. Actīs ſit i datiui mutata in a. vt acanti acanta. Vocatiuus plerūꝗ ſimilis eſt ntō vt acas o acas attice cōmuniter acan. Ntīs pluralis ꝙ frequēter a latinis vſurpaꝉ ſit a gtō ſingulari o mutata in es vt cantos cātes. Neutra tñ ex regula gñali in a deſinūt eos genitiui mutata in a vt epigrāmatos epigrāmata. Genitiuus pluralis ſit a gtō ſingulari os mutata in omega: ne neceſſe eſt: vt in huiꝰ accētū in antepenultima muteur in penultimā. vt acantos acantō. epigrāmatos epigrāmaton. Dtīs nō vſurpaꝉ a latinis. Actīs pluralis ꝙ frequēter vſurpaꝉ a latinis. ſit ab actō ſingulari addita s. vt acanta acantas. Vctīs ſimilis eſt nolatiuo eiuſdem numeri. vt acantes o acantes.

¶ De genitiuo quinte declinationis.

¶ In a deſinentia que oīa ad tertiā declinationem latinā referuntur. breuiāt illud a tam in recto ꝙ in obliquis poſſuntꝗ habere accentum acutum in penultima ſiue illa ſit breuis ſiue longa: vt dogma. dragma. poſſunt ⁊ in antepenultima a penultima exiſtente lōga. vt peripſema anadema. diadema. athyrma. apothema aenigma. quedam circumflectunt penultimam. vt acma. aſtma. aſma. doma. zoma. paema. ſcoma. bema. que omnia faciūt genitiuum aſſumpta tos. vt dogma dogmatos. dragma dragmatos. Latini ex hac terminatione genitiuum pluralem frequenter vſurpant. ſed mutant accentum in penultima. propterea ꝙ vltima eſt lōga quia ſcribitur per o mega. vt grāma grammaton. epigramma epigrammaton. Martialis. Argutis epigrammaton libellis. hic illud ineffabile dei nomē quod ab hebreis quattuoꝛ litteris ſcribitur iod he vau he. pꝛo quo ipſi legunt adonai tetragrammaton a grecis dicitur. Clemens quoꝗ a noſtris frequēter citatur in libris per iſtromaton.

¶ In i iota vel in ypſilon nomina ſunt neutra greca. ſed a grecis declinantur: apud latinos indeclinabilia ſunt. Diſſyllaba accētum habent in pꝛima acutum: vt moly. cici. ſtimmi. commi. melli. ſed ab eo compoſita in antepenultimam transferunt accentum. vt hydromeli. enomeli. oximeli. Poliſyllaba vero antepenultimā acuunt. vt piperi. cinnaberi. ſinapi. ꝗuis penultima ſit longa. vnde ⁊ latinis penultima circumflectitur; in ſinapis: ⁊ mittunt apud illos genitiuum in os purum. vt moli molios. cici cicios. ſtimmi ſtimmios. commi commios. meli melios. Neutra vero communibus duorum generum in is terminatis antepenultimā acuūt et ad modum communium declinantur. vt hic et hec philopatris ⁊ hoc philopatri philopatridos. hic et hec phigopolis ⁊ hoc phigopoli phigopolidos. Latini ex hac terminatione caſus recto ſimiles vſurpāt. vt Ouid. Moli vocant ſuperi nigra radice tenetur.

¶ In o mega deſinētia omnia ſunt generis feminini: poſſuntꝗ reduci ad tertiā declinationē latinā: vt voluit ceſar. habētꝗ accentū acutū in vltima: mittūtꝗ gtīm in oos. vt dido didoos. ſapho ſapphoos. clio clioos. caliſo caliſoos. erato eratoos. mirto mirtoos. lampedo lampedoos. manto mātoos. Datiuum formāt os mutata in a. et accuſatiuū os mutata in a. vt didoi didoa. ſapphoi ſapphoa. clioi clioa. caliſoi caliſoa. per ſyncreſim tamen mittunt genitiuū in us. hoc eſt oos mutata in us. in um. quas ſuſcipit accentū circūflexum vt dido didus. ſappho ſapphus. clio clius. caliſo caliſus. māto mātus. Latini ex hac terminatiōe ntīm vſurpant. ⁊ obliquos ſynerizatos. vt Ouid. in priapeia. Penelopes primā didus ſi pꝛima ſequaꝉ. Ideꝫ in epiſtola. Sapphus. An niſi legiſſes authoris nola ſapphus. Idem in. j. de arte. Nec mihi ſunt viſe clio cliuſꝗ ſoroꝛes. Accuſatiuū quoꝗ vſurpant. Vergilius in quarto eneidos. Et nomine dido. Sepe vocaturū. et Hora. Eolis fidibus canentem ſappho. Et Oui. in priapeia. Atlantiad mꝗ caliſo.

¶ In an plerumꝗ ſunt maſculina acuentia finalem: acuuntꝗ os in genitiuo et retinent ſemper a longam vt titan titanos. pean peanos. pelecan pelecanos. acarnan acarnanos. pan panos. pꝛo deo paſtorum. nam pan generis neutri pꝛo eo quod eſt omne pantos ſemꝑ facit. Cōpoſita vero penultimam acuunt. vt hermopan hermopanos. cupean cupeanos. Latini ex hac terminatiōe genitiuum ⁊ accuſatiuum vtriuſꝗ numeri vſurpant. vt Verg. viij. eneid. Panos de moꝛte licai. Idem in bucco. Mecum vna in ſiluis imitabere pana canendo. Idem. vj. eneid. Letum peana canentes.

¶ In en per e longum maſculina reperiuntur: feminina ⁊ cōmunia duorū generū que partim acuunt vltimam. vt ex maſculinis hymen. ſolen. lichen. aden. ſpen. zen. men. ⁊ ex femininis ſiren. trezen. partim acuūt penultimā. vt hic et hec arſen teren. que omnia os aſſumpta faciūt genitiuū. ſed quedam retinent in obliquis e longum. vt hic ſplen ſplenos. hic zen zenos. hic chen chenos. hic men menos. hic damen damenos. hic ſolen ſolenos. hic lichen lichenos. hic hellen hellenos. hic iren irenos. hec ſiren ſirenos. hec trozen trozenos

Quedā vertūt e longū in epſilon.vt hic aden adenos.hic auchen auchenos.hic poemen poemos.hic limen limenos.hic azen azenos.hic pithmē pithmenos.hic ⁊ hec arſen arſenos.hic ⁊ hec teren terenos. hec phren phrenos.hec gien nō declinatur. Latini ex hac terminatione actōs vtriuſq; numeri vſurpant.

¶ In in per i iota maſculina ſiue feminina vltimā acuūt habēt q; plerunq; alteram terminationē in is mit tuntq;gtm̄ in inis ſup nominatiui terminationē os aſſumpta.vt hic delphin vel delphis delphinos.telchin vel telchis:telchinos.actin vel actis actinos.hec ſalamin vel ſalamis ſalaminos.eleuſin vl' eleuſis eleuſinos rhin rhinos.Latini ex hac terminatiōe accuſatiuum ſingularem et nominatiuū accuſatiuum et vocatiuum plurales frequenter vſurpant:vt Ouidius. Senſit delphina melantho.Vergilius in bucco. Orpheus in ſil uis inter delphines arion. Ouidius. Vergili.

¶ In yn per ypſilon gn̄is maſculini ſiue feminini penul.acuūt:atq; os aſſumpta faciūt gtm̄ penul.lōga vt hic phorcin vel phorcis phorcinos.moſin moſinos.poltyn poltynos. hec gortyn gortynos.

¶ In on per o mega que ad tertiā nois declinationē latinā referūtur quedam acuūt finalem vt ſarpedon. gerion.amazon.anthedon.carchedon.calcedon.Quedā acuunt penul.vt zenō.platon. theon.crotō. demophoon.laocoon.acheron.medon.Quedā circunflectunt vltimam.que.ſ.ſunt cōtracta ex acuta ⁊ graui.vt demophon pro demophoon.proſidon p proſidoon.lacon p lacoon. Que ſi habēt in penultima ancipites: hoc eſt a ⁊ ipſilon lōgas:per omicron in obliquis declinetur.vt hic machaon onos.ficetaon onos.arataon onos. opaon onos.apiſaon onos. almanaon naonos.lycaon onos. elicaon onos.protiaon onos.amithaon onos orion onos.irion onos.amphion onos.biperion onos.paudion onos.erhion onos.dolion onos. dolophiō onos.molion onos.nomion onos.iaſon onos.Habētia vero eaſdem ancipites ante on correptas per o mega declinantur.vt amphitrion onos.pericion onos.pigmalion onos.euriton onos.deucalion onos. ereuthalion onos.eudimon onos.actorion onos.anthemion onos.hipporion onos.Habentia vero epſilon añ on o mega ſeruant.vt alcmeon alcmeonos.theon theonos. eleon onos.medeon onos. ſimeon onos. Sed habentia ae diphtongon ante on omega ſeruāt.vt aegaeon aegaeonos.macon onos. actaeō onos. qō etiā aliq̄ñ actaeonos per omicron facit.

¶ Etetiā quoq; nōnunq̄ in ontos.vt acheron ontos.laocoon ontos.Sz de his explicatius p varias terminationes agendū eſt.Latini ex hac terminatione plerūq; actōs vtriuſq; nūeri vſurpāt vt acheron acheronta.Vergi. Atq; imis acherōta affatur auernis.Laocoon laocoonta. Idem illi agmine certo laocoōta petūt demophoon demophoonta.Ouid.in epi.phili. Fac expectes demophoonta tuū Platō platona. Ho.pythagorā antique verū doctriq; platona.zenon zenona. Mar.Democritos zenonas inexplicitoſq; platonas. Verg. Ouidius. Hora.

¶ In bon deſinentia o mega ſeruāt.vt bubon onos.arabon onos.

¶ In con ſiue chon deſinentia o mega ſeruant.vt glaucon onos.lacon onos. glycon onos. Sed cyron onos o micron habet.

¶ In don deſinentia o mega ſeruant.vt ſidon onos:calidon onos.Aliq̄ñ o micron habent. vt ſidon onos. anthedō onos.aſpledon onos.macedon onos.carchedon onos calcedon onos.chelidon onos.mydō onos. ſachedon onos.vel ontos.A duobus cōpoſita per nt declinatur.vt chalchodon ontos.

¶ In gon deſinētia o mega ſeruāt.vt egon onos.agon onos.Aliquando omicrō habēt vt trygō onos.leſtrigon onos.

¶ In lon deſinentia o mega retinent:vt dolon onos. ſolon onos.

¶ In mon deſinētia o mega retinēt.vt ſimō onos.amō onos.timō onos.Aliq̄ñ per o micrō.vt daemophon onos.lacedemon onos.ſtrymon onos. androcinon onos.

¶ In on deſinentia o mega retinēt.vt daphon onos.plataon onos.⁊ ſimilia zeno onos.ſinon onos. menō onos.Aliq̄ñ p o micrō declinātur.vt agamēnō:mēnō canō.

¶ In oon deſinētia in ontos exeūt.vt laocoon.democoon.

¶ In pon deſinētia o mega retinēt. vt lampon onos.

¶ In phon deſinentia o mega retinent.vt triphon onos.typhon onos:circūflexa p nt.deſinantur:vt pluriſmum.⁊ ſeruāt ſemper o mega.vt demophon onthos.xenophon ontos. agloaphon ontos: creſpilon ontos. cherophon ontos.

¶ In ron deſinentia o mega retinent.vt chiterō onos.charon onos trerō onos.chiron onos.pleurō onos.

¶ In ſon deſinētia o mega retinēt.vt eſon onos.rhaſon onos. Aliquando per o micrō declinātur.vt iaſon onos.oloaſſon onos.

¶ In ton deſinētia o mega ſeruāt.vt pluton onos.platon onos.caton onos.myton onos.croton onos.

¶ Nomina participialia p nt.declinantur. vt phaeton ontos. charon ontos. vcalegō ontos:medon ontos. creon ontos.alchimedon ontos.āphimedon ontos.eurymedon ontos.autumedon ontos.laomedō ontos phlegeton ontos pelegon ontos.Que ſynereſim non patiunt per nt.quemadmodū ſua ſynerizata.declinā tur.vt demophon tos denocaon tos.hypocoon ontos aeglaophon ontos.

¶ In ar habentia penultimā natura longā eādem q; circunflectunt.vt bemar:heparvthar idar. Monoſyllaba ꝟo:acuūtur.vt car caros.par.pſar.diſſyllaba penultimā.acuūt.vt macar. onar.demar.polyſyllaba ante r penultimā.vt delear:oliar:aliphar:carcar. In ar itaq; maſculina ⁊ feminina aſſumpta os faciūt genitiuum.q ſi ſunt monoſyllaba pducūt a.vt car caros.par paros.pſar pſaros.Si ſupra ſyllabā breuiāt illud a.vt macar macharos.onar,onaros.damar damaros.Neutra ꝟo in atos faciūt genitiuum a quoq; breui ſi ſint poliſyllaba.vt delear deleatos.onar atos.aliaphar atos.carcar carcatos.et diſſyllabicorum aliqua natura longa penultimātia in tos quoq; faciunt gtm̄.vt bemar bemaros.idar idaros.epar eparos.vthar vtharos. Penultimātia ꝟo in breui faciunt genitiuū.vt in ros.vt hipar hiparos.thenar thenaros.nectar nectaros. phrear ꝟo quod ex hac ratione debuit facere phrearos.⁊ ſtear ſtearos.phreatos.et ſteatos faciunt.

¶ In er per eta que maſculina ſunt quedā acuūt vltimam vt monoſyllaba ther theros. ſer ſeros.Et ex diſſyllabis quedā.vt ſoter:ether:aer:quedā acuūt penultimam. vt iber. Monoſyllaba aſſumpta os faciunt genitiuum ⁊ ſeruant eta longum in obliquis. vt ether etheros.pher eros.ſer ſeros.Sed ſupra ſyllabā maſculina acutiſona ſi habent t ante er retinēt e lōgū in obliq̄s.vt luter luteros.ſoter ſoteros.oleter teros. Excipiūtur aſter aſteros ⁊ pater eros.q̄ vertunt e lōgū in breue. Quod ſi nō hñt t vertūt eta i e breue. vt ether eros. aer eros.daer daeros.aneʒ aneros. Spinter ꝟo et eleuther ſpinteros ⁊ eleutheros per eta lōgū faciūt.

¶ In er grauiſona ſi penultimã habent longã vertunt e lõgum in breue. vt pier pieros. phrater phrateros Sed ſi penultimã habẽt breuem ſeruãt e longũ: vt iber iberos. erier erieros. pãther ꝟo ſimplicis ſeruat declinationem. ꝫ eminuta in er ſupra ſyllabaꝫ mutant e longum in breuem. vt mater materos. meter meteros. demeter demeteros. thigater thigateros.

¶ In er neutra que rara ſunt appoſitione os faciunt genitiuũ. vt cer ceros. ab eo qđ eſt cear cearos:

¶ In ir per ei diphthongon: appoſitione os faciunt genitiuum. vt chir chiros. phthir phthiros. ir iros. et ab his compoſita: antichir antichiros. polythir polythiros. his adde martyr marthyros.

¶ In or deſinentia apud grecos omnia ſcribuntur per o mega preter hec quattuor. anor. calor. aor. et or. habent autem in or finita acutum accentum in vltima aut penultima. Acutiſona poſitione os faciunt genitiuũ ſeruantq́ omega in obliquis. vt phor phoros. ichor ichoros. Etiam grauiſona habentia l ante or ſeruant o magnum. vt telor teloros. pelor peloros. Sed ſi non habent l vertunt o longum in breue. vt neſtor neſtoros. hector hectoros. metor metoros. meſtor meſtoros. mneſtor mneſtoros. cum proprium eſt viri nomẽ. ſed mneſtor adiectiuum o magnum retinet.

¶ In or communia habent o micron in obliquis. vt hic et hec apator apatoros. ametor ametoros. pandamator pandamatoros.

¶ In or neutra o magnum retinent in obliquis. vt helor heloros. tecmor tecmoros. Heteroclita vero ſunt
Ouidius. ſcor ſcatos: et hidor hidatos. Ex deſinentibus in r latini frequenter accuſatiuos vtriuſq́ numeri vſurpãt. vt
Verg. ab eo quod eſt car. Oui. iiij. meta. Liciaq́ propinquos caras adit. et ab eo quod ether. Verg. i. georg. Quocũq illa leuem fugiens ſecat ethera pennis. Idem aera per vacuum ferri. Ex nominibus terminatis in or prope ſemper accuſatiuus vſurpatur. vt hector hectora. neſtor neſtora. rhetor rhetora.

¶ In as que ad tertiã declinationeꝫ latinã referuntur: ſi ſunt maſculina penultimã acuunt mittuntq́ genitiuum in antos. vt tabas tabantos. acamas antos. acragas antos. agamas antos. cas antos. alibas antos. andrias antos. apeſas antos. aras antos. athamas antos. athlas antos. bibas antos. bibras antos. chalcas antos. canas antos. caras antos. charidas dantos. chelas antos. ciphas antos. cribas antes. corphas antos. elephas ãtos. gigas ãtos. imas ãtos. licabas ãtos. midas antos. oedas ãtos. pallas ãtos. piceas ãtos. periphas ãtos. phidas ãtos. hilas lãtos. phorbas ãtos. polydamas ãtos. pphas ãtos. ſalgas antos. telẽtas antos. teuthras ãtos. theumas antos. thoas ãtos. tolmas ãtos. Feminina ꝟo vltimam acuunt aſſumuntq́ in gtõ. d. vt acros acrados. lãpas ados. pallas ados. plias ados. monas ados. dyas dyados. trias ados. hobdoas hobdoados. ogdoas ogdoados. decas decados. Arcas vero vnum ex maſculinis ſeqtur femininorũ rõ
Lucanus nem. Latini ex hac terminatione gtõs vſurpant: vt Lucanus in. ix. Palladas in medio confecit pectore gor
Papi. gon. Datiuum quoq́ vt Papinius in achilleide. Palladi littore celebrabat ſyros honorem ⁊ accuſatiuum. vt Martialis. Pallada preterea res agit illa tuas. ⁊ fere accuſatiuus ſemper ab auctoribus vſurpatur. vt ab eo quod eſt apeſas. Papinius in tertio theba. Nomine lernei memorant apeſanta coloni. Et ab eo quod ẽ calchas. Vergi. ij. eneiđ. Magno calcantha tumultu protrahit in medios. Reperiũtur quoq́ nõnulla que mittunt genitiuũ in anos. vt melas melanos. talas talanos.

¶ In es per eta maſculina que ad tertiã declinationẽ latinã referũtur. plerũq́ acuũt penultimã: mittuntq́ genitiuum in etos. eque per eta. vt chares charetos. chremes chremetos. comes etos. crates etos. cures curetos. dares daretos. epiales etos. gyes etos. gloes etos. egnes etos. laches etos. lebes etos. magnes etos. maſſes etos. maſtes etos. meges etos. mendes etos. myces etos. mines etos. morges etos. neres etos. penes etos. phagres etos. pides etos. pigres etos. piles etos. planes etos. tigres etos. tapes etos. thales etos. Hec aliquãdo mittũt gtũ in u. vt chares charu. comes comu. dares daru. gies giu. mices micu. pides pidu. piles pilu. Monoſyllaba q̃ acutiſona i etos faciũt gtũ. vt cres cretos. gnes gnetos. thes thetos Et acutiſona plurium ſyllabarũ. vt arges etos. ables etos. admes etos. homithnes netos. Et noĩa quedã latina q̃ in ſermonẽ grecum traducta amittunt n quã rurſus in gtõ reſumunt. vt demes entos. creſes entos. prudes entos pudes entos. vales tos. Compoſita a cleos quod eſt gloria circumflectunt vltimam mittuntq́ genitiuum in
Sillius. eos per epſilon. vt agatocles cleos. pericles cleos. ſophocles cleos. Latini ex hac terminatione accuſatiuum
Papi. vtriuſq́ numeri vſurpant. Sillius libro. iij. Illum ſidonio fulgentem ardore tapeta. Papinius in theba. Al
Oui. toſq́ inferre tapetas. Ouidius in epiſ. Viginti fuluos operoſo ex ere lebetas. Auſonius. Fictilibus fama eſt cenaſſe agathoclea regem.

¶ In es diphthongon vnũ reperit femininũ. hec des detos. ⁊ vnũ cõe duorũ. pes qui facit pedos.

¶ In eus diphthongon que ad ſecundã declinationem referũtur. vltimam ſemp acuunt: mittuntq́ genitiuũ in eos vel in ei: et datiuum in ei. ſolutas vel per ſinereſim cõtractas. accuſatiuũ in ea. vocatiuum in eu a nominatiui ablata. Latini ex hac terminatione oẽs caſus vſurpant. vt penthei penthcos. vel pẽti pentheo vel pẽthi penthea: o pethen. Martia. Flet philomena nephas inceſti thereos. ⁊ q. Vergi. in buc. Aut vbi mutatos therei narrauerit artus. Idem in codẽ. Orphi calliopea lino formoſus apollo. Iuuena. Alcinoen bacchi thebas et terea fauſti. Ouiđ. vj. metha. Ut voluere ambe voluiſti tu quoq́ tereu. ſed eu circũflectit per regulã octauã q diphthongus finalis habens ipſilon in fine circũflectitur: ſi totũ accipit Verg. iiij. georgi. Illa quis ⁊ me inquit miſeram ⁊ te perdidit orpheu.

¶ In is omnia reducuntur ad tertiam nominis declinationem latinam quorum quedam acuunt vltimam vt crepis. cnemis. auletrix. ⁊ omnia fere patronymica: vt priamis: eneis: thebais. Quedam acuunt penultimam: vt paris. crathis cypris. themis. thethis. mẽphis. Quedã acuũt antepenultimã vt ſi baris. thamiris. adonis. theognis. charibdis. Sed in is propria maſculina in dos faciunt genitiuum: vt adonis adonidos. paris paridos. theognis theognidos. Habentia quoq́ penultimã longã: vt cunis cunidos. gymnis gymnidos. latris latridos. Et a polis quod eſt ciuitas compoſita maſculina ſola vel communia. vt ageſipolis dos. eupolis dos. hic ⁊ hec phrygopolis dos. apolio dos. Et cõpoſita a mãtis qđ ẽ vates. vt cocimatis dos. promatis dos. Et habẽtia ãte is vnã cõſonantẽ. vt craſſis dos. Sed habentia duas immutabiles in thos faciunt vt ornis ornithos. mermis mermithos. Monoſyllaba vero habentia i longum additione o in os: faciunt genitiuum vt cis cios. lis lios. Appellatiua etiã ⁊ non denominatiua q̃ penultimam habent breuem. per os purum mittunt genitiuum. vt echis echios. mantis tios. ophis ophios. Et quedam propria. vt agis agios ageſipolis hos. anacharſis ſios. buriſis buriſios. gaoris gaorios. iphis iphios. ſentis tios. ſybaris ſybarios thamyris rios. zenis nios. Quorum aliqua per dos plerunq́ inflectuntur. vt agis agidos. thamyris thamy-

ridos.ageſipolis ageſipolidos.buſiris buſiridos.

¶ In is poliſyllaba feminina non habētia duas terminationes per dos faciūt genitiuū ſiue ſint acutiſona. vt cnemis dos.priamis priamidos.et huiuſmodi patronymica feminina.vt auretis auretidos.coronis coronidos.crepis crepidos.doris doridos.pegaſis dos.itrageris dos.Siue circūflexa vt benaidis benaidos.molis molidos.Siue barytona.vt cypris dos.atharis dos.depotis dos.eris dos.memphis dos.menis dos.politis politides.toxatis toxatidos.Que autē ſequuntur per os purum declinātur.acris acrios.attilibis attilibios.charibdis charibdios.xos xoios.aſſeris rios.omois omoios.epireſis epireſios.geris rios.hibris brios.lachuſis lachuſios.nemeſis nemeſios.megyris.megyrios.panegyris panegyrios.ſardis dios.ſcepſis ſcepſios epiſceſis epiſceſios.ſois ſoios.ramiathis thios.Et breui penultimantia: vt conis ios.ſpanis nios.polis polios.et ab eo compoſita,feminina ſolum:vt acropolis os. Aduertendum tamen ꝙ illa que cōmuniter faciūt genitiuum in dos more ionico per os purum declinari poſſunt.vt paris paridos vel parios.menis menidos vel menios.thetis thetidis vel thetios.memphis memphidos vel memphios. Latini ex hac terminatione Catull⁹
oēs vſurpāt.Genitiuū vt.Iuueñ. Curritur ad vocē iocundā et carmē amice thebaidos.Datiuū:vt Catullus. ſabinus
Morte ferox theſei qualem minoidi lucrū.Sabinus in epiſt.demophoontis ad phillida phillidi demophon Verg.
patria dimittit ab vrbe quibus in locis quia i terminalis breuiatur accentu greco ſunt proferenda. Accuſa- Papi.
tiuum quoqꝫ vt auſonius rex magis an regnuꝫ minoida ſollicitat grex.Ver.phillida mitte mihi meus eſt natalis iola Papinius in calce thebaidos.necꝫ tu diuinam eneida tanta.Vocatiuum quoqꝫ vt idem in eodem loco.O mihi bis ſenos multum laborata per annos thebai.et Ouid.in epiſtola prima mihi nutrix eſt dicit amas.Nominatiuus preterea accuſatiuus et vocatiuus plurales vſurpātur.cum in es vel as breues terminā tur.vt acheloides vel acheloidas.cadmeides vel cadmeidas belides vel belidas.

¶ In eis diptongum per epſilum et iota et ois per oi diptongum quoqꝫ qua ſunt poliſyllaba vnius generis ſiue trium in entos mittunt genitiuum.vt feleis felecentos ſimois entos.pyrois entos.opois entos.charieis entos.timeis entos.phoneis entos. Monoſyllaba vero maſculina per eis dipthōgon per enos faciunt genitiuū vt his enos cteis ctenos.dis denos.et ab eo compoſita.vt medis medenos.vdis vdenos.Clis autem clidos facit ⁊ anteris ridos.Latini ex hac terminatiōe nomī ⁊ acuī frequēter vſurpant.Verg.j.eñ.vbi tot ſi- Ver.
mois correpta ſub vndis.Idem in.v.hectoreos amnes xantū ſimoentaqꝫ telloꝛ.Ouidius.ij.met.interea vo Ouid.
lucres pyrois,eous ⁊ ethon.Flaccus.v.argo.⁊ formidantē patrios pyroenta dolores.

¶ In ys.per ipſilon quedaꝫ circūflectunt vltimā vt ilthys.⁊ ex monoſyllabis mys ſys quidā grauant eandē vt typhys.botrys.necys.rhadamantys que oīa maſculina ſunt retinentqꝫ in gtō ypſilon.⁊ faciūt in os.puꝝ vt ichthys ichthyos.mys myos.ſys ſyos tiphys tiphyos.botrys botryos.necys necyos. rhadamantys yos. acutiſona vero que ꝑ tria genera declinantur vertunt in obliquis ypſilon in epſilon. vt ocys oceos. tacys taceos.bradis deos.ocis oceos.pachis pachios.Horum neutra in ypſilon deſinentia maſculinoꝝ ſeruāt declinationem.Compoſita a ſimplicibus in ys eodem modo inflectuntur ſicut ſua ſimplicia vt callichthys callichthyos qm̄ ichthys yos fecit.tribrachis cheos.quoniā brachis cheos.Sed ſi aliter componantur in dos faciunt genitiuum.vt epelis epelidos:neelis neelidos:

¶ In is feminina grauiſona per ios mittunt gtm̄.vt pitis pitios chelis chelios genis genios.Excipitur comis comithos.⁊ coris corithos.Acutiſona vero per dos: declinantur vt chlamis dos.pelamis midos.iocrocis ocrocidos.Oxitona preterea ſiue circumflexa habentia ſolum in nominatiuo i longum ⁊ in obliquis breue per yos purum declinant̄.vt erimnis erimnios.thetis thetios.ophris ophrios.dris drios. Aglis tamen aglithos facit.latini ex hac terminatiōe genitiuū vſurpāt.vt Luca.in.j.tethios vnda vage lunaribus eſtuat horis.⁊ Vergilius accuſatiuum in bucolicis que tentare thetis ratibus.

¶ In os ꝑ o mega monoſyllaba acutiſona ſiue habentia d.th.per os puꝝ faciūt gtm̄: vt dmos dmoos: tros troos.thos thoos.Que ꝟo nō hn̄t in tos.vt chros chrotos.phos photos. Poliſyllaba etiā oxitona.vt apros aprotos.agnos otos.hidros otos.n.breui penultimātia vt monoceros monocerotos. rhinoceros rhinocerotos.gelos gelotos.eros erotos.Que vero longa penultimāt.ꝑ o purū declinant̄: vt heros heroos. minos minoos.Excipit̄ elos elotos ꝑ eta qm̄ elos erat ꝑ epſilō.Attici ꝟo hero gelo minoelo dicūt s ntl remoto.In as duo ſunt neutra circūflexa mittētia gtm̄ in thos pho photos ⁊ os othos. Martia.ab eo qd̄ eſt rhinoceros acm̄ vſurpauit in diſtichis geſtauit modo frōte me iuuēcus:verum rhinocerora me putabis.

¶ In us que per oi dipthongō a grecis ſcribūtur circūflectentia vltimam ꝑ ontos mittūt genitiuum vt placus placuntos ſimus ſimuntos.opus opuntos.ſeraſus ſuntos.anthemus anthemuntos.phicus cuntos.hidrus tos.hiericus cuntos.trapezus zuntos.qua oīa ꝑ ſynereſim cōtracta ſunt ab ois in us vt opois opus cera ſois ceraſus.Acutiſona in os puruꝫ mittūt gtm̄.vt bus boos.nus noos.chrus chroos chnus chnoos.Excipit̄ pus cum ſuis cōpoſitis ꝗ mittūt gtm̄ in odos.vt pus podos.chirrapus podos.pipus podos.tripus podes.edipus dos ⁊ edipus facit articel declinaturqꝫ e apud poetas edipodes edipodū ꝑ primā declinationē.Excipit̄ quoqꝫ odus odōtos cū ſuis cōpoſitis que oīa exeūt in ontos ſicut ⁊ ſuum ſimplex vt argiodus argiodōtos.cinodus dōtos.caulliod⁹ dōtos.Latini ex hac terminatiōe tum rectos tū obliquos vſurpare ſolēt Ver.x.eſt amathus eſt celſa mihi paphos. Oui.x.met.at ſi forte roges fecūdā amathūta metallis.Idē.j.de pōto cede puer facta patroclus opūta relinqt.Luc.li.ix.meritū phicōta rinnas. Curti⁹ regionē inqt eā vſqꝫ ad trapezunta defendere Luc.in.vij.⁊ ſubdita ſipus mōtibus.Hinc ſipōtos in gtō ⁊ ſipūta in actō. vñ poſtea ſipōtus ſiue ſipōtus ea ciuitas in apulia dicta eſt.

¶ In ns rs.vel ls.grauiſona ſunt ⁊ per duas ꝯſonātes in obliquis declinātur.vt tyrins thos.helmins thos. macars macartos ꝑ t exile nam habētia a ante duas illas cōſonātes in tos mittunt genitiuum nō habētia a in thos.ꝑ th.Itaqꝫ ex rōne hals haltos debuit facere.Sed vt ſeruaret daſeam nolatini halos fecit. Omnis eñ vocalis ꝑcedens liquidā ſi poſt eam ſequatur d.vel th.tenuatur ⁊ qꝛ obliqui ſimiles nominatiuo ſpiritus habēt abiectum eſt t ⁊ fecit halos. Papi.in.iiij.thē.ab eo qd̄ eſt tirins accuſatiuum vſurpauit ſuus exit in arma antiquam tirinta deus.

¶ In ps.finita per p.in obliquis declinantur ſiue ſint monoſyllaba ſiue poliſyllaba. compoſita ſiue ſimplicia.ſed poliſyllaba penultimam: acuunt monoſyllaba quoqꝫ acuuntur vt ops opos.thops thopos. ciclops. ciclopis ciclopos. lelaps lelapos. euriops euriopos. excipiuntur hec que loco p. ſuſcipiunt b. in genitiuo propter harum litterarum affinitatem.vnde et a latinis per q quoqꝫ in genitiuo conſueuerunt ſcribi.vt.

lips lipos. nips nibos. phaps phabos. phleps phlebos. araps arabos. chalips chalibos. chernips chernibos tharips tharibos. ⁊ tria p th̄ cinips phos. catelips catelipbos. ſcraps ſcraphos. Aduertēdū eſt. ꝙ in os. poſt ſyllaba p o micron ſcribunt vt ethiops phos. merops ropos. cecrops pos. enops pos. pelops pos. Preterea hydrops pos. cyclops pos. melops pos. conops pos. nyctalops pos. cercops pos. ſcolops pos. myops pos. canops pos. ⁊ etiā quecūq deducunt ab ops opos. qd̄ eſt ocul' vt helicops copos: ſicut ecōtrario ꝙ ab ops opos qd̄ eſt vox omicron h̄nt: vt merops pos. Latini ex hac terminatione accuſatiuos vtriuſq numeri cū nt̄ō plurali frequenter vſurpāt Hora. j. ſer. paſtorē ſaltaret vti cyclopa rogabat Uer. iij. ch̄. infandi cyclops. ⁊ altis montib' errant. Idem in. x. ch̄. vidit cyclopas Ulyſſes.

¶ In ax. quedā acuto accentu in penultima proferuntur: vt thorax. phear. anax. philax. korax quedā circumflectunt penultimam: vt aulax climax hylax cyax: que in obliquis c habent: vt thorax racos. phear acos. que aliqñ t cū c accipiunt: vt anax cos. vel anactos. attinax nacos vel nactos. hipponax nacos vel nactos. aulax aulacos. climax climacos. Que vero a verbis in zo deſinentibus deriuant g. accipiunt in obliquis: vt. ab harpazo qd̄ eſt rapio harpax pagos. a crazo qd̄ eſt voco cerax ceragos. a ſpazo qd̄ iugulo apoſphax phogos ſimiliter atrax agos. lalax lalagos. Sed diſſyllaba maſculina natura longa penultima habent a productū vt thorax racos. phear acos. cax cachos. illax illacos. plurax acos. Excipiūtur hilax acos. ⁊ ciax acos. ⁊ fiax acos. poſitione vero longa penultimantia corripiunt a. vt arpax gos. ceras gos. Near autem ⁊ phenax ⁊ chrodax a producunt: ſed cabox indifferentem habet. Super diſſyllaba breui exiſtente penultima a producunt: vt hierax cos ecophilax lacos. aſphalax vero locos corripit latini ex hac terminatione frequēter acc̄ōs vtriuſq numeri cū nominatiuo plurali vſurpāt. Iuue. viridem thoraca iubebit afferri minimaſq nuces ⁊ Mar. accipe belligere crudum thoraca minerue. Uergi. in. vij. enei. vmbonum crates aliij thoraca ahenos Idem. iij. puerum aſtianacta trahebat ad ſoceros.

¶ In ex p e longū acuunt penultimā ſeruātq illud e longū in obliq̄s. vt myrmex mecos. nartex narthecos ſcoplex lecos: pelex lecos: talex lecos: hex quoq hechos: diſplex vero ⁊ ob eo compoſitum antiſplex hyſplegos et antiſplegos faciūt. Habentia vero o mega in penultima vertunt e longū in breue vt alopex pecos.

¶ In ix ꝓtim acuunt penultimā: vt perdix cilix tetrix ꝓtim circūflectūt vt chenix phenix ſuſcipiūtq c in genitiuo plerūq vt perdix cos cilix ⁊ cilicos chenix nicos phenix nicos. Tetrix vero tetrigos ⁊ maſtix maſtigos p g facit et ornix ornichos per ch. Communia autem que a femininis fiunt ſimplicium ſeruant declinationem vt hic ⁊ hec callithrix cos quia thrix cos fecit. hompdix ſtichos quia ſtix ſtichos fecit. In lix vero finita correptum h̄nt vbiq vt cilyx alicos. helix helicos. homelix homelicos. Latini ex hac terminatione vſurpāt acc̄ōs cum nt̄ō plurali vt cilix cilica cilices cillicas. phenix phenica phenices phenicas.

¶ In yx. per ypſilon ꝓtim acuunt penultimā. vt bombix bebryx ornyx ſardonyx coccyx oryx. Partim circūflectūt eadē. vt ceryx docedyx. Maſculina vero ſimplicia natura longa penultimātia c habent in obliquis vt cerix cericos. docdix docdicos. erhix erhicos. tranix nicos. etiam poſitione longa penultimātia que habent in vltima ſyllaba h vel g vel d vel pt bombix bombicos. ⁊ penultimātia in e vt eris ericos et habentia in penultima a fine g. vt adrix adricos. Nam habētia g per g declinātur vt pharigx pharigos. larigx larigos. que nos per n enunciamus pharinx ⁊ larinx. Sup ſyllaba ꝗ penultimantia in a g h̄nt vt turbarix igos: Et penultimantia in o nō illato n vel b. vt coxix cigos. morrix rigos. ortix ortigos. quod ⁊ orticos fecit apud philemenen. Item que a phengo ⁊ zeugo cōponuntur. vt prophis prophigos homorix homorigos. Sed habentia n ch habent in obliquis. vt onix onichos ſtonix ſtonichos.

¶ In ix feminina multiſyllaba per g declinantur: niſi alia ratio prohibeat. vt antix antigos. pōpholix pomphiligos. pretrix rigos. Sed monoſyllaba acutiſona plerūq g habent. vt ſtyx ſtygos. Nix thiguichos ⁊ nictos facit. apix apicos. Sciendum autem ꝙ in yx ſimplicia habentia longa natura vel poſitione in nominatiuo ſolo y natura corripiunt. in aliis autem caſibus producunt natura. Compoſita autem ⁊ penultimantia breui vbiq corripiunt.

¶ In ox. per o mega rara ſunt eaq facere monoſyllaba acutiſona. habentq in obliquis c. vt pretox pretocopos. hox. hocos. Excipitur rox qd̄ per g facit rogos. ⁊ ciamotrox ciamotrocos. quia a trogo quod eſt voro cōponitur g in obliquis accepit.

¶ In x habentia g ante x. quā nos vt pauloante diximus quaſi n proferimus per g in obliquis declinantur vt pharigx ſiue pharinx pharingos. larigx ſiue larinx laringos. menigx ſiue meninx meningos. ſphigx ſiue ſphinx ſphingos. ſalphigx ſiue ſalphinx ſalphingos. ligx ſiue linx lingos. linx ꝓ o pro fera lincos facit. Habētia tñ aliam conſonantem ante x per c declinantur. vt olx olcos. ſarx ſarcos.

¶ Aelij Antonij nebriſſenſis gramatici introductionum latinarum in ſecundam editionem. ad preclarum adoleſcentem Gutterrium a Toleto Salmaticenſis academie preſulē. B.M. Præfatio incipit feliciter.

¶ Epitome.

☞ Apelles ex coo inſula pictores inter facile prim' in alutariū ꝙ cōtra ſuam ꝓfeſſionē iudiciū intentaret cauillas intulit hic habet & quare ſcḋam huius grāmatice editionē fecerit & que ſit grammatice vtilitas.

Apelles cous a quo vno Alexāder ille magnus pingi ſe curauit alios edicto prohibens quī plura ſolus in arte pingendi ꝙ reliqui omnes contuliſſe dr̄ q deniqꝫ pictores cunctos ante ſe genitos & ſi dicēdum eſt futuros ſuꝑauit ſolicitus erat academie nr̄e preſul nobiliſſime anteaꝙ tabulas a ſe perfectas diuenderet aut donaret. captans ex occulto vulgi ſermonē illas in pergula trāſeunti populo iudicandas proponere. vt ſi quid vitij eſſet in pictura iuſte reprehenſum emendaret. Cumqꝫ a ſutore culparet ꝙ in calceis neſcio quid contra rationem artis ſutrine pinxiſſet poſtridieqꝫ ſutor circa alias picture partes cauillaretur. ferunt Apellē ex latebris indignatū prodiſſe monuiſſeqꝫ ſutorē ne vltra calceos iudicaret quod ipſe deinde in prouerbiū venit. Quorſum tam multa de apelle. vt oſtenderē me in prima introductionū mearū editione feciſſe tale quiddam. quale Apelles in pictura. Nam cum et ratione profeſſionis & officij mihi publice delegati non alienū ducerē in tanta ſcriptorū varietate opus illud qualecūꝙ fuerit componere. fateor me nō ſatis prudēter feciſſe qḋ opus prematurū emiſi neglecto Horatij cōſilio q in arte poetica iubet ne precipitetur editio nonūꝙ premat in annū. Sed cū me cōtentio quedam incredibilis atqꝫ amicorū efflagitatio cōpelleret. qcqd illud erat quod genuiſſē in lucē edere edidi tandē illa potiſſimū fret' ſpe vt cū inter manus doctorū ſimul & indoctorū diu circū latum eſſet capto

Aelij Antonij. Nomen auctoris & materiā libri & is cui opus de dicatur. in hoc titulo ꝯtinetur De auctore tñ & materia alijs locis plura diximus. Is ꝓ cuius noīe editiones noſtras primus miſimus eſt. ¶ Gutterrius a toleto preclari ducis albani filius illo tp̄e ſcolarꝫ prefectus nunc epiſcopus placentinus. (Gutterrium) quo noīe patruum magnū hoc eſt aui paterni fratrē refert. (A toleto) non toletano. nā toletanus eſt toleti natus a toleto quoꝝ maiores inde cognominati ſunt. (Academie) tranſlatio eſt ab academia. platonis prope athenas. (Salmanticenſis) Non ſalmātin' vt indocti nunc loquunt̄. (B.M.) in cōpendium ſic ſcribebant antiqui pro bene merenti (Apelles) hec prefatio duas partes ꝯtinet Prima narrat cauſas cur ſcḋam editionē fecerit. deinde cur illi potiſſimū opus dedicauerit. Sed qꝛ ſignum leuitatis cuiuſdā videbat̄ bis idem opus edere. Apellis exēplo ſe excuſat. Ordo eſt o preſul nobiliſſime academie noſtre Apelles cous ſolitus erat ꝓponere tabulas iudicādas ꝑplo tranſeūti ꝛc. (Apelles cous) ex coo inſula nō lōge a rhodo ꝙ patria quoqꝫ fuit hipocratis medici. neqꝫ eñi fuit iudeus vt quidaꝫ delirauit ductus illa rōne qḋ Hora. iudeos appellans dixit. quaſi circūciſos & recutitos. (Alexan. magnus) rex macedonū (Pingi ſe) Ex Pli. li. xxxv. Natu. hiſto. tota hec hiſtoria eſt accepta. Hora. Quoqꝫ li. ij. epiſtolarū. Ne qs ſe preter apellem pingeret aut ali' lyſippo duceret era. in gemmis quoqꝫ vetuit ſe ab alio ſculpi ꝙ a pyrgotele. (Contuliſſe) i. addidiſſe voluminib' etiā editis q eam artē cōtinerent. (Captans) quaſi ex inſidijs aucupari volens. (Ex occulto) loco vbi latebat. (In pergula) idest in menſa. eſt etiā pergula pulpitū vnde cōcionant̄ & fulcimentum per quod vites ꝓtendūt ramos. (Iudicandas) Plinius poſt ipſam inqͥt tabulam latens vitia ꝙ notarent auſcultabat: vulgum diligentiorem iudicem ꝙ ſe ꝑferens (A ſutore) Pli. ferunt inquit a ſutore reprehenſum qḋ in crepidis vna intus pauciores feciſſet anſas. Eodem poſtero die ſuperbe cauillare circa crus indignatum prodiſſe denūciantē ſupra crepidam ſutor ne iudicaret qḋ & ipſum in ꝓuerbium venit. (Sutrine) Sic appellatur ars ſutorum ſicut textorum textria. (Alias partes) .ſ. circa crus. (Vltra calceos) Plinius crepidas dicit. Quorſum tam multa qꝛ nimis euagatus eſt reddit ad propoſitum. Tam multa ſcꝫ dicta ſunt vt oſtēderem reſpōdet interrogationi. Ratiōe profeſſionis. Artis grammatice officij delegati. i. cathedre mihi & ſalario decrete. Nō alienum i. nō ꝓprium. Ducerem. i. cogitarē Prematurum ante maturitatē Emiſi publicaui. Precipitetur acceleretur. In nonum annum alij codices habent decimum contentio & efflagitatio importune preces. Genuiſſem & concepiſſem fretus ſpe. i. confiſus circumlatum hinc illuc defert quibuſdam de rebus & qḋ articulos obliquis detraximus imitari ſumus. Io hannem paſtranam imputare exprobrare. Ne vſurpem. i. in vſum meum aſſumam quod Apelles dixit.

Auto.

Gutterrij qs ſit.

Apelles coꝰ pictor quidā antonomaſiā dr̄ ſicut Verg. poeta a nobis vt Bapti. mātua. in epi. praxiteles ſculptor protarcꝰ Marco. pictor. Apelle pergula qd ſit.

Adagium ſupra crepidā ſutor nō iudicet

¶ Aneo. Hui⁹ itaq; cur hoc opus Gutterrio a toleto dicauerit tres cauſas enumerat. pri ma eſt q; intellexit ſemp res ſuas ab illo plu rimi fieri. Multis argumentis .i. ſignis. Ab ineunte .i. incipiente. Deinde ſcđa ratio q; ex ſcolaſticaꝝ rerũ iudex ordinari⁹. Labores no ſtri .i. opa ꝛ eſt metonymia. In cẽſuram .i. q̃ iudicandũ eſſet. Huc acceſſit. Tertia ratio eſt q; vult haberi grat⁹ ꝛ accepti bñficij memor. Suppetat facultas .i. ſubminiſtref. Gratiam referre .i. debitũ ſoluere. Expectes .ſ. a me grãm referri. Hñda ratio .i. reſpect⁹. es alie num .i. debitũ. Si nõ re .i. effectu. Accipies igi tur. Hec eſt opis dicatura. Elucubratum .i. vigilatũ ꝛ p vigilias elaboratũ ad lucernam.

Grãmatica infantie eſt ſtudium. ¶ Infantie ſtudia .i. grãmaticaꝫ. In vulgus exeat .i. publicef. Illud vero ꝓceptum quod. dam vtiliſſimũ addit in calce huius pfatiõis ¶ Aditus .i. acceſſus. Qui cũ protogenis. hic pictor quoq; erat ad quẽ cum apelles viden di illũ gratia nauigaſſet celebris illa conten tio de lineis ſecandis inter illos fuit qđ pro hic dixit de pictura progenis ex Plinio ppe ad verbũ ſumptũ eſt. Cur anxie .i. laborioſe. ¶ Cum illo ſcꝫ protogene. Nocere nimiam diligentiã in oibus hoc contingit fere vñ eſt illud ſapiẽtione qđ nimis in illa doctrina ſcꝫ grammatica.

Nebriſſe pſic auctoris antiq̃tas q̃ fuerit ɋdita

Et loc⁹ deſcribit originẽ atq; antiquitatẽ patrie ſue ne briſſe. dicitq; fuiſſe cõditaꝫ a libero patre iter eſtuaria be tbis. quo ꝑuictor hiſpaniã peragrabat. Deinde dicit in de habuiſſe parẽtes medio cris cõditiõis eſt locus hemiſtichiũ eſt Ver gilij primi enei. Eſt inqt locus heſperiã grañ cognomine dicũt: ſed Verg. heſperiã vocauit italiã hic vero hiſpaniã. Nam qua rõne greci appellauerũt italiã heſperiã eãdẽ latini hi ſpaniã heſperiã dixere. Betbis arundine cin ctus: atq; olim a potius dicef coronatus: vt Mart. xij. li. epigrãma. Betbis oliuifera cri nem redimite corona. ſꝫ arundine cinct⁹ di xit. vel qꝛ poete fluminib⁹ coronas arũdina ceas dant vel ppe Nebriſſam eſtuariũ a noie dict⁹ arundinũ cetero decimas appellant. In leuaꝫ qñ p eſtuaria betbis in cãpos refundif a pte ſiniſtra. Atq; tenet poſſidet occupatq;. Dixerat hunc .ſ. locũ. ¶ Eſtus .i. eſtuaria eſt aſit eſtus ibi maris cremẽtũ ex rõne curſus lunaris. ¶ Fluuio ſtagnãte: ſtagna autẽ illa nõ tã ex fluminis refuſiõe q̃ ex colluuie im briũ colligunf. Albinã ſic hodie dr̃ fuit autem aliqñ eſtuariũ. ſed limo ꝯfuſum eſt. ſicut alia multa. ¶ Secula nr̃a .i. holes nr̃i ſeculi. Ge nus volucrũ. variũ .i. diuerſoꝝ coloꝝ. Nã pro prie varius de colore dicitur auctor eſt Tulli⁹ de finibus maris ꝛ paludis .i. marinum ꝛ pa luſtre ſiue lacuſtre. ¶ Excludit fetus. pprie excludere oua eſt auium cum fetus ex ouis te ſta educunt. Incubitq; fouet. nam incub ꝛ reeſt ouis cum crociunt ĩ ncidere eſt autem iſteron proteron. quia prius incubant poſtea excludunt. Haud procul arqui nebriſſa inter eſtuaria betbis condita fuit auctore Strabo ne Plinio. Ptolomeo. ſed quo tempore alter alueus qui oblimatus eſt in mari prorumpe bat non longe a turre capionis.

Heſperia q̃ fit. Betbis fluuius oliuis circundatus

Incubare qđ fit.

illorum iudicio. quod Apelles faciebat ſi quid eſſet vicij recognoſcere emẽdareq;. In quo fateor eueniſſe mihi nõnunq̃ qđ Apelli cum ſutore illo vt quibuſdaꝫ de rebus ac indoctiſſimis ſepe hoĩbus admoneret. et ex eorũ ſententia nõ nihil opi meo adderẽ. Caueant tñ moneo iputare mihi qđ ab eis accepi. ne vſurpem ego in illos Apellis illud Sutor vltra calceũ nõ iudicet.

¶ Huius itaq; ſcđe editiõis mee op⁹ ptim alieno iudicio. ptim meo recognitũ atq; emẽdatũ cui dedicareꝫ poti⁹ quã ãplitudini tue nõ hẽbã. Primũ q; multis argumẽtis itelleri quãti me quãti ſtudia mea iaꝫ inde ab ineũte pueritia tua faceres. Deĩde q; nulli iuſti⁹ cõſecrãdi erãt labores nr̃i quã floretiſſime hui⁹ academie preſuli a q̃ potiſſimũ caſtigaref ſi qđ eẽt qđ in cenſurã caderet. Huc acceſſit qđ cũ nõ ea mihi ſuppetat facultas q̃ poſſiꝫ tuis ĩ me bñficijs grãs referre: ſꝫ neq; id tu expectes hñda fuit a me rõ quẽadmodũ tñ es alienũ ſi nõ re certe volũtate atq; aĩ ingratitudie diſſoluere icipere. Accipies igif op⁹ tuo ɋclariſſimo nomine elucubratũ nõ q; exiſtimeꝫ te ita abũdare ocio vt vacet ea repetere q̃ fuerũt ĩ infãtie tue ſtudia: ſꝫ q; videor mihi quodãmodo tue in me liberalitati profuſe iniuriam facere. ſi non quicquid illud eſt quod elaboramus tuo potiſſimũ nomine in vulgus exeat. Illud vero in prefationem hanc lectorem admonemus nos in totõ opere illa tantum precepta ſecutos que ſunt in arte grãmatica vulgata magis ꝛ quibus ad ſermonis latini facultatem aditus facillime parari poteſt idq; fecimus ducti ipſius in primis (de quo tam multa diximus) Apellis conſilio. qui cum protegenis picturam opus immenſi laboris ac cure ſupra modũ anxie miraretur dicit omnia ſibi cum illo paria eſſe aut illi meliora. niſi q; manum ille de tabula neſciret tollere memorabili precepto nocere ſepe nimium diligentiaꝫ in illa maxima doctrina que cum pueris litterarum rudibus preponatur debet eſſe ꝓſimpliciſſima.

¶ Uale.

¶ Elegia de patrie antiquitate
et parentibus auctoris.

¶ Epitome

Herbicā humū a herbe fluuio vt augurer denolaſ hui⁹ nr̄i Antonij natale ſolū. laudatū ſatis oſtendet lector: ſiue ab antiquitate ſoli ſiue amenitate ſiue a ꝓclaris q̄ in ea ſunt rebus ve natiſ autē ſuos cū rn̄ claros nullus dubitet ſententia pterit.

Est locus heſperie q̄ betis arūdine cinctus
In leuam campos influit atq; tenet.
Dixerat hūc eſt⁹ fluuio ſtagnāte vetuſtas
At vero albinam ſecula noſtra vocant.
His varium genus ⁊ volucrū maris atq; paludis.
Excludit fetus: incubituſq; fouet.
Hanc procul hinc colitur muro nebriſſa vetuſto
Quam bacchus poſuit littus ad oceani.
Namq; ferunt ſemele genitum gangetide victa.
Inuaſiſſe feros heſperie populos.
Et ſocio amiſſo a quo luſitania nomen
Duxerant. in calpes littora vertit iter.
Dux vehitur curru per inhoſpita teſqua mariſme.
Que ſequitur tigris: deficit atq; ſitit.
Et currus pando reſidens ſilenus aſello:
Et varie linces. menades et ſatyri.
Uentum erat ad ſpeculum. que fontinalia dicunt.
Indigene diuus nunc Benedictus habet.
Ad ſtrepitum lymphe tigris prior arrigit aures.
Et cauda ludens. preuia monſtrans iter.
In gelidos latices. et amenā frondibus vmbram.
Et fontes ſacros. arida turba ruit.
Cunq; refecta cohors vndis ſalientibus eſſet.
Captus amore loci dicitur eſſe pater.
Conſilioq; habito. ſatiris dixiſſe vocatis.
Atq; mimalloncis. cetera turba ſilet.

¶ Anto. Litt⁹ ad oceani. i. nō lōge ab oceano. ¶ Naq; fc̄i ſic poete narrāt. Semele genitū bacchū filiū iouis ex ſemele cadmi filia. ¶ Gāget. de ſubaudi terra ſic dicta eſt india a gāge fluuio q̄ illā diuidit mediā vt ſit india intra gangē ⁊ extra gāgen. Oui. l. 4 me. gāgetido terra dixit. ¶ Heſp̄ie pp̄los: hiſpanos pp̄los feroces. Ueniſſe aūt bacchū in hiſpaniā mediā deuictā vulgatū ē apō poetas ⁊ hyſtoricos. ¶ Socio amiſſo: lyſſia aq dicta ē lyſitania. deinde ⁊ y pſilō v̄ſo in u. ſcāt. l multis alijs luſitania: vt l lib. digeſ. ti. de cēſib⁹ in ſitania ingt emerita ⁊c. ¶ In calpes littora i. ad hiſpanie p̄mōtoriū q̄ oceanus terras irrūpit. i. gibraltar. ⁊ ē diſpoſitio vt ſit veriſſimi eq̄ꝰ de fundatiōe nebriſſe dr̄. nā cū cōſtet bacchū a luſitania ad calpē veniſſe atq; nebriſſam ſatyroſq; in illi⁹ comitatu fuerūt in coluiſſe credit: ille ē ab illo fuiſſe ꝯdita. ¶ Per inhoſpita teſqua. i. deſerta loca ⁊ aſpa i q̄b⁹ nō ē hoſpiciū nā illud ē teſqua apō Hora. in epiſt. Mariſme ſic vulgo appellaſ hiſpanie ab idigenis: q̄ſi marine. vel poti⁹ mariſime ¶ Tigris. alal familiare baccho atq; l illius comitatu frequēs atq; illi dedicatū. ¶ Deficit ⁊ ſitit. i. ſiti liguefcit. ¶ Silen⁹. hic ſatyr⁹ fuit, bacchi pedagogus ⁊ comes. ¶ Aſello pādo. i. cuius ſpina eſt in vētrē demiſſa. Oui. j. faſto. Uenerat ⁊ ſenior pando ſilenus aſello. ¶ Uarie lynces maculoſe. Uer. j. eñ. maculoſe tegmine lyncis ſunt āt lynces q̄ i comitatu ⁊ tutela bacchi ſicut tygres. Uer. itē i ge. q̄d varias bacchi lynces. ¶ Menades bacchi ſacerdotes q̄ illū i bello ꝯ ſeq̄baſ. Satyri in comitatu ꝯ bacchi fuerūt. ¶ Ad ſpeculā tu mulus ē mille paſſib⁹ a nebriſſa diſtās. vñ cāpos lattiſſime patētes ſpeculari poſſis qui ex eo ſpecula dici poteſt ad hui⁹ radices fontes ſunt q̄s indigene vocāt fōtinalia. ſacra quoq; fontiū apō Oui. l faſt. fontinalia dicūſ diuus Bñdict⁹ q̄ in ipſo mōticuli v̄tice ſacellū habet. ¶ Tigr. s prior. Olim p̄la vt ſit ꝯparatiuus gradus ꝯ ſuplatiuo. Arrigit aures q̄ſi ꝓſentiēs. ¶ Cauda ludens. i. caudā mouēs. Uer. j. geor. colludere plumas. ¶ Preuia ꝓcedēs ⁊ dux viā mōſtrās. Latices aquas quas diximus ex fontibus fluere. Frōdibus vmbrā q: illic ſunt arbores multe. ¶ Fōtes ſacros. q: nymphis ſacros. Uer. in buc. Hic inter flumina nota ⁊ fontes ſacros. ¶ Arida turba. i. ſitiēs. Cohors bacchi exercitus. ¶ Undis ſalientibus. Uer. in buc. Dulcis aq̄ ſalientē ſitim reſtringere riuo. ¶ Pater liber: pater ſic eñ cognominatus eſt. ¶ Cōſilio habito. eſt ꝯſiliū aūt vbi oēs ordines cōueniunt plebei. ſ. ⁊ ſenatus ⁊ milites. ¶ Satyris ⁊ mimalloncis comitib⁹ vtriuſq; ſexus. ſūt aūt mimalloncī ſiue menades ſiue thyades ⁊ baſſarides bacchi ſacerdotiſſe dicte ſunt āt mimallonee ſiue mimallonides ab imitādo q̄ bacchū imitenſ. Oui. ꝺ ar. Ecce mimallonides ſuſis l terga capillis. ⁊ Perſi. Torua mimalloneis iplerūt cornua bōbis. ¶ Accipite orō ē bacchi ad comites arrētoſq; illos in p̄mis facit. ¶ Hic collis ſacra bacchi in agris ꝓpe vrbē p noctē ſiebāt. cū itaq; bacch⁹ oppidū fundare decreuiſſet. hūc collē primū ſacris faciēdis elegit. ¶ Niſſa vrbs arabie vbi bacch⁹ a nymphis fuit educat⁹. Cithero mōs boetie ꝓpe thebas baccho atq; illi⁹ ſacris dedicat⁹. Uerg. iiij. eñ. ¶ Orgia nocturnuſq; vocat clamore Citherō. eſt aūt Ouidū hemiſtichium ex ſecundo meta. natuſq; ad ſacra citheron. A nebride ſunt aūt nebrides dammarum

Bacch⁹ Iouis ⁊ ſemele filius

luſitania a q̄ dicta ē ⁊ qualiter

Ego dixiſſem ⁊ ſocio amiſſo de quo vt carmē melī⁹ ſtaret ꝓpē ſinalephā

Silenus bacchi pedagogus.

Linx

menades

Specula

Conſiliū

Mimalonei. menades: thyades ⁊ baſſarides ſacerdotiſſe

Nyſſa

Citherō.

Nebrides

Accipite o comites.letaſq; aduertite mentes
Hic mihi collis erit religione ſacer.
Nec tam nyſſa mihi natuſq; ad ſacra citheron.
Gratus erit quantum a nebride dictus ager.
Nec qui plus baccho.qui ſe plus iactat oliuo.
Et ceteris flaue meſſibus.atq; fauis.
Quare agite o ſatyri.nocturna repoſcite ſacra
Et vos baſſarides hunc celebrate locum.
Iam tartheſiacas titan deſcendit in vndas.
Et feſſos curuo littore ſoluit equos.
Inuadunt thyrſos:reſonant vlulatibus agri.
Et te bacche vocant ⁊ tua ſacra canunt.
Inſomneſq; trahunt bacchantes orgia donec.
Cedere luciferum cogeret orta dies.
Eſt prope monticulus ſurgens clementer in auſtros
Parte tamen reliqua precipitante latus.
Hic promiſſa pater fundauit menia bacchus
Nebriſſamq; vocat:nebridis auſpicio.
Que cum polleret Roderico rege furores.
Diruerant libyci.nunc renouata viget
Hic domus.hec patria eſt.hic me genuere parentes.
Ingenui.et media conditione pares.
Nam mihi Iohãnes pater eſt Chatarinaq; mater.
Debemus patrie plus tamen illa mihi.
Illa mihi dedit hunc vite mortalis honorem.
Sed ſtudijs noſtris illa perennis erit.

pelles quibus ſacerdotes bacchi amicte vtebantur in ſacris ad quod alluſiſſe videt Syllius italicus cum libro.iii.punicorum dixit Ad nebriſſa dioniſeis conſcia thyrſis quam ſatyri coluere leues redimitaq; ſacra nebride manas. Nec qui plus quattuor in rebus dicit agrũ nebriſſenſem preſtaturũ omnibus alijs vino:oleo:frumento ⁊ melle.quarũ due ſ.vinũ ⁊ mel bacchi inuẽtioni attribute ſunt Oleũ aũt ⁊ frumentũ cõiuncta ſunt is duobus. Iactet ſe.i.glorief baccho vino ⁊ eſt metonymia. Flaue qm̃ quo tpe frumenta ſunt matura flaueſcunt. Vergilius in buccolicis. Molli paulatim flaueſcet campus ariſta.et primo georg. Flaua ceres alto ne quicq̃ ſpectat olympo. Sacra nocturna q: vt diximꝰ ſacra bacchi per noctem fiebãt. Baſſarides bacchi ſacerdotes ab eo q bacchus a veſtis genere baſſareus dicitur. perſiꝰ. Et raptũ vitulo caput ablatura ſuperbo baſſaris. Iam tartheſiacas. Dicit q ſub primam noctem ceperunt ſacra peragere. (Vndas tartheſiacas).i.ſol occidit in oceano: nam tartheſſos eſt q̃ poſtea Tractia eſt appellata.nunc eſt Carthagena nõ longe a Calpe. Syllius in .iii. libro punicorum. Tartheſſos ſtabulari.cõſcia phoebo.i.vbi ſol equos diſiungit confecto itinere diei.(Curuo littore) ſepi thetron littoris (Tyrſos) ramos quos circũferebãt ⁊ vibrabãt in illis ſacris.(Reſonãt vlulatibꝰ) id quoq; faciebãt bacchantes. (Tua ſacra) i.hymnos ſacros bacchi. (Inſomnes).i.p vigiles.(Trahunt orgia).i.differũt per totam noctem:ſunt aũt orgia propria bacchi ſacra.quoniã orgi eſt furor. Vergili.iiii.ene. Trieterica bacchi orgia. (Donec orta dies) Seneca tragicus. dum matutinos prediat lucifer ortus candida formoſi venerabimur ora liei.(Eſt prope) deſcribit locum vbi Nebriſſa poſita eſt.(Surgens clementer) idest paulatim ⁊ modice. Syl.li.i.punicorũ. Clementer ſurgente iugo (In auſtros).i.a pte meridionali.(Parte reliqua).i.reliquis tribus laterĩbꝰ. (Precipitante latus).i.habẽte latera in precipitio.(Promiſſa menia) ſub intelligendũ eſt in concione illa ſuperiori: q: oportebat prope eſſe aliquam vrbem vt diximus (Auſpicio) ſumpto ex nomie augurio vt ſit a Nebride nebriſſa auctoritate Sylli. Mendũ nãq; eſt in Strabone Ptolomeo ⁊ plinio. Nabriſſa p nebriſſa.(Polleret) ſatis potẽs eſſet ⁊ vt ex hiſtoria Gotthica apparet ⁊ monumentis litterarum in marmoribus (Roderico rege) Qui fuit Gotthorũ vltimus rex.(Furores libici).i.libies furibundi.(Diruerãt) euerterãt.(Viget) frequentat (Hic domꝰ) Vergilii in eneide.(Ingenui).i.quorũ maiores nõ ſeruierũt.i.⁊ pares coequales. Ex media conditione.i.nec plebei neq; patricij ſed ex medio ordine. Ioannes pater eſt. Quia adhuc viuit agens etatis annum nonageſimum.(Chatarina) per ch ſequenti a.nõ catherina interpretatur nanq; pura ſiue purgata.(Debemus patrie quia ſunt vite principiũ ſed illa plus debet mihi) cuius ſubdit cauſam ne videatur impietate reus quia tribuit mihi vitam mortalem ego illi nomen eternum (Hunc honorem vite mortalis ex Vergilij quarto georgicorum. En etiam hunc ipſum vite mortalis honorem.

Margin notes: Nebriſſenſis ager fertiliſſimus. — Baſſarides. — Tartheſſos. — Thyrſus Orgia. — Rodericꝰ vltimꝰ gottorũ rex. — Chatarina ch aſpirato ⁊ a ſcienter ſcribendũ eſt ⁊ quare.

Finis.

¶ Aelij Antonij nebriſſenſis grāmatici ⁊ poete vaſri dicta philoſophorū ex diogene laertio potiſſimū col lecta incipiunt ⁊ primo. Liber primus de vndecim ſapientibus.

Pythagoras ille famoſ⁹ cui⁹ fuit magnū in ſtudio ſapiētie nomē. cū philiuſia veniſſet interrogat a leonte philiaſio rū tyrāno quē ſe eſſe pfiteret: phs inqt ſum. Is em cū videret alios eiuſdē rei ſtudioſos maxima quadā arrogan tia ſapiētes appellari qḋ intelligebat ſolū deū eo noīe cenſeri debere. ſe nō ſophon. i. ſapiētē ſed phm hoc eſt amatorē ſapiētie honeſtiori vocabulo pdicauit. Oēs igitur q̄ ante illū ſapiētie ſtudioſi fuere runt ſophi ⁊ poſt illū phi appellati ſunt fuerūt aūt an te Pythagorā cōplures ⁊ habiti ſunt ſapiētes. ſȝ quos grecia iactat prope oim cōſenſu fuerūt ſeptē. Thales mileſius. Solon ſalamini⁹. Chilo lacedemoni⁹ Pyt tacus mitylenēus. Bias prienēus. Cleobolus lyndi⁹ Periander corinthi⁹. Cepti ſunt aūt appellari ſap.en tes. qḋ cū adoleſcētes ionij iactū retis a piſcatoribus emiſſent. eſſetq̄ inter illos de tripode aureo cū piſcib⁹ educto exorta cōtētio. nō ante ſedat quā delphos miſ ſum eſt rñſumq̄ ab apolline. De tripode ex phebo q̄ ris mileſia. pubes. Huic tripodē addico cui⁹ ſapientia prima datur ergo thaleti. Thales illū alij dat, ⁊ rurſus alius alij donec ad Solonē ventū eſt. q̄ deū primū eſſe ſapientiā aſſerēs illū delphos miſit. Sunt q̄ anachar ſim ſcytā miſonē chenēū. Epimenidē cretenſem phe recidē ſyrū inter ſeptē ſapiores annumerare velint et hi quidē oēs appellati in primis ſapiētes floruerūt cir ca olympiada quinquageſimā hoc eſt ante natalē chri ſtianū anno circiter ſexcenteſimo. Philoſophie vero duo principia fuere alterū ab anaximādro Thales mileſius pceptor fuit. Pythagore vero Pherecides ſy rus. appellatūq̄ eſt illud phie genus ionicū q̄ Thales fuerit ex ionia hoc aūt italicū qḋ illius auctor Pytha goras in italia plurimū ſit philoſophat⁹. Erit igitur opis noſtri liber prim⁹ de his q̄ pprie ſapiētes appellā tur. Scḋs de phis ionice philoſophie. Tertius de itali ce philoſophie auctoribus.

¶ De thalete mileſio.

Thales primus ex numero ſeptē ſapien tum patreq̄ Examio ⁊ matre Cleobuli na genit⁹ patriāȝ habuit feniciā. poſtea vero ciuis mileti aſcriptus eſt. Vixitq̄ annos nonaginta. Et cū pſeueraſſet ce lebs nepotem ex ſorore filium ſibi ad optauit.

¶ Eius ſententie ſunt.

Duceret vxorē mater ſuadebat ephebo.
Nondū eſt tps ait: poſtmodo tempus erit.
Inſtabat rurſus cū iam foret acta iuuentus
Iam mihi non opus eſt eſſe maritus ait.
Sciranti quur non gnatos generauerit inquit.
Me nunq̄ potuit flectere talis amor.
Quod vir non mulier. q̄ homo belua q̄d ſtirps
Greca foret qḋ non barbara letus erat
Cunctarū rerum deus antiquiſſima res eſt.
Ingenitus qꝛ ſit oīa cum generet
Oībus in rebus res eſt pulcherrima mundus
Hunc ſibi qḋ ſumma fecerit arte deus
Maxima res locus eſt qm̄ capit oīa ſolus
Velociſſima mens: oīa cum penetret
Oīa q̄ ſuperat vis eſt fortiſſima rerum
Et ſapiens tps cuncta qḋ inueniat.
Sermones raros eius q̄ pauca loquatur.
Eſſe bone mentis ſignificabat opus
At vita mortem parui referre putabat
Cum male cōpacto corpore abit.
Queſiuit quiſq̄ quur nō moreretur ⁊ ipſe.
Si mors ipſa nihil nil qꝛ diſtat ait.
Alma dies an nox prior eſſet fata roganti.
Ille refert: facta eſt nox prior vna die
An ne deum fallat peccans aliq̄s rogatus
Nec tunc iſte latet cū meditatur ait.
Depchēſo in mecha q̄renti an peieret: inquit
Laſſa fides nō eſt peior adulterio.
Que res in vita foret ardua difficiliſq̄.
Cū peteret quiſq̄. note ſe ſuton ait
Que facilis: xōtra rurſus q̄rebat ⁊ inquit.
Ille pericula cū nos aliena monent
Querenti q̄ res eſſet ſuauiſſima rerum.
Queſitis tandē ſi potiare libens.
Cūq̄ rogaretur q̄d ſit deus. intulit ille.
Cui neq̄ principiū ſed neq̄ finis adeſt.
Quā rem vidiſſet perraram difficilemq̄
Cum periḣt ſicca morte tyrannus ait
Quo miſer aduerſos fortune pferat ictus.
Si peiore loco forte inimicus erit
Tunc bene viuemus, feliciter atq̄ beate.
Si q̄ inſectamur non facimus ait.
Quis nā ſit felix. inquit q̄ corpore ſanus.
Fortuna locuples: q̄ bonus ⁊ ſapiens
Abſentis memorē tanq̄ pſentis amici.
Eſſe iubebat cū quiſquis amicus erat.
Non faciē colito fucis. nō corpus amictu
Sed mentem; virtus imbuat atq̄ colat.
Qua pietate patrē. fueris matrēq̄ ſecutus.
Illa etiā gnati reſequent ait.

¶ De ſolone ſalamino.

¶ Solon ex Eceſtide filius patriā habuit Salamina inſulam cōtra athenas poſitā. Poſtea vero legiſlator athenienſiū factus Piſiſtrati tyrāni dominationē fu giens in egyptū nauigauit: atq̄ deinde in cypriū: vbi diem ſuū obijt anno etatis octogeſimo mandās vt in patriā Salamina ſua oſſa reportarentur.

¶ Eius ſententie ſunt.

Querebat creſus q̄s felix eſſe ⁊ inquit
Expectanda dies vltima ſemp erit.
Ornatus gemmis oſtroq̄ inſignis ⁊ auro.
Creſus ait numeres pulchrior vlla foret.
Quas ait ille auiū ludens natura creauit
Pauones. galli phaſides atq̄ merops
Humane vite ſpaciū digeſſerat annos.
In decies ſeptē de hinc labor atq̄ dolor
Impius obſcur⁹ mal⁹, atq̄ ignobilis eſto
A quo non fuerit faſtus vterq̄ parens
Et qui verſurā patrimonij fecerit olim.
Accuſatori cuilibet eſto reus.
Et q̄ nequitia famoſus ⁊ indecor eſſe
Ille tribunali reijciēdus erat.
Sermones opis quedam ſimulachra putabat
Et qui polleret viribus eſſe ducem
Et legē tele ſimilem dicebat arahnes
Qḋ cedit magnis inferiora capit.
Cur non ſcita tulit de confectore parentis.
Qḋ deſperaſſet hoc fore crimen ait.
Tunc ius humanū minime violabere ſi qui
Ledit ⁊ qui non ledit: equa dolet.
Diuitie gignunt ſatiē ſatieſq̄ ſuperbum.
Hic ſpernit leges iudiciūq̄ ſimul
Virtus ac probitas iuramento potior ſit
Mentiri noli. facmeditareq̄ bona.
Non inconſulto fiat delectus amici.
Nec cū lectus erit: reijciendus erit
Conſule q̄ optima ſunt non, q̄ ſuauiſſima factu.
Tunc rege tum primū ſciueris ipſe regi.

Dux animus vite tibi ſit.fortuna ſequatur.
Hec aio ſemper pareat.ille regat.
Imprimis venerare deum:reuerere parentes.
Si potis es.nunq̄ congrediare malis.
Eius ſepte celebris ſentia fertur
Seu chilonis ea eſt.nil nimis vt cupias
Lugenti gnatum quidē nil proficis inquit
Ille refert lachrymor.nihq3 proficio
Ne forte q̄ regant qd intus habebunt
Odium memento ſingulos probe leries
Dum voce te alloquuntur ac tenent blāda.
Ne lingua duplex ex atra ſonet mente.

De chilone lacedemonio.

Chilo patre Damageto lacedemonius fuit primuſq̄ nō mō ephoꝝ q̄ dignitas lacedemonie ea eſt q̄ apd romanos tribunat⁹ ſed etiā q̄ prim⁹ inſtituit vt ephori regibus adiungerent ad illoꝝ iniuriam in plebē temperandas.

Obijt pre ſenex cōplex⁹ filiū q̄ in olympia fuiſſet coronatus.

Eius ſententie ſunt.

Iratus frater quur nō foret ipſe tribunus
Percontabatur:qñ tamen ille fuit
Cuiuſq̄ faſtus tua fere ſuperbia frater
Qd nunq̄ potuit:quos ego ſepe tuli
Sciranti eſopo faceret qd iupiter inquit
Extollit mites:atq̄ ſuperba premit
In quo ſtillarent ſapientes inſipienti.
Ille refert dulant ſpe meliore ſui
Que res difficilis:reticere arcana parere.
Ocia ſi poſſis:atq̄ ſuperba pati
Cōpeſcenda tibi ſemp plectoria lingue
Precipue qñ menſa parata tibi eſt
Nec carpas alios:ſ3 nec ſermone laceſſas.
Accipies aliter plura dolenda tibi
Intentare minas noli:namq̄ eſſe minuti
Atq̄ puſilli animi:nec muliebre magis.
Promptius ad triſtem caſum veniemus amici.
Ex voto quam ſi res ager ille ſuas
Eſt humilis coniunx modico ducēda parata
Nec maledicendum libitinia ſacrat
Precipue te ipm carus obſeruare memēto.
Non cōtennēdos deīn venerare ſenes
Detrimēta feras potius q̄ turpe lucellum
Hoc etenī3 ſemp ſedere.at illa ſemel.
Arridere viro quē res fecere ſecunde.
Elatum noli.creſcat vt inde tumor
Fortis manſuetus ſic eſto:proximus vt te
Non tam formidet quā vereatur ait.
Exuperāda tibi propria eſt iracundia ſemper
Diſceduntq̄ domi rite preceſſe tue.
Cum mens depromat cenſus interprete lingua
Fac cures ſemp premeditata loqui.
Execrāda tibi ſit diuinatio.ſiue
Vaticinātis erit:ſiue ſit artis opus
Difficiles factu res nunq̄ poſcere debes.
Nec feſtinandū eſt:cū tibi ſiet iter.
In medio ſermone manus non eſt agitanda.
Non bene cenſari nam q̄ putabat opus
Iam promulgatis parendū legibus eſſe
Atq̄ bono ciui ſemp amanda quies
Aurifices libis explorāt cotibus aurum
Auro mens hoim ſepe probatur ait.
Iacturam ſemp comitatur ſponſio:ſed qui
Litigat ⁊ debet creditur eſſe miſer

De pittaco mitylenco.

Pittac⁹ pre hyrradio mitilenē habuit patriā q̄ vrbs eſt leſbi inſule ⁊ cui⁹ tyrānū melanchrū pfligauit:phrinonē pterea ducem athenienſiū cū de achilitidis agri poſſeſſiōe certaret i ſinglari certamie ſpliciter reti ſupauit agrū q̄ ſuis reſtituit.Cū poſt victoriā.x.annos mitylencorum rempu.tenuiſſet ſe magiſtratu abdicauit decēq̄ alios inſup annos vixit.De quo callimacus poeta.

Hoſpes accarnites rogauit pittacon olim
Sic mitylenenū hyrradioq̄ ſatum
Magne ſenex:gemine cupiunt nihi nubere.quarū
Et gñe atq̄ opibus conuenit vna mihi.
Altera precellit:qd preſtat conſule.dicq̄
Vtra ex is potius ſit capiēda mihi
Hic baculū tollens ſic tela ſenilia dixit.
Conſiliū pueri qd petis expedient.
Quis celer in gyrum iactatus verbere turbo.
Aſſiduo latus vertitur in triuījs
I ſequere illorum monitus.ſic ſtatur.at ille
Scatur.referunt tu tibi ſume parem.
Que poſtq̄ audiuit:monitis puerilibus herens,
A magnis hoſpes abſtinuit thalamis.
Atq̄ parem paruas letus traduxit in edes
Sic dione qualē ſi ſapis ipſe cape.

Eius ſententie ſunt.

Ebrius ⁊ petulans ſi quēquā forte occidit.
Is duplici pena turpiter acta luat.
Signati argenti mittebat munera creſus.
Is tñ argentum noluit accipere
Addidit ⁊ caſus.duplo q3 plura teneret
Quam capit:extincto frater qd auctus erat
Et virtutis opus res ardua difficiliſq̄
Non facile eſt igitur cuilibet eſſe bono.
Oīa poſſe deum iuſſit quodcūq̄ voluntas
Sed curſum fati non retinere ſolet.
Et qui priuatus potuiſſet forte latere
Clara magiſtratus dat documenta ſui.
Queſitus quōdā q̄ res foret optima dixit
Quod nūc occurrit vita beata puto.
Tunc nō immeritas q̄rit victoria laudes
Cum tua funeſto ſanguine bella carent
Quiq̄ virū frugi querendum dixerat.inquit
Si nimium q̄ras non tamen inuenies
Ecquid gratiſſcum querenti:tempora dixit
Quid foret obſcurum:qd dea ceca paret.
Quidq̄ fidele foret:q̄ ſuſtinet omnia tellus
Quid contra infidum q̄ fluit vnda maris.
Eſt prudentis opus:caſus vitare futuros
Fortis.cū feriant triſtia poſſe pati.
Cum ſis facturus quicquā.predicere noli.
Quod ſi nō facias:mox habeare leuis.
Erumnas aliīs nō exprobraueris vnquam
Ne te conſimilis forte querela premat.
Depoſitū potius quā mutua reddere debes
Nec alium ledas.⁊ ſi inimicus erit.
Eſto bone frugi verax.pius.atq3 pudicus.
Eſolers.fidus.dexter.amicus ait.
Illius in primis celebrauit gratia dictum
In quo mortales tpa noſſe iubet

De Biante prieneo.

Biāti pr fuit Teutam⁹.patria ſo priene extitit q3 cauſas mortu⁹ eſt dicēm p amico dixiſſet iā vetul⁹. Nā cū adiſcēdi labore quieuiſſet.caputq3 in ſinu ex filie nepotis reclinaſſet.audiuiſſetq3 ſctm cū cuius patronus erat iudicatū aīam efflauit.

Eius ſententie ſunt.

Aduerſus nulli.cunctis effabilis eſto.
Nam ſic multoꝝ eſt conciliādus amor
Es validum corpus nature,munus amice
Si patriā ſerues.id rationis opus
Ne mireris opes alioꝝ pluribus illas.
Fortunā conſtat ſepe dediſſe malis.
Infelix fuit aut hoīmq3 miſer.imus ille
Fortunā aduerſam qui tolerare nequit.

Quod fieri nõ poſſe putas nec amaueris vnꝗ
 Alteriuſq malũ fac meminiſſe velis
Ecquid difficile eſt querenti fortiter inquit
 Rerum motus in deteriora pati
Dum vehitur pelago nauẽ iactantibus auſtris
 Clamabat faciles impia turba deos
Pectore ſedato cum ſit ait ille:ſilete
 Obſecro:ne vos hic veliſicare ſciant
Contemptor diuum querebat ꝛ impius olim
 Ecquid ſit pietas.retulit ille nihil
Miranti cauſam cur nã ſic ille taceret
 Que nihil ad te rem pertinet inquit agis
Ecquid duce foret ſarandi:ſpes ait ille
 Hec recreat vires.feſſaq membra leuat
Se quoq male duos inter cenſere inimicos
 Dicebat quam ſi charus vterq foret
Alter enim mihi ſit inimicus forte pareciur
 At vero ex illis alter amicus erit
Ecquid homo faciat gaudens aliquando rogatus
 Si quocunq mopo forte lucretur ait
Fac vt ſic miſere diſponas tempora vite
 Ac ſi victurus ſis nimis atq parum
Sic ꝛ amandus erit:quem deſignabis amicum
 Ac ſi poſt odio ſis habiturus eum.
Quod facturus eris cunctanter premeditare
 Et decreuiſti quod ſemel arripies
Deq deis vt ſunt:ſicte ſentire decebit
 Et bene ſenſa bonis eſſe loquenda tibi
Indignum quia ſit diues:laudare caueto
 Et cape non violens:ſi quid habere cupis
Aſcribenda tibi ſunt:que maleſeceris vnꝗ
 Que bona feciſti ſunt referenda deo
Diſce bonas artes miſeriſq viatica canis
 Dicebat:firmas ſi tibi queris opes
Cum patria capta victor permitteret:aurum
 Pro ſe quiſq vehat ſolus inanis abit
Huic aliquis dixit cur exoneratus abiret
 Cum ſic ille refert:omnia porto mea
Nobilis illius fertur ſententia:plures
 Ex hominum numero que putat eſſe malos

¶ De Cleobolo lyndio.

Cleobolus Euagore filius:ex lyndo Rhodi vrbe fuit ſiue vt alij tradunt ex caria inſigni corpis ſpecie atq viribus. Scripſit aũt enigmata atq ſentẽtias obſcuras ad tria milia verſuum quale illud eſt.

Eſt vnus genitor.gnati bona pignora bis ſex
 Triginta cuius gnate ſed:diſpare forma
Hec inuic aſpectu nigreq coloribus ille
 Atq immortales omnes moriuntur ad vnam
Obijt ſenex annos natus ſexaginta.

¶ Eius ſententie ſunt.

Copia verborũ rerumq inſcitia verſat
 Mortales tempus perficit atq ſapit
Eſt mulier ſenſu virgo:eſt etate locanda.
 Filiam moratam quod prius eſſe decet
Officio charum magis efficiemus amicum
 Munere non charos demeruiſſe poteſt
Egreſſure domo tecum prius ipſe voluta
 Quid facturus eris quid quoq nõ facies
Retuleris cum forte pedem:tecũ acta recenſe
 Quid recti quid non feceris ſepe boni
Corporis eſt moles multa mercede domanda
 Quod ſibi que d menti commoda multa parit
Nil audire nocet nocuit ſemperq nocebit
 Cum ſine delectu verba loquentis eunt
Blanditijs nõ niſi deſipis vxor agenda:
 Obiurgare tamen hanc ſine teſte licet.
Atq hilarem vino ſeruum punire caueto.
 Cum ſerui merces ſit cibus atq merum
Que tibi ſit diſpar vxorem ducere noli
 Affines dominos namq habiturus eris.
Extollat ne te rebus fortuna ſecundis
 Sed nec aduerſis deprimat illa caue.
Fortune motus patienter ferre memento
Preſertim ſi non culpa ſit vlla tua.

¶ De Periandro corinthio.

Periãder Cypſeli corinthiorũ tyrãni filius et ipſe q eiuſdẽ verbis dñationẽ exercauitan nis quadraginta. Obijt aũt octogenarius. hic primus ſatellicio ſtipatus ad corporis cuſtodiã inceſſit ſunt q dicãt aliũ fuiſſe Periandrũ ſapiẽtẽ prĩa ambratiotã. aliũ vero corinthiorum tyrannũ. Itaq ex cognõie ortũ errorẽ vt tyrãnus ſapiens putaretur.

¶ Eius ſententie ſunt.

Nummorũ cauſa ſtudioſus nil facit vnꝗ
 Cum ſit turpe lucrum.nilq decoris habet
Qui tuto regnare volet:annitere nectam
 Armatus miles:q tueatur amor
Forte rogabatur quur pergeret eſſe tyrannum
 Quando tyrannus erat ſic odioſa ſibi
Reſpondit quia non poſſum non eſſe tyrannum
 Quod cui me credam nullus amicus erit
Dulce quies homini.temeraria vita periclis
 Obuia.ſed domini peſſima conditio eſt
Eſſe immortales idem dicebat honores
 Nare voluptates.atq parire breui
Nec te diſſimilem dulci prebebis amico
 Siue ſit is felix ſiue ſit ille miſer
Redde fide ſumma:quicquid promiſeris vlli
 Nec ſecretum animi prodere verba ſinas
Non modo qui peccat verum peccare ſolentem
 Puniat is iudex qui bonus eſſe volet.

¶ De Anacharſi ſcytha.

Anacharſis ſcyta Gnuiri filius ex mre greca a quibuſdã inter ſeptẽ ſapiẽtes numeratus eſt Is cũ athenas veniſſet: factuſq eſſet Soloni familiariſſimus in ſcytiã rediit vbi cũ patrias leges grecis mutare vellet. a fratre Caduido qui apud Scytas regnabat per ſpẽm venationis ſagitta confixus interijt.

¶ Eius ſententie ſunt.

Tres vuas vinis fert.quarum prima voluptas
 Ebrietas poſt hanc:tertia meſticia eſt.
Eſt mirum fertur dixiſſe q inter athinos
 Artifices certant:iudicat artis inops
Et quod lex qui ſe maledictis forte laceſſunt
 Punit ꝛ athletas cenſet honore deum,
Quo pacto quiſq:poſſet non ebrius eſſe
 Forte rogabatur conſiliumq dedit
Quinimo vino titubantis verba notabit
 Et turpes motus:hic erit abſtemius
An ne forent plures extincti:q perituri
 Ex hominum numero forte rogatus erat
Cum ſic ille refert ſcitanti dic mihi queſo
 Inter quos nautas annumerare velis
Cunq inſultaret iuuenis non ſobrius illi
 Sedato vultu talia verba refert.
Sit temerũ iuuenis nõ fers.hic pocula lymphe
 Confectus ſenio qua ratione feres
Scitanti que nam eſt nauis ſecurior inquit
 Venerit in portus que ſine labe ſuos
Ecque res homini foret optima que mala rurſus
 Que nocet aut prodeſt garrula lingua refert
Ex multis vnum tibi delige cautus amicum.
 Ne tuus in plures languidus erret amor.
Iudiciale forum res eſt fallentibus apta
 Hinc ꝛ auaricie maxima cauſa ſubeſt
Cuidam exprobandi ſythiſis qd natus in oris.
 Eſſet:reſpondit talia verba ſenex

Nunq̄ eſt aut dabitur pro ſua patria cuiq̄
Attice tu probro ſemper eris patrie
Fac tribus abſtineas his lingue ventre pudendis
Ipſius inſcribunt ſemper imaginibus
Dicenti nauem tenui conſtare tabella
Id ſpacium nautis eſt mora mortis ait.

¶ De Miſone cheneo.

MIſon Strimonis filius patria cheneus ⁊ ipſe a nōnullis inter ſeptez numeratus. Nam ⁊ Plato in protagora illū properiā dro cōſtituit. ⁊ apollinis oraculo ſapiētiſſimus eſt iudicatus fuit aūt qꝺ eīſ ipſum innuit nomen mortaliū oſor. Uixitq̄ annos ſeptem ⁊ ſeptuaginta:

¶ Eius ſententie ſunt.

Ille per eſtatis medie graue tempus aratro
Aptabat ſtiuam cui anacharſis ait
Ante diem properas o Miſon munus aratri
Ille refert properat munera nemo ſatis.

De Epimenide cretenſi.

EPimenides phelti filius patria cretēſis ex vico gnoſio ꝑ cleobolo ſinter ſeptem a quibuſdā numeratur ſunt qui dicāt hunc in antro obdormiuiſſe annos ſeptē ⁊ quinquaginta atq̄ experrectum cū rerum omniū faciem miratus eſſet a iuniore fratre iaz vetulo agnitus eſt. Sūt q̄ dicāt illū nō obdormiuiſſe ſed ad tēpus receſſiſſe. Uixit annos centū quinquaginta ſeptem.

¶ Scripſitq̄ in carmine opa compluta: ſed quod legerim nullum extat dictum. niſi quod Paulus apoſtolus in epiſtola ad Titum huius implorat teſtimonium illum appellans propheram.

¶ Crates ai pſeuſte cacathiria gaſteres argi. Quod carmen heroicum diuus hieronymus ſic interp̄tat̄. Cretenſes ſemꝑ mēdaces male beſtie ventres pigri. Nos vero addita metri neceſſitate in hūc modū vertimus. Cres ſemper mēdax mala beſtia vēter obeſus.

¶ De Pherecide ſyro.

PHerecides Badis filius ſyrus natione a nōnullis inter ſapientes numeratus eſt. Primuſq̄ omnium de natura rerū ⁊ deoꝝ dīs ſcripſit atq̄ vt Cicero thuſculanarum queſtionum libro primo ſcribit primus dixit animos hominum eſſe immortales. Extat adhuc Thaletis epiſtola: in qua oſtendit ſe velle ad illuz nauigare vt differentem de rebus diuinis audiat. Periit conſumptus phitiriaſi hoc eſt morbo pediculari cuius tumulo hmōi epigramma ſcriptū eſt.

¶ In me finitur ſapientia tota quidq̄ autem.
Si plus Pythagore noſtro dicas quia primus
Grecorum in populos nō mentior iſta loquutus.

¶ Finis

VITTORIO EMANUELE

¶ L. Chriſtofori Scobaris Bethici Ad melite preclariſſimum Principem D. Joannem Baptiſtam Barreſium de cauſis corrupte locutionis opus varie eruditionis pleniſſimum incipit feliciter.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Ductus tue amore patrie ac magnitudine tuoꝝ erga meritoꝝ ꝑnceps ãpliſſime q̃b' abſentẽ me ꝓinde acſi quicq̃ tibi ꝓſtiterer ſp accumulaſti: inſtitui aliq̃d tuo nõie inſignitũ rude re q̃d ñ ad tm̃ viru min' forer muneri cõſentaneũ: ac certe quãta ſit ad grãꝫ referẽdã animi volũtas hoc indice opuſculo mõſtrabit. Accipies igit̃ princeps hũaniſſime integre ⁊ corrupte locutiõis ex idiomate latino erutas cauſas intentiſſimũ plauſum tuo ſolius fauore adepturas: et decus eximiũ: tametſi te ſciẽtia parũ admodũ expeditum: vt has lingue latine minucies quibus me preceptore imbuiſti euoluere valeas. Sed quod videbar tue in me profuſiſſime liberalitati neſcio quid obliuionis agere ſi non aliquid eorum quibus tẽpus indulgemus tuo exiret lemmate nũcupatum indexidipſum tuo nõi dedicauimus. Uale ꝑnceps optime. atq; viue diutiſſime.

¶ Liber primus.

¶ De cauſis corrupte locutionis idiomatis latini inter adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ.

Inter tres naturales idiomatis quã cui' vis: tũ etiã latini cõueniẽtias adiectiui ⁊ ſubſtãtiui prima eſt. vt quã olim priũ pẽla i. nomẽ ipſum cõſtituit. Nã relatiua atq; antecedẽtia non min' ꝓnoĩa quã nõia eſſe ſolẽt. Ultimã ꝟo ꝯueniẽtiã nomẽ ⁊ ꝟbũ eq̃ cõficiũt de quaꝝ vtraq; ſeorſum ſuo loco ꝟba facturi nũc adiectiui ⁊ ſubſtãtiui cõueniẽtiã aggredimur. Sed qꝛ vix ſedulo eam agnoſcamus: niſi preſcinerimus eoꝝ differẽtiã. ideo quot q̃bus modis inter adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ non conueniat differamus: et id ipſum quidem ſm̃ genus diuerſum.

Relatiua et anticedẽtia nõ minus pronomina q̃ nõia eſſe ſolent.

¶ Quod adiectiuo nõ cõueniat cũ ſubſtantiuo diuerſi generis.

¶ Cauſa prima.

Deniq; apud latinos ꝑcedit ꝓnomẽ alicui' gñis ſubintellecti cui' etiã dat̃ adiectiuũ ĩs alieni generis illic pateat ſubſtantiuũ. Sed rara eſt ꝓnois virt' aliq̃d ſubſtãtiuũ ſubĩtellectũ exprimentis. Q̃d adiectiuũ ꝓnois nũq̃ reddi quear ad ſubſtantiuũ gñis alieni expreſſum vt ſi dicas ego viſo platone effectus ſum prorſus beſtia: nõ aũt effecta ſum ꝓrſus beſtia. Tu Ceſare rerũ potito creatus fuiſti vrbis poteſtas nõ creata fuiſti vrbis poteſtas Auſonius in quodã epigrãmate. Ego ſuꝫ factus femina de puero nõ aũt facta. Q̃d etiã euidẽtius erit: ſi ſubſtãtiuũ ꝑcedẽs explicabit. vt ſi dicas Theſeus viſo Platone fact' eſt ſaxũ. Hãnibal inter orãdũ fact' fuit fabula ꝑcedẽs ꝟo ſubſtãtiuũ neſcio q̃d retinet eminentie: quã ſibi ſequens ſubſtãtiuũ aſciſcere nõ põt. Quũ igit̃ in clauſula vnũ ſit tm̃ ſubſtantiuũ. ſ. femina nã ego cõe triũ generũ ꝓnomẽ ẽ. Q̃d niſi illic ꝑ nõie ꝓprio poneret̃ debuiſſe adiectiuũ illud factus cõuenire potius cũ expreſſo ſubſtãtiuo. ſ. femina. Quã cum ſubaudito ſubſtãtiuo in ꝓnoĩe ego. q̃d cũ nõ fuit: cã hec prima habuit differẽtie loci. Eſt etiã ĩ hoc loco ãnotatiõe digniſſimũ adiectiuũ. Interdũ magis reſpicere genus obliq̃ quã recti vt ſcarabeus ẽ viliſſima volucrũ. Pyroppus ẽ ſplendidiſſima gẽmarũ. Acarus ẽ minutiſſimũ alaliũ. Aulus Gel. li. xii. leena ẽ acerrimũ alaliũ. Admoneor ꝑterea plerũq; adiectiuũ magis adherere ſubſtãtiuo appellatiuo ꝑcedẽti q̃ ſubſequenti ꝓprio. Pli. Junior ad ariũ. Multa daraq; exẽpla ſunt ſuffecerit nobis vnũ Euphrates philoſophus. vnũ. ſ. exẽplũ vbi potuit dici vnus. ſ. Euphrates philoſophus.

Adiectiuũ pronõis nunq̃ reddit̃ ad ſubſtantiuũ generis alieni expreſſum. Acar' alaliũ minutiſſimũ.

¶ Altera cauſa.

Ex idiomatis latini ꝓprietate dicim' ad quartũ kalẽdas Februarias ad ſextũ idus Maias. ad tertiũ nonas martias ꝑ eo q̃d grãmaticoꝝ vulg' forte diceret: ſextas idus q̃rtas kalẽdas tertias nonas. Cice. li. vii. epi. ad tertiũ id' Mai. Lẽtulo ⁊ marcello ꝯſto fui idẽ ad Gneũ põpeiũ lr̃as a Lucio Domitio ad tredecimũ kalẽdas Martij allatas eẽ. idẽ ad Atticũ li. iiij. lr̃as hẽbam Epheſo ad q̃rtũ nonas ſextiles datas. Quũ igit̃ kal. nonas id' nõia ſũt gñis feminini ſubſtãtiua: quoꝝ adiectiua gñis alieni vident̃ q̃rtũ tertiũ ſextũ. ⁊ reliq̃ corruptiõis habuit idioma loci. Niſi velis tertiũ q̃rtum ⁊ cetera aduerbialit̃ ſcribi. vt ꝑdie nonas poſtridie kal. tertio nonas. q̃rto kal. aut̃ appoſitionẽ quãdã eẽ ſubintelligẽdo diẽ id eſt ad tertiũ diẽ appoſitiue kal. ⁊ reliq̃ vtrã malueris ſeq̃ expoſitionẽ ſubinde cãm hẽbis:

¶ Tertia cauſa.

Non ꝯueniũt ꝑterea gñe adiectiuũ ⁊ ſubſtãtiuũ eo q̃d gen' reliq̃ ꝯcipit gñã a q̃b' differt plurimũ: q̃d vt facili' pateſcat exẽplo cõprobem' ex eo q̃dẽ Quinti. li. inſti. xi. vbi inq̃t. Nã ⁊ toga et calceus ⁊ capillus tam nimia cura q̃ negligẽtia reꝑhẽdenda ſunt ꝑcedit aliq̃n gen' neutruꝫ Cice. j. tuſcu. dic q̃ſo num te illa terrẽt triceps apud inferos Cerberus Cocyti fremit'. Tacitio Acherõtis. idẽ ad gallũ terra nata q̃ ex lege excepta ſunt ĩ honorẽ adducere fungos helluellas ex q̃b' exẽplis liquet ſubſtãtiua vel maſculina vl̃ feminina eẽ adiectiua ꝟo neutra ꝑdicta genera cõplexentia vnde hec tertia cauſa locum habuit differentie.

¶ Quarta cauſa.

Subit neutrū genus adiectiua facile apud latinos ſignificationē ſubſtātiuā qḋ cū ita ſit frequēter adiectiuū ⁊ ſubſtātiuū videnť ḡne differre: q̄ppe ſubſtātiua nola ḡnis diuerſi interiecto ṽbo cum neutro illo ḡne videnť recte eſſe cōſtructa. Cice. tuſcu. li. j. Malū mihi videť eē mors idem inibi. Morte cenſes ſempiternū eē malū. Pli. ad taciū. Aliud ē actio bona. aliud oratio. Cice. ad treb. verū ſupbiorē te pecunia fecit. pro vtra Pli. Junior ad arrianū. Stabat mō cōſularis. mō ſeptē uir. Jā neutrum nō dixit neuter cu' ſubſtātiuū fuerat. Martius priſc'. apud poetas vſitatius repias. Uergi. Dulce ſatis humor eſt depulſus arbutus hedis. idem Triſte lupus ſtabulis maturis frugibus imber.

¶ Quinta cauſa

adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū qñ pħr differre ḡne.

Differſit etiā ḡne adiectiuū ⁊ ſubſtātiuū. Quotiēs caſus deficit ad explicādā ſignificationē acti uā vel poſſeſſiuā. vñ adiectiuū ḡnis vnius cōuenit cū ſubſtātiuo ḃm ſignificationē ḡnis eiuſdē voce tñ ḡnis alieni. Nā p eo qḋ dicēdū eſt diligētia mei vel poti' mea vnius cōſeruata ē reſp. illud mei ḡnis maſculini paſſionē ſignificātis trāſmigrat in femininū poſſeſſiōis ſignificati uū. Dicimus. n. mea vnius diligētia ⁊ que ſequunť. Cice. in piſonē. Dico mea vnius opa rēpu blicā liberatā etiā cū noīe adiectiuo: vt Ho. ſaty. iij. Quū mea nemo ſcripta legat vulgi recita re timētis. Ecce mea timētis. i. mei igiť paſſio fugiēda genitiui mei cauſata ē loci differētie.

¶ Sexta cauſa.

Non aſſentitur adiectiuū ſubſtātiuo voci ſed ſignificationi. Cuidam alieni nominis vnde adiecti uum ⁊ ſubſtātiuū videtur plane differre genere. Uergil. Pars arduus altis puluerulētus equis. pars ideſt milites vel exercitus. Salu. pars ī carcerem acti. pars beſtijs abiecti ſunt. Sed huius differētie cauſam magis ſubſtātiuum q̄ adiectiuū videtur attuliſſe.

¶ Septima cauſa

Nola verbalia in tor: ſignificatione rē adiectiuā ſapiūt

Ex oppoſito reperiť interim adiectiuū magis vocē q̄ ſignificationē ſui ſubſtātiui ſeq̄. vñ fit. Qḋ genere differāt adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū. Nola autē verbalia in tor. vt doctor auctor quendā ha bitum ſignificātia. Licet terminatione videanť plane ſubſtātiua: ſignificatione tamē rē adie ctiuā ſapiūt: ſunt etiā in plurali eorūdem feminina: dicimus autē adulter vxoris aliene corru ptor. Adulteriū corruptor cōiugū adultera viri alieni corruptrix: ⁊ ſubinde vinū lucrator: aurū cōſolator: ingeniū inuentor. Quale eſt illud tēpus olim rerum repertor: adiutorq̄ ꝓbus eſt: vt Plau. in aulula. Uinū luctator eſt doloſus. ⁊ Juue. Mulorūq̄ iubis ⁊ captatore macello. Martia. tñ cum fe minino cōiunxit. At tu per facinus baſſa furor eras: erat autē baſſa femina tribas. Aliqñ adiectiui ſubſtātiuum latet: iꝫ pateſcat illic aliud ſubſtātiuum. Teren. Solus mearum miſeriarum eſt remediuꝫ ſubaudi echi nus nō autem ſolus remedium ſed ſolus echinus diceretur.

¶ Quod inter adiectiuum ⁊ ſubſtātiuum nō cōueniant ſecundū numerum.

¶ Cauſa prima.

adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū qñ poſſunt diſcrepare numero A. Gelli'.

Quod adiectiuū ⁊ ſubſtātiuū differant genere diximus: nunc autē qḋ plerūq̄ etiā differunt numero oſtēdamus: cuius prima cauſa eſt. Qñ adiectiuū ſignificationē ſubſtātiui: nō quidem vocē reſpicit: atq̄ videtur aliqñ prolepſis implicita. Uerg. Alterum in alterius mactatos ſanguine cernā: et ſub alia forma. Legati miſſi magnis de rebus vterq̄: ⁊ qḋ in alium vſum iam accitauimus pars in car cerem acti: pars beſtijs abiecti ſunt: vbi non modo numero ſed etiā ḡne differre videntur.

¶ Altera cauſa.

Numero p̄terea differūt in his dūtaxat participijs abſenti ⁊ pñti. Quibus dať ſubſtātiuum plurale Teren. Neſcio q̄d profecto nobis abſente turbarum eſt domi. Pompo. Attelanarū ſcriptor. Quid eſt apud forum preſente teſtibus mihi vēdidit: pro nobis abſentibus p̄ſentibus teſtibus. Niſi ma gis aſſentiaris Nonio Marcel. dicēti preſente ⁊ abſente dictiōes eſſe monoptotas. i. per ſingulos caſus illa terminatione variari.

¶ Tertia cauſa.

Diſcordant rurſus adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū numero Quādo accipiť participiū futuri in rus in gene re neutro ad circūlocutionē futuri infinitiui modi. Quadrigarius apud gelliū. aruſpices dixerunt illa ex ſentētia proceſſurū que etiā diſcōueniētia in genere eſt Ualerius antias apud eundē gellium Eſt quod ſperemus deos benefacturū. Cice. in verrem. Sed quocūq̄ venerint hanc ſibi rem ſpe rant preſidio futurum: niſi malueris participiū illud in rus inflexibiliter capi.

¶ Quarta cauſa.

Non aſſentiť ſcḋm numerū adiectiuū ſubſtātiuo qñ adiungiť gerundiū genitiui ſingularis cū ſub ſtātiuo plurali. Plau. in captiuis duobus. Noſandi tibi iſtoꝝ magis erit quā edundi copia. A. Gelli us lib. xv. feciſſeq̄ videť eū librū Lelius ſui magis admonēdi q̄ alioꝝ docendi cauſa. Niſi velis gerū illum pluralē regi a genitiuo gerundij ſingularis certa quadā natura de qua diximus in cōmenta rijs ſuper Antonium Nebriſſenſem.

¶ Quinta cauſa.

Habēt neſcio q̄d venuſtatis ⁊ elegantie ſuus a. um. ⁊ quiſq̄ queq̄ q̄dq̄ quidq̄: qñ in clauſula ca dunt p̄ſertim ſi quiſq̄ cū ſuo ſubſtātiuo nō cōcordat ī numero. Quā cum potuiſſem ad p̄mā re ferre: vt ſi dicas ſcholaſtici ſuū quiſq̄ rei litterarie librū legētes incūbunt. Si ṽo fuerit duo tūc vtimur vterq̄ aq̄ vniq̄. vt ſi dicas. Oculi ſuā vterq̄ pupillā hñt. Ci. hirūdines vere ineūte re deūt in ſuū priſtinū vnaqueq̄ nidū migrātes. Uer. pro ſe q̄ſq̄ viri ſumma nituť opū vi. Etiā habet vſum in ſingulari. Quin. lib. j. tñ vnuſq̄q̄ totū feret. Sed hic nō interuenit ſuus a. um.

¶ De cauſis corruptelocutionis inter adiectiuū ⁊ ſubſtantiuum ſcḋm caſum.

¶ Prima cauſa

Qñ pħt diſcrepare caſu adiectiuū ⁊ ſubſtantiuum.

Diſtulerūt etiā caſu ⁊ id q̄dē plurifariā adiectiuū ⁊ ſubſtātiuū atq̄ potiſſimū ꝓpē regimē abſcō ditū. Qḋ facile exēplis patebit. Quin. li. vij. An huic parratorē eſſe: nō liceat: idem procurator tibi eſſe nō licuit. i. nō licuit tibi: te eē parratorē. vñ accuſatiuū a ṽbo eē datiuū ab impſonali licuit cōſtat regi. Jta pene Plau. in milite. Quin tu huic reſpōdes: aut facturū aut nō facturū ſupple te eē. Uerū etiā cū ſubſtātiuo ꝑ varios caſus adiectiuoꝝ inueniť adiūctus. Cū nolari uo Martia. ſecretuſq̄ tua cum lauaris aqua. Cum datiuo Cice. lib. vj. de repub. gratꝰ inq̄

ſibi ago ſumme ſol.vobiſq reliquis celites.Cũ acc͂ō.Martialis.Clamabunt oĩs te liber eſſe meũ.Ver.iiij. Martic.
geor.te dulcis cōiunx te,ſolo in littore ſecũ:te veniēte die.te decedente canebat.Cũ abl͂ō.Syl.li.j.te ſurgēte Vergilius
puer matres recuſent pducere pruo.vocatiui autē illi ſunc:ſol:celites:liber:piunx:puer:a ſcda pſona vbi im
peratiui modi ſubintellecti attentionē ſacī̃tis regunt.Quoꝝ adiectiua a varijs verbis expſſis ordinant.Nā
illud Horatij poetis nō pceſſum eſt.Quis nō malaꝝ:ꝗs amor curas hꝫ hec interobliuiſcat ⁊ illud Catulli. fa Horatius
ſelus ille:quē videris hoſpites aiunt nauiũ eſſe celerrimũ.⁊ illud Ouid.in ope ſine titulo.Et vacuus ſomno Catullus
noctē quã longa peregi:quam longa.i.quantũ longa fuit nox illa.qđ cũ admiratiōe legendum eſt. Ouidius.

Altera cauſa.

Peccatorũ nōia verbis accuſationē ſignificantibus a ſuo caſu ſepenūero deturbāt adiectiua cu
ius repugnātie,hec affert Laurētius exēpla. Si ꝗs furet rē ſacrã de pfano tenet ne ſacrilegij Valla
an furti an vtroq:nō aūt vtriuſq.qui ſuſtulerit rē ſuã de ſacro furti ne tenet an ſacrilegij.an
neutro:nō aūt neutri⁹. Accuſare hūc potes vel furti:vel ſacrilegij:vel de vtroq vel de ambob⁹ Certa ꝗ
nō aūt vtriuſq:aut amboꝝ.huius aūt cōſtructiōis cauſa eſt;ꝙ nōia peccatoꝝ cũ hmōi verbis dã nōia p
idem,valent in grō quod in abl͂ō ppoſitionē habente vel non habente. mitiua in

Tertia cauſa. grō ſingla

Differūt ſimiliter caſu adiectiuũ ⁊ ſubſtātiuũ ppter defectũ vocis actiue vſui nō accomodare certis ri voc(acti
quibuſdã pnoībus pmitiuis in ſingulari grō frequēter.de quo ſupra iã diximus etiã in plurali ſꝫ ue vſuꝫ nō
raro.Nō eñ dicimus mei ipſius diligentia:ſꝫ mea ipſius diligētia adminiſtraui rēpub. Illud autē habent.
mei paſſionē ſignificat:quã clauſula illa nō patit. Mis vero iãdiu exoleuit. vñ ei⁹ loco ſucceſſit de
riuatiuũ meus a.um.identidē hapiendũ eſt de tui ⁊ tis.ſui ⁊ ſis.ſiquō ſis vſpiam reperiat.Cice.p
murena.Ex tuo ipſi⁹ aīo cōiecturã aperta.Idē in piſonē.dico mea vnĩ⁹ opa rēpublicã liberatã. In plĩ ṽo nu
mero iã illa ſupior neceſſitas neminē cogit:quũ duplex extat grūs.i.nrm vel noſtri.veſtrũ vel vrĩ. Sed vt ſin
gularis nũeri pportionē obſeruaret nũerus plis.Aliqñ etiã diſtulerunt pnomē ⁊ ei⁹ futurꝫ ſubſtātiuũ.Cice.
li.vj.epi.itaq cōtentus ero noſtra ipſoꝝ amicitia. Idem li.iij.de oratore. Voluntati veſtre olim parui vbi dici
potuit.noſtrũ ipſorũ amicitia ⁊ voluntati veſtrũ omnium parui. Quarta cauſa.

Eſt quedã poſſeſſio latinis pmiſſa:cuius ſtructura inter adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ nō cōuenit ſcdm ca
ſum reginune vario id faciēte.Ver.tu mihi quodcũq hoc regni cōcilias.i.hoc regnũ. Iuue.plus hoim
eſt iam in pelago.i.plures homines. Vergi.

Adiectiuorum diuiſio. Iuu.adie

Viſis cauſis corrupte ⁊ integre locutiōis ſcdm gen⁹:numerũ ⁊ caſum:nūc viſum nobis eſt.vt tã ctiua quo
adiectiuoꝝq ſubſtātiuoꝝ accedāt nōnulle diuiſiōes ⁊ annotamēta vñ rei latine accreſcet cō tuplicia
moditas nō exigua hinc ſumētes initiũ.Adiectiuoꝝ ꝗdã ſunt ppetuo adiectiua.vt bon⁹ a.um ſunt.
hic hec hoc felix.Quedã vero ita ſe gerūt:vt neq plane ſubſtātiua:neq plane adiectiua cēſean
tur.Cuiuſmodi ſunt nōia numeralia:atq pnoīa:de qb⁹ ita ſcribit Valla.Dicim⁹hoc mille:q2
vt maxime reoꝛ nec adiectiuũ plane:neq ſubſtātiuũ eſt.Sunt hic hec hoc.iſte iſta iſtud:⁊ non
nulla alia pnoīa. Nã cetera adiectiua non patiunt ſibi ita adherere vt pnoīa.Dicim⁹ eñ hic robuſtus meſſoꝛ
iſta robuſta mulier;nec dicim⁹ antiquus robuſtus meſſoꝛ.Antiqua robuſta mulier:⁊ nōia numeroꝝ ſunt his
pronoībus ſimilia.vt centũ auree patere,mille armate naues huiuſq Valla.

Subſtātiuorum diuiſio.

Subſtātiuoꝝ quedã ſunt perpetuo ſubſtātiua:vt celũ etas:quedã partim ſubſtātiua:vt ea que ſunt
ſubſtātiua in recto non aūt in obliquis:⁊ que ſunt partim adiectiua.ſ.ſignificatione;.nō quidem Subſtāti
voce de quorum vtriſq cape auctoritates.dicimus hic hec celtis:ſed in obliquis adiectiuũ eſt.Teſte uoꝝ ptitio
iulit celo dixit Luc.hic ⁊ hec hebes.Iuue.tñ hebeti lauriſſima ferro.ſcripſit.Repiuntur etiam in
recto hmōi nōia neutra ſed rari⁹:quũ ſint duoꝝ generum cōmunia.Luc.ſequit imperiũq comes
Iuue.Depoſitũ tibi ſoſpes erit.Solinus ꝗbus fontibus preſul eſt Minerue numen. Quod voce ſint ſubſtāti
ua ſignificatiōe vero adiectiua nōia verbalia terminata in toꝛ.vt inuictoꝛ amatoꝛ deſtructoꝛ.Iã ſupra oſten Solinus.
dimus.dicimus eñ vinũ lucratoꝛ.tēpus coꝝ repertoꝛ phus.Lumē caliginis expulſoꝛ.mare piſcium cōſerua
toꝛ.Hoꝝ autē feminina plane ⁊ voce ⁊ ſignificatione neutra ſiunt.Vergil.Victricia arma ſecut⁹.Maphe⁹
Vegicus in.xiij.eñ. Numina iuſtas miſerūt vitricia penas.Hoc nomē anus adiectiuũ videt habere ſignifica
tionem ſicut fas ⁊ nephas.Martialis. Et ꝗcquid voluit teſta vocatur anus.

Que adiectiua magis preponant:que vero magis poſtponant ſubſtātiuis.

Sunt quedã adiectiua ꝗ magis preponi ꝙ poſtponi quedã ex oppoſito poſcunt.Quedam vero ſe
habēt indifferēter.Adiectiua tunc ſuis pene preſunt ſubſtātiuis:quum vel prepoſitio intercidit An adie
vel cōiunctio:vt mea quidē opinione:tua autē dignitate.Sua eñ cuiuſq ſentētia frequētiuſq ctiua ſub
opinione quidē mea dignitate autē tua:ſnīa eñ cuiuſqꝫ ſua ⁊ in ppoſitionibus nullo in tpe.Lō ſtātiuis p
go poſt ſtudio honeſtiſſimo cũ honoꝛe.Cice.j.offi.Hec quidē que ſcio olim philoſophoꝝ commu ponant ⁊.
nis eſt.Idē mihi mea ꝗdē ſnīa neſcio aut vlla beatioꝛ.Quin.li.j.nã id mea quidē opiniōe ſatis nō eſt. Cice que.
ro ad celium.mea ṽo officia ei nō defuiſſe.Idē ad eundē.ola.n.pegrinatio ⁊ ꝗ ſequunt idē ad Sulpitiũ.om
nes eñ cauſe quas cōmemoras. Iuſtiſſime ſunt.Sed de ppoſitiōib⁹ accipe exēpla.Brutus ad Caſſiũ.Quo in
ſtatu ſcimus cognoſcite.Cic.j.offi.quã quidē ad rem vt videmur magnũ attulimus adiumētuꝫ. idē inibi.vt
vtroqꝫ in genere laboꝛare Pli.ad Voconiuꝫ paucos poſt dies me regulus cōuenit Ver.lōgo poſt tēpoꝛe venit
fallit tamen nōnunꝙ precedens obſeruatio. Sed raro. Quin.lib.v.itaqꝫ hominē ꝗdē maluꝫ occupatuꝫ hāc
conditionē fuiſſe quãt⁹ a.um.frequētiſſime ſubſtātiuis preponit.Cice.in epi.non Edepol quãtam egeris rē
nec quãtuꝫ facin⁹ feceris.Idē p Pōpeio quãta deinde ceteris in reb⁹ tēperãtia: quãta fide:quãta facilitate:
quãto ingenio:quãta humanitate ⁊ in cōpoſitis.Quin.li.j.ꝗbus quãtuſcunqꝫ numerus adhibeat.poete ṽo
aliqñ poſtponunt. Iuue.premia quãta bonos maneãt. Sunt preterea cōſtructiōes in ꝗbus ſubſtātiua adie
ctiuis frequēti⁹ pponunt:cuiuſmodi eſt vllus a.um. Cic.lib.vij.epi.Neqꝫ.n.fructuꝫ vlluꝫ ex his peto. Qui.li.
h.Siccuꝫ ⁊ ſine humoꝛe vllo.Soluꝫ qđ aliqñ fallit.Ci.ad lētu..Qđ ſiue illa dubitatiōe ſi Pōpei⁹ Pauluꝫ mō
oñderit ſibi placere.faciet ſiñ ꝗſqꝫ fere ſemp poſtponit ſuplatiuo cui adiungit.Ci.ad voluntiuꝫ litteras lon
giſſimas quaſqꝫ foꝛe.Quin.lib.j.optimus quiſqꝫ preceptoꝛ frequētia gaudet.

¶ De multis adiectiuis cum vno ſubſtantiuo.

Cicero
Plau.

COngeruntur plura adiectiua vni dũtaxat ſubſtãtiuo:quorũ interim aliud alio magis ſereſcit:aliqñ vero diſparia ſunt vt precũus procax:petulãs:feſtiuus:venuſt⁹:facet⁹:attenuatus:imminutus ſubiat⁹.Cice.p pompeio.Qd bellũ expectatiõe põpeii attenuatũ.atq; iminutũ eſt aductu ſub latũ atq; ſepultũ.Idẽ li.j.epi.neq; vidi officiũ erga te vols amãtiſſimi prudẽtiſſimi:diligentiſſimi pretermiſit:faciũt ſepe veluti piphraſim alicui⁹ rei varia adiectiua.Ci.li.vj.epi.externos multos claros viros nolarẽ.Plau.in bacchidib⁹ ducẽtos nũmos aureos.Philippos pbos dabis:z illud Hora.forũ api differtũ nautis.Cauponib⁹ atq; malignis.vt ſit ſtructura nautis malignis:atq; cauponib⁹ malignis.

¶ De multis ſubſtantiuis cum vno adiectiuo.

Quintus curtius.

PRecipit Valla pluribus ſubſtãtiuis adiectiuũ non debere pferri coniũctione preſertim media:non ita q; dicetur.neuter oculus cernit leſa pupilla vel albugine:ſed pupilla leſa vel albugine:ſiue pupilla vel albugine leſa.Cice.ad lentulum.Lucium Rutiliũ et fide z alo ſingulari.Quod obiter ſalue lit.idem ad lentulũ.vt vides in cõiuncta cauſa z dignitate.Q.Cur.lib.iiij.piceriſq; amiculo z litteris.Ouid.xv.ambire fuerũt Antiſa pharoſq;.Reperiũtur ſimiliter plura ſubſtãtiua vno pcedente adiectiuo et id quidem ſine copula.Cice.ad Lentu.Nos cum maximo conſilio:ſtudio:labore:gratia de cauſa regia niteremur idem omnia mea cura:opera diligentia gratia prouidebo.

¶ De multis adiectiuis ſine ſubſtantiuo:atq; multis ſubſtãtiuis ſine adiectiuo.

Cicero.
Quintil.
Vergilius
Cicero.
Qu.Curtius

NOn apud poetas modo.verũetiam apud oratores cõplura licet inueniri adiectiua citra ſubſtantiuum.Cice.pro lege agraria:quod neceſſe fuit paulſa ac proſtrata plura videre etiam plura ſubſtantiua ſine adiectiuo vllo quem rhetores articulũ appellant.Cicero vbi ſupra id ſine ſollicitudine cura:labora tãdiu preſtiterim quãdiu de illius ſalute ẽ deliberatũ etiã interiectis coniũctionibus.Quintilia.li.j.Sed preter alicui vel gr̃a:vel amicitia:vel pecunia:nã qñ ſubſtãtiuũ alterius ſubſtãtiui eſt expoſitiuũ appoſitio ẽ figura:cui⁹ ideo mẽtionẽ feci:qm̃ tã oratoribus q̃ poetis eſt cõis.Pli.ad Caniniũ.quid agit comũ tue meeq; delicie.Verg.Corydon ardebat alexim delicias dñi.Offenduntur etiã duo ſubſtãtiua quorũ alterũ exponit alterũ noĩe alicui⁹ rei pprio.Ci.i verrẽ.puinciã ciciliã q̃ rure eius eſſe ſeruarẽ Qu.Curti⁹ ad vrbẽ celenas exercitũ admouit.Ceſar in cõmentariis.erat in oppido ilerda proximo colle.

¶ Sub qua forma ſubſtantiuũ ſine adiectiuo non poſſe reperiri conſtat.

Saluſt.
Vergilius
Lucanus.

ADmonendi etiã ſum⁹ in hoc pſertum loco apõ oratores cõſtructionẽ reperiri.vbi nequeas ſubſtantiuũ ſine adiectiuo oſtendere.dicim⁹ eñ ſumma etate imperator:claro gñe dux pulcherrimus z indole puer:magna vir auctoritate.que exẽpla crebra ſunt apud oratores.neq; eñ dicimus.imperator etate:dux gñe.puer indole:vir auctoritate.hiſtorici p̃o vtuntur hac forma.Ad aliud ſubſtantiuũ q̃ cuius ſit ſeptimus caſus ſummus equitate imperator.Dux genere clarus pulcherrimus indole puer:auctoritate vir magnus z reliq̃.Saluſt.C.Antonius pedib⁹ eger.Ver.inſignem pietate virũ tot adire labores.Luca.li.j.Imago clara p obſcurã vultu meſtiſſima.idẽ iubi.effundẽs vrute crines ceſarie.Quẽ caſum poete frequẽti⁹ in accũ vertũt p ſynecdochen.Ju.ſa.vin.tener attritus catinẽſi punice lumbũ.Vbi orator dixiſſet:tener attrito lumbo.z hiſtoric⁹ tener attritus lumbo.grãmaticus p̃o attritus lumbi dixiſſet:vt Serui⁹ ſeptio enei.licia fertilis frugum ſcripſit.

¶ De cauſis corrupte locutionis inter relatiua z antecedentia.

¶ Liber ſecundus

¶ Relatiua z antecedentia genere interim differre. ¶ Cauſa prima.

Perſius.
Martia.

NOn capit idem genus ſepe relatiuũ:z antecedens:quũ pſertim ſubauditur ſubſtantia rei quam locutionem latini precedente vel maſculino vel feminino.per neutrum genus referre conſueuerũt Perſius non ego curo eſſe qd archeſilas.i.idipſum quod fuit archeſilas.Martia.non eſt mẽtula quod digitus.i.eadem res.Teren.qui habet ſalem quod in te eſt.i.que res.

¶ Secunda cauſa.

Teren.
Plini⁹
Verg.

PRecedẽtib⁹ maſculinis z femininis interdũ relatio exhibetur neutra.Plini⁹ Junior ad vniũ ſanes liberalis multo ſanguine multo rubore ſuffuſa eſt:ingenua toti⁹ corporis pulchritudo.z q̃dã ſenatori⁹ decor q̃ ego nequaq̃ arbitror negligẽda q̃.i.quã faciẽ pulchritudinẽ.decorẽ quendã ¶ Aliqñ etiã pcedẽte maſculino z feminino refert ipm maſculinũ:nõnũq̃ z ſemi.Ver.li.viij.Quattuor a ſtabulis pſtanti corpe tauros auertit.Totidẽ forma ſuperãte iuuẽcas atq; hos z q̃ ſequuntur.Pli.ad mauriciũ.quũ publicos mores.atq; etiã leges ciuitatis lueor:q̃ vel in primis cenſus hoĩm ſpectãdos arbitrantur.q̃.i.que leges ſiue que.i.mores z leges ſub gñe neutro maſculinũ z femininum concipiente.

¶ Tertia cauſa.

Cice.
Teren.
Idem.
Cicero.

REfertur plerũq; antecedẽs ſcõm rem nõ quidẽ ſcõm vocẽ.vñ relatiuũ z antecedẽs gñe.differũt aũt modo qñ ſubintelligitur primitiuũ pronomẽ in tra antecedẽs deriuatiuũ.Cic.ad lentulũ.Id arbitriũ tuũ q̃ hec amaſti ſemp cõferem⁹:tuũ pro tis ſcriptũ eſt.Si vſus id pateretur.Terẽ.in andria.Laudare oẽs fortunas meas q̃ haberem gnatũ tali ingenio preditũ:meas p mei ſcripſit.Cui dictioni optima non aſſentitur conſuetudo.Alio rurſus modo:quando relatiuũ citra pronomen illud deriuatiuũ refert genus alienum.Quale eſſet illud terentiĩ.Vbi eſt ſcelus:q̃ me perdidit:z illud ſacrũ.O vere digna hoſtia p quẽ fracta ſunt tartara.Nã illud Cic.li.vj.epi.z quem illi appellant tubam belli ciuilis.diuerſam habuit rõnem de qua re in cõmentationibus regule actiuorũ quarte iam diximus.

¶ Quarta cauſa.

Quintil.
Saluſt.
Ceſar.

Jfferũt etiã gñe relatiuũ z añs quum qd vel q̃ inter duo appellatiua cadit noĩa quorũ vtrũq; referri põt:vt eſt ſupellex pulchra:q̃ ſpeculũ vel quã ſpeculum dicimus:eſt beſtia ferox quem vel quam leonem appellam⁹.Quintili.omiſſa reſ:q̃ nerui ſunt in cauſis diligẽtia idẽ vteretur z certe entymemate.q̃ rhetoricus eſt Sillogiſm⁹.Pli.in coitu vero lune:qd interluuiũ appellatur Qd ſi duorũ ſubſtantiuorũ ſequens eſt propriũ precedens vero cõe:frequẽti⁹ ppriũ referas.Saluſt.eſt loc⁹ in carcere:qd Tullianũ appellatur.Quod documentum aliqñ fallit.Ceſar.li.iij.de

bello ciuili. Uſus eſt cõſilio edito loco qui appellatur petra. Mella lib.iij. ab eo flumine: qd ſaliũ vocant. Nam ſi propriũ precedat: ſequaturq̃ cõe appellatiuũ fit relatio frequẽtius. Gel. lib. xij. Quum libadiam veniſſe- mus: quod eſt oppidum atticum.

M.ella. Au. gel.

¶ Quinta cauſa.

NOn conueniet relatiuũ cum antecedente: quũ aliis nullius generis eſt determinati anteceſſit. n. to- ta orõ que ad genus neutrũ referendi ſolet. Terenti' in adelphis. Uxorẽ nunq̃ habui: qd fortuna, tũ iſti putãt. qd. i. uxorẽ habere nã in illo pſiculo horatij in ſermonib'. Hic ego ppt aquã qd erat deterrima illud, quod nõ refertur. ſed cauſatur. itaq̃ exponendũ eſt qd id eſt quia: vel nam.

Terẽtius. Hora.

¶ Relatiua et antecedentia numero plerũq̃ differre.

Relatiuũ ⁊ aliis quũ poſſint in nũero diſcrepare.

¶ Prima cauſa.

REfertur ſepe antecedens ad ſingula indiuidua reſpiciens nõ quidem ad ſpeciem ipſam quã referri oportuiſſet: vt ſi dicas rotundum eſt celum: quos ſeptem tantum planetis aſſignant. Boetius nil im- becillius homine quos morſus muſcarum necat. a quo parum differt illud Perſij patricius ſanguis. quos viuere fas eſt.

Saluſtius.

¶ Secunda cauſa.

REIatiuum preterea nõ antecedẽtis quidem vocem: ſed ſignificationem refert. vnde diuerſi numeri referuntur. Saluſtius in catilina Seruitia repudiabat. cuius in initio ad eũ magna copia concurre- bat cuius. i. ſeruitiorum ſiue ſeruorum. Nam ſeruitium ꝓ. pro ſeruo vix vnq̃ legas.

¶ Tertia cauſa.

PRecedente numeri pluralis antecedenti: et ſequẽte altero numeri ſingularis antecedenti interdũ idonei auctores relatiuũ exhibuerunt plurale. Quintilianus libro tertio. Neq̃ ſunt audiendi quidã quorum eſt albutius: qui tris modo partes eſſe primas volunt.

Quintil.

¶ Quarta cauſa.

REIatiuum differt numero ab antecedente: quãdo quedã intercidit diuerſitas. nã melius exẽ- plo quã narratione apprehẽdes. Cice. lib. vij. epi. ad atticum. Uenio ad epiſtolas tuas: quas ego ſexcentas vno tpe accepi. aliam alia iucundiorem. pro alias aliis iucundiores Plinius ad gallum: atq̃ ita diuerſiſſimos ventos alium alio latere frangit.

Cicero. Plinius.

¶ Relatiua et antecedentia in perſona etiam non conuenire.

¶ Unica cauſa.

NEſcio an alibi preterq̃ in reciprocatione inter relatiuum et antecedens nõ conuenire. Secundum perſonã cuiuſmodi eſt illud Uerg. Uiuite felices: quib' eſt fortuna peracta iam ſua modo felices ſe- cunde perſone eſt: ſua vero tertiam refert perſonam.

Relatiuũ et aliis quũ in perſona diſconuenire poſſint.

¶ Relatiuũ et antecedens per quandã licentiã aliquando caſu conueniũt.

COnueniũt relatiuum et antecedens caſu: nõ qd diuerſorũ verborũ. idẽ regimẽ coegerit. qd fre- quens eſt vt video hominem quẽ diligo. Sed qd relatiuũ tanq̃ adiectiuũ et aliis tanq̃ ſubſtãtiuũ ſuo officio funguntur. Quã figurã Antithesim grãmatici dicũt. Licet Ualla pprie nõ figuratam quidẽ ſyntaxim exiſtimet. Uer. vrbẽ quam ſtatuo veſtra eſt. Ouidius. cecidere manu quas lege- rat herbas. Cicero ad lentulum. Hac a me ſola dicta magnus animorũ motus eſt factus. tum eorũ quorũ oportuit tũ illorũ etiã quorũ nunq̃ putarẽ. Niſi velis ſubintelligere quorũ ſcꝫ mo- tum animorũ: ſicut alibi ſatis explicauim'. Quinti. timeo ne quos porrexeri cibos venena fiant. Pli- nius ad tacitũ pſuaſũ habeo poſſe fieri vt ſit actio bona: q̃ nõ ſit bona orõ. p cui' nõ ſit bona oratio. Cicero p Gneo. Cauſa q̃ ſit videris. Quint. lib. ij. Sed narrãdi quidẽ q̃ nobis optima: rõ videatur demõſtrabim' p eo qd neoterici grãmatici dicerẽt demõſtrabim' rõnem q̃ videbitur nobis optima. In quib' ſingulis caſũ relatiuũ ſeqtur aliis. Sed apud oratores frequentius relatiuũ pferf: apud poetas vo poſtponitur: vt quos porrexerim ci- bos. vrbem quam ſtatuo. Preterea eſt quedam latina locutio p participiũ preteriti tpis: q̃ reducitur latine ad verbũ impſonale dũmodo attrahatur antecedens ad relatiuũ pcedens ſub eodẽ caſu. Cice. ad Herẽniũ lib. j. Quũ igit demõſtratũ eſt: quas cauſas oratorẽ ſuſcipere oporteat. Mallẽ cõſtruas demõſtratũ eſt cauſas quas oratorem ſuſcipere oporteat. Nã hmõi impſonale actiũ nõ admittit. Sed neq̃ demõſtrate ſunt cauſe quas ora- torẽ ſuſcipere oporteat aliud eſt eñi demonſtrare cauſas. Quas oratorẽ ſuſcipere oporteat aliud, aũt, demõſtra- re: quas cauſas oratorẽ ſuſcipere oporteat. hic autẽ videt iam eas ſciuiſſe: illud vero ignoraſſe.

Uergi. Quãdo. in caſu cõueniãt relatiuũ et aliis. Ualla. Uergi. Ouidius. Cicero Plinius. Cicero. Quint. Cicero.

REIatiua aut ſunt ſubſtantie aut accidentis: ſubſtantie aut identitatis aut diuerſitatis: identi- tatis aut reciproca: aut nõ reciproca: nõ reciproca vel cuiuſq̃ pſone vel certe cuiuſdã perſone: cu- iuſq̃ pſone. aut nolatiuũ: aut pnolatiuũ nolatiuũ vt q̃ pnolatiuũ aut demonſtratiuũ: aut lon- gitudinariũ: demonſtratiuũ: vt ipſe longitudinarium: vt is. certe cuiuſdã pſone aut pme. vt hic aut ſcdẽ: vt iſte: aut tertie. ille diuerſitatis relatiua: aut ſunt duorũ: aut indifferentiũ: aut pluriũ duorũ: vt alter: indifferentiũ: vt reliquũ ⁊ exterum. plurium vt ali' Accidentis relatiua: vel ſunt qualitatis: vt qualis: vel quãtitatis vel relationis quãtitatis: aut diſcrete aut cõtinue. diſcrete: aut numerorũ: vt quot: aut nũeraliũ. itẽ nnmeraliũ: aut ordinabiliũ. aut diuiduorũ: aut duplicabiliũ: ordinabiliũ vt quotus diuiduorũ vt quotenus. duplicabiliũ aut ſimpliciter: aut ad menſurã. ſimpliciter vt quotuplex. ad menſuram vt quotuplus: Relatiua quãtitatis ꝯtinue: aut ſolidi aut tẽporis: ſolidi vt quãtus: tẽporis vt quotãnis. Rela- tionis vero vel poſſeſſionis vt cuius vel patrie aut gentis vt cuias.

Relatiuorum partitio. Relatiuorum accidẽtis diuiſio.

¶ De quis vel qui.

INter oĩa relatiua quis vel qui potiſſimum obtinet locũ. eſt eñi quis vel qui relatiuũ ſubſtãtie identitatis non reciprocũ cuiuſuis pſone nõm. Relatiuũ vo eo dr. quũ rẽ antecedentem refert. Quod omnibus quidẽ cõe eſt ſubſtantie aũt. qd aliis ſubſtantiuum referat. Idẽtitatis adieci- mus. nã idẽ ipſũ aliis ſupponit qd refert. vt Plato legit qui docet. Ego vo potius dicerẽ rela- tiuũ imaginis q̃ idẽtitatis que dictio nõ eſt latina: niſi qd aliquãdo eſt aſſentiendũ vulgo. Inter imaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ terigit Ualla drĩam capi. de velut ⁊ tanq̃. ſubdidimus nõ reci- procũ ad drĩam duorũ pnoim ſui et ſu': q̃ dũtaxat relatiua ſunt reciproca. Scripſimus tandẽ nõm quũ inter oĩa relatiua imaginis ſolũ quis vel qui eſt nomẽ: reliqua vero oĩa ad vnũ pnoĩa ſunt: qd maxi- me liquet intuẽti quũ loquor de quis vel qui nollẽ intelligi quis eſſe relatiuũ: quod minime eſt. ſed dictionem il- lam que relationem facere poteſt. vt qui que quod cuius cui et reliqua.

Quis vel qui inter oĩa relatiua potiſſimũ obtinet locũ.

De quis et quid.

Quis a ris greco deſcēdit — **G**Recanicam originationē hec dictio quis habet. vt Serui⁹ in arte teſtat: nā greco tis deſcēdit fuit aūt quis apud veteres duorū generū nomē cōe. Plautus in aulu. dic mihi quis ea eſt: quā vis duce re vxorē vtimur tripartito hac dictione interrogatiue. indefinite. admiratiue: nunq̄ aūt relatiue. Sed cū p eā interrogamus aliqñ exprimimus ei⁹ ſubſtantiuū in recto. vt Lucanus. quis furor o ciues: aliqñ ſubaudit: quū preferri pronā nō quidē rē ſignificam⁹. Iuuena. Quis numerare queat
Martia/lis. — felicis pmia galle militie. Martia. nō tantos qs ferat labores quod ſi qs adiūgatur obliquo fere ſemp gtīi exigit pluralē: vt qs hoīm quis militū. Iuue. quis nā hoīm eſt. quē tu cōtentus videris vno flagitio. Cū noīb⁹ vero collectiuis nō formidarē eo vti in ſingulari. vt qs ppli. qs totius cohortis. Accipit etiā qs indefinite: quā pſertim negatio pcedit Perſius nequis callidior buxum torqre flagello. Aduertendū eſt hanc dictionē qs po tius regi ab altero ꝟbo ſi forte interueniat rōne ſuppoſiti: quā ab hoc ꝟbo neſcio neſcis ex vi trāſitionis. Plau. mihi neſcio quis in aurē inſuſurrauit. Iuue. auſus habere neſcio qs titulos egi prius. Idē Iuue. neſcio qs
Quinti. — pugnos vidit. Quinti. tñ aliter dixit lib. j nihil phibet iſtū neſcio quē. qd ſi dixiſſet iſte: tunc ſubdidiſſet neſcio quis. Quod eſſet nihil phibebit iſte neſcio quis. Sumitur denicq admiratiue: ſed tūc p qualis accipi videtur. vt ſi dicas. quis globus o ciues. i. qualis. In obliquo vero quis iam poterit relatiuū reperiri. vt in datiuo plu rali ꝛ in ablatiuo. Verg. o terq quaterq beati quis ante ora patrū cōtingit oppetere. Sed nunc quis ſyllaba
Quis eſt frequens dictio ad repetēdū — longa eſt. vt viris muſis: quū aūt quis caſus eſt rectus ſyllaba breuis eſt vt ſanguis vomis. Iuue. Si qs in edi cula deus. Eſt pterea quis frequēs dictio ad repetendū. Cicero quis eos poſtulauit quis pducit niſi quod quis vnus multorū eſt: vter vero duorū. vt qs digitor tibi debet. Quis cui pſerat: vter oculorū lachrymat vter pede eſt velocior. Cice. tñ lib. ij. offi quis, cum comparatiuo adiunxit ait. n. Quo enī quis verſutior ꝛ callidior quā dictionē quis eleganter refert qui idē. in. lib. offi. Nā quis eſt qui vtilia fugiat: aut quis potius eſt: qui ea nō eſt ſtudioſiſſime pſequatur. Ab hac dictione quis cōponūtur quiſq. quīnā: quilibet: quiſputas. ꝗſquiſ aūt
Quid et qs an et in quo diffe rant. — cuius ſingularē extulit. Neui⁹ deturbare inquit ſaxo. homo quiſquilia eſt. quiſquiliū vero frutex eſt. vnde gra nula coccinaſ decerpunt. Quid eiuſdē ppe rōnis eſt cuius fuit quis: niſi qd ſepe ſubintelligitur verbum vn de regatur. Cicero ad mariū. Quid ne id quidē leporis habuerit. qd ſolent mediocres ludi. vnde fit quod fre quēter adiūgitur verbis abſolutis. vt quid iocaris. qd veniſti: quid tandem ſtudui. qd attinet iſta verba: qd re
Cicero. — fert et ſimilia. Cicero ad Celium ego niſi quid me ex erbeſie morabunt: celeriter vt ſpero vos videbo. Acci
Valla. — pitur etiā quid p in quo teſte Valla qd tibi tñ mali feci quid offendi. i. in quo. Adiungitur quid genitiuis ſub
Cicero. — ſtantiuis. Terē. in eeyra. Sed qd mulieris nomē habes. Eſt etiā apta dictio vt repetatur Cicero. ad figulū qd
Quis que qd quali ter accipi antur. — ſit forti ꝛ ſapienti homine dignū: quid grauitas. quid altitudo animi quid apta vita: quid ſtudia quid artes

Quis que quod.

HEc tria relatiua: indefinite: atq interrogatiue accipi ſolēt. Iuuena. datur cuſtos aſſixus ſbidē numeret gēmas aliqñ relatiuū ꝛ añs cadūt ſub eiuſdē verbi regimine. Cice. p offi. i. q cura ex ſu ſcitat alos ꝛ illud eiuſdē cā q ſit videris. Aliqñ ſubaudit añs dū tñ relatiuum potius a ſequēte quā a pcedente ꝟbo regatur. Perſius. ſunt quos pacuuiuſq et verucoſa moretur Antiopa. Iu ue. ſunt qui in fortune iā caſib⁹ oīa ponant. Accipitur etiā qui p qualis. Cice. ad lentulū. oſten
Cicero. — dā equidē paulopoſt qui ſit meus ſenſus et ſtatus. Habet aūt qui apud auctores alias aliaſq
Idem. — ſignificationes. nā qui aliqñ ſumitur p vtinā. Teren. in phormi. Qui dij illū oēs pdant. Aliqñ p cur aut quā
Terenti⁹ — obrem. Cicero. v. tuſc. qui enī beatior epicurus. qd in patria viuebat quā Metrodus qd athenis. Aliqñ eſt idē
Idem. — quod quēadmodū Teren. Nunc ſi quis potes aut tu aut hic. Byrrhia facite: fingite: inuenite: efficite: qui det tibi: ſumitur etiā p vt Teren. in andria. Non qui argumentū narret. Sed qui veteris poete maledictis reſpō deat. Aliqñ p vnde. idem in eeyra. Nec qui hoc mihi eueniat ſcio. accipitur etiā pro quō. Cicero qui fieri pōt vt
Cicero. — eius dolorē nō augeret qui mecū ſemp familiariſſime vixit inuenitur qui interrogatiuum ſed raro Apuleius
Plinius. — quinā hic nou⁹ eſt hoſpes. Accipit etiā indefinite negatione pierū im pcedente. Plinius. Morb⁹ neſcio qui añ
Cōpoſi ta aq̄ qua tuor q̄ et qd aliqñ in inter rogatiua ſunt rela tiuū ſepi⁹ ſine copu la gemi natur. — eā etatē incognitus noſtris. Atqui quattuor tñ cōponūtur nola quidā: quicq quinis quilibet. quorū nul lū relatiuū eſt. Vnū in hoc loco ptermitti non debet qd annotat Valla: quū pcedit vt qui idem eſſe qd quippe Cice. ad Torquatū. Nec erat ea mea cauſa atq fortuna. vt cui ipſi oīa deeſſent. Aliqñ ꝟo aliter. Quinti. li. p oīa noua offendūt vt qui ſolus didicerit: quod inter multos faciendū eſt. Que ꝛ qd plerūq interrogatiua ſunt. Gellius q̄ nam malū eſt iſta temperies. Cicero p cluentio quod aūt tēpus ſpenent dandi illo die. Vbi nō diceretur. quid aūt tēpus ne duo ſubſtantiua iungerent. Niſi cū hoc nomine opus eſt. ſum eſt fui: vt quid op⁹ eſt verbis. Cice. ad Seruiū Sulpitium Libenter a te petere ſoleo. ſed quid opus eſt. Perſius. Et quid opus cratero magnos pmittere mōtes. Geminatur ſepenumero relatiuū ſine copula ab vno tñ verbo contra ctum. Tertullianus. Maiorū inſtituta ceciderūt que modeſtie q̄ ſobrietati patrocinabant. Luc. lib. j. Que ma re que terras. q̄ totū poſſidet orbē nō cepit fortuna duos. Aliqñ a diuerſis ꝟbis etiā citra copulā. Plinius. ad
Plinius. — foſium. Nam que audiui. que legi ſponte ſuccurrunt. Vtuntur optimi auctores hoc relatiuo pro tātus a. ū. et id quidē elegantiſſime. Quinti. Si potuiſſet redimere oculos matris qua pietate fuit. i. fuit enī tante pie
Quinti. — tatis Cice. libro. vij. epi Quod ſi mihi pmiſiſſes qui meus in te amor eſt. ꝛ tātus autem amor eſt in te meus.
Cicero. — Hec dictio qd accipi ſolet indefinite. qd faciat vult ſcire. Lyris. qd ſobria fellat. Aduertendum eſt qd qñ
Qd inde finite qñ ex ſumit — ponitur inter duo verba potius quicq̄ quod reperias. Plinius ad voconium. Reſpondebo inquā qd ſentias Martia. Non ſum diuinus ſed ſcio qd facias. Sed ſi ſubaudiatur illud vel ipſum: vel aliquid ſimile poterit in tercidere qd Cicero ad torquatū. Moderate feramus. qd euenit. Sumitur quod p qꝫ frequētiſſime apud
Cicero. — auctores. Cice. quinto tbuſc. Beatior epicurus qd in patria viuebat idem pro Gneo. Verūtamen illis impe
Idem. — ratoribus laus eſt tribuenda quod egerūt. venia danda qd reliquerunt cuiuſmodi Horatii in ſermonibus vt diximus vbi videtur relatiuū femininū quod minime eſt. hic ego propter aquā qd erat deterrima: qd. i. nā vel quia Sub hac aūt ſignificatione adiungitur peculiariter qbuſdā verbis vt credo: opinor. puto. Letor et ſi milibus et hoc ſiue per indicatiuū ſiue per ſubiūctiuū modū. vt qd Vales: vel qd valeas Letor Quod pficis: vel qd proficias credo. cū alhs certis quibuſdā verbis cuiuſmodi ſunt: Volo: mādo: iubeo: exigo: poſtulo. et ſi milia cū ſubiūctiuo tantum cōſtruūtur vt quod ſcribas volo. Nō qd ſcribis volo: Niſi in alia ſignificatiōe illic volo te ſcribere. hic vero illud ipm quod ſcribit pariter in ſimilibus locutionibus qd ſoluas pcor nō qd ſoluis Differūt rurſ⁹ quod ꝛ qꝫ a quo ꝛ vt. Nā hec inſtrumentum illa efficientem cām ſignificare vident; vt nō cme

equū qȝ nō ambulē.vel q: nō ambulē:ſed quo citius:vel vt citius eā.Studeo hiſtoriis:q vl q: ſciam.nō quo
vel vt lucrū faciā.Quū ⁊ qȝ ſepe ſe mutuo ſubſtituāt in orōne.Cicero in bruto Augebat etiā moleſtiā:qȝ ma Cicero
gna ſapientiū:ciuiū bonorum penuria iā in ciuitate eſſet vel quū magna ſapientiū ⁊c. ¶ Eſt etiam quod ali
qñ dictio aduerſatiua.Cice.qȝ ſi quis a me huius cōſilij mei cauſam querat ita rñdeo ꝑ ſed ſi quis a me:et Qȝ qñq̃
que ſequunt. ¶ Supplodendi ſunt grāmaticorum pleriq̄ recētiores ꝗ ꝑcipiūt,qȝ qñ eſt relatiuū ꝑ lrãs illas quat aduerſati
tuor ſcribi oportere.Qñ cōiunctio per q ⁊ apicē quendā ſub hac forma q̄ quaſi velint profiteri ſyllabam ſine ua dictio
vocali poſſe fieri plautino more nedū apex ⁊ q.poterūt ſyllabā cōſtare. ¶ Pereleganter auctores hac dictiōe
qȝ vtunt:quū ſum eſt ſui ipſonale ꝓcedit:vt ſi dicas:nō eſt qȝ timeas.nil ſunt qȝ caderes:ē qȝ diligamur mu Cicero
tuo.Ci.ad treba.Neq̄ ē qȝ illā exceptionē īterdico ꝑtimeſcas.idē ad eūdē.qȝ huc ꝑpereres nihil ē.idē ſz tñ eſt Aduerbia
qȝ gaudeas. ¶ Uerū tandē ē hoc loco minime ꝓtermittēdū aduerbia localia poſſe etiā capi relatiue.Cice.ꝑ localia re
Gneo fratris ſui mēbra in his locis ꝗ ſe parēs ꝑſequeret diſſipauiſſe Medea dr: qi per qua loca vbi relatiuū latiue ca
cū antecedenti in nullo cōueniūt:neq̄ genere:neq̄ numero neq̄ perſona. pi pñt.

¶ Ipſe ipſa ipſum.

Ipſe ipſa ipſum eſt relatiuū ſubſtantie idētitatis cuiuſq̄ perſone demōſtratiuū ꝓnomen.Re Ipſe ipſa
liquas particulas ex initio relatiui precedētis facile apprehendes preter duas has vltimas ipm̄ cōſiſt
ſcȝ ꝓnomē ⁊ demōſtratiuū adiecimus ergo ꝓnomē qm̄ quia vl qui ſingulas capit differētias relatiuū.
niſi quod nomē nō quidē pronomen eſt.preterea addidimus demonſtratiuū quoniā nō mo
do omnes indifferenter refert perſonas.ſed eaſdem etiā nobis facile demonſtrat vt ipſe dicā Cicero
id eſt ego.ipſe dicas.i.tu.ipſe dicat.i.Tullius vel cicero.vnde fit qȝ ab alijs differat ꝓnoibus:
qȝ quū refert frequenter ꝓ ſui tanq̄ reciprocum ponitur.Quintil.Circa quem inexpugna Quinti.
bilis et grammaticis inter ipſos.⁊ philoſophis pugna eſt id eſt inter ſe:quod vero omnium perſonarum ſit
expreſſiuū multis comprobatur exemplis.Uergi.Queq̄ ipſe miſerrima vidi id eſt ego. Idem.ipſe canas oro
id eſt tu.de tertia mō perſona crebriora ſunt exempla q̄ que afferre debeamus. ¶ Habere rurſus aliqū ſpe Ipſe quā
ciminis et excellentie emphaſim.i.expreſſionē.vt de pythagora dicebāt oli ipſe dixit quaſi quo nemo neq̄ ſa dā ēpha
pientior neq̄ veracior eſſet.Ueteres tñ ipſus a um.declinabāt vt bonus bona bonū.Uñ non dicim' ipſud.vt ſim hȝ.
illud neq̄ in iſtud vt ipm̄.Admittebat etiā ꝯparationē et ſuperlationē ipſior ⁊ ipſiſſimus ſed elegāter hāc di
ctionē refert qui Cicero libro.ix.epi.ego tibi ea narro:ꝗ tu meliꝰ ſcis:q̄ ipſe qui narro.Latinius quā ꝗ narro. Cice.

¶ Is ea id.

Is ea id.Relatiuū eſt ſubſtātie idētitatis nō reciproci perſone cuiuſq̄ pronotatiuū longitudi
nariū.hanc differentiā lōgitudinariū appoſuimus.quia vt adducit Ualla hic de ſpacio propin
quiore:iſ vero de longiore intelliguntur.Ceteras vero particulas ex ſuperioribus diffinitionibꝰ
facile vnuſquiſq̄ cognoſcet.Priuilegiū nō exigue momenti hoc pronomē is inter cetera pro Quinti.
mina ſortit qȝ nunq̄ fere ſine relatione repiri ꝯſuet ꝓterq̄ in gñe neutro.Quīti.lib.ij.non
diſſentit.Theodectes:ſine ipſius id opus eſt.ꝯſtat aūt id operis dici potuiſſe. Accipit is ꝓ ta
lis.Cicero ad cecinnā ex natura rerū eſt ⁊ is rurſus temporum:vt nō poſſit iſta aut tibi aut ceteris eſſe diuturna
Mirū eſt:neq̄ in promptu ratio danda. quēadmodū hec dictio is ea id.poſt ſe poſtulet quis vel qui.Quod in Cicero.
Cicerone plus ſexcentis locis reperias.cuiuſmodi eſt illud ad celiū quare cito me ſperare ea que ſequūtur idē Dictio is
nam ea que ſperas idem contra eum cui ſpero me ſatis feciſſe etiam eleganter preponitur ei quis vel qui: vt ea id poſt
ſi dicas qui virtutē amplectitur:is cūcta poſſidet.Cicero ad celiū.Tulliani meā faciā.que ea me cura vehemē ſe poſtu
ter ſollicitat. ¶ Idē is ⁊ demū cōſtituunt quod ꝯpoſitū ꝑ etiam ponitur Quintilia.libro.j.quare in his quorum lat dictio
q̄ libris erunt eadē aliqua.multa mutata plurima adiectiua.omnia vero cōpoſito: . :⁊ quam nos poterim' nē ꝗs vl ꝗ
elaborata. ¶ Animaduertendū eſt eadem in nominatiuo accentum habere in tertia ſyllaba a fine l quo ple
riq̄ errant eadem in ablatiuo in penultima in quo errat nemo. ¶ Solet hec dictio reperi apud idoneos au Plinius.
ctores Plinius ad Erutiū eūdem anteq̄ uam ſcribam:eundē quū ſcripſi.eūdem etiam cū remittor: nō tanq̄
eundem lego. ¶ Adiūgitur etiam cum ipſe a.um.atq̄ dicimus idipſum certo quodā loquēdi modo perorna
tor:vt ſi dicas aſſecutus fuiſti in bello ſummam victoriā:atq̄ idipſum ſummo cū honore.Cicero ad Lentulū. Cicero.
multi rogabant atq̄ idipſum conſulibꝰ inuictis etiam in alio genere idem ad Torquatū nec tñ is ipſe a quo
ſalus petitur.habet explicatā:aut exploratā rationem ſalutis tue.

¶ De hic:iſte:ille.

Hic ⁊ iſte ⁊ ille relatiua ſunt ſubſtātie identitatis nō reciproca ſue vnū quodq̄ deſeruiētia perſo Hic ⁊ iſte
ne.hac aūt vltima particula differūt a ceteris ſubſtantie relatiuis:ꝗ nullius ſunt certe perſone ⁊ ille rela
Hic vero ad primam perſonā vel ad res prime perſone.iſte ad ſcđam perſonā vel ad res ſecunde tiua l quo
perſone ille ad tertiam perſonam vel ad res tertie perſone attinet.Cice.pro Gneo huius autē ab alijs dif
orationis difficiliꝰ eſt exitū quam principiū inuenire.i.mee idem forti animo iſtam militiā to ferāt.
lera.i.tuā de ille frequētiſſima ſunt exempla.ſed aliqñ confundunt.Cicero ad trebatiū. Et ſi Cicero.
ſalui redierimꝰ ⁊ ſalua iſta offenderimꝰ.i.noſtras res Romanas.idem Philippica ſcđa. ꝗd ego illa iſtius mi Idem
nas contumeliaſq̄ cōmemorē.Accipiunt iſta relatiua dupl'r relatiue ⁊ demonſtratiue. Plinius ad Attiū vir Plinius
tutibꝰ ſuis addit.At ego nunc illas magis miror.Teren.vide tu illū.Adiungit hec dictio pulcherrime certis. Terentiꝰ
ꝗbuſdā dictionibꝰ:vt illud ipm̄.hoc illud.i.illud vnū ⁊ reliq̄. Celiꝰ ad Ciceronē illud vnū monere te poſſum Idem.
Cicero in Uerrē actione prima illud vnū credo oēs aduertere idē in ꝓlogo ad Herenniū.Sȝ ſi te illud vnum Uergilius
mouerimꝰ.Cui dictiōi peculiaris eſt emphaſis.Terē.hic ille eſt.Uergi. Ille ego ꝗ quondā gracili modulatus
auena. ¶ In eo vero qȝ Ualla ſcribit ille illa illud.referri oportere longiꝰ hic hec hoc.propriꝰ exceptionē pa
titur.Nā ſi antea ille ⁊ hic alterū altero prius ꝓceſſerit.poſt vero eundē obſeruabit ordinē.Cicero ad Mariū
Poſtremo qȝ vir veriſſe vr fortaſſe oderā multo peiꝰ huc:quā illū ipm̄ clodiū. Illū em̄ oppugnarā.hūc defen
derā illū.ſ.clodiū.hūc.ſ.burſā.Clodiꝰ aūt ꝓpior fuit.Burſa vero remotior. ¶ Huiuſq̄ igit de relatiuis ſubſtā
tie nō reciprocis dictū eſt.poſt hac vero de relatiuis ſubſtātie reciprocis dicādū erit:ꝗ relatiua quārū ſecū afferāt
difficultatis ⁊ laboris.iam ipſe Ualla opere illo de reciprocatione ſatis explicuit.vnde:ſi ꝗd hoc in loco defue
rim. Illinc queras rogo.Nam nos tñ ea fere ſcribimus ꝗ ad ordinem ꝑtinent Ualla vero ꝗ latinitatis obſer
uatio perſtringit meminit.

¶ De ſui ⁊ ſuus.

Relatiuū reciprocātur eſt in vna tantū orone aut in duplici oratione in vna tm̄ aut tranſitiue:aut preter trāſitionē trāſitiue:aut primitiue:aut deriuatiue:aut mixte: primitiue vt caro defendit ſe: deriuatiue vel appoſitiue:vel ſuppoſitiue:appoſitiue aut actiue:vt caro defēdit ſuū filiū:aut paſſiue vt caro defendit a ſuo filio ſuppoſitiue aūt aut actiue vt ſuus filius defendit catonē aut paſſiue:vt ſuuo fili' defendit a catone. mixte ſic caro defendit ſe ſuo ore:⁊ caro defendit a ſe ſuo ore preter trāſitionē:au primitiue. aut deriuatiue. primitiue ſic. caro cupit me amicū ſibi et a Catone cupior amic' ſibi. deriuatiue aūt ſic. Caro cupit me amicū ſuū:⁊ cupior a catone amic' ſuis filio. in duplici orone tranſitiue: aut preter trāſitionē. trāſitiue aut primitiue:vt caro rogat me vt defēdā ſe aut deriuatiue:aut mixte:deriuatiue:aut appoſitiue:aut ſuppoſitie. appoſitiue aut actiue:vt caro orat me:vt defēdā ſuū filiū:aut paſſiue:vt Caro orat me vt defēdar a ſuo filio ſuppoſitiue:aut actiue vt Caro deſiderat vt ſuus fili' defēdat me:aut paſſiue vt caro orat me vt ſu' fili' defendat a me:mixte aut actiue:aut paſſiue:actiue vt caro pſtat ſe vt defēdat filiū ſuū:vl' caro orat filiū ſuum:vt defendat ſe. paſſiue:vt caro pſtat vt a ſe ſuus filius defendat vel a catone rogatur ſu' filius:vt defendatur a ſe preter trāſitionē vo aut primitiue:aut deriuatiue:aut mixte. primitiue vt caro orat me vt defendā rempu. ſe tribuno:deriuatiue:vt Caro orat me vt defendā rēpu. ſui vel ſuo amore:mixte vt caro orat me:vt defendam ſe cauſa ſui amoris vel propter ſuū in me amorē. ⁊ caro orat me vt defendā ſuū filiū amore ſuo vel amore ſui.

Non ſum ego ignarus hāc eē materiā illā que nūc mihi offert. quā Laurēti' plutonico labyrintho ſimillimā ſcripſit. vbi etiā pncipes in loquendo falluntur ac Theſeo pares ſed fauētib' ſuperis nō eſt ab re aliqd alieni' addere inuētis dū rē noſtrā aperuerim' arborē cuius ablaqueatis ramis fi uc' affert vberiores. atq3 illinc aliqd palato aliquidq3 ſterqlinio deſeruiet. ſui ⁊ ſuus duo ſunt dūtaxat ſubſtantie idētitatis ꝑprie reciproca relatiua primitiuū alterū itē alterū deriuatiuū quorū vtrūq3 aut in vna aut in duplici regiunt orone. Reiciam' tātiſper reciprocationē duplici oroni herentē ꝙ priſci. re trāſitiuā appellat. dū eā quā vna tm̄ oratio capit aperimus. Quā etiā trāſitiuam libuit appellari dico aūt trāſitiuam amplo captā mō. i. quocūq3 regimine trans verbū ierit hec aūt reciprocatio tripartito pcedit. Nam ꝑ pnomē primitiuū fit tm̄:aut ꝑ pnomē deriuatiuū:aut mixte. Sed primi modi ſunt hec exēpla. Caro defendit ſe:caro recordat ſui:caro fauet ſibi:caro nō diſcedit a ſe. in qb' locutiōibus nec vt licuiſſet ſiue ꝑ pmā ſiue ꝑ ſcdam pſonā loqui:vt ſi velles dicere. Ego defendo ſe:tu recordaris ſui ⁊ q̄ ſequunt.

Imuētis addere. qd eſt decorū.

Cicero. Cice. ad Sulp. Cum marcellus ſe ad pedes ceſaris abieciſſet. ⁊ ꝑ infinitiuū idē negauit ſe factum fuiſſe. Deriuatiuū aūt reciprocum ſuus a. um. eſt. Qd appoſite ⁊ ſuppoſite licet reperiri atq3 vtrūq3 actiue ⁊ paſſiue. Cuiuſ hec ſunt exēpla. Caro tuet ſnīam ſuā. caro recordat ſue ſentētie. Caro fauet ſue rōni. caro nō diſceſſit a ſnīa ſua. Martial. recitat ſua carmina paulus. ⁊ paſſiue Caro defendit a ſnīa ſua:⁊ hoc ꝑ appoſitionē:ſed afferam' exēpla vbi reciprocū deriuatiuū regat rōne ſuppoſiti:⁊ hoc etiā actiue ⁊ paſſiue. vt ſua ſnīa defendit catonē. ſua ſnīa defenditur a catone:hec aūt exēpla apud oratores perꝙ rara ſunt:poetis tm̄ ſepe pmiſſa. Plau. in ſticho. ſuus rex regi nō placet. Te iubet ſaluere ſuuo vir vxorem ſuam. Ver. ſequitur ſua quemq3 voluptas. Luca. li. j. matrē ſuus pterruit infans. Martia. ſua riſerūt ſecula moenidē ꝑ ſum eſt ſui olbuo hec locutio cōmunis eſt. Quint. lib. j. ꝙꝙ ſuus cuiq3 dignus eſt. Teren. ſuus cuiq3 mos. Exempla paſſiua vix reperias. Relatiui reciproca vltra tranſitionē exempla partim primitiui partim deriuatiui ſunt.

Suus a. um. eſt deriuatiuū reciproci. Plautus Terētius. Vergilius Quinti. Terētius.

Appello aūt reciprocationē vltra tranſitionē quotienſcūq3 euenit reciprocatio:poſteaꝙ ſuppoſitū ⁊ appoſitū orōnis tranſierūt nō rōne trāſitiōis: nā virtute cuiuſuis alterius regiminis vt Caro cupit me amicū ſibi. caro cognoſcit ſe amantē ſe. caro elegit me defenſorē ſuū. caro defendit me ſe tribuno. caro locutus fuit mecū ante domum ſuam. ⁊ per deriuatiuū. Caro cupit me defenſurū ſuam dignitatē. caro optat me defenſorē ſue cauſe aut in ſua cauſa. caro cupierat me conſulem fore ſuo magiſtr. ⁊c. Sed huius reciprocatiōis vltra tranſitionē nō omnia exēpla ſunt crebra. Admonendus ſum in hoc loco qd ſcribit Valla. ꝙ ad ſuppoſitū melius loquamur per ſuus a. um. ꝙ per eius vt deus tuetur nos ꝑpter ſuam clementiā. Tuetur nos deus ſua bonitate melius ꝙ ꝑpter eius clementiā eius bonitate. caro eiecit me a domo ſua. caro alloquebat me ante domum ſuam:melius ꝙ a domo eius ante domū eius. Ad appoſitum vero melius loquimur per eius ꝙ per ſui vel ſuum:vt amamus deum propter bonitatē eius. Allocutus ſum hoīem ante domum eius. Item expugnaui Hannibalem cum militibus eius. Inuenimus paſtores in eius cana. Eiecit aurum ab agro eius:licet aliquando hec fallat obſeruatio. Teren. ſuo ſibi hunc gladio iugulo. Qd ſi appoſitū ſit aliqd pnomē relatiuū cuiuſmodi eſt is ille ipſe melius ꝑ ſuus ꝙ ꝑ eius ſit relatio Cice. lib. j. academicorum. Eum longo interuallo ad ſuam villam reduximus. Preterea qn̄ appoſito adiungitur ſiue nomen adiectiuum:ſiue participiū frequentius ꝑ reciprocationē quā circa eam loquunt auctores:vt vidim' Platonē diſſerentē ⁊ hilarē intra ſuū gymnaſiū. Legimus tantalū famelicū in exuberātia ſuorum ferculorum. Credimus xp̄m nō ſua ſed peccatorum hoīm culpa mortuū fuiſſe. Mirū eſt illud qd valla ſcribit de hac ꝑpoſitiōe inter pcedente genitiuo aut datiuo aut ablatiuo melius ipſe a. um. pcedente vero ntō aut acſō ſuus a. um. aut ſui cadere. Exēpla ciceronis ipſe valla adducit. Cic. ipſorum inter ipſos cōceſſu ita tributum fuiſſe idē. inexplicabilis grāmaticis inter ipſos ⁊ philoſophis pugna eſt. idem a doctis inter ipſos mutuo reprehenduntur. idem omnes ptes inter ſe quodā lepore ꝯſentiunt. idem Pythagoreos ferunt hoc animo inter ſe fuiſſe huius rōnis pene ſunt omnia verborum ſubſtātiuorum exempla:vt quiſq3 letatus eſt gloria ſua. Nā ſolum per ſe ſtat. Quia philoſophus maior emente ſe fuit. Licet in hoc vltimo exemplo aliquid dubiū eſt. Mixtā aūt reciprocationē dicimus cum primitiuū ⁊ deriuatiuū in eandem veniūt clauſulā. Cic. in opere de vniuerſitate ipſe ſua culpa ſibi aliquid miſerie quereret. idem ad curionem peleganter Me hercule rempu. lugebam:que nō ſolū ſuis erga me:ſed meis erga ſe beneficio erat mihi charior. Terē. ſuo ſibi hunc gladio iugulo. Plau. in trinu. ille huc ſaluus reuenit:reddam ſuum ſibi. Accedat nunc reciprocatio duplicem orationem cōplectens. Cuius ꝯſtructio altera tranſitiua:altera rurſus vltra tranſitionē eſt. Trāſitiue autem reciprocationis intra duplicē orationē tres ſunt ſpecies primitiua deriuatiua ⁊ mixta. Primitiue vero vſuo latinis frequens eſt vt caro rogat me:vt defendā ſe. Terentius tunc hoc timet ne deſeras. ideꝫ orare iuſſit ſi ſe ama abera iam vt ad ſeſe venias. videre te ait cupere ſe. Cic. ad treb. familiaris meuo ad me ſcripſit te ex ſe q̄ſiſſe. Altera ſpecies eſt deriuatiui pnominis. ⁊ hoc appoſitiue ⁊ ſuppoſitiue atq3 vtrumq3: ⁊ actiue ⁊ paſſiue vt caro orat me vt defendam ſuū filium. Caro orat me:vt a ſuo defendar filio. Caro cupit plurimum vt ſuuo me defendat filius. Caro precat vt ſuus filius defendat a me. ⁊ quod valla adducit. Puer caſtigat a me. ſed ſuis nō placet caſtigo puerū ⁊ ſuis non placet. Qd ſi hic tertie adſunt pſone. tunc dubia vertitur ſnīa. Quale eſt illud

Valla

Teren.

Cice.

Terē.
Cice.

Quint. itaq accedam in pleriſq Ciceroni atq in his ero que indubitata ſunt breuior in quibuſdam paulum forsitaſſe diſſentiã. Nã ei etiã iudiciũ meũ oſtẽdere iuſſi tñ legentibus relinquã illud aũt ſuũ ad legẽtes nõ quidẽ ad Ciceronẽ refert. Cui iã diu vita deſunct⁹ fuerat. Sũt preterea qdã locutiones quas idiſſerẽter ſiue p ſui ſiue p is aut ipſe aut ille pnunciari videmus: vt ipſe petit qd ſuũ eſt vl qd ipſius eſt. q̃ſq cupit qd ei vel quod ſibi p deſt. Cicero p Marcello. Multi dubitant qd optimũ eſſet multi quid ſibi expediret: idez p legato legatus in pace pfectus in prouincia pacatiſſima ita ſe geſſit: vt ei pacem eſſe expediret. Que exempla z crebra ſunt z apud Laurẽtium legas. Qd ſi ex determinata pſona tertia ad eandẽ fiat reciprocatio tũc tertia erit ſpecies quã mixtam appellamus vt Cato precibus ſe vt defẽdat filiũ ſuũ. Uel cato docet filiũ ſuum vt defendat ſe z paſſiue. Cato pſtat ſe: vt a ſe ſuus fili⁹ defendat a catone ſuus fili⁹ erudiet vt defendat a ſe. vbi nõ ẽ illa ſuperior vehemens ambiguitas: licet hec exempla illa ambiguitate nõ careant q̃ etiã perq̃ rara ſunt. Ad hunc locũ relinquimus explorati alterĩ reciprocationis mẽbrũ duplicẽ orationẽ cõplectẽs. Sed preter trãſitionem. Cuius etiaz tres ſunt ſpecies primitiua: deriuatiua: immixta. Quarum exempla z quare in arbore patent z omnibus ſunt fere nota pretermiſi. Cauſas vero qbus reciprocatione vel minus vtamur vel plus iuſto ſint viſi ſcribit valla. Quo neq inuenientius neq approbãtius ſcriber quiſquã igit eas illic petendas ſubmiſimus. ¶ Annotat ſeruius in arte interſe z ſeſe drãm vt ſi dicamus quõ aliquid in atũ feciſſe oſtendimus. vt Ceſar fatetur ſe nocuiſſe põpeio. Quũ autem in ſeipſum aliquid dicatur feciſſe tunc ſeſe vtimur. Cice. ad leptã preter operã in qua ille benefi cium dediſſe putabit. Idem ad Lentulũ vultus eſt ipſe ſeſe. Sed neſcio an hec obſeruatio ſit vſquequaq vera.

Quint.
Cicero.
Dria inter ſe z ſeſe.

¶ De alius z alter.

Alius et alter relatiua ſunt ſubſtantie diuerſitatis. vt alius ſit multorum: alter vero duorũ diuerſitatis autez relatiua dicuntur. Quũ referãt aliqd ſed pro alio ſupponunt vt ſi dicas quẽdã hoiez video euntem: z alium venientem modo aliũ. i. hominẽ intelligo nõ tñ euz qui ibat. vnde hec dictio alium retulit hominem ſed ſuppoſuit pro veniente nõ quidẽ eunte ſunt z alia duo ralatiua diuerſitatis reliquus a. um. Ceter cetera ceterum. de quibus etiam dicendũ eſt. Alius alia aliud de pluribus q̃ duobus. p diuerſis dicit Terent. dat fidẽ vxorẽ ſibi hãc fore. Nã ei aliã pater deſpon derat. Plinius ad tacitum. Aliud eſt enim epiſtolam. Aliud enim hiſtoriam. Aliud dico. Aliud omnibus ſcribere refert etiam vt dicimus pluralem ſingularis numerus Cicero ad atticum lib. vij. venio ad epiſtolas tuas ego ſexcentas vno tempore accepi aliam alia iucundiorem: ſed de duobus Cicero libro. iij. officio. itaq maiores noſtri aliud ius gentium aliud ius ciuile eſſe voluere. Plinius ad tacitum. Aliud eſt actio bona aliud oratio. ¶ Reperitur in hac ſignificatiõe hec dictio pulcherrime. Mella lib. j. alia aliis locis cognomina acceptat. Pli. ad tacitum. aliud aliis monet. alter z de duobus dicitur et de pluribus loco tamen ſecundo. Cice. ad marium quum habeam duas res quarum altera mihi viuo nunq̃ eripietur altera ne mortuo quidem. idem in philip. quũ duos ſecum haberet ananimos. Muſtellam et leonem quorum alter gladiatorum eſt princeps alter poculorum. Sed in priori loco etiam ponitur vnus pro alter. Cicero pro lege agraria. Due ſunt huius obſcuritatis cauſe quirites vda pudoris. Altera ſceleris atq inter plura alter ponitur loco ſecũdo. Ceſar lib. iiij. de bello alexandrino. Tribus autem lateribus tegebatur vnum latus erat adiectiuum fumini. Alterum editiſſimo loco eductum. Tertium palude cingebatur geminatur hec dictio pulcherrime. Plau. in amphi. alter puer alterum altera apprehendit manu pertinaciter. Ceſar lib. vj. Come alteri alteris non ſolum moribus mores exagerabant. Sed tumulus tumulos exequabant hinc altero as. deriuatur. Ouid. in faſtis ille ſuam faciem transformat et alterat alter. ¶ Fit preterea in hoc relatiuo prolepſis ſepe implicita de qua alibi mentionem fecimus. Verg. Alterum in alterius mactatos ſanguine cernam. Nã alter ris. pro eo quod vulgo dicimus cõtrapenſo nomẽ grecũ eſt. Mart. Quid pereũt ſtulto fortes altare lacerti. Ceter a. um. atq reliquus a. um. relatiua etiam ſunt diuerſitatis. Quãq ceter in maſculo vix liceat reperiri in aliis generibus crebro repe rias. Pli. ad arriũ Julianus. eũ Cetera. vita tumvel hoc magnus et clarus Lucre. lib. j. Leticiaq neget quum cetera pars animi. Plinius ad octauium. Nã cetera fragilia et caduca non minus quam ipſi homines occidũt et in genere maſculino preterq̃ in nominatiuo ſingulari Lentulus ad Ciceronem. Maiore cum auctoritate apud ceteros crimus. Leges etiam frequenter cetera aduerbialiter. Ver. Cetera parce puer bellum eſt etiam ceterum dictio aduerſatiua perelegans ad capita iucunda. Trãquillus. Caput diuitis tyberij ita incepit. Ceterum ſecreti licentiam nactus et quaſi ciuitatis oculis remotus. Reliquus a. um. pariterut ceter a. um. relatiuum ſubſtantie diuerſitatis eſt. Quod per ſingula conſperſum genera comperimus. Ceſar lib. iiij. de bello alexandrino magnũ numerum interfeciſſet niſi locorum noticia reliqui ſe texiſſent. Sueto. in iulij vita reliqua militia ſecũdiore fama fuit. Lucre. lib. primo. Reliquo id nũq̃ reparari tẽpore poſſet. Reliquũ quoq con nexiõis ẽ inceptiua dictio: vt reliquum qd eſt valeas quod reliquum eſt. Vale.

Alius z alter relatiua ſũt ſubſtantie.
Cicero.
Cicero.
Ceſar.
Idem.
Prolepſis fit ſepe in alius z alter.
Ceter raro reperit
Plinius.
Vergili.
Tranquillus.
Sueto.
Lucre.

¶ Qualis talis.

Accedant igitur accidẽtis relatiua. cũ expoſuerimus quid de relatiuis ſubſtantie ſentiam⁹. Relatiua accidentis quiddaz habent cõmune qd ſemp referũt aliquid adiectiuum. vt Julius eſt pulcher qualis eſt aſtianax qualis. i. pulcher. procerosus fuit anchiſes quãtus athlas quãtus. i. altus vel procerosus. Plato fuit athenienſis cuia fuit hyſocrates. Cuia. i. athenienſis. Accidentis relatiua tripartito ſunt viſui quippe aut qualitatem aut q̃titatem aut relationem ſignificat quorum ſuum cuiq pene eſt correlatiuũ de quibus ſuo loco dicemus. Qualis dictio relatiua fecundiſſima eſt et nã olim formarum qualitatis eſt capax. Interim et quãtitatis z relationis quod libros latinos legẽti exploratũ eſt. Eſt eñ qualis dictio relatiua et indefinita atq interrogatiua. Cuius antecedentia oẽs ſpecies qualitatis eſſe poſſunt: vt doctus eruditus demens velox rubicundus pallidus vaſt⁹ minor obliquus ſphericus. Quint. nec moribus modo perfectus qualis adhuc nemo fuerit. Cic. libro. vij. epiſto. in Ceſare miris demenſq natura qualis exprimitur preclare. Quint. lib. vij. quid enim non faber vaſculum aliquid quale viderit vnq̃ facit. Colu. lib. x. de minoribus aũt animalibus qualis eſt lepus hic precipimus. Aliquando ſubauditur animus. Mart. ocia da nobis ſed qualia fecerat olim mecenas flacco Vergilioq ſuo: qualia. i. optima. Sequitur interdum ſubſtantiuum ſubſequens magis q̃ precedens. quod omnibus accidentis relatiuis commune eſt. Cic. lib. vj. epiſto. accidit qd mirifice ingeniis excellentibus quale tuum eſt: delectatur z illud columelle: quod in alium vſum iam accitauimus. De minoribus animalibus qualis eſt lepus ſingulari tamen exemplo Horatius aliter ſcripſit in epodo. Mane putres equinos quales vberũ adiungi

Qualis et talis relatiua accidentis.
Qualis relatiua dictio ẽ fecundiſſima.
Cicero.
Quint.
Colu.
Horat.

tur ſepe cum ſuo correlatiuo. Cice. li. vj. epiſto. qui ſi eſt talis qualis tibi videri ſcribis ego quoq; aliquid ſum ⁊ cum ſubſtantiuo idem in opere de vniuerſitate oratio talis ſit qualis ſit illa: que nec ꝑ redargui neq; conuinci poteſt. Quint. Sic igitur orta vir talis qualis vere ſapiens appellari poſſit. Accipitur etiam interrogatiue. Iuue. ſaty. x. q. talis redd͞it ſalamie relicta.

Quot et tot relatiua futura ⁊ q̄ tupliciter quot accipiatur.

Quot et tot.

Quantitatis plurima ſunt relatiua futura: ſed ab eodē exiliſſimo. Qđ ad diſcretā pertinet quātitatem quot atq; ab eius correlatiuo tot initiū faciamus. Nā diſcretam quantitatem partim ad numeros partim ad numeralia reiicimus. Quot igitur tripliciter accipitur relatiue indefinite atq; interrogatiue: ſed de primo modo ſit exemplum. Septem ſunt planete quot etiam orbis dymata. Interrogatiue. Plautus in cyſtellaria perge dicere quot annos dicitur nata: idē quot illi blanditias: quod amonui fabricas indefinite. idē in ſticho. tot quot digiti. Sunt tibi in manu. huius autem relatiui omnes numeri ſunt antecedētia. vt duo: tres quattuor: quinq; ſex: ⁊ reliqua.

Quotus q̄le ſit relatiuum ⁊ q̄ tupliciter accipiatur. Mart. Cicero. Plini. Lucreti⁹.

Quotus a. um.

Quotus a. um. relatiuum eſt accidentis diſcrete quantitatis ordinabilis. Accipit identidem tripliciter. Relatiue interrogatiue. ⁊ indefinite. Cicero ad atticum. Scribam enim de quoto anno. idē ad herennium qua dic: quota hora noctis factum eſſe dicatur. Interrogatiue: vt ſi queras. Muſa muſe. quote ē declinationis. Rn̄deo prime. Accipit multipliciter hec dictio ꝑ relatiuo numeri. ⁊ nō pro ordinabili. Martialis. Sis quota de libico littore puppis eat. i. quot naues ⁊ quomō ſubaudi tur minimum: aut nullum. Iuue. quota portio feceris: id eſt parua vel minima. Cice. quotus quiſq; illud feciſſet i. nullus huius correlatiuum eſt totidem. Plinius lib. xj. capi. xxxvij. Murium iecoris fibre ad numerum dierum in menſe congruere dicuntur totidemq; inueniri. Quotum eius lumen ſit. Licet Lucreti⁹ dixerit i ethna nec tota pars homo terra: quota totius vnus: huius autem relatiui antecedentia ſunt proprie nomina ordinatiua: vt primus ſecundus tertius ⁊c.

Quoten⁹ an ſit relatiuum.

Quotenus a. um.

Quotenus a. um. diſtributiuorum nominum cuiuſmodi ſunt bini: terni: quaterni: quini ⁊c. Relatiuum cenſetur a pleriſq;. Columella libro ſexto quotena ſemina iugerum in ternos pedes. Cice. ad Atticum libro. xij. in rippa quotenorum iugerumve cetera preciis conſtituerunt: in quibus exemplis ꝑ quod ſcriptum eſſe videtur.

Quotuplex ⁊ quotuplum relatiua ſiūt q̄titatis.

Quotuplex ⁊ quotuplum.

Quotuplex et quotuplum relatiua ſunt quātitatis quorum vnum veritatem ⁊ materiam alterum pondus ⁊ menſuram referre videntur. Quorum antecedētia crebro reperies: vt duplex triplex multiplex. duplum: triplum: octuplum ⁊c. Illa trium generum magis ſunt communia: hec autem frequentius neutra: vt ſi dixeris duplex eſt viuendi via: quotuplex finis eſt: ⁊ ſi dederis mihi triplum quotuplum permittis quadruplum reddam.

Quantus relatiuū ē accidentiſ: continue q̄titatiſ cuius q̄tus eſt correlatiuum.

Quantus tantus.

Quantus a. um. relatiuum accidentis eſt continue quantitatis. Quod ipſam ſimpliciter refert magnitudinem. Cuius correlatiuum tantus a. um. atq; antecedentia omnia nomina adiectiua quantitatem continuā ſignificantia: vt magnus paruus: longus altus: amplus: procerus: exiguus arctus refert etiam aliquando numerum pondus et menſuram: qđ relatiue: interrogatiue: et indefinite accipitur. Plautus in Mene. Quanta eſt hominum ſumma. Septem milia: vbi quanta numerum retulit. Plinius iunior libro primo non quia tibi placeas: ſed q: tibi q̄ tum ego lapis. Cicero in aratro. Tantus quantus erit collucēs lacteus orbis. idē li. vj. epiſto. Sed tantas ſpes quantas nunc non haberet hec exempla attuli: vt huius relatiui cum ſuo correlatiuo frequēs cognoſcatur repetitio. Adiungitur etiam cum quale vel tot. idem. ii. philippicorum. tantam eſſent gloriam conſecuti. quale autem beneficium eſt idem pro Pompeio. tot loca adire. tantos curſus conficere potuit. Dicimus preterea tātūdē tantidem non quidem quātundem quantidem: ſed duntaxat quantum. Cicero libro. vj. epiſto. quantū de illo libro tantidem de me iudicii fama detrahatur. Mela libro. iii. tantundem pene in pelagus excedens: quantum retro hiſpania abceſſerat. Plautus in perſa. Ego tantidem ſcio quantum tu.

Quotēnis an ſit relatiuum. Plini. s. Plau.

Quotennis c.

Quotēnis ⁊ quotēne complures volunt relatiuum eſſe temporis. vt quot componant quot ⁊ annus. Ego vero frequentius lego quot annus et quot annos. Quale eſt illud Plauti in epidico Quot annis nomina inueniunt noua. idem inibi perge dicere quot annos nata dicatur: huius hominis antecedentia ſunt. Septennis. vel ſeptuennis. triennis quinquennis. ⁊ reliqua. Plinius libro. viij. capitulo. xxxvi. primus diebus bis ſeptennis tām graui ſummo premitur. Plautus in penulo: puer ſeptuennis ſurripitur carthagine. idē in mercatore: vides puer ſum ſeptuennis idem in penulo. Altera quinquennis. altera quatrinnula.

Cuius et cuias relatiua accidentis. Plautus. Cicero. Vergil. Acrius. Cicero. Valla.

Cuius a. um. Cuias atis.

Cuius ⁊ cuias relatiua ſunt accidentis. ſed ad aliquid dicta. id eſt relationis. Quorum alterum poſſeſſiuum: alterum patrium eſt. Plautus Eum ducam: cuia et fidicina. idem in ciſtillaria. Cuiatem eſſe oportet idem in trinūmo. Cuia vox prope me ſonat. Me tui bene volentis. Cicero pro murena: non ei cuia eſt fidicina. Vergil. Cuius pecus an melibei. Accedat nunc cuias cis. Quod etiam cuiatis ⁊ te. infleccitur. Plautus in penulo: poſt vbi ſit: ⁊ vnde cuiatis capra neran ſurrepta. Acrius apud Marcellum. Qui neq; cuiatis eſſet vnq̄ potuimus ſcire. Cicero quinto tuſcula. Socrates quidem quum rogaretur. Cuiatem ſe eſſe diceret: mundanum inquit. Laurentius tamen valla hoc relatiuum cuiás vult ſignificare non modo patriam vel nationem: ſed etiā ſectam atq; profeſſionem.

De cauſis corrupte locutionis inter nominatiuum ⁊ verbum.

Liber tertius.

NOminatiuum et verbum in numero et perſona conuenire oportere euidentius eſt pueris quam
quos id admonere debeamus. vt ego amo tu doces. Vergilius ſcribit. Ceterum quod differant — Regula p
inter ſe plerumq; errant cauſe tam numeri ꝙ perſone. — pueris.

Nominatiuum ⁊ verbum numero non conuenire.

Cauſa prima.

Suppoſiti numerus a verbo abhorret interdum. Quoties ſynthesis euenit. nam attributio ꝓprie- — Suppoſi-
tatis cum ſignificatio: non quidem cum voce concordat. Apule. iiij. floridorum. Ingẽs hoim frequẽ — tuȝ qñ cuȝ
tia conuenire i. homines frequentes. Ver. Pars in fruſta ſecant. i. aliqui illorum. Hor. Maxima — ꝟbo diſcre
pars vatum decipimur ſpecie recti. i. plurimi vates. — pare pōt.

Altera cauſa.

Sunt quedam nomina voce quidam ſingularia. Significatione vero pluralia vt omnis quiſq; vter — Apule.
q; ⁊ ſimilia quibus potius fauet ratio quam quorum meminimus ſupra vt pluraliter adiungan- — Vergilius
tur. Horatius. Iactam' iam pridem omnis te Roma beatum. Quintus curſius libro tertio pro ſe — Quintus.
quiſq; grates agebant idẽ diuiſſimus quiſq; humilitatem inopiamq; ciuis criminabantur. Hiero — Curtius.
ny. interprete machabeorum libro. j. c. planxerunt cum omnis iſrael. idem inibi ⁊ dixerunt vnuſ- — Diuus
quiſq; ad proximum ſuum. Terentius in adelphis. verum de ea ducimus equam vterq; partem. — Hiero.

Tertia cauſa. — Vergilius

Vidimus ſepenumero in hanc ipſam diſcordiam per ſyllepſim. i. conceptionem. vbi proprie- — Horatius
tas concordat cum dictione concipiente mediante ſine coniunctione copulatiua. ſine prepoſi- — Plinius.
tione cum Verg. li. j. Remo cũ fratre q̃rinus iura dabant. cicero ad ceſarem. Suſtulim' man'
ego ⁊ balbus. idẽ ad Lentulũ. nõ obſcura ꝯſuſatio ⁊ ↄtentio oĩmq; ꝓpõpeij familiariũ ſtudiũ
In eam opinionem rem adduxerunt. Teren. hec ſineq; tu facimus neq; ego nõ ſinit egeſtas.
Que etiam locutiones ſingulari paſſim efferuntur numero. Hora. tu quid ego ⁊ populus deſi-
deret audi. cice. li. vj. epi. Supplicare vna cum fratribus tuis nõ deſtiti. Plinius ad Iccianum Eſt adhuc cuꝫ
hominibus fides ⁊ officium pro eo quod quis diceret deſideremus. deſtitimus ſunt.

Quarta cauſa.

Tibet ſeruius honoratus librũ ſupterne. primumverſu illo. hic illius arma. hic currus fuit. Quoties
ſunt diuerſoꝝ numeroꝝ nola verbum viciniori reſpondere debere. ergo ſi eſſet illius currus. hic ar
ma dixiſſet. fuerunt non fuit. hec ſeruius cuiuſmodi illud Horatij eſt. Si modo ergo ⁊ vos ſcimus ⁊
illud ciceronis li. vj. fami. Ʒ ſub alia forma vt arbitror prius hic te nos quam iſthic tu nos videbis
Qđ preceptum frangi apud ſalutam orationẽ ſcribẽtes videmus. Quin. li. j. Sed alij ꝙ auctores inter quos era- — Horatius
toſthenes idem preceperunt ⁊ poete vt Hora. lib. ij. ſer. Quibus ipſe meiq; veſcor. i. mei familiares vt ego veſci — Cicero.
mur. Vergilius. li. viij. Colles incluſere caui. ⁊ nigra nemus abiecte cingunt. — Quin.

Quinta cauſa. — Horatius

Diſcordant igit ſepe nolatiu' ⁊ verbũ propter ꝫlepſim implicitã. Quale eſt illud diui pauli Hiero- — Verg.'ius
nymo interprete. Alter alterius onera portate. Intelligitur enim ꝙ alter alteriusonus portet. Sa
luſtius in iugurtha. Alius alium in domos ſuas mittant. — Diuus

Sexta cauſa. — Hiero.

Propter prolepſim explicitam memini. Iam erit ambiguum hanc diſcordiam accidere poſſet. Ver — Saluſtius
gilius. ij. enei. Venti conſligunt zephiruſq; notuſq; ⁊ eurus eois. Perſius ſcribimus incluſi nume- — Vergilius
ros ille. hic pede liber.

Nominatiuum cum verbo conuenire ſecundum perſonam.

Cauſa prior.

Reliquũ eſt: vt quẽadmodũ nolatiuus ⁊ verbũ ꝑſona nõ cõueniant aperiam'. Cui rei potiſſimis
Eccleſijs figura. i. euocatio cauſa ẽ tũc em̃ tertie ꝑſone nomẽ pronomini ſiue prime ſiue ſecũde p — Nõs aũt
ſone patimur adherere. Ver. Aſt ego q̃ diuũ incedo regina. Hora. Cur ego poeta ſaluator. Nõ aũt — poſſit in p
regina incedit poeta ſalutat. vbi ſemꝑ euocãs aſciſcat ſibi ꝑſonã euocatã vt ſed dicere velis, tu nũ — ſona a ver
quid ego fuiſti: nos fuimus vos aliqñ. Nos aũt dicas: tu nũquid ego fui: nos fuiſti: vos aliqñ. niſi — bo diſcre-
in alia ſignificatiõe. — pare.

Cauſa poſterior.

Recerit interdũ ꝑſona verbi ad ſuppoſitũ excellẽtius neglecto ſuppoſito magis primo. Cice. li. iiij. — Vergilius
epi. Quid eſt qđ tu aut illa cũ fortuna queri poſſis: ⁊ illud horatij qđ in aliũ ſenſum tũ acceperimus — Cicero.
quib' ipſe meiq; veſcor. pro mei veſcũtur. vel poti' ihc. i. ego ⁊ mei veſcimur. Nã illud Laurẽtij in he — Vallã car
rodoti trãſlatiõe minime licẽtie dabit. neq; ego neq; tu periclitabor. — pit.

De verbi finiti ſuppoſito obliquo.

Est preterea aduertẽdũ interdũ caſuꝫ obliquũ. interdũ verbũ īfinitũ. Interdũ orõnẽ ipſam — Obliquus
verbo finito ⁊ ꝑſonali dare ſuppoſitũ. Qđ grũs det verbo ſuppoſitũ. Cice. in verrẽ. Cuũ illius — an ſit ſup-
tẽporis venit in mẽtẽ. p illud tẽpus ſiue vt valla vult ſubaudi ſubſtãtiuũ nomẽ in hmõi clau- — poſitiũ vbi
ſulis. puta conditio aut ſtatus aut fortuna illi' dici vel tẽporis. Aliqñ accuſatiuus dat ſuppoſitũ — Cicero.
aut cũ prepoſitione aut ſine ea. Cice. Quũ ⁊ per meipſum egiſſem ⁊ p druſum ſepe tentaſſes. i. — Vergilius
ego ipſe egiſſem ⁊ tentaſſem ⁊ ſine ꝑpoſitiõe. Ver. Vrbẽ quã ſtatuo vrã eſt. de qua cõſtructiõe — Perſius.
alibi ſatis multa dixim' qñ intercidit aliud verbũ a ꝟbo principali. Cicero ad herẽniũ obfuit
plurimũ eo tp̃e reipu. cõſuli ſiue ſtultitiã ſiue malitiã dicere oportet. ſiue poti' vtrũq;. vbi ſtultitiã ⁊ malitiã nõ
regũtur a ꝟbo illo obfuit ſed ab impſonali oportet. Aliqñ vocatiuus eſt ſuppoſitũ indicatiui. Perſius. Cen ſo-
rem ꝑ tuuꝫ qđ trabeate ſalutas pro trabeat' niſi ſubaudiatur imperatiuus audi. vel attende vel aliqđ ſimile.
Aliqñ effectiuus. Cice. ad Tyronẽ non poteſt effugere huius culpe penas te patrono. i. tu patronus. Item ad
Lentulũ idq; meminerã nobis priuatis. i. ego priuatus. idẽm inibi. tenebã memoria ne his conſulibus id eſt
ego conſul. Aliqñ verbũ infinitiuum. Pli. iunior quatenus denegatur illi diu viuere. Aliqñ tota oratio. Ouid.
Queritur interea quis tante pondera molis ſuſtinere queat. vbi ſuppoſitum illius verbi queritur totum illud — Ouidius.
eſt. quis queat ſuſtinere tante pondera molis.

L. Chriſtophori Scolaris Berbici Ad preclariſſimum. D. Petrum acardana comitem goliſanenſem virum omnigena eruditione preditiſſimum: Dialogus incipitur feliciter.

Opinor nec me circumuenit opinio illuſtriſſime princeps. dialogicas nugas has immortalitatem adepturas. Quin immortalium iudicium prodierint tuo diuitarat nole inſignitas: inſolentiſſimã ſed recentem ſenties meam ⁊ calabri cuiuſdam pertinaciam cuius nomini parcendum fuit quorundam verborum priuilegia propugnantis. Que nos ſtipitius iure quodam ducti latiore profiteor enim ſic dici poſſe: ego aror vt amor: tu pluis vt fluis cuius profeſſionis calaber eſt refractarius egregius hãc philoſophicandi nos ideo cepimus prouinciam quoniam tuus qualimacdus ipſum deſtituit philoſophicari: vt tãta iactura noſtro ſalutem auctario reſartiatur: atq; ab hoc dialogo rei crementum ſumus auſpicari. Vale ⁊ ſalue. viueq; diutiſſime. Dialogus.

COLONUS. CALABER. BERTICUS.

Dii boni deeq; oẽs atq; ſinguli cur non pluitis: tantum ꝑ compeſcitis cibus. Eſt igitur idcirco vel infeliciſſimi miſerrimiq;. Si quidem mortalium cura tam vos viget parum. Calaber. Audis heus. an nõ audis Berbice. q̃ colono ſimilis fatuiſſimo ſcindã nature vbis pſonam circa grãmaticor regulas clargiris. Colon⁹. Arabor. Tellus inquit niſi mihi per oẽs cõtumeliã. Seue direq; colene. rotoq; exercebor anno. Cui preter mei cruciatus farritiones: occaſiões: ruſticationes: ſtercorationes: peruſtiões: placet nihil ſi rarrabere araberis. Tell⁹ ppetuo mihi obnoxa araberis inq̃ imo ablaq̃abere. paſtinabere occaberis ⁊ peruſtirabere. Cala. heus heus audis an prorſus nõ audis Berbice. En tua vini⁹ p̃cepta ruſticanor oci aptiſſima arabor araberis: ſic obſecro te dii boni ſcindent oẽs. ficulis hinc abigere. iã vbib⁹ q̃bus tua vndiq; precepta diſplicẽt: ducatis p te colonos erudiri belluitiſſimos tui ꝑ ſimiliumos. Berbic⁹. Ne tã ſurbane cõuiciere ſ cor. tãtã ne verbor contumeliã mea meret ignoratio. Quin poti⁹ iſtis operoſiſſimis cõuiciis parcito modeſti⁹. cur enĩ tã ſpurce ꝑpe ſemp loq̃ris. Ego vo

Grammatici plus reb⁹ q̃ verbis canere et plus ratiõi nature q̃ idiomatiſ indulgere nõ decet.

lũgos legos: vt plautine loquar ⁊ illoros veluti inauditos facile reſpuo imo iſtud ipſum mecũ indignabar modo. Cur te poti⁹ phyſice q̃ grãmaticus es loq̃ iuuet: quã exegetice. Nã grãmatici qui plus reb⁹ q̃ vbis canẽt. ⁊ rõni plus nature q̃ idiomatis indulgẽt. bene amplã vt mea fert opinio errandi viam capiunt. atqui ego non mini⁹ aror ⁊ pluo profiteor quam ⁊ aro et pluit: autem mihi pro de qua tu meliore ratione ducaris quo ſit minus dicendum ſiue aror ſiue grandino. Calaber. Neſcio que logicalia pre te ſemper fers mucida: rancidaq; quibus et facta et infecta refellis et aſſeris annuis et renuis: adeamus iudicem quẽuis potius qui nos hac lite ſublcuet. Et qui iſtas duas nugas cauilloſiſſimas. ita peſſumdederit. vt eas non patiat emergi. in grãmaticalibus enim parum laboro. qui te victum et vinctum dedam facile. Berbi. et logicalibus et grammaticalibus culinaria et popinaria ſunt vocabula. atq; adeo nota parum preterq̃ apud quoſdam phyſiologos et illos quidẽ minitiſſimos. Cicero autem topica ſcripſit dialetica ſiue logice: non quidem dialetica non logicalia. Quintilia. vero grammaticam artem meminit atq; grammatica tradit precepta. non grammaticalem non grammaticalia. Sed donemus hoc dixeris liceat. Suuſq; deq; feram circa teſtes. vltro poſthac ſermone magis vtaris latino aut barbaro dummodo ſis ſententiam mutaturus et vt aror et pluo dici poſſe ſis profeſſus. de iudice vero quod dixiſti placet admodum proinde quem malis prouincia. Sed ſi vir tum noſſe latinum et noſſe videris vis. qui vniuerſam Siciliam peragraſti. noſtrum vinutus diligeres. Qui nemo neq; eruditius. neq; magis prudenter ferat inter nos ſententiam. Tametſi ego quem iudicem cauſam vellem meliorem. in ea preſertim re quã magis multorum auctoritas quã paucorum inepta preceptio eſt defenſura. Cala. An plures auctores aror et pluo q̃ aro et pluit dici oportere preceptorum. Berbi. Iſtud enim poſt videro. ita non continuo habenda eſt fides fame ſic vel ſic precipientium magis vulga re. Sed magis probabili. Calaber. perplacet iudex: ſed vt aqua forte procedamus poſtea q̃ tu iudicem pronunciaſti ⁊ liceat per me locum differendi decernere. Quesſi admittis forum edico vbi populo feſtiuiſſimum prebebimus ſpectaculum. Berbicus. Agendum nunc more calabro inſtitores enim et olitores atq; piſtores intra veſtras ſcholas de ſuis oblatrant mercibus: et cũ pueris obiter luſitant. Litterarum vero profeſſores de ſuis quiſq; dogmatis intra fora boaria ſeu olitaria conſtantes ſententias promunt. Sed nihil mihi ab re erit. Quominus id qđ ſentio vbi vis expectorauerim dicium vetetrimũ eſt conſciẽtia mille teſtes.

Calabrus mores.

VINUTUS. SALONIA.

Iam nunc me ab te Salonia admonuerit ſcolaſtici diſcertiõis illius. cuius vt ſis futurus iudex ſum apud forum inter calabrum berbiciũq; tuum horam circiter veſpertinam. Quã tamen vellem vt potius inter conueniret vtriq; ſalonia. At qui iſtud ipſuz tam eſſet mihi iucũdũ q̃ quo iucundũ nihil eſſet magis ſi per os ſinere liceret agitur enim de re non minus triuiali: quam magni ne talibus quidem viris dignam hi tamen exploratiſſimus eſt Berbicum noſtrum qui hec ſemper veluti ſub acida deliria fecit nihili et ſupra quam dici poteſt has friuole iactãtie minutias ſpernit ad certamen non deſcenſurus inq̃ niſi impenſe laceſſitum. vtpote quem honor

Iuſta erat ſuſpitiõis in eum et recuſationis cauſa familiar enim ⁊ domeſticus erat Mercurius caduciſer.

primatus magis monerit q̃ palme cupido. Si quid agas cũ ſint adhuc morem holm plerique quos nulla ratio mãſuefaciat: neq; deliniat muribus atq; hirũdinib⁹. Similimi mures mõ et hirundines cedo quas vnq̃ vidiſti manſuetas. At ego. Berbico non adeſſe non poſſum. nec ſi poſſem volo. tũ q2 olim preceptor: tũ q2 ſemper amicus eximius. et in re quã tuetur callabro rectius ſentiat magiſq; latine precipiat. Vinutus non poſſuz mehercule illorum vtriuſq; ſtulticiam ſatis mirari. veluti quos apud cecũ arbitrũ de nigro cãdidoq; certare delectet. Nã ſi ad alterutrius tranquillitatem pertinerent. darem operã vt precipuã ⁊ ſi nõ quãto oportet. at certe quãto valerẽ ſtudio vigilãtiaq; que vero ad velitationẽ attinet viderit alii. Vñ mi Salonia. Officii ſtudiiq; mei eſſe putato eos pacificare. Quoquo poſſim mõ. Quod ſi minus ſuccedat. Statuo ab eis prorſus eſſe demigrandum. At at ecce apud angeli tonſtrinam calabrum meditabundum et cum codicibus etiam. Scilicet me veluti ſeſe commiſſurum iam expectat. Salonia. Meus ne noſtrum ſpecueris; Bericium: ſeorſum ego: vehementer precor. Vinutus caue diduxeris. Iupiter ero: vt aiunt: omnibus idem vel potius Mercurius. Nam ecce caduceum caduciatoriq; incedo. Quo ſi fungi non valebo. tu fecialis cito. et fedus ipſe percute.

VINUTUS. CALABER. SALONIA.

S Is maxime felix nedū ſaluus calaber quā doctiſſime licet ante hanc diē miſeris nihil. Quo me alleviſſes amplius nō tn̄ tecus atq; pro viro ⁊ erudito ⁊ probo me quicq̄d tecuerit elaboraturū ſuſpiceris. Cala. Tenē protecto res ſe habent: atq; ego grās pluſq; ingentes. Etenī Siculie vniuerſe nemo eſt. Quā prepraui omnē q̄ ſemel nouerit: cui p officiū ⁊ ſapiētiā ocui ſum me placidus nō ſis vnde fit. Quod te mihi nō diſplicaturū cōfidā in ea maxime re: quā cū ſemel itellexeris nō mihi inficias ibis nedū aduerſabere vnq̄. Vinut⁹. Eſto tuā ſententiā mortaliū nemo diſturbare poſſit: qḋ facile reor. Mallē tn̄ vos tātas cōponere lites. atq; equatis vexillis receptui canere: quā ſiue tuā ſiue Berbici ſniam trutinare. Quoꝝ admiratorē potius q̄ arbitrū me ſemꝑ geſſi. Vñ q̄ñ precū a tetuo rogarē te poſſum rogo: ⁊ ſi paſſus erit humillime oro: vt cū Berbico a velitādo diſcedas. q̄ iā ⁊ veteran⁹ ⁊ emeritus eſt cui ⁊ diſcipuli ⁊ amici ſuppetūt plurimi a q̄b⁹ vehemēter vereor. ne ſis explodēdus: q̄ñ nōr⁹ min⁹ es. Si preſertim in cōtumelias erupēris. Quos ne Berbicius q̄dē ipſe ferula: qua plurimū valet: tanq̄ Hercules claua cōpeſcet. Quocirca ne ſit incepti pigēdū cuperē te pri⁹ inhiberi ⁊ id iā in eo me demereberis obſecro cui⁹ gratia vix me vnq̄ celaturū ſperē Cala. Oīa p te agerē vinute. hoc tn̄ agerē nuq̄. Tātū eīn abeſt ab eo qḋ iā ſtabiliui vt potius mortaliū libēter oīm ſimultates ⁊ odia ſubirē: vt etiā vitā ipſum: qua homini cari⁹ eſſe nihil oꝝ pdere q̄ a diſputādo cū Berbico tergiuerſarer. pinde ne de hac re poſthac ſepi⁹ efflagitet abs te vt ne pceris vehemēter iterū atq; iterū poſco. Vinut⁹ Ne vnū q̄dē vbū iā igiſ faciā: q̄ñ adeo tibi ex animi ſnia hec diſputatio conſtituta eſt rei tn̄ euētū ipſe videris. Cala. Et huic ipm rei videre volo euētū. Salonia. Nimiū pertinaciter calaber rigeſcis quē tāti viri pcepo nihil mouerit. honeſta eīn honeſtis pſuadere facillimū eſt. Etenī refert plurimū q̄ ſit ſuadent pſona. Nā q̄buſdā ipa abſq; de ſufficiat auctoritas: quoſdā ⁊ iā rō ipa tuef. Quoꝝ hic cū vtrūq; ſit nihil video: quo min⁹. vinuto nō aſſentiēdū ſit. Cala. Nihil agis Salonia. tuis pphaleratis vbis nihil agis. nunq̄ eīn pſuadebis mihi honori pprio alicui⁹ auctoritatē eſſe pferendā. Viliſſimū nēpe eſt: honorē exui ipm: vt alteri obſequaris vñ velit nolit. Berbic⁹ diſputaturus eſt. q̄ñ iā oīa ſunt pſcripta: q̄ppe vt ipe iudicē ita ego paleſtrā declarari aut ſe nō audere atq; dare herbas ſe confiteaſ inuit⁹. Salonia. Et inurbane ⁊ preuie loq̄lis q̄ homini te lōge eruditiori atq; abſcenti ita detrahas. nos aūt te monitū atq; rogatū iſthuc cōceſſim⁹: quod boni conſuleres vellē. nō aūt auditū in Berbicū cōuicia atq; tibi herbā daturū. Vinut⁹. Caue mi Salonia. Ne ſucceſſus extero ⁊ tu docte calaber q̄ñ nihil ex te qḋ nobis placeat extorquēdū video. Vale auſpicatiſſime.

Berbicius qui L. Chriſtophorus Scobarem intelligo ludi erat magiſter.

BERBICIUS ANTONINELLUS VINUTUS SALONIA.

T Deſidum Antoninelle cū Quintiliano: ⁊ dum exierās ſeram abdito: meq; ad forū vſq; deducas volo Anto. Fiat mi preceptor optime. Berbi. quo magis magiſq; diſcordias fugito eo me pronites circūdant atq; circumueniunt. Veruntamē cum hanc gñis grammatica cauſam actionēq; conſidero: nihil video quo quicq̄ poſſit fieri imprudentius nihilq; beluinoſius. Hoc tn̄ me conſolator alacriter quem ſuſcepit non me eſſe exorſum cōtrouerſiam. Sed verba perdere non nimius ſumptus eſt dū decoris ⁊ honoris atteratur nihilum liceat ne me clamitet: inclamitet. ganiat. frendat. dentitonet. hinnifremat. arcadorcet. rixetur furiat. dum tamen ne eo res deueniat: vt iaculemur. titionemur. candelabremur. et ſi quando hec fierent q̄s neſcit inter hiſpanos digitos capronas calabras atq; manubias Lucanas facile poſſe reperiri genus octingentics ab hiſpanis ſupatū. Sed eccum vinutū cū meo Salonia. Me ſi non opinio fallit paciſcatū accinctus: venit vterq; oīm qui viuūt chariſſime ſaluiſſimus ſis vinute ⁊ tu dilectiſſime Salonia.

CULLUTUS

Turpiter ad palum media veteranus arena
 Ludit habet metas ſtulta iuuenta ſuas.

CBERBI.

Nos tamen inuicti ſaphicos vrgemur ad ignes
 Ut tuear partes iam ſatis ipſe meas.

CSALONIA.

Uade igitur: te non vſus deterreat aſper.
 Ante pedes calaber concidet ipſe ſuos.

V INUTUS. Jam de chrilenis ſatis multa. nam poſt cenam plura canemus. Pietatē in te meā atq; amorem ſummū. Berbice preſtantiſſime iampridē agnoſcis. Que faciūt vt que tibi vtilia ⁊ honeſta eſſe ſenſerim. detegam nunc aūt ne a te diſcidas ops ⁊ vt ſummatim dicā abiecte fortis laborem reſpue Berbi. Rupit modeſtie clauſtra prudentiſſime Joannes furor incitiſſus atq; deliri magnitudo que me adigunt per violentiam ſummā: vt aduirulentas grammatice decertationes mihiq; maxime odioſas deſcendam. Noui eīn conſilia tua eximiaſq; virtutes doctrinas mores ⁊ prudentiā ſummā cū in ceteros amicos tum etiā in me debeo igitur tibi ſupra quā vel ego poſſim ſoluere vel tu facile credere: nec eſt quiſq; tā arduum tā difficile qḋ nō eque pro tuo vnius iuſſu ſim facturus: atq; pro mea dignitate. Unde quod me diu roges. Locus non eſt: q̄ tā nuq̄ ſum fugiturus auctoritatem: malo eīn imprudentiā requiſiueris meā q̄ voluntatē accuſaueris. Fac igitur me iā inhibueris. Uide me lupum vna teneas aure. nam de calabro quid fiet. Si quidā inhibitionē iſtam veluti irritā non patief calaber mala grammina paſtus nolo holem cerebroſum ⁊ neq̄ tu tn̄ interim iube caſtiga: mone felix ſum atq; beatiſſimus. Siquo quo tibi modo emuncto. perpolitoq; imprimis viro prudētiſſimo grauiſſimo ſapientiſſimo potuero ſatiſfeciſſe Quod aūt dixiſti tam abiecte fortis veſanā diſſertionem eſſe futuram animo. Sed ſpero nobis deos non defuturum extat enim Heracli ſcientiſſimi illius nobilis ſnia cuius mihi in mentem frequentiſſime venit. Deos ſepe ne in loca quidem viliſſima ingredi pudere et in calcariam atq; carbonariam deſcendere quanto plus vbi agitur pro veris contra falſa pro vernaculis cōtra nouicia. pro natiuis cōtra aſcita. pro lepidis cōtra polluta protercſia cōtra incruciata eos intereſt neceſſe erit nā rei minutias iudicio auctoritas illuſtrabit. ego vero vt aliquid pro me dicam ouem feram nuq̄ timui. Sed neq; canē lucernariū neq; holem qui malus eſt. ingenicundum cōtumacem atq; refractarium. Vinutus. Perēni teneo memoria dulciſſime chriſtophore quāta me ⁊ humanitate ⁊ beniuolentia ſemꝑ tanq̄ ad opiparū adiūtialeq; epulum accipias. Si quid ad te peredū. Qḋ ſepiſſime fit acceſſerim nihil eīn eſt apud te nā populare. tāq̄ ex re publica q̄ bonitas comitaſq; facillima. Ceterū diſputandū ſit necne. Qḋ tn̄ ſummo ſtat vtriuſq; honore. Quodq; maxime reor. alo feram indifferenti. Nā ea

adagium lupum auribus teneo.

laber ille egregius rupe caucaſia durior: ne ꝑ digiti trāſuerſi rimulā ad preces aperuit. Hoſis igitur paruicacias determinatus ad te accurrebā veluti ad hominem cuestigio ceſſurum. Quē cum intellexerim per me liceat negocii ſummas integrū ⁊ me ſiue iudicem ſiue aſſeſſorē malueris alterum vel vtrūq; ſubeā dūmodo tu iubeas tāerſi cōſtituerā huic grāmatico ſpectaculo nullo me acceſſurū pacto. Berbicus. tāq̄ diuinā rē: ocium iuro mea iam mens preſagiuerat idipſuꝫ prorſus qđ eſt. Uos a calabro ad me curriculū agitare. Ne tñ compeſcam ij m ad nullas iniurias euaſurum niſi calaber oleū camino adiecerit ſed audi obſecro preconium hoc audiamus ⁊ preconem contēplare. q tam arrectas populi ad ſe auriculas faciat reginale. ſ. edictuꝫ eſt: atqui nunq̄ vidi magidiores buccas neq; inflatoria guttura vereor ne inteſtino diſploſo crepitantem incluſam animam expedat polimentis ⁊ frumento vt ſuſpior vultuoſus homo veſatur. Quid ne dixerit mi Salonia. Si rectuscalies exponit. o Salonia induxit. Quibus polypira plurima fuerint quam polypira plura tedia paſſuros tamen ſi aus lucro exiguo triūuiris enim nupſit queſtrix dulcedo frumentaria Berbicus. Felices qui te genuere talem parentes cuius dentes ita amuſſim grecum frangūt. Sed bene habet iam paſſim ad calabrū appulimus.

Berbicus. Calaber. Uinutus. Salonia.

Antoninellus. Eſto felix crudite calaber. Sunt ne maxime res he nr̄e quas tā oſtentārer ne dici impudēter altrum' ⁊ in nr̄am etatē omnē ⁊ in poſteros memoriā future ſempiternā au pot' dimidiū pollicē meremur ⁊ vt in vtraq; nr̄m frōte veſica crepitet vētoſiſſima oī plebi riſuꝫ facta. Cala. Teneo ego quā optabā ad diſputādū occaſionē quā multiplicib' ſuſurrationib' pene ereptā amiſerā: ſed nūc iā mei voti cōpos ero. Licet ⁊ me interpellaueris ad te ſalutandū. Salue tñ dē. vnū abs te diſcatar in primis poſco: hāc litē tuis argumētis ne lōgiorē faciā: nā qđ ad me attinet duob' ferme ꝟbis eā agā meā: ⁊ in ſimul pdes tuā Berbic' pepigi tecū aliqñ: niſi tibi excederit memoria. Sine teſtib' nihil te ire emēdarū ac ſi teſtes affuerint iā ꝑces veluti plane emēdaturo. Dixiſti inſimul: qđ apud latinos inauditū eſt. Cala. Uñ hec mania ſcias ⁊ ego ſcio. qb' tibi nimiū placeo: nā altiſſimū volumē de his inſaniis cōpoſuiſti. Berbi. Et nūc inclauā vna bis peccaſti. Uolumē eñ i ſignificatiōe hac nemo dixit: atq; inſania pluralē numerū nō agnoſcit ꝓter tuas vni' inſanias. Cala. Facile cōmoues bolem ad turpiter ſtomachādū irritādū ꝑ Berb. audi mi calaber. ⁊ ſi ego tibi aſſentiar eē dicēdū inſimul. altiſſimū volumē. et inſanias carebis ne ſtomacho. Cala. inſultādo diſputas Berb. At dicā poſt hec. Cōſimul voluminiſſimū. Inſa-

Inſania ꝗ pluralē nō recipit. niarū ⁊ ſi qđ veraci' eſt dū tñ tu ⁊ ſtomacho: ⁊ lince ⁊ iecore. ⁊ ſi volueris corde cui' parū habes: careas. Uinut'. Hic crudite calaber niſi tu patrocinū tui nemo ſuſcepturus' eſt. Uñ nulla rō eſt: qđ nō te defendas auctores ac ita rōnes enudea. atq; te ſuggillatū medica. Tu tñ Berbice caue ne tua lenitas iocoſa calabrum ledat q̄ppe ſtomachāti: quā inſeſti lepiditas. infeſti' eſt nihil. ⁊ tu calaber q nos iſthuc adegiſti ſuſtine emēdari: ſtatim redargui. q etiā ⁊ tue ſiit pres. Verū ei ignorātia litigioſa ē nō qđē ſciētia Berbi. accipio ei ꝯditionē cōſtimā: vt ei ſabar abs te emēdet calaber: ⁊ tu ſi qđ peccaueris vt corrigaris ſuſtine. Cala. erra tu atq; pecca quātū vis Berbice. nā ſi qđ ego eſſutiuero. neque parū curato nulli eñ cedā emēdāti: niſi pri' de aro ⁊ pluit: inter me atq; te cōuenerit. Cōſequēter eñ i reliqua tua deueniem' errata. Berb. bñ admones. nā ſi ꝑ petorē q̄ citare reſpōdendus

Irracūdus factieꝫ lepide vba irritates ñ iuuans. dus eo tabelliōe velociore q̄ ſit ibe boreas opus erit cui' copia nūc nō eſt. Sed he' antoninelle: tu hāc prouinciā calabri emēdādi ſubeas volo. Anto. Et i votis hoc ipm iā mi ꝓceptor erat: atq; mihi magis cordi futurū ⁊ hoc quidē nūc mirabar qſio neque vſus eſſet calaber ſine ⁊ dubitatiōe ⁊ interrogatiōe vlla. Uinut'. eya age docte calaber nā tue cāe iā planū facias op⁊. ad quā diſturuādā huc cōceſſit. Berbicus tuū vero eſt id ꝓmulgare qđ et tu propugnaturus ⁊ Berbicus oppugnaturus eſt. idē ipſum ego cenſorie exiſtimaturus ſum. Calaber. Profiteor irrefragabiliter. hoc ꝟbū aro as. cū ceteris ꝟbis eiuſdē nature: vt ſuo edo ceno. ⁊ reliqua nō poſſe iungi actio ſignificāti animal rōnale in voce actiua neq; nō in voce paſſiua. vt ſi velles dicere. Ego aro bolem fili' ſeminatur a me. Tu cenaris ab illo. Etiā profiteor. verba illa ad ſolam naturā prinentia. vt pluit ningit: ſerenat: glaciat: tonat: fulgurat. ⁊ cetera ſimilia. preter tertiā ſingularis pſonā aliā hr̄e nullā quorum vtriuſq; me habebis acerrimū defenſorē. Tenes ne qđ ſentiā ego Berbice. an potius reſumā idipſum iterū. atq; militer. Anto. an irrefragor: vſpiā lectus eſt. cuius originatione irrefragabiliter dici poſſit. Berbi. ſicut in puerorum luſibus heus Antoninelle ex more delicto olim primo pcīt ita vellē Calabro in primo ſtatum errorē ignoſceres. Sed tē erudite calaber teneo ſnīam tuā miro ordine ⁊ pſpicuitate ſumma pleniſſimā. at ꝑ ſnīe mee olno diſcordem con-

Animal ē inualidū et puſillum irritatus exandeſcit. ſtat aūt quēadmodum in hoc viridāte campo nr̄e expedite ſint acies cornu vocat ad pugnam. Venere fecia les indictum eſt certamē. hoſtis haſta cōiecit in agrum. Sed animal eſt nullū iam inualidū qđ irritatū nō excandeſcat nec quiſq; ſerit audaci' q̄ q nō ferit. Sꝫ adeſdū Calaber. igenioſiſſime anteq̄ man' cōferam' ꝓ hoſtes qſio iā mihi tecū nullo federe cōueniēdū videas: ad qdā ſupponenda neceſſario reſpondeas velle: ſine qb' ꝑ anfractus precipitia qdā vt dilabamur neceſſe eſt. atq; illis ſuppoſitis: tue quā popoſciſti breuitati cōſulem'. Cala. Hoc q̄ libentiſſime qdā. Berbi. Utra malis tuū aro ⁊ pluit grāmatica tueri methodica ne an hiſtorica. Cala. non ne diſpa mihi ab homine dialetico inſidias fieri. ⁊ nebulas obiici ad decipiendum. ego vero ſemp et vbiq; dici audio.

Diomedes. Alexandri: Rhodolphi. Huguitio. Ebrardi. Orbothi. Catalñ. Paſtrani. Capuani. Grāmaticam hiſtoricā illi' tui. ⁊ methodicā grāmaticā dici nō audio: vel q tua hec interrogatio eſt Berbi. O lepidiſſimam ignorantiam melliflūiſſimamq; grāmaticorum nuncupatione: an ita diſputas grāmaticā vt Quintiliani vtar verbis. Methodicam ⁊ hiſtoricam ſiue vt Dio. appellat hyſtoricā ⁊ exegeticā ſicut paſtranam ⁊ capuanam. Cala. Quid ni

Quintil. Berbi. tota nempe erras via. Illas vero introductiones: quas tu induxiſti mō qdē veluti inſtrumēta ſunt ad grāmaticā illā capeſſendā: quā Quintil. methodicā Diomedes vero hoſtodicā dicit. Itaq; ille ſunt in libris ſcripte. Hec vero in ala vt in ſubiecto erudcrate. Sed Quintiliani textū audias op⁊ vt nullus ſit ad ābigēdū tibi locus relictus: ⁊ finite inquit ſunt partes due quas hec ꝓfeſſio pollicetur. i. rō loquēdi ⁊ enarratio auctorum quarū illā methodicē. hanc hiſtoricē vocant. Ex qbus iam tibi ſatis liq̄bit: nō me vllas inſidias facere velle: ſꝫ frōte certare ſerene. Cala. inueſtigemus igitur quid ſibi velit Cantaber iſte tuus in illa grāmatices fractiōe. In cuius patria nihil eruditū nihilq; politū aliqñ fuit ꝓterq̄ quod iudeos atq; marranos hiſpania plurimos gignare ſolita eſt. Anto. heus heus ꝓceptor dicetur hic latine inueſtigemus ꝑ veſtigemus. En pot' ſuſpicat ſibi. Qđ vix poetarū eſt in oratiōe ſoluta cōcedi. Berbi. Bone Calaber. Qđ Quintil. cātabrū appelles placet ſimpliciter. Quod id nomen tanto latinitatis lumini per cōtumeliā indideris vehemēter doleo. Nā qđ hiſpanias ſemper ineruditā fuiſſe. atq; hebreorum ⁊ neophitorum genitricē extitiſſe per furorē veſaniſſimū debaccharis faci-

bus pateret.niſi q̄ p̄eſ demonſtrari falſum eē ſine poſteriore nō pōt.nā vtrobiq̄ vtriuſq̄ rōnib⁹ me vti op3. Sʒ de tua calabria pauca ſubiciā.qua in orbe toto ſimplicius delatus ſlamin⁹ nihil ē preterq̄.qd̄ elim greca fuit.Hiſpaniā ais boles neq̄ ſolitā parere.at q̄ tell⁹ ipſa aconiti genitrix:ed veneficia in culpa nō eſt.Sʒ phil-troꝝ veneſica.mō vero quos hiſpania vomuit nūc iudeos calabria cōiecs.Cala.nimiū ꝑplex e loq̄ris.vix te intelligo.Berb.vis ne me aperte obloq̄ nullaq̄ circūitiōe neq̄ enigmate vti.Cala.Cupio plurimū.Berbi.audi. Quos hiſpania p̄ ola diritatē cōtumeliā ⁊ odiū iudeos pepulit Calabria ol ſtudio cura ⁊ amore cōplexa ē.atq̄ nūc eos dulciſſimo fouet gremio.Rurſus in eruditā hiſpaniā ſemꝑ fuiſſe teſtario ōli ⁊ el·quētiores ⁊ ſapiētiores ⁊ quā q̄ ex hiſpania aſciri ſiit.Calabria ſit clarg̃uta.Cognoſcas licet in quauis latinitatis etate ⁊ plures ⁊ preſtātiores.Calabris Lucanis apulis bruttis hiſpanos fuiſſe atq̄ in dies futuros et pectandum eſt an nen tibi in mentem poetarum.Sylua illa venire potuit.quorum partem aliquaʒ vrbaniſſimus poeta epigrāmate quodam illuſtrauit.nam ⁊ amicos ſuī ⁊ ſue tempeſtatis poetas recenſuit epigrāmma cuius hoc eſt.

Calabria
Calabri iudeos hiſpania muſos recepe-runt.

Duoſq̄ ſenecas vnicumq̄ lucanum.
Gaudent iocoſe canio ſuo gades.
Te lyciniane gloriabitur noſtra.
Facunda loquitur corduba.
Emerita deciano meo.
Nec me tacebit bibilis.

¶ Quid Martialem ipm nominē cuius epigrāma illud eſt.partē cuius nūc aſciui.Quo in ſtilo illo nemo neq̄ vrbanius neq̄ mordacius ſcripſit.Quid trogū pōpeiū.cui hiſtoria oēs ingenue cōdiſit.Quid iuſtinū quid ꝑcm ponium Melā conterraneū meuʒ q̄ columellā memorē quid iam de ſummi illis poetis quib⁹ vix tali poete antecelluerunt Lucano ⁊ Syllio in gn̄e illo altiſſono dicā An Ci.ipſe q̄ latinoꝝ olim ſpecimen eximiūʒ extat nō de poetis cordubēſibus in oratione illa p̄ A.licinio.Archia verba facit.q̄ iam in illa florentiſſima latinitatis etate reſonabāt.Eccoꝝo eſt tā a ſenſu cōi alienus a quo Quin.ſumme eruditus nō cēſeat quē a Ci.iſ oriꝝ differentē pēſitarunt plurimi iter quos eſt cāpanus cuius hec ſequitur verba.Quin.cū q̄bus armis pugnādū ſit docuit.Cic.ꝓ quō vincamus oſdit.Magnificus ⁊ plenus.Cice.Quin.Sūptuoſus ⁊ loca.ples.hic ſentētiis premit ⁊ podere.ille viribus ⁊ ſublimitate.Ampliſſimus laudator.Cicero iudex exq̄ſitiſſim⁹.Quin.hic in precipiēdo ſummus eſt habitus ille in dicēdo eminētiſſimus.Quin.acumine capit lectorē Ci.cādore delectat de niq̄ tāta inter eos vicinitas eſt q̄tra videri inter eū pōt q̄ primus ſit olim in curſu.⁊ cuʒ q̄ niſi hic antecederet.ipſe iā preualuiſſet.pinde de Quintiliano ſic habe.Si iudiciuʒ poſcas meū.vt cāpanus ſcripſit deeſſe eloquentie quicq̄d a Quintiliano nō diſcas ⁊ ibi artē deſinere dicēdi vbi vltimū eius fuit p̄ceptū:que p̄ opprobriū cātabrū appellaſti.Quē vt diuus Hiero.teſtatur impator ille galba ab oppido callagurritano Romā aduexit ex quo ēt loco diuus Pauliꝰ pcionatoꝝ antiſtes ⁊ ortus ⁊ oriūdus fuit Hiſpania etiā nō ꝑpetuo ineruditā fuiſſe Strabo ille Creteſis.q̄ Auguſti Octauij floruit etate hiberica geographia plane demonſtrat.Scribit em̄ hiſpanos maxime.Berbicos ſua etate fuiſſe eruditos.Nam leges ⁊ carmina ꝓpriaſq̄ lras ſex milibus annoꝝ eos ante habuiſſe teſtatur iā in vltima latinitatis etate nemo vſq̄ eo primar erit q̄ nō intelligat hiſpanos non latino ſermone mō:q̄ p̄ totū orbē ꝑſeuerat.ſed ēt penico q̄ apud hiſpaniā florebat q̄trū illa vēdaloꝝ ⁊ gottoꝝ ꝑcellā ꝑmiſit fuiſſe eruditos.Tulit em̄ etas illa Higiniū Juuencū prudētiū.Jſidoꝝ.Oroſium.Damaſcum cui plurima opa diuus Hiero.nſcripſit Leandrū cū aliis multis quos breuitatis cā ſubticeo punicos ꝟo q̄ non cognoſcat eſt nullus Auerone Auicenā.Alagazellū meſue cōcuiē ſarraſim.q̄bus omnibus p̄ceptorē meuʒ Antonium Nebriſſenſem annumerare nō formidabo quēadmodū olim illoꝝ poſtremiſſimus eſt ita noſtre etatis olim primus ⁊ facile princeps cuius inſtitutiōes grāmaticas ſi equo exiſtimes iudicio q̄cq̄d tibi ad cumulum grāmatici deerit ſumiri id a natura deſiderabis.non ab arte depoſces Vinutus.Dij te ſeruēt ꝓſperrime vir erudite.Berbice q̄ ita patriā tuā ab iniuria liberas:atq̄ nos rerū nouitate tantarū accumulas.Quin.igitur diuiſione intellectā heus docte Calaber.vltra maris parte tuā defendi cūm ꝑ me.Cala.ergo vero.Quin.neq̄ foculos vidi vnq̄.Quominus eius diuiſionē intelligere queā.Vinutus.Age heꝰ mi Berbice ꝑ tua al benignitate.Quinti.ſenſum exacte.vt facilior ad diſputandū ſit Calabro aditus nā quis de re quā ignorat grauiter diſſerat.Tibi.immo aba te vehementer peto.vt hanc auctoꝝ exponendi ꝓuinciā ſalonie viro ⁊ interꝑtatione ⁊ lectione multa verſato imponamus quē non ita truculentis toruiſq̄ oculis cōſpiciatur Calaber quēadmoduʒ me paueo cū ab hoſte ita limiter intuēri faſcinari.Vinutus oēs aba te exorari facile putamus pro illa tua qui cum eos ꝑſeōris comitate bonitateq̄ o mi ſolonia.Salo.hoc vero plibenter.dū cū aures magis q̄ linguam Calaber accōmodet.Calaber.Quaſi aures meas alicui cōmodare ſim ſolitus ergo aūt meoꝛuʒ artuū nemini copiam facio vnq̄ p̄terq̄ medico qn̄ ſum corpore eger.Anto.corpore ſum eger dicis Calaber tanq̄ hiſtoriam te fueris.parū abfuit q̄n poetice dixeris eger ſum corpus:atq̄ oratores quoꝝ officio nunc te functū geris cero ſū corpore dicit ⁊ ſimilia vir ſumma ſapientia ſ miuina integerrima pudicitia.Vinu.adeo me impenderet cū eruditis viris agendū eſt Antonine.Jam video frenulo tibi opus eſt capiſtelloq̄ ⁊ caue poſthac.ita loquacitaueris ſolonia ſcatit em̄ Quin.grammaticā in.Methodicā:q̄ ad p̄ceptionē ⁊ analogiā attinet.i.ſini gramatico rū loq̄ regula ⁊ in hiſtoricā q̄ ad auctoꝝ cōſuetudinē immitationēq̄ p̄cipua ſpectat.i.ad imagines optimoꝝ loq̄ auctoꝝ.non vo iuxta id tn̄ q̄ p̄ceptoꝝ norma dictauerit vt ecce.Methodice dr̄ difficiliter audaciter:⁊ ſcio qd̄ tu vis pecunias hiſtorice vero dicetur difficile audacter ⁊ ſcio te pecunias velle itaq̄ vt Quin.idē eodem capite aliud eē grammatice.i.methodice.aliud latine loqui.i.hiſtorice modo vero tuū eſt Calaber ꝓnūciare.vtrum partē ad tuā cām agendā manis ſequi auctoꝝ cōſuetudinē.an documētoꝝ p̄ceptionē.Cala.Jam ſcibo vtroq̄ em̄ vtar mēbro.nā vt video methodica grāmatica rōnis eſt hiſtorica.vero auctoritatis magis eſt conſequar igitur facillime ꝓpoſitum meū nā rōne ⁊ auctoritate ꝓfeſſurus ſum.Sed rōne ita prius ducor qd̄ fieri pnaturā non poteſt.id vel ꝗ dici non poteſt me vero arari aut me plucre fieri non pōt per naturam igitur ne dici quidē poterit Auctoritatem aūt citius eruam quippe qd̄ ego aro ⁊ ego pluo dici non poſſit Alexander ⁊ Hugutius auctores ſunt.Berbi.ſatis tibi vbi vt placeas doceret calaber ⁊ rōne ⁊ auctoritate iſta ſi mō rōe ⁊ auctoritas ē quos veluti philoſophie pennis ꝑmis.ſed aſſero neutram neq̄ rōnem neq̄ auctoritatem iſtam eſſe tuam in lite quā agitamus nā vt ꝑſuaſum tā tibi eē deberet ex Quin.ſiue q̄ rōnem preſtat precipue analogia.Tua aūt rō non analogica.Sed vel dialogica vel philologica eſt ad artem grāmaticam nihil oīno pertinens non em̄ qn̄ res ſic vel ſic ſe habeat ſermo latinus aliquid hʒ.quo magis minuſue enūciari debeat.nonunq̄ vero etiaʒ rōnem vt idem Quintilia.auctor ē.⁊ etymologia preſtat.Si rōne igitur tuam cauſam probatum iri vis vel analogia vel etymologia in re duntaxat latina procedendum e.l.Cala.nollē Berbice iſtis uocabulis tuis innitatio o

Poimpe.
mela hiſpanus.

Quintī.cū tullio de p̄cipatu in dicendo certat.

Hiſpania ab āntiquo holes eruditos ſēp habuit.

Omes habuit hiſpania ſcitia claros.

Anto.nebriſſenſis qōti abſito fiat.

Grāmatica queꝝ multiplex ſit et ad qd̄ eaꝝ ſingula eē ſeruit.

cipi analogia τ etymologia.que neq; in doctrinali meo.neq; in huguitio reperta ſunt que tum cepiſti eis vti
ſtatim vehementer abhorrui.Anto.Iā mi pater optime nihil verborum preter cenſurā ipſam faciam.proinde
te tu melius qui maxime potes dixit eū que abhorrui.pro eo qđ dicimus a quibus abhorrui.Vinutus ꝫac di
Uni dictio ferit ita in vno verbo qđ nō facile labitur τ vni dictioni.vt quintilia.ait potius vitiū ꝙ virt' ineſt.Sed heus
nivitiū po ſalonia.dic calabro quando hunc ſubtili laborem quid analogia τ etymologia ſibi velint.Salonia.atq; hec
tius ꝙ vir ꝙ priora abs te iuſſa non minus placent quo libentius rem faceſſo.Adverte animum erudite calaber quem
tus ineſt. admodū Cicero τ Quintil.auctores ſunt hic vero in inſtitutionib' ille quidē in opere de vniuerſitate analo
Quintil. gia dictionū ſi certendaꝫ quedā certa pportio eſt.Sed melius fecero ſi memoriter vtriuſq; enunciauero verba.
Cicero. Quintil.Analogia hapue quā proxime ex greco transferentes in latinū pportionem vocauerunt ei' hec vis ē
vt id qđ dubiū eſt ad aliquid ſimile de quo nō q̄rit referat.vt incertā certis pbet qđ efficitur in extremis ma
xime ſyllabis hec Quinti.Adamus Ciceroni etiā verba loco acatato que hec ſunt.Qđ grece analogia latine.
Audendum eſt enim q̄ꝫ nō hec primus a nobis nouantur cōparatio pportione dici pōt q̄ꝫ eū triū vel numero
rum vel figurarum vel quorūcū p generū cōtingit vt qđ ſit vti primū poſtremo pportione ita poſtremū primo
comparet viciſſimq; vt extremū cū medio ſic mediū cū prio ꝯferat hec Cicer.ſed vt faciliora cuncta ſiant ſub
damus exempla dicim' aūt amo amat amant.amor amatur amātur.cadē obſeruata pportione dicendum ē
aro arat arant.τ aror arat arātur.Sꝫ natura an cōſuetudo huic obſtiterit analogie vel Berbicas defenſur'
eſt vel Calaber obiecturus.Vinutus.mira vir memoria τ pronūciatione ſalonia ſalonies Quo audacius ro
Etymolo gare te auſim.nō minus etymologiaꝫ detegas ꝙ analogia abs te reſerata fuit.Solonia.τ hoc ſumme placet
gia qđ ſit. tāetſi nihil precepiſſes mea iam ſponte dicerem ethymologia.Quintiliano auctore verborū originem inqui
Cicero. rit.Hec habet aliquando vſum neceſſarium quoties interpretatione res de qua queritur eget ideoq; in diffini
Varro. tionibus aſſignatur etymologie locus.Sed audiamus Ciceronem in topicis dicentem quam greci etymolo
Curo ver giam vocāt.i.verbum ex verbo veriloquiū.Multa igitur in diſputando notatione eliciuntur ex verbo hec Ci
bus a quo cero tametſi in hac diſſertione parū videamini directe etymologie rōe egere.Sꝫ conferam' ſingula.Ecce aro
originem as.aui.eiuſdē analogie atq; pportionis eſt cū curo as.aui.Nā ſimiles ſunt vtrobiq; vltime ſyllabe veluti apertiſ
trarit. ſimeces.at nō vtriuſq; eadē rō etymologie eſt.Siqđē Varrone teſte.curo as aui.verbuꝫ a nōie cura et originem
traxit.Cura vero auctore eodem a corde nōie τ vro ris verbo conſtituit vt ſit cura a corr vro vt poete q̄ corvrat
Colligio demū curo verbū curta ſtirpitus originatione atq; etymologia et compoſitum τ deriuatum eſſe.Aro
vero ꝙ ꝗ̄ veriloquio ſuſpicari licet nihil tale hꝫ neq; enim deriuatur aliūde neq; partibus cōſtat quippe primi
genitum verbū eſt.nūc erudite.Calaber qui in latinitate diſſerenda aliīs ſe accingit rōnibus preterꝙ quas
modo diximus nugones τ nugiuēdi appellari ſolent.Vinutus.nō poſſum tibi perudite ſalonia nō nimium de
bere cuius memoria ita latinitatis archanis redūdet apud quē vt vetus dictum eſt nemo obſedinem patitur.
Cala.τ mea vinute nihil omnino ratio erit:quā dudū a meo doctiſſimo preceptore girgillo excepi τ quā om
nes latini preceptores non quos nominaui pauloante modo ſed etiam.Bartholomeus Verulanus cantali
cus ſerpus niger ſiſcus.Sipontinus preter vnum nebriſſenſeꝫ.qui deo duce preſto a noſtris reiicietur oris.An
to.Iā tuo mi dulciſſime pater.atq; heus tu preceptor optime non mihi iure ſuccenſebitis calabrum caſtigan
ti q̄ꝫ mihi hanc impoſuiſtis curā qui ſingulis cauſis terna incipit inſuere errata.Vinu.Quid ne dixit qđ obe
liſco cenſorino egere videat:nā heus ſolonia me tua analogia τ etymologia ita rapuerſit vt magis apđ eas ꝙ
apud me videar eſſe cōſtitut'.q̄ ſit vt calaber dicat aduertā minus.Anto.qđ ne dixit:qđ ſi qs intra Berbicas
ſcolas peccaſſet plane equos iā inceſſiſſet equo inquā ferulario.q̄ꝫ aliud nomē nō ſuccurrit mihi vllum ita fari
liceat.Vinut' exprome iā ſi vis τ intelligam' qđ dixerit.Anto.dixit aūt dudū excepi p nup aut pridē excepi pau
loāte mꝫ quoꝫ alterū ſufficiebat preſto reiicietur p ſiue ciro ſiue ꝙ primū reiicietur.Vinut' peris igit erudite
Calaber rōnē tuā admitti eiq; ſatiſſieri oportere quā auctores tā ſummi oſtētarūt.Hoc autē Berbice refert
nō mea neſcio tū an pmitteret ipſe ad gymnaſiū grāmaticū philogas rōnes aſciſcat.Quod ſi ſiat exploratū mi
hi ē.Aū diē clauſo cōponet veſp olympo.quā ego de iſta lite ſniam ferā.Berbic'.p me age rō aut docte.Cala
ber.q̄ꝫ vex reſpuit oē τ veritate exhauſta ad me defecit.Sꝫ ad pauca aduertas rogo ꝙ pri'tuā excutiā rōnē vt
et Quīti.vbis elicit duplex rō extat nature altera.itē altera idiomatiſ.hāc ſr emēdatā cui aduerſat barbara.
illā vero ppriā.aqua abhorret trāſlata.ipſe Quintilian' appellat rōni aūt nature pugnare poſſum' idioma
tis quidē nō poſſum'.Nam ecce dicere poſſumus moriuus viuit viuens pereo eloquentie flumen τ ferrū ama
re veneno idiomatis vero rationi obſiſtere nemo pōt.vt ſi velles dicere.ego amas.tu lego.ille docem'.de quo
Quintili. rum vtroq;.Quint.audi.Trāſlata aliū natura intellectū aliū loco prebēt τ hoc lib.j.ſꝫ euidētius lib.viij.Tunc
Idem. eſt tranſlatio cū res ipſa de qua loquēdū eſt naturalē modū exceſſit.τ hoc de rōne ſiue vt tu dicas veritate natu
rali.Sed adamus de idiomate qđ emendate loq appellat Quintil.his verbis.li.j.Emendate loqui regula q̄
grāmaticos prior eſt pars examinet.cui' cōtrariū emēdate loqui eſt.de quo ipſe auctor ita in nilit.prima bar
bariſmi τ ſoloeciſmi feditas abſit.q̄ ſingula ſi tēpus pateret ipſe nobis exponeret Varro.Sed ſufficiat Quin
Quintil. tilia.Reſponde obſecro erudite Calaber vter ſermo eſt fedior.ego aror.an ego aras.Cala.Omne eſt maluꝫ.
Cicero. Atqui vterꝙ eſt fedus vel mal' hoc ē ſermo.reſpondendū fuit.nam malū ſermonē quos dixit.In hac ſignifi
catione pape duorū vitiorū vnū duntaxat verbū illud omne capax eſt.Berbi.Caſtiga mitius ne nos īterpelles
eſto erudite Calaber vtrūꝙ aliqđ claudicet vtrū vtri eū pferendū arbitraris nā prioris Quītil.τ Cicero Lau
datores ſunt poſterius vero abiectiſſime explodiſe.Tranſlatū pprio melius eſt Quintilian.inquit.Cicero ve
Vergilius ro in oratore Illuſtrant quaſi ſtelle quodā trāſlata vba Cala.nemo trāſtulit p hoc verbum aro.aut fulminat
Quint. vnq;.Berbi.Cadet ne lite ſi tibi aro.τ fulminat trāſlata mōſtrauero.Cala.catenꝰ tibi cedē quatenꝰ ad rōnē
attinet nō autē quatenus ad auctoritatē ſpectat.Berbi.atqui rectius nunc mihi ſentire videris in diſtinguē
do τ longe te ipſum preſtas in eloquēdo qđ eſt multo dignius te ꝙ emendari tibi quando cadendum eſt cōſta
re.Ecce vergilium lib.vij.Et frontem obſcenam rugis arat a lecto.τ Quintilianum.lib.vij.Nonne pulchrum
vel hoc ipſum eſt ex communi intellectu verbis que quibus vtātur oēs tū aſſequi laudis τ glorie vt.noui loqui
et orare ſed quod pericli contigit fulgurare ac tonare videaris.Cala.moriar milies ſi tale eſſe in libris ſcriptū
non modo non audiui.ſed ne ſuſpicatus quidē ſum.quo fit vt iam ab auctoritate metuere incipiam ne in ea
etiam actum agam Sed priuſꝙ ad auctoritatis pugnam deſcendamus vellem plauum faceres an exploratiſ
ſimum ſit rōnē ab analogia pficiſci atq; apud latinos.an p cōperto habeat rōnem ab auctoritate diſtingui.

oportere Herbicus. Hoc aūt munus ſalonie eſt nō meū: q̄ niſi te docuerit tu apte eruditione rñdendum eſt nō eſt ſperes meo ipſius ꝑſidio cām meā factū ire iacturā. Salonia. Iam facile Herbico aſſentire Calaber: quaſ hoc tibi faciā maxime palā. Rōnē aūt ab Analogia erui. Quin. auctor eſt rōnem inquit ꝑcipue analogia pſtat nonnunq̄ ⁊ etymologia cu' vi cū nō in ꝓbando ſit vſus. opus fuit te ea rōne miſere deſtitui: rōnem preterea ab auctoritate diſcerni. Idē auctor. Quin. eſt cu' hec verba leguntur inſtitutionū li.i. Nā id q̄dā dixiſſe ſummos auctores cōſitebant rōnem tñ negabāt ꝑmittere. Idē paulopoſt. nos ꝑter auctoritatē oratorꝫ atq̄ hiſtoricorꝫ analogia hoc ꝗ dictū tuebamur quo pateſcit ad deſperandū nullū tibi locū eſſe relictū ſi defenſu dignā ab origine certaminis cām ſuſcepiſſes. Cala. congere obſecro Herbice: quas potiſſimū meminiſti auctoritates qb' monſtres: id plane dici oportere: ꝫ idipſum ꝑ naturā eſſe nō poſſit. qđ ſi aſtruxeris firmiſſime nihil reliquum mihi eſt: quo tibi minus nō aſſentiar. Herbi. hoiem natū ad decipiendū me opinaris q̄ ſi transferri poſſe aio ⁊ plus ꝓbaſſem: te mihi cedere annuiſti nūc denuo ſignū q̄ris: nō ſatis illa ꝓbatione cōtentus id q̄dē nō faciā proſus. Salonia quaſi difficile ſit tibi mi Herbice qđ tātopere orat labaſcit. Iā calaber ſis hoiem miſeratus inermē. Herbi. Prudēter mones. nā vt in ipo ſtatim certaminis initio dixi futurū nūc iam in manib' eſt hoc eſt verba perdere nō minus ſumptus eſt. Arrige igit auriculas Calaber ⁊ ꝑcipe id qđ ꝑ naturā fieri nō pōt nihil habere quominus dici q̄at. Cala. hoc dūtaxat ſcire aueo Herbi. pſit ne q̄ aia caret. ⁊ ea q̄ muta ſunt ꝑ naturā loq̄. Cala. meo quidē iudicio non pſit. Herbi. at q̄ latini plurimi ea loq̄ ſcripſerūt. Uer. in buc. Mouiteſq̄ fere ſiluæq̄ loquūtur idē i eodē opere. Nemus pinoſq̄ loquent: ⁊ illud ipſi te fontes ipſa hec arbuſta vocabāt. Ju. Jamēta loquent ⁊ canis ⁊ poſtes ⁊ marmora. Lu. li. v. equoraq̄ ⁊ cāpi rhodopeiaq̄ ſaxa loquent ⁊ cōplura aliaq̄ lōge minus ꝑ naturā fieri. nedū eē vnq̄ pſit menander apud Gelliū. egomet vino mortu' ⁊ illa: qb' poetarū libri ſūt refertiſſimi. Iouē i imbrē ⁊ taurū Daphnē i laurū: byblyda i fontē Galathim i Muſtellā. Terea in vpupā. Hecubā icanē ⁊ ſexcenta hmōi alia. Sed totā hāc litē vrbaniſſim' poeta extixit. qñ cecinit iſtō qđ nō eſt dicere baſſa ſolet. Cala. Lite cecidi: fateor te libēter i eo tñ qđ ad rōnē attinebat: nō eñ opinio mea ꝓbari potuit ea analogia: atq̄ etymologia qua debuerat: nūc aūt reliquū eſt vt penes auctoritatē rigidius me habeā. Anto. diceturne latine penes auctoritatem an potius circa auctoritatem. nam penes pſonaꝫ dūtaxat ⁊ dñm ſignificare palam eſt. Herbi. apageſis antonine malo enim Calabrum centies ꝓ labi: q̄ noſtri ſemel interpellari impediriq̄ queſo Calaber erudite qui ſint iſti auctores. quorꝫ conſuetudine ⁊ imitatione ad hoc profitendum ducaris Cala. ad vnum omnes preter Antonium iuſtum nebriſſenſem. Herbi. Qui oēs quaſi vero difficile ſit vnum aut alterū multorꝫ preſertim enūciare. Cala. alexander ⁊ Huguitius olm primi hoc ſubtiliter inuenerūt. q̄bus te refragari nō dignus eris Herbi. aut refragari eis nō poſſim intelligas ꝫ. Sed eſto vterq̄. id dixerit et hugutius ⁊ alexāder: ⁊ an ſint inter auctores numerādi poſt videro cur tñ eos olm primos feciſti: q̄ olm latinorꝫ facile pricipes ſint an q̄ etate ceteris oībus id ꝑcipientibus antecelluerūt Cala. eos aliquo modo olm principes eſſe adhuc ꝓbare poſſum: nam de etate parum laboro quos etiam credo fuiſſe priores. Herbi. parū ne differre putas īter primos olm ⁊ priores. Quos ita ꝯfundis vt ſi ꝑter Antoniumnelliū: nullus relict' eſſet tibi corrector: addis ꝑterea te de tpe parūꝫ laborare o tergiuerſatio egregia: quaſi Alexandrū olm id ꝑcepiſſe primum confitearis. ſed primum fuiſſe in tempore ſis diffenſus. parū hūtoris te fuiſſe exercitatum facile ꝓdis. hoc ſcias ꝫ olm primum quos euolueris ꝑceptores. Seruiuꝫ honoratū hoc documentum ſcripſiſſe exponendo carmen illud eneidos Vergilii lib. iiii. nix humeros īfuſa tegit: ningit ait Seruius prima ⁊ ſcđa pſona caret. nam nō eſt in noſtro arbitrio. ſed ad deū ptinet hec Seruius qui ante Alexādrum ſcripſit annos circiter octingentos quem ceteri grammatici fere ſunt imitatiꝗ poſt eum ſcripſerunt quorꝫ vnus Priſci. eſt q in lib. viii. idem ꝓpe ſententiꝫ ſcripſit pluit ⁊ tonat ⁊ fulminat ⁊ multa ſimilia: que ad hoies nō ptinent ꝓprie q̄dem ad tertiam dicitur perſonā hec Priſ. ex quibus iam liq̄t nō Alexādrum id olm primum precepiſſe. In eo vero qđ dixiſti Huguitiū ⁊ Alexādrū aliquo mō te ꝓbari poſſe olm principes fuiſſe. quid velis elicere ingenue fateor me non omnino intelligere niſi olm principes vel in popina vel in ſua vtriuſq̄ cellula fuiſſe reare q̄ppe ⁊ galli ⁊ diui francīſci fratres fuerunt Cala. In aliorꝫ vitis tempus ego meum nō perdo. vt tu. ſed in grāmatica dūtaxat: vñ vitio mihi dari non poteſt: ſi nūc iſthec inania latuerint. ego tñ virū preſtanti ingenio vtrumq̄ fuiſſe plus milies a meo quodam preceptore magiſtro Radulpho cerdeb audiui Herbi. heus vos per eruditum virum hunc exiſtimare poſthac iubeo qui cerdeb ⁊ magiſtro ⁊ preceptore vſus eſt ⁊ tam illorum alterum non ſuffeciſſet an potius nolm cumulo accuratiorem ſcientiam ſe auxiſſe oſtentat. Cala. probaui tandem per horꝫ duorꝫ virorꝫ ſummorꝫ auctoritatem: quos ceteri imitati ſunt aio ⁊ pluit cum ſimilibus dūtaxat dici poſſe. Nam qđ ad Seruium ⁊ Priſcianum attinet iam meū cōſentiūt: ⁊ oēs pene habeo coequales. Anto. heus pone hꝫ optime preceptor dicetur ne latine coequalis quod tu frequens reprehendis. Herbi. ita enim latini coequalis vt coetalis admittunt quorum funditus neutrum eſt: collexiſti tandem erudite Calaber duorū ſūma auctoritate virorꝫ. quicq̄d ab initio defferendū ſuſcepiſti eſſe confectū. hos eñ auctores quos tu parūꝫ erudite appellas quos vix ꝑceptores dixerim: coruñq̄ admirator olm vnus tu ſolus es qui litterario ludo fungūtur tanti facio q̄ntum attinet ad rem latinam: optimāq̄ obſeruationeꝫ quāti tritū ille manius quiſq̄liꝫ. vt ait Uarro algaccas lepidaſq̄ mortuas. Bone de' q̄ntum mihi ſemꝑ hunc finē oculis cum iā pene vidētibus atq̄ adeo ab ipſo ſtatim initio perſuaſi. i. Alexandrina preceptione noſtrum eſſe finiendū certamen niſi dū bene verterint. Uinutius. liceat iam per me ad diuerticulum bone Calaber redire neotericos vero iſtos quos tu accitas preceptores grammatice: addo etiam ⁊ theologie: ſiue vt dicunt ſacre pagine fuiſſe profeſſores. nemo eſt qui non affirmet ſcelus enim eſſet atrociſſimum. et quod non honorē modo dignitatemq̄ maiorum offenderet: ſed ipſam penitus humanitatem extingueret. eos male ſentire per nos in ea re de qua optimi meriti ſua fuerint tempeſtate nec obſtat. illos ꝑ trita rudia ⁊ ſalebroſa precepta tradidiſſe. quibus ſua etas nihil defecatum nihil politum. nihilq̄ concinnum ſuppeditauit. quod autem potuerunt maxime. id nobis ſunt elargiti. quod ⁊ nobis iucundiſſimum ⁊ gratiſſimum fuit. Sed nollem latinorꝫ auctoritati tñ fieri iniurie mi Calaber quod inde non aſſumatur auctoritas vnde ſecundū ſuā dignitatem debeat aſſumi. CALA. Unde igitur auctoritas eſt ſummata in controuerſia latina eſt. UINU. Tuum eſt fare hoc te qui diſputatorem latinitatis geris aut Saloniam conſule: ſi homini libuerit. qui te de hac re erudiat. nam in his tui ſuſcepit patrocinium. CALA. Expone mihi ſalonia queſo. vnde auctoritas petitur in re latina nonne a grammatice profeſſorib'. SALO. minime docte Calaber. CALA. vnde igitur. SALO. ab oratoribus ⁊ hiſtoricis: verba ſunt. Quinti. peri ſoter.

Perdere verba nō minus ſūptus eſt

Vergilius

Idem

Lucanus.

Iuue.

Penes perſonas et dominium ſignificat.

bugutioni vel meliusbuguitioni et alexādro callidi et ſuo preceptori āto. nebriſſenſi cui ſuus erroſi merem erat credendus non eē in lingua latia obſtat

Plus equo in perſis eſt plenus

nas poetas metri neceſſitas excuſat. Cala. nulla mihi ſuccurrit ipſoꝝ auctoritas ad meā cauſ ageudā. BERO.
qd igit moraris qū tibi lite cadendū vides. CALA. heus berbice ſi duas duntaxat cuiuſuis auctorio mihi oſtēde-
ris ſiue aro ſiue pluo aut vboꝝ his ſimiliū auctoritates polliceor me tibi herbaꝝ dare ⁊ te in hac lite fuiſſe vi-
ctorē ingenue cōfiteri. Berbi. Hoc nempe ſumme placet. Sꝫ p duob⁹ q̄ ſolū petis exemplis: ſex tibi ecce exem-
pla libēter elargiar i his verbis quoꝝ ſimilis natura eſt. tono as. edifico as. delubo as. duello is. occido is. ſuo
is. Ennius toto ſimul tonuimus theatro. Pli. in natu. hiſto. plogo q̄ro tu ore patris tonas laudes. papinius
in ſyluis q̄ trino iuuenis foro tonabas. ⁊ illud Ezechielis Hieronymo īterprete lapides vivi edificemur diuus
Pau. Pau. ad timotheū ego enī iā delibor. Plau. i epi. expectādo exedor miſer. Uerg. diuellimur inde hyphitus ⁊ pe-
Plau. lias. Donat⁹ in eunuchū. vt intelligamus occidor: ⁊ vinus qſi ſapiēs Apuleius in meta. puelle illi aſſuebat. ſed ſi
Diuus exēpla te delectāt cape adhuc plura: q̄ mihi ſuccurrūt. Iuue. ſaty. iij. plāta vndiq3 magna calcor diuus Bernar.
Ber. in pſona xpi aſpice clauos qb⁹ cōfodior. Tertulia. in apologia cateruatim xpi paupes vindemiamur ad nece-
Colu. mationē vltimā ⁊ in his vbis obruo ⁊ verſo q̄ de ruſtica ſcribērib⁹ ſunt ꝓpria vtriuſq3 paſſiua frequēs ē Colo.
Cicero. li. iiij. ⁊ ſe foris tm̄ terra verſet idē li. j. medica obruit aratro ſꝫ ecce pſas vtriuſq3 pſonas. Cice. in verrē actiōe.
iiij. ego q̄ ſicut oēs ſciunt in foro in iudiciis ita verſor Ver. li. ij. cū. relis nr̄oꝝ obruimur. CALA. Uah. inmor-
talem: deum q̄s vnq̄ ſuſpicaret: hoc dici poſſe pge obſecro te berbice ⁊ ad viuū vſq3 reſeca. Berbi. Accipe prete-
Idem. rea hoc verbū aro as. neceſſario dici de his q̄ p naturā arari nō poſſunt. Cice. li. ij. de diuinatione eſt ne quiſq̄
Uergil. ita deſipiēs q̄ credat aratrū eſſe eſſe deū. Uergi. li. ij. ⁊. iij. ene. Uaſtū maris equor arādū vobis parta deus nullū
maris equor arādū. Mar. lib. iiij. alloquēs librū ſuū. Inuerſa pueris arande charta. diuus. Cypria. Deme-
trianū ex ore ꝓphete loquēs ait. pluā ſup vnā ciuitatē. ⁊ ſuper aliā nō pluā. pars vna cōplectit. ⁊ pars ſup quas
nō pluero: areſciet: ſi vero citra trāſlationē loq̄ p hec verba voluerimus negatiue enūciabimus vt ſi dixeris nō
D. Hie. aro: nō ceno: nō pluo. nō tonas: ſꝫ q3 aliqñ de⁹ ipſe pluo videt pluit: q̄ pluere dic eſt illud Eſaie Hieronymo
Alexan- interprete. Nubes pluāt iuſtū. nā q3 pluo ſit actiuū multoꝝ teſtimonio ps. prudētius q̄ ſymmachū. Nubes ver-
drum ⁊ hu- na pluit zephyro ſpellēre ⁊ ſilua. CALA. Execror poſt hac atq3 deteſtor Alexādrū iſtū atq3 huguitiū q̄ ita me tā
guitium ex- diu deceperūt vſq3 ad p̄ſētē diē. Berb. caue dixeris ne adeo acerbe īprecaeris: inq3 maiores nr̄os luchare nā ſi q̄d
ecratur iā delirarūt veluti poſteritati pfuturi ſcripſerūt q̄ pfeſſionē q̄ſq3 ſuā maximis atq3 eruditiſſimis: q̄rū illa
valuit etas. documētū pſecuti ſunt atq3 i eā augēdā: āplificādā illuſtrādā oēm vim: oēmq3 ingenii magnitudinē
ptulerūt. Cala. deſine q̄ſo de his⁹ nihil tot vba facere: atq3 ad rē redi. Berbi. miror eī vehemēt illos q̄ de his
verbis pluit tonat ningit cōſuluerunt. cur verbā illa creo as. beo as. ſanctifico as. ſum eſt intra illorum nume-
rum non ſcripſerint que dei propria verba videntur. quale eſt illud ego ſum: q̄ ſum tāq̄ ſolus deus eſſe dicatur.
vñ apud Abacuc legimus ipſi quoq3 erunt qſi non ſint. Sed ⁊ dicāt mihi iſti. cur pluuiā e media aeris regione
in terrā aut e nubib⁹ fractis erūpere ⁊ fulmina ⁊ fulgura. tonitrua atq3 fulgura efficiat plus deus q̄ nices in-
telligere oculos ꝯſpicari linguā loqui corpa moueri. Sine quo actū eſt nihil: ⁊ per quē oīa facta ſunt adeo ille
rerū oīm parens deus optimus maximus facit oīa: vt ſine eo nunq̄ factus ſit q̄cq̄: ſi mō vel factū vel actū dici
queat q3 pulcherrime Critobolus explicat ille Hiero. dicens ⁊ calamū tēperare ad ſcribendū: pumice terere
manū p aptare lr̄is. tacere. loqui ſedere. ſtare. ambulare currere. comedere. ieiunare. flere. ridere. niſi deus fe-
manū p aptare lr̄is. tacere. loqui ſedere. ſtare. ambulare currere. comedere. ieiunare. flere. ridere. niſi deus fe-
cerit nō valebimus hoc ille. q3 cū verū eſt nulla verba quibus rerū actiones dicimus illas primas ⁊ ſcdas p-
ſonas rōne admittere poterūt fas ceſſat obſecro nos tm̄ delirare ⁊ nullaꝫ potius moliamur difficultatem vbi
nulla eſt difficultas in latinoꝝ preſertim idiomate cuius minimum rōne ⁊ plurimū conſtat auctoritate. Nam
in his qui rōne ꝯſtant. pōt antiquitatē ſupare poſteritas vt in dialectica vtraq3 philoſophia ⁊ in mathemati-
cis. In noticia vero idiomatis alicuius antiqui: quo pacto poſſumus nos antiq̄uis ⁊ maioribus nr̄is. ſi modo
ſic locuti ſunt repugnare. ⁊ antecellere. CALA. nullo nā q3 modo. Sed age mi Berbice tantidē me velis eru-
dire in aro. ceno. ⁊ cōſimilibus. qñ iā tibi addict⁹ ſum. ⁊ ſub tuis ſtipēdiis mereo. Berbi. tācerū nihil iuſſeris fa-
ciam ſi animaduꝫ aūt eēt idcirco verba illa aro edo ſuo ⁊ ſimilia neutra eſſe qm̄ non niſi figurate primas et
ſcdas vocis paſſiue pſonas admittere pñt cū ſuppoſitis illis aīatis: vt ego aror. tu māducaris ratione pari oīa
mundi verba. que actiua ſunt fierent neutra. CALA. cedo quonā modo. Berbi. qm̄ ita per naturā fieri non
pōt vt lapis videat ſaxum amet. fontes doceant laurus edificet. nemus canat. Sicut per naturam fieri nō pōt
vt ego arer tu comedaris filius ſeratur. ⁊ quēadmodū hec cū his ſuppoſitis fiūt neutra. niſi figurate trāſferan-
tur. ita illa cū illis ſuppoſitis fiūt neutra niſi eque transferātur. ⁊ tūc illa ſi ꝓprie ſumas neutra erunt oīa aut
dicāt mihi neoterici preceptores cui illis ⁊ nō illis iniuria magis debeat fieri. cū vtroꝝ eadē ſit rō. CALA. o
ſumme deus hoi hō q̄ntum p̄ſtat ⁊ vera rimāti inerudito q̄d intereſt. parcas mihi Chriſtophore Berbice ſi ad
Uerba normā rem illi reoꝝ loq̄r ſum eñ ingentiſſima leticia delibutus ſunt ne aliqua tibi in manib⁹ exēpla illoꝝ qui
actiua. ſint admittēdi auctoꝝ qb⁹ patere poſſit vba q̄ prorſus actiua ſunt poſſe trāſferri. Berbi. niſi memoria mihi ex-
trāſferri ciderint ſunt. Sꝫ iā memini. Uer. millē in locis in buc. Te nem⁹ oē canet. iuſſit q3 adiſcere lauros iiſſe oīa par-
poſſunt. turit arbos. Hora. in epi. optat ephippia bos piger. optat arare caballus. Timu. Vir erudite Berbice qñ tibi cū
Calabro cōuentū eſt paſciſcēdo me. iā ſentētiā laturo opus nō eſt. Sꝫ carmine ꝑlia claudo. Grāmaticis igit-
cū tā ſis vtilis. annos. Eripiant aliis ſydera dent q3 tibi.

Finis.

L. Chriſtophori ſchobaris Bethici ad pclarū eundēq3 pereruditum virum. D. Joannez Thomam paternionium Juris vtriuſq3 doctorem preſtantiſſimum de verbis a proſopicis ⁊ imperſonalibus enarratio incipitur feliciter.

Vltro citroq3 adverſis atq3 ſtrepitus emiſſis eruditiſſime paternionie q̄ſi latinitatis monumē-
tis et faucas ⁊ delecteris. Sipontini atq3 Laurentū rationibus vter vero melius de imperſo-
nali ſenſerit verbo vir ſedulo criſtiūgeo. eſt eñ q̄ſtio multo ſimo⁹ utiꝫ: q̄ cuius pfunda nos vei-
nari poſſimus: at ne id prorſus neſcire videremur tuo preſertim animitu ſuffulti de cuius diſ-
parilitate quum quicq̄ adhuc pene ſcripſerit nemo. nos tñ aliquid nouū fecim⁹ verbū q3 quā
eā coniectura ⁊ arbitrari tibi oīa cena viro plane eruditiſſimo diſciplina nō inutiliū apparebit
quo circa aliquid ſub tuo noīe ea de re ſcribēdū duxi. Nō q̄ rear tāto eſſe dignum viro: ſz vt tuo quum edhelſo
tu nomini decus ſubeat immortale. Uale diutiſſime virtus liber iuris antiſtes vrbaniſſime modeſtiſſime.

Imperſonale verbũ qđ greci aproſopõ dicũt nõ qđ pſonis omnino careat nũcupaſ: ſz qđ in voce ſiue acti- ua ſiue paſſiua p̃ter tertiã ſingularẽ habeat nullã: ſiue cõpoſitiõis vi potẽ ſignificationẽ nõ fugiẽs nã informis. inſons. innocẽs. inicꝰ. iners. inermis nõ qđ omnino careã formã ſonti: nocumẽti: ſciaꝫ ar tẽ: arma atq; cetera id genꝰ ſint pnũciari videnſ. Sed qđ illoꝝ aliq̃d in ſingulis illis defuiſſe pute- mus. Dicimꝰ nãq; informe cadauer: nõ penitus abſq; forma ſz: qđ fieri neq̃t ſz qđ formã ſe exuit rõnalẽ vbi 7 cor poralis forma permanſit. ¶ Eſt aũt imperſonali verbo p̃prũ q̃dã qđ nullã quoad fieri põt. Subolefcat pſonarũ. vt Quint. li. inſti. j. auctor eſt. Sz actiue generalitatis cuiuſdã ſignificationẽ p̃ſtet. vt Iuuc. curriſ ad vocẽ iucũdã. i. oẽs currũt. Verũ iur in antiquã ſiluã. i. oẽs eũt hz tñ aliq̃ñ pſonas indice ſuppoſito imperatas: quã rẽ Georgius Valla his verbis demõſtrat. Nos aũt hãc rẽ ita deſiuimꝰ imperſonalia nõ idcirco dici q̃ pſonis careãt ſz pſonaꝫ vo ce ĩdiſcrete ſi q̃dẽ vna voce tres pſonas pnũciamꝰ a nobis. vobis. illis ſeruiſ regi me. te. illũ tedet. cui etiã ſnĩe aſſentiſ Diome. dicẽs imperſonalis verboꝝ modus ſiue p nois pſona ĩtelligi nõ põt. A qua ſnĩa Priſciani nihil abhorret. Imperſonalia inq̃t verba cũ p ſe ſinita ſint pſonarũ 7 numeroꝝ additiõe pnoim definiunt. Vñ ſatis eru dite dixiſſe Martianꝰ capella videbiſ li. iij. Eſt imperſonale. qđ cũ oẽs pſonas cõtineat nullã hz certã. Porioꝛe tñ mõ illa q̃ nihil pſonale inuenerint. imperſonalia nolabunſ q̃ quoꝝ ẽ actoꝛ Diom. atq; Priſc. ſed vtriq; imperſonali cõſulẽtes bipertito pcedemꝰ actiue 7 paſſiue. Atq; ab actiuoꝝ regula prima fũdamẽta iaciamꝰ. Intereſt 7 refert gtĩ vel infinitiuũ antroꝛſum: gtĩ vo 7 ablĩm retroꝛſum exigere videnſ. dicimus eñ q̃d refert cuiꝰ refert cuia refert. ſcribere refert. aliq̃ñ oro finita ſiue cũ piũctiõe ſiue extra cõiũctionẽ ad rõnẽ ſuppoſiti admittitur vt re fert verã diligã vxoꝛẽ: 7 refert vt ĩtelligas de quoꝝ ſingulis dicẽdũ eſt. Ecce de q̃d cũ q̃buſdã eius cõpoſit. Ci. p lege agraria q̃d ĩtereſt ſua: aũt q̃d expediat. Idẽ z Catili. ego mea q̃d intererſit video. Pli. iunioꝛ q̃d magis ĩter- eſt vña 7 aliq̃ñ p qđ. Ci. li. iiij. de fini. fieri aũt põt qđ nõ ſit magnũ potiſſimũ ĩtereſt. idẽ ad rufuz nõ ſcripſi id qđ tua nihil referebat Plau. in rudẽti. eccq̃d eſt qđ mea referat: ſed 7 ĩ cõpoſitis exẽpla ponamꝰ. Ci. li. v. epi. ad expectationẽ meã q̃ddã ĩtereſt. Idẽ p Plautio. Si q̃d mea minꝰ ĩtereſt. Reperiunſ ẽt ĩ ntõ id hoc illud. 7 ſi qui ſunt his ſimĩa. Ci. p lege manilia illõ primũ Pau. refert. Terẽ. ĩ phoꝛ. q̃d tua malũ id refert Ci. p Syl. vña eñ hoc maxie ĩtereſt. vñ dona. illud Terẽ. exponẽs. multo intelligẽs q̃d ĩtereſt teſtaſ. Veteres ſuppoſitũ imperſona- libus verbis ſubdidiſſe. ¶ Infinitiuũ vo imperſonali verbo ſupponi notꝰ ẽ q̃ qđ pbari egeat. Quĩ. in decla. negãt ſua intereſſe occidere queq̃. ¶ Addamꝰ ẽt exẽpla de illiꝰ 7 cuiꝰ atq; eius q̃ frequẽtiſſima ſunt. Pli. ad verũ nõ ei- ius magis ĩtereſt q̃ accipit q̃ mea q̃ dedi. Quĩ. ĩ decla. ne putet illius ĩtereẽ. vbi habitare videaſ. Idẽ ĩ eodem ope nõ odit me tyrãnus cuius nõ ĩtereſt: an aliõ occidit. Cic. philippica pma. qs eñ ẽ hodie cuiꝰ ĩterſit hãc le- gẽ manere Pli. iunioꝛ. li. v. Cuiꝰ ĩtereſt quã maturiſſime ĩexplicabili moꝛbo liberari. 7 digeſt rubrica de verb. ob. l. cuiꝰ ĩtereſt. Idẽ iuris coheres emit cuius nihil ĩterſit: niſi pena ſit ſubiecta. Gel. li. xiiij. ẽt ſi cuius ea dici q̃ riq; ĩtereſt neq; dicet neq; poſtulet. idẽ li. iiij. q̃d eñ refert mea cuiuſq; q̃ cũ loquoꝛ Lau. li. iiij. iliados trãſlatio nis cuius vrbis ĩterfuiſſet ſcripſit: cuia ĩtereſt aũt cuia refert rarius apparet Ci. p murena. ea cades potiſſimũ ei crimini daſ cuia ĩterfuit. Differt cuius refert: aut q̃d refert: qñ illõ plus relatiuũ ẽ: hoc aũt ĩdefinitũ quo ẽt mõ illõ refert. 7 illius refert diſtãt. Plau. ĩ aſinaria. Quidnũ. Si illo maxie referat 7 qđ de Quĩ. iã diximus. vt putet illius ĩtereẽ. Aliq̃ñ cuius cũ ſuo regiſ ſubſtãtiuo. Ci. in publium Seruiliũ. cuius cõſiliũ magni referebat Caue dixeris cuia cõſiliũ referebat: de quo paulopoſt dicemus. Iã ĩ cõpoſit illud cuia nuſq̃ erit. nõ eñ dicimꝰ cuiacq; cuiadã. cuiacũq;. Sz ſemp cuiuſcũq;: cuiuſdã cuiuſcũq;. 7 ita in reliq̃s. Ci. p plautio. non ſolũ q̃d cuiq; de beã: ſz q̃d cuiuſq; ĩterſit. Illud tñ cuia tñ apud quoſdã valuit vt eo pluralẽ numerũ efferre ſint auſi quod pꝛoꝝ ſuo inauditum eſt. ſed ſemper p quoꝝ. Ci. li. ij. academicoꝝ itaq; modici quoꝝ intereat id noſcere aperuerint. idem iij. rhuſ. hoſtibus inq̃t quoꝝ maxime interfuiſſet Tertulia. in apo. nihilominus tñ primoꝛes quoꝝ inter- erat ſcelus diuulgare ſurreptũ a diſcipulis iactitauerũt. ¶ Poſſumus ẽt dicere q̃d mea. q̃d tua. q̃d vña. q̃d nña refert. nõ tñ dicere poſſumus. q̃d cuia refert per gtĩ tñ dicẽdũ vr. q̃d cuius refert a quo parũ differt illud Cice ronis qđ pauloante acitauimus. quid cuiuſq; interſit 7 ĩ gtĩs ſubſtãtiuis ceteris vt Cic. p lege manillia. illud primũ. Pauli refert. Recipiũt adhuc hec verba gtĩ alterũ aduerbialiter ſiue eſtimationis rõne vt regis magni refert. ducis parui intereſt multũ refert parũ ĩtereſt 7 q̃ gtĩ ſint dũtaxat hmõi paucis ſcpſero. magni parui tã ti q̃ti: ſed caue in cõparatiuis ſiue ſuperlatiuis id experiare nõ eñ dictis maioꝛis vel pluris refert maximi vel plurimi ĩtereſt: ſed magis refert maxĩe intereſt. niſi rõne pcẽi poneret. vt Plau. in rudente nihilo pol pluris tua hec q̃ quanti illud mea refert. ¶ Animaduertandũ eſt potiſſimum in hoc loco ne p nominibus illis mea tua ſua noſtra veſtra adiunxeris genitiuum tanq̃ ſubſtãtiuũ illoꝛum ablatiuoꝛum mea tua ſua 7c. vt ſi velis dicere veſtra parũ intereſt mea maioꝛis refert. Sed per circumlocutionẽ dicẽdũ cenſeo. Quale eſt illud Plinij. Iunioꝛis in epiſtolarum li. iiij. vehementer intereat veſtra qui patres eſtis. Terẽ. in adel. id mea plurimum re fert qui ſum maioꝛ natu. Idẽ mihi mea maxime refert qui ſum natu maximus. Licebit tñ gtõs illos vnius ſolius 7 ſi q̃ ſunt alia noĩa per q̃ quandam expꝛeſſionẽ ſepenũero vſui frequenter enunciemus: vt ſi dicere ve- lis. mea ſolius intereſt legere. tua vnius refert audire qđ iã plr nũq̃ efferre opoꝛtebit vt ſi dicere rẽtes nña ſo- loꝝ refert vña vnoꝝ intereſt. ſed potius p aduerbium nña ſolũ intereſt. tñ vña refert. Et nihil obeſſe põt addi aduerbium tñ 7 q̃tũ licet dixerimus ſupꝛa rãti 7 q̃ti inueniri gtõs. Nã illoꝝ rõ diuerſa eſt. Ci. ad attic. Sed q̃tũ mea intererſit exiſtimare te certe ſcio. ¶ Admonendi ſumus in hoc loco actiuã ſignificationẽ infinitiui in verbo imperſonali nõ poſſe cõuerti in paſſiuã ſignificationẽ ad eãdẽ ſnĩam niſi aliquid addaſ. Nã cũ dicimus re gis refert adminiſtrare regnũ. tria dicimus vnũ ſcz regẽ eſſe gubernaturũ alterũ gubernare eſſe in re regis ter tiũ regnũ eẽ gubernãdũ. ſz ſi trãſferas paſſiue: ſic regis refert gubernari regnũ: duo tñ dixiſti. ſ. regnum eẽ gu bernandum 7 eſſe in re regis gubernari: defuit igitur a quo gubernaſ. dicas igitur opoꝛtet. Regis refert ab eo dem regnum gubernari: vel regnũ a rege gubernari refert. Et vt ad diuerticulũ redeamus ſcias veteres abla- tiuis illis mea tua ſua. 7 reliq̃s gtĩ ſubſtãtiuis adiciſſe. Cecilianus apud Marcel. vide mea hoĩs q̃d referat. Addamꝰ etiã pnoĩa illa mea: ſua 7 reliqua ſi adiectiue accipiãtur nihil pꝛohibere quominus ĩ gtõ ſumi poſſint vt ſi velis dicere me al refert. Tue ĩtereſt mẽtis. 7 qđ iã diximus auctoꝛ Cice. cuius cõſiliũ magni referebat. Nña etiã 7 vña ſi accipianſ adiectiue gtĩ quã ablatiuũ malũt. Cice. li. vij. epi. video q̃n q̃d mea ĩterſit 7 q̃d vtriuſq; noſtrũ. Idẽ. lib. iij. vtriuſq; nñm magni refert nõ dixit vtriuſq; nña qđ ſi gtĩs ille defuerit dicere poſſimus nña refert. vña intereſt. Cice. li. iiij. de fini. nihil intereſſe nña fateamur. Colligimus igitur fieri poſſe vt in vna ea- demq; clauſula 7 ntĩ 7 ablĩm cũ duobus genitiuis intereſt 7 refert ſibi aſciſcant. Cicero. ad atticũ illud mea

Verbum imperſonale. Aliter greca pferunt.
Verbo imperſonali q̃d p̃priũ eſt.
Diomedes.
Priſci.
Diome.
Priſcia.
Cicero.
Idem.
Pla. vnus
Cicero.
Terentiꝰ.
Cicero.
Illius et cuius.
Cicero.
Pliniꝰ iunioꝛ. auꝰ. gellius.
Idem Cuius refert et quid re fert ĩ quo differunt.
Cicero.
Idem.
Tertulianus.
Cicero.
Idem.
Plau.
Pꝛonominibus mea tua ſua gtĩs ſi eſt addẽdus. Cecilius.
Cicero.
Idem.

magni intereſt vt te videam. Idē ad Treba.lib.v.epiſto.ſed magni mea intereſt hoc tuos omnes ſcire cui etiā
potuiſſet addere. Solꝰ vel vnꝰ.i.illud mea ſolus magni īterēſt cauēdū tm̄ erit ne clauſule cū n̄ris ſuppoſitū
dederit:eidē ⁊ verbū infinitū reddat.duo aūt ſuppoſita ab eodē verbo regi nō poſſunt niſi fiat appoſitio: non
eñ dicerē philoſophari tua id intereſſe arbitror: niſi illud adiectiue acciperet̄ ſ; illoꝝ alterū tm̄.i.philoſophari
intereſſe arbitror::ſiue tua id intereſſe arbitror: vt philoſopheris. Ci.in pꝛhemio thopicoꝝ. Cū aūt ego te non
Colu. tā vitandi laboris cā quā q: tua id intereſſe arbitrarer̄ hoꝛtatꝰ ſum ꝑterq̄ ſi n̄ris cōuertat̄ i actiū nō trāſitiuū
ſed a parte anterioꝛi aliā ꝰ infinitiui rōne. Columella li.v. plurimū refert id ſtatim appꝛehendat. vbi illud id
adeſſe potiuſq̄ ad refert reſſcerit̄. Sed planius exēplū demus plurimū refert. vꝛbē regi ſiue pꝛetoꝛē gubernare
vbi pꝛetoꝛē ⁊ vꝛbē nō ad refert ſed ad infinitiuus regi ⁊ gubernare referūtur pariter id refert eſſe cōſentit: vñ
etiā fit. Quod īter n̄ri hmōi ⁊ infinitiuū mea aut tua ſiue ſua cadere nō poſſunt. Dū tñ n̄ris ſit qd: nō autē
Cicero. quid cū infinitiuo cōiūgi nō pōt. vt iā mōſtrauimꝰ. ſe id ſed ablatiuo ille ſiue mea ſiue tua trāſmigrat in actiū ra
•intereſt tione infinitiui. nō eñ nō dicerē iubes qd mea īterēſt conari::ſed potiꝰ iubes qd me īterēſt conari. vt Ci.attici
et refert Tu ⁊ hec ſi qd erit. qd me interſit ſcire ſcribas velim. ❡ Admonēdus ſum in hoc loco ⁊ ſi cetra hec impſonalia
cum infi• verba interceſſerit aut vbū pſonale cuꝰ cū gn̄is verbi impſonalis iūgeret̄ in n̄rm aut actiū talis cōſtructio lati
nitiuo. na erit. vt Pli.in lib.q.epi.ſed tu plurimū īterēſt qd cē tribunū puto. non dixit tua plurimū īterēſt: nā alia eſt
Cicero. hmōi ſignificatio a ſupioꝛe. Idē li.iii. qs plurimū refert a quo potiſſimū accipias. ❡ Animaduertēdū eſt qd de
infinitiuo loqmur. Hec vba īterēſt ⁊ refert i infinitiuo nō aliū aſciſcere caſu; q̄ quē modi finiti acceperit non
eñ dicimꝰ meo intereſſe ſ; mea. nō repu. referre ſ; reipu. Quint. in de lamētationibꝰ negauit ſua intereſſe occi
dere quēq̄. Cic.li.v.de finibꝰ. q nihil ſua ſentiat īterēſſe. Sueto. i iulio aliū fuerit dicere ſolū nō tā ſua q̄ reipu.
intereſſe. ❡ Habēt vba obſeruationē i cōſtruēdo qd ſi relatiuū ſequit̄ i clauſula ſequēti poſt impſonale verbū
magis finitā quā īfinitā oꝛonē admittūt vt ſi dicas nihil mea refert qs imiteris auctoꝛes potiꝰ q̄ quos ſeq̄ au
ctoꝛes: niſi addideris iuuet vł opoꝛtet vt nihil mea refert quos te ſeq̄ auctoꝛes iuuet. aut ſi dixerit vtrā ſequar
viā vitioꝝ ne an virtutū nō aūt dicēdū erit plurimū refert vtrā ſeq̄ viā vitioꝝ ne an v̄tutū niſi adieceris debeat
Quintili. aut debeā. vt plurimū refert vitioꝝ an virtutū vtrā ſeq̄ viā debeā vel aliqd ſilē. Ci.ad Brutū; magni refert: qs
intereſt et quiſq̄ audiat. idē i verrē li.iii. nihil tua īterēſt: vtrū pꝛoꝛ īperet: vbiq̄ cogar. plini.i plogo q̄ plurimū refert ſoꝛ
refert cu; tiat aliqs iudicē an eligat Quintilia. qd eñ refert aduerſas res an ſcādas equo alo feras qñ etiā ſine relati
quibus ca uo verbū finitiuū dat̄ Quint.li.v.īſtitutionū multū etiā refert: ſi odii argumēto nitamur. idē ꝓpe dixiſſet mul
ſibus con tū etiā refert nos odii argumēto niti. ❡ Cōſtruunt̄ etiā cū alijs caſibꝰ ſed raro: vel apud poetā tñ. Plau.in pꝛ
ſtruātur. ſa ad meā rē refert ꝓ mea refert. Mart.li.ii. nō nihil a tāta nobilitate refert. Ci.li.v.epi. Coꝛā me eodem ad
laudē n̄ram multū video intereſſe. Idē in paradoxis nihil intereſt inſcitia gubernatoꝛis. Idē li.iii.epi.de am
bitu vero qd intereſt inqes ac de maieſtate ad rē nihil Tertul.in apologia. Intereſt homini deo cedere. Laur.
valla cōtra pogiū mea liber vt mea refert ſcripſit. Eſt aūt ſuſpicādū viro tā recōdite diſcipline: q̄ id dixiſſet ra
tionē nō defuiſſe. Sed qñ vnū ex altero ducat̄ videamꝰ interim q̄tū Sipōtinus ſit elapſus a valla abhoꝛrens
in regimine ꝓ nolin illoꝝ mea tua ſua: et reliquoꝝ ait autē Sipōti. mea refert.i. refert in re mea. tua intere•
eſt.i.eſt in re tua. in quoꝝ vtroq̄ eſt aliqd qd nobis cū Sipōtino nō cōueniat vbi nō poſſum ſatis mirari virū
alioqn erudiū partes dictiōis cōpoſite: adiectiuū poſſe reape exiſtimaſſe: qd tā difficile ē q̄ qd difficillimum:
vt ſi velis dicere lucrifacio plurimi belligero longi agricola boni olpotens ioui quod fieri nulla permittit rōne
dum vſus patietur ⁊ quemadmodum lucri belli agri ol. dictiones in compoſitione vel vt verius loquamur di
Siponti• ctionū partes caſum aſciſcere in appoſitiōe nō potuerūt pariter re illud qd pars illiꝰ v̄bi refert eſt adiectiuū ſi
nus qui ⁊ ue mea ſiue tua ad ſe trahere nō valebit. ❡ Pꝛeterea analogie rōne ſicut dicimꝰ mea refert tua īterēſt qñ re
perotꝰ car eſt nomē in cōpoſitiōe veluti adiectiuū aliqd admittēs. Ita ⁊ diceremꝰ: q refert: ea intereſt ⁊ ſimilia. Cuiꝰ oppo
pitur. ſitū varia auctoꝛū paulo ante exempla oſtēderūt. diximus eñ qd refert: id intereſt ⁊ reliqua id genꝰ. Quo circa
ſipōtino rō pcedere nō ſatiſ cōſtat. ❡ Eſſet poſtremo manifeſtariꝰ elēchus: ⁊ id qdē manifeſtiſſimū ſepenūero
ſi in mea refert: mea refert exponeret̄ qd q̄ ſit nugax: ⁊ fallax. vel Ariſt. in ſuis elēchis plane declarat quē elē•
cū ſic colligo Sueto. in iulio vt pꝛedixi: ſcripſit dicere ſolitum nō tā ſua q̄ reipub. intereſſe. Si igit̄ in intereſſe
iam per ſipontinum extat re. ⁊ in pꝛecedēti gtō q fuit reipub. eſt rei exponendū ab integro erit ergo reipu. in•
tereſſe.i. eſſe in re reipu. Qd lauditū qdā ſapit. Aut trāſfert mihi hoc dictatū vt magis elēchū capias. Ji nous
Valla. apartient augmēter nos biens. Qd his v̄bis latinitate donabo n̄re rei refert augeri. expōe tu Sipōtino īter
pꝛete.i. i n̄ra re refert augeri. vbi qd ſignificetur video ita loquētē neminē audio. ❡ Atq ꝓ ſetē iurarē Sipōti•
nū ipm̄ nūq̄ ita exotice fuiſſe locuturū vt ceteros voluiſſe demōſtrat. meliꝰ aūt plau.i pſa. cū dixit ad meā rē re
fert. ꝓ mea refert: vñ refert ⁊ rē cōiūcta ſunt. Idē in aulularia i rē hoc tuā ē qd qd illa dictio mea aliqñ recipit
ſubſtātiuū. vt Plau.i ſticho. ſiqdē mea refert opa. ❡ Potuiſſemꝰ hoc i loco imani rōnū ſtrepētū īperu tumul•
tuari: ſi vel res ipſa ꝑ ſe nō loqret̄ vł ſi grāmaticam acerbitatē n̄ris tribꝰ illis rōnibꝰ declinari nō arbitremur.
Meliꝰ nēpe valla. ⁊ magis erudite rei cauerit neceſſe eſt: q li. elegātiarū.ii.c.j. Suauitatiſ grā ⁊ ne nimis durꝰ
videret̄ ſi meo refert tuo īterēſt diceremꝰ arbitratꝰ ē. Quāq̄ q: ſūt oēs Sipōtinoꝝ refutatiōes euaſiōeſq̄ tenēde
rūt ꝑterq̄ hoꝛſu; dicūt eñ nō dicimꝰ: q̄ refert. ſ; q re refert. Cū minꝰ durꝰ ē illud: hoc aūt leniꝰ ſuauiꝰ vſitatiꝰ ⁊
dicamꝰ opꝰ mea refert nō i eo refert qñ illō cōſonātiꝰ ē hoc multo ſalubꝛioſiꝰ. Quīti. auctoꝛitatē ſecuti q īſtitu•
ti.li.j. ita ſcᷓpit. Inter duo q idē ſignificāt ac tātūdē valēt. Qd meliꝰ ſonet malis. Placebit foꝛtaſſe ad hūc locū
Salustius cōgeſſiſſe: qs ⁊ cōſtructiōes ⁊ ſignificatiōes ſibi vba illa refert ⁊ intereſt vēdicauerit. ſ; pꝛiꝰ de refert agamus et
Hoꝛat. hoc ipm̄ tā pſonale q̄ impersonale exautiamus. Refert aūt in voce impſonali tria ſignificare cōſtat nā pꝛo ex•
Vergilius pedit. officit ⁊ eſtimatur accipi ſolet. Pliniꝰ li.xvi. nec terre circa has tm̄ refert.i. expedit. Salu.i iugur. magis
Lucretiꝰ. refert: me mihi atq̄ vobis timere.i. expedit. Colu.li.vii. vbi de canibꝰ loquit̄ nō multum refert: an villatici ca
nes coꝛpoꝛibus graues: ⁊ parum veloces ſint.i. obeſt ⁊ pꝛeiudicat. Plau. in rudenti. Quō habeas id refert iure
an iniuria.i. eſtimādum eſt. Liuius lib.ii. adeo ne eſt fundata leuiter fides vt vbi ſim quā qui ſim magis refe•
rat.i. plus eſtimari debeat in his fere ſignificatiōibus duplici ff ſcribitur refert qñ re ſyllaba in talibꝰ ꝓducit̄
poſitione atq̄ in ſuppino ꝑ duplex tt. tettuli. Hoꝛ.li.ii. ge. numero cōpꝛehēdere refert. Hoꝛa. rettulit acceptos
regale numiſma philippos. ⁊ in ſupino rellatū. Lucre.li.iii. id rurſu; celi rellatum tēpla receptāt. Sed adiicia
mus interim eiuſdem verbi quādo eſt perſonale ſignificationes que plurime ſunt eſt autē refero poꝛto redde
ex pꝛimo dico oſtendo produco renouo conuerto aſcribo recenſeo reuoco in cōſultationē pono aſſim iloꝛ fateri

accepiſſe: rōnē dare quoꝝ ſingulis exēplū cape. Corneli⁹ Taci. cū ex agris ſegetes domum referent. i. portarēt. Taci.
Quintilian⁹ in declamatiōib⁹ ad pr̄ēs arma nō rettulit. i. reddidit. Ver. li. ix. o mihi p̄terit⁹ referre ſi iuppiter Quint.
annos. i. reddat ⁊ qñ ab ago agis ⁊ habeo es differt. Qđ p beneficio reddēdo accipit. Cice. cōtra Catilinā de- Vergi.
beo ſperare deos mihi gratiā relaturos: etiā paſſiue cū gra: ſed ſemp ſingulari idē. i. de legib⁹ referēde grē volu Cicero.
ptas poterit exiſtere ⁊ i malā p̄tē. Terēti⁹ in eunu. Inueniā pol ego pare vbi referā grām. i. reddā Iuue. ſaty. i. Teren.
et multū referēs de mecenate ſupino exp̄mēs ⁊ imitās. Luci. li. i. qs poſſit ordi. i. qs nequeat referat vñ dicat Lucil.
vel oñdat. Pli. xxi. dicim⁹ ⁊ terrā referre multū. i. pducere. Ver. v. huic morē hos curſus. atq hec certamina p̄i Vergil.
mus. Aſcani⁹ longā muris cū cingeret albā rettulit. i. inuocauit. idē. ii. eneid. referes ergo hec nūcius ibi pelide Idem.
genitori. i. narrabis ſine dicas Idē. xi. multa dies variuſq labor mutabilis eui rettulit i melius. i. pueruit. Trā
quillus ⁊ in deoꝝ nūerū rettulit. i. aſcripſit. Ver. in buc. Cogere donec oues ſtabulis nūerūq referre iuſſit. i. re Idem.
cēſere. Ci. iii. epi. referebā me ad illud īcredibile id eſt reuocabā. Quin. in declara. nō rettulit ad matrē. nō pro
pinquos cōſuluit nō amicos. i. in ꝯſultationē poſuit. Ver. eñ. q te tñ ore referret. i. rep̄ſentaret: ⁊ ſimilis eēt Cicero.
dicim⁹ etiā refero acceptū. i. fateor me accepiſſe nā fero acceptū habeo eſ dicim⁹ rādē refero impēſū. i. de impē Quin.
ſā rōnē facio. Reliquū igit̄ extat vt de intereſt pauca ānotem⁹: ſignificat aūt intereſt expedire oitterre p̄eſens
eſſe interpoſitū eē atq diſtare. Ci. ad attică. p̄tū in ea interſit exiſtimare te certe ſcio. i. expediat. Vale. maxi. Cicero.
nihil īntereſt an humi vel ſublimi putreſci. i. differt. idē quo facili⁹ laborib⁹ ⁊ periculis īntereſſet. p̄ſs eēt Colu. Vale.
arbores q̄ īntereſt ablaqant. i. īterpoſite erūt. ⁊ cū i poſtridē īter. Ci. i catilinā. Tybris ⁊ pōte īter eos īntereſſet Mart.
id eſt īterponet: ⁊ qđ dicim⁹ ab ſpecula ad lacū īnterſunt iuga. i. īter ſpeculā ⁊ lacū ſunt iuga aut de numeris. Cē Cicero.
tū pedes interſunt ab vrbe ad balnea. i. īter vrbē ⁊ balnea ſunt cētū pedes. aliqñ īntereſt cū ꝑpoſitiōe alia inter
vt Ci. ad torq. li. vi. īter eās amicoꝝ aliq̄tū interſit. i. dr̄e ſit grāmatici p̄terea nō defuerūt q ſum es huic pene
rēe aſcriberēt. Quib⁹ caten⁹ fidē habeo: q̄tū ad gti caſus ꝯſtructionē: qñ mea ē. tua ē. nēo vnq̄ dixit: ſꝫ meuꝫ Idem.
eſt tuū ē. Ci. li. vi. epi. ad torquatū. de te aūt ipo tot ī re tuū eſt ſic agitare alo. Idē i codē ope ad ecinnā puto eē Idem.
meū qđ ſentiā exponere. i. īntereſſe mea: ſꝫ ſi ibi ſubſuerit adiectuū nomē illi⁹ īfinitiui meli⁹ loqmur p dtī p̄i
mitiui. Pli. ad Pōpe. erit. n. ⁊ p̄ſt emēdationē liber ī nobis vl̄ publicare: vel cōtinere. nō ār dixit erit nr̄m pu
blicare. ⁊c. Fit ēt ſuꝫ es ſui imp̄ſonale cū ſignificat nō ē rō ſꝫ ſp ſequit̄ qđ Ci. ad tre. neq ē qđ illā exceptionē ī Plini.
terdictio primeſcat: idē ſꝫ idc ē qđ gaudeas. Pli. ad tacitū nō ē qđ ꝯtēnas h̄ ſtudēdi gen⁹. q loquēdi mod⁹ tñ i Cicero.
tertia ſingulari pſona fit: ſignificat aliqñ ſuꝫ ē idē qđ attinet: vbi vbi imp̄ſonaliū rōnē occupaſſe putam⁹. Co
lu. li. v. prudētis agricole ē vitē quā ſcipue pbauerit ꝯſerere: ⁊ ē tū laus vel vituparatio ſignificat̄. ſꝫ nūc pſonalit̄ Colu.
eſſert̄ vt tu es magne auctoritatis vir cū vo ſignificat vale tñ tertias pſonas recipit. ſꝫ nūeri vtriuſq repetit̄
Terē. in adel. argēti quāti eſt ſumito. i. quāti valet. Ci. li. ii. offi. vt cōmodi⁹ putarēt nūerari ſibi. Qđ tanti eſſet
q̄ ſuū recuperare. i. q̄ti valeret aut eſtimaret̄. Significat quādoq per eſt in tertia tñ pſona ꝯuenit aut ſꝫ q̄ Cicero.
rū naturā ⁊ ipſum ē videt̄ inductū. Vale. maxi. li. i. nō eſt inter patrē ⁊ filiū vllius rei cōparationē fieri. i. conue Vale.
nit Ver. Neciō ⁊ tyriū terre omnipotētis aliūn cernere erat. i. licebat. Ex qbus facile conſtat ſum es ſuꝫ illi⁹ Ver.
verbi pleriq ꝯſtructionē admittere. Cuius ſignificationē aſciſcat. Ordinis rō exigit vt ad alterā imp̄ſonali
uꝫ actiuocū regulā accedamus. quā ſi diligēter euoluas. Inuenis e nihil obſtare quomin⁹ pſonalia debeāt exi
ſtimare vt pote quibus īfinitiui res ſuppoſitū fit. dicimus eñ cōuenit mihi amare. i. amor conuenit mihi aut
ipſum gubernare expedit regi vñ eliciuit Priſ. Quoties per dtñ tñ loquimur eclypſim manifeſtā fieri: vt pla
cet mihi me legere. i. placet mihi me legere. Sed auctores vtraq indifferēter ſunt vſi cōſtructione. Ci. p pro
uincijs. Quid ſentire me cōueniat. Quinti. li. i. Optimū hic eſſe cōuenit. Iuue. Senis inter ſe conuenit vrſis Quint.
Plau. in captiuis. dic patri quo pacto mihi cōuenit de huius filio. Aliqñ cū ſuppoſito in nrō Cic. lib. v. de fini. Cicero.
Hoc mihi cum tuo fratre conuenit. i. ſine controuerſia eſt ⁊ in plurali. Terē. non cōueniūt hec fratri meo: atq Plau.
ſi prepoſitio interueniat. Semper fere ſine ſuppoſito loquimur. Qđ in ablatiuū vertūt auctores. Colu. li. vi. Cicero.
de pāpinatione talis vinee parum inter auctores conuenit Plau. in capti. nunc ita conuenit inter me ⁊ hunc Laurent.
Tyndare dicimus itaq cōuenit mihi tecū: et cōuenit inter me et te pro eo qđ concordes ſumus. Addo etiam ſi Colu.
per infinitiuū cū hoc verbo cōuenit loquamur actm̄ magis q̄ datiuū poni oportere. Ci. p Gneo Pompeio quā Cōuenit
to vos ſtudio cōuenit ſacrorum ſalutem defendere. Idē ad herennium li. i. tres res conuenit habere narratio mihi tecū
nem. Teren. imperatorē vna ire cū amica per viam nō cōuenit. Gel. li. ii. Vtrum conueniat te prius ſedere. Qđ ⁊conuenit
ſi infinitiui loco ſubſtituatur nrīs magis drō q̄ actō vtuntur auctores. Ci. quid veteri oratione nō cōueniat nrīs inter me ⁊
etatib⁹ iſta oratio Hora. li. i. epiſto. quo neſcit vti cui non conuenit ſua res cōuenimus rurſus quē in iudicium te pro eo
vocamus Cice. actione. ii. in verrem. Non dubitauit: quin ſi ipſe verrē conueniat equitate cauſe cōmouere ho qđ eſt con
minem poſſit. eſt etiam conueniſſe alloqui. cuius ⁊ conſtructionē retinet. Terē. Cōueni hodie aduenies quēdā cordes ſu
mei loci hinc atq ordinis hoiem. Cum tamen abſolutū eſt. Simul venire ſignificat. Salu. poſtq̄ vnus in lo mus.
cū omnes conuenere. Ver. Cōueniūt quibus aut odiū crudele tyranni. Vñ fit vt ſuſpicor ⁊ huius ſimplex ver Terenti.
bū perelegāter ſepenumero ad imperſonale immutetur: ſicut cū nrīs ſuppoſitum genitiuū vertitur vt ſi lati Vergil.
ne dicere tētaueris. Je ſuys touſiours ioyeulx: quant il me ſouuient du iour que ie commencay a lire en gram
mayre. dicas oportet Summa ſum ſemper leticia delinitus cū illius diei mihi in mentem venit quando latini
tatem cepi profiteri. Cice. in verrem ita mihi deos velim propitios vt cum illius mihi temporis venit in men
tem quo die citato reo mihi dicendum ſit tibi nō ſolum cōmoueor. alo ſꝫ etiā corpore perhorreſco. idē ibidē cū
mihi tyndari illius venit in mentē aliqñ huic vbo venit tota oratio ſuppoſitū dat Cice. actione. vii. in verres
venit eñ mihi in mentē in iudicio. M. Aquiliū quātū auctoritatis quātū momēti orō. M. āteriū habuiſſe exi
ſtimata ſit. Accidit hui⁹ ordinis etiā imperſonale frequēter eſt. Qđ preter ſpeꝫ euenit Terētius in andria. In Teren.
terea aliquid acciderit boni. Cic. nihil mali accidiſſe Scipioni putandū eſt. Iuriſconſulti tamē pro mori acci Quinti.
piunt: vt ſi qđ filio meo acciderit. Seruus eſto. i. ſi mortuus fuerit. Contingit plus de timendis ſicut obtingit Senc.
magis de optatis dicitur. Terentius hanc mihi expetiui. contingit conueniunt mores Quinti. lib. i. nec tamē Saluſti.
in quibus dicere non contingit: minorem curam docendi libros habeāt. reperitis quoq pſonale quod quaſi Terenti.
per ſortē euenire eſt. Hiero. ad Damaſum. Pater da mihi portionem ſubſtātie: q mihi cōtingit ⁊ actiuū p̄mi or Quinti.
dinis Ver. Funeq cōtingere gaudēt. i. tāgere. ſeneca. Hercule furenti antea q̄ domū contingit. i. inuocat vel
appellat. euenit verbū ad magiſtratus iucundos magis aptum eſt. Salu. in iugurtha. Metellus ⁊ Silanus
coſſ. deſignati prouincias in ſe partiuerāt: metelloq numida euenerat. Aliquando idem eſt quod accidit. Te Idem.

rentius in andria. Sin qđ preter ſpē euenit ignoſce mihi Placet Quintilian' li.j. pueros adoleſcētibus ſedere
permixtos nō placet mihi: ſed euidēti' in voce paſſiua Cyprian' ſi bolbus placet: dñs offendit. fit aliqñ p ſin-
gulas pſonas in hoc vbo ſed pſonali recaprocatio vt placeo mihi placet tibi. ſibi placet. Qđ eſt ſumma gloria
Cicero. efferri. Quin. placeas licet tibi opū diuitiarū diues tuarū fiducia ſi mihi nō inuidere expedit: pares ſum'. licet
Luca. et dtō ⁊ actō adiūctū reperio. Cice. j. thuſca. Licuit em̄ eſſe ocioſo Themiſto. li. Licuit epaminūde. Luc. li. vj. vt
Lact. certū liceat mihi noſcere finē. Ver. in bu. neqȝ ſeruitio me exire licebat: aliqñ ſine dtō. Lact. li. iij. Licet ex illa
Q. cur. ſnīa puidere reperit etiā cū actō ⁊ ꝓpoſitione vt. Q. Curti' li. iij. tua intereſt quārū ī nos liceerit elegāter hoc
verbū ꝯſtruit cū actō ⁊ ꝓpoſitione p. vt ſi trāſferas hoc vernaculū tu nō me ꝑmitte ebe en lexa. p te mihi lege-
re nō licet. aſcſcit aliqñ ablm̄ cū pꝛepoſitiōe de. Quod qddā tragicū: a terribiliſſimūqȝ ſignat: vt ſi latie cōuertas
Cicero. cū te a poduto fare tāto malē. cui tñ de te licuit p cōtra te qđ tñ licere ſi ꝓprie Cicero. p̄hili. xiij. his expoſuit
Quinti. verbis licere id dicimus qđ legib': qđ morū inſtitutiſqȝ cōcedit: neqȝ em̄ qđ qſqȝ pōt id ei licet nec ſi nō obitatur
Terenti'. propterea etiā ꝑmittitis hec Ci. expedit. i. vtile eſt. Hora. li. ij. car. expedit matri cineres oppꝛos fallere. Quī.
Quint. lib. vij. interrogatus cuius veneno moreret. rñdit nō expedit tibi ſcire: cui verbo ⁊ acuſatiuus ⁊ datiuus ſimul
Vergilius adherēt. Terē. non expedit vobis eſſe bonas. Quinti. li. iij. peratorē tibi nō liceat idem lib. vij. an huic pꝛocu-
ratorem eſſe liceat. Vacat. i. ociū eſt. Iuuen. ſi vacat ⁊ placidi rōnē admittis eodē. Ver. ⁊ vacat annales noſtroꝝ
Cicero. audire laboꝝ. Quint. ⁊ cui eſſe deſerto vacet. Cōſtat. i. manifeſtū eſt. Cice. cū cōſtet lupercis id vectigal dediſſe.
Idem. Quod ſi cū verbo volo adiungant idem eſt qđ permanere idem Cice. in thuſcu. ⁊ ſi tibi conſtare vis idem alibi
Martia. qua in ſententia ſi cōſtare voluiſſent: ſuam auctoritatē cum ſalute recuperaſſent conſtat preterea idē eſt quod
Plaut. emptū eſt. Cice. qđ mihi cōſtat carius quā ſi in foro emiſſem cōſtruit etiā eadē cōſtructione cōſtat: qua ⁊ cōue-
Terēti. nit cōſtruebat: nā ita dr: cōſtat mihi tecū: vt cōuenit mihi tecū. Cice. ad herenniū adhuc q̄ dicta ſunt arbitror
mihi cōſtare cū ceteris artis ſcriptoꝛib'. i. cōuenire cōſtat. i. ſuppeditat aliqñ eſt. Iuue. qđ ferat cui conſtet oīa.
Quarti vero ordinis oīa ꝑpe verba pſonaliter efferūtur. Mar. Hāc matrē cybelles eſſe dicebat anē. Plau. in
ſticho. Scias formas decē ſupbie. Qđ verbū obiter dtm̄ exigit Teren. in adel. me hercule vobis decet. Gel. lib.
xj. pꝛefatur clarius quā eius etati decebat. qđ aūt dicere ſit Cicero. hec in libꝛo de optimo gñe dicēdi demōſtrat
docere inqt quaſi aptū eē cōſentaneūqȝ tempoꝛi ac perſone opoꝛtet cū actō ꝑpetuo ꝯſtruit. neqȝ nocet illud Ci
ceronis ad Lentulū hac a me ſententia dicta magnus animoꝝ motus eſt factus: tū coꝝ quoꝝ oportuit. tum il
loꝝ etiā quoꝝ nūqȝ putarā. vbi itelligit quoꝝ ſcilicet motū opoꝛtuit vel antecedēs aſciuit ſibi relatiuū. latinis
frequēs eſt. Sūt aūt quedā verba q̄ pꝛopius ad rōnē imperſonaliū acceſſiſſe vident. Cuiuſmodi ſunt tedet pu
det miſeret. ⁊ his ſimilia quoꝝ cōſtructio ⁊ ſignificatio plerūqȝ inuertit. nā ſi infinitiuū admittūt actiū tranſi
tiuus efficit. vt tedet me ꝑfaſci. i. tedium ꝑfectionis tenet me. Si tñ gtm̄ receperint actiū rōne ſuppoſiti age
Terent. re viſus eſt: vt Terē. fratris me qđē piget ⁊ pudet. i. doleo ⁊ erubeſco ob fratrē ⁊ vñ intulit Priſ. pudet me tui. i.
Iuuen. pudoꝛ me h3 tui. Qđ ⁊ exponi pōt: habeo pudorē tui. vt Iuue. habeat iā Roma pudorē reperit etiā infinitiuus
in clauſula vbi gtūs ⁊ actiūs exiſtūt. vt ſi velis dicere reipu. Platonē ſue miſeret debacchari Terē. in ecyra: non
penitet me ſolā feciſſe. Quod frequētius dr hoc mō. Platonē miſeret ſuā rēpu. debacchari Iuue. quē iā pudet
Vergilius dicere vbera matris. nō aūt dixit. quē iā pudet vberū matris ducere. Magis tñ impſonalia exiſtimat ſi abſqȝ
caſu enūcientur. Quinti. pudet dicere in que pꝛobꝛa nefandi homines iſto cedendi iure abutuntur gtm̄ vero
Penitet nuſqȝ agentē inuenies. ſed patientem vbiqȝ Teren. noſtrimet nos penitet. Vergil. in buc. Noſtri nec penitet il
verbo qñ las vbi vtrūqȝ noſtri nō noſtrū: dixit: noſtrū mō ⁊ nr̄i hoc differūt. vt Valla colligit. Quod hoc paſſiue illud acti
vti debea- ue accipi debet. ¶ Penitet hoc verbū pꝛomimus: cum que ipſi fecimus nobis incipiūt diſplicere. vnde penitet
mus. vix dixerim: quaſi penitētia tenet ⁊ que nobis pudoꝛi aut tedio ſunt pena quadā videntur vñ ſit. Quod peni-
tere ⁊ p pudere ⁊ pꝛo tedere interim accipiatur. Ver. in buc. Nec te peniteat calamo triuiſſe labellū. i. pudeat.
Idem officio nec te certaſſe pꝛiorē peniteat. i. tedeat Cice. in Catone. Nū igitur ſi ad centeſimum vixiſſet an
nū ſenectutis eū ſue peniteret. i. tederet. Iunioꝛes vero tāqȝ pſonale hoc verbum declinarūt. Hiero. in eccleſia
ſtico. Fili ſine ꝯſilio nihil facias: ⁊ poſt factū nō penitebis. Ruffinus cōtra Hieronymū. Ille q̄ ah pꝛo his peni
tuit veniā nō meretur. ⁊ illud euangelij marci: penitemini ⁊ cōuertemini. Geoꝛ. aūt valla. Ciceronis exemplo
Priſci. ductus exiſtimat penitet vtrinqȝ cū actō cōſtrui poſſe vt penitet me cōtumeliam. Sed Ciceronis hec verba le-
Valla. guntur vtinā id facimus ſit. Qđ penitere ſit neceſſe quā ſententiā Priſ. ante tenuit quib' paulū aſſentiret. niſi
Laurentij auctoꝛitas me coegiſſet in verbo huic ſimillimo. ſ. pudet. Qđ duplicē actm̄ admiſit. Laurētij verba
hec ſunt in apologia. Quid male dictoꝛum audieris cum recoꝛdoꝛ pudet me vicē tuaꝝ. ab hoc aūt verbo tria de
ducuntur participia penitens peniturus ⁊ penitendus. Ruffinus contra Hierony. ubi dabitur venia penitēs
Columel. li. ij. itaqȝ hinc ager. ſiue exerceatur ſiue ceſſet colono eſto penitendus. Actius apđ Marcel. neqȝ te.
Piget. neqȝ queqȝ tue laudis arbitroꝛ peniturus. ponitur aliqñ pꝛepoſiti ꝯ de cum ablrō pꝛo gtō. neſcio tñ an ſatis cō
Plau. imitatiōe. Ruffinus cōtra Hiero. lȝ quidē de erroꝛe penitere. ¶ Piget in his que cum dāno ſunt dici videtur.
Plau. Qñ piget tñ nos eius quod dolet ⁊ moleſtum eſt. Plau. in trinu. pol pudere quā pigere pſtat totidem lr̄is li-
Piget. cet Plauti auctoꝛitate videatur pigere ad futura. Pudere vero ad pꝛeterita referri opoꝛtere. Verba Plauti
cum dtō. hec ſunt: nono dediſſe te pudet ne: q: non accipi piget. Sed qñ de piget ⁊ puget ſermo incidit. admoneo: eſſe
pꝛecipiendū hec verba ⁊ pꝛeponi p ꝯſe ⁊ poſtponi indifferenter. Terē. in Adel. fratris me quidem piget ⁊ pu-
det. Tertullianus in apologia In nobis ſolis aut pudet aut piget. Quoꝝ differētiā ſed perſonaliter ex Plauti
verbis erui poſſumus in pſeudolo d cētis. id qđ pudet facilius fertur: qȝ id qđ piget vñ colligitur pigere doloꝛē
pudere aūt tñ pudoꝛem inferre. Teren. etiam pſonale illud poſuit in phoꝛmione: qđ poſtea nos pigeat geta.
Reperitur etiā cū dtō. Oui. ij. meta. Piget. ꝯ actoꝝ ſine mihi ſine honoꝛe laboꝝ: duo ab hoc verbo participia
formari videntur: pigitus ⁊ pigendus. Syllius lirvij. ne pigitū patrioſqȝ lares. Pꝛoper. lib. iiij. poſſis ab inuita
Pudet. verba pigenda lyꝛa. Cice. vero in libꝛo de claris oꝛatoꝛibus gerundio vſus eſt ad miſericoꝛdiam inquit induci-
duo ſigni- tur ad pudendum ad pigendum. ¶ Pudet duo ſignificata admittit. nā ſiue ille peccauerit quē pudet ſiue ali-
ficata ad- quis alius cuius pudeat pudere dicuntur de hoc pꝛterioꝛe. Quintilianus pudet dicere inique pꝛobꝛa nefandi
mittit. homines eſto cedendi iure abutūtur. de pꝛioꝛe Iuue. Si pꝛopoſiti nō pudet atqȝ eadē eſt mēs Plau. in me nāqȝ
pꝛodire pudet in cōſpectu tuum Luca. tñ pſonale illud ſcripſit. Semper ait. metuit quē ſeua pudebit. Cuius
pꝛtm̄. ⁊ puduit ⁊ puditum eſt cōperio. Cice. ad atticum me deceſſiſſe ab armis non puduit Apul. li. ij. floꝛidoꝝ.
Eum nō puditum eſt oſtētare. Cōſtruitur etiā vtrinqȝ cū actō. vt Priſ. vult. Teren. in adel. Hei mihi nō te ho

pudet qđ ⁊ psonale ⁊ hoc in utrõ intelligi potuit: vt idẽ mihi quẽ neq̧ pudet q̄cq̄ neq̧ metuit quicq̄ nisi Laurẽ.
vt dixi. Ita eo verbo vsus eẽt in apologia pudet me vicẽ tuã. Cuz vtrõ apud poetas inuenit. Syl. li. vi. Felices
ad bella vocitur q̄s pudeat certare lenea: q̄s p q̄bus scripsit Plau. vo cũ altrõ sine q̄ põne hoc verbuz aduixit in
bacchidib⁹. Nec me agit: neq̧ te tuus uitus puditũ est facerе. Tria ab hoc verbo inueniũtur participia. pudens
puditurus pudendus. Mar. in xenijs mauult hoc dño innitere bona pudẽa. Pli. li. xxxvj. tanq̄ puditurus eẽt
extinctos. Qui. in deianira huic victor: victo nẽpe pudẽdus eras. Gerũdiũ Ci. scripsit in libro de claris oratori: Partici-
bus vt dixi in verbo piget in libro de oratore cuius hec verba legitur nõ pudẽdo s̄ nõ faciendo id qđ nõ de- pia ab hoc
cet. Seruius autẽ iubet dicere piget me illud facere: ⁊ puderet me illud fecisse. sed de hoc satis multa diximus. vbo pudor
Miseret me tui. Langorem ex tua miseria capio. Ci. miseret me infelicis familie. Cuius deriuatiuo. Terẽtius
vtitur atq̧ inopis te misereſcat mei. Plau. in trinu. ita de alioꝝ misereat. Caue tui ali⁹ misereat idẽ in rudẽti
vnũ te obsecro vt te huius cõmisereſcat mulieris als psonale offendit. Uer. ⁊ misereſcim⁹ vitro. Tedet euidez
nature cũ superioribus est preterq̄. Qđ frequẽtius psonale inuenitur. Gel. li. j. Uerbisq̧ ei⁹ fatigari pertesuissent: is
impersonale. Hieronymus in ecclesiastico. Idcirco teduit me vite mee. In preterito tñ nõ modo teduit. Sed et
pertesum est: facit vt me pertesum est coniugij: ⁊ ego sum pertesus coniugiũ. Ci. sed vbi me vite illius ferme iam p te
sum est. Uer. li. iiij. Si nõ pertesum talami tedeq̧ fuisset. Sueto. in iulio quasi pertesus ignauiã suã scripsit. Cam Tedeo. ti-
panus vo in vita pij pertesus rerũ domesticarũ scripsit: memorie pditũ est Scipionẽ aphricanũ nõ tedeo. S̄z ti deo dixe-
deo enituasse cuius ⁊ Lucilius meminit cũ ait. Quo factior: videt ⁊ scire plusq̄ ceteri pertisum hoiem: non pte- risse antiq̄
sum dicere ferũt ⁊c. Admonendũ est hoc in loco. hoc verbũ tedet ad reuerentiã honeste psone nedũ ad pudorẽ
psone vel rei turpis deduci posse. vt tedet me parẽtũ ⁊ tedet me scelerũ. i. erubesco ppter parentes ⁊ ppter sce-
lera erubesco: quoꝝ exẽpla frequentiora sunt q̄ egeant demõstrari. Sunt q̄dam vba psonalia. vt incipit desi-
nit pōt solet dz: q̄ si p̄dictoꝝ impsonaliũ infinitiuis adiũgãtur impsonalia sunt: sed si aliis verbis adhereant Cicero.
semp psonalia manent. Ci. de petendo consulatu si hic eius liber est. Cuius auctoritatis neminẽ posset peni-
tere. Idem in verrẽ. Iamiã dolobella me neq̧ tui: neq̧ tuoꝝ liberoꝝ: quos tu miseros in egestate reliquisti mi D. Hie.
sere. potes. Q. Cur mulieris cõsilij ⁊ p̄cepti magis q̄ necessariũ esse credebat: penitere eũ cepit. Diuus tñ Hie.
in vita melchi. cepi captiuitatis tedere scripsit. Reperiuntur et alia verba ad hunc morem: sed impersonalia. Quinti.
Qui. in helena. ⁊ iuuenẽ facti penituisse putet. Cum aliisvero infinitiuis psonalia manere multa exempla de
clarant. Quin. p ceco. Incipit apud te gladius habere. Qđ agat Ci ad atticũ. ne incipit q̄dam illam consolari
vt solebat. Cum impsonalibus aũt passiuis ẽt adiũguntur. Ci. in peradoxis ei gñu possessionũ nemini noceri
pōt de quibus continuo dicemus. cum quõ solet p parenthesim fiat impsonale absoluerimus sit aũt solet im-
personale gñalitatẽ illã: q̄ oibus impsonalibus verbis ppria est significãs. cice. in Lelio. Cum in hortos decij
bruti cõmentãdi cã vt assolet. venim⁹. tu nõ affuisti. i. plerũq̧ oẽs solemus. Passiuuz impsonale adeo ab Anto.
exausum est verbũ vt ampliori expositione nulla exponi possit. hoc est a verbis tñ neutris deriuari absolutus
quandã gñalitatẽ semp significare. Iuue Si nihil est ceruis inarrit. Luca. Hoc ordine belli itur. S̄z instant Iuuena.
plurimi p Prisciano p̄cipiẽtes a verbis ẽt actiuis posse deduci: q̄bus non mõ assentior si verboꝝ mutauerit signi Luca.
ficationẽ vel constructionem. vt Anto. Adducit: veruũtiã assentiendo fidem habeo: si inter neutra absoluta in
seruerit aliqđ actiuũ vt si velles dicere latine. Les philosophes se oppugnent doubtẽt interroguent de vertu
au queix creu chasaum selon la variete de sentence. a philosophis de virtute certatur obeditur differitur ⁊ cre-
ditur iuxta snias varias. Ecce differitur inter reliqua verba que neutra sunt obeditur certatur creditur. cice.
li. ix. epi. ¶ Sic agit viuitur legitur ⁊ scribitur. Quin. li. x. de psonis indicatur de rebus cõtẽditur. Terẽ. i. adel.
ignotũ est tacitũ est. creditũ est. Cyprianus ꝯ demetrianũ passim discurrit capitur occupatur. ⁊ illud Plauti in
pseudolo. Quid agitur calidore ipse amatur atq̧ egetur acriter. Nã si ꝯstructionẽ aut significationem mutaue
rit vba actiua multis exemplis pz impsonalia passiua fieri posse. Ecce fugio te actiuũ est fugio a te absolutum
hinc Luca. dixit in bellũ fugitur. Uindico dicimus. i. vlciscor. ⁊ primo illud actiue hoc neutraliter ab hoc autez
Salust. dixit vindicatũ fuit in noxios. cuz actõ vero nullo mõ ꝯstrui pñt. ait Anto. hoc aũt intelligi oportet ex Quinti.
rõne vbi impsonalis. vt impsonale est. Qm̃ si ad alias ꝯstructiones respicias. nihil obest quominus cũ accusa-
tiuo ꝯstrui possint. quale eẽt. Si modus infinitiuus vbo passiuo suppositũ daret. vt Uer. cur dextram iungere
dextre non datur. Pli. locustas pennarũ ⁊ feminũ attritu sonare creditur. Idem li. viij. qualem fuisse tradit ser
toriũ ceruam. Quin. li. ij. efficieretq̧ illud in vtroq̧ certamine coronabatur inuictã ¶ Nisi qđ hic. Quin. antipro-
sim vr̃ excessisse. vt vrbẽ quã statuo vestra est. Idẽ in. v. li. sciam in rethibus ⁊ religione ingenia eẽ in argumenta
dã. Nã qđ Plau. in aulula. scripsit. Si opulẽto sit periti pauperioris grãm eq̧ dictũ est: atq̧ qđ Uer. in. xj. lib. scri-
psit. Pacẽ troiano ab rege petẽdũ. Ubi grãm ⁊ petẽdũ ex vbi spãli ꝯstructione dixit. Quippe peto petis actiũ du
plicẽ sepenumero sibi asciscit. Quoꝝ alter actiũs ppetuo vbum sequitur vt peto libros peritũ libros. ¶ Cõpert⁹ ẽ
⁊ actũs spis rõne vel poti⁹ aduerbialiter ꝯstruct⁹. vt Plau. in cassina abhinc factũ est ãnos sexdecim. cui simile ẽ Uergilius
illud Uergi. j. enei. Tercẽtũ totos regnabit annos. In eo vero qđ Anto. p̄cepit. s̄z neq̧ cũ ablt̃õ ⁊ p̄positiõe a vel Cicero.
ab nisi gñalitatẽ illã explicet. vt cice. actiõe sextam verrẽ. res agit in senatu vehemẽter ab hoib⁹ reclamat ar- Idem.
bitror vt cẽsco de frequẽtiore vsu intelligi oportere qm̃ apd idoneos auctores obiter sine generalitate huiusmo
di offendit cõstructio. cic. li. vi. nihil est inseruitũ a me tẽporis eã. Idẽ lib. iij. eiusdẽ operis si rationib⁹ meis a te
prouisum esse intellexero. Idem ad trebatium. li. vij. ego tibi ab illo consultum mallem. Ad cauillationes tñ p-
pellandas securius p oim̃ loquendum esse arbitror. vt cum tu appellabas. Iam mihi libatur. Pli. lib. vij. incre-
dibilia haud multis visum iri dubito. cic. actione. vij. in verrem. Multo mihi ante est iudices puidendum.
¶ Christophorus Scobar. Berbicus suo magnificentissimo. D. N. Canarella vtriusq̧ iuris antistiti integerri
mo. S. D. Friuolissimam ⁊ nauci hñij fiscellum: dicet quispiam mittis christophore ⁊ quaz nec labor excussit nec
cura limauit ad virum plusq̄ circũspectissimum atqui ⁊ ipsum quero expoliri cuius ⁊ dolobrari ab eo. Nam qđ
ad fiscelli minutiem attinet illud in prõptu est qđ laboris non minus natura ad corona quam ad hiteras gi-
gnendas: ⁊ non minus sive ad pyropa ⁊ calicem quam ad caucasum siue elephanta gignendũ p̄stat. Ineptus
est enim chirurgicum officiala queq̧ pretermittere que sepenumero non minus toto feruore doloris afferunt
lesa. Tu vero inclitus mi Nicolae qui stoico more vitia omnia equalia dicens equalesq̧ virtutes. Sed hoc a te
velim. quõ nihil ages ⁊ nihil agas q̄cum lege. nam eos qui in meam famam post tuum asteriscon. si id tamẽ me-
rerint: acutis naribus ⁊ caperata fronte excandescentes iam proscripsi. Uale panhormi idibus saturnalicis.

De fico caput expoſitio

C L. Chriſtophori Scobaris Bethici in laurētij vallēſis caput de fico expoſitio ad optimū eūdē𝝏 eruditiſſimū atq𝝏 vndecūq𝝏 ꝯſultiſſimū virū. D. Nicolaū Cānarellā Incipit feliciter.

Inter ficū ⁊ ficulneā quid ſit diſcriminis. Scribit valla differētiam inter ficū ⁊ ficulneā. quoꝝ alterū ſiue p arbore ⁊ fructu ſiue p morbo eſt ſubſtantiuū alterū vo p quocunq𝝏 ex illa arbore materiato adiectiuum. ⁊ qḋ potius ficulꝰ a um. ficulneꝰ a um. reperi ꝯtet: vbi valla bifariā pcedit. nā primo de fico ꝑñr de ficulnea agit: q rum aūt in parte priore Priſcianū in poſteriore vo eccleſiaſticos quoſdā ſigillare viſus eſt priſcianus duplici errore cōuinatur lapſus. Tū q: ficus in genere maſculino declinationis quarte poſuit. Tum qꝛ ꝑperam collegit Martialē inter fructum ⁊ morbū gñus diuīam poſuiſſe cū hoc Mar. vnq̄ nc ſuſpicatus quidē ſi prius illud per locum auctorum optimorum conſuetudine monſtrat: apud quos inauditū eſt ficus in gñe maſculino quarte reperiri declinationis: ſcōm rurſus mōſtrat interꝑtio. Etenim corum Ariſtotelis teſtimonio cecilianum non de morbo ſed de fico fructu contentionem habuiſſe iudicantis:

Ariſto. ſed videor meo iure facturus ſi ipſius ⁊ Ariſtotelis ⁊ interpretis verba huic induxero a capitis initio ad illam

Idem. vſq𝝏 partem qua monſtrat valla priſcianū defeciſſe. q̄ verba ſunt ſcripta Elencoꝝ. Ariſt. lib. j. c. xj. ⁊ ſunt hec ſolocaſmus aūt quale quid eſt: dictum eſt prius: eſt aūt hoc facere ⁊ non facientem videri. ⁊ facientem nō videri. Quēadmodū cecilianus dicat. ſi ficus ſit ſcōe declinatiōis. nā q̄ dicat ficus maturas ſolocaſmū quidem facit ſꝫ illum non videtis aūt pluribus. Qui vero. ficos videtis quidem: ſed nō facit eodē mō ſit finis ſolum maſculini gñis ſiue quoddam: nō qui dicit certam: ſolocaſmum facit ſiue eos. hec apud Ariſto. leguntur: ex quibus cenſuit ne valla cecilianū de fico p morbo nullū verbū feciſſe: neq𝝏 de gñe eius eſſe contentionem: ſed de declinatione nos tñ vt valle. caput magis perſpicue liqueſcat: mentem ⁊ Ariſto. ⁊ interpretis excutiemus: ⁊ id quidem ipſius quiꝫ valuerimus breuiſſime: ⁊ per quedam veluti nos manu ducentia exempla alterutrunq𝝏 ſolocaſmi partē reſeruabimus: vnde facile poſſimus introſpicere quid ſibi voluit apud laurentium interpretis textꝰ ille. C Nā quid dicit ficus maturas ſolocaſmum quidem facit ⁊ reliqua. C Supponendum eſt q cecilianus aliqñ Martialem reprehenderit hac dictione ficus in declinatione quarta vſum. quale potuit eſſe illud. Res mira eſt ficus nō hꝫ vnus ager. nam Mar. ceciliano vel infeſtinus erat: vtpote quem ſepiſſime Mar. ſuis epigrāmatis

Cecilianꝰ incefſerat: tanq̄ edacē: quale eſt illud veſſus ſi pudor eſt repone cenam. cras te ceciliane nō vocabo: ⁊ tanq̄ pla

mart. fuit giarium quale eſt illud. Malo tamen recites ceciliane tua. ⁊ tanq̄ ſtultuꝫ quale eſt illud. Mille tibi nummos

infeſ. tus. heſterna nocte roganti. In ſex aūt ſeptem ceciliane dies non habeo dixi ſed tu cauſatus amici aduentuꝫ lancem paucaq𝝏 vaſa rogas ſtultus es: ⁊ tanq̄ auarū quale eſt illud. Dū reddant ſellā ceciliane tibi. Et tanq̄ ineptus cauſidicū quale eſt illud iā de clepſidra ceciliane bibas. Et tanq̄ impudicū quale eſt illud: bellū ꝯuiuā cecilianus hꝫ. Et in alijs ſexcētis epigrāmatis q̄ ꝑpter breuitatē pretermitto atq𝝏 in noſtro epigrāmate tanq̄ ineruditū q̄ ficus in quarta dici declinatione ignorabat cū dixi ficus rides quaſi barbarā vba ⁊ reliqua: vñ ſi quis ficus maturas fac dixiſſet. ceciliano barbariſmus videbaf: tñ ⁊ ſi ceteris q̄ eruditiores erant exploratum fuiſſet ficus maturas per quartaꝫ declinationem dici poſſe. Ariſt. vero monſtrat ſolocaſmū quem ⁊ neoteria dialectici frequētius dictionis figurā appellant duplici fieri modo: ⁊ qñ aliq̄d facimus atq𝝏 facere non videmur ⁊ qñ aliquid non facimus: id𝝏 facere videmur. hoc aūt eſt q Ariſt. dicit facere ⁊ nō facientem videri ⁊ facientem non videri. Quam ſnīam ipſe idem Ariſtote. in eius libri primi capite ſcōo eiſdem pene verbis explicat dicens. Duꝫ de ſolocaſmo precepit. Et enim ſubaudi ſolocaſmus qḋ nō eſt eoꝝ que ſunt facere vel eorum que non ſunt facere quod eſt. Sed facilius expoſuero ſi exempla ſubiectam. Solocciſtes fac has tendiculas obiiciat ⁊ argumētetur. Si video quicq̄: idipſum iam vidi. Igitur ſi facio domum eam ipſam feci. vel aliter ſi video. iam vigui. Igitur ſi fio iam ſum factus: ſolocaſmus aūt vtrobiq𝝏 eſt manifeſtarius. naꝫ nō facientem colligit ſophiſta fa

Solocciſmꝰ q̄d ſit. cere loquor facere ⁊ faciens more Ariſt. p quacunq𝝏 cuiuſuis que ſit verbi ſignificatione. video: aūt domū feciſſe quum eam facio ꝑpter illius pnunciati ſimilitudinem: ſi video iam vidi. nam vtriq𝝏 ab inſtanti ad preteritum enunciatur. Sed q̄tum ſolociſtes oberret. aduerte igitur enim viſus circa vllum temporis momentū. vñ qḋ quiſpiam videt ipſum quodammodo iam vidit: atqui facere ⁊ feciſſe longe aliter ſe habent nam eis eſſe ſimul idem quale fuit inuidere ⁊ inuidiſſe non contingit: actus enim illi in momentulo vno eſſe videmur. ubi vero actus aliqñ etiam in diutina mora. Eſt igitur hic ſolocaſmus. Qui eſt non facere ⁊ facientem videri. Afferamus preterea alterius ſolocaſmi partis exemplum: que fuit facere ⁊ non videri facientem. Sed ab exemplo iam pcepto nō recedamus argumētabitur ſolocciſtes captiūculis at p ꝑſtigijs ſemp vſus: ego facio domuꝫ ſed eam adhuc non feci. igitur cum ego video celū. ſed adhuc illud nō vidi ſophiſmatis enim ſimilitudo mētē diſturbat humanā atq𝝏 multiplex phātaſtiaꝫ: vt ſit mihi perſuaſum me celum videre ⁊ illud ipſum cum video. non vidiſſe qḋ eſt videre ⁊ videri non videntem: ſiue vt Ariſt. dicit facere ⁊ non videri facientem: que altera ſolocaſmi fuit pars collIgo vt in ipſo ſtatim ſolocaſmo exponendi initio protulit. Solocciſmi partes duas eſſe.

Ariſto. hoc eſt facere ⁊ non facientem videri: ſiue non facere ⁊ facientem videri: atq𝝏 hoc ſm Ariſto. ſnīam. Sed dicet quiſpiam quorſum hec ad ficum. in fico vero tale aliquid eſt: quale iam facio ⁊ audio verbis accidiſſe cognouimus. ⁊ hunc multiplex phantaſticū declinationū ſolocaſmum faciens: neſcio tñ an latini auctores olno ſolocaſmum dixerint declinationum vitium: preter q̄ ſi caſuum immutationem ad declinationes adduxerint. In ca

Idem. ſibus aūt: vt diomedes auctor eſt. ſepenumero fit ſolocaſmus: ſed dialecticoꝝ ratio in his citra grammaticorū

Diomedes inſtitutiones profundius ſerpit. Monſtrat igitur Ariſtoteles ſolocaſmum ⁊ per declinationes ⁊ per genera poſſe fieri. Sed prius id per declinationes oſtendit quo fit vt eius interpres cecilianū ficos induxerit. vel quia eo exemplo euidentius aliud adducī nō potuit: vel quod in illa interpretis tempeſtate ficos adeo latini ignorabant vt etiam in noſtra etate ignorabant exceptis paucis: ⁊ vt hoc exemplo quam ficus dura eſſet declinaſ

Ficꝰ in feminio q̄d ſent. Sed ad ſolocaſmum. C Quid dici inquit interpres ficus maturas ſolocaſmum quidem facit ſiue illum

declinet. ſubaudi tu cecilianū. Sed non videf pluribꝰ: ⁊ hoc eſt facere ⁊ nō videri qḋ iā in vbis video ⁊ facio oſtenſum eſt

Ficꝰ ſecūde ⁊ ꝗ declinatiōis. ſupra. Ex q̄bus cecilianī inſcitia. facile apparet nā Ariſto. ſnīa de pluribꝰ in eodē capite hec vt lex loquendi fit plurimū opinio nō vnius qualis cecilianus erat hoc eſt qḋ interpres ſenſit quō dixit. Quemadmodum cecilianꝰ dicit: ſi ficus ſit ſcōe declinationis quaſi ad vnū dixerit nemo ꝑter cecilianū. vñ ſubdit ſm illū q̄ dicit ficus maturas ſolocaſmum facit veluti interpres cognouiſſet q preter cecilianum: vel duo vel nemo eſſet: qui hoc affirmaret ⁊ hanc ſuſpicor eſſe cauſam cur interpres p cōditionem id expoſuerit cum dixit. C Si ficus ſit ſcōe decli

nationis ſubaudi tu tñ.i.non quarte qđ manifeſtet quđ dixit ficus maturas fuiſſe ſoloecaſmū.Quibus adic
at illud verbū. ¶ Quemadmodū cecilianus dicit.i.homo nihil q₂ plurimoꝝ conſenſu diſceſſit cōtra Ariſtote-
lis loquendi legē.nolem quēquā decipi in eo qđ dicitis ficus maturas vt intelligat hanc contentionē gñis eſſe
qđ adiectiuū illud maturas indicare videatur:potiuſq̄ declinationē.nam illā dictionē maturas cos adicat
interpres:ne dictio illa ficus in ſingulari numero atq₃ materialiter in nominatiuo accipi poſſet:qđ apud Ariſto
telem frequentiſſimū eſt.Experiamur preterea alterū ſoloecaſmi membrū in fico:qđ eſt nō facere:videri quo
q₃ eliciendū eſt ex ſequentib' verbis quđ dicitur.Qui vero ficos videtur quidē ſed non facit.i.qui dicit ficos vi
detur quidē ſupple tu ſoloecaſmū facere.dixit aūt. ¶ Videtur:⁊ nō addit ſine plures quaſi dicat videris alicui
vni:qui ꝑ inſcitiam ficos in declinatiōe dici negaret:quemadmodū cecilian' ficus maturas negabat in quarta
ſed ecto vni ei videatis. ¶ Nō facit ſubaudi tu ſine plures:nō poetas modo ſ₃ oratores approbatiſſimos:quo
rum exēpla adducit.valla in textu. Si q̄s ergo ficos dixerit putabiris inq̄t interpres. eſſe ſoloecaſmū ſine pre₃
illum q̄ eſt non facere.⁊ videri ⁊ hoc ſine aliquē videri:ſed ſine plures nō facere:quemadmodū illud ſuperius
e diuerſo erat.i.ſine cecilianū facere:ſed ſcđm plures nō videri. ¶ Faſciculū igitur faciam' colligendo ficus ma
turas:⁊ ficos dici poſſe:⁊ hoc ſine plures:quorū opinio:vt Ariſtoteles in hoc capite dicit loquēdi le₃ eſt.na₃ vt
Quintilius lib.inſtitutionū.j.inquit interim excuſantur hec vitia aut cōſuetudine:aut auctoritate ide₃ pau- Quintil'
lopoſt ſiue amare corticis:ſiue medio cortice ſacit ſoloecaſmū quorum neutrū quidē reprehēdo:cū ſit vtriuſq₃
Vergi.auctor.hec Quintilian'. ¶ Duplex mendū arripuerunt oēs valle codices:alterū aut expunctiōis alte- Codices
rum vero additionis.Ubi eñ legitur. ¶ Qui vero ficos ſine plures.quidē expungito hinc ſcđm plures:q̄ ver- valle i ca-
ba apud Ariſtotelē non ſunt:⁊ etiam valle ſentētie aduerſant:nam ſi q̄s dicet ficos:nō videtur ſoloeciſmus ſi pite de fic'
ne plures:qđ ſi videtur ſine plures:nō modo valle:ſed ipſi etiā Ariſtoteli ſenſus repugnaret:qui dixit pluriu₃ in duplici
opinionē loquēdi eſſe legem. ¶ Eſt preterea addēdum verbum ſubſtātiuum ſit vbi legitur quemadmodū ce- loco ſunt
cilianus dicit:ſi ficus ſit ſcđe declinationis:qđ verbū apud Ariſtotelē legitur. ¶ Poſt declinationū ſoloeciſmū mendoſi.
inducit ariſtoteles gñis ſoloecaſmū ꝑ hanc dictionem finis:quem cōſulto pretermiſi :q₂ mediocriter inuēti
facilis eſt.tum q₂ ad ficum nihil attinet finis. ¶ Sed dicet quiſpiā quis ne hic tum Ariſtotelis interpres an
ne potius ipſe idem eſt Ariſtoteles.Ergo vero teſte cōſcientia mea diu multumq₃ cogitaui vter eſſet eoꝝ. S₃
nulla rōne adduci potui:vt hec duntaxat exempla ficus ⁊ finis Ariſtotelis eſſe poſſent. nam apud grecos ad Ficū tam
quos Ariſtoteles opera ſua ſcripſit hec cōtrouerſia in fico nō eſt quemadmodū apud latinos. Greci eñ ſycen arborē q̄
arborem ficon fructum ſycoſin morbum vocāt.vnde greco ſermone latinus pauperior eſt. Suſpicandu₃ igit̄ fructū qu
eſt boetium ſeuerinū.qui vt ipſe teſtatur in opere de ſcholariu₃ diſciplina.opera hec Ariſtotelis latinitate do ter greci
nauit e greco transferēs:aliquā dictionem q̄ apud grecos ſimilem varietatē faciebat:vt apud latinos ficus fa appellent
cit:expunxiſſe:atq₃ eius in loco ſubſtituiſſe ficum.cui' cum ceciliano cōtentio veluti apud latinos notior eſſet
aut dicāt mihi Ariſtotelis cōmētatores iſti oēs ⁊ albert' ⁊ reliqui ſinguli.Tradebat ne grecis Ariſtoteles pre-
cepta greca ſubdēdo exempla latina.Nil agit exemplum litem qđ lite reſoluit:vt ait lepidiſſim' poeta.addo
etiam Laurētium vallenſem virum ꝑ quam eruditiſſimum ⁊ quē littere grece nō latebāt:vtpote qui Home-
rum Erodotum Thucididem loqui latine fecit nō interpretem in defenſionem ſui accepiſſe: ſi Ariſtotelem
ipſum accitare potuiſſet nō in probationē modo.ſed in gloriam ſed in ſummū decus.Sed de hoc eruditiores
melius viderint:vixit aūt Martialis cum ceciliano inter Ariſtotelem ⁊ Boetium:quippe Ariſtoteles ante na
talem chriſtianum annis trecētis ⁊ quadragintatribus fuiſſe cōſtat.Martialem vero poſt natalem chriſtianū
annis vndecentum boetium deniq₃ poſt eūdem natalem chriſtianum annis quingētis:neq₃ itaq₃ illorū aliu₃
nouit ſi ab Ariſtotele incipias:nedum eius ſcripta ſibi aſciſcere potuit.Nō tñ ignoro preter hūc Cecilianum
alios etiā Cecilianos fuiſſe.qualis e.ē ille:quē Cice.in oratiōe pro marco celio nominat cum inquit.ſed(dubi Cicero.
to)quem patrē potiſſimum ſummam Ceciliani ne aliquem vehemētem atq₃ durum ⁊ q̄ ſequūtur. ¶ S₃ ego
veriſimiliori aſſentior determinationi aut dicāt mihi illi quibus magis ſatiſfacit totū illud caput eſſe Ariſt.
ſolius qua meliore:q̄ mea ſit ratiōe ducētis:noluit fortaſſe Valla boetium ſed interpretes nominare:vel q₂
nō ſatis pro cōperto haberet trāſlationem Elenchorum boetij:aut q₂ ſibi parū fauoris aucuparetis ſi ab ho
mine tñ ⁊ ſi Romano:qui barbere nos docuit loqui:⁊ qui Romane loqui neſciret ſentētiam mutaretis.Sed
de hoc ſatis multa. ¶ Cum dixi ficus rides quaſi barbara verba.barbare eñ loqui tam qui ſoloecaſmum q̄
qui barbariſmum facit dicimus prima barbariſmi ac ſoloecaſmi.feditas abſit.Quint.inquit.Dicemus ficus
quas in arbore naſci ⁊ hoc ſcđm plurimorum cōſenſum:q̄uis tibi ſoloecaſmus videatur Plau.ficus nobis at
tulit duriorias precores.Suetonius.in auguſto.caſeum bubulum manu preſſam ⁊ biferas ficus petebat.Pli
nius lib.xv.Cum ⁊ abſomi vicem habeat recētes ficus.Iuuenalis ſi alias vis decerpere ficum palladi' li.iiij.
Ficus virides ſeruari poſſint ſingule intra viridem cucurbitam diuus Hiero.in Hiemia.Calathus iatus fic' Diuus
bonas nimis vt ſolent ficus eſſe primi tpis ⁊ illud qđ accitauimus Marti.Res mira eſt ficus nō habet vnus Hiero.
ager.In olbus aūt his ficus fructu₃ ſignificat nō quidē arborem dicemus ficos Ceciliane tuos.i.hm id qđ tu martialis
ſentis:vt ficus gñis ſit maſculini ⁊ declinatiōis ſcđe neq₃ eñ erat Mar.cōtentio cum Ceciliano niſi de nois
declinatiōe.ſed obiicet aliq̄s.in quo igitur Cecilianus errabat ſi ficum in ſcđa declinatiōe declinari aſſerebat
cui ⁊ Mar.aſſentitur errabat aūt.vt diximus in eo qđ ignorabat in quarta etiā declinari oportere:ſed afferā
mus nos aliqua etiā exēpla preter illa q̄ Valla adducit in ſcđa declinatiōe gñis ⁊ maſculini ⁊ feminini. Var- Varro.
ro in li.j.de re ru.fici.inquit quē edimus Lucilius apud Noniū Marcel.ſicuti cū ficos primos pro palam re- Lucil.
centes protulit.⁊ in feminino gñe Colu.lib.xj.Tunc precox bifera deſcēdit ab arbore ficus.Idem lib.xiij.tā- Colu.
tam maſſam cōminue fici ōmiſcuerit.Idē pinguiſſimā quaſq₃ ficorum q̄ auctor pro fructu nūq̄ aliterq̄ ſcđe Idem.
declinatiōis ⁊ gñis feminini ſcribit Corne.Celſus li.v.Eſt etiā vulnus q̄ a fici ſimilitudine ⁊ paulopoſt.in Celſus.
tulit aūt ficum in aqua decoctā.Sed vtrobi₃ de fructu cōſtat Corne.loqui.ideo hec adiecimus exempla qm̄
ex illis exemplis:q̄ valla induxit in ſcđa declinatiōe:genus Ir̄ui nō poteſt ex quo oſtēdit ſupple tu Priſ.in ope
ris maioris li.vj.vitium ⁊ fructum quaſi diceret qđ minime oſtēditur de generis Antro. Nebriſſenſis preceptor
meus putat olno hanc dictionem gñis expungēdam eſſe idipſum qđ nos in textu fecimus.atq₃ ſubſtituēdas
eſſe aliam.i.declinatiōis.qm̄ eorum cōtentio:vt oſtēdit interpres tñ de nois declinatione non quidem de ge
nere erat poſſet tñ dictio illa gñis vt a verulano acri ingenio viro Rome ꝑcepi defendi veluti ꝑmanſura ⁊ in
eius loco declinatiōis ſubſtitui nō oporteret:qđ ita deducebat.ego magis ſentio ſubaudi tu quam Priſ.ſentit

Martialē de gñis dñia ſentire. nā Priſ. ſolū ſentit viriū ꝛ fructū gñe differre. Ego vero: vt ſi dicat Valla idipſ
Priſcian᷑ iam ſentio qđ viriū ꝛ fruct᷑ poſſint obiter gñe differre: ſed magis adhuc ſentio ego. hoc eſt ficū ꝑ fructu ctz eē
Valla. gñis maſculini tñ eſſe declinatiõis ſcđe: qđ Priſc. ignorauit exiſtimās gñis maſculini ficū ſimul ꝛ declinatõis
quarte repiri poſſe: qđ mandiſtū eſt. Nā illud aiebat Verulan᷑. qđ Valla infra adiecit nec dñiaꝫ poſuiſſet gñis
inter morbū ꝛ fructū cū hoc ab illo dicatis. i. Mar. nō nocet qm̄ illa dictio magis tñ eſt inter Vallā ꝛ Priſ. in
telligēda nō añt inter Mar. ꝛ Cecilianū: q̄ nō de gñe ſꝫ de declinatiõe certabāt vterq̄ eñ placet. Sꝫ ſecūdor
Antonij via: ꝛ plurib᷑ ꝓbata tu vero verū malueris ſeq̄: hinc habebis auctorē ꝑ arbore fit ſepi᷑ quarte non
poſſum i hoc loco Vallā nō nimiū mirari: q̄ ſepi᷑ dixerit arborē quarte declinatiõis q̄ ſcđe repiri: cui᷑ ꝯrariū
apud oēs pene video q̄ de arbore fico vnq̄ ſcripſerūt excepta vni᷑ illa Ciceronis auctoritate atq̄ alia palādi in
Plinius. titulo illo quē de ficub᷑ inſcripſit. quē adhuc locū ego magis de fructu q̄ de arbore itelligo. Pli. li. xv. cato de fi
columel. cis ſerēdis ita memorat. Paladi᷑. li. vij. ca. pūſicāde ſunt arbores fici. Colu. li. iij. ficoꝝ gñā diſpari dñiaꝫ pari lo
co ſerunt. Cato in li. de re ruſt. ficos plurimū gñim quo loco ſerere oporteat. Ego vero arborem ſeri magis q̄
fructū vbiq̄ video: ꝑ fructu ꝛ morbo mira res eſt: nuſq̄ apđ auctores ficū iſtū ꝑ morbo legi neq̄ q̄rte neq̄ ſcđe
Priſcian᷑ declinatiõis cui᷑ iuuēri Priſ. fuit opifex nulla duct᷑ auctoritate p̄ter hāc Mar. vnā q̄ quā ſit nulla iā licet oīb᷑
cognoſcere. nā qđ celſus li. v. ſcripſit: nō declarat ficū apud latinos accipi ꝑ morbo: ſed tñ qđ eſt vel vlcus qđ ꝛ
Valla. a fici ſimilitudine. Sycoſis a grecis nolaris neq̄ Valla alicubi dicat ficū morbū eſſe ſed ꝑ ꝯditionē affirmat
ſi ficus ꝑ morbo gñis acciperis aliq̄ñ maſculini declinatiõis ſcđe eſt non quarte vt ſit eadē rō ꝛ fruct᷑ ꝛ morbi
ad cui᷑ fruct᷑ ſimilitudinem orb᷑ appellat᷑ ꝛ quēadmodū latini ficū ꝑ morbo nō receperūt ita eius deriuatiuū
Verg. ficoſus a. um. admiſerit Ver. in priapeia inter eruditas ficoſiſſim᷑ ambulet poeta. Idē in eodē ope ficoſiſſi
ma me puella ludit recitat Priſ. dicem᷑ ficus ceciliane tuos quē. Priſc. ꝛ Sipōtin᷑ ꝛ domiti᷑ imitant᷑. nam ita
verſum hūc ſcribi debere ꝯfirmāt. Sipōtini vero v̄ba hec ſunt eadē eſſe hui᷑ vocabuli ficus declinationeꝫ ſiue
fructū ſeu morbū ſignificet gñe aūt differre cū feminini gñis ſit qñ fructū ſignificat: qñ vero morbū maſculi
Priſcian᷑ ni. hec Sipōtin᷑. Domiti᷑ v̄o cōminiſcēs textū illū dicem᷑ ſic᷑ Ceciliane tuos hoc inq̄t epigrāmate vtit teſti
monio Priſ. licet a noſtris redaguat᷑ veluti Domiti᷑ doleat Priſciani in hoc loco reprehēſionē. Sꝫ id magis io
co: vñ Martialis impitie accuſationē cū flagitij crimine ꝯiungit ꝑ iocū ꝛ dicacitatē: vt moris ſui eſt: qđ Ceci
lian᷑ adeo eſſet. ineruditꝰ nō ſolū: ſed ꝛ flagirioſus vt negaret ſic᷑ repiri: quos ſemꝑ ſecū ꝛ q̄dē cū dolore geſta
ret. ꝛ hoc eſt qđ Valla dicat illi᷑ ꝛ nequitiā ꝛ iperitiā reprehēdere voluit ꝛ paulopoſt Cecilianū neſcio quē vt fla
gitioſum hoiem ſic ineruditū. ¶ Georgi᷑ v̄o Merula nō putat Martialē in hoc epigrāmate de morbo ſenſiſ
ſe: ſed de ipo. tñ arboris pomo: vt iā hm̄ iterpretis ſnīam expoſuim᷑: nec putat idē Georgi᷑ Merula Martia
lē adeo fuiſſe ipudentē vt tā illoto atq̄ illiberali ioco vteret᷑. Ego v̄o nō intelligo cur tā h̄ ſi de Marti. ſentiat
Merula: cū ſint hui᷑ poete aliñ aliq̄ ioci multo turpiores. Galeot᷑ añt Marti᷑ vir aliorñ nō indoct᷑ in illo
ope quē hoſpitē appellat. expoſuit ficos tuos. i. ſeruos ꝛ familiares ficoſos. qđ q̄ ridiculū ſit nemo nō videt.
vbi etiā ſcripſit ficū nuſq̄ in lingua latina gñis maſculini inueniri quocirca. Priſ. ꝛ Vallā acerbiſſime carpit:
cū illo in loco ipē ſit maxie reprehēdēdus: ficū v̄o maſculini gñis ſepe legi iā oſñdim᷑. ¶ Nō deerit q̄ negabit
ita verſum illū p̄imū legi cū dixi. ficus ridēs q̄ſi barbara v̄ba ꝑ declinationē quartā: ſed ꝑ ſcđam: vt eēt ver
Martia. ſus. cū dixi ficos rides q̄ſi barbara v̄ba vt ſit ſenſus cecilianū riſiſſe ineruditionē Mar. q̄ ficū ꝑ morbo i ſcđa
Valla. declinatiõe ſcripſiſſe cū ficū ꝑ morbo Cecilian᷑ nō putaret poſſe repiri in declinatiõe ſcđa: ſed tñ in q̄rta queꝫ
Priſ. imitari vr̄. ꝛ hoc eſt qđ Valla dixit nec v̄o Priſ. fauendū fuit vt vnū ſequeret᷑ Cecilianū neſcio quē ꝛ reli
qua q̄ expoſitio ſi vera eſt fruſtra iterp̄tis v̄ba adducat Valle dicētis: quēadmodū Cecilian᷑ dicat li ſic᷑ ſit ſcđe
declinatiõis vbi ꝯdicti aduerſarij cōtrariū apparet. Interpres añt ſentit Cecilianū tenere ficos dici i ſcđa de
clinatiõe quare igit᷑ riſerit Martialē dicentē eque ficos in ſcđa declinatiõe. Cecilian᷑ difficile explicatu puta
bitur atq̄ aduerſari rō: vt cōſtat plurimū efficax. Sꝫ facile vtrūq̄ enodabim᷑ modulū. Nā apud aduerſariū in
ducit᷑ Cecilian᷑ ficos dici negās ꝑ morbo apud iterpretē vero inducit᷑ Cecilian᷑ ficos dici aſſerēs ꝑ fructu eq̄
uocū igit᷑ ſophiſmalitē faciebat. Sed dicet quiſpiā aduerſarij ꝯſtat adhuc rō cedo quō q̄z ſi Priſ. Cecilianū ſe
quit᷑: qđ Valla annuere vr̄. ꝛ Priſ. ficus ꝑ morbo ꝛ nō ficos dici putat. neceſſe eſt vt Cecilian᷑ ficus diceret ꝛ nō
ficos vt pore quē Priſ. ſequit᷑. ꝛ ꝯſequēter ei᷑ inuectio in Martialē valida fuit. qđ Mar. ficos ꝑ ſcđam declina
tionē ſcripſiſſe cū dixit. Cū dixi ficos rides quaſi barbara v̄ba. ꝛ reliqua: ſuſpicandū eñ eſt Vallā hāc expoſi
tionē. quā aduerſari᷑ narrat aliq̄ñ induxiſſe. Sed antea q̄ cū interp̄tis verbis eſſet Valla ꝯgreſſus. naꝫ hac
Priſcia. aduerſarij expoſitiõe eque Valla Priſ. refellere potuit atq̄ illa interpretis. Sed q̄z interpretis rōnem Valla
ſentiret ꝓcedere per locū ab auctoritate: quo in latinitate locus nullus maior eſt atq̄ hinc ſcđam rōnem co
gnoſceret Valla per locū a ſimilitudine conſtare: cuius exigua virt᷑ eſt. illā Valla cōplexus. hanc alterā reſpuē
dam duxit ꝛ hoꝝ oīm argumentū eſt ingens: qđ vbi interpretis verba legunt᷑ epigrāma eſt. Cū dixi ficus ꝛ re
liqua vbi vero interpretis verba nō ſunt: hec verba legunt᷑ ante oīa cur ille riſerit Martialē qđ diceret ficos
faitē pro arbore atq̄ etiā ꝑ fructu. nō hoc ergo ille ridebat: qđ ergo qđ gñe abuteret᷑ ne hoc q̄dē quippe cū di
co ficos: quo genere vtar nemo intelligit. certe ridebat qđ alia declinatiõe vteret᷑ quā ea q̄ debebat: vt ex ſcđo
verſu in quo mutata eſt declinatio apparet. Et dixi ficus Ceciliane rides. qđ igit᷑ cecilian᷑ de declinatiõe age
bat nō de gñe: debuerat Martia. ad declinationē nō ad genus reſpōdere: ſꝫ rñdit ad genus. i. ad ficos tuos.
vt Ceciliani morbū ꝛ flagitiū oſñderet. ergo cōiunxit vt dixim᷑ accuſationē imperitie: ꝛ hoc ꝑ declinationē cū
accuſatiõe flagitij: ꝛ hoc ꝑ genus vt ſi animi alterū lingue. Itē alteꝝ nā nequaq̄ collectio eſt totius i Priſcia
nū accuſatiõis duplici errore ꝯiunctū. i. q̄ declinatiõe ſit abuſus: ꝛ q̄ poetā perperā intellexit aliquā inter fru
ctū ꝛ morbū generis differētiā facientē cum nullā poeta faciebat. Quidā eccleſiaſtici: hec eſt altera pars hui᷑
capitis: vbi quoſdā qui de rebus diuinis ſcripſerunt ficulnea ꝑ fico monſtrat eſſe vſos: quod latinis mandiſtū
Hiero etiam eſt reſpiciate ficulneā ꝛ ceteras arbores in libris añt ſacris alia extant: que tantundē valent verba ſunt
hec optimi maximi dei apud Luc꜄ capite viceſimo primo Hiero. interprete. videte ficulneā ꝛ omnes arbores
ꝛ que ſequitur. Quod nuſq̄ alibi repertum eſt. Prudenter temperamentū appoſuit: quod eſt ſi memoria nō
excidit mihi. Ego eñ pluribus in locis inuenio: ſed ſemper apud litteras ſacras. Salomon in cāticis ꝛ ficul
neam geminauit. Ambroſius agreſtē ficulneā feruntur inſerere. Hiero. in pſalmis in vineis ficulneiſq̄ verbe
ratum: apud reliquos vero auctores ꝑ ex illa arbore poſſeſſiuo. Paladius lib. iiij. culmina ficulnea obruunt᷑.
Plinius. Plini᷑ lib. xvj. ficulnea ligna: ex hedera tradit ꝛ ficulnus vt Valla vult. Hora. olim truncus erā ficulnus inu

tile lignũ. Legim⁹ etiã in libris ſacris ficulneus a.um. ꝑ poſſeſſiu ex fico. Augu. in Lucã. Primus hõ qñ pec-
cauit folijs ficulneis pudenda velauit. extitit deriuata a fico etiã aliter vt ficari⁹ a.um. Palladius li.iiij. aliq̃
ter ficarias caprifici arborẽ ferũt. ꝛ p eo q̃ libẽter ficos edit. Pli.xv. ficarios culices caprifici gñã ꝛ ficetũ i. p eõ
loco ficuũ. Varro li.j. de re ru. de ficero grana expedit abruere. ficator oris. ꝛ ficitas a tis. Neu⁹ ficatores oẽs ca Varro
piũt ficitarẽ. ficũ diſtinguit a pomo Afrani⁹. mõſtrat pomũ inquit olus ficũ vuã. Sʒ ex pliniĩ ṽbis aliud etiã
ꝓſtat Catonẽ loquẽtẽ introducẽtis li.xvi. ca.xv. attulit inq̃t quodã die i curia ꝓcorẽ ex ea ꝓuincia ficũ oñdẽs
pr̃ibus interrogo vos inq̃t. qñ hoc pomũ decerptũ putatis ex arbore. Neuĩ ṽo mere grece viſus hodie inq̃t fi-
cos mihi recẽs fuit. a fico ficedula cõponit̃ ꝛ edẽdo. ẽ eñ q̃dã ꝑua auis quã Ariſto ſycodilẽ appellat q̃ e vuis et
paſcit̃. Mart. cũ me fic⁹ alat cũ paſcar dulcibus vuis. cur poti⁹ nomẽ nõ dedit vua mihi. Sʒ hoc nomẽ nõ niſi
in autũno hʒ. poſtea formã ſimul colorẽq̧ mutat. ꝛ melãcoryph⁹ vocat̃. Ob coryphen melenã hoc ẽ verticẽ ni- Ariſto.
grũ habeat. latine atricapillã nõiarũt nõnulli. ficoꝝ plurima extãt gñã: vt caprificus. i. ficus ſaluaia. groſſus
i. ſcariola. ꝛ ei⁹ diminutiuũ groſſulus i. Colũmel. li.iij. ſi voles ficũ cõpluſnatura facere cũ groſſuli minuti erũt Colu.
fructũ decutio. hoꝝ ficus latine ꝑ domos. i. grece ficũ dila prima manu. hec eadẽ ficus biſera ficus manula-
ria ficus alba coca. ficus caliſtrucia ficũ biſera dila vltima manu. ficus ona ficũ fracaſſana: ficũ turma. ficus blã
ca dr̃ intre ficus liuia ficus ſcrapana. Araria ficus. ficũ nungila niſi ficus albicerata ficũ perficcari ghaliter. fi-
cus porphyritis ficũ freati. ficus popularis ficũ ſcachãri cholidonia. ficũ dittimanu. ficus durioꝛa ficũ dicoitu
duru. ficus palata. ficũ ꝓpreſſa in pani. Carica ce. ficũ ficca. Coronũ i. ficũ multu pichula. ficus alſula. ficũ bay
rella. ficus pulla burtbibello. ficus egyptia. ficũ ſeneza granudi intra ficus ſerotina. ficũ biſera di vltima ma
nu ficus inferna latine grece belioſcopũ ſiue pectadactylũ la troia pẽtadactylo. Mariſca ce. aut fic⁹ fatua ſpe
cie di ficũ diſapita ꝛ a ficus i. ficulus deriuatis. Plau. nucib⁹ fabulis ficulis dixi. ficũ ſalomon ignorãdũ eſt ex
arborib⁹ nõ florere. vñ male ꝑcantis puerbiũ vetus fuit ad flores ficus venies. i. nunq̃. Finis.

Ch. Chriſtophorus Scobar Bethicus nobiliſſimo adoleſcenti atq̧ diſcipulo dulciſſimo. D. Joanni Philippo a ſancto Suprano. S. D. P.

Virgo ecce ad te adoleſcentẽ. olim quos natura peperit vnq̃ vrbaniſſimum ꝛ modeſtiſſimum virgi
nem meam vel potius tuã voti in te mei ſpecimen primũ: vbi cõtra plurimorum grãmaticoꝝ ſen
tentiam. ſententiã tulimus vltro citroq̧ digladiam. ſi igit̃ qualẽ paranymphus ardebat. bene ha-
bet ſi aut proceriorẽ recidemus aliquid aut artiorẽ addemus. Tu genitoris nõ voluntatẽ ſed in
geniũ accuſabis. Vale. Ex regia panhormitana pridie idus Nouembris.

Alexander ſic ꝓcepit. Eſt cõis hõ pariter cũ virgine latro. Sed vt facillime ſtipulor Alexãdro i his Alexãder
noĩbus hõ ꝛ latro. ita maxie diffiteor i hac dictiõe ṽgo. Ego aũt qñ de gñe atq̧ ꝓpa hui⁹ dictiõis
ṽgo ſignificatiõe ſum diſſert⁹: aliquãto ſublimi⁹ q̃ q̃d Alexãdri ſectatores de hac re ſcribũt: vali-
diſſimis q̃buſdã auctorib⁹ diſputabo. Nõ itaq̧ que q̃ morabor q̃dã fragilia atq̧ minuta contra-
dẽs. q̃bus illi cauillant̃: ſʒ q̃bus anim⁹ eſt ſermõis latini haud degener optimi cuiuſq̧ auctoris
rõnib⁹ ſumptis me credo ꝓplacituꝝ maiorẽ cũm: q̃ cuius diuus Hiero. eſt ſcriptor ꝛ auctor non
ſuſpicor Alexãdrinos ꝓtegere atq̧ tutari q̃ virgo gñis ſit vtriuſq̧. Scripſit eñ diuus Hieronymus qui in Hiero.
ꝓlogo diui Joannis cũ etiã alibi virgo virginis nomẽ applicitũ noĩ maſculino. In ꝓlogo vero ſub his ṽbis
dixit. Joanni ſuã matrem pendẽs in cruce cõmendauit dñs: vt virginẽ virgo ſeruaret. In hoc aũt loco virgo
idẽ eſt ꝛ ioannes. Idẽ diuus Hiero. in vita malchi. Iã capite caneſcẽte virgo maritus fierẽ. canit etiã eccleſia
Virgo electus a dño. huic accedit illud q̃ Priſcia. multa aſſerere audet: id eſt ſignificatiõis cũ virgo eñ co. po-
tiſſimũ vtriq̧ gñi cõgruet: qñ pleriq̧ de ꝛ viro ꝛ mulieri euenire ſolet. Hyppolit⁹ q̃dẽ fuit ṽgo pulcherrim⁹ ſy-
billa etiã ṽgo fuit ꝛ venerãda ſacerdos. eo igit̃ erit euadendũ vt quẽadmodũ vir ꝛ mulier hõ appellari ſolẽt
nõ ſecus intra infantiã ꝓſertim teneriorẽ virgis appellationẽ nõ reſpuere videnẽ. His tãdẽ cauſis Alexãdri
conant̃ admiratores: ſed ſi tãtope Alexãdrini illi flagrãt in ſua cã muniẽda vltro miſereſcẽs nõ dedignabor
eis opẽ ferre. dũ eñ veritati denuo fauere velint. Noni⁹ itaq̧ Marcellus hmõi de re ſcriptũ reliq̃t ṽgies nõ ſo
lũ femine veriẽtiã pueri in veſtes dñr. hoc ille auſoni⁹ i quodã epigrãmate. Unus ephoboꝝ ṽgo repẽte fuit.
Frõtin⁹ in li. illo de aquis. In vrbẽ influunt aque pie. ꝛ fons ṽgo. vbi virgo cũ noĩbus plane maſculinis adiũ
git̃. Sed tãta eſt in hac alexãdrinoꝝ diſciplina ꝛ tõ tãta multiplicitas. ꝓplexio tãta vt mihi videant̃ qd aiũt:
ſine filo labyrinthũ ingreſſi. Sʒ valeãt ꝛ ad rẽ ꝓperem⁹. ¶ Sermo oĩs vt auctor ẽ Quinti. inter pleraq̧ alia
rõne potiſſimũ ꝓſtat ꝛ vſu quẽ et cõſuetudinẽ vocãt plurimi. Prius eñ q̃ ſiue ad rõnẽ ſiue ad cõſuetudinẽ no Quint.
minis virgo inis deſcẽdamus pauca de eius ſignificatiõe excutiam⁹. Virgo inis. nomẽ ꝛ de aĩantibus ꝛ de ca-
rentib⁹ aĩa dici ſolet de his Cice. i oratore. philoſophia caſta verecũdia incorrupta virgo eſt. Varro in Aborĩ- Cicero
ginibus. hec mellis dulcedo virgo ꝑmanet. Põponi⁹ in fullonibus. Verrucã. virginẽ ſine dolore vulſam man
dis adiungit̃ frequẽter aĩatis ſʒ ponam⁹ ꝑus exẽpla de beluis. Mar. in xenijs. ſi forte magis cupiat de virgĩe Mart.
porca. idẽ auctor li.vj. euoluit votis hac ſe tibi ṽgie porca. de mulierib⁹ rurſus nõ de inuiolatis mõ: ſed etiã de
corruptis dr̃. Verg. in buc. de paſiphae triũ iã filioꝝ matre dixit. Ah virgo infelix: q̃ te dementia cepit. Hora. Hora.
li.iij. car. de hypermeſtra q̃ ſincũ cõiugem obſeruauit. in omne nobilis virgo euũ. Pro incorrupta vero paſſim
ſcaturiũt auctoritates ꝛ a muliere ob idipſum diſtinguit̃. Ulpia. qd ſi me inq̃t emere virginẽ putarem quum
eſſet mulier emptio nõ valeret. ¶ Sanguinẽ preterea: quẽ nuptie nuptijs amittũt olim ſignificabant qua-
le eſt illud Lucilij. virginẽ amatrices perdũt ꝓrurigine rubrã. Quantũcunq̧ eñ virgo multiplex reperit̃. gñis
ſemꝑ eſt feminini: vñ eſt aĩaduertendũ nos nõ negare ſiue ṽgo ſiue quoduis aliud nomẽ femininũ maſculi
no miſceri poſſe. negam⁹ eñ ideo maſculini gñis eſſe. qñ alicui maſculino adheſit: ꝛ ipm iã nomẽ nõ natura
ſit femininũ ideo duobus gñibus eſſe cõe qd ſi exẽplis vtar citi⁹ pacefecero. Dicam⁹ aũt pater ẽ pſona vt ma-
ter eſt pſona. Sed vtrobiq̧ pſona femininũ nomẽ eſt. huiuſmodi rei plura ſunt exempla: vt dñs eſt illumina
tio. locus eſt ſedes. filius eſt ſapiẽtia patris. Calamus eſt ferrago. polypus totus ẽ cartilago. ſomnus eſt mor
tis imago. Locus eſt carthago. ad hanc rationẽ ꝛ amuſſim dici põt Joannes eſt virgo. ꝛ quẽadmodũ pſona il
luminatio ſedes ſapiẽtia farrago cartilago imago carthago noĩa ꝑſus feminina nunq̃ fiũt maſculina licet
maſculinis illis pr̃ dñs loc⁹ filius calam⁹ polypus ſomn⁹ adiungant̃ pariter ꝛ virgo. cũ vis Joãni copulet̃ et ſi-
cut dici põt: ioanni olim apl̃orum virgini ſuã matrẽ xp̃s cõmendauit: ita dici põt. Hectori olim troianoꝝ for-
titudini priam⁹ troiã cõmiſit ſed ſicut fortitudo licet hectori applicetur ſemꝑ eſt femininũ nomẽ: ita ꝛ virgo

ſpũs cũ iohãne cõgrediaꝛ: ¶ Scribam⁹ igiꝛ dĩam inter nomẽ duob⁹ gñib⁹ cõe: inter nomẽ qḋ duob⁹ generibus heret. τ ãerſi eis nõ eſt cõe. Cõe aũt nomẽ ſi cũ neutro ↄcurrat: euireſcit atq̃ degenerat. τ ex ſubſtãtiuo cõuertiꝛ in adiectiuũ: ita ꝓ ſit triũ gñm cõe qḋ qͥ q̃buſdã difficile ſuaſu videꝛ varijs exẽplis cõprobem⁹. ſꝫ l hĩs dĩtaxat noĩbus duoꝝ geneꝝ cõib⁹ auctoꝛ. cuſtos. comes. degener. dux. hebes. locuples. paup. ꝑſul. ſoſpes. ſuperſtes. teſtis. teres. verſicoloꝛ. Ver. Italia petiit fatis auctorib⁹. Iuue. fatis cineꝝ cuſtodib⁹. Lu. ſeqꝛ impiũ ꝙ comes. Au. Gel. de gñe aliũero ſcripſit. Vale. maxi. dux τ potẽs nature regnũ. Iu. hebeti lautiſſima ferro.

Ver. dux⁹ Hiero. locuples tẽpliũ ſcripſit. Ver. paupe regno. Priſ. l ꝓlogo opus oĩ eloquẽtie ꝑſul. Iuue. ſaty. xiii.

Au. Gel. depoſitũ tibi ſoſpes erit. Oui. in elegijs poſt mea mãſurũ fata ſupſtes opus. Luc. teſte tulit celo. Sueto. in iu

Oui. lio. colore cãdido τ teretib⁹ mẽbris. Auſo. in epigrã. quoddã τ nõla ꝑperis cui. Gel. li. vj. tunica muliebri τ pal

Au. Gel. lio verſicolore. Solin⁹ l britãnia. q̃b⁹ fontibus ꝑſul eſt minerue numẽ. Nomẽ ꝟo qḋ duob⁹ gñibus adiungiꝛ. atq̃ eis nõ eſt cõe: nũq̃ trãſit in adiectiuũ ſꝫ quadã cũ ꝑtinacia ſemꝑ ſubſtãtiuũ ꝑſeuerat: q̃le ẽ illud Verg. in xj. eñ. O decus italie ꝟgo. Ubi virgo adiũgiꝛ illi dictiõi dec⁹. q̃ neutra oĩno eſt. nõ tñ ideo ꝟgo inis. cẽſeaꝛ no

Ver. mẽ neutrũ adiectiuũ. ſicut illa ſupiora fiebãt. de gñe aliũero dux regnũ: vt ſi velles dicere. malo aliniẽro felix regnũ medici etiã dicũt. hoc mel ẽ virgo vt ſi dixiſſent verbũ eſt caro. Nomẽ eſt pa. ſꝫ vtrobiq̃ ſiue virgo ſiue caro aut ps ſubſtãtiue feminina efferunꝛ. ¶ Eſt aliud ꝑterea euidẽtiſſĩe ſignũ inter nomẽ cõe duoꝝ generũ τ inter nomẽ nõ cõe licet duob⁹ gñibus adiũgaꝛ: quã ſic collige. Nomen duoꝝ generũ cõe cũ noĩbus adiectiuis adiunctũ ſubſtantiuã gerit ſignificationẽ. cetez ꝟo cũ noĩbus ſubſtãtiuis adiunctũ adiectiuã v. deꝛ habere ſignificationẽ. cui⁹ inuẽti in ꝓmptu ſunt exẽpla dicimus aũt cuſtos prudẽs: vt cuſtoditoꝛ prudẽs. cuſtos

Hora. vir vt cuſtodiẽs vir. Hora: ij. ſer. hoſpes tardus aduenies. vbi hoſpes ſubſtãtiuã hꝫ ſignificationẽ. tardus vero τ aduenies adiectiuã ex oppoſito. Mar. ſi comes iſta tibi fuerit mẽbrana. i. mẽbrana comitãs. Nomẽ ꝟo qḋ duobus gñibus adiungiꝛ atq̃ eis nõ eſt cõe ſubſtãtiuũ iugiter ꝑſeuerat nũc ſubſtãtiuo nũc adiectiuo applicet q̃ppe dicimus pulcherrima virgo etiã dicim⁹ virgo Camilla. ſꝫ vtrobiq̃ virgo ſubſtãtiua dictio eſt. Mart. dic mihi virgo ferox. Verg. nemoꝝ latonia virgo: at farrago magna. τ farrago eſt diſcurſus nr̃i libelli. ¶ Eſt alter tertiã cauſa ꝑ locũ ab analogie rõne ſubducta. qḋ virgo inis. nomẽ duob⁹ gñibus nõ poſſit eẽ cõe. qm̃ vt

Ver. auctoꝛ eſt Quint. rõnẽ ꝑcipue analogia preſtat. Analogie vero hec eſt vis eodẽ auctore. vt id qḋ dubiũ eſt ad aliq̃d ſimile de quo nõ queriꝛ referat: vt incerta certis ꝓbet. qḋ fit in cõparatiõe ſimiliũ in extremis maxime ſyllabis. genus vt ſi queraꝛ funis maſculinũ ſit an femininũ. ſimile ſit illi hic panis. hec Quintili. An nomẽ

Quintil. aliqḋ eoꝝ oĩm quoꝝ latinitas capax eſt: ſiue a noĩe ſiue a verbo deriueꝛ in go finitũ gñis erit niſi femininũ: nõ me hercule. accipe exempla. A farre farrago. a plãta plantago a carta cartago. a carne cartilago. a viro

Valla virago. a verto ꝟtigo. a cõpingo cõpago. mõ aũt virgo a viridi profluxit. vt a viro virago. Que generis tñ pariter ſunt feminini. ¶ Eſt ꝑterea alia cauſa quã etiã eruit analogia. qḋ virgo inis. nomẽ ſit tñ gñis feminini. Docet eñ Quint. ſuaꝝ inſtitutionũ li. j. noĩm genus a diminutiõe cognoſci. cuius hec verba legunꝛ: diminutio genus detegit. τ funẽ maſculinũ eẽ funiculus oñdit. hucuſq̃ Quint. Quocirca Laurẽ. Valla in ſuaꝝ elegantiaꝝ li. j. illud Quint. in ſingulis gñibus plane demõſtrat: vt a piſcis piſciculus. a ſoror ſororcula. a munus munuſculũ. a pauper qḋ duobus generibus eſt commune τ pauperculus τ paupercula deſinaꝛ. eadẽ igitur

Iuue. analogia ſeruata virguncula a virgo deriuaꝛ. Cuius exẽplo et ipſe vtiꝛ Laurẽtius. nũc vero quoad ꝑſcrutari licet virgunculus nuſq̃ legiꝛ virgũcula vero paſſim offendiꝛ. Iuue. ſaty. xiij. Saturnus fugiens tũc cũ virguncula iuno. frõtibus in ope de aquis puella inq̃t virgũcula quaſdã venas mõſtrauit: vñ ſatis iã cõſtabit virgo inis. nomẽ gñis tñ eẽ feminini. ¶ Sꝫ q̃d imoramur in re que nõ argumẽtis τ rõnibus eget: ſꝫ ſola latinorũ cõſuetudine q̃ loquẽdi auctore Quint. magiſtra certiſſima eſt vt auctoꝛ eſt Gellius. cõſuetudo quã ſit dñarũ, rũ maxime verboꝝ eſt. de qua placet pauca ſubijcere. ¶ Eſt aũt latini idiomatis hmõi obſeruatio. Qḋ hec dictio iuuenis puerũ puellã virgo tñ puellã tñ repreſentet. Cice. ꝑ Sylla. quũ pueroꝝ τ virginũ veniebat in mentẽ. Ho. in odis. Virgines lectas puerõſq̃ caſtos dicere carmẽ. Mar. oderit grandis virgo bonuſq̃ puer

Cice. Ouid. in ibide. miſſus ab arce puer. ſcapulis ſe virgo miſit ab alto. Sene. in hercule furẽti. mactata eſt virgo

Hora. miſſus eſt puer τ aliq̃ñ iuuenis tñ puerũ ſed virgo puellã ſolũ ſignificat. Hor. in odis. Virginũ ſectis in iuue

Oui. nes vnguibus. qui qḋ neq̃ diuus Hiero. quẽ ſolũ ſibi Alexandrini ꝑſidio futurũ ſperabãt: ſecus ꝙ ceteri optimi latini ſcriptitant quale eſt illud pſalmi. cxliij. Iuuenes τ virgines ſenes cũ iunioribus. Idẽ Machab. li. j.

Diu⁹ Hieronymus Iuuenes τ virgines infirmati ſunt. Idẽ alibi in pſalmographia. iuuenes eoꝝ comedit ignis τ virgines eoꝝ nõ ſunt lamẽtate. Eſt adhuc altera cã ab idiomate exorta. vñ parebit nihil obſtare virgo ꝟginis nomẽ q̃minus poſſit eẽ tñ gñis feminini. loquunꝛ ſic in idiomate hiſpano. qḋ crediꝛ plus ceteris latinitatẽ ſapere. ſla muger es un grãrofiã. vñ ꝙꝙ qualitas τ ſignificatio lenonica tã mulieres ꝙ viros muadat. q̃ppe mulieres obiter: vt viri lenocinio funguntꝛ. lingua tñ hiſpana idiomatis ꝓprietatẽ ſequuta nõ patiꝛ illud in gñe feminino dici: vt exẽpliũ oñdebat. Quod nõ dicant vna gran rofiã. ſed vn gran rofiã in gñe tñ maſculino. pari igiꝛ rõne virgo virginis ex ſue qualitatis τ ſignificatiõis rõne potuit gñis eẽ cõis. nã virginitas τ viris accidit τ mulieribus. idioma tñ latinũ perinde hãc dictionẽ virgo inis. ſepſit acſi ſua ſol⁹ rõne τ vſu ſemꝑ reperiaꝛ feminina. Nos aũt latinoꝝ cõſuetudinẽ imitari tenemur: q̃ loquendi vt diximus magiſtra eſt: nõ aũt ſignificationẽ naturalẽ q̃ oĩbus vna τ eadẽ eſt. ꝙꝙ qũo ſignificatio illud poſtulat: alioquin Laurẽ. nõ ſcriberet differentiã inter mulierẽ τ virginẽ ſi virgo maſculus eẽt: a quo mulieris nomen plurimũ deſciuit. ¶ Relinquiꝛ igiꝛ. vt viciſſim argumẽtatiõibus alexandrinoꝝ rñdeamus. libẽtiſſime fatentes diuũ Hiero. latine ac plane ſcripſiſſe qñ dixit Ioãni virgini ſuã matrem pendens in cruce cõmẽdauit dñs. Sꝫ nõ ꝑrinus Alexãder erat diffinitiuã ſniam laturus virgo virginis nomẽ eẽ cõe. Ad Priſcianũ atq̃ eius ſignificationẽ dicimus ꝙ nõ

Inuehiꝛ in Priſcianum. ſignificatio eſt certiſſima loquẽdi magiſtra ſed cõſuetudo. vtendumq̃ plane ſermõe vt numo cui publica forma eſt: ſed neq̃ priſcianus fuit adeo indoctus: vt virgo inis. nomẽ cõe eẽ preceperit. nãq̃ inter tantũ feminina idipm̃ poſuit. Nonius nãq̃ marcellus quẽ ego accitaui cũ duobus alijs: quos Alexandrini ignorãt: τ eo magis q̃ latino ſermone ſunt eruditiores: tñ ꝓbat Varronis auctoritate ductus hoc eſt verbũ deuirginare ita pueris vt puellis accidiſſe. nã de hoc noĩe virgo neq̃ vnũ quidẽ verbũ facit. quo liqueſcat eẽ cõe. Ad Auſonij τ Frontini auctoritatẽ reſpondemus ſalicet. vnua puer virgo τ fons virgo dici poſſe. vt deus eſt veritas ſed, veritas ſpũs deo adiungaꝛ nõ ſit maſculinũ: pariter τ virgo licet Ioanni annectaꝛ. Si emunctas habeas aures nõ recte ergo Alexander precepit. Eſt cõis homo pariter cum virgine latro.

¶ L. Chriſtophorus Berthicus Reuerẽdiſſ.mo. P. D. Rainaldo a Mõcoro p̃ſuli Cephaleditano. S. P. D.

Formidabat mea: Capella humaniſſime preſul: profecto formidabat ad te mitti. miſſiq; in mediũ reluctabat: me etiã qd ſic impudenter ſe extruderem. neq; quantiſ virũ peritura eſſet: ſatis alo cõplecterer. querebatur qd agis inquit: Chriſtophore. quã me per omne tuũ dedecus atq; diſcrimẽ. tum inultã: tum ineptam: imo rudem prorſus ad virũ tñ omniſq; eruditionis faſtigiũ detur ba te emiſeris vide quidnã egeris: ne me contitio ⁊ opprobrio abiiciat. ⁊ te litterarũ expertiſſimũ peni tus retruncat. Cui ita egre noſtro gremio diſcedẽti pſuaſi. O meedelitioſe. o mea viſculata ne mihi nequiſſime cõſuluiſſem: ita ne de meipſo eſſem peſſime meritus. vt cõmittere apud tñ virũ vel te male audire: vel de me non bene ſentiri. abi bono ſydere. nã ſuſq; de que feram qd alii ſenſerint. dum tñ cui mitteris ſiue ad thus ſiue ad ſcombros inſeruieris. Perfricuit igitur frontẽ. nã ecce ad te recedit. Noſtra capella: eã iſta clemẽtia tua ſingulari ſuſpicias oro. Que niſi ciliria hiſpida ſufficerit. Clitelarũ tormento cudatur. caſtigaretq; ne pigeat id eñ erit liberalitatis tue agere. q ⁊ potes ⁊ ſoles. Si tñ operculũ orcã capit. Jam nõ erit inmodeſtũ paſtori capellam paſcere: ſi nõ fuit immodeſtius eius poſſe vellus detonderi. Valle clementiſſime pater ⁊ viue diutiſſime: ex regia Panhormitana idibus Januarii.

Capella homeri candida hoc tumulũ indicat qd ariete mortuo faciunt ſacra. Hi duo verſiculi apud Gelliũ ex Varrone quũ legunt plerique allucinant ſiue ſtructura ſiue cõtinuatione. Aſtronomica tñ eruditio penſi inopiſſimũ quẽq; ſedabit facile duo ſunt dũtaxat verba quib⁹ mens linquit ad percipiendũ capella: atq; ariete q cum perſtrinxerimus ⁊ ſtructurã ⁊ cõtinuationẽ cõſequemur vt Cleonides ⁊ firmicus auctores ſunt hic in matheſeis. ille aũt in ſignorũ momentis aries inter ſigna cecus eſt: tamerſi ſignorũ olim ſit directiſſimus dux de quo Mani. li. ii. aſtronomicũ ita ſcribit aries caput eſt ãſi ola princeps Cice. in arato arietẽ cecum oſtendit ait. eñ quis comes eſt aries obſcuro lumine labẽs cui aſſentitur. Auien⁹ in phenomene: q de ariete loquẽs: intulit ſemp propriis caret ignibus. Germanicus in fragmẽtis tantundẽ ſcripſit: claraue non illi eſt facies: nec ſydera p̃n̄t. officiat: ſi luna ſua virtute nitere: cui arieti Homerum ſimillimũ fuiſſe ois antiquitas narrat legas licet Plutharchũ: legas Martianũ: legas petrarchã: ſemp ſe offendet cecus Homerus. Plutarchus oculis captum. Martia. ſecutientẽ meoniũ. Petrarcha cecũq; ſenẽ ſed cuncta videntẽ. ſcribũt Home. aut apud cumeos cecũ ſignificat. nã poete illi clariſſimo Meleſigenes nomen fuit. Capella rurſus inter aſtra locata eſt ſiue ega ſiue amalthea fuerit: parũ nunc refert niſi qd ega ſolis filia pulchro candore legitur cõſpicua. quarũ vtraq; iouis nutrix fuit capellã vero celeſti eternitate donatã ſic meminit Manilius lib. i. aſtronomicũ. Mundi nutrito rege capella cuius ab vberibus magnũ ille aſcẽdit olympũ lacte fero creſcens ad flumina vimq; tonãdi hucuſq; Manili⁹ hanc Cleonides ⁊ firmicus in trigeſimo arietis gradu locarunt mortalibus Ifluentem mentis cõcuſſionẽ animiq; vertiginẽ quocirca quos horoſcopo inuadit. rerũ facile ſatagilt: atq; machinãdo ſolicitantur: qs modo neſciat Homerũ enigmate a piſcatoribus oppoſita adeo fuiſſe pcitũ: vt qua ipſius capella vitã finiret. Itaq; vt aries cecus homero ceco cõgruit. ita capellã cõcutiens Homerũ cõcuſſum abſtulit. Meraſthene p̃terea auctore atq; pediano ſuũ quẽq; priſcorũ ſacrificiũ oblectabat vel cõſentaneũ vel infeſtũ. hinc diane canẽ vt conſtruã hinc Baccho caprũ vt feſtũ antiq; mactarunt qd apud poetas frequẽs legas. Ver. enſe ferit ſterilẽq; tibi proſerpina vaccam. Ubi ſeruius ſterilẽ vaccam proſerpine ſimilẽ ⁊ cõgruentem exponit. Mactatur baccho caper tanq; vitibus infeſtus atq; nocuus vnde Ver. Baccho dicemus honorẽ: ⁊ ductus cornu ſtabit ſacer hirc⁹ ad arã: ⁊ reliq̃ faciunt igit Homero apud tumulũ ſacra ſiue re cõgrua. i. arietem nã vterq; vt dixiſſimus cecus fuit ſiue re infeſta. i. capella cuius vertigine periit homerus. in eo vero ⁊ mortuo adiecit Varro ad ſacrificii mactationẽ reſpexit. Sic ergo ſtructura hoc indicat tumulũ Homeri qd faciunt ſacra capela candida: ariete mortuo. eſt aũt dialiton figura ⁊ oratio piuncti de priuata. Sed dices tu pater ampliſſime eruditiſſimeq; quorſum iſta mi Chriſtophore tamerſi pene ola cõmenticia ad homeri ſtirpẽ atq; verborũ continuationẽ: tertiũq; feriem dicã ⁊ breui quidẽ. Scribit beroſus li. viii. antiquitatũ ⁊ vni cadaueri vno holocauſto ſacrificabat antiquitas. Modo aũt rei dubie. i. Homero cui⁹ ſtirpem eſſe dubiã plurimorũ teſtimonia declarant. re dubia. i. ariete ⁊ capella qd ſacrificia fiant ſcribit varro. nam particula illa qd probatiua eſt cuũ dicit qd ariete mortuo faciunt ſacra ſit ſenſus hoc indicat tumulum eſſe Homeri cuius ſtirpẽ dubitant plurimi qd. i. nã faciunt ei ſacra ſacrificio ancipite. ſ. capella ⁊ ariete. Tu vero melius antiſtes digniſſime: q̃ cum tantã prouinciã homini ignauiſſimo ⁊ bone frugis experti impoſuiſti q̃ aberrauerint. vt canit lepidiſſimus poeta. vna litura poteris emendare. Uale.

Margin notes: Mani. — Beroſus.

¶ Ad Capellam auctor.

¶ Terris pagina clarior Jocellis.
Quam pumex leuiſculus poliuit.
Et cito brcuibus remiſſa ſertis.
Ad calcem endecaſyllabis decorat.
Amplas preſulis incitato curſu.
Edes pergito cephaleditani.
Cuius candida cum videbis ora.
Demiſſis oculis genuq; flexo.
Narrato hec mea pauca verba: queſo.
O ſacrũ ſiculę decus camene.
Phebei perſpicuum iubar nitentis.
Uultu me lege te precor benigno.
Tunc noſtra ocia comprobabis ipſe.
Quo ſicut mihi littere beate.
Ut felicior viuus orbe toto.
Appeller vociterq; pro coronis.
Si in vnum oia congeras aceruum.
Nulla vnq̃ mihi contigiſſe tanta.
Quam que gaudia dulciora cernes.
Hicque nunc mihi afferet December.
Perquiras igitur citato curſu.
Montauri rogo cephaleditani.
Aedes. hic tibi mens catoniana.
Et ſacri taci. Numeq; mores.
Sunt ſplendent Sophie probata dicta.
Preſul tu ſane Cephaleditane.

¶ L. Chriſtophori Scobaris Bethici de Digitorum geſtu ad priſcorū computationē ſup diui Hiero. ſatyram in iouinianū ad p̄clarū virū eīdemq̄ eruditū. D. Mathęū Barreſium.

Q Uur n ondū ſatiſfecerim erudite Mathee multiplex ca extat. tū q: barbar' difficile latinū erudiet vt vernā nouiti': vt tyro veteranū. tū p̄terea q̄ varia negocia i ipſis xp̄i naſcētis ſaturnalib' me, ſy racuſas vſq̄ detruxerūt i qb' eadē de re ſcribere iſtituerā. digna illa q̄dē res atq̄ lōge eminētior q̄ qui' Bethic' aut poſſit aut debeat eſſe ſcriptor: qd fieri tā p̄ot q̄ celū ruere. Tu igit neutri. me accu ſabis nec de elatiōe: nec de neglīgētia: quaꝝ hāc ſemp̄ fugi illi ꝓo inimic' ſum īfeſtiſſim' ſi tardi' q̄ aut tu voluiſſes: aut ego debuiſſem ſcribere cepi. Sꝫ agēdū īterum qd tibi vis cū iſtis ad me l̄ris meaꝝ laudū plenīſſimis: qb' caſu caſuꝫ motares. ne dū Bethicū etere lare diffunderis late accreſcis vbiq̄ ſpaciaris vbiq̄ ꝯſiſtis: explicaris ꝛ ꝯſtringeris toti ſingla atq̄ ſinglis tot' heres accreſcit meaꝝ laudū ingēs varietas p ſingu los oratorie ꝓpe articulos p ꝑ grad' ſingulos icedis. Jā vagaris ad egyptū. Jā aſſurgis ad platonē. Jā arct a ris ad Catoneos: tot' exultas: tot' hilareſcis ſucco plen' ꝛ nitore: ꝛ qd pulcherrimū eſt tollunt nō q̄dā ſubſul tim ꝑuagaris. Quo magis anceps ſum tuis ne l̄ris an tibi potior debitor fact' ſim. ſꝫ hō inept' pedetētim in mea errata delabor: ꝗ dū tibi placere feſtinatōe debuiſſeꝫ ꝓboſitate diſpliceo prorſus atq̄ actū ago l̄is triſpo nes exigis a me at ꝗ nimiū ſupq̄ nimiū ē hoc ſꝫ dices duos ſaltē ꝛ hoc q̄dē p nimis ē h̄ri dūtaxat vnuꝫ ꝛ hūc

Plinius. q̄dē ruāculū. Sꝫ dū illi piſanſ: hoc veſcaris volo lꝫ nō artocopo. ne ac fabre elaborato i. ꝗ ſit iſta p Bethicū diu i Hie. digitoꝝ ſiſtudo. D. Hie. i Jouinianū ſcribēs, Chriſti redēptoris nr̄i ꝑabolā illā ꝗ apud Mattheū. xiij. ca pite legit de fructu agri. xxx. lx. c. exponit ꝯſuetudinē antiquā p digitoꝝ geſtū numerādi, aſcīſcēs cui' rei aucto res ſunt Pli. li. xxxiiij. ca. vj. Macrobi' i ſaturnalib' li. j. Juue. ſaty. x. Apu. apologia ſc̄da vbi aduertēdū eſt ve teres i ſiniſtra manu ab vno ad nonaginta: i dextra ꝓo a cētū i reliq̄ dinumeraſſe. vn̄ Juu. de Neſtore loquēs felix nimirū ꝗ p tot ſecula mortē diſtulit: atq̄ ſuos iā dextra ꝯputat annos. Trigeſim' molli digitoꝝ ſiectiōe demōſtrabat cui' Apu. auctor eſt ꝗ ait ſi. xxx. annos p decē dixiſſes: poſſes videri p ꝯputatiōis geſtu erraſſe: ꝗs angulare moliter debueras nō q̄dē apire ſexageſim' ꝓo nūer' denotabat: ſi ſupiori digitoꝝ geſtu ſubponeret

Apuleius pollex: velut deprimēdo cui' auctor Ma. eſt qd i ſiniſtra diſponeret. ſꝫ qd ita diſponeret. Proſp i arte his de mōſtrat ꝟbis. Circūductis digitis polex iſtat ſupne: vt ſexageſimū eliceat numeꝝ. cēteſim' tādē nūer' vt vene rabilis Beda apud Macinel. auctor eſt: demōſtrabat i dextra. Jtaq̄ q̄ medio pollicis articulo vnguis idicis circūducti hereret ex ꝗ ꝯpoſitiōe q̄dā q̄ſi Corola reſultabat. vn̄ D. Hie. ait Cēteſim' nūer' exprimit ꝟginita tis coronā q̄s digitoꝝ geſt' hic ſic depingere feci. ¶ Sꝫ ad rē ꝯiugiū: viduitas ꝟginitas ita ſe h̄nt qd alio aliō increſcit magis: ꝛ q̄dā ꝛ veluti laboris amaritudine magis excellit. ꝛ inde eminētiore ꝑmio. qd ꝛ amari' donā dū eſt at. hei cū quo arcti' agit ꝛ ꝯſtringit' maior palma parat mō q̄to ſit laborioſi. voluptatis illecebris ꝯtine re quā eiſdē ꝑtiri nemo eſt ꝗ nō videat. ꝛ q̄to ſit man' dextre quā ſiniſtre onuſtior ſarcina. atq̄ ꝯpreſſio rigi dior facile agnoſcas. vn̄ virginitas in dextra eſt. ꝛ eā q̄dem p pollicis ꝛ indicis corolā defināt: ſed q̄to ſit depreſ ſio digitoꝝ ſtrues dicta ſi eis pollex ſupponat in ſiniſtra. q̄ ſi molioſculo tn̄ digiti ſeſe ꝯplectant oēs ſentiſſe itaq̄. D. Hie. ꝑmioꝝ numeros. i. xxx. lx. c. p erumnaꝝ afflictiōes ꝗ eoſdē numeros apud veteres indicabāt ex poſuit habes igitur qd intra tn̄ enigma ſentiamus. Tu vero melius. ꝗ hec duriora noſtratis ꝛ declines ꝛ cica rabis at ꝫ ſi q̄d erratum erit nemo eſt teipſo ꝑatior ad emendādum vn̄ oſ̄ides: te nō tam laudem Bethici q̄re re vt ais quā ab eo cauilla refellere poſſe. Accipias hec velim quo ſint ſcripta aīo. nō q̄deꝫ qua eruditiōe. Ma lui eīn ꝓudentiā redſiſſes meā q̄ qd voluntatem recuſaſſes. Nā nihil p̄ot nec amplius expetere. nec maius expectare q̄ bōis beniuolā voluntatē. Ceteꝝ vt rideas. neſcio ꝗ vobiſcū agat mō. vt quos vndiq̄ ſepſerit nix. hyēs ꝛ vētus nō etiā ꝛ illud duriſſimuꝫ apud nos deterrimūq̄ erit nō poſſe ſine lacrimis bibere. Nā aquaꝫ q̄ ſi q̄s biberit nr̄m tormē patiemur proinde alter alterius miſereamur. Uale ꝛ reſcribe catine. Cal. Januarij

¶ L. Chriſtophorus Scobar Bethicus ſuo Johāni Ario auriculario regio atq̄ bn̄ficētiſſimo viro. S. p. D.

N On erā ego neſcius mi amātiſſime iohes atq̄ oīs officij īergerrime precor quū te ſemel fuerim ꝯſpicat' q̄tū mihi eſſet optimaꝝ auiū allatur'. Nā ipa te natura ad aliud pepit nihil: ꝑterq̄ qd de illis q̄s ſemel eſſes. amicitia ꝯplex, ꝑpetuo merereris optie. q̄ti ꝑterea has litterulas q̄tūcunq̄ ſint ꝑexigue: feceris, q̄ti etiā ꝯſuetudinē amicitiāq̄ nr̄am. Noui optie vt q̄ñ nō ꝯquieuiſti vnq̄ ꝗ ad ordinē me redigeres vite aulice: atq̄ī honoꝝ ꝑitātiſſimuꝫ: tāq̄ nihil nec nocte: nec īterdiu co gitares: niſi vt potuiſſes tuū Chriſtophoꝝ ab humo tollere. extuliſti nēpe multopl' quā aut ego fueri ſuſpica tus: aut tu obligat': niſi qd tu animis neſcis nō eſſe obnoxi' ꝛ īterdū addit' ꝛ oberat' nā ꝑncipi vtriuſq̄ nr̄ꝫ p regi Sicilie heroi clemētiſſimo clariſſimo optīo: olmq̄ q̄s vnq̄ mr̄es ſuſtulerūt eq̄ſſimo vt me gererē hecpro rē ꝛ ſacriſſcald effeciſti. Quū igit nullo munere tot ī me ꝯgeſtis officiis ſigillatim neduꝫ ſolide ſatiſſieri ꝑ me poſſe cognoſcerē. Jnſtitui aliq̄d cudere: qd ſi nō reꝫ mali: at certe animi demōſtratiōi ꝓdeſſet. Accipe igit qd ſenſerim' nos īter Priſ. ꝛ Laurē. de ſuplatiuo ꝛ ꝯpatiuo. exponēdo plurimū diſſentiētes ꝑla atq̄ recoctiora daturus ſi nr̄as has vigilias te īntellexerim aut īgenue emēdare. aut libēter eis idulgere. Uale ꝛ viue diutiſſi me ex edicula regia panhormi poſtridie kalēdas Martij. anno a mūdi opifice nato. M. cccccviij.

¶ L. Chriſtophori Bethici Scobaris in laurētium Uallenſem pro Priſciano diſertio inci pitur feliciter ſuperlatiui et cōparatiui.

Priſ. bipartito ſuplatiuū expoſuit. P Riſcian' Bipartito ſuplatiuuꝫ expoſuit Pla. doctiſſim'. i. valde doct, ꝛ achil. fortiſſim, grecoꝝ. i. ſup oēs grecos fortis. Quaꝝ vtriuſq̄ expoſitionū refragat Val. ſꝫ an recte diſſentiat ꝛ refragat aduertam, Adducit Ualla rōnē ꝯtre neutrā alteri ꝯter. Sꝫ prioris hāc q̄d eēt abſurdū: q̄ cū exponam' ꝯpatiuū p ꝯpatiuū ſuplatiuū p poſitiuū exponere. vtamur nos. Arithmetico exēplo: vt ſi i ꝓportiōe equalita tis: cū ꝯferas q̄nq̄ ad q̄nq̄: in eadē ꝓportiōe ꝯferre coneris decē ad vnū. Qd fieri prorſus nō p̄ot. Poſterioris etiā hāc ſi Achil. eſſet ſup oēs grecos fortis: cū ipſe grec' ſit eſſet pariter fortior ſe. Qd neq̄ dici neq̄ īntelligi vl lo mō p̄ot eſſe. vt ſi velles dicere mūdus ꝯplecti oīa. intra oīa eſt mūdus. ſeſe igitur ꝯplectitur mūdus qd mi nus p̄ot q̄ qd de numeris paulo dixim'. ante quippe reſpectu eiuſdē. Jdē ꝛ cōtinēs ꝛ ꝯtentū eſſe nō p̄ot: his

Ualla. tandē rōnibus monſtrat Ualla grāmaticis noſtris Priſcianū defeciſſe in ſuperlatiui expoſitione: ſed nō for te eſt ꝯſpiratis vir plane erudītiſſimus ſiue q: tunc dialectica exciderit memoria. ſiue q: cū grāmaticis agebat vtpote nihil cauillationū ſentiētibus. ꝛ inde fidē facile habituris abdicā captiunculā. quā referabo breuiſſi me. Eſt aūt duplex ſuperlatiuum ꝯparatum alteꝝ. itē alteꝝ abſolutum. Quotuplex eſt etiā ꝯparatiuum no

mien vt auctor eſt. Quin. ꝙ ait vtimur vulgo ꝯparatiuis ꝑ abſolutis. Qḋ apud Ci. frequēs eſt. atqȝ eſt tale ali
quid in cauſa quominus eſſe nō pōt: quā relatiuā relationē ipſe Ualla coſcripſit cōparatiuū ait ille. vt i ſumma col
ligā inter duo eē: ſuplatiuū vo inter plura ꝙ mulierū rō quotiēs deficit: nihil nec cōparatiuū nec ſuplatiuū cē
ſeri pōt. qḋ cū ita ſit miror Uallā plato doctiſſim' inter ſuplatiuas locutiōes nūcraſſe. Nā cū Priſci. exponit
plato doctiſſim'. i. valde doctus. Dictio illa doctiſſimus abſolutū ſuplatiuū eſt. i. nō ſuplatiuū. vt dixerimꝰ eo
pictus. nō leo equiuocatiōe igit Ualla decept' fortaſſe ē. Si ꝯparatiuo cōpato ad ſuplatiuū abſolutū argumēta
rus quoqȝ rō tā oppoſita ē ꝙ qḋ oppoſitiſſimū cōpatiuū qdē cōparatū liceat exponi ꝑ ꝯparatiuū vt leo fortior. i.
magis fortis. Nā cōparatiuū abſolutū ꝑ poſitiuo plane accipit vt Ualla ipſe colligit dicēs triſtior ꝑ plane triſtis
ſcriptū eſt qm̄ ſi ſuplatiuū cōparatiuo cōferas ſuplatiui vim plane etiā poſitiui hȝ. i. a cōparatiuo eque deuincat
ac ſi eēt poſitiuū ſuplatiuū ipm. dicim' em̄ ſum miſerior te miſerrio ⁊ ſum miſerior te miſero. Cice. ad Terē.
ego aūt miſerior ſuȝ ꝙ tu ꝙ es miſerria. Oui. i ibidē. q mala cū tuleris plurila plura feras. vñ fit qḋ nemo im Ouidius.
rabit ſi in vna eadēqȝ clauſula cōpatiuū cōparatū cū ſuplatiuo abſoluto. aut ſuplatiuū cōparatū cū cōparati
uo abſoluto ceciderint Mella lib. iij. india alit formicas nō minus maxias canib'. idē in eo. li. gāges ſit olm
maximus alicubi latior. Niſi velis ſubaudiēdo ſuplatiuū abſolutū cōparare maxias formicaȝ aliaȝ regionū
⁊ cōparatiuū abſolutū. itē ꝯparare alicubi latior ꝙ illic. Sȝ aladuertas rogo quā ī cū poſitiuo ſuplatiuū ha-
beat affinitatē. Qḋ ex eo vel facile agnoſcas: qḋ ſuplatiuū ab altero ſuplatiuo deducere nō formidarūt. Nā
ab extra extremū ⁊ ab extremū extremiſſimū ⁊a poſt poſtremū ⁊ inde poſtremiſſimū extulerūt. Tertu. i apo
lo. extremiſſimi tñ eoȝ nō reꝑhendunt. Gel. li. xj. olim nationū poſtremiſſimū dixit. Uox ꝓo illa ꝙ effert in
imus a. um. ſine ſignificatiōe ſuplationē cauſari nō pōt. vt clauſtritimus finitimus legitim'. ¶ Seruius ho Uergilius
noratus idcipm ſentit ſuplatiuū ꝑ poſitiuo accipi ſepenūero oportere: exponēs illud Uer. Quo pmū iactati
vndis ⁊ turbine peni pmū. i. ſimul exponit. nā ſcdo ad aphricā nō venerūt nō tertio: ſȝ fac ſupradicta voluiſſe
nihil: quo ꝓbat mō Ualla qḋ vel potiſſimū erat ꝓbaturus: vt ad eius inuentū redeam': valde aduerbiū ſup-
latione nō ſigre. Quū ſint multa noīa poſitiua ꝯſtructiōe ſuplatiua: vt. ſumm'. imus. vnus. ſolus. Luc. li. iiij.
⁊ ſummus olympi cardo tenet therbim. i. vltim'. Pli. li. ij. ſummū ē qḋ volāt Saturni ſydus. i. vltimū. Quin
ti. li. j. altius tñ ibūt ꝙ in ſumma nitent. plus em̄ ſigt ſumma ꝙ altius ſȝ euidēti' Cice. li. ij. tuſc eſt ſumma
quo nihil eſt ſuperi'. Pli. iunior li. ij. ꝙ cū magna ⁊ maior ꝓdixiſſet: tandē ſuplatiui loco ſumma adiecit. Ma- Lucanus
gna inqt iſeum fama ꝓceſſerat. Maior inuētus ē: ſumma ē facultas a ſummus a. ū. ſumme aduerbiū noīat Plinius
vt a validus a. um. valde qḋ nō minus ꝙ ſumme ſuplatiuū aduerbiū eē potuit. Cic. li. xiij. epi. fami. fabio ro
mano viro valde familiariter. i. familiariſſime. nā illud valde aliqd adiecit aduerbio illi familiariter qm̄ ſi ſe
cus eſſet ſupuacaneū adieciſſet valde ſȝ nō ꝯparationē adiecit: igr ſuplationē abſolutā nō eēt alii gradus pre
ter tres apōlatinos ingenuunt. ꝓſertim qḋ ipſe Cice. ad paucas lineas. ſȝ epi. ali' ſe expoſuiſſe viſus eſt. Quū Cicero
dixit Gneo octalicio viro familiariſſime ac ſi dixiſſet valde familiariter. Quid qḋ ⁊ ipſe Ualla aſſentit cap. de
ſuplatiuo vbi mōſtrat ſuplatiuū ꝑ poſitiuū ⁊ valde exponi poſſe ait eē vel uti ſi in duas ptes diuiſa ciuitas ſit
vt bello ciuili. Pōpeij ⁊ Ceſaris. Recte dicas maior ps quiritū ſeqbatur Pōpeiū: minor ceſarē nō aūt maxia
aut minima niſi accipias ꝑ valde magna ⁊ ꝑ valde pua minimā hec Ualla. ¶ Uideamus viciſſim interim Ualla
an illa Ualle expoſitio Plato doctiſſimus. i. valde doctus ſatis ſibi cōſtet. Mihi aūt ſatis liquet elenchū ꝑ eā
effici oportere. qḋ ꝙ ſit fedıſſimū Ariſtoteles in elēchis plane demōſtrat. qḋ ſic colligam' ſcribit Cice. epi. li.
x. ad Maciū duo illa ꝓbe maxie maxia expone tu maxia. i. maxie magna collige: maximeqȝ maxima. i. maxie
maxime magna ꝙ elenchiaq eſſet manifeſtarius: qḋ licet repiri in illud Quint. in extremis maxime ſyllabis
Et illud interꝑtis ex hiceq magne Ariſto. Nō ꝙn etiā ſit optime optimus: ⁊ ꝙ ſequunt optie optimus. i. optie Ariſtote.
optime bonus. Cape itē exponēdo illud prius optime. i. plurimū bene. collige optime optime. optimus id Quinti.
eſt plurimū bene optime bonus atqȝ exponēdo denuo illud ſiue plurimū. ſiue optime q eque ſuplatiua ſunt ex
ponēda: ꝙ cū exponas ſimili expoſitiōe in iocos ſcribis ⁊ grāmaticoꝝ certi riſum facies. etiā ꝓceſſu ꝓlatabis
ad infinitū. quē eruditiſſimus qſqȝ ſemꝑ effugit: ſed de his ſpinoſiores phiſiologi viderint veſtigaturus. hoc tñ
habeo cōpertiſſimū latinoꝝ neminē ſic ne loqui nec interꝑtari vnqȝ. Hactenus de priori i illa ſuplatiui abſo
luti expoſitiōe: accedat igr altera: ꝙ cōparatiui ⁊ ſuplatiui in ꝙ nō minus diſcriminis latere videtur: grecorū
fortiſſimus Achil. negat Ualla exponi debere ſuꝑ oēs grecos fortis Achil. nō tūc ſeſe fortior foret Achil. Quā-
do Achil. grecus ſit. Talione pene pari preſtigiabor et ego. Cice. autē doctus illa. P. Nigi. omniū doctiſſimo Ualla
igitur Nigidius ſeſe doctior erit: nō illud olm excipit neminē. quocirca nō video quare tantū iniurie. Priſci.
debeat fieri. Si eadē ratione ceteris auctoribus fieri nō conſtet. Quū preſertim Priſcia. defenſionē ex ſupla-
tiui diffinitiōe eruere poſſimus. Scribit aūt vterqȝ ſuplatiuū eſſe qḋ ad plures ſui generis comparatur. gtīs
mō ille ſui litē dirimit. ꝙ nō a primitiuo ſed a deriuatiuo ꝓnole naſcitur. Itaqȝ Achil. fortiſſimus nō ſui: ſed
ſui gñis. i. ſuoꝝ ⁊ nō ad ſe ſȝ ad ſuos ꝯparari ꝯſtat. vñ ſeqtur male exponi: igr fortior ſe: qḋ erat incōueniens
quomodo ad ſe cōparari nō ꝯſtet. Nō igitur magis illud ſuꝑ oēs capiet Achil. Quā olm doctiſſimo Nigi. cepit
liceat igitur Priſc. eadē rōne euadere. qua Ci. olm eloqntiſſimus ē viſus. hinc arbitror ⁊ hoc qdē piculo meo
maxie eſſe aladuerſuȝ in ol ſuplatiuo cōpato aliqḋ relatiuū diuerſitatis ſemꝑ vel latuiſſe vel exꝓſſum fuiſſe:
quo diuerſitas illa ſuplare rei. ⁊ eoꝝ ad ꝙ cōparatio ſit explicatur. vt hic achil. grecoꝝ fortiſſimus. ſubaudi ce-
teroꝝ ab achil. Qḋ etiā relatiuū ab idoneis freqnter auctoribus exꝓmatur. Uer. ipſe aī alios pulcherrimus
oēs infert ſe ſociū eneas. Ceſar in cōmētariis diſſimillimus reliquoꝝ ducū. Lauren. in alia interꝑtatiōe: for
tiſſimus inqt pre ceteris olbus eſt. Uñ hanc ſuſpicandū eſt eſſe cauſam quur Lauren. poſſe dici negat. hec eſt
pulcherrima ſuaȝ ſororȝ. Nā ſoroꝝ vna eſt. ſuarū nō eſt qm̄ ſuaȝ idētitatis. nō autē diuerſitatis relatiuum re
ciprocū eſt. Qḋ ſuplatiui locutio plurimū reformidat: hinc elici pōt oēs has locutiōes nullius eſſe latinitatis
Multe ſunt inſule. Sed illaȝ Sicilia feraciſſima eſt. Nā Sicilia inſulaȝ eſt. Sed illaȝ nō eſt: tunc em̄ eſſet fe
racior ſe. Hoꝝ qnqȝ digitoꝝ lōgiſſimus eſt medius. Qm̄ ſi lōgiſſimus eſſet hoꝝ ⁊ hi ſunt qnqȝ: tunc eēt plus
lōgus ꝙ qnqȝ digiti: aut medius eſſet lōgior ſe. Identidē Terentij comedie ſunt ſex: quaꝝ Andrie eſt p̄ la
nā andria eſt comedia. ſed quaȝ nō eſt. Nā quarum quū ſit relatiuū idētitatis refert ſex comedias: qḋ fuit an
tecedens. Tunc autē andria eſſet magis prima ꝙ ſe. Quo fieret aut qḋ comedie eſſent ſeptē aut qḋ andria
eſſet prior ꝙ ſit. i. prior ſeſe. Que oīa ſenſum fugiunt cōem. ¶ At ſi gtī illi ſuaȝ illaȝ hoꝝ quaȝ ex vi poſſeſſio
nis nō autē ex vi nominis ſuplatiui regātur ⁊ grāmatice et latine dici poſſunt: nā quando dr. Quaȝ andria eſt
prima: ſi illa dictio prima non dicat exceſſum ſuperlatum: ſed eſſe tantum vnā comediā illarum poſſeſſionis

quidē eſt regimē.nō aūt ſuplatiōis:ꝙ regimine Mella ſcripſit li.iij.grādia flumīa emanāt. Quorū ſubcrone ⁊ aruſarū notiſſima accepimus.idē ꝑpe fieret ſi aliqs nūerus ſuplatiōi ꝯiungeret:vt ſi dicere velles:q̄nqȝ digitoꝝ medius eſt lōgiſſimus.illa dictio digitoꝝ poſſeſſiōe nō aūt ſuperlatione ꝯitat regi.qꝺ ſi ſecus foret: digiti neceſſario eſſent ſex:colligamus deniqȝ in cōparatiuis ꝯparatis vim quandā diuerſitatis ſemper ineſſe. quā ſi negligas ſepenūero ſuplatiua ſe ſtirpitus peſſum dabunt. Sueto. in iulio Ceſar pmus olim inſtituit:ſubintellige alioꝝ a ceſare nēus ille olim ſuplate rei exceptione patit. ¶ In nolbus tñ collectiuis:in qb⁹ aliqñ ſuplatio ſit.hmōi diuerſitatē relatiui nō exigimus. Nā tūc duoꝝ generꝝ ꝑpe ſemp euidēs diuerſitas eſt. Seruius Sulpi.ad Ci. Nos I nobiliſſimo orbis terraꝝ gymnaſio loci academie delegimus. Nolūm ꝑbis ſubintelligi alterius. Nā grecia orbis eſt.alteri⁹ nō eſt. Qꝺ aūt Mella ſcripſit li.iij. Taprobane pꝛla ps alteri⁹ orbis ē. nō nocet vbi cū ſuperlatiuo prima alterius relatiuū diuerſitatis adiecat. Qꝺ nō ex natura ſuplatiōis ſꝫ poſſeſſionis regitur. Si ergo ſuplatiui tāta prinētia eſt.ꝙ ad ſe nunꝙ referri ⁊ retūdi queat. Quo poterit mō fieri:vt licꝫ achilles ſit grecoꝝ fortiſſimus olim inde etiā ſit fortioꝛ ſe aut ſup ſe.qꝺ quod illa Valle expoſitio ſuꝑpſius diſturbaret rōnibus. Achilles fortiſſimus grecoꝝ.i.maxīe fortis grecoꝝ:q̄ cū ſit grecus putabit magis maxīe fortis ꝙ ſit ⁊ ipſe fortis.qꝺ nō minus mihi delyꝛū apparet ꝙ qꝺ in Priſci.vitio dat.ſiue exponas Achil.fortiſſimus grecoꝝ.i.inter grecos maxīe fortis.nā tūc quū ſi grecus Achilles eſſet ēt fortis inter ſe. Que locutio adhuc neſcio qꝺ caude ſecū portat. Quocirca ſi diuerſitatē relatiui ulā.de q̄ tā multa fecimus verba intelligemus neutri cauillatiōes interceder.iā igit illud ſuper oēs nihil nocere pōt.veluti illud oēs demat nullū . vñ Achil.qdē excipit. Ex idiomate em̄ ſic latini loq̄bātur.vt iā oñdi. Cice. Nigi.olm doctiſſimo. Sueto.oīm primus. Mella olm maximus in qbus grās ille olm cetera diſtribuit atqȝ capit ꝑter illud:qꝺ ſup fert.pariter igr actiō ille oēs grecos capit atqȝ diſtribuit ꝑter achillē.quid qꝺ hec dictio oīe apꝺ ſummos latinos freqnter exceptionē patit.ſꝫ breuitati cōſulēs vnū Cice.exēplū dūtaxat afferā quo res liqueſcat ⁊ eſt ad Marcellū epi.li.iiii.vt me nō ſolū oīa debere tua cū:ſed ea q̄ nō poſſum idē inibi ad oīa q̄ tui veluti:ita adſim ꝑlto: hic vero oīa vtilia:honeſta.iocūda.intelligit nō aūt his cōtraria.ꝙuis oīa olm ſint capacia.hec ill Priſciani foꝛtaſſe afferrēt eruditiſſime mi Joānes in defenſionē ſui:aut ſi ſunt eruditioni rimatioꝛes foꝛtaſſe multo preſtātioꝛa.quoꝝ ſnīe an plane accedā poſt videro. Ego mediuſfidius potius Valle ꝙ Priſciano operā nauo. at qȝ dū vixero nauabo. Malleꝙ cū Valla millies mendaciū dicere ꝙ cū Priſciano nūꝙ errare:ſed vt diximus: excedēdi mei rōnē habui nō qdē ſectā ꝑſtrēdi. Donemus interim in hu⁹ queſtiūcule ſuplatiui exponēdi calce latinitate vulgaria qdā.q̄ nōi omnibus ſunt in ꝑparulo cuiuſmodi ē paris es pingrande de Roma q̄ nō Milano. Pariſius eſt maioꝛ Roma ſupra ꝙ Mediolanū.aut Mediolanū eſt maius Roma preterꝙ Pariſius. aut Pariſius eſt maioꝛ Roma ꝙ Mediolanū:ſꝫ qꝛ vltimus hic loquēdi modus perꝙ raro apparet.exēplo ꝓbandū eſt. Mella li.iij. Spaciū dimidio minus ſit quā vbi ad latus ſe extēdit. Itē yo recebi treinta girlande piu de tregien as.ſum ſoꝛtitus ſerta plura trecenis tricenis ſiue ſum ſoꝛtitus coꝛonas plures trecētis triginta. Colu.li.iij.qꝺ ē ſernnētarū plus diſpōdio ſemiſſe. Rurſus yo poſſeo dos caſas menos de deziſeis.poſſideo binis minus ſenis denis vel deniſſenis edes.ſiue poſſideo duabus minus domos ſedecim.qbus qꝺ facere poteris.ſi inueneris addes.qꝺ mihi tam erit iucundum.ꝙ quo nihil eſſe pōt iucundius. Vale.

Vallam Priſciano ⁊ immerito preſert

preclarum conſtructio

Colu.

¶ L. Chriſtofori Bethici Scobaris Ad eruditum eundemqȝ amicum eximium Marianū Acardum. Reuerendiſſimi. D. Raynerij Amoꝛitoꝛo epiſcopi cephaleditani Auricularium in Laurentij Vallenſis. Caput de facio vt expoſitio.

Ego vero mi Acarde.ſi qꝺ vnꝙ mihi fuit negocij cum re difficili:erit aūt vt opinoꝛ: frequēter difficilius nunꝙ elaboꝛabo aliqꝺ ſed quo nihil quidem magis putem elaboꝛaſſe. verſatumqȝ fuiſſe:ꝙ quādiu me in hoc Valle capite exponēdo de facio vt exercui: cuius ſenſum cum viderer plane iam percepiſſe.atqȝ eueſtigio animū alio diuerterem.redeūdo exhauſtus eodē ſenſu videbar.hac tñ noſtra expoſitione vel mediocriter intuenti ſperamus cuncta magis foꝛe perſpicua. Expoſitionem igitur fauſtiter aggrediamur ⁊ tu bene Vale.

Annuitus feci:⁊ que ſequunt. Scribit differentia inter facio ⁊ quꝺ rei alicuius ſimul pꝛincipium ⁊ finem indicit ab eo quꝺ idē verbū facio vel hoꝛū alterꝫ vel vtrūqȝ diſtincte articulatimqȝ ſignificat. Appellat autē Valla principiū cauſam inſtrumētaliter efficientē:q̄ alicui⁹ finis aſſeq̄ndi pꝛincipiū eſt. Appellatqȝ finē.cām aliquā finalē ꝑpter quā pꝛincipiū.i.cauſa efficienter inſtrumētalis adducitur. Nā cū dico Cato fecit vt caium eiiceret. ⁊ cato fecit mercaturā.vt ſuus filius honeſte viueret. in illa pꝛioꝛe locutiōe principiū ⁊ finis.i.cā inſtrumētalis ⁊ finalis cōfundūtur.in vlterioꝛe ꝟo late patet cā vtraqȝ.atqȝ ſeoꝛſum diſtinguūtur ſnīe qꝺ em̄ cato fecit vt caium eiiceret.i.ꝑpter quē finē.nēpe ꝑp idipm ad caium eiiceret. Et qꝺ cato fecit:vt caiū eiiceret.i.⁊ q̄ cauſa inſtrumētali vſus eſt vt caium eiiceret.i. caipſa hoc ē.caiū eiici. Qꝺ vt euidēti⁹ cōſtet apiamus.liqdius exēplū:cato fecit mercaturā.i.cām inſtrumētalē ad viuendū honeſte. Et cato fecit vt ſuus filius honeſte viueret.i.cām finalē ꝑpter quā iam mercaturā fecerat vñ mercaturā facere principiū eſt illius finis.i.honeſte viuendi. Quē finem atqȝ principiū idē Valla alijs nolbus affectum ⁊ opus nuncupat voce quidē.ſed nō re a pꝛioꝛibus diſſimilibus pris deſideriū atqȝ affectus ſummus eſt vt filius ditescat.⁊ cū eo agat honeſte ad quē finē cōſequendū ⁊ deſideriū atqȝ affectū explendū ſiue vineā in ſuburbano:ſiue in pomerio hoꝛtos:aut diuerſoꝛiū apꝺ foꝛ:ſiue in flumine piſtrinū facit. vñ in facio vt finis ⁊ pꝛincipiū cōfuſe aliqū latent ſiue affectus ⁊ opus. Aliqñ vero plane diſtinguūtur:ſed afferam⁹ nos aliud inſuper exemplū eque ſimillimū. Ego faciam vt cognoſcar.i faciā me cognoſci ⁊ faciā idipm vt cognoſcar vbi principiū ⁊ opus id eſt me cognoſci liquet. Sed cum eo confunditur idipm vt cognoſcar id eſt finis ⁊ affectus quod eſt me etiā cognoſci in qua clauſula ſimul ingreſſi pꝛincipiū id eſt cauſam inſtrumentalē ſiue opus ⁊ finē.i.cauſaꝫ finalē.ſiue affectū ⁊ hoc confuſe:⁊ hoc eſt qꝺ Valla ſignificauit qñ dixit. ¶ Idē eſt igitur ingerere hmōi finē ſiue opa ⁊ affect⁹. At ſi dicā ego faciā editionē vt cognoſcar iā pꝛincipiū.i.editio ⁊ op⁹ que cauſa eſt inſtrumētalis ſatis diſtinguitur a fine.cui⁹ cā illa editio fiat. qꝺ eſt vt cognoſcar atqȝ digito dicar Que cū ſit cā finalis:⁊ affect⁹ optatiſſimus ē:t hoc eſt qꝺ Valla dixit. ¶ Aliud ē ergo qꝺ ipſe facit.i. editionē. ¶ Aliud ꝑpe qꝺ illud ipm facit.i.vt cognoſcat. ¶ Admonēdus ꝑterea ſis illud I hoc loco cui⁹ Vallā tacere id in pꝛiri capite nō ſcripſerit.opoꝛtuit tñ alibi meminiſſe. Qꝺ hoc vbū facio vt duplicē ſignificationē apꝺ latinos capit. Eſt aūt altera:qñ facio ſuā quādā:liceat mihi noua fari:facilē pꝛe ſe fert ſignificationē. vt qñ dicimus

Valla.I

facio rem diuinā. vt filij mei ſoſpitent faciā pediculos paraſito: vt ab oīb' illudat. facit pretor carcerē l fonti vt
fontes emēdent. facit ſolitaurilia colonus: vt ſegetes fecūdent. in qb' ſingulis ſatis liquet vtraq; cauſa z in-
ſtrumētalis z finalis. Altera hui' vbi facio ſignificatio eſt. Que ſupiori aduerſat: quō facio pati: nō q̄dē facere
reſpirat vt ſi dicas facio dānū. iacturā. naufragiū: vbi facio nō eſt qd alicui aliqd infero: ſ3 poti' qd aliqd pati-
or. In his aūt locutiōib' nō eſt ille cā3 pceſſus opis z affectus: q̄lis ſupiorib' accidebat. Nemo em̄ dānū facit:
aut iacturā alicui' finis cauſa: ſ3 eo qd aliqs impulit caſus cā mō z caſus plurimū differūt. Ari. auctore phiſico
rū li. ij. Nā ſiue caſus ſiue fortūa p accidēs his q̄bus accidūt. pringūt ſp pre ſe quiddā poſteri' ferūt. cā vo ppe-
tuo p ſe dirigit cui' ſp eſt q̄ddā prius: ad cui' eē ſequit aliud. Sed ſcribam' interim dr̄iam inter caſu3 atq; for- Aristo.
tunā. vt magis liqueſcat id qd adducam': caſus aūt quā fortuna cōior eſt. q̄ codē Ariſt. auctore z rōnalib' acci-
dit: z rōne ex ptib'. Quippe naute z rati ſubmergi: eq̄ri z equo pꝫlabi eque ꝯtigit q̄ oīa caſualia dr̄r fortunā q̄-
dē in illis tm̄ dicim' ee in q̄bus rōnis actio: ſ3 p accidēs fit vt ſi qs arator auri releuit vomere ollā: qua ſe ditiſ-
ſimū fecit: hūc vo recte fortunatū appellaueris eiuſq; fortunā. Quā ollā auro pleniſſimā ſiue canis vnguib':
ſiue ſus roſtro reiecerent: qm̄ z canis z ſus rōis ſunt expertes fortunati nō recte dicent minus minuſq; eoꝝ fortu
nā nūcupabis niſi volueris fortunā p trāſlationē ſil: tudis accipi: vt ſi dicas tm̄ quē Paſiphae adamauit for-
tunatū: z lapides (vt idē ipe Ari. ſcribit) quib' are cōſtruunt fortunatos. Cā vo vt dicim' lōge a caſu z a for-
tuna ſciūcta ē: ad cui' eē bm naturā ſemp aliqd ſeqt: vt colon' facit ſemētē: vt ſegetes flaueſcāt: z paſtor admiſ
ſurā facit: vt eq̄ poſſint fecūdari: at qs dicet. Nauta facit naufragiū: vt ſui inimici letēt. Mercator facit iactu-
rā: vt reſpublica fame piret vbi vtrobiq; cauſarū nullus ē nex': nā z nautā naufragiū: z mercatorē iacturā fa-
cere: nō aliqs finis z affect': ſ3 caſus miſerādus coegit. Qd ſi qs dicat. Aliqs fecit naufragiū vt a liberoꝝ oculis
perirent qb' odio erat. Hic vo facile rn̄dere potero z hmōi naufragiū fieri: nō eſt aliqd pati pter voluntatē q̄
eſt ppria vt diximus: talis cōſtructiōis ſignificatio ſ3 eſt verū facere p rōnē cui' eiſdē ſunt electio q̄lia erāt illa
ſupiora fecit cato mercaturā: vt ſui filij honeſte viuerēt: op' fecit vt cognoſceret l qb' z rōnis z cauſe electio con
ſtat. Eſt preterea aladuertēdū. Qd aliqn̄ facere vt nō cārū ſeriē illā: ſed rerū ſimilitudinē quādam ſignificare vi
det vt ſi qs dicat faciā mercaturā: vt tu ſoles z feci iacturā vt ceteri iā fecerāt: z ſex cēta hmōi. Quib' illud ſacrū
ſimillimū ē ſicut ego facio ita z vos facitis: vbi potuit dici vos facite: vt ego facio. Poetis tm̄ et cū vt z ſine vt p Oui.
miſſum ē loq̄: dicit em̄ vt exēplis vtar faciā: itelligas: z faciā vt itelligas. Oui. li. viij. met. facias vt ſiluas amē.
idē eodē li. Dij facerēt ſine pre forē. Qd paſſiue vix dixerim ſine vt: vt ſi velī dicere fiat itelligaris fiet doceaſis:
quoꝝ vtriq; ſi addas vt meli' ſonat vt fiat vt intelligaris: fiet vt doceaſis: ſ3 q̄ñ de facio z fio loq̄mur: illud in-
ter vtrūq; ſenſit Dona. in eu. expoſitiōe z facio ſeruoꝝ eſt. fio vo liberoꝝ: vt ſeruus dicat faciā liber vo fiat an
tm̄ latini id frequēter dixerit. Dona. videri facio vo olim paſſiuā hūit vocē. Titini' apud Noniū. Petūt cōſiliū
bona grā: vt pui faciat. Agel. li. xx. id qd dico hmōi facit. Sz interrogabis forſitā mi arcade: q̄ ſunt illa q̄ Lau- Laurēti'
rēti' de re manifeſta ſubiciuit li. iij. ca. cxxiij. eiuſdē opis: q̄ñ dixit facio ſolēnitatē ē facio ſacrificiū nūq; ago facio cu3
et multa hmōi: q̄ igit ſunt hec multa hmōi. Sūt q̄de plurima eē adhuc pm̄t: vtpote quoꝝ nullū nec primum qbus no
nouiſſimū exploratū ſit mortaliū vlli. Dicim' aūt facere acrorē. agrū. auctionē. beatū. bellū. carcerē cadauer. busi actō
cedē: cōiecturam: copiam: certiorem clam caſtra conuitiū conuiuiū factū fidem facinus funus ferias flagitiū pōi iūgi
fallaciā finem furtū deuotiones3 deditionē diē dānū pelurias deſidioſum diſertū dubiū difficile gaudiū gratu3
gratiā gregē iter imperū iudicē incendiū ingeniū iacturā iuſſa hyperbatō ſoloecaſmū barbariſmū ludum litē
lenociniū liberū martyriū miſſum miniſteriū mirū mentionē modum munus manes mortem nephas nu-
ptias nomen nugas noſum ociū os officiū expoſitionem expeditionem poteſtatem pacem prelium pecunia3
plebē palā pediculos puentū pres pfectū pedem parem queſtionē riſum rempu. rem magnā ſtercus ſumptū
ſomniū ſedulo ſemen ſementē ſtomachū ſummā temerariū taurū via3 vxorē vitiū verbū veſtigiū vitā vim ve-
laturā vinū verſum votū virū viridē vmbrā vocē aſſulas mille bienniū admiſſurā pēſum miſerū optimū odiū
opus reliquū locū piculū exuuias exēpliū verſurā op' z cōplura hmōi. ¶ Facere acrorē algorē pallorem: puto-
rem: crebra ſunt apud de re ruſtica auctores: Colu. de re ru. li. iij. que res mox acrorē facit. ¶ Facere aruū cā
pum nemus prediū oliuetū: z que ſunt hmōi multa reperias apud eoſdem de re ruſtica auctores. idē Col. li. j.
ea inquit q̄ faciūt honeſtiorē agrū. ¶ Facere auctiōe3 eſtimationem potionē: z plurima hmōi dr̄r. aut actio
nē facere eſt aliqd in auctione videre. Cice. phi. v. feliciter vir auctionē faciebat. Dicim' etiā. ¶ Facere beatū
aliquid. i. ditare illud catulli in epigrāmatis vnū me facerē beatiorē. i. ditiorē facere haruſpicinā. i. ſacrificium
illud facere. Cice. li. vj. epi. qui hodie haruſpiciā facerent in ſenatu. ¶ Facere bellū z preliū. Soli ſecum ple-
rūq; bella faciūt. Cice. li. xiiij. epi. hircius ſcdm preliū fecit. ¶ Facere carcerē. i. alicui carcerē cauſari. Qui ille
carcerē fecit: qui inde pcedit. ¶ Facere cadauer z manes. i. occidere. Apul. li. viij. Cadauer qd ipſe fecerat aui
de cōplexus eſt. Luca. li. vj. Ipſa facit manes hominū mors ois in ieſu eſt. ¶ Et facere cedē. Ci. li. inuectiua
rum. Cati. cedēq3 infinitā faceret. ¶ Facere cōiecturā. Cice. pro aulo cecino. Oēs hij que tu ex etate conie-
cturā facere poteſt. ¶ Facere copiā. Teren. in phor. obſecrat vt ſibi eius faciā copiā. i. prebeā facultatē. ¶ Fa- Verg.
cere certiorē. Cice. j. epi. Velim faciā eos p līas certiores. Verg. tm̄. iij. en. Anchiſen facio certum dixit: quē ra-
tio carminis excuſat. Si em̄ diceret certiorē inter duas ſyllabas lōgas breuis vna caderet. Quam heroicum
carmen non admittit. Quo magis mirandū eſt. P. Candidū virū impenſe emendatū in lib. libyco illo que3
carmē nō admittit. Quo magis mirandū eſt. P. Candidū virū impenſe emēdatum in lib. libyco illo que3 ex
eo qd dicēdū fuit certiorē. dicimus etiā in paſſiua ſignificatiōe certior fio. Ci. lib. j. epi. Crebro certior per me Clam et
fias de oībus rebus. Qd nomē ſi ſum es fui vbo adhereat poſitiuū magis cupit. dicim' autē ſum cert' nō qui palam fa
dem certior. A. Gel. certi inq̄t: ſumus vir bone nō ignorare te: quid vena appellat. ¶ Facere clā z palā. Plau. cere.
in mene. q̄ me clā rat' facere ea pla fecit palā. ē aūt facere palā patefacere: ſicut facere clā occultare. ¶ Face-
re caſtra. i. caſtrametari. Ci. li. viij. in Verrē imperator ſyracuſanū loco iſtari' ſibi caſtra faciebat. Idē mihi bellū
facere in ſicilia cognoueras. ¶ Facere cōuitiū. Plau. in mercato. Male mihi pcat: z facit mihi cōuitiū. i. con-
uitiat. ¶ Facere ſacrū. Ouid. li. iiij. meta. Nec em̄ l3 irrita cui p ſacra feciſſe deo nā agere actū operā pdere eſt
Teren. actū agā vbi illinc rediero. ¶ Facere fidē. Luca. li. v. Fictitq3 negatis numinib' metus ipſe fidē. i. fidē
indicauit. ¶ Facere facinus. Cice. li. ij. de fi. Vide ne facinus facias. Catul. i epig. Sepe facis facinus. ¶ Fa- Iuuena.
cere funus. Cice. p cluētio. funus iā ſepulto filio fecit. i. dedit inferias. ¶ Facere ſomnū. i. ſopire. Iuue. ſaty.
iij. Quibuſdā ripa ſomnū facit. idem nunq̄ facit ſomnū clauſtra lectica feneſtra. ¶ Facere inferias. i. cē feria
tos. Apul. lib. ix. attētus nobis ferias fecit. ¶ Flagitiū facere. Plau. in mene. id hec flagitia facere cenſebas.

Plinius. ¶ Facere fallaciā. Terē. neq̄ fallaciā faciā.i.fallā. ¶ Facere finē. Pli.iunior li.v. finē epſe. faciā vt facere poſ
ſim.i.finiā. ¶ Facere furtū. Hor.li.epi. nec furtū feci nec fugi.i.furat⁹ ſum. ¶ Facere deuotionē votū ſoluere
eſt. Mella.li.ij. veluti deuotionē feciſſe p futura victoria. ¶ Facere deditionē.i.dedere ſe: idem tādē vict⁹ dedi
Apul. tionē nicomedie fecit. ¶ Facere diē. Apul.li.ij. Aſini aurei ſol nouus diē fecit. ¶ Facere dānū.i.idiḃm recipe.
Plau.in mer. Et dānū feciſſe haud mediocriter. ¶ Facere delitias.idē in mene. delitias mihi facias.i.blādi
ris. ¶ Facere aliq̄d deſidioſum. Colu.li.xij. Nimia ei⁹ ſpes deſidioſuз faciet ꝯturbernalē. ¶ Facere diſertuз.
Ouidius Hora. Fecūdi calices quē nō fecere diſertū. ¶ Facere aliq̄d dubiū. Oui.li.viij. metha. Totea q̄d facit dubiū.i.
dubitare. ¶ Facere difficile.idē.viij. Quā mihi difficilē iunonis grā fecit. ¶ Facere gaudiū. Luca.lib.vj. Gau
dia nō faceret cōſpectū l ceſare vult⁹. ¶ Facere rē gratā ſi hāc iuueris gratiſſ.mū mihi feceris. ¶ Facere graз
Varro. apud veteres p eo q̄ nūc dicim⁹ ago gratiā. Plau.i mene. de cena facio grām. ¶ Facere gregē. Var.in li.iij.
de re ruſt. Aſinoꝝ gregē q̄ facere vult. Facere iter.i.ire. Proper.li.ij. noctib⁹ his vacui. ter faciam⁹ iter. tamēſi
hic trāſtulit poeta p coire dicamus pagere iter p abſoluere pfectionē. Hora.li.ij.ſer. ambo pꝑoſitū peragunt
iter. nā facere viā eſt vbi nō eſt via eā apire. dicim⁹ tñ cōficere viā p ire. Apul.li.ix. tota via quā nocte cōfecera
Quītilia. mus. ¶ Facere imperiū.i.imperere. Plau.in mene. me iubes facere imperiū in eū. ¶ Facere iudicē. Quint.li.
vij. que tracta faciliorē nobis iudicē faciēt. ¶ Facere incendiū. Plau.in merca. in corde facit amor incendiū.
¶ Ingeniū facere idem feci ego ingeniū meū: reueni vt illū pſequar. ¶ Facere iacturā.i.eā cape. Pli.iunior
li.j.epi. Iacturā grauiſſimā feci ſi iactura dicēda eſt tāti viri amiſſio. ¶ Facere iuſſa. Oui.li.ix. faciēda ſtrenua
iuſſa. ¶ Facere hypbaton. ſolocaiſmū. barbariſmū ꝛ ſilia. ꝛ ea que grāmatici dicūt alba facit albenſis: pater
facit patris.i.format. Pli.iunior li.ix.epi. nō potui lōgius hypbaton facere. Quintil.li.j. Tiam duos l vno nole
faciebat barbariſmos.idē amare corticis ſiue medio cortice ꝑ genus facit ſolocaiſmū.idem ꝛ pater patris fa
ciat: ꝛ paulopoſt faciat tñ venus veneris. ¶ Facere ludos. Plau.in mene. amabo deſine ludos facere. ¶ Fa
cere litē. Quinti.li.vij. ꝓpter v̄ba q̄ litē faciūt. ¶ Facere vitiū.i.ruinā minari. Cice.in topicis. Si edes eꝛeſe
corruerūt vitiū ve fecerūt. ¶ Facere lenocinū.i.lenonis officio fungi. Plau.in merca. boles vxori mee: mihi
obiectat lenocinū facere. ¶ Facere caput liberū.i.manumittere.idem inibi liberū tibi caput faciā. ¶ Fa
cere martyriū.i.occidit. Euſeb.de tempo. xp̄ianos plurimos feciſſe martyriū. ¶ Facere miſſum.i.ꝑtermitte
re: ꝛ parū curare. Teren. miſſa facio: effundite. Plau.in mer. amorē miſſuз facere me illi dū obſequar. ¶ Fa
cere miniſteriū. Apul.li.iij. ſic forte ducti miniſterium faciunt. ¶ Facere mirū. Teren.in ecy. nō mirum fecit
vxor mea: ſi hoc egre tulit. ¶ Facere mētionē.i.meminiſſe. Cicero p lege agraria: neq̄ illius rpis feci mētio
nē. ¶ Facere modū.i.finē.idem li.xj. quapropter modū faciā: nunc tñ ſignificari putari. ¶ Facere munus.
Verg.iiij.enei. diues q̄ munera Dido fecerat. ¶ Facere mortē.i.mortificare. Colu.li.ij. nā ille ager mortē fa
cit hic teterrimā comitē mortis famē. ¶ Facere nephas. Ci.pbi.v. ſed facit ſibi q̄ſq̄ nephas. Oui.li.ix.met.
vlciſcor: facioq̄ѕ nephas. ¶ Facere nuptias. Ter. dū nimis nuptias ſcrās ſtudēt facere. ¶ Nomē facere. Plau.
in mene. q̄d tibi nomē eſt: fecit mihi.i.indidit.idem iuuētꝰs fecit mihi nomē peniculo. ¶ Facere nugas. Apul.
in apolo faciēdo nugas proderat. dicim⁹ etiā ago nugas. Plau.in merca. nugas ago q̄ reſiſto tam maxie res
id eſt nihil ago: reperiē etiā dare nugas. Idē in mene. nugas nūq̄ edepol mihi dabit.i.decipiet. ¶ Facere na
ſuз. Catul.in epi. totū vt te faciāt fabule naſuз.i.vt ſit totus naſus. ¶ Facere ociū.i.id ꝑmittere. Uer.in buc.
Deus hec nobis ocia fecit. nā agere ocia eſt ocioſari. Luca.li.ij. ocia ſolus agā: ſed dare ocia facere ocia eſt. Sil.
li.xiiij. qui nūc dedit ocia mūdo. Cicero pro lege agra. iſtos q̄b⁹ ociū ocioſi fecimus ocioſiſſimos reddā. Quint.
lib.x. aut ociū ſtudioꝝ faciāt. ¶ Facere officiū. Plau.in epi. feciſti iam officiū tuū. ¶ Facere os. Ouiđ.lib.viij.
metb. cornua ora facit.i.cōuertitos in roſtrū corneū. ¶ Facere expoſitionē. Quinti.li.iiij. ea que credibilē fa
ciunt expoſitionē. ¶ Facere expeditionē. Q. Cur expeditionē: quā ſine feciſſet ipſe. ¶ Facere preconiū.i.pre
coniari. Cice.li.viij.epi. reſcripſit eos q̄ facerēt preconiū. ¶ Facere poteſtatē. Cice.li.inuectiuaꝝ. ſi q̄s de his
reb⁹ dicere vellet: feci poteſtatē. ¶ Facere pacē.i.pacificare. idem li.xij.phili. q̄d eſt aliud q̄ nō pacem facere.
¶ Facere pecuniā.i.lucrari. Gel. ſummā pecuniā eū faceret. ¶ Facere plebē. Teren. paulatim plebē pꝛimulū
facio meū. ¶ Facere pediculos eſt illos alicui immittere: vt oēs fere dicūt q̄d adhuc non legi vnq̄. ¶ Facere
putrum. Colu.li.j. ea res maiorē faciet putrum. ¶ Facere pres. Quinti.li.vij.i teſtamenti q̄ttuor pres fecit.
¶ Facere pfectū.i.pficere. Q. Curtius. nec minor eſt ſub eo ꝑceptore pfectū fecit. ¶ Facere pedē. Verg.li.v.
vna oēs facere pedē.i.graniter ſuſtinuerūt. ¶ Facere parem. Oui.ix.met. Teſta parē fecit.i.adeq̄uit. ¶ Face
re queſtionē. Quinti.li.vij. cōtrouerſia q̄ prima queſtionē facit etiā dicimus. ¶ Facere controuerſiā.idē lib.j.
ideoq̄ѕ ictur etiā ꝛ femur cōtrouerſiā fecerūt. ¶ Facere riſum.idem li.v. ſi riſum fecerit orator. ¶ Facere rem
pub. Salu.in Cati. nolite exiſtimare maiores nr̄os rempu. ex parua armis magnā feciſſe. ¶ Facere rē ma
gnā. Ouiđ.lib.ij.metb. cīctaq̄ magna facit. ¶ Facere ſtercus. feſtus Pōpe. ſtercus facere. ¶ Face
re ſumptū. Plau.in mene. ſi hunc puder feciſſe ſumptū. ¶ Facere ſementem.i.ſeminare. Plau.in mene. ego
iam ſementē in ore faciā. ¶ Facere ſtomachum.i.indignationē indigerere. Cice.lib.j.epiſto. vt mihi ſtoma
chū facerent facere ſummā id eſt cōparationē collegi.idem inibi ſummā feci cogitationū meaꝝ om. ¶ Face
re temerariū. Plinius lib.viij.epi. vt ego temerarium faciā. ¶ Facere taurū. Ouiđ.lib.ix.meta. te faciebant
cornua taurū. Facere viam de qua iam diximus. Q̄d aliq̄ non eſt viam apire. Proper. fecerūt tepidas pallia
noſtra vias.i.tepefecerūt. ¶ Facere vxorē. Apule.lib.v. vxorē ſibi fecerat pſichen.id eſt duxerat. ¶ Facere ver
bū vendico et attribuo. Terē. illud meū nō facio v̄bū. ¶ Facere veſtigiū. Col.lib.iiij. que veſtigiū fecit acies.
¶ Facere vitem.idem nam ex res vnicam vitem faciunt. ¶ Facere vim. Ouiđ lib.viij. faciēte cupidine vires
¶ Facere velaturā.i.vecturis viuere. Eſt enī velatura preciū q̄d nauſe datur. Colu.lib.j. dixit q̄ vecturis viuūt
vel laturā facere. ¶ Facere ſemen. Ouidi.lib.v.meta. viciataq̄ ſemina fecit. Facere vinū. Colu.li.j. min⁹ bo
num faciat vinū. ¶ Facere v̄ſus Catu.in epi.idēq̄ lōge plurimos facit v̄ſus. ¶ Facere votū.i.vouere. Pro
per.lib.iiij. iunonis votū facite ipenetrabile diri. ¶ Facere virū. Ouidius lib.ix. facietq̄ viros impubibus an
nis. ¶ Facere vmbrā. Quinti.lib.v. nam corpus in lumine vmbrā facit. Ouiđ.lib.iij.meta. fecerat exiguas iā
ſol altiſſimus vmbras. ¶ Facere vocē. Cato ſi q̄s ad nemus vocē faciat. ¶ Facere aſſulas id eſt minutatim
frangere Plau.in merca. at etiā ceſſo forib⁹ his facere aſſulas. ¶ Facere mille. Catul.in epiſto. dein cū mul
ta milia fecerimus.i.nūerauerimus. ¶ Facere bienniū. Plau.in merca. bienniū iā factū eſt. ¶ Facere cōui
uium. Catul.in epiſto. Vos conuiuia lauta facitis. ¶ Facere admiſſuram. Var. recte cum admiſſuras faciūt.
¶ Facere penſum. Plau.in merca. penſum faciat edes verrat. ¶ Facere reliquū.i. relinq̄re. Ci.pro Marcel

vt quicquid fortuna belli reliquum reipu. fecerit. id velit eſſe ſaluũ. i. reliquerit. ¶ Facere opus Teren. opus faciam: vt defatiger. ¶ Facere officium. li. j. epiſt. Hora. officiũ facio. tu poſcis villa. ¶ Facere exẽplum. plau. in mene. exẽpla edepol faciam ego. ¶ Facere periculũ. Epul. de ſocratis deo bono periculo periculũ faciã ad quorũ imaginẽ innumera extant exẽpla: que recẽſeri ſupuacaneũ duxi: ad illũ tñ recurrens qđ papi. de ꝟborũ ſignificatione rubrica ſcripſit facio. inquit omnẽ cõplectit cauſam. Vellem th latinitatis profeſſoris diſcreuerint: vel vbi facio ab ago ſeiungit: vel vbi vtrũꝗ admitti non põt. Quis eñ pateretur dicentem facio cauſam pro defendo facio animã pro morior. facio equũ mulam currũ pro moderor quod latinis inauditum eſt. Dicimus autem cauſam animam equum mulam currum non facere: et illud vbi neutrum locum habet: vt ꝑ eo quod dicẽdum eſt. hiemat pluit glaciat. Imperiti dicũt agit vel facit frigus pluuia glacies. Eſt etiã aduertendum latine abſolute interrogaſſe ꝑ facere. rñdiſſeꝗ ꝑ agere. Teren. in adel. Syre ceſſas ire. ac facere. Si mus qđ agã. Recipit rurſus facio varias ſignificatiões ꝯſtructiõe: quã ſortit multiplicẽ vt facio qñ abſolutus eſt idem eſt qđ cõuenio. Martia. Nõ facit ad ſeuos ceruix niſi prima leones. Qui. iii Pari. ad talẽ formã non facit iſte locus. Ho. li. ij. epi. ſapit ⁊ mecũ facit ⁊ ioue iudicat equo. idem mecũ facientia iura dixit. Reperit etiã neutrũ ordinis ſcđi. cum his particulis bene ⁊ male. Terẽ. i phor. dĳ tibi mala faciãt. ⁊ illud pſalmographic dino Hiero. interprete. Bene fac dñe bonis ⁊ rectis corde ⁊ in hac ſyntaxi etiã ꝑ prodeſſe. Pli. hoc ⁊ tuſſi facit ⁊ pro coire. Plau. in rudẽte. Mauult ancille facere. quã libere in qua etiã ſignificatiõe prope eſt facturio id eſt coire cupio. Plau. facturit poſtꝗ̃ ancillã reſpexit. eſt etiã facio actiuũ ordinis ſcđi. Teren. in andria. ſine te hec ſemꝑ ſoliũ faciat maximi. Dicimus etiã. fac ſi facis. i. exple ſi potes. ⁊ hoc maxime in ludo veneris. Eleganter etiã dicim⁹ tñ in pñti imꝑatiui modi fac pro eo quod vulgo dicit pone ꝑ calcere ſi dicas pono ꝑ calo chio leſtacha: nolo vulga dixi: fac iciã. ꝑmere tñ id nolo. Ter. iiij. eñ. Quis me aũt fac velle. fin ⁊ ratibuſꝗ irriſam accipiet. ¶ Componitur facio multipliciter cum prepoſitionibus vt afficio conficio deficio efficio inficio officio perficio proficio preficio reficio ſufficio. cõponit ⁊ cũ aduerbĳs ⁊ ꝟbis atꝗ nolbus. vt benefacio malefacio fabrefacio madefacio pinguefacio aſſuefacio calefacio candefacio excandefacio ꝯdocefacio ꝯmonefacio frigefacio feruefacio ꝯſuefacio tepefacio diſſuefacio manſuefacio orbefacio ſtupefacio ignefacio tumbrefacio congelefacio putrefacio pudefacio labefacio expgefacio terrefacio perterrefacio ⁊ plurima his ſimilia. ⁊ ea ꝗ̃ ad ꝑmã efferũtur ꝯiugationẽ vt ſacrifico magnifico deifico clarifico edifico viuifico mortifico iuſtifico falſifico. ⁊ illa ꝗ̃ tñ in paſſiua voce legunt. vt verſificor gratificor modificor teſtificor ludificor carnificor ⁊ ꝗ̃ ſunt huiuſ plaſmatis ꝗ̃ deſideratiuam: atꝗ frequentatiuã habuerunt ſignificationẽ. vt faceſſo is. factito as. illud tñ eſt aduertendũ hoc nomen factio nis. preter id qđ ſignificat. Ciuiũ diuerſa ſtudia ad ſeditiones. ⁊ qui hoc faciunt factioſi appellantur. Tertulia. in apollo. cũ boni congregantur. nõ eſt factio dicenda ſed cura ſignificat etiã faciendi poteſtatem Cice. ad treb. qui factionẽ teſtamenti non habuerit: ſed in his perũ ingenio: faciem ſi ad vltimum pellexero chartam. Satis eñ mihi eſt. locum vt fabius inſtituit ceteris aſſignaſſe longe meliora reperturis quorum tu vnus mihi ⁊ dilectiſſimus. ⁊ perſpecuiſſimus quidem es. Vale.

¶ Aelĳ Antonĳ Nebriſſenſis grãmatica feliciter explicit. Anno domini M. quingenteſimo decimoquinto. xxj. die menſis Auguſti.

¶ Regiſtrum operis.

Aa. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. R. s. t. v. x. y. z. A. B. C. Omnes ſunt quaterni preter. R. ⁊ C. qui ſunt terni.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Iste liber est mei antonij [redacted] et suoꝝ amicoꝝ

Iste liber est [redacted] suoꝝ a

Iste liber est mei quocor [redacted] aptiste

[redacted] suoꝝ amicoꝝ